Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Ioannis Bocatii Peri genealogias deorum : libri quindecim

https://hdl.handle.net/1874/456755

IOANNIS BOCATII

ΠΕΡΙ ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΑΣ DEORVM, LIBRI QVINDECIM,
cum annotationibus Iacobi Micylli.

EIVSDEM DE MONTIVM, SYLVARVM, FONTIVM,
lacuum, fluuiorum, ſtagnorum, & marium nominibus. Liber I.

Huc acceſſit rerum, & fabularum ſcitu dignarum copioſus index.

Mercurius Emptori.

Quod modo fabellas emptor tibi uendo profanas,
Non mirum debes, ſiue putare nouum.
Nanq; quid hoc toto, ſic uerum, cernis in orbe
Fabula quod dici non mereatur idem?
Fabula diuitiæ ſunt, fabula ſtemmata regum,
Fabula quod uiuis, fabula quod facis eſt.
Et Chriſtus fieri cœpit modo fabula multis,
Quo minus eſt operæ culpa notanda meæ.

BASILEAE APVD IO. HERVAGIVM MENSE SEPTEMBRI ANNO M. D. XXXII.

AVTORES, QVORVM IN HOC OPERE VEL TESTI-
monia citantur, uel explicantur loca.

Accius poëta.
Aeschylus poëta.
Albumasar.
Albericus, ita enim uocat quẽ alii Albertũ.
Alcman poëta.
Andalo philosophus.
Anshelmus.
Apollophanes comicus.
Apollonius.
Apulèius.
Aristoteles
D. Augustinus.
Barlaam philosophus.
Beda.
Boëtius
Calcidius Platonis interpres.
Censorius, qui & Censorinus.
Cicero.
Claudianus. Columella.
Coruilius Chrysippus.
Cremutius.
Crisp. Clodius. Q. Curtius.
Dantes Florentinus.
Dares phrygius.
Deonigdus historicus.
Dictys Cretensis.
Dionys. Areopagita.
Ennius. Ephorion.
Esaias propheta.
Euhemerus. Euripides.
Eusebius.
L. Florus.
Franciscus de Barbarino poëta.
Franciscus Petrarcha.
Fulgentius.
Furius comicus.
Germanicus Cæsar.
Getuasius Telliberiensis.
Hali philosophus.
Hermes Trismegistus.
Hesiodus.
D. Hieronymus. Higinius.
Homerus.
Horatius.
Iosephus historicus.
Isidorus. Iustinus.
Iul. Celsus.
Iuuenalis.
Lactantius grammaticus.
Lactantius theologus.
Leontius. T. Liuius.
Lucanus.
D. Lucas.
Luon Carnotensis.
Lycophron.
Macrobius. Martialis.
Martinus historicus.
Martianus Capella.
Minastas.
Nicander poëta.
Orosius. Orpheus.
Ouidius.
Palæphatus.
Papias.
Paulus collectionarius.
Paulus Geometra Florentinus.
Paulus Longobardus.
Paulus Perusinus.
Persius.
Philochorus.
Plato. Plautus.
Plinius.
Porphirius philosophus.
Priscianus.
Rabanus.
Remigius.
Salustius. Sappho.
Seneca philosophus.
Seneca poëta.
Seruius.
Silius Italicus.
Solinus.
Sorenus. Statius.
Tacitus.
Theodontius.
Theocritus.
Thomas de Aquino.
Timotheus poëta. Trogus Pom.
Valerius Max.
M. Varro poëta.
Vergilius.
Vgutio uocabulista.
Vibius sequester
Vincentius Gallicus historicus.
Vitruuius.

IO. HERVAGIO SVO. IACOBVS MICYLLVS SALVTEM.

SÆPE equidem audiui Heruagi chariſſ. facilius multo eſſe promittere, quàm quod promiſeris, præſtare. quod tamen quale ſit, nunc tandem ipſa re comperior. Nam quod iam olim tibi ultro, deq; meo præbere pollicitus ſum, id nũc rogatus ſcilicet, uix etiam de alieno exhibere tibi poſſum. Bocatium enim cuius ἐπιτομὴν quandã iam diu tibi promiſeram, cuiusq; operis partem quoq; iam aliquam prope confectam domi habebam, cum poſtea quàm per te adductus, iam iterum in manus accepi, labore, negocioq; tanto inde implicitus ſum, ut ægre ipſum authorẽ, utcunq; emendatum, ad te dare potuerim. Non quia non omne ſtudiorũ genus ſuo, ac certo labore conſtare ſciebam, ſed quod in hoc authore, quò minus ſemper moleſtiæ, atq; negocij reſtare credebã, eò plus difficultatis atq; laboris ſubinde mihi ſuccreſcebat. Adeoq; perinde mihi, atq; medicis interdum ſolet, accidebat, qui cum annoſum aliquod, nimiaq; ſenectute labefactatum corpus curandum ſuſcepere, quam primum uni alicui uicio mederi incipiũt, à pluribus aliis mox ita obruuntur, ut plerumq; de reſtitutione omnino deſperent. Incidi enim reuera in eiuſmodi corpus, quod ſiue ætatis ſuæ uicio, ſiue aliorum negligentia, luxatum atq; ruinoſum ita erat, ut quacunq; in parte, opem illi aliquam adhibere tentabam, ex aduerſo cernerem longe plus ruinarum, quàm quibus ſubueneram, impendere. Proinde tametſi non ſemel ſuſcepti operis me pœniteret, cuperemq; hoc totum, quod uides, operæ, perire potius, quàm mancum atq; imperfectum in lucem prodire, tamen quia iam toties illud tibi promiſeram, cui merito quicquam denegare non poſſum, malui impudentior aliquanto ab aliis uideri, quàm tibi pollicitus quod eſſem, minus ſeruare. Ea enim tua erga me beneuolentia, eaq; multis iam annis confirmata inter nos amicitia eſt, ut non modo hoc, quantum eſt oneris ſubire, uerum etiam ſi quid amplius ac maius queam, ſuſcipere tua cauſſa lubens ac uolens cupiam. Quamquam arbitror etiam hanc noſtram operam, aliis quoq;, præſertim ſtudioſis non ingratam fore. Nam cum ueterum ferè ſcripta, præcipue autem poëtarum, abſq; fabularum cognitione, intelligi recte nequeant, apud latinos, quod ego ſciam, nemo præter Bocatium, de iſs plene quicquam tradidit. Qui quidem, etiamſi, temporum ſuorum infœlicitate alicubi barbaris, quàm latinis ſimilior uideatur, tamen eam, quod potuit operam, ubiq; præſtitit, ne quid eorum, quæ ad ueram ac ſolidam bonarum literarum cognitionem pertinebant, prætermitteret. Id quod cum in recenſu Genealogiarum, ubi diligentiſſime, omne authorum, quos, & quales habere tum potuit, genus excuſſit, tamen in poſterioribus duobus libris, in quibus poëticen ab improborum atque indoctorum hominum calumniis defendit, uidere eſt, ut mihi ſanè difficile, ac tantum non mirum uideatur, ſi quiſquam noſtrorum

hominum potuit hactenus, poëtarum scripta planè atq; perfecte intelligere, qui non idem Bocatium hunc, qualencunq; tandem, antea cognorit. Deinde autem, quod ad nostram operam attinet, pleraq; in hoc, ita nunc emendauimus, atq; restituimus, ut, si nostrum hunc Bocatiũ, cum eo qui ab alijs ante excusus habetur comparaueris, ab innumeris, adeó q; incredibilibus mendis ac uitijs repurgatum deprehendes. Non enim modo uoces hic atq; illic quasdam expleuimus, aut immutauimus, id quod in alijs plerumq; fieri solet, sed totas alicubi fabulas retexuimus, suisq; ueris, & à doctis ac ueteribus traditis, capitibus, ac locis restitutas rescripsimus. Præterea, sicubi uel deerat ijs, quæ à Bocatio dicebantur, uel diuersum ab alijs traditum fuerat' uel (quod ipsum quoq; non raro accidit) à tota rei serie, ipse author aberrauerat, Annotationes nostras adiecimus: nimirũ ut uel hinc studiosi haberẽt, quibus ad cognoscendum authorem hunc adducerentur, etiam si qui illum antea, eò quod mendosus ac deprauatus passim habebatur, auersati fuissent. Atq; ad hanc quidem rem, nõ Latinis modo authoribus, uerum Græcorum quoq; poëtarum commentariis bona ex parte usi sumus, neq; usquàm quicquam addidimus, cuius certum atq; idoneum authorem aliquem non habuissemus. Vbi quantũ laboris atq; molestiæ nobis capiendum fuit, eorum æstimationi, iudicioq; permitto, qui aliquando simili opera atq; negocio in aliis authoribus uersãtur. Tametsi fateor, ne sic quidem omnes ubiq; mendas, omniaq; uicia subducta aut restituta esse, etiamq; multa restare, quæ ne ipsi quidem mihi probentur, propterea, quod neq; librorum, qui à Bocatio citantur, omnium facultas mihi suppetebat, neq; temporis angustia, quæ mihi ad absoluendam hanc operam præstituta erat, emendari singula diligentius patiebatur. Præcipue uero, in eo libello, qui de fluminum ac montium, aliorumq; id genus, nominibus inscribitur, plurima à nobis relicta sunt, quæ accurata censoris manu, uirgulaq; etiam opus habent. In eo enim cum omnia ultra modum deprauata, atq; distorta haberentur, uix illa restituere nobis licuit, quæ obiter ex Mela, Plinio, aliisq; paucis animaduersa succurrebant. Quibus haud dubito, quin plura denuo uel ex ijs ipsis authoribus, uel aliunde superaddi queant, si quis iustum ad eam rem spacium, iustumq; laborem capere uelit. Quod à me, ut hoc quidem tempore fieri non potuit, ita lectorem arbitror, candidum atq; æquum, ut decet, ueniam mihi daturum, gratoq; animo, uel hanc quamlemcunq; operam nostram accepturum esse. Quod si non impetrauero, tamen unum illud satis mihi fuerit, quod fidem meam erga te, cui potissimum hac opera mea gratificari studui, seruasse tutam & integram uidebor. Nam illis ne respondendum quidem puto, qui cum ipsi ueras & honestas artes, uix unquàm summis, quod aiunt labijs attigerunt, si tamen aliqui illorum attigerunt, audebunt tamẽ, hanc nostram operam ceu in fabulis, & rebus à pietate alienis positam, accusare. Quorum utinam pleriq; morum integritatẽ, uitæq;

sanctimo-

ſanctimoniam ita præſtarent, ut fortiter clamando & inſultando, honeſtas artes, noſtraq; ſtudia paſſim lacerant atq; condemnant, profecto neq; tam fœdis atq; impuris ſermonibus, arbitror, ex Chriſto ipſo fabulam multi facerẽt, neq; tantus ueræ pietatis cõtemptus uulgo nunc oriretur. Nam quantum imperitia illorum ſtudiorum, ijs ipſis, qui illa ceu poëtica, eoq; Chriſtiano homine indigna execrantur, nocere ſolet, uel inde facile animaduerti poteſt, quod cũ inſanis clamoribus templa, deosq; obtuderũt, tamẽ poſteaquàm clamare deſierunt, ne ipſi quidem ſuorum clamorum rationes ac finem intelligunt. Adeò difficile eſt, contemnere, quod quale ſit neſcias. Ego uero ita perſuaſus eoq; certis rationibus adductus ſum, ut ſine iſtorum ſtudiorum, (ſiue poëtica illa, ſiue humana uocare uoles) adminiculo, neq; diuinas res, neq; humanas recte ac ſapienter tractari poſſe exiſtimem. Proinde, relictis amuſis, imò fucis iſtis, meam hanc operam, Heruagi chariſſ. commendatam ita habere uelis, ut ſi non ubiq; expectationi de nobis tuæ ſatisfecimus, uoluiſſe tamen facere nos arbitreris, animiq; erga te mei uoluntatem, non ipſo ex facto, ſed magis facti æſtimatione ut iudices. Ac ſi quid ſtudio diligentiaq; mea parum commendatum eſſe putas, id omne induſtria tua ut expleatur facias: Habebisq;, meo quidem iudicio, non modo ſtudioſos omnes, uerum etiam ipſum tuum Mercurium, & ſermonis, & mercimoniorum deum præſidem, tibi tuisq; cœptis benignum, facilem & fauentem. Vale pridie Non. Nouembris. Anno

1. 5. 3 1.

bilium in Bocatium collectus.

Barbarea nais 152
Abas rex 42.51.234
abastor Plutonis equus.204
abila promontorium. (205
171.177.240.323.
Aborigenes ab Euandro pulsi 314
abortus unus centum quinquaginta filio rum. 69
abra urbs 332
abstemiũ faciendi efficax Clitoris aqua. 42
absyrtus Colchorum flu. 86
absyrti cædes 85.86
acallis. 124 Acamantes 260.285
acamarchis nympha 235
acastus Peliæ fil. 254
acca Larentia 237.238
accusatorum odiosum officium 65
acesander 174
acesta urbs condita. 164
acestes. 191
achæus, à quo Achæi & Achiui & Achaia
achelous Herc. uictus. 180.226.323.326 (271
achemenides, & eiusdem nominis populi sacrorum Apollinis rituum inuentores.
achemon in simiam. 329 (304
acheron flu. infernalis 17.26. eiusq; proge nies 60
acheron Ceteri natus eod.
acherontis nauta Charon 26
acherontes duo 60
acherusia specus 234
achilles à matre muliebri habitu abscondi-tus. 307.287. Vlyssis astu reuelatur. 308
achillis interitus 156
achillis de Hectore uictoria 157
achilles ab Apoll. nõ Paride occisus eod.
achilles à Paride occisus 308
achilles Chironis Centauri alumnus. 179. 206.307.309.
achilles Hectoris cadauer Pria. restituit. 153
achilles Cygnum occidit quamuis inuul-nerabilem 256
achilles fortunatus qui Homerum præco-nem habuerit 400
achilles philomelæ fil. non Thetidis. 308
achilles stygiis undis immersus præter cal-caneum 307.308
achilles unde dictus 309
achillis arma, próq; his inter Aiacẽ & Vlyſ- 287.306
sem contentio.
achillis cum Agamẽnone simultas ob rap- 297
tam Briseida
achillis luctus ob occisum Patroclum 308
achimene Belletophonti uxor tradita. 345. (346
acidalia Venus 70.73 73.141.142
acidalius fons 210
acis flu. proprietas
acis Galatheæ adamatus. 179.209. Acisà Polyphemo occisus, & in flu. siculũ mu- 129
tatus 328
aconitum è Cerberi spuma natum
acrisius rex Danaës pater 43.50.51.135.305 300
acrisius in lapidem uersus 253
acrisius, quando regnarit 30
acroceraunii montes 178
actæonis fabula 177
actee nympha 80
actheon solis equus 307.309.315
actor.
actor Herculis in expeditione contra Ama- 304
zonas comes 250.251
actorion
Admeti armenta pauisse Apollinẽ. 121.125. (129
admetus unde dictus. 327. & in eun-dem uxoris pietas eod. & 524 47
adon pigmentum ex guttis myrrhæ. eod.
adone solem significari 48
adonis interitũ deflendi mos, Elaiæ quoq; 47
taxatus.
adonis mirrhæ sororis suæ fil. 47.48
adonis Veneri adamatus. 272. & ab eadem in florem mutatus 44
adrastus Argiuorum rex. 54.123.228.229. 45
adrasti aduersus Thebanos bellum 310
adrasti mirum de filiab. suis fatum 305
Aeacidum familia 305
Aeacus. 193. eiusq; progenies. 155
Aeacus inferorum iudex 278
Aeaci genus Ilio fatale 88
Aeaci præcibus ex formicis homines Aeæa Circe 141
Aean. 309.
Aedon Zethi coniunx in carduelem 348
ææta Colchorũ rex Medeę patet. 85. 338.
Aeeta regno pulsus à Iasone Aege

Aege insul. unde Aegeon dictus 94
ægeon idem qui Briareus à Neptuno uictus. 41.44
ægeum mare unde dictum 258
ægeus 318
ægeus quando regnarit 285
ægeus Athenarũ rex & marinus deus. 258.
Aegiale, quæ & Egyales 141.142
ægiale Diomed. coniunx adultera. 229.230.
ægyalius, unde Aegyalea dicta. 184. (262
Aegialeus rex Apis frater 33
ægina 309. Ioui rapta 193
ægina insul. 195. Aenopia dicta 305
ægiochus Iupiter cur dictus 117
ægipanes 117
ægyptios signis primũ usos pro literis. 184
ægyptius Syluius 168
ægyptus qui & Aegysthus 40
ægis insula 258
ægis Iouis scutum 117
ægisthus Danai frater qui & Aegyptus. 41
ægysthus expositus & à capris nutritus. 295
ægisthus sacerdos & adulter Agamẽnonis occisor 276.294.295.297
ægysthus ab Oreste occisus 262.295.298
ægle nympha 95.114.115
Aello harpya 111.263
æmonius 130
æmulatio Strygis & Pallantis fil. 112
ænea urbs ab Aenea conditore 164
æneæ congressus cum Achille 164.165
æneæ ppago, peregrinatio, & gesta. 163.164
æneæ mors, de qua ea uariæ opiniones. 164
æneas Iupiter Indigetes dictus. 163 (165
æneas Paridi in raptu Helenæ socius. 164
Aeneas proditionis insimulatus 164
æneas à Turno uictus 311
Aeneas Syluius 168
æneas Veneris fil. cur. 165
æneas uirtutum omnium exemplar 374
æolia insula. 287
æoliæ siue Aeolides insulæ uentosæ. 107.335
æoli progenies 334
æoli duo 335.343.344
æolus uentorum rex 106.107.334.335
Aeon seculum 82
æones solis filiæ eod.
æos Typhonis fil. 94
ærarium pub. cur apud Saturni ædem 199
ærba qui & Sicarba 49
aëris accidentia 215
æris sonum proprie ad mortuos pertinuisse. 90
ærope Atrei coniunx 294.295
æs uim habere quandam expiandi. 90 unde pulsari in lunæ defectu solitum.
æsacus in Mergum mutatus 159
æsapus 152
Aesculapii ope sanatus Hippolytus 259
æsculapio aurea barba à Dionysio tyranno ablata 130
æsculapius Apollinis fil. 230. idem medicus & uates, fulmine ictus 129.249
æsculap. Arsinoës siue Coronidis fil. 142
æsculap. à Chirone medicinã doctus. 206.
æsculap. draconis forma Romam ex (207
Epidauro uectus 130
æsculapii tres 130
æsoni decrepito restituta per Medeã iuuenta. 85.254.336.337
æsyma uide 160
æta Colchorum rex 273
ætas non idem cum seculo 82
ætate omnia consumi. 198
æternitas Demogorgonis socia 2
æternitatis descriptio eod.
ætheocles 44.45
ætheria 188
æther ignis 26.30
æther noctis & Herebi fil. 30
æther quibusdam sterilis dictus eod.
ætheris soror & coniunx Dies 26
æthyops rex. 349. à quo Aethiopia dicta.
æthlius 89. (188
aethna mons ardens 94 Ephialti impositus 257
æthon solis equus. 79.80
æthon Plutonis equus 206
æthra. 97.258.259. Oceani fil. Atlantis coniunx 173
ætion qui & Iasius & Iasion 98. fulmine ictus 204.
ætolus iaculi inuentor, Martis fil. 236. à quo Aetolia dicta eod. Aetos flu. 329
Agamemnõ Mycenarũ rex, eiusq; familia
agamẽnon quando regnarit. 295.297 (296
agamemnon interitus sui à Cassandra admonitus 154

Agamẽnonis mors. 262.276.296.297.298
agamemnonis sceptrum 296
agaremis seruit Hierusalem 213
agathon Priami fil. 161
agaue nympha. 177. Cadmi fil. 52
agauus Priami fil. 161
agenor 40.227
agenoris in Syriam aduentus. 48
agenoris Phœnicum regis genus 45
agesilaus rex. 273
agesilaus etiam Pluto dictus. 206
ageus. 128. Aglæa. 142
aglaia Vulcani uxor 25
aglaonice astrologiæ perita 90
aglaopheme 181
aglaus Sofidius 387
agilis Herculis fil. 332
agrippa Syluius. 168.169
agrius. 225. Vlyssis ex Circe fil. 289
agrorũ cultus Italis à Saturno traditus. 199
aiax. 305. eiusq; cum Hectore monomachia. 157.205
Aiax inuulnerabilis præter quàm in ceruice 306
aiax mente captus seipsum interimit, & in florem mutatur 306
aiax uindicatus Mineruæ, cuius templum Cassandræ stupro uiolarat 154
aidoneus rex, qui & Pluto 206
alabandus deus 57
alacastor Nelei fil. 254
alastor Plutonis equus 206
alba longa. 149. ab Ascanio condita. 167
alba Syluius 168
albion. 247. ab Hercule occisus 324
albiona insula 168
albula flu. qui postea Tyberis. 168
alcæus. 301
alcathoi urbs 293
alcathous Pelopis fil. 293. idem leonis apud Megarens. uictor. 312
alcathoi mors 163
alcestis in maritum Admetum pietas 324
alcestis ab inferis liberata per Herculẽ. 327
alcides Hercules ab Alcæo. 502
alcimedon 339
alcimedis 338
alcinoë quæ & ἀλκυόνη 98.99.100
alcinous Phæacum rex. 250. ad quẽ Vlysses appulit naufragus 88
alcippe.
alcman poëta siue Alcyna.
alcmena. 293. Ioue compressa Herculem parit. 294.307
alcmeon 343
alcmeon matricida 318
alcmeonis mors. 100
alcymenus
alcyone Ceycis coniunx
alcyones septem Alcyonei filiæ in aues conuersæ, earumq; nomina.
alcyoneus gigas ab Hercule occisus, 65
dem & 306. 318
alecto furia, eiusq; officia 346
alector 296. Alegenor 142
aleius campus. 344
aletidæ. 354
aletius rex 310
aleus nauclerus
alexander Epyrota 155.156
alexander qui & Paris, Priami fil. 318
alexander Polyhistor
alexandri magni uox de Achille & Homero 402
alexander Macedo cur non in deorum numerum à Bocatio relatus 349
allegoria quarti Aeneidos 371.372
allegorici fabularum sensus 4.
allegoria unde dicta eod.
alma. 58. Almos. 345
almops, unde Almopia 117
alous Titanis fil. 111. 257. hinc Aloidæ. 257
alphenor. 140
alpheſibœa. 341 Alcmeoni in uxorem ducta 342
alpheus flu. deq; eodem & Arethusa fabula 179.190
la 107
altanus uentus 359
altaus Lelegum rex 225.226
althæa 150
alui purgatio Aesculapii inuentum 159.305
alyxothoë 140.141
Amaleus 117
amalthea capra 266
amalthea nympha. 255. Iouis nutrix 266
amaneus, Amãdeus, qui etiam Itylus. 141 211.312
amata Latini regis uxor 204.205
amatheus Plutonis equus amathia

Aemathia nympha. 177
amazones Bellerophonti superatę 345
amazones. 246. Herculi superatæ. 328
ambrosia
amimone Danai fil. 40. Neptuno adamati. 97
agrimon Libycus. 41. 262
amor Herebi fil. 350.
amor Iouis & Venetis fil. 19
amoris tres actus 275
amor triplex. 345
amores gemini 19. 71
amoris uis & descriptio. 70. 71
ampelusia promontorium. 75. 221. 222. 223.
amphianassa 16. 95.
amphiaraus uates ab uxore proditus. 43
amphiaraus terræ hiatu absorptus. 44
54. 341. 342.
amphictyon Deucalionis fil. 105
amphictyonis inuentum somniorum & ostentorum interpretatio 303
amphidamas ab Hercule occisus. 96
amphilochus 44. 345
amphion Thebarum rex. 139. 292. eiusdę fili 140
amphion musicus. 140. & citharæ reperitor. 127
amphion Iasii fil. alius ab eo qui Thebas muro clausit. 44
amphion propria manu peremptus 52
amphion & Zethus fratres. 236. exposi-ti. 85
antiopes ex Ioue filii 252. 253
amphinome nympha. 177
amphitoë nympha 177
amphitrite 174
Neptuni uxor 241. 244
amphitryon Alcmenæ fratres ultus. 302
amphora Baccho à Vulcano donata, ab illo autem Thetidi. 138
amphrysus flu. 122
ampycus, ampycides 124
amulius rex. 237. eius ę tyrannis 169
amyclas Lacedæmonis fil. 142. unde Amyclides Hyacinthus. eod.
amycus. 234. à Polluce occisus. 242. 274
amygdalus in ę eam mutata Phyllis. 285
amythaon 340
ἀναξτες. 36 Anaximenes 128
anaxo, 293. Alcmenæ mater. 302
Anaurus flu. 337
ancæus 282. 295
anchiale nympha 124. 269
anchinoë 40
anchises Capys fil. eius ę propago. 162
anchises cæcus. 165
anchises Veneri adamatus, atę hinc natus Aeneas 162. 163
ANDALO Bocatii præceptor. 9. 35. 389
androdice 225
androgæi cædes. 84. 283. 284. bello uindicata à patre Minoë. 258
andromacha Hectoris uxor. 156. Pyrrho rapta. 310. & ab eodem concessa Heleno. 296. 310.
andromeda à Perseo liberata, & in uxorem ducta 300
andromedæ sydus eod.
andronychus Cyrrestris 108
angelus bonus & malus cuiq; mortali adiunctus 314
angeronia dea Romanis, & unde dicta. 88
angæus 282
angina morbus. 88
angitia seu Angeronia Circes soror 88
animas in corpora deducere & reuocare Mercurii officium. 35. 314
Anna Didonis soror. 50
annales, qui Græcis chronica 200
Anni symbolum serpens caudam sibiipsi deuorans apud Aegyptios. 2. 200
anni uaria apud uarias gentes spacia. 201
annus duplex, uertens & magnus 201
annus in menses à Romulo digestus. 238
antandras urbs unde dicta 159
antæus ab Eubulæo uictus. 56
antæus qui & Ancæus 282
antæus terræ fil. Herculi uictus. 15. 96. 186. 187. 325.
antegorus. 140
antenor Thraciæ rex 154
antenoris posteri Ilio pulsi 157
antia. 345. Prœti uxor 43
antibia. 304 anticlea 38
anticlia Laertis uxor, Vlyssis mater 286. 287
antigone 307. Creontis iussu occisa 45. 54
antigonus. 285. Athen. rex Mnesteus uocatus. 269
antigna ab arrogantiam in ciconiam uersa. 115.

Antilene. 114
antilochus. 285. à Memnone occisus. 255
antimachus centaurus. 234
antimenes Nelei fil. 254
antiodona nympha 160
antiopa. 42. à Ioue compressa, eiusq; filii. 139. 140
antiopa ab Epapho uiciata. 85
antiope capta. 252. 253
antiopæ duæ. 252
antiphates. 341. 342. Melampod. fil. 286
antiphates à Turno occisus. 286
antiphonus Priami fil. 161. 160
antiphratis 256
antiphus. 333. ab Agamẽnone occisus. 160
antomedon Achillis auriga 309
D. Antonius Heremita. 209
Antra ingredientibus subite religionem quandam. 1
aon, à quo Aonia dicta Bœotia, & Aones 251. 304. 505.
Aparnis urbs Lãpsaci, quæ & Abarnis 272
apes absq; coitu generate, idq; eis à Ioue datum. 266
aphera. 352. Aphoras. 352
aphrica unde 352
aphricus uentus qui & Lybs. 107. 111
ἀφρὸς, unde Aphrodyte Venus. 73
aphydna oppid. 259
Aphypnas. 234
apia dicta Græcia ab Api 33
api regi nupta Isis. 104
apis Aegyptius, qui & Serapis. 183. 184. 185
apis Sol. 34
apis Argiuorum rex primi Iouis fil. 33
apollo Branchiades 125
apollo χρυσάωρ 37
apollo imberbis. 121. 122
apollo Vulcani & Mineruæ fil. 67. 145
medicinæ deus & repertor. 68. 194
apollo Milesius. 131
apollo propter Cyclopes interfectos diuinitate priuatus. 121. 129
apollo phytonem occidit. 91
apollo Philesius. 125
apollo secundus, eiusdemq; progenies. 121
apollo tam pestis quam salutis autor. 122
apollo unde dictus. eod.
apollinis. hoc est, Solis uaria nomina. 80
Apollinis triplex potestas. 122. (81. 122
apollinis insignia eod.
apollinis cum Mercurio dissidiũ ob occisum Battum 37
apollinis laurus, pharetra, cithara, &c. quid designent. 185. 186
apollinis Pharetra à Mercurio euacuata. 37
apollinis Delphici templũ incensum. 230
apollinis responsa. 90. 91
apollini nascenti obstetricata Diana. 228
apollini prælatus Idas 121
apollinem & Dianam regnante Stheleno natos. 115
apollines multi. 177
absendis nympha. 87
apuleius in asinum. 173
Aqua rerum principium quibusdam creditum. 170
aquarii signum Ganymedes. 267. 268
aquila in tutela Iouis. 107. 108. 109
aquilo uentus. 207
Ara cœlestis. 117
ara in cœlum relata. 115
arabs Apollinis fil. 32
arachnes cum Minerua certamen. 334
aræus 364
arator poëta 277
aratrum in odium Cereris à Minerua fictum. 7
arcas & Pan gemini. 113. 114. in Bootes 145. 146
arcas Calysthonis fil. utsum minorem. 32
arcas athen. rex Iupiter dictus. 89
arcades pleriq; pastores 89. 113
arcades in lupos 6
arcades primos uocum reperisse discrimina 146
arcades unde dicti 201
arcadia ab Arcade 286
arcadum stolida credulitas & superstitio. 142
arcesius. 113
archemorus 145
archilycus. 331. Arctos 43. 318
arctophylax qui & Bootes 169
ardea urbs condita. 288.
Aremulus Syluius. 255
Arete Phæacum regina. 250. Alcinoi coniunx.
aretus.
Arethusa nympha. 95. 178. 202. in Sui nomi nis fontem. 179. 190
Arethusa

Arethusa fons apud Thebas 180
arethusæ duæ 179
arethusæ quatuor 180
arethusæ indicio reperta Cereri Proserpina.
aretias insula. 327. (275
argea Cleochi fi. Mileti mater. 38.
argentea luna. 88.89.
argeste uentus 107
Argæus. 296.333. siue Agetis Apol. fil. 129.
argia. 44. Adrasti fil. & Polynicis con=
iunx.
argiæ cædes 45.54.229.
argiope 45.54.
argiuorũ regnũ Mycenas translatũ. 301.303.
argo nauis. 337.338. argonautæ eod.
argos penuria aquæ laborare 41
argo regi illatum ab Iside bellũ. 104 idẽ. q̃
postà Mercurio occisus. eod.
argulus. 142.
argus qui & Amphion. 44
argus. 349. centoculus, Iús custos. 182.388.
argi oculi in pauonis caudã translati. 214.
argyrotoxus sol dictus 81.
ariadna Bacchi coniunx. 134.136.139. 284.
ariadna sagittis à Diana confecta. 285
ariadna Theseo rapta. 139.259. 284. & deser
ta ab eodem. 284.285.
ariadnæ corona inter sydera relata. 285
ariadnes opera & consilio Minotaurũ uin
cit Theseus.
arida pro terra. 11. 85.258.259.
aries Atrei aureus ariarches. 36.
aries Martis domicilium 294
aries Phrixi & Helles portitor aureus. 348.
aries, in q̃ eum uersus Iupiter. 71
ariete ueris initium significari 116
ariobates. 71
arion equus ex Erynni & Neptuno. 345.
aristæus pastor. 126.127. & rex. 329.
aristæus Apollini ex Cyrene natus. 143.
aristæi iuuenta. 185.
aritia Hippolyto adamata, eidem q̃ Diana
dicta. 128.
aritia urbs. 259.260
aritus. 259.
armenia Cadmo occupata. 341
armæus. 41. 51
armæus. arnus fluuius. 171.
arogylus. 234
arpagiges. 142.
294
arsia. 271.
arsinoẽ. 130.131. quæ & Coronis. 142.230
artemis pro Iunone. 215.
artemis siue acrotemis luna. 88.89.
arterius Rufus Romanus. 24.
artes in Mineruæ tutela. 33
aruales fratres. 238
aruus Tarquinius. 320
Ascalaphus Acherontis fil. 202.224. in bu=
bonem uersus. 65.
ascanius Aeneæ fil. 153.
ascanius Creusæ an Lauiniæ fil. 166.
ascan. Phrygiæ flu. 166.
ascanius multinominis. eod.
asclepius Machaonis fil. 131.
asia nympha. 178. Iapeti coniunx. 95. 100.
unde dicta Asia regio. 95
asiæ fil. Atlas 96
asinum Priapo imolati cur institutũ. 273.
asius gigas. 117.305.
asii complures eod.
asopus flu. 192
asplidon 224.
assaracus Trois fil. rex. 150.162
astarcos uel Astarete Veneris mater. 48.
asterie. 112. 309. Latonæ soror. 85.91.145. ab
Aeeta filio occisa. 92. in coturnicẽ uersa,
& deinde in lapidem eod.
asterion. 286.
asterius rex. 50.283.286. Nelei fil. 254.
astræa uirgo in Zodiacum relata. 106. 143.
asteropæus. 192
astræus Titanis fil. 106
astrologia ab Atlante reperta. 97.
astrologiæ peritiss. Prometheus. 101.102.
astianactes Hectoris fil. 156.157.287
asticratia 140.
astylus Centaurus & augur. 233.
astymedusa Oedipi uxor. 53.
astynome. 309.
astyocha. 224. Astiochia. 333.
astypalea. 282
Ataburius Iupiter. 266.
atæon. 52.
atalanta uirgo Hippomeni cursu uicta. 261
atalanta Calydonii apri uenatrix. 227. Me=
leagro adamata eod. & 44.
ataminus Phinei frater. 110.
ate Homerica. 5.

athaman=

Athamantus. 260
Athamantis furor. 347.348.
Athenis Minerua. 32.
Athenę Minoi subiugatos. 258.
& uectigales factæ. 283.284.
Athenarum nomen. 32. à Minerua impo-
situm. 145.
Athlantia. 188. Atiminus. 46.
Atlas Cercops. 329
Atlas cœlifer. 324.
Atlas cœli onere leuatus ab Hercule. 96.
Atlas pulchre deceptus eod.
Atlas insignis astrologus. 97.327.
Atlas in saxum siue montem. 300. à Perseo
mutatus. 97.
Atlas Mauritaniæ mons. 97.209.
Atlantis propago. 96.
Atlantes tres. 96.98.
Athos gigas, à quo mons eiusdem nomi-
nis. 117.
Attei & Thyestis simultas. 293
Atreus. 293. 295. 296. Euristhei successor 303.
ab Aegistho occisus. 294.
Atrides. 223.295.
Atropos. 8.
Atropon significare mortem naturalē. 26.
Atticorum barbari mores à Lysania cor-
recti. 30.
Atys Syluius. 168.
Atys. 138. Cybeli adamatus. 58.59
Athys à Tydeo occisus. 54.
Auarorum triplex species. 205
Auentinus Herculis fil. 333.
Auētinus Syluius. 169. unde mons Auen-
tinus dictus.
Auernus idem qui Herebus. 16.18.
Auernus lacus. 166.289.
Auge uel Augea. 333.334.
Augias Phorbantis fil. 329
Augiæ stabulum Herculi purgatū. 328.329.
Auguriorum ex cæteris quoq; animalibus
sumendorum autor Orpheus. 127.
D. Augustinus notatus. 151.
D. Augustinus Esaiæ principium se non
intelligere fassus. 368.
Aulatia oppid. 57.267.
Aura. 107. uocata Cephalo. 347
Aureum sæculum sub Saturno. 199.
Aurora terræ & Titanis filia, Titoni uete-
re uxor. 95.
Auroræ fil. Lucifer. 278.
Aurorę fil. uenti, quia cum ea oriunt. 106.
Auruspicinam Hetrusci à Tage edocti. 15.
Ausonius uel Auson, à quo Ausonia dicta
Italia, Vlyssis fil. 289.
Auster qui & Notus. 107.
Austro apher uentus. 107.108
Authe. 112.
Authedon urbs. 243.244.245.
Autolia Vlyssis mater. 38.39.
Autolycus Mercurii fil. 38. fur egregius. 278
Autonoē Cadmi filia Aristæo nupta. 51.
Axion. 345. (138
Axius fluuius. 197.
215

BAbylonia siue Babylon. 30.
Babiloniæ Aegyptiæ condior Epa-
phus. 155.
Bacchę mulieres. 304.
Bacchemon. 128.
Bacchiades Corintho eiectæ. 260.
Bacchus uini deus. 134. 136. & pro uino
poni solitus. 259.
Bacchi è Semele & Ioue nati fabula. 52. 134.
Bacchus membratim à Gigantibus dilace-
ptus. 134.136.
136.137.
137.
Bacchus pro sole. 114.116.
Bacchus cur dictus. 97.98.
Bacchus in capram mutatus. 134.
Bacchi educatio. 136.
Bacchi pictura qualis apud antiquos. 127.
Bacchi sacra ab Orpheo comperta & (136.
Menadib. tradita. 134.
Bacchi nomina uaria. 134.
Baculus à Baccho repertus, quo senectus
lenti fulciant. 164.165.
182.
Baiæ. 93. Baianus sinus. 245.
Balameus qui & Xerxes. 111.309.
Balena monstrum Marinum. eod. & 16.
Balius Achillis equus. 18. pro inferno
ponitur. 215
117.
Barba cur uiris data. 324.
Bardyn flu. 338.
Bargion ab Hercule occisus. 267.
Barlaam Calaber. 134.137.138.
Barnabas Iupiter à Lystris dictus. 137.
Bassareus Bacchus. 306.
Bassarides nymphę. 245
Batea Dardani uxor. 37.
Bathillus.
Battologia à Batto.

Battos tumulus 37
Battus pastor, qui & Aristæus 127
Battus à Mercurio in lapidem Indicem uersus 37
Bebritia regio. Bebritium nemus 242
Bechinus Belliutionus 399
Beda taxatus 108
Belidum apud inferos pœna 41
Belidum fabulæ sensus ex Lucretio 18
Bellerophon. 251. Ephytræ rex. 345
Chimeræ uictor 94
Bellerophontis gesta 345
Bellerophon Pegaso excussus ob arrogantiam 346
Bellerus occisus Bellerophonti nomen dedit 345.346
Bellona belli dea, Minerua 145. Martis soror 218.221. quæ & Enyo 221
Belochus Assyriorum rex 184.
Belus priscus 40. Nini pater, Saturni nomine cultus eodem
Belo Ioui constructum templum eodem
Belus Sichæi pater, q & Metres Tyri rex 49
Beli duo, Syriacus & Aegyptius 45
Berecynthia 58. eadem cum terra 11
Berecynthus mons & oppidum 58
Bergion 247
Beroë uetula 52. & in eam uersa Iuno 134
Besbicos gigas 117
Bianor 234
Bias Melampodis frater 340
Bianti uxor Peto, captis Iphicli bobus, ducta 241. 256
Biblis 194. turpis q; eius in fratrem Caunũ amor 84
Biblis in sui nominis fontem eodem
Biella Theodontii coniunx 390
Biga Lunæ 88
Bisaltis rex 277
Bisthonis nympha 224
Bithynia regio 242
Bithynia urbs condita à Pyrode 48
Blanditiæ coniugum 71
Bocatii carmen Bucolicum 400
Bocatii præceptor Andalo 9. 35. 389. & Franciscus Petrarcha 105. 401
Bocatius ingenio poëtico natura prædi-tus 397
Bœotia unde dicta 51. eadem etiam Aonia 304. 305
Boëtii de Poëtica sententia exponitur 382
Bona Danai fil. 40. 41
Bona dea pro terra 11
Bona dea, quæ & Fauna, & fatua 208
Bonæ deæ ædes calend. Maiis dedicata, qã eadem Maia credita 99
Bootes qui & Arctophylax 143. ex Icario, eodem
Boreas Strymonis fil. 318. idem etiam Aqlo 107. 108. 109
Boreæ uis, & amores eiusdem 109
Boroë Naias 178
Boros Perierei filius 307. 195
Bosphorus unde dictus 184.
Bosphori duo eodem
Βόσυς appellatæ Pleiades 98
Branchiades Apollo 125
Branchiadon templum eodem
Branchus Apollinis filius eodem
Branchus Lydiæ fluuius eodem
Briareus an idem cum Aegeone 91. 94.
Briareus Centimanus, Iouis amicus 90
Briareus incerto patre 90. 91
Brimo dicta Hecate 275
Briseis Achilli ab Agamemnone erepta 297. 308
Britania Albiona quondam dicta & Cornubia 168
Britona, seu Briton nympha 235
Britomartis nympha 178. 235. 236
Britones 167
Bromius 134. 137. 138
Bromus centaurus 234
Brontes cyclops 248. 249
Bruti genius 314
Brutus Aeneæ Syluii filius 168
Bubo funesta auis 65
Bucolici carminis inuentor Daphnis 156
Bucolicum carmen Apollini sacrũ 121. 123
Bucolion Laomedontis filius 152
Busiris latro ab Hercule occisus 96. 251. 323
Buthes Amyci filius 242
Buzyes aratri & boum usus repertor apud Atticos 204
Bytsa Carthaginis arx 49
Brygeides insulæ 86
Bryseus Bacchus 134. 137. 138

CAca Caci soror 319
Cacus latro 314. ab Hercule uictus 324. 318. 319

Cadmi fabula 51
Cadmus 236. ad Europam inquirendam missus 48
cadmus ab Amphione & Zeto pulsus 51
cadmus literarum repertor eodem
cadmus Thebarum rex 135
cadmus regno priuatus 140
cadmus cũ Hermiona uxore in serpẽtes 51
caduceus Mercurii, de q eo fabula 313
Cæa insula 128
cæculus Vulcani filius cur ita dictus 319
cædalion 281
cænei hasta. prouerbium 125
cæneus 234. ex puella in uirũ mutatus 125
cæsaris nomen unde 130
cæsarum familiæ cur Apollinis sacra obseruata 130
Caieta Campaniæ urbs 86. ab Aeneæ nutrice dicta 164
calais Boreæ filius 317.318. ab Hercule occisus 109. 110
calatus 140. 141
calchantis fabula 309
calchas uates 124. à Mopso occisus 155. 309.310
calciope Aeetę filia Phryxi cõiunx 86.348
callianassa nympha 177
callianira nympha eodem
calliope 269. 270 callirrhoë 342
calophon à Mopso condita 113. uel à Manto 124
calpe promontorium 171.177.240.325
calpis uirgo 250 calydon 236
calydonia Arcadiæ opposita 99
calydonii apri uenatio 226. 227.305
calypso Atlantis filia, cum qua vii. annis uixit Vlysses 100. 288
calystho Dianæ specie à Ioue decepta 146 113.178
calystho in ursam 146
calysthonis uaria nomina 113
camęrinum oppidum uel Camicum 285
camãder, uel camãdrius Hector. fil. 156.157
cambyses rex 39
camænæ cur dictæ Musæ 269
camyrus 334
canaces incestus 335
cancer inter astra relatus 277
candalus 329
candauia Dardani soror & cõiunx 149.150
candiope à fratre Orione compressa 250 121
canephoriæ sacra 62
canes dici apud inferos furias 88
caneus Pico adamatus 145
canicula sydus 335
canobe 124
cantilena 304
capaneus 236. fulmine ictus 168
capetus Syluius 154.262
caphareus mons 116
capta, & cur in eam mutatus Bacchus 181
caprea insula capreæ paludes 238
caprea palus 165. 114.117
capricorni sydus in cælo constituti 108
capua ciuitas 162
capys Syluius 168. Assaraci filius 69
cares 147.314
carmenta cur dicta Nicodiata 147
carmentalis porta 147
carmentalia loca, & Carmẽtalis porta
carneus Apollo cur dictus, & Carnus uates 81
carnibus humanis uesci solitum Saturni tempore 267
carpathicum mare ditionis Prothei abundare Phocis 172
carthago Herculis fil. 145
carthago à Didone condita 49
carthago ab Hiarba rege occupata 50
cacutius Tuscus 238
caselinum oppidum 291
cassandra uates 158. Græcis capta, & Agamẽnoni in prædam concessa 154. 297.376
cassandra & Helenus gemini 158
cassandra Apollini adamata, Corebo autẽ desponsata 154
cassandræ uaticiniis cur nulila fides adhibita eodem
cassandra Iophatis fil. Bellerophõti in uxorem data 546
cassiopia 39. inter sydera relata 300 265
cassius Iupiter 178. 251. 269. 271
castalius fons 160
castianira 274
castor & Pollux Ledæ ex Ioue filii eodem
castor & Pollux inter sydera relati eodem
castor & Clitemnestra an Tyndari fil. 274
142.143
castor à Lynceo occisus 129.130
castor Tyndari filius uitæ per Aesculapium restitutus cath

cath, qui postea Mercurius 187
caillus 343. Tyburis conditor eodem
cato egestatis tolerandę exemplum 21
catonis eloquium 312
caucaso alligatus Prometheus 101
caumas 234
caunus 194. fratri Biblidi adamatus 84
caurus uentus 107. 111
causidici auari 355
cayster fluuius 123
Cebrion Priami fil. à Patroclo occisus 160
cæcias uentus 108
cecrops Athenarum rex 120. quo tempore regnarit 40. 301
cecrops Athenarum conditor 145. 146
celadon gigas 117
celeno Atlantis filia 174
celeno harpya 263
celeus regno pulsus 203
celeno Pleias 98. 99
centaurus dictus Euenus fluuius 234
centauri ab Hercule uicti 324
centauri à Theseo uicti 259
centauri unde dicti 233. de eą centauris in genere eodem
centaurorum cum Lapithis pugna 234
centaurorum nomina 230. 231. 234
centũ terræ, locus à cœlo remotissimus 17
centumgeminus cur dictus Aegeon, seu Briareus
cephalenia insula 95
cephali Procrin tentantis & occidentis fabula 243
cephalus Auroræ dilectus 347
cephalus ab Aurora raptus 346
cepheus rex, Cereris iussu regnum Tripto lemo restituit 95
cepheus inter sydera relatus 202
cephisus fluuius 300
cerberus 93. triceps 17. 18. 204. 205. 206. ab Hercule extractus 193. 194
cerberus unde dictus 234. 324. 328
cercion latro à Theseo necatus 206
cercopes ab Hercule uicti 259
ceres Δηὼ cur Græcis dicta 329
ceres frugum repertrix 204
ceres legifera 60. 202
ceres pro luna 88. & terra, & terræ fructu 204
ceres Saturni & Opis fil. 11. 202
ceres Sicani regis coniunx, & Siciliæ regina 263. 202. 203
cerua Dianæ sacra 81
cestus Veneris cingulum 70. 71. 105. 216
cethura 332
cea insula 92
ceus Titan 91. à Ioue supatus, sublatusq; 92
ceyx 278. 279. Trachiniæ rex 100
ceyx Iouem se uocari passus 336
ceyx in Halcyonem auem 279
Chalbis ab Hercule occisus 96
chalciope 329
chaon Priami fil. unde Chaonia dicta 158
charicló 207
chaos 3. & 4
charites Veneris pedissequæ 141
charon nauta, Herebi fil. 26
charonte tempus signari 26. 74
charybdis 288
chelotis 140
chersocrates 128
chimæra monstrũ Typhonis fil. 93. 94. 251
chimæra à Bellerophonte uicta 345
chimæra Lyciæ mons 94. 345
chios insula 284
chione nympha 125. 318. à Diana sagitta transfixa 278
chiones puellæ fabula 38
chiron centaurus 129. 194. 206. Achillis nutritius 179. 307. 309. herbarum & medendi artis repertor 67
chiron cur Saturni fil. dictus 207
chiron sagittarius in Zodiaco eodem
chiron Thetidis pater 307
chiron in cœlum translatus 206. 207
chloris Nelei coniunx 44. 254.
chloris nympha Zephyro dilecta 111
χρηματισμὸς, oraculum 24
chrysaor ex Medusæ capite natus 257
chrysaor Neptuni fil. eodem
chrise oppidum Mysiæ 81
chrysippus Pelopis fil. 293
chrysocomus Sol dictus 81
chrysogone 345
chrysothemis Agamem. & Clitemnestræ fil. 298
christianæ fidei ac cõfessionis summa 394
christiano an conueniat gentilium fabulas tractare 393
chromis 234. Herculis fil. 332

chromius Nelei fil. occisus 256
chromius Priami fil. à Diomede occisus 160
Χρόνος pro Charonte & Saturno 26.74
chthonia 318 chthonius 52.234
Cicadas rore ali 152
ciceronis de Poëtica testimonium 361
ciceronis eloquentia 312
cicones ab Vlysse expugnati 287
cilix, à quo dicta Cilicia 46
cilla oppidũ, & Cillei Apollinis tẽplũ 293
cillus auriga Pelopis 293
cinarades sacerdos 75
cinnus à quo Cinna urbs Thessaliæ 117
circe nympha 175.178. Solis filia. 207. uenefica 86. 243.244.288
circen diu ante Troianum bellum fuisse in Colchide 87
circeus mons 86.244
circius uentus 107.108
cisseus Thraciæ rex 153
cithara Apollini à Mercurio donata 37 121.122
citharæ iuuentum Orpheo, Lino, & Amphioni attributum 127
cithera insula 73. citheron mõs, eod. 83.127
citherea uenus 70. 73
citheronus Tyberis fil. 191
Clarii Apollinis templum cõditum 123. & oraculum institutum 124
clearchus 348. cleda 98
cleodemus propheta 352
cleodoxe 140
cleopatra Phinei uxor 110.111.318
clesonymus 309
climene nympha 177.178.188.189.340. Solis adamata, unde natus Phaëton 174
climenes fil. Atlas 96
clytemnestræ adulterium, & in maritum Agamem. scelus 262.274.294.296.297
clytẽnestra & Castor an Tindari fil. 142.143
clio Naias 178. Clio Musa 269.270
clytia 309. 329
clytius 151
clytoneus 250
clitoris urbs 42
clitorio fonte abstemios reddi eodem
clitus ab aurora raptus 341
clotho parca 8
clustimena 281
Co insula direpta Herculi 99
cocalus 67
coccomẽ pleias 5
cocytus 17. flu. infernalis Stygis fil. 73. 44
cœlestium spherarum harmonia 57
cœli uirilia amputata à Saturno 57
cœlum, eiusdemq; progenies 198
cœlum cur patrem suum appellarit Saturnus 77
cœlum Aetheris & Diei fil. 96.97
cœlum Atlantis humeris sustineri 324.326.327
cœlum Herculi gestatum 21
cogitationum sedes in animo 348
colchos delatus aries aurei uelleris 357
colchos profectio argonautarum 124
colophon à Mopso condita 123. uel à Manto 70.72
columbæ in tutela Veneris 72
columbarum lasciuia 350
cometa Stheneli fil. (73.75
concha marina Veneris manibus gestata 214. 215
concubia nox 12.27
coniugii dea Iuno 70.71
cõiugiis adesse Venerem cesto cinctã 111
contentio Stygis & Pallantis filia 12.27
conticinium 319
copreus Haliartes 127.128
coramis insula 180
corax 345. uenator, à quo eiusdem nominis petra 104 118
corcyra insula unde dicta 75
corcyra à Chersocrate occupata 177
corcyra, quæ & Drepane 57.58
coria Minerua 95
corybantes 277
corycum oppidum 259
corymosa nympha 144
corynetas Vulcani fil. à Theseo occisus 299
corinthiorum arcis altitudo 299
corinthus Orestis fil. à quo Corinthus urbs 299.344 296
corinthus Ephyra dicta 177.
corinthus Helenæ ex Paride fil. 149.156.334 268
coryphe Oceani filia 149
corythus rex 25
corithus 25
coritus urbs quæ Corneto hodie eodem
cornea somni porta 108
cornu pellucidum corniueus Troianus cornubia

cornubia insula, quæ & Britania 168
corœbus Cassandræ sponsus 124.154
corona Ariadnæ inter sydera relata 284
corona castrensis graminea 221
corones 281
coronis nympha 97. 129. quæ & Arsinoë 142. Apollini adamata 230
coronus Cænei fil. 123
corsica insula 332
corus uentus 107.111
coruus Apollini sacer 116.121.122.129
cornices certo anni tẽpore transfretare 92
Crambis 110
crassi auaritia 335
crataeis Scyllæ mater 245
crateræ lacus 276
cratis fluuius 50
creon Corinthiorum rex 85.337.346
creon Athen. rex 55
creon Theb. rex 258
creon Sisiphi fil. 100
creon rex Herculis socer 330
creontis regia exusta 346
creontis tyrannis 45
creon à Theseo occisus eodem
creontiades Herculis fil. 331
crepusculum, creperum pro dubio 12
creta nympha, à qua nomẽ etiã insulę 267
cretheis nympha 243.254
cretheus 253.340.344. Aeoli fil. 336
crethon 191
creusa 318. 337
creusa Attei uxor 296
creusa Aeneæ coniunx 153. 164
creusa ab Aenea prodita, uel etiam, ut alii, occisa 153
creusa Iasoni desponsata, eiusdemq; interitus 85. 86.346
crinis sacerdos Apollinis 81
crinisus flu. de q; eo fabula 191
crystallinum Palladis scutum 246
crocodilorum littus 131
crommyon oppid. 259
cronis Saturni fil. 200
cronica unde dicantur eodem
crotalus 285
crotopus Argiuorum rex 124.142
Cteatus 251
ctimene Laërtis fil. 286
Cudonius rex 273
cumæ Chalcidensium opus 291
cupido Mercurii fil. 38. & Veneris 71.73.75
cupido Martis fil. & Veneris 221
cupidinis descriptio 221. 222.223
cupidinis diuersorum effectuũ tela 221.222
cupidinis fax eodem
curbas uentus 108
cures Aetoli fil. 236
cures Sabinorum oppidum, unde Quirites dicti Ro. 238
curetis populis clã cõmendatus Iupiter 266
curetes unde 269
curitis pro Iunone 214.216
currus Erichthonii inuentum 317
Cyanee Meandri filia 83. 84. Mileto compressa 194
cyane palus 202
cybele 58. eadem cum terra 11. in merulam uersa 114.117
cyclides artes 249
cyclops Galatheæ amator 210
cyclopis oculum Vlysses eruit 287
cyclopes fabri 315.317
cyclopes Neptuni fil. 247
cyclopes unde dicti 244
cyclopum duæ species eodem
cydippe Naias 178
cygnis trahi currum Veneris 70.72
cygnus equestri certamine Herculi uictus 329
cygnus inuulnerabilis, ab Achille tamen occisus 256.288
cygnus in auem sui nominis 256
cygnus Soli sacer 125
cyleno Atlantis filia 252
cyllabaris Aegiali adamatus 262
cyllabarus 229 Cyllarus 234
cyllene nympha 34. & mons 36
cyllenius Mercurius unde dictus eodem
cylleno quæ & Celeno Pleias 99
cyllenus 268
cymodoce nympha 177.178.179
cymothoë nympha 177
cynara Assyriorum rex 47
cynara Cyprius, eiusdemq; cum filia incestus eodem
cynaræ regi bellum à Venere illatum 74
cynosura 113.114 cynthia Iuno 214.216
cynthia Diana à Cynthio monte 121
cynthius Apollo 125

cyparissus Syluano amatus, & in sui nominis arborem uersus 334
cypriæ mulieres libidinosæ 46
cypris & cyprigena dicta Venus 272
cyprus insula in Venerem prona. 74
cyprus à Belo uastata 49
cyprus à Pigmalione & Phœnicibus occupata 46
cyra mons 128
cyrene 175. Penei filia 127.185
cyrenæus rex 127
cyrene urbs à Batto condita 128
cyreneus rex 127
cyrnus Herculis fil. & eiusdem nominis insula 332
cyteis Circe 88
cytorus Phrixi fil. 86. 349
cytorus urbs 349 Cyus 125
Dactyli Idæi q, & unde uocati 268.269
dactyli artis ferrariæ inuentores 249
dactylorum nomina & artes 268
dædalus cũ Icaro labyrintho inclusus 283
dædali templũ 291. Dædali uolatus, eod.
dædalion Luciferi fil. 125. in accipitrem 278
dæmogorgon gentiliũ deorũ proauus 1
rerum omnium creator 17
dæmogorgonis mansio in tetris 1
uel terræ deus 2
dæmogorgonis fil. Herebus 16
dæmogorgonis fil. Litigius 3
dama fugax animal 116
damascus ab Hercule præcipitatus 530
damasicon 140 Damasor gigas 117
danaë à Præto non Ioue compressa 43
danaë Pylumno in uxorem ducta 310
danaës fabula 43
danai filiarũ nomina tria tãtũ extare 40.41
danaus Argiuorum rex 40. 51.183.285
danus à Lino occisus 41
danai Argiui à Danao eodem
danaidum apud inferos pœna eodẽ
danis 234
dantes Poëta Florentinus 383. 384.389
daphne 142. Apollini amata, in q laurum uersa 185
daphnis Mercurii fil. 187. Bucolici carminis inuentor 156
daphnis Paridis fil. eodem
dardania à Dardano 149. 150
dardani equæ Boreæ adamatæ 109,111
dardani soboles 149. 155. 166
dardanus Ascanius dictus 41
dardanus ex electra 149
dardanus fratricida 98.99
dardanus Troiæ autor 374
dauid ac Iob carmine usi
daunus Pylumno natus 43. rex 211. Turni pater, à quo Daunia 311. Danaës fil. 301. 230. 198
dauni regis tempora
De cœlo cecidisse qui dicantur 334
decoontes Herculis fil.
deianira Herculi à Centaũris uindicata 231. Herculi desponsata, ab Acheloo petita 180.226.233.234
deianiræ in Herculem facinus 324.325
deianira in auxilium Herculi armata 329
deidamia Achilli adamata 308
deimachus Nelei filius. 254
deiopeia nympha 178 Deion 125
deione Mileti mater 340.344 85
deioneus
deiphile Adrasti fil. Thydei uxor 45. 229
deiphobus insidiis Helenæ occisus 158
delli 276
delos Ortygia dicta 91. 92
delphines philantropi 176
demoleon 254
demophoon 285. Athenarum rex 299
demophoon Phyllidi adamatus 260.282
demophoon Priami fil. ab Vlysse occisus 160
demosthenem alterum mater, alterum insustria enixa 51
dentis euulsio Aesculapii inuentum 130
dentes serpentis à Cadmo seminati 51
deorum cultus & numerositas ueteribus unde 268
deorũ i Aegyptũ fuga Typhœi metu 114.116
deorum mater Opis 57
deorum uariæ metamorphoses 114.116
deucalion Minois fil. 285
deucalion Promethei fil. 101.104.105
deucaliones quatuor 285
deucaliones multi 105
deucalionis post diluuiũ homines lapidũ iactu restituentis fabula 104
deuteronomii cãticũ hexametro scriptum 270
deúm mater quæ & Iuno 214.216 (5
deus omnis æui expers, quia æternus 17
deus summa bonitas dexamene

dexamene nympha 177
Dia Deionei fil. Ixionis uxor 232
diæthus 296
diana ad Laconas translata 298
diana Iouis & Laton. fil. uenationis dea 120. perpetua uirgo, eod. & 34. 88. 89
diana obstetricata Latonæ in pariendo Apolline 91
diana partubus præest 216
diana pro Lucifero 75
diana Cupidinis mater 34
diana unde dicta 121
dictæus mons, in quo nutritus Iupiter 266
dictynna cur dicta Diana 235
dictys 234. Pollucis frater 43
dido Elyssa 49
dido Hiarbe in coniugem petita 277
didonis interitus 49. 50. Didyme insul. 335
didymus 338
didymus Homeri scholiastes 154. 141
diei naturalis uaria initia 27
diei partitio eodem
diem haberi per integram octauæ sphetæ reuolutionem 3
dies criticus 27
diespiter latinis Pluto 204. 205
dierum nomina cur à Planetis 27
dies Herebi fil. Aetheris q; coniunx 26
dies naturalis & artificialis eodem
dies unde dicta 28
dii beatæ creaturæ, in conspectu dei 2
dii familiares domestici 314
diluculum 12. 27
dinamene nympha 177
diocles Orsilochi fil. 190
diodamas 342
diodoris Herculis fil. 332
diogenis paupertas 357
diomedes Aetholorum dux, eius q; gesta 229. 287. Tydei fil. 45
diomedes ab Aenea occisus 229
diomed. Thraciq; rex ab Hercule occisus 325
diomed. & Vlysses exploratores 287
diomedia insula 229
diomedis 142
diomedis socii in aues 229. quæ & Diomediæ aues
dione 98. cuius filia Venus 272
dionysius 36. qui & Bacchus, siue libet 37. 134. 137. quasi Nysæ deus 299
dionys. Deucalionis fil. 105
dionys. Hercules dictus 16. 36
dionys. Nili fil. à Perseo occisus 187
dionys. tyrannus Aesculapium aurea barba spolians 130
Διόσκοροι appellati Castor & Pollux 274
diræ 62 Dircæ 140
dirce Solis fil. Lyci regis coniunx 85
dirce tauro alligata & cõcerpta 255
dirce in fontem mutata 85
dis ab Hercule uulneratus 324. 327
dis qui & Herebus 16. 17
discordia siue litigium Iouis fil. 3
discordiæ aureum malum inter deas coniicientis fabula 306. 307
dispiter latinis dictus Pluto 78
dithyrambus Bacchus 134. 137. 138
diuitiæ ueterum, armenta & pecudes 162
diuitiarum dea Iuno 214. 215
diuitiarum deus Pluto 205. 206
Dodoris 332. 333
dolon occisus 287
dolus à fraude quid differat 21
dolus Herebi fil. 20
domiduca Iuno 214. 215
dominica dies, quæ & Solis, cur dicta 27
donatus Apenninigena 400
dominus miles, cuius suasu susceptũ hoc opus Bocatio 399
dorcades siue Gorgones insulæ 245
doris nympharum mater 59. 175. 177
dorus Neptuni fil. à quo Dori dicti, & lingua Dorica 242
doryclus 46. Priami fil. 161
doryclus Phinei frater 110
dorylas 234 doto nympha 177
doxius cœli il. & lutei ædificii inuentor 75 (204
Drepane ĩsula, q̃ & Corcyra 75. & Scheria
drepanum urbs à Saturni falce dicta 73. 74. 114. 165
drimo naias 112. 178
driades nymphæ eodem
dryas 233. 281
C. Duillius 392
dymas 305. Aonis fil. 251

Ebrietas Bacchi sacrum 136
ebuleus 36
ebur non reddi pellucidum posse 25
eburnea somni porta eodem

eburnea Paphi mater è simulachro in femi nam 46. 47
Echeclus 313 Echemelus 296
echemon Priami fi. à Diomede occisus 160
echephron 255
echidna semiuirgo 93
echion gigas 117
echion Cadmi socius 52
echo Narcissi amore capta 194
Eetion 156
Egesander 112
egesta, eiusdemq; nominis urbs 191
egestas Herebi fil. 21
egialeus 85. 86
Εἱμαρμένη, fatum 8
eioneus 232
eirybius Nelei fil. 254
Elara 133
elatus Icarii fil. 144
electra 42. Atlantis filia 149. Pleias, quæ & Electrion, & Strategis 98. 99
electra ob reprehensam Clitemnestram in carcerem coniecta 298
electrides Thebarum portæ 98
electrione 257
electrion 301. 331
electrion ab Amphitrione occisus 302
elementorum segregatio 4
eleum certamen 254
eleus Bacchus, siue Elleus 134. uel 137. 138
eleusinæ deæ 56
eleusium oppidum 202
eleusius rex, eodem & 203
elis urbs 190. capta Herculi 251. 329
elisa quæ & Dido 49
elysius campus 19. 35
eloquentiæ deus Mercurius 312
eloquentiæ typus Merc. insignia eodem
elpenor 288
elsa fluuius 171
Emactes, Ephiactes, Ephialtes 24
Enceladus Aethnæ suppositus 94
endelechia 131. 132
endeis Chironis fil. 305
endymionis somnus 89
endymion Lunæ adamatus 88. 89
enipheus siue enipeus flu. 253. 343
ennius Euhemeri historiam secutus 57
ennius Poëta à Mesappo ortus 251
ennius pauper Scipionibus charus 356, 380
ennosigæus Neptunus 244
enonymos insula 335
enippus 295
entellus 115
enyo quæ & Bellona 221
ἐνύπνιος, insomnium 24
Eolus Attei fil. 294. uide Aeolus 335
eonus 79. 80
eous solis equus 39. 104
Epaphus 83. Iouis et Isidis uel Iús fil. 39. 104. 106. 183. 188. 253. eiusq; progenies 39
epeus Troiani equi faber 28
epei, contraq; eos bellum quod Nestor gef sit 254. 255
ephyaltes Neptuni ex Iphimedia fil. 111. 257
ephialti mons Aethna impositus 257
ephithesia 160
ephyra urbs condita 333. 344
ephyre naias 178
epicurei 79
epidauris cultus Aesculapius 330
epileon Nelei fil. 254
epimetheus Iapeti fil. in simiam à Ioue uer sus 100
epinitos 140
epiochus 282
epitropus 339. 340
epochus 329
Equi bellorum præsagium 207
equo uehi Bellerophontis inuentum 345
equos Zephyro flante concipere in Hispa nia 111
equus à Neptuno productus in certamine cum Minerua 145. 269. 270
Erato 56
erechthon 255
ereuthalion 282. occisus à Nestore 108
ergastes uentus 330
erginus rex ab Hercule cæsus 305
eribga 112
eriboëa 257. Aloi coniunx 318
erichthei duo 317
erichthonius Vulcani semine in terram de lapso natus 317
erichthonius Athenarum rex, qui & Erech theus 169, 317. 317
erichthonius unde dictus eodem
erichthonii iuuentum currus 149. 150
erichthonius Dardani fil. 243
erycinæ Veneris templum ericodes

ericodes insulæ 335
eridanus 188.189
eridanus, qui & Phaëton 174
erydupus 234
erigone à Baccho uuæ specie decepta 143
144
erigone in Zodiacum translata, quæ etiam
num uirgo uocatur 143
erimedis 144 erynarce nympha 178
erinnyæ furiæ 2
erythus insula, ad quam delata Danaë 45
erythe Aphiarai coniunx 342
quam Bocatius Eurydicen uocat 44
erythrothalassion, qd nos rubrũ mare 304
erythra rex, ratium iunctor 40
erythræus 281.349
erythræus solis equus 80
erithræus, seu Erithra rex, & eiusdem nomi
nis mare 304
eryx ab Hercule occisus 115.242.243
eryx mons 191
erodii aues 229
Esaiæ canticum hexametro scriptum 270
Etheocles 44.45. eius q̃ cum Polynice fra-
tre dissidium 54
etesiæ uenti 107.143
etrusci aruspicina insignes, eam q̃ à Tage
edocti 15
etymoneus à Nestore occisus 254
Euadne Capanei cõiunx, in uiri sese rogũ
coniiciens 236
euan pro Baccho 154.157.138
euander rex 164. ob eloquentiam Mercurii
fil. dictus 314
euander Arcad. rex eodem
euanthes 285
eubolus Cereris fil. 235
euchius Bacchus 134
eudora 97
eudorus Mercurii ex Polymele fil. 315
euenia 86
euenus Aetoliæ rex 228
euenus fluuius 233.254
euhemerus 57
eumelus 144
εὐμένης 63
eumenides 62.63
euneus 139. Iasonis fil. 338
eunuchi mattis deum sacerdotes 57
euphrosyne 141.142
euryale gorgo. 245
eurialus græcus Aesapi & Pedasi occisor 152
euryanassa 174
eurybatus 329
euryclia Vlyssis nutrix 288
eurydice 307. Nestoris coniunx 254
eurydice Amphiarai coniunx 44.125
eurydice à filio Alcmeone occisa 44
eurydice Orphei coniunx 126.127
eurylochus 288. Vlyssis socius 82.85
eurymachus 140
eurymedon 210
eurymone Apollinis fil. 125. Grtaiarum ma
ter 142
eurynon 235
eurynome 45.304
eurynomus 234
eurypylus Libyæ rex 185
eurypylus Machaonis occisor 131
eurypyli clypeus 330
eurypylus rex ab Hercule occisus 329
eurypylus à Neoptolemo occisus 334
eurystheus, de q̃ eius natiuitate fabula 305
eurystheus Herculis ad domanda monstra
impulsor 327
eurythoë 225
eurythia Phinei uxor 111
eurytion 233.307
eurytus 251. centaurus occisus 235
eurytus Oechaliæ rex eodem
eurytus occisus ab Hercule 324.328
euroauster 107.108
europa Agenoris fil. à Ioue rapta 59.283.286
europa tertia orbis pars 50
eustephanos 98
euterpe 269.270
eurus 107.108
eutocus 128. Apollinis fil. 129
euxantius 85

FAbius Romuli dux 237
fabula unde dicta 364
fabularum poëticarũ laus & usus 364.386
fabularum quatuor species 364
fabularum uarii sensus allegorici 4
fabulas gentilium an Christianis tractare
conueniat 393
fabulas mysticis sensibus non carere 366
facundiæ usus 71. falisci ab Haleso 298
falx Saturni, unde Drepano urbi nomẽ 73
falx cur Saturno data 200

fama pro infamia 13
famæ cupiditatis typus Pegasus 252
famæ descriptio 13.14
famam præsentia minuit 381
fames Herebi filia 22
fames publica, priuata, eod. et utriusq; causę
fatua pro Maia & terra 11.99
fatuellus deus, cuius uxor fatua 208
fatũ Demogorgonis fil. idẽ quod Parcæ 7
fatum Græcis εἱμαρμένη 8. à fando dictum 9
fatum pro morte 26
fauna pro Maia & terra 11.99
fauna Senta 208
faunus religionis autor in Latio eodem
faunum & Laomedonta regnasse eodem tempore 127
fauni dii 209
fauonius qui & Zephyrus 107.111
faustulus pastor 237. Romuli & Remi nutritius 169
fax prima 12.27
Febris hominibus ob Promethei furtum immissa 101.102.103
februa pro Iunone 214.216
februa sacra 34
februus Pluto, unde Februa sacra, & mensis Februarius 205
feles, cuŕq; in eam mutata Luna 116
fœmina litium & laborum officina 103
ferrũ à Cyclopibus & Chalybis reptũ 249
Ficarii 209
fistularum inuentor Pan 5
Flegeus Talaonis fil. 44
flora dea 218
flora ex Chlora nympha 111
florales ludi, floralia sacra 111
florentinorum circa Calend. Ianuarias lares colendi mos 314
fluonia 214.216
Fœdera primum Theseo adinuenta 259
Formiæ 291
fortuna quibusdam Lachesis 8
fortunæ congressus cum Ser. Tullio 319
Fragor 107
franciscus de Barbarino Poëta 221.389
franciscus Petrarcha Bocatii præceptor 105 400.401
franciscí Petrarchę laus 164.186.187 380.384.390
franco Hectoris fil. 157
francorũ regum origo ab Hectore 157 21
fraudis imago eodem
fraus Herebi filia eodem
fraus & dolus quid differant 202.203.204 88
frumenti repertrix Ceres 208
Fucinus lacus
fulmen Iouis trisulcum
furiæ infernales 17. tres Acherontis filiæ, eæ ruḿq; uaria & nomina, & officia 60
furiæ à Venere hospitio susceptæ 70. 71. 72
furias significare animi perturbationes & (affectus 49.
furum deus Mercurius 312

GAdes ciuitas ab Hercule condita 177
galathea nympha Cyclopi amata 177 (247
galatheæ adamatus Acis 209
galathia nympha 35.68.312
galerus Mercurii quid significet 57.58
galli matris deum 12.27
gallicinium 108
gallicus uentus
ganymedes Aquarii signum 150.217. Iouis pincerna siue pocillator 150.217
ganymedis raptus belli inter Troëm & Tãtalum causa 278 150
ganymedes à Tantalo rege raptus 277
garamanthis nympha
garamas Apollinis fil. unde Garamantes populi, & Garama oppidum 124 229
garganus mons
Geminorum signũ Castor & Pollux 274
genethlia sacra 158 geneus 148 314
genii qui & Lares 314
genios singulis esse duos 189
genua urbs unde dicta 186
geon 245
γεωργοὶ 21
gerion fraudis imago 326
geryon triceps ac trianimis 323.326
geryon Herculi uictus 277
getuli humanitatem ab Iarba edocti 92
Gyaros insula 77.78.79
gigantes Titanis filii 117
gigantes in tartarum detrusi 115
gigantes qui putandi 77.79.114.116.117
gigantomachia 114.115
gigantum fabula
gigantum magnitudo non omnino fabulosa, recensq; sup ea re exemplũ 114.115 117
gigantum sedes in Tartesio eodem
gigantum uaria nomina gigen

gigen eundé cũ Briareo & Aegeone 91
gymnicorum ludorũ in Arcadia Lycaon
gyrtonus 349 (autor 115

Glauca cum Plutone nata 28
glauca Saturni & Opis filia, adhuc infans necatur 204
glauce nympha 177
glauce Iasoni ducta 337
glaucia Pleias 99
glauci cum Diomede pugna & colloquiũ
glaucomata 244 (346
glaucus in mellis dolio necatus 284
glaucus piscator in deum marinũ 243.245
glaucus ab Aiace occisus, & in fluuium mutatus 346
glaucus à Circe amatus 87
glaucus Sisyphi filius 100.345
glaucus scuti repertor 284
gloria optimum quenq; duci maxime 399
Goliath Philisteus 115
gopherius Aquitanorum rex 168
gorge 226. 227
gorgythion Priami fil. 160
gorgon idem quod terra 1. & 2
gorgon monstrum 2
gorgophones Perſei fil. 302
gorgonis & Perſei fabula 97. 300
gorgones 96. tres unoculæ 245
gorgonum fabula 425.246
gortina 140. insula 144
Græ Phorci filiæ 246
græca latinis inferendi mos 391
græcia Apia dicta ab Api. 35
græcia loquax 291
græcorum decennale cum Troianis bellum 150.155
gramen Marti sacrum 219.221
gratia Herebi & noctis fil. 19
gratia quid eodem
gratiæ. eod. Veneris filiæ tres. 70. 71. earũ q; nomina & officia 141
gratiæ cur nudæ 142
grynæũ nemus Apollinis oraculo clarũ 123
grynæus Centaurus 234
gryphes hyperborei Apollini sacri. 121

Haedera Bacco sacra 134.136
hædera cur Poëtæ coronentur 136
hæsyla 98
Halcynoë Atlantis fil. 253
halcyone 227. Iunonem se uocari passa 336
halcyone in auem 279
halcionii dies eodem
halesus Agamem. fil. 298
halicarnassus 69
halius 250
hamadryades nymphæ 178
ἅμαξα 114
hannibalis milites Capuanis delitiis attriti 85
harmonia Electræ fil. 98. Cadmi uxor 236
harmonides 342
harpalice uenatrix 282. Boreæ fil. Phineo regi nupta 110.111
harpyæ, quæ & diræ, & furiæ 62. argonautis pulsæ 338
harpyæ à Zetho & Calai fugatæ 109
harpyæ tres, earum q; nomina 111. & de iisdem fabula 263
Hebe Iunonis filia 214. 217. pubertatis dea 217. 230
hebe desponsata Herculi 217. 218. 325. 327
hecatæa 332
hecate 88. 89. 90. quæ & Crateis 245. & Persеis 175
hecate & Proserpina eædem aliis, aliis diuersæ 273
hecates tria ora 121 hecatombe 90
hector Priami fil. fortitudinis exẽplar 156
hector ab Achille uict. et occisus 153. 157. 308
hectoris cadauer à Priamo redemptum 153
hectoris cum Aiace pugna 306
hectoris filii an plures uno 157
hectoris ossa Thebas translata 157
hectori uictus Patroclus 308
hecubæ somnium 155
hecuba Priami uxor 153
helena à Protheo retenta 176
helena Deiphobo nupta 156. 158
helena Paridi rapta 275. 307
helena Theseo rapta 254. 259. 274. 275
helenæ raptus 153. 155. 156. 295
helenæ filii 296
helenæ pulchritudo 155
helenum oppidum 295
helenus ex Helena 156
helenus & Cassandra gemini 158
helenus Priami fil. uates 158. 310
heleno Andromache tradita 310
heliades tres Phaëtontis sorores 190
helicaon 154

Helice 113
Helicon 269
Heliopolis 188
Hellanor regno pulsus 41
Hellanus Promothei & Pyrrhæ filius 105
Hellene, à quo Hellas dicta & Hellenes 105
Helles ex ariete casus mari Hellesponto nomen dedit 348
Helops 234
Helimus eodem
Hera Græcis dicta Iuno 216
Heraclea urbs 234
Hercei Iouis ara, Priami cæde nobilis 153
Hercules à Phœnicibus cultus 49
Hercules Amphitrionides 257
Hercules Dionysius dictus 56
Hercules Epeorum ultor 255
Hercules in seruitutem à Mercurio diuenditus 328
Hercules Iouis filius 322. ex Asterie 92.145
Hercules monstrorum domitor muliebri amori succubuit 324
Hercules Nili filius 186
Hercules Oenei pincernam occidit ob aquam perperam affusam 255
Herc. Phinei, Calais, & Zethis occisor 110
Hercules post occisum Geryonẽ ab Euandro hospitio susceptus 314
Hercules unde dictus 325
Herc. ad inferos descensus 234. 324. 327. 328
Herculis contra Amazonas expeditio 258
Herculis columnæ 323. 240
Herculis cum Antæo pugna 16
Herculis exuuium leoninum Aiaci puero circũdatum, inuulnerabilẽ reddidit 306
Herculis fatum in Eurystheum deriuatum Iunonis astu 303
Herculis filiorũ nomina & numerus 322
Herculis insulæ 240
Herculis interitus 226. 324. 325. 327
Herculis gesta alia à Bocatio omissa 329. 96
Herculis natiuitas 322
Herculis labores aliis xii. aliis uero xxxi. 322 323. 324. &c
Herculis labores ad historiam relati 326
Herculis labores à quibus celebrati 330
Herculis p̃ceptor Linus, ab eóq; occisus 124
Herc. pugna cõtra Pilios & Messanios 256
Hercules sacrificãdi hoïes ritũ mutauit 198
Herculis sagittæ Ilio fatales, quod sine his Troia capi non potuit, Vlyssis opera cõpertæ 153. 287. 318
Herculis sagittis Lerneo ueneno infectis uulneratus Chiron 206. 207 322
Herculis statura 235
Herculi Cerberus ex inferis tractus 217. 218. 325. 327
Herculi Hebe desponsata 135
Herculi solutus Prometheus 16. 324. 325
Hercules complures & uarii curq; 9
Herebus Dæmogorgonis filius 16.
eius filiæ Parcæ 26
Herebus pro diuinæ mentis consilio 16. 17
Herebus idem cum Tartaro eodem 17
Herebi filii 16
Herebi flumina
Herebi nomina 21
Herebo intimũ mentis humanæ recessum intelligi 314 121
Herilus
ἑρμαὶ Mercuriales statuæ
Hermaphroditus Mercurii et Veneris filius 67. 69. 73 69 68
Hermaphroditi quomodo gignantur 151. 187
Hermes Mercurius 68
Hermes Trismegistus 296
Hermes Trismegistus, Mercurii nepos
Hermiona Menelai ex Helena filia 44
Hermione 51. Cadmi coniunx 158. 155. 310 298. 299
Hermionis raptus 310
Hermione Oresti desponsata 345
& Pyrrho in uxorem ducta
Hermippe 151. 153. 306. 324
Hesione 131. Ceto exposita 191. & ab Hercule liberata 305 275
Hesiona Telamoni capta 95. 96. 325
Hesiona repetita 159
Hesperides, & aurea eorum mala Herculi rapta 95
Hesperies nymphæ interitus 347
Hespertusa 70. 73
Hesperus Cephali ex Aura filius 95
Hesperus stella, unde hespera uel uespera eadem cum Venere 50. 277
Hesperus Philotes dictus, Atlantis frater, un de Hesperia 355
Hiarbas rex, siue Iarbas 378
Hiera insula
Hieronymus poëticæ studiosus
Hieronymi sentẽtia de Poëtis explicat, eod.
ἱππωνῦς tumulus 55
Hilus 188 Hippia

hippia Minerua 177.
hippocrene fons 51
hippodamia 233.234.309. Pelopis uxor, ab eo q̃ curſu uicta 293.223.315
hippodamia Anchiſæ fil. 163
hippodamus 331.332
hippolagus 280.281
hippolochus 345. 346
hippolytarũ Veneris templũ Athenis. 260
hippolytẽ 254. Theſei uxor 258. ex qua filius Hippolytus 259
hippolytus 139. à nouerca ſtupri falſo accuſatus 285. & ab equis diſtractus, eod. per Aeſculapium autẽ uitę reſtitutus 129.259
hippomenes Mãrtis fil. 261
hippomenes Megarei fil. eius q̃ cum Atalanta certamen eodem
hipponous dictus Bellerophon 345
hippothoẽ 502
hippothous Priami fil. 161
hippotes 81.334
hippotis Troiani in filiam pietas 191
hipleus 193 hiſmarus urbs 287
hiſpalis 234 hiſter fluuius 337.338
hitæus 253. Argiuorum rex 285
hircum Baccho immolari 137
Homerus pauper, ſed clarus 356
homerus uirtutum omnium pater 380
homeri opera quanti Alexander fecerit 356
homericæ lectionis in Hetruriam reuocatæ Bocatius autor 392
homo minor mundus 17
hominem erraſſe, nec nouum, nec mirabile 388
hominẽ finxiſſe primũ Prometheũ 100.101
honor Victoriæ filius 65
honoris templum cur apud Roma. Virtutis ædi iunctum 65
honori nupta Reuerentia 206
horizon 26
horæ æquales, inæquales 26. 27
horarum dominium Planetis tribui 27
horas parate Solis currum, quia eius filiæ 79.81
horus Sol dictus 81
Humanum genus lapidum iactu teſtaurata à Deucalione 104
humorem citra nihil produci 171
humus quid 11
Hyacinthus Boreæ & Apollini adamatus 109. in florem uerſus 142.
hyades ſeptem Atlantis filiæ 96. 97. quinq̃ tantum Heſiodo 98
hyades Bacchi nutrices 97
hyantius Actæon 128
hyantii populi 129
hyas Atlantis fil. à quo hyades dictæ 97.98
hydra 93. Herculi uicta 323. 326
hydra Sophiſta 326
hydromantica diuinatio 175
ὕδωρ pluere 98
hyles 234
hylas Herculi amatus & abductus 329. quę ſitus q̃ 305
hyleus 228 Hylonome 234
hylus Herculis fil. 332
hyllus à quo Hyllienſes populi, & Hyllicus portus eodem
hyllus fluuius eodem
hymas 123
hymen, Hymeneus nuptiarum deus, Bacchi, & Veneris fil. 138
hymeneus Apollinis & Calliopes fil. 138
Orphei frater eodem
hyona 202 Hyperbius 236
hypetenor 52
hyperion Solis & Lunæ pater 79
hypermeſtræ erga Linum maritum officiũ 40.41
hypermeſtra eadem quæ & Iſis & Io 41.185
hyphoneus 234
hypſæus Theſſal. rex 128
hypſyphile 282
hypſipyle Iaſoni uicta & compreſſa 337
hypſipyle Licurgo regi uendita 338.339
hypſipyles pietas 139
hypſipyle Opheltis nutrix eodem
hyræus 253
hyræi ſenis pietas 279

Iacchũs pro Baccho 134.137.138
iæra nympha 177
ialmenus 224 Iamphrates 332
ianaſſa nympha 177 Ianiculum 199
ianira nympha 177
ianuenſes artis nauticæ periti 108
iapeti propago 95
iaphra 332 Iapyx uentus 108
iarbas rex, qui & Hiarbas 277
iaſion Cereri adamatus 202. 204. fulmine ictus eodem

iasius Abãtis fil. 44. Dardani frater, qui & Iasion quibusdã, & Aëtion 98.149.228
iason Chironi alendum traditus 338
iasonis in Colchos profectio, et comites. 85 253.337.338
Iaucis 125
Ibis, cuíq; in eam uersus Mercurius 117
Icarius alius Erigones, alius Penelopes pater 143
icarius à pastoribus ob uini donum interemptus 143
icarius in Booten uersus eodem
icelos somni minister 25
icetaon 151 Ichnusa insula 332
ichus insula, quæ postea Sardinia eodem
Idæa Dardani fil. Phinei uxor 111
idæi dactyli, qui, & unde uocati 268. 269
idęis dactylis clã traditus Iupiter infans. 266
idæus Paridis fil. 156
idas 274. Castoris occisor 130. Apollini præ latus 228
idas Marpissam rapit eodem
idmon 309
idomeneus patria Creta pulsus 164.285
idomenei uotum 285
idothea Prothei fil. 175.176
idya, quæ & Ipsæa, Medeæ mater 85.86
Ignem furatus Prometheus 101
ignem per humidum & spiritum ali 173
ignem seruare ferula è silice excussum Prometheum primum docuisse 102
ignigena Bacchus 134
ignis duplex, elemẽtũ & elemẽtatus 315.316
ignis prima rerum causa 31
ignis è silice excutiendi autor Pyrodes 48
ignis usus quomodo repertus 316
ignispicia Amphiarai iuuentum 342
Ilia Rhea Marte compressa, Romuli & Remi mater 169. 237
ilii ruina 387
ilio capiendo quæ fatalia 153
iliona Priami fil. 154
ilioneus 140. Phorbantis fil. eloquio clarus
ilithyia quæ & Lucina 303 (161
ilium quando conditum 150
ilium à Græcis deletum eodem
ilium expugnatum ab Hercule 151.153
ilium expugnatum à Telemone 305
ilium Hectoris filiis receptum 157
ilus siue Ilion Trois fil. 150
ilus qui & Iulus, & Ascanius 155
Imbreus 234 Imbrius 81
imbricitor dictus Sol 182
Inachus rex, & eiusdem nominis flu. 40
inachus quo tempore regnarit
inarime mons 291. Typhœo giganti inie(ctus 95
incestus unde dictus 71 209
incubones 57
index lapis, in quem mutatus Battus 135
india Baccho subacta 115
inducię bellorum Lycaonis inuentum 135
indus fluuius 16.18
infernus, qui & Herebus 17
inferi in centro terræ cur credantur eodem
inferorum allegoricus sensus 18
inferorum descriptio 166
inferorum descẽsus cur maximis quibusq; uiris attributus 98.134 (135
inò Bacchi, qui et Dionysius, nutrix
inò in Leucothoën deam 52. 349
inò Phryxi & Halles nouerca, præcipitata in mare 347 24 19
insomnium. ἐνύπνιος 32
insulæ fortunatæ
intellectiua uirtus in cerebro 214.215
intẽpesta nox 12.27. Interduca Iuno
interpretationes ostentorum & prodigiorum Amphictyonis inuentum 305 22
inuidia Herebi filia
inuidia & inuidentia quid differant, eod. 147
inuus deus 7 Iò Inachi filia 40. 155
Iò Isis dicta, dea apud Aegyptios 270.374
iob carmine scriptus 346
iobates Prœti socer, uel Iophates
iocasta Creontis fil. 53. Oedipo filio nupta eodem
iolaus Aristei fil. 303. Itẽq; alius Iphiclei 139
iolaus Herculis in conficienda hydra adiutor 226. 234. 324. 333 305
iole Herculi adamata 305
iolea Sardiniæ ptior pars eodem
iolenses ab Iolao dicti
ionius Arcadum rex, à quo Iones & Ioniũ mare 146.147 349
ioppe oppid. 300 iophosse 266
iouis bellum cum Titanis 78
iouis de Titano uictoria 217
iouis domicilia 52
iouis filii multi, sed non unius 248
iouis filii ueteribus qui dicti iouis

ionis nutrices Pleiades 98
ionis planetæ qualitas 31
ionis secundi progenies 120
ionis sepulchrum in Creta 267
ioui Belo constructum templum 40
ioni in orbis diuisione orientis imperium cessisse 206
ioni quomodo constructa templa 266
ionē catēna detrahere è cœlo conati dii 90
ioxus à quo Ioxades 259
Iphates Priami fil. 161
iphianassa 42.298
iphicleus 129. Herculis frater 322.325.331. qui & Iphiclus & Iphicles 305
iphicli boues à Biante capti 256
iphiclus 174.340.341. sterilitate liberatus 190
iphidus (344
iphigenia, quæ & Iphianassa 297
iphigenia Dianæ sacrificio destinata 287.
iphiloche 296 (297
iphimedia 257. à Neptuno uiolata 111
iphitus ab Hercule præcipitatus 328
iphthima 144
Iris, quasi Eris 215
iris Iunonis famula 214. 215
Iander Bellerophontis fil. 346
iandrus 345
ischomache 228. alio nomine Atalanta 261
ischys 230 Iscla insula 95
Isis Aegyptiorum dea 104.172. Apis conjunx 33
Isis Argo regi capta, turſusq; à Mercurio liberata 104
Isis pro terra 11
Isis Promethei filia 39.101.183
Isidis cum Ioue congreſſu natum Epaphū 103.104
Isidem Hypermeſtram esse quibuſdam uisum
Isidori laus 41.183
Ismene Oedipi filia 269
Ismeneus 54
Isus ab Agamemnone occisus 140
Isthmia certamina, uel sacra 160
Isthmos 349
Italia, Græcia inferior 344
italia Saturnia dicta 199
Italus Dardani frater 200
ithys à matre Progne occisus 149
Ithone oppidum 331 Itonus, eodem
itylus à matre occisus 141
ityli duo 318
Iubal uocis discriminum autor 6
iudicare de incognitis quàm pernicioſum 373
iudices infernales 16.17
iuglans quasi Iouis glans 268
iugula Orionis sydus 75
iuliæ aquæ 291
C. Iul. Cæsar orbis & urbis fulgor 169
iulius Proculus 169.238
iulius Sylu. Posthumus 167.169.218
iulus Ascanius, unde Iulia gens 166.167
iuno coniugii dea 214.215
iuno coniunx & soror Iouis 214.266
iuno cur dicta 216
iuno Græcis Hera eodem
iuno Herculi cur aduersa 325.326
iuno in uaccam 114.117
iuno regnorū & diuitiarū dea 99.215.347
iuno Samia 216
iuno sterilis 32. & pro terra, aëre, aqua, &c. 11.32.214.215.216.231
iuno Thebanis infesta 347
iuno Tethydis alumna 214
iuno uulnerata ab Hercule 324.327.328
iunonis catena suspensę fabula 214.216.217
iunonis Laciniæ templum 324.
iunonis nymphæ quatuordecim 215
iunonis promissum Paridi, ad impetrandum pomum 155
iunonis uaria cognomina 214.
iunoni dilectus Mercurius & Maia 99
iupiter à nymphis nutritus 266
iupiter apud Cretenses sepultus 172
iupiter elementum ignis 135
iupiter in aquilam 114.117. arietem. 114.116 aurum. 43. cygnum. 274. taurum. 50
iupiter clam Vestæ educandum traditus 78
iupiter Cretensis tertius rex, eiusq; cum Titanis bellum 115.185.265.266
iupiter mitis & benignus 219
iupiter Olympius dictus Pericles 31
iupiter opt. max. eodem
iupiter planeta calidus & humid. &c. eod.
iupiter primus, eiusq; progenies 30. Athenarum rex 145
iupiter pro igne 316. & aëre 214. & cœli temperie 205
iupiter quasi iuuans pater 31

Iupiter secundus Cœli fil. qui & Arcas 31
Iupiter secundus, eiusq; progenies 120
Iupiter tertius, eiusq; progenies 265.266
Iupiter quintus 85
Iurisperiti reprehenduntur 354
Ius in uaccam mutatæ fabula 182
Iustitia, Astræa uirgo 106
Iuturna 62. Ioui amata 313. Numicioq; flu. nympha facta 311.312
Iuuencus Poëta 384
Ixion 16.17.18. cœlo eiectus 131. primus tyrannide regnum occupare ausus 232
Ixion Iunonem de stupro sollicitare ausus eodem (231
Ixionis rota

Labdacus Agenoris, seu Phœnicis fil. 52
Labicus, unde Labici 284.
Labor Herebi fil. 20 labor quid eod.
Labradeus Iupiter 266
Labyrinthi quatuor 197
Lacedæmon Taygete uel Semeles fil. 45.100
rex, & eiusdem nominis urbs 142
Lachesis parca 8
Lacinius latro ab Hercule occisus 324.326
Lacones Oebalii dicti 142
Laconum mos in regũ obitu lebetes æreos pulsare 90
Lactantius neophytũs 395
Lactis & coaguli usus ab Aristæo traditus
Lactucæ frigidæ 217 (128
Lactucis comestis Iuno impregnata 217
Ladon Daphnes pater 186
Ladon Draco Hesperidũ malorũ custos 96
Ladon fluuius 5.6
Læarchus 349 Læneus Bacchus 134
Laërtes rex Vlyssis pater 39.286. Sisyphi fi. 100
Laius Thebarum rex 52. à filio occisus 55
Lamech sagittarius 54.
Lamia Scyllæ mater 245
Lamiæ 178
Lampadæ Pleias 99
Lampetia 82. 190 Lampetusa eod.
Lampos solis equus 80
Lampsacius 46
Lampus Laomedontis fil. 151
Lamus siue lanius 354
Lamyrus Herculis fil. eodem
Langia flu. 139
Lanificium Mineruæ inuentum 32
Lanuuinis mane pro bono 27
Laocoon Parthaonis fil. 2.5
Laocoon Apollinis sacerdos Priami fil. 161 250
Laodamas
Laodamia 345.307. Bellerophontis fil. Iouis 346 298
adamata
Laodice Agamemnonis fil. 154
Laodice Priami fil. 105
Λαοὶ dicti populi à λαὰς, saxum eod.
Laomedon Troiæ rex, eiusq; soboles
Laomedon in extruendis Troiæ muris à Neptuno & Apolline adiutus 115
Laomedon et Faunus eodẽ tẽpore reges 127
Laomedontis perfidia 191. 306. ob quam ab Hercule occiditur 151. 153. 305
Laomedontis equi diuino semine procreati 151
Laomedontis ciuis ab Vlysse sublatus 287
Laomedontis sepulchrum Ilio fatale 155
158. 159. 309
Laothoë 53
Lapidicinæ à Cadmo repertæ 198
Lapis Cretensium rex 125
Lapitha Apollinis fil. unde Lapithæ dicti 231. 235
Lapithæ 234
Lapitharum cum Centauris pugna 266
Laprius Iupiter 511
Lara lingua priuata 514
Lares qui & Genii 313
Lares singulis duo eod.
Laris nympha, quæ & Lara & Larũda 119. 261
Larissa 315
Latinus Herculis fil. 210. ex Pallantia 86. 210. 239
Latinus Laurentum rex 210. Vlyssis ex Circe fil. 168. 211
Latinus Syluius 164. 165. 211
Latinus rex occisus ab Aenea 127
Latinũ & Priamũ eodẽ regnasse tẽpore 210
Latini complures 168
Latini prisci 139
Latium à latendo dictum 88. 89
Latmus seu Latmius mons 91
Latona à Ioue uiciata 91. 92. Apollinem & Dianam parit 91
Latona de stupro à Tityo sollicitata 133
Latonæ stuprum, Titonum belli causa 130
Latteus 234
Latramys 285 599
Laudis studio omnes duci
Lauinia Aeneæ uxor 50. Turno antea promissa 164. 211. unde belli inter eos causa (311 185
Laurentalia sacra 238
Laureorum sertorum usus Lauri

lauti encomium 186
laurum Lauinium 165
laurus Apollini sacra 121. 122
lausus occiditur 237. ab Amulio 169
Learchus à patre occisus 52. 347
leda Thestii fil. 275
leda à Ioue in cygnum uerso cõpressa 274
ledæ ex Ioue filii 142. 143
legum facultas, non scientia 356
legum repertrix Ceres 204
lelaps canis 347
leleges 69
lemniacæ mulieres uiricidæ 337. 339
lemnium malum, prouerbium 139
lemnos insula ab Argonautis capta eod.
lemnos insula οἰνοφόρος 25
lemnos insula fulminibus obnoxia 316
leodamas dictus Ascanius 166
leogræcia insula 168
leones curtui mattis deúm cur subiugati 57. 58
leones quadrupedum reges 58
leontius Pilatus 390. 392
leontius Homeri scholiastis interpres 141
leontii laus 261
leontodame nympha 178
lernea palus Herculi exiccata 326
lerneus, à quo eiusdem nominis fons & prouincia
lestrigones 262
lethe fluuius infernalis 67. obliuionem inducens 288
lætum pro morte per antiphrasim dici 35
leucippi 304 Leucippus 142
leucon 349 Leuconotus uentus 107
leucosia 181 Leucothoë 52. 349
leucothoë uiua de fossa, & in thurinã uitegam uersa 304
leucothea Cygni filia 256
leucothoë Vlyssis misserta, uelo suo natantem iuuat 288. 289
leucus Vlyssis socius ab Antiphone occisus 160
Liberalia festa 137
liberi arbitrii uis 396
liber cur dictus Dionysius 36
liber primus primi Iouis fil. 37
liber pater aduersus Perseum pugnãs occisus 136. 300
liber pater Bacchus 134. 135. 137
liber pater pro sole 122. 137
liberi patris sacra Romam translata 137
libidinosi in tutela Veneris 72
libonotus uentus 107 Libs uentus 107
libya nympha 97. Epaphi fil. 40. 251
libya cur serpentibus plena 246
libya ab Hercule serpentibus purgata 96
licorias nympha 178
licymninus 333. Herculis amicus 334
ligea Naias 178 Ligia 181. 182
lilii σωτάγμα de Musis 271
limnoria nympha 177
linceus qui & Linus, & Lynceus 40. 41. 42
lindus 334
linguæ Mercurio consecratæ 512
linguas postremo imolandi ritus unde 512
linus 363. Apollinis fil. à canibus deuoratus 124
linus Aegypti fil. Hypermestrę maritus, qui & linceus 40. 41. 42
linus musica clarus, ab Hercule, cuius præceptor fuit occisus 124. 127
liparæ insulæ 315. 316
lipara insula 248. 335
lis siue Discordia Iouis fil. 3
lisica siue Liscito Herculis mater 36
litæ Iouis filiæ τῇ ἄτῃ oppositæ 5
literæ à Cadmo repertæ 51, et ab Euãdri matre Nicostrata 147. à Ioue Aegyptiis traditæ 134. ab Hercule autem Phrygiis 186
litigium Dæmogorgonis fil. 3. 4. & ab eodem cœlo eiectus eodem, & 106
litis officina fœmina 105
Locrus Meræ ex Ioue fil. 43
lothis nympha 275
lotos, Lotophagi 287
loxias dictus Sol 80
Lucanus metricus historiographus 371
lucifer Auroræ fil 278. idẽ cũ Venere 70. 75
lucina 88. 89. quæ & Ilithyia 303. & Iuno 214. 215
lucretiæ stuprum 320
lucretii locus de inferis 18
luna à lucendo dicta 89
luna cur terrę filia quibusdã credita 202. 205
luna eadem cum Diana 120
luna Solis soror 88. Pani dilecta 89
luna in felem mutata 114. 116
lunæ biga 88
lunæ defectum æris pulsu iuuari 90
lunæ nomina uaria, eorundemq; ratio 88

lunam deducere, prouerbium 90
luna quinta nati steriles 32
lupa nutriti Romulus & Remus 237
lupus Apollini sacer, unde & λυκοκτόνος dictus 81
lupos in tutela Martis 219. 220
lusium flu. 130
lustrari Februario mense ciuitatem 205
lutea simulachra primum finxisse Prometheum 102
Lyæus pro Baccho 134.137.138
lycæus Pan 7 Lycæus Iupiter eod.
lycaon Arcad. rex in lupum uersus 112
lycaon à Ioue superatus 146
lycaon à Lysania uictus 113.120
lycaon Nelei fil 254
lycaon Priami fil. ab Achille occisus 159
lycaon regno pulsus 146
lycaste nympha 178. Priami fil. 154
lycaste meretrix Venus dicta 242
lycespes 234 Lycidas 234
lycii rustici in ranas 91. 92
lycius Sol, Lycium templum 80. 81
λυκοκτόνος Apollo 81
lycomedi seruandum traditus Achilles 308
lycophron taxatur 144
lycophrys insula, quæ & Tenedos 256
lycorina flu. 228
lycurgo regi uendita Hypsipyle 338.339
lycurgus Bacchi osor 98. 281. 282
Nemeæ rex 282
lycus 234. 318. Mercurii ope liberatus à cede (253
lycus Neptuni è Celæno Pleiade fil. 99
lycus Nyctei fratris in filiam ultor 252
lycus Thebarum rex 140. ab Amphione & Zetho occisus 83. uel, ut alii ab Hercule 52. 324. 331
lydii moduli ab Amphione reperti 140
lydus Herculis fil. à quo Lydia dicta 334
lygus, à quo dicti Lygures 190
lynces cur Baccho attributi 134. 136
lyncæus Castoris occisor 130
lyncæus rex 48. 135. 183. in sui nominis animal uersus 202
lynceus à Polluce occisus 274
lymnides nymphæ 178
lyra canere Apollo cur fingatur 121. 122
lyra Orpheo à Mercurio tradita 126
lyra Orphei in cœlum sumpta 126
lyriope 194 Lyris flu. 210. 289
lysanias Athen. rex 30. 31
lysanias Iupiter Athen. uocatus 30. 31. 113. 120
lysidice 293 Lysippe Prœti fil. 42
lysippe Acrisii fil. 336

Macareus Apollinis sacerdos 335
macarei incestus 335
macarei fraude occisus ab Oreste Pyrrhus 299
machaon Aesculapii fil. insignis medicus 130. 131
maciei à diis immissæ causa Promethei fratum 101. 102. 204
macris Dionysii nutricius eodem
macris insula, quæ & Corcyra eodem
mæander flu. 83. 194 Mæra nympha 177
magicæ artis illusio 87
maia dea, quæ & Bona, & Fauna, & Fatua 208. à magnitudine dicta 99
maia Vulcani uxor, quæ & Maiesta 99. 315
maia Pleias, Mercurii mater 98. 99
maia pro terra 11. 99
maiestas Honoris & Reuerentiæ filia 65
maius mensis à Maia, cui eodem sacra fieri solent 99
malchus 332
mane pro bono, Mane unde dictum 27
mansuetudo fœminarum, ut ferocitas uirorum 70 348
mantion 256
mantius Biantis ex Piro fil. 123. 124. 191. 192
mantò Tyresiæ uatis fil. 145
marathonia sylua 157
marcomannus Priami fil. 80
mare, aqua uirilis 175
mare, cur ceruleum, & oceanus 304
mare Erythreum siue rubrum 247
mariana fossa 48
mariandina quę postea Bithynia 110
mariandinus 328
mariandini à Bithynis deuicti 210
marica nympha 210. 289. eadé quæ & Circe 392
marica Venus 335
C. Marius Arpinas 228
C. Marii ambitio 230. 229
marpissæ raptus 257
mars à Diomede uulneratus 86
mars ab Oto & Ephialte captus Marsi Itali 319
mars Iunonis fil. 214. 218 Marsias rex 134. 136. 137
marsias flu. 138 156. 138
marsias in tutela Bacchi 219
marsias satyrus excoriatus
martiales homines cuiusmodi sint martis

martis & Veneris adulterium 218.220.315
martis descriptio 218. 219.220.221
martis domicilium Aries & Scorpio 71
martis equi 221
martis propago 218
martis regio siue domus, & ministri 218 219.220
marti cur consecratus à Phrixo aries aureus 348
martius mensis à Marte 238
martio mense Roma annũ inchoasse 201
masticus mons 298
mater magna, pro terra 11
matricis muliebris septem cellulæ 69
matrisfamilias typus Venus conchæ insistens 75
matrona Iuno 214.216
matura 349
Medea Aeetæ filia 85. Iasoni raptá 336. 337.
rursuśq repudiata Aegeo ducitur 258
medea pro terra 11
medeæ in filios sibi cum Iasone cõmunes furor 86
medeæ Zelotypia 346
medesicaste Priami fil. 154
medicinæ deus Mercurius 312
medicinæ repertor Arabs 133. Apollo siue Chiron 67.121.123.267. siue sol 195
medicus naturę magister quãlis esse debeat 240
mediterraneum mare 68
medon 234
medus Aegei & Medeæ fil. à quo Media dicta 86.260
medusa Gorgo. 245.246. à Perseo occisa 97
medusæ crines in angues 246
medusæ ex sanguine natus Pegasus 252
megæra furia, eiusdeḿq ex Claudiano descriptio 64
megalis Phrygius augur 319
megapenthes 296
megara Herculi in uxorem tradita 330
megara urbs Alcathoi 295
megareus rex 295. Onchesti fil. 261
mela 225
melampus 42.168.294. uates, herbaruḿq peritus 256. unde sic dictus 340
melampus in carcerẽ ab Iphiclo coniectus, rursuśq ob diuinationem emissus 340
melancholia tristitiæ mater 66
melanes 349 Melanion 228
melantho Prothei fil. 242. Neptuno adamata 176
meleager Calydoniæ rex 225. 226.227
melia nympha 184
melicertes in Palæmonem 52. 349
melicertæ mors 347. 348
melicertia sacra 349
meline insula 50 Melion 250
melisseus rex 266
melyssa nympha 179. Iouis nutrix, in apẽ uersa 226
melissus 128
melita insula unde Melitæi catuli 242
melite uel Melie nympha 177.242
mellis inuentor Sol 195
mellis & apũ usus ab Aristæo traditus 128
melo 186 Melos insula 260
melpomene Musa 269.270
memnon Auroræ fil. 255. ab Achille occisus 152. in auem uersus eodem
memnoniæ aues 152
memnonis cruor in fontem eodem
memphis ab Api condita 33
mena Iouis fil. floríb. menstruis præest 277
mena pro luna 88. 89
menades 127 menalion 228
menalippe 228.258 Menalippus 228.229
mendacium quid 359 (230.259
mendacii species octo eodem
menelas 234
menelaus Lacedæmonũ rex quãdo regnarit 295
menelai cum Paride certamen 155
menoetius 309
menstruatarum mulierũ congressus pernicios 127
mera in canem mutata 43
mera Icarii canis 145
mercuriales homines 35
mercurius Celenús Pleiadis fil. 99
mercurius χρυσόῤῥαπις 37
mercurius deorum nuncius 34.35.312
mercurius medicinæ, mercatorũ, furũ eloquẽtię deus 312.187.37
merc. Nili fil. 187
mercurius uiarum præses & triceps 121. Vide Mercuriales statuæ eodem
merc. Liberi & Proserpinæ fil. 34. 37
mercurius Iouis & Cyllenes fil. eodẽ
mercurius Hermes dictus 68
mercurius in Ibin uersus 114. 117
mercurius Maiæ fil. à Iunone lactatus 99
merc. ob Battũ in lapidẽ cõuersum Apollinis inuisus 37
mer. planeta 312. eiuśq qualitas & officia 35
merc. quatuor præcipuarũ artiũ inuẽtor 313

mercurius quintus Nili nepos 187
mercurius tertius Cœli filius 67
mercurius Triphon 187
mercurii caduceus 67. 68
mercurii donum eloquentia 140
mercurii furta, quia furum deus 57
mercurii officia & insignia 68.35.312.314
mercurii talaria 300
mercurii complures 35. 312. 188
meretriciũ quęstum instituisse Veneri 272
meretricũ gratiam solis pecuniis acquiri 87
meridies & meridium 27
mermerus 234
meroë 225. Polybii uxor 53
merope 131. Aegyptius Pleias 98. 99. 100.
merops 174. 188 (281. 344
mesappus rex 194. inuulnerabilis, & ab igne immunis 251
mesenus Aeneæ tubicen 164
mestor Priami fil. 161. 302
metalla omnia igne fundi, extendíq; 316
metallorum cõflatura à Cadmo reperta 51
methone 112 Methymne 336
metres Tyri rex, qui & Belus 49
metus exangues cur dicti 220
metus Herebi fil. 20 Metus quid eod.
mezentius rex 164. 277. occisus 165. 167
Micalessum promontorium 260
micone insula 92 Midas rex 21
μῆλα Græcis & oues & mala 95
milanion 228 μίλαξ herba 83
miletus Solis fil. unde dictus eodem
militeno urbs, quæ & Mitilene eodẽ
mimalion 228
mimas gigas 94. 117
minerua Apollinis mater, secundi Iouis filia 67. quæ & Bellona, Martis soror 145
minerua artium repertrix eodem
minerua ἀθήνη Græcis eodem
minerua Coria 177
minerua Hippia eodem
minerua Iouis fil. absq; matre 218. Iouis primi 32. Vide Pallas
minerua Nili fil. 186
minerua Pallantis Titanis fil. 112
minerua perpetua uirgo 32
miner. Prometheo in hoïe fingẽdo opitulata 101
minerua pro sapientia 32
mineruæ cum Neptuno de Athenarũ nomine certamẽ 145. & cũ Arachne, &c. 32
minerua Tritonidis & Neptuni fil. 145
mineruæ habitus ac forma 32
mineruæ inuenta 41
mineruæ Lindiæ statua posita 112
mineruæ multæ 90
μήνη luna, & μήν mensis 224
minion 318
minyæ populi à Minya rege 174
minyas rex 345 Minyus eodem
minos 50. 286. eiusq; familia 283. quando regnarit 84
minois bellum contra Athenas 258. & cõtra Megarenses 85
minois iustitia, unde inferorum iudex constitutus 285
minotaurus 84. Theseo Ariadnes ope superatus 85. 258. 259. 284
minturnæ urbs 289 (ratus 336
misenus tubicen à Tritone mersus 336
miseni tumulus 281 Misenus mons 336
miseria Herebi fil. 22
mithridates Ponti rex 395
Mnesteus 195. 307. Athenarum rex 260
Molia festa 282
molion Iupiter 266
moliones 251. 327
moloch Idolum 395
molorcus pastor 325
molossus Pyrrhi ex Andromacha fil. 358
molossi, eorumq; rex Pluto 206 (310
molossi à Molosso Pyrrhi filio 112. 310
molossorum regnum pro inferis 235
moly herba, hoc est, sapientia munitos nõ mutari in feras 58
monachorum & Sophistarum superciliũ & hypocrisis 358. 359
montes montibus impositi à gigantibus 116
quid significet 234
monychus 124
mopsus 191. Ampyci fil. 125
mopsus Apollinis fil. Iasonis amicus 310
augur
mopso erecta tẽpla ob diuinãdi peritiã 125
mopsocrenæ, Mopsiliæ eodem
morbus Herebi fil. 23. morbus quid & unde 101
morborũ hoïbus ĩmissorum causa Promethei furtum 25
morpheus somni minister 296
morrhaphion, à quo Moraphiorũ gẽs 26
mors ab Atropo quid differat mors

mors à Sisypho in uincula coniecta, à Marte uero liberata 26
mors Herebi fil. 25
mors terribiliũ ultimũ secũdũ Aristot. eod.
mors uiolenta, uel naturalis eodem
mori quotidie nos tum autem dici cũ moti definimus 25
mortis uaria nomina eodem
Mulciber Vulcanus 315.317
muliebri amori succubuisse monstrorum domitorem Herculem 324
mulieres frigidæ & humidæ 72
mulieres quietis studio obstare, cauendas ergo 103
mulierum à diis immissarũ causa Promethei furtum 101.103
mundus duplex, maior & minor 17
muosys nympha 304 Musæus 363
musæ unde dictæ, & cur nouem, atq; hinc Musica 269
musarum cum Pierii filiabus certamẽ 269
musarum inuenta & officia 271
musarum nomina, eoruḿq; interpretatio 270.271
musis præesse Apollinem 121.122
musas cecinisse in Cadmi nuptiis 52
muta dea 313 Mynetes 309
myras aruspex 75
Mymidon à quo Myrmidones 277
myrmidones à formicis dicti, ex quibus orti 278.305
myrmix puella in formicam 277.278
myrrhæ incestus cum patre Cynara 47
myrtha in sui nominis arborem apud Sabæos eodem
myrthinum poculum ad libidinis incrementa efficax 47
myrtilus Mercurii fil. eiuśq; interitus 223
myrtilus proditor in mare præcipitatus 295
myrtoum mare unde dictum 223
myrtos una ex Amazonibus eodem
myrtus arbor Veneri sacra 70.72
mytilene 336

Naiades nymphæ, earuḿq; nomina 177.178
napeæ nymphæ
narcissus in florem 178
nasonis Peligni de arte amandi liber 193.194
natura duplex, naturans & naturata 2.3.4
nauali longa primo usum Iasonem 338
nauibus transfretasse primum Danaũ 40
nauplius 41.229.276.295. adulteriorũ per Græciã autor, quibus Palamedis mortẽ uindicauit 262
nausicaa Alcinoi Phæacum regis fil. 250. eiuśq; in Vlyssem pietas 288
nausithous uel Nausinous Vlyssis ex Calypsone fil. 289
nausithous 210. Phæacum rex 249
naxus insula uino clara 284
Neæra nympha 82 Nebris 5
nebrophone nympha 178
nectaris priuatione puniri Deorum periurium 64.66.67
nedimnus 234 νεῖκος 5
neiphile, quæ & Themisto 349
neis 141 Neleus 253.254.329.340
nelei boues ab Iphiclo rapti 344
nelei domus tota ab Hercule, præter Nestorem sublata 328
nelei fil. Chromius occisus 256
nelei proles 254 Nembroth 115
nemeum flumen 124
neoptolemus Pyrrhus 310
nephele, quæ & Neiphile, Athamãtis uxor 347.348
neptunus, eiuśq; propago 240.241
neptunus clam Saturno, Opi natus 78
neptunus idem cum oceano 172
neptuni certamen cum Minerua de Atheuarum nomine 32.145
neptuni filii ueteribus qui dicti 15.242 248.249
neptuni filiorum nomina 241
nerea 140
nereides nymphæ, earuḿq; nomina 177
nereus deus marinus 177. in uarias formas mutatus Herculem tandem de Hesperidum malis capiendis docet 96
nereus qui & oceanus 172
neritas insula 90 Nessæus 234
nessus centaurus 226. ab Hercule occisus 233.234.324
nestor Chloridis fil. 44. et Nelei, eiuśq; progenies 254
nestoris facundia eodem
nex pro morte 26
Nicostrata Euandri mater 147. literarũ inuentrix, eodem, & uates 314
nicostratus Helene ex Menelao fil. 296

nictæus rex 85
nilus fluuius, eiusq; progenies 186
nili in Syriacum littus profectio 45
nimertis nympha 177
niobe 56. 184. Phoronei filia 33. Amphionis cõiunx, eiusq; ob prolis copiam arrogantia 140
niobes liberorum nomina eodem
niobe unà cum liberis in lapidem 292
nysa à Dionysio condita 36
nisæa Naias 177.178
nisus Mercur. Liberi fil. 37
nisus rex à Minoë occisus 284
Noctua in Mineruæ tutela 32.35
noë primus uitis apud Hebr. plantator 136
noctis diuisio 12
nomius Cyrenes & Apollinis fil. 128.129
nomius uocatus Apollo 122.123.129
norax Merc. fil. & eiusdẽ nominis oppi. 188
notus qui & auster 107. 108
nouercale in priuignos odium 347.348
nouius Plutonis equus 204.205
noxa quæ Græcis ἄτη 5
nox cõcubia 12.27. Nox intẽpesta eod.
nox Terræ filia, & Herebi uxor 12
nox domitrix Homero dicta 13
nox unde dicta 12
Numicus fluuius 50. 165.311
numitor Syluius 169. regno per fratrẽ spoliatus 237
numenius philosophus 56
numeri inuentrix Minerua 32
nũmorũ signandorũ autor Saturnus 199
nux iuglans, Ioui sacra 268
Nycteus Neptuni fil. 252. 253.329
nycteus Plutonis equus 206
nyctimene 252.253
nyctilius Bacchus 134. 137.138
nydas 69
nympha nihil aliud quàm aqua 121
nymphæ Nerei & Doridis filiæ, dẽque his in genere 177
nympharum mater Tethys magna 59.60
nysa 187. Parnassi uertex 157
nysa condita 135
nysæus Bacchus 134.137.138
nysiros insula 117 Nysus 318

OAxum oppidum ab Oaxe Apollinis filio 124
Oceanus 59.60. Cœli & Vestæ fil. eiusdẽq; propago 171
oceanus aquarum omnium fons 66. rerũ pater 171. 172
oceani currum à balenis trahi 27
occiduum tempus 192
ocnus Tyberis fil. 319
ocrisia Corniculana 111. 265
ocypete harpya
ocyroë Chironis fil. uates 129. in equam uersa 207
Odii pertinacis exemplum 54
odytes 234
odyssææ Homericæ allegoria 288
Oeagrus 127
œbalus Laconũ rex, qui ab eo Oebalii dicti (142
œchalia Herculi capta 324 234
œclus
œdipus puer ab arbore pedibus suspẽsus 55
œdipus Thebarum rex ob parricidium & incestum commissum se excæcat eod. 226
œneus Calydoniæ rex 255
œnei pincerna ab Hercule occisus
œnomaus rex 99.315. eiusdemq; cum Pelope bellum 223. 291. 295
œnomai equi uentorũ conceptu creati 215
œnone nympha Paridi amata 155
œnopia insula Aegina dicta 195. 305
œnopion rex 280. 285
Ogune 149
ogygia insula 288. eiusq; regina Calypso 100
ogygius rex diluuii tempore 91
Oicleus 342 Oiclus 345
Olbia oppidum 305
olei usum ab Aristæo traditum 128
olenii campi 218
olisbona Hispaniæ oppid. 118
oliua à Minerua producta 145
olus 329
olympiaca in Pelopis honorem constituta ab Hercule 324. 329
olympias Alexandri mater 310. 349
olympus mons, Iouis sedes pro cœlo 267
Omphale Herculi adamata 324
omphali uenditus Hercules 328. 329
Onchestus 205. 251. à quo Onchestæ urbs 282
260
Ophelte 117
ophioni mons impositus, ab eoque Ophioneus dictus 234
ophionides ophiusa

ophiusa 86
opas Aegyptiis Vulcanus Nili fil. 188
opis Saturni soror & cõiunx 57.58.178.197
ops, siue Opis deorum mater 57. eadem & Fauna, Bona, Fatua, &c. 208
ops pro terra 11. 57.99.200
opis uatia nomina 58
Orchamus 304
orchomenos 224. Bœotiæ urbs 73. 141
orcus Molossorum rex 203.273
orcus, qui & Herebus 16. 18. & Pluto 78. 81 (205.206
ordis pastor 134
orgia Bacchi sacra 178
oreades nymphæ 295. Macarei ope Pyrrhũ occidit 310
oreste et Pylades amicorũ par. 297. 298. 299
oreste Orestis fil. unde populi Orestides & Orestia 299
oreste post occisam matrẽ insanus & profugus eodem
oreste Strophilo clam commendatus 298
orestis ossa Romam translata 299
origenes 384
orion ex urina natus 280. inter sydera relatus eodem
orionis in sororẽ Candiopem incestus 280
orionis ortus & occasus cũ Pleiadib. 99. 189
orithias uentus 108
orithia nympha 177
orithyia Boreæ rapta 109. 317. 318
orythus Phinei ex Cleopatra fil. 110
ornæ 65
orpheus 363. quo tempore floruerit 127
orpheus Apollinis fil. & Calliopes 126
orpheus Oeagri & Polymniæ fil. 127
orpheus à mulieribus occisus 126. 127
orpheus Poëta antiquissimus 127
orphei ad inferos descensus 126
orphei frater Hymeneus 138
orphei caput deuoraturus serpens in saxũ mutatur 126.127
orphei cũ Argonautis in Colchos profectio 127
orphei duo eodem
orphica Bacchi sacra cur dicta eodem
orphne nympha 65 ὄρφνη 66
orphneus Plutonis equus 206
orsilochus Alphei fil. 190. ab Vlysse occisus 285.287
orthus canis 95
ortygia Delos unde dicta, & quomodo firmata, cũ antea esset instabilis 91.92
ortygia Aetoliæ urbs. ὄρτυξ 92
Oschyra nympha 188
oscilla 144. humanam formam referentia pro hominibus oblata 198
osuites 260
osyris Aegyptiorum deus 54. Typhei frater, à quo & bello superatus 95
Othryoneus Cassandræ sponsus 154
othus Neptuni fil. ex Iphimedia 111. 257
Ouatio 64
Oxeas Herculis fil. 331

PAchinum promontorium 265
padus Eridanus dictus 189.190
palæmon 349. Phinei fil. 110. deus marinus ex Melicerta 52. 349
palæpaphos oppid. 73
palamedes Vlyssis insaniam explorat 287
palamedes Vlyssis insidiis occisus 262. 276.
palamedis cũ Vlysse simultas 287 (297
palamedis mortem Græcorum adulteriis ultus Nauplius 262
palatinus mons unde dictus 315. Euandro occupatus 147
pales magna, dea 58
palici fratres, de quibus fabula 276
palladium Ilio fatale 153
palladium Vlyssi & Diomedi raptũ 287
pallantia Euandri fil. Latini uxor 211
pallantia Herculi uitiata 315
pallas è Iouis capite nata 32
pallas cur dicta Minerua 112.146
uide Minerua
palladis promissum Paridi, si pomo potiatur 155
palladis scutum 300
pallas Euandri fil. à Turno occisus 311.315
pallantis corpus repertum proceritatis immensæ 311.315
pallas Pandionis fil. 318
pallas Arcadiæ rex 314. cui nupta Nicostrata 147
pallene insula 112.175. (ta
pallenes, seu Pallas Titanis fil. 112. unde insula eiusdem nominis
palleneus gigas 117
pallor Herebi fil. & pallor quid 23
palma cur uictoriæ data 64
Pammon Priami fil. 161
Pan Chaús & Dæmogorgonis fil 3. 4. 5
pan & Archas gemini 7

pan fistularum inuentor 5
pan Penelopes et Mercurii fil. 7. 144. 188. 315
pan in hircum 114. 117
panos descriptio 6
pani humano sanguine litatum 7
panes dii 209
panæus siue Pantus mons 57
pandareus 318
pandarus Minervæ impulsu Menelaum uulnerat 156
pandion Athenarũ rex 50. 136. 258. 318. bello uexatus à Thereo 224
pandora Promethei 101. 103. unde dicta 103
pandoræ pixis aperta omnium morborũ causa 103
pandrasis 168
panicus terror 117
panope nympha 177 Papas 59
papauera cõmesta quietẽ inducere 202. 203
paphlagonius fons 152
paphios contendere apud se primum natã Venerem 74
paphos urbs ab Aeo cõdita 94. & ibidem Veneris templum 272
paphus, eiusdeḿq; mira natiuitas 46. 47
paphus insula à Papho, quæ Cyprus antea 47
paphus oppid. Veneri sacrum eodem
paragon lapis, qui & index 37
parca per antiphrasim dicta 26
parcæ eædem cum fato 7
parcæ quod nemini parcant dictæ 9
parcæ tres Chaos & Dæmogorgonis fil. 3 4. 7
pareantes & Paros insula 339
parichia 251
paris Achillẽ ex insidiis adortus occidit 308
paris Helenæ raptor 153. 155. 156. 295
paris uictus, à Venere subtrahitur 156
paris unde dictus eodem
paris à Philoclete occisus 156. à Pyrrho occisus eodem
paridis dearum iudicis fabula 155. 307
paridis cum Menelao certamen 155
paridis libido 335
παρνασία νάπη urbs, quæ postea Pythò 92
parnasus biceps 119
parta difficulter, chariora 369
parthaon 225. Steropes Pleiadis fil. 99
parthenia Pleias eodem
parthenia insula, quæ postea Samos 218
parthenius flu. 349. Parthenopeia 188
parthenopeus 44. 227. 228. 281
pasiphaës Solis filiæ cum Tauro adulterium 84. 283
pasithea Somno adamata 25. 141. 142
passalus in simiã 329 Patricii 238
patroclus Hectori uictus & occisus 157. 308
patroclus unà cum Achille educatus 309
patrocli genealogia 267
D. Paulus Mercurius à Lystris dictus 390. 399
paulus Geometra 390
paulus Perusinus 214. 215
pauo in tutela Iunonis 20. 229
pauor Martis minister, siue armiger 357
paupertatis defensio 357
pauperes qui dicendi 299
pausanias Philippi regis occisor 152
Pedasus
pegasus equus alatus 246. 345. Neptuni filius 251. inter sydera relatus 252
pegaso œstrum immissum ad excutiẽdum 346
Bellerophonta
pegaso uectus contra Gorgonẽ Perseus 300
pelagonius 192 Pelasga mulier 261
pelasgus, à quo Pelasgia dicta, et Pelasgi 261
pelasgi postea Arcades 112
pelasgi subacti ab Arcade 146
peleus, & eius gesta 306
peleus fratricida 305. & ob hoc eiusdem exilium 307
pelei nuptiæ eodem
pelias 340. à filiabus occisus Medeæ astu 309
253. 254. 337
pelias hasta Achillis 328
pelius 254 Pelius mons eodẽ, & 128
pelopea 206. Thyestis fil. 294
pelopia 140
pelops, à quo Peloponnenses 299
pelops Hippodamiæ uictor 315
pelopis bellum contra Oenomaũ 292. 295
pelopi humerus eburneus 291
peloponnesus antea Aegyalea 184
peloponnesi pestis 81 Pelor 42
pelorum promontorium 181
pelorus gigas 117
penelope Icarii fil. 143. 144. Vlyssis coniux 287
penelope adulterii insimulata 262
penelopes filius Pan 144. & omnium prorum. 7. 188. 315
penelopes

Penelopes pudicitia 315
penelopes tela 144
Peneus flu. & eiusdem deus. 185. πεντηκόν
πεντηκ nauis nomen 41
Pentheus. 56. in furorem uersus & abstemius à matre occiditur 52
peplum pictum cur Mineruæ attributum.
peralce. 341 (32.33
peribœa nympha 192.210.294
periclimenas Nelei fil. in muscam 255
perigime 259
pero Nelei fil. Biantis coniunx. 156.340.341
Pericles Iupiter Olympius dictus 31
Peripeleus Pyrrhi ex Andromache fil. 310
peristera nympha à Cupidine in columbã uersa.
periurium deorum nectaris priuatione puniri 72
persa siue Perseis Oceani fil. 64.66.67
persepolis urbs à Perseo condita, & ab Alexandro diruta 85.173
Perseus 96. Danaës ex Ioue filius. 43. inter sydera relatus 300
Perseus Nestoris fil. 255
perses sagittarum inuentor 304
Persei & Gorgonis fabula 4.97.246.300
Persei gesta 300.301
pertinacia Herebi filia 21
petilia urbs condita 285
Petræus 254
phadimos 140. Phæo. 98
phæocomes 234
phæsile 98 Phaëton. 174.340
phaëton pro Phyton 10
Phaëton qui & Eridanus, de q eius auriga-tione fabula 188.189
phaëtontes duo 190
phaëtusa Danai fil. 225
phalantus. 247 phaëtusa solis filia. 82.190
phama terræ fil. 13.14
phamæ descriptio eod.
phandrus poëta. 150. Phanetes pastor. 12.57
Phantasma 24
phantus siue Phãtasus somni minister. 25
pharaonis Magi 87
phareus. 234. pharos insula 176
phaselis urbs à Mopso condita. 123
phasis flu. & oppid. 348
phædra Theseo rapta 259.284
phædræ turpis in priuignũ amor eod. & 285
phegeus flu. 342 phegeus Inachides. 185
pheræ urbs 190
pheræa Aeoli fil. 121
pherecrates Deucalionis fil. 105
pheretes. 340. pheruſa nympha 117
phialæ locus. 66, Phidon. 128
phidippus. 335
Philammon. 271 Apollin. fil. 125
philesia templa 125
philesius Apollo uel Sol. 81.125
phileto 97
philisteres 295 Philistenes 124
philistenes Herculis sacerdos 49
phillyra Saturno adamata 206
philoctetes 153.287
philocteti traditæ Herculis sagittæ 325.328
philomelæ in luscinian uersæ fab. 224.318
philomelus Iasonis fil. 339
philon Arcas Proserpinę & Hermetis pater.
philonis 125. 68
philotes dictus Hesperus, unde Hesperia. 95
phineus Agenorides. 46. Harpyis liberatus per Argonautas 338
phineus excæcatus & ab Hercule occisus.
phinei impietas. 109 (109. 110
phinei cum Perseo de Andromedæ nuptiis certamen 300
phlegethon. 17 flu. infernalis Cocyti fil. 67
phlegias. 129. eius q apud inferos pœna.
phlegra Thessaliæ ager, & Phlegræus (230 campus 115. 117
phlegræus centaurus 234
phlegõ Solis equus 29. 89. qui & Phlegeus.
phlegyes 140
phobetor somni minister 25
phocarum custos Protheus 172.175
phocenses à Phoco 305
Phocus à Peleo fratre occisus 305.307
phœbe luna 88.89
phœbe rapta Castori & Polluci 274
phœbus cur dictus sol 80
phœniceus color qui & Vermiculus 48
phœnicodes insula 335
phœnice pro Vrsa minore 113.114
phœnicis in Syriam aduentus quando. 48
phœnix. 45. 46. 48. Dolopiæ præfectus. 309 literarum inuentor 48
pholus 234
phorbas Argiuorum rex, 142. 183. à Menelao occisus. 160

Phorbantis robur & arrogantia 161
phorcus qui & Phorcyn ab Atlante uictus, & in deum marinum uersus 243
phorci filiæ Grææ & Gorgones 246
phoroneus Argiuorum rex 33.184
phoronidis sacerdotis armenta à Mercurio surrepta 37
phosonia 112 Φώσφορος 37
phrasis Nelei fil. 254
phrixus clam ab socero occisus 348
phrixi & Helles nouercam fugientium fabula 347.348
phrixi liberi 349
phrixi templum in Colchis 348
phrontis 349
phruxonides nymphæ 266
philacus 240.341.344
phylammon 38. phylas 313
phylax 174. 190
phyleus, quod secundũ Herculem pronunciasset ab Augia patre eiectus 329
phyllira 194
phyllis seipsum suspendens, & in amygdalum uersa 282
phyllidis in Demophoonta amor. 260.282
phyllodore Naias 178
phylonome 256
phystenes 223 phytia 140
phyton Demogorgonis & terræ fil. 10
phyton serpens Latonæ immissus. 91. ab Apolline interfectus eod. & 122.124
picus rex in sui nominis auem. 87.207.208
picus auis in tutela Martis 219.220.237
pierides in picas, & Pierides dictę musę. 269
pigmalion eiusq; parricidium 49
pigmalionis & eburneę imaginis in fœminam mutatæ fabula 46
pila lusoria Pici inuentum 208
pilum à Pilumno dictum 310
pilumnus rex Danaëm expositam, uxorẽ ducit 45
pirithous & Theseus amicorũ par. 234.259
pirithous à Cerbero occisus 234.235.259
pirithoi & Thesei ad inferos descensus. 134
pirithoi sponsam rapere conati Lapithæ superantur à Theseo 233
pisa urbs 190
pisenor. 234 Pisinoe 181
pisistratus Telemacho patrem quærenti comes datus 255
pithecusæ insulæ 100. 329
pittheus rex 258. 295
pittacus unus è septem sapientibus 105
planetarũ nomina cur diebus imposita. 27
platonis iussu minime urbibus pellendi poëtæ 379
platonis sententia exposita 381
plauti paupertas 356
pleiades à Pleione matre 98
pleiades cur in cœlum translatæ 98.99
pleiades Iouis nutrices eod.
pleiades septem, earumq; nomina eod.
pleiades Βότρυς appellatæ 98
pleiades Vergiliæ latinis 189
pleiadum ortus 175
pleione Atlantis coniunx, unde Pleiades dictæ. 226.227
pleuron. 236. Plexippus 109.355
plotæ insulæ 206
pluto Agesilaus dictus 202
pluto Cereri ex Iasione natus 78.205
pluto clam Saturno Opi natus 204
pluto inferorum rex 204.205
pluto latinis Diespiter 205
pluto Februus, unde Februa sacra, & Februarius mensis 206
pluto, Orcus eod. 8.205
pluto pro terra 205
plutonis equi tres. 204.205. uel quatuor, eorumq; nomina eod. & 206
plutoni occidentis imperium in orbis diuisione cessisse 206
plutus Philomeli fil. 339
plysthenes 294.295
podalyrius Machaonis 151
podarce. 341.344. Podarge harpya. 118
pœnarũ locus cur in centro terræ credat. 117
pæneus flu. 278
pœonius Epidaurensis 349
pœus 355
poësis cœlos inhabitat 377
poësis ueritatis seruatrix. 360.361
poësis quid, & unde dicta 362
poësis Moyse antiquior 362.365
poësis ubi & quo pacto orta. 360
poësis facultas & utilis 375
poëta quid à philosopho differat 376
poëtæ cur fabulis tegere ueritatem soleant. 156
poëtæ cur hædera coronentur 375
poëtæ an philosophorum simiæ. poëtæ

Poëtæ ad uirtutem impulsores 374
poëtæ pauperes 355. prudentes eod.356
poëtæ satytici 374
poëtæ solitudinis amatores 271.366.367
poëtæ Theologi 392.393
poëte unum deum credidere 370
poëtarum obscuritas defenditur 368
poëtarum testimoniis D.Paulus usus. 378
poëtas legere nullum crimen 376
poëtas non esse mendaces 369
poëticæ & philosophiæ collatio 377
poëtices quod genus malum 382
pola oppid. 33-. Polisso 97.98
polites Priami fil. 161. 162. à Pyrrho occisus 153.310
pollux & Castor gemi. Ledę ex Ioue fil. 274
pollux immortalis, eiusq; gesta 274
polus Dæmogorgonis fil. 9
polyarches Dardanus dictus 98
polybœa 256
polybius Corinth. rex. 53. qui & Thuoris 296.295
polybetes gigas. 117 (276
polybus rex
polycaste Nestoris fil. 255. polydamas 154
polydecta Molossi fil. 310
polydore Sperchio flu. adamata 307
polydore Pelei fil. 195
polydorus Agenoris fil. 46
polydorus à Polymnestore obtrũcatus. 158
& lapidibus obrutus 159
polydori duo Priami fil. 158.159
polyidas uates 328
polymele Mercurio amata 315
polymilas 338.339
polymnestor Polydorũ obtruncat 154. 158
polymnia
polynices 127.269.270
polynici Argia Adrasti fil. in uxorẽ data. 45
44.45
polynicis cum Eteocle fratre dissidiũ. 54. & cum Tydæo 228
polypates. 325. siue Polyphates 340
polyphe 177
polypheme Iasonis mater 338
polyphemus Cyclops. 115. 245. 247. Siciliæ Tyrannus 179
Polyphemus oculo ab Vlysse priuatus. 247
polyphides uates. 341. (fixa. 329
polypp⁹ Mentoris fil. à Teucro occisus. 154
polyxena Priami fil. ad Achillis tumulum mactata 155.287.310
Pomona nympha. 87. pomorum dea. 207
à Vertumno amata 88
põpei magni æqua cũ uirtute fortuna. 409
populonia Iuno. 214.216
porphyrio 345.112
portentum flammę in Ascanii uertice emi
porthæus 225. (cantis 166
portunnus deus 349. qui & Palæmõ. eod.
potentia Pallantis & Stygiis fil. 112
Prænestes. urbis Prænestę conditor. 211. 319
presbon 349
prætus rex quando regnarit 295
prætus in saxum 300
prætus qui & Pritus 42
prætidum fabula eod. & 340, 345
priamus Laomedontis fil. & in regno successor 151
priamus Politis fil. 162
priamus puer captus & à redemptione sic dictus 153
priamus et Latinus eodẽ tempore regnarũt (127
priami interitus uarie relatus. 153
priami numerosa proles 153
priamo concessum ab Achille Hectoris corpus 308
ptiapus Veneris & Bacchi fil. 272
priapus hortorum deus 201.275
priolaus occisus 328
prion mons 117
pritus Argiuorum rex 150
procas Syluius 169
procella. 107 prochyta insula. 93.
procris Erichthonii fil. Cephali uxor, à quo & occisa 317.346
procridis Zelotypia exitii sui causa 347
procustes latro 258
procyon canis minor 145
prognes fabula 224.318
prometheus à prouidẽtia dictus. 102. quęq; de eo referuntur fabulæ 100.101
prometheus astrologus 101.102
prometheus ignem furatus 101
prometheus Caucaso alligatus. 101. solutusq; à Ioue, ne cũ Thetide rem haberet admonitus 105
prometheus ab Hercule liberatus. 96.
promethei aquila ab Hercule sagittis con-
promethei plasma 101 (fixa. 329
pronapides poëta 3. & 4
pronapidis protocosmos 106

Proserpina apud Physicos 47
proserpina Iuno 214
proserpina Iouis fil. Liberi uxor. 36. & sorot
proserpina Sicani regis fil. 263. 273 (37
proserpina pro bona dea et Fauna. 208. pro luna. 88. 202. pro terra 11
proserpina Plutoni rapta 273
proserpinæ raptus 202. 204
proserpina sterilis 206
proserpina ab Ascalapho accusata 65
proserpinam raptum ad inferos descendũt Theseus & Pyrithous. 234. 235
protesilaus. 341. ab Hectore occisus 156
protheus Aegypti rex 176
protheus phocarum custos 172. 175
protheus uates & marinus deus uersatilis.
prõtis Pleias 99. (175. 176
proto nympha 177
protogenia Deucalionis fil. 105
prouidentia uatum &c. 8
proydile 97. Prudentius poëta 384
pruina à rore quid differat. 90
psammatis. 12 , Psammathe 305
psalterium carmine scriptum 270
psittacus Deucaliõis fil, in sui nominis auẽ
psyches fabula 131. 132 (105
pterelas 302
puniceus color qui & phœniceus, & uermiculus 48
purpureus qui & Porphyriõ Titanis fil. 112
puteorũ fodendorũ inuentor Danaus 41
pylades & Oreſt. amicorũ par. 297. 298. 299
pylas urbs condita. 254. Herculi ditepta. 328
pylumnus deus, qui & Sterculinus. 310
pylumno Danaë nupta 501
pyracmes 234
pyracmon cyclops 248. 249
pyritus 234
pyro puella, quæ & Peto 254. 256
pyrodes Cylicis fil. 46. 48. ignis à silice excutiendi autor 48
pyrois solis equus 79. 80
pyrrha Epimethei fil. Deucalionis uxor. 100
pyrrhatica & pyrrhatæ à Pyrrho. 310 (104
pyrrhus. 153. Achilli natus. 308. Epyrotarũ rex. 310. qui & Neoptolemus eod.
pyrrhus ab Oreste occisus. 158. 246. 299. 310
pyrrhus unde dictus. 310. eiusq; gesta eod.
pythagoras uocum discriminis autor 6
pythius agon 185
pythius Apollo, ἀνθέμιος 92
pithò urbs quæ antea Parnasia Nape 143

QVadrigã quis primus iunxerit. 267. 268
Quercus Ioui sacer 22
Querela Herebi filia 253
Quirinus dictus famulus 238
Quiris hasta Sabinorum lingua 238
Quirites unde dicti Romani 251

REgis & tyranni comparatio.
Regnare aut regẽ esse, ueteribus quid (44
regnorum dea Iuno. 214. 215.
regum crebra mutatio damnosa 347. 348
regum nomina constare scriptorum suffragiis. 400
religionem quandam cum horrore subire abdita loca ingredientibus 1
remus à Fabio Romuli duce occisus 237
reuanias. 69
reuerentia Plutonis fil. 204. 206 Honoris coniunx 65
reuerentia honore quid differat 250
rexinor 124
Rhacius Lebetis fil. 50. 286
rhadamantus iudex infernalis 11. 58
rhea eadem quæ terra 160
rhea Syluia uestalis 287. 289
rhœsis Thraciæ rex occisus 155. 287. 289
thesi equi Ilio fatales 85
thetus centaurus. 254. Rhodius Sol. 92
rhodiorum cum Lyciis bellum 178. 179
thæcus excæcatus 112
rhœtus gigas 167
rhoma Ascanii filia, unde urbi nomẽ. 234
Ripheus centaurus 388
robertus Hierusalem & Siciliæ rex, 400. sex nex Virgilio dedit operam 238
roma orbis caput 257
roma condita, & à conditore Romulo nomen sortita 257
Romulus & Remus Martis fil. ex Ilia uestali. 169. 238
romulus Syluius 257
romuli apotheosis 90
romus qui & Romulus eod.
ros Lunæ & aëris fil. eod.
ros à pruina quid differat 75
rosa Veneri sacra. 70. 73. 75. ex candida in purpuream à Venere mutata 112. eod.
runcina dea Sabbã.
runcus Titani fil.

Sabbatũ sexta dies, requiẽ significat 27
Sabæi apud quos Myrrha in sui nomi nis arborem uersa. 47
Sabinarum raptus 238
sacerdotium proximus à rege honor 49
sagittarius in Zodiaco, Chirõ cẽtaurus. 207
sagittarũ inuẽtor Perses. 304. uel Scytha. 54
Saite Minerua apud Aegyptios 186
salamina condita 306
Salentinum promontorium 285
salica Neptuni coniunx 174
salmacis nymphę cum Hermaphrodito cõ gressus 69
salmacis Cariæ fontis natura eod.
salmoneus rex. 253. 336. eius q; insolentia de um se esse simulantis 343
salomon fragilitatis humanæ testis 395
salyna.
samion dux 319
samos condita 157
samos insula ptius Parthenia dicta. 282
samos Samothracia 216
sanctus rex 149
sandaliate insula 50
sapientiæ typus Minerua 332
sarcophagos 32
sardinia 54
sardinia Iolai opera ad concordiam insti tuta 245
sardus Herculis fil. à quo Sardinia. 188. 332
sariusa 303
sarpedon. 50. 83. 285. 286. Lyciæ rex 343
saturnalia sacra 346
saturnia. 197. quæ & Italia 200
saturnus, eius q; propago 200
saturnus à satu dictus. 200. uel quod sature tyrannis 197
saturnus cur κρόνος dictus 198
saturnus à Ioue regno pulsus 200
saturnus pueros uorare cur fictus 198
saturnus, qui & Χρόνος & Charon pro tem pore accipitur 198
saturnus & Opis muro cõclusi à Titan. 26. 74
saturni cum Titano de regno cõtentio. 78
saturni falce amputata Cæli uirilia 78
saturni genitalia à Ioue abscissa 73
saturni planetæ qualitas 74
saturni templo cur ærarium pub. adesse Ro mani uoluerint 199
saturni uxor Opis uel Ops. 78
satyri dii. 209. à Syringa spreti 6
Satyrorum forma 209
scæa porta 153. 287
scamander flu. 159. 278
sceptri Agamemnonis descriptio 296. 297
scheria insula quæ & Drepane 204
schæneus 349
scinis latro, qui & Sinnis 259
scipio affrican. an Iouis fil. 349. 350
scipio affrican, Francisco Petrarchæ celebra tus 164
scipionem affricanum cur non referat in ter deos 349
sciro latro 258
scorpio & Aries Martis domicilium. 71. 72
scorpionis domicilio furiæ à Veneris hospi tio susceptæ eod.
scriptis doctorum immortalitatem con stare 399. 400
scylla. 288. in marinum monstrum siue de am conuersa 87. 243
scyllæ impietas. 283. & eiusdem monstri de scriptio 245
scylla ab Hercule occisa 244. 245
scyros urbs. 262. & insula 259
scyta Iouis fil. arcus sagittarũ q; repertor 54
Seculum proprie quid. 82
sedulius poẽta 384
segesta urbs 191
selemne nympha 146
semachus 105
semeles cũ Ioue infœlix cõcubitus. 52. 134
senatores patres 258
senectus Herebi filia 25
senes longæui immortales 5
senno 329
senta Fauna 208
septenarius numerus perfectus 27
septentrio pro Calisthone 113
septentrio uentus 107. 108
septentriones cur non occidant 146
septentriones unde dicti 114
serapis Aegyptiorum deus. 34. qui & Apis
serbouis lacus. 93 (184. 185
sergesta 334
serpens uiridis reuolutam' q; in os caudam sibi deuorãs, æui seu anni apud Aegyp tios symbolum 2. 127. 200
serpentarius 200
serpentes lactis auidi 326

ſerpentes prudentiæ ſymbolum 51
ſeuerus iuuenis occiſi Hectoris cuſtos 157
ſex numerus perfectus 10
ſicambria ciuitas condita 157
ſicanus Dardani frater. 149. Siciliæ rex. 60
unde Sicaniæ inſulæ nomen 265
ſicarbas 49
ſichæus Didonis maritus 49
ſicilia cur Typhoni fingatur impoſita 93
ſiculus à quo Sicilia 263
ſidicinum oppid. 291
ſigeum promontorium 308
ſilenus Bacchi alumnus 134.135
ſileni aſini inter ſydera collocati 117
ſilentiũ digito ſignificare apud Aegyptios Oſyridis ſimulachrum 34
ſimethis nympha. 209
ſimetus fluuius 276
ſimiæ natura, imitari omnia 100
ſimois flu. 162.164
ſinon Vlyſſis conſobrinus 38.39
ſinonis aſtus, quo captum Ilium. 287
ſinon ſecundus 39
ſinope Aſopi fil. 193
ſinopis urbs 34
ſiphylus uel Sipylus mons 140.292
ſipolos 140
ſirenarum inſulæ & earundem cantus. 288
ſirenes prætetiti Argonautis niſi præſente Orpheo non potuiſſe 127
ſirius canis maior 142
ſiſyphus. 17.16.18. an Aeoli fil. 344
ſiſyphus Aethiops dictus 349
ſiſyphus latro, Vlyſſis pater. 38.39. 286. 287
ſiſyphus Corinthiorum rex. 100 (344.346
ſiſyphi ſaxum 344
ſiſyphi duo eod.
ſiſyphi proditio & pœna 193
Smintheus Apollo cur dictus 81
ſminthia urbs eod. σμίνθοι eod.
Socigena Iuno. 214.216
ſolanus uentus. 108
ſol conuerſus ad Atrei ſcelus fratri filios coctos apponentis 294
ſol in coruum mutatus 114.116
ſol mens mũdi & cœli cor dictus & ignis Aetherei fons 80
ſol oceani fil. medicinæ ac mellis inuentor
ſol omnis mortalis uitæ pater, unde (195
& Pan Lyceus habitus. 7. 12. 79. & rerum omnium cauſa 80.139
34
ſol primi Iouis fil. 27.79
ſol planetarum princeps 95
ſol Rhodius. 83. Sol Titanus dictus. 188
ſol Vulcani fil. eius q; progenies 80
ſol unde dictus 5
ſolis circuitu annum, ſicut Lunæ menſem fieri
ſolis greges Vlyſſis ſociis mactatæ interitus eorum cauſa 28.288
ſolis nomina uaria, eorũ q; interpretatio. 80
ſolis odio cæcitatem elegiſſe Phineum. 110
ſolis progenies. 79. Veneri exoſa. 70.72.85
ſolis regia. 79. currus, equi, corona, &c. 80
ſolem, Apis nomine coli apud Aegyptii. 54
ſolem producere pulchros homines 72
ſole deſcribi tẽpora & tẽporũ qualitates. 80
ſolitudo ſpeculationi apta 102
ſolitudinis amanti uitanda fœmina 105
ſolitudinis amatores poëtæ 271.366.367
ſolomon carmine ſcriptus 270
ſolon ſenex ad poëticam ſe contulit 358
ſolſtitium antarcticum 66
ſolſtitium ab Ariſteo primo obſeruatũ. 128
ſolymi à Belleropbonte uicti & fugati. 345
ſomnus Herebi fil. 25
ſomnus quid, & ſomni deſcriptio eod.
ſomnium ὄνειρος 24
ſomnii miniſtri 25
ſomni portæ eod.
ſomnum in Lemno habitare 24
ſomniorum ſpecies
ſomniorum interpretationes Amphictyonis inuentum 308
ſomniorum uiſa omnia priſcis uera iudicata 24.25
ſorgia fontium rex 379
ſorapis 34. Soron. σῶρος 34.332
ſorophaci. 332.333. 54
Sparetus Aſſyriorum rex 289
ſparta Paridi expugnata 155
ſpartus à quo Sparta condita 154
ſparti unde dicti 52
ſpeculum Aeſculapii inuentum 150
ſpecularię ſignificationis inuentor Sinon. (59
ſperchius flu. 159. 74.
ſperma falſum eſſe 269
ſphærarum cœli harmonia 51.236
ſphinx Cadmi coniunx. 55
ſphinx ab Oedipo occiſa Spio

ſpio nympha. 377.178. Staphylus 285
Staſippus Migdonius 160
ſtennio Gorgo quæ & Stheno 245.246
ſtenoboë Phinei regis uxor 110
ſtenobe ſeipſam interficit 345
ſterculinus qui & Pylumnus deus 310
ſterculinus dictus Saturnus 200
ſtercos ſimi repertor, unde ſtercus ſimum dictum 208
ſtercutius uel Sterces agriculturę deus. eod.
ſteriles quinta luna nati 32.77.78
ſterope Atlantis filia, Pleias. 98.99.225
ſteropes Cyclops 248.249
ſthelenus Argiuorũ rex. 149. regno pulſus ſtheleno regnante natos Apollinem & Dianam (41 122
ſthenele Patrocli mater. 309
ſthenelus 236.302.305
ſthenelus Corinthius 245
ſtheneli complures 302
ſthenoboeæ Proeti coniunx 42
ſtilbon dictus Mercurius 57.104
ſtipes Meleagri fatalis 226
ſtiphelus 234 Stoici 75
ſtonychopleias 99
ſtrategis dicta Electra 98
ſtratius 255. Stratonicus 56.57
ſtrongyle inſula 335
ſtrophades inſulæ 109
ſtrophilus Phocenſis. 298
ſtrymon. 289
ſtudiorum diuerſitas pro diuerſitate ingenii 596
ſtymphalides aues 325
ſtymphalus heros. 327. cuius fil. Stymphali palus 357
ſtymphalus oppid. & Stymphalis (des
ſtyx palus. 17. Acherontis fil. 64. perq; eam iurare Deos 66.117
ſtyx palus Auſtrũ uerſus. 66. in Arcadia ad Pheneum 67
ſtyx palus in Aphrica 34
ſtyx deorum nutrix & hoſpita 66
ſtyx Ocani fil. eod.
ſtyx terræ fil. 66
Subſolanus 107.108
ſubueſper uentus 107.108
ſucculæ. quæ & Hyades 97.98
ſucron. 125 Sueſſa opid. 291
ſuperuas uentus. 108 Sura flu. 152
ſuris, unde Aſſyria 332
ſus pregnans terræ grata hoſtia 99
ſuſis oppid. à Memnone conditum 152
Sybotes Vlyſſis ſubulcus 288
ſycanus Siciliæ rex. 202.205
ſyene Aegypti pars 66
ſyluanus deus. 354. an idem cum Pane 5
ſyluani dii. 209
ſyluius Poſthumus 166
ſyluii nomen unde 167 (167
ſypontum urbs condita 229
ſyrenes aliis tres, aliis quatuor earumq; nomina. 181
ſyringa in fiſtulam. 5
ſyrus, unde Syri 195
ſyrus canis inter aſtra relatus. 280

TAenarum promontorium 328
Tęnarus Elati fil. unde urbi & monti nomen 144
tages terræ fil. 15. Talaon ſiue Thalaon. 44
talaria Mercurii cur alata 35,68.312
tanaquil auguriorum peritа 320
tantalus. 16.17.18.140
tantalus Corinthiorum rex. 144.292
tantalus Phrygiæ rex 150
tantalus Thyeſtis fil. 294
tantali apud inferos pœna 291
tantali bellum aduerſus Troëm regẽ eod.
taphos 302. Taprobane inſula 10
tara, à quo Tarentum urbs 247
tarchon Tyrrhenus 319
Sex. Tarquinii facinus in Lucretiam 320
tartarus terræ fil. 14.15. idẽ cũ Herebo. 16.17
tartarus pœnarũ apud inferos locus. 14.17
taurinum oppid. 190. Tauropolis 285
taurus Minois ſcriba 84
taurus Nelei fil. 254
taygeta. 45.142. Agenoris fil. 100. Pleias. 98.
Telamon Herculis ſocius eiusq; geſta (99.100 305.158
teleboas. 154
teleboæ latrones 202.302
telegonus. 39.40.288. Vlyſſis fil. 289,86
telegonus Vlyſſem patrẽ iaculo cõficit. 288
telegoni mœnia 289
telemachus Vlyſ. fil. ex Penelope. 144.287
telemus Eurymedes Cyclops ac uates (289
telephus Herculis fil. 333.334 (284
tellumene pro terra 11
tellus unde dicta, Tellus terræ dea eod.

tempestas suprema 27
temporis definitio 47
temporis symbolum Charon 26.74
temporis symbolum serpens.2. Vide in lite
tempore non egere superos.26. (ras
tenebra Herebi filia 23
tenedos dicta Lycophrys insula 256
tennes falso stupri à nouerca accusatus in mare abiicitur 256
tereus centaurus 234
termerus ab Hercule occisus, unde Termeria mala, prouerb. 330
terpsichore 269.270
terra Dæmogorgonis sedes & filia.11. Titani uxor 77
terræ nomina & unde dicta 11
terra cur Opis dicta 200
terra fluuiorum mater 180
terra sempiterna & diuinæ mētis capax ctedita Archadib. 1
terræ filia Nox. 12. phama. 13.14. Styx. 66
terræ filii ueteribus qui. 15.242
terram iratam peperisse Phamam quid significet 13
terræmotuum causa creditus Typhœus. 95
testorius Priami fil. 161
tethys Iunonis nutrix. 146. nympharum mater. 59.60
tetragonus cur poni solitus in Mercurii fe- teucer 305.306 (stis 313
teucer à quo Teucri Troiani, alius ab eiusdē nominis Priami filio 160.164
teucer Scamandri fluuii fil. 306
teucer Thelamonius 151.155.160
teucri Troiani 306
teuthras rex 330.334
textura Mineruæ inuentum 32
thalaon 123 Thalaytæ raptus 274
thales Milesius.171. Cynosuræ inuentor.113
thalia. 142.269.270
thalia nympha. 177.178. à Ioue compressa.
thalysia Ceteris festa. 276 (204
thamyris Philamonis fil. 125
thamyris primus libidinis in mares autor.
tharsalum Hispaniæ oppid. 188 (271
theano Heccubæ soror 154
theanum oppid. 291
thebæ Aegyptiæ, & Bœotiæ aliæ 51.253
thebæ Ciliciæ. 156
thebarum portæ Electrides 98
thebani muri Amphionis cithara cōstructi (142
thebe Asopi flu. coniunx 236 291
theleſiæ oppid. 181
thelxiepia
themidis oraculum de restituendo genere humano 104 345
themon 349
themisto Athamantis uxor 342 329
theoclimenus uates 590
theodamas ob Hercule occisus 598
theodontius 353
theologia triplex 400
theologi reprehenduntur
theophanes Mitilenus
thereus Thracū rex, dē eo fabula. 109. 224 eod. & 318 331
thereus in upupam 178
theriomachus Herculis fil. 225
thero nympha
thersites.
theseus. 17. per Herculem ab inferis liberatus. 235.259.324
theseus Centaurorum uictor. 233. & Minotauri. 85.258.259.284. Creontis occisor 45.55
theseus & Pirithous amicorū par. 254.259
thesei & Pirithoi ad inferos descensus. 254. 258.259 (285 90
thesei gesta 164
thessalæ ueneficæ, 335
thessalonica urbs 338
thessalus. 329. 338. Herculis fil.
thessandrus
thessander Polynicis filius. 54. à fratre occisus 45 202.204
thesmophoria Cereris sacra 269
thespiades. 329. pro Musis 329
thespii filiæ quinquaginta Herculi compressæ. 225
thespius. 318. Thestius 309
thestor
thetis Achillis mater. 60.207. Peleo nupta 179. & Prothei consilio circumuenta 506 81
thia. 329. siue Thēia, solis mater 162
thimœtes uates Priami fil. 341
thiodamus augur 139
thoas Bacchi fil. ab Hypsipyle filia seruatus (299
thoas rex. 284. 285. ab Oreste occisus. 297. 177
thoas Iasonis fil. 338 88
thoë nympha
Thoyth Mercurius Aegyptiis Thoo

Thoosa Phorci fil. 247. Polyphemi mater
Thoxeus 226.227
Thracius uentus (243
thrasymedes Nestoris fil. 108
thuoris rex. 276. qui & Polybius 295.296
thyello harpya 111. 263 thyene. 97
thyestes. 223. 293. regno pulsus eod.
thyestes Agamemnoni regnũ restituit. 296
thyestis incestus 294 Thyis 141
thymbreus Sol Apollo 81.156
thynnidæ insulæ. 181 Thynus 110
thyoneus Bacchus 134.137.138
thyoneus Bacchi fil. 139
thyssamenus uel Tyssamenus 299
tindarus seu Tyndareus rex 142
tingeoppid. 16 Tiresiæ fabula 191
tisiphone furia 17.36.64.205
titan idem quod ultio 78
titan seu Titanus pro sole. 60.95. cuius uxor terra 11
titanus flu. unde & Titania dicta 79
titanus à Ioue uictus 78
titani progenies 77
titani cum Saturno de regno contentio. 78
titani gigantes. 15. Titanes qui 17
Titanes steriles 77.78
titanum nomina & numerus 79
titanorũ cum Ioue bellũ. 91.114.115.120.266
titaron 124
tithonus astronomus. 152. Laomedõtis frater. 95. ab Aurora dilectus, & in cicadam uersus 151
tityas. 268.328
tityus. 16. 17. 18. eiusdemq; apud inferos pœna 133.134
Tlepolemus. 335
Tomitana insula quæ & Tomos Ouidii exilio clara 85.86
trachinna nympha 278
Trali uermes 256
Tridens Neptuni 241
triga Plutonis currus 204
trinacria insula, quæ postea Sicania, 263. Typhœo imposita.
triphon Mercurius 93.204
tripodis certamen, 36. Tripodes Apollinis quid. 187
Triptolemus Cereris alumnus, & ab eadẽ frugum rationem edoctus 202.205
trifidia duplex 66
triton lacus 33
triton Oceani fil. 174
Tritones cur Saturnini templi fastigio insculpti 200
tritones oceani tibicines 172.174
tritones paludis tres 33
tritones pisces 174
tritonia Minerua 32.33
tritopatræus 36
triuia Luna uel Diana 88.89.121.
triumphus 64.
trœzem colonia deducta 69
troia anxia non capta, sed cũ læta esset 64
troia fraude magis quàm uiribus capta. 295
troia Herculi deleta 324
troiæ muri ab Apolline & Neptuno extructi 123.150
troiam capi absq; sagittis Herculis non potuisse 328
troianum bellum ob Helenæ raptum. 275
troilus rex, siue Tros. 162. seu Troius, à quo Troia dicta 150
troilus occisus. 158.308
troili uita Ilio fatalis 153
trophœum. 64
trophonius dictus Mercurius 187.188
Tulliæ duæ Ser. Tullii filiæ. 320
Ser. Tullius rex Tarquinii successor eod.
Vulcani fil. & Fortunæ adamatus 319
Ser. Tullii mors 320
turbo. 107
turnus Rutulorum rex. 311. ab Ascanio occisus eod.
turni cum Aenea certamen, & eiusdẽ gesta eod.
turris octogena 108
turrita cur Deorum mater 57
tusculum conditum 289
tyberinus Syluius 168.191
tyberis siue Tybris fluui. 191 à Tyberino dictus qui antea Albula 168
tybur uel Tyburis urbs condita 289
tyburtinus seu Tyburtus à quo Tybur opidum. 343
tydeus. 228. Polynicis legatus. 54.
tydei mors. 54
tygres Bacchi currum trahere cur ficti 136
typhis. 282 Tiphatus Apis frater 34
typhon seu Typhœus Titan fulmine ictus impositaq; ei Trinacria 93.204
typhœus, Typhon, Typhaon, an idem. 65
typhon & Typhaon uentus eod.

Typhœi metu deorũ in Aegyptũ fuga. 114
Tyranni & regis compatatio 231 (116
Tyresia uates 288
Tyro nympha. 253. Salmonei filia. 336. 340.
Tyrrheus pastor 211 (343

VAcca, curq; in eam mutata Iuno. 117
ualens Aesculapii pater 130
uannus in tutela Bacchi 134. 136
uannum adhiberi Februis sacris 34
udæus. 52. Vellus aureum Phrixi 85
Veneratio Plutonis filia 204. 206
uenerianus rex 75
uenilia Dauni uxor 311
uenti Astrei filii. 106. uel Aurorę, quia cum ea oriuntur eod.
uenti bouis corio inclusi 335. 287. 288
uenti à Iunone in Iouem armati 106. 107
uentorum potẽtia, regiones, numerus, nomina &c. 107
uentorum causa naturalis 355
uentorum rex Aeolus 106. 107. 334. 335
uentos agere Mercurii officium 36. 68
uenus à Diomede uulnerata 229. 230
uenus conchæ insistens, matrisfamilias typus. 75
uenus coniunctionum causatrix 141
uenus Cypria 46. 272
uenus è testiculorũ Cœli sanguine, uel matris spuma nata 72. 73. 74
uenus ex humiditate cibi & potus 74
uenus immoderata multorum morborũ causa 163
uenus in anguillam uersa & piscem 114
uenus interdũ etiã Vesta ueteribus dict. 202
uenus Lycaste meretrix dicta 242
uenus magna, eiusq; descriptio 70
uenus Marica 210
uenus meretriciũ quæstũ instituit. 48. 272
uenus pro superiore hemisphærio apud physicos 47
uenus quare nuda pingatur 74
uenus secũda Cœli filia Cupidinis mater.
uenus Solis proli infensa 70. 72. 85 (73
uenus tertia, Vulcani uxor 272. 315
uenus unde dicta 73
ueneris & Martis adulteriũ. 70. 218. 220. 315
uenus Vulcani uxor 220
ueneris Erycinæ templum 243
ueneris filius cur dictus Aeneas 165
ueneris parentes Syriam ac Cyprum 48
ueneris pedissequæ Charites 71
ueneris planetæ affectus 70. 73
ueneris uaria nomina
ueneri adamatus Adonis, & amborũ apud Assyrios & Phœnices cultus 47. 115
ueneri datum à Paride pomum
ueneri templum à Cynara extructũ. 74. 75
uenerem natantem pingi 74
uer calidum & humidum 217
ueris tempore animalia omnia ad concupiscentiam inclinari magis 72. 98
uergiliæ latinis dicte Pleiades
uermiculus, qui et Phœniceus color. & purpura 88. (niceus. 43
uertũno adamata Pomona. 70. 73
uespera 27 Vesperugo Vesper. 275
uesta de stupro à Priapo sollicitata 11. 78. 173. 201
uesta eadem cum terra 202
uesta pro igni 201. pro Venere. (57
uesta Titanis mater. 77. 78. Vranii coniunx 289
uestæ cultus. 202.
uestæ duæ. 201 Vestina urbs eod.
uiarũ præses Diana. 121. & Mercurius eod.
uictoria Acherontis & Stygis filia. 65. eiusdem q; descriptio. eod.
uini ad Bacchi fabulam collatio 135. 136
uini apud Græcos autor Bachus, ut apud Hebræos Noë 136. 145
uini colendi ratio ab Icaro tradita
uini usũ edocti Aegyptii ab Api. 31. Athenienses à Dionisio 36
uirbius Hippolyti fil. qui ipse quoq; Hippolytus 8. 259. 260
uirga Mercurii. 35. 68. 212. ab (litu 57
Apolline ei donata 371
uirgilius Homerum imitatus 380
uirgil. Parthenias ob uerecũdiã dictus. 381
uirgilii defensio de Didone 371
uirgilii locus. 142. 154. Virg. pauperias. 356
uirgilii secessus. 379
uirgilianæ Aeneidos argumentum 164
uirginũ Atheniẽsiũ sese suspendẽtiũ furor
uirgo Astræa, Zodiaci signũ. 106. 143. (144. 65
uirtute sola honorem consequi licere. 24
uis Pallãtis ex Styge fil. 112. uisio, ὅραμα. 24
uisui obesse intemperatam Venerem 168
uita mortalium tripartita 156
uitæ sedes in sanguine 205
Vlysses à Circe admonitus Solis gregibus abstinet. 82
ulysses et Diomedes exploratores missi. 287
ulysses Laërtis ne, an Sisyphi filius 286. 287 ulysses

Vlysses Sisyphi fil. non Laërtis 39.344
ulysses πολύτροπος 287
ulyssis astus in inquirendo Achille 308
ulyssis astus contra Cyclopem 247.287
ulyssis aduentus in patriam mendici habi tu. 288
ulyssis cum Palamede simultas 267.287
ulyssis dubium genus 286
ulyssis errores 287
ulyssis & Circes fabula 86
ulyssis fil. Ausonius 289
ulyssis gesta 287.288
ulyssis mater Autolia 38.39
ulyssis mors 288
ulyssis simulata insania 287
Vmbri, qui & Hetrusci 27
Vnxia luno 214.215
Volucres obscœnę, quę & Dirę. & Furię. 62 88
uolupia
uoluptas Cupidinis & Perches fil. 123.223 269.270
urania
uranius. 27. Saturni pater, idem cum Cœ= lo. 173. qui & Vranus 198
urna pro sepulchro 65
ursa maior, eiusq; uaria nomina 115 143
ursa minor
ursa maior & minor ad arcticũ polũ. 146
Vtis nomẽ quo Cyclopi impositum fuit Vlysses.
Vulcaniæ insulæ 315.316.335 (247
uulcanus à Baccho hospitio acceptus 138
Vulcanus à simiis educatus 316
uulcanus cœli fil. Saturni frater. 67.145. Iu= nonis fil. 214. Iouis faber 315.316
uulcanus cœlo deiectus ob deformitatem 315.317. Thetidíq; exceptus 175
uulcanus Mineruam coniugẽ petit. 52.317. uide Erichthonius.
uulcanus Nili fi. Opas dictus Aegyptiis. 188
uulcani uxor Venus. 220. & Maia siue Ma= (iesta. 99
uulcani complures 315
uultur Tityi iecur depascens quid significet (154
uulturnus. 107.108
uxor ab ungendo 215

XAnthione 131
Xanthus Achillis equus 111.309
Xanthus flu. 153. Iouis fil. 278
Xanthus rex. 285 Xanto naias 178
Xemarchus. 140. Xerxis præsumptio. 335

ZEphyrus 107.111
zephiri & Psyches fabula 131.132
Zephyro adamata Chloris, item Achillis & Dardani equæ 111
Zesius 230
Zethus Boreę fil. 109. ab Hercule occisus. 110
zethus & Amphion fratres 318. unà expositi 83. Antiopes ex Ioue filii 140.141.252.255
zetes & Calais fratres. 317.218
Ζεὺς cur dictus Iupiter 31

Indicis Finis

TABVLA IN GENEALOGIAE LI= BROS IOANNIS BOCATII.

LIBER PRIMVS.

Vis primus apud gentiles deus habitus sit, in arbore signata desuper ponit in culmine Demogorgon, uersa in cælũ radice, nec solũ infra descriptę progeniei sed deorũ omniũ gentiliũ pater. & in ramis & in frondibus ab eo descendẽtibus describũt eius filii & Nepotes, de quibus omnib⁹ in hoc primo libro prout sũt signati, distincte scribitur. Verũ ex eis Aether excipitur solus, de quo & eius ampliſſima posteritate in libris sequẽtibus describetur. Fuerunt ergo Demogorgoni filii filięq; nouem, quorum primus Litigium, 2. Pan, 3. Clotho, 4. Lachesis, 5. Atropos, 6. Polus seu Pollux, 7. Phyton, seu Phaneta, 8. Terra 9. Herebus.

De Aeternitate Caput. 1
De Chao 2
De Litigio primo Demogorgonis fil. 3
De Pane. 2. Demogorgonis filio 4
De Clotho tertia. Lachesi 4. & 5 Atropo, filiabus Dæmogorgonis 5
De Polo. 6. Dæmogorgonis filio 6
De Phytone. 7. Dæmogorgonis filio. 7
De Terra ex filiis Dæmogorgonis octaua quæ ex incognitis parẽtibus 5. genuit filios, quorum prima Nox, 2. Phama, 3. Tartarus 4. Tages, 5. Antæus 8
De Nocte prima terræ filia 9

De Phama

De Phama. 2. ex filiis terræ 10
De Tartaro. 3. terræ filio 11
De Taigete. 4. terræ fil. 12
De Antæo quinto terræ filio. 13
De Herebo 9. Dęmogorgonis filio, cui fuerunt filii. xxi. quorum primus Amor secunda Gratia. tertius Labor. quarta Inuidentia. quintus Metus. sextus Dolus. septima Fraus. 8 Pertinacia. 9 Egestas. 10 Miseria. 11 Fames. 12 Querela. 13 morbus. 14 Senectus. 15 Pallor. 16 Tenebra. 17 Somnus. 18 Mors. 19 Charō. 20 Dies. 21 Aether 14
De Amore primo Herebi fil. 15.
De Gratia Herebi & noctis secunda filia. 16
De Labore 3. Herebi filio 17
De Inuidentia seu inuidia. 4. Herebi fil. 18
De Metu. 5. Herebi filio 19
De dolo 6. Herebi filio 20
De Fraude 7. Herebi filia. 21
De pertinacia 8. Herebi filia 22
De Egestate 9. Herebi filia 23
De Miseria 10. Herebi filia 24
De Fame 11. Herebi filia 25
De Querela 12. Herebi fil. 26
De Morbo 13. Herebi filio 27
De Senectute 14. Herebi fil. 28
De Pallore 15. Herebi filio 29
De Tenebra 16. Herebi filia 30
De Somno 17. Herebi filio 31
De Morte 18. Herebi filia 32
De Charonte 19. Herebi fil. 33
De Die 20. Herebi filia 34

Liber Secundus.

IN arbore autem signata desuper in cęlū uersa radice ponitur in culmine Aether filius Herebi & Noctis, eius'q; in ramis & frondibus, cū Aetheri duo tantū fuerint filii. Iuppiter scilicet primus, & Cælius seu Cælum, Iouis primi solum prosapia designatur omnis, Cęlii seu Cęli prole insequenti reseruata uolumine. Procœmium.

De Athere Herebi & Noctis 21. primo fil. qui genuit Iouem primum, & Cęlium seu Cælum. Caput. primum.

De Ioue primo Aetheris filio, qui 13. filios & filias genuit, quorū prima Minerua. 2 Apis. 3 Sol. 4 Diana. 5 Mercurius. 6 Tritopatreus. 7 Ebuleus. 8 Dionysius. 9 Hercules. 01 Proserpina. 11 Liber pater, duodecimus Epaphus. 13 Scitha. 2

De Minerua prima primi Iouis prima fil. 3
De Api Argiuorum rege primi Iouis secundo filio. 4
De Sole primo primi Iouis filio quarto 5
De Diana prima primi Iouis quarta filia 6
De Mercurio primo primi Iouis 5. fil. 7
De Tritopatreo 6. & Ebuleo 7. & Dionysio 8. Iouis primi filiis 8
De Hercule primo primi Iouis nono fil. 9
De Proserpina prima primi Iouis 01. fil. 10
De Libero primo primi Iouis undecimo filio, qui genuit Mercurium secundū. 11
De Mercurio. 2. Liberi & Proserpinę filio, genuit Cupidinem & Autolum 12
De Cupidine primo 2. Mercurii filio 13
De Autolo secūdi Mercurii filio, qui genuit Sinonem primum 14
De Sinone primo Autolyci filio, qui genuit Sisyphum & Autolicam 15
De Sisypho filio primi Sinonis & patre Secundi 16
De Autolyca Sinonis primi filia, & Vlyssis matre 17
De secundo Sinone filio Sisyphi 18
De Epapho primi Iouis 12. filio, qui genuit Lybiam & Belum 19
De Lybia filia Epaphi 20
De Belo Prisco Epaphi filio, qui genuit Danaum, & Aegistum, & Agenorem. 21
De Danao Beli Prisci filio, qui 50. genuit filias, ex quibus Hypermestra & Amimone atq; Bona tantum nomine cognoscuntur 22
De 50. filiabus Danai in generali 23
De Hypermestra una ex quinquaginta filiabus Danai 24
De Amimone una ex quinquaginta filiabus Danai 25
De Bona una ex 50. filiabus Danai 26
De Aegisto Beli Prisci filio, qui genuit 50. filios, ex quibus Lynceus 27
De Lynceo ex 50. filiis Aegisti uno, qui genuit Abantem, Acrisium, & Iasium 28
De Abante filio Lyncei, qui gen. Proetū. 29
De Proeto filio Abantis, qui genuit Meram & sorores 30
De Mera Proeti filia 31
De Acrisio Abantis filio, qui genuit Danaën matrem Persei 32
De Danaë filia Acrisii 33

de Iasio

De Iasio Abātis filio, qui genuit Atalantē, Amphionem, & Thalaonem 54
De Atalante filia Iasii, & matre Partheno=pei 55
De Amphione Iasii filio, qui genuit Chlo=rim 56
De Chlori filio Amphione & Nelei con=iuge 57
De Thalaone Iasii filio, qui genuit Euridi=cen, Phlegium, & Adrastum 58
De Euridice Thalaonis filia, & Amphiarai coniuge 59
De Phlegio Thalaonis filio 60
De Adrasto rege filio Thalaonis, qui ge=nuit Deiphilen & Argiam 61
De Deiphile Adrasti filia, & Tydei coniu=ge 62
De Argia Adrasti filia, & coniuge Polyni=ces 63
De Agenore tertio Beli Prisci filio, qui ge=nuit 7. filios, quorum prima Taygeta, se=cūdus Polydorus, tertius Cylix, quartus Phœnix, quintus Europa, sextus Cad=mus, septimus Labdacus 64
De Taygeta Agenoris prima filia 65
De Polydoro 2. Agenoris filio 66
De Cylice 3. Agenoris filio, qui genuit Lam=pfatium, & Pigmalionem, & Pyrodē 67
De Lampfacio Cylicis filio. 68
De Pygmalione primo Cylicis filio, & Cy=prorum rege, qui genuit Paphum 69
De Papho Pygmalionis filio, qui genuit Cinaram 70
De Cinara filio Paphi, qui genuit Myrrhā, & ex Myrrha Adonim 71
De Myrrha filia Cinaræ, & matre Adonis 72
De Adone filio & nepote Cinaræ 73
De Pyrode Cylicis filio 74
De Phœnice 4. Agenoris filio, qui genuit Philistenem & Belum 75
De Philisthene filio Phœnicis, qui genuit Sicheum 76
De Sicheo Philisthenis filio, & Didonis uiro 77
De Belo Phœnicis filio, q genuit Pigma=lionem, & Didonem, & Annam 78
De Pigmalione filio Beli 79
De Didone filia Beli, & coniuge Sichei 80
De Anna Beli regis filia 81
De Europa Agenoris 5. filia 82
De Cadmo Agenoris 6. filio, qui genuit Semelem, Agauē, Autonoēm, & Ino=em 83
De Semele filia Cadmi 84
De Agaue filia Cadmi 85
De Autonoë filia Cadmi 86
De Inoë Cadmi filia 87
De Lebdaco sexto Agenoris filio, qui ge=nuit Laium 88
De Laio rege Thebarum, Labdaci filio, qui genuit Oedipum 89
De Oedipo filio Laii, qui genuit Antigo=nam, & Hysmene, & Eteoclem, & Poly=nicem 90
De Antigona Oedipi filia 91
De Hysmene filia Oedipi 92
De Eteocle Oedipi filio, & Iocastæ 93
De Polynice filio Oedipi, qui genuit Thes=sandrum 94
De Thessandro Polynicis filio 95
De Scitha decimatertia primi Iouis filia 96

LIBER TERTIVS

IN arbore autem signata desuper ponit in radice Cælius Aetheris filius, & Diei, & in eius ramis & frondibus pars suæ po=steritatis ostenditur. Fuerunt enim Cælio fi lii duodecim, quorum prima fuit Opis, 2. Thetis magna, 3. Ceres prima, 4. Vulcanus primus, 5. Mercurius tertius, 6. Venus ma=gna, 7. Venus secunda, 8. Doxius, 9. Tita=nus Iupiter secūdus, 10. Oceanus, 11. Satur=nus, 12. Ex istis 12. reseruantur quatuor, de quibus nulla in præsenti libro 3. métio fiet scilicet Titanus, de quo scribet in quarto, et Iuppiter secundus, de quo & eius prole scri betur in quinto & in sexto, & Oceanus, de quo scribetur in septimo, & Saturnus, de quo & eius omni posteritate fiet mentio in octauo, & in reliquis libris. Procœmium.

De Cælo Aetheris & Diei filio, qui genuit undecim filios, dato quod in præsenti ter tio libello de octo tantum tractetur, utpu=ta de Opi, de Tethide magna, de Cerere prima, de Vulcano primo, de Mercurio tertio, de Venere magna, & de Venere se=cunda, & de Doxio Cap. 1
De Opi prima Cæli filia, & Saturni coniuge 2
De Tethi magna Cæli secunda filia, & O=

ceani coniuge 3
De Cerere prima Cæli 3. filia, quæ peperit Acherontem 4
De Acheronte infernali fluuio Ceretis filio, qui genuit sex filios, scilicet Alecto, Tisiphonem, & Megæram, Victoriam, Ascalaphum, & Stygem 5
De Furiis filiabus Acherontis in generali 6
De Alecto Acherontis prima filia 7
De Tisiphone furia Acherõtis secũda filia 8
De Megæra furia tertia Acherontis filia 9
De Victoria quarta Acherontis filia 10
De Honore Victoriæ filio 11
De Maiestate Honoris filia 12
De Ascalapho quinto Acherontis filio 13
De Styge Acherontis sexta filia, quæ peperit Cocytum 14
De Cocyto infernali fluuio, Stygis filio, qui genuit Phlegethontem 15
De Phlegethonte fluuio infernali, Cocyti filio, qui genuit Lethen 16
De Lethe fluuio infernali, Phlegethontis filio 17
De Vulcano primo, Cæli filio quarto, qui genuit Apollinem 18
De Apolline primi Vulcani fi. 19
De Mercurio quinto Cæli filio 20
De Hermaphrodito Mercurii & Veneris filio 21
De Venere magna sexta Cæli fil. 22
De secunda Venere Cæli septima filia, & matre Cupidinis 23
De Cupidine Veneris filio 24
De Doxio Cæli filio octauo 25

LIBER QVARTVS

IN arbore autem signata desuper ponit in radice Cælius, eò quod nondum filii eius descripti sunt, sed in ea tã in ramis, quàm frondibus omnis Titani progenies demonstratur. Proœmium

De Titano Cæli filio octauo, qui genuit filios multos, ex quibus hic 14. nominantur, quorum primus Hyperion, 2. Briareus, 3. Ceus, 4. Thiphon, uel Thiphœus, 5. Enceladus, 6. Aegeon, 7. Aurora, 8. Iapetus, 9. Astreus, 10. Alous, 11. Pallenes, 12. Rõcus, 13. Purpureus, 14. Lycaon. Genuit præterea gigantes, quorum nomina nõ habemus. Cap. 1
De Hyperione primo Titani filio, qui genuit Solem & Lunam
De Sole Hyperionis filio, qui genuit horas quas loco unius filię pono. Et sic prima genuit Aeonas, quas æque loco unius filiæ scribo, & sic secundam, tertiam Phaetusam, 4. Lampetien, 5. Dyrcen, 6. Miletum, 7. Pasiphaën 8. Aetam, 9. Circen, 10. Angitiam
De Horis filiabus Solis, & Cronidis
De Aeonibus filiabus Solis
De Phætusa & Lampetie 3. & 4. filiabus Solis
De Dyrce Solis quinta filia, & Lyci regis cõiuge
De Mileto Solis sexto filio, qui genuit Caunum & Biblidem
De Cauno & Biblide filiis Mileti
De Pasiphaë septima Solis filia, & Minois coniuge
De Aeeta Colchorũ rege, Solis filio 8. qui genuit Medeam & Absyrthiũ, & Chalciopem
De Medea Aeetæ regis filia, & Iasonis coniuge
De Absyrtho & Chalciope filiis Aeetæ
De Circe Solis 9. filia
De Angitia 10. Solis filia
De Luna Hyperionis filia, quæ peperit Rorem
De Rore filio Lunæ
De Briareo Titanis filio
De Ceo Titanis tertio filio, qui genuit Latonam & Asteriem
De Latona Cei filia, quæ peperit Apollinem & Dianam
De Asterie filia Cei, & matre Herculis
De Typhone, seu Typhoëo 4. Titanis filio, qui genuit Aeon & Chimæram
De Aeo Typhonis filio
De Chimæra Typhonis filia
De Encelado Titanis 5. filio
De Aegeone Titanis 6. filio
De Aurora 6. Titanis filia
De Iapeto Titanis 8. filio, qui genuit Hesperum, & Atlantem, & Epimetheum, & Promotheum
De Hespero Iapeti filio, qui genuit tres Hesperidas
De Aegle, Arethusa, & Hesperusa filiabus Hesperi

De Adante 9. Titanis filio, qui genuit Hyantem, & 7. Hyades, quarum hæc sunt nomina, Eudota, Ambrosia, Proydile, Coronis, Phyleto, Polyxo, & Thyene. & genuit insuper Pleiades, quarum hæc sũt nomina, Electra, Maia, Sterope, Cyleno, Taygeta, Alcyone, Merope, & genuit Calypsonem nympham 31
De Hyante Atlantis filio 32
De Hyadibus septem filiabus Atlantis 33
De Electra filia Atlantis, & matre Dardani 34
De Maia Atlantis filia, & matre Mercurii 35
De Sterope Atlantis filia 36
De Cylleno Atlantis filia 37
De Taygeta Atlantis filia 38
De Halcyone filia Atlantis 39
De Merope filia Atlantis 40
De Calypsone Atlantis filia 41
De Epimetheo Iapeti filio, qui genuit Pyrrham 42
De Pyrrha Epimethei filia, & Deucalionis coniuge 43
De Prometheo Iapeti filio, qui fecit Pãdoram, & genuit Isidem, & Deucalionem 44
De Pandora homine à Prometheo facto 45
De Isside Promethei filia 46
De Deucalione filio Promethei, qui genuit Hellanem, & Pfytacum, & Dionysium, & Pherecratem 47
De Hellene Deucalionis filio 48
De Pfytaco Deucalionis filio 49
De Dionysio Deucalionis filio 50
De Pherecrate Deucalionis filio 51
De Astreo Titanis 8. filio, qui genuit Astream & Ventos
De Astrea filia Astrei 52
De Ventis filiis Astrei in generali 53
De Subsolano uento, & Vulturno, & Euro collateralibus suis 54
De Noto uento & Euroaustro, atq; Austroasto collateralibus suis filiis Astrei 55
De Septentrione uento & Circio collateralibus eius filiis Astrei 56
De Aquilone, seu Borea uento, Astrei filio, & collaterali Septentrionis, qui genuit Zetem, & Calaym, & Harpalicem 57
De Zete, & Calai filiis Boreæ 58
De Harpalice Boreæ filia, & Phynei coniuge 59
De Zephyro uento & Africo, & Coro collateralibus eius filiis Astrei 60
De Aloo Titanis decimo filio 61
De Pallene 11. Titanis filio, qui genuit Mineruam 62
De Minerua Pallenis filia 63
De Runco & Porphyreone, & 13. filiis Titanis 64
De Lycaone 14. Titanis filio, qui genuit Calistonem 65
De Calistone filia Lycaonis, & matre Arcadis 66
De Gigantibus ex sanguine Titanorũ procreatis & Terra 67

LIBER QVINTVS

IN arbore signata desuper ponitur in radice Cælius, eò quòd pater fuerit Iouis secundi, cuius proles & si nõ omnis, nam Dardanus in librum alium hunc sequentem reseruatur, in hac arbore tam in ramis, quàm in frondibus describitur. Procœmiũ.

De Ioue 2. Cæli 9. filio, qui genuit filios 15. quorum prima Diana secunda, 2. Apollo, 3. Tityus, 4. Bacchus, 5. Amphion, 6. Zethus, 7. Calathus, 8. Pãsythea, 9. Egyale, 10. Euphrosine, 11. Lacedæmon, 12. Tantalus, 13. Hercules, 14. Minerua, 15. Archas Cap. 1
De Diana secũda Iouis secũdi filia prima, 2
De Apolline secundo Iouis secundi filio, qui 16. inter filios & filias genuit, quorũ hæc sunt nomina, prima, Lapita, secunda Eurinome, tertius Mopsus, quartus Linus, 5. Phylisthenes, 6. Garamas, 7. Branchus, 8. Phylemon, 9. Orpheus, 10. Aristeus, 11. Nomius, 12. Auctous, 13. Argeus, 14. Esculapius, 15. Psyche, 16. Arabs 3
De Lapita prima Apollinis filia 4
De Eurinone 2. Apollinis filia 5
De Mopso 3. Apollinis filio 6
De Lino 4. Apollinis filio 7
De Phylisthene 5. Apollinis fil. 8
De Garamante 6. Apollinis filio 9
De Brancho 7. Apollinis filio 10
De Philammone 8. Apollinis filio 11

De Orpheo 9. Apollinis filio 12
De Aristæo 10. Apollinis filio, qui genuit Actæonem & Iolaum 13
De Actæone filio Aristhei 14
De Iolao Aristei filio 15
De Nomio 11. Apollinis filio 16
De Eutoco 12. Apollinis filio 17
De Ageo 13. Apollinis filio 18
De Aesculapio 14. Apollinis filio, qui genuit Machaonem 19
De Machaone Aesculapii filio, qui genuit Asclepium 20
De Asclepio Machaonis filio 21
De Psyche 15. Apollinis filia 22
De Arabe 16. Apollinis filio 23
De Tityo filio Iouis tertio 24
De Baccho 2. Iouis filio 4. qui genuit Hymeneum, Thyoneũ, & Thoantem 25
De Hymeneo filio Bacchi 26
De Thyoneo Bacchi filio 27
De Thoante Bacchi filio, qui genuit Hipsiphylem 28
De Hipsiphyle Thoantis filia 29
De Amphione rege Thebarum 5. Iouis secundi filio, qui septem genuit filios, & totidem filias 30
De 14. filiis Amphionis 31
De Zetho secundi Iouis filio 6. qui genuit Ithilum & Thyim 32
De Ithylo & Thyi filiis Zeti 33
De Calato 2. Iouis filio 7. 34
De Pasithea & Egyale, & Euphrosine gratiis secundi Iouis filiabus 35
De Lacedęmone 11. secundi Iouis filio, qui genuit Amiclatem 36
De Amiclate filio Lacedæmonis, qui genuit Argulum 37
De Argulo filio Amiclatis, qui genuit Oebalum 38
De Oebalo Arguli filio, qui genuit Tyndarum & Icarum 39
De Tyndaro Oebali filio 40
De Icaro Oebali filio, qui genuit Erigonę, Iphthimam, & Penelopem 41
De Erigone filia Icari 42
De Iphthima filia Icari 43
De Penelope filia Icari & Vlyssis uxore 44
De Tantalo 12. Iouis secundi filio 45
De Hercule 13. secundi Iouis filio, qui genuit Carthaginem 47
De Carthagine Herculis filia 47
De Minerua secundi Iouis filia quartadecima 48
De Arcade 15. secundi Iouis filio, qui genuit Ionium 49
De Ionio filio Arcadis, qui genuit Nicostratam 50
De Nicostrata filia Ionii, et matre Euãdri 51

LIBER SEXTVS

IN arbore præcedenti, cuius in radice ponitur Dardanus 16. filius Iouis secundi, omnis eiusdem Dardani proles describitur tam in ramis quàm in frondibus.

Proœmium.

De Dardano 16. Iouis filio, qui genuit Erichthonium Cap. 1
De Erichthonio Dardani filio, qui genuit Troëm 2
De Troë Erichthonii filio, qui genuit Ganimedem, Ilum, & Assaracum 3
De Ganymede Trois filio 4
De Ilo filio Trois, qui genuit Laomedontem 5
De Laomedonte Ilionis filio, qui inter mares & fœminas 8. genuit filios, quorum hæc sunt nomina, Antigona, Hesiona, Lãpus, Clition, Icetaon, Titonus, Bucolion, & Priamus 6 7
De Antigona Laomedontis filia 7
De Hesiona Laomedontis filia, & Teucri matre 8
De Lampo, Clitio, & Icetaone filiis Laomedontis 9
De Titono Laomedontis filio, qui genuit Memnonem 10
De Memnone Titoni filio 11
De Bucolione Laomedontis filio, qui genuit Aesapium, & Pedasum 12
De Aesapo & Pedaso filiis Bucolionis 13
De Priamo Laomedontis filio, qui ex Hecuba coniuge 19. genuit inter filios & filias, & ex aliis mulieribus inter mares & fœminas genuit triginta unum, ex quibus 50. nomina tantum triginta octo cognouimus, quæ hæc sunt, prima Creusa, secunda Cassandra, tertia Iliona, quarta Laodice, quinta Lycaste, sexta Medesicastis, septima Polyxena, octauus Paris, nonus Hector, decimus Helenus, undecimus Chaon

mus Chaon, 12. Troilus, 13. Deiphobus 14. Polydorus, 15. Polydorus alter, 16. Lycaon, 17. Esacus, 18. Antiphus, 19. Isus, 20 Teucer, 21. Demochoon, 22. Echemon, 23. Chromius, 24. Gorgithion, 25. Cebriones, 26. Phorbas, 27. Doriclus, 28. Pammon, 29. Antiphonus, 30. Agathō, 31. Hippothous, 32. Agauus, 33. Laocoon 34. Mestor, 35. Iphates, 36. Testorius, 37. Thymoëtes, 38. Polytes 14
De Creusa prima filia Priami, & Aeneæ cōiuge 15
De Cassandra 2. Priami filia 16
De Iliona 3. Priami filia, & Polimnestoris regis Thraciæ coniuge 17
De Laodice quarta Priami filia, & Helicaonii coniuge 18
De Lycaste quinta Priami filia, & coniuge Polidamantis 19
De Medesicasti sexta Priami filia, & Pollipi coniuge 20
De Polyxena 7. Priami filia 21
De Paride octauo Priami filio, qui genuit Daphnidem & Ideum 22
De Daphnide & Ideo filiis Paridis 23
De Hectore Priami filio nono, qui genuit Astianactem 24
De Astianacte Hectoris filio 25
De Heleno decimo Priami regis filio 26
De Chaone undecimo Priami regis fil. 27
De Troilo 12. Priami regis filio 28
De Deiphobo 13. Priami regis filio 29
De Polydoro 14. Priami regis filio 30
De alio Polydoro 15. & Lycaone 16. Priami filiis 31
De Esaco 17. Priami filio 32
De Anthipho 18. & Iso 19. filiis Priami 33
De Teucro 20. Priami filio 34
De Democoonte Priami 21. fil. 35
De Echemone 22. & Chromio 23. filiis Priami 36
De Gorgithione 24. Priami fil. 37
De Cebrione 25. Priami fil. 38
De Phorbante 26. Priami filio, qui genuit Ilioneum 39
De Ilioneo Phorbantis filio 40
De Doriclo 27. Priami fil. 41
De Pammone 28. Antiphone 29. Agathone 30. Hippothoo 31. & Agauo 32. filiis Priami 42
De Laocoonte 33. Priami fil. 43
De Mestore 34. Priami fil. 44
De Iphate 35. Thestore 36. filiis Priami 45
De Thimoëte 37. Priami fil. 46
De Polyte 38. Priami filio, qui genuit Priamum 47
De Priamo Polytis filio 48
De Assaraco Troi regis Troiæ filio, qui genuit Capim 49
De Capi filio Assaraci, qui genuit Anchisem 50
De Anchise filio Capis, qui genuit Hyppodamiam & Aeneam 51
De Hyppodamia Anchisis filia 52
De Aenea Anchisis filio, qui genuit Iulū Ascanium, & Syluium Posthumum 53
De Ascanio Aeneæ filio, qui genuit Iulū Syluium, & Romam 54
De Iulio Syluio Ascanii filio 55
De Roma Ascanii filia 56
De Syluio Posthumo Aeneæ filio, qui genuit Aeneam Syluium 57
De Aenea Syluio Syluii Posthumi filio, qui genuit Latinum Syluium 58
De Latino Syluio, Aeneæ Syluii filio, qui genuit Albam Syluium 59
De Alba Syluio Latini Syluii filio, qui genuit Athim Syluium 60
De Athi Syluio, Albæ Syluii filio, qui genuit Capim Syluium 61
De Capi Syluio filio Athis, qui genuit Carpentum Syluium 62
De Carpento Syluio filio Capis, qui genuit Tyberinū Syluium 63
De Tyberino Syluio Carpenti filio, qui genuit Agrippam Syluium 64
De Agrippa Syluio filio Tyberini, qui genuit Romulum Syluium 65
De Romulo Syluio Agrippæ filio, qui genuit Iulium Syluium, & Auentinū Syluium 66
De Iulio Syluio Romuli filio 67
De Auentino Syluio, Romuli Syluii filio, qui genuit Procam Syluium 68
De Proca Syluio filio Auentini, qui genuit Amulium & Numitorem 69
De Amulio Procæ filio 70
De Numitore filio Procæ, qui genuit Lausum & Iliam Rheam 71
De Lauso Numitoris filio 72

De Ilia Numitoris filia, quæ peperit Romulum & Remum 73

LIBER VII

IN præcedenti arbore, cuius in radice scribitur Oceanus, omnis eiusdē Oceani tā in ramis, quàm in frondibus posteritas ordinate apponitur, de qua in sequenti septimo libro dicetur. Procœmium.

De Oceano Cæli & Vestæ filio, qui genuit 24. inter filios & filias, quorū hæc sunt nomina, prima Eurinome, 2. Persa, 3. Aethra, 4. Pleion, 5. Climene, 6. Tritō, 7. Doris, 8. Proteus, 9. Coruphyce, 10. Nereus, 11. Achelous, 12. Inachus, 13. Peneus 14. Nylus, 15. Alpheus, 16. Crinisius, 17. Tyberis, 18. Asius, 19. Asopus, 20. Cephisus, 21. Męander, 22. Phyllira, 23. Sperchius, 24. Sol. Cap. 1
De Eurinome Oceani filia prima 2
De Persa Oceani filia secunda 3
De Ethra 3. Oceani filia, & Atlātis cōiuge 4
De Pleione quarta Oceani filia, & Atlantis cōiuge 5
De Clymene quinta Oceani filia, & matre Phaëtontis 6
De Tritone 6. Oceani filio 7
De Dori septima filia Oceani, & Nerei coniuge 8
De Proteo sene, 8. Oceani filio, qui genuit Melanthonem & Idotheam 9
De Melanthone filia Protei 10
De Idothea Protei filia 11
De Coruphyce Oceani filia nona 12
De Nereo 10. Oceani filio, hic genuit nymphas, quæ multæ sunt, uerum quoniam nisi de quatuor fit singularis mentio, earum tantum nomina apponam, genuit ergo Cymodocen, Thetim minorē, Galatheam, Arethusam, & alias 13
De Nymphis in generali 14
De Cymodoce filia Nerei 15
De Thetide minori Nerei filia, & matre Achillis 16
De Galathea Nerei filia 17
De Arethusa Nerei filia 18
De Acheloo flumine Ocean i 11. filio, qui genuit Syrenas 19
De Syrenibus filiabus Acheoli 20
De Inacho 12. filio Oceani, qui genuit Ionem, Phoroneum, & Phegeum 21
De Ione Inachi filia, & matre Epaphi 22
De Phoroneo Inachi filio, qui genuit Egyaleum & Nyobem 23 24
De Egyaleo Phoronei filio 25
De Nyobe filia Phoronei, q̄ peperit Apim 25
De Phlegeo Inachi fluuii filio 26
De Peneo flumine 13. Oceani filio, qui genuit Cyrenem & Daphnem 27
De Cyrene Penei filia, quæ peperit Aristeū 28
& frattes 29
De Daphne Penei filio
De Nylo flumine 14. Oceani filio, qui genuit Mineruam, Herculem, Dionysiū, Mercurium, & Vulcanum 30 31 32
De Minerua Nyli filia 33
De Hercule Nyli filio 34
De Dionysio Nyli filio 35
De Mercurio 4. Nyli filio, qui genuit Mercurium 5. & Daphnim 36
De Daphni 4. Mercurii fil. 37
De Mercurio 5. Mercurii 4. filio, qui genuit Noracem 38
De Norace Mercurii 5. fil. 39
De Vulcano Nyli filio, qui genuit Aethiopem & Solem 40
De Aethiope Vulcani filio 41
De Sole Vulcani filio, qui genuit Phaëtontem, Phætusam, Lampetusam, & Lampetiam 42
De Phaëtōte Solis filio, qui genuit Lygū 43
De Lygo Phaëtontis filio 44
De Phętusa, Lampetusa, & Lampetia filiabus Solis 45
De Alpheo fluuio Oceani filio 15. qui genuit Orsilochum 46
De Orsilocho filio Alphei, qui genuit Dioclem 47
De Diocle filio Orsliochi, qui genuit Clethonem & Orsilochum 48
De Clethone & Orsilocho filiis Dioclei 47
De Crinisio fluuio 16. Oceani filio, qui genuit Acestem 49
De Aceste filio Crinisii fluminis 50
De Tyberi fluuio filio Oceani 17. qui genuit Citheonum 51
De Ocno Tyberis lisio 52
De Asio fluuio 18. Oceani filio, qui genuit Pelagonium
De Pelagonio Asii filio, qui genuit Asteropęum

Cæum
De Asteropæo Pelagonii filio 53
De Asopo fluuio, Oceani 19. filio, qui genuit Ipseum & Aeginam 54
De Ipseo Asopi fluminis filio 55
De Aegina filia Asopi, quæ peperit Eacũ 56
De Cephiso flumine Oceani 20. filio, qui genuit Narcissum 57
De Narcisso filio Cephisi 58
De Męandro flumine Oceani 21. filio, qui genuit Cyaneen 59
De Cyanee filia Męandri 60
De Phyllira 22. filia Oceani 61
De Sperchio fluuio 23. Oceani filio, qui genuit Mnesteum 62
De Mnesteo Sperchii filio 63
De Sole 24. Oceani filio 64

LIBER VIII

IN arbore autem præcedenti, cuius in radice Saturnus Cæli filius ponitur, describitur tam in ramis, quàm in frondibus pars posteritatis eiusdem Saturni, cum reliqua omnis in quinq; sequentibus describatur libris sub Iunone & Neptuno atq; Ioue filiis eius. Proœmium.

De Saturno 11. Cæli filio, qui 10. genuit filios, scilicet primum Chromim, 2. Vestã, 3. Cererẽ, 4. Glaucũ, 5. Plutonẽ, 6. Chironem tertiũ. Sanè de Iunone, Neptuno, et Ioue nõ in hoc libro, sed in sequentibus quinq; libris scribetur Cap. 1
De Chromi primo Saturni filio 2
De Vesta secunda Saturni filia 3
De Cerere tertia Saturni filia, & matre Proserpinæ 4
De Glauca quarta Saturni filia 5
De Plutone quinto Saturni filio, qui genuit Venerationem 6
De Veneratione Plutonis filia, & Honoris coniuge 7
De Chirone sexto Saturni filio, qui genuit Ocyroëm 8
De Ocyroë filia Chironis 9
De Pico 7. Saturni filio, qui genuit Faunũ & Sentam Faunam 10
De Fauno Pici filio, qui genuit Faunos, Satyros, Panes, & Syluanos, Acim, & Eurimedontem, & Latinũ. & secundũ quosdam Sentam Faunam, quam uolunt sororem fuisse & coniugem 11
De Senta Fauna Pici filia, & coniuge Fauni seu filia 12
De Faunis, Satyris, Panibus, & Syluanis filiis Fauni 13
De Aci Fauni filio 14
De Eurimedonte Fauni filio, qui genuit Peribœam 15
De Peribœa Eurimedontis filia, & Nausithei matre 16
De Latino Laurentum rege Fauni filio, qui genuit Lauiniam & Prænestem 17
De Lauinia filia Latini, & Aeneę cõiuge 18
De Præneste Latini regis filio 19

LIBER IX

IN præcedenti arbore, cuius in radice Iuno est, describitur tam in ramis, quàm in frondibus omnis eiusdẽ Iunonis tantum posteritas. Proœmium.

De Iunone octaua Saturni filia, quæ absq; uiro concepit, & peperit Heben & Martem Cap. 1
De Hebe Iunonis filia, & iuuentutis dea, & Herculis coniuge 2
De Marte Iunonis filio, cuius 15. fuerunt filii, quorũ nomina sunt hæc, primus Cupido, 2. Oenomaus, 3. Thereus, 4. Ascalaphus, 5. Ialmenus, 6. Parthaon, 7. Cesius, 8. Flegyas, 9. Brithona, 10. Euadnes, 11 Erimonia, 12. Iperbius, 13. Aetholus, 14. Remus, 15. Romulus
De Cupidine primo Martis filio, qui genuit Voluptatem 4
De Voluptate filia Cupidinis 5
De Oenomao secundo Martis filio, qui genuit Hippodamiam 6
De Hippodamia Oenomai filia, & Pelopis coniuge 7
De Thereo tertio Martis filio, qui genuit Ithim 8
De Ithi Therei filio 9
De Ascalapho 4. & Ialmeno 5. filiis Martis 10
De Parthaone 6. Martis filio, qui genuit Agriũ, Melã, & Testiũ, & Oeneum 11
De Agrio & Mela filiis Parthaonis 12
De Testio Parthaonis fil. qui genuit Thoxeũ, & Plexippũ, & Altheam 13
De Thoxeo & Plexippo Testii fil. 14
De Althea filia Thestii, & matre Meleagri 15

De Oeneo Parthaonis filio, qui genuit Deianiram, Gorgem, Meleagrum, Thydeum, ac Menalippum 16
De Deianira Oenei filia, & Herculis coniuge 17
De Gorge Oenei filia 18
De Meleagro Oenei filio, qui genuit Parthonopeum 19
De Parthonopeo Meleagri filio 20
De Thideo Oenei filio, qui genuit Diomedem 21
De Diomede Thidei filio 22
De Menalippo Oenei filio 23
De Cesio 7. Martis filio 24
De Flegya 8. Martis filio, qui genuit Coronim & Ixionem 25
De Coronide nympha filia Flegyæ, & matre Aesculapii 26
De Ixione filio Flegyæ, qui genuit Centauros, quorum hæc sunt nomina, Eurytus, Nessus, Astylus, Ophionides, Gryneus, Rhœtus, Arneus, Lycidas, Medon, Pisenor, Caumas, Mermeros, Pholus, Menelas, Abas, Erynomus, Araeos, Imbreus, Cenæus, Aphydna, Elops, Patræus, Lytus, Cromis, Dictys, Phareus, Lyanor, Nedimus, Licespes, Ipason, Tereus, Ripheus, Demoleon, Phlægræus, Hyles, Hiphinous, Damis, Dorylas, Cyllarus, Hylonome fœmina, Pheocom⁹, Chthonius, Theleboas, Pyretus, Oëclus, Eridupus, Nessæus, Odites, Styphelus, Bromus, Antimachus, Helimus, Pyracines, Latræus, Monychus, & alios, & præter hos genuit Pirithoum 27
De Centauris Ixionis filiis in generali 28
De Eurito Ixionis filio 29
De Astylo Centauro uate Ixionis, & Nubis filio 30
De Nesso Ixionis & Nubis filio 31
De reliquis Centauris Ixionis fil. 32
De Pirithoo Ixionis filio, qui genuit Polypœtem 33
De Polypœte Perithoi filio 34
De Brythona Martis 9. filia 35
De Euadne decima Martis filia, & Capanei coniuge 36
De Harmonia 11. Martis filia, & Cadmi cõiuge 37
De Hyperbio 12. Martis filio 38
De Aetolo 13. Martis filio 40
De Remo 14. & Romulo 15. Martis fil. 40
De Romulo tantum quintodecimo Martis filio 41

LIBER X

IN præcedenti arbore, cuius in radice cõsistit Neptunus, describitur in ramis & frõdibus omnis eius dẽ Neptuni successio.

Proœmium.

De Neptuno 9. Saturni filio, cui 35. fuisse filios legimus, quorum hæc sunt nomina, primus Dorus, secundus Amycus, tertius Phorcus, 4. Albion, 5. Berygon, 6. Tharas, 7. Polyphemus, 8. Telemus, 9. Brontes, 10. Steropes, 11. Pyragmon, 12. Nausithous, 13. Melion, 14. Actorion 15. Aon, 16. Mesappus, 17. Busyris, 18. Peasus, 19. Nicteus, 20. Irceus, 21. Pelias, 22. Neleus, 23. Cygnus, 24. Chrysaor, 25. Otus, 26. Ephialtes, 27. Aegeus, 28. Onchestus, 29. Pelasgus, 30. Nauplius, 31. Celeno, 32. Aello, 33. Ocypite, 34. Sicanus, 35. Siculus Cap. 1
De Doro primo Neptuni filio 2
De Amyci uel Amyco secundo Neptuni filio, qui genuit Buthem 3
De Buthe Amyci filio, qui genuit Erycem 4
De Eryce Buthis filio 5
De Phorco tertio Neptuni filio, qui genuit Bathillum, Thoosam, Scyllam, Stenionem, & Eurialem 6
De Batillo Phorci filio 7
De Thoosa Phorci filia, & matre Polyphemi 8
De Scylla filia Phorci 9
De Medusa Stenione, & Euriale Gorgonibus & filiabus Phorci 10
De Medusa Phorci filia in singulari 11
De Albione quarto & Bergione quinto filiis Neptuni 12
De Thara 6. Neptuni filio 15
De Polyphemo Cyclope septimo Neptuni filio 14
De Telemo 8. Neptuni filio 15
De Bronte nono Sterope 10. & Pyragmone undecimo Cyclopibus, & filiis Neptuni 16
De Nausithoo 12. Neptuni filio, qui genuit Rexenorem & Alcinoum 17

De Rexenore Nausithoi filio, qui genuit Areten 18
De Arete Rexenoris filia, & Alcinoi coniuge 19
De Acinoo filio Nausithoi, qui genuit Nausicaam, & Laodomantem, & Alium. & Clitoneum 20
De Nausicaa Alcinoi regis fil. 21
De Laodomante, & Alio, & Clitoneo filiis Alcinoi 22
De Melione 13. & Actorione 14. filiis Neptuni 23
De Aone 15. Neptuni filio 34
De Mesappo 16. Neptuni filio, à quo Ennius Poëta 25
De Busiri 17. Neptuni filio 26
De Pegaso equo decimo octauo Neptuni filio 27
De Nicteo Neptuni filio 19. qui genuit Antiopam & Nyctimenem 28
De Antiopa Nycteï filia, & matre Amphionis Zethi 29
De Nyctimene filia Nycteï 30
De Ireeo 20. Neptuni filio 31
De Pelia 21. Neptuni filio, qui genuit filias & Achastum 32
De filiabus Peliæ 33
De Achasto Peliæ filio 34
De Neleo 22. Neptuni filio, qui genuit Nestorem, Periclymenum, Chromium, & Petò 35
De Nestore Nelei filio, qui genuit Antilochum, Pisystratũ, Thrasimedem, Echephronem, Stratium, Perseum, Aretum, & Polychasten fœminam 36
De Antilocho Nestoris filio 37
De Pisistrato Nestoris filio 38
De Thrasimede Nestoris filio 39
De Echephrone, Stratio, Perseo, & Areto filiis Nestoris 40
De Polycaste Nestoris filia 41
De Periclymeno Nelei filio 42
De Chromio Nelei filio 43
De Pero Nelei filia, & Biantis coniuge 44
De Cygno 20. Neptuni filio 45
De Chrysaore 24. Neptuni filio 46
De Oto 25. & Ephialte 26. Neptuni filiis 47
De Egeo 27. Neptuni filio, qui genuit Thesæum, & Medum 48
De Theseo Aegei filio, qui genuit Hippolytum, Demophoontẽ, & Antigonũ 49
De Hippolyto Thesei filio, qui genuit Virbium 50
De Virbio Hippolyti filio 51
De Demophoonte Thesei filio 52
De Antigono Thesei filio 53
De Medo Aegei regis filio 54
De Onchesto 28. Neptuni filio, qui genuit Megareum 55
De Megareo filio Onchesti, qui genuit Hippomenem 56
De Hippomene Megarei filio 57
De Pelasgo 29. Neptuni filio 58
De Nauplio 30. Neptuni filio, qui genuit Palamedem 59
De Palamede Nauplii filio 60
De Celeno 31. Aello 32. & Ocypete 33. Harpyis filiabus Neptuni 61
De Sicano 34. Neptuni fil. 62
De Siculo 35. Neptuni filio 63

LIBER XI

IN arbore præcedenti, cuius in radice scribitur Iuppiter, ponitur tam in ramis q̃ in frõdibus pars posteritatis eiusdem Iouis, cum insequentibus duobus libris residuum describatur. Procœmium.

De tertio Ioue 10. Saturni filio, qui 34. genuit filios, quorum hæc sunt nomina, prima Clio, 2. Euterpe, 3. Melpomene, 4. Thalia, 5. Polymia, 6. Erato, 7. Terpsichore, 8. Vrania, 9. Calliope, 10. Acheus, 11. Venus, 12. Amor, 13. Proserpina, 14. Castor, 15. Pollux, 16. Helena, 17. Clytemnestra, 18. Palicus, 19. Palicus, 20. Iarbas, 21. Mena, 22. Myrmidon, 23. Xanthus, 24. Lucifer, 25. Orion, 26. Minos, 27. Sarpedon, 28. Rhadamantus, 29. Arcesius. De his 29. tractat in præsenti li. 11. trigesimus Tantalus, 31. Dionysius, 32. Perseus, 33. Aon, 34. Aeacus, 35. Pilumnus, 36. Mercurius, 37. Vulcanus. De his uero octo scilicet à 28. citra in, 12. libro tractatur. De reliquis duobus qui sequuntur, scilicet de Hercule 38. & de Aeolo 39. in libro 13. scribitur Cap. 1
De septem Musis filiabus Iouis 2
De Acheo decimo Iouis filio 3
De Venere undecima Iouis filia 4
De Amore duodecimo Iouis filio 5

De Proserpina decimatertia Iouis filia, & Plutonis coniuge 6
De Castore 14. & Polluce 15. fil. Iouis 7
De Helena Menelai coniuge, decimasexta Iouis filia 8
De Clitemnestra 17. Iouis filia, & Agamẽnonis coniuge 9
De Palicis 18. & 19. Iouis filiis 10
De Iarba Getulorũ rege 20. Iouis filio 11
De Mena 21. Iouis filio 12
De Myrmidone 22. Iouis filio 13
De Xátho flu. uigesimotertio Iouis filio 14
De Lucifero 24. Iouis filio, qui genuit Ceyx, & Dędalionem 15
De Dædalione Luciferi filio, qui genuit Chionem 16
De Chione filia Dædalionis, & Peonis coniuge 17
De Ceyce Luciferi filio 18
De Orione 25. Iouis filio, qui genuit Ippologum 19
De Ippologo Orionis filio, qui genuit Dryantem 20
De Dryante Ippologi filio, qui genuit Lycurgum 21
De Lycurgo Dryantis filio, qui genuit Angęum, Arphalidem, & Philicem 22
De Angæo Lycurgi filio 23
De Arpalice Lycurgi filia 24
De Phillide Lycurgi filia 25
De Minoë Iouis 26. filio, qui genuit Androgeum, Glaucum, Ariadnam, Phædram, & Deucalionem 26
De Androgeo Minois filio 27
De Glauco Minois filio 28
De Ariadna filia Minois, & coniuge Bacchi 29 (30
De Phædra Minois filia, & Thesei cõiuge
De Deucalione Minois filio, qui genuit Idomeneum 31
De Idomeneo filio Deucalionis, qui genuit Orsilochum 32
De Orsilocho Idomenei filio 33
De Sarpedone 27. Iouis filio, qui genuit Antiphatem 34
De Antiphate Sarpedonis fil. 35
De Rhadamanto 28. Iouis filio 36
De Arcesio uigesimo octauo Iouis filio, qui genuit Laërtem 37
De Laërte Arcesii filio, qui genuit Clymenem & Vlyssem 39
De Climene Laërtis filia
De Vlysse Laërtis filio, qui genuit Telemachum, Telegonum, & Ausonium 40 41
De Telemacho Vlyssis filio 42
De Telegono Vlyssis filio 43
De Ausonio Vlyssis filio

LIBER DVODECIMVS

IN arbore præcedenti cuius in radice positus est Iuppiter 3. describuntur in ramis & frondibus posteritates 8. filiorum Iouis prædicti scilicet Tantali, Dionysii, Perseis, Aonis, Aeaci, Pylũni, Mercurii, & Volcani. Proœmium

De Tantalo 30. Iouis filio, qui genuit Niobem & Pelopem (Cap. 1 2
De Niobe Tantali filia, & Amphyonis coniuge
De Pelope Tantali filio, qui genuit Lysidicen, Atreum, Thyesten, & Pystenẽ 3 4
De Lysidice Pelopis filia, & Electrionis coniuge
De Atreo filio Pelopis, qui genuit Alcoenem, Melampum, & Euiolum 5
De Alceone, Melampo, & Euiolo filiis. 6
De Thieste Pelopis filio, qui genuit Tantalum, Pystenem, Arpagiem, Pelopiam, & Aegistum 7 8
De Tantalo, Pystene, & Arpagige filiis 9
Thyestis 10
De Pelopia Thyestis filia
De Aegistho Thyestis filio 11
De Pystene Pelopis filio, qui genuit Agamemnonem & Menelaum 12
De Menelao Pysthenis filio, qui genuit Hermionam, & Megapenthin 13
De Hermiona Menelai filia, & Pyrrhi, & inde Orestis coniuge 14
De Megapenthe Menelai filio
De Agamemnone Pysthenis filio, qui genuit Iphigeniam, Crisothemim, Laodicen, Iphianassam, Electram, Alesum, & Orestem 15 16
De Iphigenia Agamemnonis filia
De Crisothemi, Laodice, & Iphianassa filiabus Agamemnonis 17 18
De Electra Agamemnonis filia 19
De Alesо Agamemnonis filio
De Oreste Agamemnonis filio, qui genuit Ti-

nuit Tisamenum, Corinthum, & Oresten 20
De Tisameno Orestis filio 21
De Corintho Orestis filio 22
De Oreste Orestis filio 23
De Dionysio 31. Iouis filio 24
De Perseo 32. Iouis filio, qui genuit Gorgophonem, Stenelum, Eritreum, Bacheonem, & Persem 25
De Gorgophone Persei filio, qui genuit Electrionem, & Alceum 26
De Electrione Gorgonis filio, qui genuit Alcmenam 27
De Alcmena Electrionis filia, & Amphitrionis coniuge 28
De Alceo filio Gorgophonis, qui genuit Amphitrionem 29
De Amphitrione filio Alcei, qui genuit Iphicleum 30
De Iphicleo Amphitrionis filio, qui genuit Iolaum 31
De Iolao Iphiclei filio 32
De Stenelo Persei filio, q genuit Euristeũ 33
De Euristeo Steneli filio 34
De Bachemone Persei filio, qui genuit Achimenidem 35
De Achimenide filio Bachemonis, qui genuit Orchamum 36
De Orchamo filio Achimenidis, qui genuit Leucothoën 37
De Leucothoë Orchami filio 38
De Erythreo Persei filio 39
De Perse Persei filio 40
De Aone Iouis 33. filio, qui genuit Dymantem 41
De Dymante Aonis filio, qui genuit Asiũ & Alixothoë 42
De Asio Dymantis filio 43
De Alyxothoë Dymantis filia, & matre Aesaci 44
De Aeaco 34. Iouis filio, qui genuit Phocum, Telamonem, & Peleum 45
De Phoco Aeaci filio 46
De Telamone Aeaci filio, qui genuit Aiacem & Teucrum 47
De Aiace Telamonis filio 48
De Teucro Telamonis filio 49
De Peleo filio Aeaci, qui genuit Polydoren & Achillem 50
De Polidore filia Aeaci, & cõiuge Boti 51
De Achille filio Pelei, qui genuit Pyrrhũ 52
De Pyrrho Achillis filio, qui genuit Peripeleum & Molossum 53
De Peripeleo filio Pyrrhi 54
De Molosso Pyrrhi filio, qui genuit Polidectem 55
De Polidecte filio Molossi 56
De Pilumno Iouis 35. filio, qui genuit Daunum 57
De Dauno Pilumni filio, & proauo Turni 58
De Dauno primi Dauni nepote, qui genuit Turnam, & Iuturnam 59
De Turno Dauni filio 60
De Iuturna Dauni filia 61
De Mercurio 36. Iouis filio, qui genuit Eudorũ, Mirtilũ, Lares, Euandrũ, & Pana 62
De Eudoro Mercurii filio 63
De Mirtilo Mercurii filio 64
De Laribus Mercurii filiis 65
De Euandro Mercurii filio, qui genuit Pallantem & Pallantiam 66
De Pallante Euandri filio 67
De Pallantia Euandri filia 68
De Pane Mercurii filio 69
De Vulcano 37. Iouis filio, qui genuit Erichthoniũ, Cacum, Ceculum, & Tulliũ Seruilium 70
De Erichthonio Vulcani filio, qui genuit Pocrim, Orithyam, & Pandionem 71
De Pocri Erichthonii filia, & coniuge Cephali 72
De Orithya Erichthonii filia, & coniuge Boreæ 73
De Pandione Erichthonii filio, q genuit Prognen & Philomelam 74
De Progne & Philomela filiabus Pãdionis 75
De Caco filio Vulcani 76
De Cæculo Vulcani filio 77
De Tullio Seruilio Vulcani filio, qui genuit Tullias duas 78
De duabus Tulliis filiab. Tullii Seruilii 79

LIBER XIII

IN arbore præcedenti, cuius in ramis describitur Iuppiter tertius, ponuntur tam in ramis q̃ in frõdibus posteritates Herculis, & Aeoli filiorum dicti Iouis tertii.

Proœmium

De He-

De Hercule 38. Iouis tertii filio, qui genuit 17. filios, quorum nomina sunt hæc, Oxeas, Creontiades, Theriomachus, Deicoon, Itoneus, Chromis, Agilis, Hyllus, Sardus, Cirnus, Diodorus, Tlepolemus, Thessalus, Auentinus, Telephus, Lydus, Lamirus Cap. 1
De Oxea Creontide Tyriomacho, & Deicoonte filiis Herculis 2
De Itoneo Herculis filio 3
De Chromi Herculis filio 4
De Agile Herculis filio 5
De Hyllo Herculis filio 6
De Sardo Herculis filio 7
De Cirno Herculis filio 8
De Diodoro Herculis filio, qui genuit Sophonem 9
De Sophone Dyodori filio 10
De Tlepolemo Herculis filio 11
De Thessalo Herculis filio, qui genuit Phydipum & Antiphum 12
De Phidippo & Antipho filiis Thessali 13
De Auentino Herculis filio 14
De Telepho Herculis filio, qui genuit Eurypilum & Cyparissum 15
De Eurypylo Telaphi filio 16
De Cyparisso Telaphi filio 17
De Lydo & Lamiro filiis Herculis, qui Lydus genuit Lanium 18
De Lanio Lydi filio 19
De Aelo 39. Iouis filio, qui genuit Macareum, Canacem, Alcionem, Misenũ, Cretheum, Salmoneum, Iphiclum, Sisyphum, Cephalum, & Athamantem 20
De Macareo & Canace filiis Aeoli 21
De Halone filia Aeoli, & coniuge Ceys 22
De Miseno Aeoli filio 23
De Cretheo Aeoli filio, qui genuit Aesonem, Pheretem, Amithaonem, & Alcimedontem 24
De Aesone Crethei filio, qui genuit Iasonem, & Polymilam 25
De Iasone Aesonis filio, qui genuit Thoãtem, Euneum, & Philomelum 26
De Thoante & Euneo Iasonis filiis 27
De Phylomelo Iasonis filio, qui genuit Plutum 28
De Pluto filio Phylomeli, qui genuit Pareantem 29
De Pareante filio Pluti 30
De Polymila Esonis filia 31
De Alcimedonte Crithei filio, qui genuit Epitropum 32
De Epitropo Alcymedontis filio 33
De Pherete Chretei filio 34
De Amithaone Crethei filio, qui genuit Melampum & Biantem 35
De Melãpo Amithaonis filio, qui genuit Theodamantem 36
De Theodamante filio Melampi 37
De Biante, seu Bia Amithaonis filio, qui genuit Mantium, & Antiphatem 38
De Mantio Biantis filio, qui genuit Clytonem & Polyphidem 39
De Clito Mantii filio 40
De Polyphide Mãtii filio, qui genuit Theoclimenum 41
De Theoclimeno Polyphidis filio 42
De Anthiphate Biantis filio, qui genuit Oicleum 43
De Oicleo Antiphatis filio, qui genuit Amphiaraum 44
De Amphiarao Oiclei filio, qui genuit Alcmeonem, Amphilochum, & Catillũ 45
De Alcmeone Amphiarai filio 46
De Amphilocho Amphiarai fil. 47
De Catillo Amphiarai filio, qui genuit Tyburtinum, Catillum, & Coracem 48
De Tyburtino, seu Tiburto Catilli filio 49
De Catillo Catilli filio 50
De Corace primi Catilli filio 51
De Salmoneo Aeoli filio, qui genuit Tyro 52
De Tyro filia Salmonei 53
De Iphiclo Aeoli, qui genuit Podarcẽ 54
De Podarce filio Iphicli 55
De Sisypho Aeoli filio, qui genuit Glaucum, & Creontem 56
De Glauco filio Sisyphi, qui genuit Bellerophontem 57
De Bellerophonte Glauci filio, qui genuit Laodamiam, Isandrũ, & Hippolochũ 58
De Laodamia Bellerophontis filia, & matre Sarpedonis 59
De Isandro filio Bellerophontis 60
De Hippolocho Bellerophontis filio, qui genuit Glaucum 61
De Glauco Hippolochi filio 62
De Creonte Sisyphi filio, qui genuit Creusam 63

De Creusa Creontis filia desponsata Iasoni 64
De Cephalo Aeoli filio, qui genuit Hesperum 65
De Hespero Cephali filio 66
De Athamante Aeoli filio, qui genuit Phrixum, Hellē. Learchum, & Melicertam 67
De Phrixo & Helle filiis Athamantis, qui Phrixus genuit Cithorum 68
De Cithoro Phrixi filio 69
De Learcho & Melicerta filiis Athamãtis. 70
Cur autor Alexandrum Macedonē & Scipionem Aphricanum inter Iouis filios non apponat 71

LIBER XIIII.

INcipit liber. 14. in quo auctor obiurgationibus respondens in hostes poëtici nominis inuehitur. Prooemium.
Alloquitur autor tot regem Cap. 1
Pauca aduersus ignaros 2
Aduersus eos qui cum non sint sapientes cupiunt apparere 3
Quædam in Iurisperitos, paucis de paupertate laudibus immixtis 4
Qui sint, & quam multa quidã poëtis apponant 5
Poësim esse facultatem utilem 6
Quid sit poësis, & unde dicta, & quod officium eius 7
Qua in parte orbis ptius effulserit poësis. 8
Composuisse fabulas apparet utile potius quàm damnosum 9
Stultũ credere poëtas nil sensisse sub cortice fabularum 10
Ob meditationis commodũ solitudines incoluere poëtæ 11
Damnanda non est obscuritas poëtarũ. 12
Poëtas non esse mendaces 13
Stolte damnatur, quod minus sane intelligitur 14
Detestabile nimis de incognitis iudicare. 15
Quod in bonum poëtæ deducant se legentes 16
Philosophorum simias minime poëtas esse 17
Non esse exitiale crimen libros legere poëtarum 18
Minime poëtæ omnes iussu Platonis pellendi sunt urbibus 19
Musas infici non posse ob defectum lasciuientis cuiusquam ingenii 20
Alloquitur auctor regem 21
Poëtici nominis hostes orat auctor, ut se in melius uertant consilium 22

LIBER XV.

INcipit quintusdecimus liber & ultimus in quo autor purgat seipsum obiectis in se. Prohœmium.
Minus opportuna præciosa fore nonnunquam. Caput. 1
Perseuerare sæpe diuinus, quæ minus duratura uidentur 2
Nequisse membra huius aptius collocari. 3
Non appositũ est quod minime compertum est. 4
Nullas fabulas aut historias nisi ex commẽtariis ueterum sumptas inesse 5
Insignes uiros esse, quos ex nouis inducit in testes. 6
Carmina nonnullis agentibus causis huic immixta sunt operi 7
Gentiles poëtas mythicos esse theologos. 8
Non indecens esse quosdam christianos tractare gentilia. 9
Vtplurimum studia sequimur, in quæ prona uidentur ingenia. 10
Damnose compatimur regibus & diis gentilium. 11
Breuiloquus, seu longiloquus ob causam lacerandus non est. 12
Vero non ficto regis mandato hoc opus compositum 13
Conclusio. 14

Tabulæ finis.

GENEALOGIAE DEO

RVM GENTILIVM IOANNIS BOCATII DE CER= TALDO AD HVGONEM INCLYTVM HIE= RVSALEM & CYPRI REGEM

Præfatio.

I SATIS ex relatis Donini Parmenſis egregii militis tui uetera per cepi Rex inclyte, ſummopere cupis Genealogiam deorum gentiliũ, & Heroum ex eis, iuxta fictiones ueterum deſcẽdẽtiũ. atq; cum hac, quid ſub fabularum tegmine illuſtres quondam ſenſerint uiri, & me à celſitudine tua, quaſi expertiſſimum atq; eruditiſſimũ homi= nem in talibus ſelectum, tanto operi autoré. Sanè ut omiſerim de= ſiderii tui admirationem, (non enim paruum hominé decet, quid regem moueat perſcrutari) aduerſus electionem mei quid ſentiam, dicere prætermittam ne dum inſufficientiã meam mõſtrauero, per ſubterfugia arbitreris me impoſiti laboris onus euitare uelle. Sed antequam ad ſentẽtiã meã circa impoſitum opus deueniã, libet, ſereniſſime regum, apponere & ſi non omnia, quædam ſaltem, quæ inter Dominum in ſignem militem tuum, dum iuſſa tuæ celſitudinis explicaret, & me interuenere uerba, ut eis perlectis ſatis iudicium tuum de me uideas, & temeritatem meam, dum in obedientiã tuæ maieſtatis deuenio. Cum igitur ille facundo ore, ſacra maieſtatis tuæ ſtudia, & opera regalis officii admiranda, necnon & inſignes atq; glorioſos quoſdam tui nominis titu= los longa dicacitate explicuiſſet, eò deuenit, ut conatu plurimo me in tuam ſententiã de= ducere conaretur, non unica tantum ratione, ſed multis. ex quibus fateor ualidæ uide= bantur quædam. Verum poſtquam tacuit, & mihi reſpondendi copia facta eſt, ſic dixi. Arbitratus es forſan, facunde miles, ſeu rex tuus, de proximo noſter futurus præſtãte deo, hanc inſaniam ueterum, ſcilicet cupientiũ ſe haberi diuino procreatos ſanguine, angu= lum terræ modicum occupaſſe, & tanquam ridiculum quiddam, ut erat, paruo tempo= ris perſeueraſſe tractu, & ueluti etiam recentiſſimum opus facile colligi poſſe. Attamẽ, bo= na ſemper tua pace dicam, aliter longe eſt. Nam ut omittã Cycladas & reliquas Aegei ma= ris inſulas, Achaiam, Illyriam, atq; Thraciam, penes quas fomenta huius ſtultitiæ emicue= re plurimum, & potiſſime dum Græcorum reſpub. floruit, Euxini maris, Helleſpenti= aci, Męonii, Icarii, Pamphylii, Cilicis, Phœnicis, & Syrii, atq; Aegyptiaci littora ſua cõtagi= one infecit. Nec Cyprus, noſtri regis inſigne decus, ab hac labe fuit immunis. Sicet com= nem Lybię, atq; Syrtiũ, & Numidiæ oram labefactauit, & Atlantiacos, occiduí q; matris ſinus, & remotiſſimos Heſperidũ hortos. Nec mediterranei tantum maris fuit con tenta littoribus, quinimmo & ad incognitas mari nationes etiam penetrauit. Decidere etiam in pernitiẽ hanc cum littoribus accolæ omnes Nili fonte carentis, & hatenæ Lybię unà cum ſuis peſtibus, & antiquiſſimarũ Thebarũ ſolitudines. Necnon & ſuperiores Aegyp= tii, atq; Garamantes feruidi, & calentes nimiũ hirſutí q; Aethyopes, & odori Arabes, Per= ſæ q; dites, atq; Gãgarides populi, & nigredine inſignes Indi, Babylones, & celſa Cauca= cacumina, eius q; tam in feruidũ ſolem, quàm in gelidas arctos ſcabroſa decliuia. Caſpi= um mare, Hyrcaní q; truces, & omnis Tanais, ac niuoſus ſemper Rhodope, & Scytharũ etiam inculta barbaries. Et cum orientalis etiã oceani fluctus, & Rubri matis infeciſſet in= ſulas, poſtremo ad nos uſq; Italos declinauit, adeò ut Roma rerum domina huius cali= ginis obfuſcata nube ſit. Et ne paſſim per regiones omnes in quibus plurimum hæcina= ſcitia potuit euagari, ut ſatis potes aduertere, portiũcula ſola fuit orbis inter Triones, & ca= dentem ſolem, quæ deitatis huiuſmodi non fuit nobilitata progenie, eſto nefandę crude= litatis, ſicuti & reliqua, fuit infecta. Nec iſta æuo noſtro fuere. Erat adhuc forſan adole= ſcens Abraam dum apud Sycyonios cœpit iſta proſerpere, & inſipientiũ hominum ſub intrare animos. Heroum tamẽ tempeſtate ferbuit, & in maximum demum deuenit de= cus &

tus, & nomẽ, & in dies usq; superbi Ilii, ruinæ perseuerauit. nam in Troiano bello quos dam cecidisse deorum filios, & Hecubam in canem, & Polydorum in uirgulta, conuer sos legisse meminimus. quod quidem uetustissimum est, & plurium seculorum tem pus. Nec dubitandum insuper quin ubicumq; hæc uiguerit stultitia, ibidem ingentia scripta esse uolumina, ut maiorum diuina nobilitas monimento literarum ueniret ad posteros. Et esto nunquam existimauerim talium paruum fuisse numerũ, qui, quàm maximus fuerit, Paulus Perusinus uir grauis, & talium solertissimus atq; curiosissimus exquisitor, nõnunquam asseruit me præsente, à Barlaam quodã Calabro homine Græ corum literarum apprime erudito habuisse, neminem insignem uirũ principatu aut præ eminentia alia, tota in Græcia, insulis, & littoribus præmonstratis eo fuisse seculo, quo hæc fatuitas uiguit, qui ab aliquo deorum huiusmodi duxisse originẽ non monstraret. Quid igitur dicã? quid tu si spectares tã longe lateq; diffusum malũ, tã uetus, tot pseuera tũ seculis, tot explicatũ uoluminibus, & in tam grãdi uirorũ numero ampliatũ? Credis ne me regis optata posse perficere? Equidẽ si præstent mõtes faciles trãsitus, & solitudines inuiæ apertũ notumq; iter. Si flumina uada, & maria tranquillas undas, ac transfretan ti emittat ab antro Aeolus uentos quàm ualidos, tam secundos. & quod maius est, sint Argiphontæ talaria aurea uolucri cuicumq; homini alligata pedibus, & pro uotis quo cumq; libuerit euolet, uix tam longos terrarum maris q; tractus, etiam si illi præstetur per maxima seculorum annositas, nedum aliud agat, solum poterit peragrasse. Concedam amplius, dentur cui uelis hæc omnia posse contingere in momento loca, & diuina insu per fauente gratia caracterum, ac idiomatũ uariarum nationum noticia, & coràm acce dentũ integra præparentur uolumina, quis, ut me prætermiserim, mortalium erit, cui sint uires tam solidæ, tam perspicax ingenium, tanq; tenax memoria, ut omnia queat uidere apposita, & intelligere uisa, & intellecta seruare, & demum calamo etiã exarare, et in opus collecta deducere? Addebas præterea, ut explicarem, quæ sub ridiculo fabularum cortice absconditi essent prudentes uiri, quasi rex inclytus arbitraretur stolidũ, credere homines, ferè omni dogmate eruditos, simpliciter circà describẽdas fabulas, nulli ueritati cõsonas, nec præter literalem sensum habentes, triuisse tempus, & impendisse sudores. Non inficiar, delectauit me ista regalis discretio, & argumentum certissimum præbuit. quoniam ut tu ante dicebas, sit illi diuinum ingeniũ, meq; in uotum impulit suum, dummodo uires sufficerẽt. Sanè circa huiusmodi explicatiões longe plus quàm putes difficultatis & theo logi hominis labor est. nam dato, iuxta Var. sententiã, ubi de diuinis & humanis rebus multa descripsit, genus hoc theologiæ sit, quod mysticũ, seu ut aliis placet, & forte meli us, physicum dicitur. & si plurimum ridendæ falsitatis habeat, multum tamen ad illam eliciendam artis exquirit. Et ob id miles elegantissime, pensandæ sunt hominũ uires, & examinanda ingenia, & sic illis cõuenientia onera imponenda. Potuit Atlas capite susti nere cælũ, eiq; fesso sub onere Alcides potuit præstare uicem, diuini homines ambo, & inuictũ ferè robur fuit ambobus. Ast ego quid? breuis sum homũtio, nullę mihi uires, in geniũ tardũ, fluxa memoria, & tu meis humeris, nõ dicã cælũ, quod illi tulere, quinimo & tertã superaddere cupis, & maria, ac etiã cęlicolas ipsos, & cũ eis sustentatores egregios. Nil aliud hoc est, nisi uelle, ut põdere premar. Verũ si tantũ regi hoc erat animo, erat onus aptũ, si inter mortales unus est tanto laboti sufficiẽs, uiribus præclarissimi uiri Frãcisci Pe trarchę, cuius iã diu ego auditor sum. Homo quippe est cælesti ingenio præditus, & per enni memoria, ac etiã facũdia admirabili, cui familiarissime quarũcunq; gentiũ historiæ sunt, sensus fabularũ notissimi, & breuiter quicquid philosophiæ sacro iacet in gremio manifestum est. Tacuerã iam, cum sic ille uultu placido, & compto sermone secutus est. Credo longe melius quàm nouerim ea uera esse quæ narras, & difficultates uideo, sed quæso mi Ioan. putas regem nostrũ circumspectione carere? oculatus quippe dominus est, & mitis ingenii, & regia fœlicitate laudabilis, & absit ut quemquã, nedum te premere uelit, quinimmo uetus est illi mos leuare quoscũq;, & iccirco sane intelligenda atq; assu mẽda ipsius iussa. Aedepol facile credi potest in accessibiles esse eas, quas prędixeras natio

nes, & eorũ codices, siqui sunt, omnino Latinis incognitos, uerũ si qua ex Græcis quæ ad Latinos usq; deuenerint, seu apud Latinos ipsos, quorũ literis non parũ honoris & gloriæ maiorum attulere studia, cõperiantur, et si nõ omnia, quę saltem tua cura haberi possint, ista desiderat. Eia ergo liberali animo, bene de deo sperãs, laboré subi, & quod potes facito, cum ad impossibile requiraẽ nemo. Non enim mihi uirũ illũ sublimẽ, & nedũ apud Cyprios, sed phama super æthera notũ. F. Petrarchã dedit fortuna obuiũ, credo sic uolente deo, ut illi maximis occupato parceré, & iuuẽtuti tuę honestũ laborẽ inferré, ex quo nomen tuũ nuper in auras exire incipiens inclyte eluceſcat clarius apud nostros. Tunc ego, iam, inquã, satis uideo strenue miles, quod prętermissis barbarorũ remotissimis libris ex istimes ex græcis, latinisq; opus hoc integrũ perfici posse. O bone deus, nõne ipse Donine uides, quia hac ipsa cõcessione maximã partẽ opis debeas? Sed faciamus uti iã dudũ nostri fecere principes Roma. imperiũ diuidẽtes in oriẽtale & occiduũ, sint mõstro huic corpora duo, barbaricũ unũ, et græcũ atq; latinũ reliquũ, & ad græcũ latinũq; quos ipsemet nominas libri, nec etiam istud poterit, ut quod põstulas cõsequatur. Antiquã enim hanc pestẽ mõstrauimus. Tu nũc tecũ uolue quot labẽtibus seculis hostes habuere uolumina. Cõfiteberis equidẽ, quoniã & incẽdia, & aquarũ diluuia, ut de particularibus taceã, bibliothecas absumpserint plurimas. Etsi nõ alia deperissẽt quàm Alexãdrina, quã iamdudũ Philadelphus summa cum diligẽtia fecerat, essẽt librorũ maxima diminutio, cũ in ea, testimonio antiquorũ, poteras reperire quę uelles. Prętera inualescẽte glorioſissimo Christi nomine, eiusq; syncerę ueritatis plucida lętiferi erroris & potissime gẽtilici tenebras amouente, ac etiã diu declinãte Grẽcorũ fulgore, clamãtibus in infaustã religionẽ Christi uiris, ac eã in exterminiũ pellẽtibus, nulli dubitandũ est, quin secũ multos diluerint libros huius materię refertissimos, dum nõ multos esse deos, nec deorũ filios, sed unicũ Deũ patrem, et filiũ dei unicũ, tam uera, quàm pia prędicatione mõstrarent. In super auaritiã, cui nõ paruę sunt uires, cõcedes habuisse hostẽ. Facultatẽ enim poẽticã sciẽtibus nihil afferre lucri certissimũ est, & apud eũ nil prætiosum est, præter quod afferat aurũ, ex quo cõsecutum, ut aurũ nõ afferẽtia, nõ solũ neglecta, sed despecta atq; delecta sint. Et cũ omnes ferè in diuitias totis tendãt pedibus, uolumina talia in desuetudinẽ abiere. Et etiã sic perire facile fuit, quod in eorũ detrimẽto quorundã principũ detestabile accessit odiũ, nec aliter quàm in hostes ab eis aduersus ea cõspiratũ est, & quod hoc deleuerit odiũ nõ solũ fabularũ, sed quarũcunq; facultatũ uolumina, nõ leuiter exprimereẽ numerus. Cæterũ si certa pepercissent, nõ eis restauratore carẽtibus pepercisset labile tẽpus, cui & taciti & adamãtini dentes sunt, nedũ libros, sed saxa corrodẽtes durissima & ferrũ ipsum, domãs cętera. Hoc hercle tam Græca quam Latina multa redegit in puluerẽ. Et si hæc & alia plura passa sint, & ea potissime quę nostro labori opportuna essent, negari tamẽ nõ potest quin multa supersint. Sed nullũ tamẽ, quod ego nouerim, in hoc quod optas cõscriptũ. Vagantur itaq; tam deorũ quàm progenitorũ natiões et nomina huc illuc dispersa per orbẽ. Habet enim liber hic ex his aliquid, & aliquid liber alter. Quæ quis quęso pro munere, seu saltẽ parũ fructuoso labore uelit exquirere, & tot uolumina uoluere, legere, & hinc inde excerpere perpaucas? Credo latius desistendũ. Ast ille defixis luminibus inquit. Nonne latebat quin aduersum moderatã petitionẽ meã haberes quid diceres, sed non adeo me repelles, quin loculus remaneat aliquis, in quẽ fugiã. Nõ equidẽ negabo quod asseris. Verũ iã sedũdo dixisse uelim, quod potes facito. hãc portiũculã, quam hinc inde excerpsisse poteris, Rex noster exoptat. Poteris ne istud denegasse? sed heu timeo ne has tibi torpor ignauus nationes prępareat, ut laborẽ effugias. Nihil nempè turpius ocioso iuuene, et si laborãdũ est, quũ oẽs ad laborẽ nascamur. Cui melius, quàm regi optimo potes laborẽ impẽdere? Surge igitur, & inertiã hãc pelle, & ad opus ingẽti accingere animo, ut regi pariter pareas, & tuo nomini ad inclytã phamã uiã facias, Venies, pfecto si prudẽs es ultro eò quò ego te cohortor impellere. Nosti enim, quàm labor improbꝰ uincat omnia, audẽtesq; fortuna iuuet, et multo magis deus ipse nunquã deserẽs sperãtes in se. Vade igitẽ & bonis auibus uolue, & euolue & exẽtera libros, calamũ arripe, & dũ regi obsequeris, tuũ nomẽ in lõgissimũ deducæuũ, Tũ ego, uincor, inquã, magis ferè lepiditate uerborũ quàm uiribus rationũ.

Vrgo

Vrges etenim me, ipellis, trahis, & ut pateã nolim uelim ue, neceſſe eſt. Et ſic clemẽtiſſime rex, ut ad te calamũ aliquãdo flectã, aliq̃diu altercati ſumus Dõinus tuus & ego, et ſeu ua lẽ, ſeu nõ ualeã, ad ultimũ uictus, in tuã ſententiã impulſus uenio, qbus tamẽ uirib⁹ tu ui des, luſu igit̃ tuo mõtanis Certaldi cocleis, et ſterili ſolo derelictis tenui licet cymba in uer *Propoſitio*
ginoſũ mare, crebriſq; implicitũ ſcopulis nouus deſcẽdã nauta, incertus nũquid operæ *operis.*
pciũ facturus ſim. ſi oſa legero littora et mõſtruoſa etiã nemora, ſcrobes & antra, ſi op⁹ ſit,
pagrauero pedib⁹, ad inferos uſq; deſcẽdero, & Dædalus alter factus, ad æthera trãſuolaue
ro, undiq; in tuũ deſideriũ, nõ aliter quàm ſi p uaſtũ littus ingẽtis naufragii fragmẽta col
ligerẽ, ſparſas p infinita penè uolumina deorũ gẽtiliũ reliqas colligã, quas cõperiã, et colle
ctas æuo diminutas atq; ſemeſas, & ferè attritas in unũ Genealogię corpus, quo potero or
dine, ut tuo fruaris uoto, redigã. Horreſco tamẽ grãde opus aſſumere, & uix credã, ſi reſur
gat & ueniat Prometheus alter, ſeu is idẽ q poẽtarũ aſſertione priſco tpe cõſueuerat homi
nes ex luto cõponere, nedũ ego huius operis, ſit artiſta ſufficiẽs. Sanè ne, rex inclyte, mire
ris in poſterũ dixiſſe uelim, nõ expectes poſt multũ tẽporis diſpẽdiũ, et lõgis uigiliis elucu
brarũ op⁹, corpus huiuſmodi habere pfectũ. Mutilũ qppe & utinã nõ mẽbrorũ pluriũ, et
fortaſſe diſtortũ ſeu cõtractũ, gibboſũq; habẽdũ eſt, iam ratiõibus p mõſtratis. Porrò prin
ceps eximie, uti ad cõponẽda mẽbra deueniã, ſic ſẽſus abſcõditos ſub dura cortice enucle
ando pcedã, nõ tamẽ ad unguẽ iuxta intẽtionẽ fingentiũ feciſſe, pmittã. Quis enim tẽpe
ſtate noſtra, antiquorũ queat terebrare pectora, & mẽtes excutere in uitã aliã iã diu à mor
tali ſegregatas, & quos habuere ſenſus elicere? Eſſet Aedepol diuinũ potius quam huma
nũ. Veteres qppe relictis literis ſuis nominib⁹ inſignitis in uiã uniuerſæ carnis abiere, ſeq;
ſuſq; ex eis iuxta iudiciũ poſt ſe reliq̃re naſcentiũ, quorũ quot ſunt capita, ferè inueniunt
tot iudicia, nec mirabile. Videmus enim diuini uoluminis uerba ipſa lucida, certa, ac im
mobili ueritate pdita, etiãſi aliquãdo tecta ſint tenui figuratiõis uelo, in tot interp̃tatiões
diſtrahi, quot ad illa deuenere lectores, & ob id in hoc minus paueſcẽs accedã. Nam & ſi
minus bene dixero, ſaltẽ ad melius dicẽdũ prudẽtioré alterũ excitabo. Et hoc faciẽs primo
quę ab antiqs audiſſe potero, ſcribã, inde ubi defecerint, ſeu minus iudicio meo plenè di
xerint, meã apponã ſententiã, & hoc libẽtiſſimo faciã animo, ut qbuſdã ignaris atq; faſtidi
oſe dereſtãtib⁹ poẽtas à ſe minime intellectos, appareat eos, et ſi nõ catholicos, tãta tñ fuiſſe
prudẽtia p̃ditos, ut nihil artificioſius humani ingenii fictiõe uallatũ ſit, nec uerborũ cultu
pulchrius exornatũ. Ex quib⁹ patet liquidò eos plurima mũdana ſapiẽtia imbutos fuiſſe
q̃ſepiſſime carẽt ſtomachoſi repręhẽſores eorũ, ex quib⁹ enucleatiõibus pręter artificiũ fin
gentiũ poẽtarũ, & futiliũ deorũ cõſanguinitates & affinitates explicitas, naturalia quædã
uidebis tãto occultata myſterio, ut mireris. ſic et, pcerũ geſta, moreſq; nõ per omne triuiũ
euagãtia. Poſt hęc q̃niam in lõge maius uolumẽ quàm exiſtiẽs, pgredieꝫ op⁹, opportunũ *Diuiſio.*
arbitror, ut facilius inuenies q̃d exquires, et melius poſſis retinere quę uelis, illud in partes
diſtinguere plures, eoſq; nũcupate libros, quorũ uniuſcuiuſq; principio arboré apponẽ
dam cẽleo, cuius in radice patet adſit, ppaginis, in ramis uero iuxta degradatiõis ſeriẽ ap
ponere omnẽ dilatatã, ppaginẽ, ut per hãc uideas, de qbus, et quo ordine in ſequẽti libro
pquitas. Quos libros etiã debitis cõperies rubricis diſtinctos, ampliori ſermone pãdẽtib⁹,
quod unico tantũ nomine p frõdes arboris primo plegeris. Demũ duos ſuperaddã libel
los, & in ptimo quibuſdã obiectiõibus in poẽſim, et poẽtas factis reſpõdebo. In ſecũdo,
qui totius opis erit ultimus, q̃dã quæ in me forſan obiicient, amouere conabor. Sanè ne
omiſerim (nolo mireris, ut errore meo cõtigiſſe putes) ueterũ crimẽ eſt, quod ſæpiſſime
leges multa, ſcilicet adeò ueritati diſſona, & in ſeipſa nõnũquã diſcrepãtia, ut nedũ à phi
loſophis opinata, ſed nec à ruſticis cogitata putes, ſic & peſſime tẽporibus cõgruẽtia, quæ
quidẽ & alia, ſi q̃ ſunt, à debito uariãtia, nõ eſt meæ intẽtionis redarguere, uel aliquo mo
do corrigere, niſi ad aliquẽ ordinẽ ſpõte ſua ſe ſinãt redigi, ſatis enim mihi erit cõperta re
ſcribere, & diſputatiões philoſophãtibus linquere. Poſtremo ſi ſanę mentis homines tam
ex debito, quàm ex Platonis cõſulto, in quibuſcũq; etiã minimarũ rerum principiis di
uinam opẽ imprecari conſueuere, ac etiã eius in nomine agẽdis initiũ dare, eò quod illo

prætermisso, Torquati sentẽtia, nullũ rite fundetur exordiũ, satis aduertere possum, quid mihi faciẽdũ sit, qui inter fragosa uetustatis aspreta, & aculeos odiorũ mẽbratim discerptum, attritũ, & in cineres ferè redactum, ingens olim corpus deorum, procerumq; gentilium, nũc huc, nunc illuc collecturus, & quasi Aesculapius alter ad instar Hippolyti cõsolidaturus sum. Et ideo cum solũ cogitans iam sub põdere titubem nimio, eũ piissimũ patrem, uerũ Deũ, rerumq; omnium opificẽ, & cuncta potentẽ, cui mortales uiuimus omnes, supplex precor, ut grandi superbo q; cœptui meo fauens adsit. Sit mihi splendẽs & immobile sidus, & nauiculæ diffuetũ mare sulcãtis gubernaculũ regat, & utpportunitas exigit, uentis uela cõcedat, ut eò deuehar, quo suo nomini sit decus, laus, honor, & gloria sempiterna. Detrectãtibus autẽ delusio, ignominia, dedecus, & æterna damnatio.

Qui primus apud gentiles deus habitus sit.

nouumq; fortaß. legen.

MAre magnũ, & diffuetũ nauigiis intraturus, † nõnũquã sumpturus iter, ratus sum prospectandũ fore solertius, quo ex littore cymbæ prora soluenda sit, ut rectius secũdo spirãte uẽto, eò deuehar, quò cupit animus. quod quidem tunc comperisse reor, dum eum cõperero, quẽ sibi primũ deũ finxere priores, ut ab eo initio propaginis sumpto, debito possim ordine in posteritate procedere. Cõuenerant igitur mecũ omnes animi uires, & è sublimi mentis speculo omnẽ ferè ordinis intuebar ambitũ, surgentesq; extẽplo plurimos uidi, nec unius tantũ religiõis homines, cuiuscũq; tamẽ ueritatis fide dignissimos testes, grauitate asserẽtes sua, Deũ unicũ esse, quem nemo uidit unquã, & hunc uerũ esse, principio finẽq; carentẽ, potentẽ omnia, rerũ patrem atq; creatorẽ, tam patentiũ, quàm nõ patentiũ nobis. Quod cũ optime crederẽ, & ab ipsis puerilibus annis crediderim semp. Cœpi mente reuoluere uerum quamplurimorũ circa hunc uarias atq; diuersas opiniones. Visũq; mihi est hoc idẽ ferè ipsos credere gentiles, sed eos decipi dum creaturæ creatoris attribuunt dignitatẽ, nec omnes uni, sed diuersi diuersis conanter impẽdere. Cui errori causam intulisse philosophãtes, & diuersimode sentiẽtes existimo, & post eos poẽtę, quos primos theologizãtes Arist. dicit, dum ostenderẽt priscæ ruditati secundũ suas credulitates esse eos deos primos, quos ipsi arbitrabantur rerũ primas fuisse causas. & hinc si plures et diuersimode opinãtes fuere, de necessitate sequutũ est, ut plures & diuersos deos, diuersæ haberent nationes uel sectæ, quarũ unaquæq; suũ existimauit uerũ & primũ, & unicũ esse deũ, aliorũ patrem & dominum. Et sic nõ solũ instar Cerberi tricipitẽ fecere beluã, quinimmo in monstrũ longe pluriũ capitũ describere conati sunt. Quorũ dum antiquissimũ inuestigarẽ, Thalerẽ Milesium obuium habui, suo æuo sapiẽtissimũ hominẽ, & cælo astrisq; familiarissimũ, & quẽ ego audierã multa de uero deo, ingenio magis quam fide, iam diu exquisiuisse. Hũc ego rogaui ut diceret quẽ ratus sit deorũ fuisse primũ. Qui uestigio inquit, Rerũ omniũ causam primã Aquã fuisse reor, eam q; in se diuinã habere mentẽ, omnia producẽtẽ, nec aliter quàm apud nos plantas humectat, sic ex abysso scaturiginibus emissis in cęlũ usq; sidera, & ornatũ reliquũ manu madida fabricasse. Hinc Anaximenẽ aliũ doctissimũ uirũ rum cõueni, & dum hoc idẽ quod à Thalete percũctor, respõdit, Aërem rerũ omniũ productorem, eò quod animãtia aëre perdito morianter ilico, & absq; eo nequeant procreari. Post hos Chrysippus affuit, inter priscos famosus homo, qui rogatus ait, Ignẽ se rerũ omniũ cõditorẽ credere, eò quod absq; calore nil appareat posse gigni mortale, uel genitum posse cõsistere. Alcinoũ aũt Crotonien sem cum cõuenissem, cęteris celsioris animi hominẽ cõperi. Nam elemẽtis transuolatis repente, intellectu se miscuit astris, interq; quæ, quę nouerit nescio, sed retulit se arbitrari Solẽ, Lunã, & stellas, et omne cęlũ, rerũ omniũ fuisse fratres. O liberalis homo, quam uni tantũ elemẽto cæteri dederãt, hic omnibus superęlestiũ corporibus deitatẽ largitus est. Post hos ego Macrobiũ iunioré omniũ adorior. Ille aũt soli Soli attribuit quod dederat Alcinous toti cælo. Theodõtius uero, ut arbitror, nõ nouus homo, sed taliũ inuestigator præcipuus, neminẽ nominãdo, respondit uetustissimorũ Arcadũ fuisse opinionẽ, Terrã rerũ omniũ fuisse causam, eiq;, ut de aqua dicit Thales, mentẽ inesse diuinã existimãtes, crediderũt eius ope omnia fuisse ꝓducta atq; creata.

Porrõ

Porrò ut de reliquis taceamus, poëtæ qui Taletis opinionem secuti sunt, aquæ elementũ Oceanũ uocauere, & rerum omnium, hominum atq; deorum dixerunt patrem, & ab eodem genealogiæ deorum dedere principium, quod & nos feciſſe poteramus, niſi inue niſſemus ſecundum quoſdam Oceanũ filium fuiſſe Cæli. Et qui Anaximenẽ & Chry ſippum uera dixiſſe credidere, eò quod Iouem pro elemento ignis, & nonnunquã aëris ſæpiſſime ponant poëtę, ei principatum deorum omnium tradidere, & ſuis genealogiis deorum primum omnium aſſumpſere. quos ideo in hoc ſecuti non ſumus, quia Iouẽ nunc Aetheris, nũc Cæli, nunc Saturni fuiſſe filiũ legiſſe meminimus. Qui uero Alcinoo dicuntur præſtitiſſe fidem, Cæliũ ſeu Cęlum genealogiæ ſuæ principẽ uoluerunt. quod cum Aethere genitum legiſſemus, ultro omiſimus, ſicut & Macrobium primoresq; ſuos qui Soli genealogiæ conceſſere primatum, quem multos habuiſſe parentes ipſi teſtantur poëtæ, nunc illi Iouem patrem, nunc Hyperionem, nunc Vulcanũ attribuẽtes. Qui autẽ Terrã rerum omnium productricem uoluere, ut Theodõtius dicit, immixtam illi diuinã mentẽ Dæmogorgonem nũcupauere. quem profecto ego deorum gentilium omnium patrem, principiumq; exiſtimo, cum neminẽ illi, ſecundum poëticas fictiones, patrẽ fu iſſe cõperierim. & cum Aetheris non tantum patrem, ſed auum extitiſſe legerim, & deorum aliorũ plurium, ex quibus hi orti ſunt, de quibus ſupra mẽtio facta eſt. Sic igitur omnibus circumſpectis, & aliis abſciſis tanquam ſuperfluis capitibus, & in membra redactis, adinueniſſe itineris principium tati, facientes Dæmogorgonem non rerum patrem, ſed deo rum gentilium. duce deo ſcabroſum intrabimus iter per Tenaron, aut Aetnam in terræ uiſcera de ſcendentes, & ante alia Stygiæ palu dis uada ſulcantes.

Dæmogorgõ.

Primus habet ſtirpem Dæmogorgonis Aethere dempto.

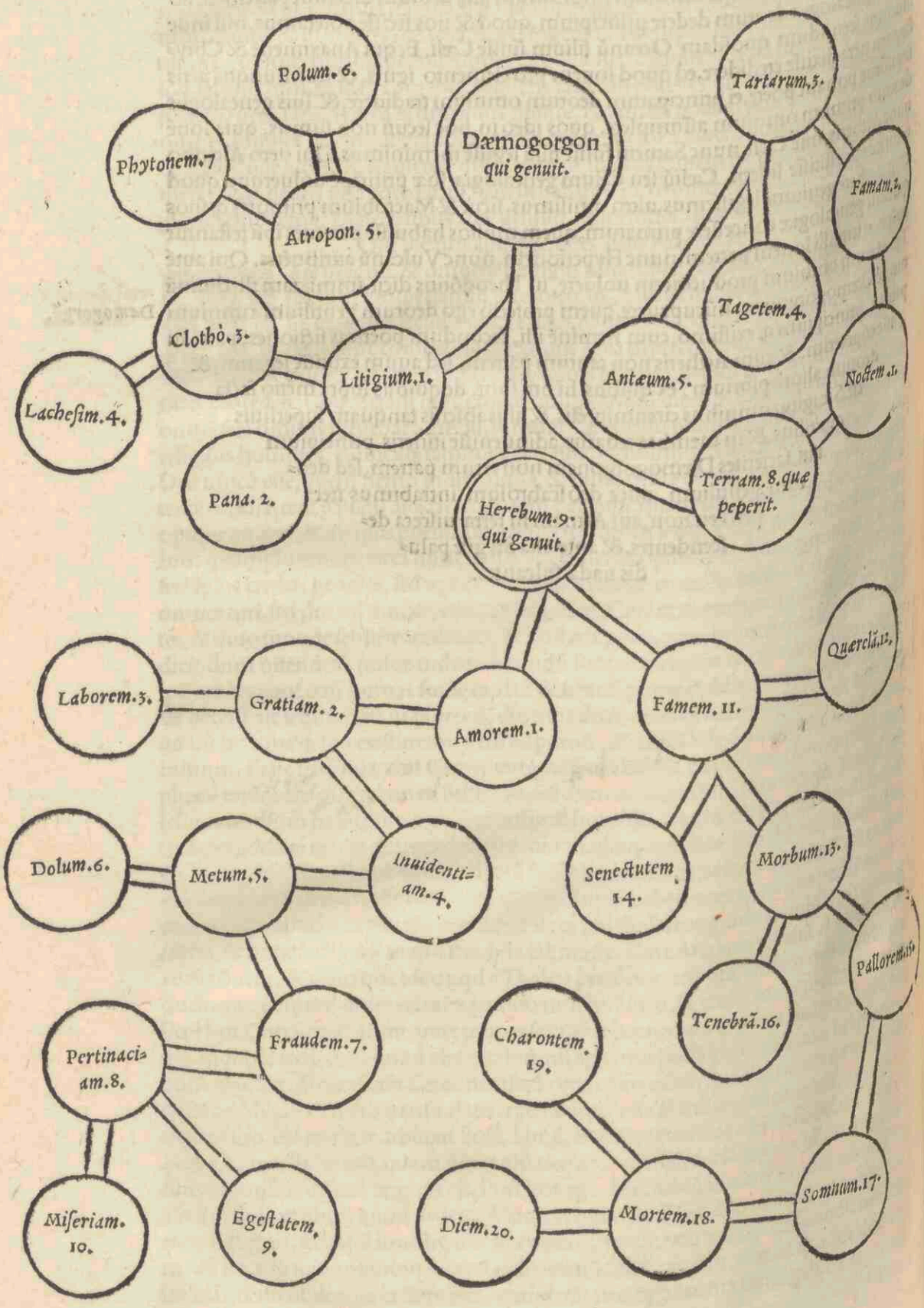

IOANNIS BOCATII

DE GENEALOGIA DEORVM, LIB. I.

SVMMA cum maiestate tenebrarũ arbore descripta, ueternosus ille deorũ omnium gentilium proauus undiq; stipatus nebulis & caligine, mediis in uisceribus terrę per ambulanti mihi apparuit Dæmogorgon, nomine ipso horribilis, pallore quodam muscoso, & neglecta humiditate amictus, terrestrem, tetrum, fœtidum q; euaporans odorem, séq; miseri principatus patrem potius alieno sermone quàm suo confessus uerbo, me coram noui laboris opifice constitit. Risi fateor dum illũ intueter, memor stultitiæ ueterum, qui illum à nemine genitum æternũ, & rerum omnium patrem, atq; in uisceribus terræ delitescentem rati sunt. Sane quoniam minus hoc spectat ad opus, eum sinamus in sua misericordius, procedentes eò quò cupimus. Huius igitur insipidæ credulitatis causam dicit Theodontius, non à studiosis hominibus habuisse principium, quinimò à uetustissimis Archadum rusticis. Qui cum mediterranei essent homines, atq; montani & semisyluestres, & uiderent terram sponte sua syluas & arbusta quæq; producere, flores, fructus & semina emittere, animalia alere cuncta, & demum in se morientia quęq; suscipere, necnon & montes flammas euomere, & duris silicibus ignes excuti, ex concauis locis & uallibus exhalare uentos, & illam sentirent moueri nonnunq;, & etiã mugitus emittere, eius q; è uisceribus fontes, lacus & flumina fundi, quasi ex ea ęthereus ignis & lucidus aer exorti, ac egregie pota ingentem illum oceani pelagum emiserit, & ex collisis incendiis euolantes in altum fauillæ solis lunæ q; globos ediderint, summóq; implicitæ cælo in stellas sese infixerint, sempiternã stolide credidere. Qui aũt post hos secuti sunt, paulò altius sentientes, non terram simpliciter rerũ harum dixere autorem, sed illi mentem implicitã esse diuinam, intellectu & nutu cuius agerentur ista, eam q; mentem in subterraneis habere sedem arbitrati sunt. Cui errori auxit fidem apud rusticos antra ac profundissimos terrarũ abditus intrasse nonnunq;, cum in processu languescente luce silentiũ augeri uideatur, subintrare mentes cum natiuo locorũ horrore religio consueuit, & ignaris præsentiæ alicuius diuinitatis suspicio, quam à talibus suspicatam diuinitatẽ non alterius quàm Dæmogorgonis existimabãt, eo quod eius mansio in terræ uisceribus crederetur, ut dictum est. Hic igitur cum esset apud uetustissimos Archades in honore pręcipuo, rati taciturnitatẽ sui nominis, diuinitatis eius augeri maiestatẽ, seu existimantes indecens esse, tam sublime nomen in buccas uenire mortaliũ, uel forte timentes ne nominatus iritaretur in eos, consensu publico uetitũ est, ne impune nominaretur à quoq;, quod quidẽ testari uidetur Lucanus, ubi Erichtho manes inuocantẽ describit dicẽs. Paretis an ille Cõpellandus erit, « Lib. 6
quo nunq; terra uocato Non cõcussa tremit, qui Gorgona cernit apertã, Verberibus q; «
suis trepidã castigat Erinnym. Sic & Statius, ubi cæcus senex Tiresia iussu Etheoclis, belli Thebanorũ exitum perscrutatur, dicit. Scimus enim, & quicquid dici, noscíq; timetis, Et « Lib. 4. Thebai.
turbare Hecatem, ni te Thymbree timerem. Et triplicis mundi summũ quem scire nephas «
fiam Illum sed taceo &c. Hunc de quo duo poetæ loquũtur nomine non expresso, Lactantius insignis homo doctus q; super Statium scribens liquido dicit esse Dæmogorgonem, summum q; & primum deorũ gentilium. Et nos etiam satis sumere possumus, si uerba carminũ ponderare uelimus. Dicit enim apud Lucanũ fœmina malefica & gentile eo uocato, quod nunquam aliàs facit nisi cõcussa. Subsequitur hoc idem, quia uidet Gorgonem, id est terram apertam, id est ad plenum, eo quod in uisceribus habitet terræ. Nos aũt respectiue ad eum superiorem, si superficiem tantũ uidemus, uel uidet apertam

Expositio fabulæ.

Gorgonem, monstrũ illud uertens aspicientes in saxa, nec propterea in saxum uertitur, ut appareat præeminentiæ eius signũ aliud. Tertio potentiã eius ostendit etiam circa infernа, dum eum dicit, castigare uerberibus Erinnym pro Erinnyas, id est furias eas scilicet potentia sua & reprimendo & iritando. Hunc aũt cognosci à superis ideo dicit Statius, ut illum & subterraneũ, & cunctorum demonstret principem, & inuocatũ posse cogere manes in desideria mortaliũ, quod ipsi nollẽt. eum aũt cognosci ideo nephas dicit, quia scire secreta dei non spectat ad omnes, nam si cognita sint, in uilipensionẽ ferè ueniet potentia deitatis. Huic præterea ne tedio solitudinis angeretur, liberalis & circunspecta uetustas, ut ait Theodontius, dedit æternitatẽ atq; chaos, & inde filiorũ agmen egregium. Nemem enim illi inter mares & fœminas fuisse uoluere, ut infra patebit distinctius. Erat hic locus detegendi, si quid fuisset poetica fictione reconditũ. sed cum nudus sit huius deitatis erroneæ sensus, explicare quid nomen eius horridũ sonare uideatur, tantũmodo superest. Sonat igitur, ut reor, Dæmogorgon græce, terræ deus latine. nam dæmon deus, ut ait Lactantius, Gorgon aũt terra interpretatur, seu potius sapiẽtia terræ, cum sæpe dæmon sciens, uel sapientia exponat. Seu ut magis placet aliis, deus terribilis, quod de uero deo, qui in cælis habitat, legitur, Sanctum & terribile nomen eius. Verũ iste aliam ob causam terribilis est, nam ille ob integritatẽ iustitiæ male agentibus in iudicio est terribilis, iste uero stolide existimãtibus. Postremo antecp̃ de filiis aliquid, de sociis pauca uidenda sunt.

DE AETERNITATE. CAP. I.

Sequitur de æternitate, quam ideo ueteres Dæmogorgoni sociam dedere, ut is qui nullus erat, uideretur æternus. quę quid sit suo seipsa pandit nomine, nulla enim temporis quãtitate mensurari potest, nullo tempore spacio designari, cum omne cõtineat æuum, & cõtineatur à nullo. Quid enim de illa scripserit Claudius Claudianus, ubi in heroico carmine Stiliconis laudes

Lib. 2.

» extulit, libet inserere, dicit enim sic, Est ignota procul nostræ q̃ imperuia mẽti,
» Vix adeunda diis annorũ squalida mater, Immensi spelunca æui, quæ tempora uaste
» Suppeditat, reuocatq́ sinu cõplectitur antrũ, Omnia quæ placido consumit numine serpens
» Perpetuum q̃ uiret, squãmis, caudamq́ reducto Ore uorat, tacito relegens exordia lapsu. Ver-
» stibuli custos uultu longæua decoro, Ante fores natura sedet cunctisq́ uolantes Depen-
» dent membris animæ, mansura uerendus Scribit iura senex, numeros qui diuidit astris,
» Et cursus stabilesq́ moras, quibus omnia uiuũt, Ac pereunt, fixis cum legibus ille recen-
» set &c. Antro demum sic descripto subsequitur ibidem. Hic habitant uario facies distincta metallo Sæcula certa locis, illic glomerant̃ ahena, Hic ferrata rigent, illic argentea candent, Eximia regione domus &c. hæc ille. Ex quibus reor sereniſſime regũ possis aduertere, quàm suaui stilo, quàmq́ accurata atq; explicata oratione, quid æternitas, & quę intra æternitatem cõtineantur, poeta describat. Qui ut eius ostendat omnium temporum excessum, dicit speluncam ipsius, id est gremii profunditatẽ incognitam atq; procul stantem, & nedum mortalibus, sed uix adeundam diis, id est beatis creaturis, quę in conspectu dei sunt. eamq́ demum dicit tempora suppeditantem atq; reuocantẽ, ut appareat intra eam omne tempus initiũ sumpsiſſe ac sumere & sumpturũ esse, & ultimo in finem deuenire suũ. & ut appareat quo ordine describit serpentẽ perpetuo uiridem, id est quantum ad eam nunquã in senium tendentẽ, eumq́ dicit reuoluto in caudam ore eam deuorantem, ut ex hoc actu percipiamus temporis circularis lapsum. Nam semperanni unius finis principium est sequentis, & sic erit durante tempore. Quo exemplo usus est, quod per illud fuerit olim Aegyptiis, antequã litteras suscepiſſent, cõsuetudo describendi annum. Subsequenter aũt hoc fieri tacite dicit, eo quod non aduertentibus nobis paulatim labatur tempus. Naturam autem animarum circumuolantium plenam, eo quod assidue multis animantibus animas infundat. ideo ante fores æternitatis describit, ut intelligamus quod quicquid intrat æternitatis gremium, seu parum mansurũ, seu multũ, natura rerum augente intrat, & sic quasi ianitrix hic est, & intelligendum est de natura naturata

naturata. Nam quod natura naturans immittit, nunquã egredietur. Senem autẽ, qui in antro numeros ſtellis diuidit, deum uerum credo, non quia ſenex ſit. Non enim in æternum cadit ætatis ulla deſcriptio. ſed mortalium loquitur more, qui longæuos etiam immortales ſenes dicimus. Hic numeros ſtellis diuidit, ut intelligamus, quia eo agente & ordinante per certum & conſtitutũ ab eo ſyderum motum nobis tempora diſtinguantur. ut per ſolis totius cæli circuitũ habemus annum, ſic per eandem lunæ circumuolutionem menſem, & per integram octauæ ſphæræ reuolutionẽ diem. De ſæculis aũt, quæ ibidem dicit eſſe, infra ubi de æonis ſatis clare ſcribetur.

DE CHAOS. CAP. II.

Haos, ut Ouidius in principio maioris ſui uoluminis aſſerit, fuit quædam omnium rerum creandarum immixta & confuſa materia. Dicit enim ſic. *Libr. Meta.*

« Ante mare & terras, & quod tegit omnia cælũ, Vnus erat toto naturæ uultus in orbe, Quem dixere chaos, rudis indigeſtáq; moles, Nec quicquam « niſi pondus iners cõgeſtáq; eodem, Non bene iunctarum diſcordia ſemina rerum, & cætera. Hunc ſeu hanc tam ſpecioſam forma certa carentẽ effigiem uoluere nonnulli, aliàs inſignes philoſophi, ſociam atq; iam æternam fuiſſe Dæmogorgoni, ut ſi quando in mentem illi ueniſſet creaturas producere, nõ deeſſet materia, quaſi nõ poſſet qui poterat rebus uariis formam dare, materiã ex qua daret, producere, ridiculum eſt. ſed iam neminem redarguere profeſſus ſum.

DE LITIGIO PRIMO DAEMOGORGONIS filio. Cap. III.

Is præmiſſis ad inclytam prolem primi dei gentilium ueniendũ eſt, cuius primum filium uoluere Litigium, eo quod primum eum ex Chaos prægnantis utero, ex incerto tamen patre eductum uelint. De cuius eductione talis à Theodontio recitatur fabula. Dicit enim à Pronapide poeta in protocoſmo ſcribi, quod ſemel reſidente Dæmogorgone, ut quieſceret in æternitatis antro, ſenſit in utero Chaos tumultuari, quamobrem commotus extenſa manu Chaos uentrem aperuit, & euulſo Litigio tumultum faciente, eo quod turpem & inhoneſtam haberet faciem, abiecit in auras. Qui confeſtim euolauit in altum. non enim poterat ad inferiora deſcendere, cum omnium rerum inferior is eſſe uideretur, qui illum ex utero matris exemerat. Aſt inde Chaos acri feſſa labore, cum non haberet quam infinita ſuſpiria, inſiſtente forti manu Dæmogorgone. ex quo factum eſt, ut iam diuulſo Litigio, tres Parcas & Panem educeret unà cum eis. Inde autem cum illi Pan reſ bus gerendis uideretur cæteris aptior, eum domui præfecit ſuæ & ſorores illi dedit peſſequas. Chaos autem liberata pondere, iuſſu Panis Dæmogorgonis ceſſit in ſedem. Litigium uero quod nos uulgatiori uocabulo diſcordiam dicimus, ab Homero in Iliade lis uocatur, & Iouis dicitur filia. quam ipſe ait, eo quod à Iunone per eam læſus fuerit circa natiuitatem Euriſtei & Herculis de cęlo in terram eiectam. Theodontius autem de Litigio plura inſuper recitat, quæ ubi decentius in proceſſu ponenda uidebuntur, apponam, quæ hic ad præſens omittuntur. Habes tex inclyte ridiculam fabulam, uerum eò uentum eſt, ut opportunũ ſit à ueritate amouere fictionis corticem. ſed prius reſpondendum eſt perſæpe dicentibus, quid poetæ dei opera, uel naturæ uel hominũ hoc ſub fabularum uelamine tradidere? Non erat eis modus alter? Erat equidem. ſed uti non æqua facies omnibus, ſi nec animorũ iudicia. Achilles arma præpoſuit ocio. Aegiſthus deſidiam armis. Plato philoſophiam omiſſis cæteris ſecutus eſt. Statuas Celtæ ſculpſere. Phidias, Appelles periculo imagines pinxere. Sic & reliqua hominum ſtudia ſinam. Poeta delectatus eſt tegere fabulis ueritatẽ, cuius delectationis Macrobius ſuper ſomnio Scipionis ſcribens ſatis aperte cauſam uidetur oſtendere, dum dicit, De diis autem dixi cæteris, & de anima non fruſtra, ſed nec ut oblectent ad fabuloſa conuertunt, ſed quia *Occupatio.*

» sciunt inimicam esse naturæ undiq; apertam expositionem sui, quæ sicut uulgaribus ho
» minum sensibus intellectũ sui uario rerum tegmine operimento subtraxit, ita à prudenti
» tibus archana sua uoluit per fabulosa tractari. Sic ipsa mysteria fabularum cuniculis ope
» riuntur, ne uel hoc adeptis nudam rerũ talium natura se præbeat, sed summatibus tan
tum uiris sapientia interprete, ueri archani conscii cõtenti sunt relinqui. hęc Macrobius.
Et si multa plura dici possunt, satis responsum arbitror exquirentibus. Insuper rex præce
pue sciendum est his fictionibus nõ esse tantum unicum intellectum, quinimò dici po
test potius polysemum, hoc est multiplicium sensum. Nam sensus primus haberur per
corticem, & hic literalis uocatus est. Alii per significata per corticem, & hi allegorici aun
cupantur. Et ut quid uelim facilius assumatur, ponemus exemplum. Perseus Iouis filius
figmento poetico occidit Gorgonem, & uictor euolauit in æthera, hoc dum legitur per
literam historialis sensus præstatur. Si moralis ex hac litera quæritur intellectus, uictoria
ostenditur prudentis in uitium, & ad uirtutem accessio. Allegoricè autem si uelimus ali
sumere, piæ mentis spretis mundanis deliciis ad cælestia eleuatio designatur. Præterea
posset et anagogice dici per fabulam, Christi ascensum ad patrẽ mũdi principe superato
figurari. Qui tamen sensus, & si uariis nuncupentur nominibus, possunt tamen omnes
allegorici appellari, quod ut plurimum fit. Nam allegoria dicitur ab ἄλλο quod est alie
num latine siue diuersum, & ideo quod diuersi ab historiali seu literali sint sensu, alle
gorici possunt, ut dictum est, merito uocitari. Verum non est animus mihi secundum
omnes sensus enucleare fabulas, quæ sequũtur, cum satis unum arbitrer ex pluribus ex
plicasse. Esto aliquando apponentur fortasse plures. Nunc autem quid Pronapidem sen
Mythologia. sisse putem, explicabo paucis. Videtur etenim mihi Pronapidem creationẽ mundi dissi
gnare uoluisse secundum erroneam eorum opinionem, qui rati sunt deum ex materia
præparata produxisse quæ creata sunt. Nam sensisse Dęmogorgonem tumultum fieri in
utero chaos, nil aliud reor, quàm diuinam sapientiam aliqua eam mouente causa, utpu
ta maturitatem uentris, id est tempus propositi horam aduenisse, & sic cœpisse uelle crea
tionem & quæ immixta erant certo ordine segregare, & hinc extendisse manum, id est
operam uoluntati dedisse, ut ex informi colluuie formosum atq; ordinatum produce
ret opus, & ante alia euulsis ex utero laborantis, id est labotem confusionis patientis litis
gium, quod totiens aufertur à rebus, quotiens amotis discordantiæ causis illis debitus
imponit ordo. Patet igitur hoc ante alia fecisse, disgregasse scilicet quæ inter se erant, erant
enim elementa confusa, calida enim frigidis, sicca humidis, & leuia grauibus repugnan
bant. Et cum primus dei uideretur actus à discordantibus ordinãdo subtraxisse Litigiũ,
Dæmogorgonis primus filius dictus est. Eum abiectum ob turpem faciem, quia turpe
sit ut plurimum litigare. Euolasse ad sublimia potius uidetur fabuloso ordini præstare
decorem, quàm aliud uelle significare. Præterea eiectum quo se affetret in altum tendere
non habebat, cum in inferioribus iam producti orbis partibus in lucem consteret eum
fuisse productum. Quod à superis in terram demum deiectum sit, scribit Homerus ob id
factum, quod opere suo ante Herculem Euristheus natus sit, ut suo narrabitur loco. Ve
Neq; hæc præ sentis fabulæ sunt. rum quantum ad intrinsecum sensum hoc ego sentio, quod à motu corporum supe
riorum apud mortales sæpissime oriantur litigia. Insuper dici potest illud in terras eie
ctum à superis, cum apud superos omnia certo & perpetuo agantur ordine ubi apud
mortales uix inuenitur aliquid esse concors. Deinde cum dicit sudore madefactã chaos,
& ignita emittentem suspiria, nil aliud intelligit reor, quàm elementorũ segregationem
primam, ut per sudorem sentiamus aquam, per ignita uero suspiria aerem atq; ignem,
& quę desursum sunt corpora, & per grossitiem molis huius terram, quæ Panis consilio
confestim creatoris sui domus & sedes facta est. Eductum autem Panã post Litigium cte
do ratos ueteres ea in separatione elementorũ naturam naturatam habuisse initium, &
è uestigio domui, id est orbi Dæmogorgonis præpositam, quasi eius opere sic uolente
deo, omnia producantur mortalia. Parcas autẽ eodem partu productas, & pedissequas
fatti

fratri datas ideo fictum existimo, ut intelligatur naturam his cum legibus productam ut procreet, seu gignat, nutriat, & in finem nata deducat. quæ tria sunt parcarum officia, in quibus continuum naturæ præstant obsequium, ut latius in sequentibus apparebit.

Homerus Aten uocat, lib. 18. quæ tamen non uideo, quomodo huic fabulæ conueniat. Sed rectius Ouidij locus huc pertinet, ubi à princip. 1. lib. sic ait: Vnus erat toto naturæ uultus in orbe, Quem dixere chaos rudis indigestaq; moles, Nec quicquam nisi pondus iners congestaq; eodem, Non bene iunctarum discordia semina rerum. Et postea: Frigida pugnabant calidis, humentia siccis, Mollia cum duris, sine pondere habentia pondus: Hanc deus, & melior litĕ natura diremit. Hanc enim Pronapidis fabula litem significare uidetur. Et Appollonius in eandem ferè sententiam Orpheum cantem inducit, lib. 1. Argon. cum ait, ἠείδετο δ' ὡς γαῖα & οὐρανὸς, ἠδὲ θάλασσα πρίν ἐπ' ἀλλήλοισι μίγη στυγερῇσι μορφῇ νείκεος ἀζηχὲς ὁλοοῖο διέκριθεν ἀμφὶς ἕκασται, quo loco νείκεος uocat, quod hic Bocatius Litigium. Homeri autem ἄτη noxa latinis dicitur, quæ homines malis implicat, mentesq; seducit & inquietat, cui repellendæ & placandæ, Litæ Iouis filiæ oppositæ sunt, quæ tãto tardiores sunt, quanto noxa grauior est, ut pulchre ab Homero ibidem fingitur.

DE PANE SECVNDO DAEMOGORGONIS filio. Cap. IIII.

PAna Dæmogorgonis fuisse filium iam satis supra demonstratũ est. De quo talem Theodontius recitat fabulam. Dicit enim eum uerbis iritasse Cupidinem, & inito cum eo certamine superatum, & uictoris iussu Syringam nympham Archadem adamasse, quæ cum Satyros ante lusisset, eius etiam spreuit coniugium. Pan autem cum illam urgente amore fugientem sequeretur, contigit ut ipsa à Ladone fluuio impedita consisteret, & nympharum auxilium precibus imploraret, quarum ope factum est, ut in palustres calamos uerteretur. Quos cum Pan motu uentorum sensisset, dum inuicem colliderentur esse canoros, tam affectione puellæ à se dilectæ, quàm delectatione soni permotus, calamos libens assumpsit, & ex eis septem disparibus factis fistulam, ut aiunt, composuit, eáq; primus cecinit, ut etiam testari uidetur Virgilius. Pan primus calamos cera coniungere plures Instituit &c. Huius præterea poetæ & alii insignes uiri mirabilem descripsere figuram. Nam ut Rabanus in libro de origine rerum ait. Is ante alia fronti habet infixa cornua in cælum tendentia, barbam prolixam, & in pectus pendulam, & loco pallii pellem distinctam maculis, quam nebridem uocauere prisci, sic & manu uirgam atq; septem calamorum fistulam. Præterea inferioribus membris hirsutum atq; hispidum dicit, & pedes habere capreos, & ut addit Virgilius purpuream faciem. hunc unum & idem cum Syluano arbitrabatur Rabanus, sed diuersos esse describit Virgilius dicens. Venit & agresti capitis Syluanus honore Florentes ferulas & grandia lilia quassans. Et illico sequitur. Pan deus Archadiæ uenit. Et alibi. Panáq; Syluanuḿq; senem nymphaśq; sorores &c. His igitur præmissis ad intrinseca ueniendum est. Et quoniam supra Pana naturam nattam esse dictum est, quid sibi uoluerint fingentes eum à Cupidine superatum, facile reor, uideri potest. Nam quàm cito ab ipso creatore natura producta est, euestigio cœpit operari, & suo delectata opere illud cœpit amare. & sic à delectatione iritata amori succubuit. Syringam autem quam aiunt à Pane dilectam, ut dicebat Leontius, dicitur à syrin græce, quod latine sonat deo cantans, & sic poterimus dicere syringam esse cælorum seu sphærarum melodiam, quæ ut Pythagoræ placuit ex uariis inter se motibus circulorum ac sphęrarum conficiebatur, seu conficitur, & per consequens tanquam deo & naturæ gratissimum à natura conficiente diligitur. Seu uolumus potius Syringam esse circa nos agentibus supercælestibus corporibus naturæ opus tanto organizatum ordine, ut dum in certum & determinatum finem continuo deducitur tractu, non aliter quàm faciant rite canentes harmoniam facere, quod deo gratissimum fore credendum est. Cur autem hanc nympham Archadem fuisse dixerint, & in calamos uersam, ideo

Lib. 1. Meta.

Ecloga. 2.

11. Georg.

Expositio fabulæ.

dictum puto, quia ut placet Theodontio, Archades primi fuere, qui excogitato cantu emittentes per calamos longos & breues spiritum, quatuor uocum inuenere discrimina, & demum adiecere tria, & ad postremum quod per multos faciebant calamos, in unam contraxere fistulam, foraminibus ori flantibus proximis, & remotioribus excogitatis. Macrobius uero hoc repertum dicit Pythagoræ, ad ictus malleorum grauium & leuium. Iosephus uero in libro antiquitatis iudaicæ dicit longe uetustius Iubal inuentum fuisse ad tinnitum malleorum Tubalcain fratris sui, qui ferrarius faber fuit. Verum quoniam fingentibus uerius uisum est Archades inuenisse, eo quod illo forsan æuo ceteros excederent fistula, Archadem nympham fuisse uoluere. Syringam autem lusisse Satyros, & Pana fugientem, atq; à Ladone moratam, & nympharum suffragio in calamum uersam, circa nostros cantus iudicio meo aliquid bonæ considerationis abscondit. Hanc enim spretis Satyris, id est ingeniis rudibus, fugit Pana, id est hominem aptum, natum ad musicalia. nec equidem aptum fugit, sed extimatione cupientis, cui in delectatione uidetur cessari quod optat. Hæc tunc à Ladone sistitur donec instrumentum ad emittendam meditationem perficitur. Est enim Ladon fluuius in ripa enutriens calamos, in quos uersam Syringam aiunt, ex quibus postmodũ confectam fistulam nouimus, ex quo sumere debemus uti calamorum radix terræ infixa est, sic & meditatio musicæ artis & compertus exinde cantus, tam diu latet in pectore inuentoris, donec emittendi præstetur organum, quod ex calamis suffragio humiditatis à radice emissis conficitur. quo confecto, sonus præmeditatus emittitur suffragio humiditatis spiritus emittentis. Nam si siccus esset, nulla sonoritatis dulcedo, sed mugitus potius sequeret, ut uidemus ex igne per fistulas emisso contingere. & sic in calamos uersa uidetur syringa, eo quod per calamos resonet. Possibile præterea fuit à compertore fistulæ calamos adhuc primo fuisse compertos Ladonem secus, & sic à Ladone detentos. Restat uidere quid sensisse potuerint circa Panis imaginem, in qua ego arbitror ueteres uniuersale naturæ corpus tam scilicet agentium quàm patientium rerum uoluisse describere, utputa sentientes per cornua in cælum tendentia supercælestium corporum demonstrationem, quam duplici modo percipimus, arte scilicet, qua discursus syderum inuestigantes cognoscimus, & sensu, quo eorum in nos infusiones sentimus. Per ignitam autem eius faciem, ignis elementum, cui annexum aerem uoluere, sumendum reor. quos sic iunctos Iouem dixere nonnulli. Per barbam autem, per quam uirilitas demonstratur, uirtutem actiuam horum duorum elementorũ sic iunctorum intelligi uoluisse existimo, & eorum opus in terram & aquam, dum demissam illam in pectus, & ad partes inferiores traxere. Eum autem maculosa pelle tectum descripsere, ut per illam ostenderetur octauæ sphæræ mirabilis pulchritudo crebro stellarũ fulgore depicta. à qua quidem sphæra sicut palliatus gitur homo, sic omnia ad naturam rerum spectantia conteguntur. Per uirgam autem naturæ regimen intelligendum reor, quo omnia & potissime ratione carentia reguntur, & in determinatum finem in suis operibus etiam deducuntur. Fistulam ad harmoniam cælestem designandam illi apposuere. Quod illi circa inferiora sit hispidum corpus & hirsutum, terræ superficiem, montium, & scopulorum gibbosam, & syluarum, uirgultorum, & graminum tectam intelligo. Alii uero sensere aliter, solem scilicet per hanc imaginem designari, quem rerum patrem dominum q; credidere. quos inter fuit Macrobius. Et sic per eius cornua uolunt lunæ renascentis indicium, per purpuream faciem, aeris mane seróq; rubescentis aspectum, per prolixam barbam, ipsius solis in terram usque radios descendentes, per maculosam pellem, cæli ornatum à solis luce deriuantem, per baculum seu uirgam, rerum potentiam atque moderamen, per fistulam, cæli harmoniam à motu solis cognitã, prout supra. Credo Rex magnifice uideas quàm summotenus exponendo transeam, quod duplici de causa facio. Primo quia confido, quoniam tibi nobile sit ingenium, quo possis quantumcunq; paruis datis indiciis, in quoscunq;

Li. 2. de Som. Scip. Cap. 1.

Lib. 1. sup. sõ.

Lib. 1. Satur.

quoscunq; profundissimos sensus penetrare. Secundo quia sequentibus cedendum est. Nam si omnia quæ ad expositionem huius fabulæ possent induci, describere uellem, inuidia forte posteritatis feciſſe uiderer, & ipsa sola ferè totum excogitatum uolumen occuparet. quod & de reliquis dictum uolo. Et ut redeam ad omissa, hunc Pana, seu quod in processu eundem cum Dæmogorgone arbitrarentur Archades, ut Theodontio uisum est, seu quod illo neglecto in istum totos uerterent animos, sacris etiam horrendis, utputa humano, imò natorum illi litantes sanguine, præcipue coluere, eumq; dixere Pana à pan, quod totum latine sonat. Volentes ob hoc quod omnia quæcunq; sint in naturæ gremio concludantur, & sic ipsa totum sit. Iuniores inde, eo quod innouata placeant Pana Lycæum uocauere. Alii dempto Panis nomine Lycæum tantum dixere, & nonnulli Iouem Lycæum existimantes naturæ seu Iouis opere lupos à gregibus amoueri, quibus ipsi ferè uacabant omnes, & sic à lupis fugatis cognomen meruisse uidetur. Græce enim lupus dicitur lycos. Augustinus uero ubi de ciu. dei scribit, dicit ne ob hoc contigisse Pana Lycæum uocari, quin immò propter crebram mutationem hominum in lupos, quæ in Archadia contingebat, quod nisi diuina operante uirtute fieri non posse arbitrabantur. Hinc præterea uidetur Macrobium sumpsisse Pana, non Iouem, sed solem esse, eo quod Sol omnis mortalis uitæ sit pater. & quod eo surgente consueuerint lupi dimissis insidiis aduersus greges in syluas abire, & sic ob istud beneficium eum dixere Lycęum.

Rectius ἀπὸ τῆς σύριγγος quod fistulam significat. aut τοῦ συρίζειν, quod fistula canere.

Hic à Latinis Inuus dicitur, ut alibi Macrobius testatur.

Pan Ioue missus erat, seruari tecta uolente Troia, pendenti similis Pan semper, & uno Vix ulla inscribens terræ uestigia cornu. Dextera lasciui cæsa Tegeatide capra, Verbera læta monens festa per compita cauda. Cingit acuta comas, & opaca tempora pinus. Ac parua erumpunt rubicunda cornua fronte. Sunt aures summoq; cadit barba hispida mento, Pastorale deo baculum, pelliq; sinistrum, Velat grata latus teneræ de corpore damæ. Hæc Sillius Ital. de Pane.

Apud Theocriti Comment. de Pane sic legitur. Pana alij dicunt filium Penelopes & omnium proco rũ, & ob id πολυώνυμον dici. Epimenides autem Iouis & Callistûs filiũ dicit Pan, eumq; & Archadem esse geminos. Aristippus Iouis & nymphæ Oeneidis filiũ facit, eodem loco, & forma eius ad mundi partes & rationes refertur ab eodem autore, Idyll. primo.

DE CLOTHO LACHESI, ET ATROPO DAEMOgorgonis filiabus. Cap. V.

CLotho, Lachesis & Atropos, ut supra, ubi de Litigio, filiæ fuere Dęmogorgonis. Cicero autem has Parcas uocat, ubi de naturis deorum scribit, & filias Herebi noctisq; fuisse dicit. Verum ego ideo Theodontio potius adhæreo, qui illas cum rerum natura creatas dicit, quod longe magis ueritati uidetur conforme, eas scilicet naturæ rerum esse coæuas. Has easdem ubi supra uocat Tullius in singulari Fatum, illudq; herebi noctisq; filium dicit, quod ego longe magisq; quàm Parcas habito respectu ad id quod de Fato scribitur, ut post sequetur, Dæmogorgonis filium dicam. Seneca uero has in epistolis ad Lucilium fata uocat, dato Cleantis dictum dicens, Ducunt uolentem fata, nolentem trahunt. Circa quod non solum eorum describit officium, eas scilicet sorores omnia ducere, sed etiam trahere, non aliter quàm si de necessitate contingant omnia, quod longe apertius sentire uidetur in tragœdiis Seneca poeta tragicus, & in ea potissime cui titulus est Oedipus, ubi dicit. Fatis agimur, credite fatis. Non sollicitæ possunt curæ Mutare rati stamina fusi, Quicquid paret timur mortale genus Quicquid facimus uenit ex alto Seruatq; sua decreta colus Lachesis dura reuoluta manu, Omnia septo tramite uadunt, Primusq; dies dedit extremum.

Lib. 3. de nat.

mum. Non illa deo uertisse licet, Quæ nexa suis currunt causis. Ite cui ratus præce nō nulla, Mobilis ordo, multis ipsum timuisse nocet. Multi ad fatum uenere suum dum fata timent &c. Hæc ille, quod etiam Ouid. sensisse uidetur dum in maiori suo uolumi ne dicit in persona Iouis Veneri. Tu sola insuperabile fatum, Nata mouere putas: in tres licet ipsa sorores, Tecta trium cernens illic molimine uasto, Ex ære & solido rerum tabularia ferro. Quæ neq; concursum cæli neq; fulminis iram, Nec metuunt ullas tuta atq; æterna ruinas. Inuenies illic incisa adamante perenni, Fata tui generis &c. In quibus præter iam damnatam opinionem sumi potest has tres sorores esse fatum & fata, quantumcunq; Tullius in parcas & fata distinxerit, uolens potius, ut reor, diuersitatem minum diuersitatem officiorum quàm personarum ostendere. Nos autem de his tribus redigendis postremo in unum, quid nonnulli sentiant uideamus. Has supra diximus seruitio Panis dedicatas à patre & causam demonstrauimus. Fulgentius uero ubi de mythologiis, dicit eas attributas obsequio Plutonis inferorū dei. Credo ut sentiamus actiones istarum circa terrena tantū uersari, & Pluto terra interpretat. Et ait idem Fulgentius, Clotho interpretari euocationem, eo quod suum sit, iacto cuiuscunq; rei semine, illud adeo in crementum trahere, ut aptum sit in lucem emergere. Lachesis autem, ut idem dicit, interpretatur prorractio, eo quod quicquid à Clotho compositum est, & in lucem euocatum, à Lachesi suscipiatur & prorrahatur in uitam. Atropos autem ab à quod est sine & tropos quod est conuersio, absque conuersione interpretatur, eo quod omne natum euestigio, quod in terminum sibi præsignatum uenisse cognouerit, demergat in mortem, à qua nulla retro naturali opere conuersio est. Apuleius uero Medaurensis non mediocris autoritatis philosophus, de his in libro, quem cosmographiam cognominat, scribit sic. Sed tria fata sunt numero cum ratione temporis facientia, si potestatem earum ad eiusdem similitudinem temporis referas. Nam quod infuso perfectum est, præteriti temporis habet speciem, & quod torquetur in digitis, momenti præsentis indicat spacia. & quod nondum ex colo tractum est, subactuḿq; curæ digitorum, id futuri & consequentis sæculi posteriora uidetur ostendere. Hæc illis conditio, & nominum eiusdem proprietatem contingit, ut sit atropos præteriti temporis fatum, quod nō deus quidem faciet infectum, & futuri temporis. Lachesis autē à fine cognominata, quod etiam illis quæ futura sunt, finem sui deus dederit. Clotho præsentis temporis habet curam, ut ipsis actionibus suadeat, ne cura solers rebus omnibus desit. Hæc Apuleius. Sunt insuper qui uolunt Lachesim eam esse, quam fortunā nuncupamus, & ab ea omnia mortalibus contingentia agitari. Nunc autem quid de fato sentiant ueteres, dato, non mutatum à præcedentibus differāt, uidendum est. Dicit ergo de fato sic Tullius in libro quem de diuinatione scripsit. Fatum id appello, quod Græci εἱμαρμένην, id est ordinem, serieḿq; causarum, cum causa causam ex se gignat, ea est ex omni æternitate fluens ueritas sempiterna. Quod cum ita sit, nil est futurum, cuius non causas idipsum efficientes natura contineat, ex quo intelligitur, ut fatum sit, non id quod superstitiose, sed quod physice dicitur causa æterna rerum, cur ea quæ præterierint facta sunt, & quæ instant fiant, & quæ sequuntur futura sint. Hæc Cicero. Boetius autem Torquatus uir disertissimus atq; catholicus, ubi de philosophica consolatione scripsit, cum diffuse de hac materia cum philosophia magistra rerum altercetur, dicit inter alia de fato sic. Omnium generatio rerum cunctuśq; mutabilium naturarum progressus, & quicquid aliquo mouetur modo, causas, ordinem, formas ex diuinæ mentis stabilitate sortitur, hæc in suæ simplicitatis arce composita, multiplicem rebus gerendis modum statuit. Qui modus cum ipsa diuinæ intelligentiæ puritate conspicitur, prouidentia nominatur. Cum uero ad ea, quæ mouet, atque disponit refertur, fatum à ueteribus appellatum est. Hæc ille. Poteram & apponere quid Apuleius de fato in cosmographia determinet, & aliorum sententias, sed quoniam satis dictum reor, cur Dæmogorgonis aut Herebi nos

Lib. 15. Meta.

Parcæ.

Fatum quid.

ētiq;

ctis q̃ parcæ, seu fatum uel fata dicantur filiæ, breuiter describam. Cum sæpe euenturum sit in sequentibus, & iam in præcedentibus contigerit, quod causatus causantis dicatur filius, possumus ad præsens dicere has tres sorores uariis nuncupatas nominibus dei filias tanquã ab eo causatas, qui prima causarum est, ut satis per uerba supra proxime Ciceronis atq; Torquati uideri potest, hunc deum, ut dictum est, Dæmogorgonem uetes. Est Herebus ut apparebit latius in sequentibus terræ profundissimus & absconditus locus, quem allegorice possumus accipere pro profunditate diuinæ mentis, in quã mortalis oculus penetrare non potest, & cum diuina mens uidens tanquam seipsam, intelligens quid actura esset, & inde has actu cum natura rerum produceret satis, ex Herebo, id est ex archano & profundissimo diuinæ mentis penetrali natas dicere possumus. Nobis autem filiæ dici possunt quantum ad nos, quia omnia in quæ acies oculorum nostrorum penetrare nõ potest, obscura dicimus, & noctis luce carentia similia, & sic dum ad intrinseca diuinæ mentis intellectu transire nequeamus, mortali obfuscati caligine, cum in seipsa splendidissima sit, & uiuæ atq; indeficientis lucis cotusca, uitium illi nostræ habitudinis nominando attribuimus noctem peternem diem nuncupantes, & sic noctis erunt filiæ. seu uolumus dicere, quia nobis incognitæ sunt dispositiones earũ, eas obscuras, & noctis filias uocitamus. De nominibus propriis prædictum est, de appellatiuis dicendum. Vocat igitur has Tullius parcas, ut arbitror per antiphrasim, quia nemini parcant. Nulla enim apud eas est acceptio personarũ, solus deus potest peruertere earum uires & ordinem. Fatum autem aut fata à for faris tractum nomen est, quasi uelint, qui id imposuere nomen, quod ab eis agitur à deo quasi irreuocabile dictum sit, seu præuisum, ut per uerba Boetii satis assumitur, ut etiã sentire uidetur Augustinus, ubi de ciuitate dei. sed abhorret ipse uocabulum admonẽs, ut si quisquam uoluntatem dei seu potestatem nomine fati appellet, sententiam teneat, linguam coerceat.

DE POLO SEXTO DAEMOGORGONIS filio. Cap. VI.

Dicunt insuper Polum Dæmogorgonis fuisse filium, & hoc in protocosmo asserere Pronapidem talem ex hoc fabulam recitantem. Quod dum secus undas in sede sua cõsisteret Dæmogorgon, & ex exili limo sphęrulam composuisset, eam nuncupauit Polũ. Qui spretis patris cauernis & inertia, euolauit in altum, & eo quod adhuc mollis esset in tam grande corpus euolans conflatus est, ut omnia quę à patre fuerant ante composita circundaret. Verum nõdum sibi aliquis erat ornatus, cum fabricanti patri lucis globum assistens, uideret q; ignis plurimum ad ictum mallei fabrilis, hinc inde fauillas euolare, omnes sinu facto collegit, & in domum suam detulit, eam q; ex illis ornauit omnem. Haberem tex inclyte, quid tiderem, uidens compositi orbis tam ineptum ordinem, sed ante testatus sum nullum uelle mordere. Sequitur enim ut in cæteris Pronapides opinionem uolentium ex terra à mente diuina terris inclusa fuisse producta, dum Polum, quem ego cælum intelligo, ex terra extensibili factum ait, & in maximum ac circumplectens omnia corpus eductum. Quod autem ex fauillis ex luce prodeuntibus domum ornauerit suam, hoc ideo dictum reor, quia solis micantibus radiis, stellæ in cælo compositæ, natura sua luce carentes lucidæ factæ sint. Polus aũt dicitur, ut arbitror à quibusdam potioribus suis partibus. Constat enim, ut uenerabilis Andalo præceptor meus, & ueteres astrologiæ autores asserunt, cælum omne super duos polos circumflecti, quorũ alterum nobis propinquiorem arcticum uocant, oppositũ aũt antarcticũ, hunc tamen aliqui Polucẽ uocãt, causam ego non uideo.

De Phytho-

DE PHYTHONE SEPTIMO DAEMOGORÆ gonis filio. Cap. VII.

1 PHython Pronapidis testimonio Dæmogorgonis filius fuit & Terræ, ex ma tiuitate cuius ipse talem recitat fabulam. Dicit enim Dæmogorgonē con tinuæ caliginis affectū tediq, Acroceraunios conscendisse montes, & ex eis ingentem nimium & ignitam euulsisse molem, eamq primum rotun dasse forcipibus, deinde in Caucaso monte malleo solidasse. post hæc ule tra Taprobanem detulisse, & globum illum lucidum sexies undis mersisse, totidemq circunrotasse per auras, & hæc ideo ne ulla unquam posset circuitione diminui, auræui labefactari rubigine, & ut agilis ferretur undiq, qui confestim se tollens in altum, domū intrauit poli, patrisq sedem omnem compleuit fulgore. Ex immersionibus autem eius aquæ ante dulces amaritudinem sumpsere salsedinis, & aer ad percipiendos lucis radios ex rotationibus aptus factus est. Orpheus uero, qui ferè poetarum omnium uetustissi mus fuit, ut Lactan. in libro diuinarum institut. scribit, opinatus est phythonem hunc primum maximum & uerum deum esse, & ab ipso cuncta fuisse producta atq creata, quod forsan hoc in opere locum illi primum quæsisset, tanto asserente teste, ni ipse mer Orpheus minus aduertens teor, seu quia nequiret animo concipere quenquam fuisse ingenitum, scripsisset, πρωτογόνῳ & φαέθωντ πόρι μάκτος ἄτερος ἦος. Quod in latinū uersum sonat. Principio genitus phython, longo aere natus. Et sic non primus, ut dixerat, si aere genitus est. Hunc prętetea Lactantius ubi supra, phaneta uocat. Sed iam sumptus expetit ordo, ut uideamus quid contegat fictio, quod explicato seu nominum ferè apparebit liquido. Vgucio in libro uocabulorum dicit Phythonem Solem esse, & hoc illi quæsitum nomen à Phythone serpente, ab eodem superato. Sic & Paulus in libro, quem collectionū intitulat, dicit phanos seu phaneta idem esse quod apparitio. Sic enim phythonē hunc Lactantius uocat, quod quidem nomen Soli opti me competit, ipse enim est qui surgens apparet, eo enim cessante nulla erit cæterarū crea turarum mortalium apparitio, seu etiam syderum. Ergo solis creationem uult ostende re Pronapides, circa quam ut eorum consequatur opinionem, qui ex terra omnia uo lunt condita, inducit deum, seu terræ diuinā mentem ex Acroceraunis montibus sum psisse materiam, ratus ignitam terram ad componendum lucidum corpus aptiorem. Quod aūt hanc molem forcipibus totūdasset, intelligo diuinam artem, qua à deo solis globus adeo sphęricus factus est, ut nulla superfluitate eius superficies gibbosa sit. Aequo modo & malleus dici potest summi artificis inuentum, quo in Caucaso monte, id est in cæli summitate adeo corpus illud solidum formauit, ut nulla ex parte dissolui, aut minui uideatur. Inde dicit eum delatum ultra Taprobanem, ut ostendat ubi creatum opinetur. Est enim Taprobane orientalis insula hostio Gangis fluminis oppo qua ex parte nobis in æquinoctiis sol oritur, & sic in oriente uidetur compositum uelle. Mersum enim ibi sexies undis dicit imitatus fabriles actus, qui ad durandum ferrum fer uidum aquis immergunt, & in hoc arbitror Pronapidem uoluisse perfectionem & æter nitatem corporis huius designasse. Est equidem sex perfectus numerus se ex suis partis bus omnibus conficiens, ex quo uult intelligamus, & artificis & artificiati perfectionē. Quod autem sexies rotatum sit, puto per numerum perfectum rationis uoluerit eius cir cularem & indeficientem motum describere, à quo nunquam exorbitasse, aut desitisse compertum est. Quod ob ingentis & igniti corporis demersionem aquæ primo dulces amaræ factæ sunt, non ob aliud dictum puto, nisi ut ostendatur quod ob continuam radiorum solis feruentium percussionem aquarum maris aquæ superficietenus salsæ fa ctæ sint, ut approbant physici.

Lib. 1. cap. 5.

ali. Gangetis.

1 *Lapsus est Bocatius, qui ubiq; Phythonem, pro phaethonte ponit. Nam apud Lactant. non phython, sed phaethon legitur, id quod & ratio nominis postulat.*

De Terra

De terra ex filiis Dæmogorgonis octaua, quæ ex incognitis parentibus quinq; genuit liberos, quorũ prima Nox, secundus Tartarus, tertia Phama, quartus Tages, quintus Antheus. Cap. VIII.

TErra, ut supra patet, Dæmogorgonis fuit sedes & filia, de qua Statius in Thebaide scribit sic. O hominũ diuuḿq; æterna creatrix. Quæ fluuios syluaśq; animarũ semina mundi Cuncta, prometheaśq; manus pyrrheáq; saxa Ignis, & impastis, quę prima elementa dedisti, Mutastíq; uiros quæ pontum ambiśq; uehiśq;, Te penes & pecudum gens mitis, & ira ferarum, Et uolucrum requies firmũ atq; immobile mundi Robur, & occidui te uelox machina cæli Aere pendente uacuo te currus uterq; Circuit, ò rerũ media indiuisáq; magnis Fratribus, ergo simul tot gẽtibus alma, tot altis Vrbibus ac populis subteŕq;, & desuper una Sufficis, astrifeŕumq; domos Atlanta supernos Ferre laborantem nullo uehis ipsa labore, &c. In quibus profecto carminibus satis terræ opus & laudes ostenduntur. de cuius generatione, quoniam supra ubi de litigio dictum est, reiterandum non censeo. Eam tamen ueteres Titanis dixere coniugem, eaḿq; ex patris concubitu, ut præmonstratũ est, quosdam suscepisse filios, & ex Oceano nepote, atq; ex Acheronte infernali fluuio, necnon & aliis incognitis, ut decenti monstrabitur loco. Vocauere eam præterea multis nominibus, utputa Terram, tellurem, tellumenem, humum, aridam, bonam deam, matrem magnam, faunam, fatuam. Habet & præterea hæc cum quibusdam deabus cõmunia nomina. dicitur eñ Cybeles, Berecynthia, Rhea, Opis, Iuno, Ceres, Proserpina, Vesta, Isis, Maia & Medea. Sed quid circa prędicta theologi uoluerint ueteres, uidendum est. dicunt eam Titanis, qui sol est coniugem, eo quod in eam sol agat tanquam in dispositam materiam ad producendum animantia quæcunq;, atq; metalla, & preciośos lapides & huiusmodi. nonnulli uolunt Titanum hominem ingentis potentiæ fuisse, & terræ uirum dictum, eo quod multum terræ possideret, & filios suscepisse tanta præstantes fortitudine, & corporis mole, ut non ex muliere, sed ex ingentiori corpore, utputa terræ suscepti uiderentur. Et ut ad nomina ueniamus, dicit Rabanus, in libro de originibus rerũ, tertiam nuncupari, eo quod teratur, quod ad superficiem solam spectat. Tellus aũt ut idem testatur Rabanus, dicta est, quia fructus ex ea tollamus. Seruius aũt dicit eam terram esse, quæ teritur, tellurem uero deam. Et alibi dicit tellurem deam esse, terram aũt elementum, sed quandoq; tellurem pro terra poni, sicut pro igne Vulcanum, & Cererem pro frumento. Tellumenem uero, ut ego coniectura possum percipere, eam terræ partem dixere, quæ nec teritur, nec graminum radicibus, aut arborum usui est, eo quod longe sit tellure inferior. Humus uero, ut asserit Rabanus, ea pars terræ dicitur, quæ plurimum habet humiditatis, utputa palustris & propinqua fluminibus. Aridam autem terram uocauere, non quia sic illam à creatione, creator nuncupauerit, ut eius ueram cõplexionem ostenderet, sed eo quod aretur. Bona autem dea, teste Macrobio saturnaliorum ideo dicta est, quod nobis omnium bonorũ ad uictum causa sit, cum ipsa germinantia nutriat, fructus alat, escas auibus, & pabula brutis exhibeat, ex quibus & ipsi nutrimur. Matrem autem magnam ut Paulus ait, uocari uoluere, qui arbitrati sunt eam rerum omnium creatricem. Ego equidem arbitror, quia tanquam pia mater, & maxima sua ubertate nutriat cuncta mortalia, & suo gremio morientia cuncta suscipiat. Curautem faunam dixerint, Macrobius saturnaliorũ libro describit dicens, quod omni usui faueat animantium, quod adeo manifestũ est ut literis explicari non egeat. Fatuam uero à fando dictam dicit idem Macrobius ueteres uoluisse, eo quod infantes partu editi non prius uocem habeant uel emittant, quàm ipsam contigerint. Quæ uero ex nominibus cum aliis communia sunt, ubi de illis in sequẽtibus mentio fiet, intelligenda dicentur, & ad explicandum de filiis quos ex incerto patre genuisse dixerũt ueteres, ueniemus.

« Lib. 8.

« Lib. 1. cap. 7.

De nocte

DE NOCTE PRIMA TERRAE FILIA. CAP. IX.

EX incerto patre dicit Paulus noctem terræ fuisse filiam, de qua Pronapides talem in Protocosmo fabulã scribit. eam scilicet à Phanete pastore dilectam, cui petenti cum mater uellet copulare connubio, dixit se ignotũ habere hominem, nec unquam uidisse. audiuisse tamen illum suis aduersum moribus, & ideo mori malle, q̃ illi nubere. Quamobrem indignãs Phaneres examatore hostis factus, dum illam occisurus sequeretur, illa se copulauit Herebo, nõ aũs ubi Phanetes esset apparere. Dicit insuper Theodontius huic à Ioue concessam quadrigam, eo quod illi fautrix fuisset, dum ante lucem accederet ad Alcmenam. Hanc insuper quantũcunq; fusca sit, picta ornauerunt chlamyde. & in eius laudem, & ut eius pro patete demonstraret effectus, Statius hos in Thebaide cecinit uersus. Nox quæ terrarũ cælíq;
complexa labores, Ignea multiuago transmittis sydera lapsu, Indulgẽs reparare animũ
dum proximus ægris Infundat Titan agiles animantibus ortus &c. Sed nunc quid fa-

Lib.1.

Expositio fabulæ.

bulæ ueri tegant uideamus. dicunt igitur ante alia eam absq; cognito patre terræ filiam, quod ob id arbitror dictum, quia terra densitate sui corporis operatur, ut radii solares nequeant in partem oppositã penetrare, & sic causam dante terra, umbra tam grandis effitur, quantum spacii à dimidio corporis terræ occupatur. quæ quidem umbra nox dicitur, & sic tanquã à terra & non ab alia re causata absq; cognito patre nox terræ tantum filia arbitratur. Quod aũt à Phanete pastore dilecta sit, hoc modo intelligendũ est. Phanetem ego solem puto ideo pastorem dictum, quia suo opere uiuentia cuncta pascuntur. eum aũt adamasse noctem fictum existimo, quia tanq; dilectam sibi uidere cupiens rapido cursu sequit, & illi uidetur appetere copulari. Illa uero renuit, nec minus uolucri passu fugit quàm sequatur, eo quod sibi mores aduersos habeat, cum illuminet ille, ipsa aũt obscurum faciat. nec frustra se, si illi iungatur, moriturã dicit, cum sol luce sua omnem diffoluat obscuritatẽ, & sic eius hostis efficitur. Demum nox Herebo iungitur, id est inferno, in quem cum nunq; solares penetrent radii, mox uiget atq; secura consistit. Quod autem Ioui fauerit, fabula manifestat, ut patet per Plautũ in amphytrione. Nam cum accessisset in diluculo Iuppiter ad Alcmenã, nox ut illi præstaret obsequium tanquam à crepusculo nocturno inchoasset, perseuerauit in longũ, ex quo quadrigam meruit, per quã circuitionem terræ continuã, quam facit intelligo. Per quatuor aũt rotas, ex quibus quadriga constat, quatuor arbitror significari noctis tempora, solũ nocturnæ quieti seruientia. Diuiditur aũt nox à Macrobio in lib. Saturnalium in septem tempora, quorũ primũ sole intrante incipit, & dicitur crepusculum à crepero, quod est dubium, eo quod dubitari uideatur diei præteritæ, an uenienti nocti attribuendũ sit, & hoc modo non desinit quieti. Secundum aũt cum iam obscurum sit, fax prima dicitur, eo quod tunc faces accendãtur, nec hoc quieti accõmodum. Tertium uero cum iam nox densior sit, nocte cõcubia nuncupatur, eo quod quieturi uadamus concubitum. Quartum nox dicitur intempesta, eo quod nulli operi tempus aptum sit. Quintum aũt gallicinium uocatur, eo quod à medio sui nocte in diem tendente galli cantent. Sextum uero dicitur cõticinium iam auroræ proximum, & ideo sic dictum, eo quod tunc uideatur ut plurimum grata quies, & ob id omnia conticescunt, & hæc quatuor quieti præstantur. Septimũ appellatur diluculum à die iam lucente, in quo solettes assurgunt operi, quod minime somno aptum est. Et sic totidem rotæ sunt currui noctis, quot in ea sunt tempora quieti tantummodo seruientia. Seu uolumus more nautarũ & castrensium uigilum noctem in partes quatuor diuidere, in primam scilicet & secundam & tertiam atq; quartam uigiliam, & sic quadrigæ rotas quatuor ex totidem uigiliis cõponemus. Quod aũt picta palla amicta sit, facile uideri potest, illam cæli ornatum significare quo tegimur. Nox aũt, ut ait Papias, ideo dicitur quia noceat oculis. Aufert enim illis uidendi officium cum nil nocte cernamus. Nocet insuper quia male agentibus apta est, cum legamus, Qui male agit, odit lucem, ex quo sequitur ut tenebras amet tanq; malo operi aptiores. & dicit etiã Horatius.

Lib.1.cap.2.

Lib.2.epist.

Vt iugu-

Vtiugulent homines surgunt de nocte latrones. Homerus præterea in Iliade eam Domitricem deorum uocitat, ut sentiamus quoniã nocte magnanimes ingentia pectoribus uersant, tamen nox minime talibus apta ebullientes opprimit spiritus, eos q̃ tanquam domitos in lucem usq̃ coerceat. Fuerunt insuper huic tam ex uiro quàm ex aliis filii plures, ut in sequentibus describetur.

Homerus autem Iliados Κ, diuisit noctem in tres partes, de quibus uide commentarium eo loco.
Versus in Iliad. Ξ εἰ μὴ νὺξ ἀμήτειρα θεῶν ἐσάωσε καὶ ἀνδρῶν.

De Phama secunda Terræ filia. Cap. X.

Virgilio cœlestis ingenii poetæ placet Phamam terræ fuisse filiam dum dicit in Aeneide. Illam terra parens ira iritata deorũ Extremã, ut perhibent Cæo Enchelado q̃ sororem Progenuit &c. De hac ut appareat originis suæ causa, talis à Paulo recitatur fabula, quòd cum ob regni cupidinem bellũ inter Terræ filii qui Ioui aduersabãtur, occiderentur, & à Ioue & diis aliis. Quo dolore Terra iritata & uindictæ auida, cum sibi aduersus tam potentes hostes arma deessent, ut illis quibus poterat uiribus aliquid mali ageret, coacto utero Phamam emisit scelerum supertum telatricẽ. Huius autem incrementum & formam describens. Virgi. ait sic. Phama malum quo non aliud uelocius ullum, Mobilitate uiget uiresq̃ acquirit eundo. Parua metu primo, mox sese tollit in auras. Ingreditur q̃ solo, & caput inter nubila condit. Et paulopost hæc ait. Et pedibus celerem & pernicibus alis. Monstrum horrendũ ingens, cui quot sunt corpore plumæ, Tot uigiles oculi subter mirabile dictu, Tot linguæ, totidẽ ora sonant, tot subrigit aures. Nocte uolat medio cæli terræ q̃ per umbrã Stridens, nec dulci declinat lumina somno. Luce sedet custos aut summi culmine tecti, Turribus aut aliis, & magnas territat urbes. Tam ficti prauiq̃ tenax quàm nuncia ueri. Sentis optime tex, quanto uerborum ornatu, quanto lepore, quàm succi pleno quàm q̃ industriosa fictione Virgilius quidem eius opus conetur ostendere, & ostendat. sentis equidem, sed ut qui te præter, lecturi sunt ampliuscule uideant, libet explicare paululum, præmisso tamen quid uelit fabula Pauli. Dicit ergo primo iritatã Terram ira deorum. Circa quod pro iratis diis syderum opus circa quædam intelligo. Sydera enim seu supercœlestia cor pora proculdubio in nos agunt, potentia eis à creatore concessa, secundũ dispositiones suscipientium eorum influentias. & hinc fit quòd puer uel adolescens augetur eorũ ope te, cum diminuatur senescens, & cum nunquam à ratione gubernatoris optimi separatur, nonnunquam aliqua faciunt, quæ mortalium repentino, falsoq̃ iudicio tanquam irata fecisse uidentur, utputa dum iustum regem, dum felicem imperatorem, dum strenuum militem in finem suum deducunt. Et ideo iratos dixit deos Paulus, quia occidunt illustres uiros, quos perpetuandos rebantur homines. Sed quid ex hoc sequitur? iritatur ab hoc opere, quod deorũ iram uocant, Terra, id est animosus homo, nam terrei sumus omnes. & ad quid iritatur? ut pariat Phamam ultricem futuræ mortis, id est ut id agat, propter quod Phama sui nominis oriatur, ut dum deorũ ira ceciderit, illius nomen agente meritorum phama superstes sit, etiam nolentibus his, qui hominem occidendo eum omnino auferre conati sunt. ad quod nos idẽ hortatur Virgilius dum dicit. Stat sua cuiq̃ dies, breue & irreparabile tempus Omnibus est uitæ, sed Phamam extendere factis, Hoc uirtutis opus &c. Hanc autem Phamam ideo malum dicit Virgilius, quia non æquo passu ad eam perquirendam tendimus omnes. Nam per fraudes ut plurimum summa occupari sacerdotia cernimus, dolo uictorias obtineri, principatus possideri uiolentiã, & ea quæcunq̃ per fas & nefas, quæ nomina solent in lumen extollere. Nam si per uirtutem agatur, tunc non malum uiuere dicitur phama. Verum improprie locutus est auctor, usus pro infamia uocabulo phamæ, cum sic fictionem inspiciamus, seu potius fictionis causam satis aduertamus, ex ea infamiam non famam secutã. Hanc insuper dicit metu primo paruam, & sic est. Nam quantumcunq̃ grandia sint facinora,

Lib. 4.

ex quibus oritur, à quodam tamen audientium metu uidetur incipere. mouemur quip-
dem auditu primo rei alicuius. & si placet, eã falsam esse timemus. si uero displicet, quo
modo ne uera sit extimescimus. mox sese attollit in auras, id est in ampliationem locum
onis gentium euolat, seu mediocribus miscetur uiris, & inde se solo infert, hoc est in uul
gus & plebeios. & tunc caput inter nubila cõdit, cum se ad reges atq; maiores effert. Per
nix etiam est, ideſt uelox, nil enim ut ipsemet dicit uelocius est. Monstrũ autem ingens
asserit, & horrendum ratione corporis quod illi describit, uolens in hoc quod omnes
eius plumæ, cum auem dicat propter eius celerem motum, habeant hominis effigiem.
ad hoc ut per hoc intelligatur unumquemq; de aliqua re loquentem, pennam unam
addere Phamæ, & sic ex multis cum multæ sint auiũ pennæ, non ex paucis Phama con
ficitur. Seu potius monstrum horrendum hanc uocat, quia ferè nunquam superari pos
test. nam quãto magis quis illã conatur opprimere, tanto magis exinde fit maior, quod
monstrosum est. Dicit insuper omnes oculos eius uigiles esse, eò quod non nisi à uigi-
lantibus personet Phama. nam si in somnum tendit locutio, Phama uertitur in nihilũ.
Nocte eam è medio cęli uolitantem ob id dicit, quod sæpissime contigisse compertũ est,
sero scilicet factum aliquid. & mane etiam in remotissimis partibus cognitum, non ali-
ter, quàm si nocte uolauerit. Seu id dicit, ut ostendat uigilantiam gatrulon um. In die au-
tem eam sedere dicit custodem, ut ostendat quod ad eius relata custodes portis terra-
rum ac urbium apponantur, & in turribus ad excitandum uigiles, uel speculandum à
longe. Et cum inter uetitatem & mendaciũ non distinguat, contenta est pro ueris quæ-
cunq; audita referre. Cuius præterea domum in maiori suo uolumine, sic describit Ouí-
dius. Orbe locus medio est inter terras q; fretum q; , Cælestes q; plagas, triplicis confinia
mundi. Vnde quod est usquam, quamuis regionibus absit Inspicitur, penetrat q; cauas
uox omnis ad aures, Phama tenet, summã q; locum sibi legit in arce, Innumeros q; ad-
tus, ac mille foramina tectis Addidit, & nullis incluſit limina portis. Nocte die q; patet,
tota est ex ære sonanti, Tota fremit, uoces q; refert, iterat q; quod audit. Nulla quies intus,
nulla q; silentia parte. Nõ tantũ est clamor, sed paruæ murmura uocis, Qualia de pelago
si quis procul audiat undis Esse solent, qualem ué sonum cum Iuppiter atras Increpuit
nubes extrema tonitrua reddunt. Atria turba tenet, ueniunt leue uulgus euntq;, Mixta
ta q; cum ueris passim cõmenta uagantur, Millia rumorum confusa q; uerba uolutant.
Ex quibus hi uacuas replent sermonibus aures. Hi narrata ferunt aliis, mensura q; ficti
Crescit, & auditis aliquid nouus adiicit auctor. Illic credulitas, illic temeratius error. Vã
na q; lætitia est, cõsternati q; timores. Seditio q; recens, dubio q; auctore susurri. Ipsa quid
in cęlo terum pelago q; geratur, Et tellure uidet, totum q; inquirit in orbem &c. Satis hęc
etiam minus erudito patentia sunt, & ideo quid sibi uelit Paulus dum addidit fabulas,
famam genitam, ut turpia deorum facta narraret, uidisse supereſt. quod nil aliud au-
tumo præter quod, cum minores in maiores nil uiribus possunt, illata uerbis maiori-
bus infamia conantur ulcisci. Terræ autem ideo filiam uoluere, quia non aliunde quàm
ex gestis in terris Phama sit. quod autem patre careat non absurde dictum est, cum ut ex-
pissime rerum à Phama gestarum, quæ ut plurimum falsissimæ sunt, ignoretur auctor,
qui compertus loco patris describi posset.

Libro. 12. Meta.

De Tartaro. iii. terræ filio. Caput XI

Tartarum asserit Theodontius absq; patre terræ fuisse filium, hunc Barlaam
dicit inertem atq; torpentem matris adhuc in utero iacere, eo quod inuoca-
ta Lucina fauere partui noluisset, ob id quod Phamam in deorum ignomi-
niam peperisset. Figmentum hoc ab effectu causam sumpsit. Non erat enim
Lucina non nascituro, seu partui non futuro præstatura fauorem. Arbitrati
sunt quidem ueteres circa terræ centrum locum esse concauum, & in eodem sontium
animas pœnis affligi, ut satis in descensu Aeneæ ad inferos ostendit Virgilius. Hunc
Tartarum dici uolũt, & hoc secundum Isidorum ubi de etymologiis, à tremore frigoris
dictum

dictum: Nam ibi nec solis unquam potuit penetrare radius, nec aëris motus est aliquis, confricatione cuius calefieri possit. Quod autem in utero matris torpeat satis apparet, nō enim ad superiora potest ascendere. & si ascendat, non erit amplius tartarus. Terrę autem filius impropriè dicitur. Nam quantumcunq; conceperit mulier, nisi in lucem concep-tus uenerit, iure filius dici non poterit. Dicitur autem absq; patre conceptus, eò quod cre-damus terræ corpus concauitates habere. non tamen satis certi sumus, an à creatione, an à secuto post creationem euentu habuerit. In testimonium autem prædictorū dicit Vir-gilius. Tartarus ipse Bis patet in præceps tantum tendit q; sub umbras, Quantus ad æthe-reum cœli suspectus Olympū &c. Nec multo post ait. Hic genus antiquum terrę Titania pubes, Fulmine deiecti fundo uoluuntur in imo &c. Lib. 6. Aen. " "

De Tage iiii. Terræ filio. Cap. XII.

AGes ut asseruere gentiles, & potissime Thusci, absq; cognito genitore, terrę filius habitus est. De quo refert Paulus Perusinus, quod cū apud Etruscos in agro Tarquiniensi aliquātulum tellus intumuisset. is uillicus cuius erat agellus, nouitate rei permotus, auidus q; uidere quid esset ostenti mōstratu-ra turgiditas, aliquandiu expectauit, tandem impatiens morę ligone sump-to locum cœpit sensim effodere, nec multum effodit, & ecce ex glebis prosiluit infantu-lus. Quo mōstro perterritus rudis homo uocauit affines. nec diu & is qui modo infans erat, ętate prouectus uisus est & inde senex, & cum incolas auruspicinā docuisset, repente nusquam cōparuit. Auditores autem arbitrati numen, & terræ credidere filium, & nomi-nauere Tagem, quod idē olim lingua sonabat Etrusca, quod latine deus, eum q; postea loco summi numinis coluere. Isidorus uero ab aratore gleba uomere submota infantē & ex ea libros etiam reliquisse, quos postea Romani in linguam propriam transtulere. Cuius figmenti talem fuisse sensum existimo. Quendam scilicet esse potuisse, qui diu stu-dens circa auruspicinam, & ob contemplationis commodum consortia hominum as-pernatū, doctus repente, unde minime credebatur, comparuit. Et quia forsan ex antro ali quo exire uisus est, terræ puerperium fictum est, uel in oculos agrum colentis inopinatus affluit, quasi prodisset ex glebis, à rudi uulgo terræ filius dictus est. & ideo absq; patre, quia incognita eius fuerit origo. Consueuere præterea ueteres exteros ignotos terrestri itinere ad se uenientes terræ filios uocitare, uti Neptuni qui adueherentur nauigio. Infans au-tem dictus quia nouus, & confestim prouectus & senex, eò quod eruditus & prudens, quod senum est, cōpertus sit. quod in agro Tarquiniensi contigerit, seu quia aut sic fuit, ibidem scilicet Tagem primo cognitum, seu quia Etrusci auruspicina clarissimi fuere. In breui autem termino moræ designatur affectio grandis incolarum ad eum. Nam di-lectæ rei mora etiam si longissima sit, diligenti uidetur breuissima. Eum autem deum ha-bitū ob id contigisse puto, ut doctrinā quam summe colebant, deo auctore nobilitarēt. Fabulæ memi-nit Ouidius, Lib. 15. Meta. Terræ filij.

De Antæo quinto terræ filio. Cap. XIII.

ANtæum omnes terræ dicunt filium, & quia nemo illi patrem designat, in-ter genitos incerto patre eum apponere necesse fuit, de quo sic scribit Luca-nus. Nondum post genitos tellus effœta gigantes Terribilem Libycis partu concepit in antris. Nec tam iusta fuit terrarum gloria Typhon, Aut Tityos Briareus q; ferox, cælo q; pepercit, Quod non Phlegręis Antæum sustulit ar-uis. Hoc quoq; tam uastus cumulauit munere uires Tetra sui fœtus, quæ cum tetigere pa-rentem Iam defœta uigent renouato robore membra. Hæc illi spelunca domus, latuisse sub alta Rupe ferunt, epulas raptos habuisse leones. Ad somnos nō terga feræ præbere cu-bile Assuérunt non sylua torum, uires q; resumpsit In nuda tellure iacens, periere coloni Arua rum Libyæ, pereunt quos appulit æquor. Auxilio q; diu uirtus non ausa cadendi, Terræ spernit opes inuictus robore cunctis. Quam uis staret erat &c. Apparet ergo per Lu-canī carmen quàm grandis quàm q; fortis, & ferus fuerit Antęus, ad quem ut idē testatur Lib. 4. " " " " " " " " " "

Lucanus, ut cum eo luctã iniret, accessit Hercules laborũ uictor. & cum in agone essentq́ euḿq; sæpius prostratum robustiorem resurgentem cerneret, aduertens quod à terra uires recuperaret, iam fessum ulnis in altũ extulit, taḿq; diu tenuit donec spirauit. Fabulæ huius sensus duplex est, historicus & moralis. Videtur enim Pomponio Melæ in libro cosmographiæ placere, hunc regem in extremis Mauritaniæ fuisse, asserens apud Ampelusiam promontorium in oceanum Athlanticum tendens, esse specum Herculi sacram, & ultra Tingen oppidum peruetustum ab Antæo, ut ferunt, conditum. & in testimonium ostenditur ab incolis parma ingens ex elephante, & ob magnitudiné nulli nunc habilis, quam ab eo gestatam asserunt, & summe colunt. Nec non mõstratur ab eisdem collis modicum resupini hominis iacentis habens imaginem, quem eius tumulum fuisse confirmant. Aduersus hunc dicit Theodontius Dionysium Thebæum qui ob insignem eius uirtutem Hercules appellatus fuit, bellum habuisse. & cum aduertisset eum sæpius in Mauritania prostratum, & euestigio exercitus restaurantem, ficta fuga eum ad se persequendum in Libyam usq; traxit. ibi eum uero superauit & occidit. Leontius uero docebat hunc Herculem fuisse Nili filium, quem ego unum & idem cum superiori puto. Eusebius autem in libro temporum dicit hunc Antæum palæstricæ artis fuisse doctissimum, & quorumcunq; certaminum, quæ exercerentur in terris, & ob id ostendit se arbitrari fictum, quod terræ fuit filius, & quod uiribus restauraretur ab ea. Fulgentius quidé moralem sensum fictioni subesse demonstrat, dicens Antæum de terra natum libidinẽ esse, quę sola ex carne nascitur, qua tacta & si fessa sit in uires resurgit. Verum ab homine uirtuoso, carnis denegato tactu superatur. hunc fuisse dicit Augustinus regnante Argis Danao, Eusebius autẽ regnante Athenis Aegeo, Leontius regnante apud Argiuos Argo.

DE HEREBO IX. DAEMOGORGONIS FILIO, CVI FVE runt filii. 21. quorum primus Amor. 2 Gratia. 3 Labor. 4 Inuidentia. 5 Metus. 6 Dolus. 7 Fraus. 8 Pertinacia. 9 Egestas. 10 Miseria. 11 Fames. 12 Querela. 13 Morbus. 14 Senectus. 15 Pallor. 16 Tenebra. 17 Somnus. 18 Mors. 19 Charon. 20 Dies. 21 Aether Cap. XIIII.

EXpeditis Terræ filiis ad Herebum stilus reuocandus est, qui ut Paulus ait à Chrysippo traditũ, filius fuit Dęmogorgonis & terrę. Hũc ego arbitror unũ & idem cum Tartaro, cum eum omnes ueteres existimare uideantur in remotissimis terræ uisceribus esse, & in eodem, uti de Tartaro diximus, suppliciis sontes puniri. De hoc tamen multa scribuntur ab antiquis, & potissime à Virgilio in sexto Aeneidę libro, quæ sub compendio pertransibo, eo quod ferè de omnibus fiet in sequẽtibus prolixior mentio. Dicit ergo Virgilius, quod in faucibus huius sunt terribiles uisu hæ formæ, uidelicet Luctus & ultrices curæ, morbi pallentes, & tristis senectus, atq; metus & fames, egestaśq; terribilis, & horribiles uisu, letum, laboŕq;, somnique sopor, & mala mentis gaudia, belluḿq; letiferum & eumenides, & discordia, & ulmus somniorum sedes. Centauri, Scyllę, Briareus, Lernæuśq; serpens, & flammis armata Chimæra unà cũ Gorgonibus, Harpyis, & tricorporeo Gerione, & trifauce Cerbero limina seruante Ditis. Præterea hunc Herebum quatuor rigari fluminibus, Acheronte scilicet & Phlegetonte, Stygé́q; atq; Cocyto. & Acherontis nautã dicit esse Charontem mortium animas ad profundiora Herebi transferentem. Insuper Minoem, Rhadamantum Aeacuḿq; uersantes urnis merita intrantium inesse describit, & prostratos fulminibus Titanos gigantes, & Salmoneum ac Tityon discerptũ à uulture. Ixiona perpetua circumuolutum rota. nec non & Sisyphum in altum ingentia pectore inpingentẽ saxa, ac Tantalum inter undas & poma siti famé́q; pereuntẽ, & Theseum perpetuo damnatũ ocio, aliośq;, & hos omnes intra Ditis ferrea mœnia sub ultrice Tisiphone cruciari. Similiter & hunc item præter Herebum multis uocauere nominibus, utputa Tartarum, Orcum, Ditem, Auernum, Barathrum, & Infernum. Sic & eundem multorum filiorum patrem faciunt. Cæterum his præmissis ad detectionẽ absconditæ ueritatis ueniendũ est. Volunt igitur

Igitur eum Dæmogorgonis & terræ filium, eo quod Demogorgonem rerum omnium creatorem arbitrati sunt. Terræ autem, quia ut patet, in eius utero conditus est. Verum eũ locum esse pœnarum non solum gentiles, sed nonnulli illustres Christiani existimaue re, hac forte ducti ratione. Nam cum summa bonitas deus sit, & qui peccatũ committit, quod forte malum est, & sic malus effectus sit, ut à deo tanquam à suo cõtrario remotissi mus sit, necesse est. nos deum in cælis habitare credimus, & à cælo nulla remotior pars est centro terræ, & ob id tanquam in loco à deo remotissimo, ibidẽ pœnas luant impii, fot san non inepte creditum est. De hoc tamẽ Tullius ubi de quæstionibus Tusculanis, aper te truffatur. Ex quo satis existimari potest, aliud eruditos ueteres sensisse. & ideo cum uo luerunt duplicem esse mundum, maiorem, scilicet & minorẽ. maiorẽ eum quem gene taliter mundum dicimus. minorem autem hominem, afferentes omnia in minori esse, quæ in maiori describuntur ab eis. credo eos hunc Herebum, & hos cruciatus intra mi norem mundum, id est hominẽ esse existimasse, ac uoluisse illas horribiles formas, quas in uestibulo Herebi describit Virgilius, esse causas exteriores, per quas introrsum illa sup plicia causantur, seu ea quę ab intrinsecis creata apparent extrorsum. quem longe melio rem sensum existimo. Deinceps quidem, ut prædictorum seriem exponendo præuertã, necesse est. Fictum igitur puto in profundũ huius Herebi Ditem esse ferream ciuitatem, ut per eam intelligamus profundam obstinati cordis partẽ, in qua uere pertinaces non nunquam sumus & ferrei. Titanes id est homines terrenis dediti, & gigantes id est super bi prostrati, ideo uexati dicuntur, ut cognoscamus circa hoc anxiari terreos, & superbos homines animo. qui dum semper extolli cupiunt, cæco suo iudicio deprimi & uilipen di arbitrãtur. & ab excelso deiiciuntur aliquãdo, quod illis est acre tormentũ. Per Tityon autem discerptum à uulture, mens cuiuscunq; laborantis, ut ea quæ ad eum spectant ag noscat, accipienda est. seu illius, qui in cumulandis thesauris continua cogitatione agitã tur. Ixion autem perpetua circumuolutus rota, circumagitationes optantis regnũ osten dit. Sic & Sisyphus saxa reuoluens, inefficacibus ac laboriosis conatibus uitã ducẽtis de clarat. Per Tantalum autem inter undas, & poma fame pereuntem, auarorum hominũ curas & agones circa infamem parsimoniam intelligere debemus. Theseus autem ocio sus, temetariorum friuolos conatus ostendit, quibus misere cruciantur. Dicunt autẽ hos sob infestatione uexari Tisiphonis. quod sic teor accipiendũ. Interpretatur autẽ Tisipho nes irarum uox. & sic patet qui à talibus cruciantur, in seipsos irasci, & irarum uoces nõ nunquã emittere. Per illos autem tres iudices hoc intelligo, tres enim personas male agen do lædere possumus, deum, proximum, & nosmetipsos, & sic à triplici conscientiæ iudi cio redarguimur & damnamur. Per ianitorem autem tricerberũ canem, cuius officium est uolentes intromittere, & exitum intrantibus prohibere, tres causas intelligẽdas puto. todentes acri motsu deceptorum mentes, letales scilicet assentatorum blandiciæ, falsa fe licitatis opinio, & inanis gloriæ fulgor, quæ quidem cõtinue nouis discipulis detrahen tes ignaros, miseras curas augent, & minuere auctas non permittunt. Circuitur seu inun datur Herebus à quatuor fluminibus, ut per hoc sentiamus, quia hi qui se ratione deiecta ab inceptis concupiscentiis trahi permittunt, † primo recti iudicii perturbata lætitia Ache rontem transeũt, qui carens gaudio interpretatur, & sic pulsa lætitia, ut eius occupet mœ sticia locum necesse est. ex qua ob bonum læticiæ perditum persæpe uehemens nascitur ira, à qua in furorem impellimur, qui Phlegeton est, id est ardens. ex furore etiam in tri sticiam labimur, quę Styx est. & ex trisficia in luctum, & lachrymas, per quas Cocytus ac cipiendus est quartus fluuius. Et sic miseri mortales agimur, cæca concupiscibilis appeti tus opinione seducti, intraq; gerimus, quod in uisceribus terræ à poetis stolidi arbitrãtur inclusum. Herebus autẽ dicitur, ut ait Vgucio, quia nimis hæreat illi quem capit. Dis aũt dicitur à Dite rege suo, qui apud poẽtas diuitiarũ dicitur deus, & hoc ideo quia dines sit, id est abundans locus iste, eo quod in eum descendant, ut plurimum morientes hodie, olim omnes. Tartarus autẽ dicitur a tortura, quia torqueat quos absorbet. Verũ Tartarus

Libr. 1. Tusc.

De Furijs & earum nomi bus, uide infra lib. 3. cap. 1.

Tityus.
Ixion.
Sisyphus.
Tantalus.
Theseus.
Furiæ.
Iudices.
Cerberus.

Quatuor flumina.

est profundissimus infernorum locus, ex quo ut opinari uidetur Vgucio, Christus nemi
nem eduxit. Orcus autē dicitur quia obscurus. Barathrū uero à forma dictus creditur. Est
autem Barathrū uas ex uiminibus confectum à parte superiori propatulum, ab inferio
ri autem acutum, quo utuntur agrestes campani, dum ex uitibus arboribus annexis uin
demiantes uuas colligunt. & hoc ideo dictum, ut intelligamus infernū ampliſſimas fau
ces ad suscipiendum damnatos habere. ad eos uero seruandum artissimum, locum atq
profundum. Infernus autem dicitur, quia omnium terræ partium inferior sit. Auernus
autem ab à quod est sine, & uernos quod est gaudium dicitur, eo quod gaudio careat, &
tristitia lugeat sempiterna.

¶ *Fortaſsis ita legendum, Labimur ex furore in odiū quæ est Styx, ex odio in triſticiam, qui est Acher
ron, ex triſticia in luctum & lachrymas.*

*Descriptio inferorum est apud Virg. Lib. 6. Aeneidos & Homerum Odyſs. A. apud Sillium Italicū,
13. Ouidium. 4. Meta. Non minus autem elegans, quanquam breuis apud Claudianum quoq; secundo li
bro in Rufinum, circa finem qui incipit. Est locus infaustis quo cōciliantur in unū, Cocytus Elegeiboq;
uadis. &c. Ea uero quæ est apud Lucretium lib. 3. totum illud de inferis commentum explicat, quem lo
cum, quia non uulgaris is author est, neq; paſsim obuius, hic asscribendum putaui.*

Atqui animarum etiam quæcunq; Acheronte profundo
Prodita sunt esse, in uita sunt omnia nobis.
Nec miser impendens magnum timet aēre saxum
Tantalus (ut fama est) cassa formidine torpens,
Sed magis in uita diuum metus urget inanis
Mortales, casumq; timent, quem cuiq; ferat sors.
Nec Tityon uolucres ineunt Acheronte iacentem,
Nec quod sub magno scrutentur pectore quicquam,
Perpetuam ætatem poterunt reperire profecto,
Quanlibet immani proiectu corporis extet,
Qui non sola nouem dispersis iugera membris,
Obtineat, sed qui terræ totius orbem.
Non tamen æternum poterit perferre dolorem,
Nec præbere cibum proprio de corpore semper.
Sed Tityus nobis hic est, in amore iacentem
Quem uolucres lacerant, atq; exest anxius angor,
Aut alia quauis scindunt turpedine curæ.
Sisyphus in uita quoq; nobis ante oculos est,
Qui petere à populo fasces, senasq; secures
Imbibit, & semper uictus, tristisq; recedit.
Nam petere imperium, quod inane est, nec datur unquam
Atq; in eo semper durum sufferre laborem,
Hoc est aduerso nixantem trudere monte
Saxum, quod tamen à summo iam uertice rursum
Voluitur, & plani raptim petit æquora campi.
Deinde animi ingratam naturam pascere semper
Atq; explere bonis rebus, satiareq; nunquam,
Quod faciunt nobis annorum tempora, circum
Cum redeunt, fœtusq; ferunt, uariosq; lepores,
Nec tamen explemur, uitai fructibus unquam:
Hoc (ut opinor) id est æuo florente puellas
Quod memorant, laticem pertusum congerere in uas,
Quod tamen expleri nulla ratione potestur.
Cerberus & furiæ iam uero, & lucis egenus
Tartarus horriferos eructans faucibus æstus,

Hæc neq; sunt usquam, neq; possunt esse profecto:
Sed metus in uita, pœnarum pro malefactis
Est insignibus insignis, scelerisq; luela,
Carcer & horribilis, de saxo iactus eorum,
Verbera, carnifices, robur, pix, lamina, tedæ.
Quæ tamen & si absunt, at mens sibi conscia facti
Præmetuens, adhibet stimulos, torretq; flagellis.
Nec uidet in terra, qui terminus esse malorum
Possit, nec quæ sit pœnarum deniq; finis.
Atq; eadem metuit, magis hæc ne in morte graueſcant,
Hinc Acherusia fit stultorum deniq; uita.

In eandem sententiam & Macrob. 1. De som. Scip. de Erebo disputat.
Fuit & beatorum locus apud inferos, Elysius campus nomine, ab Elysio Eleutheri filio εὐσεβεστάτῳ, ut inquit Didym. in Odyss. Δ. alij apud insulas Μακάρων, quas latini fortunatas dicunt, esse hunc uolũt.

De Amore primo Herebi filio. Cap. XV.

EX filiis Herebi primus occurrit amor, quem ab eo ex nocte susceptum, ubi de naturis deorum Tullius asserit. Quod forsan regũ sereniſſime uideretur tibi monstruosum, ni uerum monstraretur ratione possibili. Antiquorum sententia fuit amorem esse animi passionem. Et ideo quicquid optamus id amor est. Verum quoniam in diuersum nostrę affectiones finem feruntur, ut amor non idem circa omnia sit, necesse est. & ob id in paruum numerũ redactis mor bilium desideriis, triplicẽ illũ maiores dixere. Et ante alios Apuleio teste, eo in libro, quẽ de dogmate Platonis scripsit, asserit Plato tres non amplius amores fore. Quorum primũ dixit esse diuinum, cum in corrupta mente, & uirtutis ratione conuenientem. Alterũ de generis animi corruptę & uoluntatis passionẽ. Tertium ex utroq; permixtum. Post quem auditor eius Aristoteles, mutatis ferè potius uerbis quàm sententia, ærq; triplicem uoluit, primum dicens propter honestum, secundum propter delectabile, tertium propter utile mouentẽ captos à se. Sanè quoniã nec is de quo sermo diuinus, aut propter honestũ est, nec ex duobus aliis permixtus, aut propter delectabile, uerum degeneris animi, & propter utile, merito eum iuxta sententiam Ciceronis, filium Herebi noctisq; dicemus, id est cæci mentis & obstinati pectoris. Ab hoc enim in execrabilem auri famem impellimur. ab hoc in cupidinẽ imperii inexplebilem. ab hoc in stolidum perituræ glorię desyderiũ. ab hoc in funestam amicorum cædem. ab hoc in periclitationes urbium, furta, fraudes uiolentias, & dolosa consilia miseri trahimur. Hac peste afficiuntur gnatonici, histriones assentatores, & huiusmodi pernicioſa manus hominum ridentem insipientium sequẽtes fortunam, & eo utuntur ad denudandos blanditiis, & falsis laudibus milites glorioſos. Eum igitur tute pensatis omnibus non amorẽ, quinimmo odiũ rectius uocaremus.

De Gratia Herebi & Noctis filia. Cap. XVI.

HErebi & Noctis Gratiã esse filiam scribit Tullius, ubi de naturis deorũ. Ego tamen alibi legisse memini Gratias seu Iouis & Autonoës, seu Liberi patris ac Veneris fuisse filias. Verũ ut habeamus quid in hoc senserint, qui finxerunt, est sciendum, gratiam esse quandam liberæ mentis affectionẽ, maiorum potissime in minorem, qua nullo præcedente merito indulgentiæ beneficia & obsequia, etiam non petentibus impenduntur. Harum tamen multiplices esse species reor. Aliæ quidem dei sunt immortalis, quibus amotis nulli sumus. Alię uero hominum inter se, & hæ in bonum possunt tendere & in malum, quanquam semper in bonũ sonare uideatur gratia. Has omnes Herebi & Noctis filias, uariatis tamen parentiũ sensibus possemus ostẽdere, sed ut ad hãc omissis in suũ tempus reliquis ueniamus. reor ergo hanc eam gratiam esse, quæ ob aliquod infandum facinus, uel turpes alicuius hominis mores in peruerso aliquo ac detestabili uiro causatur, & sic Herebi, id est obstinatũ pectoris, & Noctis, id est cecæ mentis erit filia gratia talis.

Lib. 5. Hesiodus habet εὐφύνομην

De Labore.iii.Herebi filio. Cap. XVII.

Labor à Cicerone Noctis & Herebi ſcribitur filius, cuius quiditas ab eodem huiuſmodi deſignatur. Labor eſt functio quædam, uel animę uel corporis grauioris operis uel muneris. Qua inſpecta merito Noctis & Herebi filius dicitur ſeu dici poteſt, is ſcilicet qui dãnoſus eſt, & merito reprobandus. Nam uti in Herebo & Nocte perpetua ſontiũ eſt inquietudo, ſic & in ſecretis cogitationibus eorum qui cæca tracti cupidine, circa ſuperflua & minime opportuna, cogitationes agitantur cõtinuæ. & quoniam cogitationes tales in obſcuro cauſantur pectore, merito labor talis filius dicitur Noctis & Herebi.

De Inuidentia ſeu Inuidia.iiii.Herebi filia. Cap. XVIII.

Lib.4. Tuſc.

Nuidentiã dicit Tullius Herebi & Noctis fuiſſe filiam, qui ubi de quæſtionibus Tuſculanis, hanc ab inuidia differentiã facit, dicens inuidentiam ad inuidum tantummodo pertinere, cum inuidia ad eum etiã, cui fertur pertinere uideatur, & de ea concludens dicit. Inuidentiã eſſe ægritudinẽ ſuſceptam propter alterius res ſecundas, quę nil noceant inuidẽti. huius enim habitationem & mores ſic deſcribit Ouidius. Protinus inuidiæ nigro ſqualentia tabo Tecta petit, domus eſt imis in uallibus antri Abdita, ſole carens non ulli peruia uento. Triſtis & ignaui pleniſſima frigoris, & quæ Igne uacet ſemper, caligine ſemper abundet. Ex

Lib.3. Met4.

" paulopoſt. Concuſſæ patuere fores, uidit intus edentem Vipereas carnes uitiorũ alimenta ſuorum Inuidiam, uiſáq; oculos auertit. at illa Surgit humo pigre, ſemeſaruḿq; relinquit Corpora ſerpentũ, paſſúq; incedit inerti. Vtq; deã uidit, formáq;, atmiś q; decorã. Ingemuit, uultuḿq; deæ ad ſuſpiria duxit. Pallor in ore ſedet, macies in corpore toto. Nuſquam recta acies, liuent rubigine dẽtes. Pectora felle uirent, lingua eſt ſuffuſa ueneno. Riſus abeſt, niſi quem uiſi fecere dolores. Nec fruitur ſomno uigilãtibus excita curis. Sed uidet ingratos, intabeſcit́q; uidendo Succeſſus hominum, carpit́q; & carpitur unà. Suppliciuḿq; ſuum eſt &c. Hos uerſus ſi quis plene cõſyderabit, & eam eſſe inuidentiã, quam nos ampliori licentia inuidiam dicimus, & Herebi noctiś q; filiam abſq; difficultate cognoſcet. &c.

De Metu quinto Herebi filio. Cap. XIX.

Metus, ut ſæpe dictus aſſerit Tullius, filius Herebi fuit & noctis. Eſt enim metus, ut idem ait Tullius, rationi aduerſa cautio. Hunc ego horũ parentũ filium dictum arbitror, quia ex remotis à cognitione noſtra noſtris in pectoribus oriatur. Eum tamen duplicem reor, & qui in diſcretum uirũ iure cadere poſſit, ut metuiſſe tonitrua, & qui nulla rationabili cauſa impellente, nõ aliter quàm mulierculas nonnullas exanimat. Hic ſub uocabulo pauoris unus ex minis-

Lib.7.Theb.

" ſtris Martis eſt, ut demonſtratur à Statio dicente. Inde unum dira comitũ de plebe pauorem, Quadrupedes anteire iubet, non alter anhelos Inſinuare metus animuḿq; auertere

" ueris. Aptior innumeræ monſtro uoceśq; manuśq;. Et facies quęcumq; libet, bonus omnia credi Auctor & horrificis lymphare incurſibus urbes. Si geminos ſoles ruituráq; ſuadeat aſtra, Aut mutare ſolum, aut ueteres deſcendere ſyluas. Ah miſeri uidiſſe putant &c. Poſſem rex optime multa uerba facere, huius carminis explicando partes, ut mores metus aperirem. ſed adeo tenuia ſunt figmenta, ut plura dicere ſuperflua ratus ſim. Huic præterea aſcribit Tullius in Tuſculanis quæſtionibus, non aduertenter plures ſubeſſe miniſtros, utputa pigritiam, pudorem, terrorem, timorem, pauorem, exanimationem, cõturbationem, & formidinem, de quibus omnibus ibidem ſerioſe legitur.

Lib.4. Tuſ.

De dolo ſexto Herebi filio. Cap. XX.

Est & Dolus, ut Tullio placet, filius noctis & Herebi, de quo refert cõſuetudinem Barlaam quũ ad Troianum bellũ iniſſet cum Grę cis, & cum minus ardentibus animis iretur in uotum, cõſultantibus quibuſdam ex primatibus de agendis, elatos animos & iactantes, atq; conſilia quorundã audiuiſſet, atq; aliquantiſper ab Vlyſſe, cui familiariſſimus erat, in cõſilium fuiſſe deductum. Qui cum diu ſecum tiſiſſet, rogatus ſententiam dixit, quæ & ſi non honeſta, eo quod opportuna uidebatur,

uidebatur, assumpta est, & eidem cum Epeo fabricandi equi negotium cuestigio commissum est, quo postmodum eò peruentum, ut optato iam fessi potirentur Græci. Satis tenue fictionis est uelum, & ideo cur Herebi, & noctis dicatur filius uideamus. Quod meo iudicio sactis ostenditur literis, quibus docemur ab Herebo forma serpentis assumpta, humani generis hostem in terris ueniisse, & parentum nostrorũ mentes dolosis suggestionibus offuscasse nocte tartarea, & inde tanquam in cultum agrum semen iniecisse letiferum, cuius fructus, cum in legem egissent, extemplo uenit in lucem, & sic dolus nondum in terris cognitus ab initio manauit ex Herebo, & in utero cæcæ mentis cõcep tus, nostra morte & exilio regni cælestis palàm facto, ostendit liquido se filium noctis & Herebi. Sanè quia quod gentiles non nouerunt, finxisse non poterant, arbitror eos pro Herebo intimum cordis humani receſſum intellexisse. ubi enim cogitationum omniũ sedes est, & ideo si eget animus uirtute neglecta, ut ad optatũ deueniat, si desint uires, illi co dirigit ad artes ingenium. Et quoniam facilius dolo capiuntur amantes, eo cogitatio nibus pessimis fabricato, & quos capit & seipsum letifero alligat laqueo, & sic ex nocte id est mentis cæcitate, per quam ea uia, qua minime decet, in desiderium suum tendit, & ægri pectoris ignominiosa cõcupiscentia feruentis dolus creatur, & nascitur, & ut plurimum non ante uisus in lucem, quàm is in præcipitium uenerit in quem struitur.

De Fraude septima Herebi filia. Cap, XXI.

Fraudis imago.

Fraus merito & Herebi & noctis à Cicerone ubi de natutis deorũ, dicitur filia. Letalis quidem & infanda pestis, & iniquæ mentis execrabile uitiũ. Inter hanc & dolum hoc interest, scilicet dolum quandoq; in bonũ operari posse, Fraus nunquam præter in malum. sed potius aduersus hostes dolo agimus, amicos fraude decipimus. Huius autẽ formã Dantes Allegeri Florentinus, eo in poëmate, quod Florentino scripsit idiomate, non parui quidem inter alia poëmata momenti, sic describit. Eam scilicet iusti hominis habere faciem, corpus reliquum serpentinũ, uariis distinctum maculis, atq; coloribus, & eius caudam terminari in scorpionis aculeũ, eam q; Cocytí innare undis, adeo ut illis excepta facie totum contegat horridum corpus, eam q; Getionem cognominat. In placida igitur, & simili iusti hominis facie sentit auctor, extrinsecum fraudulentorum hominum uultum. sunt enim, uultu & eloquio mites, habitu modesti, incessu graues, moribus insignes, & spectabiles pietate, operibus uero miserabilibus gelu iniquitatis tectis uersipelles sunt, astutia callidi, & maculis respersi scelerum, adeo ut omnis eorum operum conclusio pernicioso sit plena ueneno. Et inde Gerion dicta est, quia regnans apud Baleares insulas Gerion miti uultu, blandis q; uerbis, & omni comitate consueuerit hospites suscipere, & demum sub hac benignitate hospites occidere. Cur autem Herebi noctis q; dicta sit filia, eadem quæ de dolo ratio est.

De Pertinacia octaua Herebi filia. Cap. XXII.

Pertinacia insipientium exitiale crimen, secundum Tullium Herebi noctis q; filia est, nec causam uidere difficile. Nam quotiens indigestus mortalium ignauiæ rigor, rationibus ualidis, & calore diuini feruoris interposita obfuscato intellectus caligine moliri nõ potest, obstinationẽ, seu pertinaciam oriri necesse est, imo iam exortum est ignorantiæ certissimũ argumentũ. Ergo bene Pertinaciã Herebi, quẽ sæpe gelidũ diximus, & noctis, quam sæpe caliginẽ mentis mõstrauimus esse, filia est.

De Egestate. ix. Herebi filia. Cap. XXIII.

Gestas Herebi Noctis q; filia, non ea est quã plurimi arbitrantur, opportunis scilicet carere. hanc enim uiri fortes tolerantia superauere, ut in arenis Libycis Cato. sed ea potius, cui abundantes falso iudicio tracti succũbunt, ut auri cupidos Midas Phrygum rex, qui dum omnia quę tangebat iuxta uotum uertentur in autũ, fame peribat. hæc est ergo uere Herebi filia, id est gelidi cordis ac ignaui, ac etiã noctis, id est cæci consilii, existimantis optimum diuitias augere, ut usu cateamus earum.

De

De Miseria.x.Herebi filia. Cap. XXIIII.

PLacet insuper Tullio Miseriam Herebi noctis q; filiam fuisse. Hoc enim adeo extremum infortunium est, ut possit prospectantes in misericordiam com mouere. Quod quidé nosipsi nobis facimus, dum neglecto ueritatis lumi ne perituras res abeuntes quocũq; modo, nõ aliter ingemiscimus, quàm si perpetuas perderemus, & sic ab offuscato mentis iudicio cõcussum pectus, suspiriis lachrymis q; miseriã emittit in publicũ, ut inde filia noctis & herebi dici possit.

De Fame. xi. Herebi filia. Cap. XXV.

FAmen dicit Paulus iuxta Chrysippum Herebi noctis q; fuisse filiam. Hęc aut tem aut publica est, ut olim præmonstrata Pharaoni, aut priuata, ut Ethico nis: Publica ex uniuersali frugum penuria cõsueuit contingere. Cuius rei aut diuina ira causa est, uel diuturnum bellum, seu aduersa supercælestium corporum dispositio, seu uermes subterranei rodentes semina, seu locustæ iam fata nascentia deuorãtes. Ex quibus causa prima à nemine mortalium nosci potest, & sic dici potetit Herebi noctis q; filia. sed non Herebi in uisceribus terræ latentis, aut in ægris hominum pectoribus residentis, quinimmo in profundo diuinæ mentis arcano sanctissime uigilantis, quem intellectus hominũ mortalitatis caligine offuscatus intue ri non potest, nec etiam noctis diuinæ mentis, in qua nihil unquam fuit obscurum, ue rum suo semper lumine cuncta clarificat, sed nostræ imbecillitatis errore. Cæteras causæ huius species afferunt mathematici suis artibus etiam præuideri posse. Si autem sic est lis fames, nec Herebi, nec noctis filia esse potest. Si aũt nõ sic, tunc ut de eo diximus, cũ in arcano naturæ antro repositũ uideri nõ possit, linquet, ut talis fames filia sit noctis & Herebi, ratione iã dicta. Priuata autẽ fames, aut ex penuria ciborũ cõtinget, ut plurimũ, aut aliquãdo ex fastidio stomachantiũ. si ex penuria, aut inertia atq; desidia patietis, aut in statis crimine cõtingit. Si ex inertia uel desidia, ut quãdoq; uidemus quosdã lasciuis pos tius & inertiis atq; ocio uacare, quàm rei familiaris cutã gerere. Hæc profecto Noctis & Herebi filia est eo pacto, quo superiores sunt cæteri. Si egestatis crimine, dũmodo nõ ob intemperantiã sit egenus qui patitur, nec hanc Herebi noctis q; filiã puto, nisi ob id dixe rim quia ab intrinseco stomachi esurientis procedit. Si uero ob ciborũ fastidiũ fames sit, ut nõnunquã quibusdã discolis, atq; praua cõsuetudine nauseantibus contigisse nosci mus. quibus nisi exquisita edulia, & pulmenta accurate composita, seu regum tuccetis in precioſa uina atq; forensia apponantur, adeo uulgaria spernunt & respuunt, ut prius fe torqueri inedia permittant quàm comedant, nulli dubium quin & hæc nata sit Here bi atq; noctis. Huius autem mansionem & formam sic describit Ouidius. Quæsitam q; Lib. 8. Meta. « famem lapidoso inuenit in agro Vnguibus & raris uellentem dentibus herbas. Hirtus « erat crinis, caua lumina, pallor in ore. Labra in cana situ, scabræ rubigine fauces. Dura cu « tis per quam spectari uiscera possent. Ossa sub incuruis extabãt arida lumbis. Ventris erat « pro uentre locus, pendere putares Pectus, & à spinæ tantũmodo crate teneri. Auxerat arti « culos macies genuum q; rigebat Orbis, & inmodico prodibant tubere tali. Hanc procul « ut uidit &c.

De Querela.xii. Herebi filia. Cap. XVI.

QVerelam dicit Tullius filiam fuisse Noctis & Herebi, quod facile cõceditur. si quid sit, sanę mentis oculo prospectetur. Est enim morbus quasi male cõ uenientis secum animi, ob hoc in insanũ ueniens pectus, quia aut subinde quod sibi debetur autumat inconsultus homo, aut ægre fert sibi non dari quod optat, uel non posse quod cupiat. Et sic quod suum crimen est, alie num lumine mẽtis priuatus existimat. Hinc queritur lasciuus amans, hinc auri cupidus, hinc bonorũ auidus, hinc sanguinis sitibundus, & alii plures malum quod introduxe runt ipsi, & prudentes eiecisse poterant, flentes.

De Morbo, xiiii. Herebi filio. Cap. XIIII. Et

ST Herebi noctisq; filius Morbus, ut placet Tullio & Crisyppo. Hic autem mentis & corporis potest esse defectus, & uti in corpore ab humorũ discordantia, sic in mẽte animorũ incõuenientia causatur. & tunc merito huiusmodi parentũ id est cæcitatis intrinsecæ filius nuncupatur, & quoniam in mortem salutis tendere uideatur, morbus ut placet pluribus appellatur.

De Senectute. xiiii. Herebi filia. Cap. XXVIII.

SEnectus ætatum ultima, & morti contermina, solo contingit corpori cum rationalis anima tendat uiriditate perpetua in æternum. Hæc ut ait Tullius Herebi fuit noctisq; filia. quod quidem facile concedi potest, cum illi sit in complexione conformis, frigida scilicet & sicca, & filii similes consueuerũt esse parentibus. Est insuper Herebus iners, & tremulus, à quibus non degenerat senectus, cum ut cernimus tremula sit & tarda. Porrò quia hebetes offuscatosq; sensus habet corporeos, non incongrue illi noctem dixere matrẽ. Attamen hoc habet insigne, quia quantum illi subtrahitur uirium, tantum magis augetur cõsilii. ex quo fit ut uenerãda sit, & eius cani iuuenum præponantur lacertis.

De Pallore decimoquinto Herebi filio, Cap. XXIX

PAllor faciei atq; totius corporis exsanguis est color, exhausti sanguinis, seu ægri seu repentini timoris certissimus testis. hic noctis & Herebi filius est, teste Crisyppo. Et hoc ideo, quia quicquid à luce solis non cernitur, aut à minus bona uegetatione nutritur, pallore facile occupatur. & supra dictum est, quia neq; solem uideat neq; calorem sentiat Herebus, & ob id ubi ista cõtingunt, frigescere sanguinem, & aduersa digestione corrumpi, & per consequens oriri pallorem necesse est, ut sanguis uidemus in eis, qui diu cæco carcere clausi in lucem ueniunt, aut qui ab ægritudine corporea fatigati resurgunt, uel subito correpti pauore pallescunt.

De Tenebra decimasexta Herebi filia. Cap. XXX.

HErebi noctisq; filiam esse tenebram nullo intercedente teste creditur. Sanè ne idem mater & filia uideantur, in hoc differunt. Nocte aliqualis res luminosa cernitur, ut luna, & sydera, seu ignis aliquando. In tenebra autem nil unquam apparet luminis. & si appareat usquam, desistet esse tenebra.

De somno decimoseptimo Herebi filio. Cap. XXXI.

SOmnus secundum quosdam est intimi ignis coctio, & per membra mollita, & labore relaxata diffusa quies. secundum uero alios est quies animalium uirtutum, cum intentione naturalium. De hoc sic scribit Ouidius. Somne quies rerum placidissime somne deorum, Pax animi, quem cura fugit, qui corpora duris Fessa ministeriis mulces reparasq; labori. Sanè longe plenius somni commoda describit Seneca poeta in tragœdia Herculis furentis dum dicit. Tu quoq; domitor somne Malorũ requies animi. Pars humanæ melior uitæ. Vos lucer matris genus Astreæ. Frater duræ languidæ mortis Veris miscens falsa, futuri Certus, & idem pessimus auctor, Pater ò rerum portus uitæ, Lucis requies, noctisq; comes, Qui par regi famulóq; uenis. Placidus fessum lenisq; foue Pauidum leti genus humanum, Cogis longam discere mortem Preme deuictum &c. Huic præterea describit thalamum satis aptũ dormiendi cupido dicẽs, Est prope Cimmerios longo spelunca recessu Mons cauus, ignaui domus, & penetralia somni. Quo nunquam radiis oriens mediúe cadens ue, Phœbus adire potest, nebulę caligine mixtæ Exalantur humo dubiæq; crepuscula lucis, Nõ uigil ales ibi cristati cantibus oris, Euocat aurorã, nec uoce silentia rũpunt, Sollicitúue canes, canibusúe sagacior anser. Garrula nec Progne ftettẽtia pectora mulcet, Non fera, nõ pecudes, non mota flamine rami Humanæúe sonũ reddũt cõuitia lingue. Muta quies habitat saxo tamẽ exit ab imo Riuus aquę Lethes, per quẽ cũ murmure labens Inuitat somnos crepitãtibus unda lapillis. Ante fores antri fœcũda papauera flores Innumeræq; herbę, quarũ de lacte soporẽ Nox legit, & spargit p opacas humida tenebras, Ianua ne uersos stridorẽ cardine reddat, Nulla domo tota est custos in limine nullus,

Ouid. lib. 11. Meta.

In

« In medio torus est hebano sublimis in antro, Plumeus unicolor pullo uelamine tectus
« Quo cubat ipse deus membris languore solutis. Hunc circa passim uarias imitantia for-
« mas Somnia uana iacent totidem quot messis aristas, Sylua gerit frondes, eiectas littus
arenas &c. Hunc tam spectabili thalamo, ac cubiculari decoratum deum, dicit Tullius
Herebi & Noctis fuisse filium, cuius rei causa uidenda est, & inde uidere poterimus de
ministris, cum satis sensus appareat descripti thalami. Filius ergo Herebi Noctisq; dici-
tur somnus, quia à uaporibus humidis è stomacho surgentibus, & oppilãtibus arterias,
& quieta obscuritate causetur. Si autem de mortali somno uelimus intelligere, non diffi-
cilius parentũ talium dabitur causa. Nam calore caritatis perdito, & omissa rationis uia,
ut necessarium sit in letiferum ire somnum, satis apertum est. Nunc autem de assistenti-
bus uideamus, quæ somnia sint multiplicium specierum, ex quibus quinq; tantum su-
quam se mortalibus miscet nisi lente, dum se incipit somnus immittere, existimantibus
nobis adhuc uigilare, afferí q; horribiles uisu formas, & ut plurimum à natura specie &
magnitudine discrepantes. certamen noxiũ, aut mirabile gaudiũ, tempestates ualidas,
uentosq; sonoros, & huiusmodi. Huius generis dicit Macrobius esse etiam emactes seu
ephiactes, uel ephialtes, quos cõmunis persuasio existimat quiescentes inuadere, & suo
põdere pressos, sentientesq; grauare. Et huius causam opinãtur multi stomachũ nimio
cibo uel potu grauatum, seu longo ieiunio uacuum, & nonnunquam aliquem ex hu-
moribus cæteris prædominantem. Sunt qui superaddant hæsitationes, dicantq; Virgi-
lium intellexisse Didonem uidisse phantasmata, dum sorori conquesta est dicens. Quæ
me suspensam insomnia terrent. & illud insomnia pro phantasmate licentia poetica im-
proprie positum. Secunda insomniũ nuncupatur à præmeditatione causatum, ut Tul-
lius affirmare uidetur in libro reipublicæ dicens. Fit enim sæpe ut cogitationes sermo-
nesq; nostri pariant aliquid insomnio, quale de Homero scribit Ennius, de quo uidelic-
cet sæpissime uigilans solebat cogitare & loqui &c. In hac igitur specie somni amans di-
lectam sibi puellam in amplexus eius occurrentẽ aspiciet, aut fugientẽ miserrimus exora-
bit. Nauta trãquillũ mare nauẽq; pansis uelis sulcantẽ, aut tẽpestate periclitantẽ aspiciet.
Sic & agricola frustra lætabiť lætas aruis intuẽs segetes, depastasq; plorabit. Ingurgitator
pocula exhauriet, ieiunus cibos, aut optabit, aut faucib⁹ uacuis deuorabit appositos. De
prẽmeditatis autẽ à Didone saucia, uisa quidã uolũt, eo quòd uideatur à Virgilio often-
sam prẽmeditationẽ, dum dicit. Multa uiri uirtus animo multusq; recusat Gẽtis honos,
hærent infixi pectore uultus. Verbaq; &c. & sic tanquã ex præmeditatione proueniés ui-
detur esse insomniũ. Verum quoniam ex affectione procedunt, unà cũ somno in auras
euanescunt, ut ipse idẽ Virgilius dicit. Sed falsa ad cælũ mittunt insomnia manes. Som-
nium species tertia appellatur, per quod placet Macrobio certa somniari, sed sub uelamis
ne, ut teste Moyse in pentateucho uidit Ioseph manipulos fratrũ suorũ adorantes, & ut
ait Valeri. Astiages uitẽ & urinam ex genitalibus filiæ prodeuntes, hoc autẽ fieri uoluit
homine existente sobrio, ut plurimum sumus propinquante die. Quarta uero species ui-
sio nominatur, nullas præ se ferens ambages, quinimmo quod futurum est liquida pa-
tefactione demonstrat, ut uidit Arterius Rufus Romanus eques dormiens, Syracusis se-
scilicet dum gladiatorum munus inspiceret, retiarii manu transfodi. quod die sequenti
cum multis nunciasset, secutum est. Quinta & ultima somniorum species oraculum ue-
teres uocauere, quod Macrobius esse uult, dum sopiti parentes maioresq; nostros, grauẽ
hominem ut pontificem, seu ipsum deum aliqua dicentem seu præmonentem nos cer-
nimus, ut insomnis Ioseph ab angelo præmonitus est, ut acciperet puerum & matrem
eius, & cum eis secederet in Aegyptum. Sanè nonnulli ex priscis, ut ex uerbis Porphyri
philosophi satis percipi potest, omnia per quietem uisa uera esse arbitrati sunt, sed utplu-
rimum minime intellecta. & ob hoc uidetur Porphyrium longe aliter quàm multi sui-
ant alii, sentire, quod per Homerum primo, deinde per Virgilium dictum est, & quoniã
familiare

Somniorum species.
Phantasma in genere.
Insomnium. ἐνύπνιος.
Lib. 6. Aen.
Somnium. ὄνειρος.
Lib. 1. Cap. 7.
Visio. ὅραμα.
Oraculum. Χρηματισμός.

familiare magis Virgilii quàm Homeri carmen deducamus in medium. Dicit etenim Virg. Sunt geminæ somni portæ, quarum altera fertur Cornea, qua ueris facilis datur exi- Lib. 6. Aen.
tus umbris. Altera candenti perfecta nitens elephanto, Sed falsa ad cælum mittunt in-
somnia manes &c. Per hos uersus uult Porphyrius somnia omnia uera esse, sentiés quod
anima sopito corpore tanquam paululum solutior, in suam diuinitatem nitatur, & in
latens humanitatem uerum aciem omnem dirigat intellectus, & nonnulla uideat, & di
scernat, & plura uideat quàm discernat, seu longius abdita sint, seu densiori tegmine oc-
cultata. & hinc fit ut quod discernit, esto non plene nebulo caliginis mortalitatis obsi-
stente. dictum sit, per corneã emitti ianuam, cum cornu huius naturæ sit, ut extenuatũ
pertium sit intuitu, & tanquam diaphanum corpus in se recondita uidere permittat.
Quod autem obsistente carnis caligine uidere non potest, id elephanto contectum dici-
mus, cuius quidem os à natura adeo condensatum est, ut in quantamcunq; tenuitatem
redigatur, uidere supposita non permittat. quæ ideo falsa dicit Virg. quia minime intelle-
cta sunt, ut ait Porphyrius. Nunc autem superest de ministris uidere, qui etsi forte mul- Somnij minis-
ti sint, nomina trium tantũ esse cognoscimus, quorũ primũ Morphea dictum uolunt, stri.
quod interpretatẽ formatio seu simulachrũ, cuius domini iussu officium est quoscunq;
hominum ultus fingere, uerba, mores, uoces, & idiomata, ut scribit Ouidius dicens,
Ar pater è populo natorum mille suorum Excitat artificem simulatoreḿq; figuræ Mor- Lib. 11. Metá.
phea, non illo iussos solertior alter Exprimit incessus uultũq; sonuḿq; loquendi, Adii-
cit & uestes, & cõsuetissima cuiq; Verba, sed hic solos homines imitatur &c. Secundum
autem Icelon, seu Phobetora, quorum ego nominum significatum ignoro. Huius ta-
men officium hoc in carmine dicit Ouidius. altet Fit fera, fit uolucris, fit longo corpore
serpens. Hunc Icelon superi mortale phobetora uulgus Nominat &c. Tertium uero di- b
xere panthũ, quasi totum, cuius officium est insensibilia fingere Ouidio teste, dum ait.
Est etiam diuersæ tertius artis Phantasos ille, in humum, saxuḿq;, undaḿq;, trabeḿq;
Quæq; uacant anima fallaciter omnia transit &c. Quasi ex his uelit quæ cernimus dor-
mientes, ab exteriori potentia nobis ablata sint. Verum utrum sic sit uideant alii.

Somnum Homerus Iliad. Ξ. in Lemno habitantem facit, cuius rationem Grammatici afferunt alte- a
ram μυθολογικὴν, quoniam ibi Pasithea quam amabat cum sorore Aglaie, Vulcani uxore erat, alteram
φυσικὴν quia οἶνος φόβος ἢ νήσος.
Lapsus est Bocat. qui panthum pro phantaso, apud Ouid. legit. Nam tres somniorum ministros Ouid. b
μορφέα à formis, ἰκέλον uel φοβήτορα ab exprimendis similitudinibus & incutiendo terrore, Et φάντασον ab apparentia uocauit.

De Morte decimaoctaua Herebi filia. Cap. XXXII.

MOrs, ut uoluere Tullius & Chrysippus, filia fuit noctis & Herebi, quam ulti a
mum esse terribilium testatur Aristoteles. ab hac enim omnes ab ea ipsa
die, qua miseri mundum intramus, sensim adeo, ut non aduertamus con
tinue carpimur. & cum quotidie moriamur, tunc uulgato sermone mori
dicimur, cum mori desinimus. Hanc, etsi mille modis miseri rapiamur,
aut uiolentam, aut naturalem uoluere ptiores. Violenta est quæ ferro uel igni, uel casu
aliquo, fugienti, uel etiam postulanti infertur. Naturalis autem secundum Macrobium
super somnio Scipionis ea est, qua non corpus ab anima, sed à corpore anima derelicta
est. Vocauere ueteres senium mortem maturam seu meritam, iuuenũ immaturam, pue-
torum autem acerbam dixere, necnon & aliis multis nominibus appellata est, ut atro-
pos, parca, letum, nex, & fatum. Huius etiam dirum opus sic breuiter describit Statius.
Stygiis emissa tenebris Mors fruitur cœlo bellatoreḿq; uolando Campũ operit nigró́q; Lib. 8. Theb.
uitros inuita hiatu. Nil uulgare legens, sed quæ dignissima uita, Funera præcipuos an-
nis animiśq; cruento Angue notat &c. Sed iam quæ pauca ficta sunt detegamus. Here-
bi illam dicunt filiam, qui ab Herebo missa sit, ut in præscripto carmine Statius, Stygiis
emissa tenebris, seu quia colore careat, ut caret Herebus. Noctis autem ideo filia dicta est,

quia horribilis & obscura uideatur. Mors autem dicta est ut dicit Vgucio, quia mordeat, uel à morsu parentis primi per quem morimur, uel à Marte qui interfector est hominū. uel mors quasi amaror, quia amara sit, nihil enim hominibus creditur amatior morte, eis exceptis, de quibus dicit Ioānes in Apocalypsi, Beati mortui qui in domino moriuntur. Hęc ut placere uidetur Seruio, ab Atropo de qua supra, differt, quia per hanc uiolentā debemus intelligere mortem, ut satis etiam colligitur proximo supra ex carmine Statii. Per Atropon autem uult intelligi naturalem rerum dispositionē. Atropos autem dicta quia non conuertitur. Parcam uero eam per antiphrasim dixere, eo quod nemini parcat. Sic & letum, cum sit molestissima rerū. Necem autem illam proprie arbitror, qua aqua uel laqueo seu modo alio spiritus intercluditur. Fatum aūt dicta est, eo quod diuina prouidentia præmonstratum sit, qui nascuntur omnes mori debere.

4 *Mortem Iuppiter iratus aliquando ad Sisyphum corripiendum misit. Sed hic illam comprehensam in uincula coniecit, factumq; est ut diu nemo moreretur, donec Mars missus mortē è uinculis liberauit, & Sisyphum morti uinctum tradidit: fabula ex Pherecyde citatur à Comment. Homeri.*

De Charonte. xix. Herebi filio. Cap. XXXIII.

Lib. 6. Aen.

CHaron Acherōtis nauta, Herebi & Noctis filius dicitur à Chrysippo, de quo sic ait Vir. Portitor has horrendus aquas & flumina seruat Terribili squalore Charon, cui plurima mēto Canicies inculta iacet, stant lumina flamma. Sordidus ex humeris nudo dependet amictus. Ipse ratem subigit contо uelis q; ministrat Et ferruginea subuectat corpora cymba, Iam senior, sed cruda deo, uiridis q; senectus. Charon, quem Seruius deuoluit in χρόνον, tempus est. Herebus autem hic pro intrinseco diuinæ mentis consilio intelligendus est, à quo tempus & cæteta omnia creata sunt, & sic Herebus Charontis pater. Nox autem illi ob id mater dicta est, quia ante creatum tempus nulla fuit sensibilis lux, & ideo in tenebris factum est, & ex tenebris productum uidetur. Apud inferos uero ideo positus est Charon, quia superi tempore non indigent, ut nos mortales, qui ab illis sumus inferi, indigemus. Quod autem Charon corpora deferat ex una in alteram Acherontis ripam, ideo fictum est ut intelligamus, quoniam tempus confestim ut nascimur, suo nos sumit in gremio, & in ripam defert oppositam, id est in mortem, quæ quidem est natiuitati contraria, cum illa deducat in esse, & hæc corporibus auferat esse. Vehimur præterea à Charonte per Acherontem fluuium qui absq; gaudio interpretatur, ut aduertamus, quoniam à tempore trahimur ad uitam labilem & miseriis plenam. Eum præterea dicit Virg. senem, sed robusta uiridiq; fultum senecta, ut cognoscamus tempus annositate uires nō perdere, hoc idem hodie potest quod potuit dum creatum est. Sordidus autem illi amictus est, ut appareat, quia circa terrena, quæ sordida sunt, uersentur.

De Die. xx. Herebi filia. Cap. XXXIIII.

DIes Herebi noctis q; fuit filia, sic ubi de naturis deorū, scribente Tullio. Hanc dicit Theodontius Aetheri fratri suo coniugio copulatam. Quod Herebi filia sit & Noctis, talis ratio redditur à quibusdam. Herebum enim à parte totum sumentes, pro uniuerso terræ corpore sumi uoluere, ex extremo cuius quod horizonta uocant Græci, nō est dubium aduentu solis, cedente nocte diem consurgere, & eam Herebum ex nocte produxisse. Eam autem Aetheri coniunctam connubio ideo dicunt, quia Aetherem intelligunt ignem, qui claritate carere non potest. & ob id cum dies clara sit, nil aliud uolūt quàm claritudinem igni coniunctam ostendere. Hæc autem ab antiquis postquam à deo dictum est, uespere & mane factum est dies una, huius magnitudinis designata est, ut idem tempus quod labitur assurgente sole & mundum omnem circumeunte, atq; in eodem loco unde surrexerat redeunte, ea cum nocte, quæ includitur, dies dicatur una, & hæc naturalis, quam in. xxiiii. æquas partes diuisere, & has horas nuncupauere. Deinde prout eisdem uisum est, artificialis est superinducta dies, quæ in diem & noctem diuisa unicuiq; partium diei scilicet & noctis xii. horas

Dies naturalis & artificialis.

xii. horas, esto inæquales, esse cõcessere. & artificialem ab artificio excogitantis eam dixere, qua in suis iudiciis utplurimum utuntur astrologi, inde medici criticum inuenere diem, eáq; circa ægritudinũ obseruationes utuntur. Dierum uero naturalium initium non æque à nationibus omnibus sumitur. Romani autem ut ait M. Varro, à nocte media incepisse, & in sequentis noctis medium terminasse uoluerunt. quam dimensionem adhuc seruant Itali, & potissime in iudicialibus causis. Athenienses autem olim à solis occasu incipientes, diem in occasum diei sequentis finiebant. Babylonii uero ab ortu faciebant, quod ob occasu Attici. Vmbri qui & Hetrusci sunt, à meridie illi fecere principium, & in sequentis diei meridiem terminabant, quæ consuetudo adhuc ab astrologis obseruatur. Est & præterea dies naturalis secundum uarias eius qualitates uariis distincta nominibus. Nam ut Macrobius saturnaliorum asserit, ab initio diei Romanorũ incipiens primum tempus diei dicit mediæ, noctis inclinatio, eo quod nox in diem incipiat declinare. Deinde à galli cantu gallicinium nuncupatum. Tertium conticinium, eo quod sopita omnia conticescere uideantur. Quartum diluculum dicitur, eo quod diei lux apparere uideatur. Subsequenter quintum tempus sole iam surgente, mane uocari uoluere, seu quod à manibus exordium lucis emergi uisum sit, seu ab omine boni nominis. Nam Lanubini mane pro bono dicũt. Sextum autem dixere meridium, hoc est diei medium, quod nos meridiem dicimus. ab hac autem hora tempus in noctem tendens, quod septimum est uocatur occiduum, quia cadere uideatur. Octauum uero suprema tempestas nuncupatum est, eo quod diei sit nouissimum tempus, ut in. xii. tabulis est expressum, Solis occasus suprema tempestas esto. Deinde nonum tempus dicitur uespera, quod à Græcis tractum est. Illi enim hesperam à stella hespero, quæ in occasu solis apparet dicunt. Decimum autem tempus, quod est noctis initium, dicitur prima fax, eo quod tunc stellæ incipiant apparere, seu ut aliis placet, quia tunc luce cessante diei, incipimus faces accendere, ut tenebras noctis uincamus lumine. Tempus uero undecimum nox concubia dictum est, eo quod ea hora post aliqualem uigiliam cubitum consueuerint ire mortales. Duodecimum quidem diei tempus quod noctis est tertium, intempestum dicitur, eo quod nullis gerendis rebus uideatur accommodum. Cuius finis est circa principium eius, quod diximus mediæ noctis inclinatio. Insuper cum humana solertia respectu habito ad septennarium numerum, quem quibusdam ex causis ueteres uoluere perfectũ, disposuerit omne tempus per septimanas dierum efflui, & dies illas septimanæ nominibus uariis nuncupare, consueuere nonnulli nominum talium exquirere causas, quas ego has puto, cum à planetis apud nos quinq; denominentur. Sexta sabbatum ab Hebreis dicta, à christianis postea immutata non est, eo quod requiem dicãt significare latine, ut appareat cum creauisset omnia deus in sex diebus, eum septima ab omnibus operibus suis quieuisse. Dominica autem dies, quæ nobis christianis est septima sic eo dicta est, quia ea die Christus dei filius, non solum ab omnibus laboribus suis quieuit, uerum uictor surrexit à mortuis, & sic illam à domino nostro patres inclyti uocauere dominicam. Alii uolunt à Sole denominatam, eo quod ipse sit planetarum princeps, & inde dicatur dominus, & quia eiusdem diei horæ primæ principatum habeat, ob id illam denominari dominicam. Sed cum longe alius sit ordo planetarum quàm in nominibus dierum habeatur, est sciendum secundum planetarum ordinem successiue unicuiq; diei horæ dare dominium, & ab eo cui contingit primæ horæ diei dominiũ habere, ab eo dies illa denominata est, utputa si diei dominicæ, Veneri secundam horam tribues, quæ soli immediate subiacet, & Mercurio tertiam, qui subiacet Veneri, & Lunæ quartam quæ subiacet Mercurio, quintam autem Saturno, ad quem conuertendus est ordo cum in luna defecerit, sextam Ioui, & sic de singulis uiginti quatuor horis diei dominicæ sub nomine uel dominio Mercurii inueniretur hora uigesimaquarta & uigesimaquinta, quę prima est diei sequentis sub nomine uel dominio

Initia diei uária, uide Gell. lib. 3. cap. 2.

Diei partitio Lib. 1. cap. 2.

Dierum nomina à planetis.

Lunæ, & ideo ab ea ſecundus denominatus eſt hebdomadæ dies, ſeu potius primus, ut dies dominica ſeptima ſit hebdomadæ & quietis dies. A qua prima diei Lunæ hora, ſi eodem modo computaueris, uigeſimamquartã eius horam inuenies ſub Iouis imperio conſtitutã, & uigeſimamquintã ſub Martis dominio, à quo & ipſa ſecunda dies Martis denominata eſt, quia primæ eius horæ Mars imperet, & ſic ſucceſſiue de ſingulis donec ad ultimam deueneris ſabbati, quæ Marti ſubeſt, & ſubſequitur prima diei ſequentis aſcripta Soli, à quo dies ut ante diximus dicta eſt. Dies autem naturalis cum ex die conſtet & nocte, à die tota tanquam à digniori parte denominata eſt, & dies à diis uocitata, nam Νὺς græce, latine dicitur deus. Nam uti dii mortalibus opinione ueterum adiutores ſunt, ſic & adiutrices ſunt dies, & à diis ipſis etiã eam ob cauſam denominatæ ſunt.

Νὺς diuus eſt à genitiuo Διὸς abſtractum.

Poſtquã è ſubterraneis latebris in diei lucem præſtante deo deuenimus, ſuperetne nobis ut eque de omnibus Herebi filiis diximus, etiam de Aethere, quem eiuſdem filium uolunt, quid ſenſerint ueteres, deſcripſiſſe. Sane quoniam omne eius maſculinum genus hoc excepto filio ſterile eſt, & huius non eſt parua poſteritas, & in longum ſatis uolumen protractum eſt, eum in ſecundũ ſeruandum honeſtius ratus ſum, & primo finem imponere.

Aethera describit prolis cum parte secundus.

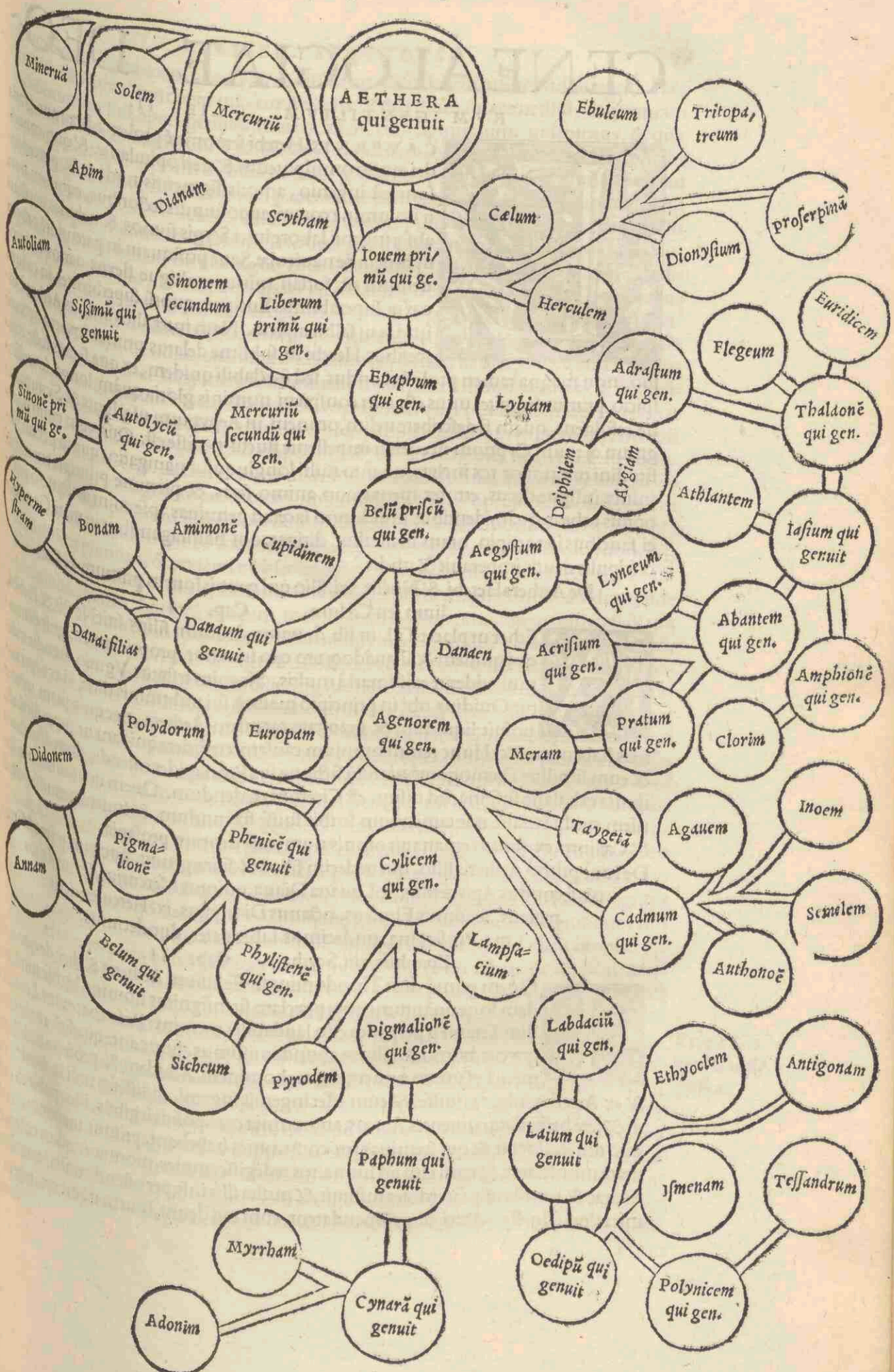

CAVERNIS Herebi ferè omnẽ prolem eduximus, gratia dei noſtri omnipotentis & ueri opitulante, & quo conceſſum eſt ingenio, amotis figmentis nudam & præcedentibus uoluminibus coram appoſuimus lectoribus, equidem non abſq; ingenti labore inter Stygis fumos, & nebulas uacillantis hincinde nauiculæ. Sane poſtquam in patentioré orbem uentum eſt, forſan minus ambigue flexus uarios recipro-coſq; ſuperabimus Euripos, quorũ ſuperbientes in cælum undas ni fallor aſpicio. Nam inter alios arduus Aether è uiſceribus Herebi in ſublime delatus primus impetu occurrit ſuo, non magna tamen prole fœcundus, ſed ſpectabili quidem, ex qua ſi ſatis recte conſpicio, primus Iuppiter unus eſt, tam conſpicui nominis gloria quàm longa ſucceſſione refulgens. quam ſi deſcribere uelim, omnem in Aegyptum uſq; littus & Syrium, tegnuḿq; tuum Cyprium ut euehar impellente fluctu neceſſe eſt. Quæ cum tanto ſit celeſitudini tuæ notior rex inclyte, quanto mihi longinquior nauigatio, quæſo per tui nominis inſigne decus, errores meos æquo animo feras, & pii more principis emendari potius iubeas, quàm dentibus inuidorum lacerari permittas. Ipſe enim tenſo uelo ex Orci faucibus iter arripio, orans ut ille illud dirigat, qui naufragantibus in mare Genesaretæ diſcipulis uentis imperauit & undis.

De Aethere Herebi & Noctis. xxi. filio qui genuit Iouem primum & Cælium ſeu Cælum. Cap. I.

AEther ut placet Tul. in lib. de natur. deorum, filius fuit Noctis & Herebi, qui quidem & ſi quãdoq; pro cælo ſumatur, proprie tamen ignis elementum uidetur exiſtimari à multis. Sic enim teſtatur Vgutio, ſic uelle uidetur Ouidius, ubi in principio maioris ſui uoluminis dicit, Hæc ſuper impoſuit liquidum & grauitate carentem Aethera, nec quicquam terrenæ fecis habentem &c. Hunc rerum omnium cauſam credidere quidam ut ſupra dictũ eſt, & eum ſimiliter Dæmogorgonis filiũ fictione ſua Pronapides oſtendit, dum dixit chaos ignita exhalaſſe ſuſpiria. ſed uiſum eſt Ciceroni credendum. Quem quantumcunq; ſtet rilem multi faciant, ipſe tamen eum ſcribit fuiſſe fœcundum, & Iouem genuiſſe primũ & Cælium, ex quibus emanauit omnis numeroſa deorum proſapia.

De Ioue primo Aetheris filio, qui tredecim filios & filias genuit, quorum prima Minerua, ſecundus Apis, tertius Sol, quarta Diana, quintus Mercurius, ſextus Tritopatreus, ſeptimus Ebuleus, octauus Dionyſius. ix. Hercules, decima Proſerpina, undecimus Liber patet, duodecimus Epaphus. xiii. Scytha. Cap. II.

IOuem primũ dicit Theodontius fuiſſe filium Aetheris & diei, de quo quidem Ioue quantumcunq; præclaro ſit inſignitus nomine, legiſſe nihil, audiuiſſe tamen perpauca eſto laudabilia memini. Referebat enim Leontius græcus homo & talium abundantiſſimus, hunc ante quæſitũ maius nomen Lyſaniam nuncupatum, hominem Arcadem & profecto nobilem, & ex Arcadia Athenas iuiſſe. & cum eſſet ingentis ingenii, uidiſſeq; rudi in ſeculo, rudi & ferè beſtiali ritu uiuentes Atticos, ante omnia compoſitis legibus, illos publico inſtituto uiuere docuit. & qui fœminas ferè communes habebant, primus matrimonia celebrare monſtrauit. & cum iam ad humanos redegiſſet mores, monuit eos deos colere, & eis aras & templa atq; ſacerdotes inſtituit, & multa illis inſuper oſtendit utilia, quæ dum mirarẽtur ſylueſtres Attici, atq; cõmendarent, eum rati deum, Iouem uocauere, tegeḿq; ſuum

suum fecere. Quem etiam Cicero antiquissimum dicit Athenienſium fuiſſe regem. Hæc mihi de isto sunt. Nunc uero uiso cur Aetheris & diei illum finxerint filiũ. & quoniam celebertimum fuit apud gentiles Iouis nomen, eius significatum uidebimus, & quæ potuerit esse impositionis causa & deificationis perscrutabimur. Dicunt ergo eum Aethe ris fuisse filium, seu ut eum nobilitent patre generoso. putabant enim primam rerum causam ignem, & sic illi nobiliorem patrem dare non poterant. seu quod eum cælestem putarent hominem, seu deum à cælo ueniſſe ratione profunditatis ingenii. seu quia illi naturam igneam uiderent more ignis semper ad alta tendentem, ut de eo dici possit Virgilianum illud, Igneus est illis uigor, & cælestis origo. Diei uero filium ideo illum dictum puto, quia esto nascatur quis aptus ad maxima, non tamen euestigio quod natus est, ea potest ad quæ natus est agere, oportet ut indies augeantur uires, & animus in feruorem agendorum excrescat, & demum ipse operetur. cuius opera quoniam in die uisa & cognita sunt, à die nouo uidetur æditus partu, ut de talibus dici possit quod Valerius dicit de Demosthene, Itaq; alterũ Demosthenẽ mater, alterũ industria enixa est, sic & alterum peperit Lysaniam mater, & alterũ dies operum testis. Vocatus est insuper Lysanias iste ab Athenienſibus Iuppiter, nomen eo usq; nemini concessum mortalium, nec ipsi etiam deo fuerat adhuc à gentilitate impositũ, nec unde sumptum sit ab imponentibus satis scitur. Arbitror ego tamen id nominis huius causam dediſſe, quod & de aliis etiam planetis multis contigisse cõperimus ad similitudinem scilicet operationũ conformium huius hominis ipsi Ioui. Dicit enim Albumasar in suo maiori introductorio Iouem planetam natura calidum esse & humidũ, aerium, temperatum, modestum atq; honestũ, laudabilem plurimũ, & patientiæ obseruatorem, ac in periculis post patientiam audacem, liberalem, misericordem, cautum, amatorem, uerum magistratuum auidum, fidelem, multiloquum, bonorũ amicum, malorũ uero hostem, amatorem principũ & matorum. Et alia plura de eo scribit, quibus annectit eum significare naturalẽ animã, uitã, pulchritudinem, sapientes uiros, legum doctores, iustos iudices, diuinũ cultum, religionem, uictoriam, regnũ, diuitias, nobilitatẽ, gaudium & huiusmodi. Quibus consideratis, & demũ huius hominis ponderatis moribus, adeo eum cum Ioue cõuenire discernimus, ut non incongrue Iouem nuncupatũ dicamus, & hanc cõuenientiam tanti nominis illi causam fuisse credamus. Sane nomen hoc postquã ab antiquis planetæ & Lysaniæ concessum est, nonnullis aliis à recentioribus etiam attributũ legimus, utputa Iouis secundo cæli filio, qui & Arcas homo fuit & Athenienſium rex. Nec non & Ioui tertio homini Cretenſi & Saturni filio. Sic eque & Pericli Athenienſi principi, quem multi Iouem Olympiũ uocauere. Præterea poetæ ignẽ elementũ, & nõnunq; ignẽ & aerem subiouis nomine suis fictionibus inseruere, adeoq; in sublime conscendit, ut à prudentioribus etiam summo & uero deo ascriberetur, nec immerito, ipsi quippe soli tam egregium competit nomen, quod nec abhorret Christianus, considerato nominis significato, nisi gentilium fuisset inuentum. Volunt enim aliqui & graues uiri, quod idem Iuppiter sonet quod iuuans pater, quod soli uero deo conuenit. Ipse enim uere patet est, & ab æternitate fuit, & erit in sempiternum, quod de alio nemine dici potest. Similiter & iuuans est omnibus, & nulli nocens, & in tantũ iuuans est, ut si suũ retrahat iuuamen, periclitent omnia confestim necesse sit. Insuper hoc nomen Iuppiter græce dicitur zephs, quod latine uita sonat. & quis alter rebus & creaturis omnibus uita est nisi deus? ipse enim de seipso dicens testatur, Ego sum uia, ueritas & uita. & profecto sic est, illi enim, & per eum, & in eo uiuunt omnia, extra eum præter mortem & tenebras nihil. Hunc & si non rite coluerint, ueteres Romani Iouẽ optimũ maximũ uocauere, conati per hæc pauca uerba ostendere, quoniã magnitudine & potentia cæteros excedat deos, & qd ipse solus summũ sit bonũ, & qd ab eo uita sit, et adiutoriũ uniuersis. Multa præterea poterã hic apponere Ioui à poetis attributa, utputa armigerã auẽ, quercũ, bella, Iunonẽ coniugẽ & alia. Sed quoniã ista uidentur recte spectare ad ea quę de Ioue Cretico ficta sunt, illi censui reseruãda.

Ζεὺς ἀ ζάω quod uiuo significat.

Porrò Rex inclyte non satis certum est utrum Athenienses Iouem hunc in deum habuerint aut fecerint. Si autem fecerunt, sciendum est antiquis consuetũ fuisse ad augendam originis nobilitatem, cõditores ciuitatũ suarum certis suis ac infaustis cerimoniis numero deorũ inserere, & sacris templisq; colere. Sic & parentes suorũ principum, sic & ipsos principes ob aliquod ab eis susceptum beneficium, ut se gratos ostenderent, & alios ad bene agendum ob cupiditatem tam splendidæ gloriæ animarent. Scribũt insuper uetures multos fuisse Ioui filios, ex quibus arbitror uere nõnullos Iouis fuisse filios, sed cuius Iouis, primi, secundi, uel tertii, de aliquibus non satis constat. Sic & alios plures ob insignem uirtutis præeminentiam, & ad gloriam generis extollendã à theologis gentilium Ioui similiter attributos, quos ego illi attribuã Ioui, cui magis uidentur contemporanei.

De Minerua prima, primi Iouis prima filia. Cap. III.

a Minerua uulgato ferè poetarũ omnium carmine Iouis fuit filia, de ortu cuius talis fertur fabula, quod cum uideret Iuppiter Iunoné coniugem suam non ferentem filios, ne omnino absq; filiis esset, percusso cerebro suo armatam emisit Mineruam, quod Lucanus firmare uidetur dicens, Hanc & Pallas amat patrio quæ uertice nata est. Et in natiuitate eius dicit Claudianus, Auratos radiis hymbres nascente Minerua Induxisse Iouem perhibent &c. Insuper hanc natam dicit Seruius luna quinta, sicuti reliqui, qui steriles fuere. Huius præterea cõpertum uolunt lanificium ante eam incognitum, sic & texturam, & ob id placet Ouidio, huic cum Arachne Colophonia de textura fuisse certamen & uictoriam. Sic & cum Neptuno de impositione nominis ciuitatis Athenarum. Eam præterea nonnulli armatam fingunt, & arcis Athenarum præsidem. Illi insuper Tit. Liu. attribuit numerorũ inb uentionem, & eorundem figuras, cum ante loco numeri signis uterentur antiqui. Recitatur de hac & alia fabula, quod cum esset huic perpetuæ uirginitatis seruandæ propositum, et Vulcanus in desiderium sui ueniisset, à Ioue patre suo petiit loco muneris factorũ à se fulminum in Gigantomachia, Mineruæ matrimoniũ. Cui Iuppiter uoti natæ conscius, si obtinere posset concessit, & Mineruæ si illum asperneretur uersa uice concessum est, ut se uiribus tueretur, & sic dum totis conatibus in eam iuisset Vulcanus, & ipsa in contrarium niteretur, actum est ut emisso à Vulcano semine in terram, nasceretur puer & ipsa linqueretur in pace. Triplici etiam illam indutam ueste dixerunt, eiq; peplum pictum consecrauere, & eius in tutelã cornice pulsa noctuã posuere, ac pluribus eam nunc cupauere nominibus, ut Mineruam, Palladem, Athenam, & Tritoniam. His explicitis exquirebat ordo sumptus, ut detegeretur quid sensisse sub figmentis potuissent antiqui. Verum hic aduertendum est, quoniam non omnia hic apposita figmenta ad hanc spectant Mineruã, illa quippe nominis identitas nõ curãtibus ex hoc poetis implicuit. Nam nec arma ut Leontius asserit, ad hanc spectant, nec Neptuni certamen, quinimmò eius sunt Mineruæ, quæ Iouis secundi fuit filia, & ideo illis omissis detegemus cætera, & quædam historialia apponemus. Volunt igitur Mineruã, id est sapientiã, ex cerebro Iouis, id est dei natam. Volunt enim Physici omnem intellectiuã uirtutẽ in cerebro, tanq; in arce corporis cõsistere. hinc Mineruã, id est sapientiam ex cerebro Iouis natam fingunt, id est ex cerebro dei, ut intelligamus ex profundo diuinæ sapientiæ archano, omnẽ intellectũ, omnem sapientiam infusam esse, quam Iuno, id est terra quantum ad hoc sterilis, dare non poterat, neq; potest. Nam teste sacra pagina, Omnis sapientia à domino deo est, & ipsemet in eadẽ dicit, Ego enim ex ore altissimi prodiui. Et sic eam profecto industriose, nõ ut nos gignimur, sed ex Iouis cerebro natam finxere, ut ostenderent eius singularem nobilitatem ab omni terrena spurcicie fecéq; semotã. Virginitas inde illi attribuitur perpetua, & inde sterilitas, ut per hoc noscatur quod sapientia nunquã labefactatur aliqua contagione mortalium, quinimmò semper pura, semper lucida, semper integra & perfecta est. & quantũ ad tẽporalia est sterilis, cum sapientię æterni sint fructus. Quid per certamen illius senserint & Vulcani, infra ubi de Erichthonio ex certamine hoc nato scribet.

Lib. 3. de laud. Stil.

Triplici

Triplici autem ueſte ideo tegitur, ut intelligantur uerba ſapientum & potiſſime fingentium multiplicem habere ſenſum, illíq; ideo peplum pictum ſacrum eſt, ut intelligamus ſermones ſapientum ornatos, floridos, lepidos, & ſumma uenuſtate decoros. Noctua autem illi attributa ideo eſt, pulſa cornice, ut oſtendatur ſapiẽtē præmeditatione in obſcuris ſepoſita noſcere, uti & noctua uidet in tenebris, & loquacitate atq; garrulitate repulſa ut opere agat, loca tempuſq; reſpicere. Minerua enim dicitur, ut ait Albericus, à mi quod eſt non, & nerua quod eſt mortalis, ut reſultet eſſe ſapientiam immortalem. Pallas & Athenæ ad alias ſpectant Mineruas & ideo ubi de illis mentio fiet, exponentur. Tritonia autem dicta eſt à loco ſeu à lacu, quem penes primo comparuit, qui Triton in Africa computatus eſt. Fictionibus igitur ſic expoſitis ad hiſtoriam ueniendum eſt, & ſciendũ Mineruam fuiſſe uirginem quandam cuius incognita fuit origo. ipſa uero cum ingentis eſſet ingenii, ut Euſebius ait, regnante Argiuis Phoroneo, primo apud Tritonem paludem ſeu lacum Africæ comparuit, ignorantibus cunctis quibus ueniſſet ab oris. Dicitur tamen Pompon. Mela in coſmographia, quod incolæ arbitrabantur eam ibidem genitam, & fabulæ fidem faciunt, quia quam natalem illi putant diem, ludicris uirginum inter ſe decertantium celebrant. Hæc autem cum lanificium & texturam & alia multa artificioſa comperiſſet, celebris dea habita eſt. & quoniam omnia eius inuenta ex ui ingenii atq; ſapientiæ procedere uidebantur, locus fabulæ adinuentus eſt, ut ex cerebro Iouis genita uideretur. De hac enim dicit Auguſtinus in libro de Ciuitate dei, Ogigio in Attica regnante, eam in uirginali habitu apparuiſſe apud lacum Tritonis, ut dictum eſt. & cum multorum operum eſſet inuentrix, tanto procliuius dea credita eſt, quanto minus origo eius cognita. nec ab Euſebio differt Auguſtinus in tempore, nam contẽporaneos fuiſſe Phoroneũ & Ogigium idem oſtendit Euſebius, & ob hoc ego hanc Ioui primo filiã aſcripſi, eo quod illi magis quàm cum reliquis uideatur conuenire tempore.

De hac re extat Dialogus feſtiuus admodum apud Lucianum. a

In huius tutela & artes ſunt, quia mundi mentẽ hanc & propterea in ſummo capite ſedem tenere credebant: ſiue, quod ratio quæ per hanc intelligitur, Reſpub. & urbes amplificat ut ait Capella. b

Tritones paludes tres, ut Cõment. Apoll. lib. 1. ait, fuere, Bœotiæ, Theſſaliæ & Libyæ. Sed in Libya nata eſſe Minerua dicitur. Herodotus autem ex Tritonide & patre Neptuno natam uult, eíq; ait patrem neſcio qua cauſa aliquando ſuccenſuiſſe, quapropter fugientem illam Ioui ſe adoptandam dediſſe. c

De Api Argiuorum rege primi Iouis ſecundo filio. Cap. IIII.

Vſebius in libro temporum dicit Apim qui poſtea rex Argiuorum, filium fuiſſe Iouis & Niobes, filiæ Phoronei, cui idem Euſebius ſcribit Iouem primo omnium mortalium immixtum, & ſic primus fuit Iuppiter cum tempore longe inferiores ſint alii. Leontius autem dixit hunc Phoronei & Niobes ſororis & coniugis ſuæ fuiſſe filium, eíq; in regnum Sicyoniorum hæredem ſucceſſiſſe. Verum poſtea ab Aegyptiis & deum & Iouis filium factum. De hoc Api multa narrãtur. Nam ut referunt aliqui, cum aliquandiu Argis poſt Phoronei mortem imperaſſet, cupiditate gloriæ & ampliotis regni ad Aegyptios transfretauit, & obtento regno cum rudes homines multa docuiſſet, & potiſſime uini uſum, loco dei haberi cœptus eſt, iam Iſide ſibi copulata coniugio. Euſebius uero eum Sicyoniorum ſcribit fuiſſe regem, & ubi ab eodem traditum eſt, de tempore eius uarie ſenſere ſcriptores annalium. Nam quidam dicunt tempore Abraæ ab eo Græciam Apiam appellatam. Alii aũt dicũt nato iam Iacob eum apud Aegyptios deum habitum. Beda uero eo in libro quem de temporibus ſcripſit, dicit tempore Iacob ab Apí in Aegypto Memphim conditam. Euſebius prætetea dicit ſecundum alios eum regem fuiſſe Argiuorum, & regnaſſe poſt centeſimum annum Iacob, & ibidem dicit Apim cum Aegialeum fratrem regem præfeciſſet Achaiæ, in Aegyptum transfretaſſe, & Memphim condidiſſe ciuitatem. Eum autem in Aegyptum abiiſſe, & Iſidem habuiſſe coniugem ſatis ab omnibus creditur. Verum uti de tempore eius ambigitur, ſic & de morte eius uaria etiam tecitantur.

Nam

Nam alii uolunt eum apud Aegyptios mortuũ & sepultum, de quo in libro de ciuitate dei sic dicit Augustinus. Rex Argiuorũ Apis nauibus transuectus in Aegyptum cum ibidem mortuus fuisset, factus est Serapis omnium maximus Aegyptiorũ deus. Nominis autem eius, cur nõ Apis etiam post mortem, sed Serapis appellatus sit, facillimam rationem Varro reddit. Quia enim archa in qua mortuus ponitur, quam omnes iam Sarcophagum uocant, σωρὸς dicitur Græce, & ibi uenerari sepultũ cœperant prius quàm templum eius esset extructum, unde Soron & Apis, Sorapis primo, deinde una litterã commutata ut fieri solet, Serapis dictus est. Alii autem dixere eum à Typheo fratre occisum atq; membratim diserptum, diu ab Iside coniuge quæsitum & postremo compertum, & in uanno eius membra collecta, quod postmodum in religionem uersum est, in sacris scilicet Februis interuenire uannum. Isis autem ultra paludem Stygiam, quæ in Africa est, in semotam insulam collecta detulit, & ibidem recondidit. Volunt q; qui hoc uerum arbitrantur, à longa Isidis exquisitione exortam quam Aegyptii fecere diu, non ante desistentes quàm album taurum comperissent, cõpertõq; applaudentes eum uocabant Osirim, & quoniam singulis annis id fiebat, dixit Iuuenalis, & nunquã satis quæsitus Osiris. Cæretum quandocunq; in Aegyptum iuerit, seu qualitercunq; occubuerit, aut quocunq; sepultus sit Apis, in tãta fuit apud Aegyptios ueneratione ut eò iretur ab eis, ad hoc ut nulla humanitatis infectione posset illius labefactari diuinitas, ut cauerent instituto publico, ut si quis illum fuisse hominẽ diceret, capite puniretur, & ob id in quibuscunq; templis eius simulacrum digito labiis impresso admonebat silentiũ. Huius insuper tauri, quem Serapin arbitrabantur Aegyptii, caput dicit Rabanus delirantes Iudæos in eremo loco dei coluisse. Hunc præterea Apim dicit Macrob. i. libro saturnaliorũ apud Alexandriam Aegypti mirabili cultu uenerari, séq; Soli uenerationem illam impendere affirmare, & sic Apim Solem esse uidetur arbitrari.

De Serapide Tacitus quoq; meminit lib. xx. Nempe ex ponto ab urbe Sinopi, temporibus Ptolomæi Macedonij primi aductum in Aegyptum esse.

De Sole primo primi Iouis filio tertio. Cap. V.

SOlem primũ primi Iouis fuisse filium scribit Tul. ubi de naturis deorum. Nec tamen dicit ex qua matre susceptum. Sunt qui uolũt hunc Apim fuisse, eo quod loco Solis ab Aegyptiis, ut paulo supra dictũ est, cultus sit. Ego autem quis aliter fuerit, comperisse non memini, hominem tamen fuisse certus sum, & sic alius fuit ab Api. Credendum est eum insignem atq; splendidum fuisse hominem, & ingentis atq; regii animi præditum, & eo modo quo supra de Ioue dictum est, tam claro nomine decoratum.

De Diana prima primi Iouis quarta filia. Cap. VI.

DIana prima filia fuit Iouis primi, & Proserpina, ut in libro quo supra Tull. idem afferit. Hanc ego reor ueram huius Iouis fuisse filiam & non ascripticiam, & cum satis sit nomen illud mulieribus usitatum, possibile etiam est fuisse proprium non appositum. uerum qualiscunq; fuerit, non ea est, quæ poetæ insignem uirginitate perpetua uoluere, cum legatur hanc ex Mercurio Liberi & Proserpinæ filio pennatum concepisse Cupidinem.

De Mercurio primo primi Iouis. v. filio. Cap. VII.

PRimi Iouis & Cyllenes nymphę Arcadis asserit Leontius filium fuisse Mercurium. Hunc deorum nuncium seu interpretem esse poetæ describunt, eum q; uariis ornamentis insigniunt, ut per illa intelligatur eiusdem officiorũ uarietas, scribit enim sic de eo Vir. Primũ pedibus talaria nectit Aurea
a quæ sublimem alis siue æquora supra, Seu terram rapido pariter cum flamine portant. Tum uirgã capit, hac animas ille euocat orco Pallentes, alias sub tristia tarLib. 4. Aen. tara mittit. Dat somnos adimit q;, & lumina morte resignat. Illa fretus agit uẽtos, & turbida tranat Nubila &c. Insuper Hor. de eo sic scribit in odis, Mercuri facũde nepos Athlãtis,

Qui

Qui feros uultus hominũ recentum Voce formasti cantus & decore
Illi insuper Statius galerum addidit, dicens. Obnubitq; comas, & temperat astra galero.
Sane quanquam legamus plures homines fuisse Mercurios, his inspectis quæ supra pro
xime de eo poetæ describunt, dato possunt & ad hominem referri. De Mercurio planeta
scripta potius præsumemus, & potissime si inspexerimus qualiter cum his quæ ab astro-
logis scripta sunt, poetarum dicta cõueniant. Albumasar autem maximæ inter antiquos
autoritatis homo asserit Mercurium adeo flexibilis esse naturæ, ut ueestigio ad naturam
eius, cui adheret, & ipse suam naturam conuertat, & hoc propter temperamentũ eius sic-
citatis & frigoris. Venerabilis aũt Andalo præceptor meus, eum complexione dicit cali-
dum & siccum, eumq; significare concubinarum delectationes, claritatem & oracula
uarum, eloquentiam & historiarum memoriam, credulitatem, pulchritudinem, boni-
tatem disciplinæ, & acumen ingenii, præscientiam futurorum, arithmetricam & geome
triam atq; astrologiam, & hinc tam cælestium quàm terrestrium rerum omnium descri-
ptionem, præterea auguria, dulcedinem prolationis, uelocitatem, & principatus deside-
rium, et ob illum laudem atq; phamam, & insuper comę tonsuram, scriptores & libros,
mendacium, & testimonium falsum, speculationem semotarũ rerum, paucitatem gau-
dii, & substantiæ desolationem, negociationes, & emporia, furta, cõtentiones, callidita-
tes, & consilii profunditatem, modulationes carminum & fistularũ, colorationes mul-
timodas, obedientiam, concordiam, pietatem, paupertatem, amicitiæ retentionem, arti-
fica manuũ, & multa alia, ut idem ipse asserit Andalo, cum masculis masculus, & cum
fœmineis fœmineus est. Ex quibus facile comprehendere possumus, cum tam conuer-
sibilis sit naturæ, de eo in præscriptis carminibus intellexisse poetas. esto illud idem de ho
minibus Mercurialibus dici possit & dicatur, ut in sequentibus apparebit. Sane libet in-
terim poetarum explicare latius, ut quantum cum astrologis conueniunt, manifeste
tur apertius. Dicũt igitur ut à capite sumamus exordium, eum tectum galero, ut per hoc
sentiamus, quia sicut qui galero tegitur imbres fugit & radios, sic & Mercurius solari-
bus tectus radiis, quibus ferè semper iunctus fugit aspici à mortalibus, rarissime quidem
uidetur, & paucis notus est, & mercurialis homo calliditate suum tegit consilium. Alata
enim habere talaria, uelocitatem tamen eius, nõ solum in motu qui illi circa epicyclum
uelocissimus est, sed ob celerem aliorum corporũ supercælestium proprietatum assum-
ptionem atq; traditionem, ex qua mercurialium etiam hominũ uelox, uersipellisq; cir-
cumflexio denotatur. Virga autem illi ascripta est propter dimensiones corporum se sibi
iungentium, secundum quas & ipse illico suos disponit effectus, etiam mercurialis ho-
mo circa quodcunq; opus suum metitur obsequiũ. Quod ab Orco animas reuocet uir-
gã, id est potẽtia sua, est hic acutius attendendũ. Fuere quidem qui arbitrati sunt omnes
hominum animas à principio simul fuisse creatas, & demum conceptis hominibus im
missas eas morientibus nobis ad inferos descendere, ibíq; cruciari donec in uita cõmissa
purgarentur, & inde transitũ facere ad Elysios campos, ac inde post mille annos à Mer-
curio deduci ad Lethem fluuium, ut eo potato obliuiscerentur præsentis uitæ labores, &
sic desiderarent iterum redire ad corpora, ad quæ Mercurius reuocabat. quam ridiculam
opinionem optime tangit Virg. dum dicit. Quisq; suos patimur manes, exinde per am-
plum Mittimur Elysiũ, & pauci læta arua tenemus, Donec longa dies perfecto temporis
orbe Concretã exemit labẽ, purumq; reliquit Aethereũ sensum atq; aurai simplicis ignẽ,
Has omnes ubi mille rotã uoluere per annos Letheũ ad fluuiũ Deus euocat agmine ma
gno, Scilicet immemores supra ut cõuexa reuisant, Rursus & incipiant in corpora uelle
reuerti. Hoc aũt officium reuocãdi animas ad corpora, ideo Mercurio attributũ uolunt,
quia dicunt eum præesse fœtui in utero matris existenti in mense sexto, in quo opinan-
tur multi rationẽ infundi concepto & hoc Mercurii prædominantis opere, & sic ab Or-
co, id est ab inferiori loco reuocatur anima in corpus nasciturì à Mercurio. quod autem
ad tartara mittat, Physicum est, quia deficiente per frigidum & siccum, quæ est Mercurii
complexio

Mercurius Planeta.

In cubiculis quoq; ueterũ colebatur, qđ somnos dare et adimere crederetur. Didym. in Odyss. x.

Lib. 6. Aen.

cõplexio uera, calido & humido radicali anima separatur à corpore, & iuxta ueterũ opinionẽ tendit ad inferos. Somnos adimere & dare idem est cum eo quod dictũ est in uitam educere nascentes. quod somnũ est adimere & in mortem soluere, quod est somnũ dare. Ventos agere Mercurii est, ipse enim frigore suo nõnunquam suscitat illos, quibus suscitatis eis impellentibus ferũtur huc illuc nubes. Volunt præterea eum deum eloquentiæ, deum mercatorũ, deum furum, & alia quædam esse, de quibus omnibus infra prolixius, ubi de Mercuriis hominibus dicetur. Eum autem Iouis fuisse filium ideo fictũ est, quia dei creatura est. Cyllenius autem ad colorandam fictionẽ dictus est, seu eò quod apud Cyllenem montem Arcadiæ primo cultus est.

4 *Mercurij officium apud Lucianum describitur copiose & eleganter, in eo dialogo qui Maie & Mercurij inscribit.*

De Tritopatreo.vi. & Ebuleo.vii. & Dionysio.viii. Iouis primi filiis. Cap. VIII.

TRitopatreum, Ebulium, Dionysium dicit Cicero ubi de naturis deorũ, antiquissimi Iouis, id est primi Athenienſium regis & Proserpinæ fuisse filios, & Athenis † Ariarches appellatos esse, quos etsi nihil de ipsis cõperiam, arbitror insignes fuisse uiros, cum Ariarches sonet armorũ princeps, nam ἄρης græce Mars Latine sonat, & ἄρχος princeps, ergo bellorum seu armorũ principes fuere, quod ea tempestate & etiam hodierna permaximum est. Leontius uero dicit quod cum Ebuleus ad famam tractus Antæi terræ filii ad ineundum cum eo luctam accessisset, eo superato Herculis meruit cognomen, quod ante eum nemo meruerat. Ego autem credo longe antiquiorem Ebuleum Antæo. Similiter & Dionysium dicit Indis coactis in militiam mulieribus intulisse bellum, & obtenta uictoria Nisam urbem ibidem condidisse. & cum uictoriosus reuerteretur, primũ pompam excogitasse triumphi, ac etiam uini usum Athenienses docuisse, eumq; ab eisdem Liberum appellatum & patrem, eo quod seſe liberos eo uiuente arbitrarẽtur quasi sub optimi patris tutela seruatos, quæ quidem sic esse potuisse non nego, sed tamen longe pòst fuisse extimo.

ἄναξες habet Cicero. Rursum in uocabulo lapsus est autor, qui ἀριάρχης pro ἄναξες legit.

De Hercule primo.ix. primi Iouis filio. Cap. IX.

PLacet insuper Tullio primi Iouis ex † Lisica primum & antiquissimum Herculem fuisse filium, & huic afferit cum Apolline de Tripode fuisse certamen, in quo quoniã obtinuerit, dicit Paulus cum Dionysius uocaretur, Hercules meruit appellari. quod quidem & Leontius affirmat, sed causam non ostendit, & ideo quid credam, non habeo. Certamen autem Tripodis credo de diuinatione fuit, nam Phœbi Tripodas dicit Paulus speciem esse lauri, cui tantum tres sunt radices, & has ob id in libris pontificum tripodas dictas, & Apollini ob id sacras, quia cum ipse diuinationis deus sit, huiusmodi lauri eandem uideantur habere uirtutem, cum legatur, Si frondes huius speciei lauri dormientis capiti supponantur, eum proculdubio uera uisurum somnia.

Liscito apud Cic. legitur.

Quid Apollinis τρίποδες fuerint rectius ex Athenæo petetur, apud quem lib. 2. sic legitur. ἦν γὰρ τὸ ἀρχαῖον δύο γένη τριπόδων, οὓς καλεῖσθαι λέβητας συνέβαινεν ἀμφοτέρους. Ἐμαντεύετο μὲν γὰρ ὁ μὴ λοετροχόος, ἀισχύλος, τὸ μὲν τρίποδος ἐδέξατ' οἰκεῖος λέβης. Ἀεὶ φυλάττων τὸ ὑπὲρ πυρὸς σάσιμ. Ὁ δ' ἕτερος, ὁ κρατὴρ καλούμενος. Ὃ μέρος ἐστὶ πώματος τρίποδος, ἐν τούτοις δὲ τὸ μὲν οἶνον ἐκίρνων, καὶ οὗτος ἐστὶν ὁ τῆς ἀληθείας οἰκεῖος τρίπους. Ἀπόλλωνος μὲν οἰκεῖος διὰ τὴν ἐκ μαντικῆς ἀλήθειαν, Διονύσου δὲ διὰ τὴν ἐν μέθῃ.

De Proserpina prima.x. primi Iouis filia. Cap. X.

PRoserpina Iouẽ nõnullos suscepisse filios ostendit Tullius, & inde illius etiam fuisse filiam. quod quidem possibile est honestate seruata, & Proserpinam habuisse coniugem, & ex hac eadem uel ex alia muliere Proserpinam habuisse filiam, quam Liberi fratris sui fuisse coniugem, idem uidetur testari Tullius, cum de ea nil aliud legisse meminerim.

De Libe-

De Libero primo xi. primi Iouis filio, qui genuit Mercurium secundum. Cap. XI.

Liberum primum primi Iouis fuisse filium Cicero ubi de natutis deorũ, testatur liquidò. Hunc unum & idem cum Dionysio superiori Leontius arbitratur, eumq; præ cæteris fratribus insignem fuisse uirum conatur ostendere. Tamen Euseb. seu de hoc seu de alio, quod ego magis arbitror, longe post hęc tempora fuisse describit. Huius autem Proserpinam & sororem & coniugem nonnulli uolunt, eumq; ex ea Mercurium secundum suscepisse filium.

De Mercurio secundo Liberi & Proserpinæ filio qui genuit Cupidinem & Auctolium. Cap. XII.

Mercurius alter à superiore Liberi & Proserpinæ fuit filius, ut Theodõtius dicit & Coruilius. de quo talis à Theodontio recitatur fabula, quod cum uidente nemine, præter Battum quendam, Apollinis uaccas furatus fuisset, 1
Batto ut hæc nemini reuelaret, unam cõcessit ex uaccis. demum in faciem alterã transformatus experturus Batti fidem ad eum rediit, promisitq; taurum si sublatas sibi uaccas ostenderet. Battus aũt omnia quę uiderat reuelauit. Quamobrem turbatus Mercurius, eum mutauit in saxum, quod indicem uocauere priores, nos autem paragonem uulgo dicimus. Tandem cum diuinitate sua fretus hoc cognouisset Apollo, sumpto arcu uoluit Mercurium sagittis occidere. Sed Mercurius præstigio inuisibilis factus lædi non potuit. Postremo inter eos inita concordia, citharam à se compertam Mercurius concessit Apollini. Apollo autem uirgam concessit eidem. Dicebat insuper Paulus se alibi legisse, quod Mercurius iram præcogitans Apollinis, ne lædi posset 2
ab eo, clam illi pharetram euacuauerat. quod cum aduertisset iratus Apollo, miratus eius astutiam risit & in cõcordiam secum uenit, ut supra. Leontius circa hanc fabulam dicebat hunc Mercurium filium fuisse Dionysii, qui proxime supra Liber uocatur, & eum à natiuitate uocatum Nisum, eo quod apud Nisam Indiæ pauloante à patre conditam natus sit. & cum adoleuisset tanta pedum uelocitate ualuit, ut coæuos suos cæteros cursu superaret, quamobrem omisso nomine primo, Stilbon appellatus est, quod uelox lame, armenta rapuit Phoronidis sacerdotis Apollinis Delphici, quia ea tempestate mirandæ autoritatis habebatur, & ea post lapideum tumulum quendam cui Battos nomen erat, seduxerat. Vetũ cum taurus unus ex improuiso segregaretur à reliquis, socios q; uagus repeteret, forte conscendit tumulum illum mugiens, mugitui cuius respondentibus aliis ab exquirentibus armenta comperta sunt, & tumulus ex Batto dictus est index. Stil- 3
bon autem cum suis artibus Phoronidis irati impetum effugisset, amicus eius tandem factus est. Verum cum in talibus perseueraret, non ob auariciam, sed naturæ ut aiebat impulsu, cum aliàs esset & formosus homo & eloquẽtissimus, & circa omnia manualia opera celebrimi ingenii, Mercurius nuncupatus est, & furum deus, quod ut idem asserebat Leontius, & si à ioco habuerit initium, conualuit tamen apud Atticos & Arcades inceptum, ut post mortem illi templa dedicarentur & sacra, quibus sibi propicium conabantur facere hi quibus furto aliquid erat subtractũ, asserentes numine suo, & seruata multa ac etiã recuperata. eumq; aiebat sicuti & cæteros insignitũ, de quibus insignib. quoniã infra, ubi de tertio Mercurio late dicturus sum, hic aliquid scribere nõ curaui.

De furtis Mercurij Eratosthenes sic ait: ὡθυμίαν ἔχε τὸ κλέπτειν, ὅτι μὴ Ζεὺς κλέψας τὴν ἥραν 1
ἐμίγη μόλις. Dicitur autem & matris aliquando, & sororis uestes, dum illæ lauarent, furatus esse, ri-
samq; exhibuisse, nudis illis ac dubitantibus relictis.

De furtis Mercurij item extat Dialogus Luciani.

Inde Mercurius χρυσόῤῥαπις, à uirga, & Apollo χρυσάορος, ἀπὸ τοῦ χρυσᾶορας ἀορτῆρος dictus est. 2

Batti fabulam Ouidius lib. 2. Met. describit, ab hoc & battologia dicta, quã poeta uersu hoc indicat 3
eum inquit. Montibus his inerant, & erant in montibus illis.

De Cupidine primo secundi Mercurii filio. Cap. XIII.

Vpido primus ut ait cum Tullio Theodontius, secundi Mercurii & Dianæ primę fuit filius, quem aiunt fuisse pennatum, circa quod duo potuere sensisse fingentes. Primum circa nomen, eo quod speciosissimus fuerit puer, instar Cupidinis filii Veneris, quem puerum & pulcherrimũ semper pinxere pictores, quasi alter Cupido dictus est. Pennatum autem ob id cognomi natum reor, quia uelocissimus cursu fuerit adolescens.

De Autolyco secundi Mercurii filio qui genuit Sinonẽ primũ. Cap. XIIII.

Vtolycus, ut Ouidio placet, Mercurii et Chyones fuit filius. qui Ouidius de origine eiusdem talem recitat fabulam. Dicit enim Chyonem Dædalionis speciosissimam fuisse filiam, adeo ut Apollini & Mercurio placeret, quibus poscentibus una & eadẽ die, uno tamen de altero ignorante, eius in sequenti nocte concubitum. cum promisisset, à Mercurio nõ expectata nocte uitiata est, & in somnum soluta, & sic cum ea concubuit. Apollo autem nocte accessit ad eam, ex quibus cum geminos concepisset, peperit Mercurio Autolycum, Apollini uero Philammonem. Verum Autolycus inter fures euasit clarissimus, adeo ut non uideretur degenerare à patre. Phylammon aũt citharista factus se Apollinis filium demonstrauit. Huic ego fictioni causam dedisse uarium geminorum fratrum exitum puto, & sic uterq; eorum illi deo attributus est filius, cuius imitatus est mores. & forsan Autolyci nascentis fuit significator Mercurius, & sic eius dictus est filius. & Apollo eandem ob causam Philammonem lucratus est.

Lib. II. Meta.

Didym. in odyss. T. Autolycum ex Philonide Deionis filia & patre Mercurio natum dicit, solitumq; non modo se, sed ea quoque quæcunq; furto abigebat, uarie transformare. Sed Ouidij sententia cõmunior est, qui ex Chyone Dædalionis natum ait. lib. xi. Cæterũ hoc loco in ueteribus exemplaribus ubiq; Sisimus legebatur, pro quo nos Sisyphum restituimus, eo quod Sisimi quod ego sciam, nullibi mentio fiat, & credo librariorum uitio Bocatium quoq; lapsum esse, cum idem infra libr. xiij. & lib. xi. Sisyphum ipse uocet cum, ex quo quidam Vlyssem conceptum credunt. Quod autem ducis Sinones facit, eiusq; rei autorem Seruium citat, miror, cum apud Seruium in. 2. Aeneidos ita legatur. Autolycus quidam fur fuit, qui se uarias formabat in species. Habuit autem filium Sisyphum, unde natus est Sinon, & Autoliam unde natus Vlysses, consobrini ergo sunt. Hæc Seruius. Quæ quantum cum his quæ hic de Sinone & eius liberis à Bocatio dicuntur, pugnent, cuiuis facile uidere est. Quanquam alij neq; Sisyphum Autolyci filium, neq; Autoliam Autolyci filiam dicunt, sed hanc Anticleam nonnulli, illum ad Aeolum patrem referant, quorum sententiam ipse etiam Bocatius infra libr. xiij. secutus est, ut hic plane sui oblitus uideatur esse. Deinde quod ex Homero allegat Sinonem apud Parnassum habitasse, patrẽ scilicet Sisyphi & Autoliæ, id quoq; falsus est. Neq; enim ibi Sinonis aut Autolici, sed Autolyci, & Anticleæ mentio fit. Autolycũ enim patrem Anticleæ aliquando Ithacã ad generũ Laertem animi gratia uenisse ait, & cum ibi infans Vlysses ei allatus fuisset, iussisse ut quamprimũ adolescens ret ad se in Thessaliã ueniret, ibi se ei affatim dona daturũ esse. Quò cum post Vlysses uenisset, in uenatione ab apro uulneratum esse. Quo loco Homerus auum Vlyssis Autolycum uocat, eiusq; artes deferibit, matrem autem Anticleam, ut & aliâs sæpe, appellat. Porrò quod ad totam hanc fabulam, Antycleæ puto, Sisyphi atq; Autolyci pertinet, libuit hic apponere, quæ à Cõmentario Sophoclis traduntur Inde enim clarius omnia lector intelliget. λέγεται γάρ, inquit, ἡ αὐτόκλεια ἀποσεμνύνη ἀπ' ἄρκτου λίας ὡς ἰθάκῃ πρὸς λαέρτῃ ὡς γάμου, καὶ ἀπὸ τοῦ σισύφῳ συνελθεῖν. ἐξ οὗ ὡς φύσῃ σοφὸς σεύς, ὁ ὃ σίσυφος πόρωθεν βασιλεὺς ἀνδρῶν, περὶ οὗ φησιν ὅμηρος ὃς κέρδιστος γένετ' ἀνὴρ λῶν ὅσις ὑπὸ τὸς ὄνυχας ἡ τὰς ὁπλὰς τ ζώων ἑαυτῦ, μονογράμματον ἐγραψε τὸ ὄνομα αὐτῦ αὐτόλυκος ὃ κατ' ἐκεῖνο καιρὸ ἐπέκαλο κλεπτοσύνη θ' ὁρκῶτε ἡ αὐτὰ τὰ κλεπτόμενα παρ' αὐτῦ μορφὴν πλασε. κλέψας οὖν ἡ σισύφ θρέμματα, καὶ μεταβαλὼν ὁμοίως, οὐκ ἔλαθεν τὸν σίσυφον. ἐπέγνω γὰρ αὐτὰ διὰ τῶν μονογραμμάτων. οὗ τοίνυν δὲ ἐξ γνωσιζόμενος τὸν σίσυφον ἐξέγνω αὐτὸν, ὁ τ θυγατέρα αὐτῦ αὐτόκλειαν συγκατέκλινεν αὐτῷ, καὶ ἐγένετο ἐξ αὐτῦ γνήσιον τ παῖδα σωφρονιστὴν λαέρτην, διὸ ἡ σισύφ ὁ ὀδυσσεύς. Hæc ille. De Sinone

De Sinone primo Autolyci filio, qui genuit Sisyphum & Autoliam. Cap. XV.

Sinon Autolyci fuit filius, ut placet Paulo, & hunc idem dicit Seruius fuisse furem, séq; ad exercenda latrocinia in diuersas species adeo trãsformantem, ut facile quos uellet, falleret. Genuit autem Sisyphum & Autoliam matrem Vlyssis, & habuit dominium penes Parnasum, ut per Homerum patet in odyssea, ubi recitat qualiter Vlysses apud Parnasum ab apro in tibia uulneratus sit. Lib.18.

DE SISYPHO FILIO PRIMI SINONIS ET PAtre secundi. Cap. XVI.

Sisyphus ut dicit Seruius, filius fuit primi Sinonis, nec de eo aliud legisse memini, nisi quia pater fuit secũdi Sinonis, q fraude sua Troianos in extremã deduxit pernicié.

DE AVTOLIA SINONIS PRIMI FILIA ET Vlyssis matre. Cap. XVII.

Vtolia ut Seruio placet, Sinonis primi fuit filia. Hæc cum nupsisset Laerti Ithacæ regi, ut quibusdam placet, à Sisypho latrone ad uirum uadens intercepta est atq; oppressa. & ex eo concubitu sunt qui dicunt, eam concepisse Vlyssem, & sic prægnantem iuisse in nuptias Laertis, & quẽ ex Sisypho conceperat, Laertis filium esse dixit, quod Aiax Thelamonius apud Ouidiũ in quæstione de armis Achillis illi obiicit, dicens. Qui sanguine cretus Sisyphio furtíq; & fraude simillimus illi &c. Hæc autem ut fertur, cum audisset falso nuncio apud Troiam Vlyssem occisum, doloris impatiens laqueo uitam abiecit. quam postea apud inferos, ut in odyssea scribit Homerus, Vlysses comperit & agnouit, & de multis perquisiuit ab ea & perdoctus est. Lib.13. Met.

Fabul est Odyss.λ. ἦλθε δ' ἔπ' ψυχὴ μητρὸς κατατεθνηυίης Αὐτολύκου θυγάτηρ μεγαλήτηρ Ἀυτόκλεια. & quæ sequuntur.

De secundo Sinone filio Sisyphi. Cap. XVIII.

Ecũdus Sinon testimonio Seruii, filius fuit Sisyphi, & à Sinone primo auo suo denominatus. Hic cum Græcis ut per Virg. patet, ad excidium Troianũ exceſſit, & iam minus succedentibus rebus à Græcis fingentibus reditum subornatus, uolens à Troianis captus, & ad Priamum regem deductus est, apud quem mira sagacitate primo se extulit, & demum fallacibus uerbis in pernicioſam credulitatem de recessu Græcorum regem Troianosq; reliquos ad suscipiendum equum intra mœnia ciuitatis impulit. Quid ex illo deinde secutum sit nescio. Scribit tamen Plinius in lib. de historia naturali, huius inuentum fuisse significationem speculariam, ex quo satis patet eum non minimi momenti fuisse hominem. Lib.7.cap.56.

De Epapho primi Iouis. xii. filio, qui genuit Libyam & Belum. Cap. XIX.

Postquam primi Liberi patris Iouis primi filii prolem omnẽ expediuimus, retro trahendus est sermo ad Epaphum Aegyptium eiusq; amplissimam progeniem, quẽ quidẽ Epaphum, ut testatur Ouid. ex Ione filia Inachi, Ioue fuisse filiũ dicunt. sed ex Iside Promethei filia, ut ubi infra dum de Iside, latius patebit. Euseb. autem libr. temporum dicit eum filium fuisse Thelegoni, cui post mortem Apis nupsit Isis. Geruasius quidem Telliberiensis in libro ociorũ imperialium scribit Epaphum Heleni & Isidis fuisse filium, & Babyloniam Aegyptiam condidisse, quod opus fuisse Cambysis Persarum regis certiores autores affirmant. Et sic de patre & matre eius inter se discrepant autores. Ego autem uulgatioré secutus famam, Iouis & Ionis filium dicam, ex cuius conceptione fabula infra ubi de Ione scribitur, integre referetur. huius dicit Lactantius Cassiopiam fuisse coniugem, non eam quæ socrus fuit Persei, sed longe antiquiorem, & ex ea quosdam suscepisse filios, ut postea apparebit.

De tempore eius non minus quàm de patre & matre discordes sunt ueteres, nam Eusebio ubi de temporibus referente, aliqui dicunt Iouem Ioni Inachi filiæ mixtum, regnante Athenis Cecrope, qui regnauit circa annos mundi. iii. M. dcxlviii. cum constet Inachū regnasse usq; ad annum mundi. iii. M. ccc. lxxxxvii. & secundū hos oportuit aliam esse Ionem quàm Inachi filiam. Idem autem Eusebius paulopost prædictam dicit Ionem in Aegyptum profectam anno. xliii. regni Cecropis, qui mundi fuit annus. iii. M. dccx. & ibidem Isidem nuncupatam, & Thelegono cuidam nupsisse, & ex eo Epaphum concepisse. Ego autem discordantiis omissis, Iouis primi Epaphū filium dixi, eo quod eius tempus uideatur conuenire magis cum Ione Inachi filia & Iside Promethei, ex quibus quis potest quam malit illi matrem adscribere.

Ouid. lib. 1, Meta. Hinc Epaphus magni genitus de semine tandem Creditur esse Iouis.

De Libya filia Epaphi. Cap. XX.

LIbya Epaphi & Cassiopiæ coniugis suæ ut Lactantio placet, fuit filia, quæ cum in Neptuni ueniisset concubitum, id est alieni hominis ab Aegypto, & ex eo concepit & peperit Busiridem immanem postea tyrannum. Hæc, ut dicit Isidorus, ubi de etymologiis, eius partis Africæ regina fuit, quæ ex suo nomine Libya dicta est. *Busiris.*

De Belo Prisco Epaphi filio qui genuit Danaum, Aegistum, & Agenorem. Cap. XXI.

BElus quem Priscum cognominant ueteres, Epaphi secundum Paulum fuit filius, & post eum in superiori Aegypto regnauit, ubi ut aiunt, cælestis disciplinæ inuentor doctor q; factus, meruit ab Aegyptiis ut idem Paulus asserit, templum quod illi in Babylonia fuit constructum, & Ioui Belo consecratum. Theodontius uero dicit templum hoc post Belum factum Cretensis Iouis astutia, qui captatis cum principibus amicitiis, quasi ad eas conseruandas templa in regnis eorum ædificari, & suo amici titulo insigniri plura fecit, qua astutia summe no men eius & deitas ampliata est. Alii sunt qui dicant templum hoc non Belo prisco ædificatum nec in Babylonia Aegyptia, sed Belo patri Nini regis Assyriorum in Babylonia Chaldæorum, eum q; diu sub nomine Saturni sacris & cultu uario honoratum. Fuere præterea Belo Prisco filii quidam, sed ex quibus mulieribus, non constat.

Apollodorus Neptuni & Libyæ filium facit, Danaũq; & Aegyptum genuisse ex Anchinoe Nelei filia Et Aegyptum uocat ille, quem alij Aegysthum.

De Danao Beli Prisci filio, qui 50. genuit filias, ex quibus Hypermestra & Amimone atq; Bona tantum nomine cognoscuntur. Cap. XXII.

DAnaus Beli Prisci fuit filius, ut asserit Paulus, & illud idem affirmat Lactantius, qui etiam & ante Paulum Orosium, dicit Danaum Beli filium ex pluribus cõiugibus. l. filias habuisse, quas cum Aegistus frater eius cui ioridem erant melioris sexus filii, postulasset in nutus, Danaus oraculi responso cõperto se manibus generi morituru, uolens euitare periculum, conscensis nauibus in Argos uenit. Asserit q; Plinius in libro naturalis historiæ, eum primum nauibus seu naui transfretasse, cum antea ratibus inuẽtis ab Erythra rege in mari rubro nauigaretur. esto sint ut idem scribit Plinius, qui credant Misos & Troianos in Hellespontо priores excogitasse, dum aduersus Thracas transirent. Aegistus autẽ quod spretus esset indignans, ut illum sequerentur filiis imperauit, lege data ut nunquam domum repeterent, ni prius Danaum occidissent. Qui cum apud Argos oppugnarent patruum, abeo diffidente fraude capti sunt. Spopondit enim se illis iuxta Aegisti uotum filias daturum in coniuges, nec defuit promisso fides. Subornatæ enim à patre uirorum intrauere thalamos singulis cultris clam armatæ omnes, & cum uino lætitiáq; calentes iuuenes facile in soporem iuissent, obedientes patri uirgines, captato tempore iugulauerũt uiros, unæquæq; suum, Hypermestra excepta, quæ Lino seu Linceo uiro suo misetta pepercit. Hunc *Lib. 7. cap. 56*

Danaum

Danaum dicit Eusebius, cui & Armæus nomen fuit, anno mundi. iii. M. dcc. xvi. apud Aegyptios regnare cœpisse. Ast inde Aegypto pulsus Argos ueniens, prius Stelenũ Argiorum regem cum annis regnasset xi. regno expulit, & inde Helanorem successoré eius Argiui ab imperio expulere, & Danaum suscepere, qui aquis eos abundare fecit. Nam ut agit Plinius in libro de naturali histor. puteos primus ex Aegypto in Græcia fodiendos ostendit. Et eisdem ferè temporibus asserit eius opere à filiabus. l. Danai filios. l. Aegisti fratris sui præter Linum, seu Linceum occisos. Tandem ipse cum. l. annis regnasset, à Linceo occisus est.

Dicit hunc idem autor primum fecisse nauem, quam à numero filiarum πϖντηκόντορον uocauit, & cum Appulisset Rhodum, Mineruæ Lindiæ statuam posuisse. Deinde Argos ueniens, & ibi regno potitus Argiuos Danaos nominasse.

De quinquaginta filiabus Danai in generali. Cap. XXIII.

Illiæ Danai fratricidæ propriis ferè nominibus incognitæ sunt, cum nomina trium tantum ad nos usq; peruenerint. & sicuti nomina perdidimus, sic & fortunas post scelerum facinus perpetratum. Finxere tamen poetæ has apud inferos esse damnatas, et hoc assiduo agitari supplicio, ut haurientes aquas ut has absq; fundis conentur implere, ut dicit Ouid. Molitiq; suis letum patruelibus ausæ *Lib. 4. Metá.* Assiduæ repetunt quas perdant Belides undas &c. Et Seneca tragicus in Hercule furente, urnas q; frustra Danaides plenas ferunt. Hoc ego illis iniunctum supplicium reor, ut mulierum singularis cura describatur, quæ dum suam formositatem lasciuia nimia augere conantur, laborem perdunt, & minuitur quod intendunt inani solertia augere. Vel potius monstratur qualis sit fluxorũ atq; effœminatorũ hominũ labor, qui dum sæpe repetito coitu credũt adimplere quod cupiunt, nõ obtento uoto seipsos euacuasse cõperiunt.

Fabulæ reor locum dedisse, quod Argos cum inopia aquæ laboraret, filiæ Danai effossis puteis irrigarunt.

De Hypermestra una ex. l. filiabus Danai. Cap. XXIIII.

Ypermestra ut in epistolis ostendit Ouidius, filia fuit Danai et sola ex. l. sororibus neglecto patris imperio Linceo uiro suo pepercit, & ob id, ut idem dicit Ouid. carceri tradita est. Hanc ut dicit Euseb. in libro temporum, nonnulli putarunt Isidem esse. Attamen Danao patre Argis regnante sacerdotio functa est.

De Amimone una ex. l. filiabus Danai. Cap. XXV.

Mimone, ut ait Lactantius, filia fuit Danai ex. l. sororibus una. Hęc cum studiose in sylua iaculo uenaretur, inaduertenter Satyrum percussit, qui cum illi uim uellet inferre, Amimone Neptuni auxilium implorauit. Neptunus autem fugato Satyro, quod ab illo uirgo pati noluerat, à maiori deo passa concepit, & peperit Nauplium. Quid autem de fictione sentiendum sit, infra ubi de ortu Nauplii, apponetur.

Lucianus paulo aliter, qui compressam à Neptuno ait, dum aquatum iuisset, qui etiam Lernæ fontes tridente apertos illi ostendit, ut Græci quidam fabulantur.

De Bona una ex. l. filiabus Danai. Cap. XXVI.

Bona ut dicit Ditis Cretensis, ubi de expeditione Græcorum cõtra Troianos scribit, filia fuit Danai, quæ ut ipse asserit, Atlanti nupsit, & ex eo Electram peperit, quę postea ex Ioue Dardanum edidit.

De Aegisto Beli Prisci filio, qui genuit. l. filios, ex quibus Lynceus. Cap. XXVII.

Egistus Beli Prisci fuit filius, & Danai frater, ut supra satis monstratum est. Huic l. fuere filii, quibus cum quæsisset Danai fratris sui filias in coniuges, ab eisdem Danai iussu occisi sunt omnes nuptiarum nocte præter Lyncæum, ut prædictum est. *Hunc quidam Aegyptũ uocant.*

De Lyncæo ex.I. filiis Aegysti uno, qui genuit Abantem & Iasium & Acrisium. Cap. XXVIII.

LYncæus quem Linum appellat Ouid. filius fuit Aegysti, & solus ex.I. fratribus misericordia Hypermestræ coniugis euasit à morte. Hic ut placet aliquibus, Danao patruo pulso pro eo regnauit apud Argos. alii uero dicunt eo occiso. Sed qualitercunq; fuerit, ut Eusebius ostendit in libro temporum, postquam Danaus regnasset annis.I. Lyncæus eisdem successit in regno, cumq; regnasset annis.xli. Abante & Iasio & Acrisio filiis derelictis, diem clausit.

De Abante filio Lyncæi, qui genuit Pritum. Cap. XXIX.

ABas, ut asserit Barlaam, filius fuit Lyncæi ex Hypermestra coniuge. esto Paulus dicat eum Beli Prisci fuisse filium. Hic autem bellicosus homo & acerrimi ingenii fuit, Lyncæoq; patri successit in regno, annisq; xxviii. ut dicit Eusebius, imperauit Argiuis, & mortuus est.

Didym. in Odyss. Λ. τοῦ θρασυλίου filium uocat.

De Prito filio Abantis, qui genuit Meram & sorores. Caput XXX.

PRitus seu Prætus, ut Lactantio placet & Seruio, filius fuit Abantis Argino-rum regis. Huic ut ferè omnes asserunt, coniunx fuit Sthenobœa. Homerus autem dicit Antiope, ex qua tres sustulit filias, quę iam adultæ, eo quod formosissimæ essent, elatæ templum Iunonis intrantes se prætulere Iunoni. quamobrem turbata Iuno, illis furorem immisit talem, ut se uaccas arbitrarentur, & aratra timentes syluas optarent, ut ait Virg. Prætides implerunt falsis mugitibus agros. Ouidius aliam refert insanię causam, dicens has in Cea insula se uaccas creditas, eo quod furto facto ex armentis Herculis præstitissent consensum. Sed quacunq; causa factum sit, ægre tulit infortunium Prætus, proposuitq; regni partem, & quam ex eis mallet in coniugem, ei qui illas in pristinam mentem reuocasset. Cuius præmii cupiditate tractus Melampus Amithaonis filius curandas assumpsit, & ut ait Vitruuius in libro architecturæ, eas apud Clitorem Arcadiæ ciuitatē duxit. Ibidem enim spelunca est ex qua profluit aqua, ex qua si quis biberit fit abstemius, & ob id apud eam in lapide epigramma Græcis carminibus scriptum est, testificans aquam non esse idoneam ad lauandum, & uitibus inimicā. Ibi autem peractis sacris eas purgauit, & pristinæ restituit mentiti, & sic regni partem, & coniugium unius consecutus est. Prætus autem secundum Eusebium annis. xvii. regnauit, eiq; successit Acrisius frater. Huius ego filias, si medelam Melampodis intueor, uini fuisse ultra quàm deceat mulieres auidas arbitror, & potatas nonnunquam se patri regi præferre ausas. Quamobrem Iunonis iram, id est regnantis patris meruere, & castitate in partem alteram instigante, uino muliebritet in furiam uersæ, se uaccas & seruas, & iugo subditas clamitabant. quod cum forsan sæpius contigisset, nexatus infortunio Prætus eas tradidit Melampodi curandas, qui cum eas aqua præcepta potasset, hostes uini fecit, & furor abiit consuetus.

Sed Ouid. non Prœti filiabus, uerum mulieribus Cois hoc adscribit lib. 7. Meta.

De hoc fonte Ouid. Clitorio quicunq; sitim de fonte leuaret Vina fugit, gaudetq; meris abstemius undis. libro decimoquinto.

Prætidum fabulam Didymus ita tradit: Præto, inquit, Argiuorū regi filiæ fuerūt Lysippe & Iphianassa, quæ cum in templum Iunonis uenissent, deam contumelijs atq; conuicijs affecerunt, præferentes patris sui domum, diuitijs templi Iunonis. Quamobrem à Iunone in furorem uersæ sunt. Accersitus igitur Melampus, qui illas curaret, promisit se facturum, si dignam mercedem acciperet. Morbum enim inueteratum esse, quippe in decimum iam annum durasse. Igitur promissa illi à patre regni parte, & ex filiabus quam uellet nuptui, placata per supplicationem & hostias Iunone, Prœtidas à morbo curauit, & Iphianassam uxorem duxit.

De Mera

De Mera Præti filia. Cap. XXXI.

MEra dicit Leontius, filia fuit Præti & Antiæ filiæ Amphianassæ, quę cum uenationibus dedita Dianam per nemora sequeretur à Ioue uisa atque dilecta est, & ab eo Dianæ sumpta imagine uiciata. quæ tandem cum ob pudorem patrati sceleris, & timens ne iterum deciperetur, uocanti eam Dianæ obsequi noluit, ob id Diana commota illam sagittis occidit. Hanc dicit Paulus Sthenobœæ fuisse filiam sicut & reliquæ, & post susceptam sanitatem obsecutam Dianæ uenisse. qua fictione dicit idem Leontius monemur hypocritas sæpe credulos dolis in eam, quam dissuadent, deduxisse perniciem. à qua dum uerax homo aliquando lapsos releuare conatur, decepti semel & omnia timentes increduli facti, oblatam respuentes salutem, in mortem perpetuam dilabuntur.

Postea in canem uersa est, Ouid. 7. Meta.

Ex Ioue autem Locrum peperisse dicitur, qui postea cum Amphione & Thebas ædificauit, uide Commentar. Odyss. Λ.

De Acrisio Abantis filio, qui genuit Danaen mattem Persei. Cap. XXXII.

ACrisius Abantis fuit filius, ut dicit Lactantius, & ut Eusebius in libro temporum scribit, Præto fratri successit in regno. Hic ut idem Lactantius asserit, nec ab hoc discrepat Seruius, unicam habens filiam Danaen in responsis habuit, se manu eius, qui ex filia nasceretur, moriturum. qui ad effugiendam prænunciatam mortem, filiam in quadam turri sepositi, seruaríq; iussit ne quis homo posset ad eam accedere. Contigit igitur ut audita formositatis eius phama, illam concupisceret Iuppiter. qui cum ad eam accessum alium non uideret, uersus in auri guttam ex tegulis in gremium eius se cadere permisit, & sic prægnans effecta est. quod ægre ferens Acrisius eam capi iussit, & in arcam poni atq; in mare proiici. quod cum ministri fecissent, in littus usque Appulum arca delata est, & casu à piscatore capta. in qua cum comperisset Danaen, & paruũ filium, quem enixa fuerat, eum ad Pilumnũ regem detulit. qui cum genus eius cognouisset & patriam, illam libenter sibi coniugio copulauit. Filius autem eius cui Perseus nomen fuit, cum excreuisset, & Gorgonis caput abstuliisset, in Argos ueniens Acrisium transmutauit in saxum. quæ quidem transmutatio secundum Eusebium sonat, quod cum regnasset Acrisius apud Argos annis xxxi. à Perseo nepote suo, non sponte tamen occisus est, & in lapidem, id est in frigiditatem perpetuam uersus. quod autem fictionis superest, infra ubi de Danae, declarabitur.

Quidam ad insulam Eriphum adpulsam esse uolunt, & ibi à Polluce, seu Pollucis fratre Dictye Perseum educatum esse. Didym. in Iliad. Ξ.

De Danae filia Acrisii. Cap. XXXIII.

DAnae Acrisii filia, ut suprà proximo dictum est, in mare prægnans à patre dimissa, cum in Appuliam impulsa ueniisset, Pilũno regi Appulo nupsit, & inde ad Rutulos abiere, & constructa ibidem Ardea ciuitate, Daunum Pilumno peperit. Sane quod omissum est supra, Iouem aurum fluxisse per tegulas, intelligendum est auro pudicitiam uirginis uiciatam, & cum nõ esset adultero iter permissum per ianuam, clam tectum conscendisse, & inde se in thalamum uirginis demisisse. Dicit tamen Theodontius, quod cum Danae amaretur à Ioue, & se ob timorem patris sciret perpetuo damnatam carceri, ut posset euadere, & fugam arripere, occulte cum Ioue auro concubitum mercata est, & parata naui, & cum his quas potuit deferre diuitiis, fugam arripuit prægnans ex Ioue.

Pindarus autem & alij, ut citat Comment. Homeri Iliad. Ξ. Non à Ioue sed à patruo suo Præto compressam aiunt, unde etiam bellum inter Eristum & Prætum conflatum est.

De Iasio Abantis filio, qui genuit Atalantem, Amphionem, & Talaonem. Cap. XXXIIII.

FVit, ut Theodontio placet, Iasius iste Abantis filius, de quo nisi quod sæpissime inter Argiuos reges numeratus est, & quod quosdam habuit filios, nil legi.

De Atalanta filia Iasii, & matre Parthenopei. Cap. XXXV.

De hac lib. 8. Met. & Apol lib. 1. Argon.

ATalanta, ut dicit Lactant. & Theodontius, iunior fuit filiorũ Iasii. Quæ cum specioſa uirgo ex ſociis eſſet Dianæ, ad aprum Calydonium perimendum unà cum cæteris Achaiæ nobilitate iuuenum à Meleagro uocata uenit, & in uenatione prima aprum ſagitta percuſſit, & ita ob ſuam formoſitatem à Meleagro dilecta, occiſa belua, ab ea eiuſdẽ honorari capite meruit, ex quo eius in amicitiam uenit, & amplexus ipſius paſſa ei Parthenopeum peperit.

De Amphione Iasii filio, qui genuit Chlorim. Cap. XXXVI.

AMphion alter ab illo, qui Thebas clauſit muro, filius fuit Iaſii, & regnauit, ut dicit Leontius, in Orchomeno Minyæo & in Pilo uocatus aliàs Argus, cui unica fuit filia nomine Chloris.

De Chlori filia Amphionis & Nelei coniuge. Cap. XXXVII.

CHloris, ut ſupra dictum eſt, filia fuit Amphionis, ut in Odyſſea teſtatur Homerus, Neleo nupſit, eíq; peperit Neſtorem, & alios plures filios.

Sic Homer. Odyſſ. λ. καὶ χλῶριν εἶδον περικαλλέα τὴν ποτε Νηλεὺς γῆμε ἑὸν μετὰ κεδνά λος, ἐπεὶ πόρε μυρία ἔδνα. ὀπλοτάτην κούρην ἀμφίονος ἰασίδαο, ὃς ποτ' ἐν ὀρχομῷ μινυείῳ ἶφι ἄνασσεν ἠδὲ πύλου βασίλευε. τέκεν δὲ οἱ ἀγλαὰ τέκνα νέσσορά τε χρομίον τε περιπλόμενόν τε ἀγέρωχόν.

De Talaone Iasii filio, qui genuit Eurydicem, Flegeum, & Adraſtum. Cap. XXXVIII.

TAlaon dicit Paulus, filius fuit Iaſii, & apud Argos regnauit, quod quidem iudicio meo ſane intelligendum eſt, dum huiuſmodi homines reges appellant ueteres. nam cum in catalogo regum non reperiantur, exiſtimandum eſt eos de ſtirpe regia fuiſſe, & aliquam regni particulam tenuiſſe, & appellatos reges magis ob decus ſtirpis quàm ob poſſeſſum à talibus regnũ, exquibus Talaonem hunc & Amphionem & Iaſium puto.

De Eurydice Talaonis filia & Amphiarai coniuge. Cap. XXXIX.

EVrydice, ut aſſerit Theodontius, fuit filia Talaonis & Amphiarao uati iuncta coniugio, cui peperit Amphilochũ & Alcmeonem. Cumq; Adraſtus Polynicis generi ſui cauſa aduerſus Aetheoclem & Thebanos ſumpſiſſet bellum, bellumq; pararet, uidiſſetq; Amphiaraus oraculi reſponſo ſe non redituru ſi iret in bellum, latibulum petiit, uxoríq; ſuæ tantum ſuas patefacit latebras. qui cum ab Adraſto aliiſq; quæreretur, nec comperiretur uſquam, contigit ut uideret Eurydice Argiæ cõiugis Polynicis monile quondam à Vulcano donatum Harmonioni coniugi Cadmi, illudq; deſideraret, diceretq; Argiæ ſi monile illud illi cõcederet, ſe oſtenſuram Amphiaraum. & ſic factum eſt, quamobrem in bellum uadens Amphiaraus à terra abſorptus eſt. Eurydice autem poſtea ab Alcmeone filio, cui uadens Amphiaraus uindictam ſuæ mortis iniunxerat, occiſa eſt.

Hæc Eriphyle à Statio, atq; alijs appellatur: apud poetas nuſquam, quod ſciam Eurydice dicitur, quidam uero non Talaonis, ſed Iphios filium dicunt: de hac uide in Amphiar. infra.

De Flegeo filio Talaonis. Cap. XL.

FLegeus, ut dicit Theodontius, filius fuit Talaonis, & iuuenis moriens, nil memorabile dignum reliquit.

De Adraſto.

De Adrasto rege, filio Thalaonis, qui genuit Deiphilē & Argiam. Cap. XLI.

ADrastus Argiuorum rex, ut ait Lactan. filius fuit Thalaonis & Eurynomes, cui cum duę essent filiæ, Deiphile & Argia, audissetq; ab oraculo se nuptui datarum alteram apro, alteram leoni, circa futurum infortunium filiarum affligebatur. & ecce casu factum est, ut Polynices Thebanus ex composito exul intempesta nocte Argos appelleret, imbresq; fugiens, regiam subintraret porticum. Nec mora & Thydeus ob homicidiū Calidoniam fugiens ibidem deuenitet, & in certamen post iurgium hospitii causa consurgerent, quamobrem paratus rex senex Adrastus ad eos descendit, & uerbis & autoritate sua iuuenum iras composuit, eosq; deduxit in regiam. Et cum uidisset alterum pelle leonis tectum Polynicem scilicet, qui regius iuuenis insigne illud in testimonium uirtutis Thebani Herculis ferebat. & alterum cute apri, qui ob occisum à Meleagro patruo aprum in decus prolis ea tectus incedebat, responsi ambiguitate intellecta, cognouit hos sibi generos esse transmissos. Quos postquā nouit, affinitate contentus, Thydeo Deiphilem, & Polynici Argiam dedit uxores, & cum iuxta promissum regnum ab Etheocle Polynici non restitueretur, contractis utribus aduersus Thebanos bellum mouit, & cum iam duces omnes sui morte occubuissent, cecidissentq; mutuis uulneribus Polynices & Etheocles, ipse in furiā uersus repetit Argos, nec quis illi fuerit finis inueni.

Addunt alij tertiam filiam, quæ Diomedi nupta fuit. Cuius Homer. mem. Iliad. E μὴ δήιω ἀεγιάλεια πρὶν ἄρρηκτον ἀδραστίνη, ὄφρ' ὕπνῳ γόόωσα φίλῳς οἰκῆας ἐγείρῃ.

De Deiphile Adrasti regis filia, & Thydei coniuge. Cap. XLII.

DEiphile, ut dicit Statius, filia fuit Adrasti regis, & coniunx Thydei Calidonii, cui peperit Diomedem.

De Argia Adrasti filia, & coniuge Polynicis. Cap. XLIII.

ARgia secundum Statium Adrasti regis fuit filia, & Polynicis coniunx. quæ cum illi peperisset Thessandrum, audissetq; eum à fratre occisum, ab Argo Thebas ueniens, ut extremas lachrymas, & officium funerale cadaueri uiri impenderet, eo quod id faceret aduersus imperium Creontis, unà cum Antigona Polynicis sorore capta, & iussu Creontis occisa est.

Harum mortem postea Theseus Athenienſis ultus est, ut Statius libro ultimo autor est, occiso Creonte rege Thebano.

De Agenore iii. Beli Prisci filio qui genuit vii. filios, quorū i. Taygeta, ii. Polydorus, iii. Cilix, iiii. Phœnix, v. Europa, sextus Cadmus, vii. Labdacus. Cap. XLIIII.

POst explicitas successiones Danai & Aegisti filii Beli Prisci, ad ampliorem prolem Agenoris Phœnicum regis eiusdem Beli filii, ut Theodontius dicit & Paulus, stilus reuocādus est. Et esto à prædictis dicatur quod hic Agenor fuerit Beli filius. Sunt tamen qui dicant eum Beli fuisse filiū, sed nō Aegyptii, quinimmò Phœnicis, auūq; huius Agenoris Agenorē etiā nūcupatū, eumq; Agenorē primum, nimia apud Assyrios regnante cum ingenti multitudine, peste coactū, patrias sedes quas circa extremā meridionalē Aegyptū habuerat, liquisse, & duce peregrinationis Nilo in littus Syriacū deuenisse nauibus, & illud pulsis ueteribus incolis occupasse, ibiq; regnasse, sibiq; Belū filiū successorē liquisse, quē huius Agenoris patrem uolunt. Alii uero nepotem ex Phœnice filio, ex quibus comprehendi potest à similitudine nominis et forsan tēporis exortū errorē, ut qui Beli Syriaci, filius fuerit creditus Beli Aegyptiaci. Sed ex quocūq; Belo natus sit, mens mihi est hic Theodontii & Pauli opinionē sequi, cum de superiori nō satis certus appareat autor. Hunc igitē dicunt ex Aegypto in littus Syrium abiisse, et Phœnicibus imperasse, & amplissima atq; generosa prole claruisse.

De Thaygeta prima Agenoris filia. Cap. XLV.

THaygetam dicit Ditis Cretensis Agenoris fuisse filiam, eam Ioui placuisse, & in eius uenisse concubitū, & cum cōcepisset, Lacedæmonē peperisse, dato sint qui eum ex Semele natum dicant.

De Poly-

De Polydoro.ii. Agenoris filio. Cap. XLVI.

POlydorus ut testatur Lactantius, filius fuit Agenoris, de quo præter nudum nomen nil puto. Esto Theodontius de isto leuem faciat mentionem, sed longe antiquiorem isto Agenore illum dicit.

De Cilice tertio Agenoris filio, qui genuit Lampsacium, & Pigmalionem, & Pyrodem. Cap. XLVII.

CIlix secundũ Lactantium filius fuit Agenoris. Hunc dicit Theodontius hominem acris ingenii & robusti corporis fuisse. & cum superiores sibi fratres sperneret, et de successione regni etiam desperaret, uilipenso superiorum iugo, parte copiarũ sumpta, sedes haud longe à suis occupauit sibi, & regionem à suo nomine Ciliciam nuncupauit, ibíq; duos filios superstites deseruit, Lampsacium scilicet & Pigmalionẽ. Sunt qui dicant prouinciam hanc à Cadmo occupatam, antequã quæsiturus Europam mitteretur à patre, eaḿq; postea à Cilice possessam Cadmo non redeunte.

Alij, Cilicem non Agenoris filium, sed nepotem faciunt ex Phœnice: hunc enim Agenoris filium dicunt ex Cassiopia genuisse, Cilicem, Phineũ & Doryclum: necnõ Atiminũ nomine Phœnicis filiũ dictũ, reuera tamen Iouis fuisse. Tametsi Apollonius in secundo, Phineum, Agenoridẽ uocat, quod interpretes pro Agenoris filio accipiunt, γνθαδ' ἐπάκτιον οἶκον ἀγλωρίδης ἐχε φινεύς.

De Lampsacio Cilicis filio. Cap. XLVIII.

LAmpsacius, ut dicit Theodõtius, & post eum Paulus, filius fuit Cilicis, eíq; successit in regno, nec ex eo aliud lterius inuenitur.

De Pigmalione, id est Cilicis filio & Cypriorum rege qui genuit Paphum. Cap. XLIX.

PIgmalion ut dicit Theodontius, filius fuit Cilicis, de quo refert, quod cum iuuenis esset, & gloria maiorum suorum quos ad occiduum usq; penetrasse, & Aphricum litus etiam occupasse audierat, infestaretur. collecta Ciliciam magnu, & conuocatis ex Phœnicibus, classéq; parata in Cyprum tuam setenissime regum transuexit exercitum, & inde ueteres Syrios qui ibidem Agenoris uetustissimi uiribus, ex antiquis pulsi sedibus confugerant, expulit, & occupauit omnem atq; tenuit insulam, & regnauit in ea. Sane, quod etiam testatur Ouidius in maiori uolumine, cum ibi scelestissimas comperisset mulieres omnino libidini obsequentes, uitio offensus, uitam cœlibem ducere disposuerat. Attamen quia ualebat ingenio, & artificiosas habebat manus, finxere poetæ eum sibi ex candidissimo ebore fœmineam sculpsisse imaginem, eaḿq; iuxta desiderium suum lineamentis atq; decore oris cõtraxisse per omnia. In qua cum ingeniosus homo, & artem miraretur suam, & uenustatem imaginis commendaret, in dilectionem eius incidit, & feruore maximo cupiebat eam esse fœminam, & suorũ uitíq; Venerem ea tempestate celebertimam insulæ deam, ut animaret eandem, & suorũ faceret amorum sensibilem. nec effectu caruere preces, fœmina uera facta est. Quod adu uertens Pigmalion gaudio plenus, quoniam uoti compos esset, eius usus est concubitu, & eueftigio grauida facta est, eíq; peperit filium, quem Paphum ipse postea nominauit, euḿq; sibi morienti reliquit hæredem. Nunc quid sibi eburnea uelit imago, ingenio potius poetico quàm uiri artificio fabrefacta uidendum est. Arbitror enim cum Pigmalio ni suspecta prouectarũ ætate uirginum pudicitia esset, eum sibi uirgunculam elegisse, ętate suspicione carentem, candore atq; mollitie ebori similem. quam cum suis aptam sexcisset moribus, excreuit ante ætatem puellæ cõcupiscentia eius, cœpit́q; desiderare atq; exposcere precibus, ut cito efficeretur matura uiro. qua tandem facta, in uotum deuenit suum.

Fabula est apud Ouidium lib. x. Met.

De Pa-

De Papho Pigmalionis filio qui genuit Cynaram. Cap. L.

APhus ut dicit Theodōtius, filius fuit Pigmalionis ex Eburnea matre. qui cū Pigmalioni succeſſiſſet in regno, Cyprum inſulam Paphum ex ſuo nomine nuncupauit. Paulus autem dicit Paphum oppidum ab eo tantum conſtructum, & de ſuo nomine nominatum, quod quidem Veneri ſacrum eſſe uoluit, conſtructo in eodem illi templo & ara, cui thure ſolo diu ſacrificatum eſt.

De Cynara filio Paphi qui genuit Myrrham, & ex Myrrha Adonem. Cap. LI.

CYnara filius fuit Paphi, prout oſtendit Ouid. dum dicit, Editus hac ille eſt qui ſi ſine prole fuiſſet, Inter felices Cynaras potuiſſet haberi. Eſt autem hic alter ab illo Cynara, qui Aſſyriorum rex dicitur, in lapidem uerſus flendo infortunia filiorum. Ex hoc autem Cynara Cyprio præter ſcelus unum nō habemus. Nam ut ipſe recitat Ouid. huic ex coniuge filia fuit nomine Myrrha, quæ cum formoſa eſſet, ac etiam matura uiro, præter debitum patrem amauit, & nutricis ſuæ opera, dum mater eius ſacra Cereris celebraret, in quibus oportebat per nouem dies à contactu uiri abſtinere, eius concubitu potita eſt, in quo prægnans effecta Adonis natus eſt. *Lib. 10. Met.*

DE MYRRHA FILIA CYNARAE ET MATRE Adonis. Cap LII.

MYrrham, ut ſupra patet, Cynaræ regis filiā dicit fuiſſe Ouidius, & cum eum nephaſto adamaſſet amore, opera nutricis ſuæ, eius incognitę habuiſſe cōcubitum. Fulgentius tamen dicit eam cum Cynara poſtquā illum ebrium effeciſſet, habuiſſe concubitum, quæ ex nephario concubitu prægnans facta, cum illam uellet noſcere Cynara, nouiſſetq; filiam, dolore percitus eam ſecutus occidere uoluit. Quidam dicunt eam in Sabæos fugiſſe, ad quos uſq; ſecutus Cynara, cum illam gladio percuſſiſſet, ex uulnere conceptū filium erupiſſe. Ouid. tamen dicit eam miſeratione deorum apud Sabæos in arborem ſui nominis uerſam, & calore ſolis aperto cortice filium emiſiſſe, quem nymphæ liquoribus unxere maternis. Figmento huic arbitror cauſam dediſſe nomen arboris, quæ apud Sabæos uocatur myrrha, guttas emittens ſolis percuſſa radiis, ex quibus pigmentum conficitur quod Adonidem uocant, quod latine ſuaue ſonat, eſt enim ſuauiſſimi odoris, ut uidetur uelle Petronius Arbiter, plurimum libidini conferens, adeo ut aſſerat ſe ad libidinis incrementum, myrrhinum potaſſe poculum. Verum Fulgentius ut in pluribus longe altius ſentiens, circa hoc dicit, Myrrham arborem in India eſſe, & ſolis caloribus cremari, & quia ſolem patrem omnium rerum dicebant, ideo patrem myrrham amaſſe dictum, & cum ſol fer uentius illam calefaceret, eam reges ex imis corticis emittere, & ſic à patre uulnerata, Adonem, id eſt ſuauitatem odoris emiſiſſe.

De Adone Myrrhæ filio & nepote Cynaræ. Cap. LIII.

ADon Cynaræ regis aui ſui, & Myrrhæ ſororis fuit filius, ut longo carmine in maiori uolumine teſtatur Ouid. de quo talem ipſe idem recitat fabulam. Dicit enim quod cum formoſiſſimus euaſiſſet iuuenis, à Venere caſu percuſſa à filio ſumme dilectus eſt, quæ dum illum maxima delectatione ſua per ſyluas ſequeretur & nemora, eiusq; uteretur amplexibus, ſæpius eum monuit ut ſibi ab armatis beluis caueret, & ſequeretur inermes. Verum die quadam male uerbotum Veneris memor, in aprum irruens ab eo occiſus eſt. Quem Venus fleuit amare, & in florem conuertit purpureum. Hoc figmentum Macro. in lib. ſaturnaliorum conatur enodare mitabili ratione. Dicit enim Adonē ſolem eſſe, quo nil pulchrius, & eam terræ partem, quā inhabitamus ſuperius ſcilicet hemiſphærium Venerē eſſe, cumq; in inferiori eſt hemiſphærio, à phyſicis Proſerpina appellata ſit. Et ſic apud Aſſyrios & Phœnices, quos penes & Veneris & Adonis fuit religio ingens, tunc Venus cum Adone à ſe dilecto delectare- *Lib. 1. cap. 21.*

delectaretur, cum circa ſuperius hemiſphæriũ ſol ampliori circumflectitur ambitu & inde ornatior, quia flores, frondes & fructus eo tempore terra producit. Dum uero breuiores circumducit circulos, de neceſſitate maiores apud inferius hemiſphærium agit, & ſic autumnus & hyems imbribus aſſiduis terram decore ſuo priuatam lutoſam faciunt, quo aper qui hiſpidum animal eſt, delectatur. & ſic ab apro, id eſt ab ea temporis qualitate qua delectatur aper, Adon, id eſt ſol tertæ, id eſt Veneri ſublatus uidetur, & inde Venus luctuoſa efficitur. Quod aũt ſit Adon transformatus in florem, ob id fictum puto, ut noſtri decoris breuitas oſtendatur. mane quidem purpureus eſt, ſero languens pallensq; mar cidus efficitur, ſic & noſtra humanitas mane, id eſt iuuentutis tempore florens & ſplendida eſt, ſero autem, id eſt ſenectutis æuo pallemus & in tenebras mortis ruimus. Sanè quicquid Aſſyrii ſentiãt uel Macro. hiſtoria tamen uidetur ſentire, & Tullius teſtatur ubi de naturis deorum, Venerem fuiſſe Syria Cypróq; conceptam, id eſt ex Syrio homine & Cypria muliere, quã † Aſtarcon uocauere Syri, eamq; Adoni nupſiſſe, ut dicit Lactan. in libro diuinarum inſtitutionum. In ſacra hiſtoria cõtinetur hanc meretriciam inſtituiſſe artem & ſtuprum mulieribus ſuaſiſſe, & ut uulgato corpore quæſtum facerent. & hoc ideo dicit imperaſſe, ne ſola præter alias mulieres impudica, & uirorum appetens uideretur. Ex quo conſecutum eſt & longis perſeueratũ temporibus, ut Phœnices de proſtitutione filiarum donarent, antequam eas iungerent uiris, ut in libro de ciuit. dei teſtatur Auguſt. & Iuſtinus in Epitoma Pompei Trogi. ubi Didonem lxx. uirgines in littore Cypprio quę in quæſtum uenerant, rapuiſſe demonſtrat. Fuit igitur Adon rex Cypri & Veneris maritus, quem ego etiam ſeu ab apro, ſeu alia nece Veneri ſubtractum reor, eo quod ad imitationem lachrymarum eius ueteres anniuerſario plangore conſueuerint Adonis interitum flere, quos in ſuis uiſionibus increpat Iſaias.

Aſtareten a/pud Cic. legit.

1 *Adonis nominatiuo caſu Latini dicũt, Virg. Eclog. 10. Et formoſus oues ad flumina pauit Adonis. Sic & Græci. Theoc.* ἀιάζω τ̃ Ἄδωνιν, ἀπώλετο καλὸς Ἄδωνις. *Cõment. in Theocr. Idyll. 1. de hac fabula ſic refert.* λέγουσί τινες περὶ Ἀδώνιδος, ὅτι ⸗ ἀποθανὼν, ἐξ μιμῆς ἐποίησε τὰς γυναῖκας τ̃ Ἀφροδίτης, ὥσπερ καὶ τὰς γυναῖκας περσεφόνης. ὅθεν ὃ λεγόμενον ποιητὴν ὄδιν Ἀγλαΐδος, ὅτι ὁ Ἄδωνις, ἄγουσι ὁ σῖνος, ὁ σιφερόμενος, ἐξ μιμῆς τὰς γυναῖκας τῆ γῆ ποιεῖ ὑπὸ ⸗ σπορᾶς, καὶ ἐξ μιμῆς ἐκεῖνον αὐτὸν ἡ Ἀφροδίτη, τοῦτ̃ ὄδιν, ἡ εὐκρασία τὸ ἔτους, ⸗ ἐκεῖνον λαμβάνουσιν αὐτὸν οἱ ἄνθρωποι.

De Pyrode Cilicis filio. Cap. LIIII.

Lib. 7. PYrodes ut Plinius aſſerit in libro naturalis hiſtoriæ, filius fuit Cilicis, ex quo etſi nil aliud habeamus, eodẽ Pli. teſte, ſaltẽ habemus eundẽ primo ignẽ ex ſilice excuſſiſſe.

De Phœnice iiii. Agenoris filio qui genuit Philiſthenem & Belum. Cap. LV.

PHœnix ut dicit Lactãtius, filius fuit Agenoris, hunc dicit Euſeb. in libro temporũ, regnante Argiuis Danao unà cum Cadmo fratre à Thebis Aegyptiis ueniſſe in Syriam, & apud Tyrum & Sidonem imperaſſe, quod quidem fuiſſe potuit circa annum mundi. iii. M. dcc. xlvi. Poſt paulum autem dicit eum anno primo Lyncei regis Bithiniam condidiſſe, quę prius Mariandina uocabatur, quod fuit anno mundi. iii. M. dcclxxix. huius tamen aduentus in Syriam non conuenit cum dictis ſupra, ubi de Agenore à Theodontio & etiam ab Ouidio dicit, qui uidetur uelle Agenorem ueniſſe non Phœnicem, cum Cadmum miſſum ad perquirendam Europam ab Agenore, non à Phœnice deſcribat. Sed has ego uarietates ultro concordare uolentibus linquam, & de Phœnice quid compererim proſequar. Hunc autem artificioſum fuiſſe hominẽ oſtendit Euſebius, eo quod primus quaſdam literas ſeu literarũ characteres Phœnicibus dederit, deinde ad ſcribendum eas inſtituiſſe uermiculũ, unde et color ille Phœniceus dictus eſt, credo ab inuentore, qui poſtea mutata litera eſt puniceus appellatus.

De Philis

De Philisthene filio Phœnicis qui genuit Sichæum. Cap. LVI.

PHilisthenem dicit Theodontius filium fuisse Phœnicis. Qui cum esset Herculis sacerdos, qui persanctissime à Phœnicibus colebat, uideretq; Phœnice patre mortuo Belum fratrem natu maiorem regnare, relicto Sichæo filio sacerdotio, & copiarũ parte sumpta naues conscendit, & post multos casus cum Herculis columnas cursu superasset, ibidem in littore Oceani sedes assumpsit perpetuas, condita ciuitate quam Gades uocauere sui, & ne sacerdotium abdicasse uideretur omnino, templum ibidem constituit Herculi, & sacra omnia ritu Tyrio innouauit.

De Sichæo Philisthenis filio & Didonis uiro. Cap. LVII.

SIchæus secundum Theodontium fuit filius Philisthenis, cui abeunte patre sacerdotium derelictum est, ut supra dicitur, quod à rege proximus erat honor. hunc dicit Seruius Sicarbam uocatum, esto eum Virgilius semper uocet Sichęum, & Iustinus semper illum uocet † Acerbam. Hic autem seu relictis seu aliunde quæsitis thesauris, ut Theodontio placet, & reliquis, copiosus factus plurimum, Belo mortuo Elisam filiam eius accepit uxorem, quæ postea Dido uocata est, quam præcipue dilexit. Verum cum Pigmalion Beli filius patri successisset in regno, auri auidus, eius desideratis diuitiis, clam illi tetẽdit insidias & incautũ interemit. *Apud Iustinũ quod ego sciã ubiq; Sichæus uocatur.*

De Belo Phœnicis filio, qui genuit Pigmalionem & Didonem, & Annam. Cap. LVIII.

BElus qui & Mettes secundum Seruium appellatus est, ut ait Theodontius, filius fuit Phœnicis, uir bello & armis insignis, adeo ut Cyprios littus Phœnicum piratica infestãtes subigeret. quod Virgilius in persona Didonis perfuit, dicens, Genitor tum Belus opimam, Vastabat Cyprum, & uictor ditione tenebat.

De Pigmalione filio Beli. Cap. LIX.

PIgmalion, ut Theodontio placet, filius fuit Beli regis Tyri, & patre moriente ut ait Iustinus, unà cum sororibus Tyriis derelictus est. Cui adhuc puero populus paternum tradidit regnum. hic uero auarissimum cum animum ad diuitias Sichæi patruelis sui iniecisset, illum dolo interemit. hoc solum scelus ex rege isto nobis reliquit antiquitas.

De Didone filia Beli & coniuge Sichæi. Cap. LX.

DIdo præcipuum matronalis pudicitię decus, ut Virgilio placet, Beli regis fuit filia. Hanc insignis formæ uirginem Tyrii Belo mortuo Acerbæ seu Sicarbæ uel Sichæo Herculis sacerdoti dedere in coniugẽ, qui ob auaritiam à Pigmalione occisus est. Hęc autem post longa fratris mendacia insomnis à uitro prẽmonita, sumpto uirili animo, pluribus ex his quibus sciebat Pigmalionem exosum, clàm in suam sententiam tractis, sumptis nauibus fugam cepit, thesauris secum delatis. Et cum in littus deueniisset Africum, ut placet etiam Tito Liuio, mercato ab incolis suadentibus, ut ibidem sedem sumeret, tantum littoris quantum posset bouino corio occupare, illudq; in cartam redactum, & in frusta concisum occupauit plurimum, & ostensis sociis thesauris suis, eisq; animatis, ciuitatem composuit, quam postea uocauere Carthaginem. Arcem uero eius à bouino corio, quod sic uocitãt, Byrsam nuncupauit. Ad hanc accessisse Aeneam profugum ui tempestatis impulsum, & hospitio thoróq; susceptum ab ea, Virgilio placet, eamq; discedente à se Aenea, ob amoris impatientiam occisam. Verum Iustinus & historiographi ueteres aliter sentiunt. Dicit enim Iustinus à Musitanorum rege sub belli denunciatione à principibus Carthaginensibus postulatam in coniugem. quod cum ipsa resciisset, & sua se ante sententia ad omnem casum pro salute patriæ damnasset, ægre tulit, sed terminum impetrauit, infra quem se ad uirum promisit ituram. Qui cum ueniisset, constructo ingenti rogo, in eminentiori ciuitatis parte, quasi Sichæi placatura manes, illum conscendit. Et astantibus ciuibus atq; *Lib. 18.*

expectantibus quidnam factura esset, ipsa educto quem clam gesserat cultro dixit. Opē mi ciues, ut uultis, ad uirū uado. Séq; hoc dicto interemit, mortem potius eligés, quàm pudicitiam maculare. Quod etiam longe est à descriptione Maronis.

De Anna Beli regis filia. Cap. LXI.

ANna filia fuit Beli, ut uidetur placere Virgilio, qui illam sæpissime Didonis sororem appellat. hæc Didonis fugæ comes fuit, quam postquā mortuam uidit, & Carthaginem à Iarba rege occupatā, ut Ouidius dicit ubi de fastis, ad Battū regē † Corisæ insulæ aufugit uetusti hospitii confisa iure. Tandem sentiēs, quia Pigmalion arma aduersus eam moueret, hāc ob causam à Bato licentiata intrauit mare, & tempestatem passa ubi †camerem petere intendebat, in Laurentum littus delata est, per quod dum Aeneas iam superato Turno, cum Achate spacian do deambularet, eo uiso fugam cepit. tandem præstita ab Aenea fide substitit, & abeo in regiam deducta est, cuius ob aduentum suspicata Lauinia, ei tetendit insidias. Verum Anna à Didone per quietem monita, nocte regiam exiuit. & si satis potest ex Ouidii uerbis concipi, in Numicum flumen sese præcipitem dedit. Sanè fictor Ouidius ad ulteriora procedens dicit, quod cum postea exquireret, & à perquirentibus peruenireturad Numicum flumen, uisum est illis è fluuio uocem audiuisse dicentē, Placidi sum nympha Numici Amne perenne latens Anna perenna uocor. Post ipsum aūt Ouidiū dicit Macrobius in saturnaliorum libro, aprili mense publice & priuatim sacrificatum iri, ut annare & perennare commode liceat.

Meline habet Ouidius lib. 3. Cratidē fluu.

Fabula est apud Ouidium 3. fastorum, & Macrob. lib. 1. cap. 7. Satur. & apud Silium quoq; lib. 8.

De Europa Agenoris. vi. filia. Cap. LXII.

EVropa filia fuit Agenoris, ut per Ouidiū patet, ex qua talis narratur fabula quod cum ob formositatem suam summe diligeretur à Ioue, ab eodem Mercurius missus est, eíq; imperatum, ut quæ cerneret armenta in montanis Phœnicum in littus impelleret, quo cum puellis ludere consueuerat Europa. Quod cum Mercurius feciſſet, Iuppiter in candidum taurū transformatus, se armentis immiscuit. Hunc cum cerneret uirgo, pulchritudine & mansuetudine eius delectata, illum primo tractare manibus cœpit, at inde eius conscendit dorsum, qui paulatim se in undas deducens, dum illam territam, & cornibus atq; dorso innitentem sensit, natans in Cretam transtulit. ubi in ueram redactus formā, eam oppressit, & oppressu prægnantem fecit, quæ illi postea peperit, ut nonnullis placet, Minoem, Rhadamantum & Sarpedonem. Ipse uero in eius sempiternam memoriam tertiam orbis partem Europam ex eius nomine nuncupauit. Huius fabulæ figmentum adeo tenui tegitur cortice, ut facile possit apparere quid uelit. Nam Mercuriū armenta depellentem in littus, ego eloquentiam & sagacitatem alicuius lenonis uirginē è ciuitate in litus deducentem intelligo, seu mercatorem fictum se iocalia ostensurum, si nauem conscenderet, pollicentem. Iouem in taurum transformatum uirginis delatorem, iam apud deliras aniculas uulgatū est, nauē fuisse cui erat insigne albus taurus, qua quacunq; fraude de cōscensa à uirgine, illico remigantium opere factum est, ut deferretur in Cretam, ubi Ioui coniugio iuncta est, seu secundum Eusebium in libro temporum Asterio regi, ex quo ipse supradictos filios asserit procreatos. Augustino tamen placet hunc nō Asterium sed Sanctum appellatū fuisse. Discrepant insuper de tempore huius rapinæ plurimum autores. Cum sint, ut Eusebius refert, qui dicāt Iouem anno Danai regis Argiuorum xl. Europæ mixtū, eaḿq; postea Asteriū Cretensiū regem in coniugē assumpsisse, qui annus est mundi. iii. M. dccc. xviii. Alii uero dicunt eam à Cretensibus raptam, regnante Argis Acrisio circa annū mundi iii. M. dccc. lxxviii. Quidam autem uolunt eam raptam, Pandione Athenis regnāte. anno scilicet mundi. iii. M. dccc. lxviii. Quod quidē tempus magis cōuenit eis, quæ de Minoe eiusdem Europæ filio leguntur. Huius imaginē egregiam ex ære à Pythagora Tarenti positam dicit Varro, ubi de origine linguæ latinæ.

Lib. 2. Meta.

Huic

Huic etiam à Ioue canẽ, seu custodẽ ἡφαιστότευκτον datũ esse, à quo postea læsa fuerit, illo ingẽ insiliente, & inde conceptas flammas, quarũ natura appetẽs erat, euomente. Vide Cõment. Odyss. κ.

De Cadmo Agenoris. vi. filio, qui genuit Semelem, Agauem, Autonoem & Inoem. Cap. LXIII.

CAdmus antiquorũ omnium uulgata fama fuit filius Agenoris, quem unà cum Phœnice fratre à Thebis Aegyptiorũ ueniſſe anno Danai Argiuorũ regis. xvii. & apud Tyrum & Sidonem regnaſſe ſcribit Euſebius in libro temporum, cum ut ſupra patet, longe ante ibidem uenit Agenor peſte pulſus, à quo Agenorem patrẽ horum nonnulli uolunt duxiſſe originẽ. Qui Euſebius poſt hæc ſcribit, anno regni Lyncæi. xvi. Cadmũ Armeniam occupaſſe, quod à Cilice factum ſupra memorauimus. Hic tamen ut ſcribit Ouidius, cum rapuiſſet Iuppiter Europam, ad ipſius perquiſitionẽ ab Agenore patre miſſus eſt, hac ei indicta lege, ne abſq; ea reuerteretur in patriam. Qui ſumptis ſociis, cum quorſum quæreret ignoraret, nouas ſibi exquirere ſedes ſtatuit. Et cum haud longe à Parnaſo applicuiſſet, oraculũ conſuluit, & habito reſponſo, ut bouem ſequeretur indomitã, & ibidem ubi conſiſteret, ſedes aſſumeret. Qui in deſtinatũ ſibi locum ductus acquieuit, & regione à boue uocata Bœotia, ci uitatis fundamenta iecit, eaḿq; ab antiquis Thebis Aegyptiis, ex quibus prædeceſſores eius aduenerant, Thebas appellauit. Sanè ut dicit Ouidius, dum uellet ſacrum conficere, & ex ſociis quoſdam miſiſſet, ut aquam afferrent, nec reuerterentur, eos ſecutus comperit à ſerpente ingenti deuoratos. quem cum ſpectaret, adiuit quia & ipſe ſerpens inſpicere tur. Eo tandem occiſo, monitu ſumpto dentes illi euulſit, ac ſeuit, & repente homines in armis exorti ſunt, & prælium inuicem habuere ſpectante Cadmo, nec ante ceſſauit prælium, quàm quinq; tantum ſuperſtites remanerent. qui inita pace ſeſe iunxere Cadmo, & cœpto operi adiutoriũ præſtitere. Paleſatus inſuper ſcribit eum Sphingã habuiſſe coniugem, eandeḿq; propter zelum Hermionæ ab eo diſceſſiſſe, & aduerſus Cadmeios bellum iniſſe. Sunt præterea qui uelint eum ſecus Hippocrenem fontem ſedentem atq; meditantem. xvi. literatũ characteres adinueniſſe, quibus poſtea omnis Græcia uſa eſt. Sic & Plinius in libro naturalis hiſtoriæ, dicit eum apud Thebas lapidicinas inueniſſe, & auri metalloruḿq; conflaturam. dato Theophraſtus eum dicat hæc apud Phœnices feciſſe, uerum longe poſt deſignatũ tempus. Nam quod ſupra de eo ſcribitur, fuit circa annum mundi. iii. M. dccc. v. hæc autẽ circa annos. iii. M. dcccc. xxxviii. Inde dicit Ouidius fuiſſe ſibi coniugem † Hermionem Martis & Veneris filiam, ex qua conſtat. iiii. genuiſſe filias, eideḿq; Hermionæ à Vulcano uitrico exitiale monile conceſſum. Poſt hæc aũt cum plurima ex nepotibus & filiabus eueniſſent infortunia, ipſe iam ſenex ab Amphione & Zeto puſus in Illyrios abiit, ubi miſeratione deorum in ſerpentes ipſe & Hermiona uerſi ſunt. Huius hiſtoria fabuloſa aliqua habet immixta, quorũ uidere ſenſum ſupereſt. Serpentem igitur Marti ſacrum, ego ſenem hominem atq; prudentem olim armigerum, & bellicoſum intelligo uerbis ſuis, & per contationibus Cadmi ſocios detinentẽ. cuius conſilio, quod ego per dentes aſſumo, inter incolas ſeminata diſcordia eſt, qui aduerſus eum Sphingæ impulſu ſurrexerant. Ex qua repente ſumptis aduerſum ſe armis in pugnã deuenere, quorũ principes attritis cæde popularibus cum Cadmo in concordiam deuenẽte, & ex incolis atq; forenſibus unum fecere populum. Quod aũt ipſe exul cum coniuge ſerpens effectus ſit, eos deſignat factos eſſe longæuos. prudentes enim more ſerpentum ſunt ſenes, & rerũ experientia cauti, & ætate annoſi, & ſi etiam æuum impulerit, & ſubſidia deſint, ritu ſerpentum curuo incedunt pectore. De tempore aũt huius regni etiam diſcordes fuere ueteres. Dicit enim Euſebius in libro temporũ, anno regni Abantis regis Argiuorũ. viii. qui fuit mundi annus. iii. M. dccc. xxvii. Cadmum ab Amphione et Zeto regno pulſum. Nec multum poſt dicit regnante Argis Acriſio Cadmũ regnaſſe Thebis, cum Acriſius Abanti ſucceſſerit, quod tamen eſſe potuit circa annum mũdi. iii. M. dccc. lxxy, cui tempori cõgruit quod poſtmodũ idem ſcribit Euſebius, ſcilicet Acriſio Argis

Cum ante Aonia diceretur.

Harmoniam ali. lib. 3. Met.

regnante ea fuisse, quæ de Spartis memorant. Quos dicit Palæfatus, quod cum proximæ rum essent regionum, aduersus Cadmum subito constitisse, & propter repentinos con tractus, quasi de terra natos, & quia ex omni confluxissent parte Spartos uocatos. Sed ra men male conuenit tempori, quo supra raptam diximus Europam. hi ueritatem com periant, quibus magis est curæ, ego aũt nil amplius reperire potui.

a Horũ nomina sunt Vdæus, Chthonius, Pelor, Hyperenor, & Echion. Sunt qui Cadmũ non Agenoris, sed Phœnicis filiũ dicunt, cõmunior tamen eorũ est sentẽtia, qui Agenoris eum dicũt. Φερεκύδης ὃ οὕτως φυσὶμ, ἀγήνωρ δὲ ὁ ποσειδῶνος γαμεῖ δαμνὼ τὴν βήλου, τῶν δὲ γίγνονται φοίνιξ καὶ ἰσαίη. ἣν ἴσχει αἴγυπτος, ἧς μελίη ἣν ἴσχει δαναός. ἔπειτα ἐνίσχει ἀγήνωρ ἀγχιάλην τὴν νῆλου τοῦ ποταμοῦ, τὸ δὲ γίνεται κάδμος. Ex Comment. Apoll. lib. 3.

b Hellanicus autor est in nuptijs Cadmi musas cecinisse, et unũquemq; deorũ Harmoniæ donũ dedisse.

De Semele filia Cadmi. Cap. LXIIII.

Lib. 3. Meta. SEmele Cadmi fuit filia & Hermionæ, ut satis per Ouidium patet in maiori uolumine. Hanc ex Ioue prægnantem cum ægre ferret Iuno ei in ueculam Beroem Epidauream transformatæ suasit, ut experiretur nũquid amaretur à Ioue, ut ab eo postularet, ut secum prout cum Iunone cõcumberet. Quæ cum Iouem per Stygias undas iurare compulisset, ut sibi postulata conce deret, petiit ut secum prout cum Iunone iaceret. Iuppiter autẽ dolens, quia iurasset, sum pto minore fulmine eam percussit, & mortua est, eíq; ex utero nondum perfectus infans eductus est, qui Bacchus postea fuit. Figmenti huius ego ueritatẽ puto, hanc fœminam prægnantẽ, ut ipsa sonat fabula, fulmine percussam. non enim ignis, id est Iuppiter aeti, id est Iunoni miscetur, nisi per fulmen ad inferiora descendens.

De Agaue filia Cadmi. Cap. LXV.

AGaue, ut satis notũ est, Cadmi & Hermionæ fuit filia, quã Cadmus Echio ni uni scilicet ex sociis, qui illum iuuere Thebas ponere, matrimonio con iunxit, ex quo ipsa concepit & peperit filium quem uocauere Pentheum ela ti animi iuuenem. qui cum sacra Bacchi sperneret, celebrantibus matre & so roribus & aliis, ab omnibus in furiam uersis occisus est. Dicebat Leonius Pentheum hunc abstemium fuisse, & ob id à temulenta matre & aliis occisum, quia sæ pius ebrietatem & temulentiam damnasset earum.

De Autonoe filia Cadmi. Cap. LXVI.

AVtonoe Cadmi & Hermionę fuit filia ut ait Ouid. Hæc Aristei fuit coniunx & ex eo peperit Atæonem.

De Inoe Cadmi filia. Cap. LXVII.

Clearchum Græci habẽt. INo æque Cadmi & Hermoniæ, ut ait Ouidius, fuit filia. quę cum nupsisset Atamanti Aeoli filio, eíq; Learchum & Melicertẽ peperisset, cum ab insano patre Learchum uidisset occisum, sibi timens & reliquo, ex præruptо saxo se præcipitem dedit in mare. ex quo aiunt eam marinã deam Leucothoem factam, & Melicertem Palæmonem miseratione Neptuni. Credo ego loca illa fuisse, ad quæ necata cadaueta mare detulerit, & delatis ad solatium superuiuentium imposita deitatis nomina. Seu potius, ut infra legitur de Learcho & Melicerte.

De Labdaco septimo Agenoris filio qui genuit Laium. Cap. LXVIII.

IAbdacus, ut dicit Theodontius, iunior fuit filiorum omnium Agenoris. Qui cum audisset fugatum fratrem & Amphionem propria manu petemptum, & Lycum occisum ab Hercule, ab amicis sollicitatus precibus, ut Syria relicta ueniret in Græciam, cum esset ob senium nimis inhabilis ad laborem, Laium ex filiis Iuniorem transmisit. Qui cõfestim occupato regno rex dictus est. Paulus aũt dicit Labdacũ Phœnicis fuisse filium, senemq; Thebas uenisse uocatum, & ibidem regnasse aliquandiu, & Laium filium genuisse.

De Laio

De Laio rege Thebarũ Labdaci filio qui genuit Oedipũ. Cap. LXIX.

Aius Thebarum rex fuit, & ut satis demonstratũ est Labdaci filius, qui seu ex Phœnice missus uenerit Thebas, seu ibidem natus sit, regnãs Iocastã Creontis Thebani filiam sumpsit uxorem. Quam cum audisset cõcepisse, consuluit de futura prole oraculũ, & in responsis habuit se nascituri manu periturum. Qui uolens consilio obstare periculo, iussit Iocastæ, ut quicquid nascetur exponeret. Quæ cum mœsta infantem fecisset exponi, alitus ab extero dum adolescens patrem exquireret, & ab oraculo se audiuisset illum apud Phocim inuenturum. cum uenisset ibidem, patrem incognitum seditionem ciuium & exterorum separantem occidit, & sic Laius occubuit.

De Oedipo filio Laii, qui genuit Antigonam, & Ismenam, & Etheoclem, & Polynicem. Cap. LXX.

Edipus rex Thebarũ fuit, & Laii filius & Iocastę, ut in Thebaide testatur Statius. Hunc iussu patris, ut supra dictum est, à matris utero in syluas abiiciendũ feris delatum dicunt. Quem cum deferrent serui eius, ætati innocuę compatientes, non abiecerunt iuxta mandatum, quinimmo perforatis ei pedibus arbori uimine alligarunt. Ad uagitum cuius tractus pastor quidam Polybii Corinthiorum regis, eum ab arbore abstulit, & ad Polybium detulit. Qui cum filiis caret, patria affectione suscepit, & filii loco educauit. Is tamen cum adoleuisset, audisseq; se non Polybii filium, perquirere patrem disposuit, & cum Apollinem cõsuluisset, accepit se Phocis patrem reperturum, & matrem sumpturum in cõiugem. qui Phocim ueniẽs orta inter ciues forenses q; seditione, dum faueret forensibus, Laium conantem sedare tumultum, incognitum interemit. Tandem tanq; ab oracuIo lusus Thebas petens Sphingem inuenit, quam solutis problematibus cum occidisset, Thebas intrauit, ubi filius Polybii creditus, illi Iocasta mater coniugio iuncta est, quã libens sumpsit, Meroes olim Polybii coniugis, quam matrem suspicabatur, timens coniugium. & rex Thebarum fatus & iiii. filiorum ex Iocasta pater, orta letali peste Thebis habitum est ab oracuIo, non defuturam ciuitati pestem, ni regnantis exilio, incestuosum Iocastæ coniugium purgaretur. Sanè dum hæsitaret iam infelix, uenit Corinthius unus eum Polybio mortuo in regnum uocans. qui dum se matris nuptias timere diceret, quonam modo Corinthum deuenisset audiuit à sene. quod cũ audiuisset Iocasta, memor quæ à ſetuis audiuisset, qui illum detulerant, inspectis eius pedibus eum extemplo recognouit in filium. quod ille audiens, & à se Laium patrem occisum cognoscens, dolore percitus sibi manus iniecit in oculos, eis q; eiectis se perpetuis damnauit tenebris. Filii uero discedentes eius spreta humilitate uenientes in bellum, & inde in mutuã mortem, Iocasta iam gladio perempta, mœstus dolens q; altera filiarum ducente exul Creontis imperio in Cytheronem montem abiit, quò autem inde abierit, mihi incognitum est. Sibi tamen ab Athenien sibus, nescio quo merito templum & sacra tanquam deo, Valerio referente, constituta sunt.

pro in Phocide.

a

b

c

Aenigma hoc Sphingis tale fuit. Ἐστὶ δίπους ἐπὶ γῆς καὶ τετράπους οὖ μία φωνὴ, καὶ τρίπους ἀλλάσσει δὲ βοὴν μόνον, ὅταν ἐπὶ γαῖαν. Ἑρπετὰ κινεῖται, ἀνάτ' αἰθέρα, καὶ κατὰ πόντον, ἀλλ' ὅτ' ὰν πλείστοισιν ἐπειγόμενον ποσὶ βαίνῃ Ἔνθα τάχος γυίοισι ἀφαυρότατον πέλει αὐτῆ.

d

Addunt alij Oedipũ, ubi matrem agnouit, repudiata ea, duxisse coniugẽ Astymedusam, quæ per libe ros superioris coniugis, apud Oedipum subinde detulit, tanquam qui se de stupro appellasset. ob quam rem iratus Oedipus, regnum cruentum filijs tradidit.

e

Dicitur postquam expulsus à Creonte fuerat uenisse in Atticam, & ibi tumulum ἱππεῖα dictum in habitasse, & supplicasse in templo Cereri, Ioui, & Mineruæ. Sed tamẽ Theseũ illi, à Creõte persuasum, non credidisse qui tum regnabat. postremo autem morientem aduocato Theseo orasse, ne cineres suos Thebanis indicaret aut sepulchrum. Hæc ferè Androtion: sed aliter Statius, qui fingit Theseum filiarũ Oedipi & Argiæ iniuriam aduersus Creontem ultum esse.

De Antigona Oedipi filia. Cap. LXXI.

ANtigona Statio teſte Oedipi ex Iocaſta fuit filia. Hæc patri cæco, & in exiliũ à Creonte pulſo ducatum miſeranda præſtitit, inde cum ad exhibendas ultimas lachrymas fratribus, & officium funebre nocte aduerſus Creontis imperium ueniſſet, ibiq; Argiam Polynicis coniugem cõperiſſet, cremarentq; ambæ cadauera fratrum, cum Argia capta eſt, & iuſſu Creontis occiſa.

De Iſmene filia Oedipi. Cap. LXXII.

ISmene Oedipi fuit filia, ut aſſerit Statius, de qua nil habetur, niſi quod cuidam Athyiuueni Cyrreo deſponſata fuerit, qui ante nuptias à Tydeo occiſus eſt.

De Eteocle Oedipi filio & Iocaſtæ. Cap. LXXIII.

ETeocles Oedipi filius ſpreta patris humilitate, habita cum Polynice fratre de regimine regni ſub hac lege concordia, ut uiciſſim ſingulis annis altero interim exule regnarent, repetito à Polynice per Tydeum amicum regno, nõ ſolum ſeruare legem noluit, ſed inſidias Tydeo legato poſuit. quamobrem ſeptem regum obſidionem paſſus eſt, & demum in duellum cum fratre ueniens, ab eo iam uictus illũ cultro tranſegit, & ſic mutuis cecidere uulneribus, nec eorundem ignes cremantes cadauera fuere concordes.

De Polynice filio Oedipi, qui genuit Theſſandrum. Cap. LXXIIII.

POlynicem Oedipi fuiſſe filium & Iocaſtæ notiſſimum eſt, hic cum fratre, ut proximo ſupra, inita de regimine pactione, primus in exilium tendens agentibus hymbribus & uento, nocte Argos intrauit, & cum ſub regia porticu quieſceret, adueniente Tydeo, qui exul patriam fugiebat, intrãte eo ſub porticum, aduerſus eum ſurrexit in rixam, & ut ſupra dictum eſt ab Adrasto rege pacati, & in regiam deducti ſunt, & eius etiam generi facti. Tractu aũt temporis, cum Tydeus ſub legationis nomine pro Polynice Eteocli regnum poſtulaſſet fruſtra, eíq; contra ius gentium in mortem inſidias ab Eteocle ſibi poſitas comperiſſet, eò itum eſt, nato iam ex Argia Polynici paruulo filio, ut Adraſtus cõgregatis Argiuis principibus aduerſus Eteoclem & Thebanos iret in bellum, ubi hiatu terræ abſorpto Amphiarao, & Tydeo ſagitta letali uulnere icto, reliquiſq; peremptis uariis mortibus pugnãdo regibus actum eſt, ut in ſingulare certamen deuenirent fratres. In quo cum iam uictor uideretur Polynices, clam à fratre iacente trãsfixus eſt, et ſic ambo mutuis uulneribus periere. Quorum tam efficax atq; inflexibile odium fuit, ut etiam eis mortuis inter cadauera perſeueret. Nam eis in eodem rogo ab Argia Polynicis coniuge, & Antigona ſorore poſitis, non prius ignis accenſus eſt quàm diuiſæ ſint flammæ, adeo ut liquido apparetet cadauera recuſare uno eodemq; igne comburi.

De Theſſandro Polynicis filio. Cap. LXXV.

THeſſander Polynicis fuit filius ex Argia, Statio teſte. Qui cum robuſtus euaſiſſet iuuenis, inter proceres cęteros ad Troianũ excidiũ iuit cum Græcis, & ut ait Vir. unus fuit ex illis, qui cum Vlyſſe ligneũ equũ intrauere. quid tandẽ ex eo fuerit, nõ cõperi.

De Scyta. xiii. filio primi Iouis. Cap. LXXVI.

SCyta, ut Plinio placet in libro de hiſtoria naturali, Iouis fuit filius. de quo nil aliud legimus, præter quod ipſe aſſerit Plinius, eum ſcilicet arci ſagittarum q; repertorem primum fuiſſe. Quem longe antiquiorem ſacræ teſtantur litterę, ex quibus ſumitur Lamech ſagittarium extitiſſe.

Superetat de ſtirpe Aetheris Cælius, quem ut in ſequenti libro daretinitium, teſeruare ſatius uiſum eſt.

Celius in terno generis pars ponitur eius.

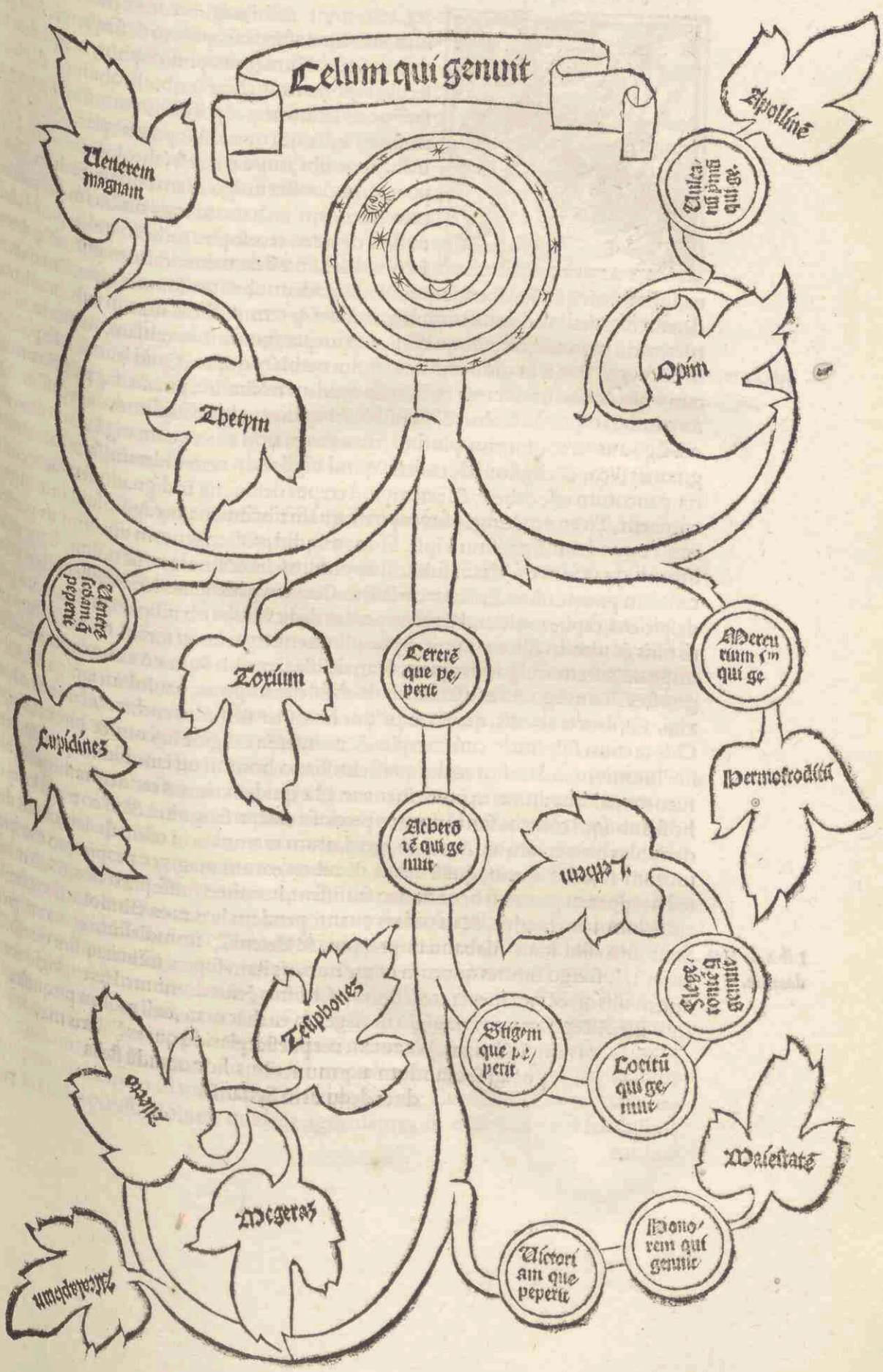

VLCANTI mihi exiguo cortice errorũ uetustatis fa-
lum, ecce inter aspreta scopulorũ & frequentia freta grau
dæuus senex Numenius philosophus, uir quidem suo
seculo autoritatis inclytæ se obtulit obuium, & placida
satis uoce sermonéq; cõposito inquit, Quid labore tuo
numina lędis, ubi quiete illis poteras placuisse? fuit olim
mihi quæ tibi nunc cura est, theologizantium scilicet
poetarum claustra uulgo etiam referare. Et dum Eleusi
rum sacrorum archanum totis uiribus in propatulum
trahere conarer, ecce sopito mihi in quiete profunda ui-
sæ sunt Eleusinæ deæ meretricali ornatu nesteq; deturpa
tæ, ipsis fornicũ in faucibus, se quibuscunq; adeuntibus prostrantes ultro. Quod cum ui
deretur dignitati indecens nimium, miraretq; tam pudicas deas in tam prophanum
meretriciũ corruisse, repente quæsiui, tam ineptæ ignominiæ causam. Astillæ toruis ocu
lis & rugosa fronte in me uersæ, irato uultu uerbisq; cœpere, Quid leno scelestę poscis? tu
tam obscœni facinoris causa es. Excessu quidem nostræ integritatis atq; pudicitiæ reniten
tes crinibus captas abstrahis, & in publicũ lupanar tu ipse castissimas olim passim subiu-
cis. Ego autem etsi somno plurimo marcerem, non aliter quàm uigilans intellexi indi-
gnantes ilico, & cognoui dormiens, quod uigilando non uideram, sacra scilicet myste-
ria paucorum esse debere, & extemplo à cœptis destiti, ne indignationem actiorem in-
currerem. Tu autem longe plus cupiens, quàm tibi cauens, uertiginosum intrasti gurgi-
tem, & quod omisi præsumis ipse. Sino, nũquid credam tantum tibi luminis præsterut
ingenii, quantum operi tam sublimi opportunũ sit, & hoc tacuisse nolim, Caue quid fe
ceris iam præmonitus. Erisiton ob læsam Cererem periclitatus est, Pentheus Bacchi sacra
despiciens, capite mulctatus à matre pœnas dedit. Niobe ob uilipensam Latonam perdi-
tis filiis & uiro in silicem riguit. & ne plures enumerem, tu forsan credis deorum aulas
impune referare uulgo? deciperis, & ni desistas, eorum iram nõ antequam experiaris a-
gnosces. Tum ego etsi æstuantis maris obsisteret impetus, paululum tamen substiti, di-
xiq;, Quibus te ab oris, quæso, nimium hos inter scopulos euehis? Ab inferis arbitror.
Odore enim sulphureo cuncta reples, & os inferna caligine fuscum, & hæc ueteris infau
sti Plutonis mandata sint credo, quasi christiano homini uti iamdudum gentilibus con
sueuerat, talibus timorem putet incutere. Illæ quidem ueteres cecidere cathenæ, & arma
hostis antiqui contrita sunt, uicimus precioso redẽpti sanguine, & in eo renati lotiq; suas
decipulas non curamus. Attamen ego dearum tuarum non refero thalamos, nec deorũ
tuorum secessus aperio, quasi uelim illecebras eorum magis ex propinquo conspicere,
sed ut appareat poetas, si bene de deo sensissent, homines fuisse præclaros, & ob mirabile
artificium uenerandos, & ut uideas quanti pendam hos tuos fabulosos deos, similem
Stratonico sibi iram Alabanti imprecanti, & Herculis, † immolestum exoranti, precem
faciam. Ipsi ergo omnes quorum tu me hortaris iram fugere, mihi irati sint quæso. Tibi
autem illisq;, & tam inepta credentibus Christus Iesus dominus. His uestigio euanuit
ille. Ast ego attentus nauigio in Aegeum euehar mare, cæli prolem perquisitu
rus amplissimam. Ille autem iter præstet placidũ qui ex Sabæis ma
gos ad se orandum atq; muneribus honorandũ stella
duce deduxit in Syriam.

Lib. 3. de Nat. deorum.

† Fortasse

Fortaſſe legendum, & Herculis (ſcilicet iram) ſibi moleſto. Nam cum quidam nimis contenderet † Alabandum eſſe deum. Ergo (inquit Stratonicus) mihi Alabandus, tibi Hercules ſit tratus.

De Cælo Aetheris & diei filio, qui genuit xi. filios. Dato quod in præſenti tertio libro de viii. tantũ tractetur, utputa de Opi, de Thetide magna, de Cerere prima, de Vulcano primo, de Mercurio tertio, de Venere magna, & de Venere ſecunda, & de Doxio. Cap. I.

CAelum non illud quidem prægrande corpus ornatum ſyderibus, quod dicebat Orpheus à Phanete compoſitum, in domicilium ſuum atq; aliorũ deorũ, & quod nos ſemper ambire circuitu cernimus. uerum homo quidam ſic uocatus, ut ait Tullius, ubi de naturis deorum, filius fuit Aetheris & Diei, id eſt ignitæ uirtutis, & claritatis eximiæ, à quibus eius nomen proceſſit in lucem, & quod homo fuerit, ſatis in libro diuinarum inſtitutionum per Lactantium patet, dicit enim ſic in ſacra hiſtoria, Repeti Vranium potentem uirum Veſtam habuiſſe coniugem, & ex ea Saturnum atq; Opim & alios ſuſcepiſſe, qui Saturnus cum regno potens efficeretur, patrem Vranium Cælum appellauit, & matrem Terram, ut hac mutatione nominum, fulgorem ſui originis ampliaret, & cætera. Huic præterea ut in ſacra hiſtoria dicit Ennius, Iuppiter nepos eius primo in † Panæo monte aram ſtatuit, atq; ſacrificium adoleuit, & ab eo cælum ipſum uerum denominauit. Euhemerus uero dicit hunc Cælium ſeu Cælum in Oceano mortuum, & in oppido Aulatia ſepultum.

† Panto habet Lactan.

Hic Euhemerus antiquus autor ex ciuitate Meſſana fuit. Res geſtas Iouis & cæterorum qui Dij putantur collegit. Cuius hiſtoriam interpretatus eſt Ennius & ſecutus. Hæc Lactantius, libro primo de falſa Relig. cap. xi.

De Opi prima Cæli filia, & Saturni coniuge. Caput II.

OPs ſeu Opis, ut placet Lactantio libro diuinarum inſtitutionũ, filia fuit Cæli & Veſtæ, & Saturni fratris coniunx, & Iouis alioruḿq; plurium deorum mater, quamobrem apud orbos orbis plurimum uenerationis obtinuit. Sanè ſeu antiqui theologizantes ad ſuos palliandos errores fecerint, ſeu ad occultandam uulgo fictionibus magnarum rerum ueritatem, ut prætactũ eſt, ſeu ut potius Ioui adularentur maximo regi, hiſtoria omiſſa. Hanc miris fictionibus ornauere, atq; illam ex eis extulere, adeo ut loco maximi numinis coleretur à multis, eíq; templa & ſacra ſacerdoteśq; uariis conſtituerentur in locis, de quibus ut diſtinctius uideamus, apponenda ſunt aliqua. Primo eam deorum dixere matrem, eíq; conſtituere quadrigam à leonibus tractam, eiuśq; capiti turritam deſcripſere coronam & ſceptrum manibus addidere. Veſte præterea ramorum circuitionibus & herbarum conſpicua ornauere, illaḿq; incedentem ſacerdotes, quos eo quod Eunuchi ex inſtituto eſſent Galos uocauere, tympana tangentes & æra præcedere demonſtrarunt, eiuśque in circuitu ſedes uacuas poſuere, & Corybantes armatos illam ambire uoluerunt. Quid ex his ſentirent uideamus. Deorum enim mater ideo habita eſt, quia terrei ſunt homines, quiab hominibus dii facti ſunt. Turrita uero corona, qua inſignita eſt, ſatis pro terra ſumenda oſtendit, cum ſit terræ circuitus, ciuitatum & oppidorum ad inſtar coronæ inſignitus. Veſtis autem ramis herbiśq; diſtincta monſtrabit ſyluas, & fruteta, & herbarum ſpecies infinitas, quibus terræ ſuperficies tecta eſt. Sceptrum autem quod manibus defert, regna, diuitias, & potentiam imperantium ſuper terra monſtrabit. Quod quadriga uehatur, cum ſit immobilis, intellexere ordinem in operibus terræ per quatuor anni tempora, circulari quodam inceſſu ſeruari continue. Cur autem à leonibus trahatur, ratio hæc reddi poteſt. Voluere quidem agricolarum in tradendis terræ ſeminibus conſue-

ibid.

a

consuetudinem demõstrare. Consueuere quidem leones, ut Solinus in libro mirabilia dicit, si per pulueteũ solum iter faciant, cauda uerrentes pedum suorũ turbare uestigia, ne uenatoribus sui itineris præstent indicium. Quod & agricolæ seminibus iniectis sulcis eueſtigio faciunt retegentes, ne semen surripiatur ab auibus. Præterea cum sint ossa leonis ossibus cæterorũ animalium duriora, intelligi uoluerũt, uertentium terram membra esse oportere solidiora, quàm cæteris. Vel potius ut ostẽdatur per leones, quos quadrupedum reges dicimus, iugo Opis subditos, orbis principes terræ legibus esse suppositos. Sedes aũt uacuæ illi circumpositæ existimo, nil aliud uelint quàm ostendere, quia non solum domus, sed ciuitates, quæ incolentium sunt, sedes uacuentur, persæpe pestegente uel bello. seu quia in superficie terræ uacuæ sint sedes plurimæ, id est loca inhabitata, seu quia ipsa terra semper sedes seruet uacuas nascituris. Seu ad demonstrandũ quod his ad quos pertinet terræ cultus, non dico de agricultoribus tantum, sed etiam de principibus, qui ciuitatibus & regnis præsunt, nõ debent se ocio & ineptę quieti cõcedere, quin immò stare continue & uigilare, cum de nouo semper emergant, quæ exercitio talium indigeant. Corybantes aũt hos armatos ambire designauerunt, uolunt unumquemq; mortalium pro patria se debere bellis exponere, & arma pro salute patriæ sumere. Gallos autem sacerdotes habere, ob id contigisse dicunt, quod cum deùm mater, Atym decorũ adamasset puerum, eum q; cum pellice comperisset, zelo percita illi abscidisse uitilia, & ob id similes sacerdotes appetere, quos Gallos à contrario sensu dixere. Sanè per dilectum Atym uult Macrobius saturnaliorũ libro solem intelligi, qui anno quolibet iuuenescere uidetur, & adeo à terra diligitur, ut in se eius suscepta influentia, quas cernimus herbas, flores, & fructus pariat. quod eum castrauerit, hoc ideo fictũ credo, quia certo anni tempore, solis radii uideantur steriles esse, & potissime circa autumnum & hyemem, in quibus temporibus nihil gigni uidetur ab eis. Vel ut dicit Porphyrius, Atys flos est à terra dilectus, tanquam ornamentum suum. qui tunc à terra castratur, cum ueniente fructu flos decidit, uel si cadat ante fructum, non sit ulterius ad fructũ aptus. quod hi sacerdotes cymbala ferant & æra, uolunt pro tympanis, quæ uasa sunt semisphærica, & semper bina ferunt, duo intelligi hemisphæria terræ, in quibus ambobus ut nõnulli opinati sunt, terræ opus ostenditur. Per æra uero intelligi uoluerunt instrumenta ad agriculturam accõmoda, quæ quondam antequam ferri usus inueniretur, ex ære confici consueuerant. Hanc præterea multis nuncupauere nominibus, de quibus nonnulla significata expolita sunt, ubi de terra. & certa hic sunt, cum aliquibus deabus cõmunia, de quibus in sequentibus dicetur, & ob id quæ sua sunt propria, censui apponenda. Vocant igitur Opim, Berecinthiam, Rheam, Cybelem, Almam, & magnã Palem. Opim autem ideo uocitatam uolunt, quod ut ait Rhabanus, opem ferat frugibus, & opere meliorem fiat. Berecinthiam aũt dicit Fulgentius uocitatam quasi montium dominam, eo quod deorum sit mater, qui pro mõtibus intelligunt, id est elatis hominibus. uel ut placet aliis et mihi, à Berecinthio mõte seu oppido Phrygię, in quo persancte colebatur ab incolis. Rhea aũt eò quod idem græce sonet quod Ops latine. Cybelem uero uoluere nonnulli eam à Cybalo quodam denominatam, quem primum illi sacerdotio functum aiunt, alii uero à Cybalo oppido, in quo dicunt sacra eius fuisse comperta. Quidam uero dictam uolunt à Cybel, quod capitis motum sonat, qui plurimus in sacris eius fiebat. Almam aũt ab alendo nõnulli credidere dictam, eo quod suis fructibus omnes alat. Palem autem eam uocauere pastores, & pabulorũ dixere deã, eo quod gregibus & armẽtis pabula præster.

Corybantes.
Atys.

Lib. 1. cap. 26.

Cybele à rotunditate dicta est. De *Cybele etiam Silius lib. 17.* *Rhea* ἀπὸ τοῦ ῥεῖν *dicta est. Nam*

A *Physici terram omnium rerum* ἁρμογὴν καὶ λύσιν *Physiologẽsi, καὶ* ῥεῖν ἀεὶ καὶ ποεῖν τέλεσε-

a *Huius fabulæ Mythologiam, eleganter Lucretius libro secundo carmine reddidit. Sed ipsos uersus placuit adscribere, quando ut satis uel ob uetustatem digni, ita nequaquam uulgares sunt.*

Quare magna deũm mater, materq; ferarum, Et *nostri genitrix, hæc dicta est corporis cura.*

Hanc

Hanc ueteres graiũm docti cecinere poetæ, Sedibus in curru bijugos agitare Leones,
Aeris in ſpacio magnam pendere docentes Tellurem, neq; poſſe in terra ſiſtere terram.
Adiunxere feras, quod quamuis effera proles, Officijs debet molliri uicta parentum,
Muraliq; caput ſummum cinxere corona, Ex imis munita locis, quod ſuſtinet urbeis.
Quo nunc inſigni per magnas prædita terras, Horrifice fertur diuinæ matris imago.
Hanc uariæ gentes antiquo more ſacrorum Idæam uocitant matrem, Phrygiasq; cateruas
Dant comites, quia primũ ex illis finibus æduntˌ Per terrarum orbem fruges cœpiſſe creari.
Gallos attribuunt, quia numen qui uiolarint Matris, & ingrati genitoribus inuenti ſunt:
Significare uolunt indignos eſſe putandos, Viuam progeniem qui in oras luminis ædant.
Tympana tenta tonant palmis, & cybala circum Concaua, rauciſonoq; minantur cornua cantu,
Et Phrygio ſtimulat numero caua tibia mentes, Telaq; præportant uiolenti ſigna cruoris,
Ingratos animos atq; impia pectora uulgi, Conterere metu quæ poſſint numine diuæ.
Aere atq; argento ſternunt iter, omnia circum, Largifica ſtipe ditantes, ninguntq; roſarum
Floribus umbrantes matrem, comitumq; cateruas, Hic armata manus (curetas nomine Graij
Quos memorant Phrygios) inter ſe forte cateruæ Ludunt, in numerumq; exultant ſanguine læti,
Terrificas capitum quatientes numine criſtas, Dictæos referunt Curetas, qui Iouis illum
Vagiũ in Creta quondam occultaſſe feruntur, Cum pueri circum puerum pernice chorea
Armati in numerum ſtarent, pernice chorea, Armati in numerũ pulſarent æribus æra,
Ne Saturnus eum malis mandaret adeptus, Aeternumq; daret matri ſub pectore uulnus.
Propterea magnam armati matrem comitantur, Aut quia ſignificant diuam prædicere, ut armis
Ac uirtute uelint patriam defendere terram, Præſidioq; parent, decoriq; parentibus eſſe.
Hæc Lucretius lib. 2. In quam ſententiã Seruius quoq; in tertio Aeneid, fabulam hanc ferè exponit.

Hanc Atyos fabulam multis uerſib. deſcribit Catullus eo carmine quod incipit, Super alta uectus Atys Celeri rate maria &c. Diodorus aũt aliter de tota re ſentit, qui lib. 4. geſtorum antiquorum ſic tradit: Cybele prouecta ætate adoleſcentem, inquit, quendam eius regionis Atym nomine dilexit: quem poſtmodũ dixerunt Papam. Cum eo clàm coiens grauida facta eſt. Quod ut parentes norunt, in regiam accitam, ut uirginẽ pater, pater ſuſcepit. Noto filiæ peccato, & Atym & nutrices interfici iußit, atq; inſepultos abijci. Cybelẽ tum Atys amore, tum dolore nutricũ perculſam, inſanam effectam, in publicum prodiſſe ferunt, pſallentemq; cum tympano, ſolam per uniuerſam patriam, ſparſis capillis deambulaſſe &c. Et poſtea addit, cum Phryges morbus opprimeret, terra nullos præberet fructus, ſciſcitantibus deum malorum remedia, oraculo præceptum eſt, ut Atyos corpus ſepelirent, & Cybelem uenerarentur ut deam. Non reperto Atyos, quod tempus abſumpſerat, corpore, Phryges imaginẽ adoleſcentiſ, circa quam planctu ac lamentis ſacra inibant, fecere, iram inique mortui mitigantes.

De Tethy magna Cæli ſecunda filia & Oceani coniuge. Cap. III.

Tethyn magnam dicit Paulus à Chryſippo traditũ, filiam fuiſſe Cæli atq; Veſtæ & Oceani coniugem, quod quidem Lactantius aſſerit, eamq; matrem dicit fuiſſe nympharum. Verum Seruius eam uocat Dorim, quod arbitror à Vir. ſumpſerit dum dicit. Sic ubi cum fluctus ſubtetlabere Sicanos Doris amara ſuam non intermiſceat undam &c. In his igitur cum nil hiſtoriographicũ habeatur, allegoricus ſenſus uidendus eſt. Tethys proculdubio aqua eſt, quã dicit Chryſippus, ui feruoris cęleſtis è uiſceribus eductã terræ, & ſic ex cælo nõ homine, Veſtáq; id eſt terra natam. Doris aũt amaritudo interpretaẗ, quæ quidẽ ſolis agente feruore aquæ marinę ut Phyſici teſtãtur, addita eſt, quod experientia notum uideẗ. Nam ut aiunt nauitæ, ſalſedo illa ſuperficiei aquæ maris tantum immixta eſt, cum infra decem paſſus dulcis inueniatur. Sed quid quod eam Oceano coniugem iungit, cum Oceanus aqua ſit, & ſic idem uideatur uir & uxor. Credo hoc fingentes ſenſiſſe, Oceanum accipi debere pro elemento aquæ ſimplici, quod quidem agens creditur, ubi aquæ actio requiratur. Tethym uero pro aqua elementata ſeu mixturam aliorum elementorum habente.

cuius

» cuius mixtionis opera poteſt concipere & nutrire. Seu cum utrunq; ſexum diis eſſe de-
» ſcribãt, ut Valerii Serrani carmine patet, dicentis, Iuppiter omnipotens regum rex atq; re-
pertor, Progenitor genitrixq; deum deus unus & idem &c. Volunt cum agat aliquid, ac-
quam eam uocari Oceanum, cum uero patiatur Tethym. Seneca aũt ubi de quæſtioni-
bus naturalibus ſcribit, aliter uidetur ſentire, dicit enim, aquã uirilem uocant Mare, mu-
liebrem omnem aliam. Vocauere aũt eam Tethym maiorẽ, ad differentiã Tethidos ma-
tris Achillis, quam nympham uoluere ueteres, non maximam deam, niſi & nymphas
ut quandoq; fit, dixerimus deas. Hæc autem magna Tethys multos ex Oceano peperit
filios, de quibus poſtea.

De Cerere prima Cælii ſecunda filia, quæ peperit Acherontẽ. Cap. IIII.

CEres ut placet Lactantio in libro diuinarum inſtitutionũ, filia fuit Cælii & Veſtæ. Hanc dicit Theodontius, Sicani uetuſtiſſimi Siciliæ regis fuiſſe cõiu-
gem. Siculosq; primũ frumenti docuiſſe uſum, & Sicano plures peperiſſe
filios, nullum tamen nominat. Hanc prætetea teſtimonio Pronapidis dicit
ſcilicet concepiſſe & rubore excreſcentis uteri, in abditam Cretæ ſpecum ſeceſſiſſe, & ibi-
dem Acherontem peperiſſe. qui non auſus lucem aſpicere, defluxit ad inferos, & ibidem
infernalis effectus eſt fluuius. Cuius fictionis ipſemet Theodontius talem explicat ratio-
nem, dicit enim pro conſtanti habitam Cererem ſuaſiſſe Saturno fratri, ne Titano regnũ
aliquo pacto reſtitueret, & aduerſus conditionem inter Titanum & Saturnum initam,
quos Saturnus filios maſculos procreauit, clam naſcẽtes ſurripuiſſe unà cum Veſta ma-
tre atq; educaſſe. quod cum detectum eſſet, & audiſſet Saturnum Opem q; à Titano de-
tineri captiuos, ſibi timens, in Cretam abiens latebras petiit, nec auſa eſt comparere, do-
nec certior facta eſt, Iouem uictoria liberaſſe parentes. Ex quo Cererem concepiſſe uoluit
Pronapides dolorem ex captiuitate fratrum, eumq; in ſpecu, id eſt in latebris peperiſſe, id
eſt emiſiſſe ſeu reliquiſſe, dum uictoria Iouis læta uenit in publicum. Eum aũt Acheron-
tem dictum, ab α quod eſt ſine, & χαίρω gaudo, enam abſque gaudio eſt qui dolet, &
ideo lucem uidere noluiſſe dicit, quia dolentes utplurimũ deiectis in terrã oculis receſſus
appetunt, & obſcura loca. Ibi enim infernalis fluuius factus eſt, quia apud inferos nulla
unq; ſit lætitia. nec illi ideo pater adſcribitur, quia noſtra tantũ exiſtimatione procreatur.

De Acheronte infernali fluuio Cereris filio, qui genuit ſex filios, ſcilicet Alecto, Tiſipho-
nem, Megeram, Victoriam, Aſcalphum & Stygem. Cap. V.

ACheron infernalis fluuius abſq; patre Cereris fuit filius, ut præmonſtratum
eſt. Hunc Paulus Titanis & terræ filium dicebat, & ob id à Ioue deiectum
ad inferos, quia ſitientibus Titanis limpidas præſtitiſſet aquas. Sanè noſter
Dantes in prima ſui poematis parte, quæ Infernus dicitur, aliter de origine
huius ſentire uidetur. Dicit enim in ſummitate Idæ montis Cretenſis ſta-
tuam eſſe ingentem cuiuſdam ſenis, cuius aureum caput eſſe, pectus uero & brachia ar-
gentea, corpus & renes ex ære confectos, tibias atq; crura & ſiniſtrum pedem ex electiſſi-
mo ferro factum, dextrum autem pedem ex terra cocta conſiſtere, & in eum ferè corpo-
rea moles omnis in rimam uerſa inniti. Et has omnes partes præter aureum caput rimu-
las habere, ex quibus effluunt guttæ aquæ ſeu lachrymæ. quæ collectæ, & per cauernas
ad inferos deſcendentes flumen faciunt Acherontis. Sed quid ſibi tam uariæ uelint fic-
tiones, uidendum eſt. Cur Cereris dictus ſit filius præmonſtratum eſt. quod Titanis &
terræ fuerit, etiam concedi poteſt, ubi Titanum ſolem intelligere uelimus, ut etiam uete-
res uoluere. & ſic nonnulli opinati ſunt, agente calore ſolis aquas maris trahi in uiſcera
terræ, & ex eis à frigore terræ dulcoratas effluere. & ſic cum ſol cauſam dederit, eius filius
dici poteſt, ac illius cuius uidetur uterum exire. Quod inferorum ſit fluuius, hoc modo
poteſt accipi. ſunt enim fluuii duo, quibus Acheron nomen eſt, unus quidé apud Mo-
loſſos defluit, ut dicit Titus Liuius, & in ſtagna, quæ inferna uocantur, effluit, & ex eis in
Hellespon-

Dec. 1. lib. 8.

Hellespontiũ sinum mergitur. Alter uero apud Lucanos fluens morte Alexandri Epiro- a
tæ insignis, in infernum cadit, & sic horum ad inferos unusquisq; descendit. Nam qui
apud Molossos est, in regno quondam Plutonis, qui deus inferni dictus est, eo quod ab
oriente sole factum esset, inferior uagat. Et sic si in regno Plutonis est, in inferno est. Atta-
men de secundo sic sensere quidam. Asserunt quippe priscis temporibus Græcis fuisse cõ-
suetudinem, damnatos exilio in Italiam mittere, seu ipsi exules sua sponte uenire. quam
eo quod apud inferum mare dicebant, seu quia inferior Græcia ab ortu sit solis, ideo &
flumen, & damnatos esse apud inferos testabantur, ex quo uolunt locum fabulæ adin-
uentum, cum etiam ethymologia nominis fluuii faueat fictioni, cum sonet sine gaudio
uel salute, quasi exules patria perdita absq; gaudio uel salute essent. Qui uero aliter sense-
runt, ut Seruius, & post eum Albericus, dicunt Acherontẽ fluuium non esse, sed solum
Italiæ. uerum de hoc aliás. Dantes autem noster de uero Acheronte infernali intelligit, & b
dicens, quia in Creta insula senex sit statua ex uariis metallis à Damiata Syriæ ciuita- Damasco for
te in Romam uersa, intendit loci congruentiam origini designare, & tempora causas q. taßis.
Sed primo de loco uideamus. Dicit ergo statuam senis, seu senem stare erectum, ut per
hunc intelligamus humanum genus, quod adhuc stat, esto antiquum sit. & stat in
monte Ida. Ida enim idem est quod formositas, per quam sentire uult formositatem tem
poralium rerum. quam ut perituram designet dicit, olim montem illum lætum, hodie
uero tristem atq; desertum. In monte autem Cretensi dicit, eo quod Creta insula tripartiti
orbis media uideatur. nam illi ab Arctoo Aegeum est mare, & ab occiduo Ionium, seu
Mythoum, quæ Europę sunt maria. A solis ortu est illi Icareum mare, atq; Carpatiũ seu
Aegyptium, quę Asiatica maria sunt. A meridie uero & occiduo Afro alitur ponto, & sic
tribus orbis partibus terminus est, ut intelligamus, non solum unam harum partium,
sed omnes operam dare, ut Acheron conereetur. Ipse autem ex guttis cadentibus, id est ex
criminibus & operibus prauis fluxisq; antiquarum ætatum, & præsentis confectus est
olim, & conficitur hodie, ut sentiamus ex criminibus mortalium amitti gaudium sem
piternum. Verum ut appareat, quia non omnis ætas in hoc conueniat, aureum caput so
lidum esse dicit, ut per illud intelligatur innocentiæ primi parentis tempus, & nostrum
dum renati baptismate in infantia simplices perseueremus. Demum uenit argentea, quæ
& si corporeis uiribus uideatur ualidior, uitiis tamen efficitur uilior, & sic argentea scissa
rimis, ideſt criminibus. Tandem tertia sequitur priorum sonoriot, & operum longe dete
rior, & hæc æquo modo scissa est, & in augmentum agit miseriæ. Inde sequitur ferrea for
tior, reliquarum etiam peior & obstinatior. Vltimo sequitur testea, in quam omnis mo-
les corporea inclinatur, & per quam mortalium fragilitas, & senium designatur, & hæc
scissa est. Ex quibus quidem scissuris fit ut lachrymæ effluant facientes Acherontem, ideſt
gaudii perditionem, ex qua acquisitio tristitiæ sequatur necesse est, ut stygis habeatur ori-
go, & ex tristitia, doloris incendium, qui Phlegethon est, & ex hoc luctus miseriæ, frigidi
tas sempiterna, quam Cocytus significat. Quod autem à Damiata in Romam uersus sit,
describit humanum genus, quod in campo Damasceno principium habuit, Romã teg
norum mundi ultimam, id est finem suum prospiciat.

Est et Acherõ fluuius, Cuius mem. Apollon. 2. Argon. Κεῖθεν δ' οὐ μάλα πουλὺ διὶ ἐξ ἁλὸς ἀντιπέ- a
ρηιον γλῶ μαριανδυνῶν ἐσοικέλσετε νοσφισαντες ἔνθα μιν εἰς ἀίδαο καταίβατις ἐστὶ κέλευθος,
ἄκτητε προβλὴς ἀχερουσιὰς ὑψόθι τείνει, διυκέες τ' ἀχέρων αὐτιὼ διανειόθι τέμνων, ἀφθης ἐκ
μεγάλης προχοὰς ἵησι φάραγγος. Quo loco, inquit Comment. dicunt Cerberum ab Hercule ex in-
feris extractum esse, & ibi euomentem χολιὼ, Aconitum procreasse.

Hic Dantes Florentinus fuit, ut supra dictum, Italicaq; lingua poëma quoddam scripsit, ubi & supe b
rorũ & res inferorũ prosecutus est. De quo etiam locus ille refertur: Eum aliquando à papa Pio inter-
rogatum, quoniam ipse omnia superorũ atq; inferorũ loca peragrasse, in suo poëmate se dixisset, Scirét
ne, ubi locorum. S. Franciscus ageret, respondisse illum ante fores paradisi sedere. Nam cum regulis
Franciscanorum cautum sit, ne quis eius ordinis absq; comite quoquam eat, diuum patrem adhuc illic

ſedere expectantem, donec aliquis ſuorum fratrum aduenìat, qui cum ingredi paradiſum poſſit.

De Furiis filiabus Acherontis in generali. Cap. VI.

TVrias tres eſſe omnes uidentur uelle poëtæ, de quibus in generali libet pauca præfari, ut de particularibus ſumatur facilius intellectus. Primo igitur eas dicunt Acherontis fuiſſe filias atq; noctis. Quod Acherõ illis pater fuerit, teſtatur Theodontius. quod autem ex nocte matre natæ ſint, carmine patet Virgilii dicentis. Dicuntur geminæ peſtes cognomine diræ, Quas & tartareã nox intempeſta Megetam Vno eodeḿq; tulit partu, & cætera. His inſuper plura eſſe nomina uoluere. Nam apud infetos eas uocari dixere canes, ut uidetur uelle Lucanus dũ dicit. Iam uos ego nomine uero Eliciã, Stygiaſ́q; canes in luce ſuperna Deſtituã. & cætera. Apud mortales furias, ut ab effectu patet per Virgilii carmen, Cæruleis unũ de crinibus anguẽ Cõlicit, ińq; ſinu pręcordia ad intima ſubdit Quo furibunda domũ monſtro permiſceat omnem. Eumenides etiam apud nos appellari dicuntur, ut per Ouidium patet dicentem, Eumenides tenuere faces de funere raptas, & cętera. Et hoc apud nos factum in infortunato coniugio ſatis conſtat. Dirę etiam appellantur & hoc apud ſuperos, ut ait Virgilius, At procul ut diræ ſtridorem agnouit & alas, Infelix crines ſcindit Iuturna ſolutos, & cætera. Nam Iuturna dea ſtridorem diræ in aëre, non in tetris agnouit. Vocãtur & uolucres ut idem dicit Virgilius. Iam iam linquo acies, ne me terrete timentem Obſcœnę uolucres alarũ uerbera noſco. Dicit prætetea Theodõtius, apud littorales Harpyias appellari. Poſt hæc illas aiunt Iouis atq; Plutonis obſequio deputatas, ut Virgilius teſtatur ſcribẽs de eis, Hæ Iouis ad ſolium ſæuíq; in limine regis Apparent acuuńq; metũ mortalibus ægris. Si quando letum horrificum morboſ́q; deũm rex Molitur meritis, aut bello territat urbes. & cætera. Sed iam quid iſta uelint uidendum. Dicunt igitur eas Acherontis & noctis filias, & ratio uidetur talis. Non ſuccedentibus pro uotis rebus & ratione cedente, ut perturbatio mentis oriatur, de neceſſitate uideatur. quæ non abſq; mentis cęcitate iudicii peruerat, & perſeuerationę fit maior, donec erumpat in actum, qui abſq; ratione factus furioſus appareat neceſſe eſt. Et ſic ex Acheronte furiæ naſcuntur & nocte. Dicuntur prætea apud inferos canes, ſcilicet apud homines conditionis infimæ, qui dum in perturbationem ueniunt, non exiſtentibus furori uiribus, clamoribus omnia complent, canũ more latrantes. Apud medios autem furiæ, uel Eumenides dictæ ſunt, eo quod maiori lędant incendio furioſum. mediocris enim homo perturbatus, ut in ſe agat, ſę́q; intus rodat atq; conſumat, quædã faciunt. nam ne in minores agat lex publica prohibet, in maiores potentia. & mote uulgi inferioris clamores emittere, indignatio uetat. ſecum igitur urit, & ſi eruperit uix deſiſtet quin in maximũ tendat incendium, multis opitulantibus furori. Eumenides dicuntur ab heu, quod eſt interiectio dolentis, & men quod eſt deſectus, eo quod ipſe qui patitur ſibiipſi pœna ſit. ſeu per antiphraſim dicuntur ab eu & mene, quod utrunq; ſonat bonum, & ipſæ omni bono carent. Apud ſuperos uero appellãtur diræ à ſæuitia maiorum in minores, ad quam confeſtim euolat maiorum furor. Volucres autem appellantur à uelocitate furoris, cum repente à manſuetudine in furorem erumpant homines. Harpyiæ autẽ apud littorales à rapacitate dicuntur. Tanto enim feruore littorales efferuntur in prædam, ut in nullo diſcrepet à furore. Plutoni autem ideo obſequioſas uocant, quia diuitiarum dicitur deus, ut aduertamus crebro perturbationes iraſ́q;, & rixas, ob immoderatam auri cupidinem ſuſcitari. Quod autem Ioui aſſiſtant, non eſt mirandũ. eſto illum pium miteḿq; dixerimus, pio enim iudici opportunũ eſt ultores ſcelerum habere miniſtros. quibus ſi careat, aut non utatur, legum auctoritas facile diſſoluetur. Eſt inſuper aliquando ob populorum crimina diuina permiſſio, ut in ele mentis miſceatur furor, & eis diſcordãtibus inficiatur aer, & peſtes letiferæ oriantur, quibus miſeri abſorbemur. Sic ex eorundem ſuperbia bella naſcantur, ex quibus incendia, populationes, & excidia conſequuntur.

Lib. 12. Aen.

Lib. 6.

Lib. 7. Aen.

Lib. 6. Metá.

Expoſitio fabulæ.

a

b

De furiarum

De Furiarum significatione, totoq; illo poëtarum figmento, extat elegans ac memoratu dignus locus in oratione Ciceron. pro Roscio Amerino. Nolite enim putare, inquit, quemadmodum in fabulis sæpenumero uidetis eos, qui aliquid impie scelerateq; commiserunt, agitari & perterreri furiarũ thæ- a
dis ardentibus. Sua quemq; fraus, & suus terror maxime uexat, suum quemq; scelus agitat, amentiaq; afficit, siue malæ cogitationes, conscientiæq; animi terrent, hæ sunt impijs assiduæ, domesticæq; furiæ, etcætera. Ex quo loco facile intelligi potest furias non aliud esse, quàm animi perturbationes & πάθη, quæ hominem dum post commissa scelera uexant & inquietant, uel ante ad committendum impellunt. Id quod etiam ipsa nomina uelle uidentur, quæ odium, inquietudinem & ultionem significant.

εὐμενὴς dicitur Græcis placidus, inde per antiphrasim εὐμενίδες dictæ sunt, quia minime pla- b
cidum animum esse sinant.

De Alecto filia prima Acherontis. Cap. VII.

ALecto furiarum prima est, Acherontis & Noctis filia, quam sic describit Virgilius. Luctificam Alecto dirarum à sede sororum Infernisq; ciet tenebris cui tristia bella, Iræq; insidiæq; & crimina noxia cordi. Odit & ipse pater Pluton, odere sorores Tartareæ, monstrum tot sese uertit in ora, Tam sæuæ facies, tot pullulat atra colubris. Et paulo infra. Tu potes unanimes armare in prælia fratres, Atq; odiis uersare domos, tu uerbera tectis, Funereasq; inferre faces, tibi nomina mille, Mille nocendi artes &c. Satis hoc carmine huius furiæ officia apparent, satis potentia, satis & truculentia, cum etiam Plutoni & sororibus odiosa sit. Sonat enim Alecto iuxta Fulgentium impausabilis, ut intelligatur omnem furiam, ab animi inquie tudine initiari, quæ quidem inquietudo totiens intrat mentes, quotiens desistimus nos- ipsos & deum cognoscere. Lib. 7. Aenei.

Cum Iuno Aeneæ infensa bellum inter Turnum & Troianos sereret, a
Nam ἀπὸ τοῦ λήγειν & priuandi particula α factum est ἀληκτώ.

De Tisiphone furia Acherontis secunda filia.

Cap. VIII.

TIsiphone furiarũ secunda, est Acherontis & Noctis filia, quam sic designat Ouidius. Nec mora Tisiphone madefactam sanguine sumit Importuna facem, fluidoq; cruore rubentẽ, Induitur pallã, tortoq; incingitur angue, Egreditúrq; domo, luctus comitantur euntem, Et pauor & terror trepi- dóq; insania uultu &c. Quibus Claudianus addit. Centum illi stantes lis per nubila Phœbes A tracia rubet arte color suffusa ueneno. Et his superaddit Statius dicens. Suffusa ueneno Tenditur, ac sanie gliscit curis igneus atro Ore uapor, quo lon- ga sitis morbiq; famesq;, Et populis mors una uenit. &cæ. Sic igitur uti per Virgilium Alecto qualitas, sic per hos tres uates Tisiphonis demonstrata est. Fulgentius præterea di- cit, Tisiphones idem quod tritoniphones, id est irarum uox, in quam postquam pectus turgidum fecit inquietudo, facile deuenitur, & ideo progressum talem facem sanguine madentẽ dicit Ouidius, eo quod ignea ira nunquam egreditur nisi in sanguine, & ideo fluido cruore rubentem dicit ob colorem faciei hominis irati, & ad dispositionem ani- mi demonstrandam. Nec ante consurgit iratus, quàm illum amicorum comitantur la- chrymæ illi minus sano timentes. qui ideo à terrore comitatur, quia iratus omnis terribi- lis uideatur. Serpentes nunc eidem appositi habent iræ sęuitiam denotare. Hinc deueni- ens iratus in uocem emittit uapores, id est uerba per quæ sæpe desolationes oriuntur, lo- corum & populorum mortes atq; egestates. Ouid. 4. lib. Meta.

Mendosus hic locus est. Nam qui uersus ex duobus Claudiano & Statio citantur, unius Statij a
sunt, ex libro primo Thebaidos, statim ab initio debentq; ita legi. Centum illi astantes umbrabant ora
Cerasine. Turba minor diri capitis, sedet intus abacus Ferrea lux oculis, qualis per nubila Phœbes.
Atracia rubet arte color, suffusa ueneno Tenditur ac sanie gliscit cutis igneus atro Ore uapor, quo

longa ſitis, morbiq; fames q;, Et populis mors una uenit, riget horrida tergo Palla, & cærulei rede/unt in pectora nodi. Porrò Tiſiphones deſcriptio eſt & apud Silium Lib. 2. Tiſiphone à τίσις & φόνος compoſitũ eſt, ſignificatq; affectum, ſeu πάθος ultionis & uindictæ.

De Megæra furiarum tertia Acherontis filia. Cap. IX.

MEgæra furiarum tertia Acherontis & noctis filia, ſic à Claudiano, ubi de lau
dibus Stiliconis effigiatur. Improba mox ſurgit triſti de ſede Megæra, Quã
penes inſani fremitus animiq; prophanus Error & undantes ſpumis furia
libus iræ, Non niſi quæſitum cognata cæde cruorem, Illicitumq; bibit pa-
trius quem fuderit enſis, Quem dederint fratres, hæc terruit Herculis ora.
Hæc defenſores terrarũ polluit artus. Hæc Athamanteæ direxit ſpicula dextræ. Hæc Ag-
memnonias inter bacchata penates Alternis luſit iugulis, hac auſpice tedæ Oedipodé
matri, natæ & iunxere Thieſtem &c. Et quoniam Megæra magna ſonat contentio ſeu
lis, ſatis cognoſcere poſſumus per ſuperiores uerſus facta nomini conuenire, & ſic fit ut
ex inquietudine animi deueniamus in clamorem, & ex clamore in odium & rixam, ex
quibus furioſi in exitium ſæpiſſime ruimus.

Eſt in in Ruffinum primo libro, non de laudibus Stiliconis.

Μεγαίρω id quod odi ſignificat. Hinc Megæræ nomen eſt.

De Victoria quarta Acherontis filia. Cap. X.

VIctoriam dicit Paulus Acherontis fuiſſe filiam, ex Styge filia ſua ſuſceptam,
cui adeo Iouem fuiſſe gratum aiunt, ut cum ei fauiſſet in pugna Gigantú,
ſibi loco muneris exhibuiſſe, ut dii per Stygem matrem eius iurarent, & ſi
qui aduerſus iuramentum agerent, per certum tempus à nectare abſtine-
rent. Hanc Claudianus ubi de laudibus Stiliconis ſic deſcribit. Ipſa duci ſa-
cras uictoria panderet † alas. Et palma uiridi gaudés, & amicta trophæis Cuſtos imperii
uirgo quæ ſola mederis Vulneribus, nullumq; doces ſentire laborem &cæ. Theodoniã-
us uero ferè concors Claudiano in deſcriptione eam inſuper ornat triumphalibus ornã-
mentis. Verum Paulus diſcrepat, eamq; dicit lætam, ſed rubigine atque puluerulento
ſqualore obſitam, armis indutam & cruentis manibus, nunc captiuos, nunc ſpolia te-
centem, & ornamenta quę Theodontius huic apponebat, filio eius, quem honorem
dicunt, exhibet omnia. Sed quid ſenſerint exquiramus. Victoriã Acherontis filiam ideo
uoluiſſe ueteres credo, quia non ex incuria & ocio acquiratur, ſed ex cogitationibus con
tinuis, quæ dũm ex ingenio exprimuntur utiliora conſilia, agunt profecto cogitantem,
& ab eo gaudium omne amouent, & ſic iam adeſt Acheron. Præterea nec in comeſſano
nibus atq; ioculationibus inuenitur, quinimmo ex uigiliis, circuitionibus & labori-
bus aſſiduis, conſtanti animo & forti pectore, dolore uulnerum & tolerantia incurſio-
num excerpitur, quæ abſq; triſtitia patientis euenire aut toleratri non poſſunt. Verum ut
differat hæc triſtitia à triſtitia furiarum, illa ab ægritudine mentis, hæc à corporea ut pluri
mum oritur. Et ſic cui patet Acheron uenerat, Styx accedit ueſtigio mater. Econtra au-
tem feſtinantes, nec aliqua præmeditantes facile deueniunt in ruinam. Troia anxia capi
non potuit, læta confeſtim capta eſt. Alatam uictoriã dicit Claudianus, quia facile etiam
una opportuna obmiſſa uigilia, nonnunquam in partem euolat alteram. Palma orna-
tur, quia nunquam lignum palmæ corrumpitur, frondesq; uiriditatem conſeruant, ut
uictoris auctum robur, & nomen in longum uirere intelligamus. Trophæis autem
amicta eſt, ut ſecunda honoris ſpecies impenſi uictori monſtretur. minor enim erat tri-
umphus. & quia in eo ſacrificaret ouem uictor, ouatio uocabatur. Seu uocabant ueteres
trophæũ truncum ad inſtar ſuperati hominis factum, & armis eiuſdem indutum. Ha-
bitus uictoriæ à Paulo deſignatus aptior uidetur, quàm is qui à Theodontio ſcribitur.
Non enim extemplo uictor ornamentis ornatur, non uictoriæ, ſed ob uictoriã ei poſtea
exhibentur.

Lib. 3. de laud. Stilico.

Claudia-

Claudiani codex ædes habet, sed hæc lectio melior uidetur.

Claudianus de.6. Conſ. Hon. Affuit ipſa ſuis talis uictoria templis Romanæ tutela togæ, quæ diuitè penna Patricij reuerenda fouet ſacraria cætus.

De Honore Victoriæ filio. Cap. XI.

HOnorem Theodontius & Paulus filium dicunt fuiſſe Victoriæ, ex quo patre non dicunt. Hunc tamen arbitror ideo Victoriæ dictum filium, quia ex uictoria quæſita conſequatur honor, qui quidem in præſentia ſuſcipientis exhibebatur, cum laudes in abſentia præſtarentur. Huic à Romanis olim templum conſtructum fuit templo uirtutis iunctum, ad quod niſi per templum uirtutis non erat introitus, ut appareret neminem niſi per uirtutē honorem conſequi poſſe, & ſi ob aliam cauſam cuiquam fiat, non honor ſed ridiculæ atque letales blanditiæ ſunt. Huic coniugem fuiſſe reuerentiam uolunt, & ex ea illi maieſtatem exoram. Sunt tamen qui idem dicant reuerentiam & honorem, cum differant. Eſt honor publicus & priuatus. publicus, cum alicui laurea uel triumphus decernitur. priuatus is eſt, qui à priuatis impenditur, ut dum alicui priuato aſſurgimus, eum præmittimus, primum locum in templo uel menſa præſtamus. Reuerentia uera eſt, quam maioribus non ex decreto ſed ſponte uel conſuetudine exhibemus, cum flexis genibus & adaperto capite uenerabiles uiros alloquimur. Quæ ſolius dei ſunt, eſto ſibi ambitioſi principes occuparint.

De Maieſtate Honoris filia. Cap. XII.

MAieſtatem honoris atq; reuerentiæ filiam dicit Ouidius, de qua ubi de Faſtis ſic ait. Donec honor placidoq; decens reuerentia uultu Corpora legitimis impoſuere toris. Hinc ſacra maieſtas quę mundum temperat omnem, Quaq; die partu eſt edita magna fuit, Nec mora conſedit medio ſublimis Olympo Aurea purpureo conſpicienda ſinu &c. Hanc honoris & reuerentiæ filiam uoluiſſe reor, quia ex honore impenſo & exhibita reuerentia fit quidam maioritatis ſtatus in ſuſcipiente, ex quo maieſtas eſt dicta deo ſoli competens.

5. lib. Faſt. ab initio.

De Aſchalapho quinto Acherontis filio. Cap. XIII

ASchalaphus Acherōtis & † Ornæ nymphę fuit filius, ut ait Ouidius. Aſchalaphus audit quem quondā dicitur Orphnes Inter auernales non ignotiſſima nymphas, Ex Acheronte ſuo fuluis peperiſſe ſub undis &c. Hunc aiunt rapta Proſerpina à Plutone, cum quęreretur nunquid aliquid apud inferos guſtaſſet, eam accuſaſſe atq; dixiſſe tria grana mali punici ex uirida tio Ditis guſtaſſe. ex quo factum eſt, ut non reſtitueretur ex toto Proſerpina, & ipſe uerteretur à Cerere in bubonem. Circa quod figmentū nil credo aliud uoluiſſe poëtas, quàm oſtendere odioſiſſimum eſſe accuſatoris officium, & iccirco aiunt in bubonem uerſum Aſchalaphum, eo quod ſicut bubo funeſta eſt auis, & ſiniſtri ſemper augurii reputata, ſic & accuſator ſemper laboris & anxietatis prænuncius eſt accuſato. Præterea bubo ſtridula auis eſt, ut oſtendatur clamoſos eſſe accuſatores, ſic & uti bubo ſub multitudine uariarum pennarum modicum habet corporis, & æque accuſatoris ſub longa uerboſitate, ut plurimum reperitur modicum ueritatis. Igitur non incongrue filius dicitur Achērontis, ad ſimilitudinem ſaltem officii, quia ſicuti Acheron gaudio priuat quos tranſuehit, ſic & accuſator hos replet triſtitia in quos inuehitur. Quod autem Orne mater eius dicatur, à conſuetudine bubonis ſumptum eſt, qui ſæpiſſime, ut aiunt qui de proprietatibus rerum ſcripſere, die mortuorum ſepulchris inhabitat, quæ ut ait Papias Ornæ uocantur, & Lucanus ait, Cælo tegitur qui non habet urnam.

Orphnes. Lib. 5. Metā.

Spectantia ad Ceterem & Proſerpinam ubi de eis in ſequentibus, apponetur.

a Pro Vrnæ: mutabant enim ueteres ſæpe u in o, & contra: ſed lapſus eſt Bocatius, qui Orne pro Orphne legit. Eſt autem ὄρφνη caligo & tenebroſitas, quæ ideo bubonis mater dicitur, quod noctu ferè uolet hæc auis.

De Styge Acherontis ſexta filia. Cap. XIIII.

Tyx inferna dicitur palus & Acherontis & terræ filia exiſtimatur à cunctis, & ſecundum Albericum deúm nutrix & hoſpita, per quam etiam ut ſupra a dictum eſt, dii iurant, neq; timore pœnæ audent deierare, ut ait Virgilius, Stygiaḿq; paludem Dii cuius iurare timent & fallere numen &c. prius abatur enim ad tempus qui deieraſſet, nectareo poculo. Et hoc ideo illi uolunt b conceſſum, quia uictoria eius filia, diis aduerſos Titanos pugnantibus fauiſſet. Styx enim interpretatur triſtitia, ideo Acherontis, qui ſine gaudio eſt, dicta filia, eo quod uitæ Albericus, qui gaudio caret, in triſtitiam labitur facile, immo ut labatur neceſſe eſt. Terra autem illi attribuitur mater, quia cum omnis aqua à fonte illo aquarum uno Oceano procedat, trahi per uiſcera terræ uſq; ad illum locum, unde prorumpit in publicum neceſſe eſt, & ſic terra Stygis dicitur mater. Seu ſecundum alium ſenſum. Inter humores elementis impreſſos mortalibus, à terra imprimitur melancholia, quę proculdubio triſticiæ mater & altrix eſt. Deorum autem nutricem & hoſpitam non abſq; myſterio Stygem uoluere. Circa quod aduertendum eſt duplicem eſſe triſtitiam. Aut triſtamur, quia deteſtanda noſtra deſideria, quacunq; ex cauſa ſit, conſequi nequeamus. Aut triſtamur cognoſcentes quia aliquid ſeu multa minus iuſte peregimus. Triſtitia prima nunquam deorum fuit nutrix aut hoſpita. Secunda uero fuit & eſt, nam ex minus bene commiſſis dolere & triſtari nil aliud eſt, quàm alimenta præbere uirtuti, per quam in deitates ſuas gentiles ruére, & nos Chriſtiani in beatitudinem imus eternam, in qua dii non inanes aut perituri ſumus. Has triſticiæ ſpecies optime ſenſiſſe in. 6. Aeneidos oſtendit Virgilius, ubi perfidos & obſtinatos in malum homines mittit in tartara, ubi nulla eſt redemptio. Alios uero poſt exactas ob culpam pœnas, Elyſios ducit in campos. Seu uolumus dicere quod magis forſan ſenſere poetę, deos id eſt ſolẽ & ſydera ad Aegyptios aliquándo abiiſſe. quod hyemali tempore contingit, quando ſol ſemotus à nobis tenet ſolſtitium antarctiacum, quod ultra meridionales Aegyptios, Cenith capitis habitantium ibidem facit, & tunc à palude ſtygia paſcuntur ſydera ſecundum opinionem eorum, qui exiſtimabant ſuperiorum corporum ignes ex humiditate uaporum ex aqua ſurgentiũ paſci, & apud c eam hoſpitantur donec uerſus arcticum polum gradum non flexerint. Stygem autem eſſe ſub auſtrali plaga demonſtrat Seneca, eo libro quem ſcripſit de ſacris Aegyptiorum dicens. Stygem paludẽ apud ſuperos eſſe, id eſt apud eos qui in ſuperiori ſunt hemiſphærio, oſtendens inde quod circa Syenem extremam Aegypti partem uerſus auſtrum locum eſſe, quem phialas hoc eſt amicas incolæ uocitent, & apud eas paludem eſſe ingentem, quæ cum tranſitu difficillima ſit, limoſa nimis & papyris implicita, ſtyx appellata eſt, quaſi triſticiam & laborem nimium tranſeuntibus inferens. Iurare autem deos per ſtygem poteſt eſſe ratio talis. Conſueuimus enim per eas res, quas timemus aut optamus iurare. Sanè qui ſumme gaudet non uidetur habere quod cupiat, cum non deſit quod timeat, & ex his dii ſunt quos felices faciunt. quamobrem reſtat ut iurent per triſticiam, quam ſibi noſcunt aduerſam. Quod deierantes nectareo priuentur poculo, eò dictum puto, quia qui ex felicitate in miſeriam deuenere, deieraſſe, ideſt minus bene egiſſe dicebant, & ſic à nectareo poculo ad amaritudinem infortunii deueniſſe.

a Sic Iuno apud Homer. lib. Iliad. Ὄ ἴσω νῦν τόδε γαῖα, καὶ οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθεν, καὶ τὸ κατηβόμενον συγὸς ὕδωρ, ὅστε μέγιστος ὅρκος δεινότατός τε τέλεται μακάρεσσι θεοῖσι.

b Didymus in Homer. Iliad. τ. affert aliam cauſam, nempè quod Styx cum liberis ſuis prima, in bello Ioui adfuerit. Idem cum Heſiodo, non Acherontis ſed Oceani filiam Stygem facit. Στὺξ autem à uerbo στυγέομαι, quod ſignificat odio haberi, deriuatum uidetur. De pœna autem peierantium deor

dcorum, habes locum satis pro argumento copiosum apud Hesiodum in Theogonia.
In Arcadia quoq; ad Pheneum aqua profluit è saxis, Styx appellata, quæ illico necat bibentes; ē Plini. lib. 31. Capit. 2.

De Cocyto infernali fluuio Stygis filio qui genuit Flegetontem. Cap. XV.

COcytus infernalis est fluuius quem ex Styge palude natum dicit Albericus, quod ob id arbitror dictum, quia luctus quem per Cocytum intelligunt, ex tristitia, quæ Styx est, oriatur.

De Flegetonte fluuio infernali Cocyti filio qui genuit Lethem. Cap. XVI.

PHlegethon & hic inferni fluuius est, & secundū Theodontium Cocyti filius, ob id ut extimo dictum, quia ex diuturno luctu quis facile ueniat in furorem, quod quidē ut nonnullis placet, natura cōtingit. Nam exhausto lachrymis humiditate cerebro, feruentes cordis impetus frenari non possunt, & sic quis in furiam labitur. Flegethon enim ardor interpretatur, ut comprehendatur ex feruore cordis nimio hominum excitari furores. φλεγέθω cōburo significat.

De Lethe fluuio infernali Flegetontis filia. Cap. XVII

LEthem inferni dicunt fluuium & Flegetontis filiam, quod ideo dictum puto, eo quod ex furore nascatur obliuio. Cernimus enim furiosos suæ suorum q; dignitatis oblitos, & lethes interpretatur obliuio. Hunc fluuium ponit Virgilius apud Elysios campos, & eo illos potari, quos Mercurius uult reuerti ad corpora, de quibus supra dictū est, ubi de Mercurio primo. Dātes uero nostet illum describit in summitate montis purgatorii, & ex illo dicit animas mundas & cælo dignas potare, ut obliuiscantur præteritorum malorum, quorum memoria felicitati perpetuæ præstaret impedimentum.

De Vulcano primo Cæli filio quarto, qui genuit Apollinem, Cap. XVIII.

VLcanus primus teste Tullio ubi de naturis deorum, Cælo natus est, de quo nil aliud reperitur, nisi quia ex Minerua secundi Iouis filia, ut dicit Theodōtius, Apollinem genuerit primum. Credo ego hunc igneum & inexhausti uigoris hominem fuisse & Saturni fratrem.

De Apolline primi Vulcani filio. Cap. XIX.

APollo, ut Ciceroni placet & Theodontio, filius fuit primi Vulcani atque Mineruæ, & ut ipsemet Tullius asserit ubi de naturis deorum, hic omnium Apollinum fuit antiquior. hunc dicit Theodontius fuisse medicinæ artis repertorem, & primum uirium herbarum cognitorem, quantūcunq; Plinius in libro historiæ naturalis asserat Chironem Saturni & Phillyrę filium primum fuisse herbarum uirium atq; medicamentorum repertorem.

De Mercurio quinto Cæli filio. Cap. XX.

MErcurius qui tertius est, ut ait Tullius de naturis deorum, Cælo patre & die matre natus est, obscœnius tamen excitata natura, eo quod aspectu Proserpinæ motus sit, huic ornamenta quæ cæteris apponuntur. Dicit tamen Theodontius Aegyptios uirgæ huius circumuoluisse serpentem, quod testatur Valerius Martialis Epigrammatū libro septimo dicens. Cyllenes cæliq; decus facunde minister Aurea cui torto uirga dracone uiret. Aiunt insuper eum ex Venere sorore sua Hemaphroditum filium suscepisse. His præmissis quid sensisse ueteres fictionibus uoluerint exquiramus, & primo quid eum à cælo obscœne genitum dicant. hoc circa multa dicebat Leontius, ut prospectum cæli in terram, & ratam planetæ Mercurii apparitionem, & alia huiusmodi, quæ quoniam friuola uisa sunt, eis omissis Barlaæ relatum apponere libuit. Dicebat enim huius Mercurii

à natiuitate nomen Hermes fuisse, seu Hermias, eumq; ex stupro Philonis Arcadis, & Proserpinæ eiusdem filiæ, in quam se balneantem impudicos iniecerat oculos, procreatum, & sic satis patet quia obscœne excitata natura sit, inspecta Proserpina. Hermetẽ autem eum nominatũ dicit, eo quod eo nato, cum de futuris eius successionibus Philon consuluisset mathematicum, habuit pro responso, eum diuinum futurum hominem & maximum diuinarum rerum interpretem. quamobrem Philon qui illũ exponi procurauerat, seruari fecit, atq; cum diligentia nutriri, eumq; uocauit hermetem, eo quod ἑρμῆς Græce, latine sonet interpres. Post hæc cum adoleuisset, ob ruborem sceleste origenis in Aegyptũ secessit, ubi mirabiliter profecit in multis, & potissime in arithmetica, geometria & astrologia, adeo ut Aegyptiis cæteris præferretur, & cum ob excellentiam præclarorum iam Mercurii nomen meruisset, medicinalibus operam dedit, tamq; in his subtilis effectus est, ut omisso Mercurii nomine crederetur Apollo, & longe profusius in sacris Aegyptiorum instructus, cunctis factus est homo mirabilis, ibíque seu ad eius nobilitandam originem, seu potius ad ignominiam originis contegendam, Cæli dictus est filius & diei,, quasi à cælo missus, & in diei luce factus conspicuus. De hoc præterea Hermes Trimegistus, qui se testatur eius fuisse nepotem, mentionem facit, eo in libro quem de idolo scribit ad Aesculapiũ dicens, quod esto mortuus uenientes ad eius sepulchrum adiuuet & conseruet. Sed quid hæc uelint insignia aduertendum, cum aliud in planeta, aliud in medico, aliud in rhetore, & aliud in mercatore, uel fure Mercurio habeant dictum, ut per illum cælum intelligamus, à quo &si tegamur omnes, à medico potissime cognosci debet, circa planetarum motus uarios & eorum dispositiones & sydetum speculando, ut per ea tanquam in humana corpora agentia, & causantia plurima, & ægritudinum causas, successus & opportuna remedia possit agnoscere, atq; ea quæ ad salutẽ ægrotantis necessaria monstrantur, disponere. Talaria uero illi apponuntur pennata, ut per ea noscamus oportere medicum promptum & ad remedia contingentium habere scientiam, ne ante ægritudine laborans deficiat, quàm accesserit tardi medici argumentum. Præterea ut ipsi cognoscant cum naturæ ministri sint, omni alia seposita cura se debere ad necessitates uocantium euolare. Est illi insuper uirga quam supra diximus illi ab Apolline fuisse concessam, ut intelligatur primo, quia concessa est ab Apolline medicinæ auctore, ideſt à medico experto & doctore autoritas approbantis, absq; qua nemo hercle deberet tale officium exercere. Insuper dicunt eum hac uirga ab Orco pallentes euocare animas, ut appareat multos iam dudum iudicio & arte multorum medentium in morte ituros, scientis medici adiutorio in uitam retẽtos, seu à morte, id est ab Orco potius reuocatos. Sic uersa uice dum minus morborum noscuntur causæ, hac eadem uirga, id est auctoritate uel artificio minus congrue operato, animæ quę sterentur, emittuntur ad tartara, id est in mortem. Somnos etiam hac uirga, id est arte dat medicus pertinaces in somnum declinare nequeuntibus, & aufert in suam perniciem dormientibus nimium. Ventos insuper hac uirga medicus amouet, dum stultas ægrotantium opiniones suasionibus & rationibus ueris amouet, auferendo timorem, Seu etiam dum uentositates uiscera in grauissimum patientis dolorem agitantes, suis aut potionibus, aut remediis aliis resoluunt in nihilum. Sic & nubila tranant, dum humiditates superfluas educunt quasi tranantes, id est ad se trahentes à corpore languido. Serpens autem ideo circumuoluitur uirgæ, ut intelligamus medicinale exercitium absque naturali & debita discretione tendere non forte minus in perniciem quàm salutem.

Galerus. Talaria. Virga. Serpens.

Pendent enim non minus ex animaduertentia medentis, quàm ex arte quandoque remedia. Iubet enim ars reubarbato à corporibus expelli superflua. quod si debilitato nimium dabitur, facile uita cum superfluis emittetur. & ideo circa talia & alia omnia medentis plurimum opportuna discretio, quæ per serpentem prudentissimum

aliás

aliàs designatur, uirgæ ideo circumuolutum, ut nunquam absq; discretione exerceatur auctoritas. Quod Hermaphroditum genuerit, dicit Paulus uerum non esse. sed ideo fictum atq; appositum est, quia primus Aegyptiis qui monstruosum arbitrabantur Hermaphroditos nasci, atq; tanquam rem præter naturam abiiciebant, si quando aliquem nasci contigisset, ostendit, quia naturali gignitatione poterant, & qua in parte matricis fuisci peretur à fœmina.

De Hermaphrodito Mercurii & Veneris filio. Cap. XXI.

HErmaphroditum dicit Theodõtius ex Venere filium fuisse Mercurii, quod etiam testatur Ouidius dicens. Mercurio puerũ & diua Cithereide natum Naiades Ideis enutriuere sub antris. Cuius erat species, in qua materq; pater q; Cognosci possent, nomen quoq; traxit ab illis &c. Ex quo insuper Ouidius fabulam recitat talem. Quod cum Ida monte Phrygiæ, in quo fuerat nutritus, derelicto, uagans in Cariam usq; deuenisset, fontem lympidum uidit, quem Salmacis nympha incolebat, quæ cum eum formosissimum uidisset, euestigio amauit, & blandis uerbis in suam sententiam trahere conata est. Tandem cum uerecundaretur adolescentulus, aspernaretur q; uerba nymphæ pariter & amplexus. illa simulato recessu post ueprętum latuit. Iuuenis autem putans abiisse nympham nudus fontem intrauit, quod Salmacis uidens abiectis uestibus confestim & ipsa in fontem se nudam dedit, retinentem q; tenuit. Verum cum eum inflexibilem cerneret, orauit ut ex ambobus efficeretur unus. Et factum est. & sic qui masculus intrauerat fontem, masculus illum exiuit & fœmina. & deprecatus est, ut qui in eo balnearẽtur in posterũ, hanc eandẽ ignominiã reportarent, quod obtentum est, fauente precibus utroq; parente. Hermaphroditum ex Mercurio & Venere genitum, uult † Albericus lasciuientem præter opportunitatẽ esse seruonem, qui cum uirilis esse debeat, nimia uerborum mollitie uidetur effœminatus. Ego uero Hermaphroditum habere utrumq; sexum, ad naturam Mercurii refero, quem uenerabilis Andalo aiebat, eo quod cũ masculinis planetis masculus esset, cum fœminis autem fœmina, inferre inter cætera his quorum natiuitatibus præerat, ni planetarũ alius obsisteret, uel cæli locus, ut utriusq; sexus concupiscentia teneretur. Sed uolunt nonnulli altius intellexisse poetam, dicentes in matricibus mulierum, septem conceptui aptas cellulas esse, quarum tres in dextera uteri sunt, & totidem in sinistra, & una media. Ex his unaquæq; duos posse concipere, quantumcunq; dicat Albericus in libro de naturis animalium, se abortu cuiusdam mulieris aduertisse eam centum quinquaginta filios inuicem concepisse. Ex his enim quæ in dextera sunt cum semen concipiunt, masculos pariunt. quæ autem in sinistra, fœminas. cum uero in ea quæ media est concipitur, nascuntur utrumq; sexum habentes, quos Hermaphroditos dicimus, & sic in cellula tanquam in fonte utriusq; sexus lucta est. & dum uincere conatur uterq; ne alter succumbat, efficitur ut utriusque uictoriæ uestigia uideantur. Sic rata manet oratio, ut si quis fontem illum intrauerit, semiuir exeat illum. Sanè longe aliter sensisse poetantes existimo. Est enim Salmacis Cariæ fons celeberrimus, qui ne hac labe pollutus appareat, & purgare fontem, & quicquid dederit fictioni causam, libet apponere. Est igitur ut Vitruuio eo in uolumine, quod de Architectonica scripsit, placet, fons cui Salmacis nomen est in Caria, haud longe ab Halicarnasso claritate præcipuus, & sapore egregius, circum quem barbari olim, Carii scilicet & Leleges habitabant, qui à Nyda & à Reuania Arcadibus, à quibus ibi Troezem communis deducta Colonia, pulsi ad montanis Arcas unus lucri tractus auiditate prope fontem tabernã meritoriam edidisset, quasi aquæ bonitas cœptis suis esset præstatura fauorẽ. factũ est, ut tam aquę delectatione quàm cibi opportunitate nõnunquã barbari immanes descenderẽt in tabernã, & cõsuetudine paulatim

Lib. 4. Meta.

De hoc Diodor. Sic. lib. 5. Gest. ant.

Albertus, forte.

Salmacis.

paulatim barbariem ponere, & Græcorum mollioribus moribus atque humanioribus adhærere inciperent, donec ex ferociſſimis mites uiderentur effecti. Et quum manſuetudo reſpectu ferocitatis uideatur fœmina, dictum eſt, ut qui illo uterentur fonte, effeminarentur.

De Venere magna ſexta Cæli filia. Cap. XXII.

VEnus magna, ut ubi de naturis deorum ſcribit Cicer. Cæli fuit filia & Diei. cum præter hanc tres alias fuiſſe demonſtret, hanc primam omnium aſſerit extitiſſe. Attamen cum figmenta plurima circa Veneres indiſtincte comperiantur, his ſumptis quæ ad hanc ſpectare uidebuntur, reliqua reliquis relinquemus, nō quia huic adaptari non poſſint omnia, ſed poſtquam aliis attributa ſunt, illis dum de eis ſermo fiet, appoſuiſſe decentius eſt. Huius igitur ante alia fuiſſe amorem geminum uoluere, ut teſtatur Ouidius dum dicit. Alma ſaue dixi geminorum mater amorum &c. De patre autem diſſentiunt, cum dicant alii ex Ioue genitū, alii ex Libero patre, ſic & Gratias, quas huius etiam dicunt filias. Dicunt inſuper huic cingulum eſſe, quod Ceſton nominant, quo cinctam eam aſſerunt legitimis interuenire nuptiis. Alii uero cōiunctionibus maris & fœminæ dicūt abſq; cingulo intereſſe. & inſuper dicunt ſumme Solis progeniem habere odio, propter adulterium eius cum Marte ab eo Vulcano patefactum. Addunt præterea in tutela eius eſſe columbas, & cum eidem currum tribuant, illum à cygnis trahi uolunt, mirtuḿq; arborem illi ſacram faciunt, & ex floribus roſam. Poſt hæc etiam dicit Theodontius eam in domo Martis furias hoſpitio ſuſcepiſſe, ſé́q; eis familiaritate iunxiſſe. Et ut plurimum de reliquis diis faciunt, eam multis appellant nominibus, utputa Venerem, Cytheream, Acidaliam, Heſperum, Luciferum, & Veſperuginem. Et ut ſi qua alia ſunt omiſerim, ad ſenſum præcedentium ueniamus. Sanè quoniam uel omnia uel ferè omnia prædicta à fingentibus, à propriebus Veneris planetæ ſumpta forte ſunt, quid de eiſdem aſtrologi ſentiant, ante alia apponendum cenſui, ut facilius ſumatur ex dictis poetarum intellectus. Et quoniam aás Albumaſar ſecutus ſum & uenerabilem Andalo, iuxta eorum ſententiá eius ferè mores & potentiam, ſeu circa quæ uerſetur, deſcribam. Volunt igitur Venerem eſſe fœminā complexione flegmaticam atque nocturnam, acutæ meditationis in compoſitionibus carminum, periuria tidentem, mendacem, credulam, liberalem, patientē, & leuitatis plurimæ, honeſti tamen moris & aſpectus, hilarem, uoluptuoſam, dulciloquam maxime. atq; aſpernatricem corporeæ fortitudinis, & animi debilitatis. Eſt huius inſuper ſignificare pulchritudinem faciei, & corporis uenuſtatem, reruḿq; omnium decorē, ſic & uſum precioſorum unguentorū, aromatum fragrantium, alearum ludos, & calculorum ſeu latronum, ebrietates præterea, & comeſſationes, uina, mella & quæcunq; ad dulcedinem & calefactionem pertinere uidentur, æque omnis generis fornicationes atq; laſciuias, & coitus multitudinem, magiſteria circa ſtatuas & picturas, ſertorum compoſitiones, & uestium indumenta, auro argentóq; cōtexta, delectationem plurimam circa cantum & riſum, ſaltationes, fidicinas, & fiſtulas, nuptias & alia multa. ſed eis omiſſis ad auferendum fictionis corticem ueniamus. Filiam eam dicunt Cæli & Diei, & cum de planeta intelligant, non incongrue. Nam quia Cælo uidetur infixa, & cum eo mouetur, ab eo uidetur producta. Diei uero dicitur filia à claritate ſua, qua cæteris aſtris fulgidior eſt. Eam geminum amorem peperiſſe, non caret myſterio. Ad euidentiam cuius exiſtimandum eſt, ut aliquando conſueuit dicere uenerabilis Andalo, deum patrem omnipotentem dum omnis mundi machina ab eo fabricata eſt, nil feciſſe ſuperfluum, aut commodo carens animalium futurorū. Sic & ſupercæleſtia corpora tam grandia, tam lucida, tam ordinate ſuo ſe & alieno motu mouentia non ſolum ad ornatū, quem nos ferè ob crebram inſpectionem floccifacimus, condidiſſe credendū eſt, ſed circa inferiora illis plurimū poteſtatis dediſſe, ad hoc ſcilicet ut eorum motu atq; influentia anni uolu-

Faſt. 4.

Expoſitio fabulæ.

entis

entis uariarentur tempora, gignerentur mortalia, genita nascerentur, & alerentur nata, atq; in tempore deducerentur in finem. Nec hanc mixtim atque confuse corporibus iunctam debemus arbitrari potentiam, quinimmo unicuique proprium constituisse officium, & circa quæ eius uersaretur auctoritas distinxisse, uoluisséque omnia seinuicē secundum plus & minus coniunctionum atq; reliquarum uirium, pro uarietate locorum ád opus in finem deducendum intentum mutuis uicissitudinibus iuuare, & inter alia concessa pluribus, ut testantur effectus. Veneri planetæ asserebat idem Andalo fuisse concessum quicquid ad amorem, amicitiam, dilectionem, coniunctionem, societatem, & unionem inter animalia spectare uideretur, & potissime ad procreationem prolis spectantia, ut esset qui segnem forte naturam, in sui continuationem atque ampliationem urgeret. & idcirco causati ab ista hominū uoluptates concedi potest, quo concesso egregie finxere poëtæ, qui eius amorem seu Cupidinem filium fuisse dixere. Sed quid illum hunc totiens & mutare mores, & nouum cognomē patremq; acquirere, quotiens in diuersos sese trahi permittit effectus. Et hinc Aristotelem reor triplicem designasse amorem, propter honestum, propter delectabile, & propter utile. & ne discordes Aristoteles & Ouidius uideantur, forsan ex duobus ultimis unum tantum faciebat Ouidius, cum etiam delectare minus honeste uideatur utilitas. Verum quoniam tractatus talis potius spectat, ubi de amore uel cupidine mentio fiet, ad reliqua ad Venerem pertinentia ueniendum est. Dicunt igitur eam gratias peperisse. nec mirabile. quis unquam amor absq; gratia fuit? Quæ quare tres & alia ad ea spectantia, commodius infra ubi de eis ratio apponetur. Cingulum Veneri quod uocauere Cestον, insuper esse dixere, quod illi minime datum à natura fuerat, nec à poëtis fuisset, nisi sanctissima atq; ueneranda legum auctoritas illi fuisset appositum, ut aliquali coertione uaga nimis lasciuia frenaretur. Quid enim ipsum sit cestον, in Iliade describit Homerus dicens.

ἡ καὶ ἀπὸ στήθεσφιν ἐλύσατο κέστον ἱμαντα,
ποικίλον, ἔνθα δὲ οἱ θελκτήρια πάντα τέτυκτο
ἐν δ' ἔνι μὲν φιλότης, ἐν δ' ἵμερος, ἐν δ' ὀαριστὺς
πάρφασις, ἥ τ' ἔκλεψε νόον πύκα περ φρονεόντων

Iliad. Ξ.

Intellectus est iste. Et à pectoribus soluit Cestον cingulum uanum, ubi sibi uoluntaria omnia ordinata erant. ubi certe amicitia atq; cupido atq; facundia, blanditiæq; furatę mentem licet studiose scientium. Circa quod si rite cōsiderentur in eo descripta, satis circa coniugium contingentia uidebimus. Dicit enim ibi Cupidinem esse ut intelligatur sponsi sponsæq; ante nuptias desiderium, inde amicitiam, quæ quidem ex commixtione & morum conuenientia oritur atque in longum trahitur. Si uero dissonent mores, inimicitię, iurgium, despectio & huiusmodi nasci uidimus aliquando. Facundia autem quàm opportuna sit patet liquido. nam per eam affectiones panduntur cordis, amantium mulcentur aures, sedantur litigia, quæ sæpissime inter coniuges oriuntur, & ad tolerantiam emergentium etiam animantur. Sunt & in eo blanditiæ quæ habent animos attrahere & ligare, iras comprimere, & alienatum amorem etiam reuocare, quarum sunt tam grandes profecto uires, ut non solum ab eis capiantur ignari, sed etiam ut ipsemet dicit Homerus, hæ furatæ sunt sæpissime sapientibus intellectum. Hoc cingulum dicit Lactantius uti nos ante diximus, Venerem non ferre nisi ad honestas nuptias, & ob id omnem alium concubitum, eo quod ad eum cestον delatum non sit, inde cestum uocari. Quod Furias in domo Martis hospitata sit, & eis familiaris effecta, hanc ob causam dictum reor. Sunt enim inter signa cælestia ut dicebat uenerabilis Andalo, duo, quæ Marti ab astrologis domicilii loco attributa sunt, Aries scilicet & Scorpio. in quam harum domorum illas Venus duxerit non habemus. sed si in arietem duxerit, initium ueris per arietem designati credo, cum tunc uer incipi-

at quando sol arietem intrat. Circa quod tempus animalia cuncta in concupiscentiã inclinantur. ut dicit Virgilius. In furias ignesq; ruunt. Nec solum bruta, sed etiã mulieres, quarum complexio ut plurimum frigida & humida est, agente ueris temperie in caloré & Venerem acrius excitantur. Quæ quidem excitatio nisi frena rubor iniiceret, uerti in furiam uiderentur. Sino feruores iuuenum, qui nisi legum auctoritate sopirentur, seu pudus coerceretur, in pestiferos profecto furores excederent. Et sic bene in domum Martis à Venere deductæ sunt furiæ, eisq; familiaris effecta est, in quantum immoderata efficitur & effrenis. Si in Scorpione duxisse uolumus, quoniam ueneniferum atq; fraudulétum est animal, intelligo nonnunquã amantium amaritudines anxias modicæ mixtas dulcedini, ob quas sæpissime miseri adeo uexantur ardétes, ut in seipsos gladio, laqueo, præcipitioq; furentes uertantur, seu ob susceptas iniurias, lusis amoribus uel mutatis, ob inramenta frustrata, ob fraudes compertas, ob mendacia, ex quibus aut desperatione torquentur, aut in rixas & homicidia furiosi præcipitantur, & sic à Venere in Scorpionem susceptę sunt furiæ. Venerem exosam Solis prolem habere, à consequentibus ex amore illecebris sumptum puto. Nam ut inferius legetur, ubi de Sole Hyperionis filio, producit sol formosissimos homines & mulieres, quorum pulchritudo proculdubio trahit insipientium mentes in concupiscentiam sui, & qui tracti sunt uariis artibus, persæpe trahentes trahunt, quod quidem Veneris opus esse creditur. Hi quippe innumeris subiiciuntur periculis. nam dum in libidinem suam paribus deueniunt uoris. alii occiduntur, alii letali persequuntur odio. alii ex ditissimis in extremam efferuntur inopiam, & nonnullæ splendidum pudicitiæ decus turpi atq; perpetua denigrauerunt infamia. Et ut alia plura sinam, ignominiose occubuere postremo, & sic patet liquido Venerem Solis prolem uetusto odio infestare, & mellitis uenenis suis opprimere. Columbas insuper eius in custodiam posuere, quod taliter contigisse legitur. Lasciuientibus in campis Venere & Cupidine in contentionem deuenere, quisnam scilicet ex eis plures sibi colligeret flores, uidebaturq; alarum suffragio, plures Cupidinem collecturum. quamobrem uidit Cupido Peristeram nympham in adiutorium Veneris surrexisse. qua indignatus causa, eam in columbam transformauit ilico. Venus autem transformatam in tutelam confestim assumpsit, & inde subsecutum est columbas semper Veneri attributas. Huic autem fabulæ sensus talis præstari uidetur. Dicit enim Theodontius Peristeram apud Corinthios origine insignem fuisse puellam, & longe magis notissimam meretricẽ, & ideo hic Venus agens dici potest in Peristeram patientem. agentis autem impreffio in patientem amor est. cuius agitata stimulis, uirgo adhęsit Veneri, id est coitui, qui ferè agentis est finalis intentio, si forsan ob id uinci posset infestans cupido. uerũ cum talis appetitus actu potius accendatur quàm extinguatur, eò deuenit, ut nõ esset unius amantis contenta solatio, sed more columbæ, cuius moris est sæpissime nouos experiri amores, in plurium deuenit amplexus. quam ob causam ab ipso Cupidine, ideft luxurię stimulo in columbam uersam uoluere poëtæ. Περιστερὰ uero græce latine columba sonat. Quæ quidem columbæ eo Veneri in tutelam datæ sunt, quia aues sunt coitus plurimi & ferè fœrationis continuæ, ut per eas crebro coëuntes Veneri obsequentes intelligantur. Nam hi ueniunt in tutelá alicuius, qui nondum opportuna sibi facere cognouere, & tutore habito agenda eius mandato conficiunt. Sic & libidinosi sub tutela Veneris esse dicuntur, quia semper in lasciuias merguntur Venere imperante. Currus autem ideo Veneri designatur, quia sicuti cetteri planetæ, per suos circulos circumagitur motu continuo. quod à cygnis eius trahatur currus, duplex potest esse ratio, aut quia per albedinem significant lauticiam muliebrem aut quia dulcissime canant, & maxime morti propinqui, ut demonstretur amantũ animos cantu trahi, & quod cantu amantes ferè desiderio nimio morientes passiones expliceant suas, myrtus autem Veneri dedicata est, quia ut ait Rabanus à mari dicta est, quia nascitur in littoribus. & Venus in mari dicitur genita, seu quia odorifera sit arbor & Venus odoribus delectatur, Seu quia huius arboris odor credatur à nonnullis uenerea suadere.

dere, seu ut Physici dicunt, eo quod ex ea multa mulierum commoda fiant, seu quia ex baccis eius aliquod compositum fiat per quod excitatur libido, ac etiam roboratur, quod uidetur testari † Futurius poeta comœdus, dum Dionem meretricé inducit dicentem, Myrtinum mihi affers, quod Veneri armis occurrem fortiuncula &c. Rosa uero ob id illius flos dicitur, quia suauis sit odoris. Nominum eius plurium hæ possunt rationes ostendi. Dicitur primo Venus, quam Stoici uanam rem interpretantur, quasi uoluptatem abominantes. & hoc intelligendũ est eam uanam rem à Stoicis dici, in quantum ad illecebrem partem illam libidinum & lasciuiarum declinet. Epicuri uero Veneris bonam rem exponunt uti uoluptatũ professores, nam circa uoluptatem summum existimant bonum consistere. Cicero autem dicit, Venerem dici quod ad omnia ueniat. quod quidem non incongrue dictum est, cum amicitiarum omnium à quibusdam dicatur causam præstare. Citherea autẽ ab insula Cithera seu à Cithereo monte, in quibus potissime coli consueuerat, denominata. Acidalia autem dicta est, seu ab Acidalio fonte, qui in Orchomeno Bœotiæ ciuitate est Veneri atq; Gratiis sacer, & in quo arbitrabantur olim insipidi Gratias Veneris pessidequas lauari. Seu quia curas iniiciat. Nouimus enim quod curis amãtes repleat, & Græci achidas curas uocant. Hesperus autem propriũ planetæ nomen est apud Græcos, & maxime dum post Solem occidit, & inde etiam uesper dictus, ut per Virgilium patet. Ante diem clauso cõponet uesper Olympo. Varro autem uult ubi de origine linguæ latinæ, eam ab hora in qua apparet, uesperuginem appellari. nam Plautus sic etiam illam uocat dicens, Neq; iugula neq; uesperugo neq; Vergiliæ occidunt &c. Lucifer autem latine dicitur cum apud Græcos ut asserit Tullius ubi de natura deorum, φώσφορος appellatur, quasi lucem afferens, & hoc quando ante solem aut autorã in oriente cernitur tanto splendore coruisca, ut etiam de se merito Lucifer appelleť. Hanc & nautæ & idiotæ Dianam persæpe uocant, quia diei uideatur prænuncia.

Furius, forte. *b* *Nomina Veneris.* *c* *Iugula sidus Orionis.* *a*

Et postea subdit Venus Τὸν μ῎αντα πρῶ λ῎ενὶ κάθεο κόλπῳ ποικίλον ὥ῎ενι πάντα τετεύχται, οὐδέ σε φημὶ ἄπρηκτον γενέεσθαι, ὅτι φρεσὶ σῇσι μενοινᾷς.

Extat aũt & fabula de Rosa & Venere, quod Venus, cũ Adoni insequeretur, Rosæ spina sauciata fuerit, pedisq; cruore Rosam ex candida in purpureã mutarit, & quia partem sui scilicet cruoris habebat, illam in tutelam quoq; suam eximde receperit. Vide Aphthonij Progymnasmata. *b*

Ex Seruij sententia qui nomen Acidaliæ ab ἄχις deriuat Lib. 1. Aen. *c*

De secunda Venere Cæli septima filia & matre Cupidinis. Cap. XXIII.

Venerem secundã plures Cæli uolũt fuisse filiam, nõ tamen ritu genitã quo gignũtur omnes. ex qua recitatur, Saturnũ scilicet in Cęlum sęuisse patrem, & falce sumpta ei abscidisse uirilia, & in mare abiecisse. quorsum aũt cecidere rint, nõ habeť. Falcem uero haud longe à promontorio Lilybei Siculi deiectam aiũt, nomen q; dedisse loco Drepanũ, eo quod sic Græce falx dicta sit. Testiculi uero deiecti quacunq; in parte maris deciderint, sanguinẽ emisere, ex quo et maris spuma hanc procreatã Venerẽ uoluere, ac etiam à maris spuma denominatã quę Græce ἀφρὸς dicitur, quoniã sic & hæc dicta est. Macrobius aũt in libro saturnaliorũ, Venerem ex sanguine testiculorũ Cęli natam dicit, sed maris spuma nutritam. Dicunt insuper ut Pomponius Mela refert, accolę Palæpaphi Cyprici oppidi tui seneriſſime rex penes eos Venerẽ sic natam in terras primo emersisse, ob quod & nudam & persæpe natantẽ eam fingant, quod & nostri etiam quandoq; testantur poetæ, dicit enim eius in persona Ouidius. Et diis adde tuis aliqua est mihi gratia ponto, Si tamen in medio quondã concreta profundo Spuma fui, gratum q; manet mihi nomen ab illa &c. Et Virg. Neptunũ ei dicere scribit, Fas omne est Citherea meis te fidere regnis. Vnde genus ducis &c. Huic præterea dicunt rosas esse dicatas, & quod marinã gestet manibus conchã. Sic & ex ea & Mercurio Hermaphroditũ natum uolũt, & ex ea sola Cupidinẽ. Multæ quidẽ fictiones sunt, sed ex eis talis potest exprimi sensus. Nam pro Venere hac, ego uitam uoluptuosam intelligo, & in omnibus ad uoluptatẽ & libidinẽ pertinentibus cum superiori unam & eandem

Nempe ἀφρὸς δίτης. *l. 1. c. 8.*

Lib. 4. Meta. *Lib. 5. Aen.*

dem esse. & sic etiam uidetur uelle Fulgẽtius. Ex sanguine aũt testiculorũ à Saturno dese-
ctorũ ideo natã, quia ut ex Macrobio sumi potest, cum chaos esset, tẽpora nõ erant. Nam
tempus est certa dimensio quę ex cæli circuitione colligit, & sic à cęli circuitione natũ tem
pus, & inde ab ipso Charontẽ natũ, qui & cronos est, quẽ nos Saturnũ dicimus. cum q̃
semina rerũ omniũ post cælũ gignendarũ de cælo fluerẽt, & elemẽta uniuersa quæ mun
do plenitudinẽ facerent ex illis seminibus fundarent, ubi mundus omnibus suis partib
bus atq; membris perfectus est, certo iam tẽpore finis est procedendi de cælo semina, & sic
genitalia à Saturno, id est tempora decisa uident, & in mari deiecta, ut appareret gigen-
di atq; propagandi facultatem, quæ per Veneré assumenda est, in humorem translatam
coitu maris & fœminæ mediante, qui per spumã intelligit. Nam uti spuma ex aquæ mo
tu consurgit, sic & ex confricatione uenitur in coitum, & uti illa facile soluitur, sic & libi
do breui delectatione finitur. Seu ut placet Fulgentio, quod concitatio ipsa seminis spu-
mosa sit, & ideo marinam dicimus spumã ob salsedinẽ sudoris emuncti circa coitum,
seu quod ipsum sperma salsum sit. Sic ex humiditate nata Venus, hæc & à spuma maris,
id est salsedine humiditatis nutrita, id est aucta, donec in finẽ cœpti operis deducta sit. Sa-
ne uidendũ quæ hæc sit humiditas, ut clarius origo huius Veneris enodetur. Fulgentius
igitur uult ubi ab aliis dicitur Saturnũ cęlo, Iouẽ Saturno genitalia abscidisse, et sic suam
exponit opinionẽ. Dicit enim Saturnũ græce cronos nuncupari, quod tempus latine,
cui uires absciſſæ falce, id est fructus qui in humoribus uiscerũ uelut in mare proficiunt,
ex quibus dicit necesse sic procreari libidinẽ. Nec dubiũ, ea ex humiditate procedit Venus,
quæ ex cibo potũq; procedit, cum raro ruant in libidinẽ ieiunantes, & tunc procedit ma-
xime quando cibi potus q̃ calor uires mouet, & suscitat naturales. Et uere in mari nascit,
scilicet in gurgite salso sanguinis calefacti, & eiusdẽ ebullientis spuma, id est pruritu na-
Falx. tritur, cum eo tepescente libido deficiat. Falcem aũt nõnulli uoluntapud Drepanũ fuisse
a deiectam, ut ostendat sicuti falx aliquid operata est circa Veneris originẽ, sic & abundan-
tia frugũ, ex quibus demũ cibaria cõponuntur, plurimũ etiam operet, quæ quidẽ abun-
dantia est, & alia incitatoria multa apud insulam Siciliæ, in qua & Drepanũ ciuitas est.
Ego aũt reor huius particulæ & nomen oppidi, & littoris formã, quæ falci similis est, fa-
bulæ causam tribuisse. Quod aũt ciues Paphos apud se è mari emersisse Veneré uolunt,
bona cum pace maiestatis tuæ rex optime dicturus sum, quod nisi te æquũ etiam maxi-
mis rebus noscerẽ, nõ auderẽ. Est aũt Cyprus insula uulgata phama, seu cælo agente, seu
alio incolarũ uitio, adeo in Veneré prona, ut hospitiũ, officina, fomentum q̃ lasciuiarũ
atq; uoluptatũ omnium habeatur. quã ob causam Paphiis concedendũ est, primo apud
eos ex undis Veneré emersisse. Verũ hoc potius ad historiam q̃ ad alium sensum pertine
Lib. 18. te ex Cornelio Tacito sumi potest, qui uelle uidetur Veneré auspicio doctam, armata ma
b nu cõscendisse insulã, bellum q̃ Cynaræ regi mouisse, qui tandem hanc iniit cõcordiam
cum Venere, ut ipse rex Veneri templũ construeret, in quo eidem Veneri sacra minist
rent, qui ex familia regia & sua succederent. Confecto aũt templo sola animalia masculi
lini generis in holocaustũ parabant, altaria uero sanguine maculari piaculũ esset, cum so
lis precibus, ignéq; puro illa adolerent. Simulachrũ uero deæ nullam humanã habere di
cit effigiem, quinimmò esse ibidem continuũ orbem latioré initio, & tenuem in ambi-
tu ad instar metæ exurgentẽ, & quare hoc nullam haberi rationẽ. Nuda aũt ideo pingit,
ut ad quid semper parata sit ostendat. Seu quia nudos qui illam imitãtur, persępe faciat,
aut quia luxuriæ crimen, etsi in longũ perseueret occultũ, tandem tum minus arbitrant
obscœni, procedit in publicũ omni palliatione remota. Vel potius, quia absq; nuditate
cõmitti nõ possit. Natantẽ aũt ideo Veneré pingũt, ut infeliciũ amantiũ amaritudinibus
immixtã uitã procellis agitatã uariis, & eorũ naufragia crebra demonstrẽt. Vnde & Por-
phyrius in epigrãmate dicit. Nudus egens Veneris naufragus in pelago. Sed longe me-
lius in cistellaria Plautus, dicit enim. Credo ego amoré primũ apud homines carnificinã
cõmentum. Hãc ego de me coniecturã domi facio, ne foras quærã, qui omnes homines

ſupero atq; anteeo cruciabilitatibus animi. Iactor, crucior, agitor, uexor ui amoris totus miſer. Exanimor, feror, differor, diſtrahor, diripior, ita nullam mentē animi habeo, ubi ſum ibi non ſum, ubi nō ſum ibi eſt animus, ita mihi omnia ingenia ſunt. quod iubet tinet, iactat, largitur, quod dat nō dat, deludit modo, quod ſuaſit diſſuadet, quod diſſuadem bene fluctuabat in ſalo Veneris homo iſte. Sed nos ad reliqua, illi roſas in tutelam datas aiunt, eo quod rubeant atq; pungant, quod quidē libidinis propriū eſſe uidetur. nam turpitudine ſceleris erubeſcimus, & cōſcientiæ peccati uexamur aculeo. & ſicut per tempuſculū roſa delectat, paruóq; temporis lapſu marcet, ſic & libido paruæ breuiſq; delectationis, & longæ pœnitentiæ cauſa eſt, cum in breui decidat, quod delectat, & quod officit uexet in longū. Marinā cōcham manibus geſtat, ut per eam Veneris oſtendantē illecebræ, toto enim adaperto corpore (refert Iuba) concha miſcetur in coitum. e

Timaus ut ait Cōment. Apoll. hoc ad Drepanen inſulam, quæ alio nomine Corcyra dicitur, refert. a

Locus hic aut corruptus eſt, aut à Bocatio male animaduerſus. Nam ita Taciti uerba habent. Haud b *fuerit longū, inquit, initia religionis, templi ſitū, formam deæ (neq; enim alibi ſic habetur) paucis diſſerere. Conditorē templi, regem Venerianū uetus memoria, quidā ipſius deæ nomen id perhibent. Fama recentior tradit, à Cinara ſacratū templū, deamq; ipſam conceptā mari, huc appulſam. Sed ſcientiam, artemq; haruſpicū, accitum è Cilicia Myram intuliſſe. Atq; ita pactum, ut familiæ utriuſq; poſteri ceri monijs præſiderent. Mox ne honore nullo regium genus peregrinam ſtirpem antecelleret, ipſa, quam intulerant, ſcientia hoſpites ceſſere, tantum Cinarades ſacerdos conſulitur. Hoſtiæ, ut quiſq; uouiſſet, mares deliguntur, certiſs. fides hœdorum fibris. Sanguinem aræ obfundere uetitum, precibus, & igne puro altaria adolentur, nec ullis hymbribus quanquā in aperto, madeſcunt. Simulachrum deæ non effigie humana, cōtinuus orbis latiore initio tenue, in ambitum metæ modo aſſurgens. Et ratio in obſcuro. Hæc Taciti uerba ſunt, quæ quantū ab ijs quæ hic à Bocatio ponuntur, diſtent, cuiuis facile uidere eſt.*

Fortaſſis huc pertinet, quod Græci Venerē in concha ſtantem pingebāt, quo tamen illi nō libidinem, c *ſed hoc ſignificare uolebant, quod matrem familias decet, ſuæ domi conſidere, atq; manere, neq; ſe alienis rebus atq; negocijs immiſcere. Id quod & Homericus Telemachus matri Penelopæ innuebat, cum dicebat.* Αλλ' εἰς οἶκον ἰοῦσα τὰ σαυτῆς ἔργα κόμιζε ἱστόν τ' ἠλακάτην τε. *lib. Odyſs. A*

De Cupidine Veneris filio. Cap. XXIIII.

CVpido, ut Simonidi poetę placet Seruio teſte, ex Venere ſola natus eſt, de quo cum alibi plura dicenda ueniant, ſatis erit mentionem feciſſe tantummodo.

De Doxio ix. Cæli filio. Cap. XXV.

DOxius, ut ait Plinius in libro naturalis hiſtorię, Celio affirmante, filius fuit Cæli, eumq; dicit lutei ædificii, exemplo ab hirundinibus ſumpto, inuentorem, nōdum enim conſtruxerant architecti palatia. ex quo patet eum induſtrioſum & antiquū fuiſſe hominē, & merito cęli, id eſt claritatis filium. *Lib. 3. cap. 56.*

Caput XXVI.

SVpererant ex filiis cæli Titanus, Iuppiter ſecūdus, Oceanus & Saturnus, quorum eo quod ampliſſima eſſet poſteritas, uiſum eſt, ut huic libro tertio fiat finis, & Titanum quarto ſeruate uolumini, Iouem quinto & ſexto, Oceanum ſeptimo, Saturnū octauo reliquiſq;.

Celum qui genuit
Titanes qui genuit
Japetū q genuit
Prometeū q ge.
Deucalionez q genuit
Atlātem qui genuit
Epimetheū qui genuit
Pirrham
Ysidem
Aetam q genuit
Perseū qui genuit
Persen
Cepheū
Andromedā
Cassiopea
Eurropa
Europen
Asterien
Asteriū qui ge.
Perseū
Dyrceū
Angitiam
Medeā
Egeū
Thesea
Hippolitū
Phedram
Ariadnā
Minotaurū
Androgeū
Minoem
Radamantū
Sarpedonem
Minoem
Sarpedonem
Radamantū
Eacū
Peleū
Thelamonem
Thelamonem
Peleū
Achillem
Pirrham
Achillem
Ulixen
Thelegonū
Circen
Latinū
Telegonū
Penelopen
Nausithoū
Nausithoum
Nausithoum
Nausithoum

GENEALOGIAE DEO- 77

RVM GENTILIVM, LIBER QVARTVS.

LVCTVABAR adhuc splendide princeps circa Paphũ oppidum tuum, Veneris infaustæ describẽs illecebras, cum ecce quasi Aeoli carcere fracto omnes in pelagus prodeũtes sæuire uenti cœperunt, & in cælum surgere fluctus impetu impulsi maximo, eóq; repellente in profundum usq; demergi Herebum. Qui dum ascenderent & mergerentur iterum, flatusq; illos ualido spiritu ex transuerso confringerent, stupidus ego & semiuictus nouitatis horrore, quid nam tam repentinæ tempestati causam præstitisset, excogitans fere absorptus sum. Tandem eius crebro inuocãs suffragium, qui ex nauicula piscatoria ad se uenientem periclitanté Petrũ manu sustulit, nunc dextrorsum, nunc sinistrorsum deiectum lembum, quibus poteram uiribus regens, eo usq; fere naufragus deductus sum, ut ex alto cernerem nõ aliter quàm si diruptis ferreis Ditis muris, dissectis uinculis, Titanis antiqui immanem aduentare prolem, stilo cœpti operis exigente scribendam, nouíq; antiqui maris eiusdem memor eam in tumultum tam grandem hostes suos suscitasse deos. O quas in superbiam suam in medio periculi excitauit tenas atque supplicia augeri deprecatus sum. Sed quid tandem? Postquam aliquandiu non aliter quàm si Olympum rediuiui insultassent, unde mugitu maximo sonuere omnes, quæ uehementes uenti suscitauere procellas, ut arbitror iubente deo, cui soli omnia parent, aquarum resedere montes, & si æqua tranquillitas facta non sit, tamen nauigabile deuenit mare. quamobrem à Cypro separatus in Aegeum ueniens, à longe cœpti ingentia mirabundus prospectare corpora, adhuc fulminibus exusta, & informi pallore atq; caligine turpia, & longo cathenarum circuitu pressa, adeò ut non absq; difficultate nomina ex semesis elicerem descripturus. ea tamen quę nouisse potui, huic apponentur cum successoribus suis uolumini. Attamẽ ne deficiam, is faciat qui populo Israel Iordanem aperuit transeunti.

De Titano Cæli filio octauo, qui genuit filios multos, ex quibus hic quatuordecim nominantur, quorũ primus Hyperion, secundus Briareus, tertius Cæus, quartus Typhon uel Typhoeus, quintus Encelados, sextus Aegeon, septima Aurora, octauus Iapetus, nonus Astreus, decimus Alous, undecimus Pallenes, xii. Runcus, xiii. Purpureus. xiiii. Lycaon. Genuit præterea gigantes, quorũ nomina non habemus. Cap. I.

DE Cælo Aetheris & diei filio satis in præcedenti uolumine dictum est, uerũ cum eius explicetur proles, aiunt Titanum eius & Vestæ fuisse filium theologi ueteres, ut in libro diuinarum institutionum testatur Lactantius, cuius fuisse coniugem terram Dæmogorgonis filiam Theodontius asserit, ex qua plures suscepisse filios in sequentibus apparebit, quos omnes quinta luna natos uidetur Virgilius asserere, dum dicit, tum (luna scilicet quinta) partu terra nephando Cæumq; Iapetumq; creat, sæuumq; Typhœa, Et coniuratos cælum rescin- *Lib. 1. Georg.*
dere fratres, &cætera. De hoc enim Titano multa referuntur fabulosa, inter quæ quod potissimum est, aiunt eum cum filiis aduersus Iouem deosq; reliquos bellum habuisse, eisq; cælum conantes eripere, montes montibus superimposuisse sibi sternentes iter ad illud, eos demum à diis cæsos & fulminibus interemptos, atq; apud inferos catenis religatos & morti damnatos perpetuæ, ut in sexto Aeneidos satis conuenienter ostendit Virgilius. Latentia sub hac fictione & historiam continent, & moralem sensum naturali

Lactan. lib. 1. de fal. re. 6. 14

mixtum. Quod ad historiam pertinet, uerba de ea quę in sacra legũtur historia, apponen
tur ad litteram, dicit enim sic. Exin Saturnus uxorem duxit Opim, Titan qui natu maior
erat, postulat ut ipse regnaret, ubi Vesta mater eorum & sorores Ceres atq; Ops suadent
Saturno ut de regno nõ cedat fratri. Ibi Titan qui facie deterior esset quàm Saturnus, id-
circo & quod uidebat matrem atq; sorores suas operam dare ut Saturnus regnaret, con-
cessit eis ut is regnaret. Itaque pactus est cum Saturno, uti si quis liberorum uirilis sexus ei
natus esset ne quem educaret. Id eius rei causa fecit, ut ad suos natos regnũ rediret. Tum
Saturno filius qui primus natus est, eum necauerunt. Deinde posterius nati sunt gemini
Iuppiter atq; Iuno. Tum Iunonem Saturno in conspectum dedere, atq; Iouem clàm ab-
scondunt, dant́q; eum Vestæ educandum cælantes Saturnũ. Item Neptunum clam Sa-
turno Opis parit, euḿq; clanculo abscondit. Ad eundem modum tertio partu Opis pa-
rit geminos Plutonem & Glaucam. Pluto latine dictus est Dispiter, alii Orcum uocant.
Ibi filiam Glaucam Saturno ostendunt, Plutonem cælant atque abscondunt. Deinde
Glauca parua emoritur. Nec multum posthæc sequitur in eadem historia. Deinde Titan
postquam rescisit Saturno filios procreatos atque educatos esse, clam se seducit secum fi-
lios suos qui Titani uocantur, frattreḿq; suum Saturnum atq; Opem comprehendunt,
eośq; muto circumegit & custodiam his appposuit. Post hæc paucis interpositis sequi-
tur, Iouem ad ultimum cum audisset patrem atque matrem custodiis circumsepros atq;
in uincula coniectos, uenisse cum magna Cretensium multitudine, Titanuḿq; atq; fi-
lios eius expugnasse, parentes uinculis exemisse, patri regnum reddidisse atq; ita in Cre-
tam remeasse. Hæc Lactantius ex historia sacra, quæ quàm uera sint quasi eadem referens
edocet Sybilla Erithrea. Viso sensu historiali, circa reliquos pauca dicenda sunt, & primo
quid sibi uelint hunc Cæli dicentes filium atq; Vestæ, quod præter historiæ ueritatem de
quocunq; mortali arbitror dici posse. Nam terrenum corpus & cælestem habemus ani-
mam ex quibus constat hominem esse. Sed hic altiori uerborum uolumine extollitur
ab uniuerso mortaliũ grege, & nuncupatur Titan, quod ut placet Lactantio, idem quod
ultio sonat. Supra enim ostensum est Vestam terram esse, et terram iritatam ira deorum
in ultionem suam peperisse Titanes. Et quoniam ubi de fama demonstratum est, quę sit
ira deorum, ob quam terra iritata est, & qualiter terræ filii in ultioné matris consurgant,
satis est hic dicere Titanum hunc tantum ex egregiis illis uiris fuisse, qui operibus conar
tus extendere phamã, & mortem superare suam. Quod autem illi Terra coniunx fuerit,
per hoc intellige huius hominis & cuiuscunq; alterius huic similis ingentem animum,
quo sibi terram subigit uti uir uxorem, eíq; dominatur saltem animo, si possessio desit.
Ex hac enim uolunt eum multos genuisse filios, quod quidem etiam ostendit historia,
& si etiam possibile sit nonnullos ob conuenientiam morum sibi ut reliquis attributos
esse secundum absconditũ sensum, nulli dubium esse debet, quin multi fuerint olim,
& hodie sint insignes uiri, qui eius eo quod primus describitur, filii dici possunt. Insu-
per dicũt hos claros fuisse homines, & aduersum deos habuisse bellum, ut aduertamus
quoniam ex magnanimitate ad superbiam facilis sit transitus, & ob id plurimum dum
minus considerate magnates agunt, ex glorioßissima uirtute in detestabile uitium ca-
dunt, & tunc steriles efficiuntur, id est absq; fructu uirtutis. & ut intelligamus Titanis
filios fuisse, tales quinta luna natos dicunt. Veteri enim superstitione creditum est, quic-
quid quinta luna nasceretur, sterile atq; damnosum fore. nec dubiũ elatos esse damno-
sos, eo quod bellorum sint semen, per quæ euacuantur agri colonis, & ciuitates & deso-
lantur regna. Dicunt præterea eos habuisse cum diis bellum, quod & magnanimes ha-
bent & superbi. Magnanimes enim bonis operibus similes diis effici conantur. Super-
bi autem se quod minime sunt extimantes, uerbo, & si possent opere ipsum uerũ deum
calcare satagunt, ex quo fit ut deiiciantur, & redigantur in nihilum. Est tamen aduer-
tendum duplex ab hominibus bellum cum superbis habitum, quorũ unum fuit istud

quo

quo Iuppiter liberauit parentes occisis Titanis filiis. Aliud uero fuit cum gigantes qui & Titanis dicuntur filii, uoluerũt Ioui cælum eripere, & tunc montes montibus imposuerẽt, quod postea ubi de gigantibus exponetur.

Nomina Titanum à Comment. Homer. hæc numerantur, κρόνος, κρεῖος, ὑπερίων, ἰαπετὸς, κοῖος, Ἔτοι δ' ἐξείσιν οὐρανοῦ πᾶϊδες. *Iliad. Ξ. Numerus autem Titanum à Diodoro ponitur lib. 4. Est & Titanus fluuius, à quo Titania tellus uocata est, cuius mem. Apoll in 4. Argon.*

De Hyperione primo Titanis filio qui genuit solem & lunam. Cap. II.

HYperionem Titanis & Terræ fuisse filium Theodontius & Paulus uoluere, de quo nil aliud credo legi, nisi quia Solem genuerit & Lunam. Arbitror tamen eum magnę præeminentię hominem fuisse, & hoc tam à significato nominis quod super omnia sonat, quàm à nominibus filiorum tam claris. ὑπερίων *qui supra cæteros incedit.*

De Sole Hyperionis filio qui genuit horas, quas loco unius filiæ pono, & sic prima. genuit Aeonas, quas eque loco filię unius scribo, & sic secũda. iii. Phaetusam, quartam Lampetien, quintã Dircen, sextam Miletum, septimam Pasiphaen, octauam Aeetam, nonam Circem, decimam Anginam.

Cap. III.

SOlem Hyperionis fuisse filium uulgatissima phama est, ex qua tamen matre, non constat. Hunc dicunt non solũ patri & fratribus aduersum Iouem non fauisse, sed Iouis partes secutum. quam ob causam post uictoriam curum, coronã & aulã, & alia multa insignia à Ioue obtinuisse, quæ omnia in sequentibus plene explicabuntur. Hunc ego credo suis temporibus clarissimum fuisse hominem, & uere magnanimem, & ob id dictum nõ fauisse fratribus, sed Ioui, quia nõ superbus. quamobrem adeò illi fuit phama propitia, ut in eum à poetis omne decus delatum sit, quod uero soli deferendum est. Nec aliter de eo quàm de uero Sole utplurimum locuti sunt. Sane quoniam hic fere nulla ad hominem spectantia apponi uidentur, de Sole planeta loquemur. Finxerũt igitur eum ante alia regem, & fortę fuit, eíq; regiam designauere aulam, de qua Ouid. in maiori uolumine libro secundo. Regia solis erat sublimibus alta columnis, & infra per decem & septem uersus. Descripta uero aula Ouid. maiestatem regiam proceresq; describit dicens, Purpurea uelatus ueste sedebat. Infra per septem uersus designata regia maiestate currũ eius describit dicens, Aureus axis erat, temo aureus, aurea summę Curuatura rotæ, radiorum argenteus ordo, Per iuga chrysolyti positæq; ex ordine gemmæ, Clara repercusso reddebant lumina Phœbo &c. Nec post multum idem scribit equos. Interea uolucres Pyrois Eous & Aethon Solis equi partusq; Phlegon hinnitibus auras, Flammigeris implent, pedibusq; repagula pulsant, &cætera. Huic insuper regi coronam insignem duodecim lapidibus preciosis, ut f. Albericus ostendit, imposuit. Eíq; dicunt aurora ueniente ab horis currũ parari & equis adnecti. Hunc præterea multorum filiorum patrem uolunt, ex quibus aliquos ueros fuisse possibile est, dum eum hominem fuisse dicamus, & nõnullos etiam ratione conuenientiæ morum attributos, si solem planetam dixerimus. Prętetea ut aiunt philosophi in rebus procreandis tantæ potentiæ est, ut patet omnis mortalis uitæ habeatur. Inter alia ex quadã singulari potẽtia dum in natiuitate alicuius hominis cętetis supercęlestibus coporibus prævalet, eum formosissimũ, amabilẽ, facie alacrẽ, atq; splendidũ, moribus insignem & generositate producit conspicuũ. Eum similiter multis uocant nominibus, per quæ satis apparet de Sole planeta, nõ de homine intellexisse poetas. Nunc qd dicta uelint explicandũ est. Dicunt eum primo Hyperionis natũ, qd concedendũ est. Diximus enim supra Hyperionẽ idem sonare quod super omnia, & sic hic pro uero deo accipietur, qui cum omia ex nihilo creauerit, solus pater dici potest Solis, cum ipse solus sit super oĩa. Post hæc regia huic tam splendida ideo designata est, ut intelligamus per apposita in ea- *Explicatio fabulæ.*

dem opere huius ex potentia attributa cuncta consistere, eumq; omnium curam gerere, cui inter alia propinquiora circumposita sunt tempora, & temporum qualitates, ut intelligatur eum motu suo descripsisse omnia. esto aliquos fuisse dies ante eum in principio Pentateuchi scribat Moyses. Quos arte sua ille fecit, qui cuncta creauit, nondum illo creato, nec eidem potestate aliqua attributa. Postquam uero creatus est uolente creatore, suo motu tempora describit, & describit omnia, et horas, & diem & mensem & annum & secula, ut in sequentibus latius apparebit. Sic & motu suo qualitates temporum facit esse diuersas, cuidam dans frondes & flores, alteri segetes, tertiæ maturos præbet fructus, & frondes incipit auferre, ultimæ rigorem frigoris & niuis caniciem. Cutrus autem illi tum lucidus apparatus indefessam eius atq; perpetuam cum indeficiente lumine circa orbem terrarum uolubilitatem ostendit, qui rotarũ quatuor est, ut descripta iam quatuor tempora sua fieri circuitione designet. sic & illi quatuor equi ut per eos qualitates diurnæ circuitionis ostendat. nam Pyrois qui primus est pingitur & in tempore rubeus, eo quod primo mane agentibus uaporibus à terra surgentibus sol oriens rubeat. Eous qui secundus est, cum albus effigietur dicitur splendidus, eo quod exhalatus sol iam dissolutis uaporibus splendens sit. Ethon autem tertius rubens, sed in croceum tendens ardens exponitur. nam sole iam cæli medium tenente lux eius coruſca est, & cunctis uidetur feruidior. Phlegon autem quartus ex croceo colore tendit in nigrum & in tempore terram amans, ostendens adue sperascente die solem terram petere, id est occasum. Hos tamen equos Fulgen. esto cum eisdem significationibus aliter nominat, uidelicet Erythreum, Actheona, Lampon, & Phlegeum. Per coronã autem duodecim lapidũ ostendit Albertus longa dicacitate duodecim cæli signa intelligi debere, per quæ mortalium
b ingenia eum anno quolibet discurrere inuenere. His prædictis supereſt de nominibus soluere globum, ex quibus eo quod nonnulla cum quibusdam aliis diis habet communia, illis reseruatis ubi de diis talibus, de his quę ad eum solũ spectare uidentur, quàm breuius fieri poterit exponetur. Vocatur ergo primo sol, eo quod inquantum planeta, solus est, ut testari uidetur Macrob. dicens. Nam & latinitas eum qui tantam claritudinem solus obtinuit, Solem uocauit. Et in Thimæo dicit Plato ubi de sphæris, Vt autẽ per ipsos octo circuitus celeritatis & tarditatis certa mensura & sit & noscatur, deus in ambitu supra terram sidetum lumen accendit, quem nunc solem uocamus. Insuper hunc Tull. ubi de Repub. uocat principẽ atq; ducem dicens. Deinde subter mediam fere regionem Sol obtinet, dux & princeps & moderator luminum reliquorum, mens mundi & temperatio tanta magnitudine, ut cuncta sua luce lustret & cõpleat. Super quibus uerbis sic ait Macrob. super somnio Scipionis. Dux ergo quia omnes luminis maiestate præcedit. Princeps, quia ita eminet, ut propterea q̃d talis appareat sol uocet. Et post pauca sequitur. Mens mundi appellatur, ita ut Physici eum cor cęli uocauerint, inde nimirum quod omnia quę statuta ratione per cælum ferri uidemus, diem noctemq; & migrantes inter utranq; prolixitatis breuitatisq; uices, & certis temporibus æquam utriusq; mensurã, deinde ueris clementẽ temperiem, torridum cancri & leonis æstum, mollitiem autumnalis auræ, uim frigoris inter utranq; temperiem, omnia hæc solis cursus & ratio dispensat. Iure ergo cor cæli dicitur per quem fiunt omnia, quæ diuina ratione fieri uidemus. Est & hæc causa propter quam iure cor cęli uocetur, quod natura ignis semper in motu perpetuo agitata est. Solem autem ignis Aetherei fontem esse dictum retulimus. Sol ergo in æthere quod in animali cor, cuius ista natura est, ne unquã cesset à motu, aut breuis eius quocunq; casu ab agitatione cessatio mox animal interimat, hæc Macrob. Ex quibus satis percipi potest, eum existimasse, Solẽ rerũ omniũ causam. Loxiã insuper eum appellat,
c ut ait Macro. Aenopiades quod ab occasu ad orientem tendens circulũ facit obliquum. Phœbus etiam nũcupatur & potissime à poetis, quod à specie atq; nitore dictũ est. Alii dicunt Phœbus quia nouus, eo q̃d mane quolibet nouus uideat ab horizonte cõsurgere.
d Lycius etiã nuncupat, & ut aliqui dicũt à Lycio tẽplo Deli. Macro, ostẽdit Cleanthẽ aliam

rationem

rationē teddere dicens. Cleantes Lycium Apollinem nominatū scribit, quod ueluti lupi pecora rapiūt, ita ipse quoq; humorem rapiat radiis. Chrysocomus appellatur à fulgore scilicet radiorum, quos uocant comas aureas solis. sic & Argyrotoxus quod nascens per summum orbis ambitum ueluti arcus quidam figuratur alba & argentea specie, ex quo arcu radii in modum emicant sagittarū. Imbricitor quod lumen eius exoriens amabile amicissima uenerationē oculorum. *Sol dictus est, *quia sic à Physicis ęstimatur. Dicitur et horus quasi magnus uel gigas maximus. qui quidē est, ut ipsi uidere possumus, & hoc illi nomē est apud Aegyptios. Vocatur insuper aliis nominibus pluribus, ut per Macrob. patet in saturnaliorum lib. i. cap. xix. e f

Matrem addit Apoll. Comment. eamq; θέαν uocat, ut & Hesiod. in Theogon. a

De Sole & Luna, & unde cœperint his nominibus dici, Diodor. in quart. antiq. Gest. uide. b

Inter cætera aūt epitheta Apollinis, Carneum quoq; uocari, Comment. Theocriti in Idyll. 5. refert à Carno uate Heraclidarū, quorū unus Hippotes nomine illum occidit, eo quod obscura nimis & ingrata illis uaticinaretur: ob cuius cædem postea Apollo totā Peloponnesum peste ultus est: cumq; Apollinis oraculū ijdem consuluissent, iussit ut Carneū Apollinem uenerarentur. Praxilas eundem Iouis et Europæ filium, & ab Apolline in amore habitum, dicit: Vide locum citatum. c

Meminit eius templi etiam Comment. in Sophoclem: sed non Deli, uerum Argorum id esse dicit, ex aduerso Nemei Iouis in foro positū, ipsumq; deum λυκοκτόνον uocari ait: uel quia pastoralis deus sit, & lupos arceat, unde & Argiui illi lupū sacrificāt, uel quia lupus sacer Apollini, ut cerua Dianæ est. d

Quid si sic legas, Thymbræus quoq; dicitur, quasi deus imbricitor, & Philesius quod lumen eius exoriens amabile, amicissima uenerationē oculorū consalutamus. Et Pythius non à πυθεῖν, hoc est noua consultatione occultorū, quia sic à Physicis æstimatur: sed à πυθεῖν quod est putrescere, quod nunquā sine ui caloris efficitur. Nam totus hic locus corruptiss. est, siue id autoris, siue librariorum uitio factū est. Nam & aliquot uersus omissi, & pro Græcis Latina quædā mutila & inuersa supposita esse uidentur, proinde qui recte emendatū hunc uolent, ipsum Macrob. lib. 1. cap. 19. unde hæc omnia sumpta sunt, consulant. Neq; enim facile erat hic omnia restituere. Et Macrob. ipse legentibus ubiq; obuiā esse potest. e « « « «

Dicitur item Smintheus, cuius uocabuli originem duplicem refert Cōment. Homeri: primam hanc, fuisse in Chrise oppido Mysiæ Crinim sacerdotem Apollinis, cui deus iratus, immisit in agros illius mures, qui fructus illius uastabant. A quo exoratus deus, cum rursum placatus pestem hanc tollere uellet, ad Ordem pastorē illius uenit: à quo hospitio acceptus, pollicitusq; mali remediū, mures sagittis omnes interfecit, eoq; facto iussit pastorem Crinidi indicare, ipsum Apollinem humana specie apud se diuertisse, & ab eo mures occisos, quod audiens Crinis templum deo cōstruxit, uocauitq; Apollinis Sminthei quod eius linguæ dialecto mures σμίνθοι uocātur. Altera talis est, Cum Cretenses aliquando Coloniā deducturi essent, ab Apolline responsum acceperunt, ut ibi urbem conderent, ubi eis terra geniti obstitissent. Venientibus igitur ad Hellespontum, noctu mures clypeorum lora arroserunt, itaq; mane cum id factum uiderent, memores oraculi, urbem posuerunt, eamq; Sminthiam appellarunt. f

De horis filiabus Solis & Cronis. Cap. IIII.

HOras Solis & Cronis dicit Theodon. fuisse filias, & ab eo denominatas, eo quod Horus ipse ab Aegyptiis appelletur. has Homerus dicit equos & currum in tempore parare soli, & diei uenire uolenti cæli portas aperire. Filias ego ideo Solis dici puto, & Cronis, quod est temporis, eo quod solis progressu ex certa temporis dimensione fiant. Equos autem & currum soli parari ab eis ideo fictum est, quia eis sibi uicissim succedentibus nox labitur, & dies accedit, in quem sol tanquam in præparatum sibi uehiculum à successione horarum progreditur. in cuius progressionis initio, horæ diei aduenienti cęli portas, id est lucis ortum aperire uidentur. f. Cronidis

Αὐτόματοι πύλαι μύκον ἀρανὸς ἂς ἔχον ὧραι, τῆς ἐπιτέτραπται μέγα ἄρανὸς, ἄλυμ πόστε ἁμὰ ἀναπλῆναι πικινὸν νέφος, ἠδ' ἐπιθεῖναι. Hæc, Homer. Iliad. Ξ

De Aeonis

De Aeonibus filiabus Solis. Cap. V.

AEonas dicit Theodõtius plures esse sorores Solis et Cronis filias, corporibus ingentes, & sub Iouis collocatas pedibus. De his ego nunquam alibi legisse memini. nisi forsan has uelit intelligi secula, cum Aeon græce, latine seculum interpretetur. si de seculis dixisse uelit, hæc profecto certa & longa temporis dimensione à solis motu conficiũtur. hæc supra monstrauimus à Claudi. in antro æternitatis fuisse descripta. De quãtitate uero seculi plurimũ inter se dissentepauere ueteres. Dicebant enim aliqui, ut Censorius in lib. quem de natali die scripsit ad Cetellum, ab his potissime, qui rituales Hetruscorũ sequebantur, hoc modo descripta secula, ut aliquo superũ scilicet ostento initiaretur seculum, eo usq; protenderetur, donec aliud superueniret ostentum, quod finis esset præteriti & sequentis initium, & sic nõ certo, aut determinato annorũ numero constare uidebatur seculum, quinimmò aliquãdo longum, & nonnunquam breue contingere. Posthæc ostendit alios aliter arbitrari dicentes id spacium temporis esse quod efflueret inter unam celebrationẽ ludorũ secularium & alteram subsequentẽ, ex quo etiam temporis inæqualitas sequeretur permaxima. Postremo multis recitatis opinionibus dicit, ciuile Romanorũ seculum centũ annis solaribus terminari. Quod ego memini sæpissime à uenerabili Andalo eodem finiri spacio. Erant insuper qui uellent idem esse seculũ & ætatem, quod non est uerum. esto aliquando scribant improprie ueteres seculum pro ætate. Aetas enim, si eo modo sumpserimus, quo sanctorum describunt litteræ, ac etiam poetarum, multa in se continet secula. Quod uero sub Iouis pedibus secula designentur, puto fieri, ut intelligamus solius ueri dei imperio tempora labi, eíq; soli diuturnitatẽ cognitam eorundem, & quæ in eis futura sint. nec ab hoc discrepat Claudiani descriptio, qui illa dixit in antro æternitatis manere, cum in ipsa trinitate personarum, & unica deitate tantum consistat æternitas, & sic quicquid in æternitate consistit, in deo sit necesse est.

De Phaetusa & Lampetie tertia & quarta filiabus solis. Cap. VI.

a PHaetusa & Lampetie nymphę Siculæ, filiæ fuere Solis & Neærę, ut in Odyssea scribit Homerus dicẽs, has in Sicilia Solis seruare greges, à quibus Vlysses à Circe prohibitus est. Circa quam prohibitionem talis ab Homer. fabula recitatur, quod cum ueniisset ab inferis rediturus in patriam, Vlysses à Circe pręmonitus est, quod postq; cum sociis ultra Scyllam & Charibdim in Siciliam deueniisset, & comperisset greges solis seruari à Phaetusa & Lampetie filiabus suis, ab eis omnino cum sociis abstineret. nam si quis ex eis comederet, occideretur. Ad quos cum postergatis aliis periculis fessus cum sociis deueniisset Vlysses, factum est ut ibidem Eutylochi consilio pernoctarent, sed mane mutatis uentis abire nequiuere, & cum ibidem longius credito detinerentur, impellente ciborum penuria dormiente Vlysse, & Eurylocho suadente, à sociis Vlyssis in greges itum est, & ex eis sedata fames. Verum eis discedentibus graui agitati tempestate, ad ultimũ à Ioue fulminati periere omnes, Vlysse excepto, qui ex gregibus nõ gustauit. Huic fabulæ talis potest sensus exhiberi. Calor & humiditas, id est sol & Neæra, quæ nympha est, syluas & pascua gignunt, quę duæ sunt nymphæ Solis & Neęræ filiæ, harum altera pręstat umbras, altera uero gregibus uictum, & sic seruantes sunt gregem solis, qui ex omni uiuente conficitur, anima uegetatiua scilicet & sensitiua. opere enim suo nascuntur, & tegmine, atque uictu prædictarum custodum seruantur. esse tamen hos greges in Sicilia dicit Homerus, non tamen quod alibi non sint, sed ibidem ob ingentem terum abundantiam, & cæli temperiem plus uigoris uideantur habere delitiæ, quæ ob corruptos loci mores etiam magis quàm alibi sunt pestiferæ. Ab his omnis rationalis anima prohibetur. Sane tamen ne eis immoderate fruatur, ne in mortem deueniat, aut uitam quæ sit morte deterior. quod totiens contingit, quotiens habenis appetitui datis in lasciuias mergimur, quod iam apud Siculos fecere plurimi, qui enetues facti post gustatis delitiis non suffecere laboribus.

Odyss. lib. 13.

Verum

Verum Eurylochus, id est blanda sensualitatis persuasio, dormiēte Vlysse, id est rationis robore, auidos sensus in greges, id est in delitias emittit. ex quo libidinibus soluti maris fluctuātis, id est mūdi huius labores ferre nequiuere, & sic Iouis fulmine, id est iusto dei iudicio, in mare deiecti petiere, id est in amaritudines & miserias mortalis uitę anxiati & incogniti defecere. Vel quod forsan cōtigisse potuit, cum in Siciliam deuenisset Vlysses, & ibidem ab aduerso detineretur tempore, eo nō curante, adeo socii eius cibo potúq; & mulieribus soluti sunt, ut reintrantes mare opportuna negligerent, & sic naufragium fa= cerent, quod non solum Vlyssi contigisse legimus, quinimmò & Hannibali Pœno strennuissimo bellorum duci, cuius milites cum nulli longi atque difficillimi itineris ex Hispania in Italiā transcendentes labores superare nequissent, Capuanæ delitiæ attriuere.

Νύμφαι εὐπλόκαμοι Φαέθουσά τε λαμπετίη τε ἃς τέκον ἠελίῳ ὑπερείονι Νεαίρα.

De Dirce Solis. v, filia, & Lyci regis coniuge. Cap. VII.

DIrce Solis fuit filia Lyci regis Thebarū coniunx, in quam sicuti cæteras Solis filias Venerē sæuisse dicit Fulg. de qua talis fertur historia. Stuprata per uim Antiopa Nicteī regis filia ab Epapho, ut placet Lactan. seu à Ioue, ut plures uidentur arbitrari, à Lyco rege Thebarum marito suo abdicata est, & in su= per inducta Dirce, quæ ilico suspicata, ne forte Lycus Antiopam in suam reuocaret gratiam, & sic ea reassumpta dimitteretur, ipsa impetrauit à uiro ut posset illam in uinculis detinere. Quæ cum ex Ioue prolem geminam suscepisset, partus adueniente tempore, ab eo uinculis liberata est, & clam in Citheronem montem aufugit, ibíq; pe= perit Amphionem & Zetum, quos expositos pastor quidā pro suis aluit. Qui cum adole uissent à matre cogniti, & sui generis certiores facti, facile in Dircem irritati sunt, & in ma tris ultionem surgentes Lycum occiderunt regem, & Dircem tauro indomito alligaue= runt, qui dum eam traheret, miseratione deorum auxilium implorauit, quorum subsi= dio in fontem sui nominis haud longe à Thebis mutata est, & sic Veneris satiauit iram. Quod autem in hac historia fabulosum est, explicabitur facile. Antiopam à Ioue tempo re partus liberatā à carcere dicit Theodon. ideo fictum, quia cum uideretur Dircæ ob tu= midum Antiopæ uterum satis sui adulterii testimonium apparere, & ob id eam uiro ar= bitraretur odiosam, merito ultro eam reliquit. Dircem autem mutatam in fontem satis comprehendi potest tam ob perditum regnū quàm ob supplicii illati pœnam, eam in multas soluta lachrymas. Fuisse autem Solis filiam ideo dictam, quia aut si de facto fuit, eam alicuius insignis uiri sic nominati fuisse filiam, aut ob insignem eius pulchritudi= nem Solis filiam uocitatam.

De Mileto Solis. vi, filio, qui genuit Caunum & Biblidem. Cap. VIII.

MIletus ut testatur Ouid. Solis fuit filius. Theodon. aūt dicit istum Solis Rho dii filium, & Pasiphaes fuisse fratrem. Hunc tamen in Minoem senem uo= lentem insurgere bello, perterruit Iuppiter, quā ob causam in Lesbon abiit, & ibi ciuitatē, quam Militenem ex suo nomine dixit, construxit. Verum po stea immutatis literis ex Militene Mitilena dicta est. Post hæc cum Cyanee nympha Mæandri fluminis filia se immiscuit, & ex ea suscepit filios duos, Caunum, scilicet & Biblidem.

Matris nomen alij addunt, Argeam filiam Cleochi. Miletum aūt dictum uolunt quod à matre expo= situs sit ἐν μίλακι, quod genus herbæ est, ut dicit Suidas. Hunc cum adoleuisset, fugientem Minoa, ue= nisse primum in Samum, deinde in Cariam, ibiq; oppidum suo nomine condidisse Aristocritus autor est. Nonnulli autem non Apollinis, sed Euxantij Miconis filij, alij rursum Sarpedonis qui fuit Iouis, filium faciunt, Vide Comment. Apoll. lib. I. Ouidius addere matris nomen Deionen uidetur, uocat enim Deio= nidem Miletum lib. Meta. ix.

De Cauno & Biblide filiis Mileti. Cap. IX.

CAunus et Biblis filii fuerūt Mileti ex Cyanee nympha suscepti, ut testaē Ouid. dicēs.

Hic tibi dum sequitur patriæ curuamina ripę Filia Męandri totiens redeuntis eōdē.

Cognita

Cognita Cyanee præstanti corpore nympha Biblida cum Cauno prolem est enixa gemellam &c. Et quia nil præter commune ambobus de his legi, de ambobus scribere inuicem uisum est. Legitur ergo Caunum speciosissimum fuisse iuuenem, & à Biblide sorore infausto amore dilectum, Venere in prolem Solis irata agente. Sane cum Biblis fratri flammas execrandæ libidinis detexisset, ipse aspernatus detestandam sororis concupiscentiam, fugam sumpsit, In q́ peregrina ponit noua mœnia terra. Infelix autem Biblis confestim secuta est eum, & postquá Cariam Lyciam q́ & Lelegas peragrauit, labore atq; dolore uicta consedit, & spreta sese dedit in lachrymas, ex quo factum est ut in fontem Naiadum beneficio misera uerteretur, ut dicit Ouid. Sic lachrymis consumpta suis phœbeia Biblis Vertitur in fontem, qui nunc quoq; uallibus illis Nomen habet domine, nigrá q́ sub ilice manat &c. Figmentum autem satis patet, quia à fletu continuo fons lachrymis manans uisa est.

Ibidem.

De Pasiphae. viii. Solis filia & Minois coniuge. Cap. X.

PAsiphae Solis fuit filia, ut Senecæ poetæ tragœdia percipitur eatmine aientis in Tragœdia Hippolyti. Quid ille rebus lumen infundens suum matris parens &c. Verba quidem nutricis sunt loquentis ad insanam amore Hippolyti Phœdram Pasiphaes filiam. Theod. autem dicit, nõ fuisse filiam Solis Hyperionis, sed Rhodii. Fuit hæc Minois Cretensis coniunx, & uacante Minoe bello aduersus Megarenses & Athenienses ob occisum Androgeum filium, ab irata Venere in sobolem Solis, infausti amoris flammas suscepit, amauit q́ speciosissimũ taurum, in cuius cõcubitum Dædali artificio uenisse dicitur, & ex eo suscepit quem mendium hominem medium q́ taurum peperit. Alii uero aliam amoris huius causam describunt aientes, quod cum orasset Minos in bellum progressurus patrem, ut dignam sacrificaturo sibi præpararet hostiã, uestigio illi præparatus est taurus, formositate cuius captus Minos illum armentis suis præfecit ducem, alio consecrato. ex quo iratus Iuppiter egit, ut illo absente reseruatus diligeretur à coniuge, & hinc uolunt Minoem ob cõmissum facinus non ausum in coniugem sæuire. Quod autem Pasiphae filia Solis ex tauro concepit, uult Seruius taurũ hunc scribam Minois fuisse sic nominatũ, eum q́ in domo Dædali cum Pasiphae coisse, & filium ex ea suscepisse, & tandem geminos peperisse quorum alterum ex Minoe conceptum notis apparebat, alterum uero ex tauro æque indicantibus signis. & cum de secundo non esset certa fides, nomine ad utrunq; spectante parentem Minotauro scilicet imposito, enutritus est. Ego autem longe alriorem sensum sub hac fabula tegi reor. Existimo quidem uoluisse ueteres ostendere qualiter uitium beftialitatis causaretur in nobis hac ratione. Pasiphaen speciosissimã fœminam & Solis filiam, credo animam nostram ueri Solis, id est Dei omnipotentis à quo creata est filiam, omni pulchritudine innocentiæ splendidam. Hæc cõiunx efficitur Minois regis legumlatoris, id est rationi humanæ iungitur, quæ suis legibus eam habet regere atq; in rectum iter dirigere. Huic inimicatur Venus, id est appetitus concupiscibilis qui sensualitati adhærens semper rationis est hostis. cui si adhæserit anima, à ratione superetur necesse est. à qua semota, facile à blanditiis & suasionibus carnis se trahi permittit, & sic præcipitem fert in concupiscentiam tauri à Ioue dati, ut sibi ex eo Minos sacrum conficiat. quem ego taurum sentio mundi huius delitias prima facie pulchras & delectabiles à deo rationi cõcessas, ut ex ea moderamine certo uitæ nostræ opportuna ministret. Nam dum his debite utimur, rite ex eis deo sacrum conficimus. Sane dum eis iudiciũ sensualitatis sequentes abutimur, aut abuti desideramus, in bestialem concupiscentiam deuenimus, & tauro tunc obscœne anima iungitur in lignea uacca, dum artificio ingenii nostri naturalibus prætet naturæ leges innitimur. Et sic appetitu illecebri & adoptione nephariæ uoluptatis causatur & nascitur minotaurus, id est bestialitatis uitium. Huius aũt minotauri, hominis & tauri formã esse finxere, eo quod tali uitio laborantes intuitu primo uidentẽ homines. si opera autem prospectemus, & abscondita introrsum desideria, tales esse bestias cogno-

Fabulæ explicatio.

cognoscemus. Clauditur autem hic labyrintho carceri circuitionũ plurium implicito: & hoc ideo, quia fortissimum atq; ferocissimum & furiosum esset animal. In quo ostenditur eum humano pectori infandis desyderiis intricato, & quod eo impellente fortem atq; immanem præstemus animum, dum infaustum aliquid audemus, quod nisi pro uoto perficiamus, confestim in furiam declinamus. Hic insuper à Theseo ab Ariadna prę docto occiditur, id est à prudenti uiro, cui uirilitas, quam per Ariadnã accipio, eo quod Andres græce uir sonet latine, ostendit detestabile tam scelesto uitio subiacere, & quibus armis etiam conficiendum sit.

De Aeëta Colchorum rege Solis filio octauo, qui genuit Medeam & Absyrtium & Calciopem. Cap. XI.

AEëta Colchorũ rex, ut Homerus in odyssea testatur, Solis fuit filius & Perſæ filiæ Oceani. Tullius autem ubi de naturis deorũ, eum ex Asterie sorore Latonæ susceptum dicit, quam Asteriem uidetur idem Tullius dicere ab eo occisam. Dicit enim sic. Quid Medeę respondebis, quę duobus auis sole & occano, & patre matricida prouocata est? Hunc clarũ ea tempestate fuisse regem testatur antiquitas cum permaximum illi regnum fuisse describat Seneca tragœdus in tragœdia Medeę. Ad hunc nouercales insidias fugiens deuenit Frixus Athamantis filius cum aureo uellere, quod sibi fatale ab oraculo sentiens Aeëta diligentissime seruabat, ne eo perdito priuaretur regno. Qui tamẽ à Iasone spoliatus est & regno pulsus. Verũ iam senex ab eodem in regnum reductus est. Dicit Theodontius hunc Aeetam non fuisse filium Solis Hyperionis, sed eius qui apud Colchos maximus fuit & regnauit ibidem. b

Odyss. lib. 10. a

Verba Ciceronis aliter habent, sic enim in Aldino codice legitur. Circe autem & Pasiphae è Persei a de Oceani filia natæ, patre Sole, in deorũ numero non habebuntur? Quanquã Circem quoq; coloni nostri Circerenses religiose colunt. Ergo deam hanc dicis. Quid Medeæ respondebis, quæ duobus auis sole & Oceano, Aeeta patre, matre Idya procreata est? Quid huius Absyrtho fratri: qui est apud Paeuxinum Egialeus? Sed illud nomen ueterum literis usitatius. Lib. 3. de natu. Deorum.

Et Cicero ex quinto Ioue procreatum dicit his uerbis. Quintus (scilicet Iuppiter) qui Colchis fertur Aeetam & Circem procreasse. b

De Medea Aeetæ regis filia, & Iasonis coniuge. Cap. XII.

MEdea Aeetæ regis fuit filia ex Ipsea coniuge, ut satis patet per Ouidii carmen dicentis. Non erat Aeetes ad quẽ despecta rediret. Non Ipsea parens &c. Huius Medeę grandis recitatur historia quanquam fabulis mixta. Aiunt enim ante alia, quod ex Apollonio sumptũ est, qui de Argonautis librũ scripsit, Iasonẽ à Pelia patruo missum Colchos ueniſſe, & comiter ab Aeeta susceptum Medeæ uirgini placuisse. in quam Venus irata uti in cæteram Solis prolem, omnes à filio amatorias iniici flãmas fecit. quæ amans cum pericula nosceret dilecti iuuenis eundis ad uellus aureum assumendum, miserta eius, habita sui coniugii sponsione, eum doceret, quo pacto illud absq; periculo posset surripere, eóq; surrepto unà secum fugam arriperet, traxitq; fugę comitem Absyrthium, seu Egialeum paruulum fratrem. quos cum secum ab eo perpetrato Tomitana, exilio Ouidii Nasonis postea nobilitata, peruenisset. Aeetã sequentẽ transitũ facere, puerũ Absyrthiũ obtruncauit, articulatimq; diuisum passim per agros disiecit, ut patrem sisteret ad colligenda filii membra. Nec præmeditatio fefellit infaustam, nam sic factum est, dumq; orbatus pater flens membra collegit nati, & funeralia peregit, abiit illa cum raptore. Et post longas secundum quosdam circuitiones in Thessaliam deuenit, ubi precibus Iasonis, Aesonem patrem annositate decrepitũ in robustiorem retraxit ætatem. Et cum Iasoni duos filios peperisset in Peliæ mortẽ suas filias armauit. Tandem quacunq; ex causa factum sit à Iasone abdicata est, & Creusa Creontis regis Corinthiorum filia desponsata. quod cum egerrime ferret, excogitata malitia, filios suos, quasi ad placandã sibi nouercã cum donis in scrineolo clausis misit, quod à

b Creusa non ante apertum est, quàm per omnem regiã flamma euolauerit ingens, à qua cum ipsa Creusa regia omnis exusta est, cum iam pueri præmoniti euasissent. Verũ cum in eam iratus Iason irruisset, sumpturus ex tam impio facinore pœnas, eo uidente trux fœmina filios trucidauit innocuos, & maleficiis suis sublata Athenas abiit, ubi Aegeo iam senescenti cõiugio iuncta est, peperitq; ei filium, quem ex se Medum uocauit. Sanè cum Theseo redeunti ex lõginqua atq; diutina expeditione ab Aegeo incognito per eiusdem manus uenenatum parasset poculũ, & illud idem ab Aegeo filio iam cognito sublatum uidisset, fuga Thesei euitauit iram, & tandem nescio quo pacto Iasoni recũciliata, unà secum in Colchos rediit, patrem q; senem & exulem Iasonis uiribus in regnum restituit. Esto grauis Cælius, ut in De mirabilibus mũdi refert Soli. dicat eam à Iasone Biz-

Butroti. † trote sepultam, & Medum eius filium imperasse Marsis populis Italis. his ergo ornata fa-

Solin. cap. 7. cinoribus Medea locum apud Græcos primo, qui melius eam cognouisse debuerãt, deinde apud Romanos comperit, ut pro dea susciperetur, atq; sacris honoraretur ab eis, ut liquido testatur Macro. quæ autem huius in historia fictiones cõtextæ sunt, ubi de Aesone, & Pelia, & Iasone scribetur, quoniam ad eos spectare uidentur, passim ubi opportunum uidebitur, aperietur.

a *Inde Tomos dictus locus hic, quia fertur in illo Membra soror fratris consecuisse sui. Ouid.*

b *Tota Medeæ fab. apud Ouid. describitur. 7. Meta. & alios quoq; qui Argonauticam descripsere, ut Valer. Orph. Apollonium.*

De Absyrto & Calciope filiis Aeetæ, Cap. XIII.

a ABsyrtus & Calciope frater & soror filii fuerunt Aeetæ regis Colchorum, nam de Absyrto testatur Tul. ubi de naturis deorũ, dicens. Quid huius sci-

licet Medeæ Absyrto fratri, qui est apud Pacuuium Egialeus &c. De Calci-

In epist. Helenæ ad Paridẽ. ope autem dicit Ouidius in epistolis. Non erat Aeetes ad quẽ despecta rediret. Non Ipsea parens Calciopé q; soror &c. De hac Calciope nil repperi aliud legi, nisi quod coniunx fuerit Phryxi, ei q; peperit Cytorum filium. De Absyrto aũt

b seu Egialeo iam supra dictum qualiter à sorore sit cæsus, à quo sunt qui dicant flumen illud Colchorum Absyrtum de pueri nomine nuncupari.

a *Absyrti fabulam describit Ouid. tertio Tristium elegia 9. Cæterum sunt qui Absyrtũ non ex ea-*

dem matre cum Medea, sed ex Idya Oceani filia natum tradunt. Alij nec à sorore discerptum uolũt, sed per Istrum fluuiũ cum fugientibus in Illyriam, ad insulas Brygeidas uenisse. Diuerso enim itinere fugisse

Colchos, regno ab Iasone capto, tradũt, alios per Istrũ in Illyricos, alios per Cyaneas, mari in Corcyrã

b *delatos esse. Absyrthum, Diodorus Egialium uocat, lib. 5. Antiq. gest. Hæc eadem ut Pherecydes tradit, Euenia dicta est, & item alio nomine Ophiusa, uidecomment. Apollonij.*

De Circe filia Solis. Cap. XIIII.

a CIrce malefica mulier, ut Homerus testatur in Odyssea, filia fuit Solis & Per-

sæ. quo autem pacto Colchos reliquerit, & in Italiã uenerit, nusquã legitur.

b cõstat tamẽ eam habitasse haud longe à Caieta Campanię ciuitate, in quo-

dam monte olim insula, qui Circeus ab ea in hodiernum usq; diem dictus est. Circa quem adhuc aiunt incolæ rugire leones, feras q; alias, quas ex ho-

Lib. 7. Aenei. minibus cantato carmine fecit. De hac autem sic scribit Virgilius. Dies inaccessos ubi solis filia lucos Assiduo resonat cantu tectis q; superbis Vrit odoratam nocturna in lumina cedrum Arguto tenues percurrens pectine telas. Hic exaudiri gemitus iræ q; leonũ Vincla recusantum, & sera sub nocte rudentũ, Setigeri q; sues atq; in præsepibus ursi Sæuire, ac formæ magnorum ululare luporum. Quos hominum ex facie dea potentibus herbis Induerat Circe in uultus ac terga ferarum &c. Homerus autem in Odyssea dicit Vlyssem errantem cum sociis ad hanc deuenisse, & cum socios eius omnes mutasset in feras, eum à Mercurio prædoctum mutare non potuisse, quinimmo ab eo extertita socios eius omnes in homines reformasse, eum q; per annum ibidem tenuisse, ac peperisse ei Telegonũ filium, & nonnulli superaddunt Latinum Laurentũ postea regem & demũ

cum

enim prædoctum multis dimisisse. Refertur præterea de hac quod amauerit Glaucum marinũ deum, & quoniã ipse Scyllam nympham amaret, zelo percitam, fonte in quo nympha lauari consueuerat, infecisse uenenis, quamobrem dum illũ intrasset nympha, repente à marinis canibus usq; ad inguina absorpta in marinum monstrum uersa est. Insuper dicitur quod à Pico rege spreta eo quod Pomonã amaret, eum in auem sui nominis transformasse. Nunc autẽ quid sub his fictionibus sentiendũ sit, uideamus. Theod. harum rerum solertissimus indagator, dicit hanc Solis Hyperionis filiam non fuisse, sed eius quã apud Colchos regnasse creditur. sed ideo huius credita, quia ut dicit Seruius, formosissima fuit mulier, & meretrix famosa, quod cõtigisse fingunt ob Veneris odium in prolem Solis, de quo odio infra patebit, ubi de Venere. Auditi feras mugientes in circuitu montis est, quia dum inter ingentia atque prærupta saxa, rupes & cauernas, quibus mons circundatus est, maris undæ uentorum impetu efferuntur, & demum retrahuntur, & superuenientibus illiduntur, & hinc inde franguntur, fit de necessitate rumor dissonus, & nunc mugitui nunc rugitui similis, & hinc se fingunt audire leones apros q̃. Quod autem herbis aut cantato carmine in belluas homines transformaret, hoc uidetur à multis concedi possibile magicis illusionibus, dum Pharaonis magos suis artibus fecisse credimus, quę faciebat Moyses uirtute diuina, dum homines in Arcadia lupos fieri, dum Apuleium in asinum permutatũ. Sed ego potius credo hanc formositate sua multos in dilectionem sui traxisse mortales, qui sese ut eius mererentur gratiam, quæ meretricium absq; pecunia consequi non potest, illecebris uariis, ut dona portarent, miscuisse, & sic eas induisse formas, quæ officiis congruebant, quas Vlysses, id est prudens homo nõ induit. Hanc post hæc amasse Glaucum ideo dictum puto, quod secundũ quod aliquibus placet, & potissime Leontio, Glaucus idem sonat quod terror. & quoniam terribile sit audite mugitus aquarum circa Circeum, ut supra dictum est, & ipse terror ibidem cõficiat, assidue uidetur à Circe, idest à loco illo Circes amari. Quod autem Glaucus amauerit Scyllam ob eandem causam dictum est, eo quod apud Scyllam idem à mugitu maris sit terror assiduus, & sic cum ibi moretur, assidue uidetur Scyllam diligere. Quod Scylla infectis aquis à marinis canibus usq; ad inguina rapta sit, ab effectu sumpsit fictio causam. Est enim Scylla scopulus secus fretum Siculum aquis supereminens, adeo ut medius aquas exire uideatur, & ab aquis medius occupari, & cũ totus sit præruptus & cauernosus, ubi cõtinue maximo cum impetu mare fluat & refluat, dum cauernas illas intrat & demum se retrahit, ad instar canum latrantium sonum emittit, & sic scopulus à marinis canibus rapi dicitur. Quæ autem ad Picum spectant, in sequentibus scribetur, ubi de Pico. Ego autem Circem hanc Aeetæ fuisse sororem non credo, cum diu ante Troianũ bellum in Colchide fuerit Circe. Hæc autem contemporanea, sed conuenientia nomini num, & forsan artium ex duabus unam feciisse potuerunt.

Ouidius lib. 14. Meta. c

Homer. Odyss. decimo. Αἰαίην δ' ἐς νῆσον ἀφικόμεθ' ἔνθα δ' ἔναιε Κίρκη ἐϋπλόκαμος δεινὴ θεὸς αὐδήεσσα Ἀντιτασιγνήτη ὀλοόφρονος Αἰήταο Ἄμφω δ' ἐκγεγάτην φαεσιμβρότου ἠελίοιο Μητρὸς δ' ἐκ Πέρσης τὴν ὠκεανὸς τέκε παῖδα. d

De Circe Comment. Apoll. sic tradit. Κίρκην τινὲς μὲν Αἰήτου ἀδελφὴν, τινὲς δὲ θυγατέρα φασὶν εἶναι. ταύτην Διονύσιος ὁ Μιλήσιος ἐν πρώτῳ τῶν ἀργοναυτικῶν θυγατέρα Αἰήτου καὶ ἑκάτης τῆς Περσέως, ἀδελφὴν δὲ Μηδείας λέγει. ἡλίῳ γὰρ φησὶν ἡνῶσθαι γενέσθαι δύο ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις, οἷς ὀνόματα ἦν Περσεὺς καὶ Αἰήτης, τούτους δὲ κατασχεῖν τὴν χώραν, καὶ Αἰήτην μὲν κόλχους καὶ Μαιώτας, Περσέα δὲ τῆς ταυρικῆς βασιλεῦσαι, καὶ γῆμαι γυναῖκα τῶν ἐγχωρίων τινὰ, καὶ γενέσθαι αὐτῷ θυγατέρα ἣν ὄνομα ἦν ἑκάτη. οἱ δὲ ἐκ νύμφης τινὸς ἐγχωρίας εὐρεῖν, καὶ ἐπωνυμοτάτην γενέσθαι τῶν τε δηλητηρίων, καὶ τῶν ἰᾶσθαι δυναμένων, καὶ τὸν ἑαυτῆς πατέρα φαρμάκοις ἀποκτεῖναι. ταύτην γήμασθαι πεμφθεῖσαν εἰς κόλχους Αἰήτῃ τῷ πατρὶ δηλέφῳ, ἀφ' ἧς γενέσθαι Κίρκην καὶ Μήδειαν. τὴν δὲ Κίρκην πρεσβυτέραν οὖσαν ὑπερβαλέσθαι τὴν ἑαυτῆς μητέρα, τὰ μὲν διακούσασαν παρ' αὐτῆς, τὰ δὲ αὐτὴν ἐφευρηκυῖαν πολλὰ καὶ

καὶ λευκὰ, μὴ λευκὴν δὲ νεοτέρων μᾶλλον κίρκης, οὐχ ἡττομένην δὲ αὐτῆς &c. Hanc epitheticos poetæ Aeæam, & Cyteida uocant, utrumq; ab urbibus Colchorum, ut testantur ijdem commentarij.

c Eodem lib. Ouid. sed non Pomonam à Pico, uerum Canentem amatum fuisse refert, Pomonam uero à Vertumno.

d Et quid aliud sunt, quàm bestiæ ac feræ, qui turpi uoluptati dediti, ac obscœnis amoribus inuoluti, partim ut sues & id genus inquinantur & conspurcantur, partim ut Leones atq; ursi efferantur ac se/uiunt. Quod ijs accidere non potest, qui herba Moli hoc est Philosophia, rectaq; doctrina instituti atq; obfirmati sunt, Quod & Theocritus indicare uoluit, cum de Musis ait. οὔτε μελίσσαιο ἄοιδὸν ὅσσον ἐμοὶ μῶσαι φίλαι ὄυς γὰρ ὁρῶσαι γαθεῦσιν, τὰς οὔτι ποτῷ λαλήσατο κίρκα.

De Angitia Solis filia. Cap. XV.

ANgitiam seu Angeroniam Theodontius dicit Circes fuisse sororem & Solis filiam, & haud longe ab ea in agro Campanię moratam, sed melioribus artibus operatã. de qua nõ in omnibus cum eo cõcordans grauis Cælius asserit eam Circes fuisse sororẽ, & uicinia Fucini lacus occupasse, & ibidẽ salubri sciẽtia aduersus morbos incolis deseruisse. quamobrẽ diẽ claudẽs dea ab eisdem habita est. Macro. autem in i. saturnaliorum libro, hanc Angeroniã deam uocat, dicitq; illi apud Romanos. xii. calen. Ianuarias ferias celebrari, eiq; à pontificibus in sacello Volupię sacrum fieri. Verius autem Flaccus, ideo dicit eam Angeroniam appellari, quod angores & sollicitudines animarum propiciata depellat. Addit insuper Masurius simulachrum huius deæ ore obligato atq; signato in ara Volupię collocatum, & ob id quod quis suos dolores anxietatesq; dissimulat, beneficio patientię in maximam oblectationem deueniat. Sanè Iulius Modestus huic sacrũ fieri dicit, eo quod populus Romanus morbo qui angina dicitur, uoto præmisso liberatus sit. Cur autem Solis sit cognata aut dicta filia, medendi ars causam dedisse potuit.

Ex Sol. cap. 7

Ex Macrob. lib. 1. Sat. ca. 5

De Luna Hyperionis filia. Cap. XVI.

IVnam, ut ad Hyperionis prolem redeam, eiusdem Hyperionis fuisse filiã & Solis sororem uulgatissimum est. de hac ueteres multa senserũt, illi quippe ante alia bigam dixere concessam, eo quod aduersus patruos cum Ioue sensisset, eamq; curru uti testatur Accius poeta in Bacchis dicens. Almaq; curru noctiuago phœbe &c. Et Virgilius, Iamq; dies cælo concesserat almaq; curru Noctiuago phœbe medium pulsabat olympum &c. Hanc bigam dicit Isidorus ubi de etymologiis, à duobus equis trahi, quorum alter albus, alter uero niger est. Eam præterea à Pane Arcadiæ deo dilectam dicit Nicander poeta, & lanæ candidæ munere in suos deduxisse concubitus, quod & Virgilius in georgicis asserit dicens. Munere sic niueo lanæ si credere dignum est Pan deus Arcadiæ captam te luna fefellit, In nemora alta uocans, nec tu aspernata uocantem &c. Insuper & eam dilectam aiunt ab Endymione pastore, quem dicunt primo ab eo repulsum, demum postquam aliquandiu albos suos pauisset greges, in suam gratiam susceptum. Dicit tamen Tullius eum in Latmo seu Latmio Ioniæ monte obdormiuisse, & in somnis à luna deosculatũ. Sunt & qui illi filios tribuant. Nam † Alcyna lyricus poeta dicit rorem ab ea & aere genitũ. Similiter eam multis uocant nominibus, utputa Lunam, Hecatem, Lucinam, Dianam, Proserpinam, Triuiam, Argenteam, Phœbẽ, Cererem, Arteam, Menam & aliis. Sed quid ex his tot intellexerint aduertendum. Cur Hyperionis dicta sit filia, dici potest id quod de Sole dictum est, puto ego illam claritate insignem fuisse mulierem, & ob eius singulatẽ præeminentiam, & quia Solis esset soror, Lunam denominatam fuisse. Ad quam sequẽtia non spectant, quinimmo ad ueram Lunam. & ideo quod aduersus Titanos Ioui fauerit, id est aduersus superbos, ob eius complexionem frigidam & humidam dictũ est, qua multum fumositates hominum repelluntur. Biga autem uti dicitur, ad designandum cursum suum diurnum & nocturnum, quem longe clarius equorũ colores ostendunt. Præterea & humiditate sua germinantia fouet desuper, & desubter adiumentum radicibus

Lib. 3.

Lib. 1. Thusc. quæst.

Alcman fortasse.

tadicibus infert. Quod autem ab Arcade deo dilecta sit, poterit forsan hic talis præstari sen
sus, ut pro Arcade deo sumatur quicunq; pastor. Erant enim Arcades ut plurimũ pasto-
res, omnes pastores autem lunam amant, ideſt eius lumen, eo quod ex illo cõmodum
suscipiant, & ob id eam in syluis uotis uocare consueuerant, ut suos greges per noctẽ ab
insidiis ferarum facilius cauerent, & ob id dum fulgida ueniebat, ei in sacris agnam ma-
ctabant candidam, & sic albo uellere captam dicebant. Quod autem ab Endymione di- a
lecta sit, dicit Fulgentius hoc posse contingere quod Endymion pastor fuerit, qui uti pa-
stores faciunt, noctis humorem amauit, quem uaporia syderum & ipsius lunæ in ani-
mandis herbarum succis insudãt, & inde in pastorum commoda uertitur. Vel aliter ait
idem Fulgentius, quod is Endymion primus rationem cursus lunæ inuenerit, & obdor
misse. xxx. annis dicitur, quia stultorum iudicio meditationi uacantes dormiunt, ideſt
tempus perdunt. seu qui meditationibus deditus est, profecto non aliter quàm si dormi
ret, immiscetur actiuis operibus. Quod de Endymione dictũ est, quia nil aliud eo uiuen
te, nisi huic meditationi operam dare peregit, uti Minastas in eo libro, quem de Europa
scripsit, testatur. quod ego uerum puto, nec sit qui longum temporis miretur spacium,
eum circa lunæ cursum plurima ueniant consyderanda, ut ostendit uenerabilis Andalo
in sua theorica planetarum. Sed quod albos ante greges pauerit, ideo appositum credo,
ut loci suæ meditationis qualitas ostendatur, qui in culmine montis illius fuit quod sibi
elegit, ut posset libere eleuationes assumere tanquam expedito loco, & montium culmi-
na, & potissime celsa utplurimum consueuerunt esse niuosa, quas niues quia diu ob-
seruauit, pastor niuei pecoris dictus est. quod autem à Luna deosculatus sit, ideo fictum
reor, quia sicut amantes puellã amoris munus osculum arbitrantur, sic & longe medita
tionis fuisse Lunæ comperisse cursum, & sic sui amoris uidetur osculum suscepisse. Su-
pereſt de nominibus uidere. Lunam à lucendo dictam uolunt, & maxime dum lucet in
fero, cum dum mane luceat uelint appellari Dianam. Hecate autem dicta est, quia centũ b
interpretatur, in quo numero quasi finitum pro infinito positum sit, uolunt multiplici-
tatem eius potentiæ denotari. Triuiam nonnulli, esto Seneca poeta triformẽ dicat in tra-
gœdia Hippolyti, suo nomine principali dictam uolunt. Vocatur enim Luna, Diana,
& Proserpina. Dicunt eam etiam uocari Lucinã, ut in odis Horatius. Te Lucinam pro-
bas uocari &c. quam parturientium deam uocant, & cur sic dicta sit, paulopost dicetur.
Argenteam autem ob id dicunt, quia suum sit argentum procreare, seu quia solis respe-
ctu qui aureus est, uideatur argentea. Phœbem autem ideo uocauere, quia sæpe noua sit.
Artemia seu Aerotemis Attica lingua idẽ est quod luna, ideo sic dicta, ut refert Macrobius
quia Artemis quasi Aerotemis, id est aerem secans. Luna à parturiẽtibus inuocatur, quia
propriũ eius est discindere timas corporis & meatibus uiam dare, quod est ad acceleran-
dos partus salutare, ut poeta Timotheus eleganter expressit. Mena autẽ dicta est, quia non
nunquam defectus patitur, utputa in eclypsibus, & inde mena quod defectus latine so-
nat, seu quia naturaliter luce careat, & quos habet mutuetur à sole, uti cætera faciunt syde
ra. Reliqua autem nomina, quoniã ad alias pertinent deas, de quibus singularis in hoc c
opere mentio fit, ex consulto donec de illis tractetur omisi.

De Endymione uarie traditur fabula. Hesiodus Aethlij qui fuit Iouis, & Calices filiũ facit, eiq; à Io
ue concessum fuisse, ut mortis suæ arbiter ipse esset, & quãdo uellet moreretur, & hinc somni fabulã or a
tam. Alij tradũt à Ioue in cælum assumptũ fuisse, ibi cum Iunonẽ turpiter amaret, atq; etiã cum nube,
pro Iunone concumberet, à Ioue irato deiectũ, & perpetuo somno damnatũ esse. Ad hunc quoq; Lunã,
amore eius captam, in Latmi montis Cariæ specũ descendisse aiunt, ibiq; cum eo solitã cõuersari. Quam
fabulã rursum alij sic exponũt, ut dicant uenandi studio deditũ Endymionẽ, noctu ad Lunã uenari (no-
ctu enim feræ ex lustris pastũ prodire solent) Interdiu aũt in specu requiescere solitũ fuisse, & inde ab
hominibus æstimatũ ppetuo dormire. Alij quia Lunæ motus & cursum, & numerũ inuenerit, & noctu
eius studij causa ferè uigilando, diem quieti dederit, cum Luna consueuisse dictũ uolunt. Sunt qui re ipsa
somnolentum fuisse tradunt. Natione quoq; alij Arcadem, alij Spartiatem, alij Elidi imperasse dicunt.
Vide Comment Apollon. in. 4. Argonaut.

b Vel quia centũ uictimis placabatur, unde & Hecatombe nomẽ habet, uel quia centũ annos errare
c faciebat insepultos. Solebãt quoq; ueteres in defectu Lunæ, quẽadmodũ & circa mortuorũ inferias
æra pulsare, eo quod ὁ χαλκὸς καθαρὸς εἶναι, & quãdã uim expiãdi & lustrandi habere crederetur.
Et ideo Lacões quoq; rege eorũ mortuo lebetes æreos pulsãdo tinnitũ quẽdã ædebãt, æriq; sonus ppriè
ad mortuos ptinere putabatur, ut ait Apollodorus citante cõmentar. Theoc. in 2. Idyll. Et fortassis inde
eadem cõsuetudo ad nos quoq; demanauit. Credebãtur aũt & Thessalæ ueneficæ lunã incãtationibus
cælo deducere (cuius rei sæpe in. Bucol. mem, Virg.) cuius origo inde cœpit, quod Aglaonice Hegemonis filia, perita Astrologiæ, & eclypsis Lunæ, quando futuræ essent præuidens, iactitabat se illã cælo
deducere, quæ ob id postea in magnas calamitates incidit, adeo ut in prouerbiũ abierit (ut ait cõment.
Apollonij lib. 4.) τὴν σελήνην καταωᾷ. Μήνη Græcis dicitur Luna, & μὴν mensis. Nam
Luna menses distinguit. ἄρτεμις autem quasi ἀρτοτόμη, ut Macr. lib. 1. Sat. cap. 17.

De Rore filio Lunæ, Cap. XVII.

ROrem Alcman lyricus poeta lunę atq; aeris fuisse filiũ dicit, teste Macrobio, quod quidẽ figmentũ à natura sumptũ est, agente quidẽ Luna uapores tetrę humidos, nequeuntes absente sole consurgere altius, frigiditate aeris & Lunæ alternati uertuntur in tenuem aquam, quæ decidens ros æstiuo tempore appellatur, hyeme uero condensati gelu, pruina dicitur.

De Briareo Titanis filio. Cap. XVIII.

BRiareus ab omnibus creditus est Titanis & Terræ filius, quem omnes ferè latini poetæ hostem Iouis & infestissimum contemptorem q; deorum asserunt, & ob id apud inferos detrusum uolunt, eum q; inter monstrosos in uestibulo inferni excubia agere scribit Virgilius dicens. Et centumgeminus Briareus & belua Lernę. & cætera. Sanè Homerus eum amicum fuisse
a Iouis ostendit in Iliade dicens. Cito Centimanũ uocasti in magnũ olympũ, quem Briareum uocant dii homines q; omnes Tetrigenam eius patrem meliorem. In quibus carminibus Homerus perfunctorie tangit fabulam, quam Theodontius paulo latius refert dicens, quod cõmoti dii, aduersus Iouem Iuno, scilicet & Neptunus unà cum Pallade, & aliquibus aliis in domo Nerei patris Thetidis deliberauerunt catenam facere, & dormienti Ioui iniicere, & inuicẽ trahentes omnes eum è cælo eiicere, quod Thetis Ioui retulit, & ob id ipse in fauorẽ suum in cælum Briareum euocauit. Quem cum uidissent coniurati, eo quod fortissimus æstimaretur, confestim à cœptis destitere, & sic tutatus est Iuppiter. Ex quibus patet Briareum amicum fuisse Iouis. Cuius autẽ fabulæ uolens Leontius aperire sensum, aiebat ante resolutionẽ Chaos inferiora elementa cum superis discordare, & humoris opera iniisse concordiã, & alia quædã plura ridenda potius quàm scribẽda. Theodontius autem dicit sub hac fabula tenui uelo historiam tegi. Dicit enim Iouem post uictoriam ex Titanis atq; gigantibus habitam adeo elatum, ut importabilis efficeretur amicis, quam ob causam Iuno coniunx eius, & Neptunus frater clam apud insulam Neriton conuocatis quibusdam ex amicis iniuere consilium, ut eum nil tale timentem è regno pellerent. Quod cum illi reuelatum esset à nauta cõscio, Briareum ex Titanis superstitem unum & potentissimũ adhuc hominẽ, seu potius Briarei Titanis filium eodem nomine nuncupatũ euocauit, & cum eo inito societatis fœdere coniuratos extetruit, adeo ut in eum nil penitus auderẽt. Dictus est enim Briareus centumgeminus, quia multis præesset hominibus, & ponitur finitum pro infinito. Apud inferos autem non in ciuitate Ditis detrusus est, ut reliqui sunt, qui adhuc in adiutoriũ seruaretur supertúm, ut intelligamus non esse aliquos quantumcunq; peruersos, quin ad meliorem uitam seruentur à deo, cum ab eodem eorum futura conuersio cognoscatur.

a Iliad. lib. 1. ὣς χ' ἑκατόγχειρον καλέσας ἐς μακρὸν ὄλυμπον, ὃν Βριάρεων καλέουσι θεοὶ ἄνδρες δέ τε πάντες Αἰγαίων' ὃ γὰρ αὖτε βίην οὗ πατρὸς ἀμείνων. Cæterũ Didymus Grammat. circa hunc locum Homeri, Briareum Neptuni filium facit, sic enim inquit, ἦν δὲ θαλάσσιος δαίμων οὗτος καὶ τὸν πατέρα ποσειδῶνα κατεβράβευεν. Hesiodus addit ex Iouis custodibus unũ fuisse, qui apud inferos reliquos Titanos asseruabant, sic enim inquit, ἔνθα γίγας, κότ' ἔστε καὶ ὃ βριάρεως μεγάθυμος

μὸς Νάξου φύλακες πρὸ Δίος αἰγιόχοιο. alij addunt Aegeonem à Neptuno uictum, præcipitatũ esse in eum locum, qui eius rei euentu, Αἰγίου ἀγαίωνος uocatus est, cuius Apollon. quoq; meminit Argonaut. primo. Porrò alij Cæli & Terræ filium faciunt, ut Hesiodus, quemadmodũ à comment. Apollonij citatur. alij Terræ & Ponti filium dicunt, & eundem quoq; Briareum, Aegeonem, & Gigem quidam dicunt, re autem ipsa monstrum marinum esse uolunt.

De Ceo Titanis. iii. filio, qui genuit Latonam & Asteriem. Cap. XIX.

EUm inter alios Titanis filios enumerat Paulus, & eius matrem terrã fuisse ostendit Virg. cũ dicit. Extremã ut perhibent Ceo Encelado q̃ sororẽ &c. Leontius dicit hunc Ceæ insulæ fuisse potentissimũ regẽ, & extremę ferocitatis hominẽ atq; supbię, ob quã cũ antiquior fuerit Titano, inter eius numerat filios. Fuit enim Latonæ & Asteriæ spectabiliũ pulchritudine uirginũ pater. Dicebat q̃ Paulus p̃ eo, quod Iuppiter Latonã uitiasset, Titanorũ bellũ aduersus Ioué mo ũ. sed falsũ est, ut supra demõstrauimus ex his, quę in sacra legunt̃ historia scilicet Ennii. *Lib. 4. Aen.*

De Latona Cei filia, quæ peperit Apollinem & Dianam. Cap. XX.

LAtonam filiã fuisse Cei, ex Ouidii carmine sumitur. Dicit enim, Quoq; modo audetis genitam Titanida Ceo Latonam pręferre mihi &c. Hanc autem ueteres à Ioue dilectam pariter & oppressam uolunt, eam q̃ ex eo geminam suscepisse prolem, Apollinẽ scilicet & Dianam, quod aiunt adeo egre tulisse Iunonem, ut nõ solũ omnẽ terrã ad onus uteri deponendũ interdiceret illi, uerũ & imitteret Phytonẽ ingẽtis magnitudinis serpentẽ ad eam fugandã atq; impedien dam. Quæ cum pauescẽs fugeret, neq; locũ aliquem se retinentẽ inueniret, propinquans Ortygię insulę ab ea suscepta est, & in eadẽ peperit primo Dianã, quę uestigio obstetrica tus officiũ in nascituro fratre matri prẽstitit, & Apollinẽ nascentẽ suscepit, q̃ mox sagittis Phytonẽ interemit, & date cœpit responsa petẽtibus. Præterea ob hunc partũ dicunt nomẽ immutatũ insulę. nam cũ primo diceret̃ Ortygia, Delos postea dicta est. Dicũt insup defetentẽ Latonã paruulos adhuc filios per Lyciã dum ob ęstũ siti laboraret, accessisse ad lacũ quendã ut biberet. quã cũ uidissent cõstantes rustici, cõfestim lacum pedibus intrasse, & omnẽ turbasse aquã, ex quo cõmotã Latonã orasse, ut exterminarent̃, quãobrẽ rustici repente in ranas mutati lacũ semp incoluere. Circa has fictiões dicebat Barlaã cessante dilucio, quod Ogygii regis fuit tẽpore, ex humiditate terrę nimia, cui calor erat immixtus, tã densas exhalasse nebulas, ut apud plura loca Aegei maris & Achaiæ nullo modo solares radii die, nec nocte lunares uiderent̃ ab incolis. tandẽ eis rarescẽtibus, & potissime apud insulas, apud quas ratione maris minus poterat exhalatio terrę, cõtigit, ut nocte quadam circa horam diei proximam à circunstantibus in insula Ortygię primo uiderentur luna tes radii, & subsequenter mane solares, quamobrem maximo omnium gaudio quasi re acquisissent quos perditos iam arbitrabantur, dictum est apud Ortygiam, Dianam & Apollinem natos, & ob id insulę mutatũ nomen, & ex Ortygia Delos, quod idem sonat quod manifestatio, appellata est, eo quod ibi primo manifestatio Solis & Lunę facta sit. Latonam autem eam ipsam insulam uoluere fingẽtes, in qua manifestatio facta, eam q̃ fœminam præcipue assumpsere ad figmentum conficiendum, qua contigerat eam geminos peperisse, quorum masculum Apollinem, fœminam autem nuncupauerat Dianam. Phytonem autem Latonam insequentem ne posset parere, nebulas densas surgentium uaporum uoluere, quæ quidem obstabant, ne possent solares atq; lunares radii à mortalibus intueri, nec incongrue has uocauere serpentẽ. Nam dum leues huc illuc à quocunq; spiritu impellerentur, more serpentis serpere uidebant̃. Et hunc à Iunone ideo missum dixere, eo quod nonnunquã pro terra & mari intelligatur Iuno, à quibus euaporationes illæ emittebantur. Diană autem ideo ante natam dicunt, quia nocte existentes susipere, sic & luna dum paulo ante solem surrexisset, solem orientem susipere uisa est. Occisum autem Phytonem telis ab Apolline ideo fictum, quia nuatis iam uaporibus, ptimo lunares apparuere radii. quod autem obstetricatus in natalitate fratris officio functa sit, ideo dictum est, quia sicut obstetrices consueuere pansis cotnibus

Ouid. lib. 6. Meta.

solaribus radiis agentibus omnis illa terræ euaporatio dissoluta est, quod autem cœperit Apollo dare responsa, sumptum est ab eo quod postmodum contigit, scilicet ut ea in insula nescio cuius maleficio dæmon sub Apollinis titulo cœpit, & diu dedit de quæsitis responsa. Mutatos autem in ranas rusticos ideo dictum est, quia ut scribit Philochorus bellum fuit Rhodiis olim aduersus Lycios, Rhodiis auxiliares uenere Delones. qui cum aquatum ad lacum quendam Lyciorum iuissent, rustici loci incolæ aquas prohibuere, in quos Delones irruentes omnes interemere, & in lacum corpora occisorũ eiecere. Tractu tandem temporis cum montani Lycii ueniissent ad lacum, nec occisorum agrestium corpora comperissent, & ranas in circuitu coaxantes sensissent, rudes & ignari arbitrati sunt eas ranas animas esse cęsorum, & dum sic referunt aliis, fabulæ causam adinuenere.

De Lyciorum mutatione est apud Ouid. 6. Meta.

a *Hunc φύλακα τοῦ χρηστηρίου, in Delphis commentarius in Homer. Iliad. 6. uocat, & quia occisus ibi computruerit, urbem ipsam πυθὼ quoq; dictam esse, cum ante παρνασία νάπη diceretur, quanquã alij à πυθέσθαι deriuant id nomen, eo quod homines eò ueniant ad inquirendum & consulendum, de quo quisq; opus habet.* b *De partu Latonæ multa sunt in Hymno Homeri in Apollinem, sed paulo diuersa ab ijs quæ hic Bocatius refert. De Pythone Ouid. lib. 1. Meta. à terra post diluuium procreatũ ait. De loco autem ubi ipsa Latona nata dicitur, Diodor. lib. 3.*

De Asterie filia Cei & matre Herculis. Cap. XXI.

ASterie filia fuit Cei Titanis, ut Theodontio placet. Hæc autem ut ait Fulgentius, post uitiatam Latonam à Ioue dilecta est, à quo uersa in aquilã & oppressa fuit, eiq; eo ex concubitu Herculem peperit. Quæ tandem ut quibusdam placet, aduersus Iouem sentiens, & eius fugiens iras, miseratione deorum in coturnicẽ uersa est, quæ Græce uocatur ortyx, nomenq; dedit insulæ, in quam aufugerat, ubi à Ioue in lapidem mutata est, undisq; dimersa, & ab eisdem huc illuc agitata, quæ tandem ob susceptam Latonam firmata est. Huius fabulæ talis posset esse ratio. dicit Theodontius superato atq; occiso à Ioue Ceo, qui ob uitiatam Latonam aduersus eum arma mouerat, eum in Ceam ueniisse insulam, & ibidem Asteriem uirginem Cei filiam oppressisse, tandem ea aduersus eum sentiente, primo uolucri fuga in Ortygiam abiisse, inde uero in Colchos transfretasse, Solíq; ibi regnanti nupsisse, eiq; peperisse Aeetam, à quo postmodum occisa est. Seu ut Barlaam dicit, in partu Aeetæ decessit. Ex quibus fictum est Iouem aquilã secum concubuisse, quia aquila Iouis erat signum, dum esset in armis, & quia bello Ceam cepisset, fictum est eum in aquilã uersum cum Asterie concubuisse. Quod autem in coturnicem Asterie uersa sit, aut ob eius uolucrem fugam, cum coturnicum sit uolare perniciter, aut propter longam eius transfretationem, quod etiam est coturnicum certo anni tempore transfretare. Quod autem in lapidem uersa sit non spectat ad eam, quinimmo ad insulam in quam primo aufugit, quæ Ortygia dicta est, latine uero coturnix, quæ ideo in lapidem uersa dicitur, ut eius nouæ stabilitas designetur. Ferunt autem Ortygiam solitam unà cum undis fluctuare, quod fictum est, quia nimia & crebra terræmotuũ cõcussione agitari cõsueuerit, quam tandẽ firmatã uolunt, id est à cõcussione liberatã, eo quod ab Apolline responsum sit, ne in ea mortuũ corpus sepeliretur, & quædã illi insuper celebrarentur sacra, quibus rite celebratis cessauit terræmotuũ infestatio, & sic facta lapis id est stabilis. Puto ego repletis cauernis, in quibus aer inclusus terræmotus causabat, hoc cõtigisse, eosq; illo diaboli responso decepto. Superaddũt quidã eidẽ Ortygiæ Miconen atq; Gyaros insulas adhęsisse atq; firmasse. quod non sic simpliciter intelligendum est, quinimmo ex insulis illis, quæ illi proximæ sunt, Ortygia iam firmata accessere incolæ, & inuicem quam reliquerant habitauere.

a *ὄρτυξ γος ab hac Ortygia uocata, quæ postea Delos ut supra dicta est. Phænodicus aũt Nicander nõ ab Asteries casu, sed Ortygia Aetoliæ ciuitate dictã uult, ita enim dicit. οἱ δ' ἀπὸ ὀρτυγίας τιθηνίδος ὁρμηθέντες, οἱ μὲν πλὼν ἔφεσον, οἱ δὲ πλὼ πρότερον δῆλον καλὸν μέλιτι, ἄλλοι δὲ πλὼ ὁμοτόν μοι ναι σικελίας νῆσον, ὅθεν ὀρτυγίαι πᾶσαι βοῶντται, ἢ ἢ δῆλος ἆρ οὐχ ὡς μεμύθευται, ἀπὸ τῆς ἀστερίας μεταμορφώσεως τῆς λητοῦς ἀδελφῆς, ἀλλὰ καθὸ πᾶσαι αἱ ὀρτυγίαι ἀποικίαι εἰσὶ τῆς κατ' αἰτωλίαν ὀρτυγίας. Hæc ille apud Comment. Apoll. lib. 1.*

De Typhone

De Typhone seu Typhœo quarto Titanis filio, qui genuit Aeon & Chimæram. Cap. XXII.

Typhon seu Typhœus Theodontio asserente Titani fuit filius ex terra, esto dicat Lactantius eum ex tartaro genitũ & terra. Hunc insuper dicit idem Lactantius Iouem in certamen prouocasse de regno, quam ob causam iratus Iupiter fulmine eum prostrauit, & ad eius opprimendam superbiam corpori eius superimposuisse Trinacriam, quod etiam sic testatur Ouidius. Vasta Gigantheis iniecta est insula membris, & infra per. x. uersus. Virgilius autẽ nõ Aethnam sed Inarimen illi dicit superiniectum, qui quidem mons est insulæ uicinæ Baiis, quę hodie Iscla uocatur, haud longe à Prochita insula, & dicit sic. Tum sonitu Prochita alta tremit duruḿq; cubile Inarime Iouis imperiis imposta Typhœo &c. Quod etiã uidetur tenuisse Lucanus dum dicit. Vndat apex Campana fremens cui saxa uaporat Conditus Inarimes æterna mole Typhœus &c. Huic insuper insigne antrũ fuisse, in Cilicia haud longe à Coryco oppido dicit Pomponius Mela in suo Cosmographiæ libro, & post eum Solinus de mirabilibus. Nam aiunt in monte profundissimã specum per duo milia & quingentos passus nemorum umbra, & riuulorum fluentum tinnitu amœnam pluribus obscuta habet sacrum Ioui phanum. Inde in eius extremo recessu Typhonis cubile posita, cum incolæ asseruere. Hæc de Typhœo. Nunc abscondita corticibus euisceranda sunt. Typhœum igitur istum Titanis ob elatum eius spiritum filium dixere, & terræ ob potentiam, cum dicat Theodontius eum antiquissimum Ciliciæ fuisse regem, & Osirim fratrem superasse bello, atq; discerpsisse membratim, & bellum aduersus primũ Iouem mouisse, sed ab eo superatum atq; occisum. Verum fictionibus quibus hæc historia dedisse causam satis apparet, erit explicatio ista. Videntur enim in his naturam & causam terræmotuũ satis cõuenienter, latenter tamen ostendere qui finxere. Dicit enim Papias Typhonem seu Typhœum idem sonare quod flammas eiicientẽ, ut per hoc satis uidere possimus eos primo exhalantẽ in uiscеribus terræ clausum ignem ostendere uoluisse, inquantum illi superimpositos montes à Ioue, id est à natura rerum aiunt. Inquantum autem Typhœum se etigere conantem dicunt, terræmotuum causam ostendunt. Est autem terra ut plurimum cauernosa, in quibus cauernis ut aer intercluſus sit aliquãdo necesse est, & ibidem nonnunquam contingit per subterraneos meatus aquam etiam penetrare, cuius qualicumq; motu oportet ut aer etiã moueatur, qui motu suo, & ab obicibus hinc inde percussus, & in uehementiorem motum excitatus calefit. Eo autem calefacto tantæ potentiæ efficitur motus eius, ut circumadiacentia cuncta concutiat & moueri faciat, & si bituminosa atq; sulphurea terra loco tali propinqua sit, ut accendatur confestim nec esse est, nec extinguitur unquam tali materia perdurante, & cum nequeat ignis teneri clausus, & eo ardente multum augeatur aeris, nec tanti sit capax locus, fit non solum cõcussio grandis terræ adiacentis, sed etiam aperiti cogitur, & exitum præstare accenso igni, qui euaporans Typhonem, id est eiicientẽ flammas locum facit. Et cum Sicilia & Inarime huiusmodi naturæ sint, ideo Typhoni superimpositas finxere prudentes.

Lib. 5. Met.

Aen. lib. 5.

Mel. lib. 1.

Solin. c. 39.

a

Et τυφῶνα Græci uentũ uocant impetuosum, ac turbulentũ. Typhaonis item mem. Hesiod. in Theogonia, sed uentum nominat δεινὸν δ' ὐβρίστην ἄνεμον. Et addit genuisse ex Echidna semiuirgine, Orthum canem, Cerberum & Hydram, et ex Hydra deinde Chimæram natam esse. Sed Typhaonem & Typhœum diuersos facit, ut etiam alij, qui Tiphœum sub Aetna, Typhaonẽ autem seu Typhonẽ in lacu Serbonide inter Syriam & Peluſiũ, ut Herodotus, uel ut alij, in antro Ciliciæ sepultum tradunt. Apollon lib. 2. κευκάσου ἐν κνημοῖσι τυφοίην ὅθι πέτρη ἔνθα τυφόνα φασὶ διὸς κρονίδαο κεκρύφθω βλημένον, ὅππότε οἱ σὺν θαρσὰς ἐπορέξατο χεῖρας θερμὸν ἀπὸ κρατὸς σάξαι φόνον, ἶκε δ' αὖτως οὔρεα κὴ πεδίον νησίον ἔνθ' ἔτι νῦν περ κεῖται ὑποβρύχιος σερβώνιδος ὕδατι λίμνης. &c.

a

De Aeo Typhonis filio. Cap. XXIII.

Aeos

AEos Isidorus ubi de etymologiis, scribit filium fuisse Typhonis, eumq; tuam Paphos Rex inclyte Cypri uetustissimam ciuitatem condidisse, quam supra Paphi filii Pigmalionis opus fuisse dixerã, & de sui nomine nuncupatam. quod an uerum sit, incertum habeo.

De Chimæra Typhonis filia. Cap. XXIIII.

CHimæram Typhonis filiã fuisse Papias dicit & Chedriæ, quam ob causam hoc dictum sit, non uideo, nisi quia & hæc ignes euomat. Hanc tamen quidam monstruosissimam describunt. Dicit enim de ea Ouidius sic. Quique Chimæra iugo mediis in partibus ignem Pectus & ora leæ, caudam serpentis habebat. Virgilius autem de ea sic ait. Horrendum stridés flammisq; atq; a mata Chimæra. &c. Alii autem dicunt illam igneum habuisse caput, pectus leoninum, caprinum uentrem, & crura serpentis, & plurimum Lyciis infestam, sed tandem à Bellerophonte superatam atq; occisam. Cuius causa absconditũ sensum quærit enucleare Fulgentius, amplissimam, & meo iudicio minime opportunam uerborum effundens copiã, cum potius historiale significatũ, quàm aliud sub tenui satis cortice lateat. Est enim Chimæra Lycię mons in summitate ardens, sicut & Aethna olim, postmodum ad inferiora declinans leones dudum nutrire consueuerat, subsequenter abundat capreis, & in radicibus feracissimus erat serpentũ. Qui à Bellerophonte insigni uiro purgatus noxiis a habitabilis factus est. Homer. Iliad. 6. πρῶτον μὲν ἐχίμαιραν ἀμαιμακέτην ἐκέλευσε μαιρα, δεινὸν ἀποπνείουσα πυρὸς μένος αἰθομένοιο.

De Encelado Titanis quinto filio. Cap. XXV.

ENceladum Titanis & terræ filium fuisse dicit Paulus, cum ex terra tantum natum dicat Virgilius ibi. Illam terra parens ira iritata deorum Extremam ut perhibent Cęo Encelado q; sororem &c. Fuit hic homo ingentis potentię, & immanis ut Theodõtius asserit. Hunc fulmine ictum Aethnæq; supposition dicit Virgilius sic, Fama est Enceladi semustum fulmine corpus 3. Aen. Vrgeri mole hac, ingentemq; insuper Aethnã Impositam ruptis flammã expirare crater Caminis aliâs nis. Et fessum quoties motat latus intremere omnem Murmure Trinacriam, & cæ lum subtexere fumo &c. Quem ego idem dicerem cum Typhœo, ni illos esse diuersos Lib. 3. od. 4. ostenderet in Odis Hora. dum dicit. Sed quid Typhœus & ualidus Minas. Aut quid minaci Porphyrion statu, quid Rhetus, euulsisq; truncis Enceladus iaculator audax &c. Quid ergo cum diuersi sint, uti physica ratione Typhœum subterraneum ignem ab igne elemento per iniectum à Ioue fulmen designare & à motu subterranei aeris causarum atq; euaporatum ad exteriora diximus, sic morali demonstratione hunc superbum hominẽ designare dicemus, cuius mos est ritu ignis stolida elatione semper ad excelsa contendere, uerba ignita emittere, & cuncta furore suo consumere, qui toties Aethna premitur, quotiens à potentia diuinæ iustitiæ impellitur, & superatur, & humilium calcari pedibus submittitur. Præterea si nõ alio pondere incuruentur tales, sua tantum honesti rabie deprimuntur, dum minus sic uolente deo ab eis in uotum itur.

Fuit & Minas ex gigantibus unus, unde mons qui ex aduerso Chii insulæ est, nomen habet. Didym. in. 3. Odyss.

De Aegeone Titanis sexto filio. Cap. XXVI.

AEgeon, si antiquitati credimus, terrę fuit filius & Titanis, ea ratiõe qua cæteri. Hũc Seruius unũ esse cum Briareo uelle uidetur, eo quod & centũgeminus cognominet. Sed huic opinioni Paulus aduersatur dicés, Aegeonẽ læuissimum & immanem fuisse piratam, & Aegeona nominatũ ab insula deserta Et idem Homerus dicit ut supra. quæ Aege in Aegeo mari uocatur. In qua insidebat more piratarum, quibus fas non est ob latrociniũ suũ urbes incolere. Superaddens Theodontius ab hoc, non ab Aege insula, Aegeũ denominatũ mare, eo quod æuo suo nemo in eo mari nisi quantũ huic placuisset, aliquid audebat. Dicũt prętetea fabulæ ueteres, hunc centũ à Ioue religatũ catenis

catenis. Vt possit per hoc comprehendi eum potentissimum fuisse, dum tot catenis eius astringuntur uires, & assiduam eius maris fuisse curam, & nauigiorum quibus insidebat. Is enim ideo Centumgeminus dictus est, eo quod is centum homines remigio deseruientes haberet in nauibus, ut in longis opportunos cernimus. Ouidius insuper dicit de eo, Balenarumq; prementem Aegeona à suis immania terga lacertis. &c. a

Deum Marinum faciens quod cum Didymo conuenit, qui Neptuni filium dicit, ut supra annota. a

De Aurora septima Titanis filia. Cap. XXVII.

AVrotam dicit Paulus filiam fuisse Titanis & terræ, quam si mulierem uolumus arbitrari, eo quod eã Titoni fratris Laomedontis dicat Ouidius fuisse coniugem, possumus eam existimare aliquam ingentis potentiæ & admirandi decoris fuisse fœminam. Verum ego reor de ea intellexisse poetas, quã omnes dicimus aurotam, eum scilicet matutinum splendorem, quo cerni mus ante solem eleuatum cælum albescere, quam ideo Titanis dicunt filiam, non quia ex Titano natam credant, sed ex sole, quem sæpissime ex nomine aui Titanum uocant. Nam ex sole procedit, ut dictum est, illa claritas cæli, quam auroram dicimus. Terræ autem ideo dicitur filia quia horizontẽ orientalẽ superans uidetur intuẽtibus ex terra exire. a

Hæc Titonum coniugem ita amauit, ut senem iam factum herbarum uirtute & ope medica iuuenili restituerit. Dicitur & Cephalum aliquando amore eius capta rapuisse. Ouidius in epistola Sapph. Hunc ne pro Cephalo raperes aurora timebam, Et faceres, sed te prima rapina tenet.

De Iapeto octauo Titanis filio qui genuit Hesperum & Atlantem & Epimetheum & Prometheum. Cap. XXVIII.

IApeti parentes Titanum & terram fuisse Theodontius asserit, qui eum dicit suo tempore grandem potentem´q; fuisse apud Thessalos hominem, sed proterui ingenii, cognitus magis nobis filiorũ claritate, quàm sua uirtute. Huius dicit Varro de origine linguæ latinę, coniugẽ fuisse Asiam nymphã, à qua Asia denominata est. Equidem huius non paruæ magnitudinis argumentũ, ex qua suscepisse nõnulli uolunt Hesperũ, Atlantẽ, Epimetheũ & Prometheũ.

De Hespero Iapeti filio qui genuit tres Hesperidas. Cap. XXIX

ESperum dicit Theodontius fuisse filium Asiæ & Iapeti primo Philotem à parentibus appellatum. Verum cum iuuenis unà cum Atlante fratre in extremos Mauros secessisset, atq; Aethiopibus, qui ultra Ampelusiam promõtoriũ littus Oceani incolunt, ac insulis eo littori adiacentibus imperasse. A Græcis Hesperus appellatus est, eo quod ex nomine occidentis Hesperi omnem occiduam regionem uocent Hesperiam, & sic ab ea regione, ad quam transmigrauerat, à suis perpetuo denominatus est. De hoc tamẽ nil habetur ulterius, nisi quod illi tres fuerunt filiæ rapina Herculis claræ.

De Aegle, Aretusa & Hespertusa filiabus Hesperi. Cap. XXX.

ESperides ut ipsum sonat patronymicum Hesperi fuerunt filiæ. Esto sit qui Atlantis dicat. Hæ tres numero fuere, Aegle, scilicet & Aretusa, ac etiam Hespertusa. De quibus fertur quod esset illis uiridarium in quo aurea mala nascebantur, cui custodem præfecerant serpentem peruigilem. Cuius uiridarii fama cum ad Eurystheũ peruenisset, & ipse pomorum desiderio tractus, misit Herculẽ ut illa mala surriperet. Qui ueniens soporato seu occiso serpente uiridariũ intrauit, & mala sustulit, atq; Eurystheo detulit. Cuius fictionis archanũ aperuisse non erit difficile. Fuere quippe ut Placet Pomponio, insulæ in Oceano occidentali habentes ex opposito desertum littus in continenti inter Hesperos Aethiopes & Atlantes populos, quæ quidẽ insulæ à puellis Hesperidibus possessæ fuerunt, etanq; abundantissimæ ouium, lana quarum pretiosissima erat ad instar auri, & sic insulæ Hesperiæ quæ taliũ ouiũ erant pascua, uiridarium fuere Hesperidum, oues autem aurea mala. Nam oues à Græcis μῆλα. malæ seu mala dicuntur, teste Varrone in libro de agricultura. Peruigil autẽ serpens Eu-

Fab. Ouidius lib. 4. Meta. describit.

Mela. lib. 3. Solin. ca. 26.

tipi

ripi erant, qui intet insulas æstuante oceano die noctú q; absq; intermissione insulas mira cum tempestate circuibant, & ad insulas transitum prohibebant. quas Hercules capto tempore transiens malis aureis, ideſt pecudibus eductis remeauit in Græciam. Fulgentius autem more ſuo ex abyſſo conatur in æthera educere intellectũ, quem eo quod non putem fuiſſe de mente fingentium, omittendũ cenſui. Sunt tamen qui uelint hunc Herculem fuiſſe Perſeum, & Heſperidas fuiſſe Gorgones. ipſi uideant.

a *De hac fabula Pherecydes ita tradit. Cum Iuno nuptias celebraret ſuas, terram aiunt emiſiſſe iuxta Oceanũ malos aurea poma ferentes. Cæterũ additũ eſſe cuſtodem Draconem, ex Typhaone & Echydna genitũ, habentem capita centum, uocesq; uarias. Herculem autẽ cum ab Euryſtheo miſſus fuiſſet ad aurea illa mala afferenda, dubitaſſe quomodo aut unde ea afferret. Dubitantẽ deinde, nymphas Iouis ac Themidos filias, qui in antris Eridani habitabãt, monuiſſe, ut Nereũ adiret: ab eo enim diſceret poſſe de quo dubitabat. Ad quẽ cũ Hercules uenißet, atq; ille ſe primo in uarias formas eludẽdi cauſa uertiſſet, tandẽ redditũ priſtinæ formæ, locũ indicaße, Itaq; Herculẽ ad mala auferenda profectũ eſſe. ſed nõ ſtatim retuliße. Nã poſtquam ex Hiſpania in Libyam tranſißet, primo in Anteũ incidiſſe, conuiciatorẽ Neptuni. quo occiſo uenißе ad Nilũ, & apud Memphim Buſiridem Neptuni filiũ, unà cum Amphidamante filio, & præcone Chalbe & miniſtris aræ, in qua ille hoſpites mactabat, interemiſſe. Exinde profectum Thebas, & inde rurſum per montana in ulteriorem Libyam, in cuius deſertis multa ſeptentum millia occidit. Ad ultimum purgata Libya, ad mare exterius uenißе, ubi cum auream paterам à Sole accepiſſet, per Oceanũ exteriorem, circumnauigata terra in Perſas uenißе. Ibi cum Prometheum rupi alligatũ uideret, miſertum illius, aquilam à qua epar illius perpetuo deuorabatur, ſagittis interfeciſſe. Pro quo gratiam retuliſſe Prometheum, indicaſſeq;, quomodo poſſet aurea mala conſequi, uidelicet ſi nõ ipſe auferret illa, ſed pro Atlante cælum humeris ſubiret, iubereteq; ſibi illum ab Heſperidibus illa auferre. Quo audito, Herculẽ ad Atlantẽ reuerſum eſſe, indicatoq; Euryſthei imperio, iuſſiſſe, ut ſibi mala ab Heſperidibus auferret. Atlantem igitur commiſſo Herculi, & humeris eius impoſito cælo, ad Heſperides abiiſſe, & acceptis ab illis malis, ad Herculem quidem reuerſum, dixiſſe autẽ ſe ipſum uelle euntem Euryſtheo illa dare, ut interea cælum ille humeris ſuis ſuſtentaret. Sed Herculẽ, ut doctus à Prometheo fuerat, annuiſſe, uerum iußiſſe, ut tantiſper in ſe Atlas cælum reciperet, dum ipſe peram capiti imponeret, ſcilicet quo minus à pondere premeretur. Quod cum Atlas faceret, & interea mala haberet deponeret, Herculem arreptis malis ualedicto Atlante aufugiſſe & Mycenas reuerſum Euryſtheo mala dediſſe. Hæc ille. Cæterum ipſas Heſperidas ſunt, qui Phorci & Cetûs filias dicãt, & quia in Heſperia habitent, ab ea nominatas. Draconem autem Ladonem uocat Apollon. lib. 4. his uerſibus. Πλείους δ' ἔξοχα λαὸς ἀρίστους, ὧν ἕνα λάδωνα εἰσέτι πουλὺν ἀγχούσης ἔτικτε μήλα, χάραξεν δὲ λαντος χθόνιος ὄφις, ἀμφὶ δὲ νύμφαι ἑσπερίδες. &c. quem alij ex terra natum, alij ex Typhone uolunt. Sunt qui mala non pro pomis ſed pecoribus accipiant. Horumq; paſtorem, Draconem, ob aſperitatem morum dictum uolunt, uide. 4. Comment. Apollon.*

De Athlante. ix. Titanis filio qui genuit Hytem, & VII. Hyades, quarum hęc ſunt nomina, Eudora, Ambroſia, Proydile, Coronis, Phileto, Polyſſo, & Thyene, & genuit inſuper Pleiades, quarum hęc ſunt nomina, Electra, Maia, Sterope, Celeno, Taygeta, Alcione, Merope, & genuit Calipſonem nympham. Cap. XXXI.

ATlas, ut dicit Lactantius, filius fuit Iapeti & Climenes. Theodon. uero Iapeti & Aſiæ filium fuiſſe dicit. Plinius autem ubi de hiſtoria naturali matrem huius dicit Libyam fuiſſe. Verum hi nõ uidentur unum & idem, cum tres fuiſſe dicũtur. Quorũ primus creditur ex Arcadia, alter autẽ à primo Theſſalus, inde Maurus fuit tertius ille ſcilicet, qui cum Heſpero fratre ad Mauros transfretauit. Eſt præterea & Atlas Italus, qui ut uulgo fertur antiquiſſimus, apud Feſulas imperauit, cuius quoniam parentes non comperi, non appoſui. De quo iſtorum circa ea quę de eis ſcripta reperiuntur, intellexerint auctores, non ſatis certum eſt, dato quod aliquando poſſit per coniecturas intelligi. Scribam igitur tanquam unius tantum acta ſint omnia. Fuit ergo Atlas, ut dictum eſt, Iapeti ſeu ex Climene, ſeu ex Aſia filius, uel ex Libya

Libya, ex quo talis narratur fabula. Quod cum Perseus Iouis filius iussu Polydori regis, ut dicit Lactantius ad occidendam iuissset Gorgonem, eamq; superasset, illiq; caput abscidisset victorq; rediret, contigit ut hospitium peteret Atlantis. Atlas autem oraculo prælmonitus, ut sibi caueret à Iouis filiis, quia ab aliquo eorũ regno priuaretur, audito eum Iouis esse filium suscipere noluit. quãobrem turbatus Perseus, detecto Gorgonis capite, illum in sui nominis montem mutauit, damnauitq; eum ut in perpetuum cælum sustentaret humeris, quod & factum est. Sub hac fictione uoluere priores historiam occulsissent Atlantis, fultus copiis atq; substantiis Medusæ, eum in montes compulit aufugere, & sic quia ex rege montanus factus est, fuga causam dedit fabulæ, ut in monte diceretur esse conuersus opere eius, cuius diuitiis in montes fuerat compulsus. Quod cælum humeris sustentauerit, alia causa fuit. Affirmat aũt Augustinus in libro de ciuitate dei, hunc maximum fuisse astrologum, & Rabanus dicit eum primum astrologię artem excogitasse, quod à Plinio sumptũ puto. Ipse aũt in libro de naturali historia dicit hunc astrologiam inuenisse, & hinc ob sudores ex arte susceptos cælum humeris toleraſſe dictum est. Verũ ignauum uulgus hoc credidit, eum scilicet humeris sustinere, quia cerneret montis uerticem adeo extolli, ut in eum uideatur inclinari cælum. Huic præterea multas fuisse filias dixere ueteres, quos ex uariis Atlantibus natas arbitror, & huic soli attributas, ut in particulari earum descriptione clarius apparebit. Lib. 4. Metam. a

Quanquam & mons Mauritaniæ Atlas fabulæ occasionem dedisse uideri potest. Quem Solinus cap. nicesimo sexto tantæ altitudinis describit, ut lunarem ad usq; regionem pertingat. b

De Hyante Atlantis filio. Cap. XXXII.

HYas ut ab unico meliori, sexus initium faciamus, fuit Atlantis & Aethræ filius, ut placet Ouidio, ubi de fastis ait. Nondum stabat Atlas humeros oneratus olympo, Cum satus est forma cõspiciendus Hyas. Hunc stirps oceani maturis nixibus Aethra, Edidit & nymphas, sed prior ortus Hyas. Hic iuuenis uenator fuit, & in uenationibus à leena occisus est, ut ipse ubi supra testatur Ouid. dicens. Dum noua lanugo pauidos formidine ceruos, & infra per octo uersus. Lib. 5.

De Hyadibus. vii. filiabus Atlantis. Cap. XXXIII.

HYades septem fuere sorores, & filiæ Atlantis ex Aethra, quarũ hæc fuere nomina, Eudora, Ambrosia, Proydile, Coronis, Phileto, Polisso, & Thyene. De quibus inuicem scribere necesse fuit, cum de eis in particulari nil legatur. De his autem scribit Ouid. At simul inducent obscura crepuscula noctem, Pars Hyadum toto & grege nulla latet. Ora micant tauri septem radiantia flammis, Nauita quas hyadas Graius ab himbre uocat. Pars Bacchum nutrisse putat, pars credidit esse Tethyos has neptes Oceaniq; senis. Per hos uersus possumus cognoscere eas ut supra dixerat idem Oui. ob pietatem mortui fratris in cælum assumptas, & in fronte tauri locatas. Videtur tamen Ouidius in fine carminum credere partem has tum Hyantis fuisse filias. Verum Theodontius totas Atlantis fuisse confirmat. Has aũt succulas appellari dicit Anselmus in libro de imagine mundi. Sed quid ista uelint, uideamus. Et primo ego harum assumptionem in cælum sic contigisse arbitror, quia eo quod numero conuenirent cum stellis in fronte tauri positis, cœptum sit ab his qui numerum norant filiarum Atlantis, iocose illas stellas à nominibus puellarum appellare, & cum perseuerarent, adeo stellis annexũ est, ut in hodiernum usq; perduret. Seu quod uerisimilius est, filias Atlantis ob conuenientiam numeri nomine stellarum nuncupatas, & huic fabulæ præstitisse materiam. Nam stellas illas hyadas uocatas credo ab effectu earum longa animaduersione percepto. Hyas enim græce, pluuia sonat latine, quod eis nomen impositum est, eo quod incipientibus eis apparere, autumnales incipiunt pluuiæ. Succulæ uero dictæ, quasi succo plenæ, id est humiditate & pluuiis. Quod aũt Bacchum nutriuerint, ideo dictum reor, quod humiditate sua seu signi in quo sunt, sole

existente in uirgine, plurimum uinetis nocte conferant diurno feruore exhaustis.

a Vt apud Græcos Pherecydes, qui ita tradit. Posteaquã Iuppiter ex fœmore Dionysium procreasset, dedisse illum ipsum nymphis Dodonæis, clam Iunone educandum, quarum nomina hæc sunt, Ambrosia, Coronis, Eudora, Dione, Hæsyla & Polixo. Hæ Dionysium alentes, simul cum illo circumibant, & rationem uitis plantandæ, ut ab illo inuenta erat, homines docebant, donec Lycurgus & Dionysium & illas unà ad mare persecutus est: tum enim (ut alij addunt) Iouis ipsæ auxilium implorantes, cõmendato Inô Dionysio, inter sydera receptæ, atq; Hyades uocatæ sunt. Vide Scholia Homer. in Iliad.

b ὕειν est pluere. Perottus autem ex transitione literarum suculas ex syadas factum putat. Hyades ab Hesiodo quinq; numerantur, & paulo alijs nominibus, cuius uersus hi sunt. νύμφαι χαρίτεσσιν ὅσ' ἐν μοῖραι φαίσυλα, ἥδε κηδωνὶς, εὐδώρη τε καὶ εὐδώρα καὶ ἐφάνοστε κλειτὴ φαίωθ' ἱμερόεσσα καὶ αἰγλήεσσα θεάων. Νύμφαι ἃς ὕαδας καλέουσι Φῦλ' ἀνθρώπων. In qua sententia Timæus Græcus autor fuisse uidetur, qui scripsit Atlanti filio Iapeti, ex Aethra Oceani filia duodecim filias fuisse, filiumq; unum Hyantem. Hyantemq; in uenatione in Libya, à serpente morsum perijsse. Cuius mortem cum quinq; sorores nimium deflerent, luctu contabuisse, & ita cõmiseratione Iouis inter sydera translatas, Hyadas à nomine fratris dictas esse. Reliquas autem septem, eo quod plures superstites mansissent, Pleiadas uocatas esse.

c Vel ita dictæ à litera V cuius formam positu referunt, ut etiam quibusdam Græcorum placet. Sunt enim septem stellæ, siue ut quidam, quinq; in capite Tauri τοῦ υ figuram referentes.

De Electra filia Atlantis & matre Dardani. Cap. XXXIIII.

ELectra filia fuit Atlãtis & Pleiones, & uti ego arbitror, Atlantis Thusci, eo qđ uelint aliqui eam cõiugem fuisse Corinthi regis, quẽ Thuscum fuisse existimant plurimi. & si Thusci non fuit, Arcadis tamen fuit. non enim ad eius concubitum Iuppiter iuissset in Mauros. Hanc à Ioue oppressam peperisse

a illi Dardanũ Troiæ autorem uolunt, & ex uiro Iasium. Hæc præterea cum

b sex sororibus à Pleione matre Pleiades appellatę sunt. Et quia Iouem seu Liberũ patrẽ nutriuere, cælum meruerunt, & stellæ in genu tauri locatę sunt, & à latinis Vergiliæ appellatæ. De quibus omnibus sic scribit Ouidius. Pleiades incipiũt humeros teserare paternos. Quæ septem dici sex tamen esse solent. Seu quod in amplexum sex hinc uenere deorum, Nam Steropem Marti concubuisse ferunt. Neptuno Alcinoẽ, & te formosa Celeno, Maia iam & Electram Taygetamq; Ioui. Septima mortali Merope tibi Sisyphe nupsit. Pœniter & facti sola pudore latet. Siue quod Electra Troiæ spectare ruinam Non tulit, ante oculos oppositumq; manum, &c. Astrologi autem dicunt harum unam esse nebulosam, nec posse uideri. Sane ut figmenta paucis expediamus de his, quantũ ad nomen & ad sumptionem in cælum, dici potest quod de Hyadibus dictum est. Esto uelit Anselmus has Pleiades non à matre, sed à pluralitate denominatas, cum dicat Pleion græce pluralitatem sonare latine. Vergiliæ autem dicuntur, quoniam oriuntur unà cum sole scilicet eo exeunte in tauro, quia tunc uirgulta augeantur. Iouem autem nutrisse ideo dicuntur, quia opinati sunt nonnulli æthereum ignem ex humiditate terrestri nutriti, quam humiditatem pluuiæ causant. De Libero autem ut supra ubi de hyadibus.

a Hellanicus (ut est in Commentar. Apollonij) tertiam addit Harmoniam, quam item ex Electra natam dicit, proq; argumento affert, quod ea à matre, portas Thebarum ἡλεκτρίδας appellarit. Sed Iasium, qui hic nominatur, ille Iasionem uocat, eumq; cognominatum Aetionem ait, & à Ioue fulmine percussum, quia simulachrum Cereris contumelijs affecisset. Dardanum quoq; à suis Polyarchem cognomine dictum: ipsam Electram Electrionem dicit, quanquam & alij nomen eius uariant, qui eam Strategida à popularibus suis uocatam tradunt.

b ὅτι πλείους ὁμοῦ κατὰ μίαν συναγωγὴν εἰσι. Nam & βότρυω ipsas ob hoc uocant, ὅτι πλείας μὲν εἶναι δοκοῦσι, ἐπὶ δὲ τῆς ἀληθείας, ἐλάττους εἰσίν. Aut πλειάδες quasi πλησιάδες, πλησίον γὰρ ἀλλήλων κεῖνται. Aut ὅτι πλείας δὲ αὐτῶν σημασίαι, aut quod πλεῖνα, hoc est annum distinguunt. Hyemem enim & æstatem distinguunt, ortu quidem uer, occasu autem autumnũ afferentes, ut etiam ex Hesiodo apparet, qui iubet πλειάδων ἀτλαγενέων ἐπιτελλομενάων ἄρχεσθ' ἀμητοῖο, ἀρότοιο δὲ δυομενάων. Hæc à Græcis grammaticis afferuntur. Cæterũ nutricationem

hẽ Dionysij non ad Pleiades illi, sed ad Hyades, ut supra annotauimus referunt. Pleiades uero in cælũ translatas dicunt ob pietatem, eo quod Atlantis calamitatẽ perpetuo fletu prosecutæ sunt (ut Aeschylus ait) uel ut alij, quod cum perpetuam uirginitatem seruare decreuissent, & ob id Dianæ studia sequerentur, post ab Orione, qui captus illarum amore, illas persequebatur, effugere non possent, implorato Iouis auxilio, in stellas mutatæ sunt, & à matris nomine Pleiades dictæ, & hinc etiam tali cum Orione, motu oriri & occidere, quasi adhuc insequentem fugiant, à Græcis traduntur. Pleiades autem Callimachus ut à Cõment. Theocriti in Idyll. xiij. citatur, reginæ cuiusdam Amazonũ filias fuisse dicit, easdẽq; bis nominibus recẽset, κοκκυμώ, γλαυκία, πρωτις, παρθενία, μαία, σουνχώ & λαμπαδώ.

Ouidij sententiam de obscurata Electra Aratus in epicedio (sic enim à Græcis citatur) comprobat, quæ eam sub excidium Troiæ à reliquis sororibus ait, ne eius urbis, quæ à progenie sua initium sumpserat (nam Dardani mater erat, qui primus Troiæ autor fuit) ruinam spectaret, se subduxisse, comamq; soluisse, ideoq; & stellam comatam interdum constituere. d

Vel iuxta Higinium quando post uer oriantur. Nomina ab Arato sic recensentur, ἀλκυόνη, μερόπη, στερόπη καὶ ταϋγέτη, ἣ πότνια μαῖα. Sunt autem septem stellæ in posteriore parte Tauri.

De Maia Atlantis filia & matre Mercurii. Cap. XXXV.

MAia Atlantis fuit filia, ut dicit Vir. At Maiam auditis si quicquam credimus Atlas, Idem Atlas generat cæli qui sidera tollit &c. Ego credo Atlantis Arcadis fuisse filiam, eamq; dicit Cingius Vulcano nupsisse, & argumento utitur, ut dicit Macrob. saturnaliorum, quod flamen Vulcanalis calendis Maiis huic deæ rem diuinam facit. Sed Piso uxorem Vulcani Maiestam, nõ Maiam uocari dicit. Hoc tamen asserunt omnes eam Ioui concubuisse, atq; ex eo peperisse, eiusq; filium Mercurium lactasse affirmat Martianus. Et huius amoris causam reddunt, quia ea surgente uer & æstas ueniunt, quibus aer pulchrior factus lætari uidetur. Sed quid non Celæno & Electram & alias, quæ æquo modo surgunt cum Maia? Ratio potest esse hæc, quia per Maiam ueteres terrã intellexere, in qua diuitiæ & regna sunt, quibus præest ipsa Iuno. Hæc autem Maia apud Romanos in maxima fuit reuerentia. Et quidem, ut ait Macrobius, mense Maio eo quod ab ea denominatũ putarent, ut ubi de fastis scribit Ouid. exhibebant mercatores unà & Mercurio filio sacrum. Et quia ut Cornelius Labeo assentire uidetur, terram eam putant, & Maiæ nomen à magnitudine sumpsisse, ei pregnantem suem mactabant, quam hostiam terræ propiciam dicebant, & hoc ob fœcunditatẽ arbitror. Præterea dicit idem Labeo huic Maiæ, id est terræ ædem caleud. Maiis dedicatã sub nomine Bonæ deę, & eandem esse Bonam deam, & terram, & Bonam & Faunam, & Opem, & Fatuam, pontificũ libris dicit ostendi. Rationes autem supra ubi de terra scripsimus appositæ sunt.

Lib. 1. cap. 7.

ibid.

Lib. 6.

De Sterope Atlantis filia. Cap. XXXVI.

STeropes, & hæc filia fuit Atlantis, & Pleiones, quam dicit Ouidius à Marte dilectam, & ex eo peperisse Parthaonem, qui rex fuit Calydoniæ, Arcadiæ fetè oppositæ.

Hellanicus non Parthaonem sed Oenomaum dicit, sic enim tradit. Τὰς μὲν ἐξ τῶν ἀτλαντίδων θεοῖς συνελθεῖν, ταϋγέτην μὲν Διὶ ὧν γονέσθαι λακεδαίμονα, μαῖαν μὲν, ἀφ' ὧν ἑρμῆς, ἠλέκτραν μὲν Διὶ ὧν δάρδανον, ἀλκυόνην ποσειδῶνι ὧν ὑριεύς, κελαινὼ ποσειδῶνι καὶ αὐτὴν συγγενέσθαι ὧν λύκος, στερόπην ἄρη ὧν οἰνόμαος, μερόπην δὲ σισύφῳ θνητῷ ὄντι ὧν γλαῦκος, ἣν καὶ ἀμαυρὰν εἶναι.

De Cylleno Atlantis filia. Cap. XXXVII.

CYlleno æque Atlantis & Pleiones fuit filia. Hæc à Ioue uiciata Mercurium peperit, alium à superiori, qui coguominatus est Cyllenius à matre seu à monte Arcadiæ, in quo forte natus est.

Non Cylleno, sed Celæno alij habent, quam ex Neptuno Lycum peperisse Hella. ait.

De Taygeta Atlantis filia. Cap. XXXVIII.

TAygetæ patrem fuisse Atlantem uolunt, & Pleionem matrem, eamq; dicunt placuisse Ioui, & in eius amplexus ueniſſe, atq; ex eo concepisse Lacedęmonem, quem filium Taygetæ Agenoris filiæ, dixerunt alii, & nõnulli eum ex Semele natum uoluere.

De Alcyone filia Atlantis. Cap. XXXIX.

ALcyone ex Atlante & Pleione nata est, placuitq; Neptuno, ex quo peperisse uolunt Alcyonem coniugem Ceycis regis Trachinnæ.

De Merope filia Atlantis. Cap. XL.

MErope, ut reliquę Pleiades, Atlantis & Pleiones filia fuit, Sisyphóq; Corinthiorum regi nupsit, Ouidio teste, & creditur eam Sisypho peperisse Laerte Vlyssis patrem, & Glaucum, & Creontem.

Glaucũ ut Hellanicus tradit, cui & Homerus Iliad. sexto consentit, ἐςὶ πόλις ἐφύρη μυχῷ ἄργεος ἱππιοβότοιο, ἔνθα δὲ σίσυφος ἔσκεν, ὃ κέρδιστος γένετ' ἀνδρῶν σίσυφος Αἰολίδης, ὃς καὶ γλαῦκον τέκετ' ἄμορον.

De Calypsone Atlantis filia. Cap. XLI.

CAlypso nympha, ut dicit Priscianus in maioti uolumine, filia fuit Atlantis, ex qua tamen matre non dicit. Quod etiam ante Priscianum testatur Homerus in Odyssea dicens, Vbi certe Atlantis filia dolosa Calypso. Cuius aũt Atlantis ignoratur. Ad hanc, ut Homerus testatur, peruenit Vlysses naufragus, & septem annis apud eam detentus est. Fuit en im hæc domina cuiusdam insulæ Ogygia nuncupatæ, seu à se Calypso denominatæ.

Iliados α θεὰ δ' ἐνὶ δώματα ναίει ἄτλαντος θυγάτηρ ὀλοόφρονος.

De Epimetheo Iapeti filio, qui genuit Pyrrham. Cap. XLII.

EPimetheus filius fuit Iapeti ex Asia coniuge, ut ait Leontius. Hic ingenio valens hominis statuam primus ex luto finxit, quamobrem dicit Theodontius indignatum Iouem, & eum uertisse in simiam, atq; religasse apud insulas Pithacusas. Cuius figmenti referatio talis est. Sunt simiæ animalia inter alia hoc à natura infixum habentia, ut quicquid uiderint quencq; agentem, & ipsę facere uelint, & aliquando faciant. Sic uisum est Epimetheum ad instar naturæ uoluisse hominem facere, & sic simiæ imitatus naturam simia dictus est, apud Pithacusas insulas ideo simiam religatã dixere, eo quod olim abundauerint simiis insulæ illę, seu forsan ingeniosis hominibus, & in suis operibus naturam imitantibus.

De Pyrrha Epimethei filia, & Deucalionis coniuge. Cap. XLIII.

PYrrha Epimethei fuit filia, ut dicit Ouidius & Deucalionis cõiunx, de qua idem Ouid. dicit sic, Deucalion lachrymis ita Pyrrhã affatur obortis. O soror, ò coniunx, ò fœmina sola superstes, Quam commune mihi genus & patruelis origo, Deinde torus iunxit, nunc ipsa pericula iungunt. Hæcaũt cum esset piissima mulierũ unà cum Deucalione uiro diluuium passa est, eíq; quatuor peperit filios.

1. Meta. P

De Prometheo Iapeti filio, qui fecit Pandoram & genuit Isidem & Deucalionem. Cap. XLIIII.

ROmetheus Iapeti fuit filius ex Asia nympha cõiuge eius, ut Varro testatur, ubi de origine linguæ latinæ, & alii plures. Hunc aũt ante alios omnes formasse hominẽ ex terra dicit Ouid. Siue recens tellus deductáq; nuper ab alto Aethere, cognati retinebat semina cæli. Quam satus Iapeto mixtã fluuialibus undis, Finxit in effigiem moderantum cura deorũ. Horatius autem aliquid superaddens dicit in odis. Fertur Prometheus addere principi Limo coactus particulã undiq; Desectam insani leonis Vim stomacho apposuisse nostro, &c. Verum Claudianus in panegyrico quarti consulatus Honorii, fabricam istam longe plenius omnium longa uerborum serie describit dicens. Discę orbis quod quisq; sibi cum conderet artus, &

ibid. P

Lib. 1. ode. 16.

infra

infra pet. xxvi. uersus. Sane his à Seruio & Fulgentio superadditur fabula. Dicunt enim cum Prometheus ex luto finxisset hominẽ inanimatum, miratam eius eximium opus Mineruam, eíq; spopondisse quicquid ex cœlestibus bonis uellet in perfectionem operis sui. Qui cum respondisset se nescire, nisi uideret quæ apud superos sibi essent utilia, ab ea eleuatus in cælum est, ubi cum cerneret cælestia omnia flãmis animata, ut suo etiam operi flammam immiteret, clam ferulam rotis Phœbi applicuit, & ea accensa ignem furatus reportauit in terras, et pectusculo ficti hominis applicuit, & sic animatum reddidit, eúmq; Pandoram uocauit. Quamobrem irati dii eum per Mercurium Caucaso alligari fecerunt, & uulturi, seu aquilæ iecur eius uel cor dilaniandũ perpetuo dederunt. Cuius cõquestionẽ in rupe satis longo carmine Eschylus Pythagoreus poeta describit, asserens illi cor ab aquilæ rostro discerpi, & mox iterum restaurari, ac iterum ab aue laniari, & sic indesinenter uexari. Hominibus autem ut Sappho & Hesiodus dicunt, dii ob hoc mortem & maciem, ac mulieres immisere. Horatius aũt dicit tantum maciem & febrem, ut in Odis. Audax Iapeti genus Ignem fraude mala gentibus intulit, Post ignem Aetherea domo Subductũ macies & noua febrium Terris incubuit cohors &c. Harũ fictionũ in uolucrum Sereniſſime Rex non erit leue corticem aperire. Multa enim insunt longa exigitur resecans quantum potero, ut præstabit deus. Et ante omnia uidendum puto quis fuerit Prometheus iste. Qui quidẽ duplex est, sicut duplex est homo, qui producitur. Primus autem deus uerus & omnipotẽs est, qui primus hominẽ ex limo terræ composuit, ut Prometheum fecisse fingunt. seu natura rerum, quæ ad instar primi reliquos etiam ex terra producit, sed alia arte quàm deus. Secundus est ipse Prometheus, de quo antequam aliam scribamus allegoriam, secundũ simplicem sensum quis fuerit uidendum est. Dicit ergo Theodontius de Prometheo isto legisse, quod cum illi Iapeti patris, eo quod natu maior esset, successio deberetur, iuuenis & dulcedine studiorũ tractus ultro illam Epimetheo fratri duobus paruis filiis Deucalione & Iside derelictis, in Assyriam abiit, & inde postquam aliquandiu insignes eo æuo audiuisset Chaldæos, in uerticem Caucasi secessit, ex quo longa meditatione & experientia percepto astrorum cursu, procuratiśq; nubis fulminum, & rerum plurium causis, ad Assyrios rediit, eośq; astrologiam docuit, & procurationes fulminum, & quod omnino ignorabant ciuilium mores hominum, egit́q; adeo, ut quos rudes & omnino syluestres, & ritu ferarũ uiuentes inuenerat, quasi de nouo cõpositos ciuiles reliquerit homines. Quibus sic præmissis uidendũ est quis sit productus homo, quem supra dixi duplicẽ esse. Est enim homo naturalis, & est homo ciuilis, ambo tamen anima rationali uiuentes, naturalis aũt homo primus à deo ex limo terræ creatus est, de quo & Ouidius & Claudianus intelligunt, esto non adeo religiose, ut Christiani faciunt. Et cum ex luto illum Prometheus iste primus formasset, insufflauit in eum animã uiuentẽ, quã ego rationalem intelligo, & cum hac sensitiuã & uegetatiuam potentias, seu secundũ quosdã animas. Verum hæ naturã habuere corpoream, & nisi peccasset homo, fuissent æternæ sicuti & rationalis, cui diuina natura est. Hunc perfectum fuisse hominem circa quoscunq; actus terreos credendum est, nec opinari debet quisquam opportunum illi fuisse ad eruditionem temporalium rerum Prometheũ aliquem mortalem. Verum qui à natura producti sunt, rudes & ignari ueniunt, immò nisi instruantur, lutei agrestes & beluæ. Circa quos secundus Prometheus insurgit, id est doctus homo, & eos tanquam lapideos suscipiens quasi de nouo creat, docet & instruit & demonstrationibus suis ex naturalibus hominibus ciuiles facit moribus, scientia & uirtutibus insignes, adeo ut liquido pateat alios produxisse naturã, & alios reformasse doctrinam. Insuper dicunt Mineruã opus huius miratam eum in cælum traxisse, daturam si quid ad opus suum perficiendũ cerneret opportunum. Quod ego sic intelligendum reor, pro Minerua scilicet sapientem uirum, qui naturæ opus admiratur, hominẽ scilicet ex luto productũ, & cum eum uideat imperfectum quantũ ad doctrinã & mores cupiẽs

a

b

Lib. 1. Ode. 3.

Prometheus

Plasma Prometheï.

eum animare, id est perficere, sapientia duce per speculationē ascendit in cœlū, & omnia ibi igne animata uidet, ut intelligamus quod in cælo, id est in loco perfectionis sunt o- mnia animata igne, id est claritate ueritatis, sic & perfectus homo nulla ignorantiæ ne- bula offuscatur, & meditatione cōtinua uersatur in cælis. Deinde à rota solis furatur hic ignem, & defert in terras, & pectori infert lutei hominis, & uiuus efficitur. Equidem nō incongrue dictum est. Non enim in theatris uel in plateis uel in propatulo ueritatis clari- tatem adipiscimur, quinimmò in solitudinibus semoti, & exquisita taciturnitate specu- lamur, & crebra meditatione rerum naturas exquirimus. & quia ista talia clam fiunt, quasi furari uidemur, & ut appareat unde sapientia ueniat in mortales, dicit quod à rota solis, id est è gremio dei, à quo omnis sapientia est, ipse uerus deus est sol qui illuminat omnem hominem uenientem in hunc mundum, cuius æternitatem per rotam nō ha- bentem principium neq; finem designare uoluere, & hoc appositum ut de ipso uero deo & non de sole creato acciperemus dictum. Hanc demum flammam, id est doctrinæ cla- ritatem immittit pectori lutei hominis, id est ignari. Nam si omnibus largitor ille mune- rum deus animam bonā & perfectam infundat, corporea moles caligine infecta terre- stri adeo uires retundit animę, ut plurimū nisi doctrina iuuentur, & excitentur, adeo obtor- pescunt, ut potius bruta quàm rationabilia animalia uideantur. Doctrina igitur sapientiæ à deo susceptæ prudens homo animat, id est sopitam animam excitat lutei, id est ignari hominis, qui tunc uiuere dicitur, dum ex bruto rationalis efficitur, seu effectus est. Expli- cito autem homine iratos deos dicūt quædam fecisse, ut religasse Prometheum in rupe, immisisse febrem, maciem, & fœminam hominibus. Circa quod quantum ad primū, aduertendum est hic poetas more uulgi improprie fuisse locutos. Existimat quidem uul- gus iners, iratum deum aduersus quencunq; laborantem uident, quantumcunq; circa laudabile opus fatigetur, quasi nil præter ocium detur à pacato deo, & ideo iratum puta- uere deū Prometheo, eo quod assiduo studio noscendarū rerum laboraret. Seu ideo ira- tos dixere, quia laboriosa hominibus immisere. De ista ira qualis sit, supra ubi de Phama dictum est. Quod autem duci & alligari Caucaso Prometheum à Mercurio fecerint, per- tinet ordo, nam prius in Caucaso fuit Prometheus, quàm hominem rapto igne ani- maret. Ductus est igitur, futurus & iam desiderio ipso prudens homo à Mercurio inter- prete deorū, id est ab eruditione alicuius enucleantis secreta naturæ impulsus in Cauca- sum, id est in solitudinē, quātumcunq; secundū historiam in Caucasum secesserit, & ibi religatus in rupe, id est à propria uoluntate detentus. Ibi illi præcordia aiunt ab aquila la- cerari, id est à meditationibus sublimibus anxiari, quæ longo exhausta meditationis la- bore tunc restaurantur, quādo per ambages uarias exquisita alicuius rei ueritas reperitur. Et hæc quantum ad ficta de Prometheo, quem profecto maiores nostri asserūt eximium sapientiæ doctorem fuisse. Nam August. in lib. de ciuitate dei, & post eum Rabanus, & Luon Carnotensis æquo fatentur consensu eum scientia insignē fuisse uirum. Eusebius præterea in libro temporum dicit, Argo regnante Argiuis fuit Prometheus, à quo homi- nes factos esse commemorant, & reuera cum sapiens esset, feritatem eorum & nimiam impetitiam ad humanitatem & scientiam transfigurabat. Post hunc Seruius etiam de eo testat quia prudentissimus uir fuerit, & à prouidentia denominatus, & quod primus astrologiam Assyrios docuerit, quam in altissimo residens Caucasi uertice maxima cum cura didicerat. Hunc insuper dicit Lactantius in libro diuinarum institutionū, primum simulachra ex luto componere inuenisse, quod forsan de compositione hominis ex lu- to fabulæ dedit initium. Sic & Plinius ubi de naturali historia dicit, eum primo docuis- se ignem è silice prouocatum ferula seruare. Voluere insuper iratos deos immisisse homi- nibus maciem, febrem, & mulieres. Pro macie ego intelligo labores corporeos, quibus extenuamur, & ad quos nascimur illius crimine, cui dictum est, Cum sudore uultus tui uescetis pane tuo. Hinc autem maciei uiam dedit intranti. Per febres uero ardores con-

ἀπὸ τῆς προ μηθέως ut Seruius in 6. Eclog. Verg.

cupi-

scentiæ, quibus angimur, & uexamur assidue, uoluisse reor. Mulier autem ad solatium creata est, sed inobedientia sua factus est stimulus, nec equidem paruus, si rite intueri uelimus, quod ut potius alienis uerbis quàm meis ostendam, quid præclarissimus præceptor meus Franciscus Petrarcha eo in libro, quem de uita solitaria scripsit, de eis sentiat libet apponere. Dicit enim sic. Nullum uirus adeo pestiferum uitam hanc sectantibus ut muliebre consortium. Fœmineus enim decor eo formidolosior funestiorq; , quo blandior. ut sileam mores, quibus omnino nil instabilius, nil studio † quietis infestius. Quisq; requiem quæris, fœminam caue, perpetuam officinam litium ac laborum. Rapes alternáq; iurgia lectus, In quo nupta iacet minimum dormitur in illo. Nisi forte tranquillior est concubinæ accubitus, cuius & fides minor & maior infamia & litigium par. Scitum est & illud clari oratoris dictum. Qui non litigat, celebs est. Post hæc paulo infra sequitur idem. Quisq; ergo litem fugis, & fœminam fuge, uix alteram sine alterta effugies. Fœminæ & si quod rarum est, mitissimi mores sint, ipsa præsentia, utq; ita dixerim, umbra nocens est. Cuius siquid fidei meteor, uultus atq; uerba cunctis qui solitariam pacem quærunt, non aliter uitandi sunt, non dico quàm coluber, sed quàm basilisci conspectus ac sibila. nam nec aliter oculis quàm basiliscus interficit, & ante contactũ inficit, hæc ille. Quæ etsi multa sint & uera, haberem quæ dicerem longe plura, sed quoniam non exit in tentum præsens, hæc de stimulo humani generis dixisse sufficiant. *forte, deditis.* *Iuu. Satyr. 6.*

Lucianus & alteram iræ causam addit, nempe quod in sacrificijs ossa & intestina dijs cremandi & immolandi, Prometheus autor fuerit, melioremautẽ partem hostiarũ sibi retinuerit. Sed idem etiam hunc à supplicio, de quo hic dicitur, liberatum postea dicit ob uaticinium, quo Iouem monuit ne cum The tide rem haberet, fore enim ut illa pariat filium, qui maior patre suo futurus esset, Mercuriumq; ideo missum à Ioue unà cum Hercule qui illum soluerunt. Idem scribit Hesiodus in Theogonia. a

Hesiodus lib. 1. ἔργων καὶ ἡμερῶν fabulam copiose describit. Sed idem Pandoram nõ istum Prometheï luteum hominem fuisse dicit, uerum à Vulcano iussu Iouis factam, & à dijs omnibus, quoque sua in eam munera conferente ornatum, & postea ad Epimetheum cum pixide clausa dono missam fuisse, qui illa recepta & pixide aperta, in qua omne genus malorum inerat, terram morbis calamitatibusq; repleuit. b

De Pandora homine à Prometheo facto.

Caput XLV.

PAndoram dicit Fulgentius nominatũ eum, quem Prometheus primum ex luto confecit, quod à Fulgentio ob id dictum puto, quia Pandoræ significatum sit in latino omnium munus, eo quod non ex noticia unius tantum rei componatur sapiens, sed ex multis & uerius ex omnibus, sed talis solus est deus. Posset præterea dici Pandora à pan quod est totum, & doris quod est amaritudo, quasi Pandorus omni amaritudine plenus. Nil enim in præsenti uita potest homo absque amaritudine possidere, quod utrum uerum sit, se unusquisq; excutiat, & uidebit. Iob autem uir sanctus & patientiæ insigne specimen uolens hoc improperare humano generi, dixit, Homo natus de muliere breui uiuens tempore multis repletur miseriis &c.

Pandora ut supra ex Hesiodo annotauimus ea fuit, quæ à Ioue hominibus in ultionem furti Prometheï missa fuit, Pandora dicta à πᾶν & δῶρον quod omnes Dij in eam quisq; sua munera contulerũt. In eandem sententiam & in Theogonia idem scripsit.

De Isside Promethei filia. Cap. XLVI.

ISis ut ait Theodontius, filia fuit Promethei & parula à patre Epimetheo patruo derelicta, de qua idem Theodontius talem recitat historiam. Dicit ergo quod cum uirgo excreuisset, & præstantissimi decoris iam matura uiro, Ioui placuisset, esse ab eo actũ seu potentia seu suasionibus, ut in eius iret concubitum, ex quo Isidem dicit Ioui Ephum

a phum peperisse. Tandem seu tanto fidens amasio puella, seu quia natura ardentis esset animi, in regni cupidinem incidit, & auxiliariis à Ioue habitis & aliunde contractis uiribus, quasi in effœtum uiribus regem † animum iniiciens, Argum Argiuorum regem annositate decrepitum, sed aliàs oculatũ hominẽ traxit in bellum, aduersus quẽ cum descendisset in aciẽ, factũ est, ut fractis Isidis uiribus ipsa caperetẽ Isis, & ab Argo seruaretẽ captiua. Verũ iussu Iouis patris sui Stilbon, qui postea Mercurius appellatus est, homo eloquẽtissimus, & audacia atq; industria plenus, decipulis suis egit, ut occiso à se Argo sene, à captiuitate liberaretur Isis. Cui cum nõ bene cederent res in patria, suæ consisa solertiæ conscensa naue, cui uacca erat insigne, ad Aegyptios transfretauit, & cum ea Stilbon ob perpetratũ facinus pulsus ex Græcia. & cum ibi iam Apis potentissimus esset, eidem nupsit, & datis Aegyptiis characteribus litterarũ, atq; ostenso terræ cultu, in tam grandẽ de-

b uenit Aegyptiorum existimationem, ut nõ mortalis fœmina, sed dea potius haberetur, diuiníq; illi adhuc uiuenti impenderentur honores. Leontius uero dicebat se à Barlaam habuisse hanc Isidem ante transfretationẽ Apis in Aegyptũ, eidem Api nupsisse, & postmodum cum Ioue cõcubuisse, & ob id cum resciisset, indignatus Apis regno Argiuorũ relicto in Aegyptũ abiisse, & eam postmodũ ad se accedẽtem ultro susceptisse. In quibus tot sunt ab utraq; parte operum & temporum inconuenientia, ut non solum auferatur historiæ fides, sed nec etiam aliqua possit uerisimilitudo rerum adaptari, & potissime adueniente Iouis obstaculo, cuius cum Api conuenientia tempora huic historiæ plurimũ auferunt fidei. Sane solertibus huius ueritatis inquisitio relinquatur.

a *Tradunt & Orum ex Iside & Osiride natum, qui Aegypto imperauit, successoremq; reliquit Sesostrim, qui ab Apollonij Commentarijs Sesonchosis appellatur, de quo uide lib. 4.*

b *Huius sacra postremo etiam Romam translata fuere. Colebatur aũt plerunq; à matronis, & nocturnè cum castitate & abstinentia rerum connubialium. Eius sacerdotes lineis candidisq; uestibus utebantur, systraq; personabant, non multum absimiles ijs qui magnæ matri ministrabant. Meminerunt horũ sæpe Satyrici et alij poetæ. Nam ut ferè fit, nusquã obscœniora peragebãtur, quàm ubi prætextus castimoniæ & puritatis erat. Vide Lactan. lib. 1 cap. 21. de falsa religione.*

De Deucalione filio Promethei, qui genuit Hellanem, Pstacum & Dionysium & Pherecrate. Cap. XLVII.

a DEucalion omnium ueterum testimonio, Promethei filius fuit, cui adulto
b Epimetheus patruus Pyrrham filiam iunxit coniugio, mitis enim ingenii
1. Meta. homo fuit, & Pyrrha piissima fœmina, de quibus Ouidius. Nõ illo melior quisq;, nec amantior æqui Vir fuit, aut illa reuerentior ulla deorum &c. Huius enim tempore apud Thessalos ingens fuit diluuium, de quo fere omnes scriptores ueteres mentionem faciunt, finguntq; plurima, excrescentibus aquis

aliàs, Themistos, c Deucalionem solum cum Pyrrha coniuge in nauicula euasisse, & in Parnasum deuenisse montem, & cum iam aquæ cessarent † Themis adisse oraculum, consulturi de hu-

d mani generis restauratione, eiusq; iussu tecto capite solutisq; uestibus postergasse saxa, tanquam magnæ parentis ossa, & ea in homines fœminasq; conuersa. Hoc figmentum à Barlaam sic explicatum referebat Paulus. Dicebat enim se legisse in Græcorum antiquissimis annalibus, ob hoc diluuium territos homines, & ad suprema usque montium effugisse atq; intrasse cauernas & antra unà cum mulieribus suis expectaturos finẽ, & ad hos Deucalionẽ & Pyrrhã cessantibus aquis in mœsto atq; supplicũ habitu accessisse, & Deucalionẽ hominibus & Pyrrhã mulieribus nõ absq; labore maximo suasisse aquas cessasse, nec amplius fore timendũ, & sic eos è uerticibus montium atq; ex saxeis antris eis scilicet ambobus præcedentibus in habitationes & tecta reduxisse. Porrò Theodontius nõ sic. Dicit eñ delatũ Deucalionẽ cum coniuge & aliis pluribus in naui ad Parnasum, & cum cessassent aquæ ibi regni sui sedem statuisse, cum primo Thessalis imperaret, & ex cõmuni cõsilio tanq; bono publico factũ, ut reuocatis hominib. & mulieribus

è cauer-

è cauernis(quarum quantitas maxima longe hominum numerum excedebat,eó quod ueni entibus aquis pauidiores longe antequam homines in montana confugerent, & sic ex'eis nulla periit, cum ex hominibus multi absorpti sint) posita uerecundia (quam per tectum caput intelligit. Non enim uerecundamur nisi uidentes) indistincte homines quibuscunq; mulieribus miscerentur,quod per solutas uestes dicit intelligi. Nam ut ubi de Venere dictum est, Veneris cingulum est dictum Cestos, quod ipsa fert ad legitimos coitus. Cum uero in illicitos tendit,cingulum deponit,& sic illi solutis uestibus illicitos ire coitus ostendebant,& hoc augendę prolis causa,cum ex multitudine mulierum, uirorum paucitas possit amplissimam prolem suscipere. Quod autem illos uocat ossa parentis,nõ ob aliud dictum puto,nisi quia sicuti saxa terræ molem ne effluat continent,sic & ossa corpora hominum seruant in robore.sic & labores agricultorũ agunt, ut ea producantur ex terra ex quibus nutrimur atq; consistimus,quasi uideantur ex agris assumpti qui incoluere postea ciuitates.Ego aũt teor illos parentis ossa dictos,quia ex cauernis & antris montiũ uti lapides facimus, educti sint, & ob duriciam suam saxei dicti.

Deucalionem quidam Promethei ex Pandora filium fuisse uolunt,& rursum Hellanum Promethei & Pyrrhæ filium.Deucalionem autem Thessaliæ imperasse omnes tradunt,eundemq; primum xij.dijs eram consecrasse. Rursum alij ex qua matre Deucalion sit,ignorari aiunt: fuerunt autem & alij Deucaliones,Minois unus,& alius Abantis filius,de quibus aliâs. a

Alij Deucalionis liberos numerant Hellenem, à quo Ἕλλας dicta est, Amphictyonem qui post Cranaum imperauit Atticæ,& Protogeniam. b

Hoc enim responsum Themistios erat,ut ossa magnæ matris post tergum iacerent. c

Nam quæ Deucalion iecerat,in mares,quæ Pyrrha,in fœminas cõuertebantur,et hinc græcis λαὸς populos significare uolunt à λᾶας quod est saxum.Fabula refertur & ab Apollodoro,tametsi paulo aliter.Vide Schol.Homer.super dictione λαοί.lib.1.Iliad. d

De Hellane Deucalionis filio. Cap. XLVIII.

HEllanem dicit Theodontius filiũ fuisse Deucalionis & Pyrrhæ, quem ait Barlaam patre mortuo adeo nomen suum & imperiũ ampliasse, ut fere omnis Græcia quæ in Aegeum mare uersa est, à nomine suo Hellas nominata sit, & Hellanes græci. *Ἕλληνες græci*

De Psitaco Deucalionis filio. Cap. XLIX.

PSitacus Deucalionis & Pyrrhæ filius, ut ait Theodõtius, Promethei aui sui doctrinis imbutus ad Aethiopas abiit, ubi in maxima ueneratione habitus cum in longissimum euasisset ævum, orauit ut rebus subtraheretur humanis, cuius precibus dii faciles, eum in auem sui nominis mutauere. Huius ego fictionis causam credo sui nominis & uirtutis phamam, quæ eo cano mortuo, uiriditate durauit perpetua, uti sunt uirides aues illæ. Fuere qui crederent hunc Psitacum eum fuisse, qui unus ex septem sapientibus dictus est, sed Theodontius dicit eum longe antiquiorem. *At illi non Psitaco,sed Pittaco nomen fuit*

De Dionysio Deucalionis filio. Cap. L.

DIonysius ut testatur Eusebius in libro temporum, Deucalionis fuit filius, eiusq; facta claruisse dicit circa initiũ ducatus Moysis. Quæ tamen fuerint, nusquam legisse memini, præterquã cum in Atticam uenisset, à Semacho quodam susceptus hospitio, filiæ eius capreæ pellem largitus est. 1

De Pherecrate Deucalionis filio. Cap. LI.

DHerecratem Deucalionis fuisse filium Paulus & nonnulli alii arbitrantur,eo quod de eo sic referat Tullius in libro Tusculanarũ quæstionũ. Dicæarchus autem illo sermone, quem Corinthi habitum tribus libris exponit, doctorũ hominũ disputantium,in primo libro multos loquentes facit, duobus Pherecratem,quendã Phiotam senem,quem ait à Deucalione ortum, differentẽ inducit &c. Ex quibus præter originem apparet eum fuisse philosophum. *Lib.1.*

De Astræo

De Astrẹo Titanis filio. ix. qui genuit Astream & Ventos. Cap. LII.

Astræus filius fuit Titanis & terræ ut asserit Paulus. Hunc dicunt Seruius & Lactantius cum Aurora cõcubuisse & ex ea genuisse Astræam uirginem, necnon & uentos omnes. Quos dicit Paulus cum senex esset, et fratres aduersus Iouem bellum mouissent, omnes armauit & emisit in superos. Esto Lactantius dicat eos ab Atlante armatos. Astrẹum potentem aliquem atq; superbum fuisse hominem existimo. ideo uentorũ patrem dictum, quia alicui uentosæ religioni præfuerit. Quod illos armauerit in superos, à uentorum discursione sumptum est, qui si à terræ concauitatibus ueniant, ut in altum erumpant necesse est.

De Astræo patre mem. Hesiodus in Theogonia & Aratus in Phœnomenis, qui & filiæ iustitiam & translationem inter sydera describit.

De Astræa filia Astræi. Cap. LIII.

Astræam Astræi Titanis fuisse filiam satis uulgatum est, quæ quoniam diis fauit aduersus patrem & patruos, in cælum assumpta est, & in zodiaco locata ea in parte quæ ab ea Virgo denominata est. Nunc autem quid sibi uelit fictio uideamus. Astræum Astrẹæ patrem ego hic non hominem, sed cælum astrigerum intelligo, quod ex se iusticiam gignit, dum perpetuo ordine sibi diuino munere dato inferioribus corporibus unicuiq; iuxta sui qualitatem indesinenter opportuna concedit. Et huius exemplum legumlatores prout humano ingenio possibile est, nostram ordinauere iusticiam. Ex aurora ideo nata dicitur, quia sicut auroræ claritas solem præcedit, sic ex notícia certa rerum gestarum debet oriri seu oriri iusticia, seu iudicium. Diis fauisse dicitur, quia bonis semper fauet iusticia & eiicit reprobos. Ea enim in cæli parte ideo posita est, quia contigua est æquinoctio, ut ostendatur ex iusticia rerum æquitatem consequi. & sicut sole ibidem existente, æqua temporis pars noctí atq; diei ab eodem sole conceditur, sic à iusticia æquitas redditur depressæ conditionis hominibus atq; claris.

De Ventis filiis Astræi in generali. Cap. LIIII.

Venti ut perhibet Seruius & Lactantius Astræi Titanis & Auroræ fuere filii, hos dicit Lactantius à Iunone ob natum Epaphum incitatos in Iouem, quam ob causam à Ioue cauernis clausi sunt, & sub imperio Aeoli religati. Sed aliam causam dicit Theodontius à Pronapide monstrari in Protocosmo quæ talis est. Dicit enim Pronapides Litigium ægre plurimum tulisse à Ioue de cælo fuisse deiectum, & ob id ad inferos descendisse, & conuentis Furiis orasse, si quid unquam eorum uotis suus labor posset in posterum uoluptatis afferre, itent, & sua uenena quiescentibus uentis iniicerent, ut furiis infestati Iouis regnũ infestarent atq; quietem. Quæ euestigio tendẽtes, cum eos pacifice sedentes in domo patria inuenissent, non solum furias, sed odia immisere, adeo ut in regiones suas abeuntes confestim unus in alterum discursum facere, & omne cælum tertaḿq; concutere cœperint. Quibus perterritus primo Iuppiter, deinde commotus, eis non absq; labore captis, & cauernis Aeoli inclusis, eos sub eius esse iussit imperio. De quibus Aeneidos primo scribit Virgilius.

Interpretatio Nimborũ in patriam loca fœta furentibus Austris, et infra per duodecim uersus. Harum uero fictionum, si uolumus habere sensum, ante alia necesse est ut Astrẹum horũ patrem cælum credamus astrigerum, ita tamen ut unum sit cælum quicquid inter lunæ concauum & octauæ sphæræ conuexum continetur. Nam motum cæli & planetarum tanquam à remotiori tantum paululum causa causari arbitror. Si autem Astræum hominem uentorum patrem uoluerimus, iam supra dictum est eum imperasse locis, exquibus multi orirentur uenti, & hinc dictus sit uentorum pater. Auroræ autem dicuntur filii, quia utplurimum appropinquante aurora consueuerunt uenti oriri. Quod nautarum approbat autoritas & cõsuetudo. Illa enim hora eos surgere dicunt, & ob id eadem hora utplurimum suas nauigationes incipiunt, & hinc Auroræ filii nuncupati sunt.

Eos

Eos autem à Iunone in Iouem armatos fuisse ideo fictum est, quia à terra emitti creduntur, quæ Iuno est, & quadam terræ respiratione impelli, & cum alibi nequeant præter in aerem impingi, cum aer Iuppiter sit, in Iouem armatos, id est impetuosos fictũ est. Quod autem litigium opere furiarum eos & inquietare regnum Iouis, & inter se hostes fecerit, à motu eorum & opere sumptum est. Nam si ab oriente uentus surrexerit, & itidem ab occidente, ut & per aerem & in se cõcurrant necesse est, ex quo uidentur hostes, & regnũ inquietare Iouis. Eos autem sub imperio Aeoli religatos in cauernis ideo dictũ est, quia Aeolides insulæ quibus olim præfuit Aeolus, & ab eo denominatæ sunt, plenæ sunt cauernarum, cauernæ aũt plenæ sunt aeris & aquæ, cuius motu causatur calor, & ob calorem surgunt ex aqua uapores, quos calor ipse reuoluit in aerem. qui cum in loco nõ capaci consistere nequeat, egreditur. & si arctus sit egressus, de necessitate impetuosior & fortior & diuturnior exit, & sic cum generati uenti è cauernis Aeolidarũ insularũ exeant, fictum est eos in cauernis Aeoli religatos, atq; suo sub imperio positos. Sed Virgilius sub hac fictione longe aliud sentit, quod quoniam non spectat ad propositũ, non appono. Est præter fictiones horũ prægrandis potentia. Sunt distinctæ regiones & nomina. Sunt insuper secundũ quosdam pauciores, secundũ uero alios plures, nec eisdem nominibus ab omnibus nuncupati sunt. de quibus antequam ad singulorũ sermonem ueniamus, pauca dixisse non erat incongruum. De eorum potentia nominibus & regionibus, in maiori succincte scribit Ouidius. Et cum fulminibus facientes frigora uentos. His quoq; non passim mundi fabricator habendum Aera permisit, uix nunc obsistitur illis, Cum sua quisq; regat diuerso flamina tractu. Quin lanient mundum, tanta est discordia fratrum, Eurus ad Auroram Nabathæáque regna recessit Persidáq; & radiis iuga subdita matutinis Vesper & occiduo quæ littora sole tepescũt Proxima sunt Zephyro, Scythiam Septeḿq; triones Horrifer inuasit Boreas, cõtraria tellus Nubibus assiduis pluuiõq; madefit ab Austro &c. Hos duodecim esse dicit Isidorus etymologiarum libr. eośq; sic disponit & nominat, Qui ab oriente uerno in occiduum tendit ideo dicitur Subsolanus, quia sub ortu solis nascitur. Huic duos collaterales annectit, Eurũ scilicet à sinistris, quem ficait uocati, eo quod ab Eoo spiret, id est ab oriente æstiuo. A dextris uero dicit esse Vulturnũ, sic dictus quod alte tonet. Austrum inde à meridie flantem dicit dici, quod aquas hauriat, euḿq; Græce appellari Notum. A dextris eius dicit esse Euroaustrũ, inde dictum quod inter Eurum sit & Austrum. Sic & qui à sinistris est Austroaphrum, quia inter Austrum sit & Aphrum. Sic & idem Libonotus uocatur, eo quod inde Libs & hinc sit illi Notus. Zephyrum autem subsequenter ab occiduo flantem dicit eo sic appellatũ, quod flores & gramina eius uiuificentur spiritu, atq; eundem uocati Fauonium latine, quod his faueat quę nascuntur, cuius à dextra Aphricum seu Libin à regione unde spirat denominatum, à læua uero Chorum, eo quod uentorũ circulum claudat, & quasi chorum faciat. Antea tamen dicit Chaurum nominatum, & à nonnullis Argesten. Septentrionem inde dicit dictum, eo quod à circulo septem stellarum consurgat, cui ponit à deuxta Circium, à uicinitate Chori sic denominatum. A sinistra uero Aquilonem cuius nominis causam dicit quod aquas extinguat & dissipet nubes, euḿq; dicit & Boreã nominari, quod ab Hyperboreis montibus egredi uideatur. Scribit prẽterea Isidorus his. xii. designatis, alios etiam esse uentos, quos ego eosdem puto, sed aliis nominibus appellatos, utputa Etesias, quas ait statuto anni tempore à Borea in Aegyptũ efflare. Sic & autam & altanum. autam uero ab aere dictam, quod lenis sit quasi agitatus leniter aer. altanum in pelago fieri, & ab alto denominatum. Turbinem insuper à terra dictũ dicit, est enim uentorum circumuolutio quædam pernicioſa perſæpe. Fragorem à fractarum reum sonitu denominari dictum uentũ ait. Sic & procellam dictam, eo quod cum pluuia flans euellat. Vitruuius autem ubi de architectonica scribit, xxiiii. esse uentos ostẽdit. Dicit enim Austri collaterales leuconotum & altanum, Aphrici libonotum & subue-

Aeolus.

Potentia uentorum.

Lib. 1. Metá.

Nomina uentorum.

sperum

sperum, Fauonii ergastes & etesias, cauricircium & chorum. Septentrionis Thracium &
a Gallicum, Aquilonis supernas & cecias. Solano curbas & orinthias. Euro circias & uul
turnum. Alibi aũt dicit ipse Vitruuius eos. viii. tantum esse scribens, Andronychum Cyr
Turris octi/ testrem ad demonstrationem opinionis huius, Athenis turrim octogonam cõstruxisse,
gona. & singulis lateribus sculptam eius uenti imaginem, cui illa facies muri esset aduersa, po
suisse, & tandem meta marmorea super turrim imposita æreum trionem superimpo
suit illi dextra uirgam porrigentem. Qui cum circumageretur à uentis, uirga designabat,
qui esset, qui flaret, & sic dicit compertum inter solanũ & austrum eurum, inter austrum
& fauonium africum, inter fauonium & septentrionem Caurum seu chorum, inter se
ptentrionem & solanum aquilonem. quam descriptionem tanquam optimam atq; ue
ram mediterranei maris nautæ omnes seruant, & potissime Ianuenses, qui profecto cæte
ros nauticæ artis excedunt ingenio.

a *Est & Iapyx peculiaris uentus Apuliæ, cuius sæpe meminit Horatius.*
De uentis & eorũ nominibus & regionibus caput est apud A. Gell. cap. xxij. lib. 2. Et Plin. lib. 2. Hi/
storiæ Naturalis copiose de ijsdem agit.

De Subsolano uẽto & Vulturno & Euro collateralibus suis, filiis Astrei. Cap. LV.

EXpedito de uentis in generali, de unoquoq; secundũ Isidori descriptionẽ, in particulari pauca dicenda sunt & primo de Subsolano orientali uento. Hic (ut Beda dicit) calidus est & siccus, sed temperate, & ideo calidus, quia diu sub sole moretur. Siccus autem, quia cum Oceanus oriẽtalis multum distet à nobis, ex quo humiditatem sumere creditur, eam omnem uenien do dimittit. Sed absit ut credam ridiculum istud, omnem scilicet uentum qui ad nos ab orientis plaga uenit, oriri in oriente extremo, cum certissimum habeatur multos apud Aeolidas oriri ut prædictum est, ex quibus nonnulli in nos efflant, quos nos orientales & merito dicimus. quam ob causam salua semper reuerentia Bedæ, frustra dictum pu to eos ob longinquitatem originis suæ ad nos mutata cõplexione uenire. huic eiusdem complexionis sunt à dextris Vulturnus omnia desiccans, à sinistris uero Eurus nubes ag gregans seu generans.

De Notho uento & Euroaustro atq; Austroafro collateralibus eius filiis Astrei. Cap. LVI.

NOthus australis est uentus naturaliter frigidus & siccus, uerũ dum per tor tidam zonam ad nos ueniens transit, calorem assumit, & ab aquarũ mul titudine in meridie existente sumit humiditatem, & sic mutata natura ad nos uenit calidus & humidus, & calore suo poros terræ aperit, & humo rem ut plurimum multiplicare, & nubes & pluuias inducere consueuit.

Lib. 1. Meta. Huius formam sic describit Ouidius, Madidis Nothus euolat alis Terribilem piceã te ctus caligine uultum, Barba grauis nymbis, canis fluit unda capillis, Fronte sedent nebu læ, rorant pennæ q; sinus q; &c. Huic eiusdem complexionis à dextris est Euroauster, qui tempestates in mari generat, eo quod (ut dicit Beda) ab imo sufflet, à sinistris autem Au stroafer, quem aliqui dicunt calidum & temperatum.

De Septentrione uento & Circio collaterali eius, & filiis Astrei. Cap. LVII.

SEptentrio uentus est à plaga in qua oritur nuncupatus, nascitur enim in lo cis aquosis, & congelatis & excelsis montibus, ex quibus ad nos usq; purus flat, eo quod in locis, per quæ transitus facit, nullus ob intensum frigus re soluitur uapor. Hic aerem serenum facit, et quas excitauerat Auster pestes, re pellit & purgat. Complexione aũt cum collateralibus frigidus est & siccus. Qui enim à dextris est, Circius appellatur niuium grandinum q; productor. A sinistris aũt Aquilo est, seu Boreas, de quo latior sermo sequitur.

De Aqui-

De Aquilone seu Borea uento Astrei filio, & collaterali Septentrionis, qui genuit Zetem Calaim & Arphalicem. Cap. LVIII.

BOreas seu aquilo uētus collateralis est septentrionis, & natura sua habet nubes dissipare, & aquas colligere gelu, cuius uires & opa in psona sui loquēs describit Ouidius dicēs. Apta mihi uis est, qua tristia nubila pello, Hac freta concutio nodosa q̄ robora uerto, Induro q̄ niues, & terras grandine pulso. Idem ego cum fratres cælo sum nactus aperto, Nam mihi campus is est, tanto molimine luctor, Vt medius nostris concursibus insonet æther, Exiliant q̄ cauis elisi nubibus ignes. Idem ego cum subii conuexa foramina terræ, Suppositi q̄ ferox imis mea terga cauernis, Sollicito manes totum q̄ tremoribus orbem &c. Ex hoc plures dicuntur fabulæ. Nam Seruius dicit eum amasse Hyacinthum puerū, qui etiam ab Apolline amabatur, & quoniam cerneret amorem pueri in amorem Apollinis magis quàm in se flecti, iratus disco ludentem interemit. Prætetea dicit Ouidius eam amasse Orythiam Erichthonii regis Athenarū filiam, ac eam in coniugem postulasse. quæ cum non daretur, indignans se disposuit ad rapinam, rapuit q̄, & ex ea Zetum & Calain filios suscepit. Insuper dicit Homerus in Iliade inducens Aeneam Achilli loquentē in pugna Boream pulcherrimas Dardani adamasse equas, & ex eis equos. xii. uelocissimos suscepisse. A quibus si corticem fabularum amouerimus, aduertemus primo Boream Hyacinthum, qui flos est, & ideo puer, quia nullus diu uiuit flos, amare. hac in forma, quia forte flabat sæpissime per prata plena hyacinthis, quasi uisurus quos diligebat, uti & nos crebro uisuri uadimus quos amamus. Qui Hyacinthus & ab Apolline, id est à sole amabatur. Nam & ipse productor taliū & spectator, amator etiam dicitur, & quia taliū fotor est, & ideo ab hyacintho amari dicitur, quia unaquæq̄ res adamare uidetur, per quod ad esse deducitur, & perseuerat in esse. nam flores & alia sole agente nascuntur & uiuunt, quamdiu uiuunt. A Borea autem ideo occisus dicitur, quia Boreas horriditate sui flatus cuncta humore priuat atq̄ desiccat. Amasse eum Orythiam historia est. Dicit enim Theodontius Boream iuuenem fuisse Thracem nobilem & animosum, qui tractus fama matrimonii contracti à Thereo, qui Pandionis filiam habuerat in coniugem, cum audisset Orythiā Erichthonii Athenienſium regis formosissimā puellam esse, cupidine captus, eius petiit cōiugium, quod cum illi negaretur, ob incestum commissum à Thereo in Philomenā, quasi similis illi Boreas futurus esset, iratus captato tempore, illam rapuit anno regni Erichthonii. ix, & filios ex ea suscepit, & sic fabulæ locū & nomē iuuenis, & regno adinuenit. Equos autem Dardani à Borea genitos ideo dici arbitror, quia possibile fuit Dardanum fama bonitatis equorum eius regionis tractum misisse ibidē, & proletarios assumptisse, quibus iunctis equabus suis optimos atq̄ ueloces suscepit equos, quorū successores eius prolem semper postmodum seruauere. & hinc sumptū eos Boreæ filios extitisse.

Lib. 6. Metā

Lib. v.

De Hyacintho infra uidē circa Amyclam.

De Zete & Calai filiis Boreæ. Cap. LIX.

ZEtes & Calais filii fuere Boreæ & Orythiæ, quos testatur Ouidius cum Iasone & aliis Argonautis ad Colchos iuisse. Verum ut dicit Seruius, cum à Phineo rege Arcadiæ, qui eo quod suasione nouæ coniugis filios cæcauerat, à diis cæcatus & ipse fuerat, eī q̄ ut escas fœdarent atq̄ surriperēt, Harpyiæ obscœnæ aues fuerant appositæ. Suscepti hospitio remunerationis gratia ad expellendas aues Zetes & Calais, quoniam alati erant, missi sunt. Qui cū illas strictis gladiis persequerentur, ex Arcadia pulsas usq̄ ad insulas, quæ Plotæ appellantur, persecuti sunt. Ibi uero monitu Iris ut desisterent Iouis canes ulterius persequi, ad socios redierunt. Quæ iuuenum conuersio nomen immutauit insulis, & ubi Plotæ dicebantur, Strophades dictę sunt. nam Strophe græce, latine conuersio dicitur. Hæc ego de istis legisse memini. quid autem habeant sub uelamine fictiones, deregendum est. Dicit ergo Ouidius hos post puerilia pennas habuisse, pro quibus ego intelligo barbam & uelocitetem, quæ in adolescentia hominibus ueniūt. Circa autem allegoriā pulsatū ab his Harpyiarū, dico quod diuino munere omnes boni nascimur,

& prima mortalium coniunx bonitas, seu innocentia est, sed tandem grandiores effecti ut plurimum abiecta innocentia deprauamur, & tunc secunda superinducitur uxor, cui quis cõcupiscibilis appetitus iudicio se trahi permittit, quod in quàm pernicioſos deducat saltus, Phineus testis est, qui auri cupidine occupatus, dum auaritiæ credit, quæ secunda uxor illi fuit, filios priuat luminibus. Filii autem nostri laudabiles actus sunt, quos nũc priuamus lumine, cum illos obscœnis operibus deturpamus. Quid enim turpius agere possumus, quàm bonam mentem abiicere, ut diuitias acquiramus? Quod teste Seneca philosopho, facete Demetrius petenti cuidam libertino dixit, Facilem scilicet sibi ad diuitias uiã, quo die pœnituisset bonæ mentis. Sic & nos cæci efficimur, quando ob census desiderium nimiũ in rapinas & turpia lucra delabimur. Apponuntur enim talibus Harpyiæ fœdæ uoluctres atq; rapaces, quas ego mordaces auarorũ curas & sollicitudines intelligo, à quibus ideo auaris surripi dicuntur dapes, quia dum talibus detinentur cogitationibus, in tam grandem sui obliuionem auari ueniunt, ut etiam aliquãdo cibum sumere efficiantur immemores. seu dum auri cumulum augeri satagunt, sibiipsis cibos exenuant, & sua miseria fœdos faciunt. Argonautæ qui apud hunc hospitantur, quoniam illustres omnes iuuenes fuere, & uirtute conspicui, loco salubrium consiliorum sumendi sunt, quæ etsi ægre suscipiantur à talibus, suscipiuntur tamen aliquãdo, & suscepta loco muneris retribuunt boni inquisitionem, quæ secundum Fulgentiũ pro Zete & Calai intelligitur. Hæc autem boni, ideſt ueritatis inquisitio agit, ut canes Iouis, ideſt mordaces curæ, & alienis bonis continuis inhiantes pellantur, usq; ad Strophadas, ideſt usq; ad cõuersionem animi perquirentis bonum. quæ cõuersio esse non potest, nisi omissis uanis & concupiscentiis in uirtutes quis gressus dirigat suos, & tunc remanet à sordibus deteriorum turpiũ immunis mensa Phinei. Sanè Leontius longe breuius huius sensum expedit. Dicit enim historiam hanc, talem Phineum ditissimum fuisse regem Arcadiæ, & auarum, & mortua Steneboe coniuge, ex qua Palæmonem & Phineum susceperant filios, superinduxit Arpalicem Boreę filiam, & sororem Zeti & Calai, cuius precibus ipse filios excæcauit. quod scientes piratæ, qui Plotas insulas incolebant, quasi in defitum auxiliis & odiosum suis ob scelus commissum in filios uenere, & obsederũt eum, & machinis erectis usq; in regiam putrida sordes q; iacebant. Tandem uenientibus Zete & Calai uocatis cum longis nauibus, eum liberauerunt obsidione, piratas q; usq; ad Strophadas repulere.

a *Fabulã Phinei describit Apollonius Argonautic. lib. 2. Fuit autem filius Agenoris, ut Hellanicus ait, ut Hesiodus, Phœnicis & Cassiopeæ, nepos Agenoris, frater Cilicis, Dorycli & Atamini. Hic igitur rex Thraciæ, ut Flaccus, uel Paphlagoniæ ut alij, uxorem duxit Cleopatram ex qua genuit Orythum, & Crambin, ut Sophocles, uel ut alij Mariandinum & Thynum, quibus superinducta nouerca factum est, ut nouercæ calumnijs adductus Phineus illos excæcarit: quapropter & ipse excæcatus à Dijs, & Harpyæ cõtra eum missæ, ut hic dicitur. Tametsi uariæ ab alijs causæ afferuntur, cur excæcatus fuerit. Nam quidam excæcatum uolunt, eo quod optasset potius diu uiuere quàm uidere, alij quod insidiatus fuisset Perseo, alij quia Phrixo uiam monstrasset in Colchum. Apollonius uero, quia uaticinando cuulgasset Deorum secreta, excæcatum dicit. Occisus autem est, ut Dionysius tradit ab Hercule, cum is in solitudine liberos Phinei offendisset, comperisset q; eos calumnijs nouercæ eiectos fuisse, adduxisq; alij maiorem natu filium, patrem apud Herculem accusasse: quamobrem cum pater cum in mare præcipitaturus esset, ab Hercule prohibitũ & occisum esse. Hæc à cõmentarijs Apollonij referuntur. lib. 2. Harpyias autem immissas illi à Sole Didymus dicit, eo quod cum Iuppiter pro pœna illi optionem elegendi uitam uel cæcitatem dedisset, respondit se nolle Solem intueri. Vide comment. Odyss. M.*

b *Occisi autem Calais & Zetes ab Hercule dicuntur, siue quia nauem Argo uersus Mysiam reuertiprohibuerant, siue quia cum eo in partitione munerum, quæ Iason principibus Argonautarum distribuerat, dissenserant, siue quia pater eorum Boreas tempestate circa Cô insulam penè Herculem oppresserat. Vide comment. Apollon.*

De Arpalice

De Arpalice Boreæ filia & Phinei coniuge. Cap. LX.

ARpalices ut dicit Leontius, filia fuit Boreæ, ex qua matre non dicit. Hæc Phineo regi Arcadiæ nupta fuit, ut supra proximo patet, & infesta priuignis.

Flaccus autem non Harpalicem sororem Boreadum sed Cleopatram uocat, eamq; primam uxorem Phinei fuisse indicat, cum ait: Nempe adsunt, qui monstra fugent Aquilonia proles, Non externa mihi, nam rex ego diuitis Hebri Iunctaq; uestra meo quondam Cleopatra cubili. Cui & comment. Apollonij assentit, qui lib. 1. dicit, Phineum Cleopatram Orithyæ & Boreæ filiam primam uxorem duxisse, secundam uero Idæam filiam Dardani, quæ liberis Cleopatræ infensa, excæcare eos tentauit: seu quod alij dicunt, patrem Phineum calumnijs impulit, ut ille eos excæcaret. Didymus secundam uxorem Eurytiam uocat. In Odyss. M.

De Zephyro uento & Aphrico & Coro collateralibus eius filiis Astræi. Cap. LXI.

ZEphyrus uentus est occiduus, qui à latinis uocatur Fauonius, complexione frigidus & humidus, temperate tamen. Hyemes autē resoluit, & germina flores q; producit, & dicitur zephyrus à zeph, quod latine uita sonat. Fauonius autē, eo quod foueat germinātia, uel faueat germinibus. Flat enim suauiter & placide, & à meridie usq; in noctē, à principio ueris usq; ad æstatis finem. A dextris eius Aphricus ponitur, qui tempestuosus fulmina & tonitrua generat. A sinistris autem eius Corus, qui ut Beda dicit, in oriente nubilosum aerem facit, cum serenum faciat in occiduo. De Zephyro recitatur talis fabula. Nympham scilicet fuisse nomine Chlorin à Zephyro dilectam, & in cōiugem acceptam, eiq; ab eo in munus amoris atq; uiolatæ pudicitiæ omne ius in flores concessum. Eamq; ex Chlora Floram uocauit. Præterea refert Homerus in Iliade hunc Thyellō cōpressisse Harpyiam, & ex ea Xantum, & Balium Achillis equos suscepisse. Harū fabula tum intentio talis esse potest. Dicit Lactantius in libro diuinarum institutionū Floram fœminam magnas ex arte meretricia quęsisse opes, quarum moriens Romanū populū scripsit hæredem, parte seruata, quæ sub annuo fœnore præstaretur. ex quo scilicet fœnore uoluit, ut suus natalis dies singulis annis æditione ludorum celebraretur, qui ludi Florales, & sacra Floralia, à Flora nūcupata sunt. quod quia senatui tractu temporis flagitiosum uisum est, quum timore plebis retractare nō posset, ab ipso meretricis nomine argumentum sumi placuit, ut rei pudendæ dignitas adderetur, & inde finxerunt Floram floribus præesse, eamq; oportere ludis placare, ut fruges cum arboribus, aut uitibus bene prosperēque floterent. Quem colorem secutus Ouidius Nymphā non ignobilē Zephyro nuptā ait, & dotalicio munere ut floribus præesset accepisse à sponso. Qui ludi ut dicit Lactantius, memoriæ meretricis conueniunt. Nam omni lasciuia & uerborum licentia, quibus omnis obscœnitas effunditur, positis flagitante populo à meretricibus uestimentis, quæ ludis in illis mimorum fungebantur officio, celebrantur. Ex Thyello autem Harpyia equos suscepisse, nescio quid uelit Homerus, nisi id forte, quod apud Olisbonā externū Hispaniæ in occiduū oppidū equas facete cōsueuisse apud Plinium secūdū legimus. Quas dicit Plinius in cōcupiscentiā prolis suscipiendæ uenientes hiulco gutture cōsueuisse flantes Zephyros suscipere, & ex eis cōcipere, & parere uelocissimos equos, breui tamen æuo ualentes, & sic forsan ex equa cui nomen erat Thyello, quæ impetus seu procella interpretatur, factū est, uel ut supra de equis Dardani ex borea conceptis diximus.

Iliados P. Cæterum Homerus non Thyello, sed Podargen nominat. ξάνθον καὶ Βαλίον τὼ ἅμα πνοιῇσι τετόκτην τοὺς ἔτεκε ζεφύρῳ ἀνέμῳ ἅρπυια ποδάργη. Super quo loco cōmentarius inquit. τίνες δέ φασιν ἅρπυιαν ποδάργην ἵππον ὄνομα φορβάδος λευκοὺς πόδας ἐχούσης. Idē non Thyello inter Harpyias, sed Aello Ocypeten & Podargen nominat.

De Aloo Titanis. x. filio. Cap. LXII.

ALous ut ait Theodontius, filius fuit Titanis & Terræ, cui coniunx fuit, ut etiam Seruius asserit, Iphimedia, quam cum uiolasset Neptunus, duos ex eo peperit filios, Othum & Ephyaltē, quos Alous educauit, ut suos, & cum ix. digitis, ut dicit Seruius, singulis mensibus crescerēt, parantibus Gigantibus

bellum aduersus superos, nec ob senium Alous ad illud posset accedere, hos misit gemi-
nos adiutores, de quibus ubi de filiis Neptuni dicemus.

Duxit præterea Alous secundam uxorem Eriboam, ut apparet ex commentario Homeri.

De Pallene. xi. Titanis filio., qui genuit Mineruam. Cap. LXIII.

a PAllenem seu Pallantem unũ fuisse ex filiis Titanis dicit Paulus, insulamq; in Aegeo mari tenuisse, & à se denominasse Pallenem, hominé immanẽ & su-
peris aduersum plurimũ, cuius Lucanus meminit dicens. Pallenea Ioui mu-
tauit fulmina Cyclops. Hunc dicit idem Paulus à Minerua in bello aduersus Iouẽ facto occisum, & ob id eam Palladẽ denominatã. Et alibi dicit idem Paulus, eum ob eius sęuitiã ante bellum à Ioue fulminatũ. Sanè Theodontius ei dicit fuisse filiam no-
mine Mineruam, à qua cum illi conaretur uirginitatem surripere, occisus est.

a *Hunc Hesiodus Astræi, Persæq; fratrem facit, dicitq; ex Styge eundem genuisse, Aemulationẽ, Cõ-
tentionem, Vim, Potentiam, & nescio quos alios. In Theogon.*

De Minerua Pallantis filia. Cap. LXIIII.

MInerua ut supra proximo patet iuxta Theodontium, filia fuit Pallantis, à se ob uirginitatem tuendam occisi. Hęc ut Tullius dicit ubi de naturis deorũ, Inter plures alias Mineruas. 5. fuit, eiq; ait ab antiquis pinnata apponi talia, seu quia occiso patre uelox fuerit ad fugam, seu ob aliã causam factũ sit.

De Runco & Purpureo xii. & xiii. filiis Titanis. Cap. LXV.

aliâs Porphyrion. a RVncus & †Purpureus, ut asserit Priscianus in maiori uolumine, filii fuerũt Titanis & Terræ, quorum ait Neuium poetam meminisse aientem. Inerant signa expressa quomodo Titani bicorpores magniq; Atlantes Runcus atq; Purpureus filii terras pro terræ &c. Et Horatius in Odis, ait. Aut quid minæ

b ci Porphyrion statu. De his autem aliud legisse non memini.

Lib. 3. Od. 4. a *Fuit & Alcyoneus Purpurei (sic enim à Neuio appellatũ aiũt Porphyrionẽ) frater, cuius mẽ. Clau-
3. de rapt. pros. Alcyoneus per stagna pedes Tyrrhena cucurrit. Hos antesignanos gigantũ fuisse ferũt,
illisq; à matre datũ, ut donec eam tangerent, inuicti forent. Mineruæ tamẽ cõsilio sublimes demitt sunt,
ex his Alcyoneus Herculis telis confossus est, ut est apud Lycophronẽ, cuius filiæ, quas septem numerant
ob patris mortem in mare præcipitãtes se, ab Amphitrite in Alcyones mutatæ sunt, ut quibusdã placet.
Harum nomina Egesander hæc ponit, Phosoniam, Authen, Methonen, Alcippen, Pallenen, Asterien &
b Drimo. Hæc Ian. Parrhas. in Claud. Ex quo loco dubito an hic quoq; pro Runco Rhœtus legendũ
sit, Ita enim apud Hor. sequitur. Quid Rhœtus, eualsisq; truncis Enceladus iaculator audax. Est tamẽ &
Runcina Dea ueterũ Roman. quæ rũcationi præerat, hoc est euellendis & extirpandis inutilib. herbis.*

De Lycaone. xiiii. Titanis filio qui genuit Calisthonem, Cap. LXVI.

LYcaonem Arcadiæ regem dicit Theodontius, quod nusquã alibi legi, filiũ fuisse Titanis & Terræ, seu ob splendorem regiũ, seu ob insigne aliquod faci-
nus. seu quod potius credo, quia nequã fuit homo & deorũ spretor atq; ui-
lipensor, sicut plurimũ legimus fuisse Titanes. Ex eo aũt talẽ refert Ouidius
Lib. 1. Meta. fabulã. Cum ascendisset in cælũ mortaliũ clamor quoniã omnia male age-
rentur in terris, uoluit Iuppiter experiri pręsentia, & forma hominis sumpta deuenit in re-
giam Lycaonis, egitq; ut aduerterent populi, quia deus esset in terris. qui cum sacris operã
b darent, à Lycaone risi sunt omnes. Qui tamen ut experiret, nũquid ut dicebatur, hospes
suus Iuppiter esset, cõspirasseq; in nocturnã eius necem, nec peregisse potuisset, ad aliud
facinus repente intendit animũ, & occiso ex obsidibus Molossorũ uno, undis partim,
partimq; prunis excoqui iussit, & illũ comedendũ Ioui apposuit. Qui cum cognouisset
scelus, spreuisseq; cibum, ignem in regiam Lycaonis iniecit, & abiit. Lycaon aũt territus,
abiit in syluas & in lupum uersus, morem rapinæ pristinum seruare cœpit, in greges
sæuiens sanguinis auiditate. Sub hac fabula historiam esse talem dicebat Leontius. Fuit
olim inter Epiros, ex quibus aliqui postea à Molosso Pyrrhi filio Molossi dicti sunt, & Pe-
lasgos, qui postea Arcades, contouersia. de qua cum in concordiam itum esset, perit

Lycaon

Lycaon, qui tunc præerat Pelasgis, ut sibi in robur initæ concordiæ daretur saltem obses unus ab Epiris, eo quod ab eis fuisset primitus exorta discordia. Cui à Molossis usq; ad certum tempus iuuenis unus ex nobilioribus cõcessus est. Qui cum non remitteretur in termino à Lycaone, per legatos gentis suæ requisitus est. Lycaon autem, seu quia superbe requisitus uideretur, seu ob aliam causam turbatus, eo quod pessimus esset homo, & inflati animi, respondit legatis se in sequenti die obsidem redditurum, iussitq; in mane sequenti secum in conuiuio essent, & clàm obside occiso atq; decocto, legatis aliisq; conuiuantibus iussit apponi. Erat forte inter eos epulans iuuenis adhuc Lysania, is qui postea Iuppiter dictus est, homo ea tẽpestate apud Arcades existimationis permaximæ, qui cum membra humana nouisset, eiectis mensis turbatus atrocitate facinoris prosiliuit in publicum, & in Lycaonem sibi fauentibus populatibus omnibus euestigio conspirauit, & congregatis uiribus eum traxit in pugnam, superatumq; regno priuauit. Lycaon autem deiectus exul & inops cum paucis fugit in syluas, & cœpit itineribus insidiari & rapto uiuere, quod fabulæ locum dedit, quod in lupum uersus sit. nam si rite uelimus inspicere, nulli dubiũ esse debet, quin quàm cito ad auaritiam & rapinã mentẽ apponimus, humanitate exuti, lupum euestigio induamus, atque tamdiu perseueramus in lupum, quamdiu talis appetitus perseuerat in nobis, humana tantum reseruata effigie. Dicebat insuper idem Leontius, alios affirmare Lycaonem in uerum lupum fuisse conuersum, asserentibus talibus in Arcadia lacum fore, quem si quis transnatasset, ilico trãsformaba tur in lupum, & si à carnibus abstinuisset humanis, & anno. ix. trãsacto lacum eundem iterum transnatasset, ei forma pristina reddebatur. Quod sciens Lycaon, & plurimum iam Iouis timens atq; suorum, & ob suam perfidiam ignorans quò satis tutam posset habere latebram, ad expectandum absq; suspicione uitæ rei exitum, lacum transnatauit, & uerus lupus effectus inter alia eiusdem speciei animalia habitauit in syluis, relicta filia unica uirgine Calisthone. Præterea scribit Plinius in lib. naturalis historiæ, bellorum indicias huius Lycaonis inuentum fuisse, ludorumq; gymnicorũ in Arcadia. *Mem. huius rei Plin. lib. 8. cap. 22.* *Lib. 7. cap. 56.*

De Calisthone filia Lycaonis, & matre Arcadis. Cap. LXVII.

Alistho filia fuit Lycaonis, ut satis per Ouidium patet. Hęc ut scribit Paulus, a iam patre fugato inter rerum tumultum adhuc uirgo, regiam exiuit, & aufugit ad nemora, ubi se uirginibus Dianæ dicatis sociam iunxit, apud quas à Ioue in habitu transformato Dianę oppressa est, & cum turgescente utero appareret crimen, pulsa peperit Arcadem. De quibus ambobus plene infra ubi de Arcade dicetur, & ea potissime, quę à Leontio de fictione relata sunt. Sane hæc plures est appellata nominibus, nam græce Arctos dicitur, quod latine sonat ursa. Pręterea & Helice dicitur à gyri circuitione, nam græce helici dicuntur gyri. Nuncupat etiam Cynosura, quod nomen ante fuerũt duo nomina. Cynos scilicet, quod sonat latine canis. Nam imago cælestis, quæ postea ursa dicta est canis dicebatur, & forte adhuc apud quosdam dicitur. & uros, quod latine bos syluestris sonat. nam & eodem nomine dicta est, propter eleuatam caudam ad semicirculi formam, quod magis ad syluestrẽ bouem spectat, quàm ad canem faciat, aut ursam. Nam sicut dicitur, fert syluestris bos caudam eleuatam, ut semicirculũ facere uideatur. Appellatur & Phœnix, sic uolente Thalete inuentore, qui Phœnix & ipse fuit, seu quia Phœnices, qui instructissimi fuere nautæ, ea in nauigatione primi sunt usi. Dicitur & Septentrio, quod etiam Arcadi, seu maiori ursæ nomen est, eo quod à septem denotetur stellis, nam trion seu teron stella interpretatur. b

a *Fab. describit Ouid. lib. 2. Meta. additq; Iunonem à Tethye precibus impetrasse, ne Calisto & filius postquam sydera facti essent, Oceano ceu cætera solent, lauarẽtur, quod ad altitudinem cæli et loci ubi cæstellæ sitæ sunt pertinet. Sunt tamen, qui hæc duo sydera quæ arcti appellantur, Nymphas & Iouis nutrices fuisse dicant. De quibus uide Higinium, qui uarias multorũ authorũ de his sententias collegit. Cæterum confundit hoc loco Bocatius nomina, & quæ Vrsæ minoris propria sunt, ea maiori attribuit. Nam Calisto seu Vrsa maior proprie his nominibus appellatur. Elice fortasse ea ratione qua hic dicit,*

quod maiori, quàm minor Vrſa gyro circũagitur. Nam & Homerus ἕλικας & εἰλίποδας boues ab inflexione crurũ, ut pluribus uidetur, appellauit. ἅμαξα, quod currus figuram refert. Sic enim Iliad. Σ. ἄρκτον θ' ἣν καὶ ἅμαξαν ἐπίκλησιν καλέουσι. Cynoſura aũt & Phœnice minoris Vrſæ nomina ſunt, quod ſydus ex Arcade Caliſtûs filio factum eſt. Cynoſura autem non à bobus: namea barbara compoſitio foret, ſed quod κυνὸς οὐρὰν, hoc eſt caudam canis inflexam refert (ſic enim exponit commentarius Homeri quoq;) dicitur. Phœnice, uel quod à Thale qui Phœnix natione erat (ut Higinio placet. Nam alij ad Mileſium referunt) poſtea inuenta ſit, uel quia Phœnices ſecundũ eum curſus & naues regant, cum reliqui Græci, ſecundum Vrſum maiorem nauigent, ut eſt apud Aratum & Ouid. in Triſt. Magna minorq; feræ, quorum regis altera Graias, Altera Sidonias, utraq; ſicca ratis.

b Non uidetur Bocatius Gellium uel Varronem legiſſe, alioqui triones non ſtellas, ſed boues reddidiſſet. Septẽtriones enim dicũtur, quod ſeptẽ ſtellæ figurã iũctorũ Trionũ, ideſt, boum referũt, ſeu quia ita ſunt ſitæ, ut ternæ ſtellæ pximæ quæq; inter ſe faciãt trigona ideſt triquetras figuras. Vi. Gel. li. 2. c. xxi.

De Gigantibus ex ſanguine Titanorum procreatis. Cap. LXVIII.

Lib. 1. Meta.

GIgantes, ut Paulus & Theodontius teſtantur, nati ſunt ex ſanguine Titanorum & terra, quod etiam teſtari uidetur Ouidius in maiori uolumine, ubi dicit. O bruta mole ſua cũ corpora dira iacerent. Et infra per ſex uerſus. Hos Theodontius dicit pedes anguium habuiſſe, & bellum mouiſſe Ioui, utpatres fecerant. Verũ nil auſos, donec Aegla ſpecioſiſſima mulierũ, & coniunx Panis à terra matre eorum cęlaretur in ſpecu. qua occultata extemplo in deos fecere impetum, atq; eos adeo terruere, ut in Aegyptum uſq; formis mutatis expellerent, de quibus ſic

Lib. 5. Meta. dicit Ouidius. Emiſſum q; ima de ſede Typhoea terræ Cęlitibus feciſſe metum, cũctos q; dediſſe Terga fugæ, donec feſſos Aegyptia tellus Ceperat, & ſeptem diſcretus in hoſtia Nilus. Huc quoq; terrigenam ueniſſe Typhoea narrat, Et ſe mentitis ſuperos cælaſſe figuris. Dux q; gregis dixit fit Iuppiter, unde recuruis Nũc quoq; formatus Libys cum cornibus Hammon. Delius in coruo eſt, proles Semeleia capro, Fele ſoror Phœbi, niuea Saturnia uacca, Piſce Venus latuit, Cyllenius ibidis ales &c. Verum in aliquibus Theodontius & Ouidius diſſentire uidentur, cum Theodõtius dicat à gigantibus hoc factũ, & Ouidius dicat Typhoeum ex imo terræ ueniſſe atq; feciſſe. Præterea & in formis deorum. Nam dicit Theodontius Iouem in aquilam uerſum, Cybelem in merulam, Venerem in anguilam. Pana autem ſe in fluuium ferè totum deieciſſe. Superiorem uero partem quæ remã-

a ſit in ripa, in hircum mutatam dicit, quæ intrauit fluuiũ, in piſcem, ex qua figura poſtea Iouem capricornum ſignum feciſſe dicit. Tandem Iouem afferit oraculo habuiſſe, ſi uictoriam uellet, clypeũ ex Aegla Panis coniuge tegeret, & caput ſuũ Gorgone. Quo facto

b præſente Pallade fugati ſunt, atq; obruti gigantes, & apud inferos à Ioue detruſi. Multa his dictis ſuperdicenda ueniunt, ſi fictionũ uelimus ambages reſoluere. Sed ante omnia non omnino fictum eſt fuiſſe gigantes, ideſt homines forma, ſeu ſtatura ultra modum cæteros excedentes, imò conſtat eſſe uerißimum, & liquido his diebus apud Drepanum Siciliæ oppidum fortuitus demonſtrauit euentus. Nam cum in radicibus montis, qui ſupereminet Drepano, haud longe ab oppido, nonnulli agreſtes ad conſtruendã paſtoralem domum fundamenta foderent, apparuit cauetnę cuiuſdam introitus. quem cum uiſuri quidnam intus eſſet, faculis incenſis foſſores intraſſent auidi, antrum ſummæ altitudinis atq; amplitudinis inuenere. per quod incedentes in oppoſitum introitus ingentis magnitudinis ſedentem uiderũt hominem, ex quo terrefacti repente fugam arripientes exiuere antrum, nec ante tenuere curſum, quàm in oppidum deueniſſent occurrentibus quid uiderant nunciantes. Mirabundi autem ciues uiſuri quidnam mali hoc eſſet, incenſis funalibus armiſq; ſumptis, quaſi in hoſtem unanimes exiuere ciuitatem, & ultra trecentos intrauere ſpecum, uiderunt q; non minus quàm primi ſtupidi quem terrebant uillici. Tandem proximiores facti, poſtquam non uiuum eſſe hominem norunt, uiderunt ſedentem quendam in ſede, & ſiniſtra manu innixum baculo tantæ altitudinis atq; groſſitiei, ut excederet quemcunq; prægrandis nauigii malum, ſic & hominem

inuiſæ

inuisæ atq; inauditę amplitudinis, nulla ex parte corrosum aut diminutũ. Et cum ex eis unus porrecta manu tetigisset stantẽ malum, euestigio malus solutus in cinerem corruit, remansitq; ueste nudatus baculus alter plumbeus ad manũ usq; tenentis ascendẽs. & ut satis aduerterunt, plumbũ erat ad augendũ grauedinẽ malo infusum, quod postea pon dерantes asserunt qui uiderunt fuisse ponderis. 15. † cantariorum Drepanensium, quorum unusquisq; põderis est librarum communiũ centũ. Demum hominis statura tacta æque corruit, & in puluerem omnis ferè uersa est. Quem quum nonnulli tractarent ma nibus, tres dentes adhuc solidi comperti sunt mõstruosæ grandiciei. ponderis autẽ erant rum rotulorũ, idest centum communiũ unciarum. Quos Drepanites in testimonium comperti gigantis, & sempiternam posteritati memoriam, filo alligauere ferreo, & suspẽ dẽte in quadam ciuitatis ecclesia in honorẽ annunciatæ uirginis edita, & eiusdem titulo insignita. Præterea & partem cranei anterioré inuenere firmissimã adhuc, & pluriũ fru menũ modiorũ capacẽ. Sic & os alterius cruris, cuius etsi ob annositatẽ nimiã in putre dinem pars deuenisset, perceptũ tamẽ in reliquo est ab his, qui totam hominis altitudinẽ ad mensurã cuiusq; minimi ossis nouere, eum fuisse magnitudinis ducẽtorũ cubitorũ uel amplius. Suspicatumq; est à quibusdã ex prudentioribus hunc fuisse Erycem loci po tentissimũ regem Butis & Veneris filiũ ab Hercule occisum, & in eodẽ monte cõditum. Quidã autem arbitrantur Entellum, qui olim in funebribus ludis ab Aenea pro Anchi sepatre editis pugno taurũ occiderat. Alii uero unũ ex Cyclopibus, & potissime Polyphe mum, de quo multa Homerus, & post eum Virgilius, ut patet circa finẽ tertii lib. Aenei dos. Fuere igitur ingentis staturę gigantes, quod & sacra testatur pagina, ex quibus etsi nõ huius tam mirandæ magnitudinis fuerint, duo saltem in eadẽ nuncupanť, Nembroth scilicet, qui turrim in deũ excogitauit, & Goliath Philisteus à Dauid funda & lapidibus superatus. Hos tales Iosephus uir alioquin circũspectus & eruditus existimauit, ut ipse in libro antiquitatis Iudaicę scribit, ab angelis dei mulieribus mortalibus coeũtibus procre ati, quod edepol ridiculum est, cum ingentium corporũ causa sint sydera cælíq; reuolu tio certa, qua etiam quo nostro factum est, quod aliqui ferè caput omne, uel amplius pro ceritate excederent etiam magnos corpore uiros. Sanè de his ego poetas nunc puto locu tos, si mites fuerunt homines & humane uiuentes. Sed de his de quibus uidetur intelli gere in Saturnaliorum lib. Macro. ubi dicit. Gigantes autem quid aliud credendũ est fuisse, quàm hominum quandã impiam gentem, deos negantem, & ideo existimatam deum pellere de cælesti sede uoluisse. Horum pedes in draconũ uolumina desinebant, quod significat nil eos rectum, nil superum cogitasse, totius uitæ eorum gressu atq; pro cessu in infernа mergentes &c. Huiusmodi ergo homines ex sanguine Titanorum & ter ra productos fuisse, non debet extraneum apparere homini erudito, cum persæpe similis oriatur ex simili, & ob hoc Titanorum superborum hominum rite superbos omnes ho mines si non ex sanguine, saltem ex moribus seu uitio filios possumus nũcupare. Quo rum etiam nulla rectius dici mater potest quàm terra, iam à Macrobio ratione monstra ta. tales scilicet nil superum, idest cæleste, nil sanctum, nil iustum cogitant, omnis uitæ eorum progressus ad terrena & inferiora demergitur. Attamen hos tales, seu quos tales appellamus, bellum habuisse cum Ioue homine Cretensium rege non omnino fabulo sum est. Constat enim ex historiis antiquis, Iouem duo insignia gessisse bella. primum cum Titanis, ut parentes uinculis detentos liberaret. secundum cum ipso patre suo Satur no, mortem eius testante Lactantio, moliente, & hoc giganteũ bellum dictũ est, & secun dum quosdam apud Phlegram Thessaliæ agrũ cõflictum est, & uictus atq; superatus Sa turnus. Quod autem oraculo Aeglæ corio clypeum tegere illi imperatũ sit, & caput suũ Gorgone, & Aegles à terra in specu abscõdita, intelligo quia subsidio gregũ & armẽtorũ in quibus cõsistebant substãtiæ ueterũ, quæ per Aeglã, quod idem sonat q̃d capra, intel liguntť & agrorũ fructus, quos accipio pro Gorgone, sumptus bellorũ maximi substẽta ti sunt, et sic Iouis clypeũ tectũ, id est defensionẽ habitã, et caput coopertũ, id est cõsiliis ad

Centenario rum, f.

Mythologia, Lib. 1, c. 24.

c

d

opportuna fulcitũ. His autem ceſſantibus ſcilicet fructibus ſubſtantiarum Aegle dicitur abſcondita, & tunc audẽt hoſtes in hoſtes inſurgere quaſi aduerſus inermem. Tantum his exiſtẽtibus & Pallade, quę pro militari diſciplina intelligenda eſt hic, in uictoria itur. Quod autem in infernũ merſi ſint, humiliari atq; deiici ſuperborum proteruiã oſtendere uoluere fingentes. Huic tamen bello gigantum multa ſuperadduntur hic non appoſita, eos ſcilicet montes montibus impoſuiſſe ut in cælum aſcenderent, & alia quædã feciſſe, quę referenda ſunt ad actus bellantium. Erigunt quidem arces & imponunt montibus turres, ut cælum, ideſt regnum hoſtis occupent, quę omnia tandem à uictore deiiciuntur, ut à Ioue factum eſt. De hoc gigantum bello atq; ſuperùm uidebatur Varro aliter opinari. Dicebat enim hoc fuiſſe cum ceſſaſſet diluuium, dicens aliquos in diluuio cum utenſilibus omnibus confugiſſe in montes, qui laceſſiti poſtea bello ab aliis, qui de aliis deſcenderant montibus tanquam ſuperiores uenientes facile repellebant. Vnde fictum eſt ſuperiores deos eſſe, inferiores uero terrigenas. & quia ex uallibus ad ſummũ tendentes, præmiſſo pectore quaſi reptare uidentur more ſerpentum, inde dictum eſt eos ſerpentum habuiſſe pedes. Quod autem metu Typhœi in Aegyptum mutatis formis aufugerint dii, aliud ſentit, quàm hiſtoria uel mortalitas. Nam pro Typhœo, qui terræ fuit filius, terra ipſa intelligenda eſt, & potiſſime ea pars, quæ à nobis ſeptentrionalibus incolitur, à qua dii, ideſt Sol, per quem (ut Macrobio placet in libro Saturnaliorum) reliqua deorum multitudo intelligenda eſt. tunc fugiunt quãdo ab æquinoctio autumnali neceſſus antarcticum polum ſol incipit declinare, quia tunc elõgatur à terra ſol, ſcilicet à regione noſtra qui ſeptentrionales ſumus, & tendit in Aegyptum, ideſt in auſtrum ſeu ad regiones auſtrales. Deos autem formas mutaſſe, forte potius ad ornatum fictionis appoſitum eſt, quàm ob aliam cauſam. Nam ut dicit Auguſtinus ubi de ciuitate dei, Non omnia quæ geſta narrantur, aliquid etiam ſignificare putanda ſunt, ſed propter illa quæ aliquid ſignificant, & ea quæ nihil ſignificant attexerunt. Solo enim uomere terra proſcinditur. ſed ut hoc fieri poſſit, etiã cætera aratri mẽbra ſunt neceſſaria. Et ſoli nerui in cithara. In compagibus organorum, quæ non percutiuntur à canentibus, ſed ea quę percuſſa reſonant, huic connectuntur. Hæc Auguſtinus. Et ob id eſto ad intentũ minime ſpectaret, ne uideamur euitaſſe laborem, quid in illis formis ſenſiſſe potuerint, annectamus. Dicit ergo Ouidius, Iouem mutatum in arietem, ut in hoc Iouis naturam demonſtret.

Aries. Eſt autem aries manſuetum & benignum animal, nemini ſi in quiete ſua permittatur infeſtum. Præterea utile plurimum. nam ad procreandam prolem maximo pecudũ gregi ſolus ſufficit, & inſuper nõ ſolum uir gregis eſt, ſed dux etiam. nam ſi abſit paſtor, ipſe ſe paſtorem pecori præuium offert, illudq; itinere recto reducit in caulas. Quæ Ioui cõuenire uidentur in alia multa. Eſt enim planeta benignus & mitis, niſi coniunctione alterius deprauetur &c. Eſt ſimiliter utilis, quia maturos fœtus mulierum mouet ad exitum & emittit in lucem, omnesq; iuuat ut ipſum nomen ſonat. ſic & dux gregis, ideſt rex & dominus deorum, ut omnis gentilitius error affirmat. Solem autem ideo in corũ ueſum reor, ut æque ex proprietatibus ſolis demõſtretur una. Coruum autem habere uim

Corvus. quandam præſagiendi credidere ueteres, & ideo quia ſol diuinationis dictus eſt deus, ut ubi de Apolline dicetur, eidem coruum conſecrauere, qui ut dicit Fulgentius, ſolus inter aues habet. lxiiii. uocis mutationes, quam ob cauſam auguribus antiquis erat in auguriis captandis auis gratiſſima. Bacchum in capram mutatũ, hyemali tempori conuenit,

Capra. nam uinum ideſt Bacchus à frigore hyemis coactum in ſe uires colligit ſuas. & cum minoris uideatur uirtutis quàm ſit, agente frigore facilius potatur à ſtultis. Verũ poſtquam potatũ eſt, calore auctum ſtomachi extẽditur, & more hirci ad ſublimiora tendit, agitq; ut calefacti homines animoſiores efficiantur, & ad celſiora cõtendant. Quod autẽ luna

Feles. in Felem, ideſt in damam mutata ſit, ut eius deſignetur uelocitas dictum eſt, cum ſit damma uelociſſimum animal, nec illi ad defenſionẽ ſui telum aliud quàm fuga cõceſſum ſit

sit à natura, & sic luna inter planetas uelocissima est. Iunonẽ autem in candidã mutatã uaccam ideo uoluere, quia uacca fertile sit animal, & sic terra, quam Iunonẽ aliquando uolunt, & ideo candida, quia niuibus hyeme tegatur. Quod Venus piscis effecta sit, eius grandis humiditas, seu quod humiditate uigeat Venus oftẽditur. Mercurius autem ibis factus dicitur, eo quod ciconia sociabilis auis sit, ex quo Mercurii conuenientia cum ornibus designatur, & uti serpentum hostis ciconia est, sic astutiarũ dissipator Mercurius. Secundum autem Theodontium Iuppiter in aquilam uersus est, ut per aquilam, quę alius cęteris auibus uolat, eius sublimes intelligantur effectus. Cybelem uero in merulam ideo uersam puto, quia cum terra sit, & merula sit auis uolans continue circa terram, ut terra per merulam designetur. Per anguillam autem in quã Venerem uersam dicit, eius Veneris lubricum accipiendũ est. Per Pana autem in hircum in superiori sui parte uersum, & in piscem in inferiori, intelligo orbem totum cui natura rerum, ideſt Pan pręest, & qui superiori parte ideſt terra, quæ aqua superior est, & hircos & animalia cætera pascit: in inferiori autẽ parte ideſt aqua, ideo pisces producat & nutriat. Sed cum iam omnis Titania proles expedita sit, libello huic finem etiam faciemus.

Vacca. Piscis. Ibis.

a Addant alij Pana concham marinã personuisse sub initium eius prælij, & hostibus Titanibus eo sonitu terrore, qui inde θωρικὸς dicitur iniecto, moram tam diu fecisse, dum reliqui Dij ad pugnã sese expedirent. Quidam etiam in uniuersum fugasse hostes Pana tradunt: de qua re copiose Politianus in Miscel. Cap. 28. & Erasm. in prouerbio Panicus casus. De hac re uide Higinium, uariant enim authores, cum quidam Aegipanem cum quo Iuppiter in Creta nutritus fuit, esse uelint.

b Alij non pellem Aegles, sed corium capræ Amalthææ id fuisse aiunt, quo Iouis scutum intectũ fuit, & hinc αἰγὶς dicta uocatam, & Iouem ipsum Aegiochum: uide comment. Homer. Iliad. O. super dictione αἰγίδ. Et Lactant lib. 1. de falſ. Rel. Cap. 21.

c Gigantomachia ab Hesiodo in Theogonia & Claudiano, à quo tamen cœpta duntaxat non absoluta est, & Ouidio in 5. Meta. describitur. In qua præcipuam operam nauarunt Hercules, Pan, Bacchus, & Pallas, Militaria dona retulerũt Asinæ Sileni, qui ob hoc inter sydera collocati, ut est apud Aratũ, & Ara, in qua confœderatio deorũ facta est, quæ ipsa quoq; in cælum relata. Deinde Styx, quæ meruit, ut Dij deinceps per eam iusiurandum facerent, & Panis tumultus, ac figuræ terrificæ, unde postea Capricorni sydus in cælo constitutum est. Gigantum sedes ait Didymus, in Tartesio fuit, unde & in bellum processerunt. Deinde autem uicti in tartarum depulsi sunt, ibiq; imperium in eos Saturno datũ est. Præterea Ophion ex ijs quidã fuit, cui Iuppiter saxum ingens seu montem imposuit, qui ab eodẽ Ophioneus dictus est. Idem author.

d Nobilis & Phlegreus campus ex hac pugna, in eo enim commissa dicitur, ut etiam Solinus testatur Cap. 14. qui ait enormia adhuc ossa ibi uideri, quoties nimbis torrentes excitantur.

e Gigantum multa ac uaria nomina collegit, Ian. Parrasius in 3. lib. de Rapt. Pros. Claudian. cuius uerba huc apposui. Gigantũ qui terra matre nati dicuntur, præter quos ante diximus, nomina hæc sunt. Cinnus Cæi frater, à quo Thessaliæ ciuitas Cinna, ut placet Stephano. Almops Neptuni & Athamantidos Helles filius, à quo Macedoniæ pars Almopia, cuius in Cassandra Lycophrõ meminit. Polybotes, in quem Neptunus eius montis qui Prion apud Con insulam dicitur, abrupti frustũ pro telo coniecit, unde Nisyros insula nata creditur: & quem Proserpina sustulit Besbicos, à quo cognominis insula prope Cyzicum, ut inquit Agathocles. Itẽ Celadon, quem. 1. Gigãtidos Dionysius celebrat, & Athos à quo Thraciæ mons Athos, ut Nicander in Europæ 5. refert. Quumq; à singulis penè Gigantibus appellationẽ loca sortita sint, facile adducor, ut inde quoq; Mimanti nomẽ hæsisse credã. Recensentur in Gigantomachia à Claud. Pelorus, Damasor, Echion, & Palleneus, &c. Hæc ille. Cæterũ de Mimante, de quo hic dubitat, nos supra ex Didymo in. 3. Odyss. adnotauimus. Fuit & Asius ex Gigantibus, quem Mercurius, quia Bacchum capram in Bardynen fluuium Syriæ deiecisset, captum atq; domitum excoriauit.

Libri quarti finis

Et Iouis in quinto soboles sed Dardanus extra.

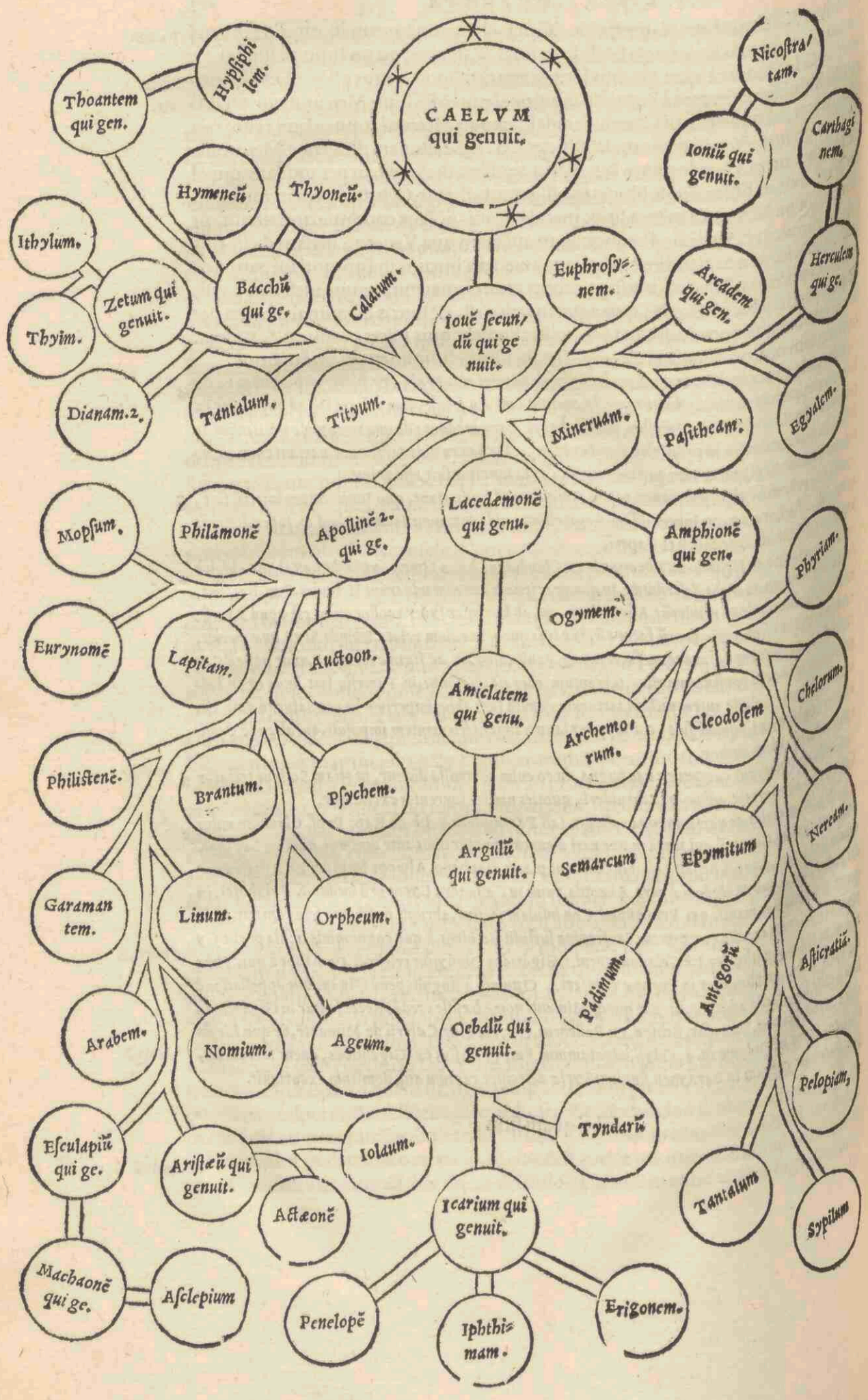

GENEALOGIAE DEORVM GENTILIVM LIBER QVINTVS.

ONDVM plene finieram ſuperbam Titanis prolem in medium trahere, & ecce qui adeo circa principium impetuoſe ab imo uſq; commouerant æquora, quaſi in antrum Aeoli reuocati imperio abiiſſent, uenti quieuere omnes, & turgidum hactenus uelum, languidum exhauſtuḿq; adhæſit malo. Quod ego perſpectans aduerti ilico, quia eſſet paululum quieſcendum, nec mirum, quod ſi fulminando Iuppiter fatigatus eſt de me, ſcribendo ſceleſti generis elatos mores poterit arbitrari diſcretus. Progredior igitur in littus, conſcendo tumulum uiſurus, quò nam me libens liquiſſet ſpiritus, duḿq; in circuitu oculos uoluo, Atticum ſub pedibus habere ſolum cognoui, auiduśq; in circuitu cuncta paſſim uidere, non ordine certo intuebar, quinimmo ut memoria repræſentabat præterita, ſic nunc huc, nunc illuc oculos impellebam. & ſummos primo aliquantulum Arcadum montium conſideraui uertices, & nemoroſa decliua, mecum dicens, Hos incoluit Mercurius puer, per illa ducebat Diana choros, diſcurrebat Atlas & paruus adhuc Parthenopeus conſueuit agitare ceruos, in illis Caliſtho latuit uirgo. Inde repente reuolutus in littus aſpexi, non dicam Athenas, ſed earum dum ferè conſumptum paruuḿq; ueſtigium intuerer, riſi noſtræ mortalitatis inſana iudicia, quibus decepta uetuſtas, dum illas futuras perennes arbitraretur, primo deos in litem nominis imponendi traxit. Inde eas uocauit eorum ſententia immortales. nunc paucis elapſis ſeculis, ruinis ſuum finem ueniſſe teſtantur. In mortem profecto nos & noſtra corruunt omnia celeri paſſu. Attamen quantuncumq; exinanita ciuitas, immo potius ciuitatis buſtum eſſet, memorari cœpi quanta philoſophorum, atq; poetarum lucubrationis potentia, quanto ſtudiorum omnium decore, quanta regum ducuḿq; gloria, quanta inſignibus omnia ſub turpi ruinarum tam templorum quàm ædium tumulo deiecta iacere. Ab hac tandem me conſideratione retorſit biceps ferè in conſpectu poſitus Parnaſus plurimo celebris carmine, & uatum redolens laureis, atq; uetuſtiſſimum & ſuaue muſarũ hoſpitium, quem dum quadam mentis uenerationè cõſpicerem, & deſerto fonti Caſtalio comparerer, uidi antiqui hoſtis decipulam ueterem, antrum ſcilicet Apollinis Delphici, ex quo prodeuntes ambages, & perplexa reſponſa in ſe, tanquam in charibdim cunctia ſorbentem, & in barathrum perditionis perpetuę dimittentem, tandiu gentilium infelices animas contraxere. tamen mutum & elinguem non aureis ornatum ſtatuis, nõ preciosis coruſcum lapidibus, ſed uaria ferè totum ſerpentium radicum circumplexione contectum, ſic ſacro uolente lumine, quod non implicitis uocibus, ſed ſanctorum, qui à ſeculo ſunt prophetarum eius futuris, ſacra myſteria expectatæ ſalutis eleganti patefecit eloquio. Ab hac in Thebas Bœotias haud longinquas loco ſe flexit intentio, quas apud dũ inter ruinarũ tumulos, & ingentia ueterũ ędificia turpi lapſu ſqualẽtia, Bacchi & Herculis oculo mentis exquiro cunabula, tetrus odor tabis illiſi in ſaxum Learchi, truncati Penthei, diſcerpti Actęonis, & germanorum uulnerũ me in partẽ impulit alterã. Et in Lacedęmoniã uſq; protendens aciem, ne dum Agamẽnonias arces, & execrabilem decorẽ Helenæ, ſacraśq; Lycurgi leges cernerẽ, & imperii ptęgrãdis inſignia, ſed uix locus ubi cõſederit oculus alter Græciæ cognoſcere potui, & ob id in excedentẽ ferè ſydera Corinthiam arcẽ oculos dedi, Lacedęmonis memor, & Siſyphi. Sed quid multa? Dum ſic diſtrahor clementiſſime princeps, ſenſi reſtaurari uires, quas pridianus labor obtuderat, & mẽ

& me ad cœptum reuocari iter ab aura tenui, quamobrem omisso tumulo, quasi futuri itineris præmonitus, paruam reintraui nauiculã, & eius inuocato nomine, qui iamdudum in suaue uinum insipidas uertit aquas in Chana, secundi Iouis insignem scripturus prolem, flatibus uelum dedi.

De Ioue secundo Cæli nono filio, qui genuit filios quindecim, quorum prima Diana, secundus Apollo, tertius Tityus, quartus Bacchus, quintus Amphion, sextus Zethus, septimus Calathus, octaua Pasythea, nona Egiales, decima Euphrosyne, undecimus Lacedæmon, duodecimus Tantalus, tertiusdecimus Hercules, quartadecima Minerua, quintus decimus Arcas. Cap. I.

SVpra de Cælo libro tertio dictum est, cuius fuisse filium Iouem secundũ statuit Tullius in libro de naturis deorum, eumq; dicit in Arcadia natũ, ex qua tamen matre non dicit. Huius & si credã grandia fuisse facinora, absq; quibus non potuisset tam insigne meruisse cognomen, pauca tamẽ ad nos usq; phama, seu ueterũ monimenta duxere. & si qua forsan pertenere, non satis certum est an sua, an potius primi, uel tertii fuerint Iouis. Verum quæ pauca huius fuisse Theodontius asserit, explicabo. Vult igitur Theodontius hunc insignem fuisse hominem, primo apud suos, & ibidem ob apposita à Lycaone Arcadum rege in conuiuio humana membra, Lycaonem uicisse prelio, regnoq; priuasse, & tunc primo cœpisse uocari Iouem ob iustam de iniquo rege ultionem sumptam. Hunc tamen Leontius Lysiniam supra, ubi de Lycaone, uocat, quem primum fuisse Iouem, & Athenienſium regem diximus. Et ob id quid dicam non habeo, nisi ut istas adeo inter se discrepantes opiniones prudentior me, si queat in concordiam redigat. Post hæc dicit Theodontius hunc Athenas transtulisse, & ibidem in culmine fuisse permaximo. Et ob stuprata Latonã, aduersus Ceum ingens habuisse bellum, eoq; superato maxima cum gloria Athenas rediisse, Iouiq; primo bouem immolasse, & multa ad laudabilẽ ciuitatẽ spectantia apud Athenienses instituisse, quibus agentibus causis, Iuppiter communi hominum consensu uocatus est. de tempore non constat. Sunt tamen qui credant eum Cecropem Athenẽsium regem primum fuisse, sed ab hoc uulgata discordat opinio, cum Cecrops fuerit Aegyptius, & Iuppiter Arcas. Alii uero antiquiorem dicunt, nec tamen ullus præfixum tempus apponit, & ideo omittamus.

De Diana prima Iouis secundi filia. Cap. II

a DIana omnium ferè testimonio poetarum, Iouis & Latonæ fuit filia, & eodem partu cum Apolline edita, ut supra ubi de Latona monstratũ est. Hanc ueteres insignem uirginitate perpetua uoluere, & quoniam spreto hominũ consortio syluas inhabitaret, uenationibusq; uacaret, eam arcu pharetrãq; accinctam descripsere, & nemorum montiumq; dixere deam, currũq; uti uoluere, à ceruis albis tracto, & nympharum societate atq; officiis & obsequio uti. Quod Lib.3. Claudianus ubi de laudibus Stiliconis ostendit amplissime ibi, Dixit, & extemplo frons b dosa fertur ab alpe, & infra per multos uersus. Præterea hanc uiarum uoluere præsidem, & unà cum luna multis uocauere nominibus. His igitur præmissis aduertendum est, quæ per ea sentienda sunt. Fuit hæc profecto fœmina Iouis hominis & Latonæ filia. & possibile est eam uirginem quandam fuisse, ut nonnullæ sunt omnino hominum abhorrentes consortium, & sic uirginitate perpetua claruisse, & uenationibus dedisse operam. Et cum hæc lunæ conuenire uideantur, quæ suo frigore habet uenereas frenare concupiscentias, & nemora, montesq; nocte suo lustrare lumine, ei ad lunã spectantia tanq; si ipsa luna esset, iniunxere, seu ipsam potius insipidi credidere, eo modo, quo supra septimus de quibusdam aliis dictũ est. Et quoniã de his ubi de luna, nil ferè dictũ fuit, paulũ latius prosequemur. Accingitur igitur Diana arcu & pharetra, ut per hoc intelligat luna, & ipsa radiorũ iaculatrix, qui loco sagittarũ intelligendi sunt, & ideo sagittæ, quia nonnunquã nociui atq; pestiferi, Nemorũ montiũq; ideo dea dicta est, quia lunę uideat esse, plantas

plantas herbasq; suis humiditatibus fœcundare, & in uigorem seruare, ac etiam incrementa præstare. Currus aũt ideo illi additur, non solum ut ex hoc cæli circuitio assumatur, quod etiam uelocius cæteris planetis peragit, quinimmò ut montium atq; nemorũ circuitiones uenantium designentur. Qui à ceruis ideo trahi dicitur, eo quod à syluestribus animalibus uenantium desiderium trahi uideatur. Candidi aũt ideo apponuntur, quia albedo inter colores Lunæ à Physicis tribuatur. Quod nymphas habet socias, accipi debet pro humiditate continua, qua abundat, cum nil aliud nympha sit quàm aqua, aut complexio humida, ut infra ubi de nymphis clarius apparebit. Quod nymphis sint officia attributa, ad decorem fictionis appositum est, seu uelimus dicere humiditates obsequium præstare influentiis lunæ. Viarum ergo præsidem ideo uoluere, quia lumine suo nocturnas uincens tenebras illas reddit uiatoribus expeditas, seu quia uiæ sint Diænæ uirgini sterilitate similes. Dianam uero uocari uoluere, ut dicit Rabanus in libro de origine rerum, quasi duanam, eo quod nocte & die appareat, & sic deseruire uideatur ambobus. Sed Theodontius aliter, ut aliàs dictum est. Luna enim planeta iste uocatur, quando de sero lucet. Diana aũt dum luce sua tendit in diem, & tunc est uenantibus aptior & uiatoribus. & uirgo illa tunc dicitur, quia post excursum medium cæli circulum, plantis nec affert nutrimentũ ualidum, nec de nouo plantis præstat utile incrementum, ut facit dum in oppositũ fertur discedens à Sole. Cynthia aũt dicta à Cynthio monte, in quo præcipue colebatur. De reliquis alibi dictum est.

Propterea & αἱ κανηφόρίαι institutæ erant, in quibus uirgines quæ nupturæ erant, pro expiatione a
ne uirginitatis, ne scilicet Diana trasceretur, quia eam deponerent, illi in calathis nescio quæ dona offerre, & cum pompa in templum deferre Athenis solebant, de qua re est apud Theocrit. Idyll. 2.

Et hinc Triuiam quoq; dictã uult Perottus, tanquã quæ triuijs præsit. Additq; eandem ob causam exi b
stimarã, quæ treis facies haberet. De qua re & Oui. inquit. Ora uides Hecates in treis uergentia partes,
ut seruet ut in ternas cõpita secta uias. Tametsi græci Mercurio uideantur uiarũ tutelã assignasse quoq;,
quæ & in triuijs tribus capitib. ponebãt, & eas statuas quæ ad discrimina uiarũ locantur, suo uocabulo
τρίοδους uocabant. Item Cõment. Theocr. in Idyll. 2. ἰδρύοντο δὲ inquit, τὴν ἑκάτην ἐν τοῖς τριόδοις
τῶν ἐπὶ τῶν καθαρμάτων, καὶ μιασμάτων ἡ θεός. Et addit, Quidã aiunt Pherææ filiæ Aeoli, & Iouis
hanc filiam esse, & à matre in triuiũ abiectã fuisse. Deinde à pastoribus Pheretis inuentã & educatam
esse, & hinc triuium deæ sacrum putari. Ponebant autem ipsam etiam ante fores, ut inquit Aeschylus.
Δεσποινὰ ἑκάτη τῶν βασιλείων πρόδρομος μελάθρων.

De Apolline secundo Iouis secundi filio, qui. xvi. inter filias & filios genuit, quorum hęc sunt nomina, prima Laphita, secunda Eurynomes. iii. Mopsus. iiii. Linus. v. Philisthenes. vi. Garamas. vii. Branchus. viii. Philemon. ix. Orpheus. x. Aristheus. xi. Nomius. xii. Actous. xiii. Argeus. xiiii. Aesculapius. xv. Psyche. xvi. Arabs.

Cap. III.

APollo æque Iouis & Latonæ fuit filius, & eodem enixus cum Diana partu, ut præhabitum est, ubi de Latona. De hoc multa narrantur, quæ forsan nõ minus aliena fuere quàm sua, cum præter eum tres alios fuisse Apollines scribat Cicero. Verum quoniam omnes in hunc sese inclinant poetę, quasi solus ipse fuerit Apollo, & ob id quæ aliorum fuerint, non satis apparet, in hunc omnia deferre necesse est. Dixere igitur post natiuitatis suæ fabulam, hunc diuinitatis & sapientiæ deum & medicinæ artis repertorem. Præterea dicunt Cyclopes interemisse, & ob id aliquandiu priuatum diuinitate, arméta Admeti regis Thessaliæ pauisse. Volunt insuper cum illi citharam donasset Mercurius, eum Heliconicis præesse musis, ut eo scilicet lytam tangente, musæ canerent. Similiter & imberbem dixere, atq; laurum arborem, & hyperboreas gryphes, & coruum & bucolicum carmen illi sacrum fecere. Muliérq; illum uocauere nominibus, & plures illi filios ascripsere. Longa fictionum series hæc est, quarum si uelimus sensum excerpere, ante alia aduertendum est, quoniam aliquando eum hominem, ut fuit, aliquando solem intelligamus necesse est Fuit ergo

hic homo, & secundi Iouis filius ex Latona, ut sæpius dictum est. Verum Tullius ubi de
naturis deorum, dicit eum Iouis Cretensis fuisse filium, & ab Hyperboreis montibus ue-
nisse Delphos. & si sic esset, multa frustarentur ex dictis supra. Verum, salua semper Cice-
ronis reuerentia, ego istud non credo, cum dicat Eusebius in libro temporũ Apollinem
& Dianam ex Latona natos, regnante Argis Stheleno, regnique eius anno. iiii. qui fuit an-
nus mundi. iii. M. dcc. xi. cum longe post per eiusdem Eusebii scripta comprehendatur
Iouem Cretensem fuisse. Theodontius uero dicit istum Iouis secundi fuisse filium, &
b apud Arcades regnasse, eisq; nouas adinuenisse leges, & Nomium fuisse uocatum &
ob seueritatem nimiam legum à subditis regno fuisse pulsum, & ad Admetum regem
Thessaliæ confugisse, atq; ex cõcessione Admeti quibusdam secus Amphrysum flumen
populis imperasse, ex quibus nata fabula est quod ob occisos Cyclopes diuinitate priua
tus Admeti pauerit armenta. Sane dicit idem Eusebius Apollinem ex Latona natum, nõ
eum fuisse à quo consueuerũt antiqui responsa suscipere, sed eum qui seruiuit Admeto,
& sic ille ut dicit Tullius, qui Delphos ex Hyperboreis uenit, filius potuit esse Iouis Creten
sis. De natiuitate autem huius & contingentibus circa eum, in præcedentibus ubi de La-
Lib. I. tona, multa dicta sunt, & longe plura legi possent per Macrob. in libr. Saturnaliorũ scri-
pta, quæ profecto utilia sunt, nec tamen multum à scriptis desuper discrepantia, & ideo
non apposui. Fuit insuper hic ut Theodontius asserit, primus, qui uires herbarum nouc
rit, & ad opportunitates hominum earum uirtutes adaptauerit, & ob id nõ solum me-
dicinæ repertor habitus est, sed deus, cum ægrotantes plurimi ex suis remediis sanitatem
consequerentur. Et quoniam ipse pulsuum hominũ concordantias reperisset, illi à Mete
curio numerorum atq; mensurarũ principe citharam concessam dicunt, uolentes intel-
ligere ut per diuersas uoces ex diuerso fidium tactu surgentes una fit melodia, si rite ar-
gantur, sic ex diuersis pulsuum motibus si rite ordinati sunt, quod ad medicum spectat,
fiat sanitas bene dispositi corporis concordantia. Et quoniam uisis ægritudinum signis,
multis mortem, & multis etiam sospitatem prædiceret, diuinationis illi deitas attribu-
est. Et sic illi laurus & coruus dicati sunt, cum ut aliàs dictũ est, si lauri frondes dormien-
tis capiti alligentur, somnia eum uisurum uera prædicent, quæ diuinitatis est species. Sic
& coruum, ut etiam dictum est, habere. lxiiii. uocum mutationes, ex quibus optime au
gures futura se comprehendere asserebant, quod etiam ad diuinationem designandam
apponitur. Albericus insuper dicebat ob id fictum eum occidisse Phytonem, quia Phy-
ton fidem auferens interpretetur, quæ ablatio fidei tunc de medio tollitur, cum ueritatis
claritas referatur, quod per solis lumen efficitur, sed tunc Planeta est, nõ homo, per quem
etiam ut mathematici asserũt, multa futura mortalibus demonstrantur. Sapientiq; autem
ideo deus est habitus propter consilia, quę salubria circa morbos dabat poscentibus. Pię-
terea quia ubi de sole intelligatur, lumine suo uitanda demonstrat, ac etiam imitanda,
quod sapientis est. Imberbem autem solem planetam dicunt, quia semper iuuenis tam-
quam omni die nouus exoriens. Lyra canere, & musis præesse eum ideo uoluere, quia
putauerunt eum cælestis melodiæ modulatorẽ & principem, & inter. ix. sphæratum ci-
cuitiones uarias tanquam inter. ix. musas noticia & demonstratione eorundem modu-
los exhibentem. Nunc de nominibus, dicitur Apollo, quod ut ait Fulgentius perdens in
terpretatur, & ideo Aethiopũ quidam sunt populi, qui eum surgentem totis affectibus
execrantur, eo quod feruore suo nimio apud eos cuncta disperdat, & hinc est ut dicit Ser
uius, quod Porphyrius in eo libro quem Solem appellat, dicit triplicem esse Apollinis
potestatem, eum scilicet apud superos esse solem, Liberum patrem in terris, & Apollinem
apud inferos, & inde tria insignia simulachro eius ab antiquis apposita, lyram scilicet
pro qua cælestis harmoniæ imaginẽ uoluere, clypeum, quo eum terræ numen intelligi
c sensere, & sagittas, quibus infernorum deus & noxius iudicatus est. Et ob id Homerum
dixisse uidetur, eundem tam pestilentiæ, quàm salutis autorẽ. Quod etiam sensisse uide-
tur Horatius in carmine seculari, dum dicit, Cõdito mitis placidusq; telo Supplices audi
pueros

pueros Apollo &c. Vocatur etiam insuper Nomius quod latine pastor sonat, inde sumptum quod pastor fingatur Admeti, & ideo tanquam pastori bucolicum illi carmen consecratum est, quia pastorale carmē est. Cynthius autem dicitur à Cynthio monte, in quo diligentissime colebatur.

Item à Ioue illi imperatū fuisse, ut cum Neptuno Laomedonti regi muris Troiæ extruendis operam locaret, eamq; ceu pœnam duobus hisce impositam, quod cum Iunone aduersus Iouem conspirauerant. autor Didymus: tametsi Lactantius paulo aliter, qui 1. lib. cap. x. ob amorem Admeti pecus pauisse, & Laomedonti operam locasse Apollinem dicit. a

At uero Commentarius in Homer. de epitheto Nomij sic inquit: φασὶ γὰρ ἀπόλλωνα κεκλῆσθαι νόμιον διὰ τοιαύτην αἰτίαν. οἱ παλαιοὶ τοὺς λοιμοὺς ἐξ ἀπόλλωνος ἐνόμιζον, πᾶς γὰρ λοιμὸς ἀπὸ τῶν ἀλόγων ἄρχεται, βαλόμενοι οὖν γὰρ θεὸν ἀπὸ τῶν λοιμῶν σωτῆρα, ἵνα τοὺς λοιμοὺς ἀποσχέτη, νόμιον τὴν φύλακα τῶν βοσκημάτων ἐκάλεσαν, ὅθεν καὶ ὤμησε ὅμηρος ἐπεῖν, ἐβεβόλητο παρὰ λαομέδοντι, καὶ ἀλλαχοῦ ἰοβόλον. οὕτως ἱστορεῖ ἀπολλόδωρος. b

Sic enim Chryses orat Iliad. 1. κλῦθι μεῦ ποτ' ἐμεῦ κατὰ κλυες εὐξαμένοιο πίμπρασ' μὲν ἐμὲ, μέγαν' Ἄχαιο λαὸν ἀχαίων καὶ ἔτι καὶ νῦν μοι τόδ' ἐπικρήηνον ἔλεσθαι ἤδη νῦν δαναοῖσιν ἀείκεα λυγρὰ ἄμυναι. c

De Lapitha prima Apollinis filia. Cap. IIII.

LApitha ut Isidoro placet in lib. etymologiarū, filia fuit Apollinis. Esto Papias uirum fuisse testetur. Ab hac aūt ut Rabanus asserit, Lapithę populi Thessaliæ denominati sunt. Indicium quidem est non parui momenti, hanc scilicet insignem fuisse mulierem, postquā egregii ab ea denominati sunt populi. Quod aūt Apollinis fuerit filia, uerum esse potest tanctp hominis. si aūt tanctp solis, ob formositatē, uel sapientiā, uel augurandi peritiam fictum arbitrari potest.

Inter Lapithas præcipue memoratur Cæneus, filius Elati, cuius fab. ab Ouid. lib. xij. describitur, fuit hic ab initio uirgo, forma uenustiss. adeò ut Neptunus illius forma tractus cum illa concubuerit, ob quē concubitū illa petijt ut in uirum mutaretur & esset inuulnerabilis. quod factum est. Cæterū cum postea Cæneus nimium elatus, contemptis dijs, iuberet Lapithas quibus imperabat, per hastā suam iurare, Iupiter eius superbiam ultus est. Nam pugnans cum Centauris cum uiolari non posset, ita arborū mole insita oppressus est, ut uiuus sub terram detruderetur, itaq; periret. Ab huius hasta natum quoq; prouerbium esse dicit Apollon. Comment. καινέως λόγω. item eundem habuisse filium Coronum. cuius item. Apollon. libro primo.

De Eurynome Apollinis. ii. filia. Cap. V.

EVrynomem Paulus Perusinus asserit Apollinis fuisse filiam, eamq; Thalaoni nuptam, ac eidem Adrastum Argiuorū regem, & Eurydicem Amphiarai postea coniugem peperisse.

De Mopso. iii. Apollinis filio. Cap. VI.

MOpsus ut dicit Theodontius, filius fuit Apollinis & Hymantis, Iasoni summa atq; fida amicitia iunctus, ut testat Statius, Sæpius in dubiis auditus Iasone Mopsus. Hic ut placet Lactātio, diuinādi peritissimus fuit, & Gryneo nemori ubi Apollinis oraculum erat, præfectus ut ait Seruius. Fuit aūt homo æuo suo uenerabilis adeo, ut illi post mortem templa dicata sint & ex eorum abditis à petentibus accepta responsa. Paulus autem dicit non Hymantis fuisse filium, sed Manthonis filiæ Tyresiæ Thebani. Hunc præterea dicit Pomponius Mela, Phaselim ciuitatem in finibus Pamphyliæ condidisse. nec multo post asserit idem Pomponius Manthonem fugientem Thebarum uictores, Clarii fanum apud Lebedos Ionas statuisse, Caystro fluuio proximum, nec longe ab eo Mopsum eiusdem filium Calophonem condidisse. Eusebius autem dicit Mopsum apud Cilices regnasse, regnante Agamēnone Mycēnis, & ab eo Mopsocrenę & Mopsistiæ dicti. dicentibus Manthonē huius fuisse matrem, aduersantur dicentes, Manthonem post Thebanum bellum in Italiam transmigrasse, & in Cisalpinam galliam deuenisse. a b *De hoc uide lib. 7. inferius.*

a *Mopsum Ampyci filium commentarius Apollonij ex Chloride dicit. Ampycum autem Titaronos, hinc alibi Ampycides appellatur. De Manto autem alij referunt, quod Delphos missa post bellum Trohianum, & inde iussu oraculi profecta, Rhacio cuidam Lebetis filio se coniunxit eiq; nupsit, ita enim iussa erat oraculo, ut primum obuianti nuberet, & cum eo Colophona uenisse, ubi cum patriæ excidium deploraret, clarum à lachrymis eius nomen accepisse. Quinimmo & fontem ex lachrymis eius ibidem natum, & ab ea χρησήριον Clarij Apollinis institutum esse.*

b *Aiunt hunc Mopsum, uictum Calchantem certamine uaticinandi, ad mortem adegisse.*

De Lino. iiii. Apollinis filio. Cap. VII.

LInus ut scribit Lactantius, ex Psammate filius fuit Apollinis, ex quo talem recitat fabulam. Quod cum interfecisset Apollo Phytonem serpentẽ, & perquireret cædis actæ piacula, à Crotopo rege Argiuorum in domum susceptus est, ubi clam cum Psammate uirgine & eiusdẽ Crotopi filia cõcubuit, quę cum concepisset, & tempore debito secus Nemeum flumen occulte peperisset, filium illum Linum appellauit, eumq; ut placet aliquibus, exposuit, & sic repertus à canibus deuoratus est. Alii uero dicunt, quia illum pastori cuidam alendum tradidit, tamen dum quadam die incuria pastoris paruulus iaceret in herba, à canibus deuoratus est, quod Statius testari uidetur dicens. Irradiant medio Linus intextus acanto Lenitũq; canes &c. Apollo autem miratus filium fuisse à canibus deuoratum, regioni monstrum immisit. cuncta deuastans, quod postmodum Corebus occidit. Arbitror fictioni huic causam dedisse aliquod pestiferum animal, quod forte eo tempore apparuit, quo puer iste à canibus discerptus est. quod cum impium uisum sit, eo dictum monstrũ immissum. Fuit insuper & alter Linus, qui & Apollinis filius fuit, & in musica mirabilis habitus est, de quo Virgilius. Non me carminibus uincet nec Thracius Orpheus, Nec Linus, &cætera.

a *Hermodorus autem (quem citat Perottus authorem) Mercurij ex Vrania Musa filium facit. Hunc Diodor. lib. 4. Herculis præceptorem fuisse, & ab eodem occisum quoq; dicit.*

De Philisthene quinto Apollinis filio. Cap. VIII.

a PHilisthenes ut Seruio placet, Apollinis ex Cantilena filius fuit, quẽ ait Oaxum oppidũ in Creta insula cõdidisse, & ex suo nuncupasse nomine. Vnde Varro. Quos magnos Cantilena partu adducta dolore, Et geminos cupiens dolorem Oaxida palmis Scindere, &cætera. Si ergo Oaxidem suo nomine appellauit, bĩnominis de necessitate fuit. Ego existimo eũ cantu ualuisse, & inde tam Cantilenæ quàm Apollinis filium à poetis fictum.

a *Seruij uerba in 1. Eclogam hæc sunt, Oaxum oppidum Cretæ insulæ, conditum ab Oaxe filio Apollinis & Antilenes (siue potius legendum est Cantilenæ ut uult Bocatius) ut meminit Philisthenes. Hæc Seruius: quæ an quicquam cum Bocacij fabula hic conueniant, aliorum iudicium esto. Deinde quæ hic ex Varrone citãtur, dici non potest, quàm sint et mutila & corrupta. Videntur autẽ ij uersus esse, quos Politianus ex Apollonio citat de Oaxide tellure, quo nomine poeta Cretam nominauit, his uersibus.* Δάκτυλοι ἰδαῖοι κρητάεες, οὕς ποτε νύμφη Αγχιάλη Δικταῖον ἀνὰ σπέος ἀμφοτέρηισι δεξαμένη γαίης διχθίδιος ἐβλάστησε. *Quorum postremum (ut testatur Politian. in Miscell.) Varro Attacinus sic uertit, Et geminis capiens tellurẽ Oaxida palmis. Vnde coniecturam facio, eos uersus, qui hic citantur, sic legendos esse. Quos magno Anchiale partus adducta dolore, Et geminis capiens tellurem Oaxida palmis. Præterea Stephanus de Vrbib. Oaxus inquit, oppidum Cretæ est, ab Oaxe filio Acallidis, quæ fuit Minois filia. Sed hæc nihil ad Philisthenem, de quo hic Bocatius fabulatur. Puto hic factum esse quod in multis alijs, ut Bocatius incideris in corruptos libros, aut ipse non satis intellecta huc transtulerit.*

De Garamante sexto Apollinis filio. Cap. IX.

GAramas ut Rabanus ait in libro de originibus rerum, filius fuit Apollinis, & ab eo ut idem ait, Garamãtes Aethiopiæ populi nuncupati sunt, & Garama oppidum apud Athiopes cõstructũ. Hunc ego ideo filiũ Apollinis fictum reor, quia ibidem impetauit

imperauit, ubi profecto nimio æstu sol omnia ferè perimat, quas quia sedes elegit tanq̃ Berilitare & æstu delectatus, filius Appollinis habitus est.

De Brancho. vii. Apollinis filio. Cap. X.

Branchus ut ait Lactãtius, Apollinis filius fuit ex filia Iaucis, & Sucronis cõiuge susceptus, cuius talis est fabula secundum Varronem in lib. rerum diuin. Cyus quidam Decimus ab Apolline genus ducens, cum peregrinando prãderet in littore, ac deinde forte minus sobrius proficisceretur, oblitus Sucronem filium puerum dereliquit. Qui Sucron patre perdito errans peruenit in saltum cuiusdam Iaucis, receptuśq; cœpit cum pueris illius capras in pascua ducere. contigit autem eos cygnum capere, quem cum ueste texissent, pueri pugnabãt inter sequisnam illum patrono muneris loco deberet offerre. Tandem fatigati certamine reiecta ueste loco cygni compererunt mulierem, quo euentu territi cepere fugam. Verum reuocati ab ea moniti sunt ut Iauci patrono suo dicerẽt, ut Sucronem puerum coleret. Illi uero ea quæ contigerant, & quæ audiuerant patrono recitant. Tunc Iaucis miratus, Sucronem habere loco filii cœpit, eíq; filiam suam locauit uxorẽ. Quæ cum prẽgnans esset, uidit per quietem solem per fauces suas intrasse & exisse ex uentre. Post hæc editus est filius, quem Branchum uocauerunt, qui cum Apollinis malas deosculatus esset, ab eo captus coronam accepit & uirgam, cœpit́q; uaticinari, & subito nusquã comparuit. Post hoc illi templum ingens constructũ, quod Branchiadon nominatur, & Apollini Philesio ob hanc rem consecrata sunt templa, quæ ab osculo Branchidis, siue à certamine puerorum Philesia nuncupantur. Alibi uero scribit Lactantius Branchum fuisse Thessalum adolescentem ab Apolline dilectum, quem interfectum acriter dolens sepulchro sauit, & templo, & ibidem Branchiades Apollo dicitur. In præcedenti fabula, pueri, id est signari cygnum capiũt, id est futuri uatis augurium. nam cygnus auis soli dicatus est, eo quod propinquam sibi mortem præcognoscat, & suauissimo cantu prædicat. Ex augurio autem sumpto in loquacitatem itur, & ideo in mulierem uersus fingitur. ex hac loquacitate fit, ut Sucron carior efficiat patrono, eiuśq; deueniat gener, uideat́q; in somnis coniunx prægnans solem per guttur eius intrantem, id est cælestem influentiam ad producendum procreatum aptum uaticinio, quod per solem intelligitur, qui demum uentre egreditur dum nascitur. qui Apollinis tunc malas deosculatur, dum delectatione abstq; qua nil perficitur, adhæret studio uaticinandi. & tunc coronã & uirgam ab Apolline suscipit, dum eruditus insignia doctoratus assumit. nam per coronam, quæ capitis ornamentum est, præeminentia designatur, quam quis per quæsitam studiis scientiam consequitur. per uirgam aũt potestas intelligitur exercendi quę studio quæsita sunt. Eum autem nusq̃ comparuisse eo fictum est, quia morte de medio sublatus est.

Branchi meminit Statius Thebaid. iij. Lyciáq; parent contendere sortes, Niliacumq; pecus, patrioq; æqualis honore Branchus, & undosæ qui rusticus accola Pisæ Pana Lycaonia nocturnum exaudit in umbra. Vide & Strabonem libr. xiiij. Meminit etiam Branchi inter flumina Lydiæ Calaber libr. i. Βράγχου τ' ἄγχεα μακρά.

De Philammone. viii. Apollinis filio. Cap. XI.

Philammon Apollinis & Chiones ut testatur Ouidius, filius fuit. Nam ut ipse refert, Dædalion Luciferi filius habuit speciosissimam filiam, quam cum Apollo & Mercurius eodem tempore dilexissent, & in eius iuissent concubitum, ex ambobus concepit, & Apollini peperit Philammonẽ, qui carmine clarus fuit & cithara. Quod aũt fictũ est, ab euentu sumptũ puto. nam Chione uno partu duos enixa est, quorũ alter fuit insignis fur, quẽ dixerũt genuisse Mercuriũ, eo quod circa talia uideat astrologis operari Mercurius. Alter uero Citharista fuit egregius, circa quod arbitrant́ solem operã dare, & ideo Apollinis filiũ uocauere. *Dissentit ab Ouidio Didymus qui Odyss. 7. Philammonis matrem, Philonidá, filiam Deionis uocat. Huius filius (siue quis alius Philãmon ab hoc fuit) Thamyris fuit, cuius fabulã in Musis adnotauimus.*

Lib. ii. Metá.

De Orpheo Apollinis filio. ix. Cap. XII.

a Lib. 4. Georg. Ouid. lib. 10. Meta.

Orpheus Calliopes musæ & Apollinis fuit filius, ut dicit Lactantius. Hunc dicit Rabanus, Mercurius lyram nupet à se compertam tradidit, qua tantum ualuit, ut ea mouere syluas & flumina sistere, & feras mites facere posset. De hoc Virgilius talem recitat fabulam, eum scilicet amasse Eurydicem nympham, quam quũ suo cantu in suam traxisset gratiam, eam sibi iunxit uxorem. hanc cœpit amare Aristæus pastor, & die quadã dum secus ripas Hebri cum Dryadibus spatiaretur, eam capere uoluit, quę fugiens pede serpentem inter herbas latitantem pressit. qui reuolutus in eam uenenato morsu interemit. Quã ob causam gemebundus Orpheus descendit ad inferos, & lyra adeo dulciter canere cœpit, orans ut sibi restitueretur Eurydice, quod non solum ministros inferni in sui pietatem traheret, sed & umbras in obliuionem pœnarum suarum deduceret. Ex quo factum est ut illi à Proserpina Eurydice restitueretur, hac lege ne illam (nisi perdere uellet) respiceret, donec peruenisset ad superos. Qui cum iam proximus esset, nimio uidendi Eurydicẽ suam desiderio tactus, oculos in postergantem flexit. ex quo factum est, ut euestigio dilectam iterum perderet. Quam ob causam diu fleuit, & celibem deducere uitam disposuit, & ob id ut ait Ouid. cum multas suas nuptias postulantes reiecisset, aliiśq; hominibus celibem uitam ducere suaderet, mulierum incidit odium, & à celebrantibus matronis orgia Bacchi secus Hebrum, rastris atq; ligonibus cæsus atq; discerptus est, & eius caput in Hebrum proiectum cum cithara, in Lesbon usq; deuecta sunt. ubi cum serpens quidam caput deuorare uellet, ab Apolline in saxum uersus est. Lyra autem ut dicit Rabanus, in cælum assumpta, & inter alias cælestes imagines locata est. Pulchrę equidẽ & artificiosæ fictiones sunt, ut inciamus à prima, cur Apollinis & Calliopes dicatur filius, uideamus. Dicitur autem Orpheus, quasi aurea phone, id est bona eloquentiæ uox, quæ quidem Apollinis, id est sapientiæ, & Calliopes, quæ bonus interpretatur sonus, filia est. Lyra aũt illi à Mercurio data est, quia per lyram diuersa uocum habentem discrimina, debemus intelligere oratoriam facultatem, quæ non una uoce, id est demonstratione conficitur, sed ex multis, & confecta, non omnibus conuenit, sed sapienti atq; eloquenti, & bona uoce ualenti. Quę cum omnia in Orpheum conuenirent, à Mercurio mensuratore temporũ eidem concessa dicuntur. Hac Orpheus mouet syluas radices habentes firmissimas & infixas solo, id est obstinatę opinionis homines, qui nõ nisi per eloquentiæ uires queũt à sua pertinacia remoueri. Sistit flumina, id est fluxos & lasciuos homines, qui nisi ualidis eloquentiæ demonstrationibus in uirile robur firmentur, in mare usq; defluũt, id est in perpetuã amaritudinem. Feras mites facit, id est homines sanguinũ rapaceśq;, quos sæpissime eloquentia sapientis reuocat in mansuetudinẽ & humanitatẽ. Hic insuper Eurydicem habet in coniugem, id est naturalem concupiscentiam, qua nemo mortalium caret. Hanc per prata uagantem, id est per temporalia desideria, amat Aristæus, id est uirtus, quæ eam in laudabilia desideria trahere cupit. Verum ipsa fugit, quia naturalis concupiscentia uirtuti contradicit. & dum fugit uirtutem, à serpente occiditur, id est à fraude inter temporalia latente. nam apparet minus recte intuẽtibus, temporalia uiuere, id est posse beatitudinem præstare. cuius appatentiæ si quis credat, se in perpetuã duci mortem cõperiet. Sed quid tandem? Cum naturalis cõcupiscentia ad inferos, id est circa terrena omnino lapsa est, uir prudens eloquentia, id est demonstrationibus ueris eam conatur ad superiora, id est, ad uirtuosa reducere. Quę tandem aliquãdo restituitur, & hoc dum appetitus ad laudabiliora dirigitur. Sed redditur pacto, ne retro suscipiens respiciat donec ad superos usq; deuenerit, id est ne iterum in concupiscentiam talium relabatur, donec cognitione ueritatis & superum bonorũ intelligentia roboratus, ad damnandam scelestorum operum spurcitiem, oculos possit in concupiscentiam flectere. Quod autem ob id Orpheus ad inferos descenderit, debemus accipere prudentes uiros nõnunq; ratione contemplationis in perituras res, & hominum ignauias oculos meditationis deflectere, ut dum quæ damna-

dannare debeant uiderint, quæ appetenda sunt feruentiori desiderio concupiscant. Fulgentius aũt longe aliter sentit. Dicit enim dilectæ ac perditæ & demum reassumptæ Eurydices esse musicæ designationẽ, cum Orpheus dicatur, quasi oreophone, quod interpretatur uox optima. Eurydice aũt profunda diiudicatio, & ideo cum in musicis aliud sit harmonia phthongorũ, & aliud effectus tonorũ, uirtusq; uerborum &c. ut ubi de etymologiis. Sed ut ad ea ueniamus quæ ad Orphei uidentur spectare mortem, est sciendũ ut dicit Theodontius, Orpheum primo Bacchi sacra cõperisse, & ea iussit apud Thraces choris Menadum, id est mulierum patientium menstruũ, ut illa illo tempore auferret à cõmixtione uirorũ, cum nõ solum abominabile sit, sed etiam pernitiosum uiris. Quod cum mulieres post tempus aduertissent, & extimassent hoc adinuentum ad turpitudinem earũ uiris detegendam, in Orpheum coniurauere, illumq; nihil tale suspicantẽ interfecere ligonibus, & in Hebrum fluuium deiecere. Lactantius aũt in libro diuinarũ institutionum dicit de eo sic. Sacra Liberi patris primus Orpheus induxit in Græciam primusq; celebrauit in mõte Boetiæ Thebis, ubi Liber natus est, proximo. qui cum frequenter citharæ cantu personaret, Citheron appellatus est. Ea sacra etiam nunc Orphica nominantur, in quibus ipse postea dilaceratus & carptus est, &c. Quod caput eius & citharã in Lesbon delata sit, dicebat Leontius fabulã non esse, quia sic phama ferebat Lesbium quendam ex auditoribus suis ea secum deuotionis causa Lesbon usq; portasse. Quod serpens qui caput Orphei deuorare uolebat, in lapidem uersus sit, intelligo pro serpente anfractuum reuolutiones, quæ caput, id est nomen Orphei, seu ea quæ ingenio Orphei cõposita sunt, cum in capite uigeant uires ingenii, cõsumere, ut reliqua faciũt, conatæ sint. Sed in saxũ ideo uersus dicitur serpẽs, ut ostendat nil illi posse tẽpus obsistere. Quod quidem hucusq; nõ potuit egisse, quin adhuc famosus existat cum cithara sua, cum poetis sese antiquior reputet. Præterea sunt qui uelint (inter hos Plinius in libro historiæ naturalis) huius inuentũ fuisse auguria ex cæteris animalibus sumi, quæ primo tantũ ex auibus sumebant. Aequo modo opinati sunt quidã eum primũ citharã excogitasse, quanquã nonnunq; Amphioni aut Lino attribuant alii. Fuit enim ex gente Sithonia Thraciæ nationis, quę ut Solinus de mirabilibus mũdi affirmat, in æuum usq; suũ in †maximũ sui decoris sumebat. De tempore eius nõ uidetur ambigi. Multi enim testant quod inter Argonautas Colchos cum Iasone accesserit, ut Statius. De hoc tamen scribit Lactantius in lib. diuinarũ institutionũ. Et fuit per eadem tempora quibus Faunus, sed quis ætate præcesserit potest dubitari. Siquidẽ per eosdẽ annos Latinus Priamusq; regnarũt. Item patres, quos Faunus & Laomedon, quo regnante Orpheus cum Argonautis ad Ilienſium litus accessit. Hæc Lactantius. Eusebius aũt in libro temporũ dicit, eum fuisse regnãte Athenis Aegeo, quæ quidem satis conuenire uidentur. Leontius aũt dicebat, hunc non eum fuisse qui Orgica adinuenit, cum illum afferat longe antiquiorem esse.

Nominis inde Vide Solin. cap. 15.

Sunt qui Orpheũ Oeagri & Polymnias filiũ dicant. Hic cum Argonautis quoq; in Colchũ nauigauit, ideo assumptus, quod iuxta uaticiniũ Chironis, Sirenes præteriri nõ poterãt, nisi præsente Orpheo, ut Cõmenti. Apollonij nugatur. Pherecydes uero nõ Orpheũ, sed Philãmona cum Argonautis fuisse tradit. Herodorus autem duos fuisse Orpheos, & alterum in Colchum nauigasse uult. a

Orphei fabulam recenset & Perottus in dictione lyra seu chelys, additq; causas ob quas mulieribus Thracensibus adeò inuisus factus fuerit. Mem. & Silius lib. 2.

De Aristæo Apollinis. x. filio, qui genuit Actęonem & Iolaum. Cap. XIII.

ARistæus filius fuit Apollinis & Cyrenes filiæ Pænei fluminis, ut testatur Virgilius in persona Aristæi in Georgicis dicens, Mater Cyrene mater quem gurgitis huius Ima tenes, quid me præclara stirpe deorum, Si modo quem perhibens pater est Thymbræus Apollo, Inuisum fatis genuisti &c. Quod etiam Iustinus in epitomate Pompei Trogi confirmat, talem historiam tetigisse. Quod Cyrenęus scilicet rex †Coramis insulæ filiũ habuit Aristæũ, cui nomen Batus, propter linguę obligationẽ. Verũ cũ Cyrenæus ad oraculũ Delphos propter dedecus

lib. 4.

Therę Iust. habet.

adolescentis filii nondum loquentis, deum deprecaturus uenisset, habuit responsum, quo iubebatur filius Battus Aphricam petere, Cyrenem urbem cõdere, ibi enim linguæ usum accepturum. Quod ob solitudinem †Coramis insulæ omissum est, quasi non habe-

Theramenis sic enim Iustinus.

berent unde colonos in Aphricam deducerent. Tandem tractu temporis peste compulsi adeo paucos misere, ut uix nauis compleretur una. Hi Aphricam uenientes, montem Cyram loci amœnitate & ubertate fontium capti occupauere. Ibi Battus solutis linguæ nodis, dux eorum primo loqui cœpit. Quamobrem oraculi promissis certi urbem condidere Cyrenem. Porrò sicà posteris fictum est, Cyrenem eximiæ pulchritudinis uirgi-nem à Pelio monte Thessaliæ ab Apolline raptam, perlatamq; in eius montis iugã, cuius collem occupauerant qui filium secuti sunt, & ab eo repletam. iiii. peperisse filios. Aristæum, Nomium, Eutocum, & Ageum. In hac nil ferè fictionis est, nisi ubi Pænei dicit pro Hypsei regis Thessaliæ filia fuit, à quo missi sunt qui perquirerent, quónam abiisset. Qui ea competta & loci amœnitate detenti, in eisdem terris aiunt cum Cyrene remansisse. Ex his tantum pueris tres aiunt adultos in Thessaliam rediisse, & auita regna recepisse. Inter quos dicũt Aristæum in Arcadia late regnasse, eumq; primum apis & mellis usum & lactis & coaguli tradidisse, atque trapetis oleas pressisse, oleum educere, & eius usum ostendisse, ut refert Plinius de naturali historia. Præterea sciens factus, syderis solstitialis ortus primum inuenisse. quibus consideratis non absurde Virgilius fabulam Aristæi de recuperatione apium in fine georgicorum descripsit. Hunc insuper uolunt Autonoem Cadmi filiam in coniugem accepisse, & ex ea suscepisse Actęonem. Sane ut Sallustio placet, matris cõsilio relictis Thebis, Cæam insulam nullis adhuc hominibus inhabitatam

Cap. 9.

abiit, illamq; tenuit. esto reliquerit postea, & cum Dædalo in Sardiniam abierit, in qua ut dicit Solinus de mirabilibus mundi, urbem condidit. quid inde ex eo contigerit, lo-gisse non memini.

Require lib. 13. Iustin. Nam hic omnia corruptissima leguntur, quæ tamen inde sumpta uidentur.

De Actæone filio Aristæi. Cap. XIIII.

a

Actæon filius fuit Aristæi ex Autonoe coniuge, ut Statius testatur & Ouidius, qui eum etiam scribit Hyantium appellatũ, ubi dicit, Cum iuuenis placido cõpellat Hyantius ore. Etsi sunt qui dicant hoc illi nomen à puella sepulta eo in loco in quo natus est, fuisse. Hic ut ostẽdit idem Ouidius,

b

uenator fuit, & cum die quadam uenatione fessus in uallem Gargaphiæ descendisset, eo quod in ea fons esset recens & limpidus, & ad eum forte potaturus accederet, uidit in eo Dianam nudam se lauantem. Quod cum ægre Diana tulisset, sumptis manibus aqua, in faciem eius proiecit dicens, Vade, & dic si potes. Is autem repente in ceruum cõuersus est, quẽ cum canes eius uidissent, confestim irruerunt in eum, illumq; in montem coactum, atq; dentibus laceratum comederunt. Circa quod figmentum sic scribit Fulgentius. Anaximenes, qui de picturis antiquis disseruit, ait in libro. ii. uenationem Actæonem dilexisse, qui cum ad maturam peruenisset ætatem, consideratis uenationum periculis, id est quasi nudam artis suæ rationẽ uidens, timidus factus est. Et paulopost, sed cum uenandi periculũ fugeret, affectũ tamen canũ non dimisit, quos inaniter pascendo, penè omnẽ substantiã perdidit. ob hanc rem à canibus suis deuoratus est.

a *De Actæone aliter Comment. Apoll. in lib. 4. Qui sic ait, Melissus cum Corinthijs multa bene fecisset, à Phidone enim Argiuorum eos defendit, in magno honore apud eos fuit. Cæterum cum Bacchis noctu ad ædes uenissent, & illis parentes resisterent, filius Melissi Actæon disceptus est. Quapropter cum Isthmia post hæc peragerentur, stetit Melissus ante aram & Corinthijs imprecatus est dira, nisi mortem filij sui uindicassent, & ita elocutus in subiacens proxime præcipitium se demisit. Corinthij cum uererentur mortẽ Actæonis inultam relinquere, Bacchiadas ex urbe eiecerunt: & hinc Chersicrates unus Bacchiadũ Corcyram, expulsis inde Colchis, occupauit. Ex quibus intelligis Actæonẽ non Aristæi sed Melissi filium, nec à canibus suis, pro cerua, sed à Bacchi orgia celebrantibus laniatum fuisse. Communior tamen sententia Ouidij est.*

Hyantius

Hyantius non est proprium Actæonis, ut ait Bocatius, sed adiectiuum gentile. Nam Hyantij, populi Bœotiæ sunt ut est autor Stephanus. Iuuenis igitur Hyantius dictus est pro Bœotius, posito appellatiuo pro proprio poetico more. b

De Iolao Aristæi filio. Cap. XV.

IOlaum dicit Solinus de mirabilibus mundi, filium fuisse Aristæi, & post eum in Sardinia dominium tenuisse. Supra autem dicit in suo uolumine Iolaum filium fuisse Iphiclei filii Amphytrionis, & æque in Sardinia imperasse, nescio an idem sit, uel alius. *Cap. 9. De altero aût infra libr. 12. cap. 32.*

De Nomio. xi. Apollinis filio. Cap. XVI.

NOmius ut scribit Iustinus in epitoma, filius fuit Appollinis & Cyrenes. Hunc dicit Leontius Apollinem nominatũ (quicquid supra dixerit Theodontius) euḿq; Arcadibus imperasse, eiśq; leges dedisse. quæ quoniam quosdam ex optimatibus uidebantur offendere, orta seditione inter Arcades, Aristæo fauente pulsus est, & loco eius regnauit Aristæus. Is autem ad Admetum Thessaliæ regem confugit, & eius armenta septem annis pauit. Tandem uiribus reassumptis, Aristæum fugauit & Arcadum iterum obtinuit principatum, cum abiisset Aristæus in Cæam insulam. & quoniam armenta pauisset, Nomius appellatus est, quod apud Arcades pastor sonat. & hinc dicit fictionem traxisse locum, Apollinem scilicet ob occisos Cyclopes diuinitate spoliatum, Admeti regis armenta pauisse. Ego aût nescio quid credam potius, cum & uetustate & ignauia librariorum adeo periere codices, ut subtractũ sit, posse de quamplurimis ueritatem cernere, & hinc amplissimus uagandi locus mendacio relictus est, cum scribat de antiquis unusquisq; quod libet. *Lib. 13.*

De Eutoco. xii. Apollinis filio. Cap. XVII.

EVtocus filius fuit Apollinis & Cyrenes, ut supra monstratum est. Hunc sunt qui dicant, descendentibus fratribus ex Aphrica & in Græciam uenientibus, Cyrenis remansisse, & his imperasse, qui unà secum ibidem remansere.

De Argeo. xiii. Apollinis filio. Cap. XVIII.

ARgeus ut supra à Iustino monstratum est, Apollinis fuit filius & Cyrenes. Hic de se quod ego nouerim, nil præter nudum nomen posteritati reliquit. *Agetis apud Iustinum legitur.*

De Aesculapio decimoquarto Apollinis filio, qui genuit Machaonem. Cap. XIX.

ESculapius ut Prisci ferè testantur omnes, Apollinis & Coronidis nymphę fuit filius. Dicit enim Ouidius, hanc ex Larissa fuisse, & Phlegiæ filiam, quam cum summe Apollo diligeret, & in eius iuisset concubitum, prægnans effecta est. Porrò coruus Apollinis auis ad Apollinem detulit, quia comperisset eam iuueni cuidam Aemonio commiscerì, quam ob causam turbatus Apollo eam sagittis occidit, & facti tandem pœnitens, cum remediis suis illam nequiret ab inferis reuocare, secto eius utero, conceptum ex se eduxit infantem, euḿq; Aesculapium appellauit, & ut fertur, Chironi Centauro tradidit educandũ. quem cum uidisset Ocytoe Chironis filia uaticinii docta, uaticinata est quia mortuum hominem ab inferis reuocaret in uitam, & ipse fulminatus deiceretur ad inferos, quod effectu non caruit. Aiunt enim hunc arte sua cum eximius euasisset medicus, Dianæ precibus Hippolytum membris collectis undiq; in uitam reuocasse, & pristinę restituisse sanitati. Quã ob causam turbatus Iuppiter, eum fulmine interemit, ut liquido testatur Virg. dicens, Pæoniis reuocatũ herbis & amore Dianæ. Tum patet omnipotens aliquẽ indignatus ab umbris Mortalem infernis ad lumen surgere uitæ, Ipse repertorem medicinæ talis & artis Fulmine Phœbigenam Stygias detrusit in undas, &c. Quæ hucusq; dicta sunt, ut satis patet, historia mixta poeticis est. Ast ut pura consistat historia, excutiendæ sunt fictiones. Et ideo coruum accusasse Coronidem, sic accipiendum arbitror, Apollinem scilicet aruspicandi peritia fornicationem nouisse Coronidis, & iratum interfeciſſe prægnantem. Quod autem Hippolytum, seu ut placet Plinio, Castorem Tyndari filiũ ob raptas *Lib. 7. Aen. Lib. 29. cap. 1.*

De qua re Ouid. 5. fast. et Lact. cap. 10. lib. 1. Lyncæo & Idæ sponsas à Lynceo seu Ida occisum in uitam herbis & arte reuocauerit, aliter contigisse puto, hos seu horum alterum non mortuos, quia à morte in uitam aliquē reuocare, solius dei est. sed uulnerum immanitate & ob perditum sanguinem mortuos existimatos, quos cum arte & sollicitudine sua in sanitatem reuocasset pristinam, dictū est, eum illos ab inferis in uitam retraxisse. Quod autem ob id à Ioue fulminatus sit, non est credibile. sed ideo fictum credo, quia possibile est ob eam curam eum laborasse plurimum in exquisitione herbarum & aliarū opportunitatum, & sic præter uires fatigatus in febrem incidisse, quæ profecto letale fulmen & ignitum est, & ex ea febre defecerit. seu forte casu fulminatus est, & opinatum ab ignaris hoc illi cōtigisse ob reuocatos ab inferis mortuos, & hinc fabulæ datum principium. Sanè Theodontius negat Apollinem dilexisse Coronidem, & ex eo Aesculapium fuisse conceptū, asserit q; eum ex Aemonio iuuene & Coronide natum. sed Apollinis filius dictus est, altera ex duabus causis, seu quia mortua matre ante partum, & eius secto utero eductus est, quod non absq; medici opere fit, per quem fingitur Apollo, quia medicinæ repertor, & sic Apollinis filius, quia Apollinis opere natus sit. Seu quia qui sic nascuntur, Apollini sacros fore uoluere ueteres, eo quod ut dictum est, Apollinis opere lucem sortiti uidentur, & ob id aiunt Cæsarum familiam sacra Apollinis obseruasse, quia primus eorum qui ex familia Iulia Cæsar dictus est, ob eam causam cognomen adeptus est, & factus Apollini sacer, quod è secto matris utero in lucem uenerit. Præterea potuit Apollinis haberi filius, quia clarissimus euaserit medicus. Theodontii autem opinio aliqualiter dictis roboratur Lactantii, qui de Aesculapio in libro diuinarum institutionū dicit sic. Hunc Tarquitius de illustribus uiris dilerens ait incertis parentibus ortum, expositum, & à uenatoribus inuentum canino lacte nutritum, Chironi traditum didicisse medicinam. Fuisse autem Messenum sed Epidauratum moratum, &c. Post hæc dicit Lactantius, hunc eum fuisse qui Hippolytū curauit. Cæterum ne ob diuersitatem relatorū, ubi minime opportunum est, mendaces credantur scriptores, est aduertendum, ut placet Tullio de naturis deorum, quia tres fuere Aesculapii. Quorum primum dicit idem filium fuisse Apollinis, eum q; speculum inuenisse, & primum obligasse uulnus, & hunc ab Arcadibus asserit summe coli. Secundum uero dicit fratrem fuisse secūdi Mercurii ex Valente patre atq; Coronide matre natum, eum q; perculsum fulmine interisse, & cynosuris humatum. Tertium uero dicit filium fuisse † Asippi & Arsinoæ, eum q; primum alui purgationē & dentis euulsionem comperisse eius q; sepulchrum esse in Arcadia, non longe à Lusio flumine, circa quod & lucus ostenditur eius. Et sic erit possibile ex his aliquem ex matris utero cæsum, aliquem ex incerto patre natum atq; expositū, nec obstat omnium patentes à Tullio narrati. Vidiego in patria nonnunquam ex principibus nutritum hominem, qui infans fuit expositus, & demum à nutritore tanquam à patre cognominatus. Sed quid multa? qualicunque seu quicunq; fuerit ex istis, tanta uenerationē apud Epidauros habitus est, ut etiam Romani iam ferè omni Italia occupata, pestilentia ægritudinum agitati, quasi pro singulari & certo subsidio legatos ad Epidauros mitterent oratores, ut illis de opportuno remedio subuenirēt, permitterentq; ut Aesculapium tanquā salutare subsidium Romam deferrent, concessumq; ut in forma serpentis diabolo operante, Romam in naui deueherent, illicq; templum insigne in insula Tyberis construerēt, & loco salutaris dei diu coluerent. Dato illi impune Dionysius Syracusanus nouacula auream abstulerit barbam. Aesculapius autem dure agēs interpretatur, quod forsan nomen labori suo circa curam Hippolyti conforme fuit.

aliâs, Leucippi

De Machaone Aesculapii filio, qui genuit Asclepium. Cap. XX.

MAchaon dicit Papias, filius fuit Aesculapii, æuo suo insignis medicus, quod ego utrum credam, nescio, eum saltem fuisse medicum, cum scribat Isidorus post fulminatum Aesculapium interdictum fuisse medendi officium, ut ait Plinius ubi de hi-

Lib. 29. cap. 1. storia naturali. Cum claruissent opera Aesculapii temporibus Troianis, sequentia eius in no-

in nocte denſiſſima latuere ad Peloponneſiacũ bellum, & tunc eam reuocauit in lucem Hippocrates &c. Quod tempus ut dicit Iſidorus fuit annorũ ferè quingentorum. Hinc ego ſumptũ puto quod fictum eſt ſolem ob fulminatũ Aeſculapiũ noluiſſe aliquandiu lucis curru ducere, ut oſtenderetur ſolis inuentũ ſcilicet medicinã eclypſim paſſum per ſe cula plura, & tandem in lucem reuocatam. Ego hunc Machaonem autoritate Papiæ nõ apposuiſſem, cum eum in multis circa talia minus curioſum ſæpiſſime inuenerim ſcri- pſiſſe diſſona ueritati. Sed ut ponerem me traxit ſolertia Pauli, qui non ſolum Machaonem Aeſculapii filium ſcribit, ſed & Aſclepium quendã Machaonis filiũ fuiſſe cõfirmat.

Machaon, inquit Cõment. Homeri filius fuit Aeſculapij & Arſmoes: uel ut alij, Coronidis. Sunt qui Heſiones filiæ Meropis dicant eſſe. Heſiodus autem Xanthiones dicit. Machaonis crebra mentio eſt apud Homerum. Præcipue autem Iliados Λ ubi ipſum Idomenei uerbis commendat, hoc modo, ἰητῆρα γὰρ ἀνῆρ πολλῶν ἀντάξιον ἄλλων. Hic poſtea ab Eurypylo occiſus eſt, quam cædem Calaber lib. 6. deſcribit. Machaonis frater Podalyrius fuit, cuius itidẽ crebra mentio fit apud Homerũ & apud Calabrum circa cædem Machaonis.

De Aſclepio Machaonis filio. Cap. XXI.

ASclepius (ut dicit Paulus) fuit filius Machaonis, credo Auguſtinũ ſecutus, qui hunc Aeſculapii nepotem uidetur dicere ſcribens, ubi de ciuitate dei, Hermetem Triſmegiſtũ Aſclepio loquentem ſic, Auus enim tuus ὁ Aſclepi medicinæ primus inuentor, cui templum conſecratum eſt in monte Libyæ circa littus Crocodilorum, in quo eius iacet mundanus homo, id eſt corpus. Reliquus uero uel potius totus in ſenſu uitæ melior remeauit in cælum, omnia eam nunc hominibus adiumenta præſtans, infirmis numine nunc ſuo, quæ ſolet medicinæ arte præbere. Et paulo infra idem ſequitur Auguſtinus. Ecce duos deos dicunt homines fuiſſe, Aeſculapium & Mercurium &c. Verum ego librum hunc Hermetis Triſmegiſti, quem de Idolo intitulat uidi, nec tamen qualiter Aeſculapius fuerit Aſclepiadis auus per uerba Hermetis precedentia atq; ſequentia dictis ab Augu. percipere queo, certus tamen quoniã potius ingeniũ deficiat meum cẽ accuſari poſſit animaduerſio Auguſt.

De Pſyche. xv. Apollinis filia. Cap. XXII.

PSyche ut dicit Martianus Capella in libro quem de nuptiis Mercurii & Philologiæ ſcripſit, filia fuit Apollinis & Endelechiæ, ex qua Lucius Apuleius in libro metamorphoſeon, qui uulgatiori uocabulo aſinus aureus appellatur, longiuſculam recitat fabulam talem, Regem ſcilicet fuiſſe & reginã, quibus tres fuere filię, quarũ duę maiores natu etſi forma ſpectabiles eſſent, iunior cui Pſyches nomen erat, in tantum pulchritudine cæteras excedebat mortales, ut non ſolum admiratione teneret ſpectantes, ſed infigeret animis ignaris rei miraculo credolitatem ut Venus eſſet, quæ deſcendiſſet in terras, & phama longe latéq; uulgata inuiſæ formoſitatis egit, ut non ſolum ciues ſed exteri ad uiſendam Venerem, & ſacris honotandam accederent, templis uetæ Veneris neglectis. Quod ægre Venus ferens in Pſychen accenſa, Cupidini filio ſuo iuſſit ut eam amore feruentiſſimo hominis extremę ſortis incenderet. Interim pater de nuptiis uirginis Mileſium Apollinem conſuluit, Qui reſponditut illam in uerticem montis deduceret, ibíq; diuina ſtirpe creatum peſſimum & uiperum nanciſceretur uirgo maritum. Quo reſponſo parentes affecti cum lachrymis & mœrore totius ciuitatis, uirginem in prædeſtinatum deduxere culmen, ibíq; ſolam liquere. Quæ &ſi ſolitudine & incerto timore futuri coniugis anxiaretur, non tamen diu perſtitit, & uenit zephyrus mitis & ſuaui ſpiritu eam aſſumens, in floridam detulit ualem, in qua cum aliquali ſomno leniſſet ęrumnam, ſurgens uidit gratum oculis nemus & argenteis undis manantẽ fontem, atq; palatium nõ ſolum regium, ſed diuinũ, miris ornatũ diuitiis. Quod cum intraſſet, & ingẽtes inueniſſet theſauros abſq; cuſtode, & miraretur plurimũ, obſequentiũ uocibus abſq; corporibus auditis, intrauit lauacrũ, inuiſis ibi aſſiſtẽtibus obſequioſis. Inde cœna diuinis cõferta dapibus ſumpta, cubiculũ intrãs, conſcendit

conscendit genialem thorũ, & soporatæ maritus affuit, qui cum eam sibi fecisset coniugem, ueniente luce inuisus abiit, & sic sæpius magna Psyches consolatione cõtinuando factum est, ut sorores eiusdem audito Psyches infortunio è domibus maritorũ ad lugubres parentes accederent, & unà cum eis sororis infelices nuptias deflerent. At Cupido præsentiens quid inuidia sororum pararetur Psychæ, eam præmonuit, ut earum omnino floccifaceret lachrymas, nec in suam perniciem pia atq; credula esset. Quod cum ipsa pondisset Psyche, se cœpit deplorare captiuam, & quod sorores uidere & alloqui non posset, & uenientem atq; redarguentem Cupidinem precibus in eam sententiam traxit ut cum eis loqui posset, Zephyróq; iuberet ut eas ad se leni deferret flatu. Qui cum fecisset, cõcessit etiam ut ex thesauris, quos liberet, asportare permitteret, sed earũ suasionibus nullo modo crederet, nec suam uidere formam alicuius consilio exoptaret. Tandem complorata domi Psyche à sororibus, scopulum cõscendere, & ululatu fœmineo redintegrato à Psyche auditæ sunt atq; paucis consolatæ uerbis, & postremo illas Zephyrus Psyches imperio in uallem detulit amœnam. Ibi à Psyche festiua congratulatione susceptæ sunt, eis q; omnes ostensæ delitiæ. ex quibus inuidæ factę sorores ei totis suasere uisibus, ut uiri formam cõaretur uidere. quæ credula eis cum donis remissis, nouaculam parauit, & lucernam abscondit sub modio, nocte sequenti uisura, quisnam esset is cuius uteretur concubitu, occisura eum si esset illi forma uerbis sororum conformis. Intrat igitur more solito lectum Cupido, & in somnum soluitur. Psyche uero aperto lumine uidit illum mirra formositate conspicuũ iuuenem, alis pernicibus insignitum, & ad eius pedes arcum & pharetram sagittis confertam. ex quibus cum unam mitabunda eduxisset experturaciem, adeo digito impressit suo ut aliqualis scaturiret è uulnere sanguis, quo facto miro dormientis adhuc amore flagrauit. Dum q; illum stupescens inspiceret, fauillula ex lucerna prosiluit in dextrum dormientis humerum. Quamobrem expergefactus Cupido repente fugam arripuit. Verum Psyche cum illum cepisset crure atq; fortiter teneret, tandiu ab eo per aerem delata est, donec fessa eo dimisso caderet. Cupido aũt in uicinam cupressum euolans, longa querela eam redarguit, seipsum damnãs quod à matre missus, ut illam extremi hominis amore incenderet, & ipse seipsum ob eius pulchritudinẽ uulneraasset, & inde euolauit. Psyche anxia perditi uiri mori uoluit, fraude tandem sorores ambas, quarum consiliis in ærumnam uenerat, in præcipitium deduxit. Inde à Venere obiurgata acriter & pedissequis eius, lacessita uerberibus, in labores mortali inexplicabiles iussu Veneris implicita, opere uiri adiuta perfecit inuicta. cuius postremo ad louem precibus actum est, ut in Veneris deueniret gratiam, & in cælis assumpta Cupidinis perpetuo frueretur coniugio, cui peperit Voluptatem. Sereniſſime tex si huius tam grandis fabulæ ad unguem sensum enucleare uoluerimus, in ingens profecto uolumen euaderet, & ideo cur Apollinis & Endelechiæ filia dicatur Psyche, quæ eius sorores, & cur Cupidinis dicatur coniunx, cum paucis ex contingentibus dixisse satis sit. Psyche ergo animam interpretatur. Hæc aũt Apollinis, id est solis filia dicitur, eius scilicet qui mundi uitam lux est deus, cum nullius alterius potentiæ sit rationalem creare animam nisi dei. Endelechia aũt ut dicit Calcidius super Thimeo Platonis, perfecta ætas interpretatur, cuius omnino rationalis anima dicitur filia, quia etsi in utero matris illam à patre luminum suscipiamus, nõ tamen eius apparẽt opera, nisi in ætate perfecta, cum potius naturali quodam instinctu usq; ad ætatem perfectam formamur, quàm iudicio rationis. Aetate uero perfecta agere incipimus ratione. Ergo bene Apollinis & Entelechiæ filia dicitur. Sunt huic duæ sorores maiores natu, non quia primo natæ sint, sed quoniam primo potentia utuntur sua, quarum una uegetatiua dicitur, altera uero sensitiua, quæ non animæ sunt, ut quidam uoluerunt, sed huius animę sunt potentiæ, quarum ideo Psyche dicitur iunior, quia longe ante eam uegetatiua potentia cõceditur fœtui, & inde tractu temporis sensitiua. Postremo aũt huic Psyche conceditur ratio, & quia primo in actu sunt, ideo primæ dicuntur iunctæ cõiugio, quod huic rationali diuinæ stirpi seruatur, id est amori honesto,

honesto, seu ipsi deo, cuius inter delitias à zephyro, id est à uitali spiritu, qui sanctus est, de ferur & matrimonio iungitur. Hic coniugi prohibet, ne eum uidere cupiat ni perdere uelit, hoc est nolit de æternitate sua, de principiis rerum, de omnipotentia uidere per causas, sibi quæ soli nota sunt. nam quotiens talia mortales perquirimus, illum, imò nosmetipsos deuiando perdimus. Sorores aũt nonnunq; ad metas usq; primas delitiarum Psyches deueniunt, & ex thesauris eius reportant, inquantũ penes rationem uiuentes melius opus suum uegetatio peragit, & sensitiuæ uirtutes clariores sunt, & longius perseuerant. Sane inuident sorori, quod minime nouum est, sensualitatem cum ratione discordem, & dum illi blandis uerbis suadere nõ possunt, ut uirum uideat, id est uelit naturali ratione uidere quod amat, & non per fidem cognoscere, eam terroribus conantur inducere, asserentes eum immanem esse serpentem, séq; eam deuoraturũ. Quod quidem totiens fit, quotiens sensualitas conatur rationem sopire & ostendere animæ cõtemplationem, & cognitarũ rerũ per causam, nõ solum delectationes sensitiuas auferre, sed labores maximos, & angores minime opportunos ingerere, & nil demum placidæ retributionis auferre. Anima aũt dum minus prudens talibus demonstrationibus fidem adhibet & quod negat uidere desiderat, occisura se si uoto nõ correspondeat forma, uidet effigiem uiri pulchertimã, id est extrinseca dei opera. Formam, id est diuinitatem uidere nõ potest, quia deum nemo uidit unquam. & cum fauillula lædit & uulnerat, id est superbo desiderio, per quod inobediens facta, & sensualitati credula, bonum cõtemplationis amittit, & sic à diuino separatur cõiugio. Tandem pœnitens & amans perniciem sororum curat astutia, easq; adeò opprimit ut aduersus rationem nullæ sint illis uires, & æruminis & miseriis purgata, præsumptuosa superbia atq; inobedientia, bonum diuinæ dilectionis atq; contemplationis iterum reassumit, eíq; se iniungit perpetuo, dum perituris dimissis rebus in æternam defertur gloriam, & ibi ex amore parturit uoluptatem, id est delectationem & læticiam sempiternam.

De Arabe Apollinis filio. Cap. XXIII.

ARabs ut placet Plinio in libro naturalis historiæ, Apollinis & Babyloniæ fuit filius, quem medicinæ artis dicit etiam repertorẽ. Puto ego hunc seu Babylonem fuisse hominem, & ibidem medicinam ostendisse prius, seu apud Babylonios didicisse, & ad Arabes primum detulisse, & hinc Apollinis filius dictus, quia medicus. & Babylonius, quia in Babylonia natus uel eruditus sit.

De Tityo filio Iouis. iii. Cap. XXIIII.

POstquam Apollinis longa posteritas expedita est, ut ad Iouis filios reuertamur ordo postulat, ex quibus sese ante alios Tityus offert, quem dicit Leontius filium fuisse Iouis ex Elara Orchomeni filia, quam prægnantem Iupiter iram Iunonis timens occultauit in terram, ex quo factũ est ut nascens puer ex terra natus uideretur, ut Seruius asserebat. Quæ quidem terra postmodum eum nutriuit, & sic non mater, sed nutrix. Is tamen cum ad integram ueniisset ætatem, Latonam Apollinis matrẽ amauit, eamq; de stupro interpellauit. Quamobrem turbatus Apollo eum sagittis occidit, & apud inferos religauit, atq; eius iecur uulturibus laniandum apposuit hac lege, ut consumptum restauraretur ilico, & sic nunquam uultures à discerpendo cessarét, nec ipse à patiendo. Restat nunc huic fictioni uelum eripere, ut quid contegat uideamus. Dicit enim primo Iouem prægnantem abscondisse in terris. Nil enim occultius tegitur, quàm quod infoditur. Et ideo debemus intelligere hanc secretissime fuisse seruatam, & hoc timore Iunonis, id est maioris potentiæ, cum dea regnorum sit Iuno. Terram autem aluisse Tityum non est nouũ, cum omnes alamur terra. Quod Latonam Apollinis matrem amauerit, ingentem eius demonstrat animũ. Celsitudinem enim appetit, quæ claritatis mater est, sed ab Apolline, id est à regio splendore delectus est ad inferos, id est apud plebeios, quos penes semper curarum plenus, qua-

liter posset in gradũ, ex quò deciderat, reascendere. Recitat ex isto Tityo Leontius breuem historiam, & dicit hunc apud Bœotios magnum fuisse hominem, & uiribus tentasse ex Delpho Apollinem eiicere, à quo ipse eiectus est, & ferè ad priuatam uitam redactus. De
Lib. 1 pœna aũt illi apposita dicit, ubi de somnio Scipionis Macrobius sic, Vulturem iecur immortale tondentem, nihil aliud intelligi uolentes, quàm tormenta conscientiæ obnoxia flagitio uiscera interiora rimantis, & ipsa uitalia indefessa admissi sceleris admonitione laniantis, semperq; curas, si quiescere forte tentauerit, excitantis, tanquam febtis renascentis inhærendo, nec ulla sibi miseratione parcentis lege hac, qua se iudice nemo nocens absoluitur, nec de se suam potest uitare sententiam. Hoc Macrobius.

a *Vel ut alij Minyos, uide Didymum (si modo is Didymus est quem nos habemus) in Odyss. 7. Meminit autem & Apollonius Tityi lib. 1. Argon.*

De Baccho secundi Iouis filio. iiii. qui genuit Hymeneum, Thyonæum & Thoantem. Cap. XXV.

BAcchus Iouis filius & Semeles ab Ouidio & reliquis poetis dicitur, ex cuius origine talis recitatur fabula. Cum amaret Iuppiter Semelem Cadmi filiam, & ipsa cõcepisset ex eo, accessit ad eam Iuno formam gerens Beroæ Epidauriq; anus, & inito cum ea colloquio, perquisiuit nunquid diligeretur à Ioue, cui dixit Semele arbitrari se diligi. Tunc Iuno, non potes filia nisi uno modo cognoscere, scilicet si stygis interposito iuramento, promittat tecũ eo pacto coniungi, quo Iunoni iungitur. Semele experientiq; auida, uenienti iuramentũ, & inde munus poscit. Iuppiter aũt dolens eam, ne aduersus iuramentum ageret, fulminauit, & mortuæ filium traxit ex utero, suóq; apposuit fœmori, donec tempus perficeretur, quod eum esse in uentre matris opportunitas exigebat. Hunc primo clam nutriuit Ino matertera eius, postmodum nymphis tradidit, quæ etiam ei alimenta dederunt, ut ait Ouidius, eumq; ne à perquirente Iunone inueniretur, hederis occultauere. Huic insuper alumnũ dicunt fuisse Silenum, qui captus à rusticis, à Mida Baccho restitutus est. Hunc prætereà curru & sociis honorant, de quibus sic refert Statius. Promouet, effrenæ dextra læuáq; sequuntur Lynces, & uda mero lambũt retinacula tygres, Post exultantes spolia armentalia portãt, Semineces q; lupos scissas q; mimallones ursas. Nec comitatus iners, sunt illic ira furorq;, Et metus, & uirtus, & nunquã sobrius ardor, Succiduiq; gradus, & castra simillima tecti &c. Dicunt insuper eum primum uitem plantasse, ut ait Accius in Bacchis, O Dionyse pater optime uiti sator Semela genitus Euchiam. Et hinc uini deum asserunt, hederam ei sacram, & Vannum & Marsyam in tutelam eius ascribũt, eiq; Ariadnam Minois
a filiam coniugem copulant. Baculum ab eo repertum, atq; denominatũ affirmat Rabanus, ut eo homines uino graues uterent. Multis etiam illum nominibus uocãt, de quibus Oui. Thura dabãt Bacchumq; uocant Bromiumq; Lyæum Ignigenamq;, fatumq;
Meta. 4. iterũ solumq; bimatrẽ. Additur his Nysæus indetonsusq; Thioneus, Et cum Læneo genialis consitor uuæ, Nictiliusq; Eleusq; parens, & Iacchus & Euan. Et quæ prætereà per graias plurima gentes Nomina Liber habes, tibi enim inconsumpta iuuẽta est, Tu puer æternus, tu formosissimus alto Conspiceris cælo tunc cum sine cornibus extas &c. Addit & alia nomina Albericus, uocatumq; dicit Euchium, Briseum & Bassareũ. Lactantius etiam eum uocati dicit Dithyrambum. Dicit insuper Seruius Orpheũ dicere hunc à gigantibus membratim discerptum. quod Albericus affirmat, addens quod ab eis ebrius sit inuentus, eumq; dicit sepultum, & postea surrexisse integrũ. Pingebãt etiam eum antiqui in habitu muliebri, & nudum atq; puerulum, ei nocturno tempore tibiis & cymbalis & clamore sacrum, quod orgia uocabant celebrantes. Præter hæc alia etiam tectantur, sed quoniam non comperta sunt omnia quæ quæruntur, quæ uideri possunt deappositis uideamus. Primo igitur & ante omnia pro constanti uidentur tenere historiographi, Dionysium hunc ex Ioue & Semele natum, adeo ut de tempore inter antiquos plurima fuerit uarietas, ex quibus alii Dionysium, alii Liberum patrem uocant, Et quoniam

non

non constat cuius Iouis fuerit filius, ego secundo ascripsi Ioui, eo quod eius ævum melius videatur cõuenire cum secundo quàm cum aliquo aliorũ. Dicit enim Eusebius in libro temporũ, à quibusdam arbitrari Danao Argis regnante Dionysium in India Nysam condidisse, & suo nomine nũcupasse, & eodem tempore eum in India militasse, & eius in exercitu fuisse mulieres Bacchas cognominatas ob furorem potius q̃ ob uirtutem. Quod quidem fuit circa annos mundi. iii. Mil. dccxxix. Paulo post idem Eusebius dicit. regnante Danao Argis, Cadmus regnauit Thebis, ex cuius filia Semele natus est Dionysius, id est Liber pater, quod secundum eius annorũ descriptionem, comprehendit fuisse circa annos mundi. iii. Mil. dcc lxxvi. nec multo post dicit anno. xxxv. Lyncæi regis Argiorum, Dionysius, qui latine dicitur Liber patet, nascit ex Semele, quod cõtigisse uidetur anno mundi. iii. Mil. dccc xiiii. inde sub sequit, Acrisio regnante Argiuis, Dionysius, qui & Liber pater, aduersus Indos dimicans Nysam urbem iuxta Indum flumen condidit, quod factũ colligitur anno mundi. iii. Mil. dccclxx. Quanta sit hæc temporũ diuersitas ab Eusebio ex cõmentariis ueterũ collecta facile cõprehendi potest. nostrũ aũt est per coiecturas arbitrari, quod uerius potuerit ex dictis tẽpus attribui ævo Bacchi. Ego aũt omissis causis me mouentibus arbitror Bacchi dies fuisse circa antiquius horũ tempus, seu saltem quod de proximo sequit, eum q̃ ea tempestate natũ egisse quæ ab eo gesta narrant. Sed his curiosioribus derelictis ad figmenta tendamus. Fulminatã Semelem à casu sum- *Expositio fabulæ.*
ptum credo, eam scilicet à fulmine, seu ab ignita febre in mortẽ deductam, quarũ utrãq̃ à Ioue, id est ab elemento ignis emissam nõ mirabitur eruditus. Euulsum ab utero mortuę matris fœtum, & Iouis fœmoribus applicitũ, notissimũ obstetricibus officiũ designat. necesse enim est, ut caloribus extrinsecis, qui per Iouem debent intelligi, foueatur qui ante tempus intrinsecis auferẽ. Sed cum sit hæc expositio physica, historiã recitat Pomponius Mela in Cosmographia dicens. Vrbium quas incolunt Indi, sunt aũt plurimę, Ny- *Lib. 3.*
sa est clarissima & maxima, montium Meros Ioui sacer, famã hinc præcipuã habent, in illa genitũ, in huius specu Liberũ arbitrantur esse nutritũ. Vnde Græcis autoribus, ut fœmori Iouis insutũ diceret, aut materia ingessit aut error. Hęc ille. Albericus aũt addit, dicens à Remigio affirmari apud Nysam Liberi patris haberi crepũdia in testimoniũ quod ibidem altus sit. quod si sic est, existimo potius de altero intelligendũ sit, q̃ de eo, qui ex Semele natus est. ex quo etiam sequi posset temporũ diuersitates à diuersis Dionysiis exortas esse. De hoc em̃, si is fuit, dicit Orosius sic. Subactã Indiam Liber pater sanguine maculauit, cædibus oppleuit, libidinibus polluit, gentem utiq̃ nulli hominũ unquã obnoxiam, uernacula tantũ quiete contentã. Cæterũ, ut ad sensus Physicos tectos sub fabula *b*
iterũ tedeamus, dico quod nõnulli uolunt per Bacchũ uinum intelligi, et sic Semele pro uite sumetur, quæ ex Ioue, id est ex calore in altũ humorẽ terræ immixtũ per uitis poros trahente se prægnantẽ, id est turgidã facit, & in palmites botros q̃ succos, tanq̃ in conceptum fœtũ emittit. tunc aũt fulminat cum adueniente autũnali calore non in amplioręm maturitatẽ, sed potius in corruptionẽ & putredinẽ fructũ conceptũ deduceret, ut auferat necesse est, & fœmori Iouis, id est calori alteri applicetur. Quod quidem fit, dum pressum ex uuis uinũ, aut igni aut ipsismet pressis bulliendũ cõcedimus iterũ, donec defecatum tali bullitione reddat potui aptũ. Deinde Ino, id est uas illud seruat occultũ, id est contectũ ne à Iunone inueniat, id est ne ab aere corrũpatur. Seu prægnantẽ tunc Semelẽ dicimus ex Ioue, cum uitem agẽte calore turgidã cernimus uere primo. Verũ tunc fulminatur, dum æstiuo calore præter consuetũ exurit. Tunc aũt apertis poris conceptũ emittit in botros, quod fœmori Iouis, id est diurno calori applicat, ut quam ex matre nõ habuerat, à patre maturitatẽ accipiat. & tunc Ino illud seruat occulte, dum à pampinis tegitur, ne ab aere nimis calido offendat. & illud tunc nutriũt nymphæ, dum nocturnis humiditatibus restaurat, quod calore diurno fuerat exhaustũ. Silenus senex, eius alumnus dicitur, eo quod senes ferè potu magis quàm cibo sustentent. Qui illi à Mida auaritissimo homine restituitur, quia auarus potationibus non delectatur. Curru & sociis uti ideo à

poetis dictũ est, ut nõnulli ex suis demonstrent effectus, nam pro curru ebriotũ uolubi-
litas assumenda est. Lynces aũt illi attribuunt, ut intelligat uinũ moderate sumptũ uires,
audaciam & perspicaciá augere. Tygres aũt ideo currũ trahunt, ut ebriorũ ostendat fæui-
tia, nemini em̄ parcit onustus uino. Sunt præterea temulenti temerarii adeò, ut in quod-
cunq; periculũ inconsiderate irruant, quod per semineces lupos, & scissas ursas, quæ in
præda Bacchi deportant intelligo, quod irascant facile, & inde ueniant in furorẽ, satis li-
quido patet, & sic non sobrio comitant ardore. Meticulosi etiã sunt uinolenti, quia per-
dito recto rationis iudicio sæpissime non timenda pauescunt. Virtus aũt cur currui Bac-
chi iungat prætactũ est, ubi de Lyncibus diximus. Succidui gradus ideo inter Bacchi nu-
merantur comites, ut ebriorũ titubantia designet, quia adeò titubando incedũt, ut cade-
re credant continue. Superadditur Baccho castra esse similima regũ, nec immerito, nam
si cernamus tabernas meritorias, ibidẽ tabernacula frondiũ, cupedinarios, lurcones, edu
lia & potationes hinc inde, ac tumultuarios rixantes q; uidebimus, quæ castris regũ simil
lima sunt. Bacchũ aũt apud græcos primũ plantasse uitẽ seu uineã, & uinũ fecisse possibi
le est, cum longe antea apud Hebræos id fecisse Noe certissimũ habeamus. Dicũt tamen
aliqui Bacchũ uitẽ nõ plantasse, sed incognitũ Thebanis uini usum introduxisse, atq; il-
lud uariis liquoribus immiscuisse, ut amabilius foret, quod quoniã mirabile uisum est,
deus uini apud rudes primo creditus est. Hederã prętetea Baccho sacrã dicunt, credo quia
uites hederæ palmites luxuriantes plurimũ, & botros uuarum imitent corimbi, necnon
quia uireat uiriditate perpetua, per quã ostenditur uini iuuentus continua, nunq; enim
quantũ ad uires senescit uinũ. Hac etiã poetæ coronari consueuere, eo quod Baccho ob
facundiã sacri sint, & ad perpetuitatẽ carminũ demonstrandã. Vánus aũt illi sacer est my
stica ratione. Ait aũt Seruius Liberi patris sacra ad purgationẽ animæ pertinere, & sicho-
mines eius mysteriis purgant, sicut uanno frumenta purgant. Fuere tamen qui uoluere
hæc purgamina uiuentibus hominibus fieri per extremã ebrietatẽ, quæ sacrũ Bacchi est,
asserentes si quis in tantam ebrietatẽ procederet, ut in uomitũ usq; ueniret, post prætentũ
cerebri stuporẽ, animũ exutis curis tediosis atq; eiectis, remanere tranquillũ. Cui opinioni
Seneca philosophus in libro, quem de tranquillitate animi scripsit, adhęsisse uidet. Mar-
syam in suã tutelã ideo positũ uoluisse reor, quia audax imò temerarius in Apollinẽ fuit,
per quam temeritatẽ uinolentorũ loquacitatẽ in quoscunq; tendentẽ intelligo, quã in cõ
spectu rudium sępe prudentes ab ignaris confundi uident, non aduertentiũ, quia nullo
talium oratio incedat ordine, sed more Satyri, uti Marsyas fuit, huc illuc salsitãdo proce-
dat. tandem in cõspectu eruditorũ nudatus Marsyas, id est patefacta calefactorũ præsum-
ptione in flumen uertit, id est in lapsum, quasi nil dixerint talium sermo soluat. Quod
ad Ariadnã coniugẽ spectat, in sequentibus ubi de ea scribet. Hunc aũt à gigantibus fuis-
se discerptũ, et inde sepultũ, ideo dictum reor, quia ab Eusebio in libro temporũ scribitur
quod regnãte Athenis Pandione anno scilicet mundi. iii. Mil. dcccxcvi. Marco Varrone
poeta teste, hic Liber pater aduersus Perseũ pugnans in prælio occisus sit, eius q; uideri se-
pulchrum apud Delphos iuxta Apollinẽ aureũ. Et hoc quantũ ad historiã dictũ sit. Sed
fictioni superadditur à quibusdam, eum scilicet quantũcunq; discerptũ sepelierint, inte-
grum surrexisse. Quod ego arbitror debere intelligi, quod ex pluribus ingurgitationibus
ab elatis calore uini bibonibus factis, unà cõsurgat ebrietas, per quam Bacchũ uiuere, &
aliquid agere satis patet. Dicebat tamen circa hoc Albericus Bacchũ animã mundi intel-
ligendũ, quamuis membratim per mundi corpora diuidat, tamen se reintegrare uidetur
de corporibus emergens, & se reformans, & semper una eadem q; perseuerãs nullas sim-
plicitatis suæ patiens sectiones. Hæc ille. Ast ego puto hunc Bacchum Alberici, solem in-
telligendum Macrobii, in quem ipse Macrobius transfert deorum omnium deitates. Pi-
ctus aũt in habitu muliebri est, quia in expeditione aduersus Indos secum habuit mulie
res, ut prædictum est, uel quia continuatæ potationes eneruent uires, debiles q; reddant
ad ultimum potatores. Nudus uero ideo pingitur, quia ebrius omnia pandat secreta, uel
quia

quia multos iam ad inopiã & nuditatẽ deduxerit, uel quia calores potationes ingerant. Puer quidem dicitur, quia non aliter sint lasciui ebrii quàm pueri, quibus nõdum interest intellectus. Restat nunc de nominibus uidere. Dicitur igitur primo Bacchus, quod idem sonat quod furor, eo quod uinũ & potissime nouũ tam feruẽtis furoris est, ut nullo queat claustro contineri, & immoderate sumentes ut prædictũ est, faciat etiã furiosos. Dicitur etiã Bromius à bromin, quod est consumere. Modesta quidẽ boni uini potatio consumit superfluitates ciborũ, et digestionẽ adiuuat, ut physicis placet. sed immoderate sumptũ humiditatẽ bonã desiccat, & neruorũ hebetat uires, adeò ut plurimũ ingurgitatores tremulos effœtosq; reddat. Vocat insuper & Lyeus à lyen, quod est tractus, tractim enim bibitur. uel dicitur Lyeus à ligo gas. modeste aũt sumptũ dispersas uires colligit augetq; immoderate, sensus ligat & rationẽ. Vel secundũ Fulgentiũ Lyeus dicitur, quia leni tatem præstat, fumus enim post aliqualẽ potationẽ magis exorabiles. Nuncupat & ignigena, seu quia ex igne genitus sit, seu quia ignẽ, id est calorẽ generat. uidemus enim capi ta potantiũ fumantia, eosq; ob calorẽ uestimenta quandoq; deponere. Appellatur etiam Iatus iterũ, et ob id eum uocari Dithyrambũ, quod idem sonet, dicit Lactãtius. Quod aũt iterũ natus sit, supra monstratũ est, & inde merito bimater. Nyseus præterea à Nysa ciuitate in qua coliẽ, uel à Nysa uno ex uerticibus Parnasi eidem cõsecrato, uocatus est. Thyoneus quod intonsus sonat, ideo dicit, quia uites ex quibus oritur lõgos habẽt palmites, uel quod melius puto, ad suã pueritiã ostendendã, quia intonsi sint pueri. Consitor uuę dicit à uite à se primo plãtata. Nyctilyus uero uocatur, quia noctẽ, id est tenebras sensibus ingerat. Elleus ab Ellea ciuitate, in qua potissimẽ colebat. Hiachus aũt ea de causa nomi- d
natus est, quia homines hiare facit. Euhan interiectio est laudãtis Bacchũ, et sonat bonus e
puer. Bryseus ideo dictus, ut ait Albericus, quia primus uinũ ex uua pressit, uel Bryseus, quasi hirsutus, id est superbus. hinc aũt eum apud ueterẽ Græciã duas habuisse statuas, unã hirsutã Bryseim uocatã, alterã uero lenẽ Leneã uocitatã. Bassareus aũt appellatus est f
à specie uestiũ, quibus ministræ eius utebant in sacris, & ab eisdẽ ministræ Bassarides nũcupate. Liber aũt pater dicit, quia hominibus libertatẽ uideat inferre. nam potati serui etiã ebrietate durãte, arbitrant se fregisse uincula seruituris. Liberat pręterea à curis, & in agendis securiores facit, pauperes ab opportunitatibus reddit immunes, deiectos extollit etiã in sublime. Et dicit Albericus, quod cum inter initia condendarũ ciuitatũ diis cęteris prosper. Præterea ciuitates imperantibus orbi Romanis aut stipendiariæ erant, aut fœderatæ, aut liberæ. In liberis aũt ciuitatibus in signũ libertatis simulacrũ Marsyę habebant, quem supra diximus in tutela esse Liberi patris. Insuper mos fuit Romanis liberã togam adolescẽtibus in festis Liberalibus exhibere ad significationẽ liberioris uitæ in posterũ cõcessæ. Cuius quidẽ sacra dicit Seruius à Iulio Cæsare Romã primo translata, in quibus hircus immolabat, & hoc ideo, quia aliquando capellæ palmites uitiũ crescentes uastassent. Di enim. M. Teren. Varro, ubi de agricultura, eidem tanq; repertori uitis hircos immolari, ut pœnas capite pendant. Ego aũt huius sacra nõ puto à Iulio primũ Romã translata, sed eius Liberi patris, de quo intellexisse uidet Tullius dum ubi de naturis deorũ scripsit. Hunc dico liberũ Semele natũ, nõ eum, quẽ nostri maiores auguste sanctéq; censent Liberum &c. Quem ego arbitror iuxta sententiã Macrobii solem, quẽ arbitrati sunt reruni omniũ patrẽ, & hinc Libetũ patrem dictũ. & sic etiã intellexisse Virgiliũ puto, Lumina labentem cælo quæ ducitis annũ Liber & alma Ceres &c. Non enim Bacchus labentẽ annum cælo ducit, sed sol. Et hæc quidẽ ea duo fuerunt numina, quæ Etrusci potissime coluerunt. Sed quicunq; hic fuerit Liber, ostendit Augustinus in libro de ciuitate dei, ei à prisois obscœna celebrata sacra, & inter alia dicit, quod eius in honorẽ pudenda uirilia colebantur in publico, adeò ut in festis diebus Liberi membrũ uirile eleuatũ ex cõpitis deferetur in urbem uerbis flagitiosissimis, omni cõcessa licentia, inde per forũ transuectũ, & in locũ eidem deputatũ depositũ, oportebat ut honestissima omniũ materfamilias illi coronam imponeret. Insuper & Dionysius appellat Bacchus, de quo ubi de Dionysio.

a Marsyas hic Satyrus fuit, ab initio magna cõsuetudine cum Cybele coniunctus, cum qua, postquã ea ex dolore, quẽ ob mortẽ Atyos, dilecti adolescentis ceperat, insanire cœpit, passim circũuagatus quoq; est. Sed cum ad Dionysiũ in Nysam urbẽ uenissent, ibi inuento Apolline, qui tum citharæ inuẽtione & arte in magna æstimatione erat, & cum eo certamine inito, cum ille tibijs, hic cithara & postea ore quoq; caneret, uictus, atq; ab eodẽ uiuus excoriatus est. Quem tamen Ouidius in fluuiũ Marsyã, qui in Phrygia est mutatũ dicit. Fabulam describit Ouidius lib. 6. Meta. & Diodorus Siculus in 4. Ant. gest.

b Stesichorus, ut citatur à Comment. Homeri Iliad. penultimo, hoc quoq; fabulæ Bachi addit, Ait eum aliquando Vulcanum in Naxo insula hospitio accepisse, & ob id pro munere Baccho Vulcanum amphoram donasse. Postea aũt cum Lycurgus Bacchũ persequeretur, et ipse ad mare uenisset, ibiq; à Thetide hospitio acceptus fuisset, eandem amphorã Thetidi Bacchum donauisse, quæ postea in ea, ossa cineresq; Achillis filij tumulauit.

c Ego uero magis à sonitu & tumultu sic dictũ puto nam βρόμον Græci uocant crepitationẽ ignis ardentis. Porrò Lycum ἀπὸ τ῀ λύειν, quod soluat curas, Nyseũ ἀπὸ τ῀ νύσσειν quod pungere est, Dythyrambus ἀπὸ τ῀ δὶς εἰσ θύραν ἀναβαίνειν, Thyoneus ἀπὸ θύειν quod est impetũ facere, furere, Nyctilyus, quod membra noctu resoluat à νὺξ & λύειν. Iacchus ἀπὸ τ῀ ἰάχειν, quod est clamare, Bryseus à βρύειν, quod est inundare, madefacere.

d †Eleus, quo nomine Bacchũ uocabant, quod mitis & lenis est, ἵλεος enim Græcis misericordia est.

e Bonus puer nõ Euhan, sed Euhyms sonat, εὐὰν enim bacchantiũ uox est, qua Phryges Bacchũ uocãt

f Ea aũt erat demissa ad imos pedes, alij Bassareũ à βάσσειν uocant, quod clamare significat.

De Hymeneo filio Bacchi. Cap. XXVI.

a HYmeneũ dicit Albericus filiũ fuisse Bacchi & Veneris, et sequit̃ autoritatẽ Remigii, ob id habitũ, quia ex nimia petulãtia libido soleat excitari. Hymen aũt græce dicit̃ mẽbrana, quæ est proprie muliebris sexus, in qua puerperia fieri dicunt̃, inde Hymeneus nuptiarũ deus dictus est. Sanè Lactan. ab hisce tria tractũ dicit scribẽs, quia Hymeneus puer fuerit Athenien sis mediocri genere natus, qui cum annos puerilis ætatis excederet, nec dum uirũ posset implere, ea pulchritudine fuisse prædituũ dicit̃, ut fœminã mentiret̃. Istum cum una ex ciuibus suis uirgo nobilis adamasset, is quia nuptias desperabat, puellã tamen uersa uice diligebat extreme, & animo saltẽ aspectu satisfaciebat suo. Cum´q; nobiles fœminę cum uirginibus sacra Cereris Eleusinæ celebrarẽt, subito aduentu piratarũ raptæ sunt, inter quas etiã Hymeneus, qui illò à se dilectã secutus fuerat. Cum igit̃ per longinqua maria prædã pitatæ uexissent, ad quandã tandẽ regionẽ deuoluti, & ibi somno oppressi, ab insequentibus interempti sunt omnes. Hymeneus aũt relictis uirginibus euolauit Athenas, pactus à cõsanguineis dilectæ suæ nuptias, si illis filias nuper raptas restitueret, quas ubi pro uoto restituit, exoptatã accepit uxorẽ. Quod coniugiũ quia felix fuerat, placuit Athenien sibus nomen Hymenei misceri nuptiis. Sunt tamen, qui dicant eum die quadã nuptiarũ tuinam oppressum, & piationis causa id adinuentũ, ut nomen eius celebrarẽt̃ in nuptiis, quod omnino Seruius damnat. Ego aũt eum ob id Bacchi & Veneris filiũ dictum reor, quia propter duo fiant nuptię, seu duo interueniãt in nuptiis, festũ et carnalis copula. Per festũ Bacchus intelligẽdus est, ut per Vit. patet, dũ dicit, Adsit lætitiæ Bacchus dator &c. Per Venerẽ aũt carnalis copula, cũ ad eã spectare uideat̃, ad procreandã prolẽ marẽ et fœminã copulare, & ex his duobus cõficiunt̃ nuptię, seu Hymeneus, q pro nuptiis intelligẽdus est.

a Asclepiades aũt Calliopes & Apollinis filiũ Hymeneũ facit, & fratrẽ Orphei. Cuius sententiã uidetur & Claudianus sequi cum ait: Hunc Musa genitũ legit Cytherea, ducẽq; Præfecit thalamis. Catullus aũt nõ Calliopes, sed Vraniæ matris facit, in epithalamio ubi inquit. Collis ô Heliconij cultor Vraniæ genitus &c. Qui Veneris filiũ dicunt, uidentur autoritatẽ Capellæ sequi, apud quẽ legitur ô Hymenee decens Veneris qui maxima cura est. sed fallũtur. Nã apud eundẽ expressius legitur, Tu quẽ psallentẽ thalamis, quẽ matre camœna Progenitũ perhibẽt. et plura in hãc sententiã Ianus Parrha. in 2 Clau. de rapt. Pros. Eadem historia refertur à Cõment. in Iliad. Home. lib. 18. quanq; is Hymeneũ Argiuũ iuuenem in itinere, cum Athenas nauigaret, puellas Atticas quæ à Pelasgis rapiebãtur, liberatas dicit. Dicitur aũt Hymeneus, uel ab Hymene pellicula, uel à ναίειν, quia simul sponsus sponsaq; habitare incipiant.

De Thyoneo Bacchi filio. Cap. XXVII.

Thyo-

THyoneũ Bacchi filiũ dicit Oui. & de eo breuẽ recitat fabulã. Dicit enim, quod cum bouẽ fuisset furatus, & ob id opprimeret à rusticis, inuocato forte patris auxilio, factũ est, ut à Baccho Thyoneus in uenatorẽ conuerteret, & bos permutaret in ceruũ. Arbitror ego hunc fuisse furẽ, & potatis optime rusticis, bouẽ suum repetentibus facile oftendisse eis, & se uenatorem, & bouem ceruum fuisse.

De Thoante Bacchi filio, qui genuit Hypsipylem. Cap. XXVIII.

HOantẽ Bacchi filiũ fuisse carmen Ouidii demonstrat dicentis. Tum primũ sese trepidus sub nocte Thyoneus Detexit nato portãs extrema Thoanti Subsidia &c. Paulus aũt eum ex Ariadna Minois filia susceptũ testat. Sed miror qualiter hoc fieri potuerit, cũ Thoas, ut infra monstrabit, genuerit Hypsipylem, quæ tempore Thebani belli, nutrix Opheltis Lycurgo Nemeo seruiebat, et Ariadna antecẽp Baccho nupserit, à Theseo rapta est post Hippolytũ susceptum, qui paulo ante initium suscepti belli Thebani in Italiam abiit, & sic longe antiquior Thoas fuit, quàm Ariadna. Is quidẽ, ut testatur Statius, iam senex cum Lemniades, apud quos rex fuit, à fœminis suis communi consilio occisi sunt, à filia Hypsipyle, facto rogo saluatus est, & in Chium insulam nocte transmissus. *Meta. 7.*

Hæc aũt decreti & furoris illius causa fuit, ut ait Asclepiades, quod cum Lemnij intermisissent sacra Veneris, hæc irata ob id desiderium uiris tale immisit, ut relictis uxoribus, trans mare in Thraciam nauigarent, ibiq; cum Thracen. fœminis rem haberent, itaq; Lemniæ mulieres furore percitæ cõmuni cõsilio decreuerunt uiros omnes occidere, feceruntq; omnes, præter unã Hypsipylẽ, quæ patrẽ clam nauidelegatum, seruauit. Hinc & Lemnium malum prouerbio dictum est.

De Hypsipyle Thoantis filia. Cap. XXIX.

HYpsipyle filia fuit Thoantis, teste Statiõ, dum dicit. Cui regnũ genitorq; Thoas & lucidus Euan Stirpis auus &c. Hæc aũt, ut idem refert Statius, cum adhibuisset cõsilium publico mulierũ Lemniadũ consilio de occidẽdis masculis suis, & suis legibus uiuere, ea nocte, qua scelus à cæteris fœminis perpetratũ est, Thoantẽ patrẽ naui imposuit, eumq; Baccho patri cõmendauit, & in insulã Chium transmisit, & cõstructo in regiam rogo, se patrẽ interemisse monstrauit, eusq; loco homicidis mulieribus imperauit, qua regnãte, ut ostẽdit Statius, factũ est, ut tendẽtibus cum Iasone Argonautis in Colchos ad Lemni littus appellerent, & seu quia nõ reciperent, seu quia ultores criminũ accessissent, uinsulam cepere, & sic susceptis inter alios Iason ab Hypsipyle receptus est, & eius amicitia alios, sociis orantibus & exigente tempore, reditu proximo nauem cõscendens, eam præguantem reliquit, quæ postea geminos peperit, Thoantẽ scilicet & Euneum, & cum minime reuerteretur Iason, & casu cognitum foret à Lemniadibus, eam Thoanti perscisse patri, regno pulsa est, & à piratis capta in littore in seruitium regis Nemeæ deducta est. Qui eidem Opheltem paruũ filium alendum exhibuit, quæ dum operi uacaret, ueniẽtibus Argiuis in Thebanos in Nemea sylua siti pereuntibus, ab his qui aquæ exploratores uenerant, seu ab ipso Adrasto rege comperta & interrogata est. Quæ uestigio Langiam fluuiũ ostendit, ubi sitim posuere reges, & qui illos sequebant populi, Cumq; quenam esset explorassent, & ea casus recitasset suos, cõtigit ut medio ex agmine Thoas & Euneus iuuenes filii eius prosilirẽt matre cognita, eiusq; solarentur dolores. Sed dum ipsa fortunas suas recitat, alumnũ oblita, quẽ inter herbas floresq; ludentẽ liquerat, infelici euentu cõtigit, ut is à serpente caudæ repercussione occideret. Quãobrem turbatus exercitus est. Verũ Lycurgus ægre filii necem ferens, dum in eam impetu ageret, ab Adrasto regisq; regibus, et à filiis suis seruata est. Quid tandẽ ex ea cõtigerit nusq; legisse memini. *Lib. 5. Theb.*

Flaccus de Lẽmniad. & Apoll. lib. 1. Argon.

ὑποσύδνις εὖ νυος Iliad. H

De Amphione rege Thebarũ 5 Iouis 2 filio, q 7 genuit filios, & totidẽ filias. Cap. XXX.

AMphion fuit filius Iouis & Antiopę, ut in Odyssea testat Homerus. Ex cuius creatione, ubi de Antiopa scribitur, fabula recitat. Dicit tamẽ Ouidius quod ibidem non scribitur, à Ioue in taurum uerso oppressam Antiopã, & grauidam factam. Et alibi dicit, Addidit ut Satyri cælatus imagine, pulchrã Iuppiter implérit gemino nycteida fœtu & cæteta. Hometus præterea ubi supra

dicit, Iouem tres ex Antiopa ſuſcepiſſe filios, Amphionem ſcilicet & Zethum atq; Calatum. Hos præterea uolunt expoſitos à matre pulſa à Lyco rege Thebarum ob ſtuprum cum Epapho, ſeu Ioue cõmiſſum, & grandes tandem à paſtore quodam nutriti inſurexiſſe in Lycum, & eum occidiſſe, atq; Dircen coniugẽ eius, et demum pulſo Cadmo ſeneapud Thebas regnaſſe. Ex iſtis aũt ſecundũ Seruiũ Amphion muſicę artis adeò peritus fuit, ut iuxta Lactan. à Mercurio citharã meruerit, cum qua Thebanos muros conſtruxit,

b ut Seneca poeta in tragœdia Herculis furentis dicit. Cuiuſq; muros natus Amphion lo-
ue Struxit canoro ſaxa modulatu trahens &c. Eumq; Lydios modulos inuenifſe ſcribit
Iliad. ultimo Plinius. Huic inſuper cõiunx fuit Niobe Tantali filia, ex qua ſecundũ Home. in Iliad. xii
Lib. 6. Meta. ſuſcepit filios, ſecundũ uero Latinos poetas, et Ouidiũ potiſſime, ſuſcepit xiiii. quos cum
ob ſuperbiam Niobes ab Apolline & Diana uidiſſet occiſos, ſeipſum gladio interemit.
Nunc aũt declarandæ fictiones ueniunt. Dicunt igitur hunc à tauro Ioue, ſeu Satyro geniti, quod fictũ puto ad feruorẽ libidinis opprimentis demonſtrandũ, cum ſcribãt alibi
Antiopã uiolenter oppreſſam. Theodontius tamen dicit, Amphionẽ & fratres nõ Iouis
ſed Epaphi fuiſſe filios ex Antiopa, & ob hoc Lyco Thebarũ Aegyptiorũ rege Antiopam
repudiatã. in quem Lycum iam adulti iuuenes inſurgentes eum interfecere, & aufugerũt
in Græciã, & à Cadmo ſuſcepti eum ſenem regno priuauerũt, & ſe Iouis dixere filios. Flo
ruit enim, ut dicit Euſebius in libro temporũ, in muſicis Lynceo regnãte Argis. Eum aũt
cithara mouiſſe ſaxa in muros Thebanos cõſtruendos, dicit Albericus nil aliud fuiſſe, qm
melliflua oratione ſuaſiſſe ignaris, atq; rudibus & duris hominibus & ſparſim degenti-
bus, ut in unum cõuenirent, & ciuiliter uiuerent, & in defenſionẽ publicam, ciuitatem
mœnibus circundarent, quod & factũ eſt. Quod aũt à Mercurio citharã ſuſceperit, eſtq;
eloquentiam ab influentia Mercurii habuerit, ut Mathematici aſſerunt.

a Homeri uerſus in Odyß. hi ſunt τὴν δ' μετ' ἀντιόπην εἶδον ἀσωσποῖο θύγατρα. ἣ δὴ κὴ δύο παῖδε ἐὺ ἐξ ἀγκοίνῃσι ἰαύσατ. Καὶ ῥ' ἔσχον δύο παῖδας ἀμφίονά τε ζῆθόν τε οἳ πρῶτοι θήβης ἕδος ἐκτίσαντο ἑπταπύλοιο. De Calato nulla fit mentio, quãobrem haud ſcio an itidem hic, ut infra de liberis Crethæi, atq; Aeſonis lib. 13. factum ſit.

b De Amphione ſic Pherecydes, Phlegyes inquit, Gortinã habitantes, peßime ac plane latronũ more uiuebant, itaq; & finitimos incurſabãt, multosq; iniuria afficiebãt. Amphion igitur, Thebanis inde plurimum timidis, muro Thebas circũdedit, ſaxaq; cantu lyræ ſic demulſit, ut ultro ad ædificationem eius muri cõcurrerent. Planeq; tuti undiq; Thebani erant illo uiuente. At uero poſt mortem illius Phlegyes iterũ duce Eurymacho in Thebanos impetu facto urbem ceperunt, ibiq; multa nefanda perpetrarunt, donec ad ſummum ab Apolline deleti ſunt.

De. xiiii. filiis Amphionis. Cap. XXXI.

AMphioni ex Niobe ſeptẽ fuere filii, & filiæ totidẽ, quorũ hæc fuere nomina, Archemorus, Antegorus, & Tantalus, necnon & Phadimos, Sipolos & Xemarchus, atq; Epinitos, Demũ filiæ ſic dictæ ſunt, Aſticratia, Pelopia, & Cheloris, & poſt has Cleodoxe, ac Ogune & Phytia, atq; Nerea. Horum ludẽtes maſculi dicit Ouid. ob ſuperbiã Niobis in Latonã obloquentis ab Apolline occiſi ſunt, fœminæ aũt à Diana, Niobe matre uidente. Sanè Oui. diſcrepat in aliquibus nominibus à Lactantio. Nam pro Archemoro, Antegoro, Xemarcho atq; Epinito ponit Ouid. Iſmeneũ Alphenorẽ, & Damaſiconẽ & Ilioneum. Ex his aũt neſcio quẽ Homer. uocabat Amaleum. Qui hos dicit ſic occiſos nouem annis ſepulchro caruiſſe, tandem cõuerſis à Ioue populis in lapides, eos cõtexiſſe. Eſto alibi dicat eos in Siphylo monte cõditos extitiſſe. Quod aũt iſti tam repente perierint peſte factum credo, cum ſit exterminator Apollo, & hinc contigiſſe deficientibus hominibus defeciſſe qui illos ſepeliret, qui mortui homines, et in lapidẽ, id eſt puluerẽ cõuerſi, eos etiã reſolutos texere, aut texiſſe creditũ. Vel, quod melius dictũ puto, populos lapideos factos, id eſt malis duratos, illos ad inuentis urnis, ut ait Homerus, apud Siphylũ ſepeliſſe, nõ enim aliquando ob pietatem nimiam poſſumus quod debemus. Seu aliter potuit cõtigiſſe, hos imminente peſte populari titu ſepultos, & nouẽ annis neglectos demũ regio more lapideis urnis immiſſos.

De Zetho

De Zetho secũdi Iouis filio. vi. qui genuit Ithilũ & Thyin. Cap. XXXII.

ZEthus filius fuit Iouis & Antiopes, ut ubi de Amphione tantũ dictum est. Hunc dicit Lactantius super Achilleide, & Seruius similiter rusticum fuisse hominem, etsi cum fratre regnauerit.

De Itylo & Neide filiis Zethi. Cap. XXXIII.

ITylus, & Neis, ut testatur Homerus in Odyssea, filii fuerunt Zethi regis ex Aedone coniuge. Itylum autem per errorem nocte Aedon mater interfecit, putans eum Amalea Amphionis filium. Inuidebat quidẽ uxori Amphionis, eo quod sibi sex essent filii masculi. Quæ ut ait Leontius, crimen suum cognoscens optauit mori, miseratione tamen deorum in carduelem uersa Itylum deflet. De Thyi autem nudum superest nomen.

In ueteribus exẽplis de Ithilo & Thyi caput hoc inscribitur, pro quibus nos restituimus de Itylo et Neide, non aliquo Homeri loco adducti: neq; enim ut dicam quod res est, cum multo ac magno negocio de ijs quæsissem, de altero quicquã apud Homerũ inuenire potui. De Itylo quidem sic legitur Odyß. τ. ὡς ποτε πανδαρέου κούρη χλωρηὶς ἀηδὼν, καλὸν ἀείδουσιν ἔαρος νέον ἱσταμένοιο, δενδρέῳ ἐν πυκάλοισι καθεζομένη πυκινοῦσι. Ἥ τε θαμὰ ϝοϝωϝυῖα χέει πολυήχεϊ φωνήν, παῖδ' ὀλοφυρομένη ἴτυλον φίλον ὃν ποτε χαλκῷ κτείνε δι' ἀφραδίας κοῦρον ἥθοιο ἄνακτος. *De Thyi autem nusquã, quod sciam. Verũ in cõmentarijs, sic tradit Didymus, siue quisquis is fuit, qui scholia illa in Odyss. eam cõposuit.* Τὴν νυκτέως ζεὺς μίγνυται, δεξ ἧς γίγνονται ζῆθος καὶ ἀμφίων. οὗτοι τὰς θήβας οἰκοῦσι πρῶτοι, καὶ καλοῦνται διὸς κοῦροι λευκόπωλοι, γαμεῖ δὲ ζῆθος μὲν ἀηδόνα τὴν τοῦ πανδάρεω, ἐξ ἧς τοῦτον γίνεται ἴτυλος καὶ νηΐς. Ἴτυλον δὲ ἡμιτῆ ἀηδὼν ἀποκτείνει διὰ νυκτὸς, δοκοῦσα ἑαυτῆς μὲν ἀμφίονος παῖδα (*quem alio loco idem autor ἀμανέα seu ἀμανδέα, utrũq; enim scriptum reperi, uocat.*) ζηλοῦσα τὴν τοῦ πρωτογενοῦς γυναῖκα, ὅτ' αὐτῇ μὲν ἦσαν ἓξ παῖδες, αὐτῇ δὲ δύο. ἐπορεκῆ δ' ταύτῃ ὁ ζεὺς ποίνην, ἡ δὲ εὔχεται ὄρνις γενέσθαι, ἵν' ποιεῖ αὐτὴν ὁ ζεὺς ἀηδόνα, θρηνοῦσαν ἀεί ποτε τὸν ἴτυλον, ὥς φησι φερεκύδης. *Hæc ille. Hunc igitur locũ Bocatius ex Leontio uersum, seu quod minus intellexit, seu uitio librarij factum id est, uidetur corrupte huc transtulisse, & quæ ab illo ex cõmentarijs Homeri uersa erãt, hic tanquã ex ipso autore sumpta, huc quanquã mendose, etiã exposuit. Natusq; ita nobis bonus iste Thyis ex Naide, & perinde atq; Geneus, Neptuni munere, ex fœmina in uirũ mutatus est, quẽ nos tamen suo loco atq; generi, non ex Homero ut dixi, sed ex interprete eius restituimus. Quod aũt superiori capite legitur de filijs Amphionis, ex his nescio quẽ Homerus uocabat Amalea, neq; id uitio caret: non enim ab Homero, sed ab interprete eius, quem (ut ex alijs quoq; coniecturã facio) Leontius in latinũ uertit: neq; Amaleus, sed Amaneus, seu Amandeus nominatur. Cæterũ de tertio filio Antiopes Calato de quo sequẽs caput inscribitur, ne uestigiũ quidẽ, neq; apud ipsum Homerũ, neq; apud eius Cõmentarios, quos quidẽ nos hactenus habuimus, inueniri arbitror. Quanquã meũ hoc loco iudiciũ neminẽ ita mouere debet, quo minus ipse amplius, si quid, melius atq; rectius quod ſ. inuenire posßit, quærendo & inuestigando contendat.*

De Calato secundi Iouis filio. vii. Cap. XXXIIII.

CAlatus filius fuit Iouis & Antiopes, ut Homerus in Odyssea describit, de quo nil præter nomen legisse memini.

De Pasythea & Aegiale & Euphrosyne gratiis secũdi Iouis filiabus. Cap. XXXV.

PAsythea & Aegiale & Euphrosyne, quæ gratiæ seu Charites appellantur, ut placet Lactantio, Iouis & Autonoes fuere filiæ. Has dicunt Veneris esse pediffequas, affirmãtq; quia se lauent in Acidalio fonte, qui in Orchomeno Bœotiæ ciuitate est, & inde nudas incedere, & inuicem uinctas, ac ex eis duas facie ad nos esse cõuersas, cum tergũ tertia uertat. Quid autem in hoc senserint ueteres, excutiendum est. Cum enim gratia semper in bonũ sonet, merito Iouis dicuntur filiæ, cuius effectus semper in bonum tendũt. Et cum coniunctionũ omnium exattributa põtentia causatrix Venus sit, ut supra dictum est, illi merito obsequũtur, cum semper uideaẽ aliquali gratia præcedente quis in unionẽ, seu amicitiam ire alterius, utpu ta tatione beneficij impensi, uel cõplexionis et morũ conformitate, seu studiorũ similitudine

b dine & huiusmodi. Et ideo ut placet Fulgentio, Pasithea quæ gratiarũ prima est, interpretatur attrahens, eo quod ante alia quacunq; moueamur causa, ad aliquã rem desideranda attrahimur. Secũda aũt Egyales interpretatur demulcens, & hoc ideo, quia nisi delectaret in processu, quod appetiuimus ante, non iretur in perseuerantiã amicitiæ, imò dissolueretur ilico, & idcirco ut demulceat & delectet necesse est, quod attraxerat ante. Tertia aũt Euphrosyne appellatur quod retinens sonat, ut per hoc intelligatur in uacuũ quis in delectationẽ alicuius rei attrahi, atq; se attractũ delectari, nisi quis opere suo teneat quod attraxerat & delectat. Et hinc potes aduertere duas in te gratias uenientes. Tertiam uero à te in illas ineuntem, & sic duæ in nos faciem, tertia tergum uertit. Vel aliter, si quid enim in hominem gratum miseris, ab eo in te duplum, seu maius redire uidebit, & ob id dicit Ilioneus Didoni apud Vir. Ne te certasse priorẽ pœniteat, quasi uelit intelligi, si nobis bonã aliquid feceris, et uiuat Aeneas, duplicatũ ab eo recipies. In Acidalio aũt fonte ideo balneari dicunt, quia acida græce, latine cura est. & hoc ideo fictũ, ut sentiamus quia dum trahimur, dum mulcemur, dum retinere conamur, uariis curis angimur. Nudas aũt eas incedere nõ ob aliud uoluere, nisi ut uideremus in captãdis amicitiis nil fictũ, nil fucatũ, nil palliatũ interuenire debeat, quin imò simplici & pura mente, atq; aperta in hoc debemus incedere, nam qualiter exquirũt, amicitiarũ mercatores potiusq; factores dici possunt.

a *De Gratijs & earundẽ mythologia uide Perottũ in dictione gratia, neq; enim hic uacat omnia adscribere, & illic digniora leges, quàm quæ hic scribuntur.*

b *Hesiodus alijs nominibus & matrẽ & filias uocat, dicẽs:* τρεῖς δ' οἱ εὐρωπόθεν χαρίτας τέκε καλλιπάρῃος Ωκεανὸς κούρη πολυήρατον εἶδος ἔχουσα Αγλαΐην τε καὶ εὐφροσύνην θαλίην τε.

De Lacedæmone. xi. secundi Iouis filio, qui genuit Amiclatẽ. Cap. XXXVI.

LAcedæmon, ut scribit Dictys Cretensis eo in libro, quem de expeditione Græcorũ in Troianos cõposuit, filius fuit Iouis ex Taygeta filia Agenoris Phœnicum regis. Esto Eusebius in libro temporũ dicat eum filium fuisse Semeles patre non nominato, euḿq; Crotópo Argiuis regnante Lacedæmonem condidisse ciuitatem.

De Amyclate filio Lacedæmonis, qui genuit Argulũ. Cap. XXXVII.

AMyclas, ut prædictus Dictys asserit, filius fuit Lacedæmonis. Esto sint libri, in quibus legatur, Lacedæmonem fœminam fuisse, & ex ea Amyclatem natum, ego tamen hominem fuisse puto.

Amyclæ filius fuit Hyacinthus quoq;, sed eius ex quo Daphnẽ puellã Philarchus æditã scribit, extre Diomede, ut addit interpres Nicãdri, & sic locũ Ouidij intelligi uolũt, Te quoq; Amyclide posuisse in Aethere Phœbus, nõ pro gentili Amyclidẽ ut uulgo accipiendũ putant. Hic ab Apolline ualde amatus est, sed ab eodẽ per imprudentiã quoq; occisus, cum disco ludentes, ille in Hyacinthi caput, ab Apolline iactus incidisset: quãobrem dolens Apollo eum in florẽ eiusdẽ nominis uertit: fabula est apud Ouid. li. 10. Met. Hic Amyclas etiam Leucippũ sustulit, patrẽ Arsmoes puellæ quæ alio nomine Coronis dicta Apollini Aesculapium genuit, autorem citat Ianus Parrhasius Aristidem.

De Argulo filio Amyclatis, qui genuit Oebalum. Cap. XXXVIII.

ARgulus, ut idem Dictys dicit, filius fuit Amyclatis, quẽ Theodontius dicit primũ iunxisse apud Acheos quadrigam, sed timeo ne similitudine ferè nominis deceptus sit. Is enim qui primus quadrigam iunxit in Græcia Arogylus dictus est, & id adiuenit regnante Argis Phorbante, qui diu ante Argulum fuit.

De Oebalo Arguli filio, qui genuit Tindarũ & Icariũ. Cap. XXXIX.

OEbalus, ut dicit Dictys & Theodõtius, filius fuit Arguli, quẽ regnasse dicit Paulus apud Laconas, quos à se Oebalios nominauit. Huc duos fuisse filios comperimus, Tindarum scilicet & Icarium.

De Tindaro Oebali filio. Cap. XL.

Tindareũ alij pleriq; uocant non Tindarũ.

TIndarus, ut Dictys scribit & Theodõtius, filius fuit Oebali, illíq; successit in regno, ex quo & si nil aliud habeamus, hoc saltem legimus, eum Ledam habuisse coniugem. quæ si non ex eo, ex Ioue tamen, eius in regia Castorem & Pollucem, & Helenam & Cly-

& Clitemneſtram peperit. dato ſint, qui Caſtorem, & Cliténeſtram non Iouis, ſed Tyndari filios dicant. Ego omnes quatuor Tyndari fuiſſe arbitror, ſed abſit ut auferam tam pudiciſſimo deo liberos, quos illi liberalis dicauit antiquitas.

De Icario Oebali filio, qui genuit Erigonē, Iphthimā, & Penelopē. Cap. XLI.

Icarius, ut dicit Leontius, Oebali fuit filius. Hunc Lactantius dicit comitem fuiſſe Liberi patris, & ab eo accepiſſe, uti uinum exhiberet mortalibus. Qui cū paſtoribus, ſeu ſecundū alios, meſſoribus ſuis exhibuiſſet, & hi, ſeu quia ultra debitū, ſeu quia inſueti potaſſent, ebrii facti, et inde exiſtimātes ſibi uenenum exhibitū, Icariū apud Marathonē uenationi uacantē interemerūt. *a*

Quē dicit Seruius à cane ſuo diu ſeruatū. Tandem ut dicit Theodontius, cum canis fame impulſus domū rediſſet, eíq; Erigone uirgo Icarii filia panē dediſſet, & ipſe ilico ad cadauer reuerteretur domini, Erigone eum ſecuta patrem occiſum cōperit, cuius tandem precibus Icarius in cælum aſſumptus eſt, & in Bootem conuerſus, & cum eo canis, qui *b* ſyrius nuncupatur. Poſſibile eſt, cum in octaua ſphæra in antiquis aſtrologis multæ ſint imagines, quædam ſtellarū deſignatione figuratę, ex his aliquas in conſolationem remanentium poſt Icariū nomine Icarii & canis ſui denominatas. Verū ego non credo hunc eum Icarium fuiſſe, qui Oebali filius fuit, aut Penelopis pater. *Ei cani Mera nomen fuit.* *aliâs, Sirius.* *c*

De Icario Penelopes patre Didym Odyß. O. *ſic tradit,* Ἰκάριος ὁ Οἰφάλου γαμεῖ Δωροδόκην τὴν Ὀρτιλόχου, ἢ κατὰ Φερεκύδην, Ἀστεροδίαν τὴν Εὐρυπύλας τοῦ Τηλέσσορος. πυθόμενος δὲ λαέρτης παρὰ τῆς Πηνελόπης ὅτι καὶ τῷ κάλλει καὶ ταῖς φρεσὶ διαφέρει πάντων τῶν καθ' ἑαυτὴν γυναικῶν, ἄγεται αὐτὴν τῷ παιδὶ ὀδυσσεῖ πρὸς γάμον, ἢ τοσαύτῃ εἶχον ἀρετὴν ὥστε καὶ τὴν Ὀδυσσέως τὴν ἐκ Διὸς ὄσαν τῷ τῆς ἀρετῆς ὑπερβάλλει. ἱστορία παρὰ Φιλοστεφάνῳ καὶ Φερεκύδῃ. *a*

Idſacrum Aletidas uocarunt, *quod Erigonem patrem perſequentem cum cane, ignotam & ſolitarium, mendicam appellabant, quas Græci* ἀλήτιδας *uocant. Præterea autem (addunt alij) canicula exorientem æſtu eorum loca & agros, fructibus orbaſſe, & ipſos morbo affectos cum dolore Icaria poenas dare coegiſſe. Quamobrem rex illorum Ariſtæus, Apollinis & Cyrenes filius à patre petiſſe dicitur, ut malorum remedium aliquod indicaret, qui iuſſit illum à Ioue petere ut per quadraginta eos dies, quibus canicula furit æſtu, uentos daret, qui flatu æſtum leuarent: quod ille faciens à Ioue impetrauit Eteſias, quas alij inde dictas uolunt, quia certo tempore quotannis flare ſolent, alij quia à Ioue poſtulati & conceßi ſunt. Erexit & Ioui templū Ariſtæus idem ex eadem cauſa quod uocauit* Διὸς κῶμος, ἕνεκα τοῦ τὰς ὀμβρους γίνεσθαι. *De hoc ſacro uide ſequenti capite plura.* *b*

Higinius non Sirium, *hoc eſt maiorē canem, ſed minorē eſſe uult, qui procyon dicitur, eo quod ante maiorem canem oriatur. Sirius autem dictus eſt uel à* σειρὰν *quod eſt* κενὸν, *eo quod exhauriat nos eſtu ſudantes, uel* σείριος *quaſi* ζείριος, ἀπὸ τῆς ζέσεως, *uel* ἀπὸ τοῦ σεσηρέναι αὐτὸν εἶναι. τὸν γὰρ κύνα διασεσηρέναι καὶ χάσκειν ποιεῖ. *Vide Comment. Apoll. lib. 2.* *c*

Bootes qui & Arctophylax dicitur. *Bootes autem ideo dicitur, quia circa exortum eius ſyderis* βοᾶν τοῦ σικὸν ἀροτριῶσιν: *aut quia Icarius ſolebat curru circumuehi, cum uini rationem doceret quāmplures ſint qui Arcadem Caliſtûs filium in Bootem mutatum uelint. Sed communior ſententia eorū qui Arcadem Vrſum minorem & Icarium Bootem factos putant. Cæterum quod ad fabulam præſentem pertinet, alius Icarius, Erigones, alius uero, Penelopes pater eſt. Nam hic Lacedæmonius, ille Athenienſis fuit, ut ex ipſo fabularum contextu facile animaduerti poteſt.* *d*

De Erigone filia Icarii. Cap. XLII.

Erigone filia fuit Icarii, ut Lactantius affirmat, & Seruius, quę cum Baccho placuiſſet, ab eo in ſpecie uuæ, ut ait Ouid. decepta eſt atq; oppreſſa. Hæc tamen, ut dicit Seruius, cum ductu canis in Marathoniā ſyluam patrē à ruſticis occiſum cōperiſſet, fleuiſſet q; diu, tandē doloris impatiens in arbore laqueo ſe ſuſpendit. ſed ſeu corporis pōdere nimio, ſeu laquei uel rami debili tunc factū ſit, in terrā cecidit. Cuius tamē miſerti dii eam inter ſydera tranſtulerūt, fecerūt q; ut *Lib. 6. Meta.*

et in Zodiaco ſignū illud, q̄d adhuc uirginē appellamus. Tractu tamē tēporis, cum ſecundū Lactan. umbra eius regionē illā infeſtaret, ad eius iram mitigandā compertū eſt ex

cera humanã formare speciem, & in eadem arbore appendere, & à pastoribus canibusq; diem illam celebrari facere, ex quo Virg. Tibiq; oscilla ex alta suspendunt mollia pinu.

Vide Seruiũ in 2 Georg.

Sane Seruius aliter. Dicit enim quod cum post aliquantũ temporis Athenienſibus esset morbus immissus talis, ut etiam uirgines furore quodam compellerentur ad laqueum, esseq; ab oraculo responsum sedari posse pestem illam, si requirerentur Erigones & Icarii cadauera. Qui illa quæsiuere diu, & cum reperiri non possent, ad ostendendam deuotionem suam Athenienses, quasi in elemento alieno etiam quærere uiderẽtur, suspendebant in arboribus funes, ad quas se tenentes homines hàc atq; illàc agitabantur, ut quasi per aerem illorum cadauera petere uiderentur. Sed quia plurimi cadebant, inuenere formas ad sui oris similitudinem, & eas pro se suspensas mouebant. Vnde oscilla dicta sunt ab eo, quod in his cilarentur, id est mouerentur ora, & eo modo pestis purgata est. Baccho aũt eam in specie uuę deceptam, ideo dictũ credo, quia possibile fuit insuetam, dum uuas comederet, ebrietatem incidere.

Plura de Icario et Erigone uide Higiniũ de syderibus. Et Cõment. Homer. Iliad. x. de cane Oriõis.

De Iphthima filia Icarii. Cap. XLIII.

IPhthima filia fuit Icarii, ut in Odyssea testatur Home. dicẽs. Iphthimę puellæ magnanimi Icarii, quæ Eumelo nupsit, domum fratris habitanti.

Odyß. 4. Ἰφθίμη κούρη μεγαλήτορος Ἰκαρίοιο τὴν εὔμυλος ὤπυε &c.

De Penelope filia Icarii, & uxore Vlyssis. Cap. XLIIII.

a PEnelope filia fuit Icarii, ut in Odyssea testatur Hometus, dum dicit, filia Icarii ualde sapiens Penelope. Hæc quidem, ut satis uulgatum est, nupsit Vlyssi, & ex eo Telemachum filium peperit. Postea cum iuisset Troiam Vlysses, & inde diu post Troiam deletam errasset, multa passa est, tam ob pudicitiam suam ut

b tandam, quam procatores plurimi sollicitabant, quàm ob timorem insidiarum aduersus Telemachum à procatoribus positarum, & dolorem non redeuntis Vlyssis. Tandem eis seruatis, uirum rehabuit. in quem tandem finem iuerit, non satis certum habeo. Dicit tamen Leontius Lycophronẽ græcũ poetam dicere, Penelopem cõcubitum omnium procantium passam, & ex uno eorum genuisse quendam filium, cui Pana nomen fuit. Quod cum in reditu cognouisset Vlysses, statim abiit ad insulam Gortinam, & ibidem obiit. Quod absit, ut credam pudicitiam Penelopis à tot, tamq; egregiis celebratã autoribus, ab aliquo fuisse maculatam, quicquid Lycophron loquatur maliloquus

a κόρη Ἰκαρίοιο περίφρων πηνελόπεια. *Versus est frequens in Odyßea.*

b *Inter cætera Penelopes hoc quoq; narratur, quod cum à procis nimium infestaretur, pollicitam esse cõnubium, quam primũ telam absoluisset. Vt igitur quàm longiß. rem extraheret, quicquid interdiu texerat, id noctu resoluebat, donec re à procis comperta, à tela prohibita est, de quo sic μυθολογοῦσι Græci,* πηνελόπη, φασὶν, ἡ φιλοσοφία, ἴσως ἡ ἐπιθεσις τῶν προτάσεων, ἐξ ὧν αἱ συλλογισμικαὶ συμπλοκαὶ, ἀνάλυσις ἡ οὕτω καλὰ μὴν παρὰ τοῖς φιλοσόφοις, ἧς οὐκ ἐπαίσασθαι οἱ πάνυ ἀτάλοι μνηστῆρες, διὸ καὶ πανύσασθαι αὐτὴν κύνεοις αὖθις ἐπιῤῥίψαντες ἑαυτούς. Θεῶν γὰρ ἐστι γνῶσις. Θεράπαινα δὲ ἡ προστετηκυῖα τῇ φιλοσοφίᾳ συλλογιστικὴ μέθοδος, παῖδες δὲ, αἱ τῆς γνώσεως.

Inter Icarij filios & Elatus numeratur, qui ducta uxore Erimede Damasicli filia, Tænarũ genuit, à quo & urbi & monti nomen factum est. Vide Comment. in lib. Argon.

De Tantalo duodecimo Iouis secundi filio. Cap. XLV.

IAcedæmonis expedita prosapia, ad reliquos Iouis secundi filios redeundũ est, ex quibus duodecimũ Tantalum dicit Theodõtius Iouis fuisse filium. Fuit enim is antiquissimus Corinthiorum rex, & pius homo, atq; deorum mensis sæpe accubuit. Quod ideo fictum puto, quia celsissima sit arx Corinthiorum, adeo ut si quis eam ascendat, in cælum uideatur conscendere, & esse cum superis.

De Hercule

De Hercule. xiiii. secundi Iouis filio, qui genuit Carthaginem. Cap. LVI.

HErcules hic à Cicerone in libro de naturis deorũ cognominatur. iiii. & ab eodem dicitur Iouis filius ex Asterie sorore Latonę susceptus. Hunc præterea summe à Tyrijs coli dicit, & ex eo Carthaginem filiam genitam.

De Carthagine. iiii. Herculis filia. Cap. XLVII.

CArthago, ut proximo supra monstratũ est, Herculis quarti fuit filia, quam nos Carthaginẽ nuncupamus, quę ideo Herculis filia dicta est, quia à Phœnicibus, qui Herculem summe colebant, posita est Herculis dei sui auspicio.

De Minerua secundi Iouis filia. xiiii. Cap. XLVIII.

MInerua nõ ea cui cognomen Tritonia fuit, Iouis secundi fuit filia, ut scribit Tull. de naturis deorum, quam idem Tullius inuentricem asserit fuisse bellorum atq; principẽ, & ob id à nõnullis Bellona appellata est, & soror Martis, & auriga, ut testari Statius uidetur dicens. Regit atra iugales Sanguinea uirginem & sterilem asseruere, quinimò, ut idem dicit Tullius, ex Vulcano Cæli filio an tiquissimo Apollinem primum peperit. Præterea ut dicit Leontius, hæc est, quam armis insignem finxere, oculis toruam, hastaḿq; gerentem longissimam cum crystallino clypeo, & hoc magis ad ostentationem inuenti à se belli, quàm ob aliquod aliud significatum. quod ego non credo, quinimò insignia illa ad aliquod mysterium ostendendum apposita omnia puto. Nam cum omnes assiduis infestemur bellis, armatã fingi puto, ut doceamur prouidos uiros semper in armis consistere id est consiliis, quibus ad emergentia possint obsistere. Quod oculos habeat toruos, ostendit sapientem de facili capi non posse, cum utplurimũ exterioribus actibus longe aliud se ostendat agere quàm gerat animo, uti toruus alibi respicit quàm intuentem eius faciem arbitrentur. Hasta aũt illi dicatur longissima, ut noscamus prudentem uirum etiam longinqua cognoscere, & ex longinquo ictus infigere, atq; à se insidiantes repellere. Crystallinum aũt ideo illi clypeum attribuitum est, ut appareat in transparenti crystallo atq; solido corpore sapientem uirum atque simul & hostis uidere opera, & seipsum remediis opportunis protegere. Huic insuper dicit idem Lactantius, cum Neptuno de impositione nominis ciuitati Athenarum fuisse certamen, illud́q; præsentibus diis in Ariopago agitatum, actuḿq; eorum sententia, ut quis eorum terra percussa laudabiliorem produxisset effectum, is ciuitati nomen imponeret. Ob quam rem Neptunus percusso tridente solo, equum produxit. Minerua autem hasta proiecta produxit oliuã. Quæ quoniam utilior uisa sit equo, Minerua deorum iudicio ciuitatem è suo nomine nuncupauit Athenas, nam Minerua à grœcis Athena nominata est. Quid hic figmenti sit, sic Albericus exponit. Dicit enim Cecropi cõdito qui & huic Mineruæ contemporaneus fuit, & iuxta Theodontiũ pater, fuisse aliquandiu ambiguum, an illa à commoditate maris quo etiam plurimum ualebat, an cõmoditate terræ, qua etiam plurimũ abundabat, denominaretur. quã maris cõmoditatẽ per equum designare uoluere, quia & mare uehat ut equus, & equus ut mare uelox sit, & nõnunquã impetuosus, & furore nimio plenus, ut mare. terram uero oliuam, seu quia locis oliuarum abundans sit, seu quia pingue sit solum & fertile. Tandem cum cerneret circũspectus homo maris cõmoda uariis ex causis posse subtrahi, & terrestria qualiacũq; esse continua, à terrestribus perpetuis denominandam censuit, atque uocauit Athenas, quod latine immortales sonat. Ego autem puto, cum maritima ciuitas sit Athenę, dissentionem hanc inter nautas & mecanichos homines, ostendentibus nautis rem plurimũ augeri nauigiis, quæ per equum intelligenda sunt. Mechanici autem contrà artibus & agricultura ciuitates sustentari & augmentari, quę per oliuam demonstrantur, cum eius fructus mitis & ampliatus. quamobrem à diis, id est à iudicibus in hoc datis pro Mechanicis sentẽtia lata est, et hic optime Neptunus inductus est, pro Mechanicis aũt Minerua, quæ artium omnium ferè repertrix fuit. Posset quis hic obiicere Iouem primũ regem

Athenarũ dictũ longe antiquiorẽ Cecrope, & hic Cecropẽ conditorẽ dicimus Athenarũ. Hanc obiectionẽ paucis absoluit Leontius, dicit enim non de nouo ædificatas Athenas à Cecrope, sed mari propinquiores factas, & hac tempestate sponte sua oliuã in arce natã.

Cõment. Homer. Iliad. 1. sic Pallada inquit, epitheto Mineruã uocant, siue à πάλλειν, hoc est uibrando hastam, belli enim dea est, siue quod Pallantem unum ex Gigantibus occidit, siue etiam quia ex cerebro Iouis prosilijt, siue διὰ τὸ πάλλομένην τὴν καρδίαν τοῦ Διονύσου προσκομίσαι τῷ Διΐ.

De Arcade. xv. filio secundi Iouis, qui genuit Ionium. Cap. XLIX.

ARcas Iouis fuit filius & Calistonis nymphæ, ut clare testatur Ouid. Huius enim mater post Lycaonem patrem è regno pulsum à Ioue, ut refert Paulus, se choris Dianæ sociauit, & in uenationibus uitam agens, cum ætate ualeret & forma, à Ioue dilecta est, ut dicit Ouid. ab eodem sub specie Dianæ inter umbras nemorum decepta & oppressa est. Quæ cum concepisset, & iam excresceret uterus, à puellis sociis ad lauacrum euocata est, se lauante Diana. Hæc autem timens ne crimen appareret suum, si uestimenta deponeret, lauari renuebat. tandem à uirginibus nudata, cum turgidum uentrem Diana uidisset, confestim eam à consortio suo repulit, quæ postea Arcadem peperit. Quod facinus cum cognouisset Iuno, irata in eam, illam diu traxit crinibus, & tandem transformauit in ursam. Arcas aũt cum grandis esset, eam sibi incognitam & ad se uenientem uoluit occidere. aft ipsa pauida, ut ait Theodontius, in Iouis templum, cuius semper erant apertæ ianuæ, nec propterea aut fera, aut auis intrabat ulla, aufugit, in quod & Arcas secutus est. quos cum uellet incolæ occidere, à Ioue prohibiti sunt, & mutato æque in ursum Arcade, ambos in cælum transtulit, & circa polum arcticum locauit. Calisto aũt ursa minor dicta est, ubi maior uocatus est Arcas. Iuno autem ex hoc turbata, quod pellex in cælum susceptа esset unà cum filio, accessit ad Tethydem magnam nutricem suam, orauitq; ne has ursas more aliorum syderum suis undis lauari pateretur, quod Tethys ultro se facturam promisit, & seruat usq; in hodiernum. Sub hac fictione, utplurimũ latet historia. Nam superato à Ioue Lycaone, Calisto filia aufugit ad uirgines Panilyceo sacras, & cum his emisso perpetuæ uirginitatis uoto contigit, ut audito à Ioue, sua formositate caperetur, & incideret in desiderium potiundi, & cum se in habitum sociarũ trãsformasset, clam nocte accessit ad illam, & cum uariis suasionibus in suum desiderium traxisset, eam uitiauit atq; prægnantem fecit. Postremo cum partu crimen appareret Calistonis, euestigio cum maximo decore suo, nil ulterius timore Iouis audentibus uirginibus sacris, unà cum filio claustris exclusa est. Quæ ob ruborem clam secessit in syluas, & in eis latuit diu incognita. Sane cum adoleuisset filius, essetq; ingentis animi, nec posset perpeti matris imperiũ, eam uoluit occidere. Quæ timore percita syluas linquens confugit ad Iouem, qui eam in gratiam filii reconciliauit, permisitq; ut in patrium posset redire regnũ, iuitq;. Quamobrem cum Arcas ferox iuuenis Pelasgos in ditionem redegisset suam, Arcades illos ex suo nomine appellauit. Arcades autem Calistonem, quam mortuam putabant, ob diuturnã lachrymarum appellauere, cum ursus, ut aiunt physiologi, certam anni partem in cauernis moretur dormiens. & à nomine matris ursum etiam filium uocauere, quos ambos postea in gratiam Arcadis, poetæ in cælum translatos dixere, & ex canibus eius in locis in quibus hos locauerũt, diu ante ab Aegyptiis figuratis fecere ursos. Quod aũt à Tethyde Iunonis alumna lauari in oceano non permittãtur, sumptum est ab eleuatione poli, qui in regione nostra adeò eleuatus est, & hæc sydera adeò illi propinqua, ut circuitione cæli, sicuti reliquæ quæ occidendo mergi uidentur oceano, mergi non possint, imò eatum circa polum integrum circuitionẽ uidemus. Hunc Arcadẽ scribit Eusebius subegisse Pelasgos anno mundi. iii. Mil. dccviii.

De Ionio filio Arcadis, qui genuit Nicostratam. Cap. L.

IOnius fuit, ut ait Theodontius, & post eum Paulus, Arcadis filius ex Seléne nympha susceptus, homo æuo suo bellica arte & potissime nauali peritissimus adeò, ut littora

littora ferè omnia Peloponnensia, & usq; ad mare Siculum suę ditioni subigeret, & à suo nomine Ionas et Ioniũ cognominaret mare. qui in tam grandẽ uenere pręeminentiam, ut sibi totius Græciæ quartã partẽ subesse dicerent, & Ionicis litteris atq; grãmatica uti cogerent. Sanè Leontius negat hoc cognomen genti matíq; inditũ à Ionio rege, affirmans diu ante illis fuisse ab Ione Inachi filia, cui maximũ in partibus illis fuit imperium appositum, quod etiam alibi ipsemet testatur Theodontius. Fuit ergo Ionii, ut Theodontius dicit & Leontius, filia unica nomine Nicostrata.

De Nicostrata filia Ionii & matre Euandri. Cap. LI.

NIcostrata, Theodontio & Leontio afferentibus, filia fuit Ionii Arcadum regis, quæ cum secundũ prædictos, Pallanti cuidam Arcadũ uiro nobili nupsisset, seu secundũ alios, eius nurus existeret, ex Mercurio postea Euandrũ Arcadiæ regem cõcepit. & cum Græcarũ litterarum esset doctissima, adeò uersatilis fuit ingenii, ut ad uaticinium usq; penetraret uigilanti studio, & famosissima uates euasit. Et cum quærentibus nõnunq; expromeret futura carmine, Nicostratæ abolito nomine, Carmenta nũcupata est. Quæ cum Euander putatiuũ patrem seu uerum potius occidisset casu, ut quidam uolunt. seu ut aliis uidetur, seditione suorũ è regno pulsus auito, magna filio fugienti uaticinio promittens, cum eo ad Italiam deuenit, & ostia Tyberis intrans in Palatino monte consedit. Et cum sylueſtres cõperisset incolas, nouos litterarũ characteres adinuenit, eośq; earum cõiunctiones sonośq; edocuit. Quæ etsi ab initio. xvi. tantum fuerint, aliis à posteris superadditis, eis in hodiernum usq; utimur. Cuius rei rudes admirati non hominem sed deam potius arbitrati sunt, & cum eam adhuc uiuentem diuinis celebrassent honoribus, mortuæ sub infima Capitolini montis parte, ubi uitam duxerat, sacellum suo nomini condidere. Et ad eius perpetuandam memoriam à suo nomine loca adiacentia Carmentalia uocauere. Quod quidẽ nec Roma iam grãdis aboleri passa, quinimò ianuam ciuitatis, quam ibi exigente necessitate ciues constrúi fecerant, Carmentalẽ per multa secula uocauere. Superetat, ut omnis Ionis secũdi posteritas esset apposita, Dardanum qui ex filiis eius unus fuit, & omnẽ ipsius prosapiam apponere. Verum quoniam uolumen hoc quintum finem posceret uidebatur, & illa esset longiuscula, uisum est hic terminum figere, & Dardanũ proleḿq; suam sequenti uolumini reseruare.

Libri quinti finis.

Dardanus & proles sexto sua scribitur omnis.

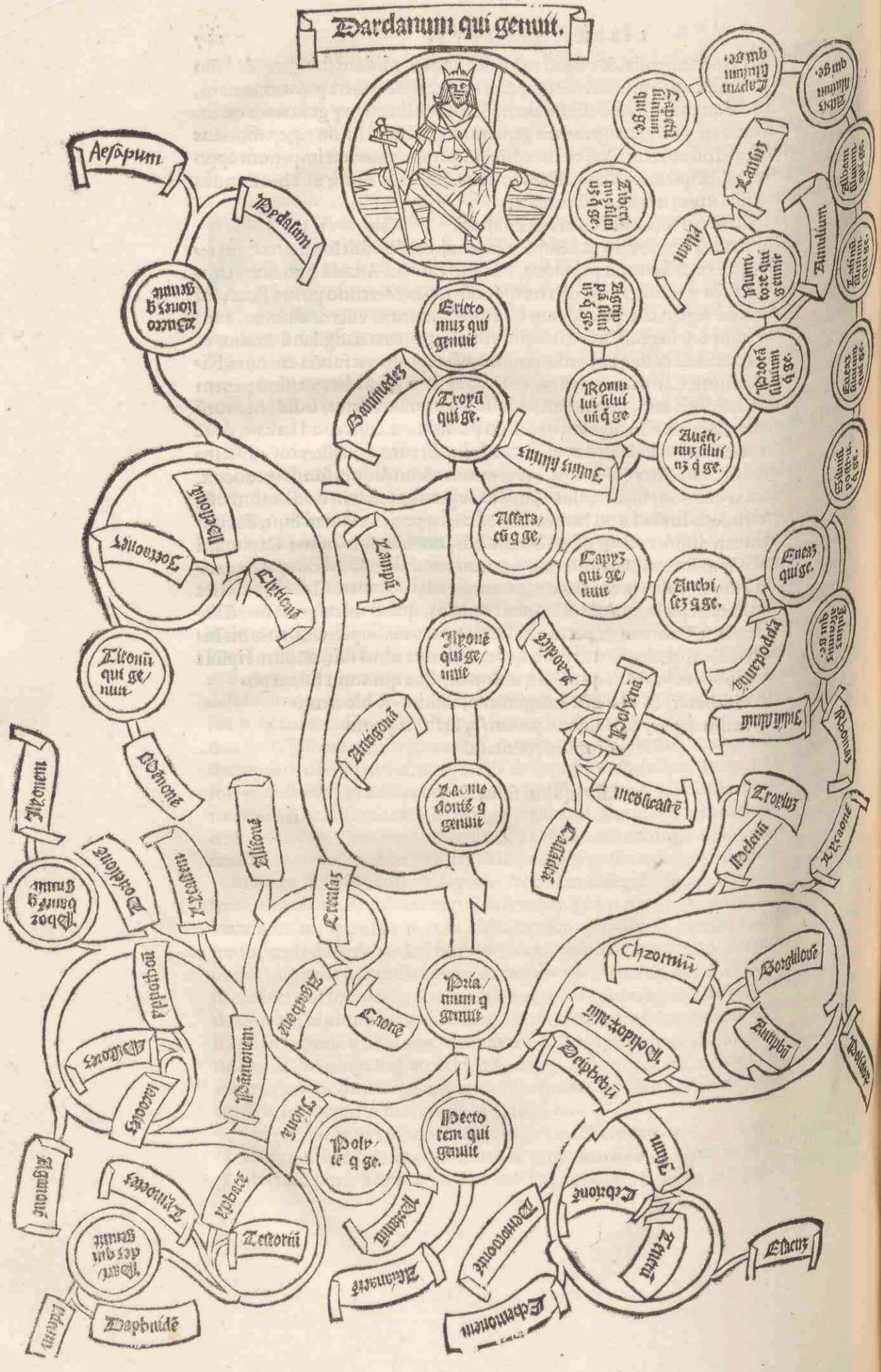

Efecerat in faucibus Tyberis leuis cimbulæ impetus, ubi dū ociosus, & nouas uires, & nouos expectarem pariter flatus, quadā loci uenerationē tractus cœpi adiacentia cuncta conspicere. Erat ibi uidere Laurentis ueteris, Lauiniiq; ruinas, & Priscorū Latinorū cunabula. Inde longā Albam à fœta sue denominatā, syluis obsitam atq; ueptetis, nullum ferè de se præter nomen præstante uestigium. Ast ulterius paululum aurea olim Roma fulgebat ueteri potius splendore, cq; lumine nouo. Quam dum toto intuerer animo, in mentem prisci uenere reges, uenere & proceres, sublimesq; duces insignes uirtute plurima, & militari disciplina, atq; sanctissima paupertate spectabiles. Vene re triumphi conspicui, subactæq; undiq; nationes, & gloria singularis imperii, qua sola mortales cæteros superauit, & ob quam orbis totius & frena regere & uocari meruit caput. Dumq; mecū mirabundus perquiterē, quisnam tantæ molis genitor, quis dici primus potuerit parēs, Terra, an Titanus uel Neptunus potius educere ingentia corpora cōsueri, Tuscus Dardanus subintrauit memoriam, eumq; uictorioſi populi uetustissimū auū memini. Nec ex longinquo uidebatur littus, ex quo nauē soluerat iturus in Asiam usq; tam inclytæ posteritatis insemina proiecturus. quāobrem ne omissa uideatur proles tanta claritate conspicua, Tusci fluminis relictis ostiis ueterem secutus aquæ sulcū, ut occulta fide maiorū monumenta cognoscerē, Zephyro fauente in littus usq; Mæoniū contendi, ut abinde eo præstante qui aquas seiunxit ab arida, tam grandis, tamq; admirabilis imperii per suas successiones, auos uetustissimos recenserem, & in ultimum usq; inclytæ posteritatis deducerem successores.

De Dardano. xvi. Iouis secundi filio, qui genuit Erichthonium. Cap. i.

Stensum est in præcedentibus Iouem secundū cæli fuisse filiū, cuius posteritatis quoniā series in præcedenti uolumine ferè omnis designata est, solo reseruato Dardano, in hoc libello eius sobolem describemus, eo præassumpto, quem ueteres Iouis testantur filium ex Electra Atlantis filia, & Coriti regis coniuge susceptū, ex quo de fastis ait Ouid. Dardaniū Electra quis nescit Atlantide natū, Scilicet Electrā cōcubuisse Ioui &c. Hunc aiunt Prisci inter cæteros filios Iouem præcipue dilexisse. Sed quid uelit fictio paucis aduertamus. Constat aūt sententia Pauli Dardanū Coriti regis fuisse ex Electra coniuge filiū, sed ad nobilitandā posteritatē Ioui attributū, cui etiā moribus erat conformis. Nam natura mitis homo fuit & religiosus, ut idem ait Paulus. Huic Iasius fuit frater. Esto sint qui addant Italum, & Sicanū atq; Candauiam sororē. & cum Corito sola ciuitas Coritus esset de suo nomine dicta, & ea erat quæ hodie opinione Pauli aliquibus additis litteris uulgo Corneto uocat. Venerūt eo mortuo de successione in discordiā fratres natu maiores, Dardanus, & Iasius, qua cōmotus Dardanus, qui tēpore posterior erat, Iasiū interemit. Quā ob causſam cum turbatos ciues cerneret, cum parte populi nauē cōscendit, & longa actus nauigatione, primo in Samothraciā, quę tunc Samos erat, sedes habuit, ut testat Vir. dicens, Aruncos ita fertē senes, his ortus in agris Dardanus Idæas Phrygiæ penetrauit ad urbes, Threiciāq; Samū, quæ nunc Samothracia fertē, Hinc illū Coriti Tyrrhena à sede profectū &c. A Samo aūt eam in Asiæ partē abiisse, quę Hellesponto cōtigua est mari, & eam quā occupauit oram de suo nomine Dardaniam nuncupasse, quam apud regnauit, oppido eiusdem nominis constructo, quod cōtigisse uisum est Eusebio circa. xxxv. Moysis annū regnante Argiuis Steleno, qui mūdi fuit annus. iii. M. dccxxvi. Ibidē aūt, cum annis regnasset quinquaginta, uti idem dicit Euseb. in lib. temp. Etichthonio filio relicto superstite diē clausit.

Lib. 3. Aen.

Tota progenies Dardani usq; ad Priamum & Aeneam denumeratur ab Homero Iliados Υ seu li. xx, à Diodoro autem etiam bella & res gestæ adduntur lib. 5.

De Erichthonio Dardani filio, qui genuit Troium. Cap. II.

ERichthonius filius fuit Dardani. Hunc Paulus arbitratur ex Candauia Dardani coniuge & sorore natum. Hic aũt Dardano patri successit, & cum regnasset annis xlvii. Troio filio derelicto, defunctus est.

De Troio Erichthonii filio, qui genuit Ganymedẽ, Ilionẽ & Assaricũ. Cap. III.

TRos seu Troius filius fuit Erichthonii, ut carmine patet Oui. Huius Erichthonius Tros est generatus ab illo. Hic patri succedẽs, cum uir esset armorũ, ampliato regno ex suo nomine regionẽ, quæ usq; tunc Dardania dicebaṫ, appellauit Troiam. Huic bellũ fuit aduersus Tantalũ Phrygiæ regẽ ob raptũ sibi ab eo Ganymedẽ filiũ, quẽ præter Ilionem & Assaricũ genuit, quibus superstitibus diem obiit.

Ab Home. & omnibus alijs Ilus uocatur.

De Ganymede Troi filio. Cap. IIII.

GAnymedes Troi regis fuit filius speciosissimus adolescens, de quo sic Vir. Ineextus q; puer frõdosa regibus Ida Veloces iaculo ceruos cursúq; fatigat, Acet anhelanti similis, quẽ præpes ab Ida Sublimem pedibus rapuit Iouis armiget uncis, Longæui palmas nẽ quicquam ad sydera tendunt Custodes, sæuit q; canum latratus ad auras &c. Hunc in cælum raptũ dicit Ouid. & pincernã Iouis factum, & aquarii signum. Cuius fictionis intentum paucis iudicio suo Fulgentius explicat dicẽs. Iouis pugnãtis nauali certamine, existentis q; in naui, cuius aquila erat insignẽ, bellicã prẽdã fuisse Ganymedẽ. Eusebius aũt in li. temporũ nõ à Ioue raptũ, sed à Tantalo Phrygię rege dicit, quod scriptũ asserit à Phandro poeta, & ob hoc orũ bellum inter Troiũ & Tantalũ, & hinc uideṫ fruſtrari Ouidii dictũ. Sanè secundũ Leontiũ nõ fruſtraṫ. Dicit enim Tantalũ ad Iouis Cretensis gratiã promerendã, quem impudicissimum cognoscebat, sub signis aquilæ uenantẽ, adolescentulum rapuisse, eum q; Ioui dono dedisse. Quod aũt deorũ pincerna factus sit, ideo fictũ est, quia inter cæli imagines figuratus forsan ad suorũ solatiũ eam esse dicunt, quã uocamus aquariũ, in quo existente sole, terra maximis hymbribus irrigaṫ, quarũ humidis uaporibus sydera pasci nõnulli uoluere, & sic deorũ pincerna factus est, fuit aũt regnante Argiuis Prito.

Quidam non deorum omnium, sed solius Iouis Pincernam esse uolunt.

De Ilione filio Trois, qui genuit Laomedontem. Cap. V.

als, Ilium

ILion, ut Homerus in Iliade, ubi omnis genealogia Troianorũ usq; ad Hectorem & Aeneam explicatur, ait, filius Trois regis Troianorũ. Hic, ut dicit Eusebius in libro temporum, regnante Athenis Cecrope, Ilionem ciuitatẽ illam inclytam Homeri carmine condidit, & ex suo nomine nuncupauit. Hæc enim est, quæ decennalem Græcorum obsidionem passa est, & ab eis deleta. Condita aũt est circa annũ mundi. iii. M. dcccxcv. Ilio aũt unicũ legimus fuisse filium Laomedontem, quem superstitem moriens dereliquit.

Homerus, ut supra annotauimus non Ilionem sed Ilũ uocat, sic enim inquit, Ἰλος δ' αὖ Τρῶς καὶ Ἐριχθόνιος ἀμύμονος ἔτεκέτο Ἴλιον ἀστυβακόν τε, καὶ ἀντίθεος γανυμήδης.

als, Ili

De Laomedonte Ilionis filio, qui inter mares & fœminas octo genuit filios, quorum hęc sunt nomina, Antigona, Hesiona, Lampus, Clytion, Icetaon, Tithonus, Bucolion & Priamus. Cap. VI.

LAomedon rex Troiæ filius fuit Ilionis, ut scribiṫ in Iliade ab Homero. Hunc dicunt ueteres uoluisse Ilium muris circũdare, & cum Apolline & Neptuno conuenisse, ut ipsi muros facerent mercede promissa, & obseruandi iuramento præstito. Qui cum fecissent, nec sibi promissum seruari cernerent, omnis Troia à Neptuno aquis repleta est, & Apollo insuper misit pestem. Quamobrem anxius Laomedon de remedio oraculum consuluit, cui responsum, oportere quotannis uirginem Troianam ceto marino scilicet monstro exponere. Quod sorte apud

apud Troianos fiebat. Tandem Heſionæ Laomedontis filiæ ſors contigit. Quæ cum in ſcopulo religata monſtrum expectaret, aduenit Hercules, qui cum Laomedonte pactionem fecit, uidelicet ſi liberaret à monſtro filiam, ſibi equos diuino ſemine procreatos, quos conſtabat Laomedontem habere, largiretur. Attamen cum Hercules uirginem liberaſſet, noluit Laomedon ſeruare promiſſum. Quamobrem, ſeu ut aliis placet, quia dum ille puerum perditum quæreret, à Laomedonte portu Troiano prohibitus eſt, & ideo cum ampliorib⁹ copiis ueniens Ilium expugnauit, & Laomedontẽ occidit, & omnia eius uertit in prædã. His appoſitis quid ſibi uelit fictio uideamus. Volũt enim apud Troianos pecuniam fuiſſe in ſacra Neptuni, atq; Apollinis reſeruatã, quam Laomedon iurando præſtito ſe non ſolum eandem teſtituturũ, ſed inſuper ex propria largiturum in prædictis ſacris, in ædificationẽ murorũ ciuitatis expendit, nec tandem petentibus pecuniam teſtituere uoluit. Sane aduenientẽ poſtea aquarũ inundatione, & poſt eam non ſatis à ſole digeſtam, ut fit, aer infectus aquarum putredine peſtem intulit. quę duo quoniã ad Apollinem & Neptunum pertinere uidentur, adinuentum eſt ea ob periuriũ à deceptis diis immiſſa. Quod uirgines monſtro appoſitæ ſint reſponſo oraculi, cum ſic illos decipieret perſæpe diabolus, poſſibile puto. & hinc hiſtoriam habere cætera arbitror. Fuere huic filii filiæq; plures, quanquam ſolus Priamus eſſet ei in regno ſucceſſor.

De equis Laomed. eſt apud Hom. lib. 5. Iliad. eosq; pro rapto Ganymede à Ioue Troi datos eſſe dicit Hellanicus fabulã paulo aliter recenſet, ſumma tamen eódem redit, Vide Cõment. Hom. in Iliad. Y.

De Heſione et Hercule Val. Flac. li. 2. Ar.

De Antigona Laomedontis filia. Cap. VII.

ANtigonam filiam fuiſſe Laomedontis teſtatur Seruius, quam dicit, eo quod fortiſſima eſſet, auſam ſe pulchritudine præferre Iunoni, ob quam cauſam irata Iuno eam uertit in ciconiam. cuius figmẽti talis poteſt reddi ratio. Dicit Leontius quod capto ab Hercule Ilio, & occiſo Laomedonte, omnes Laomedontis filii, exceptis Heſiona & Priamo, qui capti fuerunt, clam aufugerunt, quò illos fortuna detulit. Antigona autem inter arundineta Scamandri latuit pluribus diebus, & hinc ego fabulæ locum datũ puto, quia quæ ſuperbia ſua ſe, regnante patre, præferebat pulchritudine cæteris, à fortuna regnorum domina uices uertente eò deducta ſit, quò conſueuere ciconiæ uictum quærere, & ſic ipſa donec ibidem fuit, quaſi in ciconiam uerſa uiſa eſt.

Quid. 6. Met.

De Heſiona Laomedontis filia, & Teucti matre. Cap. VIII.

HEſiona filia fuit Laomedontis, quæ cum primo, ut ſupra dictum eſt, fuiſſet à monſtro marino ab Hercule liberata, poſtmodũ ab eodem Hercule, deiecto Ilio & occiſo Laomedonte, capta eſt, & Thelamoni, quoniam primus muros conſcendiſſet ciuitatis, in partem prædę cõceſſa eſt. Qui eam Salaminam detulit, & cum fruſtra ſæpius à Priamo repetita eſſet, Thelamoni Teucrum peperit.

De hac re Apollon Gram. ut citatur à Cõmentatore Homeri Iliad. 8.

De Lampo, Clytio, & Icetaone filiis Laomedontis. Cap. IX.

LAmpus, Clytius, & Icetaon filii fuere Laomedontis, ut in Iliade dicit Homerus ſic laiens. Laomedon uere Tithonõ genuit, Priamum q;, Lampumq;, Clitiumq;, Icetaonemq; ramum Martis, ex his tantũ tribus nil præter nudum nomen habemus.

Verſus Homeri ſunt hi Iliados. Υ. λαομέδων δ' ἄρα τιθωνὸν τέκετο πρίαμόν τε λάμπον τε κλυτίον τε τιθοίτην τε ἰκετάονα τ' ὄζον ἄρηος.

De Tithono Laomedontis filio, qui genuit Memnonem. Cap. X.

TIthonus, ut ſupra proximo Homeri carmine mõſtratum eſt, filius fuit Laomedontis, qui cum eſſet forma decorus iuuenis, ut dicit Seruius, ab aurora dilectus, & raptus eſt, ex qua filium aiunt Memnonẽ ſuſcepiſſe, & cum longiſſimã optaſſet uitã, & obtinuiſſet, poſtremo in cicadam uerſus eſt. Hunc autem ab aurora raptum, nil aliud puto, niſi quia deſiderio captus, auditis forſan per quæ ſperabat imperium, poſſe nanciſci, patria dimiſſa, ad orientales migrauit

populos, à quibus nobis aurora consurgit, & ex eis subegit plurimos, eisq; imperauit. Quod aũt in cicadam uersus sit, cur fingatur nonnullæ possunt rationes ostendi. Prima quarum est, quia uti tore matutino, qui in aurora cadit, cicadæ eluntur. sic & iste sum- ptibus orientalium, qui sub aurora sunt, alebatur. Præterea quia cicadæ nigræ sunt cum uirides nascantur, sic & iste qui albus natus est, agente feruore solis, eius regionis, ad quã transitum fecerat, incolarũ ritu niger effectus est. Postremo quia senex audita morte Mem- mnonis filii, & suorum desolationem in querulam senectutem lapsus sit, & inde mor- tuus, uti cicadæ faciunt, quæ potius conqueri, quàm cantare uidentur, & demum post longam querelam crepantes obeunt.

a διὰ γὰρ ἄγνοιαν ἐκ ἠτήσατο ἀθανασίαν σὺν ἀγήρασίᾳ.

b Fabula refertur & in Cõmentarijs Homer. Iliad. λ. & Verg. 4. Aen. *Et iam prima nouo spargebat lumine terras Titoni croceum linquens aurora cubile.* Didymus eò refert fabulam quia Titonus astro- nomus fuerit. 5. Odyss.

De Memnone Titonis filio. Cap. XI.

Lib. 13. Met.

MEmnon Ouidio teste, filius fuit Titoni ex aurora susceptus, hunc dicunt cum maxima orientaliũ populorũ copia subsidio uenisse Priamo, & in pugna ab Achille occisus est. De quo fabulose dicit Ouid. quod dum rogo impositus ureretur, oratione auroræ matris à Ioue in auem mutatus est, & cum eo multæ aues ex fauillis pyræ prodisse, quę cum ter pyrã cum ingenti clamore circuissent, sese diuisere, & tam diu inter se decertauere, donec mortuę occubuere. Quas aues Memnonias appellatas dicit Ouid. Hæc fictio à consuetudine quadã circa pyram

Memnonis fabulã ad historiam refert Diodor. lib. 5.

Memnonis seruatam à suis, & à quadam contingentia mirabili sumpsit originem. Ve- hementissimus mos orientalium fuit, cariores amicos regis, mortuo uelle cum cadauere regis comburi, & ad hoc, seu aduersum cõcurrentes, ut circa Memnonis corpus factum puto, seu aliter in mortem uadunt, & regio imponunt rogo. Præterea dicit Solinus de mira- bilibus mundi sic. At iuxta Ilium Memnonis stat sepulchrũ, ad quod ex sempiterno ex Aethiopia cateruatim congregatæ aues aduolant, quas Ilienses Memnonias uocãt. Cre- mutius autor est, has easdem anno. v. in Aethiopa cateruatim congregari & undiq; uene- sum, quæ usq; quaq; sint, ad regiam Memnonis cõuenire. Hæc ille. Possumus ergo ex di- ctis assumere fortuitu contigisse aues illas eò tunc uenisse, ubi regium Memnonis fu- agebatur, & circuisse uolatu locum, & inde à simplicibus creditũ eos qui se morti dede- rant, in honorẽ regii funeris in fauillas, & ex fauillis in aues esse mutatos. Memnonem aũt in auem uersum nil aliud designare reor, quàm uiri celebrem famam, quæ post eius mortẽ euolauit, longe latéq; agentibus orationibus & præconiis populorum suorum. Hunc Memnonem aiunt quidam Susim insigne oppidum Persiæ, quod Suæ fluuio imminet, constituisse.

Totam Memnonis fabulam describit Calaber lib. 2. additq; præter hæc uulgata, cruorem Memno- nis in fontem quoq; mutatũ esse quem Paphlagoniũ, inquit, accolæ uocant, ὅστε καὶ αἱματόεις ἹΚ- φερὴν ἐτίνισετο αἷμα ὅ ποτε μέμνονος ἦμαρ ἐν λυγρὸν ᾧ ἔνι κεῖνος κάτθανε.

De Bucolione Laomedontis filio qui genuit Aesapum & Pedasum. Cap. XII.

BVcolion filius fuit Laomedontis, ut in Iliade testatur Homerus dum dicit, Buco- lion aũt filius generosi Laomedontis &c. De hoc autem nil habemus ulterius, nisi quod genuerit filios duos, Aesapum & Pedasum.

Homer. Iliad. 6 βῆ δὲ μετ' αἴσηπον καὶ πήδασον ὅς ποτὲ νύμφη Νηὶς ἀβαρβαρέη τέκε βουκολίωνι, βουκολίων δ' ἦν υἱὸς ἀγαυοῦ λαομέδοντος πρεσβύτατος γενεῇ, σκοτίῳ δ' ἐνὶ κύτο μήτης.

De Aesapo & Pedaso filiis Bucolionis. Cap. XIII.

AEsapus et Pedasus filii fuerũt Bucolionis, ut in Iliade scribit Hom. sic dicẽs. Fuit aũt ad Aesapiũ & Pedasum, quos quondã nympha Nais Abarnarea genuit laudabili Bucolioni. hi quidẽ strenui iuuenes in pugna aduersus Græcos fuere, sed tandem ab Eu- rialo quodam Græco pugnantes occisi sunt ambo, ut idem testatur Homerus.

De Priamo

De Priamo Laomedõtis filio, qui ex Hecuba cõiuge. xix. genuit inter filios & filias, & ex aliis mulieribus inter mares & fœminas genuit. xxxi. ex quibus. l, nomina tantũ xxxviii. cognouimus, quæ hæc sunt. Prima Creusa. ii. Cassandra. iii. Iliona. iiii. Laodice. v. Lycaste. vi. Medesicastis. vii. Polyxena. viii. Paris. ix. Hector. x. Helenus. xi. Chaõ. xii. Troilus xiii Deiphobus. xiiii. Polydorus. xv. Polydorus. xvi. Lycaõ. xvii. Aesacus. xviii. Antiphysus xix Ilios xx. Teucer. xxi. Democoontes. xxii. Echemon. xxiii. Chromius. xxiiii. Gorgition. xxv Cebryon. xxvi. Phorbas. xxvii. Doryclon. xxviii. Pammon. xxix. Antiphon. xxx. Agauon xxxi. Hippothous. xxxii. Aganon. xxxiii. Lacoontes. xxxiiii. Mistor. xxxv. Iphates. xxxvi. Testorius. xxxvii. Tymœtes. xxxviii. Polites. Cap. XIIII.

PRiamus Laomedõtis regis fuit filius adeò notus inter mortales, ut uix usquã notior alter sit. Eo quidé adhuc puero existente ab Hercule Ilion ciuitas delecta est, & occisus Laomedon, & ipse cum multis aliis captus, quẽ Hercules uicinis precium pro eo dantibus, illis restituit, & à redemptione Priamus appellatus, ut Ser. placet. Hunc tamen semidirutã patriã restauraſſe cõstat, uoluntq; scriptores multis eam aduersus hostiles impetus uallasse. Nam dicit Ser. eum sic egisse, ut pro rato haberet secundũ Plautũ, tribus stantibus rebus, eam capi nõ posse, uita scilicet Troili, Palladii cõseruatione, & Laomedontis sepulchro integro, quod in porta Sceæ fuit. Secundũ alios longe plura ad eam capiendã opportuna Græcis fuere, ut scilicet de Aeaci genere aliquis interesset, & inde Pyrrhus admodũ puer in bellũ uocatus est, ut Rhesi regis equi tollerent, antequã Xanti aquã gustassent, & ut Herculis interessent sagittæ, quas misit Philoctetes, cum ipse nõ posset afferre morte præuẽtus. Priamus ergo Laomedonte mortuo regnauit, cui cum cuncta pro uotis succederẽt, capta Hecuba filia Cissei regis Thraciæ in cõiugem, & ex ea multis susceptis filiis, & ex aliis mulieribus etiã quã pluribus, in tam grandem regnũ suũ ampliauit splendorẽ, ut non solũ Troiæ rex, sed totius Asiæ uideret. Sane dum Paris filius eius pro capta Hesiona sorore Priami ab Hercule, Helenã Menelai cõiugem rapuisset, & deduxisset in Troiam, nullisq; posset induci suasionibus, ut illam repetentibus Græcis restitueret, eos cum mille nauibus in littus Troianũ descendẽtes uidit, & Ilion etiã obsidẽtes, & circũ igne ferróq; cuncta uastantes, & persæpe filios suos & naturales & legitimos, & auxiliares reges occidentes, & postremo cæsum uidit Hectorẽ, & curru Achillis trahi, ad cuius redimendũ cadauer dicit Hom. in Iliad. circa finẽ, nocte Mercurio duce uisse, & flexis genibus Achillẽ orasse. Esto dicat Seruius longe aliter fuisse, eum scilicet nocte ad tentoriũ Achillis accessisse, eumq; dormientẽ inueniſſe, adeò, ut eum occidere potuisset, sed excitare potius uoluisse, atq; orasse, & obtinuisse petitum, & ab Achille usq; Troiam postmodũ prosecutũ. sed hæc ab Hom. oppressa, ne qui laudũ Achillis erat præco, uideret dedecorũ suorũ recitator. Præterea uidit Priamus Palladiũ subtractũ, equos Rhesi eductos, Troilũ cæsum & Paridẽ, & ultimo Ilion capi, & filias captiuas deduci & igne cuncta cremari, & in regiã usq; suã, post Politẽ filiũ fugientẽ Neoptolemũ penetrantem, & in sinu suo infelicẽ filiũ occidentẽ, séq; obiurgantẽ trãsfodi gladio. Sanè dicit Ser. de morte Priami uarie opinari, cũ dicãt alii eum à Pyrrho in domo regia captũ, & ad tumulũ usq; Achillis tractũ, ibiq; cõfossum & busto caput abscissum, atq; pilo impositũ & circumlatũ. Alii dicũt ad Hercei Iouis aram, ut diximus, q̃d opinari uideт Vir. Fuerũt eñ hoc ut ipsemet Achilli narrat in ultimo Iliad. lib. filii quinquaginta inter mares & fœminas, ex quibus dicit se. xix. ex coniuge suscepisse, reliquos uero ex mulieribus aliis in atriis suis cõmorantibus. De Creusa prima filia Priami & Aeneæ cõiuge. Cap. XV.

CReusa filia fuit Priami & Hecubæ ut testatur Seruius, fuitq; Aeneæ coniunx ut sæpe per Vir. patet, eíq; filium peperit Ascaniũ. Hanc in excidio Ilii ab Aenea cum patre & filio fugientem perditam dicit Virgilius. sed nõnulli eam ab ipso ex pactione cum Græcis facta occisam uolũt, ne quis in sua libertate ex semine Priami supereſſet. Quod satis caute tetigisse uidetur Vir. ubi Aeneam exquirentem eam describit, & illius umbram loquentem Aeneæ inducit atq; dicentem, Non ego Mirmidonũ sedes Delopumue superbas Aspiciam, aut Graiis seruitũ

matribus ibo, Dardanis & diuæ Veneris nurus. Sed me magna deûm genitrix his detinet oris &c. Et sic patet, postquam à nemine captam se dicit, sed detineri à matre deûm, quæ terra est, ibidem mortuam derelictam atq; infossam.

De Cassandra. ii. Priami filia. Cap. XVI.

CAssandra filia fuit Priami & Hecubæ, formosa uirgo. Quam cum amaret Apollo, eius q; concubitũ peteret, petiit Cassandra munus, quod illi Apollo se daturũ iuramẽto firmauit. Petiit ergo ut uates fieret, & facta est. Volẽs aũt Apollo quod petierat, ipsa negauit. Quãobrem turbatus Apollo, cum aufferre nequiret quod dederat, egit ut nulla præstaret fides uaticiniis suis, & sic factũ est. Nam cum ex raptu Helenæ quid futurum esset Troianis prædiceret, non solum
a nõ credita, sed à patre & fratribus sæpissime uerberibus castigata est. Hęc aũt Corebo Migdonio iuueni desponsata fuerat, Virg. asserente. Tandem cum nondum nuptias celeb brasset, capto Ilio, & ipsa infelix à Græcis capta est, ut idem dicit Virg. Verũ Ilio diruto, & præda inter principes diuisa, misella in sortem contigit Agamemnoni, & quæ illi fata seruarentur à coniuge prædixit, ut Seneca poeta testatur in Tragœdia Agamẽnonis. Sed
λ more solito nil sibi creditũ est. Ex quo ut in Odyssea testatur Homerus, factum est, ut in cõuiuio ab Aegistho & Clitemnestra & Agamemnon occideretur, & ipsa iubente etiam Clitemnestra perimeretur. Quod aũt de Apolline fictum est, ab euentu sumptũ uidemus. Studuit enim uirgo ut uaticinio instrueretur, & eo quod optime proficeret, ab Apolline diuinationis deo diligi uisum est, dictum q; illi ab eo concessum quod labore quæsiuerat. & quoniam fides dictis eiusdem nõ præstabatur, quod figmenti superesset additũ est.

a *Homerus autem Iliad. N. Othryoneũ quendam nominat, cui Priamus Cassandram desponderat, sic enim de Idomeneo inquit* πέφνε γὰρ ὀθρυονῆα καβησόθεν ἔνδορ ἐόντα, ὃς ῥὰ νέον πολέμοιο μετὰ κλέος ἤλυθεν· ἤτεε δὲ πριάμοιο θυγατρῶν εἶδος ἀρίστην Κασσάνδρην ἀνάεδνον, ὑπέσχετο δὲ μέγα ἔργον. Ex Ioĩs ἀέκοντας ἀπώσεμεν ἠδὲ καὶ αὐτούς· τῷδ' ὁ γέρων πρίαμος ὑπέσχετο κατένευσε Δωσέμεναι, ὁ δὲ μάργαθ' ὑποσχεσίῃσι πιθήσας.

b *Hanc dicitur Aiax Oilei in templo Mineruæ compressisse, quapropter irata dea tempestatẽ Græcis redeuntibus, circa Caphareum montem immisit, qua multi perierunt, inter quos etiam ipse Aiax fuit, alij disiecti, ut quidam multis annis post in patriam uix redierint.*

De Iliona. iii. Priami filia & Polymnestoris regis Thraciæ cõiuge. Cap. XVII.

ILiona, ut Ser. placet, filia fuit Priami, & ut asserit Paul. ex Hecuba, hęc ratiõe ueteris hospitii, & insignis amicitiæ ut ait Ser. Polymnestori regi Thraciæ matrimonio iũcta est.

Mem. Virg. i. Aen. Præterea sceptrum Ilione quod gesserat olim Maxima natarum Priami, &c.

De Laodice. iiii. Priami filia, & Helicaonis coniuge. Cap. XVIII.

LAodices Priami fuit filia, & Helicaoni filio Antenoris regis Thraciæ nupta, quam uocabant Troiani Laodicem galoo. hæc autem testatur Homerus, in Iliade dicens. Quam Antenorides habebat rex Helicaon Laodicem Priami filiarum specie opũmam. Hanc Hecubæ ego filiam fuisse puto.

Versus sunt Iliados. 3. ἤδη μὲν γαλόῳ ἀντηνορίδαι δάμαρτε τὴν ἀντιθοίδης ἔχε κρείων ἐλικάων Λαοδίκην πριάμοιο θυγατρῶν εἶδος ἀρίστην. Γαλόῳ *autem non est proprium ut hic putat Bocatius, sed Laodice respectu Helenæ* γάλοιος, *hoc est, glos dicebatur. Et Iliados sexto* Λαοδίκην ἐσάγγεσα θυγατρῶν εἶδος ἀρίστην.

De Lycaste. v. Priami filia, & coniuge Polydamantis. Cap. XIX.

LYcaste, ut asserit Paulus, filia fuit Priami pulchritudine insignis adeò ut captus ex ea Polydamas Antenoris & Theano sororis Hecubæ filius, illam ex concubina susceptam sumeret in uxorem.

De Medesicasti. vi. Priami filia & Polyppi coniuge. Cap. XX.

a MEdesicaste filia fuit Priami naturalis, nec habetur ex qua matre. Quæ quidem nupsit Polyppo Mentoris filio, ut in Iliade testatur Homerus. Habitabat aũt Pideon antequã uenirent filii Achiuorũ. Filiam autem Priami notham habebat Medesicastin.

Huius

Huius Medesicastes uirum scilicet Polyppum in certamine à Teucro Thelamonis filio occisum dicit Homerus.

Naturalem hic notham uocat. Non aũt Polyppo (quod hoc loco apud Homer. epitheton est) sed Imbrio nupta fuit. Versus ex Iliad. N. sunt hi Ἴμβριον αἰχμητὴν πολυΐτωτα μέντορος υἱὸν ναῖε δὲ δαΐδαμον πρὶν ἐλθεῖν υἱὸς ἀχαιῶν κούρην δὲ πριάμοιο νόθην ἔχε μηδεσικάστην. a

De Polyxena. vii. Priami filia. Cap. XXI.

Polyxena uirgo filia fuit Priami & Hecubę, ut persępe testatur Euripides in tragœdia, cui titulus †Polydorus. Hæc inter cæteras Troianas formosior fertur, ob quam formositatem infortunio suo ab Achille dilecta est, quo amore in mortẽ fortissimi iuuenis Hecuba proditorie usa est, non existimans per Achillis uulnera sanguinem innocuæ uirginis se fusuram. Hanc quidem post Ilion euersum, ut Seneca tragicus testatur in Troade, Pyrrhus Achillis filius ad placandos patris manes poposcit, atq; post longum iurgium, sic suadẽte Calchante uate, concessa est. Quam ornatam tu tu uirginum nuptias celebrantium ad Achillis tumulum truculentus deduxit iuuenis, & quoniam ab imagine Achillis petitam dicebãt, ut dicit Euripides in præallegata tragœdia, ibidem interemit. †als, Hecubæ

De Paride octauo Priami filio, qui genuit Daphnidẽ & Ideum. Cap. XXII.

Paris, qui alio nomine Alexander dictus est, filius fuit Priami & Hecubæ, ex quo talis ante alia recitatur historia. Dicit enim Tullius ubi de diuinatione scribit, Hecubæ prægnanti, ea scilicet prægnatione, ex qua postea natus est Paris, per quietem uisum facem parere Troiam omnẽ comburentem atq; dissipantem. Ob quod somnium anxius Priamus Apollinem consuluit, qui respondit nascituri filii opera Troiam omnem perituram. Quamobrem Priamus Hecubæ nascituro iussit exponi. Hecuba autem cum speciosissimũ filium perspexisset, misera tradidit eum quibusdam, qui illum pastoribus regiis alendum traderent, & sic sub Ida à pastoribus educatus est, & cum adoleuisset Oenones nymphæ Ideæ contubernio usus, duos ex ea suscepit filios. Præterea cum inter quoscunq; litigantes esset æquissimus, in maximã iusticię famam euasit, adeò ut litigantibus de formositate Pallade, Iunone & Venere, propter aureum pomum à discordia eis in conuiuium proiectũ, in quo, detur digniori, erat scriptum, à Ioue ad eum pro sententia remissæ sunt. Quæ, ut aiunt illi, sub opacis nemorũ umbris loco, cui Mesaulon dicebatur, remotis uestibus sese Paridi monstrauere. Eĩ q; dixit Pallas, si eam cæteris pulchrioré diceret, ei rerum omnium cognitionem daturam. Sic & Iuno regnorum & diuitiarũ dominium. Venus autem pulchrioreth orbis mulierem spopondit. Qua tractus cõcupiscentia, syluanus iudex Veneri debi pomum iudicauit. Tandem ut dicit Serui. hic Paris secundum Troica Neronis fortissimus fuit, adeò ut in agonali certamine, quod agebatur Troię, superaret omnes, & ipsum Hectorem. Qui cum iratus, quia uinceretur, in eum stringeret gladium pastoré putans, dixit se esse germanum, quod allatis crepundiis probauit, cum adhuc sub habitu lateret pastorali. Et sic uidetur quod cognitus receptus fuerit in domum patriam. Inde compositis xx. nauibus, à Priamo sub specie legationis ad repetendã Hesionã in grẹciam missus est, ubi aliqui uolunt, & hos inter Ouid. ut in epistolis eius patet, à Menelao hospitio susceptus & honoratus est. Alii uero arbitrantur in Græciã ueniisse, absente Menelao, & ad famam pulchritudinis Helenæ tractus Spartã petiisse ciuitatem, & eam expugnasse anno regni Agamemnonis primo, non existentibus ibi Castore & Polluce qui ad Agamemnonem perrexerant, & secum Hermionam Helenæ & Menelai filiam duxerant. Et sic ciuitate capta Helenã renitentẽ rapuisse, & omẽs thesauros regios abstuliisse, quod satis elegãter tangit Vir. dum dicit. Me duce Dardanius Spartam expugnauit adulter &c. Et ob hoc uolũt q hanc opinionẽ tenẽt, Helenã post captũ Ilion meruisse à uiro recipi. Ex qua rapina bellũ decennale Græcorũ aduersus Troianos susceptũ est, in quod refert Homer. Paridẽ ab Hectore fratre increpitũ discẽdisse semel, et singulare certamẽ aduersus Menelaũ sumpsisse,

sumpsisse, in quo cum apertissime uinceretur, à Venere eum prælio subtractũ dicit, ad-
iiciens impulsu Mineruæ Pandarum in Menelaum sagittasse atq; eum uulnerasse, & sic
quod erat singulare, in uniuersale certamen deuenit. Postremo iam Hectore & Troilo
c peremptis ab Achille, cum ipse arcu & sagittis, quibus plurimum ualebat, Achillem frau
de Hecubæ ad desponsandam Polyxenã in templũ Thymbrei Apollinis nocte & solum
euocatum occidisset, & ipse à Pyrrho Achillis filio occisus est. Paucis quippe fictionibus
d hæc historia interlita est, quas enucleare uolentes primo iudicium Paridis uideamus, in
quo sententia Fulgentii, meo iudicio sequenda est. Dicit enim tripartitam mortalium
uitam esse, quarũ prima theorica dicitur, secũda practica, tertia philargica, quas nos uul-
garioribus uocabulis contemplatiuã, actiuam, & uoluptuosam nuncupamus, de quib
bus Aristoteles uti de cæteris optime facit, differit in primo ethicorũ. Has Iuppiter, id est
deus, ne uideatur aliquam reprobando arbitrium liberum cuiquam surripere, ad iudi-
cium Paridis, id est cuiuscũq; hominis remittit, ut ei liceat quam maluerit approbare, &
sibi sumere. Quid aũt sumenti uoluptuosam sequatur, exitu Paridis demõstratur. Quod
autem à Venere subtractus sit, ad eius declarandã ignauiam dictũ est, ut appareat quod
iners tantũ uacaret Venereis. Pandarum autem à Minerua impulsum ideo dictum est, ut
ostenderetur astutia Troianorum, qui uidentes deficere Paridem, ut eum morti subtrahe
rent, non seruatis pactionibus in Menelaum fecerunt insultum.

a *Græcorum quidam hanc Helenæ raptæ causam narrat, Cum Lacedæmonij graui peste tenerentur, Menelaum de remedio Apollinem consuluisse: Deũ aũt respondisse, ut* τεύκρων Λαίμονας, *hoc nomine Ilienses prius dicebantur, placarent. Menelaũ ergo cum Ilium uenisset, imperata fecisse, & inde Delphos profectũ de liberorũ procreatione deum consuluisse. Sed cum eodem tempore & Paris eôdem de uxore ducenda consulturus uenisset, oraculum sic respondisse.* Τίπτε Λύκω βασιλεῦς, ὁ μὲν τρέφος, ὃς λ' ἀφ' ἁχαιῶν Οὐκ ἐθ' ὁμοφρονέοντες, ἐμὸν λόμον ἔσανέβητε ἤτοι ὁ μὲν πάλοιο γόνον λιχνεύσας *vos εὑρεῖν* Αὐτὰρ ὁ πῶλον ἑλεῖν, τίνυ μήσεαι ὦ μέγαλε ξεῦ. *Et sic utrinq; discedentibus oraculo tractum Paridem, ad Helenam rapiendam.*

b *Quidam aiunt & filium Corythum seu Helenum ex Helena genuisse Paridem. Didym. in 4. Odyss.*

c *Calaber aũt Achillem non à Paride, sed ab Apolline sagitta, in acie & campo Troiano interfectũ esse, lib. iij.* Παραλ. *scribit. Ipsumq; Paridem postea à Philoclete sagittis interfectũ esse, & post obitum eius Helenam Deiphobo nupsisse. Didym. in 4 Odyss. scribit.*

d *Dictus aũt Paris est à* παρεῖναι, τὸ παρελθεῖν, *eo quod mortem præterierit seu effugerit, postea Alexander uocatus ab eo quod* ἀλέξησον, *id est, iuuit auxilijs patriam.*

De Daphnide & Idæo filiis Paridis. Cap. XXIII.

DAphnis & Idæus ut Paulus affirmat, filii fuere Paridis ex Oenone nympha Idæa seu Pegasea, cuius amicitia usus dum pastor esset suscepit, de quibus nil memora-
tu dignum competisse memini.

Fuit aũt & alius Daphnis Mercurij filius in Sicilia natus, qui primus carmen bucolicũ inuenisse dicitur, de quo Diodorus, & Silius Italicus lib. 14.

De Hectore Priami filio. ix. qui genuit Astyanactem. Cap. XXIIII.

HEctor præ cæteris corporea uirtute insignis, uatum omnium carminibus ce-
lebris, iuuenis phama inclyta, in nouissimum usq; diem forte uicturus, fi-
lius fuit Priami regis & Hecubæ, hunc in coniugẽ sumpsisse Adromacham
filiam Eetionis Thebarũ Ciliciæ domini testatur Homerus, ex qua iam or-
to Græcorum bello filium suscepit nomine Astyanactem, esto ipse Camana-
drum appellaret. Huic igitur & si militaris disciplinæ plurimum inesset, tam grandis erat
animi audacia & corporis robur, ut post occisum Protesilaũ primũ in littus Troianũ ex
Græcis è nauibus prosilientẽ, Troianorũ aciem persæpe præsentia sua non solum aduer-
sus Græcos ad subsistendũ patientẽ facetet, sed ad insiliendũ redderet audacẽ. Et quod mi
rabilius erat, ipse solus sæpissime Græcorũ turmas aggredi ausus est, & ui disgregare pha
lãges, adeóq; omne agmẽ cogere, ut solus esset terror Achiuis omnibus. Hic aduersus Aiacẽ
Thelamoniũ

Thelamoniũ ut ait Hom. ſingulari pugnauit certamine, nox tamẽ ſupueniẽs nõ minus Aiaci grata quàm ſibi, diremit duellũ. à quo more priſco cũ diſcederet, gladiũ illi donodedit, quo ſe Aiax poſtmodũ interemit. & ab eo ſuſcepit baltheũ, quo ornatus ab Achille occiſus eſt, & poſt currum tractus ut ait Seruius. Tandem cum multos etiã Græcorum principes morti dediſſet, Patroclũ Achillis amicũ & ſuis inſignem armis occidit, Achillẽ exiſtimans ſuperaſſe, & armis nudatũ inſignibus, pompa inclytus ingenti Troiam intrauit, ſuæ necis irritamento glorioſus. nec multo poſt cum Achille congreſſus, ſeu feſſus Hector, ſeu multũ prævaleret Achilles, ab Achille ſuperatus occubuit, & non ſolũ armis ornatũ q; reliquo à victore ſuperatus eſt, uerum & curru cum baltheo ab Aiace conceſſo tractus circa Ilion Priamo etiã proſpectante eſt, & ad naues uſq; Græcorũ deuectus. Quas penes Seuerus iuuenis, nõdum poſito amici occiſi dolore, nudum cadauer per dies. xii. inſepultum ſeruauit, donec nocte redempturus miſerabilis pater Priamus ueniret, ut ſcribit Homer. Verum eodem Homero teſte, iuſſu Iouis ab Apolline cadauer inſigne ne corrumperetur, ante funus ſacris liquoribus perlitum eſt. Priamo autem reſtitutũ Iliadum lachrymis & mœrore publico, & ſolenni cerimoniarum ueterum pompa tumulatũ eſt, eiuſq; cineres aurea in urna ſeruati. In hac hiſtoria nil fictũ eſt, præter quod ab Apolline ſic cadauer curatum, quod factum eſt à medico iuſſu Achillis. Dicebat Leontius & hoc non honorificentiæ cauſa, ſed expectatione pecuniæ, qua ſperabat cadauer redimi, ſi interim ſeruaretur, uti factum eſt. multis enim ſuſceptis muneribus poſcenti Priamo reddidit. Huic unum tantum legiſſe filium memini, Aſtyanactem ſcilicet. Verũ iudicio aliorum, plures fuere, cum dicant Euſe. & Beda, unusquiſq; eorum in libro quem temporũ ſcripſere, Hectoris filios poſt lapſum temporis Ilium recepiſſe, Heleno eis ſubſidium præſtante, ac poſteros Antenoris ex Ilio pulſos, regnante Latinis Aſcanio Aeneę filio. Inſuper Vincentius Gallicus hiſtoriographus uelle uidetur, Francorũ reges hodiernos à filiis Hectoris antiquiſſimam originem habuiſſe, aiens à Francone quodam Hectoris filio cum in extremam Germaniã aufugiſſet, Sicambriam ciuitatem conditam, & tractu temporis huius Franconis ſucceſſores ripas obſeruãtes Danubii in occiduũ deſcendiſſe, ac Marcomanno Priami filio & Samione ex poſteris Antenoris ducibus, Gratiani Cæſaris Auguſti tẽpore, tranſuadato Rheno eas in partes ueniſſe, quas ſemper poſtea tenuere, ſibiq; ex eis ducibus q; reges conſtituére, & in poſteritatem longam atq; fulgidam deuenere. Quod & ſi multum non credam, abſit ut omnino negem, cum omnia ſint poſſibilia apud deum.

Hectori autem poſt mortem etiam diuini honores decreti ſunt. Nam cum Thebani longis malis urgerentur, & oraculũ propterea ſuper remedio cõſuluiſſent, reſponſum eis eſt, ut Hectoris oſſa, ex Troade ad ſe tranſportarent: quo facto, à malis liberati ſunt, & Hectori ob id diuini honores inſtituti. Hiſtoria eſt apud Ariſtodemum, ut citatur à comment. Iliad. N.

De Aſtyanacte Hectoris filio. Cap. XXV.

Aſtyanactes ut ſæpiſſime in Iliade teſtat Homerus & Seneca poeta in Troade tragœdia, unicus fuit Hectoris filius ex Andromacha natus eidem poſt inchoatum bellum inter Troianos & Græcos, ut ſatis per Virgilium ſumi poteſt, ubi deſcribit Andromacham Aſcanium alloquentẽ. quod etiam ex tragœdia Senecæ prælegata colligitur. ubi dum ab Vlyſſe quæreretur in mortem (ut parvulorum moris eſt) confugit ad matrem. Sed tandem ui agente græcis expoſcentibus redditur ante quàm naues à Sygeo ſolverent, ut quidam uolũt, è turri deiectus eſt. ut alii, ſaxo illiſus, & ſic mortuus, ne ulla Priami generis libera ſupereſſet poſteritas, hunc Homero teſte, Hector ut plurimum uocabat Camandrium.

Iliad. ζ. Τὸν ῥ' Ἕκτωρ καλέεσκε Καμάνδριον, αὐτὰρ οἱ ἄλλοι, Ἀστυάνακτ' Ἰλιος γὰρ ἐρύετο Ἴλιον Ἕκτωρ.

De Heleno. x. Priami regis filio. Cap. XXVI.

HElenus Priami fuit filius & Hecubæ, uaticinio insignis, ut de eo loquens testatur Virgilius dicens. Troiugena interpres diuũ qui numina Phœbi, Qui tripodas Clarii, lauros, qui sydera sentis, Et uolucrũ linguas, & prepetis omnia pennæ Fare age &c. Huic sunt qui dicant à Græcis indultum, quia captus eis opportuna ad Troiam capiendam reuelasset. Ipse tamen Ilio deiecto Pyrrho Achillis filio nauigationem prohibuit, prædixitq; futurã pestem nauigantibus. Quamobrem nõ solum à Pyrrho seruatus est, sed ab eo in Epirum deductus, & ibidem illi parte regni concessa, cum Hermionem rapuisset Horesti, Andromacham olim Hectoris coniugem quam loco uxoris tenuerat, illi coniunxit cõiugio. & tandẽ cum Pyrrhus ab Horeste occisus fuisset in templo Apollinis, ut dicit Seruius, Molossum Pyrrhi filium quem illi Andromacha pepererat, & eius regnũ seruauit. Qui quidem Helenus cum regnum suum Chaoniam de nomine fratris appellasset, ibidem ad instar Troiæ ciuitatem ædificauit, in qua Aeneam profugum suscepit, & honorauit, & donatis muneribus interceptum dimisit. Quis tamen illi fuerit finis, non legi.

Helenus atq; Cassandra gemini, ut quidam tradũt, fuere, de his talis fabula refertur, Eos infantes in templo Apollinis Thymbrei colludẽtes obdormiuisse. Cumq; ibi per obliuionẽ à custodibus, qui ex celebritate negligẽtiores tum erãt, (Nã sacra γενέθλια puerorũ celebrauerãt) relicti, ac postero die eodẽ loco ab illis requisiti essent, serpentes circũ ora puerorũ uisos ac deprehensos esse. Ob quam rem cũ famule exclamare cœpissent, eosdẽ rursum aufugisse, et ex eo tempore Helenũ & Cassandrã uaticinari cœpisse, Vide comment. in Iliad. H.

De Chaone Priami filio. xi. Cap. XXVII.

CHaon ut dicit Seruius, filius fuit Priami ex qua matre nõ dicit. hunc insuperait ab Heleno in uenatione inaduertenter occisum, & ob id quasi in perditi fratris solatiũ regni portionem, quæ Heleno fuerat à Pyrrho cõcessa, ab eodem Heleno Chaoniã nominatam.

De Troilo. xii. Priami filio. Cap. XXVIII.

TRoilus fuit Priami regis filius & Hecubæ, ut satis absq; testimonio notum est. hic autem adhuc adolescẽtulus ausus aduersus Achillem pugnam arripere, ab eo occisus, ut patet liquido per Virgilium, ubi, Parte alia fugiens amissis Troilus armis.

De Deiphobo. xiii. regis Priami filio. Cap. XXIX.

DEiphobus filius fuit Priami ex Hecuba, qui cũ multa in hostes egisset, dum se tutum arbitraretur occubuit. nam inter tumultum capti Ilii, dormiẽs in fidiis Helenæ quam post mortem Paridis coniugem duxerat, occisus & turpiter laceratus fuit, ut apud Virgil. refert Aeneas, qui illum insignia uulnerũ seruantem apud inferos describit ibi, Atq; hinc Priamidem laniatũ corpore toto. & infra per plures uersus.

De Polydoro. xiiii. Priami filio. Cap. XXX.

Hecuba. POlydoros ego duos fuisse Priami filios comperio. nam unum ex Hecuba suscepisse in tragœdia, quæ † Polydorus intitulatur, pleniſſime asserit Euripides. Alterum uero ex Laothoes filia Altai suscepisse dicit Homerus *in Iliade*, eumq; in pugna occisum ab Achille. Nos aũt de primo prosequamur. Fuit ergo iste Priami filius & Hecubæ, quem ut dicit Euripides, Priamus filiis ad futuros euentus cum maximo auri põdere misit in Thraciam ad Polymnestorem regem antiquum hospitem, & amicum atq; generum suum, ut eum aleret, & cum aua to seruaret. Sanè cũ iam in Græcos lætiori uultu prospicere uideretur fortuna, cũ illa Polymnestor animum uertit, & auri cupidus Polydorum in littore spatiantem telis aggreditur, & frustra fidem implorantẽ occidit, cadentiq; tumulum superiniecit, cui supercreuere mirti uirgulta. Hæc autem à Virgilio scribuntur ibi, Hunc Polydorum auri quondam cum pondere magno, & infra per plures uersus. in quibus etiam refert qualiter uirgulta ex his quædam fortuitu ab Aenea discerpta emisere sanguinem, & demum uerba quibus ut fugam arriperet, Aeneam præmonuit. Huius extremæ partis nil aliud tegit figmentum, quàm quod mirteta quibus amica sunt littora, ad instar iaculorũ emittũt uirgulta.

golta. Sanguis uero emiſſus mortis uiolentam ſpeciem deſignat. Sic & uerba hominũ conſciorum relata, per quæ comprehenditur iniquitas occiſoris, & monetur quis apud tales moram non eſſe trahendam.

Eſt tamẽ & alia de hoc opinio, nempe Græcos per Thraciam uenientes hunc cepiſſe. Priamum autem redimentem filium, Græcis pro eo dediſſe urbem, quæ poſtea ab euentu Antandras dicta eſt, qua accepta illos tamen Polydorum lapidibus obruiſſe. Vide Seruium in. 3. Aeneid. a

De Polydoro. XV. & Lycaone. XVI. filiis Priami. Cap. XXXI.

POlydorus hic alter à ſuperiori & Lycaon filii fuerũt Priami & Laothoes, ut ſatis apud Homerũ Lycaon oſtẽdit Achilli dicẽs, Te precor Achille miſerere mei, iturus enim tuus ſeruus ſum quò miſeris, te penes in conuiuio fui, dum me in uiridario cepiſti, & in Lemnon tranſmiſiſti, duodecima dies abiit poſtquã ad Ilionem redii, & in tuas manus iterũ reduxit me deus, me iuuenem uides, quem genuit Laothoe filia Altai ſenis, qui Lelegẽſibus dominabatur. Huius autem filiã Priamus habebat, & alias. ex iſto autẽ duo nati ſumus, tu aũt ambos iugulabis. Certe primũ inter pedeſtres domuiſti Polydorum deo ſimilem, & percuſſiſti lancea. Nunc autem mihi infortunium paras, tuas effugere manus non poſſum. ſed hoc in animo ponas quæſo ne me interficias. non enim ex uno uentre cum Hectore ſum, qui tibi ſocium interfecit &c. Verũ Achilles nil iuuantibus precibus, eum ignominioſis obiurgans uerbis, in Scamandrum fluminẽ impulit, & in eodẽ miſere periit. Patet ergo ex uerbis huius, Polydorũ hũc alium à Priamo fuiſſe, qui ut teſtatur Home. plurimũ diligebatur à Priamo, eo quod iuniorfiliorum eſſet. & ob id non permittebat illũ in pugnã deſcẽdere. uincebat enim hic celeritate pedũ quoſcunq; coętaneos, & mirabilem de ſe præbebat indolem. Verũ quadã die neſciente Priamo armatus deſcendẽs in hoſtes, incidit in Achillẽ, qui lancea eum perfoſſit, & fractis obſtaculis armorũ infelicẽ euiſcerauit. Sed ipſe uiſceribus manu collectis dũ abiret debilitatus occubuit, nec potuit Hector in eius ſalutẽ ueniẽs eũ è manibus mortis ſubtrahere. a Iliad. φ.

De Polydoro Homer. Iliad. xx. ſic.

αὐτὰρ ὁ βῆ σὺν δουρὶ μετ' ἀντίθεον πολύδωρον Πριαμίδην, τόν ῥ' οὔτι πατὴρ ἐάσκε μάχεσθαι Οὕνεκα οἱ μετὰ πᾶσι νεώτατος ἔσκε γόνοιο καὶ οἱ φίλτατος ἔσκε, ποδήνεμος δὲ πέποιτο· b

De Lycaone Iliad. 21. Verba Lycaonis ſunt ad Achillem. μινυώθάδιον δέ με μητὴρ.

τέκνατο Λαοθοὴ θυγάτηρ ἄλτεω γέροντος ἄλτεω, ὅς Λελέγεσσι φιλοπτολέμοισιν ἀνάσσει Πήδασον ἀμπτήσασα ἔχων ὑπὸ σατνιόεντι τοῦδ' ἔχε θυγατέρα Πριάμος, πολλὰς δὲ γυναῖκας Τῆς δὲ δύω γενόμεθα, σὺν δ' ἄμφω λειροτομήσεις Ἤτοι τὸν πρώτοισι μετὰ πρυλέεσσι δαμάσσας Ἀντίθεον πολύδωρον, ἐπεὶ βάλες ὀξέι δουρί, Νῦν δέ τε ἐνδάδε μοι κακὸν ἔσσεται &c.

Dignus autẽ totus locus qui memoretur propter caſum quo Homerus Lycaonẽ bis in Achillis manus peruenisſe fingit.

De Aeſaco. 17. Priami regis Troiæ filio. Cap. XXXII

AEſacus fuit filius Priami & Alyxothoes Dymãtis filię, ut dicit Ouid. Quãuis eſt illũ proles enixa Dymãtis Aeſacõ umbroſa furtim peperiſſe ſub Ida, Fertur Alyxothoe &c. Hic ante bellũ Troianũ diu natus eſt, & mortuus paulo ante initium, ex quo talem recitat Ouidius fabulam. Erat huic ciuitas exoſa & libens nemora colebat & rura, contigit una die ut uideret Heſperiẽ uirginem capillos pectentẽ ſuos atq; ſiccantẽ, & eius caperetur formoſitate, quẽ cum uidiſſet Heſperie ad ſe accedentẽ, cõfeſtim fugam arripuit. hic uero dum illã feruenter ſequeretur, & contigiſſet ut uirgo fugiens ab angue inter herbas latente morderetur, & moreretur ex morſu, acri dolore concuſſus in deſideriũ mortis incidit, & ex ſcopulo proximo ſe in mare precipitẽ dedit, cuius miſerta Thetys eũ mutauit in mergũ nondũ ſic uocitatũ. Ipſe tamen uitam ſpernens dum ſæpe mergeretur moriturus in undas, mergi nomẽ ſortitus eſt. Hũc Priamus & filii, facto illi tumulo fleuere diu, eo quod ſi uita manſiſſet, Hectore non uidebatur inferior uiribus. Eum aũt in mergũ ideo uerſum dicit Theodõtius, quia uiuus deſcendit ad ima & ab aquis mortuus in altũ reductus eſt. Ego autẽ puto ideo in mergũ uerſum creditũ ſeu dictũ, eo quod qui nate non norunt, ſi in aquas cadunt ante

Lib. 11. Metã.

quam morianť,& merguntur,& in altũ ſepe redeunt more mergi.Seu forte ſic cõtigit,ut dum in aquas cecidiſſet Aeſacus, & remanſiſſet in fundo, mergus qui ante aquas intrauerat,tunc eas exiens euolauit. & hinc ſumptum Aeſacum in mergum uerſum.

De Antipho.18.& Iſo.xix.filiis Priami. Cap. XXXIII.

ANtiphus & Iſus Priami fuere filii,uerũ Antiphus ex Hecuba ſuſceptus eſt, cum naturalis Iſus exiſteret,ut auctoritate cõſtat Homeri, qui in Iliade de ambobus ſic ait. Ille aũt iuit Iſon'q & Antiphon interfecturus filios duos Priami nothũ & legitimum,ambobus in uno curru exiſtentibus. ſed nothus frena regebat, Antiphus autem tranſibat &c. Reſtat igitur quod Iſus erat nothus, qui frena regebat. Hi tamen ambo, ut erant, ab Agamemnone in pugna una hora occiſi ſunt, & ob id iunctos appoſui.

Iliad.Λ. αὐτὰρ ὁ ἓξ ἐ ἰσόντε καὶ ἄντιφον ἐξεναρίξην υἷε Δύω πριάμοιο νόθον τε γνήσιον,ἀμφω ἐν ἑνὶ δίφρῳ ἑόντας. &c. De Teucro.xx.Priami filio. Cap. XXXIIII.

TEucer ut affirmat Barlaam, filius fuit Priami ex nympha ſuſceptus Antidona.nec eſt hic is à quo Teucri appellantur Troiani.nam ille longe fuit antiquior,& filius Scamandri Cretenſis, qui ob penuriã frugum relicta Creta uenit in Phrygiam,& cum Dardano & Erichthonio regnauit. Hunc tamẽ dicit Barlaam bello non interfuiſſe,cum paulo ante dum in Bebriciis ſyluis uenaretur,ab ingenti urſo laceratus fuiſſet.

De Democoonte Priami.xxi.filio. Cap. XXXV.

DEmocoontes filius fuit Priami, ex qua tamen matre non habetur, ſed naturalem ſatis per Homerum apparet in Iliade dicentem de eo ſic, Sed filiũ Priami nothum percuſſit Democoontẽ. Hic ab Vlyſſe occiſus eſt in pugna,ut in textu ſequitur Homeri,& hoc in uindictam Leuci ſocii Vlyſſis occiſi ab Antiphone filio Priami.

Iliad.Δ ἀλλ' ἡ τὸν πριάμοιο νόθον βάλε Δημοκόοντα ὃς ὁι ἀεθλόθεν ἦλθε παρ' ἵπποισιν ἀκεάων.

De Echemone.xxii.& Chromio.xxiii.filiis Priami. Cap. XXXVI.

EChemon & Chromius Priami fuere filii naturales,de quibus in Iliade ſic dicit Homerus,ubi filios Priami duos cepit Dardanidis in uno curru exiſtentes Echemona & Chromionẽ.hos enim duos,ut ſatis per ſequentia Homeri uerba patet,Diomedes peremit in pugna.

Iliad.Ε ἔνθ' ἡ τοὺς πριάμοιο δύω λάβε δαρδανίδαο ἐν ἑνὶ δίφρῳ ἑόντας ἐχαίμασέ τε χαλέπτε.

De Gorgythione. xxiiii. Priami filio. Cap. XXXVII

GOrgythion ex Caſtianira Priami fuit filius,ut in his teſtatur Hom. & hunc certe fefellit.hic autem irreprehenſibilẽ Gorgythiona filium amplũ Priami per pectus percuſſit telo. Hũc ut poſtea ſequitur in textu, Priamus ex Caſtianira in Aeſima ciuitate propinqua Troiæ ſuſcepit, qui poſtea in certamine apud Troiam à Teucro Thelamonis filio confoſſus occubuit.

Iliad.Θ. καὶ τοῦ μὲν ῥ' ἀφάμαρθ' ὁδ' ἀμύμονα γοργυθίωνα υἱὸν ἐϋν πριάμοιο κατὰ στῆθος βάλεν ἰφι, τὸν ῥ' ἔξ αἰσύμηθεν ὀπυομένη τέκε μήτηρ καλὴ καστιάνειρα,δέμας εἰκυῖα θεῇσι.

De Cebrione. 25. Priami filio, Cap. XXXVIII.

CEbrion filius fuit Priami ut per Home.apparet in Iliade dicentem. Cebrionẽ nothum filium glorioſi Priami. Iſte Cebrion ut idem Home.in Iliade dicit,in pugna penes Troiam à Patroclo ſaxo ictus interiit.

De Cebrione lib.8.Iliados eſt,& item in ſequentibus,quæ aũt hic citantur, Iliados.16. ſunt,ibi enim de Patroclo Homerus ſic ait βάλε δ' ἕκτορος ἡνιοχῆα κεβριόνην,νόθον υἱὸν ἀγακλῆος πριάμοιο.

De Phorbante.26.Priami filio qui genuit Ilioneum. Cap. XXXIX.

PHorbas filius fuit Priami & Ephitheſiæ filiæ Staſippi Migdonii ut dicit Paulus,quem adeo ſenem tempore belli fuiſſe ſcribit,ut potius frater quàm filius Priami uideretur, & ob inſitam armorum uirtutem non obſtantibus annis etiam prohibente Priamo, in certamen ſæpius deſcendit,& tandẽ à Menelao gladio

gladiio obtruncatus est. esto dicat Seruius, & in testē inducat Homerū, hunc Phorbantem nunquam pugnasse quin sibi fauisset Mercurius, quod ego miror in Iliade non inueniſſe, dato credibile sit, non omnes qui in certaminibus illis pugnauere ab Home. positos. Quis autem huic fuerit finis, legisse non memini.

De Phorbante Homeri Cōment. *hanc quoq; fabulam refert, fuisse eum suæ ætatis robustissimū, coegisséq; omnes, qui in eum inciderant, cestibus secum pugnare, pugnantesq; interfecisse, eoq; tandem arrogantiæ deuenisse, ut etiam deos ad certamen prouocaret. Quapropter Apollinem superuenientem illum deuictum certamine occidisse. Vide Hom. in lib. penult. Iliad.*

De Ilioneo Phorbantis filio. Cap. XL.

Ilioneus Phorbantis fuit filius ut asserit Paulus, quod etiam testatur Seruius. Quantus uel qualis hic in armis fuerit apud Troiam, non legi. Verum ut per Virgilium patet, eloquentia ualuit plurimum. Nam ipse fuit qui secutus Aeneam post Ilii excidium Didonem pro salute sua atq; sociorum orauit, & eloquio placauit, & cum iam in Italiam uenisset Aeneas, ad Latinum regem princeps legationis fuit,

De Ilioneo Homer. *lib. 14. Iliad.* ὀδ' ὀύτασεν ἰλιονῆα, ὑὸν Φόρβαντος πολυμήλου τὸν ῥὰ μάλιστ' ἔμεῖρε τρώων ἐφίλει καὶ κτῆσιν ὄτρυνε.

De Doryclo Priami filio. XXVII. Cap. XLI.

Doryclus teste Homeri naturalis Priami fuit filius. dicit enim in Iliade sic, Aiax Troianis insultans accepit, idest occidit Doryclum Priami nothum filium.

Iliados. Λ. ἄιας δὲ τρώεσσιν ἐπώλμυος ἔπλε δόρυκλον πριαμίδην, νόθον υἱόν.

De Pammone. XXVIII. Antiphono. XXIX. Agathone. XXX. Hippothoo. XXXI. & Agauo. XXXII. filiis Priami Cap. XLII.

Pammonem, Antiphonon, Agathonem, Hippothoum & Agauū filios fuisse Priami his carminibus in Iliade demōstrat Homerus. Irato sene hic autem filios proprios clamabat iniurians Helenum Parimq; Agathonemq; glorioſum, Pammonem Antiphononq; & uoce bonum Politē, Deiphobumq; & Hippothoum, & diuum Agauum. hos quidem omnes in hac parte dicit Homerus iturus nocte Priamus ad Achillē redempturus cadauer Hectoris iratus clamabat ad præparandos sibi currus & alia opportuna, ex quibus cōcepti matribus seu quid ex eis postmodum cōtigerit, nec dicit Homerus, nec alibi memoratos inuenio.

ὀδ' υἱάσιν ὅισιν ὁμόκλα νεικείων, ἕλενόντε πάριντ' ἀγάθωνάτε δῖον, πάμμονά τ' ἀντίφονόντε, βοὴν ἀγαθόντε πολίτλων Δηίφοβόντε καὶ ἱππόθοον, καὶ δῖον ἀγαυόν. *Iliad. ultimo.*

De Laocoonte. xxxiii. Priami regis Troiæ filio. Cap. XLV.

Laocoontem Priami fuisse filiū, & Apollinis sacerdotem, undecumq; habuerit Papias affirmat. Ex quo quidem mentionē facit Virgilius dicens, Primus ibi ante omnes magna comitante caterua Laocoon ardens summa decurrit ab arce, &c. Dicit quidē Virgilius, quod hic percussit hasta equū paratum à Græcis, & ob id à duobus draconibus duos filios suos paruulos deuoratos, & ipse demum ab eisdem captus & circumflexus, tamen utrum fuerit occisus non satis apparet, nec aliud inde dicit.

De Mestore. xxxiiii. Priami filio. Cap. XLIIII.

Mestor filius fuit Priami, ut in Iliade ostēdit Hom. ubi cōqueritur Priamus, quod omnes filii sui qui optimi erāt, in armis occisi sunt, & inter alios nominat istum Mestorem. *Iliad. ult.*

De Iphate. 35. & Testorio. 36. filiis Priami. Cap. XLV.

Iphates & Testorius ut dicit Paulus, filii fuerunt Priami, quos illi uno partu Periuia Idea nympha enixa est, quam ipse furtim iuuenis in uenatione cōpresserat. Cuius quidem rei testimonio utitur Homeri. esto quo in libro nō scripserit. Addit insuper eos ineuntes una acriter pugnam apud Ilium ab Antiloo Nestoris filio trucidatos.

De Thimœte.37.Priami filio. Cap. XLVI.

THimœtem dicit Seruius Priami & Aryſbę fuiſſe filium, ubi aduertendũ Thimœtem, ut teſtatur Ephoriõ, uatem fuiſſe, qui cum dixiſſet die quadã naſci puerum per quem Troia poſſet euerti, contigit ut ea die quæ à Thimœte prædicta fuerat, parerent æque Thimœtis cõiunx & Hecuba. Quamobrẽ ad euitandum pręſagium Priamus Thimœtis natum filium uxoreḿq; iuſſit occidi. Et hinc tractu temporis factum eſt, ut Thimœtes iniurię memor aduerſus patrem ſentiret in proditionem ciuitatis. quod ſatis uidebitur ex uerbis Virgilii concipi dicẽtis, Parſtupet innuptę donũ exitiale Mineruæ, Et molem mirantur equi, Priamuśq; Thimœtes Duci intra muros hortatur & atce locari, Siue dolo, ſeu iam Troiæ ſic fata ferebãt &c. Alii uero uolunt Thimœtem filium nõ fuiſſe Priami, ſed Aryſbę uirum, ex qua Priamus filium ſuſcepit, quem mox cum matre fecit occidi, ut ſupra dictũ eſt, & Thymœtem poſtea tam ob mortem coniugis quàm ob perpetratum in ea à Priamo adulterium aduerſus patriam cum Græcis ſenſiſſe.

Aeneid. 2.

De Polite.38.Priami filio, qui genuit Priamum. Cap. XLVII.

POlites filius fuit Priami, ut carmine Virgil. ſumitur, ubi dicit. Ecce autem elapſus Pyrrhi de cæde Polites Vnus natorum Priami &c, Nec multo poſt ſi quis leget, aduertet facile Hecubæ etiã fuiſſe filiũ. Hic autem Polites cum multa egiſſet in bello pro patriæ defenſione, tãdem ciuitate capta à Pyrrho Achillis filio in ſinu Priami patris ſpectante Hecuba infelix occiſus eſt.

Politis mem. Homer. Iliad. N. τὸν δὲ πολίτης αὐτοκασίγνητος πεφὶ μέσσῳ χάζετ' ἰόντινας, ἔξηγεν πολέμοιο. *Cum loqueretur de Deiphobo à Meriono uulnerato.*

Aeneid. 5.

De Priamo Politis filio. Cap. XLVIII.

PRiamus filius fuit Politis ſecundum Virgilium in Aeneide dicentẽ. Vna acies iuuenum ducit quam paruus ouantem Nomen aui referens Priamus tua clara Polite Progenies auctura Italos &c. Hunc Aeneas paruulum ex excidio ſecum deduxerat Aſcanii filii ſocium.

De Aſſaraco Troiuli regis Troiæ filio, qui genuit Capin. Cap. XLIX

INfelici Laomedontis Troiuli regis filii prole in finem uſq; deducta, ut ad Aſſaracum eiuſdem Troiuli regis filium retrotrahamus calamũ neceſſe eſt, ut uetuſtiſſimos Romani nominis proauos, & Dardani prolem integram deſignemus. Fuit igitur Aſſaracus Troiuli regis Troiæ filius, ut ubi de faſtis teſtatur Ouid. dicens. Huius Erichthonius, Tros eſt generatus ab illo, Aſſaracum creat hic &c. Geſtorum huius Aſſaraci nulla extant monimenta, ſicomnia uetuſtas abſorpſit, ſed propagatæ ſobolis claritas non minus illum reddit illuſtrem quàm infortunium ingens deiecti Ilii teddiderit. Nam uti ex audacia nimia Iliadum generis deſolatio ſubſecuta eſt. ſic ex humanitate prolis Aſſaraci, Roma rerũ domina conſtructa, & Cæſarum familia propagata, fulgentis apud mortales gloriæ teſtimonio ſempitetna.

De Capi filio Aſſaraci qui genuit Anchiſen. Cap. L.

CApin Aſſaraci fuiſſe filium etiam ubi ſupra teſtatur Ouidius, Tros eſt generatus ab illo, Aſſaracũ creat hic, Aſſaracuśq; Capin, &c. Et huius Capis ſicut & Aſſaraci facinora æque aboleuit antiquitas, in lucem tamen modo reſeruato, quod Anchiſen genuerit generoſæ ſucceſſionis gentis Iuliæ patrem inclytum, & inclytæ pietatis filii teſtimonium ſempiternum.

De Anchiſe filio Capis, qui genuit Hippodamiam & Aeneam Cap. LI.

ANchiſes filius fuit Capis ut idem Ouid. ubi ſupra genealogiã Aeneæ cõtinuans dicit ſic. Aſſaracũ creat hic Aſſaracuśq; Capin. Proximus Anchiſes &c. Hunc ſunt qui dicant ante Troianũ bellũ ciuitate relicta nemora & ſolitudines coluiſſe armentis intentum & gregibus, circa quæ ut plurimũ fuere diuitiæ antiquorum. Qui cum apud Simoentem uacaret fluuium, à Venere dilectus

dilectus est, & eius est amicitia atq; cõcubitu usus, adeo ut ex illa susceperit Aeneã filium. Constat tamẽ & coniugẽ habuisse, cum ex ea dicat Homerus filias suscepisse. Eum cæcũ fuisse dicit Seruius, & ob id Troianorum consiliis non interfuisse. Cęcitatis causam non nulli dicunt fuisse, quia se cum Venere concubuisse iactasset, & inde ab eadem luminibus fuisse ptiuatũ. Capto autẽ Ilio & incenso, uolente eum secum trahere Aenea, ut testatur Virgilius, potius quàm abire uellet cõstat mori dispositũ. uerũ dum flãmulã absq; læsione capiti Ascanii insidentẽ uidisset, capto omine fausto, filio obtẽperasse legitur. Male tamẽ cõueniunt opiniones Vergilii & Seruii, quorũ alter cæcũ dicit, alter flãmulã uidisse asserit. Abiit autẽ cum fugiente filio, ab ipso Aenea humeris per ignes & mille uolantia tela subtractus, & nauibus usq; Drepanũ Siciliæ oppidũ deuectus est, & ibidẽ senio mortuus, & in monte Erycis sepultus, & hoc secundũ Virgilium. Alii tamen aliter sentiunt. nam Cato in Italiã usq; ueniisse cõfirmat. Sed Seruius dicit Varronẽ dicere ossa Anchisæ iubente oraculo à Diomede direpta & asportata, demum cum multa mala perferret ab eodem Diomede cum Palladio restituta. quod quidẽ Virgilius ipse tangit dum iratam Didonem aduersus Aeneam loquentem describit atq; dicentẽ, Anchisę cineres manesq; uelli &c. quasi uelit dicere, non ego hoc feci, sicut Diomedes. Præterea uidetur uelle Seruius hanc ob causam à Virgilio in persona Aeneæ dictũ, Iterum saluete recepti Nequicquã cineres animæq; umbræq; parentis &c. Quasi semel ex Troia suscepti sint, & à Diomede iterum direpti. Vbi tamẽ per hæc mortuus sit, cõprehendi non potest, sed uidentur uerba Seruii eò pendére, ut apud Troiam ante captã urbẽ obierit. Suscepisse autem Anchisem ex Venere filium qualiter intelligam infra ubi de Aenea seruandum duxi. Quod autem ob iactationem ab ea cæcatus sit, sic intelligendum existimo. Consueuere nõnulli iuuenes inter præcipuas felicitates suas, frequentes enumerare coitus, & plurium mulierum amicitias, quasi ex hoc uelint quod eorum formositas ueniat commẽdanda, eo quod à multis aut desiderentur, aut suscipiãtur fœminis, sic & robur extollatur, quod in coitum ualentes perseuerantesq; appareant. ex quo quidem crebro coitu persæpe ægritudines otiuntur, & plurimũ uirtutes debilitantur corporeæ, & uisiua potissime. Nam certissimum est nonnullos nõ solum in breuem uisum, sed in cæcitatem integram ob coitum deuenisse. & præcognito ob iactationes defectu dicuntur & merito à Venere obcæcati. Sic & Anchisæ contigisse potuit, quia ueniens in defectum uisus ob iactatos coitus euenisse dictum sit. Sanè ne uideatur Seruius à Virgilio discrepare, potuit in Anchise esse uisiuam uirtutem debilitatam adeo ut aut non discerneret, quæ in conspectu essent, aut non nisi ex proximo uidere posset, quos tales ueteri quadam consuetudine loquendi cæcos dicimus. Esto & solis radios & ignis uideant flammas. & sic potuit Anchises cæcus esse, ut dicit Seruius, & flammulam uidere nepotis, ut dicit Virgilius. Huic præter Aeneã fuere ex coniuge filiæ, ex quibus sola Hippodamia nominatur.

De Hippodamia Anchisæ filia. Cap. LII.

Hippodamia ut in Iliade placet Homero, filia fuit Anchisæ, & antiquior filiarum, ut appareat eum alias habuisse filias. Hæc formosa plurimum, fuit parentibus dilectissima, quæ tamen fuerit mater, non habemus. Eam tamẽ in cõiugẽ tradidere Alcathoo Troiano, qui postea ab Idomeneo Cretẽsi in pugna apud Troiam occisus est. De reliquis aũt filiabus nec Homerus ipse nec alter, quem ego legerim aliquid refert. *Iliados. N.*

De Aenea Anchisæ filio, qui genuit Iulũ Ascaniũ & Syluiũ Posthumiũ. Cap. LIII.

Aeneam filium fuisse Anchisæ & Veneris & poetæ ueteres prædicant & moderni. Hic tamen &si plurimum extollatur Homeri carmine, tanta tamẽ carminis Virgilii uenerationc armis & pietate cantatur insignis, ut non solum barbaris, sed latinis cæteris præponatur à Græcis. Sic fert fortuna rerum. Habuit Achilles Homerum, & Aeneas Virgilium tanta potentes eloquentia, ut respectiue illaudati cæteri uideantur mortales. Esto æuo nostro tertius exurgat Scipio

Afri. non minori gloria, maiori tamẽ iuſticia delatus in æthera uerſu uiri celebertimi Franciſci Petrarchæ nuper Romæ laurea inſigniti. Tanta enim facundia & lepiditate ſer monis in medium trahitur, ut fetè ex tenebris longi ſilentii in ampliſſimam lucẽ dedu ctus uideatur. Aeneas igitur, ut pauloante ſcriptum eſt, ex Anchiſe & Venete apud Symo entem fluuiũ natus eſt, & iam ætate prouectus Creuſam Priami & Hecubæ filiam uxo rem habuit, ex qua filium ſuſcepit Aſcaniũ. Et ut quidam ſcribunt, Paridi eunti in Græ ciam, & in raptu Helenæ ſocius fuit. Tandẽ cum iam Græci obſidione Ilionẽ cinxiſſent, & illum crebris certaminibus expugnare conarẽtur, ſæpe in pugnam deſcendit, ſed inter alias uices ſemel aduerſus Achillem congreſſus, cum eſſet in diſcrimine maximo, ut in Iliade dicit Homerus, allocutus eſt Neptunus deos, & deprecatus ut Aeneam morti ſub traherent, ne omnis Dardania proles occumberet. Quod à Iunone, quæ plurimum erat Troianis aduerſa, ut ipſe faceret conceſſum eſt, & ſic Neptuno tunc agente è manibus Achillis ſubtractus eſt, ut ibidẽ tangit Homerus, Italiæ reſeruatus. qui etſi multa clara faci nora apud Troiam egerit, ſecundum tamen quoſdam proditionis patriæ macula nota tus eſt, & inter alia trahitur in argumẽtum, quod incolumis cũ filio & nauigiis & parte copiarum abire permiſſus ſit, cum ferè in cæteros ſit ſæuitum. Alii tamen dicunt hoc illi permiſſum loco muneris, quia legatorum Græcorum ad Priamum uenientium hoſpes fuerit aſſiduus, & quia ſemper in conſiliis Troianorum damnoſum dixerit Helenam de tineri, ſuaſeritq; reſtitui. Sed qualitercunq; factum ſit, Virgilius dicit, quod capta Troia cum ipſe fruſtra in defenſionem patriæ laboraſſet, ſumptis diis penatibus ſibi ab Hectore a per quietem commendatis, & patre ſene & filio paruulo, matre dea monſtrante uiam de uenit ad littus. & ibi. xx. nauibus ſumptis, cum quibus iamdudum Paris in Græciã iue rat, intrauit mare, & in Thraciam traiecit, ubi à Polydoro cuius in littore tumulum inue nit monitus, ut auarum littus effugeret, condidit ciuitatem, quam de ſuo nomine nun cupauit Aeneam, de qua Titus Liuius libro. xl. ab urbe condita dicit Aeneam ciuitatem propinquã Theſſalonicæ ab Aenea Troiano olim conditã, de qua ipſe idem Titus Liui us ſic. Proficiſcuntur à Theſſalonica Aeneam ad ſtatutum ſacrificium, quod Aeneæ con ditori cum magna cerimonia quotannis faciunt, &c. Et inde cum nauibus iterum tem traſſet oraculo uetuſtiſſimas auorum ſedes petiturus in Cretam abiit, & ibidẽ pulſo iam Idumeneo rege à Cretenſibus, quaſi ad ſedes ueniſſet auorum, eo quod inde Teucer Sca mandri filius fuerit, qui unà cum Dardano imperauerat Dardaniis, conſtitit. Verum & inde peſte pulſus factus certior, quia Dardanus fuiſſet Italus, Italiam petere diſpoſuit, & inde in Chaoniam uenit, & ab Heleno uate de futuris edoctus Siciliam petiit, & apud Drepanum ut Virgilio placet, Anchiſem perdidit, & reaſcenſis nauibus tempeſtate in Aphricã delatus eſt, ut ait Virgilius, cum alii negent, ubi à Didone regina ſuſceptus cum ſeptem iam etraſſet annis, cum qua aliquandiu fuit eius amicitia uſus & lecto, ſi hoc Vir gilio credendum eſt. Inde autem ſuperũm monitu diſcedens iterum uenit in Siciliã ad Aceſtem, & ludis Anchiſæ anniuerſarium celebrauit magnifico ſumptu, & Aceſta ciui tate condita & parte ſuorum ibidem derelicta, dum Italiam peteret, Palinurum magiſtrũ claſſis perdidit. Inde uenit in Baianum ſinum, & ductu Sybillæ deſcendit ad inferos, & ad Elyſios uſq; campos penetrauit. & comperto patre Anchiſe, omnem ſuam poſteritatẽ eo monſtrante cognouit. Inde ad ſuperos rediens perſolutis Meſeno tubicini funerali bus Caietam nauigauit, ubi Caieta nutrice defuncta ciuitatem poſuit, eamq; nutricis no mine appellauit. Porrò in Italiam, id eſt ad oſtia Tyberis appulit, uſq; quo dicit Seruius illi non defuiſſe Veneris uiſionem, quam cum amplius non uidiſſet, arbitratus eſt ſe ad prædeſtinatum locum ueniſſe, & debere conſiſtere. Vbi primo Euandri regis amicitiam habuit, & inde Latini regis Laurẽtum, qui illi Lauiniam filiam Turno Rutulorum regi ante promiſſam iuxta reſponſum oraculi dedit in coniugẽ. quam ob cauſam à Turno grandi bello laceſſitus eſt, fultus tamẽ auxiliis Euandri Arcadis & Tuſcorum in odium Mezentii regis Agelliæ regnum obtinuit cõiugis. De morte autem eius diuerſimode opi

nãt

runt antiqui, cum dicat Seruius Catonẽ dicere iuxta Laurum Lauiniũ, cum Aeneæ Troiani prædas agerent, prælium cõmissum, in quo Latinus occisus est ab Aenea, qui tamẽ Aeneas in ipso prælio non comparuit. Ascanius postea Mezentium interemit. Alii dicũt quod uictor Aeneas cum sacrificaret super Numicum fluuium, lapsus est, nec eius cadauer inuentum est. quod Virgilius elegantes tangit, ubi Didonẽ moriturã eum execrantẽ inducit, atq; dicentem, At bello audacis populi uexatus & armis, Finibus extorris, complexu auulsus Iuli Auxilium imploret, uideat indigna suorum Funera, nec cum se sub leges pacis iniquę Tradiderit, regno aut optata luce fruatur, Sed cadat ante diem, mediaq; inhumatus arena. Hoc precor. &c. Præterea sunt qui dicunt eum occisum à Turno, uoluisq; à Virgilio sub artificiosa fictione describi, ubi medio in ardore certaminis ostẽdit Iunonem mortem Turni timere. & inde ut illum è pugna subtrahat, effigiẽ dicit Aeneæ formasse, in quem confestim dicit Turnum conuersum, & Aeneam fugientem dicit in naues, quæ in Numico erant flumine, & in eas usq; secutum à Turno. quod uolunt secundum historiæ ueritatem non Iunonẽ fuisse in Aeneam mutatã, sed ipsum Aeneam qui arma Turni fugiens ab eodem apud Numicum occisus est, quod & in superioribus omnibus pro parte patet. nec alibi potuit tacuisse Virgilius, dum in eodẽ libro Veneriẽ inducit orantem Iouem atq; dicentẽ, Incolumẽ Ascanium liceat superesse nepotẽ, Aeneamq; ignotis iactetur in undis, Et quacunq; uiam dederit fortuna sequatur, &c. Vbi si inspiciamus, cum iam nõ sit amplius Aeneas, Venus quæ hucusq; fuerat sollicita de eo, quæ tunc pro nepote Ascanio. Et Ouidius in maiori uolumine istud idẽ tenere uidetur, cũ dicit, Littus adit Laureus ibi tectus arũdine serpit, In freta flumineis uicina Numicius undis. Hunc iubet Aeneę quæcunq; obnoxia morti Abluere, & tacito deferre sub æquora cursu. Corniger exequitur Veneris mandata suisq; Quicquid in Aenea fuerat mortale repugnat &c. Et hoc idem arbitrari uidetur Iuuenalis, dum dicit, Alter aquis, alter flãmis ad sidera missus, &c. Intelligit enim de Aenea & Romulo, quia Aeneas in aquis periit, ut dictum est. Romulus autem apud Capream paludem fulminibus & turbine subtractus est. Qui ambo apud Romanos præcipua deitate honorati sunt. Nam & ipse Aeneas quocunq; modo subtractus sit, ab indigenis deus habitus, & Iuppiter indigetes appellatus est. Huius quidem historia aliquibus figmentis immixta est, quorum uidere rationẽ ratio exigit. Aeneam igitur Veneris fuisse filium non æquo modo ab omnibus acceptũ est. Quidam enim uolunt in natiuitate Aeneę Venerem cæli dominam fuisse, & ad eam demonstrationẽ futurorum successuũ pertinuisse. & huius dominii opere multa Aeneę contigisse, quæ ex industria à Virgilio sub figmentis absc̃dita sunt, quæ ad præsens eludere non est incœpti huius intentio. Alii uero eum natum uolunt ea hora qua Venus oriente matutino tempore surgit. & ideo eius filium dictũ uolunt, quasi uideatur eum in lucẽ dum surgeret eduxisse. Alii uero adeo formosam fuisse matrẽ eius existimant, ut prædicto proprio nomine Veneris nomen adepta sit, ex quo dixisse Virgiliũ putant, Connubio Anchisæ Veneris dignate superbo. Alii autẽ intra priorẽ declinantes opinionẽ, arbitrantur ideo eum Veneris dictũ filium, quia non ex cõiugio sed ex cõcupiscibili coniunctione natus sit, sumẽtes incongruũ uideri, tanti hominis incognitã matrẽ fore, si Anchisæ certisset coniunx. Sed ad illecebrẽ celebris uiri notam cõtegendã, deam illi ueteres finxisse matrẽ. Ego quidẽ uerũ puto matrẽ eius ob aliquod meritũ Veneriẽ cognominatã, quosdam arbitrati prædixi. Nec obstat eius uerũ nomẽ fore incognitũ, nam nec Priami, qui tantus fuit rex, nec etiam Agamemnonis, nec multorum aliorum insigniũ regũ atq; ducũ. Et absit ut credã, quod spurio pastoris Priamus tam grandis rex filiã Creusam de Troia differt in coniugẽ. Quod aũt Neptuni precibus ex Achillis pugna subtractus sit, nõ quod ut ait Leontius uerũ credo, scilicet quod agente constellatione contigerit, quinimò potius puto, quia circa naualia, quæ ad Neptunum spectare uidentur, inquantum deus diuinarius, potuerit aliquid contigisse, propter quod exigente opportunitate reuocatus Achilles Aeneæ certamẽ omisit. Quod autẽ à Iunone hoc permissum sit Neptuno, arbitror ad futura prospexisse fingentem, eo quod Italico regno reseruaretur Aeneas. & ob id

Mythologia.

regnorum

regnorũ dea salutẽ futuri regni curati permisit. A Polydoro aũt in littore sepulto ideo monitus dicitur, quia eius infortunio inspecto cognouit, si cõstiteret Thraces illi futuros hostes, & ideo inde fugiendũ fore. Quod aũt Venus usq; in agrũ Laurentum se lumine suo ducẽ illi exhibuerit, & eo ibidẽ existente non cõparuisse ulterius, constellationi agenti in concupiscibilẽ appetitũ attribui potest. Nã tamdiu nauigando processit, quamdiu distulit inuenire quod placuit, quo inuento cessauit impellẽtis ducatus. Quod ad inferos iuerit, intelligendũ puto eum egisse quod olim ferè familiare fuit maximis gentiliũ regibus, uelle scilicet ab immũdis spiritibus, per scelestũ illud nigromantiæ sacrum de futuris certificari. quod quidẽ in sinu Baiarũ apud lacũ Auernũ, qui talibus erat locus aptissimus, facturus accessit, & occiso Miseno, suo sanguine litasse inferis & ceremõiis aliis detestãdis egisse, ut aliquis ex infandis spiritibus ui cantaminum prouocatus ad superos ueniẽs, & sumpto phantastico corpore corã cõparuerit, & ad interrogata respõderit, & forte illi nõnulla de futurorũ successu prædixerit. Deificatio aũt sua nil aliud est quàm insipientium ridẽda fatuitas. Credo enim eum in Numico flumine uectũ, & in mare deuolutum, & Thuscis piscibus escam fuisse Laurentibus.

a *Græcus quidam sic de Aenea.* τροίας ἁλόυσης αἰνείας ἀγχίσην παραλαβὼν τὸν πατέρα ἔφυγε, ναυαγίῳ δὲ περιπεσὼν περὶ τὸν ἄθω, ἀνήει σὺν τῷ πατρὶ. νὺ ἀγχίσης μὲν πρὸς τῷ καλάμῳ ὄρει πλησίον ἀνθέμου ποταμοῦ τελευτᾷ. θάψας δὲ αὐτὸν αἰνείας ὅπου κἀκεῖνῶ τάφος ἐστὶν ἀγχίσου λεγόμενος ἐν πυάνῃ, κατὰ βούλησιν τῆς μητρὸς ἀφροδίτης πόλιν ἔκτισε τὴν ἀπ' αὐτοῦ αἰνειάδια πλησιαγορευθεῖσαν. τελευτήσαντος δὲ τούτῳ, ὁ ἐξ αὐτοῦ γενόμενος παῖς, λάθρᾳ ἐπὶ τὴν πατρῴαν παραγενόμενος νὺ πόλιν ἀνασήσας, παραλαβόντε δὲν στράτον μετῳκησεν εἰς ἰταλίαν.

De Ascanio Aeneæ filio, qui genuit Iulum, Syluium & Romam. Cap. LIIII

ASCanius ut Virgilio placet, non solum Aeneæ filius ex Creusa susceptus fuit, sed & fugæ & laborũ in regno quærendo socius, ut ipse per omnẽ Aeneidã diffuse testatur. Sanè Titus Liuius, cui ad ueritatẽ historię cura fuit impensior, non plene affirmat Creusę, an Lauinię fuerit filius, cũ dicat. Nondũ maturus imperio Ascanius Aeneæ filius erat, tamen id imperiũ ad puberẽ ætatem eius colume mansit, tãtisper tutela muliebri, tanta indoles in Lauinia erat, res Latina & regnũ auitũ paternũ q; puero stetit. Haud nihil ambigã. quis enim rẽ tam ueterẽ pro certo affirmet? hiccine fuerit Ascanius, an maior quàm qui Creusa matre Ilio incolumi natus, comesq; inde paternæ fugæ, quẽ Iulũ eundẽ Iulia gens autorẽ nominis sui nuncupat. Is Ascanius ubicũq; & quacũq; matre genitus, certe natũ Aenea constat, &c. hæc Titus. Eusebius uero in libro temporũ, Ascaniũ Creusæ filium arbitratur, & aliũ ex Lauinia natũ Syluiũ Posthumũ appellat. Ascanius autẽ apud Troiam matrẽ perdidit, & cum patre aduersus hostes, ut per Virg. late patet, strenuũ se gessit, eiq; plura fuere nomina, ut Seruius asserit. nam præter Iulũ & Ilum, quibus uocatus est, ut dicit Virg. At puer Ascanius, cui nũc cognomẽ Iulo Additur, Ilus erat, dum res stetit Ilia regno &c. Hic etiã Dardanus & Leodamas appellatus est ad extinctorũ fratrũ solatiũ. Et sic patet Aeneã alios ex Creusa pręter Ascaniũ suscepisse filios. De nominibus tamẽ huius dicit Serui. sciendũ hoc primum Ascaniũ ab Ascanio Phrygię flumine dictũ, ut, transq; sonantẽ Ascaniũ. Deinde Ilũ dictũ à rege Ilo, unde & Ilium. Postea Iulũ occiso Mezentio à prima barbæ lanugine, quæ in tẽpore uictorię nascebat. hic tamẽ Ascanius, ut paululũ Virg. sequamur, adhuc paruulus futuri imperii portentũ suscepit. nam disceptãtibus patre & auo de futura fuga, flãmula quædã nullã inferens lęsionẽ eidem in uertice capitis constitit, constitit etiam parentibus illam extinguere conantibus, demum, ut dictum est, fugę comes multos cum patre labores tulit. Et cum Aeneas rebus esset absolutus mortalibus, & ipse successor regnum sumpsisset, bellum à patre inchoatum uictoria terminauit. Nam alii illum occidisse Turnum, alii Mezentium dicunt. Verum dicit Seruius, secundum canonẽ historię hoc habet fides, Aeneã cum patre ad Italiã ueniisse, & propter inuasos agros cõtra Latinũ Turnũ q; pugnasse, in quo prælio petiit Latinus. Turnũ postea ad Mezentium cõfugisse, eiusq; fretum

auxilio

auxilio bella renouasse, quibus Aeneas Turnusq; pariter rapti sunt. Migrasse postea in Ascaniũ & Mezentiũ bella. sed eos singulari certamine dimicasse, & occiso Mezétio Ascanium Iulũ cœptũ uocari, ut pauloante dictũ est. Hic autẽ, ut ait Eusebius, cum. 30. annis regnasset apud Lauiniũ, Albã cõdidit, & Syluiũ Posthumũ fratrẽ suũ summa pietate eduxit. Alii amplius hoc recitãt, asserentes eum ab amicis redargutũ, quod Lauiniã nouercam, quę ob timorẽ eius cõfugerat in syluas in exiliũ, detinere uideretẽ, quam ipse reuocasset, eiq; paternum restituit regnum, cum ipse iam ad Albam transitũ facere disposuisset. Ipse tamen procreauit filiũ, quem eo quod casu in syluis natus sit, Iulium Syluiũ appellauit, à quo familiã Iuliam ortam nonnulli uolunt. Tandem tum inter Lauinium & Albam quam condidit. 38. regnasset annis, in mortem ueniens, quia filium propter ętatem paruulum regendis ciuibus non cerneret aptum, Syluium Posthumũ fratrem suũ regni reliquit hæredem.

De Iulio Syluio Ascanii filio. Cap. LV.

IVlius Syluius secundũ Titum Liuium, filius fuit Ascanii, & quia in syluis casu natus sit, Syluius cognominatus est, & ab eo Iulia gens processit, cũ patri Ascanio in regno successerit. Eusebius ramẽ in libro temporũ eum Ascanii fuisse filium dicit, sed quoniam eo moriente paruus esset, nec regno uideretur idoneus, Syluio Posthumo fratri suo regni successionem reliquit.

De Rhoma Ascanii filia. Cap. LVI.

RHoma filia fuit Ascanii, ut scribit Solinus de mirabilibus mundi, dicens, Agathoclem scribere, nomen urbis Romæ ab hac Rhoma Ascanii filia & Aeneę nepte initiũ habuisse, cum scriberet Eraclides quod cum capta Troia quidã Achiui ubi nunc Roma est, deuenissent, & ibidẽ captiuæ cui Rhoma nomẽ erat, cõsilio sedes sumpsisse, & ab eadem locum denominasse.

De origine urbis, & Aeneæ in Italiam aduentu, et tota eius progenie, quæ hic describitur, Iustin. lib. 43. Liuius. lib. 1. Deca. 1. & Ouidius quarto fastorum.

Dardanon Electra quis nescit Atlantide natum? Scilicet Electram concubuisse Ioui?
Huius Erichthonius Tros est generatus ab illo: Asaracum creat hic: Asaracusq; Capyn.
Proximus Anchises: cum quo commune parentis Non dedignata est nomen habere Venus.
Hinc satus Aeneas: pietas spectata per ignes Sacra, patremq; humeris, altera sacra tulit.
Venimus ad felix aliquando nomen Iuli: Vnde domus Teucros Iulia tangit auos.
Posthumus hinc, qui, quod syluis est natus in altis, Syluius in Latia gente uocatus erat.
Isq; Latine tibi pater est: subit Alba Latinum: Proximus est titulis Epytus Alba tuis.
Ille dedit captæ repetita uocabula Troiæ: Et tuus est idem Calpete factus auus.
Cumq; patris regnum post hunc Tyberinus haberet: Dicitur in Thuscæ gurgite mersus aquæ:
Iam tamen Agrippam natum, Remulumq; nepotem Viderat: in Remulũ fulmina missa ferunt.
Venit Auentinus post hos: locus unde uocatur, Mons quoq;: post illum tradita regna Procæ:
Quem sequitur duri Numitor germanus Amuli, Ilia cum Lauso de Numitore sati.
Ense cadit patrui Lausus: placet Ilia Marti: Teq; parit gemino iuncte Quirine Remo.
Ille suos semper Venerem, Martemq; parentes Dixit: & emeruit uocis habere fidem:
Neue secuturi possent nescire nepotes: Tempora dis generis continuata dedit.

De Syluio Posthumo Aeneæ filio, qui genuit Aeneam Syluium. Cap. LVII

SYluius Posthumus secundum Virgilium Aeneæ ex Lauinia fuit filius. Hic post mortem Aeneę natus est, & ideo Posthumus quod est generale nomẽ nascentium post humatum patrem. Syluius autem ut placet multis, dictus est, eo quod Lauinia mortuo patre Latino, atq; Aenea uiro, & occupato ab Ascanio regno, eius metuens imperiũ in syluas prægnãs secessit, & ibidẽ laruitatq; peperit, & ideo natũ in syluis Syluiũ appellauit. Sanè ut supra dictũ est, Ascanius reuocata nouerca in patriũ regnũ fratrẽ Syluiũ fraterna educauit affectione, & cũ moreretẽ, existẽte Iulio Syluio paruulo adhuc, eundẽ Syluiũ fratrẽ suũ regni reliquit hęredẽ, qui Aeneã Syluiũ genuit. Porrò Britões eorũ puto barbatiã nobilitare cupiẽtes, huic filiũ unũ addunt

addunt dicentes eum Brutũ quendam etiam genuisse ex nepte Lauinię matris suę, cuius in natiuitate aiunt mathematicum dixisse, quia occideret utrumq; parentem. ex quo factum est, ut partu suo moriretur mater, & ipse tandem cum adoleuisset, in uenatione patrem inaduertentes occidit. Quam ob causam pulsus Italia aiunt eum in Leogræciã insulam Græcię abiisse, & responso accepit sibi deberi extremi occidui insulam. Qui Pandrasi regis Græci filia in coniugem sumpta, cum sociis per trienniũ nauigans unà cum Corineo Troiano superato, Gopherio Aquitanorũ rege, Albionam insulam, quam incolebant gigantes superasse, eaḿq; ex suo nomine Britaniam nuncupasse, & à Cornueo Cornubiam, & inde aiunt eum Brutum alium genuisse cognomẽto Viridem scutum, & hinc alium insulæ regem genitum, & inde alium, & in innumerabilẽ procedũt prolem. quæ quoniam mihi nec uera nec uerisimilia uisa sunt, omittenda censui. Posthumus autem cum annis. 38. regnasset, Aenea Syluio superstite filio derelicto, diem obiit.

De Aenea Syluio Syluii Posthumi filio qui genuit Latinum Syluium. Cap. LVIII.

AEneas Syluius Syluii Posthumi tertii Latinorum regis filius patri successit, de quo quidem Virgilius meminit. Et qui te nomine reddet Syluius Aeneas patriter pietate uel armis Egregius, &c. Hic Latinũ Syluium genuit, & cum annis xxxi. regnasset expirauit.

De Latino Syluio Aeneæ Syluii filio qui genuit Albam Syluium. Cap. LIX.

LAtinus Syluius ut dicit Titus Liuius, Aeneæ Syluii fuit filius, & mortuo patre Albanis imperauit, & ab eo coloniæ deductæ sunt eorum, qui prisci Latini nuncupati sunt. cuḿq; annis. l. regnasset, genuisset́q; Albam Syluium quem liquit superstitem, diem obiit. Eusebius uero in libro temporũ dicit se apud aliam historiam inuenire Latinum Syluium quintũ apud Albam regnasse, euḿq; filium fuisse Lauiniæ & Melampodis & uterinum frattem Syluii Posthumi, qui Latinus in ordine regum hic ponitur quartus.

De Alba Syluio Latini Syluii filio, qui genuit Atyn Syluium. Cap. LX.

ALba Syluius Latini Syluii fuit filius, & patri successit in regno. cũ regnasset annis xxxix. Ati suo relicto filio, rebus humanis subtractus est.

De Ati Syluio filio Albæ, qui genuit Capyn Syluium. Cap. LXI.

ATys Syluius Albæ fuit filius, quem Eusebius aliquando Aegyptium Syluiũ uocat. hic cum annis. xxix. regnasset, Capi filio derelicto diem clausit.

De Capi Syluio filio Atys, qui genuit Capetum Syluium. Cap. LXII.

CApys Syluius Atis fuit filius. Sunt qui uolunt ab hoc Capuam olim insignem Campaniæ ciuitatem conditã. qui cum annis. 28. regnasset, Capeto filio moriẽs regnum reliquit. Vt Syl. lib. 2.

De Capeto Syluio filio Capis, qui genuit Tybetinum Syluium. Cap. LXIII.

CApetus Syluius filius Capis, & cum annis. 18. regnasset, Tyberino filio derelicto decessit.

De Tyberino Syluio Capeti filio, qui genuit Agrippam Syluium. Cap. LXIIII.

TYberinus Syluius Capeti fuit filius & Agrippam Syluiũ genuit, cuḿq; annis octo imperasset Albanis, amnem quem ante Albulam uocitabãt incolæ, terminum inter Latinos & Etruscos traiiciens in eum cecidit, & mortuus est. Quamobrẽ in hodiernũ usq; ueteri abolito nomine à Tyberino rege Tyberis nuncupatus est fluuius.

De Agrippa Syluio filio Tyberini, qui genuit Romulum Syluium. Cap. LXV.

Agrippa

AGrippa Syluius à Tybetino genitus, submerso patre successit in regno. & cũ quadraginta regnasset annis moriens Romulum filium regni reliquit hæredem.

De Romulo Syluio Agrippæ filio, qui genuit Iulium Syluium & Auentinum Syluium. Cap. LXVI

ROmulus seu Aremulus Syluius Agrippæ fuit filius. Hic autẽ præsidia Albanorum inter montes posuit, ubi Roma postea cõdita est, quod ea tempestate impie factum existimatum est. & ob id existimauere illius æui homines eum iuste fulmine ictum atq; exanimatum, cum iam decem & nouem regnasset annis, & ex eo Iulius & Auentinus filii fuere superstites.

De Iulio Syluio Romuli filio. Cap. LXVII

IVlius Syluius, ut scribit Euseb. minor natu fuit Romuli filius, & proauus Iulii Proculi, qui cum Remulo Romam transmigrauit, & ibidem fundauit familiam Iuliam ex qua Cæsares effluxere.

De Auentino Syluio filio Romuli Syluii, qui genuit Procam Syluium. Cap. LXVIII

AVentinus Syluius Romuli Syluii filius fuit, eíq; fulminato successit in regno, & cũ triginta septem annis regnasset, Proca relicto filio mortuus est, & eo in monte Romæ, qui postea de suo nomine semper Auentinus uocitatus est, sepulto.

De Proca Syluio filio Auentini, qui genuit Amulium & Numitorem. Cap. LXIX

PRocas secundum T. Liuium Auentini filius fuit, & loco patris regnauit annis uiginti tribus. Numitorí q; filio moriens regnum reliquit.

De Amulio Procæ filio. Cap. LXX

AMulius, teste T. Liuio, minor natu fuit ex filiis Procæ. hic per uim & nephas Numitori, qui tempore potior erat, regnũ surripuit. Dicit Plin. de uiris illustribus, Procam patrem eorum liquisse, ut ambo annuis uicibus regnarent, & cum ad Amuliũ peruenisset regnum, fratri transacto anno restituere noluit, quinimmo cũ Numitori peperisset, Lausum filium eius interemit, & Rheam eiusdem filiam ad subtrahendam spem prolis sub specie honoris Vestæ, perpetuam eius uirginem dedicauit. Sed cum iam septem regnasset annis, Rhea geminos peperit, quos in Tyberim deiici iussit, & Rheam uinam infodi. Verum nequeũtibus ministris ad alueũ fluminis, eo quod pridianis hymbribus tumuisset, deuenire, illos in ripas posuere. qui à Faustulo pastore comperti & nutriti, cum adoleuissent Amulium interfecere, & Numitori auo regnum reddidere.

De Numitore filio Procæ, qui genuit Lausum & Iliam, & Rheam. Cap. LXXI

NVmitor filius fuit Procæ, & ut iam dictum est, à fratre proiectus è regno. qui dum ture priuatus seneſceret à nepotibus, Romulo & Remulo occiso in regnum restitutus est. quid inde ex eo successerit, non habemus.

De Lauso Numitoris filio. Cap. LXXII

LAusus, ut prædictum est, Numitoris fuit filius, & ab Amulio patruo impie trucidatus occubuit.

De Ilia Numitoris filia, quæ peperit Romulum & Remulum Cap. LXXIII

ILia, quæ Rhea Numitoris fuit filia, & ab Amulio inter uestales uirgines trusa, quæ, ut ait Ouidius, dum aquam pro sacris quæreret obdormiuit, & in somnis illi uisum est à Marte opprimi, & sic geminos concepisse. quos dum peperisset, uiua infossa est regis imperio. Fictio quod Mars secum cõcubuerit, ubi de Romulo & Remulo declarabitur. Et quoniam qui ex Iulio Syluio nati sunt ordine nõ habemus, genealogiæ posterorum Dardani finem facere necesse est. Hoc modo apposito, quod ab his natus sit orbis & utbis fulgor, Caius Iulius Cæsar dictator.

LIBRI SEXTI FINIS

Oceanum sobolem q̃ suam dat septimus omnem.

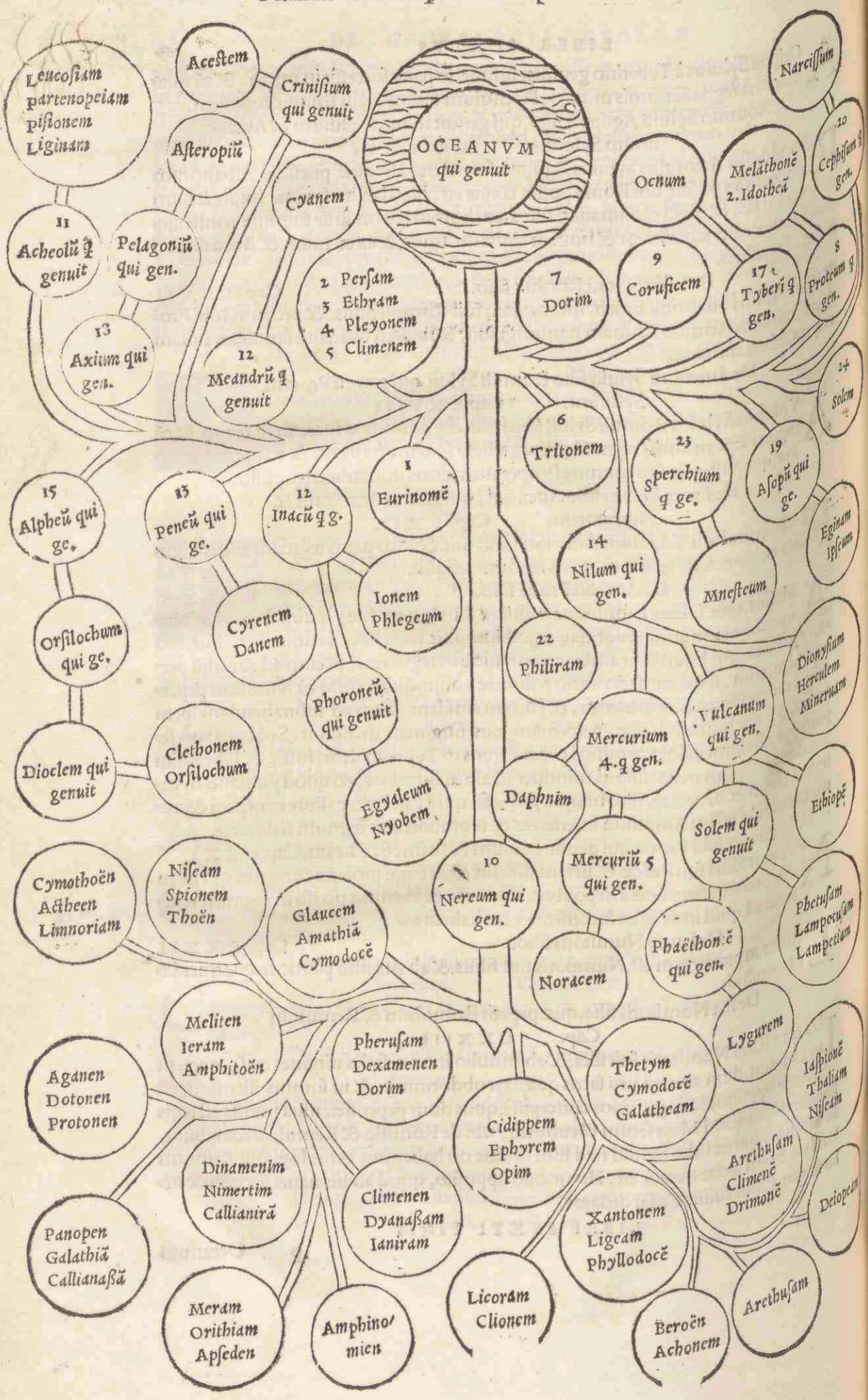

GENEALOGIAE DEO

RVM GENTILIVM IOANNIS BOCCATII DE CERTALDO, LIBER SEPTIMVS

PROOEMIVM

Vi ab Elsa Certaldensi fluuio & Arno Tusco eminentissime rex, patu loante uela concesseram in altum, & per cæca impulsus Syrtium ua da Aquilone stridente sæuo, & inde per late patentia scabraq; Asiæ promontoria, & crebros Euripos Aegei maris impellẽte Lybico, nec non & uertiginosum siculum fretum, atq; inter sonantia tam Illyrici quàm Tyrrheni maris littora, spirante noto, nõ minori persæpe timore, quàm admiratione circumactus sum, tegentibus Poëtarum antris nubibus, hinc Phœbi splendidum iubar, inde Arctoi sydus immobile dum minus crederem à Vulturno raptus, postergatis Lygurum Gallorumq; & Hispanorũ littoribus, & Calpe Abylaq; promontoriis omissis ad limen usq; Oceani delatus sum, & dum circa eius ingressum constitissem cortex, quasi deliberandi præstaretur spacium in contermi num polis pelagum oculos dedi, dumq; intuerer prægrande corpus, & incomprehensi bile monstrum præruptos aquarum in cælum montes, earumq; atra opacitate spelũcas horrendas metirer animo, & indomitas uires, quibus terras concutit, ac incognitos po gulos & immanes eiusdem beluas, cogitaremq; eum fluuiorum omniũ hospitem, hor tui fateor & stetere crines, & timore quodã insolito occupatus uix labantia membra con tinui, nec multũ quin memet ultro in littus potius quàm ad ulteriora progrederer, nau fragum dederim; ludum iocumq; existimans per respectum iras fore mediterranei ma ris. Sed is qui profecto certa spes & infallibile suffragium rite in se credentium atq; speran tium est, uocatus affuit ilico, & igne suæ charitatis noxio frigore pulso prostratum susci tauit animum, & in uires ampliores solitis reuocauit, adeò ut paruo cortice, ingẽti tamen pectore auderẽ immensum intrare gurgitem, & insueta sulcare maria. Et expedita in præ cedentibus ferè omni cæli prole, calamum ad longam Oceani posteritatem scribendam armpui gubernaculo tenuissimæ cymbæ illi commisso, qui arcam Noë ab aquis uniuer salis diluuii seruauit in columem.

De Oceano Cæli & Vestæ filio, qui genuit xxiiii. inter filios & filias, quorũ hæc sunt nomina, prima Eurinome, secũda Persa, tertia Aetra, quarta Pleyo ne, quita Clymene, sexta Trito, septima Doris, octauus Protheus, nona Co rufice, decimus Nereus, undecimus Acheolus, duodecimus Inachus, deci mustertius Peneus, decimusquartus Nilus, decimusquintus Alpheus, deci musextus Crinius, decimusseptimus Tyberis, decimusoctauus Axius, de cimusnonus Asopus, uigesimus Cephysus, uigesimusprimus Meander, ui gesimasecunda Phillira, uigesimustertius Sperchius, xxiiii. Sol. Cap. I

Ceanum Cæli & Vestæ fuisse filium uoluere Theologi, qui arbitrati sunt ex cælo, seu ex terra, seu ex ambobus omnia à primæuo producta, quod nec credidit, nec tacuit Ionicorum philosophorum princeps Milesius Thales apud priscos autoritatis non minimæ, quinimmo eidem Oceano non mi nus insipide quàm reliqui fecerint diuinam mentem esse insitam, & ab eo cuncta producta, seu eum causam dantem existimauit, eo forte motus, quia in omnibus cessante humiditate cerneret, & uitam de necessitate cessare, & æquo modo absq; humo renil penitus gigni uel nasci posse, & sic non genitum Oceanum, sed patrem Deorum rerumq; omnium asserebat, cui aliquãdo adhæsisse uidetur Homerus, & potissime ubi

in Iliade introducit Iunonem dicentem, Oceanum Deorum nationem & matrem Thethym. Et sic etiam nonnunquam hos secutus Virgilius, ait, Oceanumq; patrem rerum. Plinius autem ubi de historia naturali elementum istud aquarum extollens dicit, Quippe hoc elementum cæteris omnibus imperat terras deuorãt, aquæ flammas necant, scandunt in sublime, & cælum quoq; sibi uendicant, ac nubium obtentu uitalem spiritum strangulant, quæ causa fulmina elidit ipso secum discordante mundo. Quid esse mirabilius potest aquis in cælo stantibus? at ille ceu parum sit in tantam peruenire altitudinem rapiunt fluuios cum piscium examine, sæpe etiam lapides subuehunt portantes alienapondera. Eadem cadentes omni terra nascentium causa fiunt. Prorsus mirabili natura sic quis uelit reputare, ut fruges gignantur, arbores frutices q; uiuant, & in cælum migrare aquas, animamq; etiam uitalem inferre inita confessione, omnes quoq; terræ uires aquarum esse beneficii, &c. Hæc Plinius, A quo Vitruuius ubi de architectura non discrepaiens, Ex eo etiam qui sacerdotia gerunt moribus Aegyptiorum, ostendunt omnes res è liquoribus potestate consistere. Ridiculum quippe est aquas rerum credidisse principiũ. Sed quid ego succensеam talibus, si circa inuisa rerum initia errauerint, cum aduersus ea, quæ in oculis sunt stolide credant? Viderunt Aegyptii Isidem morientem, & conati sunt animis suis infigere eam, & si non omnipotentem, potentissimam fuisse, & esse deam, non mortalem fœminam. Cretenses ipsum quem sepeliuerãt ipsi libidinosissimum hominem Iouem non erubuere cæli & terræ prædicere deum. Sic igitur cæcitate mentis obducti credidere hos esse maiores, qui aliquando facti fuerunt, quàm qui illos fecerat aliquando, sed de hoc aliàs. Qui autem Oceanum rerum putauere patrem ab eo genealogiam cæpere Deorum, quem cum constet secundum alios habuisse patrem iuxta cœpti operis ordinem locauimus eum. Cui ne inter prægrandes Deos inhonoratus incederet, currum, ut dicit Theodontius, statuere, eumq; à balenis trahi per ingentia maria finxere. Sic & illi tritones tibicines atq; præcursores. Et maximos illi phocarum fecere greges sub custode Protheo, eiq; maximas nymphas cohortes socias obsequiosasq; fecere, & designauere prolem amplissimam filiorum, & eum nominibus pluribus uocauere, sed exenterandæ fictiones sunt. Curru quidem trahi Oceanum eius circa terræ rotunditatem describit ambitum, qui ideo à balenis duci dicitur, quia à balenis undiq; discurratur. Tritones autem eius ob causam tibicines præcursoresq; dicuntur, quia sui nominis significatum incessabiliter operetur. Nam triton secundum quosdam idem sonat, quod terram terens, quod assidue peragit mare, dum sese continue impellens in littora motu terras terit. & quoniam istud absq; sono non fiat, tanquam sonans tibicina nuncupatus est, & ideo dictus præcursor, quia uehementiori impulsus motu sonus in littus præuncius est futuræ tempestatis certissimus. Eum habere phocarum greges ideo dictum est, quia phocæ ex anteriori parte speciem habeant uitulorum, & armentorum more pascũtur in terris turmatim. Pastorem autem Protheum dixere, eo quod harum phocarum abundantissimum sit mare Carpaticum, quod olim fuit sub ditione Prothei. Nymphæ autem illi iunctus & obsequens chorus nil aliud est, ut arbitror, quàm multiplices aquarum proprietates, seu accidentia continue aquis iuncta, eisq; agentibus, seu in eas impressio alia una sese cum eis quasi obsequiosa imitantia. Vocatur insuper præter Oceanum Nereus, Neptunus, & mare. Quæ nomina, quoniam nominibus aliorum numinum conueniunt, ubi de illis sermo fiet, conuenientius exponemus. Oceanus autem quod illi proprium est, ut dicit Rabanus à Græcis, & Latinis ideo dicitur, eo quod in modum circuli orbem ambiat. Item quia ut cælum purpureo colore nitet. Ego autem à cyaneo nos, quod latine nigrum sonat denominatum puto, tantę enim profunditatis est, ut nulla possint in eo transparentia apparere.

κυανεὸν cæruleum dicitur

a Iliad. Ξ. εἶμι γὰρ ὀψομένη πολυφόρβην πείρατα γαίης ὠκεανόν τε θεῶν γένεσιν, καὶ μητέρα τηθύν. οἵμ' ἐμ σφοῖσιν δόμοισιτεὔξεφονηδ' ἀτίταλλον.

De Euryn.

De Eurynome Oceani filia. Cap. II

EVrynome Oceani fuit filia, ut asserit Homerus in Iliade, dicens, Eurynome filia tetro fluentis Oceani interpretatur, fluctuationis, seu uentorum pastor. nam aqua maris semper fluctuat, ut uidemus, & ideo ab exercitio aquarum denominata, & Oceani dicta filia est. seu secundum alios, qui ex aquis oriri uentos uolunt, aqua uentos pascit, id est, materiã præbet ex aqua, & creantur, & uigent, & sic hęc rite dicitur filia Oceani. Præterea ubi de hac Homerus loquitur, inducit Vulcanum loquentem Tethidi pro Achille arma poscenti, & ut se paratum ostendat, dicit quod cum à matre de cælo proiicerentur, quia claudus ab ipsa Eurynome & Tethide susceptus atq; nutritus est, ubi uult intelligamus ignem per humidũ & spiritũ ali, qui si deficiant ut extinguatur necesse est. Iliad. 18

Εὐρυνόμη θυγάτηρ, ἀψόῤῥου ὠκεάνοιο.

De Persa Oceani filia. Cap. III

PErsa filia fuit Oceani, ut in Odyssea placet Homero, ubi dicit eam à Sole dilectam, eúmq; ex eius concubitu Aetam Colchorum regem atq; Cyrcem suscepisse aiens, Sortorsagacis Aetæ. Ambo autẽ orti fuerunt à lucente mortalibus Sole matréq; Persa, quã Oceanus genuit filiam. Hanc autem Persam dicit Leontius ab Hesiodo Hecatem appellatam, quæ cum apud nos Luna sonet, satis possumus Aetam apud suos clarissimũ regem illud idem fecisse quod Saturnus egerat, qui Vranium patrem cælum nuncupari iussit, & Vestam mattrem terram, ut nominibus egregiis originem ampliaret suã. Sic & Aetam patrem Solem, & mattrem Lunam, quæ ideo Oceani filia dicta est, quod à littoralibus Oceani fluctibus oriri uideat, seu forsan ipsa Persa ab Oceano patre Aetę uenerat, & ideo Oceani filia dicta, uel imperium habuit penes Oceanum.

Odyß. K. Κίρκη ἐϋπλόκαμος δμὴ θεὸς αὐδήεσσα, Αὐζακασιγνήτη ὀλοόφρονος αἰήταο ἄμφω
εἰ ἐκγεγάτην Φαεσιμβρότω ἠελίοιο, Μητρὸς τ' ἐκ Περσης, τὴν ὠκεανὸς τέκε πατρί. *Sed quod hic ait Persen ab Hesiodo Hecaten uocari, credo deceptũ esse propinquitate nominũ. Sic enim Didymus air super eodem loco,* ἡσίοδος δὲ καὶ τὴν ἑκάτην περσηΐδα λέγει. *Sed quantum ego suspicor Hecatae Perseis, non à matre, sed à patre Perse Titano dicitur. Hi enim uersus ex Theogonia sunt,* Γείνατο
δ' ἀστερίην (*Phœbe scilicet ex Cæo.*) εὐώνυμον ἣν ποτε πέρσης, Ηγαγετ' εἰς μέγα δῶμα φίλην
παλλακίδα ἀκοίτην. καὶ ὑποκυσαμένη ἑκάτην τέκε. *&c. Quo loco etiam Hesiodus potentiam Hecates illi à Ioue conceßam multis uersibus describit. Quanquam sunt, qui Hecaten hanc Iouis filiam dicant. Demeter in Orphicis Cereris filiam dicit.* Καί τότε δὴ ἑκάτην δηὼ τέκεν εὐπατέρειαν. *Bacchylides Noctis filiam uocat,* Εκάτα δαδοφόρε νυκτὸς μεγαλοκόλπου θύγατερ. *Musæus autem Asteriæ & Iouis, Pherecydes Aristei, filij Pæonis, facit. Tanta est diuersitas autorum. Vide Comment. in 3. Argonaut.*

De Aethra tertia Oceani filia & coniuge Athlantis. Cap. IIII

AEthra filia fuit Oceani, ut carmine confirmatur Ouidii, asserentis eam ex Athlante Hyadem atq; sorores peperisse, dum ubi de fastis legitur. Hũc stirps Oceani matutis nixibus Aethra Edidit & nymphas, &c. Lib. 5. Fast.

De Pleione quarta Oceani filia, & Atlantis coniuge. Cap. V

PLeyone filia fuit Oceani & coniunx Athlantis secundum Paulum, quod etiam firmat Ouidius in libro Fastorum dum dicit, Hinc fata Pleione cum stellifero Atlante iungitur, ut fama est Pleiades q; parit, &c. Pleias enim idẽ est quod pluuia, quę eo quod ex uaporibus humidis ex Oceano in altum consurgentibus causetur, ideo filia Oceani dicta est. Vxor autem Atlantis, eo quod huiusmodi uapores ex aquis consurgentibus, ut plurimum circa culmen Atlantis, & aliorum montium uoluantur, & insidant incolis pluuias prænotantes.

Ouidius Fastorum quinto,

Duxerat Oceanus quondam Titanida Tethen
Qui terram liquidis, qua patet ambit aquis,
Hinc fata Pleione cum cælifero Atalante,
Iungitur, ut fama est, Pleiadesq; parit.

De Climene quinta Oceani filia, & matre Phaëtontis.

CLimene, ut Theodontio placet, filia fuit Oceani & Tethyos, quę cum forma ualeret, Soli placuisse uolunt, in cuius concubitum ueniens, ex ea Phaëtontem suscepit & sorores. Paulus autem dicit eam fuisse Meropis Aegyptii coniugem, & apud extremos Aegyptios Aethiopibus imperasse cũ uiro, & ex eo Aeridanum, qui & Phaëton dictus est, & sorores concepisse. Leontius autem dicit eam filiam fuisse Minyi & Eurynassæ, & ex Merope uiro peperisse Iphiclum & Phylacem & Phaëtontem cũ sororibus. Citeca quas uarietates aduertendum est, quod inquantum Oceani dicitur filia, & à sole dilecta, potest intelligi humiditas. Nam Climene interpretatur humiditas. & sic Oceani tanquam omnium humiditatum fontis merito dicetur filia, quę à sole diligitur, eo quod ut Tullius recitat, ubi de naturis Deorum, sol & astra reliqua de humiditate pascũtur, seu melius eo quod solis calor in humiditate agens suscitat nebulas, quæ Phytonem conficiunt, ut ubi de Latona dictum est, & arbores etiam quasdam ex locis palustribus elicit, de quibus infra ubi de Phaëtonte & sororibus latius. Eam autem fuisse fœminam & Meropis coniugem si uelimus, tunc eam nobilem aliquam in littore Oceani dominá fuisse dicemus, & exinde filiationem huiusmodi cõsecutam, nec aufertur ob hoc quin Minyi & Eurynassis in partibus forsan illis imperantibus fuerit filia. sed à loco tanquam à nobiliori parte denominata.

Eadem ferè Didymus in Odyssæa λ. refert, nisi quod non ex Merope, sed ex Philaco Deionei filia, Iphiclum peperisse ait.

De Tritone sexto Oceani filio. Cap. VII

TRitonem Oceani & Tethydos filium dicit Theodontius, Seruius autẽ eum Neptuni filium dicit & Salicæ coniugis eiusdem. Paulus autem eum tritonam uocat, & fœminam asserit. Tandem seu masculus, seu fœmina sit, omnes in hoc conueniunt, eum scilicet esse seu Oceani, seu Neptuni tibicinem. sed cum magis in Neptunum uideantur declinari, credo Neptunum & Oceanum unum & idem existimantes, in testimonium Ouidium trahunt, dicentem, Nec maris ira manet, posito'q; tricuspide telo. & infra, Cęruleum tritona uocat, conchaq; sonãti Inspirare iubet, fluctusq; & flumina signo Iam reuocare dato, &c. Et sic apparet Tritonis officium, & quod masculus sit, ut dicit Theodontius. Quod autem Oceani seu Neptuni sit filius, satis in hoc ostenditur, quod ab eorum sonoro motu causetur. Intellexerunt autem Theologi pro Tritone ipsum æstuantis maris, & in littora ferientis clamorem, cum Triton sonus secundum quosdam interpretetur. Alii uero bene uoluerunt Tritonis maris sonum, sed non eum quem dum se ipsum in se frangit, sed illum tantum quem facit littora percutiens, & ideo dixere Tritonem, quasi terram terens, & inde tam secundum primos quàm secundum sequentes uoluere ex illo sono comprehendi futurum maris maiorem solito æstum, ut sono illo aduentante, maiori cum impetu dominum suum ostendat Triton, uti & tibicines imperatorum de proximo aduenire designant tibiarum cantu. Sanè Plinius ubi de naturali historia, uidetur arbitrari Tritones non solum ficto nomine Poëtis deseruire, sed etiam ueros Oceani pisces existere, dicens de eis sic, Tyberio principi nũciauit Olisiponensium legatio, ob id missa uisum auditum'q; in quodam specu concha canentem, Tritonem, qua noscitur forma. De hoc etiam Lucanus ait,

Torrentem Tritonis adit illęsa paludem.
Hanc ut fama deus quem toto littore pontus
Audit uentosa perflantem murmura concha, &c.

4 Lib. 1. Aenei.

6 Lib. 9. cap. 6

4 *Hesiodus Amphitrites filium facit, sic enim ait,* Εκ δ' ἁμφιτρίτης, καὶ ἐρικτύπου ἐννοσιγαίου Τρίτων εὐρυβίης γένετο μέγας, &c. *In Theog. Acesander ex Neptuno patre, matre uero Celeno Atlantis filia natum dicit.*

De Doride

De Doride septima Oceani filia, & Nerei coniuge.

Cap. VIII

DOris secundũ Paulum & Theodontium filia fuit Oceani & Tethyos, & Nerei fratris sui coniunx, atq; nympharum mater, ut dicit Seruius. Huius Virgilius in Bucolico carmine meminit, dicens, Sic tibi cum fluctus subter labère Sicanos Doris amara suam non intermiscat undam. Hanc aliqui uolunt munus interpretari, eo quod aqua opportunissima mortalibus loco muneris à deo exhibita sit. Alii uero dicunt amaritudinem intelligi, & idcirco Nereo marino deo nuptam, quia amarum sit mate, ut appareat uti uitro perpetuo iuncta coniunx est, sic & aquæ marinæ amaritudo cõiugio stabili iunda sit. Oceani autem ideo filia dicta, quia ex aqua Oceani sole agente amaritudo nascatur, quæ postea mari miscetur mediterraneo, in quo Nereus dictus est.

Sic Hesiodus, Νηρῆος δ' ἐγένοντο μεγήρια τέκνα θεάων πόντῳ ἐν ἀζυγέτῳ, καὶ Δωρίδος ἠυκόμοιο κούρης ὠκεάνοιο τελήεντος ποταμοῖο.

De Protheo sene octauo Oceani filio, qui genuit Melanthodem & Idotheam.

Cap. IX

PRotheus marinus deus, & insignis, ut aiunt uates, ut Theodontio placet, filius fuit Oceani & Tethyos. Quod autem uates fuerit post Homerum in Odyssæa testatur Virgilius in Georgicis, dicens, Est in Carpathio Neptuni gurgite uates Cęruleus Protheus, magnum qui piscibus æquor, Et iuncto bipedum curru metitur equorum. Et paulo infra, Nouit nanq; omnia uates, Quæ sint, quæ fuerint, quæ mox uentura trahantur. Quippe ita Neptuno uisum est, immania cuius Armenta & turpes pascit sub gurgite phocas, &c. Hunc ait Homerus à Menelao ab excidio Troiæ redeunte & percontante, quidnam de sociis perditis contigisset, ui coactum ad uaticinium reddendum. Sic & Virgilius dicit ab Aristeo de restauratione apum exquirente. Verum Menelaum docuit Idothea filia Prothei, ubi à Cyrene mate instructus fuit de agendis Aristeus. Et, ut Homerus dicit, eum ante responsum uarias dum cogitur sumere formas, ut dimittatur, sic & Virgilius,

Fit enim subito sus horridus, atra q; tygris,
Squamosus q; draco & fulua ceruice leæna.
Aut acrem flammæ sonitum dabit, atq; ita uinclis
Excidet, aut in aquas tenues dimissus abibit.

Odyss. 4

Georg. 4

Hũc Theodontius origine ex Pallene insula, seu monte fuisse dicit, & apud Aegyptios regnasse, ei q; Helenam adhuc uirginem à Theseo raptam & commẽdatam, atq; ad eum tempestate impulsum, post excidium Troianorum Menelaum cum eadem Helena diuertisse. Senem atq; circumspectum uirum, & rerum experientia doctissimũ, & eo quod animaduersione sua nedum præsentia nosceret, & integram præteritorum haberet memoriam, sed per coniecturas etiam transactorum nonnunquam, ut sæpe faciunt sapientes, de futuris prædicebat euentum, & hinc fabulæ locum datum, quod uates fuerit Protheus arbitrantur. Formas uero, quas eum sumere consuetum aiunt, & abiicere, eas existimo passiones, quibus anguntur homines eius rei similitudinem gerentes, cui possunt merito similari. Quæ passiones ut amoueantur ab eo, cui consilium poscimus, si recte uelit præstare consilium, necesse est ut tranquillus remaneat animus ad interrogata. Potest insuper hæc fictio aliter aperiri, Protheum scilicet accipi loco diuinationis hydromanticæ, & tunc quod Oceani Tethyos q; sit filius, poterit non inconuenienter exponi, cum talis diuinatio fiat in aqua, ut ipsum sonat nomen hydromantia, ab hydros quod est aqua, & mantia diuinatio, & omnis aqua ex Oceano & Tethyde est. Quod autem uarias sumat formas eò potest dici, quia sit sacrilegium istud circa flumina, quæ sui cursus murmure plurimas imitantur formas. Seu forsan in hac operatione ad habendũ quod quęritur, est de necessitate aquas moueri, quo in motu &

murmur aliquod auditur, & uariæ uidentur formæ, quibus in quietem positis uaticinia sumitur. Quod autem pastorem Neptunni seu Oceani dicunt, causa supra dicta est, ubi de Oceano. Currum illi attribuunt ad designãdas aquarum illius maris circumuolutiones. Quod autem ab equis bipedibus trahatur, ideo dictum est, quia mare illud abundat phocis, quibus & pedes & caput, & totum ferè corpus ab umbilico supra est instar uituli, deorsum uero pisces sunt, & sic cum tantum duo sint illi pedes bipedes equos uocant.

a De hac re uide lib. 2. Herodotum, qui Protheum regem Aegypti fuisse tradit, & tẽpestate Paridem cum Helena in Aegyptũ delatos, ibiq; Helenam à Protheo, implorantibus eius opem, qui Paridẽ ex Graecia sequebantur, detentam, donec post bellum Troianum Menelaus ad eundem ueniens uxorem repetitam secum reportauit.

b De Protheo item Diodorus Siculus lib. 2. rerum Antiquarum, inquit, Regem Aegypti fuisse, & arte atq; industria effeciisse, ut crederetur in uarias formas sese mutare, affert tamen & aliam eius fabulae causam, ex consuetudine regum Aegyptiorum, de quo uide librum citatum.

Cap. X

De Melanthone filia Prothei.

MElantho, ut Theodontius asserit, filia fuit Prothei senis, cui consuetudo fuit positis uestibus Delphines inequitans uagari per maria patris. Quae cum formosa esset, in gratiam uenit Neptũni, qui in Delphinẽ mutatus, illi applaudens eam in consensum sui traxit, & transportatam etiam uiolauit. Afferit Barlaam rei huius ueritatem fuisse puellam hanc in gratiam suam allexisse Delphinem, & eam solitam nonnunquam dorso eius insidere, atq; ab eo per mare deferri, & demum ad locum ubi conscenderet referri, ad ultimum tamen quacunq; ex causa factum sit, eam in mari necatam. Miraberis forsan sereniſſime rex fœminam à Delphine illesam ferri, quod ne fabulosum putes, de quibusdam libet apponere. Legimus enim Plinio grauissimo uiro scribente, in Aphrico littore apud Hypponem Diarrhytum Delphinem fuisse ex hominum manu cibum sumentem, sẽq; tractandum manibus præbentem & nantibus alludentem, atq; conscendentes portantem, & à Flauiano proconsule Aphrycæ unctum unguentis, odore quorũdam nouitate sopitum aliquãdiu more exanimis fluctuatum, ac deinde expergefactum quasi iniuriam passum per menses aliquos secessisse, qui cum demum rediisset, & ferè omnis prouincia ad hoc miraculum spectura concurreret, ab Hypponensibus uenientium amicorum sumptibus grauatis occisus est. Præterea & Alexandri Macedonis æuo fuit in littore * Asiæ puer adeo à Delphine uno dilectus, ut eo discedente eum sequeretur in littus, & in arenam usque inuectus expirarit. Similiter ut scribit Iasso Egesidemus, puerum Hetcadium nomine Delphinem super maria equitantem, quem cum repentina procella fluctibus exanimasset, à Delphine mortuus in littus reductus est, qui cum liquido se mortis pueri causam fuisse fateretur, non in maria retrocessit, sed in littore expirauit. Quid multa dicam? nõ est nouum neq; inusitatum Delphinos cum hominibus amicitias habuisse. Sed redeuntes unde diuertimus. Sunt qui dicant, quod Melantho albedo interpretetur, quae ex assidua maris fluctuatione oritur, & supra Delphines pisces q; alios fertur, & à Neptuno, id est, à mari uiolatur quod ingurgitatur, & denuo restauratur. Ego autem unde hoc ab his sumptum sit nescio, cum sciam melan Græce nigrum sonare Latine.

Lib. 9. cap. 8

Iasßi, ut ex Plinio

a Verba Plinij sic habent loco eodem, In eadem Iassone urbe Egesidemus scribit, & alium puerum Hetcadium nomine, similiter maria perequitantem cum repentinae procellae fluctibus exanimatus esset relatum, Delphinumq; caussam lethi fatentem, non reuersum in maria, atq; in ficco expirasse.

Cap. XI

De Idothea Prothei filia.

IDothea Prothei senis fuit filia, ut in Odyssea testatur Homerus, dicens, Prothei fortis filia marini senis Idothea. Huic enim maxime animum promoui. & paulo infra ubi eam deo Protheo patre suo loquentem Menelao regi introducit, atque dicentem, Immortalis Protheus Aegyptius, qui maris totius profunditates scit Neptuni famulus. Hunc autem meum fantur patrem esse, atq; genuisse me. Hanc dicit Homerus obuiasse Menelao in insula Pharos, quae in conspectu Aegyptiæ Alexandriæ est, in qua uentorum contrarietate

contrarietate inuitus detinebatur, & ei consilium primo dedisse, ut ad Protheum accederet, & quid agere deberet ostendisse. demum eum sub chorijs phocarum in antro Prothei cum tribus sociis abscondisse. Idothea, ut quidam uolunt, formosa interpretatur dea, per quam maris tranquillitatem intelligi uolunt, ea enim tranquillitate factum est, ut posset Menelaus accedere ad Protheum.

Odyß. 4. πρωτέος ἰφθίμα θυγάτηρ ἁλίοιο γέροντος ἐιδοθέη. & paulo post, ϖωλεῖται τις ἀλεύρο γέρων ἅλιος νημερτὴς ἀθάνατος πρωτεὺς, αἰγύπτιος, ὅστε θαλάσσης ϖάσης βένθεα οἶδε ϖόσειδάωνος ὑπόδμως τόνδ' ἐπὶ μοὶ φασὶν ϖατέρ' ἔμμεναι ἠδὲ τεκέσθαι.

De † Corufice Oceani filia nona. Cap. XII Coriphe

† Corufice, ut Ciceroni placet, fuit filia Oceani, quam ipse asserit ab Archadibus Coriam nominari, affirmans præterea eam placuisse Ioui, & Iouem ex ipsa suscepisse Mineruam, eam scilicet quæ quadrigarum fuit inuentrix. Cur autem Oceani dicatur filia, quod nonnunquam de aliis dictum est responderi potest, nobilem scilicet fuisse mulierem natam circa littora Oceani. Seu uelimus, quod etiam possibile est, Oceanum hominem insignem fuisse ob aliquam Oceani similitudinem sic nuncupatum. Coriphe

Sic enim apud Ciceronem legitur libro tertio, Neq; Cicero Coriphen ab Arcadibus Coriam, sed Mineruam ita uocatam ait.

Ceterum hunc locum Ciceronis deprauatum esse. Ian. Parrhasi. in 2. Claud. de rapt. Proserp. contendit. Nam pro Coryphe Polyphen legit, pro Coria uero, quo cognomine Minerua dicta est Hippiam reponit, cum ex Mnasea Harpocratione, tum quia aliâs sæpe de Hippia Minerua apud Suidam & Pausaniam mentio fit, nusquam ferè de Coria.

De Nereo decimo Oceani filio, hic genuit nymphas, quæ multæ sunt, uerum quoniam nisi de quatuor fit singularis mentio, earum tantum nomina apponã. genuit ergo Cymodocem, Thetim minorem, Galatheam, & Arethusam, & alias. Cap. XIII

NEreum marinum deum Oceani & maioris Thethyos filium prisci gentilium uoluere Theologi, eiq; Dorim sororem suam iunxere coniugio, ex qua uolunt nymphãrũ agmen suscepisse. Is enim aqua est, uulgo enim Græce Neros aqua dicitur. Oceani & Thyos filius, eo quod omnis aqua progrediatur ex illo. Quod autem alio nomine uocetur, ab illo potest esse causa, quia sinus sit maris, & sic est, non eo æuo factus, quo Oceanus factus est. Refert enim Pomponius mela Herculis opus fuisse Abilam Mauritaniæ promontorium à Calpe Hispaniæ monte olim separatum cum perpetuo essent iugo coniuncti, & tunc medias in terras Oceanum intrasse, & sic Oceanus mediterraneus factus noua potuit quæsisse nomina. Introductus autem Nereus cum Doride coniuge, id est, aquarum amaritudine multas apud nos genuit nymphas, id est, humiditates, quę forsan ante non erant.

De Nymphis in generali. Cap. XIIII

NYmphæ generale nomen est quarumcunq; humiditatum, quod ideo dico, quia humiditates secundum diuersitatem rerum, quibus deseruiũt nomina diuersa accipiunt, ut in sequentibus appãrebit. Hæ, ut dictum est, Nerei & Dotidis filiæ dictæ sunt, eo quod à mari omnis detiuetur humiditas. harum quidem aliæ sunt marinæ, & appellantur Nereides à Nereo patre. Ex his Homerus in Iliade nominat xxxiii. quas ad concussam Thetidem ob mortem Achillis filii sui conuenisse dicit, quarum hæc sunt nomina, Glauce, Thalia, Cymodoce, Nisæa, Spio, Thoë, Cymothoë, Actee, Limnoria, Melite, Ięra, Amphitoë, Agaue, Doto, Proto, Pherusa, Dinamene, Dexamene, Amphinome, Callianira, Doris, Panope, Galathia, Nimertis, Apseudis, Callianassa, Climeni, Ianira, Ianassa, Mæra, Orithia, & Amathia. Præterea & alias superesse dicit. Harum si quis haberet significata nominũ, credo adueteret facile eas proprietates aquarũ maris, & accidẽtia circa eas demonstrari. Sũt & aliæ q̃ dicunt̃ fluminũ, & hę uocant̃ Naiades, eo quod Nais interpretet̃ fluctus uel cõmotio.

& ideo

& ideo Naiades dictæ, quia fluant flumina, & in motu continuo sint. Ex his Virgilius
4 in Georg. xviii. nominat uidelicet Clymene, Drimo, Xanto, Ligea, Phyllodoce, Nisæa,
Spio, Thalia, Cymodoce, Cydippe, Licorias, Clio, Boroë, Ephyre, Opis, Asia, Deiopea, &
a Arethusa. Quas ego existimo fluuiorum uarias designare proprietates. Nec obstat his im
mixtas esse, uel aliis aliquas ex nominatis inter Nereidas, cum debeamus credere nonnul
lis proprietatibus mare & flumina conuenire. Sunt & aliæ quæ dicuntur fontium, & eę
Napeæ à uallibus montiũ dictæ sunt appellãtur napeæ, quasi napteæ, id est aquarum fomites. Nam napta apud Persas fomes
est, & si non sit aquarum transumptiue aliquando uocabula apponuntur. Sunt enim
fontes fluuiorum continuum nutrimentum. Ex his enim numerantur nouem, quibus
Castalius fons dicatus est. quarum nomina non apponam, quoniam musæ uocantur,
& de eis alibi fit sermo prolixior. Sunt & aliæ quas nemorum dicunt, & hę dryades uoci
Lib.3 tantur, eo quod dris arbor sit seu quercus. Ex his Claudianus ubi de laudibus Stilliconis
septem nominat, has scilicet Leontodame, Nebrophone, Thero, Britomartis, Lycaste, Ery
narce, Opis. Quas ego non dubitem, quin arborum proprietates in generali interpretatæ
b describant. Sunt & aliæ quas arborum dixere, easq; Hamadryades uocauere, quas in spe
ciali arbores, non in generali nemora amantes. Aliæ uero sunt montiũ, quas dixere Orea
Lymnides forte des. nam Oros græce latine mons dicitur. Sic etiam & aliæ † hymnides appellantur, ut
placet Theodontio, quas dixit pratorum atq; florum nymphas existere. Has autẽ omnes
Lib.9.cap.5 aliquando mori & deficere dicit Aristoteles. Sicut panes faciunt faunĩq;. Sanè Plinius in
libro naturalis historiæ Nereidas nõ simpliciter aquas, seu aquarum proprietates esse con
sentit, dicens, Et Nereidum falsa opinio nõ est, squammis modo hispido corpore, etiam
in quo humanam effigiem habent. Nanq; hæc in eodem littore, scilicet Olisiponẽsium
spectata est, cuius morientis etiam cantum tristem Accolæ audiuere longe. & diuo Augu
sto legatus Galliæ complures in littore apparere exanimes Nereidas scripsit. Hæc Plinius.
Ad quam opinionem fortius roborandã subdit & ipse Plinius, Autores habeo in eques
tri ordine splendentes uisum ab eis in Gaditano Oceano Marinum hominem, toto cor
pore absoluta ascendere similitudine nauigia nocturnis temporibus, statimq; degrauari,
quas insederit partes etsi diutius permaneat etiam mergi. Tyberio principe contra littus in
sularum Lugdunẽsis prouinciæ trecentas amplius beluas reciprocans destituit Oceanus
miræ uarietatis & magnitudinis, nec pauciores in Santonũ littore, interq; reliquas ele
phantos & arietes candore tantum cornibus assimilatis, Nereidas uero multas. Hæc Pli
nius. Quod etsi claro homini atq; erudito plurimum credi possit, non sic propterea deli
ris mulierculis & agrestibus ignaris asserentibus absque rubore uultus se ex fontibus fore
Lamiæ mosissimas mulieres, quas ipsæ lamias uocant prodeuntes uidisse. Sunt præterea, ne nos
nimis arctemur à significato uocabuli, & aliæ nymphæ, ut sæpissime uocauere Poëtæ, ut
puta Cyrce, Calisto, Climene, & aliæ huiusmodi multæ, quæ ueræ fuere mulieres, pro
quibus nulla superior fictio intelligenda est, quinimmo tales seu pro talibus accipiendæ
& intelligendæ sunt puellæ uirgines atq; nobiles, & thalamorum colentes umbras, ideo
nymphæ dictæ, quia ex flegmatica complexione, qua uigent, tanquam humentes mol
les & delicatæ sunt, & tenellæ & in eas tanquam in res aqueas facile omnis potest impres
sio. Agrestes autem fœminæ ut plurimũ exhausto laboribus, atque feruore solis humido
hispidæ sunt, & duræ cutis, & ideo nympharum nomen merito perdidere. Et hoc in
generali de nymphis dictum est.

a *Achao non est proprium Nereides, ut hic à Boccatio ponitur, sed diuersæ dictiones sunt à Chao, sic enim Virgilius libro quarto ait, Inter quas Clymene curam narrabat inanem Vulcani, Martisq; dolos, & dulcia furta, Aq; Chao densos diuum numerabat amores.*

b *Hamadryades nymphas Mnesimachus ait inde uocari, quod simul cum arboribus nascantur, & interent. Cuius rei talem fabulam Charon Lampsacenus refert, Rhœcum quendam fuisse, qui cum rideret, arborem quandam non longe ab eo esse ut prosterneretur, misit filios suos, qui illam sustentaculis fulcirent. Quamobrem nympha eius arboris coram se offerẽs Rhœco, pollicitaq; gratiam se facturam relaturam*

relaturam, iussit, ut quod uellet ab se postularet. Tam illum ut cum eâ conuersare liceat postulasse, quod illa annuit, ita tamen ut ab alterius mulieris consuetudine caueret. Fore autem internuntiam utriusque Melissam. Sed cum ille aliquando ludo intentius operam daret, adstitisse Melissam, quam cum ibi accerbius paulo increpasset, irata illa, factum esse ut oculis caperetur. Hæc commentarius Apollonij ex Pindaro de nymphis lib. Arg. 2

De Cymodoce filia Nerei. Cap. XV

Cymodoce nympha ex filiabus Nerei una est, quam dicit Seruius cursus fluctuum interpretari.

De Thetide minore Nerei filia & matre Achillis. Cap. XVI

Theris minor nympharum una fuit, de qua dicit Ouidius, quod cum consuluisset Protheum de successibus suis, sic illi fuisse responsum. Nanq; senex Thetidi Prothe- *Lib. 11. Metá.*
us prædixerat uæ, Concipe, mater eris iuuenis, qui fortibus armis Acta patris uincet, ma-
iorq; uocabitur illo. Tandem cum esset speciosissima uirgo à Ioue dilecta est, qui tamen
à responso territus, ne forsan ex eo ipsa conciperet filium, qui illum regno pelleret absti-
nuit. Ipsa autem Peleo filio Aeaci regis nupsit, & ex eo concepit & peperit Achillem filiũ,
quem Chironi Centauro nutriendum tradidit, eiq; existenti in Troiano bello cum ar-
ma perdidisset in morte Patrocli amici sui à Vulcano noua impetrauit. Cuius fabulæ &
pontifime responsi Prothei euidens fortitudo Achillis causam dedit, cum post factum ua-
cinium adinuentum sit. Hanc dicit Leontius Chironis fuisse filiam, & Tethyos insulæ
cultricem, nec tantum ob habitatam insulam maris filiam habitam, & Tethydem appel-
latam, quantum à moribus filii, eo quod furiosus & impius more maris fuerit, & ideo
Tethis, id est, furentis dictus est filius, & inde nomen ipsa sortita est post filii furiam, cum
aliud haberet ante.

Alij hoc uaticinium à Prometheo factum esse in Caucaso, & ob id Iouis iussu Promethcum à uinculis solutum uolunt, ut apparet ex Luciano quoq;.

De Galathea Nerei filia. Cap. XVII

Galathea ex nymphis una Nerei filia fuit, ut paucis carminibus ostendit Ouidius in *Lib. 13. Metá.*
persona eius, dicens, At mihi cui pater Nereus, quam cerula doris Enixa est, &c. Ex
qua talis extat fabula, Acis pulcherrimus adolescens Siculus à Galathea dilectus est, cum
illam summe diligeret Polyphemus cyclops, qui cum non diligeretur, & Acim die una
Galatheæ iunctum cerneret, iratus illum saxo illisit, atq; occidit, quem Galathea in fluui-
um Siculum transformauit. Cuius fabulæ allegoria talis esse potest. Galathea dea albedi-
nis est, per quam albedinem undarum sese frangentium intelligo. Acim autem amat, id
est, fluuium suscipit, quia flumina omnia in mare uoluuntur. Theodontius autem di-
cit sub hac fictione historiam latitare, asserens Polyphemum immanem fuisse Siciliæ ty-
rannum, & cum Galatheam singularis pulchritudinis puellam amaret, eaḿq; per uim
obstuprasset, cõtigit ut aduerteret hanc cum Aci Siculo adolescente misceri, quam ob cau
sam indignatus iuuenem iussit occidi, & in fluuium deiici, cuius nomen fluuio postea
datum ab incolis est. Galatheæ autem amore non permittente nil egit.

De Arethusa Nerei filia. Cap. XVIII

Arethusas fuisse duas comperi, quarũ altera Nerei & Doris fuit filia, de qua
talis fertur fabula. Dicũt enim hanc Elidis fuisse nympham, & Dianæ co-
mitem, quam cum fessam & uestimentis nudam, ac se in Alpheis undis
lauantem, Alpheus Elidis fluuius uidisset, confestim desiderio sui captus
illam tenere uoluit, uerum ipsa territa cœpit fugam, & cum sequeretur
eam fluuius, nec iam sibi uideretur posse euadere, orauit Dianam dominam suam, ut
illi opem ferret, quæ illam nube texit, quam cum circuiret fluuius, Arethusa timore su-
dans, in fontem uersa est. Cuius undis cum suas miscere conaretur Alpheus, ipsa à terra
absorpta est, & in Ortygiam usque insulam delata, & inde in Siciliam, usquequo etiam
Alpheus eam secutum dicunt. In qua fabula monstrũ designatur apparens. Nam certũ

est Al-

est Alpheum Elidis fluuium esse, & apud Syracusas Siciliæ habere exitum. quod probare uidetur Seneca philosophus, ubi de quæstionibus naturalibus sic dicens, Quidã fontes certo tẽpore purgamenta eiectant, ut Arethusa in Sicilia quinta quaq; æstate per Olympia, inde opinio est Alpheon ex Achaia eousq; penetrare, & agere sub mare cursum, nec antequàm in Syracusano littore emergere, ideoq; his diebus quibus Olympia sunt, uidã marum stercus secundo traditũ flumine illic redundare. Hæc Seneca. Ab hoc igitur euentu fabulæ locus adinuentus est. Ouidius tamen agit carmine suo, ut maius uideatur miraculum, dum dicit in eodem Arethusa. Pars ego nympharum, quæ sunt in Achaide dixit. Vna fui, &c. Verum hanc, & si absorptam à terra ostendat, non in Siciliam uenerit non habetur, sed in Orthigiam insulam erupisse. qualiter autem postea in Siciliam uenerit non cit, sed qualitercunq; fuerit, uel uenerit hæc eadem uidetur esse, quæ se fatetur in Elide ab Alpheo dilectam. Et sic per subterraneos meatus in Siciliam deueniss̃e, ut etiam testari uidetur Virg. illi dicens, Sic tibi cum fluctus subterlabẽte Sicanos. Doris amara suam nõ intermisceat undam. Et sic fons & inde fluuius ex Elide in Siciliã uenit, & ob insecutionem fluminis amor fluminis in fontem præsumptus est. Altera uero Arethusa in Ithaca

b insula fons est, de qua sic dicit Homerus, Penes Coraci petram ac fontẽ Arethusam. Leontius uero ex hac Arethusa refert quendam fuisse in Ithaca uenatorem, cui Corax nomen, qui furore impulsus ex petra quadam præcipitem se dedit in mare, & ob id petra illa ab eo Corax denominata est, mater autem eius, cui Arethusa nomẽ, hoc uidens dolore percita in uicinum petræ fontem se proiiciens enecta est, & sic de se nomen fonti dedit, & sic sunt duo fontes Arethusa uocati. Solinus aũt ubi de mirabilibus mundi, tertiũ addit asserens apud Thebas fontem esse, cui etiã Arethusa nomen, sed apud quas Thebas nõ dicit.

a *Fabulam Ouidius describit libro quinto. Fontis autem mentio etiam apud Diodorum Siculum fit libro sexto de gestis antiquis.*

b Γὰρ κάρκινος πέτρη, ἐπὶ τε κρήνη ἀρεθόσης. *Homerus Odyss. N. super quem locũ Cõmentat. additq; quatuor esse Arethusas, primam Syracusis, secundam Smyrnæ, tertiam in Chalcide, quartã in Ithaca.*

Cap. XIX.

De Acheloo flumine Oceani xi. filio, qui genuit Syrenas.

a AChelous fluuius, ut dicit Paulus, filius fuit Oceani & terrę. Seruius dicit eius matrem esse Tethyem, Theodontius eum Solis & terræ filiũ uocat. Homerus in Iliad. non tantum Acheloum, sed omnes fluuios dicit Oceani filios, sic aiens, Neq; profundissimi magna potentia Oceani, à quo omnes fluuii & totum mare, & omnes putei longe fluũt. Terram autem fluuiorum matrem esse per Virgilii carmen in Georg. comprehendi potest, dum dicit, Iamq; demũ mirans genetricis & humida regna, Speluncisq; lacus clausos lucosq; sonantes Ibat, & integenti motu stupefactus aquarum. Omnia sub magna labentia flumina terra Spectabat, &c. Cum ergo in uentre terræ ante ortum consistant flumina, & eius ex uentre effluant bene terra mater dicitur fluuiorum. Quod autem dicebat Theodontius ratione non caret. Volunt enim Physici à tractu solis nonnullas aquas in terræ cauernas deduci per humiditatem uaporum solis calorem sequentium, qui in frigidis terræ uisceribus euaporãtes in aquam uertuntur, quę per occultos meatus in superficiem ueniens, erumpit in fontem, & quandoq; fluuium conficit. Quod autem de origine huius dictũ est, de reliquis etiam intelligatur necesse est, ne oporteat replicare quotiens de flumine aliquo sermo fiet.

Lib. 9. Meta. ret. Is aũt fluuius, ut ait Ouid. gemino cornu olim erat insignis tandẽ ob petitã Deianirã Cœnei regis Calidoniæ filiã in cõiugiũ Herculi desponsatã, cũ eo in certamen deuenit, & cũ sese in uarias transformasset figuras, ad ultimũ uictus & spe cõiugii, & uno cornu priuatus est. Primum q; præterea Lactantius & Seruius dicunt hunc fuisse, qui uinũ poculis miscuerit, quod etiam testatur Virg. Pocula q; inuentis Acheloia miscuit uuis. Eum q; Sycenarum patrem esse uoluerunt. Quid per hoc sentiendum sit exquirentes sciendũ Acheloum fluuium è Pyndo mõte fluere, ut scribit Plinius, & ut Vibius sequester de fluminibus asserit, primus fuit, qui terrã erupit, & ut idẽ Plin. ait, Acarnaniã ab Atholia diuidit,

& per

& per fines Perrhœbiorũ effluens in Maliacũ ſinum effunditur oſtio obiectas habens inſulas Thynnidas, ex quibus aſſiduo terræ inuectu cõtinenti quaſdã iunxit. Certamen eius & Herculis, ubi eiuſdem labores in ſequentibus ſcribemus, ut dabitur, expo nemus. Vinũ aũt poculis miſcuiſſe, nil aliud intelleximus ueteres puto, niſi quia primo pe nes eum in Græcia uineæ plantatæ ſunt, quæ in uſu ante non erant, & ſic ex eo loco pri mo uinum propinatum eſt, de Sirenis aũt dicetur in proximo.

Iliad 21. ἀλλ' οὐκ ἔστι λιὴ κρονίωνι μάχεσθαι πρὸς οὔτε κρείων ἀχελώιος ἰσοφαρίξῃ, οὐδὲ βαθυ ῥέιτροο μέγα σθένος ὠκεανοιο, ἐξ οὗ περ πάντες ποταμοὶ καὶ πᾶσα θάλασσα, καὶ πᾶσαι κρῆναι, καὶ φρέατα μακρὰ νάουσι. *Pindarus fabulæ addit, Acheloum poſtea Amaltheæ cornu Her culi dediſſe, & ita ſuum recepiſſe, Comment. Iliad. lib. 21 uide. Fabulam exponit Diodorus Siculus, lib. 5.*

De Sirenis filiabus Acheloi. Cap XX.

Sirenas tres fuiſſe Seruius & Fulgentius aſſerunt, & Acheloi atq; Calliopes muſæ filias, cantantesq; dicũt alteram uoce, alteram cithara, & tibiis tertiã. Leontius uero illas dicit fuiſſe quatuor ſic nũcupatas, Aglaopheme, Thelxi epía, Piſinoe, & Ligía, easq; filias Acheloi & Terpſichores muſę, quartã tym pano canere ſuperaddẽs. Has dicit Ouidius ſocias fuiſſe Proſerpinę, eamq; raptam diu quæſiſſe, quam cum non reperiſſent, in marina monſtra fuiſſe conuerſas, ota uirginum habentia, & corpus ad umbelicum uſq; fœmineum, abinde infra piſces exiſtẽtia, quos alatos Albericus dicit, & eis gallinaceos pedes addit, & retenta modulatio nis doctrina, qua ante mutationem utebantur, dulciſſimam canunt melodiã. Eas præte rea dicit Seruius iuxta Pelorum Siciliæ promontorium primo, deinde ad Capream inſu lam ſeceſſiſſe. Plinius uero dicit Neapolim Calchidenſium, & ipſam Parthenopem à tu mulo Sirenis appellatam, & ſic iam quinq; Sirenas habemus. Deinde paulo poſt dicit idem Plinius Nuceria Surentum cum promontorio Mineruæ Sirenum quondam &c. Ariſtoteles autem ubi de mirabiliũ auditu dicit, in extremo Italiæ ubi Pelorus ſciſſus ab Apẽnino iter Tyrrheno mari in Adriaticũ præbet, Sirenicas aiunt inſulas reſidere, eiſdem ibidem ſacrum conſiſtere templum, in quo plurimum ab indigenis ſacrificiis honoran tur, quę cum tres ſint, non abſurdum eſt nominum meminiſſe. Vna ex eis igitur Parthe nopeia appellatur, ſecunda Leucoſia, tertia Ligia nuncupat. Hæc ille. Has autem inſuper aiunt ſui cantus dulcedine nautas in ſomnum trahere, ſopitos mergere, merſos ultimo demorare. quamobrem in pratis inter occiſorum oſſa illas pingebant ueteres, & nõnulli mortuas dicunt dolore, quod à ſe Vlyſſem prætereuntem trahere nequiuerunt, ut in O dyſſea deſcribit Homerus. Hæc de illis legiſſe memini, in quibus quid fingẽtes ſenſerint aduertendum eſt. Palefatus ante alios in libro incredibilium ſcribit has meretrices fuiſſe ſolitas decipere nauigantes. Et Leontius aſſerit ueuſtiſſima haberi fama apud Aetolos prima Græcorum fuiſſe meretricia, & tantum lenocinio facunde ualuiſſe, ut ferè omnẽ Achaiam in ſuam uertiſſent prædam. & ex hoc arbitrati fabulæ originis Sirenarum lo cum fuiſſe conceſſum. Et ſic ille Aetoliæ fluuius patet eſt dictus, eo quod eum penes pri ma ſua ſceleſta cœpere ſeruitia. Et ut intelligamus per labentem fluuiũ pattem, laſciuiã effluentem concupiſcentiam meretricum, quibus ob blandam ferè omnium facundiã Calliope, id eſt bona ſonoritas mater aſcribitur. Demũ prima uocatur Partheno pęia à partheno, quod eſt uirgo. Conſueuere quidem meretrices doctæ uolentes exteros irretire uirginum ſeu pudicarum matronarum mores fingere, oculos ſcilicet in terram deiicere, uerba pauca facere, erubeſcere, tactum fugere, petulcis etiam geſticulationibus ludere, & huiuſmodi, ut ex his arbitrentur inſipidi hoſtem honeſtatis hoſpitẽ eſſe, & incognitum appetant, quod erat cognitum fugiendum. Secunda dicitur Leucoſia, à leucos, quod eſt album. Ex quo ſumendum reor oris formoſitatem, & corporis decentiam atq; ueſtium & ornamentorum ſplendidam apparentiam, quibus comptę incedunt illecebres. Nam ſi deſintiſta, cum ab ignaris per exteriora iudicentur intrinſeca, non facile deueniet ad in

Lib. 5. Meta.

λιγεῖα à sonoritate dicitur

tentum, cum de sui natura turpes uilipendãtur & pauperes. Tertia dicitur Ligia ab iligi, quod est circulus, seu gyrum, ex quo insipientis captiuitas assumenda, quæ adeo irretitos tenet astrictos, ut etiam si nouerint scelestissimas esse quas amant, nequeant uolentes uincla dissoluere. Harum autem cantus uoce, fidibus, & tibiis quid aliud putandi sunt, nisi melli flua uerba, gemitus, blanditiæ, risusq; lasciui, & petulantiæ, quibus carcerati nautæ, id est exterriti trahuntur in somnum à talibus, ideſt in sui obliuionem seipsos spe stolida decipiẽtes, donec his ligurien sibus mercimonia omnia, facultates & nauigia de derint, & sic demersi non in mare, sed in sterquilinio obscœnæ libidinis deuorentur ab his marinis, immo infernalibus monstris, quæ eis nudatis atq; repulsis, in pratis, ideſt in deliciis, ossibus miserorũ, ideſt exinanitis memoriis nudatorum insident, seu eosdem in fami seruitute premũt. Ab umbilico autem infra ideo pisces esse dixere, ut cognoscamus ad decorem eo usq; uirgineum corpus, ideſt pulchrum atq; decens mulieribus esse con cessum, ut appareat homo. in umbilico autem omnem libidinosam mulierum concu piscentiam esse credunt, cui soli quod corpori deorsum restat deseruit, ex quo non absur de piscibus similantur, qui animalia sunt lubrica & facile in aquis huc illuc discurrẽtia, sic & meretrices cernimus in coitum discurrere uariorũ, quod per alas etiam designatur. Eas autem habere gallinaceos pedes ideo uoluere, quia prodige & incõsiderate credenti um eis dispergant substantias. Socias autem has fuisse Proserpinę ideo fictum puto, quia Proserpina Sicula abundãtia rerum sumenda sit, ex qua ut plurimum libidinis pruritus subsequitur, & ciborum ociorum q; diuitię ministrantur. Hæc autem dum subtrahitur, ut fit remanente ob consuetudinem appetitu, dum perquiritur nec inuenitur, & ob pe nuriam appetitus acuitur, sicut à multis in lupanar usq; quæratur. Dicunt insuper has in colere insulas & littoralia loca, quod ideo dictum est, quia sic fit. Nequeunt enim huius modi fœminæ ubi cognitæ sunt, aucupium facere, & ideo hæ ex proposito incolunt lo ca, ad quæ crebro forenses adueniant, ut illos possint incognitæ laqueare. De his quidem Sirenis deo plenus Isaias dicit, Sirenæ & dæmonia saltabant in Babylonia, quod forsan æuo nostro in noua Babylone cõtigisse uidimus. Sunt autẽ Sirenæ dictæ à siron, quod est tractus. trahunt enim, ut præmonstratum est.

Did. in Od. κατὰ μὲν τοὺς πολλοὺς, inquit, Ἀχελώου καὶ στερόπης τῆς πορθάονος αἱ σειρῆνες, καὶ ἐνίας δὲ Ἀχελώου καὶ τερψι χώρης μίας τῶν μουσῶν, ἑλόμεναι δὲ παρθενίαν, ἐμισήθησαν ὑπὸ ἀφροδίτης, καὶ ἔχουσαι πτερὰ, ἀπέπτησαν εἰς τὸ τυρρηνικὸν κλίμα, καὶ νῆσον κατέχουσαν ἀνθέμουσαν, ὀνομαζομένην, ὀνόματα δὲ αὐτῶν ἀγλαοφήμη, θελξιέπεια, πεισινόη καὶ λιγεῖα. Odyss. M.

De Inacho fluuio. 12. filio Oceani qui genuit Ioné, Phoroneũ, & Phlegeũ. Ca. XXI.

Mem. huius Diodor. li. 6.

INachus Achaię grandis est fluuius, irrigans, ut ait Põponius, Argolicos cã pos. Hic ut cęteri, Oceani & terræ dicitur filius, pro quo sentiatur, uoluntue teres de Inacho rege Sycioniorũ, à quo denominatus est, qui ut Eusebius ait, regnauit, regnante apud assyrios Balameo seu Xerxe circa annos mundi iii. Mil. ccc. xlvii. qua tempestate Iacob natus est.

De Ione Inachi filia & matre Epaphi. Cap. XXII.

IO, ut dicit Ouidius, filia fuit Inachi, ex qua talem recitat fabulam, quod cum esset formosissima uirgo à Ioue dilecta est, qui illam à paternis undis redeuntem atq; iam fugientem, orantem q;, tenebris superinductis detinuit, & oppressit, & cum Iuno ex alto uidisset tenebras, suspicata de scẽdit in terras, & tenebras soluit. Quod Iuppiter uidẽs, ne pateret crimẽ, puellam transformauit in uaccam, eam q; laudanti atq; deposcenti Iunoni ægre dono concessit, quæ ilico Argo filio Aristidis, cui centum erant oculi bini & bini dormientes uicissim, seruandam tradidit. cui compatiens Iuppiter misit Mercurium, ut illam custo dia liberaret, qui pastoris sumpta forma Argo iunctus est. cui dum redderet fistulæ ta tionem, eum tetigit caduceo, & in profundissimum somnum omnes unà oculos eius astrinxit, & indę dormiẽtem gladio interemit. Quod uidens Iuno Argi oculos sumens illos

illos caudæ pauonis auis suæ apposuit, & uaccæ immisit œstrum, quo infestata cursum rapuit, & peragratis locis plurimis non ante destitit, quàm ad Aegyptios perueniret, ubi quieuit, & prece Iouis à Iunone eidem forma pristina restituta est, & ut uolunt plurimi, Ioui peperit Epaphum, misitq; Api nepoti suo, & ex Ione ab Aegyptiis Isis dicta est. Cuius fabulæ duplicem esse sensum puto, naturalem scilicet & historiographum, quorum talem naturalem existimo, ut hic iuxta Macrobii sententiã pro sole Iuppiter accipiendus sit, qui sol Inachi fluuii filiam amat, id est, humani seminis uitalem humiditatem, ut in eam agat, fiatq; quod ait Aristoteles, homo hominem generat & sol. quam quidem humiditatem Inachi iuxta fictionem filiam, tunc tenebris circundat, cũ in utero matris suo opere conceptum fœtum auget, & conseruat, quas quidem tenebras tunc Iuno, id est, luna, ad quam spectat meatus ampliare corporum, resoluit, quũ inuocata more ueteri, eo quod dea parturientium haberetur, illum iam maturum deducit in lucem, quẽ iam sol in uaccam transformauerat, id est, ex humiditate humani seminis concreta animal fecerat. & ideo in uaccam trãsformatus dicitur homo, quia uti uacca laboriosum & fructuosum sit animal, sic & homo. qui quidẽ uti ad uolatum auis, sic & ipse nascitur ad laborem, quorum autem fructuosus sit labor, deus ipse cognouit. Demum hic iam natus Argo seruandus committitur, id est, rationi, cui profecto multa sunt lumina semper, & in salutem nostram uigilantia. Sanè Mercurius, id est, blanda carnis astutia, caduceo, id est, suasionibus pessimis, in somnum rationem deducit, atq; interimit, eaq; superata atq; deiecta Iuno, id est, regnorum, præeminentiarum, atq; diuitiarum cõcupiscentia, uaccæ, id est, humano appetitui summittit œstrum, id est sollicitudinis acquirendi stimulũ. Hinc miseri cursum rapimus, uagamur & circumagimur fluctuãtes, quietem eis in rebus quærentes, in quibus ne dum sit quies, sed continuus labor ineat talis, ut anxios nos ad ultimum deducat in Aegyptum, id est, in tenebras exteriores, ubi fletus & stridor dentiũ. & ni nobis diuino munere suffragium præstetur, Isis efficimur, id est, terra. sic enim Isis interpretatur, & à cunctis tanquam res uilis atq; deiecta calcamur. Et hæc quantum ad naturalem & mysticum sensum dicta sint. Ad historialem autem uidentur sufficere quæ supra de Iside Promethei filia dicta sunt, si hanc potius quàm illam Aegyptiam Isidem esse uelimus. Theodontius uero & Leontius apertissime negant Ionem hanc in Aegyptum transfretasse, aut unquam Isis habuisse nomen, quinimmo dicit alter eorum eam apud Ionas regnasse, eosq; de suo nomine nuncupasse. Quibus etsi multũ Ouidii obstet auctoritas, multum tamen fidei affert inconuenientia temporũ. Eusebio enim teste in libro temporum Inachus apud Argos regnauit circa annos mundi. iii. M. ccc. xlvii. eumq; annis quinquaginta regnasse dicit Eusebius idem, infra quod tempus Ionem natam necesse est. Potuit hac tempestate Iouem ætheris filiũ esse, ex quo & Niobe Phoronei filia natum Apin non Epaphum. Reliqui uero Ioues diu fuere post istum, ex quibus secundus Isidi Promethei filiæ cõtemporaneus est. Nam regnante Argiuis Phorbante Isis ipsa Promethei filia floruit ætate, & eadem tempestate constat Argum fuisse cuncta cernentem. Inde idem Eusebius in eodem libro anno mundi. iii. M. dc. xlvii. regnãte Cecrope Athenis dicit Ionem Inachi fuisse filiam, eidemq; Iouem immixtum, & eam anno Cecropis quadragesimotertio in Aegyptum transfretasse. Subsequenter adhuc Eusebius in eodem libro, dicit anno mundi. iii. M. dc. xxix. Danaum Argiuorum regem fuisse, & eius filiam Hypermestram eandem Isidem seu Ionem esse. Postremo in eodem uolumine asserit anno mundi. iii. M. dcc. lxxxiii. regnante Lynceo Argis, & Athenis Pandione Hypermestram, quam Isidem uocauere, fuisse. Quod quidem tempus satis competit Ioui Cretensi, qui Iuppiter tertius fuit. Quibus tam diuersis historiographorum opinionibus ferè stupefactus, quid teneam de hac Iside nescio. Hoc tamen scio, quia temporis conformitas Isidis Promethei cum Ione, & historia, quæ si non uera est, uero tamen similis est, me magis quàm ad aliquam aliarum trahit. Sanè, ut ad aliqua circa allegoriam huius Ionis per alios dictam reuertar, aliis omissis dicunt hanc Ioui in uaccam fingi mutatam, quia in

a naui cuius erat insigne uacca, in Aegyptum transfretasset. Quæ postmodum diu, ut dicit Fulgentius, ab Aegyptiis in summa reuerẽtia habita est, & ibi literas Aegyptiis tradidisse, qui primo signis loco literarum utebantur, eosq; tetræ docuisse culturã, & ut placet Martiano, lini usum sementemq; primam ibidem adinuenisse, atque seri fecisse, & multa eis etiã cõmoda demõstrasse fertur. Esto Augustinus in libro de ciuitate dei, dicat quosdam scribere eam de Aethiopia in Aegyptum uenisse reginam. Præterea eam Api nepoti suo, qui post eam, & aliqui ante eam dicũt, in Aegyptũ etiã transfretauit, nupsisse. Euse. uero eã cuidã nupsisse Telegono scribit, & ex quocũq; habuerit seu ex Ioue, seu ex Api uel Telegono, Epaphũ filiũ peperisse uolunt. hæc insuper propter cõcessa cõmoda doctrinis suis dea Aegyptiis ab omnibus habita est, & dum uiueret omni diuino cultu honorata, & post mortem, ut ait Augustinus ubi supra, adeo fuit illis grata, ut capitali crimine reus fieret, si quis eam fuisse hominem diceret.

a *Et hinc Bosphorus dictus est, quod siue ipsa Io, bos erat, siue nauis insigne id fuit: per cum locũ trãsfretauit. Alij dicunt, inter quos Ephorus est, Io à Phœnicib. raptũ, & in Aegyptũ asportatũ esse. procedũt à rege Aegyptiorum bouem transmissum Inacho, qui quo loco mare transuectus est, nomen ei de Bosphori dedit. Fuerũt aũt duo Bosphori, alter Thracius, alter Cymmerius: quidã omnes angustos maris transitus βοσπόρους uocari aiunt. Vide Comment. Apol. in Argon. lib. 2*

De Phoroneo Inachi filio, qui genuit Aegyaleum & Nioben. Cap. XXIII

a PHoroneus, ut Euseb. in libro temporũ scribit, filius fuit Inachi, & secũdus apud Argos tenuit regnũ, Belocho regnante Assyriis & Sycioniis Leucippo. Fuit quippe homo insignis inductria, & sapientia cõspicuus, cuius tẽpore primo legũ & iudiciorũ in quo scilicet iura petentibus teddunt, denominari. Cuius præterea filios Aegyaleũ atq; Niobẽ fuisse dicit Euseb. Asserit insuper Lactant. hunc primum Iunoni sacrificasse.

a *Ab hoc puto Oui. Iô uocauit Phoronida. Nec superũ rector mala tãta Phoronidos ultra Ferre pot.*

De Aegyaleo Phoronei filio. Cap. XXIIII

a AEgyaleus, ut testatur Euseb. Phoronei fuit filius. Huic Apis, quẽ Phoronei filiũ quidam dicunt (quod etiã idem uelle uidetur Euseb. dato dicat eũ ex Niobe filia Phoronei Iouis filium ptimum, ex mortali fœmina susceptum) postquàm Argis regnasset, in Aegyptũ transiens Achaiæ regnũ reliquit, sed cui imperauerit regioni nõ dicit. Eusebiũ autem in se discordantem de Api, quem & Iouis & Phoronei dicit filium, ut uidetur scripsisse uideatur, est possibile duos fuisse quibus nomen idem, quorum alter Iouis, alter Phoronei fuit filius, & sic identitas nominis ueritatem historię intricauit. Quod autẽ duo fuerint, per Eusebium apparet, quorum unus, ut ipse ait, Scyciorũ rex fuit, circa annos mundi. iii. M. cc. xxix. Alter uero apud Aegyptios deificatus est anno mundi. iii. M. cccc. lvii. & huncidem dicit Eusebius regem Argiuorum fuisse anno mundi. iii. M. cccc. lvii. & cũ Aegyaleum fratrem suum regem feciſſet Achaię, ad Aegyptum nauigasse.

b præterea idem Eusebius scribit anno mũdi. iii. M. cccc. xiii. Iouem Niobi filiæ Phoronei immixtum, & ex eo concubitu natum Apim, quem postea Serapim Aegyptii uocauere. Deus tei huius uideat ueritatem, ego quidem has intricationes non intelligo, nedum explicare queam.

a *Alij Aegyalium Inachi filium ex Melia Oceanitide faciunt, & ab eo Aegyaleam dictam fuisse, quæ postea Peloponnesus à Pelope uocata est. Comment. in I. Iliad.*

b *Eusebius & Spartum quendam numerat inter Phoronei libros, à quo Spartam conditam esse dicit.*

De Niobe filia Phoronei, quæ peperit Apim. Cap. XXV

NIobe, ut Eusebio placet, fuit filia Phoronei, esto Geruasius Tileberiensis in libro ociorum imperialium asserat, hanc matrem Phoronei non filiã, quod quidem non est impossibile idem nomen matri & filiæ fuisse. Cum hac autem dicit Eusebius, & post eum Lactantius, immixtum Iouem, cũ ante mortalium nulli fuisset immixtus, & ex ea suscepisse Apim, qui post Phoroneum

oneum regnauit Argiuis, & ab Aegyptiis postmodum Serapis dictus est.

De Phegeo Inachi fluminis filio. Cap. XXVI

PHegeus, si Augustino credimus, Inachi fuit filius, qui dum adhuc iuuenculus moreretur, ad eius tumulum templum constructum est & sacra ordinata, ut & tanquã deus etiam coleretur. Primus quidem sacella diis instituerat, & honores diuinos impenderat, docuerat́q; regni sui rudes homines tempora per menses & annos distingere. Quibus meritis à suis deus habitus est.

De Peneo flumine. xii. Oceani filio, qui genuit Cyrenem & Daphnem. Cap. XXVII

PEneus Thessaliæ fluuius est, æque Oceani, sicuti & reliqui, filius, celebris quidem Poëtarum carminibus, & historiographorum literis, cui duæ fuere filiæ, Cyrene & Daphne.

Penei descriptio est apud Ouidium libro primo, quo loco & reliqui Thessaliæ fluuij numerantur. Fluuios & nymphas Oceani ac Thethyos liberos numerat Hesiodus in Theogon.

De Cyrene Penei filia, quæ peperit Aristeum & fratres. Cap. XXVIII

CYrene teste Virgilio filia fuit Penei fluminis, dicit enim, Cyrene soror ipse tibi tua maxima cura Tristis Aristeus Penei genitoris ad undam, &c. Hanc dicit Iustinus ab Apolline raptam, & ei Aristeum & fratres peperisse. Huius autem quæ secũdum ueritatem Penei regis apud Peneum regnantis fuit filia, & fabula & historia plenè habetur in præcedentibus, ubi de Aristeo dictum est.

Comment. Apol. negat hanc Penei filiam esse, sed tamen cuius sit, non subdit. Pherecydes ait iussu Apollinis à cygnis in Libyam deportatam esse. Mnaseas uero ipsam sua sponte in Libyam abijsse dicit. Acesior tradit Eurypilo imperante Libyæ, ab Apolline eò transportatam esse Cyrenem. Et quum tota ea regio à leone uastaretur, proposuisse præmij loco regnum Eurypilum, si quis illum interfecisset: quod cum nemo auderet, Cyrenem præstitisse, & ita regnum consecutum esse. Peperisse autem ex Apolline filios duos à Philarcho, & quibusdam alijs dicitur, Aristeum & Autuchum, & hunc quidem Libyæ præfuisse, Aristeum autem inde digressum in Ceo uenisse, ibi rationem mellis & oleæ inuenisse, & ibi inopia frumenti ex æstu nimio & ariditate facta dicitur ea fecisse & impetrasse, quæ de Etesijs alibi annotauimus. Sed nullus propémodum Græcorum autor est, qui cum altero consentiat, usqueadeò suum cuiq; placet.

De Daphne Penei filia. Cap. XXIX

DAphnem Penei fluminis fuisse filiam uulgatissima fama est, & ferè deliræ iam aniculæ eam & speciosissimam uirginem, & à Phœbo dilectam nouere, eaḿq; dum fugeret, miseratione deorum in laurum fuisse conuersam, & inde ab Apolline ad suas citharas & pharetras ornandas assumptam. Qua fabula, ni fallor, non naturalis pro Daphne quidem humiditas, quæ circa Penei ripam ex ipso Peneo procedit, sumenda est, quam ideo Apollinem dixere diligere, eo quod illam feruore radiorum suorum in sublime trahat, eaḿq; nonnunquam resoluit in aërem. & ob id humiditas ut natura fit, quia unaquæq; res fugit & tenuit id, per quod de esse ad non esse trahitur, sese ad intrinseca terræ trahit. ibi autem cum eam in altum trahere nequeat Apollo, agit in eam, & cum abundet regio illa seminelaurorum, elicit lauros, & sic Daphne, id est, humiditas Penei filia in laurum uersa uidetur. Sed ratio uidenda est cur huius frondes suis citharis & pharetris dicarit Apollo, quæ potest esse talis, Mos Græcorum uetustissimus fuit, secundum qualitates agonum, quos uarios in suis solennitatibus peragebant, inter alia munera sertis frondium honorare uictores. & cum inter cæteros tanquam dignior Pythius celebraretur agon, qui in memoriam superati Pythonis ab Apolline cura solertiori fieret, uictori eiusdem laureum decernebatur serrum. æquo modo Poëtis his potissime, qui heroico carmine gesta maiorum perpetuæ commendabant memoriæ, uidebatur enim hos non posse sine Apollinis facundia tam sublimes uersus componere. & sicuti per pharetram Apollinis pugiles

& athletas designati uolebant, sic per citharam demonstrari Poëtas, & hinc tractũ Apollinis citharas & phatettas ornari lauro. Qui mos postmodum cum uniuersali rerum gloria ad Romanos delatus est, tantæq; apud eos fuit existimationis, ut nisi quibus decerneretur triumphus, decerneretur & laurea, Poëtis exceptis, qui superato laudabili labore, meriti uiderentur. Quod uir inclytus Franciscus Petrarcha, cui iam pridem fuit honor iste delatus, in epistolis testatur dicens, Florea uirginibus sunt laurea serta Poëtis, Cæsaribusq; simul, parq; est ea gloria utrisq;. Nec erat decernere cuiquam lauream uulgatæ autoritatis, senatus solius fuit ista potestas, quam sibi postea ut reliqua subripuere principes. Quæ autem ratio tam exquisiti moris inuentores mouerit, non latet. Dicunt enim Isidorus & Rabanus, quod laurus à uerbo laudis dicta sit, cum prisco tempore laudus uocaretur, & inde quia uictores, per quos & seruabatur & augebatur respublica, & Poëtæ per quos horum merita miris extollebantur laudibus, frondiũ laudem significantiũ serto ornabantur. Viret præterea arbor hæc perpetuo, ut ostendatur per eius uiriditatem benemeritorum perpetuo uirere famam. & quoniam sola non fulminetur, sic talium gloriæ uiriditatem ab inuidiæ fulmine lędi non posse. Sacra insuper hæc arbor Apollini ideo est, eo quod occultam quandam diuinationis uideatur habere uirtutem. Nam aiunt siquis huius frondes capiti dormientis supponat, eum uera uisurum somnia, & ideo Apollini divinationis deo dicata est.

a *Fabulam describit Ouidius libro primo Metamorph. Cæterum Comment. Home. in 1. Iliad. non Peneum, sed Ladonem uocat patrem Daphnes.*

b *Libuit huc adscribere de lauro Plinij uerba, quoniam elegantia sunt, libro decimoquinto, Cap. trigesimo. Ipsa Laurus pacifera, ut quam prætendi etiam inter armatos hostes quietis sit indicium, Romanis præcipue lætitiæ, uictoriarumq; nuncia additur literis, & militum lanceis pilisq;. Fasces imperatorum decorat: ex his in gremio Iouis Opt. Max. deponitur, quoties lætitiam uictoria nouam attulit. Idq; non quia perpetuò uiret, nec quia pacifera, præferenda ei utroq; olea, sed quia spectatissima in monte Parnaso, ideoq; etiam grata Apollini, assuetis eò dona mittere iam & regibus Romanis, teste L. Bruto. Hæc ille, & paulo post, Laurus, inquit, quidem manifesto abdicat ignes crepitu & quadam destinatione, intereaneorum etiam uitia & neruorum ligno torquente: Tiberium principem tonante cælo consternari ea solitum ferunt contra fulminum metus. Plura uide loco citato. Nam illa non inepte uidebantur huc adduci ad lauri dignitatem intelligendam.*

De Nilo flumine. xiiii. Oceani filio, qui genuit Mineruam, Herculem, Dionysium, Mercurium, & Vulcanum. Cap. XXX

NIlus fluuius est meridionalis Aegyptum ab Aethiopia separans Oceani & tetræ filius. Huic secundum quosdam latine nomen est Melo, eumq; nostri theologi in sacris libris appellari Geon dicunt. de hoc multa & mirabilia referuntur. Cõposuit enim ex eo libellum Aristoteles, & Seneca philosophus ubi de quæstionibus naturalibus multa dixit, & post eum Luca. sic & ego ubi de montibus & fluminibus, de quo quoniam hic præter simplex nomen non ponitur, siquis amplius uidere desiderat, prædictorum uolumina quærat, nos autem de filiis eidem attributis prosequamur.

De Minerua Nili filia. Cap. XXXI

Lib. 3 MInerua alia à superioribus, ut dicit Tullius de naturis Deorũ, filia fuit Nili, eamq; ut ipse idem testatur, Aegyptii Saitem colunt. credo ego hanc prudentia & artificio insignem fuisse mulierem, ideo Nili filiam dictam, quia penes eum forte gessit imperium.

De Hercule Nili filio. Cap. XXXII

HErcules à superioribus aliis, ut placet Tullio, Nili fuit filius. Hunc autẽ literas Phytagiis conscripsisse, eumq; dicit Theodontius, qui cum Antæo luctam egit, quem arbitror illustrem aliquem fuisse uirum Nili accolam, & inde ideo illi filium attributum.

Et hunc puto esse quem Iosephus ait neptem Abrahæ uxorem duxisse, de quo infra lib. 15

De Dionysio Nili filio. Cap. XXXIII

Dionys

Dionysius, ut dicit Cicero, Nili filius fuit, non tamen idem cum reliquis, cum dicat eum Nysam interemisse. quæ autem hæc fuerit Nysa, ego non repperi, sunt tamen qui uelint hunc eum esse Dionysium, qui aduersus Indos habuit bellum, & à Perseo superatus & occisus est. Hunc præterea nonnulli putant eum esse, qui cum Antæo pugnauit, & ob uictoriam habitam Herculis meruisse cognomen.

Fortassis ea est de qua Diodorus libro quarto, & in cuius antro educatus est, & ab ea etiam & Iouis nomen habet Dionysius, ea fuit Aristhei filia.

De Mercurio quarto Nili filio, qui genuit Mercurium quintum & Daphnim. Cap. XXXIIII

Mercurius à superioribus quartus Nili fuit filius, ut legitur apud Tullium de natura Deorum. Hunc dicit Theodontius Hermetem Trismegistum fuisse, pium quidem hominem & plurimis imbutum doctrinis, & tanquam gentilis homo de uero deo mirabiliter bene sensit eo in libro, quem de idolo ad Asclepium scripsit. hic apud Aegyptios in maxima ueneratione fuit, adeò ut apud eos nephas fuerit ipsum proprio nomine nuncupare. Credo ob reuerentiam numinis, ne forte inter nominando de eius humanitate & mortalitate sermo contingeret, & sic uideretur deitati eiusdem in aliquo derogari. Nili autem filius dictus est ad extollendam fluminis & eius gloriam, uolentes eum insuper quosdam seu genitos, seu attributos habuisse filios.

De Daphni Mercurii quarto filio. Cap. XXXV

Daphnis, ut Seruius asserit, filius fuit Mercurii, utrũ huius, an potius alterius ignoro. Ego autem quoniam sub hoc appositum comperi, sic apposui. Fuit quidem iuuenis forma speciosissimus, & ut aiunt, primus in syluis pastor. *De hoc supra*

De Mercurio quinto filio Mercurii quarti, qui genuit Noracem. Cap. XXXVI

Mercurius qui à primo quintus est, ut dicit Theodontius, Mercurii filii Nili fuit filius, & cum à patre Cath fuerit nominatus, ob insignem eius & artificiosam scientiam, meruit cognominari Mercurius atque coli. Huic enim cæterorũ Mercuriorũ ascribuntur insignia, ac insuper à Theodon. gallus illius apponitur cingulo. Qui dicit eum, cum illi uideretur à fama proauique atque patris locum præripi, in extremum occiduum abisse, & ibi in maxima occidentalium existimatione fuisse. & cum illos multa docuisset ad mercimonia spectantia, & mensuras & pondera mercatorum, deum ab eis nuncupatum fuisse, cuius nominis interpretatio à præclaro uiro Francisco Petrarcha facta optime conuenit cum titulo deitatis. Dicit enim in libro inuectiuarum in medicum sic, Vnde & Mercurium, quem sermonis deum uocant, inde dictum uolunt, quod mercatorum Kyrius, hoc est, dominus esse uideatur. Hæc ille. Gallum autem illi addidisse, ut omittamus reliqua, ut nocturnam mercatorum solertiam designaret, qua eo tempore potissime utuntur in componendis mercimoniis, & in reuidendis rationibus, & in itinetibus peragendis, & huiusmodi. Hunc eundem Trophonium, id est, conuersibilem appellant, quod aptissime mercatorum est, se scilicet ad mores quarumcunque nationum, ad quas uadunt uertere, & negocia sua omnia quadam astuta sermonis circumuolutione peragere, & ingenio & sagacitate tractare. Et quoniam ad occiduos abierit, ab Aegyptiis & Græcis eum abiisse sub terras fictum est. De hoc Iulius Celsus in libro belli Gallici à Cæsare confecti dicit sic, Hũc Galli maxime colunt, & multarum inuentorem artium uolũt, & uiarum atq; itinerum ducem dicunt, & ad quæstum pecuniæ & mercaturas habere uim maximam arbitrantur. Cicero autem ubi de naturis deorum hunc Mercurium, qui Triphon appellatus est, a filium dicit fuisse Valentis & Coronidis. Leontius autem addit, dicens eum uterinum fratrem fuisse Aesculapii medici fulminati, & ob dolorem fraternæ mortis ad occiduos secessisse. Eusebius uero in libro temporum cum Theodontio concordat, dicens eum fuisse filium Trismegisti, & regnante Argis Steleno floruisse.

4 *Videtur hic Bocatius ordinem confudisse, nam sic Ciceronis uerba habent, Mercurius unus Cælo patre, Die matre natus, alter Valentis & Phoronidis filius, is qui sub terris habetur, idē Trophonius. Tertius Ioue tertio natus & Maia, ex quo & Penelopa Pana natum ferunt. Quartus Hilo patre, quem Aegyptij nefas habent nominare. Quintus quem colunt Pheneatæ, qui Argum dicitur interemisse, ob eamq; causam Aegypto præfuisse, atq; Aegyptijs leges & literas tradidisse. Hūc Aegyptij Thoyth appellant, eodemq; nomine anni primus mensis apud eos uocatur. Lib. 3. de natura Deorum.*

De Norace Mercurii quinti filio. Cap. XXXVII

Cap. 9 NOrax, ut dicit Theodontius, filius fuit Mercurii quinti ex Oschyra nympha Pyrrhenei filia. Quod etiam testari uidetur Solinus ubi de mirabilibus mundi, qui æque cum Theodontio dicit hunc Noracem à Tharsalo Hispaniæ oppido uenisse Satadiniam, ubi cum Sardus Herculis filius uniuersam insulam ex suo nomine dixisset Sardiniam, ipse oppido constructo de suo nomine nuncupauit.

De Vulcano Nili filio, qui genuit Aethiopem & Solem. Cap. XXXVIII

VVlcanus, non is qui præfuit Lemno, sed alter, ut Cicero de naturis Deorum scribit, filius fuit Nili. Hunc Opam Aegyptii appellant, eumq; esse custodem Aegypti uolunt. & cum nil aliud de eo legerim, credo eum aliquem insignem fuisse uirum circa fabrefactiones, & architectonicam, & secus Nilum imperium habuisse, & ob id Nilo in filium attributum.

De Aethiope Vulcani filio. Cap. XXXIX

Cap. 36. lib. 6 AEthiops, ut Plinio placet in libro de historia naturali, filius fuit Vulcani, & ut idē ipse ait, cum omnis gens eius regionis, quæ postea Aethiopia dicta est, appellaretur Aethertia, & deinde Athlantia, postremo ab isto Aethiope Aethiopia nuncupata est, non paruum equidem argumentum eum potentissimum fuisse hominem.

De Sole Vulcani filio, qui genuit Phaëthontem, Phaëtusam, Lampetusam, & Lampetiam. Cap. XL

SOl, ut scribit Tullius, Vulcani Aegyptii fuit filius. & ut idē dicit Cicero, Aegyptii uolunt eius urbem fuisse Heliopolim, nam Græce ἥλιος sol dicitur. Theodontius autē dicit eum in ea ciuitate regnasse, & splendidissimum fuisse regem, & Meropem uero nomine nuncupatum, & in cōiugem Climenem habuisse, & ex ea Eridanum, quem Phaëthontem uocauere, & alios filios suscepisse. Leontius uero putabat eum idem cum Aethiope fuisse, & ob splendorem occupatæ Aethiopiæ solem ab amicis & subditis nuncupatum.

De Phaëthonte Solis filio, qui genuit Lygum. Cap. XLI

In fine lib. 1 & 2. Meta. PHaëthon filius fuit Solis Aegyptii, & Climenes, ut carmine patet Ouidii in persona Climenis dicentis. Per iubar hoc inquit radiis insigne coruscis Natе tibi iuro, quod nos audit q; uidet q;, Hoc te quem spectas, hoc te qui temperat orbem Sole satum, &c. De hoc talem recitat Ouidius fabulam, contigisse scilicet, quod non cedente Phaëthonte Epapho Iouis & Isidis filio, ab illo illi dictum sit, eum Solis non esse filium. quam ob causam Phaëthon matri conqueſtus ab ea in regiā usq; Solis deductus est, ubi à patre benigne susceptus, petiit quod iam se daturum iurauerat donum, scilicet ut lucis currum illi ducere permitteret. Quod cum illi Sol diu frustra dissuasisset, instanti concessit. Ipse uero non sufficientibus uiribus ad regendum equos, territus uisione scorpionis dimisit habenas. Quam ob causam equi omisso consueto itinere nunc in cælum ascendentes, nunc uersus terram etiam declinantes omnem illam cæli regionem exusserunt, & ferè terram omnem multis deficcatis fontibus & fluminibus incenderunt. quo incendio terra commota orauit Iouem ut auxiliaretur ei. quibus precibus motus Iuppiter, fulminauit Phaëthontem, qui in Padum cecidit, ibiq; à sororibus defletus atq; sepultus est, & sepulchro appositum epitaphium tale, Hic situs est Phaëthon currus auriga paterni, Quē si nō tenuit, magnis tamen excidit ausis. Fictio hęc iudicio meo, sub spisso cortice historiā & naturalē rationē tegit. Creditū ēn ab anti-

ab antiquis est, ut in libro temporum asserit Eusebius, & post eum Orosius presbyter in chronicis suis, incendium quoddam permaximum in partibus Græciæ & orientis fuisse, regnante Cecrope primo Atheniensium rege. nec hoc humano opere factum, sed corporum supercælestium infusione emissum, & id omnes uocauere incēdium Phaëthontis. Huius enim longe lateq; uagantis opere factum est, ut desiccarentur fontes, & flumina multa, sata omnia redigerentur in cineres & arescerent syluæ, & arbusta quæcunq;, relinquerentur ab incolis urbes, & à populis regiones, & ferè mare feruescere uideretur omne, & cum mensibus perseueraſſet pluribus, contigit ut circa medium autumni cadentibus immensis hymbribus extingueretur. Quæ sub figmento tali ratione ponuntur. Phaëthon ante alia, ut ait Leontius Thessalus, Latine sonat incendium. Hic ideo solis dicitur filius, quia sol caloris fons & origo sit, & sic cum à sole causari uideatur calor omnis, non incongrue incendii pater fictus est. Climene autem Græce, Latine sonat humiditas. quæ ideo Phaëthontis mater dicta est, quia non possit perseuerare calor, nisi contigua subsistat humiditas, & sic ab humiditate tanquam à matre filius ali uidetur, & in esse perseuerare. Quod autem Phaëthon petat à patre, ut currum lucis ducat, nil aliud sentire debemus quàm innatum quoddam etiam insensibilibus uegetatiuis creaturis permanendi & augendi desiderium, ut de insensibilibus tanquam de rationalibus loquar, quod etiam de terra rorāte dicere possumus. Quod autem inseritur, eum uiso scorpione timuisse, atq; habenas equorum liquisse, & eos ultra solitum ascendisse, & cæli partem illam exussisse, & terram æquo modo descendentes incendisse, ab ordine naturæ continuo sumptum est. Est enim in zodiaco spacium uiginti graduum à uigesimo scilicet gradu libræ usque ad decimum scorpionis, quod philosophi uiam uocauere combustam, eo quod singulis annis gradiente sole per spacium illud, omnia in terris uideantur exuri. Nam arescunt herbæ, & frondes albescunt & decidunt, aquæ ad interiora terræ trahuntur, nec aliquid penitus ea tempestate gignitur, & sic ab effectu cæli pars illa denominatur. Præterea Phaëthontem circa medium autumni fulminatum fingunt, quia eo tempore ex opposito scorpioni occidente sole surgunt in oriente cum signo tauri Pleiades, Orion, & Eridanus astra, habentia prouocare pluuias, & exundationes aquarum, à quibus extinguuntur incendia. Quas pluuias uidemus ut plurimum cadentes circa medium autumni, uel ante, & diu perseuerare, & sic earum opere omnis terræ superficialis calor extinguitur. Eum autem in Eridanum cecidisse sic sentiendum puto. Dicit enim Higinius in libro de Astrologia Poëtarum, Eridanū à nonnullis nuncupari Nilum, & ab aliis oceanum, pro quibus ingentem aquarum copiam debemus accipere, & sic intelligere incendia ingenti aquarum copia cadere, id est, extingui. & sic non in Padum simpliciter, ut nonnulli minus aduertentes arbitrantur. Quod autem à Ioue fulminans sit, sic intelligendum reor. Intelligunt enim Poëtæ nōnunquam pro Ioue ignem, & aliquando aërem, qui hic pro aëre accipiendus est, in quo ascendentes uapores humidi glomerantur in nubes. quæ si impulsu alicuius uenti extollantur usq; ad frigidam regionem aëris, confestim uertuntur in aquas, quas cadentes pluuias dicimus. & sic fulminatus est, id est, extinctus à Ioue, id est, ab aëre causante pluuias. Possumus insuper dicere omissa historia ueteri, æstiuum calorem à temperie superuenientis autumni extingui, & in nubes deiici. Asserit tamen Paulus Perusinus secundum nescio quem Eustachium, quod regnante Spareto apud Assyrios, Eridanus qui & Phaëthon solis Aegyptii filius cum copia suorum, duce Nilo nauigiis deuenit in mare, & uentis adiutus in sinum quem Liguſtinum dicimus, uenit. Ibi cum suis longa fatigatus nauigatione descendit, & cum suasionibus suorum in mediterranea pergeret, genuinum unū ex sociis suis nausea maris debilitatum cum parte suarum nauiū custodem liquit in littore. Qui iunctus accolis loci syluestribus hominibus oppidum cōdidit, & Genuam de suo nomine nuncupauit. Eridanus autem superatis montibus, cum in ampliſſimā atq; fertilem deueniſſet planiciem, homines q; tudes & agrestes, feroces tamen competiſſet, ratus se ingenii eorum

Mythologia

nio eorum superaturum ferociam, secus Padum consedit, & ut idem refert Paulus, uidetur Eustachium uelle Taurinum oppidum suum fuisse opus, sed Eridanum nuncupatum. Ibidem autem cum aliquandiu regnasset, relicto Ligure filio in Pado periit, à quo Padus Eridanus appellatus est. Quem ueteres Aegyptii in memoriam cõpatriotæ sui inter cæli imagines locauere. & sic aliqui uidentur arbitrari hoc fabulæ dedisse causam, & potissime quod fulminatus sit Phaëton, & in Padum deiectus. Addebat huic Leontius fratres duos, Iphidũ scilicet & Phylacem, eośq; natu maiores Phaëthonte, de quibus quoniam nil aliud inueni, illos apponere non curaui.

Hesiodus alterum quoq; Phaëthonta facit Cephali & Auroræ filium, his uersibus: Αὐτάρ τοι κεφάλῳ, φυτήσατο φαίδιμον υἱὸν ἴφθιμον φαέθοντα θεοῖς ἐπιείκελον ἄνδρα, τὸν ῥ' ἐνέον τέτυξεν ἄνθος ἔχοντ' ἐρικυδέος ἥβης παῖδ' ἀπαλὰ φρονέοντα φιλομειδὴς ἀφροδίτη ἁρπάξασ' ἀνέηκε δαμέντ', καί μιν ζαθέοις ἐνὶ νηοῖς νηπιάολον νύζιον ποιήσατο δαίμονα δῖον. Cap. XLII

De †Lygo Phaëthontis filio. al's Lygure

LYgus, ut ex prædictis patet, filius fuit Phaëthontis, eiq; mortuo successit, qui quos habuit in ditione populos, Lygures de suo nomine nuncupauit. Cap. XLIII

De Phaëtusa, Lampetusa, & Lampetia filiabus Solis.

PHaëtusa, Lampetusa, & Lãpetia, ut ait Ouidius, filiæ fuere solis, & secus Padum mortem Phaëthontis flentes in arbores uersæ electrum lachrymantes sunt. Cuius figméti si causam exquirimus, nõ arbitror has fuisse fœminas, quinimmo diuersas arborum species circa Padi palustra agente sole sponte sua nascentium, & circa æstatis extremum, dum incipit solis feruor decrescere, sudantium humorem croceum in modum lachrymarum, qui si colligatur, arte solidatur in electrum. & quia, ut dictum est, sole agente nascuntur in locis humidis, Solis & Climenes, id est, humiditatis filiæ dictæ sunt, & à sole Heliades nuncupatæ.

De Alpheo fluuio Oceani filio xv. qui genuit Orsilochum. Cap. XLIIII

ALpheus Oceani & terræ fuit filius, quem Seruius fluuiũ Elidis esse dicit, eo quod apud Pisam Elidis ciuitatem effluat. Hunc autem amasse Arethusam nympham, quæ in fontem uersa est, eaḿq; in Siciliam usq; secutum, supra ubi de Arethusa satis dictum est. Verum Seruius amoris huius flammas his aperit uerbis. Elis & Pisa ciuitates sunt Arcadiæ, in qua est fons ingens, qui ex se duos alueos creat, Alpheũ & Arethusam, unde fit ut fingatur cõiungi in exitu quos origo non coniunxit. Huius autem filium dicũt fuisse Orsilochum.

De Orsilocho filio Alphei fluuii, qui genuit Dioclem. Cap. XLV

ORsilochus filius fuit Alphei fluminis, ut liquido testatur Homerus in Iliade dicés, Diues in uite uel in pecuniis. Generatio autem erat à fluuio Alpheo, qui ample fluit per terram Pylon, qui genuit Orsilochum multorum uirorum regem. Orsilochus autem genuit Dioclea magnanimum. A Diocle gemelli filii nati sunt Crethon Orsilochuśq; omnis pugnæ bene scientes. Hũc Orsilochum dicit Homerus in Pheris ciuitate, quæ secus Alpheum est habitasse, ex quo patet quæ sit huius filiationis causa,

Iliad. E. ἔνθ' αὖτ' αἰνείας Δαναῶν ἔλεν ἄνδρας ἀρίστους ἥ τε Διοκλῆος κρήθωνά τε ὀρσίλοχόν τε, τῶν ῥὰ πατὴρ μὲν ἔναιεν ἐυκτιμένῃ ἐνὶ φηρῇ ἀφνειὸς, βιότοιο γένος δ' ἦν ἐκ πολέμοιο ἀλφεῖδ', ὃς εὐρὺ ῥέεθ' πυλίων διὰ γαίης, ὃς τέκεθ' ὀρσίλοχον πολέεσσ' ἄνδρεσσιν ἄνακτα, ὀρσίλοχος δ' ἄρ' ἔτικτε Διοκλῆα μεγάθυμον, ἐκ δὲ Διοκλῆος δίδυμάονε παῖδε γενέσθην, κρήθων ὀρσίλοχός τε μάχης εὖ εἰδότε πάσης.

De Diocle filio Orsilochi, qui genuit Crethonem & Orsilochum. Cap. XLVI

DIocles, ut satis per Homerum ostensum est, filius fuit Orsilochi, ex quo præter nomen & genus, & quod Crethonem & Orsilochum filios genuerit nõ habeo. Huius meminit Homerus Odyss. tertio.

De Crethone

De Crethone & Orsilocho filiis Dioclis. Cap. XLVII.

Rethon & Orsilochus, ut ostésum est, fuerunt filii Dioclis. Hi quidé insurgentibus Græcis aduersus Troianos, unà cum reliquis Græcorum principibus cõiurantes uenere ex Pheris ciuitate ad exterminium Ilii. Ibi autẽ cum ingentis essent animi, & plurimum in corporeis uiribus confiderent, die quadam inito certamine ausi sunt aduersus Aeneã armis insurgere, à quo ambo occisi sunt, & maximo Menelai & Antilochi Nestoris filii labore è manibus hostium eorum cadauera subtracta sunt.

De Criniso fluuio.xvi. Oceani filio qui genuit Acestem. Cap. XLVIII.

Rinisus fluuius Oceani & terræ fuit filius. Is quidem per Siciliam fluit, & ex eo talem refert Seruius fabulam. Nam cum Laomedõ promissam Neptuno & Apollini mercedem pro ædificatione murorum Ilionis non persolueret, & Neptunus iratus Troiæ Cete immisisset, ut eam uastarent. consultus Apollo etiam indignatus dicitur contraria respondisse, scilicit obiici eidas esse puellas nobiles belluæ, quod cum fieret, Hippotes Troianus nobilis, cum cerneret Hesionam Laomedontis filiam non absq; seditione religatam, timés ne sic Egestæ filiæ suæ contingeret, clàm illam naui imposuit, fortunæq; commisit, uolens potius, ut si non uidente à fluctibus sorberetur, quàm se coram deuoraretur à belua. Hæc autẽ uentorum ui in Siciliam delata est, ubi Crinisus fluuius eius forte formositate captus, in canem seu ursum uersus eam cepit atq; oppressit, & ex ea Acestem filium suscepit. Cuius fabulæ medium historia est. quod autem circa principium fictum legitur, ubi de Laomedonte exponitur. quod autem in fine est, dicit Theodontius per coniecturas oportere sumi, cum nil traditum inueniatur ab antiquis. Et iccirco dicit possibile fuisse hanc uirginem minis alicuius potentis circa Crinisum ubi deuenerat, pauefactam eius in amplexus ueniisse. Nam minantium boatus latratibus canum simillimi sunt. seu audaci alicuius complexu, quod ad ursum spectare uidetur, uirginem captam atq; oppressam fuisse. *Seruius in .5. Aeneid.*

De Aceste filio Criniſi fluminis. Cap. XLIX.

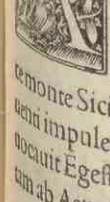

Aceſtes filius fuit Criniſi fluminis ex Egeſta Troiana, ut in Aeneide teſtatur Virgilius dicés. Occurrit Aceſtes Horridus in iaculis & pelle Libiſtidis urſę, § Troia Criniſo conceptum flumine mater, Quem genuit ueterum non immemor ille parẽtum &c. Hic iam ſenex primo Anchiſem & Aeneam Italiam petẽtes ſuſcepit hoſpitio, & mortuũ Anchiſem unà cum Aenea in Erycmonte Siciliæ ſepeliuit, demum iterum à Carthagine deſcendẽtem Aeneam, quò illũ uenti impulerant ſuſcepit. ubi Aeneas cõdita inualidis ſociis ciuitate eam à matre Aceſtis uocauit Egeſtam, quæ poſtea Segeſta uocata eſt, & ſub dominio reliquit Aceſtis, quem tum ab Aenea relicti, quàm indigenæ regem ſuum uocauere.

De Tyberi fluuio.xvii. Oceani filio qui genuit Citheonum. Cap. L.

Tyberis ſeu Tybris Oceani & terrę filius, hic ex Apennini latere dextro effluens Thuſcos ab Vmbris atq; Campanis, urbẽ etiã Romanã diuidens ſeparat. Cui ego quod contigerit rerum dominiũ intueri circa ſe, toto orbi & carminibus poetarum celeberrimus factus eſt, adeo ut Xanthum atq; Simoentem Græcorum memoria illuſtres ſuperauerit. cui multa fuere nomina, quæſi quis appetit, uideat ubi de montibus, & fluminibus ſcripſi. Placuit prẽterea priſcis hunc Tyberinum filium genuiſſe.

De Citheono Tyberis filio. Cap. LI.

Citheonus † filius fuit Tyberis fluuii & Mantonis filiæ olim Tyreſiæ Thebani uatis, ut in Aeneida teſtatur Virgilius dicens. Ille etiã patris agmẽ Citheonus ab oris Fa- a
tidicæ Mantûs & Tuſci filius amnis, Qui muros matriſq; dedit tibi Mantua nomẽ &c. b
Hunc Seruius dicit in Buco. Bianorem uocari à Virgilio. Sanè Pomponius in coſmographia

† *alĩs* Ocnus.

graphia de hac Manto seu Mantone aliter sentire uidetur dicens, Asiaticum litus describens, ibi Lebedos Clarii q; Apollinis phanum, quod Manto Tyresiæ filia fugiens uictores Thebarũ Epigonos & Colophon, quam Mopsus eiusdem Mantonis filius &c. Ex quibus patet nõ in occiduũ sed in orientem solem hanc fugientem sumpsisse iter. Est tamen possibile eam tractu temporis in Italiam ueniisse. quod & si minime probetur, quis tam claro uati fidem deneget circa suæ ciuitatis originem?

a *Tiresiæ fabulam libuit huc adscribere, quando aliâs in hoc libro tota nusquam quod sciam ponitur. Fuit hic uates Thebanus Peneto patre genitus, qui cum aliquãdo in Cytherone uideret duos dracones coëuntes, obseruata fœmina ex ijs, occidit illam, quo facto in fœminã & ipse mutatus est. Deinde cum rursus, post septem annos, ut quibusdam placet, eodem pacto & marem draconẽ interfecisset, in pristinam naturã redijt. Cõtigit igitur certantibus aliquãdo inter se Iouc & Iunone, uiri ne an fœminæ maiorẽ ex Venere uoluptatẽ caperent, ut ille iudex adhibitus super ea quæstione sic respõderit οἵην μὲν μοῖραν δεκαμοίρων τέρπεται ἀνήρ. τὰς δὲκα δ' ἐμπίπλησι γυνὴ τέρασσα νόημα. Ob quam sententiam à Iunone irata excæcatus est: alij (ut Callimachus) excæcatũ dicunt eò quod Palladẽ nudam aspexisset. Iuppiter autem in solatium uisus amissi, τὸ μαντικὸν illi dedit. Callimachus autem qui Palladis causa excæcatũ dicit, ei donatũ à Pallade, ob gratiam matris eius Chariclûs, quoniã uisum reddere non posset, baculum ait, quo uelut duce uestigijs inoffensis graderetur: quanquã idem autor in eodem carmine uidetur eum Euerei cuiusdam filium facere, sic enim ait Pallas* τίς σε γὰρ ὀφθαλμὼς οὐκ ἐτ' ἄσσον ἐόντα ὧδε Εὐηρείδαο καλεπὴν ὁδὸν ἄγαγε δαίμων; *De quo tamen pronũciare non ausim. Reliqua qui uolet ex Miscellaneis Politiani petat Cap. 80. Mortuus est in Tilphosio, quò cum reliquis ciuibus propter bellum confugerat, ibiq; honorifice à suis sepultus est, autor Diodor. Sicul. lib. 5. filiam habuit Manto quæ in Delphos missa ab Epigonis est, unde postea in Asiam cum Rhacio quodã peruenit, templiq; Apollinis Clarij & oracului instituit, de quo alibi annotauimus: hanc tamẽ Diodorus non Manto sed Daphnem uocat.*

b *Ridiculum Bocatium, qui ex diuersis partibus unam facit, & quod apud Virg. legitur ciet Ocnus, una dictione legit Citheonus. Ita enim legi debet, Ille etiam patrijs agmen cict Ocnus ab oris Fatidicæ &c. libro decimo Aeneid.*

De Axio fluuio. xviii. filio Oceani qui genuit Pelagonium. Cap. LII.

AXius fluuius Oceani & terræ fuit filius de quo Homer. in Iliade, procul ab Amydona ab Axio ampli fluctus, Axio, cuius pulcherrima aqua spargitur per tetrã Pelagonũ &c. hunc dicit Homerus amasse Perhibœam antiquiorem ex filiabus Acessameni, & eam oppressisse, & ex ea Pelagonium suscepisse.

Iliad. Φ. Αὐτὰρ Πυραίχμης ἄγε Παίονας ἀγκυλοτόξους τηλόθεν ἐξ ἀμυδῶνος ἀπ' ἀξίου εὐρὺ ῥέοντος, ἀξίου, οὗ κάλλιστον ὕδωρ ἐπικίδναται ἅλμῃ.

De Pelagonio Axii filio, qui genuit Asteropæum. Cap. LIII.

PElagonius filius fuit Axii fluminis & Perhibœæ, ut Home. in Iliade testatur, ex quo nil aliud legisse memini nisi quod Asteropæum filium genuit.

Apud Homerum non Pelagonius, sed Pelegon nominatiuo casu legitur.

De Asteropæo Pelagonii filio. Cap. LIIII.

ASteropæus ut testatur Homerus, filius fuit Pelagonii. Qui audax iuuenis atq; robustus cum Pæoniis auxilio uenit Troianis, & dum nimis ex uiribus suis confideret, in. xi. die postquã ad Troiam uenerat, Achilli irato ob occisum Patroclũ occurrere ausus est, & primo uerbis eum lacessere & inde armis contendere, à quo misere cæsus interiit.

Iliad. Φ. τόφρα δ' Πηλέος υἱὸς ἔχων δολιχόσκιον ἔγχος Ἀστεροπαίῳ ἐπᾶλτο κατακτάμεναι μενεαίνων, υἱεῖ Πελεγόνος, τὸν δ' ἄξιος εὐρυρέεθρος γείνατο καὶ περίβοια, ὀαρισαμένου ποταμοῖο θυγατρῶν πρεσβεύτατη. *Et paulo post.* ἐκ δ' ἔκ Παιονίης ἐριβώλακ τηλόθεν ἕσπετο Παίονας ἀνδρας ἄγων δολιχεγχέας, ἵππιε δέμοιο, ἧος ἐνδεκάτη, ὅτ' ἐς Ἴλιον ἐλήλυθα.

De Asopo fluuio Oceani. xix. filio, qui genuit Hipseum & Aeginam. Cap. LV.

ASopus fluuius, ut aiunt, Oceani & terræ fuit filius. Hic per Bœotiam fluit, ut ait Lactantius, & in Epidamnum effluit, ut ubi de fluminibus asserit Vibius. Hunc præterea

De Sperchio. xxiii. Oceani filio, qui genuit Mnesteum. Cap. LXIII.

SPerchius fluuius Oceani & terræ fuit filius. Hic ut ait Homerus ex Polydore filia Pelei, & Boro coniuge genuit Mnesteum, & ut ait Pomponius in sinu Pegaso effluit, eíq; deuouerat Achilles comas, ut ait Lactantius, si sospes ab expeditione Troiana remeasset in patriam.

Versus Iliad. π sunt hi, τῆς μὲν ἦρχε μενέσθιος ἀσπερχείοιο δῖος, ὃν τέκε πῆλος ἀμύμων, ὃς Σπερχειῷ ἀκαμάντι γυνὴ θεὸς ἐμμεμαυῖα, Αὐτὰρ ἐπὶκλησιν Βώρῳ περιμήδεος υἱῷ. &c.

De Mnesteo filio Sperchii. Cap. LXIIII.

MNesteus, ut ait in Iliade Homerus fuit Sperchii fluminis & Polydores filiæ Pelei filius, qui cum egregius esset iuuenis Achillem ad obsidionem Troianam comitatus est.

De Sole. xxiiii. Oceani filio. Cap. LXV.

SOlem aliũ à superis in libro naturalis historię dicit Plinius auctoritate Gellii Oceani fuisse filium, matre non expressa. Et hunc dicit medicinę, & mellis fuisse inuentorem, quod pluribus hactenus attributum est, nec propterea admirandum. Possibile enim est talium multos uariis in locis repertores fuisse, cum ubiq; ingenia meditationesq; ualeant, & sic quod apud Græcos audimus Apollinis opus aut Aristei, non auferetur quin possibile fuerit apud Oceanum nasci aut aduenisse, qui tantum dum ualuerit ingenio, & eadem experientia compertisset, quem loci incolæ ad extollendum nomen eius & genus solem uocauere, & Oceani per quem forte nauigio uenerat, dixere filium. Nos autem quoniam omnis Oceani proles explicata est, finem faciemus uolumini septimo.

Finis libri septimi.

Octauum Saturnus habet cum patte suorum.

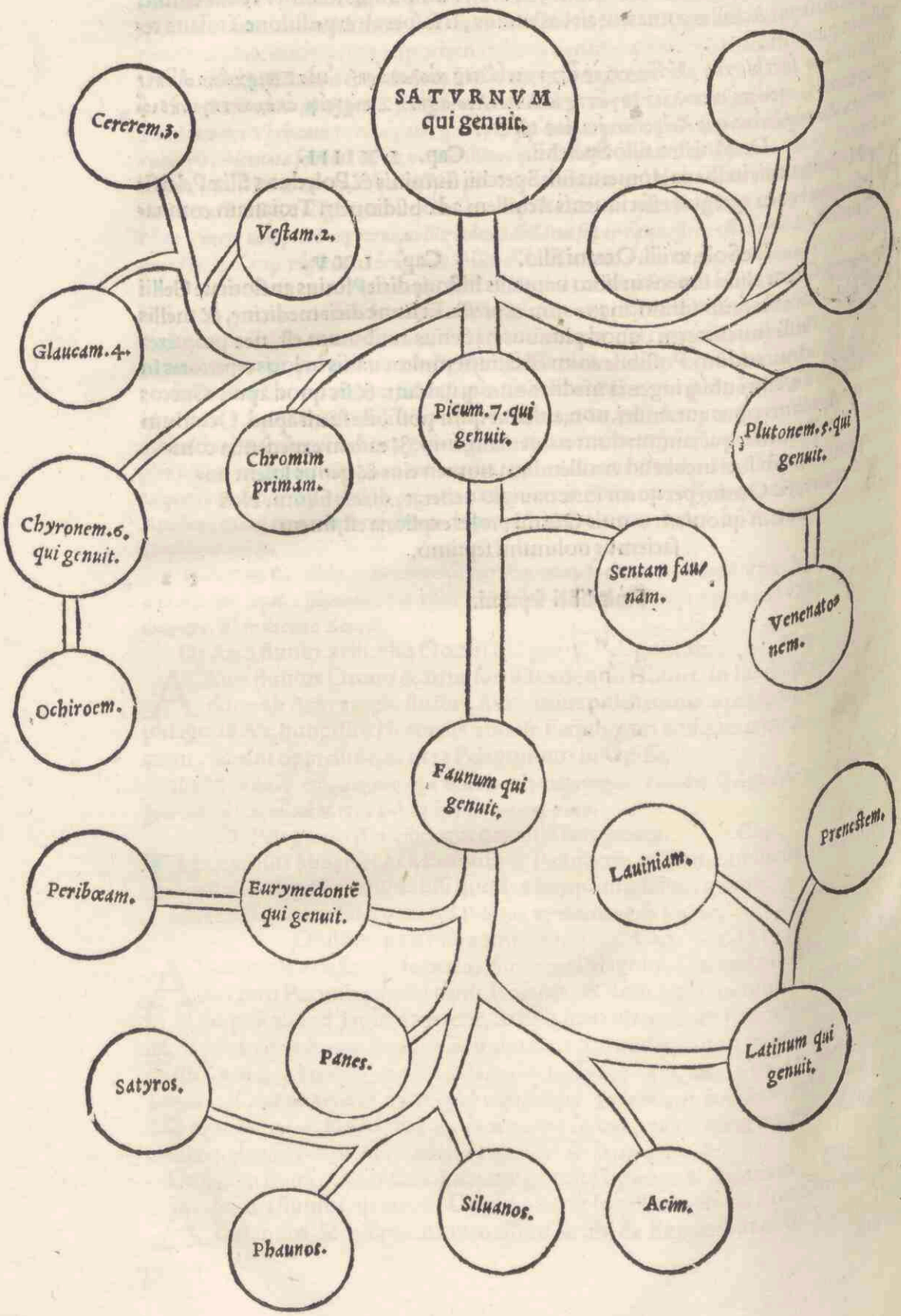

GENEALOGIAE DEORVM GENTILIVM LIBER OCTAVVS

OBFVSCARI nebulis cælum, & solis præclarum deficere iubar, turbari uentis aëra, crebras corruscationes aperiri, audiri syluas, mugire solũ, & quodãmodo in cauernis tumultuari, in summũ cete maris, & mõstra reliqua efferri, terrisq; misceri undas, quærulis uolucribus tacitur nitatem imponi, & umbras impelli nemorum, & in latebras sylueſtres abire feras, ac omnia repente triſtari cœptum est. Ego autem mirari, primo demũ tam grandi rerũ permutatione exterritus, in mediis Sperchii faucibus solis adhuc inuenta prospiciens, quod in Oceano minime timueram timere cœpi, ne in antiquum chaos omnia uererentur. Nec quid agerem stabat consilium. Tandem dum sic in pendulo essem, & ecce ex orientali Oceano quasi sese ab inferis in altum efferens, tardũq; nubilũ sydus uisum est. Sygia uelatum caligine, quod dum nebulis immixtum intuerer, memor præceptorũ uenerabilis Andalo, odiosum atq; nociuum Saturni astrum fore cognoui. Cuius dum pernicioſos mores in mentem reducerem, cessit ilico repentinæ mutationis pauor, & admiratio. Et quasi eo apparente suarum miseriarum, à noua rerum immutatione præmonitus. Cum ex cęli filiis secundum cœpti operis ordinem esset extremus, ad explicandam eius splendidam prolem, non uno quidem uolumine, prægrandis quidẽ est. Sed ex istis sequentibus proximo euocatum me noui. Sanè cum Labyrinthos quatuor fuisse historiæ testentur ueterum, Aetruscum scilicet & Aegyptiacũ, Cretensem atq; Lemniacum, ex his qui errorum & circumuolutionum plenior fuit, non dubitem quin facilius intranti atq; progredienti præstiterit exitum, quàm præstaturę sint infœlices grandæui senis, cuius sermonẽ intraturi sumus ambages. Nam cum in eum ferè omnis uetusti erroris indinetur, & gentilitatis insania, non etit leue ad exitum deduxisse diuersitates opinantiũ ac dissonantias errantium, & antiquorũ relationes ambiguas, & in propositũ pulsum, ac deuium exulem, atq; agricolam reuocasse regem. Non ergo absq; horrore quodã Oceani littora, prolẽq; relinquo inter asperos scopulos & profundos ad inferos usq; hiatus, aquarum uertigines plurimas directurus fragilis nauigii prorã, & potissime cum mundum satis, etiam si per fuscum aërem oculos inpingam, quorsum suasurus sim, aduertere possim. Spero tamen is qui luridas ditis domos & terribiles æterna fuligine peruias fatis uictor euacuauit, in optatum exitum aperiet æquor immensum.

De Saturno. xi. Cęli filio, qui. x. genuit filios, scilicet primum Chromim. ii. Vestam. iii, Ceretem. iiii. Glaucam. v. Plutonem. vi. Chironem. vii. Picum viii. Iunonem. ix. Neptunnm. x. Iouem. iii. & sanè de Ioue, Neptuno & Iunone non in hoc libro, sed in sequentibus. v. libris scribetur Cap. I.

SAturnus cæli & Vestæ fuit filius, ut in libro diuinarum institutionum scribit Lactantius. Cui ante alia ueteres Opim sororem suam sacro iunxere cõnubio, eiq; ex ea susceptos plures ascripsere filios, quos aliqui ferunt deuorasse omnes, & euestigio euomuisse. Nonnulli seruatum Iouem opis fraude, & illi loco eius addunt lapidem prẽsentatum, quasi illũ peperisset Opis. Volunt prẽterea illum cælo patri uirilia abscidisse falce. Quod illi factũ à Ioue dicunt alii. Inde quidã eum regno pulsum scribunt à Ioue. Alii uero apud inferos relegatũ. Sunt insuper qui illũ senem, mœstũ, sordidum, capite obuolutum, inertem, segnem & armatum falce describãt. Cur cæli terrę dictus sit filius, rationẽ ostendit Lactantius, ubi in lib. diui. institutionũ in testẽ Minutiũ fœlicẽ inducens ait. Saturnũ cum fugatus esset à filio, in Italiam q; uenisset cæli filiũ dictũ, quod solemus hos, quorum uirtutem miremur, aut

Lib. 1. cap. 15. & 14.

eos qui repentine aduenerint de cælo cecidisse dicere. terræ autem quod ignotis parentibus natos terræ filios nominemus. Sunt hæc quidem similia ueri, non tamen uera, quia cõstat etiã cum regnaret ita esse habitum, potuit sic argumentari, Saturnum cum potentissimus rex esset ad retinendam parentum suorum memoriam, nomina eorum cæli terræq; indidisse, cum ii aliis uocabulis appellentur, qua ratione & montibus, & fluminibus nomina scimus imposita. Hæc Lactantius, Qui alibi dicit. Ennius quidem in Euhemero non primum dicit regnasse Saturnum, sed Vranum patrem, & alibi idem. Apparet ergo non ex cælo natũ esse, quod fieri non potest, sed ex eo homine cui Vrano nomẽ fuit, quod esse uerum Trismegistus autor est, qui cum diceret admodũ paucos extitisse, in quibus esset perfecta doctrina, in his Vranum, Saturnũ, & Mercuriũ nominauit cognatos suos, &c. Quem Vranũ cælum à Saturno uocitatũ idem testatur Lactãtius dicens. Legi in sacra historia Vranum potentem uirum Vestam habuisse coniugem, & ex ea Saturnum atq; Opem, & alios suscepisse, qui Saturnus cum regno potens efficeretur, patrẽ Vranum cælum appellauit, & matrem terram, ut hac mutatione nominũ fulgorem suæ originis ampliatet, &c. De Opi autem coniuge multa supra dicta sunt. Eum deuorasse filios & euomuisse demũ, duplicem tangit sensum, historialẽ scilicet & naturalẽ. Nam in sacra legitur historia, ut aliás dictum est, quia Saturnus ut retineret regnum cum Titano fratre pactionẽ habuit occidendi omnẽ masculinã prolẽ, quæ à se gigneretur. Verum qui nascebantur masculi clam ab eo à coniuge seruabantur, eiq; præsentabantur fœminæ, & sic absumpti uidentur filii, quantum ad Saturnum, & tunc emissi cum in ultionẽ suã aduersus Titanũ cõparuere. Circa autem naturalẽ rationem dicit sic Cicero. Saturnus aũt est appellatus quod saturetur annis. Edere enim natos fingitur, quia consumit ætas temporis spatia, annisq; præteritis insatiabiliter expletur, &c. & hoc quantum ad deuorationem filiorum dictum. De emissione autem dicetur de fructibus annuis è terra susceptis. Nam productæ in tempore fruges ex terra esto deuorentur, omnes in tempore ab eodem tempore agente deo anno sequenti reddũtur. Ob hanc fictionem ab ignaris minime intellectam à nõnullis, creditũ est detestabilẽ illum sacrorũ ritum apud quasdam barbaras nationes exortũ, quo scilicet Saturno quidã, ne dum alios, sed natos immolabãt propriꝰ os, quasi ad instar illius acturi. Macrobius autem dicit in libro saturnaliorum, quod Hercules geryone superato, sacrum hoc apud Italos immutauit. Iussitq; loco humanorũ capitum, quibus conficiebatur, oscilla ad humanã effigiem ex cęra composita, Saturni atris accensis luminibus imponerent, quod postea diu obseruatum est. Dicunt insuper nato Ioue loco eius Saturno à coniuge lapidem ostensum, de quo dicit Theodõtius eum ipsum lapidem fuisse Iouem. Sed monstratum Saturno Iouem non suum, sed alterius Dominis fuisse filium & Lapidem nuncupatũ, quod forsan sic est. Dicit enim Eusebius Danao Argis regnante Lapidẽ quẽdam Cretensibus imperasse, quo tempore iam Cretensis Iuppiter secundum quosdam poterat regnare cœpisse. De absciſione genitalium, quam quidam à Ioue Saturno factam uolunt, satis supra, ubi de secunda Venere dictũ est. Saturnum à Ioue regno pulsum certissimum historiographi arbitrantur, facinoris causam sacta declarat historia in qua legitur, quod cum Iuppiter Saturnum & Opim à Titanibus captos liberasset, comperit sorte Saturnus quod regno pelleretur à Ioue, & ideo ad euitandam sortem Ioui insidias tetendisse, ut illum occideret. Quod cum Iuppiter comperisset contractis sortibus arma in eum sumpsit. Qui cum nequisisset resistere, & ut uolunt quidã in phlegra uictus aufugit, quod aũt ad inferos relegatus fuerit à Ioue falsum esse facta demõstrat historia, in qua sic scriptũ est. deinde Titan postquã resciuit Saturno filios pro creatos, atq; educatos esse clàm se, seducit secũ filios suos, qui Titani uocantur, fratrẽq; suũ Saturnũ atq; Opem cõprehẽdit, atq; muro circũegit, & custodiã his apposuit. Et post hęc paululũ subdidut. Iouẽ ad ultimũ cum audiuisset patrẽ atq; matrẽ custodiis circũfepros, atq; in uincula cõiectos ueniſſe cũ magna multitudine Cretẽsiũ Titanũq; atq; filios eius expugnasse, parẽtes uinculis exemisse patri regnũ reddidisse, atq; in Cretã redisse. Hęcibi. pro quibus dicit Lactãtius, Liberat Iuppiter summi sceletis crimine, quod patrẽ uinxisset compedibus

cõpedibus perhibetur. Si uero eiusdẽ Lactantii uelimus opinionẽ sequi, qui super Thebaide Statii dicit. Saturnũ relegatũ à filio apud inferos, tũc dicemus quod cum Saturnus à Ioue pulsus, ut dicitur in Italiã abierit, quæ Græcia inferior est, ideſt occasui propinquior ad inferos descendisse uidetur, & ibidem ideo relegatus, quia in regnũ redire nequiebat, sic & exules etiã nonnunquã dicimus relegatos. Quod autẽ mœstus senex obuolutus capite, tarduſq; & sordidus sit, atq; ornatus falce, & planetæ & homini cõueniunt omnia. Albumasar aũt in suo maiori introductorio dicit, Saturnũ cõplexione frigidũ esse & siccum, melancolicũ, & fœtidioris, quæ ad mœstũ hominẽ spectare uidentur. Dicit prẽterea eum comestorẽ prægrandẽ, auarũ, pauperẽ ad inopiã usq;, malicioſum, inuidũ, ingenio ualentẽ, seductorẽ, & in periculis audacem, & cõuersationis paucæ, superbũ, simulatorẽ, iactatorẽ, & cogitatiõis quàm plurimẽ atq; profundi cõsilii, tardũ ad irã, sed irreuocabilẽ ferẽ, bonũ nemini cupientẽ, populatorẽq; lococũ. Est prẽterea significator operis ad agriculturã spectantis, mẽsurationũ terrarũ, atq; diuisionũ, peregrinationũ longarũ atq; laboriosarũ, carcerũ atq; tristiarum, mœrorũ, fraudũ, & afflictionũ, destructionũ, amissionũ mortuorũ & eorũ reliquiarũ uituperationũ ac latrociniorũ, effossorũ etiam sepulchrorũ & uespillonũ magorũ & uiliũ hominũ, & spadonũ. Quę omnia quàm cõformia sint, Saturno homini attributis, quoniã facile uidebit occulatus homo, & pro parte in sequẽtibus etiã tangentur, nõ appono. Sed uidere superest quantũ Saturno, de quo sermo cõformia sint. Mœstus autẽ fingitur, ut melancolica cõpressio, & exilii tristitia ostendat. Senex etiã, quia tunc erat dum pulsus est, & quia turpis faciei sint senes, & ut plurimũ fœtidioris, & quia cõsilio & astutia, qua summe ualent annosi, ualuit ipse. Obuolutũ autẽ capite ideo uoluere, ut fuscũ syderis Saturni aspectũ, & fugientis habitũ, & occultã Saturniorũ sagaciam, cogitationes atq; simulationes designarẽt. Tardũ aũt dixere, quia ob grauitatem membrorũ tardi sunt senes ad incessum, tardi ad iram, tardũ & ipsum planetæ corpus motu. nam ferè in. xxx. annis cursu suo orbẽ Zodiaci perficit, quod in longe minori spacio temporis alii faciunt. Sordidũ uero ideo fictũ puto, quia impuros habeat Saturnus præstare mores, seu quia more ueteri regno pulsus, & in miseria constitutus ad Ianum susceptorẽ suũ sordidatus accessit, ideſt uestibus miseriã prætẽdentibus indutus, seu ut ostendatur agricolturã exercentes laute uiuere non posse, falce autẽ ideo insignitus est, ut intelligamus, quia per ipsum omnis agrorũ cultus primo Italis traditus sit, erat enim apud nos ante aduentũ eius incognitus, his igitur explicatis, libet apponere quid illi pulsoũtigerit, quid uiuẽs egerit, quid etiã mortuo à superstitibus impensum sit. Cum ergo superatus atq; fugatus ubiq; persequereť à filio, ad ultimũ in Italiã fugit, ut testatur Virgilius dicens. Primus ab æthereo uenit Saturnus olimpo Arma Iouis fugiens, & regnis exul adẽptis. In Italia autẽ, ut dicit Macrobius à Iano susceptus est. Et genus indocile, ac dispersum montibus altis Cõposuit, legesq; dedit latiũq; uocari Maluit, his quoniã latuisset tutus in otis. Aurea quæ perhibent illo subrege fuere Sæcula, sic placida populos in pace regebat. Apud Italos enim receptus multa ostẽdit ante non cognita, & inter alia cũ eo usq; ex pellibus pecudũ duratis igne pecunia cõficeretur, ipse primus æra signauit, & nomen signantis apposuit, nũmo infigens ex parte unà Iani susceptoris sui caput bifrons, ex alte ra uero nauim, eo quod uenisset in naui fugiens, & hoc fecit, ut eius aduentus memoria plueretur in posteros. Hoc tamẽ à posteris factũ uelle uideť Oui. lib. 1. ubi de fastis scribit, Causa latis superest Tuscũ rate uenit in amnẽ, & infra. Aiunt insuper cum cõcors unà cũ Iano regnaret & uicina cõmuni opera cõstructa haberẽt oppida, Saturniã scilicet & Ianiculũ aurea fuisse sæcula, eo quod libera tũc esset omnibus uita, nemo seruus, nemo alteri obnoxius, nullũ etiã ferretur in eis finibus furtũ factũ, nec sub illo fuit aliquid alicuius priuatũ. Nec signare solũ aut partiri limite campũ fas erat, in mediũ quęrebãt. Quamobrem respectu secutorum sæculorum illa aurea dicta sunt. Et Romani apud ędem Saturni æratiom publicum esse uoluerunt, ut apud eum locaretur pecunia communis, sub quo fuissent cunctis uniuersa cõmunia. Insuper ignaros docuit arua colere, semina terris dare,

matura colligere, & ſuo tempore ſtercoribus agros fœcũdare, ex quo cum ex reliquis offi
ciis, nullum eſſet conſecutus cognomen, Sterculius appellatus eſt, deo tanto atq; tali pro
fecto ſplendidum & inſigne nomen. Demum cum in multis hominum uitam in me
lius redegiſſet, cõtigit, ut repente nũſquam compareret. Quam ob cauſam excogitauit la
nus, ut Macrobius aſſerit, honorum eius augmentum, ac primo terram omnem ditioni
ſuæ parentem ſaturniam nominauit. Aram deinde cum ſacris tanquam deo condidit,
quæ Saturnalia appellauit, iuſſitq; eum obſeruari maieſtate religionis, quaſi uitæ melio
ris autorem, cuius rei ſimulachrum indicio eſt, cui falcem inſigne meſſis adiecit. Huic
deo inſertiones ſurculorum, pomorumq; educationes, & omnem huiuſce modi fertiliũ
tribuunt diſciplinas. Et ut idem dicit Macrobius, hunc unà cum coniuge nonnullis per
d ſuaſum cælum & terram eſſe. Saturnumq; à ſatu dictum, cuius cauſa de cælo eſt, & terrã
Opem cuius opere humanę uitæ alimenta quæruntur, uel ab opere per quod fructus fru
gesq; naſcuntur. Huic deæ ſedentes uota concipiunt, terramq; de induſtria tangunt, de
monſtrantes ipſam terram matrem eſſe mortalibus appetendam. Et ſic non deum eſſe
Saturnum, ſed etiam cęlum una cum coniuge agentem uolunt. Philochorus inſuper ut
appareat non ſolum Italorum hanc fuiſſe inſaniam, dicit Saturno & Opi primo in Atti
ca ſtatuiſſe aram Cecropem eosq; deos pro Ioue terraq; coluiſſe, ſtatuiſſeq; ut patres fa
miliarum, & frugibus & fructibus inchoatis paſſim cum ſeruis ueſcerẽtur. Sic & Appol
e lophanes comicus dicit in Epico carmine, Saturnum quaſi ſacrum num, nus enim Gręce mens eſt, aut Satorem num quaſi diuinum ſenſum creantẽ omnia. &c. Romani auteꝫ
f quibus plurimum curæ fuit nil abq; ſignificato componere, cum huic deo templum cõ
ſtruxiſſent eius in faſtigio Tritonas ſculpſere, cum buccinis & terris earũ caudas immer
ſere, uolentes per hoc intelligi, quod ab eius cõmemoratione in noſtrũ uſq; æuum hiſto
ria clara ſit, atq; uocalis quæ ante eum muta, & obſcura atq; incognita eſt, quod per inſi
xionem caudarum intelligunt. Et hæc de Saturno dicta ſint.

a *Mem. & Ouidius lib. 5. Faſto. Fama uetus tunc cum Saturnia terra uocata eſt, Talia Fatidici dicta fuiſſe ſenis. Falcifera libata ſeni duo corpora gentes Mittite, quæ Thuſcis excipiantur aquis. Donec in hæc uenit Tirynthius arua, quotannis Triſtia Leucadio ſacra peracta modo.*

b *Quin & Oraculi uerbis adducti id faciebunt, in quo erat. καὶ κεφαλὰς ἁλὶ μὴ τῷ πατρὶ πέμ
πετε φῶτα, ubi uocabulum φωτὸς primo de homine intellectum, ac poſtea ad lumina relatũ eſt. Vi
de Cap 5. & 6. Saturn. lib. 1.*

c *Falx Saturno data eſſe magis eo uidetur, quod tempus, per quod Saturnum intelligimus, omnia de
metit, ut etiam Macrob. indicat.*

d *Quæ ad hiſtoriam pertinent de Saturno, uide Diodorum Siculum lib. Geſt. antiquorum primo, & quarto, & item ultimo.*

e *Et ita Græci quoq; interpretantur κρόνον quaſi κορόνοον & τέλειον νοῦν, ut eſt apud Comment. Homer. Iliad. E.*

f *Reliqua de Saturno, uide. 5. Cap. 1. Satur. & 1. lib. Faſto. Ouid.*

De Croni prima Saturni filia. Cap. II.

CRonis ſecundum Barlaam filia fuit Saturni, Lactantius uero non fœminã ſed marem dicit, & latine ſerpentarium appellari, & ab Aegyptiis inter ſydera collocatum. Sed cum ſonet latine tempus, ne uideatur quod tempus naſcatur ex tempore pro certa temporis dimenſione accipiendũ puto, & quoniam Græci à Croni Cronica uocant libros geſtorum, quos nos uocamus annales, hanc dimenſionẽ Cronim ueteres annũ intellexiſſe puto, quod etiã anni uetus Aegyptiorũ deſcriptio, Serpẽtarius ſcilicet ſatis uidetur oſtendere. Eſt enim ſerpẽtarius homo ſerpentẽ manibus tenens in ſe in mediũ circuli, adeo reuolutũ, ut deuorare ore caudam uideaꝫ. Hoc enim ſigno pro anno utebãtur Aegyptii, antequã eis litterarũ characteres traderentꝫ ab Iſide uel Mercurio. & ſic Cronis erit illa temporis dimenſio, quam annũ uocitamus ad hunc annũ deſignandũ, Cẽſorinus in libro, quem de natali die ſcripſit ad Cerellum

Cetellum, longã describit historiam, intercalationes annorũ, atq; mensium, & dierum apponens, & diuersorum insuper philosophorum opiniones, quas ego curiosis exquirendas omittam, ut breuitati obsequar, opportuna sumens tantummodo. Est igitur annus duplex, uertens scilicet atq; magnus. uertentem olim Aegyptii habuere Bimestrem, Trimestrem Arcades, decem mensium inæqualiũ ueteres habuere Romani sub Romulo tege primo, Cui Numa Pompilius duos addidit, ut. xii. esset mensium, dierum uero ccclliii. qui antiquissimus hæbreorum fuit annus, & ab Israëlitis in hodiernum usq; seruatur. Sanè cum multas intercalationes annus talis exquireret, ne ferias messium hyemales esse contingeret, aut sacra hyemalia efficerentur æstiua. Caius Iulius Cæsar consulatu suo. iii. annum ad solis cursum æquauit, euḿq; dierum. cccl xv. cum quadrante constitu it, eo quod comperisset hoc in spacio solem ferme Zodiacum omnem circuisse, & quoniam quadrantem illum singulis apponere annis uidebatur difficile, instituit ut quarto anno annus esset semper dierum. cccl xvi. diem illam Februario mensi addens hac in forma ne auctus uideretur, ut. vi. kalen. Martii bis diceretur, scilicet duobus continuis diebus in quibus uenire contingeret, & hic bisextus est. Hunc autem annũ Romani à mense Martio incepere ob Martis reuerentiam, à quo mense ille denominatus est. Alii uero alii ter. Magnus autem annus is est secundum Aristotelem, quem Sol & Luna cęteriq; plane cæ in eundem punctum unde iuncti omnes discesserint inuicem redeuntes conficiunt, ubi omnes sint in principio ariętis, & inde cursum cœperint, quandocũq; cõtingat eosdem in principio ariętis inuicem reperiri, annus tunc magnus erit perfectus. Hoc fieri diuersimode putauerunt antiqui, ut idem Censorinus ostendit. Dicit enim Aristarchũ putasse hunc annum confici ex annis uertentibus. ii. Mcccc. lxxxiiii. Arethem uero Dyrrhaõnum ex. v. M. d. lii. Heraclitum & Linum ex. x. M. dcc. Clionem ex. x. M. dcccc. lxxxiiii. Orpheum ex. cxx. M. Cassandrum ex tricies sexies centum millibus. hæc ille. Tullius quidem arbitrari uidetur ex. xv M. annis confici. Sed Seruius ex. xii. M. dcccc. liiii. Senex autẽ uenerabilis Andalo & Paulus geometra Florentinus astrologi ambo insignes ex. xxxvi. M. expleti dicebãt. Ex his quippe apud quosdam exortus est error, asserentibus eis si contingat supercælestia corpora in eundem locum unde aliás cursum cœpere reuerti, & resumere cursum, eosdem de necessitate productura effectus, quos alias produxere, & sic nos iterum, & iterum, & infinitum usq; hanc in uitam redituros. quod quidem credere ridiculum est.

De Vesta Saturni filia secunda. Cap. III.

VEstam Saturni & Opis Ouidius fuisse filiam dicit, Ex Ope Iunonem memorant, Cereteḿq; creatam Semine Saturni, tertia Vesta fuit. &c, & sic duę fuere Vestæ Saturni mater & filia. De his confuse loquuntur auctores nonnunquam unam ponentes pro altera, & ideo dicentes Vestam terram esse, quia floribus & herbis uestita est, de matre Saturni dictum sumendũ est. Quando autem eam dicunt uirginem Saturni filia designatur, quam ignem esse uolue, ut ait Ouidius. Nec tu aliud Vestam quàm uiuam intellige flammã Natá́q; de flamma corpora nulla uides. Iure igitur uirgo est quæ semina nulla remittit, nec capit. &c. Hanc dicit Albericus nutricem fuisse Iouis, exponenśq; ex igne inferiori cælestis alatur ignis. Ego autem contrarium credo, elementum scilicet ab elemento quod sublimius est nutriri. Iouem autem à Vesta nutritum ad historiam pertinere reor, cum ut supra dictum est Iouem natum Saturni aspectui subtractum, & Vestæ auiæ suæ commendatum, & ab ea clàm nutritum, Dicunt & hanc à Priapo hortorum deo fuisse dilectam, quod credibile est, cum dicat Ouidius. Nitimur inuetitum semper cupimuśq; negatum. Vestam enim uirginem uolunt, & uirgines obsequio suo deputauere Romani, quas semper eo quod cautiori seruarentur custodia libidinosi appetiuere, seu quia absq; igne, id est calore iaceat Priapus. Huius præterea nunquam uisam dicunt effigiem, quod dicunt, eo quod incognita sit: nam si flammã uideamus, quam illi dicemus esse effigiem?

Ouid. 6. Fast.

Dicit

a Dicit insuper Augustinus ueteres nonnunquam & Vestam dixisse Venerem, quod & si inhonestum uideatur uirginem deturbare meretricis nomine, potuit hæc fictio rationis aliquid habuisse. Dicimus enim in uenerem, seu libidinem uenientes, in ignem incurre re, ut Virgilius. In furias ignem q; ruunt, ideſt luxuriam. ergo & hic calor à similitudine Vesta uocati potuerit. Nec omnino erit à toto sensu fictionis huius externum cum Vesta dicamus Saturni filiã, ideſt saturitatis, ex qua saturitate non minus oritur uenereus ignis quam uirgineus pudor, hanc Romani summe coluerunt, & eius in templo obsequenti bus uirginibus perpetuum seruabant ignem, quem semper summa celebritate die prima Martii innouabant, & sacrum istud inter alia à Troianis habuerunt.

a *Et hanc unam ex Dijs penatibus esse uolunt, quos secum Aeneas in Italiam aduexit. Id argumẽto Virgilij, apud quem cum Hector Aeneæ dixisset, seq; suosq; tibi commendat Troia penates, mox idem adjicit, Sic ait & manibus Vittas, Vestamq; potentem, Aeternumq; adytis effert penetralibus ignem. Vide Macrob. Lib. 3. Satur. cap. 5.*

De Cerere tertia Saturni filia & matre Proserpinæ. Cap. IIII.

Fab. describitur ab Ouidio lib. 5. Meta. & à Claudiano.

CEres altera à superiori, & notissima dea frugũ est, & Saturni filia atq; Opis, ut ab Ouidio supra monstratum est. Hãc aiunt Ioui fratri suo placuisse, & ex eo concepisse Proserpinam, quam cum rapuisset Pluto nec reperiretur à Cerere, dicũt eam accensis facibus & maximo cum ululatu per uniuersum orbem exquisitam. Demum apud paludem Cyanes irata, cum rastros & a aratra & cætera ruralia instrumenta, quæ ad culturam terræ inuenerat fregisset, filię cingu lum comperit, & ab Arethusa nympha certior facta est, quoniam illam apud inferos uio disset. Quæ cum Ioui Plutonis accusasset audaciam ab eo eidem primo suasum est, ut pa pauera comederet, quæ cum fessa fecisset in soporem soluta est, & cum expergefacta affir tisset Ioui ab eo habuit se filiã retrahere posse, si nil apud inferos comedisset, sed accusan te Ascalapho, compertum est eam tria grana mali punici ex uiridario Plutonis gustasse. Quapropter Iuppiter ad mitigandã tristiciam Cereris sanciuit, ut sex mensibus anni Pro serpina cum uiro esset, & totidem apud superos cum matre. Narrant insuper, & inter alios Lactantius, quod cum perquirens Ceres filiam ad Eleusium regem peruenisset, cuius uxor erat Hyona, & ea peperisset paruulum nomine Triptolemum, quæreretq; illi nutri cem, ultrose Ceterem altricem infantulo obtulisse, & cum suscepta esset uolens alumnũ facere immortalem, interdum lacte diuino nutriebat, noctu clàm igne obruebat, atq; præ ter quam soliti erant mortales crescebat puer, quod cum miraretur pater, clàm nocturno tempore obseruauit quid in puerũ nutrix ageret, & cum uidisset eum igne obrui, exclamauit, ex quo irata Ceres Eleusium exanimauit, ac Triptolemo ternum contulit benefi cium. nam fruges eius propagandas, & currum draconibus iunctum dedit. Quibus ille uictor orbem terratum frugibus obseuit. Postquam autem domum rediit, Cepheus rex eum tanquam æmulum occidere conatus est, sed recognita iussu Cereris Triptolemo reg num tradidit, qui ibidem oppidũ constituit, quod ex patris sui nomine appellauit Eleu b sium & Cereri sacra primus instituit, quæ thesmophoria Græci nuncupauere. Ouidius uero dicit Triptolemum infirmum fuisse puerum, & cuiusdam pauperis mulieris filiũ, quem Ceres in retributionem beneficii illum curauit, & demum illi currum tradidit, & cum frumento misit. postremo in Scythia à Lynceo rege ferè occisus est. Quem Ceres in animal sui nominis transformauit. Sunt insuper qui dicant, & Homerus potissime in c Odyssea, Ceterem Iasionem quendam amasse, & sese illi amicitia & lecto iunxisse, & Le ontius addebat Ceterem ex Iasione Plutonem filium peperisse, & tandem Iasionem à Jo ue inuidia fulminatum. Recitantur præterea & alia, nos autẽ sensum eliciamus ex dictis. Est igitur Ceres aliquando Luna, aliquando terra, & nonunquã terræ fructus, & perspe fœmina, & ideo quãdo Saturni & Opis dicit filia fœmina est, & Sycani Sycilię regis cõ iunx, ut Theodontius asserit. quando autẽ ex Ioue Proserpinã parit, tunc terra est, ex qua prima Proserpina ideſt Luna nascitur secundũ opinionẽ eorũ, qui ex terra omnis creata arbitrati

bitari sunt. Seu potius ideo credita est Luna terræ filia, quia dum ab inferiori hemispe-
rio ad superius ascendit uisum est priscis eam ex terra exire, & sic illam terræ dixere filiam.
Hac rapit Pluto qui & terra est. sed inferioris Hemisperii quando post diem. xv. incipit so
le cadente non apparere, & hinc fit ut appareat eam tantundem esse apud Hemisperium
inferius quantum apud superius, ex quo sumptum est fabulosum illud. Iouem sanxisse
ut anni medium apud inferos cum uiro esset, & tantum apud superos cum matre. Seu
aliter. Est quidem Proserpina loco frugis habēda, quę ex iacto sulcis semine, nisi cæli tem-
peries agat, incrementum habere nō potest. Et nisi eiusdem iuuetur calore, in maturitatē
uenire non posset. Iuppiter autē & cęli temperies est & calor, cuius opere suis temporibus
& crescunt segetes & maturitatem suscipiūt. & sic ex Ioue & Cerere Proserpina nascitur.
quæ tunc à Plutone, ideſt terra rapitur, quando semē sulcis iniectum non redditur, quod
aliquando contingit ob nimium frequentatam sationē, ex qua adeo bona terra humo-
re emungitur, ut ex hausta nequeat dare iniectis seminibus nutrimentum. Hinc turbata
Ceres, id est agricultores, qui tetrei dici possunt homines, instrumēta frangit ruralia, ideſt
frustra operata cognoscit & negligit. & ululatu fœmineo, ideſt agricultorū quærela, in-
censis facibus, ideſt exustione agrorum, per quam humores aduersi, qui sunt circa terræ
superficiem exhalant, & utiles ab inferiori terra euocātur in altū, & suadetur à Ioue Cere-
ri ut papauera comedat, ideſt ut in quietem uadat. Habent enim papauera somni quietē
præstare, per quam quietem intermissio culturæ intelligenda est, ut possit terra ob intet-
missionem emunctos humores reassumere. Redire autem ad superos rapta Proserpina,
ideſt abundantia frugum non potest in continenti, quia grana mali punici gustauerat,
per quæ intelligēda sunt uegetatiuæ uitæ principia, quæ tunc iniiciuntur, quando ex hu
more terræ humectatur, & calefit semen iniectum, inde puttefactum prosilit in radices,
quarum opere segetes uegetātur. Quę principia ideo per grana mali punici designantur,
ut intelligatur, quia sanguini similia sint, sicut sanguis nutrimentum est animalis sensi
tiui, sic & illa principia uegetatiui, & ut placet Empedocli, sicut in sanguine uita cōsistit
animalium sensitiuorum, sic & segetum in humore terrestri. Sed Iouis sententia, ideſt cæ
li dispositione agitur, ut post sextum mensem, qui anni dimidium designat, ad superos
redeat Proserpina, ideſt segetum abundantia, eo quod à die sationis seu à mense in men-
sem septimo incipiant spicę segetum apparere & grana suscipere, & in maturitatem etiam
deuenire, quę grana usq; ad sationis nouæ tempus apud superos commorantur. Theo-
donius ex Cerere istam uetustissimā refert historiam, ex qua uidetur multum causæ fi-
tionis superioris assumptum, & dicit Ceterem Saturni filiam Sicani regis fuisse coniu-
gem, & Siciliæ reginam, ingenio clarissimo præditam, quæ cum per insulam cerneret
homines uagos glandes, & mala siluestria cōmedentes, nec ullis obnoxios legibus, pri-
ma in Sicilia terrę agriculturam excogitauit, & adinuentis instrumentis ruralibus boues
iunxit, & tertis semina dedit, ex quo homines cœpere inter se campos diuidere, & in
unum conuenire, & humano ritu uiuere, ex quo à Virgilio dictum est, Prima Ceres
unco terram dimouit aratro. Prima dedit fruges alimentā q; mitia terris. Prima dedit
leges, Cereris sunt omnia munus. &c. Proserpinam uero dicit speciosissimam fuisse
uirginem Cereris reginæ filiam, & ob insignem eius pulchritudinis famam ab Orco
Molossorum rege raptam & in coniugem sumptam. Quod etiam testatur in libro tem-
porum Eusebius, uerum de hoc infrà prolixior fiet sermo. De Triptolemo autē scribit
Philochorus uetustissimum fuisse regem apud Atticam regionem, qui cum tempore
ingentis penuriæ occiso à concursu populi patre Eleusio, quia pereunte fame plebe fili-
um aluisset abunde, aufugit, & longa naui, cuius serpens erat insigne, abiit ad exteras
regiones. & quæsita frumenti copia in patriam rediit, ex qua pulso Celeo, qui terram
occupauerat, seu secundum alios Lynceo Thrace, in regnum paternum restitutus est,
& non solum restitutus alimenta tribuit subditis, sed illos docuit facto aratro terram
colere, ex quo Cereris alumnus est dictus. Sunt tamen qui uelint non Triptolemum

sed

sed Buzyem quendam Athenien sem Atticis bouem & aratrum comperisse. Dicit tamen Philochorus Triptolemum multis sęculis ante fuisse quàm fuerit Ceres regina Siculorũ. Quod autem Ceres amauerit Iasionem dicit Leontius etiam historiã fuisse talem. Cum tempore diluuii Ogigii, Iasion quidam Cretensis multum frumẽti cõgregasset, illud patientibus penuriam ob diluuium pro libito uendidit, & sic ex frumento maximã cõflauit pecuniam. Et hinc locus fabulæ datus, quod ex Cerere, ideſt ex frumento Plutonem diuitiarũ deum, ideſt diuitias susceperit. Iasion autem à Ioue inuidia fulminatus dicitur, quia ab amicis quibus opportunus erat, uisum est, quod ante temptis subtractus sit.

a Vnde & Cererem Græcis Δηὼ uocari uolunt, ἀπὸ τοῦ δῆσαι τὸ εὑρῆσαι.

b Erant & Thalysia festa Cereris quæ peragebantur post messem, ut Comment. Theocriti in Idyl. 5.

c Comment. Theocriti Iasionem Cretensem regem fuisse ait Minois filium, & ut hic dicitur, ex Cere re genuisse Plutonem. Didymus autem in Homerum Odyss. 5. ex Hellanici sententia dicit, hunc Electra & Iouis fuisse, & ut quidam inquit uolunt, post diluuium in sola Creta tritici semen inuentũ est, tum fabula nata est Cererem cum Iasione cõsueuisse. Ex eiusdem Hellanici sententia, & Commentar. Apollonij addit hunc Iasionem alio nomine Aëtionẽ dictum fuisse, ac fulmine tandem à Ioue ictum, eo quod simulachrum Cereris contumelia affecisset. De Cerere & Proserpina Silius lib. 14.

d Ceres in Corcyra quoq; aliquandiu egisse uidetur, antequam Phæaces insulam eam tenerent, ab ea enim & Scheria eadem insula, & Drepane uocata est. Scheria quod à Neptuno flumina cohibita, prærupto hoc Cerere, ne ex aduerso insulæ influentes, eam continenti iungerent. Drepane quod in ea Ceres accepta à Vulcano falce, docuit Titanas metere: quanquam Macris eadem à Macride Dionysij nutricio, & Corcyra à Corcyra filia Aesopi, dicta postea quoq; fuerit. Sed hæc ἀπροσδιόνυσα. Hæc præter frumentum quod ab ea repertum ferunt, leges quoq; ædidit, quibus iuste pieq; homines uiuere assuescerent, ex quo & legiferam dixerunt, & eius sacra θεσμοφορίας.

De Glauca. iiii. Saturni filia. Cap. V.

Lactan. lib. 1. c. 14. De Fal. relig.

GLauca Saturni & Opis fuit filia, & ut sacra narrat historia, uno partu cum Plutone gędita, & Saturno sola prędentata, clam Plutone seruato atq; nutrito, quę adhuc paula diem clausit.

De Plutone. v. Saturni filio qui genuit Venerationem. Cap VI.

als Diespiter. Causam explicat, Diodor. lib. 6.

PLuto qui Latine † Dispater dicitur, Saturni filius & Opis uno eodemq; partu, ut supra dicitur, cum Glauca ęditus est, & clàm à Saturno seruatus. Hunc uetes infernorum finxere regem, eiq; ciuitatẽ dedere Ditem, de qua Virgilius,

Lib. 8. Theb.

Respicit Aeneas subito sub rupe siniſtra,
Mœnia lata uidet. Et insita perplures
uersus, in quibus illam describit. Eius inde aulam atq; maiestatem sic describit Statius dicens, Forte sedens media regni infelicis in arce,
Dux Herebi populos poscebat crimina uitæ,
Nil hominum mirans, natusq; omnibus umbris.
Stant furiæ circum, uariæq; ex ordine mortes.
Sæuaq; multisonans exercet pœna cathenas.
Fata ferunt animas, & eorum pollice damnant,
Vincit opus iusta Minos cum fratre uerendo
Iura bonus meliora monet, regemq; cruentum
Temperat, assistunt lachrymis atq; igne timentes
Cocyton Flegethon q;, & Styx periuria diuum
Arguit &c. Currũ illi insuper trium rotarũ statuere, qui triga dicitur trahiq; illum à tribus equis uoluere, Amatheo scilicet & Abastro & Nouio. Qui ne cælebs uiueret, sic uxorem sibi quæsisse dicit Ouidius. Nam cum die quadã ingentibus uiribus tentasset Typhœus superimpositam sibi Trinacriam abiicere, uisum est Plutoni si hoc contingeret, possibile ad eum usq; lucem diei penetrare. quamobrem conscenso curru exploraturus qualia essent Trinacrię fundamenta, exiuit infernum, & dum insulam circuiret haud longe à Syracusis uidit Proserpinam cum uirginibus sociis legentem flores. Quæ cum Veneris sperneret ignes, factum ut repente Pluto sua pulchritudine
b & sibi cõiugio copulauit. Huic insuper uenerationem, seu reuerentiam filiam fuisse dicunt. & tricipitem Cerberum canem regni custodem attribuunt, quem aiunt tricipitem
c fuisse, & inauditæ ferocitatis, & cuncta uorantem. De quo tragœdus Seneca in tragœdia Herculis

Herculis futentis. Post hæc auari ditis apparet domus. Hic sæuus umbras territat stygius canis. Qui terna uasto capita cõcutiens sono Regnũ tuetur, sordidum tabo caput, Lambunt colubri, uiperis horrent iubæ, Longusq; torta sybilat cauda draco. Par ira formæ. &c. Hęc ego sic intelligenda existimo, cum iuxta Fulgentium Pluto latine sonet diuitias, & ideo dispater quasi diuitiarum pater à latinis appelletur, & diuitias perituras in terris consistere, aut ex terris effodi clarum sit, & terra uocetur opis, ut supra sæpius dictũ est, merito Pluto Opis dicitur filius. Verum quoniam diuitiæ primæ pro parte ex cultura terræ patuere, nondum auro comperto, & Saturnus terram colere docuerit, Plutonis dictus est pater. Diuitiis ferrea ciuitas & custos †Thesiphon ideo datur, ut ferreas auarorum mentes & truculentias eorundem circa custodiam & tenacitatem earum cognoscamus. Hanc ciuitatem intrare neminem iustum dicit Virgilius, Nulli fas casto sceleratũ insistere limen, ut appareat aut quærere, aut seruare diuitias absq; iniustitia non posse. In hac ciuitate scribit Dantes nostet obstinatis inferri supplicia, quibus nulla proximi charitas, nullus'que fuit amor in deum. Per aulam autẽ atq; circunstantes multipliciũ curarum anxietates, & augendæ rei labores execrabiles, atq; perdendi formidines, quibus angũtur in diuitias hi ueluti tendentes gutture, intelligendi sunt. Currus autem circuitiones optantium ditari designat triplici uectus rota, ut labor circumeuntium periculum & futurorum incertitudo demonstretur. Sic & equi trahentes tres esse dicuntur. Quorum primus Ametheus dicitur, qui interpretatur obscurus, ut per eum intelligatur insana deliberatio acquirendi quod minime opportunum est, qua trahitur seu impellitur cupidus. Secundus Abaster dictus est, qui idem quod niger sonat, ut appareat discurrentis mœror, & tristitia circa incũbenda ferẽ semper pericula & pauores. Tertius Nouius nuncupatur, quem intellexere sonare pœnitentem, ut per eum aduertamus, quoniam ob timorem periculorum ardor feruentissimus acquirendi tepescat aliquando. Coniugium uero Proserpinæ quam supra abũdantiam diximus, nulli dubium est cum diuitibus fieri, & potissimæ iudicio prospectantis ut horrea plena, ibi abũdantiam fore, ubi fames est, & penuria, auaritia procurante. Ex hoc quippe coniugio nil gignitur, laudabile scilicet, aut memoratu dignum. Cerberus, ut nonnulli arbitrantur, uerus fuit canis triceps dictus, eo quod esset latratu sonorus mordax nimium, & in tenendo fortissimus. Senserunt tamẽ ueteres, ut reor, sensus alios hac fabula ueritate repostos, eo quod custos fingatur ditis. Et ideo cum pro dite diuitiæ intelligendæ sint, ut præmõstratum est. nullum earum rite dicemus custodem præter auarum, & sic pro Cerbero auarus intelligẽdus est. Cui ideo tria descripsere capita, ut triplicem auarorum denotarent speciem. Sunt enim qui aurum cupiunt, & in omne lucrum etiã inhonestũ uolentes irruunt, ut quæstum dissipent & expendant, qui quũ diuitiarũ custodes dici non possint, pernicioſi tamen & damnosi sunt homines. Sunt qui maximo labore & periculo suo congregant undiq; & quomodocunq;, ut teneant, seruent, atq; cubo fodiant, nec ex quæsitis sibi prosint uel aliis, & hi hominum genus inutile. Sũt qui nullo suo opere, sed maiorum quæsita sudoribus tam studiosa uiolentia seruent, ut non aliter quàm alienum depositum contingere audeant, & hi segnes atq; tristissimi sunt, & digni custodes certissimi. Serpentes uero Cerbero additi, tacitę atque mordaces auaritiæ curæ sunt. Plutonem hunc insuper uocauere Orcum, ut in Verrinis Cicero dum dicit, ut alter Orcus ueniſſe Aethnam, & nõ Proserpinam, sed ipsam Ceterem rapuisse uidebatur, &c. quem ideo sic uocari dicit Rabanus, quasi receptorem mortium, quæ recipiat quacunq; morte morientes. Februum præterea dictum uolunt nõ à febre, ut multi stolidè arbitrantur, sed à lustro quodam sacro à ueteribus ei cõstituto, per quod manes purgari credebant, & hoc in mense Februarii fiebat, & inde mensis ille nomen sortitus est, quod à Macrobio in libro Saturnaliorum dicitur sic, Secundum dicauit Februo deo, qui lustrationum potens creditur. Lustrari enim eo mense ciuitatem necesse erat, quo statuit ut iusta diis manibus soluerentur, &c. His prælibatis quid hæc fictio historię tegat apponendum

Tisiphonẽ

est. Refert ergo Lactantius de Plutone in libro Diuinarum institutionum sic. Ergo illud in uero est, quod regnum orbis ita partiti sortiti q; sunt, ut orientis imperium Ioni cederet: Plutoni, cui cognomen fuit Agesilao pars occidentis obtingeret, eo quod plaga orientis, ex qua lux mortalibus datur superior, occidentis autē inferior uideatur, &c. Theodontius autem paululum de hoc plenius inquit, Saturno scilicet Iouem, Neptunum, & Plutonem fuisse filios, qui eo mortuo cum eis partiretur imperium, contigit Plutoni iuniori in occiduam regni partem regnare, apud ea loca, in quibus postea mansere Molossi, secus inferum mare, & is à circumadiacentibus regno suo populis Orcus appellatus est, eo quod sęuus & receptor scelestorum esset hominum, & quod ingenti cani suo quem Cerberum appellabat, consuetus esset uiuos homines trucidandos apponere. Hinc Proserpinam uirginem Siculam cum intercepisset in regnum deportauit suum, eam q; sibi coniugem copulauit. Hæc ille. Eusebius autem in libro temporum hunc appellatum Aidoneum ait, & tempore Lyncei regis Argiuorum atq; Erichthei Athenienſium regnasse.

a *Puto legendum Aethone, Alastore, & Nycteo, tametsi temere pronuntiare nolim, uocibus usque adeò uiciatis: hæc aũt nomina apud Claudianum ponuntur, quanquã ille etiam quartum addit Orpheũ libro primo de rapt. Proserpinæ his uersibus,*

Orpheus crudele micans, Aëthonq; sagitta
Ocyor, & Stygij crudelis gloria Nycteus
Armenti, Ditisq; nota signatus Alastor,
Stabant ante fores uincti, sæuumq; fremebant.
Crastina uenturæ spectantes gaudia prædæ.

Quæ nomina si interpreteris, sonant ὀρφναῖος tenebrosus, αἴθων ardens, νυκτεὺς nocturnus, ita enim & noctis deus à Plauto dicitur in Amph. ἀλάστωρ mordens conscientiam.

b *Per Cerberum quidam intelligunt terram, dictumq; Cerberum quasi κρεοβόρον uolunt, eo quod à terra hominum cadauera deuorentur. Apud inferos autem, qui fabulam persequuntur, uelsi hunc ossibus Amphiarai dicunt, quem tellus absorbuit, ut est apud Statium.*

c εἴγε δ' ὄντος Ζεὺς μὲν κυνῶν κεφάλας, τὴν δὲ χθὼν δράκοντος. *Comment. Ho.*

Cap. VII

De Veneratione Plutonis filia & Honoris coniuge.

VEnerationem filiam fuisse Plutonis Seruius affirmat. Theodontius autem hanc reuerentiam uocat, dicens uenerari Deos oportere, maiores autem homines reuereri. Et quoniam ea quæ hominibus exhibetur, & non diis Plutonis fuit filia, ideo reuerentia, non ueneratio appellari, ex qua autem concepta sit matre, non habetur, cum Proserpinam sterilem fuisse omnes affirment. Hanc Honori nuptam Paulus & Theodontius dicunt, & ex eo peperisse maiestatem, ut supra monstratum est. Ego ex hoc figmento id sentio quod intueor. Diximus supra Plutonem diuitiarum deum, ex quibus diuitiis oriri reuerentiam satis cernimus, cum reuerentia solis exhibeatur diuitibus, etiam si inertes, degeneres, insci, priuati q; sint homines, tantę sunt apud mortales existimationis diuitię.

Cap. VIII

De Chirone sexto Saturni filio, qui genuit Ochiroëm.

a *Chironis fab. describit Oui. Fast. 5*

Hironem centaurum Saturni & Phillyræ filium uoluere. Lactãtius tamen dicit eum ex Pelopea cõceptum, cuius originis talis extat fabula, Saturnum scilicet uenustate Phillyræ captum eam intercepisse, & dum eius, ut ait Seruius, uteretur concubitu, interueniente Opi coniuge, confestim se uertit in equum ne cognosceretur in culpa. Phillyra autem ex eo concubitu Chironem concepit, peperit q; animal ab umbelico supra hominem, ab inde uero infra equũ. Qui cũ excreuisset, in syluas abiit, eas q; coluit. Huic autem à Tethide Achillem puerum commendatum, quem ipse nutriuit & docuit, & similiter Aesculapium. Postremo cum eum uisitasset Hercules, casu factum est, ut una sagittarum eius Lernęo ueneno perlita suapet pedem eius caderet. attamen cum à parentibus fuisset genitus immortalis, ut Ocyroes uaticinium impleretur, quo prædixerat eum optaturum esse mortalem, graui uexatus morbo mori cupiens, orauit superos, ut illi mori concederent. Quo concesso, ab eisdem in cælum

in cælum translatus est, & in zodiaco locatus, & sagittarius appellatus. & quoniam ua-
luerit auspicio, eo coram cælestis ara apposita est. Ex his fictionibus Theodontius & Bar-
laam sensum exprimebant huiusmodi, Chironem ideo Saturni filium dictum, quia cir-
ca agriculturam plurimum ualuerit. & quia hortorum adaquationem inuenerit, Philly
ræ dictus est filius, quia Philadros, id est, aquæ custos uel amator, eo quod ad irrigatio-
nem hortorum plurima uteretur. Quod autem in conceptione eius Saturnus à coniuge
repertus uerteretur in equum, dictum est, eo quod causam suam apud turbatam coniu-
gem iustificauerit dicens, quod ob id aliarum mulierum concubitum quæreret, si forte
filios masculos suscipere posset, cum sibi prolem melioris sexus ex ea conceptam ob pro-
missum Titano factum seruare non posset, & sic ob hoc æque agere uisum est, & inde
æquus, id est, iustus. Alii uero uolunt fabulam à præcedentibus causam habuisse. Nam
cum uidissent illum mortales, ut dicit Isidorus, hominum pariter & iumentorum medi
cinam inuenisse, hominis & equi filius dictus est, & Chiron denominatus, ut intellige-
retur quia chirurgiam non physicam reperisset, quæ leui docta q̃ manu operatur. nam
Chitos Græce manus est. Quod à sagitta Herculis uulneratus sit, historiographum dicũt, b
& cum lætalem morbum arte sua aliquandiu curasset, uisum est amicis eum immorta-
lem creatum, quem ueneni uis non occideret. Tandem cum ueniisset in mortem ob me-
riti uirtutis suæ, quia iustissimus fuerit homo, ut in Iliade dicit Hometus, ad perpetuam
sui nominis memoriam ab antiquis inter astra locatus est.

Suidas autem in Thessalicis, ut citatur à Cõmentario Apollonij, Ixionis filium, ut & reliquos centau a
ros facit, uxorem autem Centauri Chariclô uocat.

χείρ manus est, quanquam & superiores etymologiæ plus satis ineptæ sunt. b

De Ocyroë filia Chironis. Cap. IX

Cyroë filia fuit Chironis ex quadam nympha Cayci fluminis suscepta, ut
ait Ouidius, Ecce uenit tutulis humeros protecta capillis Filia Centauri,
quam quondam nympha Cayci Fluminis in rapidis ripis enixa uocauit
Ocyroën, non hæc artes cõtenta paternas Edidicisse fuit, fatorum archana
canebat, &c. Hæc Aesculapium orbi toto profuturum prædixit, & patrem
operaturum mortem, & se equam futuram, quæ omnia euenere. Rei huius significatum
potest esse cum dicat Theodontius eam Thetim Achillis matrem fuisse, ideo in equam
uersam dici, quia genuerit equum, id est, hominem bellicosum uti Achilles fuit, & furo-
re cuius & ipsa Thetis, ut dicit Leontius, equarum dea nuncupata est. Equi autem ubiq;
apud antiquos bellorum erant præsagium, ut Virgilius dicit,

Quatuor hic primum omen equos in gramine uidi,
Tondentes late campum candore niuali.
Et pater Anchises. bellum ò terra hospita portas.
Bello armantur equi, bellum hæc armenta minantur.

De Pico septimo Saturni filio, qui genuit Faunum, & Sentam, & Faunam. Cap. X

Picus Ausoniæ rex Saturni filius fuit, ut asserere uidetur Ouidius, dum di- *Ouid. lib. 14. Meta.*
cit, Picus in Ausoniis proles Saturnia terris. Et Virgilius, Accipimus Fauno *Virg. lib. 7. Aeneid.*
Picus pater, isq; parentem Te Saturne refert, &c. Hunc dicit Seruius à Po-
mona pomorum dea dilectum, ac eius sortitum coniugium. Demum, ut
ait Ouidius, cum die quadam uenaretur, à Circe Solis filia uisus & ama-
tus est, quam cum ipse parui penderet, ab ea irata in auem sui nominis uersus est. Sanè
Ouidius à Seruio discrepat, Picum uirum fuisse Circes dicens, eumq; dilexisse Pomo-
nam, & ob id Circe zelo commota aurea illum tetigit uirga, & in picum auem muta-
uit. Huius autem fictionis effectus talis à Seruio arbitrari uidetur, Picum scilicet regem eò
in picum auem mutatum dici, quia augur fuerit, & domi picum habuerit, per quem fu-
tura præscisceret, & sic in pontificalibus libris haberi. Nõnulli dicunt hunc Picum cum

ob singulare studium domandorum equorum aliàs rudis esset homo, à Circe doctus eloquentissimus factus est, qua eloquentia in commodum suum multos traxit agrestes, eosq; sibi fecit obsequiosos. Et ob id fictum eum in auem sui nominis fuisse cõuersum. Est enim pico aui inter alias proprietates hæc, ut cum habeat longissimam linguam, æsti uo tempore exquirit loca formicarum plena, & emissa inter eas lingua, patitur eas illam conscendere, & morsu præhendere. tandem cum illam formicarum plenam sentit, retrahit adhærentes unà secum formicas. Ex quibus sic pastus euolat. Sic Picus rex eloquẽtia, id est, lingua trahebat agrestes, qui formicis similes sunt, & in suum, ut dictum est, uertebat commodum. Augustinus autem de Ciuitate dei, dato quæ ad historiã spectant quasi Poëticam fictionem floccifaciat incipit. Exortum est Laurentum regium, ubi Saturnius Picus regnum primus accepit. Et paulo post sequitur, Sed hæc poëtica opinentur esse figmenta, & Pici patrem Stercon potius fuisse asseuerẽt, à quo peritissimo agricola inuentum ferunt, ut fimo animalium agri fœcundarentur, quod ab eius nomine stercus dictum est. Hũc quidam Stercutium uocatum ferunt, qua autem ex causa eum Saturnum appellare uoluerunt. Certe tamen hunc Stercen seu Stercutium merito agriculturæ fecerunt deum, Picum quoq; similiter eius filium, &c. Et sic uidetur per Augustinum ostendi Picum filium non fuisse Saturni. Sanè cum Pici plures esse potuerunt, & Augustino credimus Picum quendam Stercæ fuisse filium, & alium Picum filium fuisse Saturni. Huius insuper inuentum lusoriam pilam in libro naturalium historiarum Plinius asserit fuisse.

De Fauno Pici filio, qui genuit Faunos Satyros Panes & Syluanos, Acũ, & Euremedontem, & Latinum, & secundum quosdam Sentam Faunam, quam alii uolunt sororem fuisse & coniugem. Cap. XI

FAunus Pici fuit filius, ut Virgilii testimonio patet dicentis, Accipimus Fauno Picus pater, &c. Hic etiam patri successit in regno, de quo dicit Lactantius in libro diuinarum institutionum primo, quod ut Pompilius apud Romanos institutor ineptarum religionum fuit, sic ante Pompilium Faunus in Latio, qui & Saturno auo nepharia sacra constituit, & sororem suam Sentam Faunam eandem coniugem consecrauit, quam, ut Crispus Clodius in eo libro, quem Græce scripsit, dicit, eo quod contra mores, decuśq; regium clam uini ollam ebiberet, & ebria facta erat, uirgis myrteis ad mortem usq; cecidit, postea facti pœnitens cum desiderium eius ferre non posset, illi sacros detulisse honores. De Fauno uero hoc & Fauna quod Dii facti sunt uidetur testari Seruius sic, Quidam dictus est Fatuellus huius uxor est Fatua idem Faunus, & eadem Fauna à uaticinando, id est, à fando, unde & fatuos dicimus incõsiderate loquentes. Ergo faune & fatue nomen quasi asperum, &c. Hæc ille.

De Senta Fauna Pici filia, & coniuge Fauni seu filia. Cap. XII

SEnta Fauna, ut proximo supra dictum est, filia fuit Pici regis, & cõiunx Fauni fratris sui Lactantio teste, & quicquid Crispus Clodius minus honestum de eo scribit: Gabius Bassus dicit eam Fatuam nominatam, quod mulieribus fata canere consuesset, ut Faunus uiris. Eandem Varro scribit tantæ pudicitiæ fuisse, ut nemo illam dum uixerit, præter suum uirum in os uiderit, nec nomen eius audierit. & ideo mulieres illi in operto sacrificare consueuerant, & bonam appellare deam. Sed de hac Macrobius Saturnaliorum libro, autoritate Cornelii Labeonis hanc Maiam dici dicit, eiq; sub nomine Bonæ Deæ ædem Kalendas Maias dedicatam, eandemq; terram esse, & id occultiore ritu sacrorum doceri. Demum eam Opem bonam Faunam & Fatuam pontificum libris appellari. Bonam, quia bonorũ omnium ad uictum causa sit. Faunam, quia omnibus animantibus faueat. Opem, quia eius auxilio uita constet. Fatuam à fando, eo quod non ante infantes partu editi uocem edant quàm terram attigerint. Et quia cum regali sceptro figuretur, sunt qui dicant eam lunonis habere potentiam. Et alii eam arbitrari Proserpinam, eo quod illi Forca ob depastas segetes

ſegetes ſacrum faciat. Præterea eam non ſororem & coniugem Fauni, ut quidam dicunt, ſed filiam, eumq́ in amorem eius lapſum, & ob id quod etiam oppreſſa uino noluiſſet eius patere deſiderio uirgis myrteis cæſam. Tandem eo in ſerpentem uerſo, cũ ea cubuiſſe creditum, & ob id in templo eius haberi uirgam myrteam nephas eſſet, & extentam ſupra caput eius uitem uideri, eo quod pater uino illam decipere tentaſſet. Quod in templo eius ſuo nomine non conſueuit inferri, ſed uas in quo uinum eſſet inditum mellarium nominari, & uinum nuncupari lac. Et ſerpentes in templo eius innocuos & impauidos apparere, & alia plura quaſi uelint hanc Faunam terram eſſe. Quas quidem ego ambages & circuitiones deteſtor, & omitto libens.

De Faunis, Satyris, Panibus, & Syluanis filiis Fauni. Cap. XIII

FAunos Satyros, & Panes atq́ Syluanos dicit Theodontius Fauni fuiſſe filios. Leontius uero dicebat Saturni, de quibus eo quod nullius nomen ſciatur proprium, ſeu opus, inuicem tractare de omnibus neceſſe eſt. Faunos ergo & Satyros nemorum dicebant deos, & ut ait Rabanus, uoce non ſigno oſtendebant futura paganis exigentibus. Panes uero agrorum deos, & Syluanos ſyluarum, ſed improprie à Poëtis perſæpe unus pro altero aſſumpti ſunt, ut Virgilius facit,

Et uos agreſtum præſentia numina Fauni.

Hos etiam ſemones, ſeu ſemideos uocari ueteres uoluere, ut ſcribit Ouidius,

Sunt mihi ſemidei, ſunt ruſtica numina nymphæ,
Et Fauni Satyrí q́, & monticolæ Syluani.
Quos quoniam cæli nondum dignamur honore,
Quas dedimus certe terras habitare ſinamus, &c.

Hos ego nec Fauni, nec Saturni filios credam, cum homines iſti, illi uero quodãmodo animalia bruta ſint. Sed poſſibile eſt forſan circa Saturni tempora uel Fauni, ex eis ortus eſt error, & de eis primo recitationes inter mulierculas haberi cœptæ. de quibus tamẽ ab inſignibus autoribus quædam miranda narrantur. Nam Pomponius Mela ultra Atlantem Mauritanum montem dicit noctu lumina uiſa, & ſtrepitus cymbalorum atq́ ſistularum auditos perſæpe, nec die repertus quiſquàm, atq́ pro conſtanti habitum, hos Faunos eſſe atq́ Satyros, & huiuſce generis animalia. Præterea dicit Rabanus Satyros homuntiones eſſe, & habere uncas nates, & cornua frontibus, pedesq́ caprarum ſimiles, & ex his unum à beato Antonio per ſolitudines Thebaides Paulum ſanctiſſimũ uirum heremiticam agentem uitam exquirente uiſum, atq́ ab eodem interrogatum, reſpondiſſe ſe mortalem, & ex accolis heremi unum ex his, quos ſtolido errore luſa gentilitas Faunos Satyroſq́ colit. Alii ſylueſtres homines putãt, appellantq́ Incubones ſeu Ficarios, ex quibus ſic ſcribit Martianus, ubi de nuptiis Mercurii, & Philologiæ, ipſamq́ terram, quę hominibus inuia eſt referuntur longæuorum chori, qui habitant ſyluas, nemora, lucos, lacus, fontes atq́ fluuios, appellanturq́ panes, fauni, fones, fatuæq́ uel fantuæ, uel etiam fanæ, à quibus fana dicta, eo quod ſoleant diuinare. Hi omnes poſt prolixum æuum moriuntur, ut homines, ſed tamen & præſciendi, & incurſandi, & nocendi habẽt promptiſſimam poteſtatem. Hæc Martianus. Hos autem dicit Ariſtoteles poſt annorum milia & nymphas, & ſatyros perire. Nõnulli autem gentilium inter alias ſtultitias ſuas in hanc deuenere, ut ſe horum mallent filios quàm hominum dici, arbitrantes, dum matrum meretricia accuſarent, ſuæ nobilitati plurimum ſplendoris iungere, ex quibus pauci apponuntur.

De Aci Fauni filio. Cap. XIIII

ACis filius fuit Fauni & Nymphæ Simethidis, ut clare ſcribit Ouidius, dicens, Acis erat Fauno nympha q́ Simethide cretus, &c. Ex his talis ab Ouidio fertur fabula, quod ſcilicet Galatheam nympham Siculam amauerit, & ab ea amatus ſit, &c. ut ſupra de Galathea. Verum quoniam alter ſenſus hic ex fictione ſumitur quàm ſupra factum ſit, illum apponere uiſum eſt. *Lib. 13. Met. Meminit & Sil. lib. 14.*

Dicit ergo Theodontius Cyclopem tyrannum apud Siculos fuisse, cui maximum erat pecus, lacte cuius plurimum eius augebantur substantiæ, & ideo Galatheam, id est, lactis deam amasse dicit, quia ex humiditate lac procreatur. Sed cum aquæ Acis fluminis hanc habeant proprietatem, ut desiccent ubera potantium pecudum, non solum Cyclops ob id à flumine illo certo anni tempore amoueri greges iubebat, sed nonnunquam per tiuulos illud exinanire atq; desiccare conatus sit, frustra tamen. Ego autem non credo hûc Fauni regis fuisse filium, sed forsan alicuius alterius nobilis uiri sic uocati, seu unum ex his fuisse, qui Faunorum filii dici maluere quàm hominum.

De Eurymedonte Fauni filio, qui genuit Peribœam. Cap. XV

Lib.7 EVrymedon filius fuit Fauni, ut placet Statio in Thebaide ubi dicit, Proximus Eurymedon cui pastoralia Fauni Arma patris, &c. Hunc ego, ut de Aci dixi, non arbitror Fauni Laurentum regis fuisse filium, sed quoniam in syluis conuersaretur ad extollendam progeniem suam se Fauni finxit filium. Fuit enim hic, ut idem Statius ostendit, in bello Thebano partibus fauens Aetheoclis.

Apparet tamen alium fuisse Eurymedontem de quo Statius agit, & alium de quo Homerus.

De Peribœa Eurymedontis filia, & Nausithoi matre. Cap. XVI

PEribœa filia fuit Eurymedontis, ut in Odyssea scribit Homerus, dicés, Nausithoum quidem prius Neptunus terram mouens genuit, & Peribœa fœminarum specie optima, iunior filia magnanimi Eurymedontis. Dicit autem Leontius, Eurymedontem Gygantum fuisse dominum, & cum eis periisse. Hæc ex Neptuno peperit Nausithoum, ut per Homerum monstratum est.

Versus sunt Odyß. H. Ναυσίθοον μὲν πρῶτα ποσιδάων ἐνοσίχθων γείνατο, καὶ περίβοιαν ὑπερφιάλοιο γυναικῶν εἶδος ἀρίστην ὀπλοτάτην θυγάτηρ μεγαλήτορος Εὐρυμέδοντος ὃς ποθ' ὑπερθύμοισι γάντεσσιν βασίλευσεν. *Meminit & Homerus Eurymedontis lib. Iliad. Ξ. quo loco Commentarius addit Iunonem ab eo ui compressam fuisse, antequàm nuberet. Deinde ea nupta, postquàm Iuppiter rem resciuit, in tartarum illum præcipitasse, quanquam ex* Odyssea *intelligitur Gigantem principem fuisse, ideoq; præcipitem datum esse.*

De Latino Laurentum rege Fauni filio, qui genuit Lauinam & Præneste. Cap. XVII

Atinus Laurentum rex Fauni regis & Maricę nymphæ Laurentis filius fuit, ut carmine patet Virgilii, dicentis,

Lib.7. Aenei. Rex arua Latinus & urbes
Iam senior longa placidas in pace regebat
Hunc Fauno & nympha genitum Laurente Marica Accipimus, &c.

Iustinus autem non Fauni filium, sed nepotem dicit ex filia. Scribit enim redeunte Hercule ex Hispania Geryone superato Fauni filiam uitiasse, & ex eo concubitu suscepisse Latinum. Seruius autem refert secundum Hesiodum in libro quem Aspidopiam uocat, & inde eo
a cat, Latinum Vlyssis & Circes fuisse filium, quam nonnulli Maricam uocant, & inde eo
Lactant. lib. 1 dicit dixisse Virgilium, Solis aui specimen, eo quod Solis Circes fuerit filia. Verum dicit
Cap. 21 Seruius, quia temporum ratio non procedit, & ideo illud accipiendum esse Higinii, qui
Lib.7. Aenei. ait Latinos plures fuisse, ut intelligamus Poëtam abuti ut solet nominum similitudine. sed quicquid dicant alii cum uniuersalis fama Virgilio faueat, Latinum scilicet Fauni fuisse filium carmini eius obtemperandum est, credẽdum q; Latinum Fauni fuisse filium. Est insuper & de matre Marica opinio uaria. Seruius autem de ea dicit, Est autem Marica dea littoris Minturnensium iuxta Lyrim fluuium. Horatius, Et innantem Maricæ littoribus tenuisse Lyrim. Quod si uoluerimus accipere uxorem Fauni Maricam, non procedit. Dii enim topici, id est, locales, ad alias regiones non transeunt, sed potest dictum esse per Poëticam licentiam. Laurente Marica, cum sit Minturnensium. Dicunt alii per Maricam Venerem intelligi debere, cuius fuit sacellum iuxta Maricam in quo erat scriptum υἱὸς τῆς ἀφροδίτης. Hæc Seruius. Hoc tamẽ dubium paucis potest absolui. Plures enim

potuere

potuere esse Maticæ, ut supra de Latino etiam dictum est. Hic autem Latinus rex fuit eodē tempore quo Troia deleta est, habuitq; Amatam Dauni regis Ardeæ sororem in coniugem, ut per Virgilium patet. Varro autem eo in libro quem de origine linguæ latinæ scripsit, dicit Pallantiam Euandri filiam eius fuisse uxorem, eumq; uolunt profugum suscepisse Aeneam, & uti responso susceperat, Lauiniam filiam iam Turno filio Dauni promissam dedisse uxorem, quamobrem bellum ingens inter Aeneam & Turnum exortum est, in quo Latinum cecidisse dicit Seruius.

Versus Hesiodi sunt in Theogon.

Κίρκη δ' ἠελίῳ θυγάτηρ ὑπεριονίδαο
Τέκνατ' ὀδυσσῆος ταλασίφρονος ἐν φιλότητι
Ἄγριον ἠδὲ λατῖνον, ἀμυμονάτε κρατερόντε.

De Lauinia filia Latini & Aeneæ coniuge. Cap. XVIII

LAuinia filia fuit Latini regis & Amatæ secundum Virgilium, quam cum Turno regi promissam Latinus pater daret in coniugem Aeneæ Troiano, ingens exortum est bellum. Et ut ait Seruius, in primo ferè concursu Latinus occisus est, & sic patris dotata sanguine aduenæ coniugio iuncta est. Et cum uirum in eodem conflictu apud Numicum fluuium perdidisset, timens uictoris priuigni insolentiam, ex Aenea prægnans aufugit in syluas, & ut dicit Seruius, apud Tyrrheum pastorem diuertit, ibiq; peperit filium, quem Iulium Syluium Posthumum appellauit, eo quod post patris funus in syluis natus esset. Hanc Ascanius postea reuocauit in regnum patrium, cum ipse secessisset in Albam à se conditam, quod quidem cum regia indoles generoso mulieris in pectore ob aduersas res in nullo fracta esset, adeo integre conseruauit, ut adulto filio auctum quàm diminutum potius regnaret. Eusebius autem in libro temp. dicit hanc post Aeneæ mortem Melampodi cuidam nupsisse, & ex eo concepisse filium, quem Latinum Syluium nominauit, qui etiam Latino Iulio Syluio mortuo imperauit.

Libro sexto & septimo Aeneid. Seruius,

Tyrrheusq; pater cui regia parent Armenta, &c.

De Prænestе Latini regis filio. Cap. XIX

PRænestes Latini regis fuit filius, ut Solinus ubi de mirabilibus mūdi scribit, uidetur asserere. Et hunc ait Prænestem etiam ciuitatem fecisse, & à suo nomine nuncupasse. Dicit enim sic, Prænestе, ut Zenodotus refert, à Prenestе Vlyssis nepote Latini filio, &c. De eo autem nil amplius legi.

De Iunone Neptuno & Ioue Saturni filiis, & eorum prosapiis in sequentibus scribitur, ut huic octauo libello finis imponatur.

LIBRI OCTAVI FINIS

Ponitur in nono Iuno & Iunonia proles

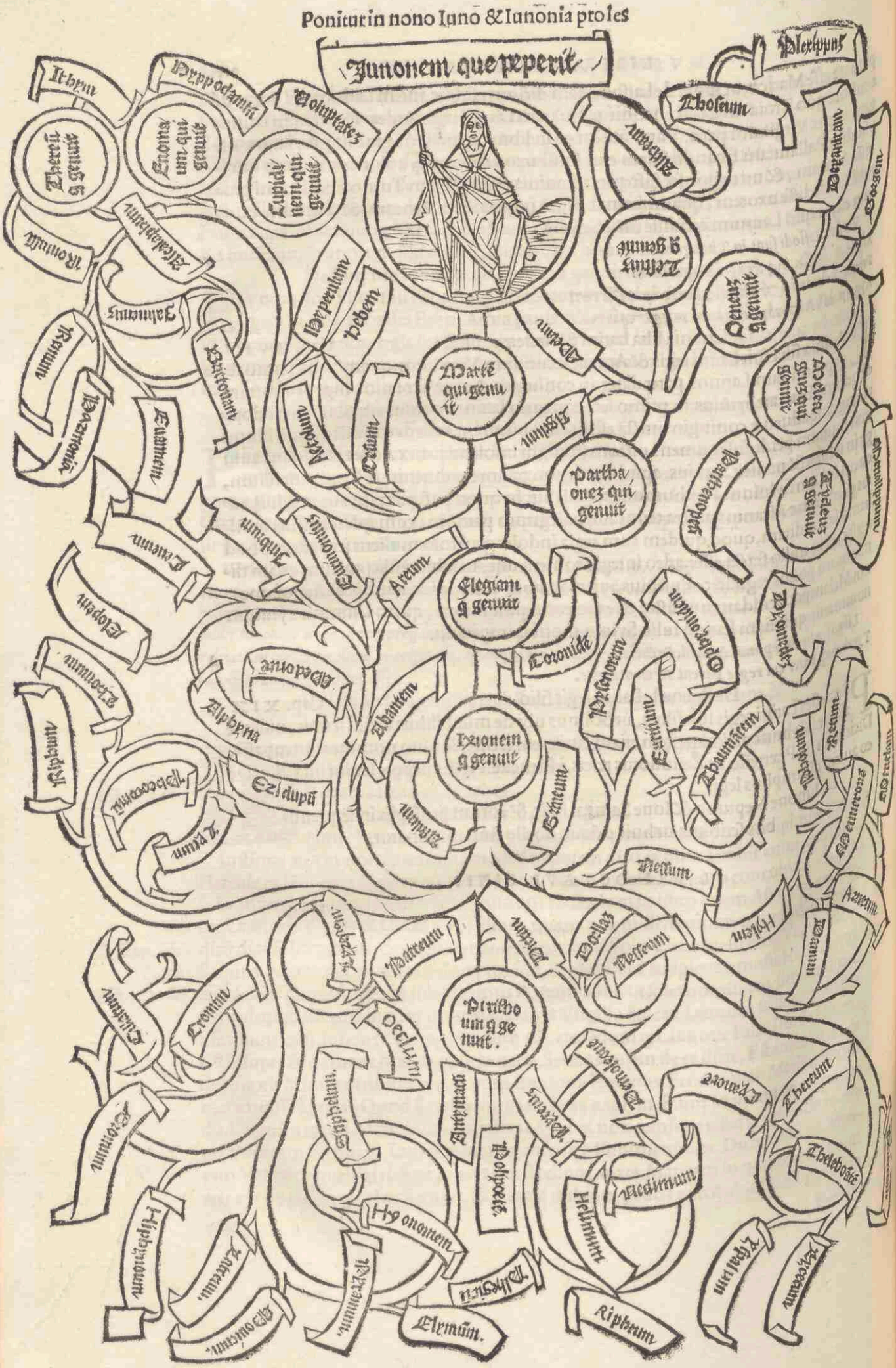

GENEALOGIAE DEORVM GENTILIVM, LIBER NONVS.

PROOEMIVM

MITIORI iam cælo partem posteritatis Saturni, quam cœpissem in Laurentum littus peregeram, & ecce seu maris æstu factum sit, seu occiduo impellente flatu, repēte in Aegeum usq; mare delatus sum, & in conspectu Samos iam dudum splendidæ insulę, quasi iniectis anchoris, sereniſſime rex, firmatum me comperi. Ibi dum partim in cælum usq; delata uetustissimi templi semesa fastigia cernerem, & partim disiectas in frustra columnas mirabiles, euulsas è sedibus bases, dirutas testudines, æquatas ferè solo parietum longissimas alas, humo infixas tholos, & omnem ingentis, immo monstruosi ædificii solutam compaginem, atque ruinarum demersam cumulis, uepribus atque syluestribus arboribus sua sponte nascentibus, muscósque occupatis turpi, mirabundus intuerer, mecum´que perquirerem, cuius ob obsequium tam grandis potuerit æuo suo moles extolli, sumptus´que ueterum magnificos laudarem, uenit in mentem Samiam fuisse Iunonem, & à Samiis præ cæteris deitatibus honoratam, & euestigio comprehendi templum illud olim inter cætera urbis mirabile & uetustissima fama celebre, eidem Iunoni ab incolis fuisse constructum. O quàm grandes diuturni´que labores exhausti. quot architectorum emuncta ingenia, quot pontificum instituta sacra, quot ingentium uirorum matronarum´que ornatus appositi, ut dia bolo præstaretur obsequium perire? Et hinc in cogitationem longiusculam perseuerans, emisso è profundissimo pectoris archano suspirio, mecum inquiens, Erubescant miseri Christiani, quibus hac tempestate facillimum est ut rem domesticam augeant, mōtium scrobare uiscera, maris & fluminum alueos uncis piscatoriis radere, Arctoas transire niues, æthiopum experiri soles, hyperboreas fallere gryphes, libycos sopire serpēres, marmaricos leones excludere, Oceanum sulcare ratibus, etsi daretur in cælum usq; transcendere. Heu miser quid defleo? Aliqua forte cum honestate possunt hi sudores assumi. Sed quid dicam cernens Pirratica infestare maria, itinera obsidere, ianuas infringere, falsas signare tabellas, uenena porrigere, bella iniusta mouere, iustum sanguinem fundere, fidem frangere, & in cunctos dummodo suppetant uires tyrannidem, & uiolentiam exercere, ut ampliusculam possimus facere substantiam perituram? Ingemiscendum equidem est cæcitati nostræ. Quid quæso si detur cumulasse quod cupimus, refert pallatia erigere, thalamos ornare, equos ministros´q; parare, conuiuia festos´q; dies ducere, auro, gemmis, & purpura illustres apparere, alea ludere, possessiones amplissimas facere, uiridaria lacus´q; componere. Si noster honor, nostrum decus, nostra gloria ab indignioribus occupatur? Seruit inclyta Hierusalem ciuitas Agarenis, loca sacra & memoratu dignissima barbarica fœdant spurcitia, & in dedecus Christiani nominis deturpant. Hostes blasphemant, floccifaciūt atq; rident, quo uerbum caro factum est, quo natus Christus & alitus, quibus se deum & hominem demonstrauit, & prædicans dogma tradidit salutare, quo ut nos solueret à laqueo seruitutis, innocens passus, mortuus, & sepultus est. Quo cum surrexisset à mortuis, uirtute propria euolauit in cœlos. O scelestum facinus, ò dedecus inexpiabile, potuere insulæ unius & paruæ incolæ è montibus columnas excidere, ingentia euellere saxa, & in ampliſſimum opus deducere. Et in sumptus auri ingētia pondera erogare, ut templū admirabile nephariæ construerent mulieri. Europa uero omnis negligit, classem in mare trahere, arma sumere, naues conscendere, & bellum hostibus inferre, & uiribus regionem sanctissimam à tam ignauis hostibus emundare, & à nostris frontibus rubo-
rem detestabilem amouere, ut his lapidibus non in terris perituram templum, sed in cæ-
lis ciui-

lis ciuitatem ædificemus æternam. Sed quid uerbis forte superfluis aures uerbero? segnes puniet deus, & auaros diuites dimittet inanes. Nos autem in propositum reuertamur. Dum igitur ruinas inspicio nequeuntes auferre adhuc loci ueterem maiestatem, satis aduerti à delattice fortuna moneri. Quoniam Iouis atq; Neptuni esset sermo paululum differendus, ut Iunonis fabulosam progeniem in mediũ traherem, in qua & belligeri Martis omnis profusa continetur prosapia, cuius inter strepitus atq; furores quęso mitis deus, qui Dauid docuit manus ad bellum, sua pietate deducat in pacem.

De Iunone octaua Saturni filia, quæ absq; uiro concepit & peperit Hebem & Martem. Cap. I

Fastorum 5

IVno etrote Gentilium regina Deorum, Saturni & Opis fuit filia, antequem nata, eodem tamen partu. Fuit prætetea & Iouis cõiunx, ut dicit Ouid.

Si genus aspicitur Saturnum prima parentem
Feci Saturni sors ego prima fui, &c.

a Educatã autem illam à Tethyde dicit Seruius. Eaḿq; Neptunum educasse asserit Albericus. Sic Martianus illam nutrisse dicit Mercurium Maiæ filium. Eam præterea regnorum atque diuitiarum faciunt deam. Sic & coniugii, ut scribit Virgilius, Iunoni autem omnis cui uincla iugalia curæ. Præterea & parturientibus præesse uolunt, ut
b per Plautum patet in Aulularia dicentem, Perii mea nutrix obsecro te, uterum doleo, Iuno Lucina tuam fidem, &c. Illi insuper insignem currum & arma attribuunt, ut in Iliade. E demonstrat Homerus. & ne deorum regina sola procedat, & pediſſequas illi quatuor decim nymphas ascribunt, ut in persona eius ait Virgilius, Sunt mihi bis septem præstanti corpore nymphæ, &c. Inter quas illi Iris præcipue famulatur. Auem etiam pauonem in tutelam eius dixere, caudæ cuius eam Argi pastoris occisi à Mercurio oculos apposuisse dicit Ouidius. Vocant etiam illam præter Iunonem & reginam nominibus multis, utputa Lucinam, matronam, curitim, deum matrem, Fluoniam, Februam, Interducam, Domiducam, Vnxiam, Cynthiam, Socigenam, Populoniam, & Proserpinã. Eam dicunt comestis lactucis syluestribus Hebem filiam concepisse. Sic & percusso flore Martem. Ex Ioue uero uiro suo peperisse Vulcanum. & alia de ea referunt plurima. Circa prædicta sicuti multa sunt, sic & multa dixere diuersi. Dicit autem Barlaam, Iunonem Saturni ac Opis filiam arbitratos, qui Saturnum opificem rerum esse, & Opim materiam, & Iunonem terram credidere uel aquam. Sic & Macrobius ubi de somnio Scipionis illam Iouis dicit esse sororem, quia ex eisdem seminibus quibus Iuppiter producta sit, cum Iouem cælum asserat, & aërem dicat esse Iunonem. Quam ideo antequem natam dicunt, quia cum Iuppiter ignis sit, & hæc aër, non uidetur apud nos quod absq; spiritu, qui aër est, ignis deduci possit in flammam. nec sublato usquam uiuere, & ideo opportunum aërem esse si ignem uelis, uel quod ignis motu aëris accendatur, ut in syluis locisq; paluſtribus sæpe uidimus contigisse, & sic aër natus antequàm ignis. Eam autem educatam à Tethyde ideo fictum, quia humiditate aquæ restauratur quicquid aëris extenuati in ignem uertitur. Eam autem educasse Neptunum & Mercurium ubi de eis fiet mentio exprimetur. Iouis autem coniunx ideo dicta est, quia sic aër cælo seu igni supponitur. Seruius autem dicit Iouem aliquando pro igne & aëre, & nonnunquam pro igne tantum sumi. Sic Iunonem pro terra & aqua, & aliquando pro aëre solo. & ideo quando pro igne & aëre accipitur Iuppiter, & Iuno pro terra & aqua, merito coniuges dicuntur, cum ignis & aër habeant agere, & terra & aqua pati. & sic superioribus & inferioribus agentibus suffragantibus supercælestibus corporibus apud nos cuncta gignuntur. Quando uero ut idem Seruius ait, Iuppiter pro igne tantum, & Iuno pro aëre ponitur, tam ratione contiguitatis, quàm etiam tenuitatis & leuitatis similitudine, fratres esse dicuntur. Theopompus uero in Cypriaco carmine & Helanus in Diospolitichia, dicunt Iunonem à Ioue † iunctam cathenis aureis, & † depriuatam incudi-
c bus ferreis. Quos nil aliud sentire uoluisse arbitror, nisi aërem à frigiditate & duritie

Metamor. primo

uinctam degrauatam

terræ

terræ? deptiuatum, cathenis aureis, id est, per cõtinuatas lucis successiones igni iunctum esse. Tullius uero dicit circa hanc materiam sic, Aër autem Stoici disputant interiectus inter mare & cælum Iunonis nomine consecratus, quæ est soror & cõiunx Iouis, quod & similitudo est ætheris, & cum ea summa coniunctio. Effœminarunt autem eum, Iunonisq; tribuerunt. Aëre quidem nihil est mollius, &c. Reginam & deam regnorum atq; diuitiarum insuper dixere Iunonem, quam Fulgentius uelato capite, & sceptrum manu tenentem designant, nil aliud, ut ipse credo, uolentes ostendere quàm qua in parte regna consistant & diuitiæ. Diximus enim Iunonem esse terram, in qua regna mundi consistere satis patet. ergo suprema in se regna tenet, regnorum regina est. quod quidem per sceptrum demonstratur, & hac eadem ratione diuitiarũ est dea. Nam ut in uisceribus metalla omnia & precios os lapides tenet, quod per uelatum caput ostenditur. ita in superficie segetes fructusq; omnes & pecora, in quibus profecto cõsistunt diuitiæ terrenorum, ostendit & præbet. Coniugiorum autem deam uolunt, eo quod ut plurimum dote media catur in coniugium, quæ dos iuris Iunonis est. Præterea Iunonem in aliquibus Lunam esse credidere. Eãq; circa humanos actus multa posse, & potissime circa motus de loco ad locum, & hinc arbitrati sunt Iunonem puellas nubentes, & de domibus parentum ad sponsos euntes per iter ducere, & inde interduca uocitata est, seu alia ratione: quia ueteri more nocte uirgines ad sponsos mittere cõsueuere eis erubescentibus ire, palàm uirginitatem deponere. Et quoniam Luna dum luceret ducatum præstare uideretur, itineris interduca dicta est. Et quoniam ducatu illas primo in domos uirorum uideretur deducere, etiam domiduca dicta est. Et quoniam uirgines sub ducatu Iunonis uenientes ad limina sponsorum, ritu ueteri uariis unctionibus postes ungebant, Iuno ab unctionibus illis Vnxia appellata est, & spõsæ deinde uocitatæ unxores, & deinde ut dicit Albericus eò uentum est ut dicantur uxores. Parturientium autẽ deam ideo illam dixere, dicit Fulgentius, quia diuitiæ, quibus ipsa præest, semper de se alias pariant, quod quidem nõ est simpliciter uerum de omnibus, & semper, quinimmo parturientium dea dicta est, quia Luna quam idem cum Iunone uoluere à parturiẽtibus sub Lucinæ & Iunonis nomine inuocati consueuit, & eius muneris esse dicebant, ut ait Macrobius, distendere & laxare tenuas corporum, & meatibus uiam dare, quod est ad acceleratndos partus salutare. & tunc uocitatur Artemis Græce, quasi aërem secans latine. Currus ideo illi attributus est, ut per eum designetur circuitio aëris continua circa terram. Arma uero illi data sunt, quod bellandis & maxime diuitiarum & regnorum causa ea suadere aut præstare & præparare uideatur. Nymphas illi obsequiosas dicunt esse quatuordecim, ut noscamus totidem in aëre accidentia uariis de causis generari, utputa serenitas, uentorum impetus, nubes, pluuia, grando, nix, pruina, ros, coruscatio, tonitruum, iris, cometes, uapores incensi, & nebula. Nonnulli tamen alias describunt esse, demẽtes ex dictis aliquas & alias superadden tes, quæ terræ uidentur contingentia, ut terræmotus, exhalantia in terris incendia, & huiusmodi. Portò ex his quæ Iunoni famulantur familiarior describitur à Poëtis Iris, quam Thaumantis fuisse filiam uoluere, id est, admirationis, eo quod sit coloribus & apparitio ne mirabilis. Hanc enim Iunoni diuitiarum deæ ideo attribuũt, ut per eius picturatã uarietatis coloribus curuaturam, opum ornamenta designent, quæ quidem fulgore suo admiranda sunt, sic descendentia ut ascendunt, & uti hæc tam pulchra repente dissoluitur, sic & diuitum splendores in momento resoluuntur in nihilum, uoluitq; eam Irim dici quasi Erim, quod certamen est, eo quod propter diuitias multa oriantur certamina. & hinc aiunt quidam Irim semper missam ad discordiam excitandam. Pauonem uero illi in tutelam tribuunt, ut qualitates ostendantur diuitum. Est enim clamosa auis pauo, in quo clamores, elatas uoces, iactantiã, boatusq; intelligunt diuitũ. Incolit & pauo tecta & ædificiorũ semper celsiora cõscendit, ut appareat diuites præeminentias omnes appetere, atq; si nõ dentur arripere. Picta insuper pẽna nitet undiq;, & laudibus delectat, & ad ostẽtationem sui adeo trahitur, ut erecta in gyrum oculata cauda nuda atq; turpia posteriora

degrauatum

relinquat

relinquat, per quæ purpura diuitum, & ueſtis aurea, & inanis gloria, & futilis pompa, & aures adulationibus patulæ deſignantur, in quas quotiens minus aduertentes incurrũt, euenit ut quod forſan ſordidum latere poterat, detegatur, & appareat ſplendore ſub illo cor miſerum curis anxiis laceſſitum, ignauia, ſtultitia, morum ineptia, uitiorum ſpurcities, & nonnunquam cadauera turpi marcentia tabo. Supereſt de nominibus & poteſtate de his de quibus nil dictum eſt ponere rationem. Vult igitur Tullius eam uocari Iunonem, quaſi iuuans omnibus, quod proprium Iouis eſt. Rabanus autem dicit Iunonem quaſi Ianonem, id eſt, ianuam propugnationibus fœminarum, eo quod quaſi portas matris natis pandat, & nubentium maritis. Leontius autem dicit, quod Iuno Græce dicitur ἥρη, quod quidem uenit ab era quod eſt terra, & fit mutatio ε in η, & fit ηρα, cui mutata α in η fit ἥρη. Vnde proprie Iuno terra eſt. Socigena uero appellatur, eo quod mares ſociet iungat q; connubio fœminis. Sic & Populonia ob id quod ex cõiunctionibus hominum atq; mulierũ à ſe factis populi procreentur. Et inde Cynthia quod Lunæ nomen eſt, Cynthia dicebatur, quod ipſa à uirginibus cingulum caſtitatis dum uiris iungerentur exolueret, quicquid dicant iſti. Veneris hoc officium puto, quam, Alberico teſte, dicebant Iunonem domiducam in nuptiis ſequi, eo quod Iunonis eſſet officiũ, primo ad matrimonium ſpectantia agere. Veneris uero uirum & uirginem in coitũ iungere, & cingulum uirginitatis ſoluere, quod ipſi Veneri tribuunt, & Cæſton uocant. Matrona uero dicitur, quia his tantum præſit mulieribus, quæ uiris maturæ ſint, aptiq; conceptui, quæ & ipſe etiam ſi non nubant matronæ ſunt, aut dici poſſunt, eo quod ſecundum ætatem matres eſſe poſſunt. Curitim uero dicit Albericus eam uocari, quaſi regalem uel fortem, uel potentem, uel iuxta Seruium à curru, eo quod bellantes curribus uterentur, quibus illam ratione cauſæ bellorum præeſſe uolunt. Deum etiam matrem uocãt, eo quod illam terram intelligunt omnium matrem. Fluoniam autem dictam dicit Albericus, à fluoribus ſeminum, ſeu quod fœminas in partu liberet. Ego autẽ à menſtruali mulierum fluxu, qui à Luna cauſari à nonnullis creditur, dictam puto fluoniam, ſic & à purgationibus februam, quod fœminas poſt partũ ſecũdinis exeuntibus purget, & idem in menſtruis. Nam februo idem eſt quod purgo. Dicta ſunt ea quæ ſub aliquo figmento Poëtico, quantum ad naturalem ſenſum abſcondi poſſe uiſum eſt, reſtat dicere quid ſub fictionum parte ſecundum hiſtoriam dictum ſit. In hiſtoria quidem ſacra legitur Iunonem à Saturno rege & homine genitam, & ab Ope Saturni coniuge uno & eodem partu cum Ioue, prius tamen, editam, eamq; ut ſcribit Varro, apud inſulam Samum prius Partheniam appellatam, educatamq;. & cum ibi adoleuiſſet Ioui nuptam, & obid Sami nobiliſſimum & antiquiſſimum fuiſſe templum, & in eo ſimulachrum Iunonis in habitu nubentis puellæ figuratum, eiuſque ſacra anniuerſaria nuptiarum ritu celebrari conſueta.

a *Sic enim & Homerus Iliad. Ξ. ait,* ὠκεανόν τε θεῶν γένεσιν καὶ μητέρα τηθὺν οἵμ' ἐρυσφοῖσιν λόμισιν εὐζεφυρὸν ἦλθ' ἀτίταλλον.

b *Sed hoc officium alij Dianæ aſcribunt, & tamen Iunonem Lucinam uocari uolunt, cum in lucem partus profert. Præeſſe autem Dianam partibus, eò quod fœtus, ut nonnunquam ſeptem, aut ut plerunq; nouem Lunæ curſibus, qui* ἀπὸ τῆς μήνης *menſes uocãtur, matureſcunt. Vide Perottum.*

c *De hac Iunonis uinctæ atq; ſuſpenſæ fabula, multis uerſibus diligenter tradit Commentarius Homeri Iliad. O. quæ huc apponẽda putaui, ut qui illo careret,* τῶν μυθολογίαν *hinc peteret.* ἐζήτηται, *inquit,* διὰ ποίαν αἰτίαν οὕτως αἰσχημόνως ὑβρίζῃ τὴν ἥραν ὁ ζεὺς διὰ θυητὸν. φησὶ γὰρ, οὐ μέμνῃ ὅτε τ' ἐκρέμων ὑψόθι. ῥητέον δὲ ὅτι νῦν φιλοσοφεῖ ὕμηρος. μυθικῶς γὰρ ζεὺς ἐνταῦθα ὁ αἰθὴρ, ἀρανὲς ζῦν περὶ τὸν ἀέρα δεσμὸς ἐστι, ὁ ἄγαν τα ὑγρά, καὶ ἐξ αὐτοῦ δεσμευόντων πάντα. μετ' αὐτὸν δὲ ὁ ἀὴρ μέσος γῆς καὶ ἀέρος ὃ δεῖ νοεῖν ἡμᾶς τῶν ἥραν ὑπάρχειν. ζῦ δὲ ἀέρος ἐκκρέμασται ὕδατα τε ἡ γῆ, οὓς δεῖ νῶν ἄκμονας λέγειν, παρὰ τὸ ἀκατάσχετα εἶναι τὰ στοιχεῖα. καλῶς δὲ ἀνῶνται οἱ θεοὶ τὸν δεσμὸν λῦσαι ἰσχὺς γὰρ ζῶν ὅλων τὸ συνδεδέσθαι. Et iterum, διὰ γὰρ τουτῶν ὁ ποιήτης τῶν κοσμικὴν αἰνίκτεται φύσιν. διὰ μέν, καὶ ξῆνα τὸν ἀνωτάτω ὕσσον πόεμμος

τιθέμενος, διάπορον ἄέρα, ἦραν δὲ τὸν δεύτερον, καὶ ταύτην φησὶν ὕδωρ ὠκεανοῦ τετράφθαι ἐκ τῆς τὸν ὑγρὸν ἀναθυμιάσεως γίνεται ἀήρ, ἄκμονας δὲ γῆν καὶ θάλασσαν λέγει, χρυσοῦν δὲ δεσμὸν, τὸν αἰθέρων ὦν. ὅτι ἐν τῷ ἀνωτάτῳ μέρει συνέστηται αὐτῷ ὁ ἀήρ. καὶ βιαιότατον τὸν ἥφαιστον εἰς θάλασσαν, παρ' ὅσον μεταβάλλει εἰς ἄλληλα τὰ στοιχεῖα. πῦρ μὲν εἰς ἀέρα, ἀὴρ δὲ εἰς ὕδωρ χαλκεύοντα δὲ ἐν ὠκεανοῦ, ὅτι τὰ στερεὰ τῆς δι' ὕδατος καὶ πυρὸς ἐργασίας τυγχάνει. καὶ ἡσίοδος τὸν οὐρανὸν μὲν λέγει, τὴν ἐκπύρωσιν, κρόνον δὲ τὸν ἄνω κρουσθέντα περιφερόμενον ὄμβρον, βίαν δὲ τὴν ἐπιῤῥεομένην ὕδασιν, ἐκτομὴν δὲ οὐρανοῦ, τὴν τοῦ πορφύρεος τυγχάνει. καὶ ἡσίοδος τὸν οὐρανὸν μὲν λέγει, τὴν ἐκπύρωσιν, κρόνον δὲ τὸν ἄνω κρουσθέντα ὄμβρον, βίαν δὲ τὴν ἐπιῤῥεομένην ὕδασιν, ἐκτομὴν δὲ οὐρανοῦ, τὴν τοῦ πορφύρεος ἐξ ὑγρῶν σθένος, λίθον δὲ καταπινόμενον ὑπὸ κρόνου, ἐπειδὴ περ ἡ μεταβολὴ τῶν ὑγρῶν εἰς στερεότητα πάγνυται, κρύπτεσθαι δὲ τὸν δία, διὰ τὸ τοῦ ζῆν ἐπικρατεῖν τῷ χειμῶνι τὰς καρδίας ἀφανίζεσθαι πολεοναζάντων τῶν ὑγρῶν, καὶ ἐν τῷ τριχθὰ δὲ πάντα διέδασαι φυσικὴ γίνεται διάταξις γεγενημένη, ὁ μὲν γὰρ τὸ ζῆν παρεχόμενος ζεὺς ὀνόμασαι, ὁ δὲ τὴν ὑγρὰν οὐσίαν, ἀπὸ τῆς πόσεως ποσειδῶν, ἅιδης δὲ ὁ θάνατος, παρὰ τὸ σκοτεινὸν καὶ ἀειδὲς τῆς τῶν ἀνθρώπων, ἀπολείας. *Item. Iliad.* ⊙ *per auream cathenam ferè eadem significari exponit, ubi Iuppiter minatur reliquis dijs. Quod si illis lubeat de cathena suspensos, in terram demissurum omnes esse neq; situm omnes cupiant sese de loco demoturos esse.* καὶ τὸν μύθον inquit. ὁ ζεὺς ἑαυτὸν τάσσει τοῦ οὐρανοῦ, ὃν κληρῷ λαχὼν στοιχεῖον ἔχει, τοὺς δὲ λοιποὺς θεοὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς αὐτῆς χθονὸς οὔσης. *&c.*

De Hebe Iunonis filia & iuuentutis dea & Herculis coniuge. Cap. II.

HEbes ut ait Theodontius filia fuit Iunonis, cuius rei idem Theodontius recitat fabulam. Apollinem scilicet Iunoni nouercæ in domo Iouis patris sui parasse conuiuium, eiq; inter alia apposuisse lactucas agrestes, quas cum cõmedisset cum desyderio Iuno, ilico usq; tunc sterilis pregnans effecta est, & eo ex conceptu peperit Heben. Quæ quia formosa esset à Ioue ad officium pincernatus assumpta est, & dea iuuentutis effecta. Tandẽ cum ipse una cum cæteris diis apud æthyopes comessaturus iuisset, contigit quod ministrante eis Hebe pocula, perq; lubricum minus caute incedente caderet, & uestimẽtis amotis omnibus in casu obscœna superis monstraret, quam ob causam factum est ut illam ab officio pincernatus Iuppiter remoueret, & loco eius Ganymedem Laomedontis regis Troiæ fratrem substitueret. Postremo Herculi oetes iam in numerum deorum assumpto illam iunxere coniugem. Homerus autem in Odyssea eam ex Ioue conceptam dicit. Sanè quoniam à latinis poetis eã tantum Iunonis absq; patre filiam habitam inuenio, Ioui non ascripsi. Quid autem ex fictione hac sumendum sit hoc arbitror. Dicebat uenerabilis Andalo Ioui, quem patrem Apollinis aiunt, inter signa zodiaci duo attributa, quæ eius astrologi dixere domicilia, sagittariũ scilicet atq; pisces. Verum sole id est Apolline in sagittario existente Iouis domo, instante iam hyeme Iunoni, ideſt terræ lactucæ apponuntur syluestres, ideſt frigus intensum. Nam lactucæ syluestres, ut aiunt physici, frigidissimæ sunt, frigus autem circa terræ superficiem agit, ut condensatis terræ poris calor terræ immixtus agat circa intrinseca terræ, & terra humiditate calefacta radices graminum atq; plantarum aperire faciat, & humore repleat, ex quo turgescunt, & pregnantes efficiuntur. & sic sole intrante sagittarium ob frigus intensum terra efficitur pregnans, quæ in autumno sterilis uidebatur. Tandem adueniente tempore partus, ideſt uere nouo, Heben parit, id est iuuentutẽ & rerum omnium renouationẽ, frondes, flores, & germina omnia, ea emittuntur tempestate. Sic primo adueniente uere quod calidum est & humidum, diis ideſt super cælestibus corporibus, quæ ut aliás dictum est, secundum quorundam opinionem ex humiditate uaporũ à terra surgentium pascuntur, pocula ideſt humectationes porrigere dicitur. Tandem adueniente autumno in quo sol incipit uersus solsticium hyemale tendere, ideſt ad æthyopes qui uersus antarcticum sunt, uirentia omnia cessare & frondes arborum cadere inciptunt. & sic Hebe dum deteguntur quæ occultauerant frondes nudari dicitur, & obscœna monstrare, & à pincernatu etiam remouetur, & Ganymedes substituitur, qui aquarii signũ dicitur, eò quod eo tempore pluuiosa sit hyems & abundanter humidos propinet

uapores syderibus. Quod autem Herculi iungatur coniugio ideo fictum credo, quia iuuentus, ideſt uiriditas perpetua ſemper iuncta ſit clarorum uirorum operibus, nec illa nedum in mortem, ſed nec in ſenium cadere permittat.

a *Homerus non omnino ab officio repulſam uult, ſic enim Iliad. Δ inquit.* μετὰ δὲ σφισὶ πότνια Ἥβη Νέκταρ ἐφυσοχόει &c. *Quo loco cõmentarius addit. Heben ſuiſſe cõmunẽ Deorũ omniũ pincernã, Ganymedem autẽ ſolius Iouis,* ἐπεὶ τὸ θεῖον πᾶν ἀεὶ νεάζετε ἡβᾷ. μόνος δὲ ὁ νοῦς (ζεὺς δὲ ὁ πᾶς νοῦς) ἔχει οἰκεῖον τὸ τοῖς μήδεσι γάννυσθαι.

b *Odyſſ. Λ* τὸν δὲ μετ' εἰσενόησα Διὸς κρατερὸν Ἡρακληείην εἴδωλον· αὐτὸς δὲ μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσι τέρπεται, ἔν θαλίῃ, καὶ ἔχει καλλίσφυρον Ἥβην παῖδα Διὸς μεγάλοιο, καὶ Ἥρης χρυσοπεδίλου.

De Marte Iunonis filio, cuius. xv. fuere filii, quorum nomina ſunt hæc, Primus Cupido. ii. Enomaus. iii. Thereus. iiii. Aſchalaphus. v. Ialmenus. vi. Parthaon. vii. Zeſius. viii, Flegias. ix. Brictona, x. Euannes. xi. Hermiona. xii. Hipetius. xiii. Etholus. xiiii. Remus. xv. Romulus. Cap. III.

a MArtem ſunt qui uelint Iouis & Iunonis filium, ſed Ouidius ubi de faſtis cũ Iunonis abſq; patre filium tantum eſſe demõſtrat dicens, quod Iuno turbata eo quod Iuppiter ex ſeipſo tantum nullo mulieris adhibito obſequio Minerua procreaſſet, Oceanum querebat ſumptura conſilium qualiter & ipſa abſq; uiri cõmixtione poſſet filiũ cõcipere atq; parere, & cum feſſa ſecus fores Florę deæ cõiugis Zephyri quieuiſſet, à Flora quorſũ pergeret interrogata narrauit. Cui Flora, ſi loui eſſet occultum promiſit auxilium ſalutare, eamq; cum iuraſſet per undas Stygias ſe nomini dicturã, docuit in campis Oleniis florem eſſe, quo tacto, cõfeſtim abſq; uiro conciperet. Quod experta Iuno, ilico abſq; uiro cõcepit & peperit filium, quem Martẽ appellauit. Alii uero dicunt quod Iuno percuſſa uulua Martẽ conceperit. hunc omnes ferociſſimũ deũ & armigerũ dicunt, & ob id bello armisq; præeſſe uolunt. deſcribit illi Statius in Thebaide regionẽ, domũ atq; miniſtros ſic dicẽs. At Thracũ Cyllenius arua ſubibat Atq; illum hybernæ labentẽ cardine portæ Tempeſtas æterna plagę prætentaq; cælo Agmina nimborũ primiq; aquilonis hiatus, In diuerſa ferunt, crepat aurea grandine multa Pallanec Arcadii bene protegit umbra galeri. Hic ſteriles delubra notat mauortia ſyluas Horreſcitq; tuens &c. Et deſignata nõ abſq; miniſterio regione, domũ deſcribit atq; familiã, dicens. Vbi nullæ furoribus illi Cingitur aduerſo domus immanſueta ſub Hemo Ferreacõpago laterũ ferro arta teruntur Limina, ferratis incumbunt tecta colũnis. Lęditurque aduerſum Phœbi iubar ipſaq; ſedem Lux timet & dirus cõtriſtat ſydera fulgor. Digna loco Statio primis ſalit impetus amens E foribus cæcumq; nefas ireq; rubentes, Exangues q; metus, occultisq; enſibus inſtat, Inſidiæ, geminũq; tenens diſcordia ferrũ. Innumeris ſtrepitus aula minis, triſtiſſima uirtus Stat medio lætusq; furor, uultuq; cruento, Mors armata ſedet, bellorũ ſolus in aris Sanguis & incenſis qui captus ab urbibus ignis, Terrarũ exuuiæ circũ & faſtigia templi. Captæ inſignibant gentes celataq; ferro Fragmina portarũ, bellatrices q; carinę. Et uacui currus protritaq; curribus ora, Ponè etiã gemitus adeo uis omnis & omne Vulnus ubiq; ipſum ſed non uſquã ote remiſſo Cernere erat talẽ diuina Mulciber arte Ediderat &c. Præterea eius dicunt Bellonã fuiſſe ſororẽ, quam currui eius attribuũt aurigã ut idem Statius teſtatur, qui eiuſdẽ Martis inceſſum ſic deſcribit. Comũt furorq; iraq; criſtas, Frena miniſtrat equis pauor armiger at uigil omni Fama ſono uarios rerum; ſuccincta tumultus Ante uolat currũ flatũq; impulſa gemẽtũ Alipedũ trepidas denſo cũ murmure plumas Excutit, urget enim ſtimulis auriga cruẽtis Facta inficta loqui curruq; infeſtus ab alto. Terga comasq; deæ Scythica pater increpat haſta &c. Hũc inſuper tã dirũtãq; cruentũ deũ amãtẽ fuiſſe uolũt, & inter alias ab eo dilectã Venerẽ Vulcani præcipue.

Statius lib. 7. Thebaid.

Ouid. 4. Met.

Lucianus in Dialogis deorum.

b dicunt & eius uſum cõcubitu, ex quo talẽ fabulã Hom. ix. recitat Odyſ. Dicit enim Martem ſupreme Venerẽ dilexiſſe, & cũ ea aliquãdo immiſcereť à ſole uiſus, Vulcano Veneris coniugi accuſatus eſt, qui clàm cathenas inuiſibiles circa lectũ ſuũ appoſuit, ſinxitq; ſe Lemnũ ire, quod arbitratus Mars acceſſit ad Venerẽ, & cũ nudi lectũ intraſſent, & ſe falaciis

laciis Vulcani iam captos aduerterent, rediit Vulcanus ex composito. Qui cum ob illatã iniuriam clamaret, aduenere dii, & inter alios Neptunus, Mercurius & Apollo. Deę uero ob uerecundiã non uenerũt, & cum omnes riderẽt captos nudosq; uidentes, solus Neptunus pro captiuis interpellauit, ac tam diu orauit donec Vulcanũ in suas preces flecteret & captos liberari faceret. Huic insuper tam acri deo lupũ attribuũt in tutelã, & ex auibus picum. Sic etiam ex herbis gramen. Multa etiam de hoc recitantur, quæ suis seruata locis nunc omittere censui, ut quid contegant quę dicta sunt deducamus in medium. Veteres Iouem Martis patrem ideo noluere, ne adeo filius degener uideretur à patre. mitẽ quippe atq; benignũ Iouẽ sępe diximus, ubi Mars crudelis atq; immitis est. Iunonẽ autẽ Oceanũ petere, & Floræ consiliũ sumere ad colorandã originis rationẽ potius, quàm ob aliud poſitum reor, & ideo florẽ Oleniũ seu in campis Oleniis natũ menstruũ existimo, quod solum fœminę patiuntur, eiusq; fœditatẽ ipsæ uocabuli pulchritudine conãtur tegere, florem uocantes suũ, quẽ ex Oleneis aruis ideo dicit Ouidius, seu quia olidus sit, seu quod ex olido manet loco. de quo sic scribit Isid. Mulier solũ animal mẽstruale est, cuius cruoris tactu fruges non germinãt, acescunt musta, moriunt herbæ, amittunt arbores fœtus, ferrum corrũpitur rubigine, nigrescunt æra, si qui canes ederint in rabiem efferantur, gluten asphalti quod neq; ferro, neq; aqua dissoluit, cruore ipso pollutũ resoluitur &c. Cuius igitur si sanè cõsiderẽtur effectus, ex alia nulla materia tam sæuũ animal tam immane creari poterat, ut cum genitore genitũ cõueniret. Marte id est bello furente nedum nõ germinant fruges, sed nec seruntur. ubi bellicus personat furor, uineta negliguntur, & sic in acetũ uersa uidẽtur, moriuntur herbæ pressæ discursibus, fructus aruorũ pereunt omnes, agentibus uiolentiis & rapinis, ferrũ iniquo attritũ usu cõsumitur, æra decolorãtur & arua sanguine occisorũ, castra si sequentes in nimiã occupandi rabiẽ efferantur dissoluuntur, aut sæua pugna, aut lõgis obsidionibus mœnia ciuitatũ, oppida, & arces excelsæ, & quicquid hominũ seu etiã naturæ arte munitũ est. Bene ergo cõuenit cum semine fructus. Seu alia ratione Iunonis dicitur filius, quam sæpe tertã diximus, & regnorũ atq; diuitiarũ dominã, quũ ambitione hominũ insatiabili circa talia litigia, iurgia, dissensiones oriantur & bella. Si autẽ ad percussionẽ genitaliũ Iunonis intueri uoluerimus, dicemus tunc illa percuti quando appetitus ad superflua excitatur, ex quo quæstio sæpissime oritur, per quã & in bellũ nõnunquã itur, & sic Mars nascitur. Is igitur sic genitus quod apud Bistonas Thracesq; habitet, ut describit Statius, euidenti ratione cognoscitur. Sub ardoo quidẽ cardine, eo quod frigidissima sit regio, qui ibidem nascũtur sunt homines sanguine pleni. nec hoc à natura discretissima frustra factũ. exangues enim frigori non possent obsistere. Sunt hi sanguine abundãtes obtrũcatores ciborũ, uini ingurgitatores immoderati, cõsilio segnes, fraudibus copiosi, in præcipitia faciles, clamorosi, furiosi. nil nisi per certamẽ optantes sanguinis, & tridentes uulnera, quæ omnia Marti competunt. quãobrẽ apte apud tales eius regia descripta est, tempestatũ agminũq; nimborũ & stridẽtium aquilonũ & grandinũ ui circundata, ut sentiamus impetus, furores, rabiẽ atq; rumores, & tumultus uacantiũ bellis. Præterea ferrea describitur domus ut locorũ munitiones circa quæ bellũ geritur sentiamus, quæ ferreæ sunt, ideſt armatorũ hominũ plenæ & gladiorũ atq; telorũ. quę quidẽ, eo quod in malũ ut plurimũ agantur, solis cõtristant iubar, quia in bonũ lux creata sit. Insuper radiorũ solis ab armis reflexorũ aliquãtulum liuescit splendor, ex qua liuedine aurea solis lux tristari & obfuscari paululum uidetur. Seu dicere uelimus mentes hominũ in quibus tam dirus amor ardescit, ferreas esse, ideſt inexorabiles, obstinatas, & in omne malũ pronas, & semper sæuis cogitationibus aduersus clari tatem diuinæ charitatis agentes. Demũ ex ministris Martis primus ex regia prosiliens impetus est, quo impatientes miseri postquã uerbis semina belli uidẽtur iniecta, ad arma discurrimus. & hunc cęcũ sequitur nephas, eo quod dum furioso agimur impetu, aufertur omnis animaduersio ratiõis. qua sublata facile itur in homicidiũ, in incendiũ, in dissipationẽ bonorũ, & ruinas urbiũ. & sicuti rotatus ignis in amplioré deducitur flammã, sic & inchoatũ facinus iras acuit & accendit male agentiũ animos, quos ideo rubentes de-

Expositio fabulæ.

ſcribit, quia facies irati hominis ignea uideatur, ſeu quia ex incenſo ſanguine oriantur. Sunt præterea hac in domo Martis, quę ubicunq; bellũ geritur intelligenda eſt, exangues metus, quos ideo exangues dixit, quia cõſueuerunt pallere metuentes, eo quod ſanguis totus reuocatus ad cor metuentis liquerit partes exteriores exangues. Qui quidem metus, cum dubius ſit euentus belli, non ſolũ ſegnes occupat, ſed aliquando ſtrennuos pugiles atq; duces uariis agẽtibus cauſis. Sunt & ibidẽ inſidiæ, ideo tectos gerentes gladios, ut intelligatur inſidiãtis fraus. Circa has plurimũ artis oportet habere duces, cum nil palã niſi maximo ſuo cõmodo inſidiantes faciant. Dicit & inter miniſtros Martis eſſe diſcordiam duplici gladio accinctã, ut ſentiamus cũ in hoc ueniunt homines, ut non æq; ſentiãt, ſed in diuerſas tendant ſentẽtias, ab hac animorũ diuerſitate unicuiq; parti arma ſuaderi & bellũ in reliqua. Sunt & ibi innumerabiles minæ, quę inflatorũ hominũ tela ſunt, adeo ut nonnunquã his tantũ cõficiantur bella, cum ſępe minus faciant homines qui magna minantur. Sic & ibidẽ triſtiſſima uirtus eſt, quod ideo dicit, quia eſto homo bellorũ ſit oculatus plurimũ, ſit robuſtus & ualens, ſit audax & aduerſus incumbentia fortis, & cõſtans, quoniã hæ uirtutes in effuſionẽ ſãguinis, in diruticnes urbiũ, in prędã tendunt, triſtes eſſe uidentur, eo quod in aliorũ triſticiã operantur. Eſt cum aliis & lętus furor, & hoc ideo, quia bellis ſæpiſſime interueniat. quẽ lętũ dicit, eo quod inter plenos cibo & potu, & hinc lætus oriri cõſueuerit. Raro enim ieiuno ſtomacho furentes cernimus. Mors etiã inter hos armata eſt, & cruento uultu, uolens per hoc oſtendere crebras occiſiones quę in bellis fiunt, & ſanguinis amplã effuſionẽ, dum illã armatã & cruẽto uultu deſcribit. Seu armatã dicit ad differentiã morientium in pace, qui inermes moriuntur. Supereſt & ortus templi, qui omnis tendit ad oſtendendã uictorũ miſeriã & triũphantiũ gloriã, qui quoniam ſatis patet omittendus eſt. Sic & Bellona de qua ſatis ſupra dictũ eſt, ubi de Minerua armigera. Supereſt de inceſſu Martis pauca dicere, cuius initiũ à furore & ira, qui eius comũt criſtas, eſſe uidetur, quod his urgentibus abſq; impetu eſſe non poteſt, & hoc ſupra deſcriptum eſt. Hos ideo Martis amore comere, ideſt ornatas reddere criſtas, ideſt armatas dicit, ut intelligamus quod cũ arma ad inferendã & peragendã pugnã facta ſint, tũc ſplendida uidentur cum impetuoſe operentur. nam in ſegni & miti milite flere dicũtur. Pauoré autẽ dicit equos Marti parare, & eius eſſe armigerũ, eo quod ſeu aduenientiũ ſeu circaſtrepentiũ timore equos ſumamus & arma. Fama autẽ equos Martis ideſt aduenientis belli prędicit, ferè ſemper facta & infecta referens, quę omnia à timidis expectãtibus creduntur facile & augentur. Martẽ aũt Venerẽ amaſſe, alii hiſtoriã uolunt texere, aſſerentes Venerẽ ob deformitatẽ parumpendiſſe Vulcanũ, & adhæſiſſe eiuſdẽ armigero, quod uir prudens & amicus Vulcano aduertẽs crimẽ cõiugis Vulcano detexit, qui diu queſtus & in furorẽ lapſus ferè in coniugẽ irruit. ſed ab eodẽ modeſto mitiq; uiro eius furor ſedatus eſt. Alii uero per hoc dicũt intellexiſſe fingẽtes, & oſtendere uoluiſſe multos olim bellicoſiſſimos uiros & inſignes duces hac illecebra fuiſſe notatos. Nonnulli acutius ſentientes arbitrãtur intelligi poſſe pro Venere cõcupiſcibilis appetitus Vulcano ignis deo, ideſt calori naturali, matrimonio, ideſt indiſſolubili uinclo alligatus. hinc more ignis dum in maius incendiũ nititur, Martẽ tanquã feruẽtiſſimũ amare dicitur, & ab eo tanquã ſibi ſimile amatur, & in idẽ deſideriũ iunguntur laſciuientes, quod à ſole ideſt à ſapiente uiro dum cernitur redarguitur, & excedens iuſto calori accuſatur. Verũ dum in contrariũ feruor inordinatæ cõcupiſcentiæ fertur, fit ut occultis uinculis, ideſt cogitationibus atq; delectationibus laſciuis artius alligetur incipiens, à quibus effœminatus ſolui nõ poſſit, & iam palã factis obſcœnis cõmixtionibus à ſapientibus rideatur. Neptunus aũt qui ſolus pro captiuis interponit, laſciuo feruori cõtrarius effectus eſt, quo uti ab aqua ignis, ſic ignominioſus amor extinguit, & dum uelit qui patitur catenata ratio relaxatur. Huic ideo attribuitur currus, quia more ueteri pugnãtes curribus uterent. Lupus uero ob id illi dicatus eſt, quia rapax & ingluuioſum ſit animal ad inſatiabilem uoracitatẽ ſequentiũ caſtra mõſtrandam. Cui ideo picus attribuit auis, quia ut plurimũ bellorũ homines auguriis & auſpiciis intenti ſint, & quia ex quibuſcũq; cõtingentiis cõfeſtim omnia ſumant, ſeu

quia

quia uti roſtro picus aſſidua percuſſione etiam robora penetrat, ſic & armigeri continua demolitione aut certaminũ cõtinuatione mœnia penetrent ciuitatũ. Gramen autẽ ideo illi ſacrũ dicit Albericus, quia hęc herba ſecundũ Pliniũ ex humano ſanguine procreetur. & inde ut idẽ dicit, Romani rem bellicã agentes, Marti ſacrũ facturi aram cõſtruebãt gramineã. Quod ego ridiculũ reor, ut gramẽ ex ſanguine tantũ humano oriatur, ſed aliunde illud Marti dicatũ habuiſſe originẽ puto. nam cũ cõſueuerint belligeri homines in expeditis locis libentius caſtra locare, & ob id ut plurimũ in locis gramineis, quę ex cõſulto ab agricultoribus non colunt, eo quod in ſe gramẽ omnẽ terræ humorẽ attrahat, & ſatis nullũ uel modicũ linquat, à Romanis & forſan à priſcis inuentũ eſt, ad oſtẽtationẽ uirtutis benemeriti pugnatoris, eos herba graminea coronare, qui armorũ uł caſtra primi intraſſent hoſtiũ.

Fabula eſt faſtorum quinto. Sancta Iouem Iuno nata ſine matre Minerua officio doluit non eguiſſe ſuo, & quæ ſequuntur. a

Martis deſcriptio eſt apud Silium lib. 4. Huius equi à Calabro lib. 8. his nominibus uocantur Φέρων ἠδὲ μάχων ἴππος, ἄϊθων, καὶ φλόγιος, κόναβος τ' ἰὼ τοῖσι φόβος τε. *Martem ſunt qui dicunt ex Enyo matre natum, & inde* ἐνυάλιον *ab Homero uocari, uide Commen. in Iliad. E.* Ἐνυὼ *alij Bellonam uocant.* b

De Cupidine primo Martis filio, qui genuit Voluptatem. Cap. IIII.

Vpido ut ait Tullius in libro de naturis deorũ, Martis & Veneris fuit filius, quẽ inſipidi ueteres moderniq; ingentis potentiæ deũ uolũt. quod ſatis patet carmine Senecæ tragœdi, qui de eo in tragœdia Hippolyti. Et iubet cælo ſuperos relicto Vultibus falſis habitare terras Theſſali Phœbus pecoris magiſter Egit armentũ, poſitoq; plectro Impari tauros calamo uocauit, Induit formas quoties minores, Ipſe qui cælũ nebulasq; ducit, Cãdidas ales modo mouit alas. In quibus quam grandis ſit potentia deſignatur. Nec minus oſtenditur in ea fabula quã de eo refert Ouidius, dum illũ dicit ob Daphnes pulchritudinẽ Apolline pythonis uictorem aurea uulneraſſe ſagitta, & Daphnẽ plumbea, ut amaret ille hanc, illa autẽ hunc haberet odio. Eius formã ſic deſcribit Seneca tragœdus in Octauia. Volucrẽ eſſe amorẽ fingit immitẽ deũ mortalis error, Armat & telis manus, Arcusq; ſacros inſtruit ſęua face, Geniũq; credit Venere &c. Seruius autem dicit eum ætate puerum, & Franciſcus de Barbarino non poſtponendus homo in quibuſdã ſuis poematibus uulgaribus, huic oculos faſcia uelat, & gryphis pedes attribuit, atq; cingulo cordiũ pleno circũdat. Apuleius autẽ ubi de Aſino aureo, eum deſcribit formoſiſſimũ dormientẽ ſic. Cum uidelicet capitis aurei genialẽ cæſariẽ, Ambroſiam temulentiã, ceruices lacteas, genasq; purpureas, peretranteſ criniũ globos decoriter impeditos, alios antependulos, alios retropendulos, quorum ſplendore nimio fulgurãte, & ipſum lumẽ lucernę uacillabat per humeros uolatilis dei, pennæ roſcidæ micanti flore candicant, & quãuis alis quieſcẽtibus, eximiæ plumulæ tenellæ ac delicatæ tremulæ reſultantes inquietæ laſciuiunt. Cæterũ corpus glabellũ atq; lumulentũ, & qualẽ peperiſſe Veneré nõ pœniteret &c. Refert prętera Auſonius ex hoc fabulam ſatis lõgo carmine ſcriptã, quam pictã ait Treueris in triclinio Zoili. Cupidinẽ ſcilicet inter mirteta herebi caſu euolaſſe, quẽ cum cognouiſſent Heroides mulieres, eius ob cauſam dira ſupplicia & inhoneſta deſideria atq; mortes paſſæ, facto agmine in eũ cõfeſtim ſurrexere, & fruſtra conantẽ exercere uires, eum cepere, atq; in excelſam ibidẽ mirtũ cruci affixere, ſuas in dependẽtẽ ignominias iniicientes, quas inter dicit & adueniſſe Veneré increpantẽ eum, eiq; Vulcani catenas improperantẽ, & ſupplicia ſæua minitantẽ. Quibus cõmotis aliis, remiſſis ſuis iniuriis, à Venere ueniã illi impetrauere, eũq; ſuſtulere de cruce, & ipſe euolauit ad ſuperos. Referuntur & inſuper plura, quibus omiſſis dictorum per ſe ſcrutandus eſt ſenſus. Fuiſſe eum Cupidinẽ Martis & Veneris filiũ & inſignẽ pulchritudine laſciuiq; moris, ſatis poſſibile reor. Vetũ de hoc minime ſenſere fingentes, & iccirco quis talis ex his oriri potuerit, inter opiniões maiorũ inueſtigandũ eſt. Eſt igitur hic, quẽ cupidinẽ dicimus, mentis quædã paſſio ab exterioribus illata, & per ſenſus corporeos in modũ habita & intrinſecarũ uirtutũ approbata, præſtantibus ad hoc ſupercęleſtibus corporibus c *Expoſitio fabulæ.*

bus aptitudinem. Volunt nanq; astrologi ut meus asserebat uenerabilis Andalo, quod quando cõtingat Martem in natiuitate alicuius in domo Veneris in tauro scilicet uel in libra reperiri & significatorem natiuitatis esse, prætendere hunc, qui tunc nascitur futurũ luxuriosum, fornicatorem, & uenereorũ omniũ abusurũ, & scelestum circa talia hominem. & ob id à philosopho quodam, cui nomen fuit Hali, in commento quadripartiti dictum est, quod quandocunq; in natiuitate alicuius Venus unà cum Marte participat, habet nascenti concedere dispositionẽ philocationibus, fornicationibus atq; luxuriis aptam. quæ quidem aptitudo agit, ut quàm ciro talis uidet mulierem aliquam quæ à sensibus exterioribus commendetur, cõfestim ad uirtutes sensitiuas interiores defertur quod placuit, & id primo deuenit ad phantasiam, ab hac autem ad cogitationẽ transmittitur. Ab istis autem sensitiuis ad eam uirtutis speciem transportatur, quæ inter uirtutes apprehensiuas nobilior est, idest ad intellectũ possibilem. Hic autem receptaculum est specierũ, ut in libro de anima testatur Aristoteles. ibi autem cognita & intellecta, si per uoluntatẽ patientis fit, in qua libertas eiiciendi & retinendi est, ut tanquã approbata retineatur, tunc firmata memoria, hęc rei approbatæ passio, quæ iam amor seu Cupido dicitur, in appetitu sensitiuo ponit sedem, & ibidẽ uariis agentibus causis aliquando adeo grandis & potens efficitur, ut Iouem olympum linquere, & tauri formã sumere cogat. Aliquando autem minus probata seu firmata labitur & annihilatur ira, & sic ex Marte & Venere non generatur passio. sed secundum quod supra dictum est, homines apti ad passionẽ suscipiendam secundũ corporeã dispositionẽ producunt. quibus non existentibus, passio non generaretur. & sic large sumẽdo, à Marte & Venere tanquam à remotiori paululum causa cupido generatur. Seneca autem tragœdus in Octauia ampliori paululũ licentia, esto paucioribus uerbis, huius describit originẽ dicens. Vis magna mentis, blandus atq; animi calor Amor est iuuenta, gignitur luxu, ocio nutritur, inter lęta fortunę bona. Sanè in excusationẽ suæ imbecillitatis, hanc pestem mortales miseri pressi passione hac potentissimum finxere deum, quos in Hippolyto Seneca tragœdus detestatur dicẽs. Deũ esse amorem turpi seruitio fauens finxit libido, quo cæca libetior foret, Titulum furori numinis falsi addit &c. Sed iam eò ueniendũ est, ut excussis fictionibus quid sub eis sit absconditum uideamus. Hunc puerum fingunt, ut ætatem suscipientiũ passionem hanc & mores designent. iuuenes enim plurimum sunt & more puerorum lasciuiũt, nec satis sui compotes, quò passionis impellit impetus, potius quàm quò ratio iusserit efferũtur. Alatus præterea dicitur, ut passionati instabilitas demonstretur. Facile enim credentes cupientesq; de passione in passionẽ euolant. Arcum atq; sagittas ideo ferre fingitur, ut insipientiũ repentina captiuitas ostendatur. nam in ictu ferè oculi capiuntur. Has aureas esse dicunt & plũbeas, ut per aureas dilectionem sumamus, quę uti aurum lucidum atq; preciosum est, sic & ipsa. Per plumbeas autem odium uolũt, quod uti graue metallũ iners & uile sit, sic & maleuolentes reddit quos corripit. Fax autem illi superaddita ostendit animorum incendia, exustione continua captiuos infestantia. Oculos aũt illi fascia tegunt, ut aduertamus amantes ignorare quò tendant, nulla eorum esse iudicia, nullæ rerum distinctiones, sed sola passione duci. Pedes autem gryphis illi ideo apponuntur, ut declaretur quoniam tenacissima sit passio, nec facile inerti impressa ocio soluitur. Eum cruci affixũ, si sapimus documentum est, quod quidem sequimur, quotiens animo in uires reuocato, laudabili exercitio mollitiem superamus nostram, & apertis oculis perspectamus, quomodo trahebamur ignauia.

Mythologia

c

a *Elegans descriptio Cupidinis est apud Græcos in eo carmine, quod inscribitur,* Ἀραπέτης *seu Cupido fugitiuus, circũferturq; inter Idyllia Theocriti.* ἐσὶ δέ τις παῖς περίσαμος, ἐν εἰκόσι πᾶσι μάθης
νίν, χρῶτα μὲν οὐ λευκὸς, πυρὶ δ' ἔικελος, ὄμματα δ' αὐτῷ δρυμύλα κὴ φλογόεντα, κακαὶ
φρένες, ἀδὺ λάλημα, οὐ γὰρ ἴσον νοέῃ κὴ φθέγγεται, ὡς μέλι φωνὰ, ἦν δὲ χολᾷ νοὸς ἐς ἐναντίον
μερος, ἠπεροπεύτας, ἀδὲν ἀλαθεύων, ὅλοιον ἑρέφος ἄγρια παίσδῃ ἐυπλόκαμον δ' ἀκάρηνον
ἔχῃ δ' ἴσον τὸ πρόσωπον μικκύλα μὲν τίνω τὰ χερύδρια, μακρὰ δὲ βάλλει, βάλλῃ κεἰς ἀχέροντα κὴ εἰς ἀΐδεω βαθύλλα γυμνὸς μὲν τὸ γε σῶμα, νοὸς δὲ οἱ ἐμπεπύκασται καὶ πτερύγες
ὦμοις

ἄσον ἄρνις ἐφίσατται, ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλας ἀνέρας, ἠδὲ γυναῖκας, ἐπὶ πολάγχνως δὲ κάθηται, τόξον ἔχει μάλα καλὸν, ὑπὲρ τόξῳ δὲ βέλεμνον τυτσὸν ἐοὶ τὸ βέλεμνον, ἐς αἰθέρα δ' ἀχρὶ φορῆται, ἠὲ χρυσίον περὶ νῶτα φαρέτρη ἔνδοθι δ' ἐντὶ τοὶ πυκροὶ κάλαμοι, τοῖς πολλάκι κὰμὲ τυτρώσκει. πάντα μὲν ἄγρια πάντα, πολὺ πλεῖον δὲ ἡ αὐτῷ βαιὰ λαμπὰς τὸν ἅλιον αὐτὸν ἀναίθει. &c.

Hæc Ecloga eſt, quam ad Gregorium filium ſcripſit, cuius initium, Aëris in campis &c. b

Mythologia Cupidinis, ac totius armaturæ illius eleganter à Propertio tractata eſt, c
libro ſecundo Elegiarum, hoc modo.

Quicunq; ille fuit puerum qui pinxit Amorem — Nonne putas miras hunc habuiſſe manus?
Hic primum uidit ſine ſenſu uiuere amantes, — Et leuibus curis magna perire bona.
Idem non frustra uentoſas addidit alas, — Fecit & humano corde uolare Deum,
Scilicet alterna quoniam iactamur in unda, — Noſtraq; non ullis permanet aura locis,
Et merito hamatis manus eſt armata ſagittis, — Et pharetra ex humero gnoſia utroq; iacet,
Ante ferit quoniam tuti quàm cernimus hoſtem, — Nec quiſquam ex illo uulnere ſanus abit.

De Voluptate filia Cupidinis. Cap. V.

VOluptas ut dicit Apuleius, Cupidinis atq; Pſyches filia fuit. cuius generatiõis fabula ſupra, ubi de Pſyche latiſſime dicta eſt. Cuius figméti ratio aperietur facile. Cum enim cõtingit nos aliquid optare, & optato potiri, proculdubio obtinuiſſe delectamur. hanc delectationem priſci uoluptatem uocauere.

De Oenomao ſecundo Martis filio qui genuit Hippodamiam. Cap. VI.

OEnomaus rex fuit Elidis atq; Piſæ, & ut Seruio placet atq; Lactantio, Martis fuit filius. Sanè ego bellicoſum fuiſſe hominẽ arbitror, & ob id fictum Martis filiũ. Conſtat enim eum aduerſus Pelopem bellum habuiſſe, & à Pelope ſuperatũ, & cum ſecum ueniſſet in pacem, eidem Hippodamiam filiam ſuam conceſſit in coniugem.

Fabulæ addit Commenta. Apollonij, oraculo Oenomaum commotum tale certamen procis indixiſſe, nam reſponſum accepiſſe, à genero ſuo ſe interemptum iri: Pelopem autem decimum quartum fuiſſe, cũ ante cum tredecim periiſſent ſuperati. Oenomaum aũt ipſum Martis & Harpinæ filiæ Aſopi, ſeu ut aliis placet Eurithoes filiæ Danai fuiſſe. Myrtilũ Mercurii filiũ ex Phaëtuſa Danai filia fuiſſe. Equorum Oenomai nomina fuiſſe Pſilla & Harpinna. Alij autem Myrtilum nõ ex Phaëtuſa, ſed ex Myrto una Amazonum Mercurii fuiſſe: nec ob precium fraudis à Pelope in mare præcipitatum, ſed ab Hippodamia de ſtupri appellatione, quanquam innocens apud Pelopem in itinere, dum Pelops fontem ſitienti Hippodamiæ quæreret, accuſatus fuerit: ab eoq; poſtea Mari Myrtoo nomẽ datũ eſſe. Præterea nec axem cereum factum à Myrtilo fuiſſe, ſed axi obicem obiectum non fuiſſe, & ita diſſoluto curru Oenomaum excidiſſe, mortuumq; deuouiſſe caput Myrtili, precando ut à Pelope poſt occideretur, id quod factum eſt. Hæc Commentator Homeri.

De Hippodamia Oenomai filia & Pelopis coniuge. Cap. VII.

HIppodamiam dicit Seruius filiam fuiſſe Oenomai regis. & cum formoſiſſima peteretur à multis, eſſentq; Oenomao uelociſſimi equi, ut qui ex uentorum flatu creati fuerant, ab Oenomao petentibus talis appoſita cõditio eſt, ut ſcilicet currule deberent inire certamen, & ſuperati necarentur, uictor autem potiretur optato. & cum iam multos in mortẽ dediſſet, aduenit Pelops Tantali regis filius, clara floridus iuuentute, petiitq; cõiugium uirginis, diſpoſitus ſubire certamẽ. Hippodamia autem cum uidiſſet Pelopem, formoſitate eius capta, Myrtilũ aurigam patris, pactione primi coitus corrupit. Alii uero dicũt clàm à Pelope fuiſſe hac eadem pactione corruptum. Myrtilus autem axem currus fecit ex cera, & ſic dum eſſent in ſtadio, fracto axe currus Oenomai, Pelops uictor euaſit, & ſic coniugio Hippodamię potitus eſt. Dicit Barlaam in annalibus Græcorum legiſſe Pelopem ob negatam ſibi Hippodamiam aduerſum Oenomaum iniſſe bellum, & Oenomaum fraude Myrtili præfecti ſui ſuperatum. Qui Myrtilus cum precium fraudis poſtularet à Pelope, ab eodem in mare deiectus periit. Hæc Pelopi uitro ſuo peperit Atridem, & Thyeſtem, Phyſtenem & alios.

De Thereo tertio Martis filio qui genuit Ithim. Cap. VIII.

THereus rex Thracum fuit, & ut ait Theodõtius, filius fuit Martis ex nympha Bisthonide per uim ab eo oppressa, quod in parte scribit Ouid. dicens. Quẽ sibi Pandion opibus q; uiris q; potentẽ, Et genus à magno ducentẽ forte gra diuo, Cõnubio Prognes iunxit &c. Ex hoc talis historia cum fabuloso fine narratur. Cum fatigasset Thereus bello Pandionẽ Athenarũ regẽ, & in pacẽ tandẽ uenissent, ut firmior esset, Progne natu maiorẽ sumpsit in coniugẽ. quæ cum iam illi Ithim, filiũ peperisset, ueniss'q; in desideriũ uidendi Philomelã sororẽ suam, orauit ut aut mitteretur Athenas, aut ab Athenis accerseretur Philomela. Thereus aũt Athenas ua dens à Pandione impetrauit, ut Philomelam ad Prognẽ duceret, quam speciosissimã uir ginem cum adamasset Thereus, eam in pastorali domo uioléter oppressit. & minitanti se eum accusaturã Progni, linguam abscidit, & in domo illam clausam seruauit, & ueni ens sordidatus ad Prognẽ, Philomelã maris nausea mortuam dixit. Philomela uero cae teris affecta tædio, in tela quæ sibi cõtigissent omnia acu scripsit, & per ancillulam sorori misit. Quæ cum ficta lætitia dolorem occultasset suum, instantibus orgiis Bacchi noctu, nam eo tempore à Bisthoniis mulieribus celebrabantur, tyrsis & pellibus ornata intrauit syluas, & Philomelã æque ornatã eduxit in regiam, & accensa furore, cum multa excogi tasset in uirum, in Ithim paruulũ filium illi applaudentẽ euomit iras, eum q; secto ingu lo interemit, & coctũ uiro mane de more epulanti appposuit. qui cum sępius rei inscius il lum uocasset, ei q; respõdisset cõtinue Progne, adest. nec intelligeret ille an tequã à mensa surgeret, Philomela ex cõclaui exiens illi in hoc seruatũ caput appposuit. Qui repente hinc inde cõmotus dum illã insequeretur gladio, factũ est miseratione deorũ, ut Progne in hi rundinẽ uerteretur, & pullo in habitu propria tecta seruaret. Altera uero in auem sui no minis mutata syluas petiit, quas nocte reliquerat. Thereus aũt upupa factus est, & sic omnis regia transformata. Sensus aũt fictionũ secundũ Barlaç sententiã talis est. Fuit Thereus homo impius & ferox nil nisi per bellũ cupiens aut sumens, & ob id Martem meruit in patrẽ, cũ filius fuerit Astogyri Bisthonidũ principis. qui quidẽ quũ ob suũ facinus nil aud deret in cõiugẽ, & ipsa ob ruborẽ perpetratæ sęuitiæ nunquã in regiã descendisset, sed hi gra tecta uestę in sublimiori domus parte suũ differret scelus, & sororis in fortuniũ, huius mutationis causam dedit, sicuti à Philomela tam nomine quàm reditu in syluas. Thereũ autem ideo in upupam uersum dixere, quia cristata sit auis, & ululare cantus eius sit, & stercora cibus, ut per cristam insigne regii capitis designetur, & per ululatũ filii perditi la mentationes, & per fœtidum cibum aspernanda atq; fastidiosa memoria comesti nati.

Fabula Therei &c. ab Ouidio lib. 6. Meta. describitur. Sed quod ad Philomelã attinet, alij & præcipue commentar. Homeri, ad coniugem Zethi, filiam Pandarei, ut ab Homero nominatur, referunt, de qua supra, cum de Amphione & Zetho tractatum est, egimus.

De Ithi Therei filio. Cap IX.

ITHis Therei & Prognes fuit filius, cuius ætas & infortuniũ satis supra scriptũ est. Aiunt enim eum in auiculã quã carduelẽ uocant mutatũ. & hoc potius ab habitu infantiæ suæ sumptũ credo, quàm aliunde. picta quidem auis est carduelis, ut & pictas acu uestes ferre uidemus infantes nobilium.

De Ascalapho. iiii. & Ialmeno. v filiis Martis. Cap. X.

AScalaphus & Ialmenus fratres & filii fuerunt Martis ex Astyocha, ut in Iliade placet Home. dicenti sic. Illis dominabatur Ascalaphus & Ialmenus, Martis filii quos genuit Astyocha in domo Actoris Azidao uirgo uenerabilis palatium ascendẽs cum Marte forti. hic autem cum ipsa iacuit clàm. Hos autem dicit Homerus ubi supra, dominos fuisse Asplidonis & Orchomeni ac Minionis ciuitatũ, & cum Gręcis Troiam uenisse cum xxx. nauibus. Ego autẽ ut de reliquis dictum est, pugnaces fuisse homines arbitror, & ideo filios Martis habitos ab antiquis.

Iliad. Ε. τῶν δ' ἦρχ' Ἀσκάλαφος, καὶ Ἰάλμενος υἷες Ἄρηος, οὓς τέκεν Ἀστυόχη δόμῳ ἀκτορος ἀζείδαο, παρθένος αἰδοίη ὑπερῴοιο εἰσαναβᾶσα Ἄρηι κρατερῷ, ὁ δὲ οἱ παρελέξατο λάθρῃ.

De

De Parthaone.vi.Martis filio qui genuit Agrium & Melam & Thestium & Oeneum. Cap. XI.

PArthaon ut ait Theodõtius, filius fuit Martis ex Meroe, patremq; eius alio nomine Meleagrum appellatũ & Calydoniæ regem. Paulus autem dicit hunc Martis fuisse filium ex Sterope filia Atlantis. Lactantius autem dicit hunc non Martis fuisse filium, sed Meleagri Martis filii. Tandem Theodontius dicit uerum esse Parthaonem filium fuisse Meleagri ex Merope Ethola uirgine. Sed quoniam Meleager primus armis sibi occupauerit Calydoniam atq; tenuerit, cum Iouis Arcadis filius fuerit, Mars à rudibus incolis creditus & appellatus est, & inde Parthaon Martis filius dictus. Huius quidem genealogiam Homerus in Iliade introducens Diomedem loquentẽ designat, ostenditq; Parthaonem tres filios habuisse, Agrium, Melam, & Oeneũ. sed Theodontius his superadidit quartum Thestium scilicet ab Homero minime nominatum.

Versus Homeri sunt Iliad. Σ. πορθεῖ γὰρ τρεῖς παῖδες ἀμύμονες ἐξεγένοντο, ᾠκεον δ' ἐν πλεύρῃσι καὶ αὐχενίῃ κλυδωνι, Ἄγριος ἠδὲ μέλας τρίτατος δ' ἦν ἱππότα οἰνεύς, Πατρὸς ἐμοῖο πατήρ, ἀρετῇ δ' ἦν ἔξοχος ἀυτῶν. Verba sunt Diomedis. sed hic Homer. Portheũ uocat, quẽ alij Parthaonem. Quod autẽ ab alijs Parthaon idem dicitur, ex Statio quoq; patet, ubi Adrastus his uerbis alloquitur Tydeum. Quanquam Calydonius Oeneus, Et Parthaoniæ (dudum si certus ad aures Clamor ijt) ubi iura domus &c. lib.1. Theb. Refertur & Laocoon quidam inter filios Parthaonis, ab Apollonio lib. 1. his uerbis, ἀνήλυθε λαοκόωντε Λαοκόων οἰνῆος ἀδελφεὸς, οὐ μὴν ἴσης γε μητέρος, ἀλλὰ θύγατρα γυναικὶ τέκε, τὸν μὲν ἄρ' οἰνεὺς ἤλιθα γηραλέον κοσμήσατο παῖδος ἄλλεν.

De Agrio & Mela filiis Parthaonis. Cap. XII.

AGrius & Mela, ut supra dictum est Homero teste filii fuerũt Parthaonis, de quibus nil præter nudum nomen ad nos usq; peruenit.

Agrij filius Thersites fuit, ut cõmentarius Homeri indicat Iliad. Ε. De quo ita referunt, cum ad aprũ Calydonium, magna iuuenũ multitudo capiendi illius causa, conueniſſet, inter eos fuit Thersites quoq; qui postquam aprum conspexisset, præ formidine in locum quendã æditum ac præcipitem fuga sese recepit, deserta interim statione, in quam locatus fuerat. Ob eam rem cum Meleager eum persequeretur, inter præcipitia collapsus, crus fregit, & hinc ab Homero claudus describitur. Interfectus autem est ab Achille, eo quod illi ob mortem Pentheſileæ dolenti conuiciatus fuerat, author Calaber libro primo.

De Thestio Parthaonis filio, qui genuit Thoxium & Plexippum & Althæam. Cap. XIII.

Cõmentarius in Argon. Apoll. non Parthaonis filium, sed Martis & Androdices, Thestium facit, tametsi eo loco, haud scio an librariorũ culpa, pro Thestio Thespius legitur. Cum longe alius Thespius, seu Thespis, ut à Diodoro uocatur, extiterit. Verba autem commentarij hæc sunt, εἰκότως αὐτῶν λὶς ἡλίδα, ἐπεὶ αὐτωλὸς ὁ θέστιος. ἦν δὲ θεστὶς θυγάτης τοῦ βασιλέως τῆς αὐτωλίας, ἄρεως γοῦν ἀνδροδλίκης. γλάυκα δὲ αὐτὴν, τὸ σισύφα, ἐκ πατρὸς, ἐν κορωθιακῆσι λέγξ ἔυμηλος, καὶ πανυτειδλύιας μητρὸς, ἱσορῶν ὅτι τῶν ἵππων ἀπολομένων ἦλθεν εἰς λακεδλαίμονα ὁ γλαῦκος, κἀκεῖ ἐμίγη πανυτειδλύᾳ, ἣν ὕστερον γήμασθαι θεστίῳ, & mox addit, φερεκύδλης δὲ ἐν τῇ ε. ἐκ λαοφόντης τῆς πλευρῶνος λήδλαν καὶ ἀλθαίαν θεστίῳ γένεσθαι φησί. Quod autem Thestius hic legendum sit, ex eo probari arbitror, quod Ouidius Althæam ubiq; Thestiada uocat, & Diodorus cum totam historiam Thespiadem prænarrasset, postea cum Meleagri & Atalantæ mentionem facit, Althææ fratres filios Thestij uocat, lib. 5 de gest. Antiq. Deinde & comment. in Iliad. 9. ubi fabulã Meleagri recitat, οἱ δὲ θεστίου παῖδες, ἀδελφοὶ δὲ τῆς μελεάγρου μητρὸς ἀλθαίας, inquit, ὠγύλαος ἐπὶ τούτῳ διατεθέντες &c. Ipse quoq; Apollonius eodem loco, super quem superiora à Cõmentario scribuntur, inquit θεστίάδης ἴφικλος ἐφωμάρτησε κιόντι, ubi commẽtator rursum addit. Ἀλθαίᾳ καὶ ἴφικλος ἀδελφοὶ ἐκ δηϊδαμείας τῆς περιήρους. Item Didymus in Odyss. λ. ζεὺς, inquit, λήδας ἐραασθεὶς τῆς θεστίου παιδὸς, εἰς κύκνον ἑαυτὸν μετέβαλεν. Atq; hæc omnia eò lubentius apposui, quod non solum ad præsentem de Thestio fabulam, sed & ad Althæam & Ledam & alios nonnullos pertinere uiderentur.

THestius dicit Theodõtius, filius fuit Parthaonis ex Calydone nympha. Paulus uero dicit ex Althæa, & Althæam filiã sic dictã, quia dum nasceretur, ipsa labore partus

tus mortua matet sit, nec de eo præter hoc habetur ulterius nisi quod Althæam genuerit & Thoxeum & Plexippum.

De Thoxeo & Plexippo Thestii filiis. Cap. XIIII.

THoxeus & Plexippus Thestii fuerũt filii, ut prædictũ est. Qui quidem cum iuuenes essent robusti, ętate ualentes & animo, una cum reliquis nobilibus iuuenibus Græciæ in uenationẽ apti Calydonii cuncta, ut refert Ouidius uastantis uenere, ibiq; tũ post longum laborẽ beluam interemissent cernentes, quod Meleager Oenei regis filius eorum nepos & uenationis princeps caput apri Atalantę uirgini, quia prima uulnerasset illum, dedisset, ut tanquam prima feriens ritu uenantium prȩcipuo uenationis decoratur honore, illud illi indignantes quod tanti laboris inter tot nobiles iuuenes fœmina primo insigniretur honore, eripuere. Quã ob causam turbatus Meleager in illos irruens subtracto capite illos interemit renitentes, & uirgini sublatum honorem restituit.

De Althæa filia Thestii & matre Meleagri. Cap. XV.

Fab. est apud Ouid. lib. 8. Metamorph.

ALthæa Thestii fuit filia, & de matris nomine pereuntis, dum ea pareret nupcupata est, ut satis prędictum est. Hæc Oeneo regi Calydoniæ nupsit, cui cũ inter alios filios Meleagrum peperisset, eo nato uidit audiuitq; fata circa ignem dicentia, tam diu natũ uicturũ, quamdiu stipes unus, qui tunc ardebat in igne, permaneret incõsumptus ab igne. Quo dicto decedentibus fatis, Althæa è lecto surgens confestim subtraxit ab igne atq; seruauit. porrò cum sacrificans ob honorem Meleagro ex uenatione consecutum, & interim audisset ab eodem fratres occisos, furore percita in uindictam se dedit prȩcipitem, & arrepto fatali stipite, quem caute illò usq; seruauerat, igni comburendum exhibuit, quo consumpto filius Meleager occubuit. Quod cum audisset infelix facti pœnitẽs in gladiũ irruit, & uitam miserrime terminauit. Stipitem hunc ego radicale humidum arbitror naturę lege factum, ut eo durante uita nascentium perseueret, qui à matre ideſt à rerum natura igni, ideſt siccitati impositus, ut pereat natus necesse est.

De Oeneo Parthaonis filio qui genuit Deianiram, Gorgem, & Meleagrũ, & Thydeum, ac Menalippum. Cap. XVI.

OEneus Calydonię rex, ut supra dictũ est, Parthaonis filius fuit, longe magis apud nos filiorũ opere quàm suo cognitus. Huic coniunx fuit Althæa, & plures illi fuere nati, sed utrum ex Althæa omnes non satis mihi notum est, cum de alio quàm de Meleagro legisse non recolam.

De Deianira Oenei filia & Herculis coniuge. Cap. XVII.

Fab. ab Ouid. lib. 9. refertur.

DEianira Oenei regis fuit filia, ut in morte Meleagri testatur Ouidius dicẽs: Quas postquam Oenei tandẽ Latonia clade Exuiata domus, præter Gorgeḿq; nurũq; Nobilis Alcmenæ &c. Hæc uirgo prȩstantissimę formæ fuit adeo ut multi illam in coniugẽ exoptarent, atq; peterent. tandẽ cum Acheloo flumini promissa fuisset, & postremo Herculi poscenti desponsata ortum ob ipsius nuptias certamen est, & superato Acheloo Herculi recessit. Hæc præterea à Nesso cẽtauro summe adamata, & in transitu fluminis rapta, ut clarius ubi de Nesso, qui cum sagitta ab insequente Hercule letaliter uulneratum se sciret, in amoris præmium uestem Deianiræ uenenato sanguine respersam dilectæ dedit, asserens uestimento uim esse reuocũdi Herculẽ à quibuscunq; amoribus. quę cum credula clam seruasset, capto amore Ioles Herculi transmisit induendum, ut illum ad se reuocaret. attamen cum illud Hercules induisset, & sudore siccum cruorem resoluisset poriśq; hausisset apertis, ui urgente ueneni in rabiem uersus sese dimisit in ignem, & mortuus est, & sic Deianirę uxoris manere interiit. Theodontius dicit bellum habitum cum Acheloo huiusmodi fuisse, quod cum desideraret Hercules Deianiram, & Achelous fluuius Calydoniam duobus alueis ferè omnẽ aliquando irrigaret, & sata omnia secũ traheret, ab Oeneo Herculi petenti hac sub cõditione cõcessa, si Acheloũ in unũ cogeret alueũ, & illum sepiret aggetibus. quod cum nõ absq; maximo labore fecisset Hercules, Acheloo superato, Deianiram obtinuit.

De

De Gorge Oenei filia. Cap. XVIII.

GOrgem Oenei fuisse filiam, testimonio Ouidii præmonstratum est. Theodontius uero dicit Gorgē nō fœminā, sed hominē fuisse, & in bello Thebano occubuisse.

De Meleagro Oenei filio, qui genuit Parthenopeum. Cap. XIX.

Meleager filius fuit Oenei regis Calidonię & Altheę, in natiuitate cuius refert Ouidius parcas tres ab Althea iam labore partus soluta, uisas circa ignē stamina nentes, & cum flammis ignis stipitem posuissent, dixere. O nunc nate erit æqua tibi cum stipite uita. Quod cum audisset Althea eis discedentibus surgens stipitem igni subtraxit, illumq; ne combureretur cum diligentia seruauit. Fuit hic Meleager iuuenis insignis, & æuo suo fama clarissimus, & eodem Ouidio referente contigit, quod Oeneus patet ex susceptis frugibus cunctis superis sacro instituto honores impenderet, Diana tantum, seu indignatione, seu obliuione omissa. Quæ aduersus eum turbata aprum immanem agris calidoniis immisit cuncta uastantē. Ad quem conficiendum cum uocatu Meleagri conueniissent omnes adiacentium ciuitatum insignes iuuenes, contigit, ut Atalanta uirgo Sthenei filia, seu secundum alios Iasii regis, forma & ætate conspicua, & uenationum experta, etiam aduocata ueniret. Quā cum extemplo Meleager amasset, factū est ut inita uenatione, cum omnes in aprum irruerent, hęc ante alios omnes illum iaculo uulneraret. Qui postquam captus & occisus est, Meleager uenatiōis princeps, seu amore ductus, seu quia sic expetebat usus, Atalantę quæ primo illum uulnauerat, apri caput transmisit. Lactātius addit & pellem, qui pręcipuus apud uenatores habebatur honor. Quod ægre ferentes Plexippus & Thoxeus, seu ut dicit Lactantius Agenor, fratres Altheæ eidem Atalantæ caput oblatū abstulerunt, seu auferre conati sunt. Quamobrem iratus Meleager in eos irruit, & illos occidit. Cæterum cum Calydones ob mortē apri festum ingens celebrarent, & dona portarent templis, & intereos Althea tam ob mortem hostis quam ob gloriam filii lætabunda incederet, audita fratrū cæde repente turbata est, & in uindictam potius quàm in lachrymas irruens, fatali sumpto stipite, eum in flammas iniecit, quo cōsumpto & Meleager consumptus occubuit. Homerus in Iliade ea in oratione, in qua Phœnix conatur persuadere Achilli, ut arma capiat aduersus Troianos, longum de Meleagro Oenei filio sermonem facit, & dicit quod cum ob homicidium auunculorum suorum, plurimum ab Althea matre exoraretur indignatus, cum uenirent hostes usq; in uallū Calydoniæ ciuitatis nollet arma sumere, sed cum Cleopatra Marpissę Euenines, & Idæ filia, quam etiam Halcyonem uocat, eo quod Halcyonem auiam suam persæpe ploraret, delectabatur inclusus thalamo, quæ post mortem fieri non poterant. Attamen ex his qui eum ob cædem auunculorum mortuum putant, sunt qui credant eum non stipite consumpto, sed matris cōspiratione occisum. Barlaā ab ea fuste dum dormiret occisum dicit. Paulus uero casu eum post gloriam interempti apri mortuum putat, & inde fabulæ locum adinuentum fatalis stipitis, quem dicit radicale humidum arbitrari, quo deficiente, deficit & uita. Quacunq; tamen morte, uel quandocunq; absumptus sit ab hominibus, arbitrari uidetur eum Atalantæ amicitia usum, & ex ea Parthenopeum filium suscepisse. Fuit enim Meleager & uenatio hæc famosa, ut testatur Eusebius in libro temporum Atreo & Thieste regnantibus Micenis. anno mundi. iiii. mil. c.

a Videtur hic Bocatius non omnino Homeri sententiā reddidisse. Ita enim uersus habēt. κεῖτο παρὰ μνηστῇ ἀλόχῳ καλῇ κλεοπάτρῃ κούρῃ μαρπίσσης καλυσφύρου Εὐηνίνης, ἴδεω ὃς κάρτιστος ἐπιχθονίων γένετ' ἀνδρῶν τῶν τότε, καὶ ῥ' ἄνακτος ἐναντίον εἵλετο τόξον φοίβου ἀπόλλωνος, ἰφθίσφύρου εἵνεκα νύμφης, τὴν δὲ τότ' ἐν μεγάροισι πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ ἀλκυόνην καλέεσκον ἐτώνυμον, οὔνεκ' ἄρ' αὐτῆς μήτηρ ἀλκυόνος πολυπενθέος οἶτον ἔχουσα, κλαῖ' ὅτε μιν ἑκάεργος ἀνήρπασε φοῖβος ἀπόλλων. Cōment. aūt Hom. non duos tantū fratres Altheæ facit, sed multos, & ex ijs quosdā occisos esse post uenationē, & iniuriā Atalātæ, alios aufugisse dicit. Eos aūt qui aufugerāt, exercitu collecto urbem obsedisse, donec Meleager cōmotus in pugnā descendit, & reliquos sub urbe interfecit. At tū matrē iratā ob cædē fratrū fatalē stipitē igni imposuisse, Iliad. 9. Vide.

Id

b Idæ fabulam, quando aliâs in hoc libro nusquam narratur, uisum est huc ascribere. Enenus filius Martis, rex Actoliæ, habuit filiam elegantissimam Marpissam nomine, quam nemini nuptum dare, nisi à quo certamine cursus fuisset uictus, uoluit. Solebat autem à se uictos decollare, capitaq; ad terrorem aliorũ, de muris ædium suarum suspendere. Multis itaq; iam hoc modo uictis & interfectis, Idas Aphareï filius nomine, re autem ipsa Neptuni, superuenit, qui acceptis à patre equis uelocissimis, rapuit Marpissam in luco Dianæ saltantẽ. Ob quam rem dolore cõmotus Enenus equos, quos ipse habebat interemit, seseq; aũt in fluuium Lycorinam, qui postea ab ipso Enenus dictus est, præcipitauit. Cæterum fugienti cum puella Idæ Apollo uenit in itinere obuiam, qui cum Marpissam & ipse præripere Idæ uellet, uentum utrinq; ad certamẽ est, sed à Ioue missus Mercurius arbitrium Marpissæ commisit, ut ipsa utrũ uellet eligeret. Illa autem Idam elegit, ueritã ne se ætate prouectam Apollo relinqueret. Hæc ex Cõment. Homer. in Iliad. 1.

De Parthenopeo Meleagri filio. Cap. XX.

PArthenopeus filius fuit Meleagri & Atalantes, quam dicit Theodontius filiã fuisse Iasii regis Arcadiæ, & cum esset actis proposiri uirgo, cõiugium q; renuaret, Dianam in uenationibus secuta est, tandem probitate uicta Meleagri eius usa contubernio, illi Parthenopeũ peperit, quem eo quod diu cẽlauerit sic appellatus est à matris putata uirginitate. Nam Græce Parthenias uirgo seu uirginitas sonat, de pulchritudine huius, & matris euentu re cognita elegãter scribit Statius ibi. Pulchrior haud ulli triste ad discrimẽ ituro, & infra per octo uersus. Huic autem cum plus esset animi quàm uirium adolescentulus nondum pubes, plurimo belli succensus amore, audiens Argiuos duces in Thebas ituros, ignara matre conuocatis populis, cum Adrasto rege reliquisset, in obsidionẽ Thebarũ uenit, & ibidem in pugna uulneratus occubuit. Cæterum de isto longe aliter sentit Seruius, Dicit enim eum Menalippe & Martis siue Melanionis † fuisse filium & Arcadiæ regem, & puerum admodum Thebana bella secutum, ut dictum est.

aliâs Menalionis.

Menalionis Sic enim uulgo codices Seruiani in. 6. Aeneidos habent. Tametsi haud scio an rectius legeretur Melanionis. Nam & comment. in Apollon. sic ait ἀταλάντη ἰάσονος θυγάτηρ, ἣν Μελανίων ἔγημεν ἑτέρα γάρ ἐστιν ἡ ἀρχαία ἡ σχοινέως ἣν ἔγημεν ἱππομένης. Et fieri potest ut haec Atalanta, alio nomine Menalippe uocata sit, quemadmodum illa altera quoq;, alio nomine Ischomache à Propertio dicitur, de qua sequẽti lib. in Hippomene agetur. Apud Propertiũ lib. 1. pro Milanion Mimalion legitur. Nisi uero corrupta sunt exemplaria. Mimalion nullos fugiendo Tulle labores. Seuitiam duræ contudit Iasidos. Nam modo parthenijs amens errabat in antris, Ibat & hirsutas ille uidere feras, Ille etiã Psillei percussus uulnere rami, Saucius Arcadijs rupib. ingemuit, quo loco ego quidem pro Psillei Hylei legere malim. Nam à riuale Hyleo in uenatione sagitta interfectus est Melanion, ut etiam ex Ouidio patet cum inquit. Sensit & Hylei contemptum saucius arcum.

De Tydeo Oenei filio qui genuit Dyomedem. Cap. XXI.

Theb. 1.

a TYdeum Oenei regis fuisse filium Statius clare confirmat dicens. Sanguis habet luctu magni de stirpe creatum Oeneos, & Marti non degenerate paterno. Accipies &c. Hoc etiam cæteri uidentur asserere, sed de matre

b quidam dissentiunt. Nam Lactantius eum filium fuisse dicit Altheæ. Seruius autem Euriboeæ. De hoc insuper clara recitatur hystoria. Dicit antea alia Lactantius eum è Calydonia discessisse, quia Menalippum frattem suum in uenatione minus aduertentes occiderat, & hinc sequitur Statius, quod multa iam nocte imbribus atq; procellis fatigatus in Argos ciuitatem uenit. ubi cum neminem nosceret & refugium quæreret quo pernoctare posset, ad regiam porticum uenit, in quam paulo ante Polynices thebanus pactione cum Etheocle fratre facta, de annuo imperio successione etiam madens deuenerat, & equum suum locauerat, & cum non satis capax duorum locus uideretur, ob mansionem, nõ cedente Polynice, in iurgium deuenere & inde in certamen. Quod cum audisset Adrastus descendens eos pacificatos deduxit in regiam. Et cum uidisset Polynicem Leonis pelle tectum, & Tydeum apri, confestim ambiguum oraculum responsum quod consuluerat de nuptiis filiarum intellexit. Acceperat autem

autem se illas daturum, alteram leoni, alteram uero apro, & ideo cum iam eos cognouisset quasi sibi missos generos, Tydeo Deiphilem iunxit, Polynici autem Argiam. Ipsi quidem pauloante hostes non solũ affinitate, sed amicitia integra euestigio iuncti sunt, adeò ut ueniente tempore quo secundum pactionem Polynices regnum à fratre debebat assumere, neminem ire legatum præter se ad repetendũ pro Polynice regnum passus est. Cui cum denegatum fuisset præter ius & fas redeũti, ut ait Homerus, & post eum ferè ad liteam Statius, insidiæ iussu Etheoclis appositæ sunt, & cum nocte in incautũ quinquaginta milites irruissent, nulla ex parte territus expedito gladio in eos cõuersus est, & post longam atq; cruentam pugnã multis saucius uulneribus, uno excepto, omnes occidit. Tandem cum Adrasto & Polynice iam uno ex Deiphile suscepto filio Dyomede ad obsidionem uenit Thebarum conuocatis amicis. Ibi autem cum tanquam rem suam ageret acriter, sæpe pugnans die una à quodã Menalippo sagitta, in mortem uulneratus est. Quod cum impatienter ferret, sẽq; acerbitate uulneris in mortem trahi cerneret, ferè in rabiem uersus sociis eius, qui eũ uulnerauerat postulauit caput. Qui postquàm illud multo sanguine fuso obtinuerunt, eiq; detulerunt, ipse non aliter quàm canis iam deficiens cerui dentes infixit, & illam dum bestiali ritu deuoraret, occubuit. Hũc præterea, ut Lactantius refert fuerunt, qui ex Marte genitum dicerent, sumpta facie Oenei, nil aliud sentiẽtes quàm Martem in natiuitate Tydei adeò potentissimum significatorem fuisse, ut ei in gestibus suis simillimus appareret. Iliad. 4. Vide Cõmen. in Iliad 5.

Comment. Homeri Iliad. Ξ. paulo aliter de hac re tradit ex Pherecyde, nempe Tydeum, cum adolescens adhuc uideret patrem suum à liberis Agrij, propter seniũ regno priuari, occidisse patrueles suos, & inter hos per imprudentiam fratrem quoq;, & ob id profugum patria uenisse ad Adrastum, & ab eo lustratum filiam eius Deiphylen coniugem duxisse. a

Seruius Altheæ dicit, ut quidem in nostris exemplaribus habetur. Vide in 5. Aeneid. b

De Diomede Tydei filio. Cap. XXII.

Diomedis etiã mem. Sil. li. 13

Diomedes, ut satis uulgatum est, filius fuit Tydei ex Deiphyle. Hic Aetholorum dux cum cæteris Græcis ad obsidionem Troianã accessit, apud quam adeò strenue se gessit, ut post Achillem & Aiacem Græcorum omnium fortior haberetur & audacior. Nam præter occisos reges à se, & singulares pugnas aduersus Hectorem & Aeneam, aliosq; insignes Troianorum principes, & captos Resi equos atque Palladium Troianis subtractum eo in bello Martem uulnerauit, ut testatur Homerus in Iliade, sic & Venerem Aeneam protegẽtem, ut Homerus primo, deinde dicit Virgilius, Tandem cum obtenta uictoria in patriam remearet, dicit Leontius, quod ab Aegiale coniuge, quæ suasione Nauplii patris Palamedis alteri adhæsit homini, minime receptus est. Seruius quidem dicit, quod cũ ipse cognouisset Aegialem cum Cyllabaro Stheleni filio concubuisse, uerecundia ductus domum noluisse reuerti. Dicit insuper Leontius, hoc illi imprecatum à Dione fuisse, cum filiam uulnerauit. Is tamen indicto sibi exilio ad partes Apuliæ sese contulit, & occupato Gargano monte, ut uolunt aliqui, eius in radicibus Sypontum condidit ciuitatem. Alii Arpum dicunt, & ibi cũ multa passus fuisset, ut dicit Virgilius, socios in aues mutatos perdidit, & eo quod ossa Anchisis oraculo secum tulerit, dicit Seruius, eũ ipsa perpessum, & ob hanc causam illa restituit. Aristoteles autem, ubi scribit de mirabilium auditu, dicit, Diomedem ab Aenea per dolum occisum, & loca quibus imperauerat occupata, eo tamen mortuo, ut asserit Augustinus, ab incolis deificatus est, eiq; templum constructum in insula, cui Diomedia ab eo nomen est, & post eius mortem socios ob dolorem necis eius in uolucres uersos, eosq; templum incolere atq; circumuolare. Quod etiã affirmat Seruius, dicens, Has aues à Latinis uocari Diomedias, à Græcis uero Erodios, dicens insuper eas Græcis ad Italiam uenientibus applaudere atq; lætas occurrere, cum Latinos fugiant uehementer, eo quod suæ originis memores sint, & quod à latinis dux eorum sit occisus. Theodontius uero dicit eas Græcis applaudere, & cęteris nationibus esse infestas, & singulis annis aquã Lib. 11. Aenei. a Lib. 11. Aenei. b

rostris portantes templum Diomedis perfundere. Sed quid sub fictionibus lateat nidendum est. Diomedem Martem uulnerasse ideo dictum puto, quia forsan cum Hectore pugnans, qui ob insignem militatem eius uirtutem merito Mars dici poterat, illum uulnerauit. Sic & Venerem, quia Aeneam Veneris filiũ uulneraſſet. Socios autẽ in aues mutatos dicit Theodontius ideo fictum, quia piratæ effecti sunt adeo ueloci cursu remorum suffragio discurrentes maria, ut uolare uiderentur, eosq; Græcis seruatis reliquis nationibus fuisse infestos.

Lycophron, ut citatur à Comment. Hom. ait Diomedem Stheneli filio Cometæ (sic enim ipse nominat) commisisse domum & uxorem, sed Venerem, quia Diomede uulnerata fuisset, talem Aegyalæ fuisse adulterem immisisse, ut cum omnibus iuuenibus uiueret turpissime, præcipue autem à Comete stupro usurparetur, quod reuersus Diomedes cum deprehendisset, primo uoluisse illam occidere, quod cum nequisset, in Italiam nauigasse, ibiq; à Dauno rege sedem ac regni partem accepisse.

De Menalippo Oenei filio. Cap. XXIII

MEnalippus, ut Lactantio placet, Oenei regis fuit filius, hic in syluis dum unà cum Tydeo fratre uenaretur, ab eodem inaduertenter occisus est.

De Zesio vii. Martis filio. Cap. XXIIII.

ZEsius, ut ait Theodontius, Martis fuit filius ex Hebe iuuentutis dea susceptus, mihi tamen omnino incognitus.

De Phlegya viii. Martis filio, qui genuit Coronim & Ixionem. Cap. XXV.

PHlegyas, ut dicit Lactantius, filius fuit Martis, homo nequam, elatus & in superos. Hic autem, ut ait Seruius, filios habuit Ixionem & Coronidem nympham. Quam cum sensisset ab Apolline uitiatam, confestim ira percitus, templum eius Delphis incendit. Quamobrem iratus Apollo, eum sagittis interemit, eiusq; animam apud inferos religauit, hac sub pœna, ut sub ingenti sedeat saxo ruinam minante, & semper illud casum suspicetur & timeat, de quo sic Virgilius, Phlegyasq; miserrimus omnes Admonet, & magna testatur uoce per umbras, Discite iustitiam moniti, & non temnere diuos, &c. Phlegyam combussisse templum Apollinis, ut dicit Eusebius in libro temporum, contigit Dauni regis Argiuorum anno xxii. anno uero mundi iii. M. dcc. lii. Nunc quid uetercs de impensa Phlegyæ pœna senserint uideamus. Phlegyas autem dictus est à phlegon quod est flamma, & ideo Martis recte dicitur filius, quia calidus sit & siccus, & ardores & incendia competunt. Quod autem apud inferos damnatus sit, ea quæ dicta est pœna, putat Lucretius, quod arbitrati sint ueteres antequàm ad corpora ueniant apud superos esse animas, & uenientes in corpora, quoniam inferi sumus respectiue ad supercælestia corpora, eas descendere ad inferos, & ibidem uarias habere pœnas, secundum uarias affectiones uel exercitia, & sic Phlegyas in hac uita inter mortales uiuens ad hanc pœnam damnatus est, quam talem intelligit Macrobius, ubi de somnio Scipionis sic dicens, Atram silicem lapsuram, & cadenti similem illorum capitibus imminere, qui arduas potestates & infaustam ambiunt tyrannidem nunquam sine timore uicturi, & cogẽtes subiectum uulgus odisse, dum metuant semper sibi uidetur exitium excipere quod merentur.

Hinc Statius lib. 1. Theb. in Pœone canit, Vltrix tibi torua Megæra Ieiunum Phlegyam subter cauas saxa sedentem Aeterno premit accubitu, dapibusq; profanis Instimulat, sed mixta famem fastidia uincunt.

De Coronide nympha filia Phlegyæ & matre Aesculapii. Cap. XXVI.

Lib. 6. Aenei. Ouid. lib. 2. Metamorph.

COronis nympha, ut ait Seruius, filia fuit Phlegiæ, quę cum forma præclara esset placuit Apollini, & ab eo uitiata est, atq; ex eius concubitu filium concepit, qui postmodum Aesculapius appellatus est.

Hæc ab alijs Leucippi filia dicitur, alioq; nomine Arsinoë uocatur. Ab Apolline autem sagittis interfecta est, quod cum Elati filio, cui Ischys nomen fuerat, concubuisset.

De Ixione filio Phlegyæ, qui genuit Centauros, quorum hæc sunt nomina Eurytus, Nessus, Astylus, Amycus, Gryneus, Rhetus, Arneus, Lycidas, Medon, Pisenor, Caumas, Mermerus

Mermerus, Pholus, Meneles, Abas, Astylos, Nessus, Eurynomus, Ateus, Imbreus, Cæneus, Aphypnas, Petreus, Lycus, Chronus, Dictys, Helops, Phareus, Bianor, Hedimnus, Lycespes, Hispasus, Ripheus, Tereus, Demoleon, Phlegræus, Hylas, Hyphinous, Danis, Dorylas, Cyllarus, Hylonome fœmina, Pheocomes, Chthonius, Teleboas, Pyretus, Oëclus, Eridupus, Nesseus, Odites, Stiphelus, Bromus, Antimachus, Helimus, Pyracmes, Lareus, & Monychus, & alios, & hos præter genuit Pirithoum. Cap. XXVII

IXion Phlegyæ filius perhibetur à cunctis. Huncaliqui uolunt Iouis miseratione in cælum assumptum, & eius secretarium atq; Iunonis effectum, ubi elatus officio ausus est Iunonem de stupro interpellare, quæ Ioui conquesta eius iussu nubem in sui similitudinem exornauit, Ixioniq; loco sui apposuit. Qui cum ea iacens, ex illa Centauros genuit. Et cum à Ioue de cælo fuisset deiectus in terras, ausus est apud mortales gloriari se Iunonis potitum concubitu. quamobrem ictus fulmine apud inferos rotæ uolubili, & plenæ serpentiũ alligatus, continuæ reuolutioni damnatus est. Vnde dicit Ouidius, Voluitur Ixion, & se sequiturq; fugiq;, &c. Huius autem figmenti ratio potest esse talis, Ixion Thessalus fuit, & Lapitharũ dominus, regni præter modum auidus, adeò ut per tyrannidem occupare conatus sit. Iunonem autem nunc aërem, nunc terram diximus, & reginam regnorum atq; diuitiarũ. quæ inquantum terra & regnum in terris, aliquid stabilitatis uidetur protendere, & inquantum aër qui lucidus est, splendoris aliquid uidetur addere regnis, qui tamen fugitiuus est, & in tenebras uertitur facile. Nubes autem solis opere ex uaporibus aqueis seu humentis terræ surgentibus, & in aëre condensatis conficitur natura sua caliginosa uisui sensibilis, manu autem incomprehensibilis, & nullis firmata radicibus à uentis huc illuc impellitur, & demum aut in aërem à calore resoluitur, aut in pluuiam à frigore uertitur. Quid ergo ex dictis? Pro nube non regnum intelligemus, sed quoniam in Iunonis effigiem apponitur, id dicemus, quod in terris uiolentia possidemus, cui regni similitudo nonnulla est, inquantum uti rex suis subditis dominatur, sic & is, qui uiolenter possidet, dum uires suppetunt, suis imperare uidetur. Sed uti inter limpidum aërem, & cõdensatam nubem grandis est differentia, sic inter regem atq; tyrannum. aër fulgidus est, sic & regium nomen. nubes obscura est, sic & caliginosa tyrannis. Regis amabile nomen, tyranni terrum & odibile. Rex thronum cõscendit suum regiis insignitus notis. Tyrãnus occupat dominium armis horridis circumseptus. Rex per quietem & lætitiam subditorum, tyrannus per sanguinem & miseriam subiacentium. Rex pacem augmentumq; fidelium totis exquirit uiribus. Tyrannus rem suam curat per exterminium aliorum. Rex in sinu amicorum quiescit, tyrãnus amicis fratribusq; semotis, in satellitũ scelestorumq; hominum animam suam ponit. Quamobrem cum in se, ut patet, diuersissima ista sint, ter splendidus aër merito fingi potest, & ei est aliquid stabilitatis annexũ, siquid dici potest stabile in caducis. ubi tyrannus respectiue turbulenta nubes est nulli stabilitati annexa, & quæ facile resoluatur, seu à furore subiacentium, seu ob desidiam amicorum. His præmissis arbitror quid sibi uelit fictio absq; difficultate uidebimus. Assumitur ergo tunc in cælum Ixion, cum celsa animo contemplamur, utputa regnum, purpuras, splendores egregios, eximiam gloriam, potentiam inexhaustam, & quæ stultorum iudicio regum infinita sunt commoda. Nec immerito Iouis atq; Iunonis uidemur secretarii facti, dum quod ad eos attinet, quasi ex specula deitatis præsumptuoso speculamur animo. Et tunc in Iunonis desiderium trahimur, dum hos regios fastus aliud quàm sint, stolido iudicio arbitramur. Tunc autem Iunonem interpellat de stupro Ixion, quando nulla præuia ratione, nullo iusto suadente titulo in id priuatus homo conatus exponit, ut regno uiolenter præsit. Sed quid fit, si forsitan aliquid perinde quæritur? Illi nubes Iunonis effigiem habens apponitur, ex quo concubitu, occupantis scilicet, & occupati imperii ilico nascuntur Centauri. Fuere quidem Centauri homines armigeri, elati animi, & immodesti, ac in omne nefas proni, uti satellites cernimus, & stipẽdiatios, & ministros scelerum,

a

Discrimen regis & tyrãni

ad quorum uires fideḿq; confestim recurrit tyrannus. Qui ideo ex nube nasci dicuntur, quia ex substantiis umbratilis regni, id est, subditorum eorum emunguntur stipendia, ex quibus in eorum exterminium impii nutriuntur. Demum Ixion à Ioue in terras è cælo pellitur, id est, à natura rerum. Postquàm enim cupidus intrauit dominium omissis cogitationibus splendidorum, quibus spe blanda, & fallaci existimatione oblectabatur, in anxias certaśque trahitur curas, dum scilicet nocere incipit, quibus laboribus quantumcunq; continuis & amaris plenum sit imperium. Hic insuper quoniam se cum Iunone concubuisse iactasset, id est, se regem dicere ausus est, fulminatur à Ioue, eo scilicet fulmine, quo exuruntur insipidi, qui dum se somniantes alis in cælum euehi arbitrantur, somno excussi repente se reperiunt præcipitatos in terris. Nam dum turgido spiritu elati quantumcunq; uiolentia populorum imperium teneant, in se redeuntes stolidæ ambitionis somnum ab oculis pellunt, aduertunt quos angores intrauerint, quas ambages, quos timores, quaśq; incognitas ante perplexiones. qua animaduertentia non aliter q; ab ignito fulmine cruciantur. Qui cruciatus si peccato aliquo eo tenente tyrannidem, finiretur, non apud inferos supplicio rotæ uolubilis damnaretur, sed quoniam in pectore talis absq; quiete aliqua circulari motu assidue circumuoluitur, & ueteres innouantur & nouæ superadduntur, dum hinc huius insidias, inde uires illius, illinc dei iudicium timidus expauescit, rotæ infixus uolubili dicitur. Quæ ideo plena serpentum fingitur, quia curis non solum assiduis, sed etiam mordacibus agitatur. Seu aliter & breuius. Nubem regni dicemus fore spem sumptam, quam nonnulli sibi male suis uiribus mensuratis certissimam faciunt. Quæ ideo similis Iunoni fingitur, quia speranti iam speratum possidere uidetur, nec aliter secum quàm si possideret, de re sperata disponit. & hinc fit, ut ex hac tam certa spe, ut effectum consequatur, spetans sibi uires præparat, & sic agente spe, id est, nube, Centauri oriuntur, id est, præparantur, & cum ad cõsequendum opere, quod iam spe tenet insipidus, inrtat labores, adeò ut omittat cogitationes splendidas, & in turbulentias deueniat necesse est, & sic à Ioue, id est, à luce & splendore cogitationũ cadit, seu deiicitur in terras, ut fulminatus uexetur in rotam, ut dictum est. De hac autem rota aliter sentisse uidetur Macrobius, illos scilicet radiis rotarum pendere districtos, qui nihil consilio præuidentes, nihil ratione moderantes, nihil uirtutibus explicantes, sé q; & omnes actus suos fortunæ committentes casibus fortuitis semper rotantur. Alii uero ubi Ixion Iouis & Iunonis secretarius dicebatur, sensérunt Ixionem augurem fuisse, eo quod in aére capertentur auguria, per quæ secreta, id est, ea quæ futura sunt solum, à talibus cognosci credebantur. Quod autem ex nube genuerit Centauros, uolũt nil aliud intelligi, quàm quod precio satellitum fidem aucupent, quę sic facile dissoluitur alio superueniente munere ut nubes fit. Dicit præterea Fulgẽtius Dromocritem in Theogonia scribere Ixionem in Græcia primum regni gloriam affectasse, & sibi centum equites primum omnium conquisisse, ex quo Centauri, id est, centum armati. Sed ego miror Ixionem primum omnium Græcos regnum optasse, cum constet ante tempora Ixionis multos fuisse Sycioniis & Argiuis reges, qui & Græci sunt. Fuit enim Ixion Danao imperante Argiuis. posset tamen hic responderi alios reges, qui eum præcesserunt, sponte populorum quibus imperauerant extitisse. Ixion autem primus fuit, qui per uim & tyrannidem regnum occupare conatus est.

a *Addunt fabulæ commentarij Homeri & Apollonij, Ixionem principio duxisse uxorem Diam filiam Deionei, siue Eionei. Cui cum multa pro compensatione dotis pollicitus esset, & ob id ad eum pater sponsæ uenisset, ut τὰ ἕδνα ferret, Ixionem facta scrobe, eáq; lignis atq; stramentis intecta, patrem sponsæ in ea fraude peremisse: ob quam cædem cum neq; homines, neq; Dij lustrare illum uellent, diúq; incertus uagaretur, tandẽ Iouẽ illius misertũ illũ expiasse. Tum aũt postquàm purgatus fuisset, & apud superos aliquandiu degeret, Iunonem amare cœpisse. Præterea autem Pherecydes non Phlegyæ filium, sed Aetonis cuiusdam facit. Didymus τὸν Διὸς παῖδα uocat, additq; in rota quæ circumagitur supplicij caussa clamare, ὡς τοὺς εὐεργέτας ἀμείβεσθαι προσῆκεν. Vide in Odyss. Φ*

Centauri

De Centauris Ixionis filiis in generali. Cap. XXVIII

CEntauri Ixionis & Nubis filii fuere, ut præmonſtratum eſt. Hos uolunt qui dam apud Theſſaliã equos ante alios domuiſſe, & inſignes euaſiſſe equites, & quoniam centum conuenere inuicem, Centauri dicti quaſi centum armati, uel centum Martes, nam Græce ares Mars eſt, ſeu potius centum aurædebantur. Veruntamen hæc latina etymologia eſt, quam Græcæ dictiones minime patiuntur. Ex eis talem refert Seruius fabulam, quod cum quidam Theſſalus rex bobus œſtro exagitatis ſatellites ſuos ad eos reuocandos ire iuſſiſſet, & illi cum curſu pedeſtri non ſufficerent, aſcenderunt equos, & eorum uelocitate boues cõſecuti, eos ſtimulis ad tecta reuocarunt. Sic hi uiſi aut cum irent uelocitet, aut cum eorum equi circa flumen Peneon potarent, capitibus inclinatis locum fabulæ ſtulta credulitas adinuenit. qua arbitrãtum eſt unum eſſe animal ex equo & homine compoſitum, & ſic poſtea ſemper pictum eſt. Hi tandem elati homines in nuptiis Pirithoi cibo pleni uinoq; madẽtes ſponſam Pirithoo auferre conati ſunt, ſed reſiſtente Theſeo ſuperati. Virgilius autem dicit illos fuiſſe Lapitas. Eos autem ſuperari atq; deleri Mars paſſus eſt, eo quod illi ſacrum non exhibuiſſent cum diis cęteris adoleſſent. Quaſi ex hoc uelint, quia obmiſſa Martis ſeueritate, epulis & potationibus uacantes effœminati ſint, & ſic ſuperati. Si quid præter hoc ex eis hic fictionis haberetur, ſatis ſupra ubi de Ixione declaratum eſt.

Et hinc fortaſſe κένταυροι dicti ſunt

De Euryto Ixionis filio. Cap. XXIX

EVrytus ex Centauris unus, ut refert Lactãtius, in domum Oenei regis Calydoniæ ueniens Deianiram quã paulo ante Hercules petierat, & fidem præſtauerat ſe illam in uxorem ducturum, poſtulauit in coniugem. Oeneus uim timens ſpopondit, & conſtituto die dum nuptias Eurytus celebraret, ſuperuenit Hercules, & inito cum Centauris ibidem exiſtentibus certamine eos occidit, & Deianiram ſibi matrimonio copulauit. Ouidius uero non ſic, quinimmo dicit quod cum Pirithous duxiſſet Hippodamiam coniugem, & poſuiſſet in antro menſas Centauris, & ipſi epulantes uino plurimo caluiſſent, in laſciuiam uenere & audaciam nimiam, & capiente Euryto Hippodamiam atq; trahente eam, inſurrexit Pirithous atque Theſeus, & turbati caſu aduerſus eum & ſocios iniere pugnam, & cum abſtuliſſet Theſeus Hippodamiam Euryto, eum conantem manibus cratere ſumpto interfecit.

Fuit & alius Eurytus Oechaliæ rex, pater Ioles, de quo ſuo loco agetur. Quidam differentiam inter Eurytum & Eurytionem faciunt, eumq; de quo hic dicitur Eurinona uocant. Vide Comment. Odyſſ. Φ

De Aſtylo ex Centauris uno uate, Ixionis & Nubis filio. Cap. XXX

ASTylus ex Centauris fuit unus, & quoniam augurio ualebat futura prænoſcens fratres monuerat ne bellum aduerſus Lapitas aſſumerẽt. Tandem cum ſe unà cum eis in nuptiis reperiret, uideretq; Dryantem acriter inſiſtentem cædentemq; miſere quos cõgingere poterat, & ex ſuis etiam plures fugientes, timens illius uirtutem, & ipſe fugam cepit, Neſſoq; Centauro fugienti dixit, ut dicit Ouidius, Aſtylus ille etiam metuenti uulnera Neſſo, Ne fuge, ad Herculeos, inquit, ſeruaberis arcus, &c.

De Neſſo Ixionis & Nubis filio. Cap. XXXI

NEſſus ex Centauris famoſiſſimus fuit, hic cum uerſutus homo plurimum eſſet, & fuga manus euaſiſſet Lapitarum, in Calydoniam abiit, & ſecus Euenũ eiuſdem regionis fluuium moram trahens, Deianirã filiam Oenei regis amauit. tractu uero temporis contigit, quod eunte Hercule à Calydonia uerſus patriam unà cum Deianira cõiuge ab Eueno fluuio pluuiis turgido detentus eſt. Cui Neſſus quaſi obſequium præſtaturus obtulit ſe, ſi natans uellet tranſuadare fluuium, Deianiram in ripam alteram delaturum. Quod Hercules annuit. Verum cum tranſuadaſſet uelociter Neſſus, Hercule adhuc natante, ratus ſuo ardori conceſſum tempus, aura ocyor cum Deianira fugam arripuit.

Oui. 9. Meta.

Hercules autem sumpto arcu, sagitta eum consecutus est. Qui dum se sanciũm cerneret, & perituru agnoscetet, ne inultus occumberet, nouam commentus fraudem, confestim uestimentum sanguine suo perlitum exuit, & quasi munus amoris Deianiræ dono dedit, hãc illi asserens esse uirtutem, ut si illotum seruaretur, posset ab omni amore forensi in suum reuocare Herculem, dũmodo id ageret ut illo indueretur Hercules. Quod credula Deianira seruauit, & post tempus, dum Herculem amore Ioles captum in suum reuocare uellet, illum, ut latius in sequentibus exprimetur, occidit. Nessus autem uestimento dato expirauit, ut uaticinium impleretur Astyli. Statius hunc Euenum fluuium ob mortem Nessi Centaureum cognominat. Et Lucanus de eo dicit,

Et Meleagream maculatus sanguine Nessi
Euenus Calidona secat, &c.

De reliquis Centauris Ixionis filiis. Cap. XXXII

OPhionides, Gryneus, Rhetus, Arnæus, Lycidas, Medon, Pisenor, Caumas, Mermerus, Pholus, Menelas, Abas, Eurynomus, Areus, Imbreus, Cæneus, Aphypnas, Petræus, Lycus, Chromis, Dictys, Helops, Phareus, Bianor, Nedimnus, Lycespes, Hispasus, Ripheus, Tereus, Demoleon, Phlegræus, Hyles, Hiphonous, Danis, Dorylas, Cyllarus, Hylonome, Phæocomes, Chthonius, Teleboas, Pyritus, Oëclus, Eridupus, Nessæus, Odites, Stiphelus, Bromus, Antimachus, Helimus, Pyracmes, Latreus, & Monychus. Omnes fuere Centauri, Ixionis & Nubis filii, & in nuptiis Pirithoi, aut cæsi, aut fugati à Lapitis, ut late in suo maiori uolumine testatur Ouidius.

Quem hic Ophionidem nominat, Amycus proprio nomine dicitur: sic enim Ouidius lib. 12. inquit,

Primus Ophionides Amycus penetralia donis Haud timuit spoliare suis.

De Pirithoo Ixionis filio, qui genuit Polypatem. Cap. XXXIII

PIrithous non ex nube apposita, sed ex coniuge fuit Ixionis filius, ut dicit Ouidius, Duxerat Hippodamen audaci Ixione natus, &c. Hic ut fert, amicitia integra Theseo Athenienſi iunctus fuit, & cum Hippocatiam secundum Lactantium, secundum autem Ouidium Hippodamiam duxisset uxorem, ut ait Seruius, circumuicinos populos conuocauit ad festum, ex quo secutum est, cum in nuptialibus sacris cæteri honorarentur Dii, solus Mars omissus est. quam ob causam indignatus Centauris indignantibus immisit furorem, qui surgentes aduersus Lapitas in pugnam, ut supra dictum est, plures ex Centauris cęsi occubuere. Lactantius uero dicit hoc in certamine Lapitas fuisse deletos, quod intelligendum est de his Lapitis qui Centauri erant. Pirithoum insuper uolũt, Hippodamia mortua seu ea uiuente, & forte repudiata, cum Theseo amico suo conueniſſe, qui tunc forte celebs erat, se nisi ex Iouis genitis sumpturos uxores, & cum iam Theseus Helenam rapuisset, quæ Iouis & Ledæ filia habebatur, nec altera nosceretur in terris ea tempestate à Ioue genita præter Proserpinam Plutonis cõiugem, cum in cælum nequirent ascendere, ad inferos eam rapturi declinauerunt. Verum Cerberus aduersus Pirithoum insurgens, illum primo interfecit impetu, quem dum iuuare conaretur Theseus, in magno uitæ fuit discrimine, & ultimo à Plutone detentus est. Tandem redeunte Hercule ab Hispania Gerione superato, & præda ingenti diuite, audito Pirithoi infortunio, & captiuitate Theſei à Tænaro specu descendit ad inferos, ut tragœdus testatur Seneca in tragœdia Herculis furentis. Cui obuius Cerberus factus, ut in eadem tragœdia plenius dicitur, ab Hercule uictus, atq; triplici ligatus catena Theseo concessus est. Aliqui uolunt Cerbero ab Hercule barbam decerptam, quem liberato Theseo, per Tænaron ad superos triplici traxit catena etiam reniten tem. Pomponius autem in Cosmographia scribit circa Euxini sinus introitum haud longe ab Heraclea urbe Acherusiam specum esse, ad manes usq;, ut fama fert, peruium, & ex eo ad superos aiunt incolæ Cerberum tractũ. Sunt prętera nonnulli, qui ad augẽdam fabulæ fidem, cum uenenosis herbis locus abundet, dicãt eas primo ex spuma tracti Cerberi natas, nec in processu à quoquam euelli potuisse. Quod hac historia fictum est, eque ad histo

ad historiam pertinet. Nam cum clàm latronum more non tanquam strennui iuuenes rapturi Proserpinam iuissent Pirithous & Theseus, nocte à Cerbero cane Pirithous, ut legitur occisus est, & ab incursantibus detentus Theseus. pro cuius liberatione Hercules ad inferos descendens, id est, in regna Molossorum primo claua occurrentem, & omnia audente canè domuit atq; ligauit, & Theseũ sub interminatione belli Plutoni inferẽdi repetiit, qui illi concessus est, & sic cũ cane in Atticam seu Bœotiam rediere. Per barbam Cerbero euulsam audaciam atq; robur debemus intelligere, quibus canis priuatus est. Nam expertus Herculis clauam, & uisa uiri constantia timidus atq; mutus effectus, se uictum confessus est. Est enim hominibus barba à natura concessa in testimonium uirilitatis, ut in moralibus placet Gregorio. Hanc enim quotiens tangimus aut uidemus, nos esse uiros meminisse debemus, & nobis ab his, quæ minime uirum deceãt, cauere monemur. De reliquis alibi dictum est.

Comment. Apollonij Theseum & Pirithoum alterum Neptuni, alterum Iouis filium dicit, cui uidetur Homerus quoq; Iliad. 2. consentire, ubi dicit, ὑὸς Πειριθόοιο τὸν ἀθάναΤος τέκεΤο Ζεύς.

De Polypate Pirithoi filio. Cap. XXXIIII

POlypates Pirithoi fuit filius, & Hippodamiæ, ut Homerus in Iliade, dum dicit, Illos autem ducebat fortis bello Polypates filius Pirithoi, quem immortalis genuit Iuppiter. Hunc Polypatem Pirithoo genuit glorioſa Hippodamia. Hic ut per eundem Homerum patet in catalogo Græcorum, cum eis in Troianam expeditionem iuit.

Versus sunt hi,

Τῶν δ' αὖ ἡγεμόνευε μενεπτόλεμος πολυποίτης
ὑὸς Πειριθόοιο τὸν ἀθάναΤος τέκετο ξεύς,
τὸν ὑπὸ Πειριθόῳ τέκεΤο κλύτος ἱππομέδοντι.

Quo loco Comment. addit πολυποίτην *dictum esse à matre, quasi* πολυποινίτην, *eo quod multis Centauris inflixisset* ποίνην, *hoc est, pœnam, &c.*

De Britona Martis nona filia. Cap. XXXV

BRitona seu Briton nympha fuit Cretensis, & ut Lactantius asserit, Martis filia, quæ cum uirgo adhæsisset Dianæ, & perpetuæ facto uirginitatis uoto, uenationibus uacaret, eo quod formosa esset, Minoi regi Cretensium placuit. Qui cum ei renitenti uiolentiam uellet inferre, nec aliunde uirgini appareret effugium, se in mare dedit præcipitem, & sic ab undis absorpta est. Cõtigit postea, ut piscatorum retibus traheretur eius cadauer in litus. Porrò seu Dianæ, seu Martis turbatione factum sit, pestis ingens insulæ immissa est, quam uidebant cessare non posse incolæ, nisi Dianæ instituissent templum, & eam Dictynnam appellarẽt, eo quod piscatorum retia, quibus in terram deductum est Britonæ cadauer, dictya nominentur.

Vtrum hic dicam Bocatium, an quem citat Lactantium, errasse, non satis scio, neque enim Brito seu Britona eius nomen est, de qua præsentem fabulam autores narrant, sed Britomartis: neq; ea Martis filia ab alijs, quod ego uiderim, dicitur, sed Iouis. Diodorus in sexto sic scribit, Britomartem etiam Dictynnam dicunt, in Creta genitam, ut tradunt, ex Ioue ac Acamarchide Euboli Cereris filij (sic enim legere malim, quàm quæ uulgata lectio est, ut Britomartem construatur cum superiori sententia, nomenq; ciuitatis sit ab Hercule in Aegypto conditæ.) Hæc retia ad uenandum inuenit, ex quo Dictynna est cognominata. Consuetudine Dianæ utebatur, quod causam præbuit, ut quidam Dictynnam, Dianamq; eandem esse existimarent, quã deam sacris, templisq; Cretenses coluere. Qui uero Dictynnam à retibus piscatorijs, ad quas fugerat, insequente coitus gratia Minoë, uolunt denominatam, procul à uero sentiunt. Non enim credendum uidetur, deam in eam egestatem compulsam, ut auxilia hominum imploraret, cum esset maximi Deorũ filia: neq; Minoën tantæ impietatis culpare decet, præsertim cum fuerit omnium consensu habitus, iustus uir, & probatæ uitæ, &c. Hæc Diodorus. Huius sententiæ ascribit & Virgilius in Ciri, ubi sic legitur: Te erepta Britomartis est spes una sepulchri Te Britomarti diem potui pro ducere uitæ. Atque utinam Cereri, nec tantum grata Dianæ Venatus esses uirgo sectata uirorum Gnosia Naupacto contendes spicula cornu, Dictæas ageres ad gramina nota capellas, Nunquam

tam obnixe fugiens Minois amores, Præceps aërijs ſpecula de montibus iſtes. Vnde alij fugiſſe fer-
runt, & numina Phore Virginis aſſignant, alij quo notior eſſes Dictynnã dixere tuo de nomine Lunã.

Ex quibus uerſibus corruptiſſimis licet, idẽ ferè, quod ex Diodoro patet. Præterea & Claudianus li-
bro tertio de laud. Stilicon. inter comites Dianæ Britomartem recenſet. Quorum omnium autoritatem
ſecutus, cenſeo hoc loco Britomartem ad quam Bocatij fabula pertineat, legendũ eſſe. Et eiuſdem genea-
logiam non ad Martis, ſed ad Iouis progeniem referendam, ita tamen, ut liberum ſit cuiuis quem uolet
in hac re ſequi. Nam quæ Perottus de Dictynna refert, de ijs ipſe uiderit. Tametſi non ignoro & Solinũ
in ea ſententia eſſe, ut patrio uocabulo Dianam à Cretenſibus Britomartem dici arbitretur Cap. 16.

De Euadne x. Martis filia, & Capanei coniuge. Cap. XXXVI

EVadne, ut Theodontio placet, Martis fuit filia, ex Thebe Aſopi fluminis coniuge ſuſcepta. Quæ quidem Euadne coniunx fuit Capanei inſolentiſſimi hominis, & ex eo filium peperit, quem Sthenelum uocauere. Credo ego hanc ferociſſimam fuiſſe fœminam, & ideo Martis dictam filiam. Quam ferunt adeo Capaneum uirum ſuum dilexiſſe, ut dum fulminatus apud Thebas eius funeralia exercerentur, poneretuŕq; Capanei cadauer ſemiuſtũ in rogũ, ferre non potens tam ingentem animi doloré, ſeſe iniecisſe flammis illud urentibus, & ſic unà cũ uiro exuſtam, & immixtis cineribus in urnã depoſitã.

De Harmonia xi. Martis filia, & Cadmi coniuge. Cap. XXXVII

a HArmoniã Poëtæ dicunt Martis & Veneris fuiſſe filiã, eaḿq; relicta Sphinge, à Cadmo Thebarum rege in coniugem ductam. Huic Vulcanum aiunt monile feciſſe pulchritudinis inſigne, ſed infauſti ominis portanti, & hoc ob odiũ in eam ſuſceptum, quod ex adulterio coniugis nata ſit. Ex hac inſuper Cadmus iiii. ſuſcepit filias, & poſtremo, ut aiunt, in ſerpentes uerſæ, in mortem uſq; manſere. Cuius fictionis abſconditum hoc eſſe poteſt. Primo Veneris filia fuit Harmonia quantum ad Cadmum, quia pulchritudine ſeu facetia ſua potens fuit in Cadmũ uenereas immittere flãmas, id eſt, libidinoſam flagrantiã, quod Veneris eſt, & hoc inquãtũ ob ipſius deſideriũ Sphingem priſtinã cõiugé abdicauit. Martis uero filia ideo dici poteſt, quia eidẽ Cadmo cauſa fuit belli. Nã ut dicit Euſebius, Palefatũ inducens in teſtem, Sphingos propter zelũ Harmonię à Cadmo, cuius erat uxor diſceſſit, & confeſtim in eũ bella cõmouit, & ſic Martis filia, id eſt, belli cauſam Cadmus aſſumpſit uxorem. Monile aũt infauſtum à Vulcano conditũ accipi poteſt propter infauſtũ huiuſce matrimonii exitũ, eo quod ab Amphione & Zeto regno priuati, & in exiliũ pulſi ſunt. Quod autẽ in ſerpentem uerſa ſit, poteſt intelligi, ſeu quia exul circa infima uti ſerpentes incedũt, ſe cũ uiro exercuit, ubi dũ regnaret uacabat excelſis, ſeu quia per diuerſa poſt exiliũ, nũc huc, nũc illuc errauere ut ſerpentes, ſeu quia affecti ſenio pectus in terram uerſum uti ſerpentes faciunt, qui pectore gradiuntur, inceſſere.

a *Fabulam tractat Ouidius libro quarto Metamorph. De Monili autem Statius libro primo. Harmo-*
niam Hellanicus Electoræ filiam & Iaſij ſororem dicit, cui ſubſcribit & Diodorus in 6. Anti.

De Hyperbio xii. Martis filio. Cap. XXXVIII

HYperbium Martis fuiſſe filium aſſerit in libro naturalis hiſtoriæ Plinius, de quo nil aliud reperiſſe memini, niſi quod idem Plinius dicit eũ ſcilicet primũ fuiſſe, qui occidit animal, & ob id puto cum opus ſæuum uiſum ſit, Martis filium dictum.

De Aetolo xiii. Martis filio. Cap. XXXIX

Lib. 7. cap. 56 AEtolus Martis fuit filius, ut Plinius in libro naturalis hiſtoriæ teſtatur, eiúśq; fuiſſe compertum iaculum dicit. Credo ego hunc Aetolum regem fuiſſe Aetoliæ, & ab eo forſan denominatam fore regionem illam, in qua cum bellicoſi plurimum populi ſint, & ipſe Aetolus, ut in euentu eius oſtenditur, cum bellicoſus homo eſſet, ab ipſis Aetolis Martis filius dictus eſt.

Cõment. Homer. de Aetolo ſic tradit: Aetolus, inquit, filius Endymionis fuit. qui cæde per imprudẽ-
tiam in patria perpetrata, fugit in eam regionẽ, quæ poſtea ab ipſo Aetolia dicta eſt, ibiq; genuit filiũ
Pleuronem, à quo urbs Aetoliæ dicta. Huius autem duo filij fuerunt Cures & Calydon, à quibus rurſus
alijs urbibus nomina data ſunt. Iliad. N.

De Remo

De Remo xiiii. & Romulo xv. Martis filiis. Cap. XL

REmus & Romulus, seu Romus, ut ueteres asseruere Romani, Martis fuere filii, ex Ilia uestali uirgine suscepti. Ex quibus ubi de Fastis refert Ouidius, quod cum Ilia urna sumpta iret aquam latura pro sacris, sub salice fessa cõsedit, & canentibus auibus in somnũ soluta, à Marte uisa & oppressa est. ei uero dormienti uisum est, se in conspectu ignium uestalium stare, & in eos uittas laneas, quibus obumbratũ caput habebat cecidisse, & eis duas consurgere palmas, quarum altera maior ramis totum occupauerat orbem. Quas cum moliretur patruus excidere, à pico Martia aue & lupo tutatæ sunt. Quæ cum ex eo compressu, quem dormiens passa fuerat, geminos peperisset, iussu Amulii regis Albanorum patrui sui, ut proiicerentur in Tyberim delati, cũ intumuisset pridiani imbris causa flumen, nequeuntes delatores deuenire ad alueum, illos in ripam deposuere. ibi aliquandiu à pico nutriti, aduenit lupa quæ catulos perdiderat, & admotis labellis eorũ uberibus eos educauit. Figmenti huius ratio satis sumitur ex Romanorum annalibus. Habetur enim pro comperto Iliam ex incognito patre uno partu Remum & Romulum peperisse, sic uittæ uirginitatis testimonium ferentes in ignem cecidere. duo nati duæ fuerunt palmæ, quia uictores fuere iuuenes, sed alter magis scilicet Romulus, qui Romanum fundauit imperiũ, per quod omnis orbis suis & suorum scilicet uictoriis subactus est. In hoc sæuire uoluit patruus dum abiici iussit. A pico autem educatos ideo dixere, quia picus formicis alatur, per quas agricolæ intelligũtur. sic & ipsi à Fausto pastore regio, qui & agri cultor erat, collecti & seruati sunt. & à lupo nutriti etiam sunt, quoniam ab Acca Laurentia Faustuli coniuge lactati, & materna solertia gubernati fuere, quam lupam uocauere, eo quod nobile scortum fuit, & tales nuncupantur lupæ, ob auaritiam, causa cuius pudicitiam prostrauere, & inde in hodiernum usq; cellulæ talium lupanaria appellantur. Quod autem ex Marte geniti sint, ad contegendam cõditorum tam inclytæ gentis infamem originem adinuentum est, conuenientibus etiam moribus iuuenum figmento, nam rapaces & prædones, & elati animi atq; bellicosi fuere, de quibus dicit T. Liuius, quod cũ Amulius Numitorem fratrem regno expoliasset, Lausum eius occidit filium, & Iliam ad auferendam spem prolis, uestalem dicauit uirginem, ex qua cum nati gemini, & iussu Amulii essent expositi, à Faustulo rerum cõscio educati, & ad ætatem usq; puberem deducti quũ rapinis & latrociniis uacarent, stirpis eorum facti conscii & fraudis Amulii, ex composito cum captiuis à sociis duceretur alter, & alter quasi accusator cum cõsciis ad Amulium ueniissent, consurgentibus hinc accusatore, inde accusato in regem, eum occiderũt, & genus professi suum, auo eorum Numitori seni regnum restituere. Ipsi uero, ubi nunc Roma est, sibi condidere urbem. Et dũm de se uterq; nouæ urbi nomen uellet imponere, in hanc concordiam ex composito deuenere, ut siquis faustius sumpsisset augurium ex diuersis montibus, is nomen imponeret ciuitati. Ex quo secutum est, ut sex uultures uiderent Remus. xii. Romulus. quamobrem quoniam plures uidisset, Romam à se nuncupauit urbem, Remus autem postea, quia sulcum loco muri signatum contra edictum Romuli superasset, seu aliã ob causam, à Romulo uisum sit, à Fabio Romuli duce Remus cultro pastorali occisus est. Et sunt qui arbitrentur eum ibidem sepultum, ubi futuri muri uestigium transgressus est, ostendunt'q; hodierni pyramidem in muro saxis in altum egestam cadaueti eius superædificatam.

De Romulo tantum xv. Martis filio. Cap. XLI

ROmulus Iliæ & Martis fuit filius, ut supra proximo monstratũ est. Esto dicat Seruius hũc Romum appellatum fuisse. Verum pro Romo Romulus blandimenti causa dictum. Nam gaudent diminutione blanditię. Hic quidẽ primus fuit Romanorũ rex bellicosissimus homo, adeo ut merito Martis filius crederet. Nulla enim ei quies unq; fuit. Hic multos ex adiacẽtibus urbi populos armorũ ui suæ ditioni subegit. Et quoniã uir bellorũ fuit, pauca sacra apud

nouum

nouũ populũ, quẽ ex fugitiuis & latronibus asylo facto cõgregauerat, & Sabinas mulie-
res fraude captas cõgregatis cõcesserat, instituerat. Sed inter alia Laurentalia intulit, hácob
causam, ut dicit Macrob. quia ut Macer in historiarũ libro refert, Faustuli cõiugem Accã
Laurentiã Romuli & Remi nutricem, regnante Romulo Carutio cuidã Tusco diuiti nu-
ptam auctaḿq; præmortui Carutii hæreditate, Romulum quem nutriuerat hæredem li
quisset, & sic ob id pietatis causa festum Laurentalium institutum. Nonnulli aliter opi-
nantur dicentes, non à Romulo, sed ab ipsa Acca Laurentia hoc introductum sacrum, &
à Romulo continuatum. Quæ opinio roborari uidetur autoritate Fulgentii, qui in libro
Antiquorum sermonum dicit sic, Acca Laurentia Romuli nutrix consuetuit pro agris se-
mel in anno sacrificare cum duodecim filiis suis sacrificium præcedentibus, unde dum
unus mortuus esset, propter nutricis gratiam Romulus in uicem defuncti succedere polli
cetur, unde & ritus processit cum duodecim, & hi duodecim qui sacrificarent deinceps
Aruales dicti sunt fratres, sicut Rutilius geminus in libris pontificalibus memorat. Hic in
super annum, primus Romanis ex decem mensibus ordinauit. Quorum primũ à Marte
patre Martium appellauit. præterea centum fore patres instituit, quos Senatores nuncupa
uit, & qui ex his nascebantur Patricii dicebantur. Inde sedato Sabinarum ob raptum mu
lierum bello, diuisit in curias, & equitum tres centurias descripsit, & alia multa fecit belli-
ca potius quàm pacis tempora prospectãtia. Inde multarum insignis uictoriarum, dum
apud Capreas paludes, ad recensendũ exercitum concionem haberet, coorta subito tem-
pestate maxima cum fragore cæli, & tonitruorũ strepitu ingenti, atq; denso nimbo con-
tectus est, adeò ut eius conspectus auferretur à plebe, nec ulterius in terris postea uisus est.
Credituḿq; est à patribus, eo quod plebi uideretur fauere nimis, trucidatum, & in palu-
dem cadauer eius deiectũ. Sed postquàm plebs nobilitatis metu aliquandiu tacuit, à non
nullis initio facto, deum deo natum regem parenteḿq; urbis Romanæ salutare cœpere,
& uota exhibere. Quam stolidam opinionem unius nobilis uiri consilio roboratam
aiunt. Nam Iulius Proculus, qui ex stirpe Aeneæ creditus cum Remo Romulóque Alba
relicta Romam deuenerat, in ciuitate sollicita desiderio perditi regis in concionem pro-
diit. Romulus Quirites parens urbis huius prima hodierna luce cælo repẽte delapsus, se
mihi obuium dedit, cum perfusus horrore uenerabũdus astitissem, petens contrà, ut in-
tueri fas esset. Abi, nuncia, inquit, Romanis cælestes ita uelle, ut mea Roma caput orbis
terrarum sit. proinde rem militarem sciant, & ita posteris tradant nullas opes humanas
armis Romanis resistere posse. Hoc, inquit, locutus, sublimis abiit. Ex quo factũ, ut sub
nomine Quirini, sic enim, quia hastatus incederet, & hasta quiris Sabina lingua dicere-
tur, appellatus, & deus habitus sit. Plinius tamen ubi de uiris illustribus dicit, Romulum
à Curibus Sabinorũ oppido Romanos appellasse Quirites. Decessit quidem postquàm
annis septẽ & triginta regnasset, & regnare cœpit anno mundi iiii. M. cccc.
xlv. natus annorum quindecim, ut scribit in libro temporum
Eusebius. Et quoniam ultimus ex compertis ex
prole Martis est, libello nono secum
libet finem imponere.

LIBRI NONI FINIS

In decimo cum stirpe tua Neptune notaris

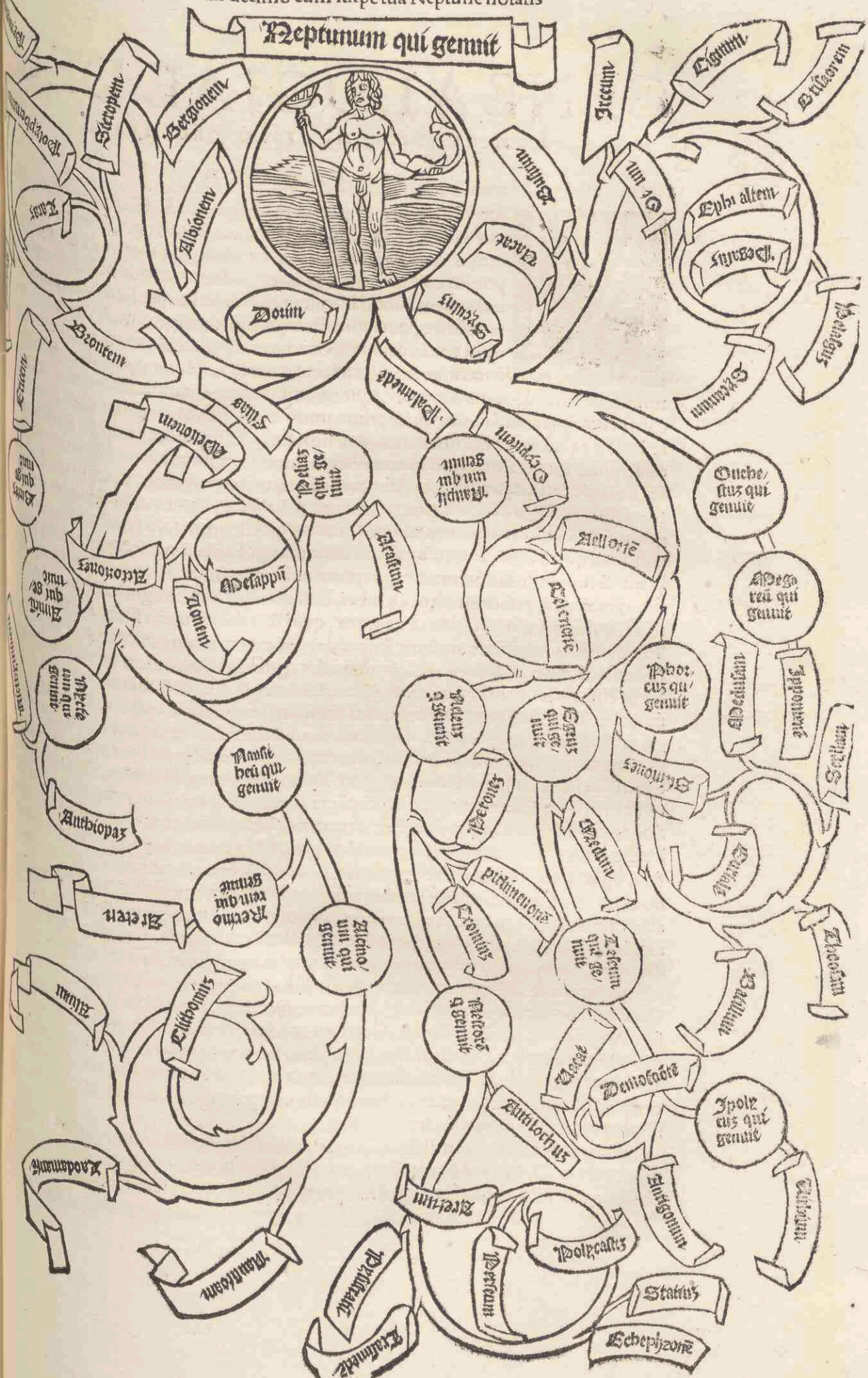

GENEALOGIAE DEORVM GENTILIVM, LIBER DECIMVS.

PROOEMIVM

EDITERRANEVM mare Aphrico & Asiatico atq; Eurípo sitore terminatum, mille conspicuum insulis opere Herculis, regum inclyte, inter Abilã & Calpem occidentalia promontoria, quæ Pomponius colũnas Herculis uocat, ad terras demissum nostras ex Oceano uetustissimi homines credidere. Ex quo sic deo sua liberalitate nostris opportunitatibus prouidẽte, ingens mortalibus commodum consecutum est. Quid enim spectare diuino præstante lumine tates humano excogitatas ingenio, & artificio fabrefactas, nũc remigio sulcantes undas, nunc uelo tenso uentorum impulsas spiritu, quibus omne grande defertur onus? Quid eorum excogitare audaciam, qui se primo undis incognitis & inexpertis flatibus credidere, horror equidem est horum tamen, & si non semper, ut plurimum tanta fuit fides audentium fortuna, ut transfretantes peregrinatione longinqua, non dicã cursu solum, sed uolatu celeri delati autũ metallaq; cætera Eois, uestes purpureas, & aromata, lapides preciosos, & ebora occiduis, peregrinas aues, & balsama, ligna nostris syluis incognita, gummas, & sudores arborum reliquos, radicesq; non omni solo familiares, ex quibus tam sanis quàm ægris corporibus medicamina atq; oblectationes sequuntur innumeras. Et quod non minimum humani generis reipub. bonum est. His agentibus nauigationibus maris huius factum est, ut Cymber, & Celta altero orbis angulo nõnunquam sentiant, qui sint Arabes, quid mare rubrum, quid & Sabea nemora sudent. Hyrcanus, & Tanais incola Atlanticos noscant hesperidas, & eorum etiam gustent aurea mala. Feruentes Aethiopes, & Nilum, & Libycas postes, gelidus Hyperboreus lustret & Sarmata. Sic & Hispanus Maurusq; uisitatus uisitet, Persos & Indos, & Caucasum, & Tyles ultima calcet Taprobanis littora, & cum sua inuicem permutant bona, non solum mores legesq;, & habitus mirentur, fit, quinimmo qui se dum alterum intuetur ex altero quàm sit mundo, nec uno eodem secum illo ambiri Oceano arbitratur ritus miscet fidem mercimoniis communicet, amicitias iungat, & dum sua docent idiomata, discãt & aliena, & sic fit ut quos fecerat distantia locorum extraneos, nauigatio iungat, faciatq; cõcordes. Sunt præterea & alia multa, quæ si tanta non sint admiratione conspicua, sunt forsan ui litate continua cariora, prębet hoc mare lembis infinita piscationum commoda, quibus fit ut opipare diuitum mensæ magnis atq; sapidis piscibus onerentur, & paupetes minoribus nutriantur. Hoc insuper præstante tranquillo ex insulis fertilibus pecora, iumenta, atq; frumenta, & opportuna quæcunq; uictui & continentem etiam alterutrum deferantur, dat ualidis infirmisq; lauacra, & sale suo ualere facit insipida, humectat adiacẽtes undiq; terras, eiusq; meatu subterraneo fistulas implet, ex quibus fontes habemus & flumina, quorum nisi susceptor adesset, in conuallibus maxima hominum peste marcerent. Quid multa referam? hoc tam singulare bonum cunctis, ut prisci finxere Poëtæ in diuisione regni trium filiorum Saturni Neptuno contigit, & eius dictus est deus, cuius quoniam prolem explicaturus sum, libuit meipsum per eius beneficia circumagere paululũ. Vt si dum aliorum nauigans posteritates exquirens, si absq; periculo cymbulæ meæ sulcare permisit, nunc exquirenti suam tranquillum se præbeat. Quod oro, ut ille faciat, qui illud in cathacliſmo infra littora reuocauit.

De Neptuno nono Saturni filio, cui xxxv. fuisse filios legimus, quorum hæc sunt nomina, primus Dorus, ii. Amycis, iii. Phorcus, iiii. Albion, v. Borgion, vi. Taras, vii. Polyphemus, viii. Telemus, ix. Brõtes, x. Steropes, xi. Pyragmon, xii. Nausithous, xiii. Melion, xiiii. Acto-

xiiii. Actorion, xv. Aon, xvi. Mesappus, xvii. Busiris, xviii. Pegasus, xix. Nycteus, xx. Irceus, xxi. Pelius, xxii. Neleus, xxiii. Cygnus, xxiiii. Chrysaor, xxv. Othus, xxvi. Ephialtes, xxvii. Aegeus, xxviii. Oncheſtus, xxix. Pelasgus, xxx. Nauplius, xxxi. Celeno, xxxii. Aello, xxxiii. Occipite, xxxiiii. Sicanus, xxxv. Siculus. Cap. I

NEptunus Saturni & Opis fuit filius, & dum natus est à matre, fuit abscon-
ditus, ne à Saturno occideretur, ut in Sacra historia legitur. Hunc ueteres maris dixere deum, quod ex carmine Maronis patet dum dicit, Maturate fugam regi q hæc dicite ueſtro, Non illi imperium pelagi ſeuum q tridentem, Sed mihi sorte datũ. Neptuno supra. Quod forsan ab Homero sumptum est, dum in persona Neptuni sic in Iliade dicit, Tres enim à Saturno sumus fratres, quos genuit Rhea, Iuppitet & ego. Tertius autẽ Dites mortuis dominans. Tripliciter autem omnia diuisa sunt, cuilibet autem contigit honor, certe mihi contigit antiquum fretum habitare semper, &c. Huic præterea dicit Albericus uxorem fuisse nomine Amphitritem, & ampliſſimam, sed ex pluribus mulieribus prolem. Et cum illi currum comites q dederint, qualiter per regnum incedat suum, pulchre describit Virgilius, dicens, Iungit equos currum genitor spumantia q addit Frena feris manibus q omnes effundit habenas Cœruleo per summa leuis uolat æquora curru. Subsidunt undæ tumidum q sub axe sonanti Sternitur æquor aquis, fugiunt uasto æthere nimbi. Tum uariæ comitum facies, immania cete, Et senior Glauci chorus Inous q Palæmon, Tritones q citi, Phorci q exercitus omnis. Læua tenet Thetis & Melite Panopæa q uirgo. Nisee Spio q Thalia q Cymodoce q, &c. Sed Statius aliter eius describit excursum dum dicit, Qualis ubi *Lib. 3. Theb.* Aeolio demissos carcere uentos, Dux præ se Neptunus agit, magno q uolantes Iniicit Aegeo, tristis comitatus eunti, Circum lora fremũt nimbi q hyemes q profundæ, Nubila q euulso terrarũ sordida fundo Tempestas, &c. Huic insuper de impositione nominis, cum Minerua litigium fuit, quod quoniam ubi supra de eadem dictum est, satis plene describitur, reiterasse superuacaneum duxi. Sic & de muris Troię ab eo & Apolline constructis, ubi de Laomedonte legitur, inuenitur. Volunt eum insuper Iunonis fuisse alumnum, & loco sceptri gestare tridentem, & rerum illi fundamenta sacrata. Ex quibus *Mythologia* quid senserit decepta uetustas uidendum est. Neptunus maris deus à fingentibus dictus est, eo quod sic in sacra legitur historia, Iuppitet Neptuno imperium dat maris, ut insulis omnibus, & quæ secus mare loca essent omnibus regnaret, &c. Hinc Poëtæ postmodũ ubi regem dixisset historiographus, deum fingendo dixere. quæ fictio adeo adoleuit, ut etiam qui se prudentes arbitrabantur, infanda credulitate caperentur. Amphitritem autem illius ideo dixere coniugem, quia semper mari iunctus sit sonus, qui ubique in littus fit, in circuitu orbis proiicientibus sese undis in terram. Dicitur enim amphitrites ab amphi, quod est circum, & triton maris sonus, & sic circunsonans. Currus autem habet designate motũ eius in superficie, qui cum reuolutione & rumore fit ut currus faciunt rotæ. De eius inceſſu & comitiua, quod à Virgilio scribitur, redeũtis in tranquillitatem maris mos seu natura ponitur. A Statio uero contrarium designatur, qualiter scilicet ex tranquillitate mare efficitur procelloſum. Mare autem Iunonis fuisse alumnũ ideo dictum est, quia aẽr ex aquis suscipit incrementum, ut ubi de Iunone dictum est. Tridens autem sceptrum illi concessum triplicem aquæ proprietatem ostendit. Est enim labilis, nabilis, & potabilis. Fundamenta uero illi consecrata sunt, quia eius opere terra moueatur, & ob id ab Homero uocatur sæpiſſime Ennosigæos, quod idem est quod terram mouens. & propter hoc uoluerũt insipidi id quod sibi sacrum esset, ab eo deberi seruari. O quàm male legerant Dauidicum illud, Nisi dominus ædificauerit domum, inuanum laborãt qui ædificant eam. Et hi potiſſime qui Neptuno fundamenta commodant, cum nil stabile, nisi fundetur in petra, petra autem Christus est. Vocant eum Neptunum, ut ait Rabanus & Isidorus, quod nubat, id est, mare terram tegat. uel ut dicit Albericus, eum à nando dictum, quasi ob id moueatur quod in eo res natent. Ridiculum est ob id inopinato regis

nomine uelle regni qualitates expromere.

a Iliad. O. Ζῆς γὰρ τ' ἐκ κρόνου ἐμμὶ ἀδελφεοὶ, ὃς τέκε ῥέη ζεὺς καὶ ἐγὰ, Ἰίτατος δ' ἀίδης ἐνέροισιμ ἀνάσσωμ Ἰιχθὰ δὲ πάντα δέδασται, ἕκαστος δ' ἔμμορε τιμῆς ἦδι ἐγὰμ ἔλαχομ πολίλιημ ἅλα ναίεμεμ ἀὶ πάλομένωμ, ἀίδης δ' ἔλαχεμ ζόφομ ἠερόεντα, ζεὺς δ' ἔλαχ' οὐρανόμ εὐρύμ, αἰθέρι καὶ νεφέλῃσι. γαῖα δ' ἔτι ξυνὴ πάντωμ ἠὶ μακρὸς ὄλυμπος, &c. Idē Didym. de eadē Cap. II

De Doro primo Neptuni filio.

DOrus, ut dicit Seruius, Neptuni fuit filius, quem alii in parte Græcię regnasse uolũt, ibiq; tantæ fuisse autoritatis, ut omnes apud quos gessit imperium, ab eius nomine † Dori nuncupati sint. Isidorus uero ubi de etymologiis, & Rabanus in libro de originе rerum dicunt, Dorus Neptuni & Elopis filius fuit, unde Dori nomen & originem ducũt. sunt autem Græciæ pars, ex quibus etiam cognominata tertia lingua Græcorum, quæ Dorica appellatur. Cur autem hic Neptuni dicatur filius, talis uidetur ratio. Primo enim possibile est eum Neptuni regis fuisse filiũ, & tam uirtute sua, quàm autoritate patris in magnum deueniſſe nomen, ut fit, & de hoc satis dictum sit. Consueuere præterea ueteres, & potissime qui generosi erant animi, à propriis sedibus ad alias transmeare, nõ nunquam motu proprio ob cupiditatem gloriæ, & aliquando seditionibus pulsi, uel alia necessitate coacti, qui eo quod nondum ubiq; peruii essent montes, & tenebrosa uetustate nemora complerent omnia, quia littora colerentur tantum, mediterraneis ferè neglectis locis, nauigio ferebantur, & ubi applicabant, seu littore occupato, seu sponte incolarum susceptí, si uidentium opinione erant uel efficiebantur insignes, dum nationis eorum alia non haberetur ab incolis rudibus notitia quod per mare ueniſſent, & ut etiã eius originis gloriam ampliarent, confestim Neptuno attribuebant, eumq; Neptuni filium nuncupabant. Si forsan huiusmodi homo terrestri aduenisset itinere, terræ illum filium esse dicebant, quod multis contigisse indocta testatur antiquitas. Et ne sæpius reiterandus sit sermo, sic de reliquis Neptuni filiis, ni alia ratio demonstretur, intelligendũ sit.

alĩs Dores

Neptuni filij

Terræ filij

Meminit & Dori cuiusdam Diodorus in sexto, à quo Dorienses dictos ait. Cap. III

De Amyci uel Amyco Neptuni filio, qui genuit Buthem.

AMycis uel Amycus filius fuit Neptuni & Melites nymphæ secundum Seruiũ, qui eum dicit à Polluce certamine superatum. Quod Lactantius apertius explicans dicit, quod cũ Pollux cum Argonautis ad Bebritium nemus appuliſſet, & eum Amycus Bebritiorum rex ad cestuum prouocasset certamen, haberetq; semper hanc consuetudinem, ut insidiaretur intrãtibus Bebritium nemus, & sub titulo euocationis in certamen illud aduenas deduceret & occideret, contigit quod cum in illud perduxisset Pollucem, & superatus illi uellet uim inferre, cõuocatis à Polluce sociis ibidem occisus est, ubi alios occidere consueuerat. Theodontius uero dicit hunc ex Melanthone Protei senis filia Neptuni fuisse filium. Verum ego magis Seruio credam, cum dicat Leontius eum ex Melita insula haud longe à Sicilia ibidem deueniſſe, & Bebritiæ regnum uiribus occupasse. Est enim Bebritia regio quæ postea Bithynia nuncupata est, proxima Troadi.

a Apollon. Argonau. secũdo

a *Melies legit Seruius, & id rectius puto, sic enim & Apollonius,* ἐνθάδ' ἔσαν σαθμοίτε βοῶν, αὐλις τ' ἀμύκηιο βεβρύκωμ βασιλῆος ἀγήνορος ὅμ ποτε νύμφη τίκτε ποσιδάωνι γενεθλίῳ εὐνηθεῖσα βιθωνὶς μελίη, &c. *Tametsi nomen insulæ cuius hic fit mentio, Melite dicatur, à quo & Melitenses, & Melitenses catuli.* Cap. IIII

De Buthe Amyci filio, qui genuit Erycem.

BVthes, ut asserit Theodontius, filius fuit Amyci regis Bebritiorum. Quem dicit Leontius ob patris sæuitiam, eo ab Argonautis cęso, regno pulsum, & cũ Melitam aui tum regnum repeteret, postq; aliquales errores paruo nauigio Drepanũ in Sicilia deueniſſet, ibidem à Lycaste nobili atque pulcherrima ea tempestate meretrice hospitio susceptus est. Qui cum forma ualeret, & moribus, & ætate, à Lycaste facile adamatus est. cuius cum esset usus contubernio, ex eo filiũ susceperit, quem Erycem nuncupauit. Et quia Lycaste ob eximiam pulchritudinem & meretricium ab incolis Venus uocaretur, fabulæ datus

datus est locus Buthem scilicet Erycem ex Venere susceptum.

Comment. Apollonij alterius quoq; Butæ meminit, filij Cecropis cuiusdam.

De Eryce Butis filio. Cap. V

ERyx, ut Theodontio placet, filius fuit †Butis & Veneris. Seruius autem dicit Neptuni & Veneris, & ex numero Argonautarum fuisse, & ait quod cum Venus spatiaretur in littore Siculo, à Neptuno oppressa Erycem concepit. Quod prædictis male consonum est. Esto dici posse Butem hominem exterum, & à mari uectum Neptunum dici. Hic Eryx regnans in Sicilia, & uiribus potens, hospitibus legem posuerat, ut secum cestibus de certarent, qui tandem ab Hercule ex Hispania redeunte uictus occubuit. Sanè Theodontius historiam continuans generationis eiusdem dicit, quod cum tam iure parentum q̃ maximarum diuitiarum meretricio quæsitarum Lycastes amplissimum in eo Siciliæ angulo dominium possideret, & uiribus Butis etiam ampliatum, ea moriente Eryx tam thesauro quàm egregio matris titulo, licet falso elatus se loci regẽ dixit, & in culmine propinqui Drepano montis, templum ingens construi fecit, quod matri dicauit, & uocari iussit templum Veneris Erycinæ. Tandem insolens nimium ab Hercule occisus est, & in monte sepultus, ubi matri condiderat templum.

al's Butæ

Lib. 5. Aeneid. & 1

De Phorco tertio Neptuni filio, qui genuit Bathillum, Thoosam, Scyllam, Medusam, Stennionem, & Eutyalem. Cap. VI

PHorcus, ut dicit Seruius, Neptuni & Thoosæ filius fuit. Hunc dicit Varro regem fuisse Corsicæ & Sardiniæ, & ab Atlante rege nauali certamine superatum, & cũ magna exercitus sui parte obrutum. quamobrem socii qui fuere superstites, in suam cõsolationem eum in marinum deum fuisse cõuersum dixere, & sic maris dictus est deus, fauentibus poëticis fictionibus desiderio attestantium, & sic uidetur ea demersione Phorcum sibi deum patrem & deitatem quæsisse.

Phorcus idem est qui Græcis Phorcyn dicitur. Ita enim Seruius ait, Latine hic Phorcus, huius Phorci dicimus. Nam apud nos Græca huius nominis declinatio nõ est. Est autem deus marinus, qui uarie mutatis sedibus tandem sibi locum apud Cephaleniam insulam delegit, ut Didymus testatur Odyss. M. Huius filia Thoosa Polyphemum genuit ex Neptuno, ut Homerus ait: ἀντίθεον πολύφημον, ὃς κρατὺς ἐστὶ μέγισον πᾶσι κυκλώπεσσι, θόωσα δὲ μιὴ τέκε νύμφη Φόρκυνος θυγάτηρ ἁλὸς ἀζυγέος τοῖο μέδοντος. *Odyss. primo.*

De Bathillo Phorci filio. Cap. VII

BAthillus, ut dicit Theodontius, filius fuit Phorci, & marini monstri, de quo etsi quę dam alia referat, litteris à lituris deletis legisse non potui, nec aliud usquam alibi uidisse memini.

De Thoosa Phorci filia, & matre Polyphemi. Cap. VIII

THoosam dicit Seruius, Phorci fuisse matrem. Verum Homerus in Odyssea eiusdẽ Phorci dicit fuisse filiam. Sic Antitheum Polyphemum, cuius potentia est magna omnibus in Cyclopibus. Thoosa autem ipsum genuit nympha Phorcynos filia maris si ne fece prædominantis. Et sic apparet hanc Phorci filiam fuisse, & ex Neptuno peperisse Polyphemum Cyclopem. Nec aduersatur quod dicit Seruius eam Phorci matrem, cum duæ potuerint esse eodem nuncupatæ nomine, quarũ altera fuit matet, altera uero filia.

De Scylla filia Phorci. Cap. IX

SCylla, ut ait Seruius, Phorci & Cretheidos nymphæ filia fuit, quam, ut ait Ouidius, Glaucus ex Anthidone ciuitate marinus deus amauit, & quoniam illam Circæ filiæ Solis, quæ illum diligebat, prę poneret, irata Circe, fontem in quo consueuerat Scylla lauari, uenenis infecit, adeò ut dum descenderet Scylla in eum more solito, puberem us repente in uarias est mutata formas. Attamen cum suam deformitatem horretet, sese in propinquum prę cipitauit mare, & Glauci amantis sui opere dea marina facta est. Alii marinum monstrum effectam dicunt, cuius formam sic describit Maro, At Scyllam cæcis cohibet spelunca latebris Ora exertantem *Lib. 3. Aeneid.*

exertantem, & naues in saxa trahentem. Prima hominis facies, & pulchro pectore mi-
go, Pubetenus postrema immani corpore pistrix, Delphinum caudas utero commis-
sa luporum Præstat Trinacrii metas lustrare Pachini, &c. Homerus autem longa carmi-
b num serie aliter in Odyssea describit ferè in hãc sententiã. Dicit enim eam latrantem, & ca-
tuli uocem habere nuper geniti, aspectu horribilem, & pedes habere duodecim cum sex
capitibus, & in omne caput os ingens cum trinis ordinibus dentium plenis nigra mor-
te, eamq; in speluncæ medio morantem, capita extra mittere in profundissimum mare,
-piscariq; ut delphines capiat uel balenas. Leontius autem aliam à superiori de Scylla recita-
tat fabulam, dicit enim, quod cũ Scylla misceretur Neptuno, Amphitrite eius coniunx
cõmota zelo, sparsis in aquis pharmacis, in quibus lauari consueuerat, eam uertit in cani-
nam feram, quam Hercules cum præda Gerione Hispano superato rediens, eo quod sibi
boues abstulisset, occidit. Verum illam pater eius reuocauit in uitam. His præmissis quid
Mythologia contegant enucleandum est. Sunt ergo qui extiment olim in littore Calabro freto tenui
à Siculo separato aduenam fuisse mulierem summa pulchritudine, & astu plurimo uas-
lentem, & cum feruenti ureretur pruritu, modestia morum & honestate oris, quibus uic-
ginem seu pudicissimam fingebat matronam, illectos hospites in cõcupiscentiam suam
nudabat substantiis, & hinc datũ fabulæ locum. Fulgentius autem de ea aliter sensit, in
* moralem sensum æque fictionem trahens, & dicens sic, Scylla enim Græce quasi exqui-
na dicta est, quod nos Latine confusionem dicimus. & quid confusio nisi libido est? quã
libidiné Glaucus amat. Glaucus enim Græce luscitius dicitur. Vnde & glaucomata dici-
mus cæcitatem. ergo omnis qui luxuriam amat, cæcus est. Nam Anthedonis filius dictus
* est. Anthedon enim Græce quasi anthudon, quod nos Latine contrarium uidens dici-
mus. Ergo lippitudo ex contraria uisione nascitur, id est, ex re contraria uisui. Scylla uero
in modum ponitur meretricis, quia omnis libidinosa canibus lupisq; immundis atque
spurcidis, & hiulcis hominibus inguina sua necesse est misceat. Iuste ergo lupis & cani-
bus mixta. Quam Circe odisse dicitur. Circe manus diiudicatio uel operatio nũcupatur,
* quasi Chironere. Laborem enim manuum & operationem libidinosa mulier nõ diligit.
Hæc ille. Glaucus autem supra ubi de Circe, pro maris spuma sumptus est, qua abundat
Circeus mons in radicibus suis ratione scopulorum, circa quos mare impulsum frangi-
tur, & sic Scyllæ scopulus. tamen de hoc satis ubi de Circe. Salustius autem dicit saxũ esse
simile terebratæ formæ procul uidentibus. Canes uero & lupi ob hoc ex ea nati fingun-
tur, quia loca plena sunt monstris marinis, & saxorum asperitas illuc imitatur latratus ca-
num. Sed nos paululum figmentis explicatis adaptemus. Certissimũ est ex parte Italię in
cõspectu littoris Taurominitani saxa esse ingentia, atq; cauernosa & acuta, & cultrorum
ritu secantia, & se in fretum Siculũ protendentia. in quo eo motu, quo Oceanus assidue
agitat, fluxu scilicet & refluxu, adeo cursu uelox & impetuosum fertur mare, ut nil cele-
rius uideatur aut potẽtius. Præterea flantibus ab Arctoo in Austrũ uentis, & ab Austro in
Arctoum tanto impetu eo in freto in se undas impellũt, ut percussionibus suis in cælum
usq; uideantur effetri. ex quo tam impetuoso motu fit, ut intrãtibus undis cauernas Scyl-
læ, rumor causetur ingens, qui hincinde fractus, latratus canum ululatumq; luporũ imi-
tatur. & quoniam in uacuum semper declinant aquæ, fit ut eis descendentibus in caver-
nas Scyllæ, secũ potentius impetus si sint nauigia trahat, & sic ex ueritate cõtingentium
cõstat Virgilii fictio. Quod illi multa sint capita, ut dicit Homerus, nihil aliud est quàm
pluralitas scopulorum ibidem dum se retrahunt, unum caput in altum extollentiũ, qui-
bus iuxta numerum ut pedes sint, id est, fundamentum eorum opportunũ est. Ora au-
tem plura & dentium ordines, nil aliud quàm crebras euripos inter secantia saxa discur-
rentes ostendunt, qui quidem nigra morte, id est, mortis periculo illos intrantibus pleni
sunt. Quod delphinos piscet aut balenas, ideo dictũ est, quia locus ille semper magnorũ
& monstruosorum piscium abũdans sit. Quod autem dicebat Leontius Scyllam misceri
Neptuno, euidens est, nam ut patet, in mare protenditur saxum. & quoniam ibi sit tem-
pestas

pestas & sonoritas assidua, ideo fictum est ab Amphitrite pharmaca fuisse iniecta. Quod autem illam occiderit Hercules, dicit Theodontius ob id fictũ, quia unius Cyclopis filius inter saxa Scyllæ perierit, quamobrem in ultionem suam Cyclops maximis molibus loco iniectis ora Scyllæ clausit, & inuium fretum fecit, & ob id mortua Scylla dicta est. tractu tamen temporis omnia iniecta in se retrahens mare locum redegit in formam pristinam, & sic à Phorco suscitata est filia. Scyllam autem Phorci fuisse filiam dicit Theodontius à Philochoro testari, eamq; cum Sardinia Sthenelo Corinthio nobilissimo iuueni nuptam, & ad Troiam missam, ibidem periisse, & loco reliquisse nomen.

Hic Glaucus Polybi filius fuit, ex Anthedone urbe Bœotiæ, ut Comment. Apollonij lib. 1. tradit, cuius fabula, quomodo scilicet cum piscator esset, in Deum marinum uersus fuit, ab Ouidio describitur libro decimotertio Meta. Meminit huius & Diodorus lib. 5 a

Didymus in Odyss. M. Scylla, inquit, Phorci filia fuit & Hecates, magnitudine admirabili, habuit pedes duodecim, capita sex, ternos ordines dentium, & oculos ignitos, reliquo autem corpore abscondita erat in spelunca, petræq; adhærebat innata. Capita uero ita longe prominebãt, ut posset ea in naues prætereuntes inserere, &c. Homerus autem κρατοκλῖν matrem Scyllæ uocat, unde coniectura ducor apud Seruium non Cretheidos, sed Cratæidos legendum esse. Hanc autem κρατοκλῖν Hecaten à magis dici solitũ, Didymus autor est. Stesichorus Lamiam uocat matrem Scyllæ, quæ & ipsa ex puella in monstrum uersa, infantes necat, quoniam omni sobole, quam ex Ioue pepererat, à Iunone orbata est. Hunc imitatus uidetur Virg. in Ciri. cum ait: Ipsi seu Lamiæ mater sit, siue Cratæis, &c. Descriptionem Scyllæ uide Odyss. M. Quantum autem ad historiam pertinet, uide 4. Comment. in Apollonium. b

De Medusa, Stennione, & Euryale Gorgonibus & filiabus Phorci. Cap. X

Medusa, Stennio & Euryale Phorci filiæ, & ex monstro marino susceptæ fuere, ut dicit Theodontius. Hæ quidem Gorgones appellatæ fuere, & uetere testante fama, inter omnes tres unum tantum oculũ habuere, quo utebantur uicissim, & ut scribit Pomponius Mela, in cosmographia insulas †Dorcadas tenuere, quas esse constat in Oceano Aethiopico ex opposito Aethiopum Hesperidũ. Quod & à Lucano testari uidetur, ubi dicit, Finibus extremis Libyes ubi feruida tellus Accipit Oceanum demisso sole calentem Squalebãt late Phorcinidos arua Medusæ, &c. His insuper hanc fuisse proprietatem aiunt, ut quoscunque eas intuentes in saxa cõuerterent. Has duas tantum fuisse dicit Ouidius, Cuius in introitu geminas habitasse sorores Phorcidas unius sortitas luminis usum, &c. Et hoc quantum ad omnes tres dictum sit. Nunc autem fictionum sensum libet inserere, & ante alia has ego Phorci regis Sardiniæ, de quo supra, filias fuisse non puto, sed alicuius alterius Phorci apud insulas Dorcadas ea tempestate regnantis. Monstri autem marini ideo filias dictas puto à simi litudine. Monstrum enim marinum balena est, cuius inter proprietates dicunt hi qui animalium exquisiuere naturas, hanc esse, ut dum os aperit, tanto odore cuncta circumpleti, ut omnes ad eam propinqui conueniant pisces, ipsa autem quos uult capit donec eius expleatur fames. Et quia æquo modo Phorcinides mirabili pulchritudine sua ad se uidendas omnes attrahebant homines, monstri filiæ dictæ sunt. Eis unum tantum fuisse oculum ob id fictum uidentur credere Sorenus & Deonigdus antiquitatum historiographus, eo quod unius & æquæ pulchritudinis essent. Ego autem reor, eo quod eas intuentium omnium unum & idem esset iudicium. Quod autem prospectantes in saxa conuerterent, ob id fictum existimo, quia tam grandis esset earum pulchritudo, quod ea uisa stupescerent intuentes, & muti atq; immobiles non aliter quàm si essent saxa, deuenirent. Gorgones autem dictæ sunt, quia, ut dicit Theodontius, cum moriente patre ditissimæ remansissent, adeo tem curauere suam, ut auctis diuitiis plurimũ, à suis hoc cognomine uocarentur, quod sonat terræ cultrices. nam Græce γεωργοὶ agricultores dicũtur. Fuit gentius quidẽ longe aliter sentit. Dicit enim tria esse terroris genera, quæ per nomina hactum demonstrantur. Stennio nanq; debilitas interpretatur, id est, timoris initium, quod tantum mentem debilitat. Euryale uero idem est quod lata profunditas, id est, stupor uel amentia a

† alĩs Gorgonas

Lib. 4. Meta.

Perottus ab agilitate Gorgones dictas putat, γοργὸν enim agile dicitur

amentia, quæ profundo quodam terrore mentem debilitatam ſpargit. Meduſa autē obliuionem ſignificat, quæ non tantum amentia turbat intuitum, uerumetiam caliginē ingerit uiſus, hic terror in omnibus operatur. Sed ſalua ſemper Fulgentii reuerentia, iſta nō uidentur de mente fingentium, cum hæ non terrorem, ſed admirationem inferant.

a *Heſiodus non Stennio, ſed Sthenô uocat. Cæterum Bocatius & item Perottus uidentur fabulam confundere, & quum duplices habeãtur filiæ Phorci, alteræ Grææ uocatæ, alteræ Gorgones, id quod Graecarum eſt Gorgonibus aſſingunt. Et hic Ouidium allegat de unico oculo, qui non Gorgonum, ſed Graiarum fuit. Et ſi quis recte Ouidium inſpiciat, nō de Gorgonibus eo loco, ſed de Græis intellexiſſe uidebit. Dicit enim auxilio eius oculi peruenisse ad Gorgonas Perſeum: ergo ab alijs acceperat, cuius ope apud quas nondum fuerat, peruenit. Nec longa diſputatione hic opus eſt, quum Heſiodus aperte inter Gorgonas & Græas diſcrimen faciat. Hi enim uerſus eius ex Theogonia ſunt,* Φόρκυσι δ' αὖ κυτὼ γρηΐας τέκε καλλιπαρήους, ἐκ γενετῆς πολιὰς, τὰς δὴ γρηΐας καλέουσι ἀθάνατοί τε θεοὶ χαμαὶ ἐρχόμενοί τ' ἄνθρωποι πεφρηδώτ' εὖπεπλοι, ἐννύχιαι Γοργόσι θ' αἱ ναίουσι περήμεναι καλλιῶν ὠκεανοῖο ἐσχατιῇ πρὸς νυκτὸς ἰμ ἐσπερίδες λιγύφωνοι σθενὼτ', εὐρυάλη τε, μέδουσά τε λυγρὰ παθοῦσα, ἣ μὲν ἔην θνητὴ, αἱ δ' ἀθάνατοι καὶ ἀγήρως αἱ δύο, τῇδε μιῇ παρελέξατο κυανοχαίτης ἐμ μαλακῷ λειμῶνι καὶ ἄνθεσι εἰαρινοῖσι τῆς δ' ὅτε δὴ περσεὺς κεφαλὴν ἀπέδηροτόμησεν ἐξέθορε χρυσάωρ τε μέγας, καὶ πήγασος ἵππος. *Proinde totam hanc fabulam de Græis, de Gorgonibus, & de Perſeo, qui uolet, ex Eraſmi Prouerbijs petat. Nam ibi in prouerbio Orci galea, ex Zenodoto translata clariſſime omnia leguntur. Præterea & apud Commentarium Apollonij libro quarto. Item apud Higinium de Stellis.*

b *Gorgones fuiſſe genus mulierum in Libya, ceu fuerunt Amazones in Scythia, Diodorus tradit libro quarto.*

De Meduſa Phorci filia in ſingulari. Cap. XI

MEduſa filia Phorci, ut dictum eſt, quum ſpecioſiſſima mulierum eſſet, habuit inter alia ſui decoris ſpectabilia, ut Theodontius aſſerit, crines non ſolum flauos, ſed aureos, quorum ſplendore captus Neptunus, cum ea concubuit in templo Minerue, ex quo cōcubitu Pegaſus equus natus eſt. quamobrem turbata Minerua, ne ignominia templo iniecta remaneret inulta, crines Meduſæ mutauit in angues, & ſic ex pulchra monſtruoſa facta eſt. Cuius monſtri cum fama uolitaret undiq, factum eſt, ut ad illud ſuperādum ueniret Perſeus ſcuto Palladis armatus, qui ei caput abſcidit, & cum uolans remearet in patriam, caput q; ſecum deferret Gorgonis, contigit quod cadentibus guttis ſanguinis per ſolitudines Libycas ex eis crearentur ſerpentes, quorum pleniſſima eſt Libya. Meduſam crines habuiſſe aureos, ideo fictū reor, ut intelligamus eam fuiſſe ditiſſimā, cum per crines ſumantur ſubſtantiæ temporales. Propter has autem ſubſtantias Neptunus, id eſt, exterus homo, ut fuit Perſeus, in concupiſcentiam eius trahitur, & eam in templo Minerue opprimit, id eſt, intra terminos prudentis conſilii illam ſuperat. Quod etiam per ſcutum Palladis demonſtratur quod cryſtallinum erat, ut per eum ſumatur prudentis circunſpectio. Habet enim hoc cryſtallum, ut reddat oculis intuentis quicquid extra ſe geritur. Sic & dux diſcretus conſilio, quicquid poſſent hoſtes agere intuetur, & ſic ſe tutum facit dum illorum à ſe præuiſa fruſtratur conſilia. Ex compreſſu autem prudentis ducis oritur Pegaſus equus, id eſt, fama, ut in ſequentibus ubi de eo agetur, patebit latius. Crines autem in ſerpentes uertuntur, quotiens quis ratione ſubſtantiarum ſuarum opprimitur. nam quæ conſueuerant ſplendoris eſſe cauſa poſſidenti, in mordentes ſollicitudines curas q; uertuntur. Caput enim tunc Meduſæ abſcinditur cum ſubſtantiis ſpoliatur, per quas uiuere & multū poſſe uidebatur. Quod ſerpentes in Libya ex ſanguine capitis Meduſæ nati ſint, ad roborandam figmenti ſpeciem potius quàm ad aliquid ſignificati tegendum dictum eſt. Teſtatur autem Euſebius in libro temporum hanc Meduſam à Perſeo præda diuitiarum tracto ſuperatam, atq; regno diuitiis q; priuatam, Cecrope Athenis regnante, dicit q; à Didymo ſcriptum in hiſtoria peregrina.

Fabulam Meduſæ deſcribit Lucanus quoque libro nono, nomenclaturamq; ſerpentium facit, qui ex cruore

cruore capitis Medusæ nati sunt. Item de Perseo & Gorgonibus Diodorus libro quarto.

De Albione quarto, & Bergine quinto filiis Neptuni Cap. XII

ALbion & Bergion, ut Pomponius Mela in libro Cosmographiæ testatur, filii fuere Neptuni, ex quibus ipse idem talem recitat fabulam. Transeunte Hercule inter hostia Rhodani, & loca quę postea Mariana fossa dicta sunt, ei Albion & Bergion obuii facti sunt, eius impedientes transitum. Quamobrem cum Hercules aduersus eos iniisset certamen, deficerentq; ei tela, ab inuocato patre eius Ioue illi subsidium datum est, imber scilicet lapidum, quorum adeo locus ille abundans est, ut facile pluisse existimes. Arbitror ego hos probos fuisse uiros & aduenas, cumq; sibi ibidem sedes sumpsissent, timentes ne forte pellerentur, obuiasse Herculi, uel alteri uenienti à quo superati sunt, & iacentes passim lapides locum fabulosæ pluuiæ inuenisse.

Pomponius Mela libro undecimo in descriptione Galliæ Narbonensis meminit, Silius libro secundo quoque.

De Tara sexto Neptuni filio. Cap. XIII

TAtam filium fuisse Neptuni Seruius asserit, dicitq; eum circa Salentinorum confinia Tarentum olim inclytam ciuitatem condidisse, & à suo nomine nuncupasse. Esto Iustinus uelle uideatur à spuriis Spartanorum conditam, uerum idem Seruius ab eisdem duce Phalanto non conditam, sed restauratam confirmat.

Vide Seruium in tertio Aeneidos, & Iustinum libro tertio.

De Polyphemo Cyclope septimo Neptuni filio. Cap. XIIII

POlyphemus Cyclops uti & reliqui Cyclopes omnes, filius fuit Neptuni ex Thoosa Phorci filia, ut supra per Homerum patet, ubi de Thoosa. Constat enim hunc inter Cyclopes notissimum & potentissimum fuisse, & Galateam Siculam nympham amasse, ut patet supra ubi de Galatea. Præterea eum unicum habuisse oculum uolũt, & ingentis staturæ fuisse hominem, atque amplissimos in syluis Siculis seruasse greges, & postremo ab Vlysse priuatum oculo. De quo Homerus in Odyssea talem refert fabulam. Dicit enim, quod cum Vlysses uagus post Ilionis excidium Lotophagis relictis uenisset in Siciliam, uidit ibi hominem uillosum & hispidum, greges mulgentem, & ab antro suo solum amouentem lapidem, quem mouere nequissent iuga boum uiginti. Tandem cum antrum intrasset eius cum duodecim ex naualibus sociis, Polyphemoq; percontanti narrasset qui essent, & unde uenirẽt, orasset'q; eius in suis opportunitatibus fauorem, à Cyclope superbe responsum est, cum diceret se Iouem non timere, eoq; se meliorem. Et quum rogasset quò nam nauim liquissent, Vlysses perfidiam Cyclopis sentiens, respondit se cum sociis naufragium fecisse. Postq; Cyclops, uidentibus cæteris, captis duobus ex eis, illos ritu belluæ discerpsit, atque deuorauit. Quare commotus Vlysses, cogitauerat eum occidere, sed aduertens, quia tam ingentem molem ab hostio antri amouere nequisset, destitit. Cyclops autem mane facto duos alios comedit, & Vlysse cum reliquis in specu relicto cum gregibus abiit. Vlysses autem clausus ingentem baculum acuit, texitq; fimo, & quum se to Cyclops rediens duos insuper ex sociis occidisset Vlyssis, obtulit ei Vlysses optimi uini cadum, misericordiam orans. Cyclops potato uino promisit misereri, si uinum iterum propinaret. quod postquàm factum est cum tertio potasset, nomen petiit Vlyssis, qui illi se †Vtim uocari respondit, quod Latine sonat nullus. Cui Cyclops, Loco muneris exhibiti poculi te ultimũ comedã. Tandẽ cũ ob bibitũ uinũ, Cyclops insuetus facile se soluisset in somnũ, Vlysses sumpto stipite quem sepeliuerat in fimũ, eoq; igne præusto, animatis in facinus sociis, incensum in oculũ Cyclopis acri nixu impegere. Cyclops aũt experrectus ingenti clamore, socios antro propinquos inuocauit adiutores, qui circũ antrũ quærentes quisnam illũ infestaret, cũ Cyclopem Vtim respondentem audissent, arbitrati quia

Odyss. 9

† Οὖτις, Οὔτιν᾽

naturali ægritudine grauaret, abeuntes dixere, ut Neptunũ patrem pro soſpitate precaret. Cyclops aũt triſtis cum amouiſſet ab hoſtio antri molem, prætendiſſetq; brachia ne quis hoſtiũ exiret, antrũ cum gregibus, perſcrutatis ſingulis pecudibus emittebat. Vlyſſes autẽ cum ſociis cũ ſe occiſorum arietum pellibus contegiſſent, exiuere antrũ quadrupedes, & à Cyclope incogniti, qui deductis & pecoribus Cyclopis, feſtini ad naues abiere. quos cũ ſenſiſſet Cyclops, iecta mole ingenti ferè nauim attigit. Vlyſſes aũt ex tuto nomẽ illi ape
Lib. 3. Aenei. tuit ſuũ. quod cũ audiſſet Cyclops, Heu dixit in uaticiniũ Telemi Eurymedis Cyclopis tandem deueni. Vlyſſes abiit. Virg. autem eius tam formam q̃ domũ narrante Achime nide uno ex ſociis Vlyſſis, longe breuiori carmine deſignat dicens, Immemores ſocii ua ſto Cyclopis in antro Deſeruere, domus ſanie dapibus q̃ cruentis. Intus opaca ingens ipſe arduus altaq; pulſat Sydera, Dii talem terris auertite peſtem. Nec uiſu facilis, nec dictu affabilis ulli Viſceribus miſerorum, & ſanguine ueſcitur atro, &c. His ex Polyphe mo præmiſſis, ad intellectum intrinſecum ueniendum eſt, & primo uidendum quis Ne ptuni & Thooſæ filius dictus ſit. Circa quod ego arbitror præſtante cauſam matre regis Sardiniæ filia, eum incognitũ Siciliam adueniſſe. Cuius cũ occupaſſet partẽ, ſeu forte to
a tam, incognitus Neptuni dictus ſit filius, & tyrannus inſulæ factus, illam ob cauſam pa trem meruiſſe Neptunũ. Nam uti inexorabilis eſt Neptunus tempeſtate cõmotus, ſic & inexorabiles ſunt tyranni ira aut cupiditate cõmoti. Et quod hic ingẽtis formæ, id eſt, ma gnæ potentiæ dux gregũ, id eſt, populorũ tyrannus fuerit. Quod oculus unus illi tantũ fuerit oſtendit, ſolam enim ſuã rem tyranni curant, nil in deũ, nil in proximũ, nil in ſub actam plebem reſpiciunt. Homines ſuos euiſcerant atq; corrodunt, dum ſubſtantiis eua cuant ſubditos, dum exiliis dãnant, dum innocuos cruciant. Hi tamen uino, id eſt, blan ditiis aſtutorum hominum ſopiuntur, & oculo obcæcantur, dum nudãtur ſubſtantiis & dominio. Albericus autem de Polyphemo iſto aliter ſentire uidetur, dicens hunc Po lyphemum uocari quaſi multæ lucis hominem, ut cum Seruio cõueniat, qui dicit mul tos dixiſſe Polyphemum unũ habuiſſe oculũ, alios duos, alios tres, ſed totũ fabuloſum eſſe, quaſi ipſe uelit unum tantum habuiſſe, & ideo aſſerit hunc prudentiſſimũ fuiſſe ui rum, & hunc in fronte oculũ habuiſſe, id eſt, iuxta cerebrum, ſed ab Vlyſſe prudentia ſu peratum, quod in Vlyſſis particularem laudem concedi poteſt, ut ſuperato donis ſenſu tyrannico Polyphemum per eloquiũ & doloſas demonſtrationes, oculari hominis atq; uiolentiam parãtis manus effugerit. Ego inſuper quidem de magnitudine corporea hu ius Poëtas hyperbolice locutos iam dudũ arbitratus ſum. Poſtquàm de cinerea ſtatua ho minis apud Drepanum his temporibus comperta audiui, pendulus factus, nec utrũ ue tum ſimpliciter ſcripſerint, aut fictum, negare audeo nec affirmare.

a *Sic & Aul. Gellius præſtantiſſima uirtute inquit, Iouis filios Poëtæ appellarunt, ut Aeacum, Minoa, & Sarpedona: ferociſſimos & immanes, & ab omni humanitate alienos, tanquam è mari genitos Neptuni filios dixerunt, Cyclopa, Cercyona, & Leſtrygonas. Lib. 15. Cap. 21*

Cap. XV
De Telemo viii. Neptuni filio.

TElemus Eurymedes ex Cyclopibus unus, ut in Odyſſea oſtẽdit Homerus, & ut cæteri dicuntur, ſic & hic Neptuni fuit filius, ex qua tamen matre niſi ea fuerit ex qua Eurymedes nominatur, nõ habetur. Vates fuiſſe dicitur, atq; prædixiſſe Polyphemo quia ab Vlyſſe oculo priuaretur.

Meminit & Theoc. Idyl. 6. αὐτὰρ ὁ μάντις ὁ τήλεμος ἔχθρ' ἀγορεύων ἐχθρὰ φέροι ποτὶ οἶκον.

Cap. XVI
De Bronte ix. Sterope x. & Pyracmone xi. Neptuni filiis.

BRontes, Steropes, & Pyracmon Cyclopes inſignes fuere, & ut dicit Theodontius, ex Amphitrite cõiuge Neptuni filii fuere. Hos artificioſos fuiſſe homines cõſtat & acri labore duratos, quos Vulcano ignis deo attributos, ut ſub eo apud Liparam inſulam Iouis conficiant fulmina uolunt, ut Virgilius in Aeneide plurimo deſcribit carmine, quorum ſi rite uolumus cauſam originis eorum & officii demonſtrare, pauca de neceſſitate præmittenda ueniunt.

Cum

Cum igitur Cyclopum duæ saltem uideantur esse species, ne de una quod de altera expo
situm est intelligatur, ueniunt distinguendæ. Prima est de qua supra ubi de Polyphemo,
& illa ut satis apparet pessima. Secunda uero artificiosorum hominum est, ut apparebit
in sequentibus. Et quoniã inter se discordes sunt, ut discordet interpretatio nominis gen=
tilitii, quod commune habent, necesse est. Dicũtur igitur hi Cyclopes, qui artificiosi sunt
homines, à cyclos quod est circulus, & opis quod est oculus, id est, oculo circulatus. seu
ut breuius sententiam sequentes uocabulorum, circunspectus. quod quidem artificem
hominem esse oportet, nam si non sit, nequeunt congrue primis ultima respondere. &
ideo consueuere circunspecti artifices antequàm manum operi apponerent, mente prin=
cipium, & medium, & ultimum intueri, ut fini debita possint præstari initia, & sic opus
est inchoare. Papias autem dicit Cyclides artes à Græcis nũcupari, eo quod origo illarum
sicuti circuli initium latens sit, ex quo uocabulo dici Cyclopes tanquã ab arte artifex con=
grue dicere possumus. His præmissis cur Neptuni dicti sint filii uideamus. Existimo qui=
dem, eo quod ex mari seu aquis ferè exemplaria rerum omnium artificiatarum sumpta
uideantur. A piscibus quippe sumptum uolunt quo ordine in pugnam acies deducant, *
ab eisdem quo pacto homines equíq; ferro tegantur, squamis eorum inspectis. A spi=
na excarnificati piscis in littore ad construendas longas naues doctrina sumpta est. Abiu *
uare construendæ domus, & solariorũ artificiũ demonstratum, à testudine consumptis
carnibus citharæ compositio ostensa est, contectrum etiam documentum, à conchis & *
spondilibus hostiorum atq; ualuarum flexuositates traditæ, necnõ & qualiter per circun
flexos gradus in excelsas possumus turres ascendere. Sic & quo pacto buccinas ædere. In
aquis præterea herbarum contestiones & productiones filorum exortæ & interserere fi= *
la, telasq; texere demonstratum, aquæ uarietates telarum colore faciẽdas piscium sangui=
ne præbuere primæ, motus earum primus musicam, & tempora eius atq; conceptũ me=
dicantibus dedisse cõpertum est. Quid multa dicam: innumerabilia sunt quæ mare pro=
ducit instruentia artificum ingenia, ex quibus fit, ut merito artificiosos homines Neptu=
ni filios nuncupemus, Cyclopesq; uocemus. Et quantumcunq; Hesiodo placeat, Plinio
este in libro naturalis historiæ, qui Dactyli uocati sunt in Creta fabricam ferrariam in=
uenisse, dicit ibidem Plinius à Cyclopibus atq; Chalybis ferrum fuisse compertũ. Cur au
tem ex Amphitrite dicãtur suscepti, puto à circuitione sonorum, cum undiq; perstrepant
artificum sonus. Vulcani ideo traduntur obsequio, quia igne moliuntur dura ad usum
artificis, & mollia solidantur, ut latius ostendetur ubi de Vulcano tractabitur. Quod au=
tem apud Liparam fabrilia operentur, dictum est ad ostendendum quoniam ab artifici=
bus loca artificio conuenientia sumenda sint. Quid quẽso faciet faber ferrarius in paludes:
quid piscator in monte: quid agricultor in saxo: quid in solitudine medicus: Nil equidẽ,
& ideo in Lipara officinam frabrorum descripsit Virgilius, quia igneus locus sit, quo fa=
bri molliũt æra. Sed superest de nominibus rationẽ exquirere. Brontes enim, ut dicit Al=
bericus, dictus est à tonitru, quod fit tam sufflantibus follibus, quàm etiam incudem uer
berantibus malleis. Sic & Steropes dicitur à fulgore, qui ex incendio nascitur. Pyracmo=
nem autem dicit ab incude calenti nomen sumpsisse, eo quod πῦρ ignis, ἄκμων autem
incus interpretetur. Et hæc ideo his attributa sunt nomina, quia circa armorũ artificium
exerceantur. non enim talia darentur nauim uel templum, uel palatium cõstruenti. Vo=
lunt postremo, eo quod telũ Ioui fecissent, quo Aesculapius ictus est, hos ab Apolline in=
terfectos. quod ego intelligo cum Apollo interpretetur exterminãs, & humoris expulsor
sit. Quod ignis etiam facit, opifices tales si opus tale cõtinuent, cito deficere, eo quod tam
labore assiduo, quàm igne continuo ante tempus desiccetur humor, & deficiant.

De Nausithoo xii. Neptuni filio, qui genuit Rexinorem & Alcinoum. Cap. XVII

NAusithous Phęacum rex, ut in Odyssea placet Homero, Neptuni fuit filius & Peri=
bœæ nymphæ, de quo & eius prole sic ipse idem describit. Nausithoũ quẽ primo
Neptunus terram mouens genuit, & Peribœa fœminarũ specie optima iunior filia ma=
gnanimi

gnanimi Eurymedontis, &c. De hoc autem nil aliud reperitur, nisi quod Rexinorem & Alcinoum filios habuerit.

Versus sunt Odyss. H. Ναυσίθοον μὲν πρῶτα τοσσιν ἀνοσίχθων γείνατο καὶ περίοικα γυναικῶν ἔξοχα πάσας Ὀφλοτάτη θυγάτηρ μεγαλήτορος εὐρυμέδοντος. Et postea addit, Ναυσίθοος δ' ἔτεκε ῥηξίνορά τ' ἀλκινόοντε, τὼ μὲν ἄκρον ἔοντα βάλ' ἀργυρότοξος ἀπόλλων νύμφιον ἐν μεγάρῳ μίαν οἴην τοκῆα λιπόντα ἀρήτην, τὴν δ' ἀλκίνοος ποιήσατ' ἄκοιτιν, ὅτε νύ μιν ἐφράσσατο θυμῷ. *Hesiodus autem Vlyssis & Calypsus filium facit.* ναυσίθοον δ' ὀδυσῆι καλυψὼ δῖα θεάων γείνατο, ναυσινόοντε, μιγεῖσ' ἐρατῇ φιλότητι. *In Theogon.*

De Rexinore Nausithoi filio, qui genuit Areten. Cap. XVIII

REXinor filius fuit Nausithoi, ut in Odyssea sic ait Homerus, Nausithous autem genuit Rexinorem Alcinoum q. Hic Rexinor, ut idem dicit Homerus, cõiugem sumpsit, & suscepta ex ea filia unica, quam Areten nominauit, ab Apolline percussus occubuit, puto quod febre exterminatus fuerit.

De Arete Rexinoris filia & Alcinoi coniuge. Cap. XIX

ARete, ut in Odyssea scribit Homerus, filia unica fuit Rexinoris, quam Alcinous Rexinoris frater & Phęacum rex sumpsit in coniugem, & ex ea Nausicaam filiam & tres filios suscepit. ad hanc Vlysses ductu & consilio Palladis transformatæ in effigiem Calpis uirginis à Calystone nympha ueniens naufragus accessit, & multa illi interrogatus exposuit, & tandem honorifice ab ea susceptus est.

Homerus non ipsam puellam Calpim nominat, sed κάλπιν, hoc est hydriam, inquit, portabat. Versus ita habet, ἔνθα οἱ ἀντεβόλησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη παρθενικῇ ἐϊκυῖα νεηνίδι, κάλπιν ἔχουσῃ.

De Alcinoo filio Nausithoi, qui genuit Nausicaam, & Laodamantem & Halium, & Clytoneum. Cap. XX

ALcinous rex Phęacum, ut in Odyssea testatur Homerus, filius fuit Nausithoi regis, & uir Aretes. ad hũc autem in conuiuio sedentem uenit Vlysses naufragium passus, & ab eo honorifice susceptus est, eiq; coniugium Nausicaæ oblatum. Demũ data ingentia munera, & nauis quæ illum in patriam reportaret parata, sociiq; nauales præstiti.

De Nausicaa Alcinoi regis filia. Cap. XXI

NAusicaa filia fuit Alcinoi & Aretes, ut testatur Homerus, quę cum exisset ciuitatem cum pedissequis suis, iuissetq; ad flumen lotura uestes, factum est ut uideret Vlyssem naufragum nudum in littore & frondibus arborum circumtectum, & ab eo suppliciter exorata, ut illi cibum daret, & uestes postulata concessit, & inde illi suasit ut ad patriã suam, & ad regiam domum post se accederet, uti postea factum est, prout plene in Odyssea narrat Homerus.

De Laodamante & Halio & Clytoneo filiis Alcinoi regis. Cap. XXII

LAodamas, Halius, & Clytoneus filii fuere Alcinoi regis & Aretes, Homero teste in Odyssea, de quibus nil præter generales laudes inclytæ iuuentutis eorum reperitur, & quod Vlyssem unà cum patre Alcinoo & matre eorum honorauerint, eiq; munera dederint.

Homerus Odyssęæ Θ. ἀνδ' ἕξαν ἓξ παῖδες ἀμύμονος ἀλκινόοιο λαοδάμας θ' ἁλιόστε καὶ ἀντίθεος κλυτόνηος.

De Melione xiii. Actorione xiiii. Neptuni filiis. Cap. XXIII

MElion & Actorion Neptuni fuerũt filii, ut in Iliade scribit Homerus. Inducit enim Nestorem senem Patroclo dicentem, se adhuc iuuene bellum habuisse aduersus Arcades, & multos interemisse, & ni Neptunus Melionem & Actorionem filios suos caligine occultasset, eos æque cum aliis occidisset.

Versus Homeri sunt Iliad. Λ. ἠὲ νύ κεν ἀκέρσιόνε μολίονε παῖδ' ἀλάπαξα εἰμὴ σφῶε πατὴρ εὐρυκρείων ἐνοσίχθων Ἐκ πολέμοιο ἐσάωσε καλύψας ἠέρι πολλῇ. *At uero multum falsus est Bocatius, qui Actorionem & Molionem pro proprijs nominibus accipit, cum omnes codices, quos ego uidi, habeant* ἀκτορίωνε μολίονε, *qui casus dualis numeri sunt, nec singulis attribui possunt, deinde & coniunctio*

coniunctio abest, qua hauddubie Homerus connecturus fuerat hæc duo nomina, si separatim duorum essent. Postremo Commentarius tanquam patronymica exponit hæc, propriaq; Cteatum & Eurytum subdit, eosq; Moliones dictos uult uel à matre Molione, uel (si hoc ab Homeri more alienum sit, qui non facile à matre solet appellare liberos) ἀπὸ τῆς κατὰ τὴν μάχην μολιώσεως, & per hoc bellicosos intelligendos. Nam ἄκλορος καὶ μολίονης παῖδες, inquit, κτέατος καὶ εὐρυτος, κατά τινας δὲ μολίονης καὶ ποσειδῶνος. Addit præterea fabulæ Pherecydes monstrosos corpore quoq; fuisse. Nam bina capita habuisse, quaternas manus, totidemq; pedes, Herculemq; quia illos aperto Marte superare non posset, per insidias illos interemisse, atq; exinde Elim cepisse. Actoriones autem ab Actore ἐπώνυμοι nominatos esse, cum ex Neptuno re ipsa procreati fuissent. Vide Comment. Iliad. Λ. & item Ilia. B.

De Aone xv. Neptuni filio. Cap. XXIIII

AOn, ut dicit Lactantius, filius fuit Neptuni, & ab eo dictam affirmat Aoniam, quę quidem pars est Bœotiæ. Theodontius uero hoc idem asserit, Aonemq; dicit ex Apulia factione suorum pulsum nauigio ueniisse Euboëam, & inde se in Bœotiam detulisse, ibiq; rudibus adhuc populis in montanis imperasse, & illos Aonas unà cum monibus ex suo nomine nuncupasse, à quibus Neptuni filius habitus est, cum Onchesti cuiusdam ditissimi hominis Apuli fuisset filius ex Parichia coniuge.

Addit Perottus, nescio quo autore, Aonem filium reliquisse Dymãtem, qui patri in imperio successit.

De Mesappo xvi. Neptuni filio, à quo Ennius Poëta. Cap. XXV

MEsappus filius Neptuni, ut dicit Virgilius, At Mesappus equum domitor Neptunia proles, Quem nec fas igni cuiquam nec sternere ferro, &c. Hic enim, ut idẽ testatur Virgilius, Turno aduersus Aeneam auxilia duxit. Quem secuti sunt Fescennini, Equi, Falisci, & qui Soractis habitabant montem, & Cimini syluas, & lacus, & insuper Capeni. Hunc tamen dicit Seruius per mare ad Italiam ueniisse, & inde Neptuni filium dictum. eum etiam esse inuulnerabilem ferro dictum est, eo quod nunquam in bello perierit. ab igne uero immunem, eo quod Neptuni filius, quem deum constat esse aquarũ. ab isto dicunt Ennium Poëtam dicere se originem ducere, eumq; equorum domitorem dictum, quia animalia sint à Neptuno producta.

De Busiride xvii. Neptuni filio. Cap. XXVI

BVsiris Neptuni fuit filius ex Libya Epaphi filia susceptus, ut in libro temporum ait Eusebius. Hic autem, ut ait Augustinus in libro de ciuitate dei, regnante Danao Argiuis, uel rex, uel potius tyrannus suis diis hospites immolabat, quem Seruius ab Hercule occisum dicit, eo quod cum apud illum diuertisset, ut alios sic & eum uoluisset occidere, & idem Seruius asserit huius Busiridis laudes ab Isocrate descriptas.

De Pegaso equo xviii. Neptuni filio. Cap. XXVII

PEgasus equus alatus, ut testatur Seruius & Lactantius, filius fuit Neptuni & Medusæ in templo Palladis conceptus, ut supra ubi de Medusa. Ouidius autem dicit eum natum ex sanguine cadente ab exciso Medusę capite, ut ubi de Fastis dicit, Lib. 3.

Creditur hic cæsæ grauido ceruice Medusæ
Sanguine tesperſis prosiluisse comis.

Quam Ouidii opinionem Fulgentius sequitur & Albericus. Hunc præterea non solum uelocissimum, sed uolucrem fuisse aiunt, eodem Ouidio teste,

Hunc supra nubes & subter sidera lapso
Cælum pro terra, pro pede penna fuit.

Eumq; dicunt pede Castalium musis effodisse fontem, ut idem refert Ouidius, Meta. 5.

Fama noui fontis nostras peruenit ad aures,
Dum Medusei quem præpetis ungula rupit.

Et paulo infra,

Vera tamen fama est, & Pegasus huius origo
Fontis, & ad latices deduxit Pallada sacros, &c.

Hunc insuper dicunt Belletophontem aduersus Chimæram monstrum euntem tulisse

tuliſſe. Sic & Perſeum dũ ad Gorgones iuit. Anſelmus uero ubi de imagine mũdi, huic equo quædam addit, quæ ab alio nemine dicta cõperi. Dicit enim illi cornua eſſe, euḿq; igneum habere anhelitum, & ferreos pedes, ut totus monſtro ſit ſimilis, illum póſtremo inter ſydera locauere Ouidio teſte, Iaḿq; indignanti noua frena receperat ore, Cum leuis Aonias ungula fecit aquas. Nunc fruitur cælo quod pennis ante petebat, Et nitidis ſtellis quinq; deceḿq; micat. Nũc his appoſitis quid ſenſiſſe potuerint ueteres exquirendum eſt. Ego hunc equum famam rerum geſtarum arbitror, cuius uelocitas per curſum & uolatum equi huius deſignatur, qui ideo Neptuni & Gorgonis dicitur filius, quia ex geſtis in mari & terra fama oriatur. Quod in templo Palladis conceptus, ideo fictum puto, quia ex diſcrete & conſulte geſtis recte fama oriatur. Ex fortuitis autem nemini iuſta fama debetur, ex temerarie autẽ factis potius debetur infamia. Quod huic equo pedes ferrei dictum puto, ut demonſtretur quoniam in circumeundo nunquá famæ deficiant uires. Cornua autem apponuntur ei, ut famoſorum comprehendatur elatio. Sic & anhelitus igneus, ut garrulonum feruens dicendi deſiderium cognoſcatur. Eum Caſtaliũ effodiſſe fontem ſatis manifeſte declarat, quia cupidine famæ atq; gloriæ temporalis à nonnullis affectio ponitur omnis, ex qua quotiens optatum conſequitur, totiens fons Caſtalius, id eſt, abundans dicendi materia oritur, quę quoniam Poëtarum eſt, muſis igitur dicitur cõſecratus hic fons. Eum autem Belleróphontem & Perſeum geſſiſſe ad aſſumptas expeditiones, eo dictũ dici poteſt, quia cupidine gloriæ, id eſt, ad id delati ſunt quod egerunt. ſeu ut quidam uolunt, ad id delati ſunt nauibus, quibus alatus equus erat inſigne. Albericus peregrinam de hoc equo ſcribit opinionem, ex Fulgentii fonte ſumptam. Dicit enim eum dictum pegaſum à pege Græcum quod latine fontem ſonat, euḿq; eſſe fluuiorum omnium commune nomen, & hinc uult flumen, id eſt, pege equum eſſe Neptuni, id eſt, ex Neptuno genitum, cum ex mari omnia naſcãtur flumina, & per alas uelocitatem fluminũ deſignari, & à pege uult pagos dici, quos ueteres iuxta flumina ſemper ponere conſueuerant, & inde pagani quaſi ex uno pege, id eſt, fonte uel flumine potantes. & ſic fontem quem dicimus à pegaſo pede factũ, à Neptuno procedere ſentiemus. Sed quid circa hunc equum & fontem ſentiat Fulgentius, qui latiſſime ſcripſit, paucis apponendum eſt. Dicit ergo Pegaſum ex Meduſæ ſanguine naſci, eo quod in figura famæ conſtitutus ſit. Nam cum uirtus terrorem decidit famam generat, quem ideo uolucrem dicit, quia ut dictum eſt, fama uolucris ſit. Fontem autẽ muſis ungula aperuiſſe ideo fingitur, quia muſæ ad ſcribẽdam heroum famam, aut antiquorum geſta, aut priorum dicta ſequantur. Præterea dicit idem Fulgentius pegaſum interpretari æternũ fontem, quod arbitror, quia fama egregiorum hominum indeficiens eſt.

Mythologia

De Nycteo Neptuni xix. filio, qui genuit Antiopam & Nyctimenem. Cap. XXVIII

NYcteus, ut ait Lactantius, filius Neptuni fuit, & ut Theodontius aſſerit, ex Cyleno filia Atlantis ſuſceptus. hunc dicit Lactantius Aethiopiæ fuiſſe regem, & Antiopã & Nyctimenem filias habuiſſe, euḿq; ſecundum quoſdam à Nyctimene illecebri amore dilectum, cum qua cum opere nutricis concubuiſſet ignarus, ſcelere cognito eam uoluit, ni aufugiſſet, occidere. Alii uero contrarium dicunt, eum ſcilicet infauſte Nyctimenem dilexiſſe, eaḿq; cum illi uim uellet inferre aufugiſſe. Quod is Neptuni filius fuerit poſſibile eſt, cum ferè contemporaneus æuo Neptuni hominis uideatur. Si autem non ſit, ea ratione Neptuni filius dici poteſt qua dicuntur cæteri.

Commentarius Apollonij duas Antiopas fuiſſe tradit, alteram Nyctei, alteram Aſopi filiam, hanćq; ex Ioue peperiſſe Amphionem & Zethum. Deinde libro quarto rurſum ait: Antiope Nyctei filia fuit, quàm Iuppiter ſub facie Satyri compreßit, genuitq; ex ea Amphionem & Zethum. Illa autem Nyctei minas uerita in Sicyonem aufugit, traditis infantibus paſtori cuidam in Cytherone monte alendis. Nycteus autem ob filiæ audaciam præ ægritudine moriens, orat fratrem Lycum ne filiam negligat, nè/ ue impunitã ſinat. Qui Sicyone obſeſſa, eoq; occiſo, qui Antiopem hoſpitio fouebat, illam captiuam abductam

ductam Dircæ uxori custodiendã tradidit. Sed Antiope effugiens, iterumq; capta Amphioni & Zetho liberis seruanda tradita est, qui re ex nutricio pastore cognita Antiopẽ liberant, ac Dircen agresti tauro alligatam concerpi faciunt: postea Lycum, tanquam Antiopẽ elocaturi accersentes, ipsum quoq; interficere parant. Sed is intercessione Mercurij sublatus, & regnum auunculis cedens, euasit. Hæc ille. Rursum autem Homerus Amphionem & Zethum ex Antiope Asopi natos scribit, ut est Odyss. Λ. ut difficile sit in tanta diuersitate quicquam certi statuere.

De Antiopa Nyctei filia & matre Amphionis & Zethi. Cap. XXIX.

ANtiopam dicit Lactãtius Nyctei regis fuisse filiam, cui Theodõtius addit ex Amalthea Cretensi nympha. Hanc ut dicit Theodontius Nycteus Lyco Thebarũ Aegyptiarũ regi dedit uxorẽ. Lactantius autem dicit eam ui ab Epapho Iouis filio stupratam, alii dicũt à Ioue, quod cum sensisset Lycus, ea abdicata superinduxit Dircen, quæ ab eo impetrauit, ut illam in carcerem poneret. Verum cum tempus partus aduenisset, miseratione deorum fractis uinculis aufugit in Cytheronẽ, & Amphionem Zethumq; peperit & exposuit &c. ut supra ubi de Amphione.

De Nyctimene filia Nyctei. Cap. XXX.

NYctimene Nyctei regis & Amaltheæ fuit filia. hanc autem seu patrem amauerit seu ab eo amata sit, dum illius arma fugeret, miseratione Mineruæ in auem sui nominis uersam, & in eius tutelã susceptam. Cuius figmenti talis potest esse ratio. Nyctimenen prudenti usam consilio, seu sui criminis seu paterni uerecundia, nunquam post scelus in lucem comparuit. & inde noctua dicta est. Quod in tutelã Mineruę uenerit, ubi de Minerua, explicata ratio, est. De Nyctimene Ouidi. 2. Met.

De Hirceo. xx. Neptuni filio. Cap. XXXI.

HIrceus ut Theodontius dicit & Paulus, filius fuit Neptuni ex Halcynoe filia Atlantis susceptus, ex quo nil aliud memini me legisse.

Credo ego legendum esse, pro Hirceo, Hyreum. Eum enim commentarius Homeri in Iliad. Σ. Neptuni atq; Halcyones filium facit. Eius uerba hæc sunt, υἱεὺς ὁ ποσειδῶνος καὶ ἀλκυόνης μιᾶς τῶν ἀτλαντίδων θυγατέρων, ὥκει μὲν ἐν τανάγρῃ τῆς βοιωτίας, φιλοξενώτατος δὲ ὢν ὑπεδέξατό ποτε καὶ θεοὺς &c. Hic pater Orionis fuit, ut eodem loco dicitur, & Ouid. lib. 5. Fastorum narrat. Facilis autem lapsus est ex Hyreus in Hyrceus, id quod Bocatio uidetur imposuisse. Nam infra lib. 11. Hyrei mentionem ipse facit in fabula Orionis.

De Pelia xxi. Neptuni filio qui genuit filias & Acastum, Cap. XXXII.

PElias filius fuit Neptuni & Tyro nymphæ filiæ Salmonei regis Salaminæ, ut in Odyssea satis extense describit Homerus. Dicit enim hanc consueuisse circa ripas Eniphei fluminis delectari, quam ob rem Neptunus Eniphei sumpta forma uirginem cepit, & cum ea concubuit. Et ex eo concubitu gemi- nos genuit Peliam scilicet & Neleum. Tyro autem postea nupsit Cretheo. Peliæ autem apud Thessaliam regnanti, ut dicit Lactantius, ab oraculo responsum est, tunc illi propinquam mortem fore, cum eidem Neptuno patri sacrificanti aliquis pede nudo superueniret in sacris. Cui annua sacra peragenti superuenit Iason nepos altero pede nudus. Celeranti enim ad sacrum, in limo fluminis calciamentum retentum est. quod cum uidisset Pelias, oraculi memor confestim, non tantum sibi sed filiis timens propter egregiam Iasonis uirtutem, eidem Iasoni suasit, ut expeditionẽ in Colchos ad gloriam sui nominis consequendam assumeret, existimans ut fama ferebatur, arduum nimis & difficile aureum uellus posse surripere, & sic eum facile perituru. qui cum assumpsisset, & præter spem Peliæ cum aureo uellere & Medea coniuge rediisset, eò itum est, ut opere Medeæ Pelias à filiabus occideretur, filio Acasto superstite. Circa id quod fictum est, dicebat Leontius Peliam Neptuni hominis fuisse filium, eumq; secus Enipheum specie iuuenis incolæ à Tyro dilecti, eam non resistentem atq; similitudine formæ deceptam oppressisse, & ex ea filios suscepisse duos. Odyss. 11.

De filiabus Peliæ. Cap. XXXIII.

Fabula describitur ab Ouidio. 7. Meta.

FIlias Peliæ regi fuisse satis constat Ouidio inter alios recitante, quę tamen illis fuerint nomina à nemine dictum comperio. Hæ quidem ut moris est filiarum, senectuti Peliæ patris compatientes ei astabant continue, quas aiunt Medeam fraude decepisse, adeo ut earum pietas in patrem in scelestũ uerteretur facinus. nam cum cerneret Medea senectutem Peliæ, ut dicebat Leontius, Iasonis obstare imperio, ficto cum Iasone iurgio secessit ad illas, & diu de iniquitate Iasonis questa, in detrimentum eius dixit se iuuentutem Peliæ herbis restituere uelle, ut pauloante Aesoni restituerat, & sic credulis filiabus Peliæ suasit, ut omnem sanguinem frigidum atq; ueterem ex tremulo Peliæ senis corpore cultris exhauirent, ut nouum atq; floridum uenis posset immittere. quod cum fecissent puellæ expirasset q; Pelia, ad Iasonem rediit Medea. Dicit Theodontius inter Peliam & filias à Medea seminatam zizaniam, & ob eam puellas ferro in senem patrẽ insurtexisse & illum occidisse.

De Acasto Peliæ filio. Cap. XXXIIII.

ACastus teste Seneca poeta in tragœdia Medeæ, Peliæ fuit filius. dicit enim sic. Terre pauidum quippe te pœnę expetit Actoq; Acastus regna Thessalica obtinẽs, Senio trementẽ debili atq; æuo grauem Patrem peremptũ queritur, & cæsi senis Decisa membra cum dolo captę tuo Piæ sorores impium auderent nephas, &c. Verba sunt Creontis ad Medeam,

De Acasto Commentarius Apollonij hæc refert, Duxisse eum uxorem Cretheidem, siue ut alijs placet, Hippolyten. Quam cum Pelium amaret, neq; ille contra huius amori obsequi uellet, apud uirum, Peliũ ultro de stupri appellatione accusasse. Itaq; Acastum, Pelio ceu uenationis caussa in saltum Pelij montis abducto, ibiq; armis omnibus spoliato, feris lacerandum reliquisse. Verum interuentu Chironis, siue is Mercurius fuit, Pelium accepta Vulcani machæra, defensum ac liberatum esse, eundemq; domũ reuersum, Acastum unà cum uxore interfecisse.

De Neleo. xxii. Neptuni filio, qui genuit Nestorem, Periclemenonem, Cromium & Pyro puellam. Cap. XXXV.

Vide commẽ. Odyss. Λ.

NEleus Neptuni fuit filius ex Tyro, ut supra, ubi de Pelia monstratum est, qui ut scribit Homerus, à Pelia fratre pulsus à Thessalia Pylon condidit, & ibidem habitauit deorũ cultor. Huic fuit cõiunx Chloris, Amphionis Orchomeni regis filia, ex qua ut idem dicit Homerus, suscepit Nestorem & Periclemenonem, Cromium, & Pyro fœminam, & alios usq; in duodecim, sed eorum nomina non habemus.

Quorum nomina à Commentario Apollonij ita recensentur. Ταῦρος, ἀστέριος, λυκάων, δυσήνωρ, χος, εὐρύβιος, ἐτοιλέων, Φράσις, ἀντιμένης καὶ ἀλκάστως. *Et hos reliquos non ex Chlori, sed alijs ac diuersis uxoribus natos dicit.*

De Nestore Nelei filio, qui genuit Antilochum, Pysistratũ, Thrasimedem, Echephronẽ, Stratium, Perseum, Aretum, & Polycasten fœminam. Cap. XXXVI.

NEstor filius fuit Nelei & Chloris, ut dictum est. Cui. xii. fratres fuere, ut testatur Ouidius, dicens, Bis sex Neleides fuimus conspecta iuuentus, &c. Fuit enim homo hic ętate longęuus, ut ipsemet tẽpore Troiani belli fatetur apud Ouidiũ dicens. Spectatorũ operum multorũ reddere uixi Annos bis cenũ, nunc tertia uiuitur ætas, &c. Bellicosus præterea fuit. Nam inter alia uiuente

a adhuc patre, eo existente iuuenculo, bellũ aduersus Epeos gessit, & multos in pugna peremit, Homero teste in Iliade. postea uero cum Theseo in nuptiis Pirithoi fuit in certamine aduersus Centauros. Et ut de reliquis taceã, cum Gręcis apud Troiam arma senex gessit, & sæpe Troianis obuius fuit in pugna. Fuit insuper facũdia celebris adeo, ut sæpe principum mitigaret iras, & in concordiam discordes reduceret. Huic Eurydice filia Climeni ut dicit, Homerus coniunx fuit, ex qua septem filios & filiã unam suscepisse, idem testatur Homerus. quo tamen fine subtractus sit, legisse non memini.

a *Quo bello & Etymoneum occidit. Eius belli talis caussa à Pherecyde affertur. Cum Neleus equos, quos tamen optimos habebat ad certamẽ Eleum, Augeæ misisset, & is opera illorũ uicisset, idem postea*

Neleo

Neleo tam excellentes equos inuidit, ijsq; apud se retentis, aurigas domũ uacuos dimisit. Quam rem tametsi Neleus indignè ferret, in præsentia tamen quieuit. Postea autem Nestor, qui tum natu minimus ex Nelei filijs erat, coacto exercitu Elim inuasit, multis hominũ ibi occisis, & equos patris recepit, & magnam aliarum rerum prædam secum auexit.

Hic occidit & Ereuthalionem filium Hippomedontis. de quo Iliados. 4. b

Et Homer. τρὶς γὰρ δὴ μιν φασὶν ἀνάξασθαι γένετ' ἀνδρῶν Odyss. 3. Sic enim ait ἄϊδ' ὀλόλυξεν θυγατέρεσσε νυοῖτε, καὶ αἰδοίη παράκοιτις Νέστορος Εὐρυδίκη πρέσβα κλυμένοιο θυγατρῶν. Et paulo post. τόφρα δὲ τηλέμαχον λοῦσεν καλὴ πολυκάστη Νέστορος ὀτρηρότατη θυγάτηρ νηλειάδαο. Odyss. 3. Nomina autem filiorum his uersibus posuit, περὶ δ' υἱες ἀόλλεες ἠγερέθοντο ἐκ θαλάμων ἐλθόντες, ἐχέφρων τε στρατιόστε περσεύς, ἄρητός τε, καὶ ἀντίθεος θρασυμήδης, τοῖσι δ' ἔπτὸ ἔκτος πεισίστρατος ἦλυθεν ἡγως. Hæc de liberis Nestoris ad initium capitis.

De Antilocho Nestoris filio. Cap. XXXVII.

ANtilochus fuit filius Nestoris & Eurydices, ut apparet per Homerum in Odyssea qui scribit Pisistratum Nestoris filium in domo Menelai apud Lacedæmoniam mortem eius flentem. Nam secutus patrem ad Troianũ bellum, ibidem in pugna dum uiriliter ageret, à Memnone Auroræ filio occisus est.

Odyss. 4. sed in Iliade passim eius mentio fit, & præsertim in certamine circa exequias Patrocli describitur uelocitas cursus eius. Mortem autem describit Calaber. lib. 2.

De Pisistrato Nestoris filio. Cap. XXXVIII.

PIsistratus filius fuit Nestoris & Eurydices. hunc autem Nestor dedit in socium Telemacho Vlyssis filio uolenti ire Lacedæmoniam, interrogaturus Menelaũ nunquid aliquid de Vlysse præsciret.

De Thrasymede Nestoris filio. Cap. XXXIX.

THrasymedes Nestoris fuit filius & Eurydices, quẽ secum Nestor, ut testatur Homerus, duxit in Troianum bellum.

De Echephrone, Stratio, Perseo, & Areto filiis Nestoris. Cap. XL.

ECchephron, Stratius, Perseus, & Aretus filii fuere Nestoris & Eurydices, quos ideo in unum iunxi, quia nil particulare de aliquo eorum legeram.

De Polycaste Nestoris filia. Cap. XLI.

POlycaste fuit filia Nestoris & Eurydices, iunior ex filiabus Nestoris Homero teste, & sic apparet eum alias habuisse, quarum ego nomina non cognoui, nec de ea aliud audiui.

De Periclimeno Nelei filio. Cap. XLII.

PEriclimenos Nelei filius fuit, & Chloris, ut Ouidius testatur, affirmans huic à Neptuno auo concessum, ut posset se in quas uellet tranformare figuras. Ex quo factũ est, quod cum Hercules in ultionẽ Epeorũ aduersus Messanos atq; Pilios, & Eleos acti dimicaret pugna, hic forte occisorũ fratrũ dolore cõmotus, in auem uersus, Herculem uncis pedibus infestaret plurimum, ut Hercules illum uolitantem sagitta interimeret. hunc uertibilem in quam uellet formam, nil aliud intelligo quàm eius membrorum agilitatem, qua tanquam ceruus saltabat, currebat q; uti uolasset auis & huiusmodi faciebat. Eum autem uolitantem occisum credo uolucri cursu fugientem. 12. Meta.

Commentarius Apollonij in musçam uersum dit, & ab Hercule, consilio Palladis, quæ illum prodebat, claua interfectum esse, cum ille aculeum Herculi ceu solent muscæ grandiores immisisset. Cæterum commentarius Homeri, id bellum non in ultionem Epeorum ab Hercule susceptum fuisse ait, sed quia postquam Hercules Oenei pincernam, eo quod pro aqua qua manus lauari solent, eam quæ ad pedes lauandos pertinebat, Herculi affudisset, occidisset, uenisset q; ad Neleũ lustrandi causa, Nelei filij omnes præter Nestorem lustrationem illius prohibuerunt. Coactus q; est Hercules re infecta à Neleo, nolente contra filiorum uoluntatem facere, discedere. Vide in Iliad. 8. & Comment. Argon. in lib. 1.

De Chromio Nelei filio. Cap. XLIII.

CHromius Nelei fuit filius & Chloris, ut etiam affirmat Homerus, qui quidem ea in pugna, quam Pilii & Messeni aduersum Herculem gesserunt, cum decem fratribus suis occisus est, ut satis etiam demonstrat Ouidius in maiori uolumine.

Odyß. Λ. τέκεν δὲ οἱ ἀγλαὰ τέκνα Νέστορά τε Χρόμιόν τε περικλύμενόν τ' ἀγέσοχον.

De Pero Nelei filia & Biantis coniuge. Cap. XLIIII.

a PEro uirgo Nelei & Chloris filia fuit, ut in Odyssea scribit Homerus, hæc ut idem asserit adeo formosa fuit, ut illius ferè omnes Græcorum nobiles optarent coniugium, eamq; Neleo postularent. Qui nulli illam iungere uoluit, ni sponderet ab Iphiclo mattis Nelei patruo boues auferre, quos detinebat & dare negabat. Et cum nemo sponsionem hanc facere auderet, Melampus uates ea tẽpestate clarus, Biæ fratri suo ostẽdit post tempus fieri posse, ut ab Iphiclo deducerentur boues, quos poscebat Neleus, suasitq; illi sponsionem, ut tam spectabilis uirginis coniugium consequeretur. Bias autem fratri credens spopondit Neleo, quod petebat. & dum circa recuperationem boum conaretur, Iphicli iussu captus & carceratus est. Post tempus autem dimissus boues reduxit, & Pero habuit in uxorem. hæc ferè in b textu Homeri continentur, ultra quem dicebat Leontius, quod cum Bias per annum in carcere seruaretur, sensit trabes domus uermes arrosisse, quos uulgo dicimus tralos, cõcepitq; ob uitiatas trabes secuturam ruinam. quam cum prænunciasset Iphiclo, meruit libertatem. Tandem cum interrogasset Iphiclus filios non procreans, quid ad procreandũ esset agendum, suasit illi, ut serpentis potaret uenenum. Quo facto cõcepit uxor Iphicli, & filium in tempore peperit. quo beneficio ab Iphiclo illi restituti sunt boues, quibus deductis, ut dictum est, Pero deduxit uxorem, quæ illi peperit Antiphatim & Mantionem.

a Hom. Odyß. τοῖσι δ' ἐπὶ ἰφθίμην τανύγηθ τέκε θαῦμα ἑρατοῖσι τῷ πάντες μνώοντο πεφι κτίτωι, οὐδέ τι νηλεὺς ἦεν ἐλίσσαι βόας εὐρυμετώπους ἐκ Φυλάκης ἐλάσσαι ἶφι κλειτὰ βίηφι. &c. lib. 13.

b *De hac re uide infra in Melampode, neq; enim hic omnino sententia Homeri & aliorum reddita est.*

De Cygno. xxiii. Neptuni filio. Cap. XLV.

a CYgnus filius fuit Neptuni, ut affirmat Ouidius. Iam leto proles Neptunia Cygnus Mille uiros dederat, &c. Hic ut idem dicit Ouidius habuerat à patre ut ferro inuulnerabilis esset, qua commoditate audax factus Troianis auxiliator multis ex Græcis cæsis aduersus Achillem iniuit certamen. Qui cum illum gloriantem se cerneret, quod ferro uulnerari non posset, sumpto in- Lib. 12. Meta.
b genti lapide in eum fessum atq; iam crebris ictibus attonitum iecit. Cygnus autem graui impulsus ictu cecidit. quem confestim Achilles occupauit, & genu pectus eius premens, & manibus guttur, in mortem ire coegit. qui uestigio à patre in auem sui nominis mutatus arma reliquit Achilli. Horum figmentorum talis expositio potest esse. Neptuni filius dictus est Cygnus forsitan ob cãdorem cutis, & membrorum agilitatem; cum hi qui humidi sunt complexione, quę à Neptuno humiditatis patre procedit, colore sint candidi, & ut pluma molles cute. cui humiditati si proportione debita immixtus sit calor, hi tales optima membrorum agilitate fruuntur. Ex quo fit, ut docti in euitandis ictibus, ut quosdam uidimus, ferro feriri nequeant, & ut lassitudine uincantur necesse est, si sit qui tales superare uelit. Quod autem auis factus sit sui nominis, intelligẽdum quod eo mortuo nil de eo apud mortales superfuerit præter uolatile nomen.

a *De hoc autem & alia quædam fabulatur Commentar. Homeri in Iliad. Nempè huius fuisse liberos Tennem & Leucotheam, quibus cum Cygnus superduxisset nouercã Polybœam, siue ut alij Phylonomem: hæc Tennem amare cœpit. Tennes autem cum huius amorem, utpote nefandum abominaretur, illa hunc apud patrem accusare cœpit, quasi qui illam ultro de stupro appellasset. Quamobrem iratus pater, Tennem in capsam impositum ac uinctum in mare abiecit. Sed Neptunus cum & innocentiam aduleſcentis cognoſceret, & eum tanquam nepotẽ alioqui diligeret, illum ad littora insulæ Lycophryos appulſ-*

bi appulsum seruauit. Quem postea incolæ repertum ac cognitum, pro rege habuerunt, insulamq; eius nomine Tenedum uocarunt.

Mem. & Hesiodus Cygni, ut uidetur alterius ab Hercule occisi, qui fuit gener Ceycis, uide in Aspide. b

De Chrysaore. xxiiii. Neptuni filio. Cap. XLVI.

CHrysaor, ut in libro de originalibus rerum affirmat Rabanus, Neptuni filius fuit, nec de eo amplius.

Hesiodus in Theogonia, ex capite Medusæ, ut & Pegasum natum dicit. Versus sunt, τῆς δ' ὅτε δὴ τεμνοντὸς κεφαλὴν ἀποδηροτόμοιο ἐξέθορε Χρυσάωρ τε μέγας καὶ ποντόπορος Γηρυών· τὸν μὲν ἔπειτα νυμφ ἣ ὅτ' ἀμ' ὠκεανοῦ πεδὶ πηγὰς γείνατο δῖ' ἀρὸς χρύσεον ἔχεν μετὰ χερσὶ φίλῃσι: hic pater fuit Geryonis.

De Oto. xxv. & Ephialte Neptuni. xxvi. filiis. Cap. XLVII.

OTus & Ephialtes, ut asserit Seruius, filii fuere Neptuni, ex Iphimedia Aloi Ti tanis coniuge, quam idem Neptunus oppressit, ut in Odyssea testatur Ho merus. hanc tamen Iphimediam Paulus uocat Electrionem. Theodontius autem Ephimeidam. Hi autem quoniam ex uxore Aloi nati sunt, ut pluri mum Aloidæ appellantur, sicut & sæpe Herculem à uitrico Amphitrionia dem appellamus. Hi quidem nouem digitis singulis mensibus crescere uidebantur, quã obrem paruo in tempore mole ingentis corporis mirabiles facti sunt. Dicit enim Home rus his ideo tam grande incrementum fuisse, eo quod à terra nutrirentur, eosq; non am plius nouem annis uixisse, & eorum designans magnitudinem dicit. ix. brachiorũ am plitudinem habuisse, lõgitudinẽ uero. ix. passuum. his insuper dicit Homerus in Iliade, a bellum fuisse aduersus Martem, eumq; ab eis captum atq; cathenis uinctum, & in carce ribus. xiii. mensibus detentum, & ni Iuno Mercurio iniunxisset, ut pro liberatione eius ageret, in carceribus defecisset. Qui Mercurius clàm eũ rapuit, & liberatus est, quod Clau dianus tangit, ubi de laudibus Stiliconis, dum dicit, Cum gemini fratres, genuit quos asper Alous, Martem subdiderint uinclis, &c. Hi præterea ab Aloo uitrico in gigantoma chiam, cum ipse grauatus senio ire nõ posset, missi sunt. qui ibidem, ut quibusdam pla cet, cum reliquis à Ioue fulminati perierẽ, & Ephialti Aethna mons superimpositus, Oto autem mons quidã Cretensis. Alii uero dicunt, inter quos Homerus, eos ob magnitudi nem corporis ausos montes montibus imponere, cælumq; affectare, Sed in Odyssea di cit Homerus imberbes adhuc ab Apolline sagittis occisos, quos Virgilius dicit apud in feros detrusos aiens, Hic & Aloidas geminos immania uidi Corpora, qui manibus mag num rescindere cælum Aggressi, superisq; Ioue detrudere regnis, & cætera. His prædictis b fictionum sensus aperiendus est. Dicebat autem Barlaam hos duos fuisse fratres ingentis potentiæ Aloi filios, sed ideo Neptuni dictos, quia præter mensuram omnem humano rum corporum excreuerãt, quod ad Neptunum spectare uolunt ingentia producere cor pora, eosq; tantum nouem annis regnasse. & ideo à terra nutritos dicũt, quia maximos prouentus ex his quæ possidebant assumerẽt, & aduersus Iouem in Olympo monte ha bitantem bellum secundum historias habuisse, & in eo bello iuuenes defecisse ægritudi ne pestifera ambos, & hinc sumptum eos ab Apolline sagittis occisos. Alii uero dicũt hos cum Saturno aduersus Iouem fuisse, & nonnullas arces extulisse, & ultimo uiribus Io uis quando in Phlegra pugnatum est, cum aliis multis cęsos. De captiuo Marte nil reperi. Arbitror sic ego explicari posse, Martem insignem aliquem fuisse uirum militari disciplina instructum, & bellicosum atq; robustum, horum hostem, qui & si potens esset, tamẽ ut sæpe cõtingit maiores succumbere, & obtinere minores, ab eis captus & carceratus est. & cum liberationi eius nullus adinueniretur modus, Mercurius ideſt fraus, quia furum deus, qui clàm & fraude furãtur, Iunone iniungente, ideſt pecunia, qua forte corrupti cu stodes, astutia Mercurii Mars liberatus est.

Odyss. 15.

Iliados. 5. Cæterum quam hic Iunonem uocat, ea Græcis ἐρίβοια dicitur. ἐμὲ μητρυιὴ περικάλλης ἐρίβοιαν, quam Commentat. Homeri, ἀερίαν καὶ μεγάλα βοῶσαν exponit, Antimachus autem pro d

proprio accipit, & nouercã Aloidum facit, non Mercurij. Præterea Aristarchus, aliam mortis causam & alium modum affert. Nam cum Mercurius liberato Marte, eos uicißim captiuos abduxisset, illi nihil etiam immanitatis obliti Iunonem & Dianam uitiare conantur: quare indignata Diana ceruam uenantibus illis obiecit, quæ per medium illorum currens, dum uterq; iaculum in eam mitteret, factum est, ut cum amborum ictus cerua effugißet, ipsi mutuis uulneribus interierint. Cæterum quod ad historiam attinet, ait idem, Aloidas fuisse reges Græciæ, qui quoniam deuictis multis Barbarorũ nationibus omnia pacaßent, dicti sunt Martem, hoc est bellum captiuum tenuisse, eò quod pacem hominibus peperissent.

b *Sunt qui Mythologicos totam hanc Aloidum fabulam ad philosophiam & mores referunt, Martem q; τὸν θυμὸν, Otum autem & Ephialtẽ philosophiæ præcepta & sermones interpretentur, à quibus animi affectus & perturbationes uinciuntur, & sub rationem reuocantur. Vide Commentarium Iliad. E. qui copiose de hac re tractat.*

De Aegeo. xxvii, Neptuni filio qui genuit Theseum & Medum. Cap. XLVIII.

AEgeus Athenarum rex, filius fuit Neptuni, Theodontio affirmãte, & marinus deus. Huic dicit Paulus, duo fuere coniuges, quarum prima dicta est Aethra filia Pithei regis Trœzeno, ex qua Theseum suscepit. Secũda ut testatur Ouidius, fuit Medea profuga, quam à Iasone repudiatam atq; fugientẽ non solum suscepit hospitio, sed illam etiam sibi matrimonio copulauit, & ex ea ut placet Iustino, Medum filium suscepit. Successit quidem in regno Pandioni regi, quem Theodontius secundum ueritatem dicit eius fuisse patrẽ. & eo regnante multa incommoda Athenienſibus euenere. nam inter alia bellum Minois regis Cretẽsium, quod in uindictã Androgei filii sui indigne occisi mouerat, diu tulere. Vltimo cum succubuissent, in has à Minoe deducti sunt leges, ut scilicet annis singulis septem nobiles iuuenes ad Minotaurum in Cretã mitterentur. qui tribus annis sorte missi sunt. Quarta autem sors cecidit in Theseum, qui maximo Aegei patris dolore nauem conscendit iturus, & cum omnia nauigii ornamẽta nigra essent & nauis uelum, habuit in mandatis à patre, ut si contingeret in agendis eum felicem obtinere exitum, rediens naui album ponęret uelum amoto nigro, ut à longe infortunium suum nosceret. Theseus autem Ariadnę consilio uictor, mandatorum immemor non amoto nigro uelo redibat. Aegeus excelsa turri prospectãs nigrum uidens uelum, Theseum mortuum arbitratus, ex turri se deiecit

a in mare, & mortuus ab Athenienſibus liberatis, & Neptuni filius, & Marinus deus in solatium Thesei consecratus est.

7. Meta.

a *Et hinc Aegeum mare uocatũ uult Nicocrates, quamuis hanc rationem alij repudient, & ab Aegis insula, cuius & Homerus meminit, dictum uelint.*

De Theseo Aegei filio, qui genuit Hippolytum, Demophoontem & Antigonum. Cap. XLIX.

THeseus inclytus Athenarum rex fuit Aegei regis filius & Aethrę, ingentis atq; generosi animi iuuenis, cõplura memoratu digna peregit, adeo ut inter Hercules plurimos nominetur unus. Hic quidem ante alia cum Hercule ab Eurystheo misso, aduersus Amazones expeditionem suscepit, ut dicit Iustinus, & cum multas occidissent atq; cepissent, cepere inter alias Menalippem atq; Hippolytem Antiopæ reginę sorores. Sed Hercules pro armis reginæ Menalippem sorori restituit. Theseus uero Hippolyten quæ sibi in sortem prædæ contigerat, sumpsit uxorem, ex qua Hippolytum filium suscepit. Præterea ingenti uirtute, ut refert Statius, Creontis Thebani regis superbũ retudit imperium, egitq; ut quæ prohibebat officia funeralia, possent occisis in bello regibus exhiberi. Et taurum ab Eurystheo Atticæ terrę immissum cuncta uastantem apud Marathonem interfecit. sic Scironem latronem hospites suos dũ resideret in scopulo, aut lauare sibi pedes, aut se adorare cogentem, eosq; in cautos præcipitantem in mare. Et Procustem æque latronem super Cephyso flumine habitantem, & nocte suos hospites trucidantem superauit atq; occidit. Helenam insuper Castoris atq;

Lib. 2.

Pollucis

Pollucis sororem uirginem cælestis pulchritudinis insignem, in palęstra ludentem rapu a
it, Minotaurum interemit, & Athenas à turpi seruitio liberauit. Ariadnam atq; Phędram
Minois filias patri surripuit, & Ariadna relicta Phędram sibi coniugio copulauit, ex qua
quosdam filios suscepit. Athenienses per diuersa passim uagantes in patriã reuocauit, &
in formam ciuium sparsos agrestes q; reduxit. Et ut placet Plinio in libro naturalis histo-
riæ, primus fœdera adinuenit. Aduersus Centauros in nuptiis Pirithoi amici sui egregie b
pugnauit, eos q; superauit, illi q; comes ad inferos usq; ad rapiendam Proserpinam iuit,
sed minus feliciter ex hoc illi successit. nã Pirithoo à Cerbero Orci cane trucidato, in mor
tis ipse periculo fuit, ni forte superuenissent Hercules, qui illum à discrimine liberauit & re
duxit ad superos. Et Athenas rediens coniugem querulam accusantem q; falso de stupri
interpellatione Hippolytum comperit, quem fugauit, & quantum in eo fuit occidit. Po
stremo iam senex à ciuibus suis pulsus, exul apud Scyrũ minorẽ insulã diẽ clausit, cũ an-
nis xix. imperasset Atheniẽsibus. Has eius laudes ferè omnes Ouidius paucis testatur car-
minibus ubi dicit. Ingeniũ faciẽ te canũt te maxime Theseu, et infra per undecim uersus.

Et ob eam causam quidam tradunt Aphydnas oppidũ, ubi mater Thesei Aethra erat, expugnatas à a
Castore atq; Polluce fuisse, ipsamq; Aethram captiuã cum reliqua præda abductam. In quo prælio eti-
am uulnus in dextro femore Castor à rege Aphydno accepisse dicitur, Vide comment. Homẽ. in Iliad. Γ.
Et alio loco idem ait, ex sententia Hellanici, ex composito Pirithoi & Thesei, hunc raptũ Helenæ factũ
esse, cum inter se uerbis conuenissent, ut ambo uxores ex Iouis filiabus ducerent. Itaq; Theseum Helenã
rapuisse, Pirithoum ad Proserpinam rapiendam eodem modo ad inferos descendisse, ubi tamen à Cerbe
ro interemptus est. Plutarch. declarat hunc locum in uita Thesei copiose. De Thesei rebus gestis præ
ter Plutarchũ, Vide Diodorũ libro quinto, qui omnia breuissime collegit. de Hippolyta autem Amazo
num, ut ipse uocat, regina, lib. 3.

Præterea apud Crommyona oppidum, Suem quæ uastabat fines, sustulit. Vide Plutarch. Coryne- b
tam quoq; Vulcani filium interemit. Cercionem latronem apud Eleusin occidit. Sic Scinim qui sole
bat homines laniare, curuatis pinubus & diuersis hominũ partibus diuersarum arborũ ramis alligatis.
Ouid. lib. 7. Meta. Sinnis ille à Plutarcho uocatur, huius filia Perigime fuit, ex qua postea Theseus Me
nalippum patrem Ioxi à quo Ioxades in Caria dicti sunt, genuit.

De Hippolyto Thesei filio, qui genuit Virbium. Cap. LI.

HIppolytus Thesei & Hippolytes Amazonis fuit filius. hic cum uenatiõibus cœlibem uitam ducens uacaret, & omnino constanti animo mulieres sper neret, à Phædra nouerca absente Theseo amatus est, desiderio cuius cũ ob temperare noluisset, Theseo redeunti ab ea accusatus est. Qui in furorẽ uer sus filii necem optauit. Verum Hippolytus timens conscenso curru fugam cepit, quo fugiente fortuitu Phocæ, quę in littus exierant, audientes equorum strepitum dum sese in mare fugientes præcipitant, equos exterruere Hippolyti. Qui per scopulos ad uersus eius imperiũ uires q; currum trahentes, atq; ui eius compagem dissoluẽtes omnẽ, infelicem iuuenem loris implicitum adeo per abrupta traxerunt, ut pro mortuo à circũ uicinis collectus sit. Esto poetæ omnes & signanter tragœdus Seneca in tragœdia eiusdẽ Hippolyti laceratum atq; discerptũ omnẽ asserant & occisum. Qui tandẽ opere atq; subsi dio Aesculapii, quasi ab inferis in sanitatẽ pristinã, non absq; longo labore reuocatus est. Ex quo euentu uidetur fabulę locũ datũ, qua legimus Theseũ habuisse à patre, ut ter pos set optare quod uellet, & quia nũc filium optasset occidi, Phocas à patre emissas in littus. Hippolytus aũt ne tertiã patris experiretur irã, qui ante Hippolytẽ matrẽ eius occiderat, & nũc eo inaudito eum quærebat in pœnã, atticã terrã liquit, & in Italiã uenit, haud longe à loco, ubi postea cõdita Roma, & mutato nomine se Virbiũ appellari iussit, quia bis uir fuisset, semel ante euẽtũ, & iterũ postquã beneficio Aesculapii in uitã uidebat reuocatus. Ibi autẽ dicit Theodontius oppidũ cõstruxit, quod ex nomine sumptę cõiugis Aritiã ap pellauit. Dicit prętetea idem Theodontius falsum esse Hippolytũ cælibẽ uitã egisse, imò secreto amore Aritiam nobilem Atticæ regionis fœminam adamauit, quam Dianam,

eo quod uenationi uacaret, uocabat, & se Dianam colere asserebat, & opere huius Aritię factum dicit, ut ab Aesculapio sanaretur, cum mortuum illum arbitraretur Theseus.

De Virbio Hippolyti filio. Cap. LI.

VIrbius filius fuit Hippolyti & Aritię post Hippolyti fugam ex Attica susceptus. Qui cum adoleuisset, contra Aeneam Ilio deleto in Italiã uenientẽ à patre missus est in subsidium Turni, prout describit Virgilius, Ibat & Hippolyti proles pulchertima bello Virbius insignem, quem mater Aritia misit Eductum Egeriæ lucis. &c. De eo autem nil aliud habemus.

Ouidius autem lib.15. Metą, ubi totam Hippolyti fabulam describit, Virbium atq; Hippolytum eundem facit, iussuq; Dianæ, cuius etiam precibus, ab Aesculapio restitutus fuerat, nomẽ mutasse. Cęterum commentar. Homc. in Odyß. Λ. addit fabulæ Hippolytum ante à Theseo Trœzena ablegatum, eo quod nouercæ insidias metuebat, illiq; ibidem imperium esse datum, quod ex matris stirpe ad ipsum perueniebat, eoq; cum Theseus aliquando peregre abesset, ad Hippolytum, si qua illo potiri posset, uenisse Phędram. Hanc Athenis etiam templũ Veneri cõstruxisse, quod Hippolyti nomine Hippolytæũ uocatũ est.

De Demophoonte Thesei filio. Cap. LII.

DEmophoon, ut Theodontius asserit, filius fuit Thesei ex Phędra. Hic quidẽ cum cæteris Græcis in bellum Troianum iuit. Ilio autem deiecto dum rediret in patriã, tempestate in Thraciã delatus à Phyllide Lycurgi regis filia hospitio & lecto susceptus est. Et cum aliquandiu secum fuisset, audito quod Mnesteus Athenarum rex agitatus procellis & nausea uexatus maris appulisset insulam Melos, & ibidẽ clausisset diem, regni cupidine tractus impetrata per tempus exilii, ut dicit Iustinus, Athenarũ regnũ assumpsit, neq; de reditu curauit ad Phyllidem. Et cum annis. xxiii. regnasset, mortuus est. Cui successit Osintes, utrum hic eius fuerit filius, incertum habeo.

De hac uide Coluthum in raptu Helenæ

De his & Aethra matre agnita à filijs & recepta ad Troiam, Calaber lib. penult.

De Antigono Thesei filio. Cap. LIII.

ANtigonus, ut dicit Theodontius, filius fuit Thesei & Phædræ, ut dicit Barlaam, natu maior Demophoonte, & post fugatum ab Athenienſibus patrem ferè adhuc pubes ab Athenienſibus assumptus, & rex factus Mnesteusq; uocatus. Qui Troiã uadens non satis de ingenio Demoophontis fidens eum secum traxit. Hic tediens tempestate actus nimia apud insulam Melos expirauit.

At Homerus Mnesteum non Thesei filium, sed Petei facit. Cuius ita lib. 2. Iliad. meminit, τῶν αὖθ' ἡγεμόνευ' υἱὸς πετεῶο Μενεσθεὺς, τῷ δ' ὀυπω τις ὁμοιος ἐπιχθονίων γένετ' ἀνήρ κοσμῆσαι ἵππους καὶ ἀνέρας ἀσπιδιώτας. Fortassis hic Antigonus est, quem Diodorus Athamantium uocat. Didymus autem Ariadnæ filios facit Demophoontem & Acamantem Odyß. Λ.

De Medo Aegei filio. Cap. LIIII.

MEdus, ut Iustinus tradit, Aegei regis Athenarum & Medeę fuit filius. Quam idem Iustinus dicit, cum priuignum uidisset adultum, ab Aegeo per diuortium discessisse, & Colchos cum Medo filio abiisse. Ouidius autem dicit ob paratũ Theseo uenenũ, ut ubi supra de ea, eam aufugisse. Aiunt insuper aliqui eam Iasonis in gratiam rediisse, & hunc Medum inde iuisse in Asiam, atq; uiribus plura sibi subegisse regna, sed eam tenuisse partẽ, quam Mediã appellamus, & de suo seu matris nomine nuncupasse.

Lib. 2.

De Onchesto. xxviii. Neptuni filio, qui genuit Megareum. Cap. LV.

ONchestus secundum Lactantium filius fuit Neptuni, quem Seruius & Lactantius dicunt Onchestem ciuitatem propinquam promontorio Micalesso constituisse, & suo nomine appellasse, nec de eo aliquid præterquam quod Megareum filium genuerit, legi.

De Megareo filio Onchesti, qui genuit Hippomenem. Cap. LVI.

Megareus

MEgateus filius fuit Onchesti, ut liquido testatur Ouidius loquente sic Hippomene. Namq; mihi genitor Megateus, Onchestis at illi Est Neptunus auus, pronepos ego regis aquarum, &c. *Lib. 10. Meta.*

De Hippomene Megatei filio. Cap. LVII.

HIppomenem Megatei fuisse filiũ satis ostensum est. De hoc Ouid. talem recitat fabulã. Erat in Scyro ciuitate Atalãta Schœnei filia seu Iasii, uirgo insignis pulchritudinis, & perniciſſimæ uelocitatis, quæ ut plurimum deorum monitu habitabat in syluis. Hęc cum à multis in coniugẽ peteretur, legem a appoſuit, ut scilicet cursus certamẽ peteretur, & si qui superarẽtur ab ea, mortemulctarentur, uictor autem eius potiretur cõnubio. & cum iam plures magis audaces quàm felices superati tam seuera lege damnati essent, Hippomenes ea nondum uisa talium tidebat stultitiam. Tandem cum casu contingeret, ut illam uideret, miratus tosam faciem, sidereos oculos, os cinameum, auream cęsariem, pectus protensum, corpusq; gla bellum, & gestus placidos, cõfestim eius in ardorem incidit, qui ante damnauerat alios, nec dubitauit eius postulare connubium, & seueræ legis subire discrimẽ. Virgo autem * Hippomenes Veneris inplorauit auxiliũ, quę illi tulit ex uiridario Hesperidum tria mala aurea, eumq; docuit malorũ usum. Portò cũ cursum expediti intrassent, anteiretq; uirgo, iuuenis prędoctus euestigio uidente uirgine unum ex malis proiecit, fulgore cuius capta puella gradum collectura præuertit. Et cum euolasset interim iuuenis, illa præstãtior faci le anteiuit, ille secundũ eiecit. quod dum illa collectura moratur, ille stadium arripit uolucer. Sanè illa pernici uelocitate malo collecto parua mora currentẽ præterit. Ast ille cum iam meta cursus esset propinqua, tertium proiecit, quo detenta uirgo, antequam uoluctis euolasse potuisset, tenebat Hippomenes terminũ. quam ob causam superata uirgo eius in coniugium uenit. cum qua dum lætus in patriã abiret, Hippomenes feruoris impatiens, & susceptimuneris à Venere immemor, in lucum Cybeles illam deduxit, & ibi cum ea concubuit, ex quo seu Veneris seu matris deũm indignatione factum sit, amantes in leones uersi sunt, & currui Cybeles additi. Qua sub fictione talis potest sensus abscondi. Primo mulierũ si qua est obstinata duricies, & auro & muneribus frangi posse, cum natura auri omnes & cupidæ & tenaciſſimæ sint. In leones autem ideo cõuersi dicuntur, quia in nemus Cybeles coiuerunt, idest in delitiis humanis abundauerũt, & ob id elati sunt, & sic in leones uersi, quoniam leones superba sunt animalia. & ideo uersa uice currui Cybeles applicati sunt, idest in processu à rerum natura edocti quoniam terre nis legibus omnes sumus obnoxii, quia terrei uiuimus, & quantumcunq; superbientes, postremo in terram reducimur.

Deest quidã a

Ouid fabul. describit lib. x. Cæterum hæc Atalant, alio nomine Ischomache dicitur à Propertio. Et interpres Theocriti Hippomenem Martis filium uocat. a

De Pelasgo. xxix. Neptuni filio. Cap. LVIII

PElasgus, ut dicit Theodontius, filius fuit Neptuni. Isidorus uero ubi de etymologiis, eum Iouis & Lariſſæ filium dicit. Sanè quoniam ex compertis apparet Theodontium talium solertiſſimum indagatorem fuisse, plus illi in talibus præstandum fidei ratus sum, & ideo Neptuni, non Iouis posui filium. Hic autem ea in parte Græcię regnauit, quę postea ab Arcade Calistonis filio Arcadia dicta est, & ab eo denominata Pelasgia. dicebat Leontius & in Asia esse Pelasgos, eosq; aduersus Græcos fauisse Troianis, ut in Iliade testatur Homerus. Verum hi Pelasgi à Pelasga muliere Græca nomẽ sortiti sunt, quam aiunt in Pelasgiis cum copiis in Asiam transmeasse, & ciuitatem condidisse, & de suo nomine Pelasgiam nuncupasse. & inde Pelasgii, qui secus Lyciam sunt, appellati. alii cõtrarium tenent, Pelasgum regem fuisse in Asia, & ab eo Pelasgos & inde mulierem Pelasgam, ubi postea fuere Pelasgi, in Græciam ex Asia transfretasse, & ibidem occupata regione nomẽ imposuisse Pelasgis. a

Est qui hunc Inachi filium dicat, Vide 1. Comment. in Apollonium.

Iliad.

b *Iliad. secundo* Ἰωπόθοος δ' ἄγε φῦλα πελασγῶν ἐχεσιμόρων τῶν οἱ λάρισαν ἐριβώλακα, ναιετάασκον, τῶν ἦρχ' Ἰωπόθοος, πύλαιός τ' ὄζος ἄρηος υἱε δύω λίθοιο πελασγοῦ τευταμίδαο, *in Catalogo Troiani exercitus.*

De Nauplio. xxx. Neptuni filio, qui genuit Palamedem. Cap. LIX.

NAuplius Neptuni & Amimonis filię Danai regis filius fuit, ut teſtatur Lactantius, qui de eius origine fabulam recitat talem. Amimone Danai filia dum ſtudioſe in ſyluis iaculo exercitaretur, minus aduertés percuſſit Satyrum, quam cum uellet Satyrus uiolare, illa Neptuni implorauit auxilium. Neptunus autem fugato Satyro ipſe eam compreſſit, ex quo cõpreſſu Nauplium ſuſcepit. Hunc Naupliũ apud Eubœã regnaſſe cõſtat, & eius aiunt fuiſſe filiũ Palamedé Gręcorũ factione occiſum apud Troiam. Quod cũ ęgerrime ferret Nauplius, nec ad ultionem ſuppeterẽt uires, ad ingeniũ uerſus, ſtantibus apud Troiã Græcis, ut erat ſenex cœpit omnẽ Græciã circuire, & regias intrare Græcorũ principũ, & ibi quibus poterat ſuaſionibus, cõiuges eorum in adulterium, cum quibuſcunq; poterat trahere, arbitratus ex hoc in reditu Græcorum ſeditiones exorituras plures, eiſq; agentibus Gręcos in ſuum ſanguinem ruituros, & ſic dum ſe inuicem trucidarent, immerito trucidati Palamedis mortem ſuis occiſionibus expiarẽt. Creditum eſt, ut Leontius afferebat, opere ſuo Clytemneſtram in amplexus Aegiſthi ueniſſe, ex quo Agamẽnon poſtea interemptus, & inde Aegiſthus & Clytemneſtra. Sic Aegialem Diomedis coniugem in Cyllabari Stheleni filii concubitus. & ut de reliquis taceam, conatur Lycophron inclytã Penelopis famam Nauplii cõſiliis maculare, uolens eam cum uno è procatoribus ſuis nõnullas inſomnes noctes egiſſe. Præterea inplacabilem ſenem aiunt tam feruenti animo uindictam optaſſe, ut redeuntibus Græcis Ilione conſumpto in patriam, & acri atq; turpi tempeſtate agitaris Caphareum conſcendiſſe montem, & nocte accenſa face, quaſi in portum ſalubrem periclitantes acciret, in letiferos ſcopulos ſalutis auidos euocaſſe, & multis hoc facinore exitii exiſtiſſe cauſam. Vnde Virgilius, Sidus & Euboicę cautes, ultorq; Caphareus, &c. Amoni autem Satyri & oppreſſæ Amimonis à Neptuno aſſignat Barlaam paucis uerbis rationẽ, dicés, Satyrũ uirginis fuiſſe pædagogum, Neptunũ autem Lerneum quendam Aegyptium insignem, cuius prius Amimone pellex fuit quàm cõiunx, & ab eo Lerneum fontem denominatum atq; prouinciam.

De Palamede Nauplii filio. Cap. LX.

PAlamedes Nauplii fuit filius, qui cum eſſet unà cum Græcis circa Troiam, & hi aduerſus Agamemnonis imperium inſurrexiſſent, ſeditione doloſa Agamemnoni poteſtate ſubtracta, eius dux belli factus eſt. Huic enim cum Vlyſſe ſimultates erant, ut dicit Seruius, eo quod Vlyſſes inſania ficta conatus eſſet in bellum Troianum non ire, & ad eam ſimulandum uinctus aratro diſſimilibus animalibus ſalem ſerebat. Cui ante aratrum ad experientiam ſumendum inſaniæ Palamedes appoſuit Telemachum puerum, quem cum uidiſſet Vlyſſes illico ſuſpendit aratrum. Præterea cum in Thraciam frumẽtatum iuiſſet, & nil portaſſet, ſéq; non comperiſſe diceret, Palamedes uadens reportauit affatim. Quibus indignatus Vlyſſes, ęgre patiebatur illius gloriam. quamobrem dolo eius factum eſt, ut à ſeruis Palamedis ſatis grande pondus auri infoderetur ſub tabernaculo eius, & inde nunciis ſubornatis, habitis confictitiis litteris in conſilio Græcorum Palamedem accuſauit, quia cum Priamo de deditione haberet tractatum, eumq; auro eſſe corruptum, & ad euidẽtiã proditionis incœptæ iuſſit eius in tabernaculo fodi, quaſi ſi ibidem comperiretur aurum, litteris eſſet exhibenda fides & nunciis. quamobrem auro comperto, quod ipſemet infodi fecerat, Vlyſſis accuſatio uera credita eſt, & Palamedes tanquam noxius lapidibus eſt obrutus.

Mem. huius rei Ouid. *lib. 13. & Calaber lib. 5. apud quem* Aiax Vlyſſi obiicit: ἀλλὰ καὶ ἀντιθέῳ παλαμήδεϊ θῆκας ὄλεθρον, ὃς σέο φέρτερος ἔσκε βίῃ, καὶ ἐὺ φρονι βουλῇ. De Celeno

De Celeno.xxxi. Aello.xxxii. & Ocypete.xxxiii. Harpyis, filiabus Neptuni. Cap. LXI.

Celeno, Aello & Ocypete Harpyiæ tres fuere secundum Seruium & Neptuni & tetræ filiæ. Alii uero dicunt Thaumantis & Electræ. Harum formã describit Virgilius. Tristius haud illis monstrum, nec sæuior ulla Pestis, & ira deũ stygiis sese extulit undis, Virginii uolucrum uultus, fœdissima uentris Proluuies, uncǽ q manus & pallida semper Ora fame, &c. Hic etiam describit in quibus habitent locis, & unde uenerint, dum dicit. Accipiũt Strophades, Graio stant nomine dictæ In sulę Ionio in magno, quas dira Celeno Harpyię, quę aliæ colũt, Phineia postquã Clausa domus mensaś q metu liquere priores. Ex his à Seruio fabula recitatur, quæ supra ubi de Zete & Calai plene scripta est. & quid per illam etiam sentiẽdum sit. & similiter de his dicta sunt quædam, ubi de Alecto, & aliis furiis supra scripsimus, & ob id pauca hic dicenda supersunt. Vult igitur Seruius eas ideo Neptuni & tetræ filias, quia in insulis habitent, quæ tetræ sunt, & tamen mari circundatæ. Ego uero eas Neptuni filias puto, quia monstruosæ sint, ut per Virgilii carmẽ patet. Harpyiæ autem secundũ Fulgentium ideo uocãtur, quia ἁρπάζειν Græce, Latine rapere dicitur, & ideo earũ prima est dicta Aello, quasi † Ahelenalon, quod est alienũ concupiscere. Secunda Ocypete, quod significat celeriter auferre. Tertia Celeno, quæ nigrũ sonat, per quod rapinæ occultatio sumenda est. & sic primo concupiscitur, secundo auffertur, tertio occultatur. Virgineos autem uultus ideo habere dicuntur, seu quia ut dicit Fulgentius, sterilis sit rapina. Cui ego addã quantũ ad eum cui rapitur. & esto aliter putem. fures quippe more suo placidos miteś q in conspectu hominũ exhibent, ut hac possint arte ignaros fallere. Vncas autem raptores habere manus expositione non indiget. Quod ora illis sint pallida, nil aliud uult præ se tendere, quàm fames assidua, insatiabilis appetitus habendi, qua miseri & in rapinã pro tinus anguntur continue. fœdissima uentris proluuies raptorum est, in quantum ut plurimum rapinarum turpis est exitus. Itur enim ex rapinis in ludum substantiarũ consumptorem omnium, & miseriarũ patrem. Itur in luxuriam lasciuiarum & ociorum marcedinum matrem. Itur in gulam crapularum & ægritudinum cloacam turpissimã & damnosam. Arbitror quidem has ad piratas, & auarissimos atq; immanes homines spectare, eo quod littora inhabitent. Addebat insuper dictis Harpyis Homerus Harpyiam unam, quam Thyellam uocitat, ex qua Zephirum dicebat equos Achillis genuisse. Hanc dicebat Leontius uenti impetum, seu procellam interpretari, perquam etiam piratarum demonstratur uelocitas ad rapinam.

Fortaſſe, ἀφελῆνῦ ἅλμου ἀελλῶ procella, ὠκυπέτη celeriuolans. κελαινώ obscuritas.

Vt Hesiodus, qui sic in Theogonia θαῦμας δ' ὠκεανοῖο βαθυῤῥείταο θύγατρα ἠγάγετ' ἠλέκτρην, ἣ δ' ὠκέαν τέκεν ἶριν, Ηὐκόμους τ' ἀρπυίας, ἀελλώ τ', ὠκυπέτην τε Λίῤῥ' ἀνέμων τ' οἰωνοῖς ἅμα πνοιῇσι φέρονται.

De Sicano. xxxiiii. Neptuni filio. Cap. LXII.

Sicanus, ut dicit Theodontius, antiquissimus rex fuit Siciliæ, & Neptuni filius, & ab eo insula quę antiquiori nomine dicebatur Trinacria, Sicania nuncupata est, de qua Solinus ubi de mirabilibus mundi dicit. Sicaniæ diu ante Troiana bella Sicanus rex nomen dedit, eductus cum amplissima liberorum manu, &c. Ex his nec nomen alicuius ad me peruenit. Dicit tamen Theodontius, huius Ceterem fuisse coniugem, & Proserpinam filiam, quam Iouis dixere poetæ.

De Siculo.xxxv. Neptuni filio. Cap. LXIII.

Siculus rex fuit Siciliæ, & Neptuni filius, ut Solinus de mirabilibus mundi testatur. Regnauit autem, ut dicit Theodontius post Sicanũ, & ab eo Sicilia denominata est. Paulus hunc dicit filiũ fuisse Corithi & Electræ, & Dardani fratrẽ. Neptuni filium dictũ, eo quod ex Tuscia in Siciliam transfretasset, & multa rudes homines docuisset.

Libri decimi finis.

Iuppiter

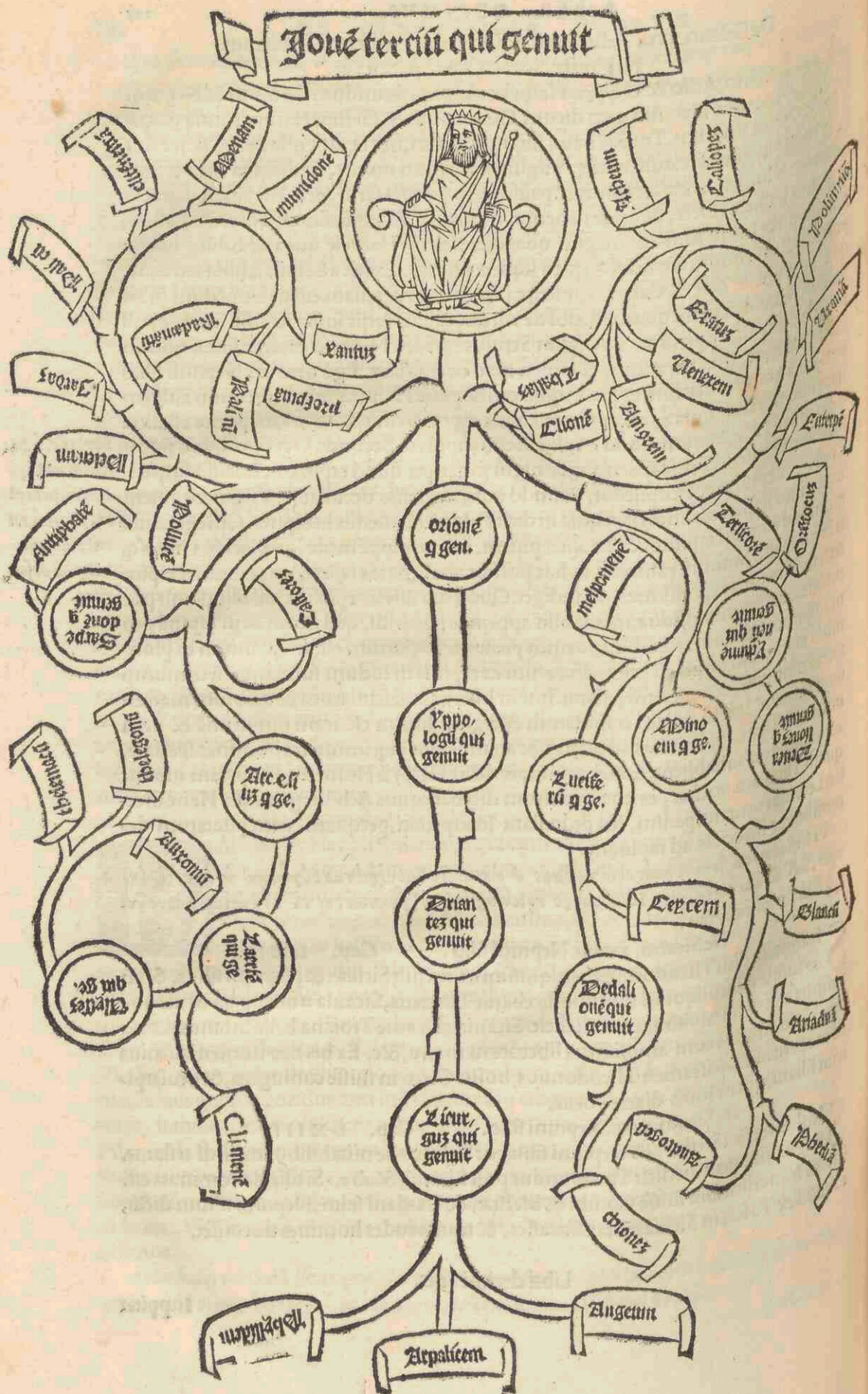
Jouẽ tertiũ qui genuit
Dardanum
Iasiõ
Electram
Atlantem
Pleionem
Calliopen
Polimniã
Erato
Thesim
Venerem
Ligiam
Clionẽ
Thaliã
Proserpinã
Pleiadem
Maiã
Taygeten
Asterien
Latonã
Orionẽ q gen.
Dyctocus
Pyrrhe nõ que genuit
Melpomenẽ
Cadmus
Europe q genuit
Antiopã
Ypologũ qui genuit
Minoem q ge.
Europa Ioue q genuit
Lycie tũ q ge.
Arcesiũ q ge.
Thebeum
Phocum
Delphum
Lycum
Zetum
Amphionem
Driantez qui genuit
Ceycem
Blancã
Dedali onẽ qui genuit
Ariadnã
Lieur, guz qui genuit
Phedrã
Androgeã
Chionẽ
Climenẽ
Archadem
Arpalicem
Angeum

GENEALOGIAE DEO

RVM GENTILIVM, LIBER VNDECIMVS.

PROOEMIVM

EX Achaia inter Pachinum Trinactiæ promontorium, & ueteres Syracusas leni satis spiritu me detulerat Subsolanus. Ibi dũ iam in finem ferè deducta omni Neptuni prole, uetustissimorũ regum potius aduentum in insulam quàm gesta narrassem, & mecum omnia circũspectans excogitarem, ad quam cæli plagam uertenda esset nauiculæ prota, uenit in mentem tantum nunc uelo, nunc remis, nunc pedibus itum fore, ut ex filiis Saturni senis infausti nullus superesset, cuius non esset descripta soboles, præter Iouem quem patrem dominum q; regem q; deorũ & hominum uoluere. Obstupui, fateor sereniſſime rex, & animi cecidere uires, & quasi itineri meo obstaculum insuperabile esset obiectum desperans aiebam. O miser potui ampliſſimum Oceani gurgitem intrare, & fluctus in sydera usq; surgentes, modico conscendere lembo. Potui uastum littus omne meditetranei maris inter mille scopulos, & sonantia saxa ambire, montes scabrosos ascendere, lubricas calcare ualles, tenebrosa antra subire, perscrutari lustra ferarum, & syluarum atq; nemorũ sepositas umbras lustrare, urbes & oppida, & quod longe terribilius, ad manes usq; descendere, & Ditis opacas intra te domos, & terræ uiscera oculis terebrare, & sic aliorum deorum prolem etiam tenitentem calamo tanquam cognitam in medium trahere. Nũc autem si Iouem non uidero, quo pacto eius, quæ ampliſſima est, posteritatem scripsisse potero? Si autem Iouem uidisse uelim, in cælum ire necesse est, quò infelix ex sublimi saltu, quò ex monte celso in illud memet deiiciam? Quis me eò uentorum extollet impetus? Quæ deferet condensa nubes? aut ipsius armiger ales? O utinam ab inferis remearet Dędalus, qui solus homini pennas induere nouit, & mortalibus insuetas cæli uias ostendere. Ipse forsan opportunitati huic rposset præstare suffragium. Quod nisi undecunq; uenerit, detur post tot exantlatos labores, tot uictos timores, tot etiam obices superatos, infecto itinere inchoato, nõ absq; ignominia temeritatis meæ subsistendum est. Optabam præterea cælestium uidere patriam, & quo ordine sanctiſſimi illi gentilium theologi templa, palatia, atria, domos q; dispositissent cælitum. Præterea & cum ipso Ioue ipsius sublime uidere soliũ. Quo iure sacrum illud deorum consistorium conueniret in unum. Quod in illos ipsius imperium. Quis ordo sedendi, quæ præsidentis maiestas, quæ leges darentur, qui & quo ritu largirentur imperia, ut in finem debitum mundi gubernaretur mortalitas, & alia etiã tam prægrandis dei magnalia. Cæterum dum hinc uidendi desiderio cęlum ac perficiendi itineris angerer, inde desperatione premerer, Ecce ex littore Siculo me etiam gubernaculum non regente, repentino impetu in Cretam usq; delatus sum. Quam cum circumspicerem, non ante Ideon mõtem aspexi, quàm resoluta mentis caligine, & ueri dei illustratus lumine, proletarii Iouis cognoui cunabula atq; fornices in circuitu, & qua in parte eius cineres & ossa iacerent memini. Et sic eum non deum cæli thronum tenentem esse perpendi, sed hominem, cuius acta & mores, & reliqua nõ maiori labore quàm aliorum deorum gentilium poterant ex terrenis speculis intueri. Reuocatis igitur uiribus, ut eius numerosiſſimam prolem describam, iter quod præpeditum rebar, intrabo, orans in optatum me terminum dirigat, qui futurum sibi diserti ſſimum populum per rubrum mare eduxit sicco uestigio ex Aegypto.

De tertio Ioue decimo Saturni filio, qui xxxix. genuit filios, quorum hæc sunt nomina, prima Clio, ii. Euterpe, iii. Melpomene, iiii. Thalia, v. Polymnia, vi. Erato, vii. Terpsichore, viii. Vrania, ix. Calliope, x. Acheus, xi. Venus, xii. Amor, xiii. Proserpina, xiiii. Ca-

ſtor, xv. Pollux, xvi. Helena, xvii. Clitemneſtra, xviii. Palicus, xix. Palicus, xx. Iarbas, xxi. Mena, xxii. Myrmidon, xxiii. Xantus, xxiiii. Lucifer, xxv. Orion, xxvi. Minos, xxvii. Sarpedon, xxviii. Rhadamantus, xxix. Acriſius, de his xxix. tractatur in præſenti libro undecimo. xxx. Tantalus, xxxi. Dionyſius, xxxii. Perſeus, xxxiii. Aon, xxxiiii. Aeacus, xxxv. Pylũnus, xxxvi. Mercurius, xxxvii. Vulcanus. De his uero octo ſcilicet à xxix. citra, duodecimo in libro tractatur. De reliquis duobus, qui ſequuntur, ſcilicet de Hercule xxxvii. & Aeolo xxxix. in libro tertiodecimo ſcribitur. Cap. 1

IOuem Cretẽſem, qui tertius in hoc opere eſt, Saturni & Opis fuiſſe filium omnis teſtatur antiquitas. Hic eodem partu cum Iunone editus, ne à Saturno occideretur ob pactionem cum Titano fratre factam, quàm cito natus eſt, clam in Idam Cretenſem montem alendus, ab Opi tranſmiſſus eſt, & ut quidam uolunt, Curetis populis commendatus, ſeu, ut alii dicunt, Ideis

4 Dactylis. Euſebius uero in libro temporum dicit Creti regi Cretenſium, & hunc illum in Gnoſo ciuitate in qua matris eius eſt templum, ſeruaſſe atq; nutriſſe. Quia Curetis dixere, addunt eum ab eiſdem in antrum montis Idæ delatum, ibiq; dum, ut paruuli faciunt, fleret, ne auditetur cymbala & tympana, & clypeos, & arma pulſabãt. Ad ſonitum quorum, more ſuo conuenientes apes mella in os eius inferebant, ob quod beneficium poſtea deus factus dedit eis, ut abſq; coitu generarent. Aliis uero placet eum nymphis alendum datum, inter quas, ut Didymus in libro narrationis Pyndaricæ aſſerit, Meliſeo Cretenſium regi duas fuiſſe filias, Amaltheam & Meliſſam, quæ caprino lacte atq; melle Io-

Lib. 1. Cap. 22 uem nutrierunt. Vnde dicit Lactantius in libro diuinarum inſtitutionum, capellam Amaltheæ nymphæ Iouem infantem uberibus ſuis aluiſſe, & ob id dicit Germanicus Cæſar in Aratheo carmine, Illa putaẽ Nutrix eſſe Iouis, ſi uere Iuppiter infans Vbera Cretææ mulſit fidiſſima capræ, Sydere quæ claro gratum teſtatur alumnum. Quod etiam teſtari uidetur Poëta celebris Franciſcus Petrarcha in Bucolicis ea in Ecloga, cui titulus Argus eſt, ſic dicens, Teneris ſignata labellis Vbera te moueãt, niſi forte obliuia lactis, Illius aſtriãgeræ nectar tibi ſuggerit aulæ. De grege nempe fuit nutrix tua, &c. Seruius autem dicit non in Idam, ſed in Dicteum montem à matre tranſmiſſum, & ibidem nutritũ. Iunius

Cap. 2 autem Columella de agricultura ſcribens lib. ix. ſic de educatione Iouis infantis ait, Nec ſanè ruſtico dignũ eſt ſciſcitari, fuerit'ne mulier pulcherrima ſpecie Meliſſa, quam Iuppiter in apem conuertit, an ut Euhemerus Poëta dicit, crabronibus & ſole generatas apes, quas nymphæ Phruxonides educauerunt. Mox dicit eo in ſpecu Iouis extitiſſe nutrices, eaq; pabula munere dei ſortitas, quibus ipſę paruum educauerant alumnum. Hęc ille. Ex quibus ſumitur Iouem melle tantũ educatum. Hic tandem cum adoleuiſſet, ob captos parentes bellum habuit cum Titanis, liberauitq; illos, inde patrẽ regno expulit, eo quod comperiſſet eum uitæ ſuæ inſidiari, quæ ſupra ubi de Saturno latius dicta ſunt. Et hinc illi bellum dicunt cum gigantibus conſecutum, quos ſuperatos, ſuppoſuit montibus, ut præmonſtratum eſt. Deinde orbe ſubacto cum fratribus imperium partitus eſt, dato Plutoni infernorũ dominio, Neptuno autem maris, ſibi Olympo reſeruato. Et cũ diu ante Iunonem ſororem ſuam ſumpſiſſet in coniugem, & rex potens factus, glorię auidus, cœpit ambire, & non minus aſtutia quàm uiribus nõ ſolum humanas laudes, ſed diuinos etiam ſibi honores quæſiuit, templa quidẽ, ut in ſacra legitur hiſtoria, in multis locis conſtruxit, & ſuo dicauit nomini, & in quamcunq; regionem uenerat, reges principesq; populorum hoſpitio ſibi comitate ſua & amicitia copulabat, & cũ ab eis digrederetur, imperabat ſibi ædificari phanũ, & ſuo hoſpitisq; ſui nomine inſigniri, quaſi ut ex hoc poſſet amicitiæ ac fœderis memoria conſeruari. Et hac aſtutia factum, ut conſtituta ſint tem-

Lactan. lib. 1 Cap. 22 pla Ioui Ataburio, Ioui Labradeo, cum Ataburius & Labradeus auxiliatores eius fuerint in bello. Sic & Ioui Laprio, & Ioui Molioni, & Ioui Caſſio, & quæ huiuſmodi ſunt, quod ille aſtutiſſime excogitauit, ut ſibi diuinũ honorem, & hoſpitibus ſuis perpetuum nomen acquireret cum religione connexum. Gaudebant autem illi, & eius libenter obſequebantur

quebantur imperio, & nominis sui gratia ritus annuos, & festa celebrabant, & hoc modo religionem cultus sui per orbem terræ Iuppiter seminauit, & exemplum cęteris ad imitandum dedit. Is insuper in Olympo monte habitauit, ut eadem sacra testatur historia, ubi legitur, Ea tempestate Iuppiter in monte Olympo maximam partem uitæ colebat, & eò ad eum in ius ueniebant, si quæ res in controuersia erant. Item siquis quid noui inuenerat quod ad uitam humanam utile esset, eò ueniebat, atq; Ioui ostendebat, &c. Præterea quantumcunq; homo hic circa honores occupandos ambitiosus esset, & libidini deseruiret, multa tamen bona & utilia humanæ uitæ adinuenit & introduxit, & nonnulla mala sustulit, & inter alia amouit à moribus hominum consuetudinem comedendi carnes humanas, quibus Saturni tempore uescebantur. Qui tandem dispositis rebus suis diem clausit, de exitu cuius testis est Ennius. ipse quidē in sacra historia descriptis omnibus quæ in uita sua gesserat Iuppiter, ad ultimum sic ait, Deinde Iuppiter postquàm quinquiēs terram circuit, omnibuśq; amicis atq; cognatis suis imperia diuisit, liquit́q; omnibus leges, mores, frumentáq; parauit, multáq; alia bona fecit, immortalem gloriam memoriaḿq; adeptus sempiternam, monumenta suis reliquit, ætatem pessime actam in Creta uitam commutauit, & ad deos abiit, euḿq; Curetes filii sui curauerunt, decoraueruntq; eū, & sepulchrū ei in Creta in oppido Aulatia posuerūt. Et dicit Vesta hāc urbem creauisse, ińq; sepulchro eius scriptū antiquis literis Græcis, Iuppiter Saturni. Euhemerus autem dicit eum in †Oceania mortuum, sed bene in Aulatia oppido sepultum, forsan & hoc nomē Oceaniæ Cretæ fuit antequàm à Creta nympha Hesperidis filia, ut Plinius ait, ubi de historia naturali, dicta fuerit. Videśne celebertime rex quāto ingenio, quanto fortunæ fauore, quot antiqui hostis fallaciis longæuum nomen, inanem gloriā & diuinos honores sibi quæsiuerit homo iste? Miror equidem illius quantumcunq; rudis æui insaniam, ut quem ex homine natum passibilem atq; mortalem uiderant, deū, & summum deum tam inconsulte crederent. Scio possint esse qui dicant multo recentiores in hāc eandem inscitiam nō minus fuisse procliues, cum legerimus à Luca medico scriptum apud Lystros Lycaoniæ Barnabam & Paulum uiros sanctissimos, & diuini dogmatis prædicatores, eo quod contortum à natiuitate hominem in nomine Iesu Christi rectum, ambulanteḿq; fecissent, à Lystris deos euestigio creditos, Barnabam Iouem, & Mercuriū Paulum, eiśq; tenuentibus serta & holocausta tanquam diis à pontificibus & populo præparata, de quibus ego minus miror. Diuinum enim opus fecerant ignorātibus Lystris, quoniam non suo, ut ipsi testabantur, sed Christi opere. Iuppiter autem quid unquam supra hominem facere uisus est? nil equidem, uictorioſus fuit homo, & nec satis hoc, cum astutiæ humanæ, & nonnunquam fortunæ opus sit, ut ob id deus & cæli rex debeat à quoquam credi. Profecto uertibiles nimium in credulitatem erāt illius æui mortales. Nos autem ueteres in sua fatuitate sinamus, & ad omissa uertamus calamum. Postquàm quę ad historiam spectant, de Ioue dicta sunt, quid de eo fingentes dixerunt prosequamur. Primo quidem eum patrem dominuḿq; deorum, & cæli regem dicunt, eíq; loco sceptri trifulcum fulmen tribuunt. Eius præterea arborem dixere quercum. Sic & in eius tutelam aquilam posuere. Nunc quid per hæc sensisse potuerint uideamus. deorum autem pater & dominus ideo hic dictus est, quia eo regnante heroum tempora seu cœpere, seu floruere, in quibus & Poëtarum seu theologorum gentilium cœpit & floruit studiū apud Græcos. Qui cum istum tanquam ea tempestate mortalibus cæteris prævalentem cernerent, euḿq; iam sibi ne dum apud suos, sed & apud exteras nationes adhuc uiuenti diuinos honores quæsisse, & eorū patrem esse aut maiorem, qui iam eius intuitu fictionibus ad diuinitatem extollebantur, & quod ei nomen etiam faueret Iuppiter, quod iam diu erat celebre, & uero deo attributum, faueret́q; illi locus habitationis Olympus, quo nomine cælum etiam appellamus, eum deorum finxere patrem, & cæli regem. Nec sufficit attribuisse illi quod fecerit, quinimmo multa ex his quæ ante eum per plura secula facta fuerant, & potissime eorum duorū temporibus, quos supra Ioues nuncupatos diximus, per

Lactan. lib. 1 Cap. 11

als, Oceano, sic enī Lactantius habet

nominum abusionem in hunc reuocata sunt, nec aliter quàm suo æuo facta eidem attri-
buta. & quod longe pernicioſius fuit, multa ad uerum deum, uerum deorũ dominum,
ſpectantia, ſub huiuſmodi fictionis uelo recondita, & demum enucleata ad potentiam
& deitatem fictam huius hominis ſpectare ab ignaris credita ſunt, tantumq́ inoleuit hęc
inſcitia, ut non ſolum Iouis eſſe quæ dei, ſed dei ueri eſſe quæ Iouis erant crederentur, ut
puta adulteria, proditiones, & bella, & huiuſmodi. Sanè quotiens pro iſto Ioue illuſtres
uiri deum ſenſere uerum, quod minus honeſtum de Ioue ſcribitur, pro aliquo naturali
actu opere naturæ naturatæ producto, quæ dei opus eſt, intelligi uoluere, quod ego non
laudo, per illecebres fictiones diuinam deſignari potentiam. Deorum inſuper numeroſi-
tatem non adinuenere, ut tot crediderint deos eſſe, quinimmo prudentes uoluere deita-
tes illas multis aſcriptas diis, potentiæ unius ueri dei officia eſſe exiſtimantes, ſic per mini-
ſtros deũ agere uti mortales agimus, quod clariſſime in libro de dogmate Platonis oſten-
dit Apuleius. Nos autem & bene ſecundum Pſalmiſtam credimus de deo, quia dixit, &
facta ſunt. Nec tamen negamus deo miniſtros eſſe, alios iuſtitiæ ut dæmones, alios graue
ut angelos, alios opportunitatum & uictus, ut ſupercæleſtia corpora, ſed de his aliàs. Per
fulmen uero triſulcum loco ſceptri Ioui additum, eo quod igneum ſit, oſtendere uoluere
fingentes, nonnunquam eum pro elemento ignis & aëris aſſumendum, ut aſſerit Seruius, & tunc Iunonem eius cõiugem terram & aquam eſſe uolunt, eo quod ex eis omnia
quorundam iudicio procreantur, & ſic ſecundum Varronem de agricultura duo dicun-
tur parentes magni, Iuppiter pater & Iuno mater. Puto ego hanc fictionem originem ha-
buiſſe ab his, qui arbitrati ſunt ignem rerum omnium cauſam, ac eo agente cuncta gene-
rari atq; nutriri, & ſic dum ignis & aër Iuppiter, eius opus eſt, corruſcationes & tonitrua,
nubes congregare, atq; diſſoluere, uentos excitare, atq; comprimere, fulmina emittere, &
huiuſmodi, eo quod hæc in regione aëris igne agente conficiantur. Triſulcum autem di-
xere fulmen, ut triplex fulminis deſignetur proprietas, eſt enim coruſcum, & ſcindit &
urit, de quibus ſi quis plene uidere cupit, Senecam philoſophum uideat ubi de quæſtio-
nibus naturalibus. Quercum arborem ideo attributam illi uolunt, quia eius fructu pri-
mæui homines paſcerentur, & ideo uiſum eſt eam arborem rite dici illius, ad quem ſpe-
ctat educare homines, quos ipſe produxit, ſeu quorũ gerit imperium. Hanc Iſidorus ubi
de etym. nucem uidetur arbitrari, eamq́ dicit à Latinis iuglandẽ uocari, quaſi Iouis glan-
dem, eo quod Ioui olim cõſecrata fuerit, & ſequitur eius fructus tantum habere uirium,
ut ſi mittatur inter ſuſpectos herbarũ uel fungorum cibos, quicquid in eis uirulentum
b ſit, exudent, rapiant, & extinguant. Aquilam eius in tutelam eſſe aſſerunt, eiusq́ rei cau-
Lib. 1. cap. 11 ſam Lactantius ex alieno deſcribit, dicens, Cæſar quoq; in Arato refert Aglaoſthenem di-
cere Iouem, cum ex inſula Naxo aduerſus Titanos proficiſceretur, & ſacrificium faceret
in littore, aquilam ei in auſpicium euolaſſe, quam uictor bono omine acceptam tutelæ
ſuæ ſubiugarit. Sacra uero hiſtoria etiam ante conſediſſe aquilam illi in capite, atq; ei re-
gnũ portendiſſe teſtat. Cur infans à Saturno abſconditus ſit, cur cũ Titanis bellũ geſſerit,
cur Saturnum fugauerit, ſatis plene ubi de Saturno monſtratum eſt. De coniugio uero
Iunonis, etiam ubi de Iunone eſt explicitum. ſic & de nomine ſatis plene, ubi de Ioue pri-
mo. Et ex his quæ ibidem & hic ſcribuntur, ſiquis uellet, ſatis poſſet aduertere quantum
homo iſte cum proprietatibus Iouis planetæ conuenerit, & quoniam ob id merito ſit
Iuppiter nuncupatus.

a De Dactylis Idæis ita tradunt Græci: Dactyli Idæi, inquiunt, ſex & quinq; dicuntur eſſe, & dexte-
ros quidem uiros, ſiniſtros autem fœminas. Pherecydes, dexteros uiginti, ſiniſtros autem triginta duos
facit. Fuerunt autem γόητες, ut ipſius uerba ponam, πρῶτοι, καὶ μεταλλῆς. Nominati ſunt à matre
Ida, alij Idæos Dactylos uocari aiunt, ὅτι ἐν τῇ ἴδῃ ἐντυχόντες τῇ θεᾷ ἐδιδάξαντο τὰ περὶ θεὸν, καὶ
τῶν δακτύλων αὐτῆς ἤφανζε. Mnaſeas à Dactylo patre & matre Ida dictos ait. Ex ijs præcipui fue-
runt Titias & Cyllenus, qui & magnæ matris aßeßores habiti, & certis ſacris culti ſunt: tametſi ſint,
qui Titiam indigetem Cretenſem, ex Ioue genitum uelint. Nomina & artes Dactylorum ab autore Pho-
ronidos

vonidos sic recensentur: Ενθα γόηπες Ιδαῖοι φρύγες ἄνδρες ὀρέστεροι οἴκι᾽ ἔναιον νέλμις, δαμνα μενεύς τε μέγας καὶ ὑπέρβιος ἄκμων εὐπάλαμοι θεράποντες ὀρείης ἀδρασθείης οἱ πρῶτοι τέ χνην πολυμήτιος ἡφαίστοιο εὗρον ἐν ἀρέηισι νάπαις ἰόεντα σίδηρον ἐς πῦρ τ᾽ ἤνεγκαν καὶ ἀρι πρεπὲς ἔργον ἔδειξαν. Hæc ex Comment. Apollonij. Ipse autem Apollonius lib. 1. nymphæ cuiusdam Anchiales filios dicit & in Phrygia habitare, sic enim ait: Βωμὸν δ᾽ αὖ χέρσαδος παρενήνεον, ἀμφὶ δὲ φύλλοις σεφάμενοι δρυίνοισι θυηπολίης ἐμέλοντο μητέρα δινδυμίην πολυπότνιαν ἐγκα λέοντες ἐννάεπιν φρυγίης, πτίνηθ᾽ ἅμα κύμινόντε οἳ μᾶνοι πολέων μοιρηγέται, ἠδὲ παρεσ ἀρεοι μητέρος ἰδαίης κεκλήαται, ὅσσοι ἔασι Δάκτυλοι ἰδαῖοι κρητάεες, ὅς ποτε νύμφη ἀγι κλειὴ δικταῖον ἀνὰ πτέος ἀμφοτέρηισι δραξαμένη γαίης οἰαξίδος ἐβλάστησε. Diomedes nõ ex Anchiale, sed ex Ope natos tradit. Aiunt, inquit, in Creta Opim in Idam Cretensem ex fugâ delatâ, quum puerperij tempus instaret, primam montis partem manibus apprehendisse, atq; ita partu solutam. Ex impressione uero manuũ Curetes prodijsse, quos ab effectu Græco nomine Dactylos, & Idæos à mõte nominauerũt, ut à pupillis oculorũ quas Græci κόρας appellãt, uel à galearũ cono Curetas. Hos nutri uisse Iouẽ ferũt, & ne uagitu puer proderetur, nouo lusus genere excogitato, clypeolis æneis inter se cõcurrantes, æris tinnitu, & numerosi pedis cõpositione, qui Dactylus inde dictus est, Saturnũ cælauerunt.

De aquila Iouis in Comment. Home. Iliad. Θ. sic traditur: λέγετε δὲ κατὰ τὸν τὸ διὸς γένεσιν b
Ἦρ᾽ ἀέρα γεννηθῆναι, ἔρ τε τῇ πρὸς τοὺς γίγαντας μάχῃ παραστῆναι διόπερ ἐν τῇ διανεμήσει τῶν στηνῶν ζεὺς ἀέρα ἔλεδ, ᾧ καὶ προστάσει τὴ ἀγγέλῳ αὐτῷ χρᾶται πρὸς ἐκείνας, ὅς ἐπιφανείας ἀξιοῖ, ὅθεν καὶ ἀέρος ἐκλήθη, ἀχ᾽ ὡς τινες παρὰ τὸ ἀΐσσειν, ἀλλὰ παρὰ τὸ ἕτερον δηλοῦν, ὅ ἐστιν ἀλλοῖον.

De nouem Musis filiabus Iouis. Cap. II

MVsæ numero nouem sunt, Iouis & Memoriæ filiæ, ut ubi de Etymologiis placet Isidoro. Theodontius autem Memnonis dicebat & Thespiæ, eo forsan quod Thespiades illas appellet Ouidius. Harũ nomina sunt hæc, Clio, Euterpe, Melpomene, Thalia, Polymnia, Erato, Terpsichore, Vrania, & ultima Calliope. His dicunt cum filiabus Pierii numero totidem bellum innatum fuisse. Et quoniam uictæ sint à Musis Pierides, in picas mutatę sunt, & ob uictoriam Musæ earum consecutæ sunt cognomen. Has præterea dicunt à quodã Pyreneo claustris clausas, easq; ex claustris in detentoris perniciem euolasse. Insuper aiunt eis fontem Castalium & nemus Heliconę consecratũ, easq; ad lyram Apolline pulsante canentes. Nos aũt his præmissis ad auferendũ uelum fictionibus ueniamus. Placet Isidoro Christiano atq; sanctissimo homini has Musas appellatas à quærendo, eo quod per eas, sicuti antiqui uoluerunt, ius carminum & uocis modulatio quæreretur, & ob id per derivationem ab eis Musica, quæ est moderationis peritia, denominata est. Et ut idem dicit Isidorus, quoniã ipsarũ Musarum sonus sensibilis res est, & quæ in præteritũ fluit, imprimiturq; memorię, ideo eas à Poëtis Iouis & memoriæ nuncupatas. Ego autem puto, quum à deo omnis sit scientia, nec solum ad eam concipiendã intellexisse sufficiat, nisi quis intellecta memoriæ cõmendauerit, & sic memorię conseruata expresserit, ut te quis scire nouerit, ut ait Persius, Scire tuũ nihil est, nisi te scire hoc sciat alter. quod Musarũ officiũ est, & hinc illas Ioue genitas & memoria fictũ est. Necnon arbitror Musas à moys quod est aqua dictas, causa in sequentibus ostẽdetur. Cur autẽ nouem sint, in cõmentario secũdo super somnio Scipionis plurimũ Macrobius conatur ostẽdere, eas æquiparans octo sphęrarũ cæli cantibus, nonam uolens cælorum modulationẽ esse concentũ, superaddẽs post longam uerborum seriem musas esse mũdi cantũ à rusticis etiã sciri. quia eas camœnas quasi canenas à canẽdo dixerunt. Attamen ex his reddit Fulgentius aliã rationem, dicens uocem fieri quatuor ex dẽtibus, quos lingua dũ loquitur percutit. ex quibus si defecerit unus, potius cęp uox, sibilus emittaẽ necesse est. Insuper ex duobus labiis uelut uerborũ cymbalis cõmoda modulantibus. Sic & lingua quæ curuamine à circumflexione quadã tanquã plectrum uocalem format spiritũ, inde & palato, cõcauitate cuius sonus profertur. Vltimo ut nouem sint, addiẽ gutturis fistula, quæ tereti meatu spiritualem præbet excursum. Et insuper quoniam his

Lib. 5. Metã. a

ἀπὸ τ῀ μῶσαι quod est inuestigare, μόσα

niam his à multis concinens Apollo additur, non aliter quàm seruator concentus præ-
dictis ab eodem Fulgentio iungitur pulmo, qui uelut ærarius follis concepta reddit atq;
reuocat. Et ne sibi in tam sepositum naturæ opus tantùmodo fidem uelle præstari uide-
tur, tam exquisitæ rationis testes inducit Anaximandrum Lampsacœnum, & Zenopha-
nem Heracleopolitem, quos suis in commentariis, quæ dicta sunt scripsisse confirmat.
Asserit q̃ hæc & ab aliis eque illustribus philosophis affirmari, ut à Pisandro Physico, &
Euximene, eo in libro quem Telegumenon nuncupauit. Porrò idem Fulgẽtius quasi mi-
nus plene dilucidauerit, quod de Musis intendit, ut nominum & operationum singula-
rum rationem deducat in medium, dicit sic, Nos uero nouem Musas doctrinæ atq; scien-
κλέος tiæ dicimus modos, hęc est prima Cleo, quasi prima cogitatio discendi. Cleos enim Græ-
κλειὼ ce fama dicitur. & quoniam nullus scientiam quærit, nisi in qua famæ suæ proueler di-
gnitatem, ob hanc rem prima Cleo appellata est, id est, cogitatio quærendæ scientiæ. Se-
εὐτερπὴ cunda Euterpe Græce, quod nos bene delectans dicimus, quod primum sit scientiã quæ
μελπομένη tere, secundum sit delectari quod quæras. Tertia Melpomene, quasi meleten piomene, id
μελετῶ ποι est, meditationem faciens permanere, ut sit primum uelle, secundum delectare quod ue-
θάλια lis, tertium instare meditando ad id quod desideras. Quarta Thalia, id est, capacitas, quasi
θάλλω si dicatur tythoalia, id est, ponens germina. Quinta Polymnia, quasi polyn mnian dicas,
πολύμνια id est, multam memoriã faciens, dicimus, quia post capacitatem est memoria necessaria.
ἐραστὼ Sexta Erato, id est, euriscomenõ, quod nos Latine inueniens similẽ dicimus, quia post
εὑρισκόμενον scientiam & memoriam iustum est, ut aliquid simile & de suo inueniat. Septima Terpsi-
τερψιχορὴ chore, id est, delectans instructionem. Ergo post inuentionem oportet te iam discernere
τέρπειν χόρ- ac iudicare quod inuenies. Vrania octaua est, id est, cælestis. Post em̃ diiudicationẽ eligis
ρος fortassis quid dicas quod despicias. Eligere em̃ utile, & caduca despernere cæleste ingeniũ est. No-
οὐρανίη na Calliope, id est, optimę uocis. Ergo hic erit ordo, primũ est uelle doctrinam, secũdum
καλλιόπη est delectare quod uelis, tertium est instare ad id quod delectat, quartũ est capere ad quod
κάλλος ὀπῆς instes, quintum est memorari quod capis, sextum est inuenire de tuo simile ad quod me-
mineris, septimum iudicare quod inuenias, octauum eligere de quo iudices, nonum be-
ne proferre quod elegeris. Hæc Fulgentius. Vellem ego hos conuenire, si possem, qui ere-
ctis signis aciebus q̃ compositis in Musas impetum facere, & eas ab eis sumptis armis ex-
terminare si possint conant̃ insipidi, & dũ male intellectis uerbis Bœotii se armatos existi-
mant in certamen inermes descendũt, & quæ succincte de Musis dicta sunt intuentes di-
cant, nunquid has tam sublimes mulieres in lupanari uiderint, nunquid eis abusi sint,
nunquid credẽt Psalmistam, Isaiam, Iob, alios q̃ sanctissimos dei uiros illas è meretricio
manu duxisse, ut inter sacra uolumina collocarẽt. Scio negarent hos unquam has quas
indifferenter scenicas meretriculas dicunt usos, ni testis mihi sacer diuinarum literarũ in-
terpres Hieronymus esset, cuius ne ab eorũ insciitia refringi possim, libet ut iacẽt in proœ-
mio libri à se ex Græco in Latinum translati Eusebii Cæsariensis uerba describere. Dicit
enim post multa Hieronymus sic, Quid psalterio canorius, quod in morem nostri Flacci
als Alcaico & Græci Pyndari nũc iambo currit, nunc † Achaico personat, nũc sapphico tumet, nũc
semipede ingredit? Quid Deuteronomii & Isaiæ cantico pulchrius? quid Salomone gra-
uius? quid perfectius Iob? quæ omnia hexametris & pentametris uersibus, ut Iosephus &
Origenes scribunt, apud suos composita decurrunt, &c. Nesciebant puto tales Musarum
officium esse uocum tempora ordinare, nesciebant circa scientiam Musas agenda dispo-
nere, nesciebant diuinis uitris ad maiestatem literarum suarum augendam sua officia prę-
stitisse: taceant igitur, & seipsos rabidi mordeant, qui dum non intelligunt, alios morde-
re conãtur, & nos omissum reintremus iter. Musis cum Pieriis fuisse de cantu certamen,
hoc arbitror sensu sumendum. Sunt nonnulli tam ineptæ audaciæ ut quum nullam
nouerint disciplinam, suo tamẽ innitentes ingenio audeant se disciplinatis præferre, nec
dubitent disputationis inire certamen, quod dum in conspectu doctorum faciunt, non
scientifici doctis apparent, sed potius stolida & quadam præsumptione loquaces. Et quã-

multa

multa dicere ignaris uideantur, nec aliquid tamen dicant rationi consonum, nec sese loquentes intelligant, lusi à prudentibus picæ existimantur: quæ quidem uoces potius humanas, quàm intellectum garriendo imitantur, & ob hoc tales à scientificis transformari in picas tite à Poëtis confictum est. Has autem uoluisse Pyreneum includere nil aliud puto, quàm quosdam ad ostentationem sui impetuosos & auidos, qui neglectis studiorum laboribus postquàm scrinia libris compleuerint, & eorum ferè tegmina uiderint tanquã omnia quæ in eis continentur cognouerint, sese audent extimare Poëtas, aut à circumspicientibus arbitrari. Verum quum euolauerint Musæ quas putauerant claustris claussisse, si eas in publicum sequi uelint, id est, ostendere se scire quod nesciunt, in præcipitium cõfestim ruunt, ex quibus nonnullos ego cognoui, qui librorum congerie cumulata se crediderе magistros, & in conspectu scientium corruere. Est & Musis consecratus fons Castalius, & alii insuper plures, & hoc quia habeat lympidus fons, non solum delectare inuentis oculos, sed eius etiam ingenium quadam uirtute abscondita in meditationẽ trahere, & componendi desiderio urgere. Nemus autem ideo illis sacrum est, ut per hoc intelligamus solitudinem qua uti debent Poëtæ, quorum est poëmata meditari, quod quidem nunquam bene fit inter strepitus ciuitatum, aut compita etiam ruralia. Quinimmo ut Quintiliano placet, ubi de Oratoria institutione, in loco obscuro & quieto, utputa nocturno tempore, quod per nemora demonstratur satis congrue, sunt enim opaca densita tetamorum & quieta, eo quod semota ut plurimum sint ab habitationibus hominum.

Huc pertinet & fabula de Thamyri, qui genere Thracensis, filius autem Philammonis & Arsiæ, si a
ue, ut alij, Eratûs Musæ, primus dicitur infanda in mares libidine incensus fuisse. Fuit autem forma præstans, arte cytharœdus optimus, adeò ut cum Musis ipsis certamen susceperit, ea cõditione, ut si uicisset, cum Musis singulis concumberet: sin uictus fuisset, ab illis priuaretur, quocunq; illis uisum fuisset. Itaque initio certamine quũ superiores Musæ euasissent, & oculis & arte Musica, & quod extremũ erat, etiã mente priuarunt. Comment. in 2. & 10. Iliad. fabulam scribit Homerus in hunc modum: καὶ τὸν μὲν ἔλος κὴ λάϊον, ἔνθά τε μοῦσαι ἀντόμεναι θάμυριν τὸν θρῄϊκα παῦσαν ἀοιδῆς οἰχαλιήθεν ἰοῦτα πάρ εὐρύτου οἰχαλιῆος. σεῦτο γὰρ εὐχόμενος νικησέμεν, εἴπερ ἄρ αὐταὶ μοῦσαι ἀείδοιεν κούρη διὸς αἰγιόχοιο. αἱ δὲ χολωσάμεναι, πηρὸν θέσαν, αὐτὰρ ἀοιδὴν θεσπεσίην ἀφέλοντο, κὴ ἐπιλήθοντο κιθαριστύν. *Iliad. β. Fabula pertinet ad Thrasones & θεομάχους, qui Deorum muneribus superbe abutuntur.*

De Musarum inuentis siue officijs est apud Virgilium inter Epigrammata carmen quod incipit, Clio b
gesta canens. Et in Græcis epigrammata aliquot, de ijsdem reperias. Commentarius autem Apollonij Διὸς, *inquit,* ἱστορῆντας γενέσθαι μούσων, πρεσβυτέρων μὲν, μετὰ τὸν κρόνον γενομένων· νεωτέρων δὲ τῶν ἐκ Διὸς καὶ μνημοσύνης. *Et mox addit:* λέγεται τῶν μούσων ἡ μὲν κλειὼ εὑρηκέναι τὴν ἱστορίαν, θάλλα δὲ γεωργίαν καὶ τὴν περὶ τὰ φυτὰ πραγματείαν, εὐτέρπη δὲ μαθήματα, περὶ ἁρμονίαν πολλέαν, ὀρχησιν ἐρατὸν, πολύμνια λύραν, μελπομένη ᾠδὴν, ἐρανία ἀστρολογίαν, καλλιόπη ποίησιν. *Cæterum quod ad Mythologiam totius fabulæ attinet, diserte explicat Philippus Melanchthon in Grammaticis super loco Hesiodi ex Theogonia, ubi Poëta Musarum officia, & genus recenset his uersibus:* τὴν μοῦσάων ἀρχώμεθα, ταὶ δὴ πρῶτα Ὀλυμπον τερπνοῖσι μέλεσσι γανύσσουσι, τέρψασαι μέγαν νόον ἐν στήθεσσι Διὸς, *& qui sequuntur. Copiosissime autem omnium, quos sciam, Lilius in eo libello, quem inscripsit* σύνταγμα *de Musis. Vnde & τὰ ἴτυμα nominũ malim, quàm ea quæ hic à Bocatio afferuntur ex Placiade peti. ibi & uarias Musarum appellationes, & quicquid de his Poëtæ fabulati sunt, reperies.*

De Acheo x. Iouis filio. Cap. III.

ACheus, ut placet Isidoro ubi de Etymologia, Iouis fuit filius, & ab eo uulgo appellatos Achęos, seu Achiuos. His paucis uerbis egregii hominis negociũ pertransisse cõtentus. Attamen Theodõtius postquàm eum Iouis filium dixit, addit eum antiquissimum Messeniorum fuisse principem, eíq; filiorum amplissimam fuisse manum, quorum opere, & quia pie apud Messenios uixerit, factum est ut totius prouinciæ quam hodie usque Achaiam nuncupamus, aut societate, aut imperio potiretur, & ab eius nomine diceretur Achaia, asserítque ab hoc omnem

mnem Græciæ nobilitatem habuiſſe principium, ſed ex filiorum numeroſitate nullum nec nomine exprimit.

Comment. in Homer. Ξάνθος ὁ αἰόλου παῖς, inquit, ἀγόμενος κρέασαν τλωὶ ἐρεχθέως θυγατέρα, ἔσχεν δὲ αὐτῆς δύο παῖδας ἰώνακα καὶ ἀχαιόν. ὧν ὁ μὲν ἰὼν ᾤκισεν Ἀθήνας, ὁ δὲ ἀχαιὸς φίνον ἐμφύλιον δράσας, παρεγένετο εἰς θεσσαλίαν, καὶ κυριεύσας τῆς χώρας, τοὺς ὑποτεταγμένους ἀφ' ἑαυτοῦ προσηγόρευσεν ἀχαιούς.

Cap. IIII

De Venere Iouis xi. filia, quæ peperit Amorem.

a VEnus, Homero teſte, Iouis fuit filia & Dionæs, & eſt hæc quam Tullius ubi de naturis Deorum tertiam uocat, & coniugem fuiſſe Vulcani. Hanc aiũt Martem amaſſe, de quorum adulterio & captiuitate ſupra ubi de Marte dictum eſt. Sic & Aeneæ matrem dicũt, de qua etiam ubi de Aenea ſcriptum eſt. Sic & ubi de Diomede de uulnere ab eodem ſuſcepto, & æque ubi de Adone narratũ eſt, qualiter à filio caſu uulnerata, Adonem dilexerit. Nec deſunt qui credant de hac dici, quod legitur in hiſtoria ſacra, Venerem ſcilicet inſtituiſſe meretriciũ quæſtum, quod Auguſtinus ubi de ciuitate dei uidetur aſſerere dũ dicit, Huic oblata à Phœnicibus eſſe dona de proſtitutionibus filiarum antequam uiris illas coniungerent. Huic præterea Claudianus ubi de laudibus Stilliconis, apud tuam Cyprum rex optime, delitioſiſſimum deſcribit uiridarium, in quo omnia facile poſſint enumerari ſpectantia ad ſuadendam laſciuiam, incipit enim ſic, Mons latus Ionium Cypreæ rupis obumbrat, & perſeuerat infra per quadraginta ſex uerſus, quos quia prolixum nimis erat, nõ ſcripſi. Et hic idem uiridario deſcripto quàm grandis ſit Veneri cura, circa cultum & ornatum apponit, dicens, Cæſariem tum forte Venus ſubnixa coruſco. Et infra per decem uerſus. Quo niã ſupra ubi de Veneribus multa circa fictiones de Venere dicta ſunt, eſſet hic replicare ſuperfluum. Supereſt quod ambigitur ponere. Hanc enim Venerem quidam putãt eandem eſſe cum Cypria. Ego duas fuiſſe arbitror, & hanc uere Iouis filiam fuiſſe, & Vulcani coniugem. Aliam Syri & Cypriæ ſeu Dionæs filiam, & Adonis cõiugem. Qui unam & eandem putant, dicunt eam Iouis & Dionæs filiam primo Vulcano nuptam, & inde Adoni. & ob nimiam formoſitatem cęleſtem Venerem à Cypriis arbitratam, & dea dicta eſt, & tanquam dea ſacris honorata, eiq; apud Paphos templum, & ara fuit, eamq; aram ſolo thure & floribus redolentem faciebant, eo quod Venus ex uariis cauſis odoribus delectetur. Aiuntq; cum hæc uiro fuiſſet ſuperſtes, tãto ferbuiſſe pruritu, ut ferè in publicum declinaret lupanar, & ad ſuum palliandum ſcelus, dicunt eam Cypriis mulieribus ſuaſiſſe meretricium, & inſtituiſſe ut facerent uulgato corpore quęſtum, ex quo ſubſecutum ut uirgines etiam ad littora mitterentur, Veneri uirginitatis & futuræ pudicitiæ libamenta daturæ, & ex coitu aduenarum ſibi exquiſitare dotes. Theodontius etiam ſuperaddit, dicens tam ſceleſtum facinus non ſolum in Cypro diu ſeruatum, ſed in Italiam uſq; deductũ. quod autoritate Iuſtini firmat, qui dicit apud Loctos ex uoto aliquãdo contigiſſe.

a *Hæc Venus à Græcis Poëtis* κυπρίς *&* κυπριγένεια *uocatur, eo quod, ut Heſiodus ait,* γένετο περὶ κλύσῳ ἐνὶ κύπρῳ. *Quum tamen etymologiam reprehendit is, cuius ſcholia in Homerum extant, neq; enim à loco* κυπρίδα *dictum uult, quum nuſquam, ut ipſe ait, Homerus Dijs à loco epitheta addat, ſed ab effectu, quaſi* κυόσωρον, *hoc eſt,* τὸ κύμα σωρίζουσαν. *Vide lib. 5. Iliados, ubi longa diſputatione hanc rem ille tractauit. Peperit hæc eadem ex Baccho Priapum, de quo in commentarijs Apollonij ſic traditur: Venus quum amaret Bacchum, concubuit cum eo, deinde Baccho in Indiam profecto, concubuit & cum Adonide. Poſtea illo ex Indis reuerſo, coronam illi obuiam progrediens, obtulit, eumq; ſic coronatum tanquam ſponſum ſequi ſe iuſſit: ex quo quum concepiſſet, in Lampſacum abijt, ut ibi partum æderet. Iuno autem infenſa illi ob zelotypiam, manu uterũ illius incantando tetigit: ex quo factum eſt, ut illa pareret filium non modo præter omnes alios deformem, ſed & ingenti pene præter modum dehoneſtatum. cuius poſtea quum illam puderet, reliquit illum in urbe Lampſaci ab ſe reiectum, à quo euentu nomen urbi* ἀπαρνὶς *primo, deinde literæ mutatione* ἀφαρνὶς *factum eſt, eo quod ibi filiũ Priapum ſuum eſſe Venus negarit.* ἀπαρνεῖσθαι *negare ſignificat. Hunc poſtea quum Lampſacenis*

mulieribus

mulieribus nimium gratus esset, à ciuibus eiectum ferunt, ob quam rem quũ nescio quo malo postea premerẽtur, templum eidem & sacra constituerunt, factusq; etiam hortorum Deus est. De hoc & Lothide nympha quo pacto noctu eam comprimere uolens ab asino clamãte prohibitus fuerit, Ouidiũ primo Fastorũ lege. Huic asino Bacchus ob operam aduersus Gigantes nauatam, siue quod eo transuectus paludem fuerat, quum à Iunone furijs immissis agitaretur, Dodonamq; expiandi causa peteret, loquẽdi usum dederat: quem postea Priapus occidit, uel ob præsentẽ causam, ut uult Ouidius, uel ut Higinius, quia ab eodem, quum de magnitudine membri certarent, superatus uideretur. Et hinc institutum quoq;, ut Priapo asinus immolaretur. Quod Ouidius hic de Lothide nympha, hoc alij de Vesta dicũt, ut superius in capite Vestæ à Bocatio dictum est.

De Amore xii. Iouis filio. Cap. V

AMorem Iouis & Veneris fuisse filium omnes uolunt, quod ego non hominũ credam, sed Planetarum. Sunt enim ambo complexione similes, calidi & humidi, sunt præterea beniuoli ambo, & æqua luce splendidi, & ideo ex his amorẽ gigni, & eum potissime quo conuiuimus, quo amicitias iungimus, fictum est, ut intelligamus quoniam ex conuenientia complexionum & morum inter mortales amor & amicitia generetur. Quæ quidem uera præter inter uirtuosos esse non potest, ut clare demonstrat Tullius ubi de amicitia. & hinc arbitror potius ex his quia ambo beniuoli, natus dicitur, eo quod beniuolus esse non possit quis, nisi sit uirtuosus. De concupiscibili autem amore satis supra dictum est.

De Proserpina xiii. Iouis filia, & Plutonis coniuge. Cap. VI

PRoserpina Iouis & Cereris fuit filia, quæ quoniam Veneris despiceret ignes, à Pluto a
ne amata est atq; rapta, & ad inferos delata, & ibidem eius cõiunx facta. quam cum b
diu quæsisset Ceres, & indicio Arethusæ apud inferos comperisset, eo quod tria grana malipunici comedisset, eam rehabere non potuit. Sententia tamen Iouis factũ est, ut sex menses cum uiro, sex autem cum matre moraretur apud superos. De hac Proserpina in præcedentibus ubi de Cerere, quicquid sub figmento tegitur, explicasse memini. Et iccirco præter quod ad historiam attinet, replicare non curabo. Arbitror igitur hanc Sicani regis Siciliæ & Cereris fuisse filiam, eamq; ab Orco Molossorum rege, seu Cudonio, uel Agesilao secundum Philocorum, anno xxviii. Ericthei regis Athenarũ raptam, eiq; coniugio copulatam. Hæc tamen historia prolixius habetur ubi de Plutone.

Hæc alio nomine etiam Hecate dicitur, quanquam sunt qui Hecaten atq; Proserpinam diuersas face a
re uidentur, ut est in cõmentario in Theocritum. Cuius, ut ibi ab eo narratur, fabulã hic asscribendam putaui, eo quod non esset uulgaris. Τὴν ἑκάτην, inquit, χθονίαν φασὶ θεὸν καὶ νερτέρων πρύτανιν, καθὰ καὶ σώφρων. ἦραν μιχθεῖσαν Διὶ γεννῆσαι παρθένον. ὄνομα δὲ αὐτᾷ θέσθαι ἄγγελον. ταύτην δὲ μετὰ τὼ γέννησιν τᾶς νύμφας Διὸθῆναι παρὰ Ζοῦ Διὸς Ἑρφεῖσθαι. αὐξωθεῖσαν δὲ πλέξαι τὸ τῆς ἥρας μύρον, ᾧ τὸ πρόσωπον αὐτῆς ἄνθον ἦν χριόμενον, καὶ Διὼνᾳ Εὐρώπᾳ τᾷ Φοίνικος θυγατρί. ἀὶδομένην τὼ ἥραν, καὶ ἐφορμῆσαι βαλομένην αὐτὼ κηλάσαι, τὴν καὶ ταῦτα μὲν τὸ πρῶτον εἰς γυναικὸς τεχνίας οἶκον καταφυγεῖν, ἐκεῖθεν δὲ πρὸς ἄνδρας νεκρὸς φέρον τας. ὅθεν τὴν μὲν ἥραν ἀποσῆναι, τὸν δὲ Διὰ τοὺς καθάρσας κελεῦσαι ἀναλαβόντας καθάραι. ἐκείνους δὲ ἐπὶ τὴν ἀχερσίαν λίμνην ἀπαγαγόντας ἁγνίσαι. ὅθεν τὴν θεὸν ἀποκεκληρῶσθαι τοῖς τεθνεῶσι, τὴν καταχθονίαν φασὶ. Ἄλλως. τᾷ Δήμητρι μιχθεὶς ὁ Ζεὺς τεκνοῖ ἑκάτην, διαφέρουσαν ἰσχύι καὶ μεγέθει. ἣν ὑπὸ γᾶν πεμφθῆναι ὑπὸ Ζοῦ παῖδος πρὸς περσεφόνης ἀναζήτησιν. καὶ νῦν ἑρμᾶς καλεῖται, καὶ φύλαξ καὶ δαδοῦχος καὶ φωσφόρος καὶ χθονία. Hæc ille in Idyl. 2. Apollonius in 3. Argon. Τὴν ἑκάτην etiam Βριμὼ appellauit. ἐπώνυμον δὲ Βριμὼ κατὰ ζοφορηγκαλέσασα Βριμὼ, νυκτιπόλον, χθονίην, ἐνέροισιν ἄνασσαν, &c. quo loco ait Comment. Βριμὼ δὲ αὐτὴν προσηγόρευσε, διὰ τὸ φοβερὸν, καὶ καταπληκτικὸν τῶν δαιμόνων, καὶ φάσματα ἐπιπέμπειν τὰ κακά. μία ἑκαταία, καὶ πολλάκις αὐτὰ μεταβάλλειν τὸ εἶδος, διὰ τὸ ἐμπεσεῖν καλεῖσθαι. Aut à βρόμος, id est strepitu ignis, λαμπαδοῦχος γὰρ ἡ θεός. aut Βριμὼ quasi βρίμνις τὶς ἔσα. βρι enim in compositione epitasim significat.

Proserpinæ raptus etiam ab Ouidio lib. 4. Fastorum describitur. b

De Castore

De Castore xiiii. & Polluce xv. filiis Iouis.

a CAstor & Pollux, & Helena secundum Fulgentium, filii fuerunt Iouis & Ledæ, ex quorum conceptione talis fertur fabula, Cum Leda Tindari regis cõiunx Ioui placuisset, ipse in cygnum uersus cœpit canere, quo cantu illam ad se nõ solum audiendum, sed capiendum traxit. Qui dum caperetur ab ea, eam ipse cepit atq; oppressit, & eo coitu Ledã concepisse ferunt, & ouum peperisse unum ex quo Castor & Pollux, & Helena nati sunt. Alii uero uolũt Pollucem & Helenam tantum, & Castorem fuisse mortalem Tyndari filium. Nõnulli dicunt, inter quos Paulus, ex compressu illo duo nata esse oua, ex uno quorũ Castor & Pollux nati sunt, ex altero uero Helena & Clytemnestra postea. Castorem ergo & Pollucem iuuenes fuisse insignes, omnis testatur antiquitas, & ante alia legitur eos ex Argonautis fuisse, eisq; redeuntibus à Colcho Pollucem, Amycum Bebrytiorum regem ei uolentem uim inferre interemisse. Demum quum recuperassent Helenam sororem à Theseo raptam, quum eandem à Paride asportatam cum cæteris Græcis nauibus irent illã repetituri, sunt qui dicant eos nec ad Troiam deuenisse, nec in Lacedæmoniam rediisse, sed in cælum raptos, signum geminorum fecisse. Tullius tamen scribit ab Homero dici eos Lacedæmone fuisse sepultos. Et Ouidius ubi de Fastis dicit, quod cũ ipsi Phœbem & †sororem eius Leucippi filias rapuissent, Lynceo & Idæ fratribus desponsatas, à sponsis bello repetitas, & in eo Castorem à Lynceo occisum, in quem cum curreret Pollux, eum interemit, occidisseq; Idas Pollucem ni à Ioue actum esset, ut eum nequiret lædere. Lactãtius etiam in libro Diuinarum institutionum dicit, Castor & Pollux dum alienas sponsas rapiunt, esse gemini desierunt. Nam liuore iniuriæ concitatus Idas, alterũ gladio transuerberauit, &c. Aiunt insuper Castorem equo ualuisse plurimum, & Pollucem pugna. Et quũ esset Pollux æternus, cerneretq; fratrem mortuum, Ioui patri petiit, ut sibi cum fratre æternitatem partiri fas esset. Quod cum concessisset Iuppiter, ambo in cælum assumpti sunt, & geminorum fecere signum. Horum in tutelam equos esse uoluere gentiles. Nunc quid ex fictionibus interpositis sentiendum sit, uideamus. Placet quidem Tullio, ubi supra, Castorem & Pollucem filios fuisse Iouis tertii & Ledæ, hominis quidem, non cygni, neq; dei, eosq; esse ex his quos Διόσκορους appellauere Graii. Iouem autem in cygnum uersum ideo forsan finxit antiquitas, quia dulce canat cygnus, quod possibile est & Iouẽ fuisse, & sui cantus dulcedine, ut sæpe contigisse uidimus, in sui dilectionem atq; concupiscentiam Ledam traxisse. Est enim cãtus ex uncis Veneris unus. Seu forsan erat iam senex Iupiter, & ob senium canus, quando Ledam amauit. Et quia ob feruens desiderium querulus factus sit, fictum fore eum in cygnum uersum, qui canus est, & morti propinquus canorus. Quod autem ex eius concubitu oua peperit, non ob aliud dictum credo, nisi ne in fictione fœtus uideretur à genitore dissimilis. Aues autem oua gignere consueuerunt. Seu quia pellicula quadam circumuoluti ambo eodem partu nati sint, ut uidemus non nunquam oua nasci panniculo nondum in nucleum solidato. Idam prohibitum à Ioue, ne Pollucem læderet, uim constellationis arbitrabatur Leontius. Quod alterna more Pollux redimeret fratrem, uidetur Alberico quum assumpti in cælo geminorum signum feciſſent, & in eo ita se habeant stellæ, ut dum oritur una, altera adhuc lateat. Eademq; quæ latuerat post prioris occasum adhuc aliquantisper appareat, & sic dum descendit ad inferos, unus occidens scilicet primo tanquam mortalis, alter tanquam diuinus apud superos adhuc consistit. Et econuerso, dum ascendit unus ad superos, diuinus esse uidetur, stante adhuc altero aliquantisper apud inferos tanquam mortali. Pollucem solum immortalem fuisse à fulgore syderis existentis in capite Pollucis sumptum creditur, qui longe maior est, quàm is qui ex sydere Castoris cernitur, qui aliquando ob uapo ris grossitiem non uidetur, cum Pollucis uideatur continue. Paulus uero dicit Castorem Pollucis opere à Lacedæmonibus numero Deorum additum, & sic immortalem factum. Pollux autẽ postea ob pietatẽ erga fratrem habitã, & quia insignis esset homo, etiã deificatus

Apollon. lib. 2

Lib. 5

Scilicet Thalayram, ut uocat Propert.

b

deificatus est, & fratri coniũctus, & sic alterna morte se inuicem redemerunt. Nam primo Castor ne Pollux occideretur, occisus est. Secundo Pollux ut frater esset æternus, eum deum fieri fecit, & ipse remansit mortalis, data fratri deitate sua. Posuissem Fulgentii expositionem, sed quoniam per sublimia uadit, omisi. Equos eorum in tutelam posuere, ad ostendendam iuuenum delectationem & curam dum uixerunt, potius quàm ob rem aliam, quicquid Seruius dicat, existimo.

Didymus a Meleagro, seu Polynice occisum ait Odys. A

Leda autem filia Thestij fuit, ut supra in annotationibus indicauimus. a

Videtur Comment. Homeri nonnihil uariare hanc fabulam, Ἰδας καὶ λυγκεὺς ἀφαρέως παῖδες, inquit, γάμῳ θύοντες τῶν λευκίππων θυγατέρων φοίβης καὶ ἱλαείρας, ἐκάλεσαν ζῶς διοσκόρους συγγενεῖς ὄντας, ὁ γὰρ τυνδάρεως ἀφαρέως ἀδελφὸς ἦν. λέγεται δὲ τοὺς διοσκόρους ἁρπάσαι τὰς κόρας ἔτι παρθένους ὄσας μαχομένων δὲ αὐτῶν περὶ τὰ γάμα καρτερῶς, ἀνῄρηται κάστωρ. ὅθεν ὁ ζεὺς ὀργισθεὶς κεραυνῷ βάλλει πρὸς ἴδαν, παραμυθεῖται πρὸς πολυδεύκην καὶ τίθεται αὐτῷ αἵρεσιν, πότερον θέλοι ἀθάνατος εἶναι, ἢ σὺν τῷ ἀδελφῷ ἐξ ἡμέρας τελευτᾶν, καὶ τοὺς ἴσους ζῆν. ὁ δὲ μᾶλλον αἱρεῖται μετὰ κάστορος ἀποθανεῖν καὶ ζῆν. b

De Helena Menelai coniuge, & xvi. filia Iouis. Cap. VIII

HElenam Iouis & Ledæ fuisse filiam uulgatissimum est, & proximo supra monstratum. Hanc aiunt inter mortales cæteras formosissimam fuisse, ut Tullius testatur in arte ueteri, cuius quidem formositas Græcis atq; Asiaticis populis eo æuo plurimum damnosa fuit, & potissimum exitiosa Troianis. Volunt igitur hanc adhuc uirgunculam, & inter scenas in palæstra ludentem à Theseo Athenien sium rege raptam. Demum eo peregre profecto, ab eiusdem matre Castori & Polluci repetentibus restitutam. Inde uero Menelao regi Lacedæmonum coniugio iunctam, tandem à Paride, ut placet aliquibus, sub specie legationis Hesionam reposcente, & Menelai hospite, eo etiam absente, pulchritudine & facetiis eius capto, hospitalitatis iure neglecto, cum omni supellectili regia raptam ea uolente. Lactantius uero dicit eum classe Spartam quæsisse, & cum postulata Hesiona non redderetur, ut habuerat à Priamo, regionem bello infestasse, & Spartam ui cepisse, & inde Helenam adduxisse Troiam. Quam postea Græcorum principes omnes coniuratione facta, cum illam frustra sæpius repetissent, sub ducatu Agamemnonis cum ingẽti exercitu secuti sunt. & pluribus peractis certaminibus post decennium Ilione capto illam Menelao restitutam non absq; labe proditionis, cum sint qui dicãt, occiso Paride à Pyrrho eam Deiphobo nupsisse, & quærentibus Græcis proditione perficere quod armis non uidebatur posse contingere, cum discessum ex composito simulassent, eam ex arce dormiẽte Deiphobo signum accensa face ad occupandam sopitam ciuitatem Græcos reuocasse, ob quod meritũ assecutam eam in Menelai gratiam rediisse. Alii tamen dicunt à Menelao ultro susceptam, eo quod ui non sponte sua rapta fuerit. Sanè per Homeri carmen patet eam apud Troianos fuisse annis uiginti, cum longe minus arbitrentur plurimi, quod quidem in Iliade circa finem ostendit Homerus, dum eam cum Hecuba, & reliquis matronis Troianis Hectorem occisum flentẽ introducit, atq; dicentem, Iam certe nunc mihi hic xx. annus, Exquo ab illinc ueni, & à mea recessi patria. Eusebius uero dicit in libro temporũ eam anno primo regni Agamemnonis ab Alexandro raptam, & eiusdẽ Agamemnonis anno xv. Ilionem captum atq; deletum. & sic discordes sunt. Seruius autem facit quæstionem de ætate Helenæ. Nam cum Argonautæ fuerint fratres, illam'q; à Theseo raptam susceperint, qui contemporaneus eorum fuerat, & inde à filiis Argonautarum bellum Thebanum confectum fuisset, quorum filii in Troianam demum uenere expeditionem ob Helenæ raptum, uidetur ei ualde mirabile, quasi existimet eam iam senem. mihi autẽ nõ sic. Nam ut ex dictis Eusebii patet, Helena à Theseo rapta est anno regni eius xvi. qui mundi fuit annus iii. M. noningentesimus octogesimus nonus, & tunc erat Helena paruula puella. postmodum à Paride rapta est anno primo regni Agamemnonis, qui mũdi fuit annus iiii. M. septimus, & sic inter primam capturam & secũdam non amplius decem & octo annorum

annorum fuit ſpacium, & ſic Helena eſſe potuit xxx. annorum, uel circa, quando à Pari-
de rapta eſt, qua ætate mulieres nobiles & ingenio ualentes ſpecioſiorem formoſitatem
ſuam faciunt arte addentes, ſiquid forte prouectior ætas ſubtraxerit. Experientia quippe te
rum doctiores factæ ſciunt mores componere, quibus non ſolum augetur pulchritudo,
al's, Ilio ſed etiam nõnunquam ad capiendum uires deformitati præſtantur. Hæc tamen †Ilione
c capto, Menelao ſuo reſtituta tempeſtate maris circumacta primo in Aegyptum delata eſt,
Thuori rege ibidem regnante, quem Homerus in Odyſſea Polybum uocat, inde in Lace
dæmoniam cum Menelao reuerſa eſt.

a *Didymus hoc addit fabulæ, Helenã ab initio noluiſſe conſentire Paridi, neq; illum ſequi, quapropter*
cũ re infecta ille abiiſſet, Venerẽ fraude circũueniſſe Helenã. Mutata enim Paridis figura in Menelai,
cum illa putaret cũ Menelao ſe eſſe, Paridem ad nauim illã perductã, ac ui deinde impoſitã aſportauiſſe.

b *Iliad. ultimo ubi Helena ſic inquit,* ἤδη γάρ νῦν μοι τόδε εἰνοσίφυλλος ἔρυται
ἐμῆς ἀπὸ πατρίδος αἴης.

c Ἀλκάνδρην πολύδοιον Θήβας Αἰγυπτίης, &c. *Odyſſ. 3. Hunc Thuorim uocatum dicit Euſebius.*

De Clytemneſtra xvii. Iouis filia, & coniuge Agamemnonis. Cap. IX

CLytemneſtra ſecundũ quoſdam, ut ſupra dictum eſt, Iouis & Ledæ fuit filia, ex uno
ouo cum Helena nata. Hæc autem Agamemnoni nupſit, & ex eo plures filios pe-
perit. Tandem cum ad Troianum bellum imperator iuiſſet, occiſo iam Palamede à Græ
cis, ut Leontio placet, Nauplii ſenis ſuaſione in amplexus Aegiſthi ſacerdotis olim Thye
ſtis filii uenit, & cũ iam Ilione deiecto uictor Agamemnon repeteret patriam, & ſecum,
ut Seneca Poëta in Tragœdiis ait, traheret Caſſandrã Priami filiam, quæ illi ex præda con
tigerat, ſeu ſuaſione adulterii, ſeu conſcia patrati ſceleris, ſeu ira ſuperinductæ pellicis mo-
ta, eo ſuſcepto, ut quibuſdam placet, illum in conuiuio ſacrorum trucidari fecit. Seneca
autem dicit ibidem, quod cum ſuaſiſſet illi ueſtes bellicas ponere, eíq; indumentum pa-
Vide Electrã raſſet, cui nullus erat capiti exitus, eum exquirentem & implicitum adultero tradidit occi
Tragœd. So- dendum, & Caſſandram æque trucidari fecit. Quo cæſo regiam occupauit, & cũ ſeptem
phoclis annis unà cum Aegiſtho regnaſſet, ab Oreſte filio cum ſacerdote ſceleſto occiſa eſt.

De Palicis xviii. & xix. Iouis filiis. Cap. X

PAlici fratres fuere duo, ut Macrobius in Saturnaliorũ libro aſſerit, Iouis filii & Tha-
liæ nymphæ, de quibus talem recitat fabulam. In Sicilia Simetus eſt fluuius, iuxta
hunc nympha Thalia compreſſu Iouis grauida, metu Iunonis optauit, ut ſibi terra dehi
ſceret, quod factum eſt. Sed ubi uenit tempus maturitatis infantium, quos aluo illa geſta-
uerat, recluſa terra eſt, & duo infantes de aluo Thaliæ progreſſi emerſerũt, appellatíq; ſunt
ἀπὸ τοῦ πάλιν ἰκέσθαι Palici, quoniã primo in terrã merſi denuo inde reuerſi ſunt, neq; longe inde lacus ſunt,
ſed in immenſum profundi aquarum ſcaturigine ſemper ebullientes, quos incolæ Crate
ras uocant, & nomine Dellos appellant, fratresq; eos Palicorum exiſtimant, & habentur
Lib. 5. Satur. in cultu maximo, præcipuéq; circa exigendum. Hæc Macrobius. His quidem, ut ſatis per
Macrobium poteſt intelligi, ara fuit atq; ſacerdos, eo quod miranda ibidem cernerentur.
Nam Ariſtoteles in libro quem ſcripſit de mirabilium auditu, dicit, In Palico Siciliæ x. cu
bitorum aqua eſt, quæ ſeſe duabus ulnis in altum efferens, à uidentibus campus adiacẽs
ſubmergi putatur, uerum decidens in ſtatum priſtinum conquieſcit, & appatet ibidem
ſacrum quoddam. Nam ſi quis in tabella quot rerum uoluerit iuramẽtum deſcribat, &
deſcripto ſuper aquam deponat, ſi iuſtum ſit, tabella natat. ſi iniuſtum, demergitur. Per-
iurus autẽ inflatur, adeò ut ſacerdos loci nullã ab eo pro purgatione ſatisfactionem acci
piat. Macrobius autem aſſerit, quod ſi furti uel alterius alicuius rei controuerſia eſſet inter
aliquos, & accuſatus diceret ſe apud Crateras iuramẽto uelle purgare, ſumptis uadibus ac
cedebant, ſi is qui iurabat rite iuraſſet, eſſetq; innocens, illæſus abibat. Falſus autem iura-
tor mox uita priuabatur in lacu. Miranda quidem ſunt, & grandis erat in tales hoſtis an-
tiqui poteſtas. Cur autẽ Iouis dicti ſint filii, & abſorpta mater ſit, reddit talem Theodon-
tius ra-

tionis rationem. dicit autem haud longe à Panormo non ignobilem fuisse scrobem loco ubi dicebatur Thalia, in quam omnis aqua, quæ à plaga illa montis Ethnæ ob imbrem cadebat, mergebatur. Et quicquid tunc fuisset in cauernam deiectum, non multo post in lacus seu fontes Palicorũ ebullientes uidebatur emergi, per quod apparebat imbrem quã Iouis, id est, aëris opere natam uolunt, eo in loco sub terras condi, & demum apud lacus Palicorum iterum nasci, & sic ex Ioue nati Palici.

Meminit horum Virgilius in tertio Aeneidos, & Silius libro decimoquarto.

De Iarba Getulorum rege xx. Iouis filio. Cap. XI

IArbas Getulorum rex, filius fuit Iouis & Garamantidis nymphæ, teste Virgilio, qui dicit, Hic Ammone satus rapta Garamantide nympha, &c. Paulus uero dicit eum fuisse filium ex filia Bisalphis regis, quã dicit Iouem in forma arietis oppressisse. Sed huius rei fabulam sic narrabat uenerabilis Andalo. Iuppiter à conuiuio Aethiopum rediens, cum uidisset in ripa Bragadæ fluminis Garamantidem nympham speciosissimam lauantem pedes suos, ut erat in libidinẽ pronus, eueſtigio cõcubitum eius optauit, quem in se euntem cũ uirgo uidisset, territa, uoluit capere fugam. Verum cancer quidam pedi nymphæ propinquus, minimo pedis digito ore capto nympham dolore captauit. quæ dum remouere eum conaretur, à superueniente Ioue capta & oppressa est, & ex eo concubitu concepit & peperit Iarbam. Iuppiter autem ob impensum seruitium, cancrum in cælo locauit, signumq; zodiaci fecit. Leontius dicit credi Iarbam Iouis uere fuisse filium, cum ipse mundum circuiens loca omnia libidine sua fœdauerit, & Garamantidem filiam fuisse Garamantis regis Garamantum, eamq; ab eo in ripa Nili captam atq; uiolatam. Quod ego arbitror factum tempore solstitii æstiualis, & ob id fictum uirginem penes fluuium calore detentam à cancro moratam. Theodontius dicit Iarbam Garamantis regis fuisse filium, & Iouis dictũ, quia Getulos ab extremis Aethiopiæ solitudinibus, & arenis arentibus in Aphricũ littus eduxit, & eos in multis ad humanitatem pertinentibus instruxit. Præterea iam dictus Paulus longe aliter de hoc Iarba alibi scribit. Dicit enim se legisse Garamantidem speciosissimã atq; nobilem regionis illius fuisse uirginem. Et cum ab æstu æstiuo penes fluuium quendam detineretur, à Mezetulio rege captam atq; oppressam, & ei peperisse Iarbam, ideo uetusto more ab incolis, quibus post patris mortem imperauit, Iouis filium dictum seu creditum, eo quod optimis institutis efferatos mores eorũ in mitiores redegerit. Hic, ut Virgilio placet, Didonem optauit in coniugem. *a*

Higinius tamen aliter de cancro qui à Iunone inter astra relatum dicit, eo quod Herculis pedẽ mordicus arripuisset, dum ille Hydram Lerneam extingueret. *a*

De Mena xxi. Iouis filia. Cap. XII

MEnam Iouis fuisse filiã, sed ignobilem testatur Augustinus, ubi de ciuitate dei, dicens. Sed ibi est Mena, quæ menstruis floribus præest, quamuis Iouis filia, tamen ignobilis, &c. Hanc Papias dicit Lunam esse. Esto Varro hoc officium Iunoni attribuat, utibidem Augustinus affirmat. Hanc Ioui filiam attributam ideo reor, quia à Ioue catur. μὴν enim Græce, Latine defectus sonat, qui hac in parte mulierum est, quarum in utero natura prouida in nutrimentum fœtus purissimum seruat sanguinem, qui infra mensem non concipiente muliere, à calore naturali per quem sumitur Iuppiter, corrumpitur & corruptus emittitur.

De Myrmidone xxii. Iouis filio. Cap. XIII

MYrmidon, ut asserit Isidorus ubi de etymo. & post eum Rabanus, fuit Iouis filius & Corymosæ nymphæ, & ab eo uolunt Myrmidones nominatos, eo quod eorum dux fuerit, quem etiam Rabanus dicit post Cecropem regem Athenien sium fuisse. Sanè Seruius aliud sensit de nomine Myrmidonũ. Dicit autem in Attica regione fuisse puellam, cui nomen Myrmix erat. Quæ cum ob castimoniã & solertiam gratissima esset Minetuæ, contigit ut aratrum in odium Ceretis à Minerua conditum omnibus ostende-

ret. Quamobrem turbata Minerua, eam uertit in formicam, damnauitq; ut nunquam à
congregandis granis desisteret. Quæ cũ multitudinem procreasset, euenit quod morienti
a bus Thessalis, Aeaco Iouis filio subditi ex formicis illis in homines trãsformatis restaura-
rentur, ex quo Myrmidones dicti, eo quod formicæ myrmices dicerentur à Myrmice pu-
ella in formicam uersa. Myrmidonem autem puto aliquem insignem fuisse uirum, cu-
ius agentibus meritis Iouis dixere filium.

a *Rursum aliter fabulã hãc Ouid. describit lib. 7. Meta. qui dicit ex formicis homines factos, precibus à Ioue postulante Aeaco, postquàm pestilẽtia eius totus populus perijsset, & inde Myrmidones dictos.*

De Xantho fluuio xxiii. Iouis filio. Cap. XIIII

a Xanthus fluuius filius fuit Iouis, ut in Iliade testatur Homerus, dicens, Xanthi reuol
als, Ilio uentis, quem immortalis genuit Iuppiter. Hic quidem fluuius sub † Ilione effluit,
als, Simoënti & *Simoi prope mare miscetur, & cum eo effluit. Est autem longe maior fama q̃
undis, eumq; magna fecisse fingit Homerus aduersus Græcos. Sed mirandum est Home
rum alibi dixisse omnes fluuios Oceani filios esse, & hic dicit Xanthum Iouis esse filiũ,
quod profecto non inaduertenter factum est. Ferunt autem nonnulli Xanthum potius
torrentem esse quàm fluuium inter quos Lucanus dicens, Inscius in sicco serpentem pul
uere riuum Transierat, qui Xanthus erat, &c. Et ideo cũ ex imbribus potius quàm ex fon-
te tumesceret, non Oceani, sed Iouis est filius, cum in aëre qui est Iuppiter causentur plu-
uiæ, ex quibus torrentes effluunt.

a ἀλλ' ὅτε δὴ πόρον ἷξον ἐϋῤῥεῖος ποταμοῖο Ξάνθου δινήεντος, ὃν ἀθάνατος τέκετο Ζεύς. *Iliad. Φ*
*De hoc alij sic fabulantur, Herculem quandoq; siti laborasse, oransq; Iouem patrem, ut sibi fontem aut
riuulum aliquem ostenderet. Qui cum filium nollet perire, iecit fulmen, cuius ictu terra profissa emisit
aquam. Vnde Hercules siti restincta, terram latius effodit, fontemq; ad plenum perduxit: & quia inde
laborem suum leuaret, Scamandrum uocauit, quasi camandrum, quoniam καμάτῳ ipsius ὄχος fuisset,
qui postea Xanthus dictus est, quod mulieres Troianæ in eo lauantes ξανθὰς κόμας ἔσχον. Cõ. Iliad. Φ*

De Lucifero xxiiii. Iouis filio, qui genuit Ceycem & Dędalionem. Cap. XV

Leuiferum dicit Barlaam Iouis & Aurorę fuisse filium, & Trachinnam amasse nym
pham, & ex ea uiolata prolem geminã suscepisse Ceycem scilicet & Dædalionem.
Hunc ego speciosissimum & mitem fuisse hominem arbitror, & ob id Iouis dictum fi-
lium. Quod autem eius mater Aurora dicta sit, ob id puto quia Venus quę dum manę lo
lem præcedens & Auroram, Lucifer dicitur, ex sinu Auroræ oriri uideatur, & ideo à cõue-
nientia nominũ tractum reor. Et sicuti cælestis Lucifer, sic & iste Auroræ dictus est filius.
Et quia Trachinnæ prouinciæ imperauit, fictum est eum eam oppressisse, & ex ea gemi-
nam suscepisse prolem.

De Dędalione Luciferi filio, qui genuit Chyonem. Cap. XVI

Lib. II. Meta. Daedalion Luciferi fuit filius, ut testatur Ouidius, dicens, Acer erat belloq; ferox ad
uimq; paratus, Nomine Dædalion illo genitore creatus, Qui uocat Auroram cæ-
loq; nouissimus exit, &c. De hoc Ouidius refert fabulam, quod cum huic filia esset no-
mine Chyone, & hæc ob eius formositatem Phœbo & Mercurio placuisset, elata in Dia-
nam ausa esset obloqui, secutum est, ut ab ea cum sagittis cõfossa occumberet. Cui dum
funeralia agerentur, uoluit sæpius se ob dolorem in ignem in quo corpus filiæ combure
batur, iniicere. Quod cũ ter detentus nequisset, quarta uice dum obstinatus ad igné cur-
reret, antequàm eò deueniret, in accipitrem uersus euolauit, & quos mores habuerat ho-
mo, & auis etiam obseruauit Theodõtius huic fictioni uelum amouens, historiam refert
dicens, Chyonem Peonio Epidaurensi nupsisse, & Dædalionem patrem eius rapacissi-
mum hominem, & ob id à fratre Ceo pulsum à Peonio susceptum, & summo honore
habitũ. Verũ cũ mortua esset filia, de affinitate desperans, in ueterẽ rediens morem, in ac-
cipitrẽ uersum dixere. De Chyone filia Dædalionis & Peonis cõiuge. Cap. XVII

CHyone filia fuit Dædalionis, quę cum xiiii. attigisset annum, formosissima à multis
in coniugẽ postulata, ut ait Theodõtius, Peonio Epidaurensi nupsit, Inde redeunte

Mercurio

Mercurio à Cylleno mõte & Phœbo à Delphis, & ea uisa, eius pulchritudine capti, cũ se- Ouidius lib. 11
petatim eius petiissent concubitum, Apollo spem optati coitus traxit in noctem, Mercu- Meta.
rius feruentius optans, non expectata nocte, uirginem caduceo tetigit, & in soporem al-
tissimum alligauit, dormientemq; uitiauit atq; discessit. Phœbus autem ueniente nocte
anus formam assumpsit, & intrauit ad illam atq; oppressit. Et sic factum est, ut ex utroq;
conciperet, pareretq; Mercurio Autolycum, qui tractu temporis à patre nõ degenerans ar-
tificiosissimus fur est effectus. Phœbo uero peperit Philammonẽ, qui grandis carmine &
cithara ualuit. Sanè cũ hæc ob tam generosam prolem, & quod tam splendidis diis pla-
cuisset, in superbiam extolleretur, ausa est pulchritudinẽ suam pulchritudini Dianæ præ-
ferre. Quam ob causam commota Diana, sagittis tumidam interemit. Sub cuius fabulæ
cortice quid abscõditum sit, ubi de unoquoq; eorum scribitur, supra adapertũ est. Chyo-
nem autem à Diana occisam, nil aliud arbitror, nisi agentibus humoribus frigidis eam
diem clausisse.

De Ceyce Luciferi filio. Cap. XVIII

CEyx Trachinię telluris rex, fuit filius Luciferi. Vnde sic Ouidius, Hic regnum sine ui, Ceycis memi-
sine cęde regebat, Lucifero genitore latus patriũq; nitorẽ Ore ferens, Ceyx, &c. Erat nit & Hesio-
igit, ut idem scribit Ouid. formoso atq; pio homini uxor Halcyone, quã ipse dilige dus in Aspide
bat summe, & plurimum diligebatur ab ea, quæ cum is uellet ire cõsulturus Apollinem a
Clarium, nec posset terrestre iter agere impediente Phorbantis bello, inquantum poterat,
obsistebat ne mare ingrederetur. Verum Ceyx suo desiderio magis quàm consilio aut be
neplacito coniugis credens, conscensa naui iter arripuit. Nec diu, & tempestas ingens ex
orta est, qua nimium fatigatum nauigium periclitatum est, & ipse infelix ab undis absor
ptus interiit. Halcyone autem domi die noctuq; pro salute uiri precibus atq; sacris Iuno-
nem honorabat. Quæ cum friuolas deuotæ mulieris preces diu patinõ posset, domum
adiuit somni, egitq; ut Morphea ex ministris suis unũ cui erãt uires diuersas hominum
inducere formas, mitteret, qui quod contigerat, in somnis Halcyone nũciaret. Quod cũ
mœsta uidisset per quietem, abeunte somno cucurrit ad littus, ad quod fortuitu maris æ-
stus Ceycis cadauer impulerat. Quo uiso, dum doloris impatiens se undis dare præcipitẽ
conaretur, Deorum & Luciferi miseratione ambo tam mortuum corpus, quàm præceps
Halcyone in aues uersæ sunt, nomenq; amantis mulieris tenent, & adhuc littora ac ma-
ria seruant. de quibus dicit Ambrosius in hexameron, Id temporis habent deputatum à
partubus, quando maxime insurgit mare, littoribusq; uehementior fluctus illiditur. Et
quod mirabile est, dicit quod positis ouis in littore confestim mitescit mare, & omnes ca
dunt uentorum procellæ, donec septem diebus oua foueat Halcyone sua, & nascuntur
pulli, & post hęc aliis septem diebus natos educat, & sic xiiii. diebus mare quiescit auibus
his obsequiosum iubente deo, quos quidẽ nautæ Halcyoneos dies appellant, sic Ambro-
sius. Si dixisset Poëta, fabulosum putassem. Hãc Theodõtius historiam affirmat, & quod
circa finem figmenti est, asserit à casu & mulieris nomine fictum. Nam ea forte tempesta-
te dum undis impulsum exanime corpus Ceycis deuenisset in littus, & Halcyone dolore
urgente, aues illę quibus nomen erat Halcyonis, astantibus apparuere, ex quo ab omni-
bus dictum est mortuos in Halcyonas aues fuisse mutatos.

Fabula est apud Ouidium lib. 11. Meta. & apud Lucianum de diebus Halcyoneis. Declinatur autem a
hec Halcyon, huius Halcyonis, ut apud Theocritũ Idyl. 7. uel hæc Halcyone, huius Halcyones, ut apud
reliquos.

De Orione xxv. Iouis filio, qui genuit Hyppologum. Cap. XIX

ORion Iouis & Neptuni, & Mercurii fuit secundum Ouidium filius. Sanè quia cõ-
munia à digniori denominari consueuere, placet Theodontio, ut Iouis tantum fi
lius appelletur. Attamen etsi de origine cõcordes sint ueteres, de processu uitæ & exitu di-
screpant. Nam ex eo ante alios Ouidius talem recitat fabulam, scilicet quod terram pera- Lib. 5. Fast.
grantibus Ioue, Neptuno, & Mercurio factum est, ut nocte superueniente nec aliud esset
illis diuersorium, Hyrei senis parui cultoris agelli gurgustiolum intrarent. Qui cum illos

incognitos comiter suscepisset, ꝙcito aduertit deos esse, occiso boue eis sacrificium obtu-
lit. Qua deuotione motus Iuppiter, dixit ei ut peteret quod optaret. qui dixit se non habe-
re coniugem, & præmortuæ promisisse aliam non sumpturum, optare tamen filiũ. Iup
piter autem cum reliquis duobus diis bouis occisi sumpsere corium, & cum in eo min-
xissent, iusserunt seni ut decem mensibus terra superiniecta esse permitteret. qui cum feci-
a set, mense decimo prosiliuit puer, qui Orion appellatus est, qui grandis factus, & in ue-
natione Dianæ socius, sui fidens dicere ausus est, nullam esse feram quam non superaret.
Ex quo cõmotis diis factum est, ut Terra breue emitteret animal ei obuium, scorpionem
scilicet, à quo superatus occubuit. Latona autem Satelliti filię miserta eum, in cælũ transtu
lit, & cæleste signum secus taurum constituit, & cum eo canem suum quem Syrium uo-
Scilicet quod Ouidi. de Hy reo scribit cabat, appositi. Hoc Ouidius. Seruius autem hæc Oenopioni regi cõtigisse dicit, eum ꝙ
†grandem Dianæ cõcubitum exoptasse, à qua Horatio teste, sagittis confossus est. Cui &
Homerus assentit in Odyssea dum dicit, quod deorum inuidia à Diana apud Ortygiam
†*i. Orionem* sagittis occisus est. Lucanus autem dicit à Diana scorpione immisso eum occisum, & deo
b rum miseratione in cælum assumptum, atq; insigne tempestatum signum effectum. Sa-
nè Seruius alibi longe aliter de eo sentit, dicens quod Oenopionis habitus filius cum in-
gentis esset staturæ, & uenator permaximus factus, Oenopionis filiã uitiare uoluit. Quã
ob causam ab Oenopione oculis priuatus est. Qui cum ab oracculo habuisset, si per pela-
gus ita aduersus Orientem pergeret, ut oculorum concauitates solariis radiis semper ha-
beret oppositas, recuperare lumina posset. Quod ille facere conatus est, & audito strepitu
Cyclopum fabricantium, sono duce ad eos deuenit, & ex eis unũ humeris suis imposuit,
& eius ductu in solem uadens lumina reassumpsit. Hæc autem tam uarie recitata fabula,
& physicam rationem contegit, & historiam. Credo igitur Poëtas circa generationẽ Orio
nis initium nostræ generationis ostendere, per Iouem & Neptunum intelligentes calidũ
& humidum humano semini annexum. Per bouis corium mulieris uterum, in quem
postquàm descendit hominis semen, nisi quædam naturalis frigiditas superueniat, quæ
& os uteri stringat & claudat, & semen in unum cogat, non stabit in matrice semen, quã
frigiditatem per Mercurium intelligi uoluere, qui complexione frigidus est. Ex corio autẽ
terra tecto, id est, corporea circundato mole post decem menses puer exit. Quod autẽ Dia-
nam de stupro interpellauerit, potest intelligi, quia cũ Orion cæleste signum sit, & eo in-
cipiente apparere, quod circa mensem Octobris fit, oriuntur pluuiæ, & uentorum impe-
tus, & tempestates, ex quibus inundationes fiunt & maris motus, & sic uidetur uelle in
hoc Lunam, id est, Dianam, quæ causa motuũ aquarum est, superare. Verũ eius deficien-
te potentia & Luna perseuerante, ab ea superatus apparet. Seu agente Lunæ motu fit persæ
pe, ut Orionis frenẽtur impetus, & coërceatur tempestas, & sic telis fetiatur Dianæ. Quod
à scorpione emisso à terra uictus sit, ratio talis est, Imago Orionis ab antiquis Astrologis
secus signũ tauri locata est, & de mense Octobri surgit in oriente, & tunc incipiunt tẽpes-
tates, ut dictũ est, quasi ipse secum afferat. Imago autem scorpionis ex opposita cæli par-
te situata est, nec ante incipit in oriente ascendere, quàm Orion occidat in occidente. Et
quoniam circa eius ortum cessant imbres & procellæ, & serenum tempus & uer primũ
apparet, dictum est Orionem à scorpione superatum, qui ideo à terra emissus dicit, quia
ex terra oriatur, seu quia surgens ab oriente terram exire uidetur, quod luminibus ab Oe-
nopione priuatus sit. Et reliqua fabulosa ad historiam pertinẽt, quam talem recitat Theo-
dontius. Dicit enim Oenopionem regem fuisse Siciliæ, & Orionem eius fuisse filium to
bustissimum iuuenem, & uenationibus deditum, eum ꝙ die quadam uenationibus fes
sum, antrum subiisse atq; obdormiuisse, ei ꝙ per quietem uisum sibi suaderi à Venere, ut
primo sibi surgenti occurrantis uirginis uteretur concubitu. Qui expertectus cum exisset
antrum, obuiam habuit Candiopem sororem suam æque uenationibus uacantem, quã
cum renitentẽ traxisset in antrum, oppressit, & ex ea filiũ suscepit quem uocauit Hippola-
gum, quod cũ resciisset Oenopion, indignans eum in exilium abire iussit, Orion autem

regni

regni spe priuatus, consuluit oraculum, à quo illi responsum est, si in orientem tenderet decus regium recuperaturum, qui sumptis nauibus & Candiope cum paruo filio docti c
nautæ opera in Thraciam delatus est. ibi autem cũ uirtute sua fauente cælo incolas subegisset, in magno fuit habitus precio, & Neptuni filius appellatus. Hac uisa credo satis apparet fictionum intentio.

Quasi ἀρίωρ ab urina. ἀρεῖρ enim urinam emittere significat. a

Seruius in libro primo Aeneidos, Homerus Odysseæ quinto, quo tamen loco Homerus eum ab Aurora amatum dicit, ὡς μὴ ὅτ᾽ ὀρίωρ᾽ ἔλεθ᾽ ροδοδάκτυλος ἠὼς τόφρα οἱ ἡγάασθαι θεοὶ ῥεῖα b
ξώοντες, ἕως μιν ἐν ὀρτυγίῃ χρυσόθρονος ἄρτεμις ἄγνη οἷς ἀγανοῖς βελέεσιν, ἐπωιχομένη κα
τέπεφνεν. Quod quidem eò factum putant, quia uoluerit ui comprimere Dianam. Alij autem non à Diana, sed ab Apolline natantem in mari sagitta interfectum uolunt, cum Apollo contenderet cum Diana, se quod nigrũ in mari ferebatur (is autem Orion erat, nesciente Diana) sagitta ferire posse, eoq; artem suam ostentare se assimularet, cum tamen reipsa hoc agebat, ut Orionem interficeret, quem uiderat ita familiariter cum Diana sorore conuersantem, ut penè coniugis loco illi esset, & illa sæpe ob eandem rem ab Apolline reprehensa & obiurgata fuisset. Itaq; cum fluctus ad littora cadauer Orionis appulisset, & Diana interfectum agnouisset, illam uehementer perturbato animo cædem Orionis accepisse, donec à Ioue, aut ut alij, ab ipsa Diana inter sydera collocatus est. Quod autem ad compressam Oenopionis filiam attinet, alij sic narrant, Orionem uenisse à Thebis, ubi Hyreus (siue Erythreus is dictus est, ut Aristonico placet) agebat, in Chium, ibiq; Oenopionis filiam Meropem, per uinum cupiditate incensum compressisse: ob quod factum ab Oenopione excæcatus, & ex insula eiectus cum inde ad Vulcanum perueniset: ab eo ducem quẽdam Cædaliona nomine accepisse, quem collo ferens dicitur ad Solem uenisse, & ab eo sanatus, Chium, ut se ulciscereturm reuertisse. Oenopiona autem à ciuibus sub terra custoditum esse: quem postquàm Orion inuenire se desperaret, relicto Chio in Cretam abiens, uenationi atq; Dianæ se adiunxisse fertur, & ibi siue quia se efferret, à terra emisso scorpio, siue quia Dianam comprimere uoluisset, interfectus esse. Vide Higinium.

Fabulæ addit Ouidius lib. 13. Meta. Orionem duas filias habuisse, quæ cum Thebæ ab hostibus obsiderentur, pro salute patriæ sese deuotas ipsas interfecisse: ex quarum rogo postea cum cremarentur, duos iuuenes procreatos exisse, qui postea Corones uocati sunt. Hesiodus autem, ut ab Higinio citatur, ait Orionem Neptuni & Euryales filium fuisse, aq; patre datum ei fuisse, ut posset in mari summo pedibus incedere. Sydus autem Orionis à Latinis Iugula dicitur, ut apud Plautum in Amphit. c

De Hippologo Orionis filio, qui genuit Dryantem. Cap. XX

HIppologus, ut supra patet, Orionis fuit filius ex Candiope, ex quo nil penitus legisse memini, nisi quod Dryantem genuerit.

De Dryante Hippologi filio, qui genuit Lycurgum. Cap. XXI

DRyas fuit filius Hippologi, ut testatur Statius, dicens, Horrendum'q; Dryanta moLib. 9. Theb.
uet cui sanguinis autor Turbidus Orion, &c. Dicit Theodontius mediante Hippologo, cuius fuit filius. hic in bello Thebano fuit, & partibus fauit Etheoclis, qui cũ in pugna Parthenopeum letali ictu uulnerasset, ut Lactantio placet, à Diana sagittis occisus est. Fuit illi Clustimena Colchida coniunx, ex qua Lycurgum filium suscepit.

Et lib. 7. idem ait: Promouet ecce Dryas, hic cui niuea arma tridentem Atq; auro rude fulmen habent, Orionis alti Nõ falsus uirtute nepos, procul ore paternum Omen & innuptæ uetus excidat ira Dianæ, &c.

De Lycurgo Dryantis filio, qui genuit Angeum, Harpalicem, & Phyllidem. Cap. XXII

LYcurgus, ut placet Homero in Iliade, filius fuit Dryantis. Ait enim sic, Neq; a
enim neq; Dryantis filius fortis Lycurgus. De hoc autem multa narrantur. Dicit enim Homerus ubi supra, quod cum hic persequeretur Bacchi nutrices in Nysa latitãtes, & ipse Bacchus timens fugisset in mare, Lycurgus odio b
sus factus superis, oculis priuatus est. Seruius autem dicit, quod cum is Bachum contemneret, & uites eius se amputare crederet, sua sibi succidit crura. Lactant. autẽ

eum Thracum dicit regem, & in mare præcipitatum, eo quod primus aquam uino mi-
scuisset, & rem hausta synceram plurimis infecisset uenenis. Quæ tam diuersa sic in unũ
reuocari possunt. Dicit enim Seruius hunc abstemium fuisse, & hinc uini contẽptorem,
& ob id à diis orbatum, quod tam inclyti liquoris moderate sumpti commoda ignoras-
set. Quem dum aspernaretur, & uites incideret, sibi ideo crura incidisse finxerũt, eo quod
uini haustus ad omnia faciat homines promptiores. Quod autẽ in mare deiectus sit, nil
aliud est nisi eum sua simplicitate ad perpetuum aquæ potum fuisse damnatum à natu-
ra rerum, cum uinum omnino respueret. Seu aliter, hunc ideo Bacchi cõtemptorem uo-
lunt, quia ingurgitator maximus Bacchi uidebatur contemnere uites, & ob nimiam ui-
ni ingurgitationem oculos perdidisse, quod pluribus contingit. Quod autem illius ser-
bitraretur uites incidere, nõ uult aliud nisi quia potando multum, credebat se uini penu
riam immittere. Verum sibi crura concidebat, id est, crurum uites auferebat, ut continge-
re ebriis sæpe uidemus, dũ onusti uino titubantes incedunt. Quod aũt in mare proiectus
sit dictũ est, quia cũ mare salsum sit, & salsedo habeat sitim afferre, & potatores huiusmo-
di quanto magis potant, magis sitiunt, in mare proiecti, id est, perpetuã sitim esse uidentẽ.

a οὐδὲ γὰρ ὅδε ἀρύαντος ὑὸς κρατερὸς λυκόοργος ἀνὴρ ὃς ῥα θεοῖσιν ἐπουρανίοισιν ἐρίζεν
ὅς ποτε μαινομένοιο Διωνύσοιο τιθήνας σεῦε, καὶ ἠγάθεον νυσσήϊον, αὐτὰρ ἅμα πᾶσαι θυσθλὰ
χαμαὶ κατέχευαν ὑπ' ἀνδροφόνοιο λυκόργου θρῴσκουσαι βροτολοιγῷ, Διώνυσος δὲ φοβη-
θεὶς ἅλσαθ' ἁλὸς κατακῦμα θέτις δ' ὑπεδέξατο κόλπῳ, &c. Iliad. 6

b *Fuit & alius Lycurgus rex Nemææ, ad quem profuga Hypsiphile, capta uenit, eiusq; filiũ Opheltem nutrijt, cuius meminit Statius lib. 4. Thebaidos.*

De Angeo Lycurgi filio. Cap. XXIII

a ANgeus secundũ Lactan. Lycurgi fuit filius, & ut dicit Stat. Cernimus Aeacidas mu-
b risq; immane minantẽ Angæũ, &c. Videt ergo ex Argonautis fuisse, quãobrem
non huius fuisse filium arbitror, cũ legamus Dryantem Lycurgi patrem in Thebano bel
lo occubuisse, quod diu post fuit. Hunc præterea dicit Isidorus ubi de etymo. Samũ con-
didisse ex quo constat eum antiquiorem Lycurgo.

a *Thebaidos quinto, quo loco tamen nostri codices Antæũ habẽt pro Aneæo, uitio librariorũ ut puto.*
b *Angæi, siue ut pleriq; scribũt, Ancæi huius meminit & Apollonius in primo Argon.* Δίτατός γε
μὴν ἔασιν ἰδεῖν ἀγκαῖος θ' ὁμὸν μὲν ῥα πατὴρ λυκόοργος ἐτέκνωτο. *Quo loco commẽtarius inquit*
Lycurgi & Antinoës filij fuerũt Ancæus & Epiochus. Cæterũ cũ Lycurgum, Arcadem quendã dicit,
cui etiam festa quædã Molia uocata peragebant Arcades, eò quod Ereuthalionem occidisset. Meminit
Ancæi & Flaccus lib. 1. &c. Fuit & alius Ancæus filius Neptuni & Astypaleæ, cuius eodẽ lib. Apoll.
meminit: καὶ δ' ἄλλω δύο παῖδε ποσειδάωνος ἴκοντο ἤδη, ὁ πὴν πτολίεθρον ἀγαυὸν μιλήτοιο
νοσφισθεὶς ἐγένοντο, ἑὸν δ' ἰμβρασίης ἔθνος ἤρης παρθενίης ἀγκαῖος ὑπείροχος, &c. *De hoc com-*
mentarius inquit, prouerbiũ natũ est, Multa cadũt inter calicem, supremaq; labra. De quo uide Adagia
Erasmi. Hic Ancæus post mortem Typhios Argo nauem gubernauit, ut Apoll. 2. Argonau.

De Harpalice Lycurgi filia. Cap. XXIIII

HArpalicem, dicit Papias Thracem fuisse, & Lycurgi filiam, ac uenationibus deditã,
de qua Virgilius, Vel qualis equo Threissa fatigat Harpalice, uolucremq; fuga præ-
uertitur Hebrum, &c. Theo. dicit hanc patriam reliquisse, & ad Amazones abiisse,
& ibidem imperasse. Seruius autem scribit de hac, quod cum patrem senem à Getis ca-
ptum sensisset, collecta confestim multitudine, & celerius quàm de fœmina sperari po-
tuerit, illum armis & robore liberauit.

De Phyllide Lycurgi filia. Cap. XXV

PHyllis, ut ait Ouidius in epistolis, filia fuit Lycurgi regis Thraciæ, ad quam cum de-
iecto Ilio tẽpestate actus uenisset Demophoon, ab ea hospitio & lecto susceptus est,
& cum ob mortem Mnestei regis Athenarum uellet in patriam redire, refarcitis nauibus,
& obtenta ad tempus licentia, illam dimisit. Quæ cum angeretur, eo in terminum nó re-
deunte, ut nonnulli uolunt, laqueo uitam finiuit. Alii dicũt dum in mare se præcipitem
dare uellet, miseratione deorũ in amygdalũ sine foliis uersa est. Redeunte tandem Demo
phoonte

phoonte eius in aduentu floruisse. Cuius figmenti talis potest esse ratio, Amygdalus Græce φύλλα uocatur, in qua morientis Phyllidis remansit nomen. Hæc flante Zephyro, qui occidentalis est uentus, & in Thracas uadens, per Atticam regionem transitum facit, floret, cum uentus hic habeat plantis & graminibus adeo fauere ut floreant, & hinc fabulæ locus datus est, Phyllidam scilicet lætari & florere, redeunte ab Athenis amasio. a

Phylla Græce folia dicuntur. Seruius in Aeclog. Virg. fabulæ meminit.

De Minoë Iouis xxvi. filio, qui genuit Androgeum, Glaucum, Ariadnam, Phædram, & Deucalionem. Cap. XXVI

MInos Iouis & Europæ dictus est filius, quã ipse ex littore Phœnicum rapuit, ut supra ubi de ea dictum est. Hic autẽ ætate prouectus, Pasiphaẽ Solis filiã sumpsit uxorẽ, & ex ea filios filiasq; progenuit. Inter quos Androgeus præclaræ indolis fuit. hic ab Athenien sibus & Megarẽsibus inuidia occisus est, eo quod cæteros in palæstra superaret. in ultionẽ cuius Minos aduersus eos arripuit bellum, cuius circa initium, & in processu quædam contigerunt, de quibus habetur ubi de Pasiphaë & Theseo. Verum ante alia scelere Scyllæ Nisi regis filiæ Megarensis subegit, & inde superatos Athenienses sibi uectigales fecit. Postremo Dædalũ, eo quod operam dedisset adulterio Pasiphaës unà cum Icaro filio Labyrintho clausit, ex quo cum euolassent, sumptis armis eos in Siciliam usq; secutus est, ubi ut in Politicis Aristoteli placet, apud † Camærinum oppidum à filiabus * Crotali occisus est, cuius post mortẽ eum apud inferos iudicem dixere Poëtæ, ut Virgilii patet carmine, Quæsitorq; Minos urnam mouet: ille silentum Cõcilium cogq; uocat, uitasq; & crimina discit, &c. Quæ tam multa cum historiis & fictionibus mixta sint, de eis seriosius aduertendum est. Quod autem Iouis filius Minos habitus sit, sunt qui uelint uerum, & tunc Iouem hominem fuisse, & Cretensium regem, & Europam internuncio præcaptam atque monitam, & ex Phœnicum littore raptam, & non tauri dorso, sed naui, cuius esset uel nomen, uel insigne taurus, in Cretam delatam, & ibidem Ioui iunctam regi, & Minoëm alios q; peperisse filios. Sunt qui uelint eam raptam & uitiatam à Ioue, & demum Asterio regi Cretensium nuptam, & ex eo quos diximus filios peperisse, ut in libro temporum scribit Eusebius. Et si sic sit, tunc fictum est eum Iouis fuisse filium, seu ad eius gloriam ampliandam, seu quia ex suis operibus se Ioui planetæ similem exhibuerit. Fuit enim inter alia homo omnibus subditis æquus, & seuerus iustitia, leges q; Cretensibus dedit, quas nondum habuerant. Et ut à rudi populo acceptiores haberentur, solus secedebat in antrum. & cum quod uidebatur opportunum, composuisset, exiens illud se à Ioue patre reportare monstrabat. qua astutia & id forte consecutum est eum arbitrari Iouis filium, & leges à se conditæ in maximo precio habitæ sunt. Eum autem Asterii filium fuisse nullo modo concedi uidetur à tempore, cum constet Asterium in Creta regnasse Danao regnãte Argis, circa annos mundi iii. M. dcc. lii. cum bellum ab eo habitum aduersus Athenienses fuerit Aegeo regnante, qui regnauit circa annos mundi iii. M. dcccc. lx. Dædalum autẽ euolasse ideo dicitur, quia longis habitis nauibus, quæ remigio maxime ualent, clam tanquam euolauerat abiit. Iudex ideo apud inferos dictus est, eo quod apud mortales, qui respectu habito ad supercælestia corpora, inferi sumus, cõponendo leges & ius exhibendo poscẽtibus, iudicis officiũ egit. Porrò omittendũ nõ est cq; uarie de tẽpore huius scriptores senserint. Legitur igit apud Eusebiũ Minoëm anno xvii. Hircei regis Argiuorũ apud Cretã regnasse, qui annus mũdi fuit 3796. Nec multũ postea regnãte Acrisio Argis à Cretensib. Europã raptã anno mũdi 3869. qui quantũ à superiori distet, apparet. Subsequenter scribit ibidem, Pandione Athenis regnante Europam raptam, quod fuisse potuit circa annos mundi ferè iii. M. dcccc. xvi. & id conuenit longe melius, quàm superiora tempora cum his quæ de Minoë leguntur. Nam ut idem Eusebius dicit, ut à Patrhadio memoratũ, regnãte Aegeo Athenis, Minos mare obtinuit, & leges Cretensibus dedit, quod fuisse percipit anno mũdi iii. M. noningentesimo quinquagesimo tertio. Et esto ibidẽ legat Platonẽ hoc esse fal-

b

als, Camicum

als, Cocali

a

b

sum conuincere. conueniunt tamen cum his quæ à Philochoro in Attidis libro de Mi-
notauro recitantur, dato aliquantulum discrepent ab his quæ postmodum ab Eusebio
dicunt, qui asserit anno regni Atrei sexagesimoprimo Minoëm in Sicilia aduersus Dæda-
lum arma corripuisse, quod secundum supputationem annorum mundi fuit anno iii.
M. secundo, qui unus plurimum distat à cæteris. dato possibile sit eum tam diu uixisse,
nisi obstarent tempora successorum, ut in sequentibus patebit. Quæ ad Taurum & Pasi-
phaën spectant, supra ubi de Pasiphaë explicata sunt.

a *Sic enim Comment. Homeri habet Iliad. ß. qui ait Minoëm ab illis suffusione feruentis aquæ extinctũ esse. Vide & Diodorum libro quinto.*

b *De hac re uide Diodorum libro undecimo rerum antiquarum, & Comment. Homeri in Odyss. T*

De Androgeo Minois filio. Cap. XXVII

ANdrogeus filius fuit Minois & Pasiphaës, iuuenis quidem egregiæ uirtutis, qui cũ
Athenis in palęstra superaret omnes, ab Athenienſibus & Megarensibus inuidia
occisus est. In cuius ultionem pater insurgens, occiso Niso Megarensium rege, Athenien-
ses acti bello superauit, sibi q; uectigales fecit.

De Glauco Minois filio. Cap. XXVIII

GLaucus, ut ait Seruius, filius fuit Minois, ex qua matre non ponit. Hic, ut idem Ser-
uius dicit, ad Italiam ueniens, sibi poscebat imperium. Quod ideo illi minime con-
cessum est, eo quod nil præstaret incolis, sicut pater fecerat, qui zonam eis incinctis eunti-
bus transmiserat. Quamobrem is eis ostendit scutum, à quo & ipse Labicus dictus est, &
populi Labici. Et sic uidetur Minoëm apud Italos aliquando regnasse. quod ego miror,
& suspicor, ne corrupta uocabula historiam etiam faciant esse corruptam.

Glauci Minois filij etiam Higinius meminit, eumq; ab Aesculapio uitæ restitutum dicit, cum in mel-
lis dolio, ut alij tradunt, necatus fuisset.

De Ariadna filia Minois, & coniuge Bacchi. Cap. XXIX

a ARiadna filia fuit Minois ex Pasiphaë, ut sæpe testatur Ouidius. Hæc The-
seum ab Athenienſibus Cretam missum amauit, & eius clam usa contu-
bernio sumpta fide, quod eam in coniugem & Phædram sororem suam
pro Hippolyto asportaret, eum docuit, quo pacto Labyrinthum posset in-
b trare, & Minotaurũ superare, & filo duce labyrinthũ exire. Qui cum perfe-
cisset omnia, noctu Ariadna & Phędra naui positis clam discessit, & in Chium insulam,
ut dicit Ouidius, seu Naxum, ut ait Lactantius, nocte discedens dimisit Ariadnã ibidem
dormientem. quæ expergefacta cum derelictam se cerneret, clamoribus & ululatu fœmi-
neo cœpit omnia complere littora. Verum Bacchus forte secus nauigans, cum eam ui-
disset, amasset q;, in coniugem sibi iunxit, & ex ea, ut placet aliquibus, Thoantem Lemni
regem suscepit. Sanè cum superasset Bacchus Indorum regem, & eius amasset filiam,
Ariadna diu ob hoc questa esset, à Baccho amplexibus & blãditiis lenita, coronam eius
quam ante Vulcanus fecerat, & Veneri dederat, & Venus Ariadnæ concesserat, in cælum
sustulit, & nouem stellis ornauit, & inde à suo nomine Ariadnam uocatam liberam æ-
que secum in cælum traxit, & cælestem fecit imaginem. Naxus seu Chios insulæ sunt o-
ptimo abundantes uino, quo captam Ariadnam puto, & ob id à Theseo temulentam re-
lictam. Et quoniam potationibus uacasset, postea Bacchi dicta est coniunx. inde quoniã
à uino mulieris honestas omnis dissoluitur, ei à Venere corona scilicet libidinis insigne
donatur. quod in cælum usq; id est, in notitiam omnium fertur, & non solum detesta-
bile infamiæ dedecus per ora uirũm fertur, uerum agente uino mulier in amplexus quo
cunque dilabitur.

a *Ita ut quotannis septem iuuenes Athenienſium regi in Cretam mitterentur, Virgilius libro sexto,*
In foribus letum Androgeo tum pendere pœnas Cecropidæ iußi, miserum septena quotannis
Corpora natorum, stat ductis sortibus urna.

b *De Ariadna Ouid. lib. 8. Meta. Porrò Comment. Home. in Odyss. Λ. & Iliad. Σ. addũt lineam eam su-*
ipse Da-

sse Dædali, & à Dædalo Ariadnæ datam, ut illa Theseo daret, iuberetq; ex iugo ianuæ alligare & deducere, donec in medium Labyrinthi ueniret, ubi si dormientem Minotaurum deprehendisset & occidisset, capillum capitis eius Neptuno porriceret, filumq; relegens rediret: quo Theseus facto, euasit. Quod autem Ariadnem reliquit in Naxo, id Palladis iussu factũ esse Didymus ait, quæ illi in somnis apparuit, relictaq; Ariadna, Athenas aufugere iussit, additq; Ariadnem postea à Venere consolatam esse, quæ illi futurum cum Baccho connubium indicauit, id quod factum postea dicunt. Et illam ex Baccho peperisse Oenopionem, Thoantem, Staphylum, Latramyn, Euanthem, & Tauropolim. Hi enim à Cõmẽt. Apoll. numerantur. Tandem autem Ariadne à Diana sagittis occisa dicitur, eò quod uirginitatem non seruasset.

De Phædra Minois filia, & Thesei coniuge. Cap. XXX

PHædra filia fuit Minois & Pasiphaës, ut satis ueteri fama uulgatũ est. Hæc cum Ariadna sorore superato Minotauro, cum Theseo abiit, & Ariadna, ut supra dictum est, relicta, eius facta est coniunx, & ex eo peperit Demophoontem & Antilochum. Tandem cum Theseus cum Pirithoo rapturus Proserpinam descendisset ad inferos, Hippolytum priuignum amauit. cuius libidini cum consentire nollet Hippolytus, furore incensa illũ redeũti Theseo accusauit, quod illi uim uoluisset inferre. Quamobrem Hippolytus iram patris effugiens ferè, ut supra dictum est ubi de Hippolyto, ab equis distractus occisus est. Tamen cum eum occisum fama ferret, pœnituit eam falsæ accusationis, & Theseo scelus confessa suum cum ense Hippolyti seipsam transfodit. Seruius autem dicit eam laqueo fi nisse uitam.

Phædræ fabula narratur à Didymo in Odyss. 11. & supra in Hippolyto de eadẽ quædã annotauimus. a

Hunc superius Antigonum uocat, cum tamen neutrius uocis autores idonei meminerint, sed Acamantem nominent. b

De Deucalione Minois filio, qui genuit Idomeneum. Cap. XXXI

DEucalion, ut in Iliade placet Homero, Minois fuit filius, ex qua matre nõ habetur, eius tamen successor præsumi potest, cũ Idomeneus eius filius rex Cretensiũ fuerit. *Quatuor fuisse Deucaliones indicat Comment. Apollonij in lib. 3. unum Promethei filium, alterũ de quo mentio fit, inquit apud Hellanicum, tertium Minois filium, & quartum Abantis, de quo Aristippus in Arcadicis.*

De Idomeneo filio Deucalionis, qui genuit Orsilochũ. Cap. XXXII

IDomeneus Deucalionis fuit filius, Homero teste, ubi genealogiã eius à Ioue in eũ usq; describit. Hic cũ Græcis aduersus Troianos bellũ gessit. Sanè ut dicit Seruius dũ Ilio deleto patriam nauibus repeteret, tempestatem passus pro salute sua superis uouit, si eum in regnum suum sospitem redire concederent, se illis sacrificium exhibiturũ ex ea re, quæ illi primo occurreret. qui cum Cretense littus teneret, contigit ut ante alios filius desiderio uidendi patrem illi fieret obuius, quem cum ut aliqui dicunt, immolasset, seu ut aliis placet, immolare uoluisset, ob eius immanitatem à ciuibus pulsus est. quã ob causam cum nauem teascendisset, Salentinum usq; promontorium Calabriæ uectus, statuisseq; ibidẽ exilium agere, haud longe à littore sibi suisq; Petiliam condidit ciuitatem.

Versus sunt Iliad. N. ὄφρ' ἴδῃς οἷος ζηνὸς γόνος ἔνθαδ' ἱκάνω ὃς πρῶτον μίνωα τέκε κρήτῃ ἐνὶ δῖῃ μίνως δ' αὖ τέκετ' ἤρι ἀμύμονα δευκαλίωνα, δευκαλίων δ' ἐμὲ τίκτε πολέεσσ' ἀνδ ἐσσι μ ἄνακτα.

De Orsilocho Idomenei filio. Cap. XXXIII

ORsilochus Idomenei fuit filius, ut in Odyssea scribit Homerus, hic patrem Idomeneum in Troianam expeditionem secutus, cum per omne bellum sibi successisset ad uotum, in exitu rei ob eius insolentiam, dum obstaret totis uiribus, ne ex præda capti Ilionis sors debita daretur Vlyssi, ab eo occisus est. *Odyss. 13*

De Sarpedone xxvii. Iouis filio, qui genuit Antiphatem. Cap. XXXIIII

SArpedonem Homerus dicit filium fuisse Iouis & Laodomiæ filiæ Bellerophontis, cuius etiã Seru. uestigia sequit. Augustinus aũt aliter sentire uidet, dicẽs per eos annos scilicet regnante Danao Argiuis à rege Xantho Cretensiũ, cuius apud alios aliud nomen

inuenimus

a inuenimus, rapta perhibetur Europa, & inde geniti Rhadamantus, Sarpedon, & Mi-
b nos, quod magis ex eadem muliere filios Iouis esse uulgatum, &c. Alii dicunt hos Aste-
rii fuisse filios, & ob id ego istum, non illum reor Sarpedonem esse, cum ille longe supe-
rior fuerit tempore. Sed quoniam de illo nil legitur, satis sit apposuisse nomen, & de isto
quæ legimus prosequamur. Hic igitur rex Lyciæ fuit, & aduersus Agamemnonē & Græ-
cos partes Troianorū secūtus insignis uir armorum fuit, & multa memoratu digna pu-
gnans fecit, ut per Homerum scribitur in Iliade. Tandem à Patroclo occisus est, & iussu
Iouis ab Apolline de medio pugnantium sublatum est corpus eius, & flumine lotū atq;
ambrosio respersum liquore, & regia indutum ueste, suisq; ad exequendum funus resti-
tutum. Quod autem hic figmenti modicum est, nil aliud uult, nisi quod medici operetc a
dauer curatum sit, & unguentis ad conseruationem eius unctum atq; respersum.

a *Huic consentiunt Hesiodus & Bacchylides, ut citantur à Comment. Iliad. M*
b *Comment. Homeri in Iliad. M. Asterionem uocat, eiq; dicit Europam statim post quàm cōpressa & grauida fuerat à Ioue elocatam esse, & apud eundem tres illos Minoëm, Rhadamantum, & Sarpedo-nem peperisse.*

De Antiphate Sarpedonis filio. Cap. XXXV

ANtiphates filius fuit Sarpedonis, Virgilio teste, dum dicit, Et primum Antiphatem,
is enim se primus agebat Thebana de matre nothum Sarpedonis alti, &c. Hic Ilio
subuerso, in Italiam Aeneam secutus est, & ibi aduersus Turnū bellum gerens, ab eodē
occisus est.

Fuit & alius Antiphates filius Melampodis, de quo Odyss. O

De Rhadamanto xxviii. Iouis filio. Cap. XXXVI

RHadamantus Iouis fuit filius, & ut omnes uolunt, ex Europa, & regnante Danao
Argis, secundum Eusebium rex fuit Lyciæ. Hic cum seuerus iustitiæ executor esset,
eum apud inferos finxere Poëtæ, culpas explorare nocentum, de quo Virgilius, Gnosius
hæc Rhadamantus habet durissima regna, Castigat, audit'q; dolos, subigit'q; fateri, &c.
De huius origine & fictione sentiendum est, quod de Minoë dictum est.

De Arcesio xxix. Iouis filio, qui genuit Laërtem. Cap. XXXVII

ARcesius, ut testatur Ouidius, Iouis fuit filius. De eo enim Ouidius Vlyssem loquē-
tem, atq; suam nobilitatem explicantē aduersus Aiacem, paucis his uerbis scribit,
Nam mihi Laërtes pater est, Arcesius illi, Iuppiter huic scilicet Arcesio.

Ouid. lib. 13. & Homerus quoq; Laërtem Ἀρκεισιάδην uocat, & Arcesij Odyss. ξ. meminit.

De Laërte Arcesii filio, qui genuit Echimenem & Vlyssem. Cap. XXXVIII

LAërtes, ut ostensum est, filius fuit Arcesii. Hic Anticliam Autolyci filiā sumpsit uxo-
rem, & ex ea suscepit Vlyssem & sorores eius, uidit'q; Vlyssem nō sua sponte aduer-
sus Troianos euntem, tam quia diu uitam fessam laboribus traxit, donec post longos er-
rores redeuntem cerneret, & iniurias ulciscentem.

De Ctimene Laërtis filia. Cap. XXXIX

CTimene filia fuit Laërtis, ut in Odyssea scribit Homerus, dicens, Simul cum Ctime-
ne longi pepli filia uenerabili, quam iuniorem genuit filiorum, scilicet Laërtes. Hāc
ut in eodem patet libro, parentes tradidere in coniugē cuidam, qui Saminidis dictus est.

Odyss. O. Ἕνεκα μὲ αὐτὴ θρέψεν ἅμα κτιμένῃ τανυσίπλῳ θυγατέρ' ἰφθίμῃ, τιμῇ δ' ὀαριστύι σῇ
τέκε παιδὸς ἄνωγε.

Non Samnidis dictus est, sed in Same insula habitabat. Sic enim Homerus: τὴν μὲν ἔπειτα σάμηνδε
δόσαν καὶ μύρι' ἔλοντο.

De Vlysse Laërtis filio, qui genuit Telemachū, Telegonū, & Auxoniū. Cap. XL

VLyssis inclyti hominis apud ueteres dubium genus est. Nam alii eum Sisy-
phi latronis fuisse filium dicūt. Seruius enim dicit Anticliam eius matrem
ante nuptias cum Sisypho Aeoli filio concubuisse, & Vlyssem concepis-
se, quod illi apud Ouidium Aiax Thelamonius concionans obiicit, di-
cens, Et sanguine cretus Sisyphio, quod etiam Theodontius asserit, dicens,
Anticliam

Anticliam primo nupsisse Sisypho, & iam prægnans eo relicto ad Laërtem uenisse, & ex
conceptu Sisyphi Vlyssem peperisse. Leontius uero dicit, quod cum nupsisset Anticlia La
erti, & ad oraculum consultum iret, à Sisypho latrone, qui postea à Theseo occisus est, ca
pta & oppressa est, & prægnans effecta ex eo concubitu Vlyssem peperisse. Alii autẽ eum
Laërtis filium dicunt, inter quos Homerus & Virgilius, & inueterata seculorum plurium
fama testatur, quorum ego autoritatem secutus, Vlyssem Laërtis fuisse filium dico. Hic
fuit homo sublimis consilii, & prægrandis ingenii, fraude an uirtute plus ualens incer=
tum. Hunc multimodum persæpe uocauit Homerus, quasi ad omnia habentem mo= πολύτροπον
dum. Multa quidem perpessus, omnia mira fortitudine superauit. Hic Penelopem Icarii
filiam iuuenis sumpsit in coniugem, uirtute & corpore speciosissimam uirginem, & ex
eo ilico Telemachum suscepit filium. Tandem rapta Helena à Paride, dum delectum Gre
corum faceret Palamedes, ut dicit Seruius, ire ad Troiam fugere conatus est, se insanum
simulans, & ueniente ad Ithacam Palamede, animalia diuersi generis iugo iunxit ad ara
trum, & salem seminare compertus est. Verum Palamedes astutiam uiri suspicatus, ca=
pto paruulo Telemacho, ad explorandam ingenii sui fraudem, eum aratro opponit.
Vlysses autem uiso Telemacho, confestim dimouit aratrum, & sic cognitus in expedi=
tionem ire coactus est, in qua Diomedis Aetoli amicitiam summe perseuerante obsidio=
ne seruauit. Et cum Iphigeniam pro captandis uentis sub specie nuptiarum duxisset in sa
crum, cum reliquis uenit Troiam, ubi maxima cum solertia ad obtinendam cœpti ui=
doriam, opportuna plurima operatus est. Nam ut dicit Theodontius, suo opere factum
est, ut Achilles à matre apud filias Lycomedis in habitu uirginali absconditus inuenire=
tur, & in obsidionem etiam duceretur. Suo opere sagittæ Herculis, absq; quibus Troiam
capi non posse dicebant, oraculo compertæ sunt, & à Philoctete etiam obtentæ, & ad
Troiam delatæ. Suo opere Laomedonteus cinis, qui super Scæa porta Ilionis seruaba=
tur, caute sublatus est. Post hæc ipse unà cum Diomede fatale Palladium ex Troia rapuit.
Sic & Dolone peremptо, æque cum Diomede explorator factus, Rhesum Thraciæ re= 4
gem obtruncauit nocte, & albos eius equos antequàm Xanthum gustassent, eduxit in ca
stra Græcorum. Et nonnunquam, ut dicit Seruius, habitu tectus mendici hominis uer=
bera uolens passus est, ut Troiam explorator intraret, & comperta cum fide retulit, semel
cognitus ab Helena. Præterea cum florida plurimum ualeret eloquentia, inter Græcos
& Priamum regem pro concordia legationis officium gessit aliquando. Nec non in me
diis saciebus quantum ualeret in armis, ostendit sæpissime. Sic & in concionibus persæpe
consilio Græcos iuuit. Simultates habuit cum Palamede, eo quod inuitum traxisset in
bellum, & frumentum portasset ex Thracia, quod ipse missus facere noluerat. quamob=
rem mortem eius machinatus est fraude, ut supra ubi de Palamede dictum est. Ad ulti=
mum creditur hunc proditionem composuisse, qua, arte Sinonis, seu alia uia Ilion ca=
ptum & dirutum est. Capta deinde Troia pro armis Achillis in iurgium cum Aiace Te=
lamonio uenit, & tandem illa aduersus eum eloquentia sua obtinuit. & Orsilocho re=
gis Cretensium filio cæso, eo quod obstaret, ne sibi prædæ Troianæ pars daretur, ut reli=
quis dabatur principibus, & Polyxena occisa, atque Astyanacte saxo illiso, naues in patri=
am rediturus ascendit. Sed longe illi à uoto contigit, multis quippe agitatus procellis, in
longissimos errores atque peregrinationem decennem euectus est. Primo autem procel=
larum impulsu, ut ipsemet in Odyssea Alcinoo Phæacum regi refert, ad Cicones dela=
tus est, quos quum expugnasset, & Hismarum ciuitatem omnem uertisset in præ=
dam, paucis ex sociis perditis, ad Lotophagos tempestate impulsus est, explorato=
résque quos miserat, cum Loto gustato, reditum non curarent, retraxit. In Siciliam
inde delatus, ubi antrum Polyphemi Cyclopis cum duodecim ex sociis intrauit, ex
quibus quum sex deuorasset Cyclops, obruto ei oculo, præusto fuste, arietum pellibus
inuolutus, cum superstitibus sociis antrum exiuit Cyclopis. Inde delatus Aeoliam, ab
Aeolo uentos in utrem coactos obtinuit. Et cum iam Ithacæ proximus esset, soluto utre à

sociis

ſociis theſaurum credẽtibus, flante aduerſo uento in Aeoliam repulſus eſt, ex qua ab Aeo
lo pulſus nauigans die ſexto, deuenit ad Leſtrigonas. Quos cum haberet aduerſos, perdi-
tis nauibus ſociiſq́, cum ſola naue ſua fugiens, deuenit ad Circen. Quæ cum explorato-
res ſuos mutaſſet in beluas, ipſe à Mercurio ſuſcepto pharmaco, ad illam acceſſit impaui-
dus, & expedito gladio, mortẽ illi minatus eſt, ni eueſtigio ſociis primas redderet formas.
b quod cum feciſſet, eius amicitia uſus anno iam trãſacto, & Telegono ex ea ſuſcepto filio,
cum renuiſſet immortalitatẽ, ab ea eruditus de agendis, Elpenore ob uinolentiam caſu
mortuo derelicto, nauem conſcendit, & ſecundo uento impulſus, nocte una ad Oceanũ
uſq; deuenit. Quo peractis ſactis à Circe monſtratis, ad inferos habuit aditum, ubi & An
ticliam matrem & Elpenorem nuper præcipitatum inter alios inuenit, & de multis futu-
ris à Tyreſia uate certificatus eſt. Inde reuerſus ad nauem ad Circem rediit, & ſepulto El-
penore & prædoctus de futuris à Circe diſcedens, deuenit ad inſulam Sirenarũ, ad quas
ne poſſet diuertere, ſociorum aures cera obſtruxit, & ſe malo nauis alligari iuſſit, & ſic eis
canentibus loca earum prætetiit. Inde Scyllam tranſiuit atq; Charibdim, nõ abſq; ingen
ti periculo & pari omnium labore. Et cũ ad ea loca ueniſſet, quibus à nymphis Solis gre
ges ſeruabantur, iuſſit ne quis eos uiolaret. Quod cum eo dormiente fameſcẽtibus ſociis,
ſuaſiſſet Eurylochus, & ex gregibus animalia plura ſumpſiſſent, ei tempeſtatẽ intolerabi
lem impetrauere, in qua cum fracta naue omnes deperiſſent ſocii, ipſe ſolus & nudus ca-
pto nauis malo, ix. diebus ab undis & uento agitatus eſt, & tandem ad Ogygiam depul
ſus inſulam, à Calypſone nympha ſuſceptus eſt, & ab ea vii. annis detẽtus. Tandem cum
ab ea ægre diſceſſum impetraſſet, & nauem cũ ſociis obtinuiſſet, Neptunus infenſus, eo
quod Cygnum filiũ eius occidiſſet in pugna, & Troiã quam ipſe cõſtruxerat, demoliri ſe
ciſſet, Cyclopẽq; filiũ orbaſſet, ab impetu maris fatigatũ plurimo coëgit, ut naui demerſa
nudum ſe præcipitem daret in undas, cuius natantis miſerta Leucothoë uelum illi præſti
tit ſuũ, cuius ſubſidio cũ die tertia ueniſſet ad littus, & hoſtia fluminis Phæacũ intraſſet, re
cõpertus ueſtes accepit, & inde Palladis opere uſq; ad Areten Alcinoi regis cõiugem dedu
ctus eſt, ubi meruit dona ſuſcipere, & nauim & ſocios, qui eum uſq; Ithacã reduxere, in
qua dormientem cũ donis depoſuere. Excitatus autẽ à Pallade præmonitus de agẽdis, in
mendicũ ſeniculum transformatus, ad ſubulcos deuenit ſuos, apud quos Telemachum
uidit, & allocutus eſt. Tandẽ à Sybote porcario in patriã deducit incognitus, ubi in pro-
pria domo à procatoribus Penelopis ignominioſa quędã perpeſſus eſt, & tandem ab Eu
tyclia nutrice recognitus. inde ex cõpoſito arma cum filio & duobus ſubulcis confeſſis
Vlyſſem, aduerſus procatores aſſumpſit, eoſq; graui pugna omnes peremit. Eſto, Theo-
dontius dicat eũ illos oculis priuaſſe, & in tantã deduxiſſe miſeriã, ut in triuiis ſtarent ſti-
pem quærentes ob uictũ. hinc uiſa Penelope, Laërtem ſenem uiſurus acceſſit in uillã. Po-
ſtremo dicit Theodontius eum uariis exteritũ ſomniis, quorũ cum interpretationẽ quæ-
ſiſſet, habuit in reſponſis ut ſibi caueret à filio, qui recedens in loca abdita quantũ potuit,
ſomniorũ portenta uitauit. Tandem Telegonus, qui ei natus fuerat ex Circe, cũ eam quæ
rens ueniſſet Ithacam, à domo eius fuit prohibitus. Qui ut erat robuſti uigoris iuuenis,
multos ex prohibentibus occidit, in finem Vlyſſes in eum letiferũ immiſit telum. Quod
cum euitaſſet Telegonus, eo reaſſumpto tranſmiſit in patrem. Ex quo ictu cũ ſe moritu-
rum cognoſceret, Vlyſſes quiſnam eſſet interrogauit. Et cũ eius nomen audiſſet, & patriã
& filium cognouiſſet, cum præmonſtrata nequiſſet effugere, diem clauſit. Leontius uero
dicit eum caſu à Telegono eum quærente, ſpina piſcis uenenoſa tractum, & inde mortu
um. Longa equidem huius hiſtoria eſt, & ſuccincte narrata, nonnullis immixta fictioni-
bus, ex quibus pars maxima in præcedentibus oſtenſa eſt. Et ideo uideamus paucis quæ
ſuperſunt, & primo quid uelint per uentos in utre argentea catena ligatos, & ſolutos à ſo
ciis. Vult quidem Homerus in Odyſſea cõponere bonum uirũ, & inter alia uolens oſtẽ
dere quid nobis naſcentibus à diuina bonitate dono datũ ſit, dicit ab Aeolo, id eſt, à deo

uentos

ventos, ideſt concupiſcibiles appetitus datos bouino in corio, ideſt in arbitrio uirilis ętatis, quæ fortis & conſtans eſſe debet, uti corium bouis eſt, & hi ſunt argentea cathena ligati, ideſt famoſa clatæ uirtutis ſonoritate, qua profecto nonnulli longe magis firmatũ cõtium ſeruant, quàm diuini amoris intuitu. Hanc tamen cathenam ſocii Vlyſſis, ideſt ſenſus humani corporis ignauia noſtra rationi imperantes ſoluũt, prædã exiſtimantes, ideſt arbitrantes longe meliorẽ & dulciorẽ uitam in uoluptatibus nulla coactis regula, quàm eis ligatis in rationẽ ſolida. his tamẽ ſolutis dum in hanc & in illam labimur laſciuiam, inſurgũt tẽpeſtates animo, ideſt rubores, reprehẽſiones, cõſcientiæ redargutiones, fluctuationes animi, mœrores, inopia, ægritudines, & mille malorum ſpecies, quæ nos à prima forma, ideſt à quiete amouent. Iuiſſe autẽ ad Oceanum, & quod ibidẽ illi ad inferos iter apertũ ſit factis, arbitror. Vlyſſem ad lacum Auernũ in ſinu Baiano nocte una nauigaſſe & ibidem occiſo Elpenore obſcœnum illud peregiſſe ſacrum, quo manes euocantur ad ſuperos, & de quæſitis habuiſſe ab immundis ſpiritibus reſpõſum. Velum autem Vlyſſi naufragio à Leucothoe præſtitum, nil aliud fuiſſe arbitror quàm ſpem immotam, quam euadendi forti ſeruabat pectore. hæc egit ne deſperando periclitaretur, quam quidẽ ſpem dum ſperatũ obtinuiſſet retro reiecit. eum autẽ ſæpiſſime adiutũ à Pallade eſt, quia ab ea cum aduertẽtia ſua inſtructus, multa euitauit pericula, & multa egit ſibi etiã opportuna.

Hic filius Strymonis & Euterpes Muſæ fuit, & cum præſtaret reliquis hominibus bellica uirtute, ad Troiam cum auxilijs uenit: & cum unum diem pugnaſſet, multos Græcorum occidit, adeo ut Iuno quæ Græcis fauebat, ſollicita miſerit Palladem, cuius conſilio ille interficeretur, quæ in caſtra Græcorum noctu ueniens, concitauit Vlyſſem & Diomedem, ut Troiana ſpeculatum caſtra irent, qui ſuperuenientes dormienti Rheſo, ipſum occiderunt unà cum ſocijs: ſic Pindarus tradit, ut à Com. in Iliad. K. citatur. Homerus autem & alij dicunt prima nocte occiſum, antequam eius equi Xanthum bibiſſent, cum ueſperetum primum aduenijſſet: fuerat enim reſponſum illi oraculo, ſi ipſe & equi ipſius Xanthum bibiſſent, & pabula Troiana guſtaſſent, inuictum ipſum fore. a

Heſiodus autem ex Circe Agrium & Latinum genuiſſe, ex Calypſo Nauſithoum & Nauſinoum in Theogonia dicit. b

De Telemacho Vlyſſis filio. Cap. XLI.

TElemachus Vlyſſis fuit filius paruulus Penelopi matri à patre relictus, qui multa à procatoribus matris perpeſſus, tandẽ unà cum patre ſumpſit ex omnibus ultionẽ.

De Telegono Vlyſſis filio. Cap. XLII.

TElegonus Vlyſſis & Circes fuit filius, qui dum grandis uidere patrem quęreret, eum incognitum occidit. in Italiam rediens Tyburim condidit, ut ait Ouidius, Et iam Telegoni iam mœnia Tyburis udi, Stabant agricolæ quæ poſuere manus. Papias autem dicit eum ædificaſſe Tuſculum.

Falſus hic eſt Bocatius qui mœnia Tyburis & mœnia Telegoni pro ijſdem accipit, cũ multi Tuſculũ à Telegono, nemo Tybur cõditũ dicat, & hic ordo uerborũ poſtulat quoq; ut de diuerſis intelligantur. Silius lib. 7. Quod peperere decus, Circæo Tuſcula dorſo Mœnia, Laertæ quondã regnata nepoti.

De Auſonio Vlyſſis filio. Cap. XLIII.

AVſonius filius fuit Vlyſſis, ut ſcribit Paulus Longobardus ea in hiſtoria, quã de geſtis Lõgobardorũ ſcripſit, dicens, ab eo omnẽ Italiã Auſoniã nuncupari. Titus Liuius autẽ aliter ſentire uidetur in libro nono ab urbe condita dicens, Minturnas & Veſtinam ciuitates Auſonidũ, M. Pellio, & C. Sulpitio cõſulibus, ab eiſdem proditione captas, & ferè deletam Auſoniã gentẽ, & ſic illa particula Italię fuit Auſonia. Ego hunc Auſoniũ puto eum Latinũ fuiſſe, quem Circes & Vlyſſis uolunt quidam fuiſſe filium ex Marica nympha ſuſceptum, dicens, cum teſte Seruio, Marica dea ſit littoris Minturnienſium iuxta Lyris fluuiũ. Nos &ſi multi ex Iouis prole ſuperſint, finẽ huic facientes libello, paululum quieſcamus.

Auſonem alij uocant, ut & Commentarius in Apollonium lib. 4. Cum Auſonia dicta eſt, inquit, ἀπὸ Αὐσονος τοῦ Ὀδυσσέως καὶ Καλυψοῦς.

Libri undecimi finis.

Bis senus Iouis octo nomi cum semine natos,

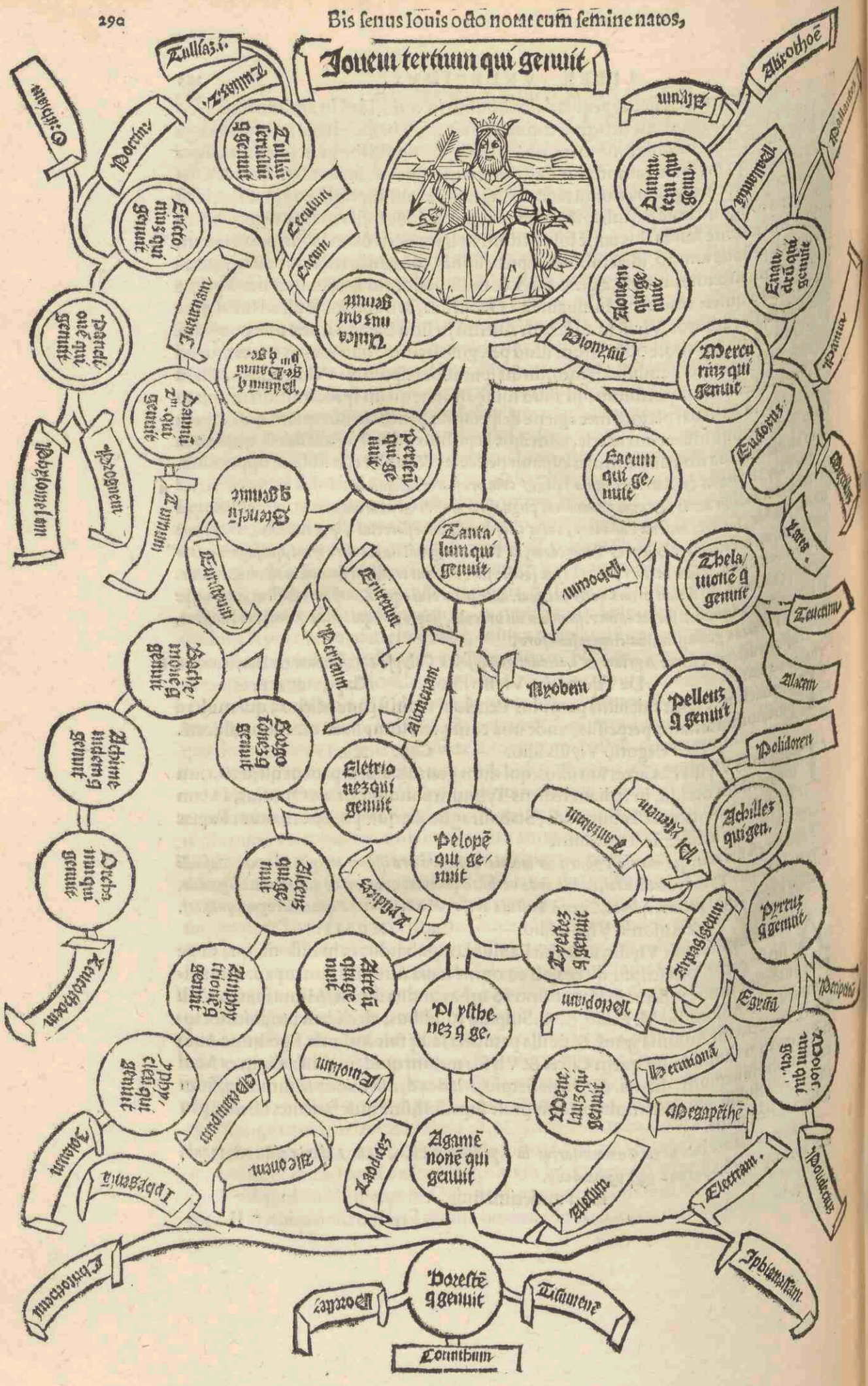
Iouem tertium qui genuit
Tullia
Tullius
Tullia
Tullius
Ocridiam
Porcia
Tullium qui genuit
Tullium
Tullium
Tullium

GENEALOGIAE DEORVM GENTILIVM LIBER DVODECIMVS.

Proœmium.

SI POST longum prædestinati agri discursum, rex illustris. &si itet in finem non uenerit, cõceditur aurigæ discreto anhelos equos curru dimouere, & illos aliquantisper uagos exonerare uesicam permittere, & recenti fluuio, atq; florido recreari prato, dum ipse apud mercennarium hospitem potu sibimet parcit & somno. & aratori instructo, quamquã omnis ager uomere scissus non sit, parte adhuc diei superstite iugo boues soluere, & in quietem & pascua ire permittere, dum ipse leni blandiente aura fusca sub nemorũ umbra, iam satur cantu rudi, duros conatur obliuisci labores. Nec nõ & egregio bellorũ duci posito in finem certaminis itum non sit, fessos & sanguine graues dato signo reuocare milites, ut & à periculo cladis tetra hat, & restauratis ocio uiribus, eos alias in hostes acriores immittat. Quis mihi nõ esse fas dicet, esto in finem numerosæ prolis Cretensis Iouis non uenerim, parte tamen maxima recitata, subsistere paululum, & quasi ad certam uenerim metam resipiscere? Nemo arbitror iuste, morem igitur aliorum secutus nõ aliter quàm in certum & insignẽ terminum deuenissem. Labore attritus in Ausonium littus quamuis importuosum substiti, arbitratus insuper, quod breuioribus distinguitur signis, intellectu facilius capitur, & tenacius memoriæ commendatur. ibidem dum non fessos oculos in circuitu ducerem, cœpi ueterum prospectare uestigia rerum. Hic enim ueteres Cumæ Chalcidẽsium opus, Dædali templum, Miseni tumulus atq; Iuliæ aquæ admiratione tenebant animum. & ex opposito Inarime uetus simiarum hospitium, & ex Inarime excussa prochita distrahebãt. Sic sonantes reuolutionibus æstuantium fluminum Vulturni fauces atq; lyris Fusini nebulæ & Linterni paludes exilio, & morte ampliſſima uiri primi Africani nobilitatẽ, & in cõspectu ferè. M. Scauri uillula suo adhuc insignis nomine, atq; Formiarũ ferè deleta uestigia, & longiusculè in radicibus montiũ Calenus, Stelenates, atq; Cãpanus agri mira fertilitate conspicui, & supereminẽtia agris oppida Suessa, Theanum, Sidicinũ, Casselinum, Thelesiæ, & alia plura tam Romanorũ quàm Carthaginensium monimenta, necnõ & multa, quorũ longa magis quàm utilis huic operi esset historia. O quàm lętabar animo Italiã meam uidere, claris operibus non tantũ æquasse, sed loquacẽ superasse Græciam? Verum cum iam breui quiete recreatus animus uires in laboré promitteret, reintraui uolens mare uelinolũ, & in Phrygiã usq; deuectus sumpsi mentem Tantali, aliorumq; quorundam ex filiis Iouis prolem exquirere atq; describere. Quod ut peragã ille faciat precor, qui ad dictum uirgæ seruitoris sui Moysi sitienti populo aquas affluenter emisit ex rupe.

De Tantalo. xxx. Iouis filio, qui genuit Niobem & Pelopem. Cap. I.

TAntalus, ut dicit Lactantius, filius fuit Iouis ex Plote nimpha susceptus. Hũc dicit Eusebius Phrygum fuisse regem regnãte Erithreo Athenis. Et huic ob raptũ Ganymedem bellum fuit aduersus † Troium Dardanię regẽ, & Ganimedis patrem. Volunt præterea hunc deos in conuiuio habuisse, eisq; ut experientiam deitatis eorum assumeret occiso filio illum membratim discerptum coctumq; apposuisse comedendũ, qui cum abhorruissent cibum, non solum abstinuere, sed collectis in unum membris puerum in formam pristinã reduxere, & reuocata per Mercurium ab inferis anima, eam illi restituere. Sanè cum aduerterent humerũ deesse pueto, quem deuorauerat Ceres, loco consumpti eburneũ refecere. Tantalũ autẽ deiecere ad inferos, taliq; dãnauere supplicio, ut fluuio ad os usq; demersus, siti uexaretur assidua, & dum os forte declinaret in potũ, aquæ fluminis etiam declinarent in tantum, ne illas posset attingere. Desuper autẽ arbores pomis onustas addidere, quæ ad os eius usq; descẽderent, ipse tamẽ ingenti & cõtinua percitus fame dum illa carpere conaretur, se tamdiu

† al's Troem.

extollerent, quamdiu ipse ut contingeret laboraret. Et sic factũ est, ut inter pŏma & aquas positus fame sitiq; uiuens depereat infœlix homo. Nunc quid sentiendũ sit ex his aduertendum, & concesso eum Iouis fuisse filium, seu uerum, seu ob aliquam similitudinem attributum. Et quæ ad Ganymedem spectant, ubi de Ganymede posita sint. Dico eum ob id diis filium apposuisse dictum, quia cum auariſſimus homo fuerit, & rem domesticam plurimum augere curauerit, frumenta, ex quibus populatem exhauriebat pecuniã, non aliter quam filiũ diligebat, quæ tunc diis apposuit dum cultis agris iniecit, & iniecta quidem sulcis in conspectu superorum sunt, quæ eisdem agentibus superis in frugẽ uertentia pristinam reassumunt formam. Verum humerus, ideſt semẽ deuoratus à Cerere ideſt terra cõsumptus eburneus restauratur, dum increscente segete nutrimenti robur immittitur. Supplicium autem huius ostendit liquido auari hominis detestabilem uitam. Dicit enim Fulgentius Tantalum interpretari uisionem uolentem, quod optime cõpetit unicuiq; auaro, non enim aurum & amplam suppellectilem cõgregat, ut eis utatur, quia animo ut illam intueatur, & cum pati non possit sibi, quid boni ex congestis diuitiis faciat nisi ut eis immixtus fame periclitatur & siti.

De Tantalo Didym. in Odyß. λ. sic τάνταλος Διὸς καὶ πλαστὸς σωφιατρίζων τοῖς θεοῖς καὶ σωεσθόμενος, αὐτοῖς ἀπολήσας διετέθη, κλέψας γὰρ τὸ νέκταρ, καὶ τὴν ἀμβροσίαν οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ ἔδωκε τοῖς ὁμίλημεν ἐφ' οἷς ἀγανακτήσαντα γὰρ Δία ἐκβαλεῖν αὐτὸς τῆς ἐρυγαίνω διαίτης, καὶ ἐξαρτῆσαι ἐπὶ ὄρους ὑψηλοῦ, ἐκ δεδεμένων τῶν χειρῶν, καὶ τὴν σίπυλον ἐνθα ἐκεκλήσατο ἀνατρέψαι ἱστορία παρὰ ἀσχληπιάδῃ. *Diodorus lib. 5. ait, ideo ad inferos detrusum, quia deorum secreta effutiuerat.*

De Niobe Tantali filia & Amphionis coniuge. Cap. II.

NIobe filia fuit Tantali & Taygetæ, ut apud Ouidium ipsa testatur dicens, Mihi Tantalus autor, Cui licuit soli superum contingere mensas. Pleiadũ soror est genitrix mea, &c. Sed salua reuerẽtia Ouidii. pater huius non fuit ille Tantalus, qui amicus deorum fuit. Nam ille fuit homo pius & Corinthiorum tex & tempore prior. Lactantius autem dicit hanc filiam fuisse Tantali & Penelopis. Hæc ut placet Theodõtio nupta fuit Amphioni regi Thebarum, ut faueret Amphion partibus Pelopis bellum gerentis aduersus Oenomaum Elidis regem & Pisæ. Ex quo Amphione ipsa peperit septem filios, totidemq; filias. esto Homerus in Iliade tantum duodecim fuisse filios dicat. hæc elati spiritus mulier sacrificantibus Thebanis iussu Manthonis filiæ Tyresiæ latonæ cœpit eos acriter increpare uerbis, & se Latonæ præferre, quam ob causam indignata Latona & filiis questa factum est, ut ludentibus filiis, atq; filiabus in campis Apollo filios, & Diana filias occideret, qui apud Sipylum montem fuere sepulti. Niobe autem orbata uiro & filiis apud urnas eorum in lapidem uersa obriguit. De filiis & Amphione supra dictum est. Eam autem in lapidem uersam Tullius, ubi de quæstionibus Tusculanis fictum arbitratur, propter eius æternum in luctu silentium. Verum huic fictioni Theodontius addit, dicens eius adhuc statuam in Sipylo apparere lapideam, & adeo tristem, ut lachrymis existimetur deficere, quod præter naturam non est. Potuere quippe ueteres ad memoriam ingentis infortunii superbę mulieris in Sipylo lapideam apposuisse flentis mulieris statuam, & cum frigidæ complexionis sit lapis insurgentibus in eum uaporibus ex terra humidis lapidis frigiditate soluuntur in guttas aqueas ad instar lachrymarum, & hinc forsan arbitrantur ignari Niobem adhuc flendo deficere.

De Pelope Tantali filio, qui genuit Lysidicem, Atteum, Thiestem, & Plysthenem. Cap. III.

PElops filius fuit Tantali & Taygetæ, & ut ait Barlaam homo bellorum furit, & insignis plurimum. Qui cum apud Phrygas regnaret bellum habuit aduersus Oeconomaum regem Elidis atq; Pysæ, quod quidem memorabile fuit, & permaximum, ut scribit Thucydides. Belli causam dicit Paulus fuisse

fuisse Hippodamiam Enomai filiam à Pelope dilectam, atq; in coniugium postulatam & denegatam. Dicit enim Seruius huius Hippodamiæ multos fuisse petitores ob insignem eius pulchritudinem, quibus ab Oenomao ea lex indicta est, & id inde sequutum quod supra scribitur, ubi de Hippodamia. Sed Barlaam dicit non sic se habuisse negotium, quinimo cum Pelopi uideretur inhumana conditio, aduersus Oenomaum arma mouit, & magnis hinc inde conuocatis subsidiis, fraude Myrtili præfecti armorum Oenomai, astutia Pelopis corrupti eum superauit. & sic Hippodamia & regno potitus Myrtilum postulantem proditionis præmium deiecit in mare. Hunc dicit Eusebius in libro temporum Hippodamiam uxorem duxisse regni Priti Argiuorum regis, anno decimo quarto, qui mundi fuit annus. iii. mil. octingentesimus quinquagesimus septimus & paulo ante dicit regnante Lynceo Argis Pelopē apud Argos regnasse annis quinquaginta tribus, & eos à suo nomine Peloponnenses denominasse. Dicit etiam Acrysio regnāte Argiuis Pelopem olympiis interfuisse, & postea aduersum Ilion arma mouisse, eumq; à Dardano expugnatum, anno mundi. iii. mil. octingentesimo octuagesimo primo. cum legatur diu ante fuisse Dardanū. Ego autem tam discordantium opinionum ueritatem ignoro. huic ex Hippodamia plures fuere filii.

Commentar. Homeri, addit etiam alia fabulæ. Nempe Pelopem habuisse duas uxores, & ex priore sustulisse filium Chrysippum, quem cum ualde amaret, nouerca eius Hippodamia indigne id ferens, liberos suos Atreum & Thyestem impulit, qui illum interfecerunt, ob quam rem postea ipsi quoq; à patre Pelope ex patria depulsi sunt, nec Pisas redierunt, donec mortuo Pelope Atreus regno successit. Item alio loco longam fabulam de Cillo auriga Pelopis narrat, qui in itinere, antequam Pelops, ad Oenomaum uenisset ad certamen, obiit, cuius nomine Cilla oppidum Pelops condidit, templumq; Cillei Apollinis. a

Fuit & Alcathous filius Pelopis, qui cædis Chrysippi fratris suspectus Megarā uenit, occisoq; leone, qui Citheronius à loco dicebatur, multosq; & in ijs Megarei regis filium Enippum necarat, ascitus Megareo gener in regno successit. autor Direchidas, ut citatur à Parrhasio, & ab hoc Alcathoi urbem Megaram uocauit Ouidius.

De Lysidice Pelopis filia & Electrionis coniuge. Cap. IIII.

LYsidicen dicit Lactantius ex Hippodamia filiam fuisse Pelopis & Electrioni nuptā, ac ex eo Alcmenam peperit Herculis matrem.

Alij inter quos & commentar. Homeri est. Matrem Alcmenes, non Lysidicen Pelopis, sed Anaxo Ancæi cuiusdam filiam dicunt, Vide in Iliad. Ξ. Lysidicem Plutarchus matrē Alcmenes facit, sororem Pithei ex Pelope & Hippodamia, Vide in uita Thesei.

De Atreo filio Pelopis, qui genuit Alceonum, Melampum, & Euiolum. Cap. V.

ATreus Pelopis & Hippodamiæ fuit filius, qui ut ex uerbis Senecæ poetæ in tragœdia Thyestis percipi potest, unà cum Thyeste fratre apud Peloponnesum regnauit, alternis tamen uicibus, sed tandem inter eos nata discordia est, cuius talem dicit Lactantius fuisse causam. Constat enim, ut supra dictum est à Pelope Myrtilum Mercurii filium in mare deiectum atq; necatum, quod ægre ferens Mercurius, inter Atreum & Thyestem tantum iniecit Zizanię, ut hostes efficerentur. Insuper erat apud Atreum aries, de quo sic Seneca tragicus. Est Pelopis altis nobile in stabulis pecus Archanus aries ductor opulenti gregis. Huius per omne corpus infusa coma dependet auro, Cuius è tergo noui aurata reges sceptra Tantalia gerūt. Possessor huius regnat, hunc tantæ domus Fortuna sequitur tuta sepositā sacer. In parte carpit prata quæ claudit lapis. Fatale sacto pascuúm muro tegens. &c. Hunc habere cupiens Thyestes arbitratus est posse per concubitum Aërope Atrei coniugis obtinere, nec defuit sceleri locus. nam ex ea & filios concepit, & illam eripuit uiro, ex quo in bellum uenere, fratres & pulsus regno Thyestes est. Sed Atreus non contentus fratris exilio illum a

ficta gratia reuocauit,& credulo tres filios decoctos in cõuiuio appoſuit, & eorũ ſangui-
nem poculis mixtum illi dedit in potum, repletoq; tam ſceleſto cibo capita manusq; na
torum infœlici patri iuſſit apponi, atq; quid cõmediſſet detegi. Quod cum fieret, aiunt,
ſolem ſurgentem in ortum retroceſſiſſe, ſcelus uidere fugientem. Hunc tamen Atreum,
ut dicit Lactantius, Aegiſtus, Thyeſtis filius interemit. Aureum uellus in hac hiſtoria fictũ
ſic intelligendum arbitror, ut intellexiſſe uidetur Varro, ubi de agricultura dum dicit pe-
cudes propter caritatem aureas habuiſſe pelles, ut argis Atreis, quam ſibi Thyeſtem ſub-
traxiſſe queritur, &c. Vel potius pro ariete iſto auri uelleris theſaurus intelligendus, quo
reges plurimum ualent, & absq; quo opportuni ſumptus ad bella & ad ſplendorem re-
b gium ſuſtentandũ fieri non poſſunt. Sol autem in ortus ſuos reuolutus eclypſim ea tem
peſtate fuiſſe demonſtrat, quæ cum eſſet hominibus incognita monſtruoſa uiſa eſt. Di-
cit tamen Lactantius hanc ab Atreo Mycenis prædictam & primitus adinuentam, cuius
cum cerneret approbari dicta Thyeſtes inuidens ex urbe diſceſſit.

a *De hoc Ariẽte Græci fabulantur, cum Atreus aliquando uouiſſet, ſe quod optimum atq; pulcherri-*
mum inter greges ſuos naſceretur Dianæ immolaturum eſſe, Aureum illi ariẽtem natum, quem cum uoti
pœnitentia ductus, incluſum ſeruaret, multaq; ad populum de eo theſauro iactaret, Thyeſtem inuidiſſe
& corrupta uxore Atrei, Aerope, ab illa Arietem abſtuliſſe. Deinde cum rurſum de Ariete contende-
rent inter ſe Atreus & Thyeſtes, eò utrinq; itum, ut penes quem Aries illi foret, idem regni ſummam te-
neret. Atq; ibi cum Thyeſtes ſuperaturus erat, huius conſilio factum eſſe, ut ſol contrario curſu eo die
ab occidente in Orientem iret. Itaq; quaſi etiam diuinitus cupiditate & auaritia Thyeſtis improbata,
regnum Atreo relictum, & Thyeſtes inde expulſus eſt, Vide Commentar. Homer. in Iliad. e.

b *Hic Ouidius, Si non Aeropen ſceleratus frater amaſſet Auerſos ſolus non legeremus equos.*

De Alcmeone Melampo & Eolo filiis Atrei. Cap. VI.

Lib. 3. de nat. deorum.

ALcmeon Melampus & Eolus fuere fratres, & ut aſſerit Cicero ubi de naturis deorũ
Atrei fuere filii, quos dicit apud Graios inter dioſcuros numeratos. Quamobrem
celebres fuiſſe uiros credendum eſt, cum ex his fuerint Caſtor & Pollux, de eis autem nil
amplius reperitur.

De Thyeſte Pelopis filio qui genuit Tantalum Plyſtenem Arpagigem Pelopiam & Aegiſtum. Cap. VII.

THyeſtes Pelopis & Hippodamiæ fuit filius. cui aduerſum fratrem Atreum quę dicta
ſunt ſupra fuerũt odia, qui cum iam dicta paſſus eſſet à fratre, uindictæ auidus ora-
culum conſuluit, à quo reſponſum habuit ex ſe & Pelopea filia ſua naſci poſſe qui filio-
rum ulciſceretur mortẽ. Quod cum audiſſet, ut qui erat in ſcelera, & potiſſime in libidi-
nem pronus, confeſtim in amplexus filiæ uenit, & ex ea filium ſuſcepit Aegiſtũ, qui po-
ſtea interfecit Atreum, ſtuprauit Clitemneſtram etiam Agamemnonem interemit.

De Tantalo Plyſthene & Arpagige filiis Thyeſtis. Cap. VIII.

ANtalus Plyſthenes & Arpagiges filii fuerunt Thyeſtis ex cõiuge Atrei ſuſcep
ti, ut per uerba Senecæ poetæ in tragœdia Thyẽſtis compræhẽditur, eſto du-
os tantum nominet Tantalum ſcilicet dum dicit. primus pietati ne deeſſe
pietatem putes auo dicatur Tantalus prima hoſtia eſt. deinde nominat Ply-
ſthenem dicens. Tunc ille ad aras Plyſthenẽ ſæuus trahit. Adicitq; fratri &c.
Tertium puerum uocat dum dicit ferrum q; gemina cæde perfuſum tenens. Oblitus in
quem rueret infeſta manu. Exegit ultra corpus ac puer ſtatim Pectore receptus enſis à ter
go extitit. Cadit ille &c. Tertium hunc puerum Theodontius dicit Arpagigem nuncupa
tum, & ſic ex eis præter patrui crimen & patris eſcam nil legitur.

De Pelopea Thyeſtis filia. Cap. IX.

Mem. & Ser. in. 6. Aeneid. item in. 11.

PElopea dicit Lactantius filia fuit Thyeſtis. ex qua matre non dicit. hanc ut ipſemet
Lactantius aſſerit, Thyeſtes reſponſo deſuper dicto habito oppreſſit, & ex ea filius na
tus eſt, quem ipſa rubore ſceleris confeſtim ferís expoſuit. Et ſic apparet ob luxuriam

Thyeſtis

Thyeſtis non ob reſponſum oraculi à Thyeſte in concubitum filiæ itum, reſponſum autem oraculi ad palliandam Thyeſtis ignominiam poſt cædem ſuorum ab Aegiſto factã compertum eſt.

De Aegiſto Thyeſtis filio. Cap. X.

AEgiſtus filius fuit Thyeſtis ex Pelopea eiuſdẽ Thyeſtis filia, ut ipſemet teſtatur in tragœdia Senecæ dicens. Coacta fatis nata fert uterum graue. Me patre dignum uerſa natura eſt retro &c. Hic quamcito natus fuit à matre ob pudorem ignominioſi criminis in ſyluas deiectus eſt, ut delaceratus à beluis turpidinis aui parentiſq; atq; matris pariter & ſororis uiuens, teſtimoniũ non præſtaret Sed aliter factum eſt. Nam ſeu beneficio paſtorum, ſeu ſic permittente deo caprarum ſponte contigerit à capris ubera præſtantibus in ſyluis nutritus eſt, & inde dictus Aegiſtus ab ege, ſcilicet capra nutrice. Is tãdem à ſuis cognitus & in regiam deductus dum creuiſſet eſſetq; in paruo precio rerum præteritarum iam conſcius ſeu patre impellente, quod magis creditur. ut Lactantio placet, Atreum occidit, cui Thyeſtes occupata regia ſucceſſit, tandem iam Thyeſte mortuo cum regnarent Agamemnon & Menelaus & ob raptam Helenam in Troianum iuiſſet excidium Aegiſtus, ut Leontio placet, ſuaſionibus Nauplii in amplexus optantis Clitemneſtræ deuenit, & poſtremo redeuntem Agamemnonem à deſolatione Ilionis immane auſus facinus illũ fauente Clitemneſtra trucidauit, & regiam Pelopis ſeptem tenuit annis. Ad ultimum ab Oreſte Agamennonis filio unà cum adultera Clitemneſtra nulla remanente ex eo ſuperſtite obtruncatus eſt.

De hac re Homeri, uide Odyſſea. 3. & 4.

De Plyſthene Pelopis filio, qui genuit Agamemnonem & Menelaum. Cap. XI.

PLyſthenes, ut ait Theodontius filius fuit Pelopis & Hippodamiæ, qui cum iuuenis moreretur Agamemnonem & Menelaum filios ſuos paruulos commendauit Atreo fratri ſuo, quiillos ſuſcepit, & in filios educauit, & ob id abolita tractu temporis Plyſthenis memoria Atrei filii habiti ſunt, & Atrides ab omnibus appellati.

Quidam Phyſthenem ſerũbunt.

De Menelao Plyſthenis filio, qui genuit Hermionam & Megapenthem. Cap. XII.

MEnelaus Lacedæmonum rex, ut Theodontio placet, filius fuit Plyſthenis et frater Agamemnonis. hos Seneca in tragœdia Thyeſtis uidetur omnino tenere filios fuiſſe Atrei in cuius perſona ſic ait. Conſilii Agamemnon mei ſciens miniſter fiat, & patris cliens. Menelaus affit prolis incertæ fides. Ex hoc petatur ſcelere ſi bella annuunt, & gerere uolunt odia, ſi patruum uocant patet eſt, &c. Et ſic Atrei ex Aerope uidentur filii, teneat quod mauult lector. Menelaus autem, ut Euſebius oſtendit in libro temporum, Atreo & Thyeſte uiuentibus Lacedæmonum rex dictus eſt, anno mundi. iii. mil. octingenteſimo nonageſimo ſeptimo. Cum Agamemnõ qui Thyeſti ſucceſſit ſecundum Homerum regnare cœperit Mycenis anno mundi. iiii. mil. ſeptimo fuit huic Helena Iouis filia coniunx, quã anno primo regni Agamemnonis, & ſecundum Euſebium decimum Menelai, ut ait Dares Phrygius, abſente Menelao, qui ad Neſtorem pylon iuerat, Paris legatus miſſus ad Caſtorem & pollucem rapuit ex inſula Cytherea ſub oppido Heleno, ea etiam conſentiente, exiſtentibus fratribus & Hermiona apud Agamemnonem. Dites uero dicit illo tunc Menelaũ cum Agamemnone Cretam iuiſſe diuiſuros theſauros, quos ibi depoſuerat Atreus. Hinc factum eſt, ut fratris conſilio Menelaus conqueretetur Græcis principibus. Vetum cum fruſtra legationibus obſidione demum repetita eſt Helena, & poſt decenniũ fraude magis quam uiribus capta Troia reaſſumpta eſt & reſtituta Menelao, qui cum ut cæteri nauim intraſſet patriam petiturus tempeſtate actus, ut ſcribit Euſebius, ad Thuorim

regem Aegypti, quem Polybium appellat Homerus cum ea deuectus est, & à Protheo uate, ut per Homerum patet in Odyssea, consilio sumpto postquam octo annis erassset in Lacedæmoniã rediit Agamemnone diu ante cęso, & illis forte diebus Aegysthus. Qui tandem illi successerit, quo uel qua morte diem clauserit non inueni.

Commentari. in.1. Iliados. Agamemnon, (quod idem de Menelao intelligendum est) secundum Homerum, inquit Atrei & Aëropes, secundum Hesiodum autem Plisthenis filius dicitur, genere Mycenęus. Hic deleto Ilio, domum reuersus ab Aegysthо, qui eius uxorem interea adulterio usurpauerat, Conuiuio acceptus, dolo occisus est. Tragici autem dicunt ub uxore Clytemnestra occisum, cum illa uestem, quæ foramen per quod exeri caput ac collum posset non habebat, illi induendam obtulisset, itaq; impeditum & intricatũ interemisset. Idem lib.2. Iliad. Atreus, inquit Peloponnesi rex, cum haberet liberos ex Creusa, uel ut alij ex Aërope, Agamemnonem & Menelaum, moriens patri Thyestæ reconciliato regnum tradidit ea conditione, ut postquam Agamemnon adoleuisset, illi idem restitueret. Quod feciße eum ex Homero patet, ubi ait Thyestem Agamemnoni sceptrum tradidisse.

De Hermiona Menelai filia & Pyrrhi, & inde Orestis coniuge. Cap. XIII.

HErmiona, ut Ouidius testatur in epistolis Menelai fuit filia ex Helena. Hæc autem Oresti filio Agamemnonis desponsata fuit. Porrò Pyrrhus cum occisso Agamemnone regiam occupassset Aegysthus, & fugissset Orestes, Andromacha olim Hectoris coniuge, quam à Troia duxerat, Heleno cõcessa, hanc Oresti subripuit & sibi coniugio copulauit, attamen eo postea ab Oreste occiso in eiusdem Orestis coniugium rediit eiq; peperit Orestem filium.

De Megapenthe Menelai filio. Cap. XIIII.

MEgapenthes dicit Theodontius filius fuit Menelai ex Lydia captiua suscepstus post raptam Helenam, quod Homerus testari uidetur in Odyssea dum dicit. Filio autem à sparte Alectoris accepit filiam. Qui ipsi unigenitus fuit fortis Megapenthis à serua. Helenæ autem dii filium non dederant, postquam primo genuit Hermionam filiam desideratiuam, quæ formam habebat auteq; Veneris. Et sic per hos patet etiam Menelaum Magapenthi coniugem dedisse filiam Alectoris spartani, cuius nuptias celebrantem Telemacus Vlyssis filius ueniens ex Ithaca comperit.

Versus Homeri sunt Odyß. Δ ὑεῖ δὲ πάρτηθεν ἀλέκτορος ἤγετο, κούρην. ὃς ἔσχεθ' ἑλένης γάμου ἐκτερὸς μεγαθύμου ἐκ δόλου. &c. Eius autem filiæ Alectoris nomen alij tradunt Iphilochen alij Echemelum. Ipsum autem Alectorem Argei filium dicunt, Argæum autem Pelopis. Quod autem ex Homero dicitur Helenam non peperisse, post natum Hermionẽ id Iuniores corrigunt, qui dicũt ex Paride Corinthum natum, ex Menelao autem Nicostratum, ut ait Didymus in Odyssea. 4. Porphyrio ex Menelao etiam Diæthum & Morraphionem, à quo gentem Moraphiorum quæ in Persis est, deducit addit. Et Nicostratus κινάιθωρ inquit, & αἰθιόλα παρὰ λακεδαιμονίοις ἐλένης παῖδες τιμῶνται.

De Agamemnone, Plysthenis filio, qui genuit Iphigeniam, Chrysothemim, Laodicem, Iphianassam, Electram, Alesum & Orestem. Cap. XV.

AGamemnõ Plysthenis fuit filius, ut supra, & Atreo paruulus derelictus, fuit hic Mycenarum rex & Thyestis successor, ut in Iliade etiam sentire uidetur Homerus, ubi de sceptro Agamemnonis, multos describit uersus ferè hoc dicentes. apud Troiam in concione Græcorum præsidens Agamemnon sceptrum tenebat, quod Vulcanus artifex fecerat, illudq; dedit Ioui Saturnio. Postea Iupiter concessit Diactoro argiphonti. Hermias autem rex dedit Pelopi plexippo, postea Pelops dedit Atreo, qui moriens Thyesti bellicoso reliquit, qui Thyestes reliquit Agamẽnoni multis insulis & argo imperanti. &c. In quibus uerbis non seruatur Genealogiæ descriptus ordo, quem latinorum autoritatem describens sequutus sum. Cœpit autem regnare

nate Agamemnon ſecundum Euſebiũ anno mundi. iiii. Mil. vii. quo anno Helena rapta eſt. & Græcia omnis in Troianos excitata pari omnium conſenſu congregatis in auli- a
de nauibus, & exercitui imperator factus in bellum perrexit. Clitemneſtra cõiuge relicta ex qua iam plures ſuſceperat filios, & apud Troiam labores multos paſſus. quorundam etiam principum ſimultates pertulit, quibus agentibus imperio depoſitus eſt, & illi Palamedes ſuffectus, qui crimine Vlyſſis occiſus Agamemnon maiori ſua gloria in imperiũ reaſſumptus eſt, quam ignominia depoſitus. Suſtinuit præterea indignationes Achillis ob Bryſeidam illi à ſe ſublatam. Tandem capto Ilione atq; diruto, cum illi ceſſiſſet in ſortem cum præda plurima Caſſandra Priami filia naues in patriam rediturus aſcendit. Vetum tempeſtate actus ferè per annũ errauit, ut ſcribit Homerus, antequam ueniret in patriam. Interim autem, ut idem teſtatur Homerus, Aegiſtus Thyeſtis filius cum tacite omnia occupaſſet, poſitis per littus ſpeculatoribus, & audito ab eis Agamemnonis reditu uiginti ex amicis ſuis in inſidiis poſuit, & ipſe cum comitatu reliquo ficta amicitia illi obuius factus eſt, & ingens ei parauit conuium. In quo Clitemneſtræ conſenſu illum cum ſociis epulantem occidit. Seneca autem poeta aliter de morte eius ſentire uidetur, ea in tragœdia, cuius titulus eſt Agamemnon. dicit enim Clitemneſtrã acri dolore agitatã, quod Caſſandram Agamemnõ ſecum traheret. Ego autem credo commiſſi ſceleris timore, & cum Aegiſto adultero, eſto primo diſcorde, ſed in concordiam, ut percipitur renocato ea die, qua in patriam intrauit domum parato Clitemneſtra conuiuio, & ipſe Agamemnon dum picta ueſte ſublimis iaceret Priami ſuperbas corpore exuuias gerens ei detrahere cultus hoſtiles uxor iubet, & induere potius coniugis fidelis manu textos amictus. Verum induta ueſtis exitum manibus negat, caputq; laxi & inuii claudunt ſinus, & tunc haurit trementi ſemiuir dextra latus Agamemnonis, eumq; interfecit ueſte inuia inuolutum. b

Deſcriptio ſceptri iſtius eſt Iliados B.

Αὐὰρ ὃ κρείων ἀγαμέμνων ἔστη
Σκῆπτρον ἔχων, τὸ μὲν ἥφαιστος κάμε τεύχων,
Ἥφαιστος μὲν δῶκε Διὶ κρονίωνι ἄνακτι,
Αὐτὰρ ὁ αὖ ζεὺς δῶκε διακτόρῳ ἀργεϊφόντῃ
Ἑρμείας δὲ ἄναξ, δῶκε πέλοπι πληξίππῳ,
Αὐτὰρ ὁ αὖτε πέλοψ δῶκ' ἀτρέϊ ποιμένι λαῶν
Ἀτρεὺς δὲ θνήσκων ἔλιπε πολύαρνι θυέστῃ
Αὐτὰρ ὁ αὖτε θυέστ' ἀγαμέμνονι λεῖπε φορῆναι
Πολλῇσι νήσοισι καὶ ἀργεῖ πάντι ἀνάσσειν.

De Iphigenia Agamemnonis filia. Cap. XVI.

IPhigenia Agamemnonis filia fuit, ut in Agamemnonis tragœdia, teſtatur idem Seneca. Hanc tamen alii Iphianaſſam uocant, ut Lucre. dicens, Auli- *Lib. 1.*
de quo pacto triuiai uirginis arã Iphinaſſæo turparit ſanguine fœde. Hęc inſignis pulchritudine uirgo fuit, de qua Seruius talem refert hiſtoriã. Græci Troiam ituri cum ad Aulidem deueniſſent, Agamemnon Dianæ ceruũ occidit ignarus, quamobrẽ irata dea flatus uentorũ remouit, & ideo cum nauigare non poſſent, & peſtẽ inſuper ſuſtinerent, oracula conſulta dixerunt Agamẽnonio ſanguine Dianã eſſe placandã. ergo cum ab Vlyſſe per ſimulationẽ nuptiarũ adducta Iphigenia, & iam ut immolaretur eſſet altaribus admota numinis miſeratione ſublata eſt, & cerua ſuppoſita. Vnde Oui. Victa dea eſt, nubẽq; oculis obiecit, & inter Officiũ turbãq; ſacri, *12. Met.*
uocesq; præcantũ Suppoſita fertur mutaſſe micœnida cerua, &c. Virgo aũt, ut Seruius aſſerit, ad tauricã regionẽ trãſlata eſt, & Thoanti regi tradita, & in Dictyn Dianę ſacerdos effecta, & cũ ſecundũ ſtatutã cõſuetudinẽ humano ſaguine numẽ placaret. agnouit fratrem Oreſtẽ, quẽ diu nõ uiderat, qui accepto oraculo carendi furoris cauſa cũ amico Pylade Colchos petierat, & cũ his occiſo Thoãte ſimulachrũ ſuſtulit abſcõditũ faſce lignorũ,

& ſic

& sic ad Laconas Diana translata est, Iphigenia reportante. Quid deinde de Iphigenia se quutum sit, nusquam comperisse memini. Quod supra dictũ est Dianam, loco Iphigeniæ posuisse ceruam, humanum fuisse artificium credendũ est, quod ut populus omnis Agamemnoni esset obediens adinuentum est, eum scilicet filiam imolasse, quæ medio in tumultu sublata, ne fraus aperiri posset, in longinquam regionem transmissa, & sub umbra sacerdotii seruata est.

De Chrysothemi Laodice & Iphianassa filiabus Agamemnonis. Cap. XVII.

CHrysothemis Laodice & Iphianassa Agamemnonis fuere filiæ & Clitemnestræ (ut arbitror) cum ex eis unam, quam mallet Agamemnon apud Homerum Achilli offert dicẽs, Gener mihi erit, honorabo autem eum similem Oresti Qui mihi unigenitus nutritur abundantia in multa. Tres mihi sunt filiæ in atrio benefacto Chrysothemis & Laodice & Iphianassa. Leontius tamen dicit hanc Iphianassam Iphigeniam esse, quod ego non credo. Quomodo enim dixisset Agamemnon Iphigeniã domi esse, quã sciebat in sacris pro uentis quærendis, aut occisam, aut alibi clàm delatam.

Iliados ι. τρεῖς δέ μοι εἰσὶ θύγατρες ἐνὶ μεγάρῳ εὐσήκτῳ Χρυσόθεμις, καὶ Λαοδίκη καὶ Ἰφιάνασσα.

De Electra Agamemnonis filia. Cap. XVIII.

ELectra Agamemnonis & Clitemnestræ fuit filia, ut liquido patet per Senecam in tragœdia Agamemnonis, in qua percipitur, quia ab Agamemnone Troiam eunti parua relicta sit domi. Hæc cum patrem occisum cerneret Strophilo Phocensi Agamemnonis amico clàm commendauit Orestem, & inde matrem ob perpetratũ scelus increpauit aspere, quam ob causam Clitemnestra iubente in carcerem dedũcta est. Quid tandem ex ea sequutum sit legisse non memini.

Sophocles cum Oreste occisa matre abijsse dicit.

De Halesо Agamemnonis filio. Cap. XIX.

HAlesus filius fuit Agamemnonis, ut satis clare dicit Virgilius. Hinc Agamemnonius Troiani nominis hostis Curru iungit Halesus equos, &c. Ex qua Briseida men matre susceptus sit, in dubiũ uertitur. Nam alii dicũt eum ex Briseida natum, alii ex Cassandra, quod ego non credo. non enim ex Cassandra natus potuisset aduersus Aeneã fauisse Turno ætate non patiente. Hunc Theodontius arbitrari uidetur, cum Clitemnestra sensisse aduersus patrem, & ob id & Clitemnestræ filium, & patria pulsum, qui quacumq; ex causa patriã liquerit in Italiam uenisse Vir. asserit, & apud Massicum Campanię montem consedit, ac inde tanquã Troiani nominis hostis uenit fauitq; aduersus Aeneam partibus Turni. Ouidius uero ubi de Fastis uidetur existimare eum Falisсos cõdidisse, & ob id dicit, Venerat atridæ fatis agitatus Halesus. A quo se dictã terra Falisca putat &c. Posteritatis autem eius nulla extat memoria.

Lib 7.
Ouid. 4. Fast.

De Oreste Agamemnonis filio, qui genuit Tisamenem Corinthum & Orestem. Cap. XX.

ORestes Agamemnonis & Clitemnestræ fuit filius, ut satis in præcedentibus ostensum est, huic dicit Theodontius Hermiona Menelai & Helenæ filia paruula adhuc desponsata est, cum & ipse paruulus esset. Hic tandem occiso ab Aegisto Agamẽnone studio Electræ sororis suæ à Strophilo Phocensi clàm Mycenis subtractus & asportatus atq; seruatus est, quęrentibus eum in mortẽ matre atq; Aegisto. Qui cũ tractu tẽporis excreuisset captato cõmodo Hermiona sibi iam à Pyrrho subtracta in ultionẽ paternæ cædis surrexit, & Aegistũ adulterũ, cum. vii. iam regnasset annis, unà cum Clitẽnestra matre occidit. Quo facto aiũt cõfestim in furiã deueniisse, cũ sibi uideret imminere occisæ matris imaginẽ facibus & serpẽtibus armatã, & ei cõtinuũ minitantẽ exitiũ, ut dicit Statius, Armatam facibus matrẽ & serpẽtibus atris Cum fugit, ultricesq; sedent in limine diræ &c. Cui Pylades Strophili filius, qui tempore paternæ

paternæ cædis transfuga erat, iunctus promissa illi salute, cum eo ad aram Dictynę Dianę in Colchos confugit, & ibi resipuit Orestes, submouitq; ab infestatione tali matrem, & sorore cognita Iphigenia, quæ ibidem deæ sacerdos erat, occiso Thoante rege & simulacro deæ rapto atq; in fasce lignorum delato, secundũ quosdam in regnum rediit, & fraude Macarei sacerdotis Pyrrhum Achillis filium in templo Apollinis interemit, & sibi Hermionem cõiugem reassumpsit. Alii uero uolunt eum antequam in regnum rediisset in Italiam deuenisse, & haud longe à Roma apud Aritiam Dianæ simulacrum collocasse, & impia statuisse sacra. Sed quandocunq; hoc factum sit, eum post occisum Aegistũ regnasse annis .xv. affirmat Eusebius in libro temporum, & anno .xxi. regni Demophoontis regis Athenarũ occidisse Pyrrhum. Solinus uero in libro quem de mirabilibus scripsit, dicit eum post occisam matrem profugum, Hermionam in omnes casus habuisse sociam, quo autem diem clauserit, etiam in dubium uertitur. Cum dicat Seruius ossa eius iam Roma condita ab Aritia Romam translata, & sepulta ante templum Saturni, quod est cliuum Capitolinum iuxta Concordiæ templũ. Solinus autem ubi supra dicit, quod Olympiade .lviii. ossa eius à Spartanis oraculo monitis Tegei inuenta, & tantæ magnitudinis fuisse, ut implerent longitudinem cubitorum .vii.

Vt etiam Silius uidetur uelle lib. 4. ubi Aritiam immitem, & aram Dianæ nominat.

De Thysamene Orestis filio. Cap. XXI.

THysamenis † ut scribit Eusebius, filius fuit Orestis, & ei successit in regno. *† Tysamenus Euseb. habet*

De Corintho Orestis filio. Cap. XXII.

CorinthusCorinthus filius fuit Orestis, ut dicit Anselmus eo in libro, quem scripsit de imagine mundi, in quo asserit eum Corinthum Achaiæ ciuitatem fecisse, & suo nomine nũcupasse, & hoc idem affirmat Gerualius Tilliberiensis. Qui esto noui sint autores, nõ tamẽ paruæ sunt grauitatis. Præterea & Isidorus in libro Etym. dicit. Corinthũ in Achaia condidit Corinthus Orestis filius. Ego autem conditam non credo, sed forte restauratam, cum scribat Eusebius in libro temporum eam diu ante à Sisypho conditã & Ephyram appellatam.

De Oreste Orestis filio. Cap. XXIII.

ORestes, ut Solinus de mirabilibus mundi testatur, filius fuit Orestis ex Hermione, & ab eo affirmat populos, qui Orestides appellãtur denominatos dicens sic. Mycenis profugus matricida cum absessus lõgius destinasset, natum sibi in Emathia paruulum de Hermiona, quam in omnes casus sociã adsciuerat, hic mandauerat occulendum. Adoleuit & in spiritum regii sanguinis, nomen patris sui referens, occupatoq; quicquid est, quod procedit in Macedonicum sinum & Adriaticum salum, quem cui imperitauerat Orestiam dixerat. De hoc ego nil ulterius legi, in longam tamen posteritatem deuenisse suos creditum est adeo, ut affirmet Trogus Pompeius Pausaniam Philippi regis Macedonum occisorem ab Oreste originem duxisse, sed quibus mediis, uetustate agente non reperitur. *Cap. 14.*

De Dionysio .xxi. Iouis filio. Cap. XXIIII.

DIonysius, ut in libro de naturis deorum scribit Cicero, Iouis & Lunæ fuit filius, quem ego idem cum Baccho dicerem, si non essent in matre dissimiles, cum ipse idem Tullius fieri ei orgia arbitretur. Possibile tamen est, ut sic sit fictione mutata, dũmodo utrumq; pro uino non pro homine assumamus. Nam Iuppiter ideſt calor diei, & luna rore & humectatione nocte uites fouent, & ad incrementum atq; maturitatem uuas deducunt. Et sic hic erit qui in culmine colitur Nysæ, altero ex Parnasi mõtibus uerticibus Baccho, eo quod uinetis abunder cõsecrato, & dicetur Dionysius quasi Nysę deus, nam Διος Græce, Latine sonat deus. *Lib. 3.*

De Perseo .xxii. Iouis filio, qui genuit Gorgophonem, Stelenum, Erythreum & Bacchemonem. Cap. XXV.

Perseus

PErseus quem ueteres totius nobilitatis Græcię patrem opinati sunt, Iouis & Danaës Acrisii fuit filius, unde Ouidius. Non putet esse deum, nec enim Iouis esse putabat Perseа, quem Danaes pluuio conceperat auro. Qualiter autem ex Ioue & Danae natus, ubi de Danae in præcedentibus uideri potest. Is autem iam grandis, ut dicit Lactantius, Polydectæ regis imperio in Gorgonem expeditionē assumpsit, habuitq; Pegasum alatum equum, & Palladis ægidem, & talaria ensemq; Mercurii, uolatumq; cepit ex Apheſante monte, ut refert Statius ibi. Mons erat audaci seductus in æthera dorso, & infra per. v. uersus. Quam quidē Gorgonem prætensa ægide pallantea uidit impune atq; cōsiderauit, & uicit, eiq; caput abstulit, & Atlantem regem sibi denegantem hospitium ostenso Gorgonis capite mutauit in saxum, inde remeās in patriā, cum excelso uidisset in Syrio littore circa regna Cephei Andromedam uirginē alligatā matris crimine & Ammonis sententia scopulo, & sic monstro Marino expositā, flentesq; parētes in littore, euolauit illuc, & cognita causa cum parentibus pactus est coniugium uirginis, si illam à belua liberaret, quod factum est. nam uenientem interemit. Inde celebrante eo nuptias cum Phineus Cephei frater, cui ante sententiam puella desponsata fuerat, eam repeteret, & ui conaretur tanquam suam auferre, bellū aduersus eum iniuit. & cum multos ex hostibus occidisset, reliquos capite Gorgonis ostenso conuertit in lapides. post hæc Prætum aui sui frattem qui Acrisium regno pepulerat, transformauit in saxum, & regnū auo restituit. In Persas præterea bellum intulisse ferunt, & in eodem Liberum patrem aduersum se consistentem in prælio occidisse, subactamq; nationem à se denominasse, ibiq; Persepolim regiam ciuitatem ædificasse, quam postea ut scribit Quintus Curtius de gestis Alexandri, Alexander Macedo uino cadens & epulis demoliri fecit. attamen Acrisium auum, ut dicit Lactantius, in lapidem cōmutauit. Et inde dicunt eum unà cum Cepheo & Cassiopia atq; Andromeda cōiuge in cælum fuisse assumptum, & inter cæli sidera collocatum, ut de imagine mundi testatur Anselmus dicens, huic cōiungitur Cepheus rex & Cassiopia uxor eius, cui associatur Perseus filius Iouis & Danaës habēs iuxta se sidus Andromedę &c. His appositis ad sensum fictionis ueniendum est. Perseum equo Pegaso uectum famæ cupidine tractum demonstrat. Alii tamen uolunt eum ad transfretandum habuisse nauim, cui insigne uel nomē fuerit Pegasus. Scutum Palladis accipiendum reor pro prudentia, qua & hostiū acta considerauimus, & nosipsos ab eorūdem insidiis telisq; protegimus. Mercurii talaria uelocitatem & uigilantiā in agendis significare reor. Sic & ensis recuruus & à parte exteriori acutus ostendit, quoniam bellorum tempore & prædas hostiū ad nos trahere debēte, eosq; à nostris amouere cædibus. De Gorgone autem & Atlante satis in præcedentibus, ubi de eis dictum est. Liberasse autem Andromedam à belua historiam reor, cum & in cosmographia dicat Pomponius. Est Ioppe ante diluuium conditū ut ferunt, ubi Cephea regnasse eo signo accolæ affirmant, quod titulum eius fratrisq; Phinei ueteres quædam aræ cum religione plurima retinent. quinetiā rei celebratæ carminibus atq; fabulis seruatæq; à Perseo Andromedæ clarum uestigium Marinæ beluæ ossa immania ostentat. hæc ille. Præterea & Hierony. presbyter in libro, quem de distantiis locorum cōposuit dicit. Ioppe oppidum Palæstinę maritimum in tribu Dan, ubi hodie quoq; saxa monstrantur in littore, in quibus Andromeda religata Perſei quondā uiri sui fertur liberata subsidio. hæc Hieronymus. Plinius uero inter scriptores celebertimus homo scribit. Beluæ, cui diceba-tur expositam fuisse Andromedam, ossa Romam apportata ex oppido Iudææ Ioppe, ostendit inter reliqua miracula in ædilitate Marcus Scaurus, longitudine pedum quadraginta, altitudine costarum Indicos Elephantes excedente, spinæ grossitudine sexquipedali, &cætera. Perseum autem hostes & Prætum in saxa uertisse capite Gorgonis ostenso nil aliud puto, nisi quia uictos diuitiis Gorgonis tacitos illos reddidit & imbelles. Acrisium autem auum constat per Eusebium in libro temporum aliter saxeum effecisse. nam ab eo non sponte occisus est, & sic frigiditate perpetua lapidi similis factus est.

Lib. 4. Meta.

Lib. 3. Theb.

De hac pugna, lib. 5. Met.

Lib. 1.

Lib. 9. c. 5.

Quod

Quod in cælis à Septentrionali plaga stellificatus luceat, sententiam Tullii, ubi de quæstionibus Tusculanis, sequendam puto, qui de eo & reliquis ait, Nec stellatus Cepheus cum uxore, genero, filia traderetur, nisi cælestiũ diuina cognitio nomen eorũ ad errore fabula traduxisset. Hæc Tullius. Cæterũ de tempore eius ambigit cum scribat Eusebius eum occidisse Gorgoné anno mũdi 3729. Tamen hoc eodem anno secundũ alios dicit eum cum coniuge in cælum raptum. Paulo post dicit anno secundo regis Cecropis, qui mũdi fuit 3857. eũ Gorgone occisa aduersus Persas dimicasse. Nec multo post scribit anno 35. regni Cecropis Actisium ab eo mortuum, & Argiuorum regnum in Mycenas translatũ. quod ego uerum puto, cũm magis tempus conueniat rebus gestis.

Fabulã Persei Higinius de stellis, & Erasmus in prouerbio Orci galea describunt. Cæterũ quando plerique tradunt Perseũ unà cũ matre expositum mari, ad littus Appulum delatũ esse, ibiq; Pylumno Danaën nupsisse, ex eoq; Daunũ patrem Turni peperisse, libuit ex Pherecyde totã hanc fabulam, ut in Commẽt. Apollonij habetur, huc apponere: Φερεκύδης ἐν δωδεκάτῳ ἱστορεῖ ὡς ἀκρίσιος γαμεῖ εὐρυδίκην τὴν λακεδαίμονος, τῶν δ' γίνεται δανάη. χρωμένῳ δὲ αὐτῷ περὶ ἄρσενος παιδὸς, ἐχρησεν ὁ θεὸς ἐν πυθοῖ, ὅτι αὐτῷ μὴ ἔσται παῖς ἄρσην, ἐκ δὲ τ θυγατρὸς, πρὸς ὃ αὐτὸν δεῖ ἀποθανεῖν. ὁ δ' ἐπανελθὼν εἰς ἄργος, θάλαμον ποιεῖ χαλκῷ ὑπὸ τῇ αὐλῇ τῆς οἰκίας καταγῆς, ἔνθα τὴν δανάην εἰσάγει, μετὰ τ τροφδ, ἐν ᾧ αὐτὴν ἐφύλαττεν ὅπως δι αὐτῆς παῖς μὴ γένηται. ἐραθεὶς δὲ (ζεὺς τῆς παιδὸς ἐκ τ ὀρόφ χρυσῷ παραπλήσιος, ῥεῖ ἡ δὲ ὑποδέχεται τῷ κόλπῳ. καὶ ἐκφύσας αὐτὸν ὁ ζεὺς, τῇ παιδὶ μίγνυται. τὸν δὲ γίνετ περσεύς. καὶ ἐκδέφ αὐτὸν ἡ δανάη κὴ ἡ τροφὸς κρύψασαι ἀκρίσιον ὅτε δὲ περσεὺς δέκατης ἢ τεσσάρτης ἐγένετο, ἤκουσεν αὐτδ τῆς φωνῆς παίζοντος. καὶ διὰ τῶν θεραπόντων μεταπεμψάμενος τὴν δανάην συν τῇ τροφῷ, τὴν μὲν ἀνῆκεν. δανάην δὲ κατάγει σὺν τῷ παιδὶ ἐπὶ πρυτάνεως βωμόν. μόνος δὲ αὐτὴν ἐρωτᾷ πόθεν εἴη αὐτῇ γεγονὼς ὁ παῖς. ἡ δὲ ἔφη ἐκ διὸς. ὁ δ' οὐ πείθεται. ἀλλ' εἰς λάρνακα ἐμβιβάσας αὐτὴν μετὰ τ παιδὸς, καὶ κλείσας κατακωντοῖ. καὶ φερόμενοι ἀφικνοῦνται εἰς σέριφον τὴν νῆσον. καὶ αὐτὸς ἁλιεύει δίκτυς ὁ περιδένδης δικτυῳ ἁλιεύων. εἶτα ἡ δανάη ἀνοίξασα ἐκπέμπει τὸν λάρνακα. ὁ δὲ ἀνοίξας κὴ μαθὼν οἵτινές εἰσιν, ἄγει εἰς τὴν οἰκίαν καὶ ζέφει ὡς ἂν συγγενεῖς αὐτ ὄντας. ἦσαν γὰρ ὁ δίκτυς καὶ ὁ πολυδέκτης ἀνδροθόης τῆς κάστορος κὴ περιδένδης τ δαμάστορος τ ναυπλίᾳ τ ποσειδῶνος καὶ ἀμυμώνης, ὡς φερεκύδης ἐν πρώτῳ. Hæc ex duo decimo Pherecydæ. Mox idem ex secundo eiusdem autoris addit: Περσέως ἐν σερίφῳ μετὰ μητρὸς διέχοντος παρὰ δίκτυϊ, κὴ ἡσύχαντος, πολυδέκτης ὁ δίκτυος ὁμομήτριος ἀδελφὸς, βασιλεὺς σερίφ τυγχάνων, ἰδὼν τὴν δανάην ἠράσθη αὐτῆς. ἠπόρει δὲ συγκοιμηθῆναι, κὴ παρασκευάσας ἄριστον ἐκάλει ἄλλους τε πολλὸς κὴ αὐτὸν περσέα. περσεὺς δ' πυθομένῳ ἐπί τινι ὁ ἔρανος εὐωχεῖται. τ δὲ φήσαντος ἐπὶ ἵππῳ, περσεὺς εἶπεν ἐπὶ τῇ τῆς γοργόνος κεφαλῇ. μετὰ δὲ τὸν ἔρανον τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ ὅτε οἱ ἄλλοι ἐρανισαὶ τὸν ἵππον ἀπεκόμιζον, καὶ περσεὺς, ὁ δὲ ἄκλητος ἐλήλυθε. ἀπαιτῇ δὲ τὴν τῆς γοργόνος κεφαλὴν κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν, ἐὰν δὲ μὴ κομίσῃ, τὴν μητέρα αὐτ λήψεσθαι ἔφη. ὁ δ' ἀνιαθεὶς ἀπερχετ ὀλοφυρόμενος τὴν συμφορὰν εἰς τὸν ἔσχατον τῆς νήσ. ἐρῶν δ' αὐτῷ ὀφθεὶς κὴ πεῦσιν αὐτῷ προσαγαγὼν, μανθάνει τὴν αἰτίαν τ θρήνου. ὁ δὲ ἡγεῖται θαρρῆσαι ἐπὶ τῷ. καὶ πρῶτον μὲν ἡγεῖται αὐτῷ πρὸς τὰς τ φόρκυ γραίας, πεμφθησόμενον καὶ ἐντεῦθεν, κὴ ἀκουσόμενος φρασάσης καὶ αὐτῷ μὲν ὑφαιρεῖται τὸν ὀφθαλμὸν καὶ τὸν ὀδόντα ὀρεγομένων ἀλλήλαις. αἱ δὲ αἰδανόμεναι βοῶσι καὶ ἱκετεύουσι τὸν ὀφθαλμὸν, κὴ τὸν ὀδόντα ἀποδοῦναι. ἐνίοτε γὰρ αἱ ζῆς ἐκ διαδοχῆς ἐκέχρηντο. ὁ δὲ περσεὺς αὐτὸν ἔφη καὶ ἀποδώσειν, ἐὰν αὐτῷ ὑποδείξωσι τὰς νύμφας. αἱ ἔχουσι τὴν ἀΐδος κυνῆν, καὶ τὰ πέδιλα τὰ ὑπόπτερα, κὴ τὴν κίβισιν. αἱ δὲ αὐτῷ φράζουσι. καὶ ὁ περσεὺς ἀποδίδωσι, καὶ ἀπελθὼν πρὸς τὰς νύμφας σὺν ἑρμῇ, αὐτήσας τε καὶ λαβὼν ὑποδησάμενος τὰ ὑπόπτερα πέδιλα, κὴ τὴν κίβισιν περιβάλλεται κατὰ τὸν ὦμον, καὶ τὴν ἀΐδος κυνῆν τὴν κεφαλὴν περιτίθησιν. εἶτα ἔρχεται πετόμενος κατὰ τὸν ὠκεανὸν, κὴ τὰς γοργόνας. συνεπομένων αὐτῷ ἑρμᾶ τε καὶ ἀθηνᾶς. ταύτας δὲ κοιμωμένας εὑρίσκει. ὑποτίθενται δὲ αὐτῷ ἅδε οἱ θεοὶ, ὅπως χρὴ τὴν κεφαλὴν ἀποτεμεῖν ἀπεσκαμμένον, καὶ δέχνυσιν ἐν τῷ κατόπτρῳ τὴν μέδουσαν. ἡ μὲν ἦν θνητὴ τῶν γοργόνων. ὁ δὲ πλησίον γενόμενος ἀποτέμνει τὴν ἄκρην τὴν κεφαλὴν, καὶ ἐνθὲς εἰς τὴν κίβισιν φεύγει. αἱ δὲ αἰδόμεναι διώκουσιν, οὐχ ὁρῶσι μέντοι αὐτὸν διὰ τὴν ἄϊδος κυνῆν. περσεὺς δὲ εἰς σέριφον γενόμενος, ἔρχεται παρὰ πολυδέ-

κτην, καὶ κελεύει σωματροῖσαι τὴν λαὸν ὅπως λάξη αὐτῆς τῷ τῆς γοργόνος κεφαλῇ, ἵνα λίθος ὅτι ἰόντες ἀπολιθωθήσονται. ὁ δὲ πολυδέκτης ἀσμίσας τὴν ὄχλον, κελεύει αὐτὴν λαικνύειν. ὁ δὲ ἀποστρεφόμενος ἐξαίρει ἐκ τῆς κιβώτου, καὶ λέικνυσιν. οἱ δὲ ἰόντες, λίθοι ἐγένοντο. ἡ δὲ Ἀθηνᾶ τὰ περσέος λαβοῦσα τὴν κεφαλὴν, ἐνέθηκεν εἰς τὸ ἴαυτῆς αἰγίδα. τὸ δὲ κίβωτον ἐμὴ ἀποδίδωσι, καὶ τὰ πέδιλα, καὶ τὸ κωνῆν Ἅιδου νύμφαις. ἱστορεῖ Φερεκύδης ἐν τῇ δευτέρᾳ. Ἄλλοι δέ φασι τὴν περσέα καρατομήσαντα τὸ γοργόνα, ὑπὲρ τῆς λιβύης περαθῆναι. ἐκ δὲ τῶν κατενεχθέντων σταγόνων τῇ αἵματος γενέσθαι θηρία, διὸ καὶ τὸ λιβύην πολύθηρον εἶναι. τὸ αὐτὸ φησι καὶ ἀλέξανδρος. Rursus in eodem libro idem inquit: Ἐν δὲ τοῖς ἑξῆς ἡ περὶ τὸ θανάτου πρόσθεσι Φερεκύδης τὴν ἀκρισίου, ὅτι μετὰ τὸ ἀπολιθῶσαι πολυδέκτου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἐκ τῆς κεφαλῆς τῆς γοργόνος ἐν σεριφῷ, λίκτυν μὲν περσεὺς ἀπολείπει ἐν τῇ σεριφῷ βασιλεύοντα τῶν λελιμμένων σεριφίων, αὐτὸς δὲ ἔδη πολίων εἰς ἄργος σὺν τοῖς κύκλωψι καὶ τὴν δανάην καὶ τὸν προμέθεα, καὶ ἐλθὼν, ἀκρίσιον οὐχ εὑρίσκει ἐν ἄργει. ὑπεχώρει γὰρ αὐτὸν λείσας, εἰς τὸς πελασγὸς εἰς λάρισαν. μὴ καταλαβὼν δὲ αὐτὸν, τῷ μὲν δανάην καταλείπει παρὰ τῇ μητρὶ εὐρυδίκῃ, καὶ τῷ ἀδρομέθει, καὶ τὸς κύκλωπας. αὐτὸς δὲ ἔδη εἰς λάρισαν. καὶ ἀφικόμενος, ἀκρίσιον ἀναγνωρίζει, καὶ σὺν αὐτῷ ἔπεισθαι εἰς ἄργος πείθει. καὶ ὅτε δὴ ἔμελλον ἐναι, σωτυχήσαι ἀγῶνι νίκην ἐν τῇ λαρίσῃ. καὶ ὁ περσεὺς ἀποδύεται εἰς τὸν ἀγῶνα, καὶ λαβὼν τὸν δίσκον βαλὼν ἐθλοθέτου. τὸ δὲ πέντεθλον ἄπω ἦν, ἀλλ' ἰδία ἕνα ἕκαστον τῶν ἄθλων ἤθλει. ὁ δὲ δίσκος βαλὼν τὸν πόδα τὸ ἀκρισίου, πλήσας αὐτόν. καμὼν δὲ ἐκ τούτου ἀκρίσιος, ἀποθνήσκει αὐτὸν ἐν λαρίσῃ. καὶ αὐτὸν καταθέτται περσεὺς καὶ οἱ λαρισαῖοι πρόσθεν τῆς πόλεως, καὶ αὐτὸν ποιοῦσι ἡρῶον. οἱ ἐπιχώριοι. περσεὺς δὲ ἀναχωρεῖ τὸν ἄργος.

De Gorgophone Perſei filio, qui genuit Electrionem & Alceum. Cap. XXVI

GOrgophones, teſte Lactantio, filius fuit Perſei ex Andromade coniuge, de quo nil aliud habemus, niſi quia genuit Electrionem & Alceum.

De Electrione Gorgophonis filio, qui genuit Alcmenam. Cap. XXVII

ELectrion, ut Lactantio placet, Gorgophonis fuit filius, ex quo niſi Alcmenam filiam haberemus, nudum nomen nobis liquiſſet antiquitas.

Huius apud reliquos ferè nulla fit mentio ſed apud Comment. Apoll. ita legitur: Perſei & Andromedæ quatuor fuerũt liberi, Alcæus, Sthenelus, Meſtor, & Electrion, ij cõmune inter ſe regnũ adminiſtrabant poſt mortẽ Perſei. Porrò Meſtori erat filia Hippothoë, ex qua Neptunus genuit Pterelam. Ex hoc nati ſunt Teleboas & Taphos (tametſi alij dicant ex Pterela Teleboi filio natos eſſe Teleboas) Ii igitur uenientes, ab Electrione auiæ ſuæ hæreditatem repetebant. Quibus cum filij Electrionis reſiſterent, in prælio ab ijſdem interfecti ſunt. Quapropter nubili iam Alcumena, cum multi eius cõnubium peterent, nulli addicere uoluit, niſi qui fratres eius ulciſceretur. Atq; ita Amphitryone id præſtante, ab eodem ducta eſt. Vide lib. 1. Argonaut. Alij dicunt Teleboas fuiſſe alioqui homines latrones & λῃστρικοὺς, & incurſantes Argos, Electrionis boues abegiſſe, & inde bellum id natum eſſe. Porrò matrẽ Alcumenæ Anaxò filiam Ancæi Comment. Homer. uocat. Idem Electrionem in contentione propter boues, ab Amphitryone occiſum, & inde Amphitryonem Thebas confugiſſe unà cum Alcumena, ibiq; à Creonte rege benigne ſuſceptum dicit Iliad Ξ.

De Alcmena Electrionis filia, & Amphitryonis cõiuge. Cap. XXVIII

ALcmena, ut dicit Lactãtius, filia fuit Electrionis, quod & Plautus in Amphitryone teſtatur, dicens, Qui cum Alcmena eſt nupta Electrionis filia, &c. Hæc quidem, ut idem & ibidẽ dicit Plautus, nupſit Amphitryoni Thebano, & à Ioue dilecta eſt, & in ſpecie Amphitryonis uiri ſui ab eo oppreſſa, Herculem peperit, ut in ſequentibus ubi de Herculeꝫ dicetur latius. De Alceo filio Gorgophonis, qui genuit Amphitryoné. Ca. XXIX

ALcæus, ut ait Paulus, filius fuit Gorgophonis magis filii fama cognitus apud nos quàm ſplendore ſuo. Nam, ut aiunt, pater fuit Amphitryonis.

Ab hoc Seruius uult Alcidem dictum eſſe Herculem. Vide 6. Aeneid.

De Amphitryone filio Alcæi, qui genuit Iphicleum. Cap. XXX

AMphitryon, ut Plautus ait, filius fuit Alcæi, homo armorũ inſignis, ut Plautus in comœdia eiuſdem Amphitryonis oſtendit. Huic cõiunx fuit Alcmena, cum qua Thebis

Thebis morabatur, ubi dum ipse pro Thebanis aduersus Theleboas bellum geretet, Iuppiter eius in specie Alcmenam oppressit, & ex ea suscepit Herculem. Amphitryon autem eodem partu ex ea suscepit Iphicleum. Placet præterea Plinio in libro naturalis historiæ huius fuisse inuentum ostentorum atq; somniorum interpretationes.

Videtur Bocatius legisse apud Plinium Amphitryon pro Amphictyon, ita enim Plinius ait: Interpretationem ostentorum & somniorum Amphictyon, &c. Vide Plinium lib. 7. Cap. 56

De Iphicleo Amphitryonis filio, qui genuit Iolaum. Cap. XXXI

IPhicleus, ut scribit Plautus in Amphitryone, fuit filius Amphitryonis et Alcmenę, eúq; uno partu cum Hercule editum dicit. Verum Iphicleus post nonũ conceptionis mensem natus est. Hercules autem unà secum natus septimo non perfecto, quod Augustinus secundo de ciuitate dei concedere non uidetur, quod mulier possit in diuersis temporibus diuersos concipere.

Similiter quem hic Iphicleum nominat, apud Plinium lib. 7. cap. 11. Iphiclus, apud Solinum Iphicles nominatur. Quanquam & Solinus ut Iphiclem cap. 3. Iolai patrem dicit, ita rursum cap. 9. Iolaum Ariſtæi filiũ facit. Credo hic accidisse quod in alijs quoq; non raro uidemus, ut eidẽ diuersi parentes assignentur, aut idem factũ diuersis autoribus ascribatur. Cæterum cũ hoc Solini loco, etiã Diodorus consentit, qui lib. 6. de Hercule loquens sic dicit: Peractis ab eo, scilicet Hercule, laboribus, responsoq; à Dijs accepto, conferre plurimum ad cõsequendã immortalitatem, coloniam ad Sardos ab eo mitti, filiosq; ex Thestiadibus susceptos, coloniæ præfici duces, Iolaum nepotem cũ filijs, adolescentiores enim erant, destinauit. Et paulo post: Reliquis, inquit, pueris, multisq; præterea uoluntarijs ad ædificandam coloniam assumptis Iolaus in Sardiniam nauigans priorem insulæ partem, campestrem scilicet, tenuit, Ioleam ab eo hodie quoq; dictam Hæc Diodorus. Fuit autem hic Iolaus Iphicli filius, is qui Herculi cum Hydram interficeret, adfuit, cãdẽtiq; ferro cruorẽ restinxit atq; cohibuit, ut Calaber in 6. & Hesiod. in Theog. testãtur

De Iolao Iphiclei filio. Cap. XXXII

IOlaus, ut Solinus de mirabilibus mundi asserit, filius fuit Iphiclei. Hic, ut idem ait Solinus, Sardiniam ingressus, pallantes incolarum animos ad concordiam eblanditus Olbiam, atq; alia Græca oppida extruxit. Iolenses ab eo dicti sepulchro eius templum addiderunt, quod imitatus uirtutes patrui malis plurimis Sardiniam liberasset. Hæc ille. Fuere tamen & alii Iphiclei.

De Sthenelo Persei filio, qui genuit Eurysteum. Cap. XXXIII

SThenelus, ut placet Homero, Persei fuit filius & Andromdæ. Nam in Iliade Homerus describit Agamemnonem concionantem, & Euristei genealogiam designãtem afferentemq; Sthenelum fuisse Persei filium & Euristei patrem. Is quidem, ut dicit Eusebius in libro temporum, translato Argiuorum regno à Perseo Mycenis post Perseum regnauit, quando non reperitur. Nam mortuo Acrisio, qui xxxi. annis regnauit immediate sequitur initium regni Eurystei, quinq; tamen interpositis annis, eóq; scilicet Euristheo regnante scriptum cõperio Sthenelum xl. annis Mycenis regnasse, ubi hi perditi sint, inuenire non possum.

De Eurysteo Stheneli filio. Cap. XXXIIII

EVrysteus Stheneli filius fuit, ut præmonstratum est, de natiuitate eius talem refert Homerus fabulam, Cum die quadã Iuppiter apud superos dixisset die illa nasciturum hominem, qui omnibus circumuicinis dominaretur, Iuno id fecit iuramẽto firmari, & confestim ascendit in terras, & retinuit Ilithyam, quam nos Lucinam dicimus, deam parturientium apud uxorem Stheneli prægnantem iam vii. mensium, & ex utero eius eduxit filium vii. mensium, qui uocatus est Eurysteus. Erat quidem ea die nasciturus Hercules, sed Alcmena ob retentã parturientium deam peperisse non potuit, & sic factum est, quod de Hercule Iuppiter intelligebat uerteretur in Eurysteũ, qui postmodũ aliis & Herculi etiã imperauit, regnauitq; Mycenis annis xlv. & successorem moriens reliquit Atreũ. Fabula autem hæc ab euentu sibi locum uendicauit, cum uiderent homines Eurysteum Herculi fortissimo uirorum imperantem.

Fabula est apud Hom. Iliad. T. ubi & hic uersus ponitur: Εὐρυσθεὺς δ' ἐγένοιο πάϊς κεφαλὴν ἀγαθοῖο. *a*

Est tamen & alius Sthenelus cuius Home. Iliad. 4. meminit filius Capanei, eius qui ad Thebas fulmine Iouis ictus perijt. Et tertius Sthenelus cuius meminit Apollo. 2. Argonaut. filius Actoris, qui unà cũ Hercule ad bellũ Amazonũ profectus, et in eo uulneratus cũ retro domũ abire uellet, in itinere mortuus est.

b *Eam alij Antibiam, alij Leucippem uocant. Vide Comment. Hom. Iliad. T*

De Bacchemone Perſei filio, qui genuit Achemenidem. Cap. XXXV

BAcchemon, Lactantio teſte, Perſei fuit filius & Andromedę, & ut ipſe idē dicit, apud quoſdam Orientales populos imperauit, qui ab Achemenide eiuſdem Bacchemonis filio, ut dicit Theodont. Achemenides poſtea nũcupati ſunt. Qui Apollini ſacrorum ritus inueniſſe ſe aſſerunt, eſt autem apud eos is in ſpelio Perſico in habitu cum Tiara & utriſq; manibus cõprimẽs cornua bouis. Puto, quod ad immẽſam eius potẽtiã oſtẽdẽdã.

De Achemenide filio Bacchemonis, qui genuit Orchamum. Cap. XXXVI

ACheménides, ut dicit Theodõt. filius fuit Bacchemonis. Eſto, ſint qui uelint eum filium fuiſſe Perſei, hic autẽ Achemeniis populis imperauit, eoſq; à ſuo nomine nuncupauit, & moriens ſucceſſorẽm Orchamum filium reliquit.

De Orchamo filio Achemenidis, qui genuit Leucothoẽm. Cap. XXXVII

ORchamus, ut ſupra à Theodontio dictum eſt, filius fuit Achemenidis, cui cõiunx fuit Eurynome ſpecioſiſſima mulier, ex qua filiam unicam Leucothoẽm ſuſcepit, quam quia ſoli ſe diligenti paruerat, uiuam infodit.

De Leucothoë Orchami filia. Cap. XXXVIII

LEucothoẽm filiam fuiſſe Orchami & Eurynomes, teſtatur Ouidius in maiori uolumine ubi dicit, quod eam ſumme dilexit Phœbus, & in formam uerſus Eurinomis matris eius noctu acceſſit ad eam, & licentiatis mulieribus ſuis tãquam ſecreta ſecum locuturus, in formam propriam rediit, & patientem compreſſit. Quod cũ Clitiæ quæ ante diligebatur à Phœbo ad aures deueniſſet, zelo percita confeſtim Orchamo accuſauit, qui iratus atq; ſeuerus nimium uiuam ſepeliri iuſſit. Phœbus autem cum illi uitam reſtituere nequiret, eam in uirgam thuream uertit. Huius fictionis ratio talis à quibuſdã redditur, puellam ob adulterium cum ſplendido iuuene perpetratũ iure Sabeo uiuam defoſſam, & cum eo in loco forte uirga thurea naſceretur, quarum abundantiſſima regio eſt, ſolis uirtute è ſinu terræ in altum deducta locum fabulę adinuenit. Ego autem apud Achemenidas locum puto, cui ſit nomen uel fuerit Leucothoë, qui quoniam thure abundet ab incolis, à Sole diligi dicitur, qui in matris formam transformatus, id eſt, in cõplexiõnem ad enutriendas thureas uirgas opportunam ibi deſcendit, & humiditati terræ iungitur, adeò ut qui uiuas plantas ibidem apponat, confeſtim in altum educat.

Fabula ab Ouidio lib. 4. deſcribitur. Rexit Achemenias urbes pater Orchamus, iſq; Septimus à prio-
ſco numeratur origine Belo.

De Erithreo Perſei filio. Cap. XXXIX

Cap. 35 ERithreus ſeu Erithra, ut placet Solino de mirabilibus mundi, filius fuit Perſei & Andromedæ, & in confinio rubri maris regnum habuit. Eſto ſint qui dicant eũ Aegypti fuiſſe regem, de quo idem Solinus ſcribit ſic, Vltra Peluſiacum enim hoſtium Arabia eſt ad rubrum pertinens mare, quod Erithreum ab Erithra rege Perſei & Andromedæ filio non ſolum à calore appellatum Varro dicit. Hæc ille. Hic Erithreus apud Arabes maximę fuit autoritatis, adeò ut morienti in quadam rubri maris inſula cæteris famoſiore inſigne plurimum ſepulchrum conſtruerent, eum loco dei colerent, & ab eo rubrum mare denominarent Erithreũ, quo nomine adhuc Græci uocant ſcilicet erithrathalaſſon. Nam

θάλασσα † thalaſſon Latine ſonat mare, de poſteritate huius nil habemus. Cap. XL

De Perſe Perſei filio.

Lib. 7. cap. 56 PErſen filium fuiſſe Perſei in libro naturalis hiſtoriæ teſtatur Plinius, de quo nil aliud cõperi prẽter quod idẽ Plinius aſſerit eũ ſcilicet primũ ſagittarũ repertorẽ fuiſſe, quod forſan apud ſuos uerũ eſt, cũ apud alias nationes illas longe antiquiores legerimus. Cap. XLI

De Aone Iouis xxxiii. filio, qui genuit Dymantem.

AOn, ut Paulus ait, Iouis fuit filius ex nimpha Muoſyde, à quo dicit Beotiã Aoniã nuncupatam

nuncupatã, quia ibi regnasset, nos autẽ supra Lactantii autoritatẽ secuti, Neptuni filiũ scripsimus. Quẽ Theodontius factione suorũ ex Apulia pulsum, & Onchesti fuisse filiũ, & in Beotiã uenisse dicebat, & ibidẽ Neptunũ patrẽ quæsisse, & prouinciã de suo nomine nuncupasse, nullum tamen illi filiũ designabãt, ubi Paulus filiũ suũ Dymantem asserit.

De Dymante Aonis filio, qui genuit Asium & Alyxothoën. Cap. XLII

Dymas, ut dicit Paul. filius fuit Aonis & Asii atq; Alyxothois pater. Nec aliud de eo legi.

De Asio Dymantis filio. Cap. XLIII

ASius filius fuit Dymantis, ut in Iliade scribit Homerus, dicẽs, Asio qui auunculus erat Hectoris bellicosi frater Hecubæ filius Dymantis, hunc quantumcũq; Homerus dicat fratrem fuisse Hecubæ & auunculum Hectoris, dicebat Leontius ex parte matris fuisse, quia ex eadem matre Asius & Hecuba nati fuerũt, sed ex diuersis patribus. Hic autem aduersus Græcos Priamo fauit.

Iliad. ϖ. ταῦτ᾽ ἄρα οἱ φρονέοντι παρίστατο φοῖβος ἀπόλλων ἀνέρι εἰσάμενος ἀλιήῳ πεκάτῃ ἤτοι ἀσίῳ, ὃς μήτιος ἦεν ἑκυρὸς ἱππόδαμοιο αὐτοκασιγνήτος ἑκάβης, υἱὸς δὲ δύμαντος ὃς ἔφυ γιμναζόμενος ἐπὶ σαγγαρίοιο. *Et fuerunt & alij Asij quorũ passim meminit Homerus.*

De Alyxothoë Dymantis filia, & matre Aesaci. Cap. XLIIII

ALyxothoë filia fuit Dymantis, ut testari uidetur Ouidius, dicens, Quamuis est illũ proles enixa Dymantis Aeacon umbrosa furtim peperisse sub Ida Fertur Alyxothoë, &c. Hæc igitur ex Priamo peperit Aeacum, qui postea in mergum uersus est.

De Aeaco xxiii. Iouis filio, qui genuit Phocum, Thelamonem, & Peleũ. Cap. XLV

AEacus Iouis fuit filius & Aeginę, ut in Iliade dicit Homerus Pelius Aeacides. Ille autem Aeacus erat à Ioue patre. Qualiter autem Iuppiter Aeginam oppressserit, supra dictum est ubi de Aegina. Hunc insuper dicit Ouidius regnasse apud Enopiam, quã ipse ex nomine matris uocauit Aeginam. In qua cum postea defecissent homines, & ipse in somnis uidisset quercum plenam formicis nunc sursum, nunc deorsum deambulantibus, sibi dormienti uisum est orasse Iouem, ut omnes formicæ quas uidebat, homines efficerentur, quod & factum est, & sic eius est restaurata ciuitas, & ciues Myrmidones appellati, nam Myrmix Græce Latine formica est. Hunc præterea dixere ueteres apud inferos cũ Minoë & Rhadamanto culpas hominum excutere, & pro meritis culpas inferre. Sub his autem figmentis latet hoc, primo ciuitas eius euacuata ciuibus peste, ex agricultoribus restaurata est, qui more formicarũ æstate messes ex agris & alia opportuna colligunt, ut hyeme fame nõ pereãt. Hos aũt ipse legibus instruxit & uiuere coëgit, & hinc Iouis dictus est filius, & apud inferos iudex. Nã per respectũ ad supercęlestia corpora mortales inferi sunt. *Lib. 7. Meta.*

De Aeaco, eiusq; progenie Græci sic tradunt: Aeacus ex Ioue & Aegina, inquiunt, natus, Endeida Chironis filiam uxorem duxit, & ex ea Peleum & Telamonem genuit. Postea autem & Psammathe Nerei filia compressa genuit tertium Phocum. Hunc Peleus frater occidit, eoq; factum est, ut cum solum uerteret, in Thessaliam ad Chironem uenerit. Telamon autem cum ipse quoq; ex æqualibus quendã in uenatione Calydonij apri occidisset, fugiens Salamina peruenit, ductaq; uxore Eribga filia Alcathi genuit Aiacem.

De Phoco Aeaci filio. Cap. XLVI

PHocus Aeaci fuit filius, ut per Ouidium scribitur, dum legitur, Expetit occurrunt illi Telamonq; minorq; Quam Telamon Peleus & proles tertia Phocus, &c. Hic à Peleo occisus est. *Lib. 7. & 11. Meta.*

A Phoco Phocenses dictos ait Comment. Apoll.

De Telamone Aeaci filio, qui genuit Aiacem & Teucrum. Cap. XLVII

TElamon Aeaci fuit filius fratrum maior natu, quem Seruius ex Argonautis fuisse dicit & Herculis socium. Et cum à Colcho reuerteret, quæreretq; Hercules Hylam puerum perditum apud Mysios, & ad Troianum deuenisset littus, prohibitus à Laomedonte, indicto illi bello congregatis uiribus aduersus eum rediret, tanquam susceptæ iniuriæ particeps Telamon, unà secum uenit, & Ilio expugnato, atq; Laomedõte occiso, eo quod primus muros ciuitatis ascendisset, illi ex prędа capta Hesiona Laomedontis filia data est, ex qua cum iam ex alia susceperisset Aiacem, Teucrũ suscepit. Hic enim seu pulsus, seu non

ſuſceptus in patria in Cyprum abiit, & Salaminam ibi condidit ciuitatem.

a *Meminerunt huius & qui Argonautica ſcripſerunt Flaccus & Apollo. in 1. ubi Comment. addit, & in expeditione contra Amazonas unà cum Hercule fuiſſe, præterea & Alcyoneum quendam occidiſſe.*

b *Cauſſam belli alij hanc referũt, quod Laomedon ob Heſionam à Ceto liberatã, de quo eſt apud Flac cum & alios, Herculi promiſſum præmium non ſoluiſſet. Fuit autem & alius Teucer ex fluuio Scaman dro & Idea nympha genitus, cuius filiam Bateam Dardanus uxorem duxit, cuius nomine & Teucri Troiani dicuntur. De quo Diodorus in quinto.* De Aiace Telamonis filio. Cap. XLVIII

AIax bellicoſiſſimus homo Telamonis fuit filius, hic cum aliis Græcis ad delẽdam Troiam arma ſumpſit, & ut reliqua quę in certaminibus miranda fecit, omittam, ſingulare certamen aduerſus Hectorem arripere ausus eſt, & ſi Homero fides ulla præſtanda eſt, ni illud nimis feſtina nox diremiſſet, uictor Aiax rediiſſet ad ſuos, ea tamen ſuperueniente cum illi uetuſto more Hector donaſſet gladium, & ab eo baltheum ſuſcepiſſet recens Aiax & animoſus diſcedens, feſſum Hectorem Troiam ire permiſit. Hæc dona ſecundum Seruium nephaſta fuere, cum eo ſe gladio poſtea interemerit Aiax, & cum baltheo ab Achille occiſus eſt Hector. Aiax autem Ilio capto atq; diruto de armis Achillis præmortui aduerſus Vlyſſem ingens litigium habuit. Tandem cum cerneret uirtutem bellicam eloquentiæ cedere in furorem uerſus, eo ſe, quem ab Hectore ſuſceperat, gladio interemit, & ut ait Ouidius, in florem ſui nominis uerſus eſt. In quo nos docet antiquitas noſtras uires caduci floris more in nihilum facile ſolui.

De hoc item fabulantur Græci ueniſſe aliquando Herculem Salamina ad Telamonem, qui cum nuper Aiacem infantem ſuſcepiſſet, circumdediſſe illi Herculem τὴν λεοντὴν ſuam, precatumq; eſſe ut qua tegeretur puer τῇ λεοντῇ inuulnerabilis foret, quod poſtea factum, inuulnerabilemq; Aiacem fuiſſe omnibus partibus corporis præterquàm ceruice, ea enim τῇ λεοντῇ contecta non fuerat. Comment. Homer. in Iliad. Ψ. Cæterum non ſimpliciter uictoria Vlyſſis & arma Achillis cauſa interitus Aiaci fuerunt, ſed quia cum poſt amiſſa arma in furorem inciderat per quem, ut infenſus Vlyſſi & Atridis ob id erat, in greges Græcorum irruebat, eoſq; trucidabat & laniabat, putans per inſaniam, ſeipſos Græcos occidere, arietemq; unum captiuum in ſua tentoria abſtractum, miſere torquebat & cruciabat, quem ſibi Vlyſſem finxerat, reſtitutus ſanitati ac priſtinæ menti in tantam factorum pœnitentiam incidit, ut ſibi ultro mortem intulerit. Vide Tragœd. Soph. Aiacem & Calabrum.

De Teucro Telamonis filio. Cap. XLIX

TEucer filius fuit Telamonis ex Heſiona Laomedontis filia, quæ non uidetur Telamonis fuiſſe coniunx, cum Homerus aliquãdo in Iliade dicat Teucrum fuiſſe Nothum. Hic tamẽ inſignis homo fuit, & armorum ualens, & unà cum fratre Aiace iuit in Troianum bellum. Eo tandem peracto cum abſq; fratre rediſſet, in patriam nõ ſuſceptus ſeceſſit in Cyprum, & ibidem Salaminam ciuitatem conſtruxit, & uitæ reſiduum habitauit. Quod ego uerius puto quàm quod de Telamone ſupra ſcriptum eſt.

Iliad. Θ. Ἦ σε νόθον περ ἔοντα κρεμάσατο ὧ ἐνὶ οἴκῳ. Verba Agamemnonis ſunt ad Teucrum.

De Peleo filio Aeaci, qui genuit Polydoren & Achillem. Cap. L

PEleus Aeaci fuit filius, & magnis uiuens interfuit rebus. Nam cum Meleagro in uenationem apri Calydonii acceſſit. Sic & cum Pirithoo aduerſus Centauros pugnauit. Huic, ut refert Ouidius, cõiunx fuit Thetis aquarum dea, quam Iuppiter amauit, ſed ideo concubitum eius neglexit, quia oraculo nouerat ex ea filium naſciturum, qui maior eſſet patre. Ad hanc tamen obtinendam audaciam uiresq; fuere opportunæ. Nam cũ Peleus cõſilio Prothei ſenis eam die quadam cœpiſſet, ipſa in uarias mutata formas adeo eum exterruit, ut dimitteretur à eo. Qui ad Protheum rediens, ab eodem ſibi ſuaſum eſt ne mutationes illas timeret, quinimo in tenendo eam perſeueraret, quia ſi feciſſet ipſa deſiderio ſuo cederet. Peleus die ſequenti cum dormientem eam in antro comperiſſet, cepit illam. Ipſa uero more ſuo in uarias uerſa formas, cum eum tenentem ſentiret, in priam rediens in coniugium eius conſenſit. Porrò Iuppiter ad eorum nuptias omnes conuocauit deos præter Diſcordiam. Quæ indignans cum cerneret Iunonem, Palladen, &

Lib. 11. Meta.

dem, & Venerem inuicem ex parte unà sedentes, sumpto aureo malo illud inter eas proiecit, dixitq; Digniori detur. Ex quo confestim inter eas seditio orta est, cum unaquæque se digniorem diceret. Et cum de hoc Iuppiter inter eas nollet ferre sentẽtiam, ad Paridem qui in sylua Ida morabatur, misit eas. Is uero ob promissam sibi à Venere speciosissimam mulierem, spretis aliarum oblationibus, Veneri tanquam digniori tradidit. Quæ illi raptum Helenæ cõcessit, ex quo subsecutum est Troianum bellum, & occisus Achilles, qui ex nuptiis illis, ad quas uocata non fuerat Discordia, natus est, & sic expiata iniuria. Peleus igitur ex Thetide suscepit Achillem & Polydoren puellam. Demum cũ fratrem Phocum occidisset, in exilium abiit seuera patris iubente iustitia. Et primo ad Ceycem regem Thrachinnæ aufugit, à quo amicabiliter susceptus est. Inde postea discedens, ad Magnetas abiit, ubi ab Achasto fraterna cæde purgatus est. Quid inde subsecutum sit, nescio. Nunc quid sentiendum sit, ex fictionibus aduertendum est. Thetis nobilis fuit mulier, cuius in natiuitate uisum est ex ea nasciturum hominem, qui patrem uirtute superaret. Et ob id Chiron pater eius uaria secum & plurima uoluit consilia, cui nam illam concederet. Et his agentibus, petens eam Peleus, primo repulsus est, & sic consiliorum uariationes mutationes formarum Thetidis fuere. Tandem cum iterum Peleus peteret post multa patris consilia, illi concessa est. Et eius in nuptiis, id est, procreatione Achillis, omnes conuocantur dii, id est, omnia supercælestia corpora, ad quæ spectat secundum diuersas potentias suas in corpus iam creatum diuersos effectus infundere, ut perfectũ sit. Discordia autem non uocatur ne disgreget cœptum opus & pereat. Ipsa autem postea sese miscet, dum homo incipit cogitare, quæ trium sit splendidior uita aut contemplatiua, quæ per Palladem designatur, aut actiua, quæ per Iunonem intelligitur, aut uoluptuosa, quæ per Venerem demonstratur. Ex quibus noluit Iuppiter, id est, deus dare iudicium, ne uiderentur reliquæ sua damnatæ sententia, & homini iniecta necessitas. De his tamen tribus supra latius ubi de Paride. b

Pelei fabulam multis uersibus prosecutus est Catullus in eo carmine quod inscripsit Argonautica, cuius initiũ est. Peliaco quondã prognatæ uertice pinus Dicũtur liquidas Neptuni nasse per undas, &c. a

Id autem disco factum est per imprudentiam inter ludendum, ut Diodorus in quinto. b

De Polydore filia Pelei & coniuge Boronis. Cap. LI

POlydore, ut in Iliade dicit Homerus, filia fuit Pelei, & à Sperchio flumine dilecta atque oppressa, & sic Mnesteum peperit, qui Achillem in Troianum bellum secutus est. Hæc autem cuidam Boroni Peretei filio nupsit.

Τῆς μὲν ἵππος ἵκχος ἦρχε μενεσθίος αἰολοθώρηξ
ὑὸς ἀπερχείοιο διιπετέος ποταμοῖο
ἠρᾶτέκε παλλὰς πολυδώρη ἀπερχέϊ ἀκάμαντι
νωμὴ θεῷ εὐνηθεῖσα αὐτὰρ ἐπεὶ κλῆσιν
βώρῳ περικλυτὸς υἱὸς ὃ δ' ἀναφανδὸν δῶκε πορὲν ἀπερείσια ἔθνεα. Iliad. P.

Cæterum hanc alij Peleo ex Euridice Actoris filia, alij ex Antigone Eurytionis, alij ex Laodamia Alcmeonis natã tradũt.

De Achille filio Pelei, qui genuit Pyrrhum. Cap. LII

ACchilles Græcorũ fortissimus, ut præmonstratũ est, Pelei & Thetidis fuit filius. Quem cum peperisset mater, continuo ad inferos detulit, & ut laborum patientem redderet, totum stygiis undis immersit, excepto calcaneo, quo illum tenebat. Demum Chironi Centauro alendum tradidit, qui illum educauit, non eo ritu, quo cæteri educantur, sed ex medullis tantum bestiarum ab eo captarum cibum confici faciebat, & hoc ut assiduo daretur exercitio. Et hic dicit Leontius, eum Achillem nuncupatum ab a quod est sine, & chilos cibus, quasi sine cibo nutritus. Hunc Chiron Astrologiam docuit & medicinam, ac etiam lyrã tangere. Tandem cum Thetis rapta à Paride, Helena præsagio cerneret bellum futurum, & in eum Achillem filium periturum, ad eius si posset euitandam mortem consilio, clam illum adhuc impubem ex antro Chironis dormientem rapuit, & in Scyron insulam in domũ Lycomedis regis detulit, & uestimẽtis puellaribus tectum atq; prædoctũ, ne se masculum cuipiã demonstraret, quasi uirginem inter filias seruandum tradidit Lycomedi. a b c χιλὸς cibus d e f

Verum Deidamiæ uirgini Lycomedis filiæ diu eum masculum fore occultũ, esse non po
tuit, cum qua tempore captato concubuit, & propter amoris cõmodum ipsa etiã iuuenis
sexum occuluit, ex eo tamen cõcepit & peperit filiũ, quem Pyrrhum postea uocauere. Cæ
terum cũ coniurassent in Troianos Græci, & respõsum accepissent absq; Achille capi Tro
g iam non posse, ad eum exquirendũ Vlysses missus est. Quem cũ audisset in muliebri ha
bitu apud filias Lycomedis clam teneri, ne loco iuuenis uirginem auferrent, nouam cõ
mentus est fraudem, duḿq; se in mercatorem finxisset, & iocalia, quibus se delectare uir
gines consueuere, filiabus Lycomedis apposuisset, inter ea circumposuit & pharetram, ar
bitratus Achillem, si illis immixtus esset, arcum sumpturum, nec defuit cogitationi succes
sus. Quem postquàm arcũ trahentem cognouit, facile suasionibus induxit, ut se sequeret
in bellum, in quo dum iret habitu fœmineo posito, plures ciuitates hostiũ cœpit, ægit́q;
prędam ingentem, & inter alia uirginem sacerdotis Apollinis filiam, quã Agamemnoni
h concessit, & Briseidam, quã æque ceperat sibi reseruauit. Sanè cum iam iussu deorũ opor
tuisset Agamemnonem sacerdoti natam restituere, Briseidam illi surripuit. Quamobrem
indignatus Achilles diu stetit, nec arma aduersus Troianos capere uoluit ullius suasione
uel precibus. Tandem cũ die una acriter à Troianis urgerentur Græci à Nestore Patroclus
i deductus est ad eum, ut oraret si nollet arma sumere saltẽ permitteret, ut ipse loco sui sua
indueret, & currum suum ascẽderet, & Myrmidones ociosos in pugnã deduceret. Quod
etsi ægre pateretur Achilles, Patroclo tamen nil negaturus concessit. Qui cum processisset
in prælium, Achilles ab omnibus creditus multa mala Troianis intulit. Postremo Hector
qui pugnam aduersus Achillem diu optauerat eum putans aduenit, & Patroclum labo
re modico superauit, armiśq; superatũ nudauit, & quasi Achillem superasset armis eius
indutus, ingenti cũ pompa patriam reintrauit. Hoc casu summe turbatus Achilles ami
cum aliquãdiu fleuit, eíq; officium funebre magnis sumptibus & mirabili honorificen
tia peregit. Inde à Thetide matre, quę ad eius leniendas lachrymas uenerat nouis reassum
ptis armis, quæ ipsa à Vulcano susceperat, armatus in ultionem amici peremptι processit
in bellum, & cum multos ex Troianis occidisset, Hectorem etiã interemit. Nec ad satian
das iras eum occidisse satis uisum est, quinimmo cũ eius corpus currui alligasset suo, de
decorose Ilion circuiuit, Priamo etiam prospectãte, ac inde apud tumulum Patrocli xii.
diebus nudum tenuit cadauer, illud́q; tandem Priamo seni ad eum ueniẽti nocte, oran
tíq;, & maxima munera exhibenti concessit. Post hæc alia in pugna Troilum interfecit.
Quo dolore commota Hecuba, superstitibus timens & patriæ, si longum uiuat Achilles,
k astu fœmineo insidias in uitam eius tetendit. Nouerat autẽ eum Polyxenam diligere, eo
quod illi induciarum tempore uisa placuisset, & iccirco per intermedium spopondit illi
De hac re Vir nuptias suas, si à prælijs abstineret. Cui cum assensisset Achilles, in talem compositionem
gilius in 6. & ítum est, ut clam solus nocte ueniret in templum Tymbrei Apollinis, quod ferè secus mu
Seruius ibidẽ. ros Ilii erat, & ibidem eam cum filia inueniret, eaḿq; desponsaret. Quod amans, & cu
piens Achilles credens iuxta compositum inermis, & solus nocte templum intrauit. In
quem euestigio Paris ex insidijs prosiliens, cum esset arcu doctissimus sagitta eius calca
neum petiit atq; uulnerauit, euḿq; frustra gladio in hostes discursantẽ interemit, & tan
l dem in Sigeo Troiano promontorio à suis sepultus est. In tam longa historia, paucis ta
m men recitata uerbis nil fictũ est præter Achillem stygiis mersum undis excepto calcaneo,
& quod eo uulnerato mortuus sit. Circa quod placet Fulgentio hominem stygiis undis
als, Styx unumquẽq; laboribus duratum, cum † styges interpretetur tristitia, ut intelligatur nemi
nem in lætis durari, sed laxari potius, si aliàs duratus esset. Quod autẽ talus immersus nõ
sit, Physicum tegit mysterium. Volunt enim Physici quod uenæ quæ in talo sunt ad re
num & fœmorum, atq; uirilium rationem pertineant, & ideo per talum non mersum
in stygę inuictam in Achille libidinem uoluerunt, quæ per durationes alias sublata non
est, ut satis apparet, cum libidine in manus iuerit hostium, & ab eis occisus est.

a *Sunt qui non Thetidis filium Achillem, sed ex Philomela quæ fuit Actoris filia, natum dicunt, ut Dei-*
machus

machus, de quo in Commentarijs Apollonij lib. 1

De hac re paulo aliter Lycophron. qui Thetidem dicit natos ex Peleo omnes flammis iniecisse, quo b
mortalitatem quæ in ijs erat ita tolleret, & sic sex liberos interfeciße. Septimum autem cum itidem uel-
let perdere, interuentu Pelij ereptum, & Chironi traditum eße, qui cum ursorum medullis nutritum A-
chillem uocauit, docuitq; Musicam, & medicinam. Porrò Thetis irata, ob id à Peleo discesßit, inq; mari
seorsim habitauit.

De educatione Achillis Statius Achilleida conscripsit, ubi & de Vlyßis cõsilio, & Lycomede ac Dei c
damia, quæ ad fabulam pertinent, narrantur. Quod autem hic Achillem dictum putat, ab a & χιλός,
quod non nutritus sit uulgato more, id Græcorum quidam sic deriuant: ἀπὸ μὴ θηγεῖν χείλεσι θηλῆς.
Lacte enim, ut cæteros nutritum negant. Alij autem ab ἄχος & Ἴλιον deducunt, eò quod luctum Ilienßi
bus pariturus erat. Vide 1. Iliad. Comment.

Et hinc, ab eo Telephum sanatum, & quod Iunonis consilio primus ad Græcorũ senatũ de peste amo d
lienda, ut est Iliad. 1. rettulit, fictum quidam arbitrantur. Vide Comment. in 1. Iliad.

Ita enim à Ioue siue à Parcis acceperat, si cum exercitu Græcorum Troiam non proficisceretur, lon e
geuam illi uitam, sed ignobilem futuram, sin uero ad Troiam uenisset breuem illum uitam, cæterũ no-
bilem & multis celebratam nominibus habiturum, quod ipse Iliad. 1. sic dicit: μήτηρ γάρ τέ μέ φησι
θεὰ θέτις ἀργυρόπεζα δίχθαδίας κῆρας φέρεμεν θανάτοιο τέλοσδε· εἰμέν κ' αὖθι μένων Τρώων
πόλιν ἀμφὶ μαχώμαι ὤλετο μέν μοι νόστος, ἀτὰρ κλέος ἄφθιτον ἔσται· εἰδέ κεν οἴκαδ' ἵκωμαι
φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν ὤλετό μοι κλέος ἐσθλόν, ἐπὶ δηρὸν δέ μοι αἰὼν ἔσσεται, εὖδέ κε μ'
ὦκα τέλος θανάτοιο κιχείη.

Facie enim uenusta ac puellari fuisse tradunt, ita ut facile pro puella sese gereret. f

Et cum Vlysse Phœnix & Nestor. Vide Home. Comment. Iliad. T g

Hanc nomine Astynomen Lerneßo expugnato secum abstulerat, occiso eius uiro Mynete principe il h
lius loci, ut patet 2. Iliad.

Patrocli genealogia sic habet: Iuppiter Aeginam uiciatam Actori coniugem dedit, qui ex ea genuit i
Menœtiũ. Menœtius autem relicta Aegina, Opuntem in Locros se cõtulit, ibi Patroclum genuit. Sed pa
troclus occiso per Ludum Astragalorum Clesonymo, seu, ut alij uocant, Aeane, Amphidamantis filio, so
lum uertens in Pthyam uenit, ubi à Peleo propter propinquitatem generis receptus, & unà cũ Achil-
le apud Chironem educatus, cum eodem arctiß. amicitia coniunctus uixit. Matrem Patrocli Comment.
Apollonij Sthenelen uocat.

De morte Achillis aliter Calaber, qui eũ in acie ante Troiam ab Apolline sagitta ictũ interijsse dicit. k
Cui sententiæ uidetur & Homerus assentire Iliad. X. ubi Hector moriens Achilli uaticinatur: φράζεο
νῦν μήτοι δὲ θεῶν μήνιμα γένωμαι ἤματι τῷ, ὅτε κέν σε πάρις καὶ φοῖβος ἀπόλλων ἐσθλὸν ἐόντ'
ὀλέσσωσιν, ἐνὶ σκαιῇσι πύλῃσιν. Nã circa portas urbis, quousque Achilles Troianos fugauerat, occisus
est. Quanquam & Bocatij sententia suos autores habet.

Præterea ex ijs quæ circa Achillem memorabilia fuerunt, Equi quoq; sunt Xanthus & Balius ex Ze l
phyro & Harpya nati, ut Hom. Iliad. Ψ. tradit, quos idem post mortem Patrocli lachrymasse, & Achil
li in pugnam redeunti mortem prædixiße tradit, ut est Iliad. P. & T. Deinde autem & hasta Pelias, quã
nemo præter Achillem uibrare poterat ob magnitudinẽ, πηλιάδα μελίην, τὴν πατρὶ φίλῳ τάμε
χείρων πηλιὰς ἐκ κορυφῆς, φόνον ἔμμεναι ἡρώεσσι. Quæ & à Pallade decorticata & polita, à Vul
cano cuspidata dicitur fuisse. Præterea Auriga eius Antomedon filius Dioræ, & Phœnix, quem senem
patris loco uenerabatur, qui filius Amyntoris, cum matris Hippodamiæ, quam pater inducta pellice cõ-
temnebat, instinctu patris pellicem Clytiã stuprauerat, fugiens ad Peleũ uenit, qui eũ propter cognatio
nem receptũ Dolopiæ præfecit, Achillemq; adhuc puerũ aliquãdiu alendũ tradidit, ut Hom. Iliad. 9. ait.

Huc pertinet & Calchantis fabula, de quo cum toties apud Homerum fiat mentio, mirum est cum à m
Bocatio præteritũ eße. Idmon, ut tradit Pherecydes, filius fuit Apollinis, & Asteriæ Coroni filiæ, quan
quam Abantis ab alijs Idmon putatur, is cum Argonautis in Colchum proficiscens, ab apro in Marian-
dynis interfectus est, relicto filio ex Laothoë Thestore. Thestor autem genuit Calchantem, sic enim &
ab Homoro Thestorides dicitur. Hic cum Græcis ad Troiam proficiscitur, & cum diuinandi arte sum-
mopere præstaret, eius consilio multa gesta sunt. Nam & in Daulide ostendit quomodo placata Diana,

uenti

uenti ſedari poſſent, & apud Troiam in caſtris docuit, quæ ratio placandi Apollinis, ut peſtilentia ceſſa ret, foret. Et ex paſſere quæ cum nouem pullis à Dracone uorabatur, indicauit decennalem obſidionem Troiæ futuram, quapropter inter cæteros Achilli ualde acceptus erat, adeò ut eius præſidio plerunque defenderetur, ac præcipue cum ſuaderet Chryſeidem patri reddendã eſſe. Tum enim Agamemnon nõ ſo lum in uatem, ſed etiam in ipſum Achillem accenſus ferebatur, ut eſt Iliad. 1. Tandem autem finito bello Troiano cum Amphito rediens, à Mopſo dicitur, augurandi certamine ſuperatus, mœrore ad mortem adactus eſſe, ut etiam Seru. meminit in 6. Eclog. Virg.

Cap. LIII

De Pyrrho Achillis filio, qui genuit Peripeleum & Moloſſum.

Calaber libro 6. & 7

PYrrhus, ut præmonſtratum eſt, Achillis & Deidamiæ fuit filius, ſic uocatus, ut dicit Seruius, à capillorum qualitate, cum Neoptolemus alio nomine uocaretur. Hic Achille mortuo uix pubes in Troianũ bellum ductus eſt animoſus ad inſtar patris, & acris ingenii iuuenis. Qui etſi circa finem belli ueniſſet, non tamen occiſus fuit. Inter alios qui dem iuuenes ſtrennuos & audaces equum ligneum, quem Græci doloſe conſtrui fecerant intrauit, & in Ilion tractus, dum nocte exiſſet aliis ueniẽtibus à Tenedo ſtragem maximam Troianorum peregit, & uſq; in abditiſſimum penetral regiæ domus Politem filium Priami ſecutus intrauit, euḿq; patris in gremio interemit, & inde Priamum obiurgantem, & in ſęuitiam eius obloquentem, ut ſanguine ſuo fœdaret, quas ipſe ſacrauerat,

De hac re Euripides in Hecuba

aras irruit. Inde Ilio deleto Polyxenam eximiæ formoſitatis uirginem ad manes placandos patrios apud Achillis ſepulchrũ occidit. Et cum ex Troiana præda illi Andromacha olim coniunx Hectoris contigiſſet, eam ſibi iunxit uxorem. Quæ illi ſecũdum quoſdam duos peperit filios, Peripeleum & Moloſſum. Inde captus pulchritudine Hermionis filiæ Menelai tradita Andromacha Heleno filio Priami cum parte regni, eo quod uates illum præmonuiſſet ne intraret mare ſicuti cæteri fecerant, Hermionã Horeſti rapuit, & ſibi con

Vir. 3. Aenei.

iugem fecit. Deinde ſeu paupertate coactus, ſeu ad prædã animi feruore impulſus, ut non nullis placet, mare nauibus infeſtauit. Quæ quidem nauigatio infeſta aliis ab eo Pyrrhaica denominata eſt, & exercentes Pyrrhatę, eo quod ipſe primus exercuerit, ut dicit Paulus. Poſtremo cum Horeſtes ex Taurica regione poſita furia rediiſſet in regnum, corrupto Macareo ſacerdote tẽpli Apollinis Delphici Pyrrhũ trucidauit in tẽplo, & hic finis fuit illius.

Cap. LIIII

De Peripeleo Pyrrhi filio.

PEripeleus, ut dicit Paulus, filius fuit Pyrrhi ex Andromacha. Theodontius autem dicit ex Hermiona, nec ex eo aliud ad nos uſq; peruenit.

Cap. LV

De Moloſſo Pyrrhi filio, qui genuit Polydectam.

Seruius lib. 3 Aeneid.

MOloſſus filius fuit Pyrrhi & Andromachæ. Hic patri mortuo ſuccedens parte Epiri tenuit, populośq; ex ſuo nomine nuncupauit Moloſſos. Verum donec ad puberem deueniret ætatem, apud matrem & uitricum fuit, & moriens Polydectam filium dereliquit.

Cap. LVI

De Polydecta filio Moloſſi.

POlydecta ſeu maſculus fuerit ſeu fœmina, non ſatis mihi notum eſt, eum tamen filium uel filiam fuiſſe Moloſſi Paulus affirmat. Poſt quem ſucceſſiue ex Aeacidibus neminem, niſi poſt plura ſecula comperio, cũ apud Græcos diu nulla ſit habita progenies nobilior. Ex Aeacidibus fuit Pyrrhus rex Epirotarum, qui aduerſus Romanos bellum geſſit Tarentinorum opere. Sic & Alexander Epirota à Lucano Satellite occiſus, & Olympias clariſſima Macedonum regina Alexandri mater. Et alii plures uirtutibus & titulis inſignes.

Cap. LVII

De Pylumno Iouis xxxv. filio, qui genuit Daunum.

Seruius lib. 9 Aeneid.

PYlumnus, ut dicit Paulus, filius fuit Iouis, cui Seruius fratrem fuiſſe Pylumnum dicit, & eos ambos fuiſſe deos, horuḿq; Pylumnum uſum ſtercorandorum agrorum inueniſſe, & inde Sterculinum dictum. Eſto Macrobius in libro Saturnaliorũ Saturnũ fuiſſe dicat. Pylumnũ uero piſendi fruméti, & ob id à piſtorib. coli, & pilũ ab eo denominatũ. Ad hũc Theodont. dicit Danaën Acriſii filiã patris irã fugientẽ, delatã à paſtore unà cũ paruulo Perſeo, quam

quàm ipse genere cognito sumpsit uxorem, & unà cum ea Appulia, in qua grandis erat, derelicta, eo quod opposita uideretur Acrisio ad Rutulos uenit, & ibidem cũ Danaë constituxit Ardeam, ac ex ea suscepit Daunum.

De Dauno Pylumni filio, & proauo Turni. Cap. LVIII

DAunus filius fuit Pylumni, et ut Theodõtius asserit, ex Danaë Acrisii filia susceptus. Huic regnum in Appulia fuit & ab eo Daunia nũcupata, & hũc dicit idem Theodontius auum fuisse patris Turni, qui & Daunus dictus est. De filio huius & patre secundi Dauni nil me legisse memini.

De Dauno primi Dauni nepote, qui genuit Turnum & Iuturnam. Cap. LIX

DAunus præcedentis Dauni secundũ Theodontiũ ex filio nepos fuit. Huius cõiunx fuit Venilia soror Amatæ coniugis Latini regis, ex qua constat plures suscepisse filios. Inter quos ea fuit, quam Diomedi profugo feruntiunxisse coniugio. Paulus tamen dicebat Daunum patrem Turni filium fuisse Pylumni, eo quod dicat Virgilius, Cui Pylumnus auus, cui diua Venilia mater, de Turno loquens. Verum ego magis credo Theodontio, cum dicat idem Virgilius alibi in persona Iunonis, Ille tamen nostrum deducit origine nomen, Pylumnusq; illi quartus pater, &c. Quod esse non posset secũdum Paulum, ubi secundum Theodontium æque respondet numero.

De Turno Dauni filio. Cap. LX

TVrnus rex Rutulorum, filius fuit Dauni ex Venilia cõiuge, & cum armorum disciplina insignis fuerit æuo suo iuuenis, tantæ fuit corporeæ fortitudinis, ut nulla in hac fides præstanda antiquis uideretur, ni recentiori testimonio firmaretur. Et inter alia eius roboris stantia argumenta de eo aduersus Aeneam in singulari certamine pugnante sic scribit Virgilius, Saxum circumspicit ingens, Saxum antiquum campo quod forte iacebat, Limes agro positum, litem ut discerneret aruis, Vix illud lecti bis sex ceruice subirent, Qualia nunc hominum producit corpore tellus. Ille manu raptum trepida torquebat in hostem, &c. Quod Augustinus in libro ciuitatis æternæ xv. ratum habere uidetur. Præterea & Pallantes seu Pallas Euandri filius ab eo in pugna occisus multũ fidei affert. Legimus enim Henrico Cæsare tertio imperatore eius corpus haud longe Romam à fodiente uillico compertum integrum uti nuper sepultum, eductumq; sepulchro altitudine seu proceritate Romana mœnia superasse, & in eo adhuc impressi uulneris à lancea Turni apparere hiatum longitudine quatuor pedum excedentem. Ex quibus quãtus debuerit esse Turnus, quàm fortis qui iuuenem tam grandem superauit, qui telum pugnãs tam prægrande tulerit, quod adeo grande uulnus impresserit, satis arbitrari possumus. Huic carmine celebri ostẽdit in Aeneida Virgilius bellũ ingens fuisse aduersus Aeneam, eo quod Latinus Lauiniam filiam suam, quam Turno promiserat, Aeneæ dedisset in cõiugem. Et ut idem ostendit Virgilius, post multa cum hic Pallantem Euandri filium occidisset, nudassetq; baltheo, illudq; ob insignem gloriam superati iuuenis ipse gestaret, cum ea die quę illi ultima fuit in terris, aduersus Aeneam ex composito singulari certamine pugnaret, & ab Aenea superatus uitam oraret, impetraturus erat ni uisus baltheus Aeneam in pietatem reuocasset amici, & sic ab eo occisus est. Hoc secundum Virgilium in laudibus Aeneæ totis tendentem uiribus, dictum est. secundum autem alios aliter. Dicũt quidam non paruæ autoritatis homines Aeneam à Turno superatum, & penes Numicum fluuium fugientem occisum, nec ulterius etiam corpus eius uisum, & Turnũ post hæc ab Ascanio interemptum, de quibus latius supra ubi de Aenea scriptum est.

De Iuturna Dauni filia. Cap. LXI

IVturna Dauni fuit filia, cui ut dicit Vir. Iuppiter uirginitatẽ abstulit, & in munus ablati decoris illi immortalitatẽ exhibuit, & Numici fluminis nympha facta est. Hęc multa in subsidiũ fratris egit, q̃ etsi fictionib. uarientẽ, in hoc unũ egisse arbitror, ut interpositiõe Numici fluminis actũ sit, ut ab hostib. Turni in agrũ Ardeę, & ipsũ Turnũ libere & expeditiõ nõ potuerit. uerũ dũ Turnũ deficere uidisset, mœsta sese cõdidit undis. Sũt q̃ dicãt

hanc

hanc clam cum Latino rege amicitiam habuisse. quod cũ palàm fieret, erũ besces in Numicum se spõte sua necauit, & sic à Ioue, id est, à rege oppressa est, facta nympha Numici.

De Mercurio xxxvi. Iouis filio, qui genuit Eudorum, Mirtilum, Lares, Euandrum, & Pana. Cap. LXII

MErcurius Iouis fuit filius, & Maiæ Atlantis filiæ, ut satis uulgatum est. Fuere enim, ut in præcedentibus patet, Mercurii plures, & esto ferè omnes ab antiquis eisdem ornamentis insigniti sint, nõ tamen omnibus eadem est deitas attributa. Nam alius medicinæ deus, alius mercatorum, alius uero furum, & eloquentiæ alius, quem Theodontius hunc Maiæ filium esse uoluit. quid tamen illum moueat, nõ describit, nec ego post quàm compertum non habeo, intendo inuestigare subtilius. Credo tantum quemcunq;
a Mercurium eloquentiæ deum ueteres uoluisse, eò quod ad Mercurium planetam Mathematici asserũt spectare omne sonans organum, seu fistulam in corporibus nostris disponere, & hinc credant nonnulli eum deorum dictum nuncium & interpretem, quia per organa ab eo disposita cordis nostri pandantur intrinseca, quæ deorum secreta dici possunt, inquantum nisi exprimãtur nutu uel uerbis, nemo præter deũ cognoscit, & in hoc interpres secretorum talium est, quia uerba quæ organizata sunt per organa, ab eodẽ disposita interpretantur & aperiunt, quæ ex nutu solo percipi non poterant. Deorum ergo nuncius & interpres est, & hinc eloquentiæ deus. Quod clarius & per officia attributa & per insignia illi apposita demonstratur. Galero quippe tegitur Mercurius, ut ostendatur quod aduersus inuidiæ fulmina eloquentia ualido tegumento seruetur. quod nil aliud est q̃ gratia, quam eloquens à beniuolis meretur auditoribus. Hoc in longũ scripta uetustas seruat aduersus mordaces & inuidos, quod præuidisse sibi uidetur Ouidius dũ dicit, Iam'q; opus exegi, quod nec Iouis ira, nec ignis, Nec poterit ferrum, nec edax abolere uetustas, &c. Alata autem fert Mercurius talaria, ut sermonis describatur uelocitas, qui eodem in momento ex ore loquentis egreditur, & in aures suscipitur audientis. Designant præterea opportunam nunciis persæpe uelocitatem. Virgam defert, ut nuncii officiũ denotet. Consueuere idem nuncii, quasi insigne quoddã uirgas ferre, qua uirga dicũt Mercurium animas ab Orco euocare, & nõnullam in illũ dimittere. & sic per illam eloquentis uires intelligere possumus, quibus iam plurimi è mortis faucibus subtracti sunt, & nõnulli in easdẽ impulsi. Quis Orco Milonem surripuit? Quis Popiliũ Lenatem? ut de reliquis taceam, nisi eloquẽtia Ciceronis? Quis in illum impegit Lentulum, Cethegum, Stratilium, alios'q; eiusdem factionis homines, nisi Catonis eloquii uis acerrima? Hac præterea uirga dicunt Mercuriũ incitare uentos, ut aduertamus eloquentem posse furores immittere, ut in Cæsarem apud Ariminũ Curionis oratio, sic & tranare nubila, id est, & turbationes auferre, ut pro Deiotario Tullius, dum Iulii Cęsaris in eũ turgidũ pectus placida oratione sedauit. Quod autẽ somnos hæc eadem uirga adimat & immittat, satis clarum est: eloquentia inertes sopitos'q; ad exercitium excitari, & in suũ decus animosos nimiũ
b tetrahere, componere, sopire. Serpentem autem uirga cingit, ut à serpentis prudentia assumatur oportere eloquentem esse discretum circa electiones dicẽdorum, temporũ, locorum, ac etiam personarum, ut eò quò cupit, auditores deducat orator.

a *Huic eloquentiæ scilicet deo, etiam linguas consecrabant. Mos enim fuit apud ueteres, ut priusquàm cubitum irent, ante paulo merum libarent, & linguas igni sacrificantes inijcerent, ut & apud Homerũ aliquoties uidere est. Quã rem Dirachidas, ut à Commẽt. Apollonij refertur, ab huiusmodi causſa initiũ habuisse dicit. Alcathoũ, inquit, Pelopis filiũ, ob cædem Chrysippi, relicta Megara, in aliã nescio quã urbẽ migrasse. Qui cũ forte quadã incidisset in Leonẽ, qui Megarẽsem agrũ uastabat, & ad quẽ interficiẽdũ alij permulti à rege Megaren. missi fuerãt, occidit illũ, & linguã eius exectã, in perã impositã secum abstulit. Deinde Megaram reuersus, cum alij uictoriam Leonis, qui missi ad occiendũ fuerant, apud regem sibi uendicarent, ipse pera in medium prolata, sublati leonis autorem sese declarauit. Quapropter cum rex sacrificare iam cœpisset, postremo linguam ab Alcathoo allatam, aræ imposuit atq; cremauit, & exinde mos cœptus, ut linguæ postremo immolarentur. Comment. in 1. Argonaut. Apoll. Mercurij*

festa

festa qualia Romæ celebrata sunt uide Ouidium Fastorũ quinto. Hic & Tetragonus in Gymnasijs Græcorum ponebatur, eo quod quatuor præcipuas artes inuenisset, γράμματα, μουσικὴν, παλαίστραν, & γεωμετρίαν.

De hac autem re & fabula extat, qua dicitur Mercurius postquàm ab Apolline uirgam, ut supra dictum est, accepisset, eamq; manu tenens in Arcadiam proficisceretur, dracones duos simul ligatos, & inter se mutuo pugnantes inuenisse, quibus cum ille uirgam interposuisset, dicto citius prælium illorũ diremptum fuisse. Ex qua re uirgam eam pacis uirgam habere cœpit, & posteri eius rei exemplo, Mercurio uirgam deinceps duorum draconum similitudine ubiq; affinxerunt. Cæterum quod ad ueram Caducæi originem, ita ut ab Aegyptijs primo consecratus fuit, attinet. Vide apud Perottum in uoce caducæi. b

De Eudoro Mercurii filio. Cap. LXIII

EVdorus, ut ait Homerus in Iliade, filius fuit Mercurii & Polymelæ filiæ Phylantis, de quo sic, Atq; sedem Eudorus martialis principabat Parthenius. Quem genuit in chorea bona Polymeli Philantis filia hãc fortis Argiphontes, id est, Mercurius, &c. Huius Homerus prosequitur prolixiorem fabulam, dicens quod Mercurius uidens Polymelem eleganter in chorea saltantem cum cantantibus in choro Dianæ dilexit eam, & clam eius ascendens palatium cum ea concubuit, & genuit Eudorum uelocissimum hominem, atq; bellicosum, qui cum Achille in Troianam expeditionem accessit.

Versus sunt Homeri Iliad. Π. τῆς δ' ἑτέρης εὔδωρος ἀρήϊος ἡγεμόνευε παρθένιος, τὴν ἔτικτε χορῷ κλυτὴ πολυμήλη φύλαντος θυγάτηρ, τῆς ἦρατο ἀργιφόντης ἠράσατ' ὀφθαλμοῖσι ἰδὼν μετὰ μελπομένῃσι, ἐν χορῷ ἀρτέμιδος χρυσηλακάτου κελαδεινῆς αὐτίκα δ' εἰς ὑπερῷα ἀνήγαγε παρ λέξατο λάθρῃ ἐρμείας ἀκάκητα πόρεν δὲ οἱ ἀγλαὸν υἱὸν εὔδωρον, περὶ μὲν θείειν ἠδὲ μάχητήν. Huius mater postea nupsit Echecli filio Actoris, auus autem Phylas Eudorum apud se aluit filij loco, &c.

De Myrtilo Mercurii filio. Cap. LXIIII

MYrtilus, ut ait Lactantius, filius fuit Mercurii, & Auriga Oenomai regis, cuius filiã Hippodamiam cum postularet Pelops, in coniugem dispositus cursus subite certamen, corrupit sponsione primi coitus Myrtilum, qui facto currui cereo Axe, eoq; in medio cursus fracto, obtinuit Pelops uictoriam & uirginem. Myrtilum autem promissa poscentem deiecit in mare, in quo necatus mari nomẽ dedit, ut ab eo Myrtilum uocaretur. Huius autem Myrtili fraude, qui præpositus erat armorum, Oenomai superatus bello Oenomaus est, ut supra de Pelope scribitur.

De Laribus Mercurii filiis. Cap. LXV

LAres fuere duo, Mercurii & Laris nymphæ filii, ut dicit Ouidius. Lactãtius autem in libro diuinarum institutionum eam dicit uocari Larundam seu Laram. De origine tantum horum talem recitat Ouidius fabulam, Quod cum Iuppiter diligeret Iuturnam Tyberinam nympham, & Turni regis sororem, reliquis loci nymphis imposuit, ut eam fugientem retardarẽt, ne eo sequente ipsa mergeretur in undas. Lara uero filia Almonis, ut dicit Paulus, unà Naiadũ iussa Iouis Iuturnæ retulit & Iunoni. Quamobrem Iuppiter indignatus Laram lingua priuauit, iussitq; Mercurio, ut illam ad inferos traheret, & ibi esset stygia nympha. Qui cum illam ducens aspiceret, in eius concupiscentiam incidit, & in itinere oppressit, quæ cum concepisset peperit illi geminos, quos ipse de nomine matris Lares appellauit. Huius fabulæ fictio satis absconditum tenet sensum. Iuppiter enim calor est. Iuturnam nympham, id est, humiditatem in quam agat appetẽs. Verum Lara quæ hic mulieris nimius est calor, opus agentis ignis disgregat, sed Mercurius, id est, frigiditas naturæ opere excita-ta superfluo calore muliebri exinanito semen coẽgit in unum, & sic Lara lingua priuata est, id est, nocendi potentia. De hac tantum calcata caliditate Mercurius, id est, naturæ moderata prudentia secundum gentiles elicit lares, non quidem recte ex ea, sed ea amota fit ut secundum opinionem quorundam lares cum creato fœtu nascantur seu creentur, qui ea stante creari non poterant. De quibus laribus non omnes æque sensere ueteres. Existimauere autem antiqui cũ anima rationalis à Mercurio in corpus nouum deducta esset, Et deam Mutã lib. 1. ca. 20 Lib. 2. Fastor.

ut aliàs dixi, ideò à Mercurio deduci opinati, quia in sexto mense, qui Mercurio attribuit, fœtus animam credatur suscipere, seu uitalem potentiam in anima deum seu deos nouę animæ uenire custodes, quos aliqui genium uel genios uocauere, nonnulli dixere lares, Cap. 2 ut paulo ante dictum est. Et ut Censorinus asserit in libro de natali die, ubi uult eum dici genium, seu quia ut gignamur curat, seu quia una nobiscū gignatur, seu quod genitos semper tueatur, & eundem esse genium, & larem dicit à multis ueteribus affirmatum, & potissime à Caio Flacco, eo in libro quem Cæsari de indigitamentis scriptum reliquit. Et esto, quod unum tantum dicat genium, seu larem in subsequētibus adiicit opinionem Euclidis Socratici duplicem omnibus appositum genium, & sic duo sunt unicuiq; lares opinione ueterum. Quod satis firmari uidetur autoritate Annei Flori scribentis in quarto Lib. 4. de bello Caßi & Bruti Epithomatis sui sic. Ipsi q; bruto per noctem cum illato lumine ex more aliquo secū agitaret atra quædam imago se obtulit, & quæ esset interrogata, tuus, inquit, malus genius. Hoc & sub oculis mirantis euanuit, &c. Quī quidem nō adiecisset malus, nisi & bonus alter esset, & sic duo. Christiana ueritas angelos uocat, non cum nascente genitos, sed natu sociatos. Quorum alter bonus in bonum semper urget quem seruat, alter autem malus in contrarium nititur, & quasi bonorum malorum q; nostrorum obseruatores & testes in mortem usq; assistunt cōtinui. Hos præterea lares etiam priuatorum domibus inesse credidere, ut in principio Aulularię ostendit Plautus, eos q; familiares seu domesticos uocauere deos, & uti custodiæ corporis appositos diximus, sic & hos custodiæ domus, eis q; in domibus locum communem domesticis omnibus, ubi scilicet ignis area quam in medio aulæ ueteres faciebant dedere. Ibiq; eos uenerabātur sacris ritu ueteri. Quod qui dem nōdum apud nos oblitum est. Nam etsi error ille insipidus abierit, stant adhuc nomina, & quædam ueterum sacrorum uestigium sapientia. Habemus autem Florentini & sic forsan nōnullæ aliæ nationes, ut plurimum in aulis domesticis, ubi fit communis ignis toti familiæ domus ferrea quædam instrumenta ad lignorum igni appositorū sustentationem apposita, quæ lares uocamus, & in sero præcedente calendarum Ianuariarum die à patrefamilias omnis conuocatur familia, & repleto lignis igne stipes magnus apponitur, cuius caput unum igne crematur, in reliquo insidet ipse paterfamilias cæteris circunstantibus, & uino sumpto bibit ipse pater primo, & inde capiti stipitis incensi superfundit, quod uini superfuerat in calice, & deinde cum in circuitu potauerint cæteri, quasi perfecta solennitate ad officia consurgunt sua. Hæc sæpe puer in domo patria celebrari uidi à patre meo catholico profecto homine. Nec dubitem quin à multis adhuc celebretur ratione potius consuetudinis à maioribus sumptæ, quàm aliqua idololatriæ superstitione deceptis.

De Euandro Mercurii filio, qui genuit Pallantem & Pallantiam. Cap. LXVI

a EVander Archadum rex, ut ait Paulus, filius fuit Mercurii ex Nicostrata, homo fortitudine & ingenio insignis. Dicit enim Seruius eum quendam immanem hominem occidisse, ut Hercules Gerionem, eum q; ob eius singularem probitatem unū inter multos Hercules numeratum. Et idem Seruius dicit, hunc Pallantis regis Archadiæ fuisse nepotem. Et cum patrem suum occidisset, uirum scilicet Nicostratæ suadente ipsa Nicostrata, quæ uates erat, dimissa Archadia in Italiam uenit, & pulsis Aboriginibus tenuit illa loca, quæ postea Roma condita est, & oppidum modicum in monte Palatino fundauit, b ibi q; Herculem ex Hispania redeūtem cum pompa superati Gerionis suscepit. Qui illum ab insultibus Caci latronis liberauit. Inde post euersionem Troiæ Aeneā nouas sedes quę rentem recepit, & aduersus Turnum iuuit, misso in bellum cum eo Pallante filio, quem senex Turno occisum misere fleuit. Mercurii autē ideo filius dictus est, quia esset inter cæteros eloquentissimus homo, ut asserit Theodontius.

a *Virg. lib. 8. Et regem hac Herilum dextra sub tartara misi.*

b *Et inde quia carmine futura prædicabat, Carmenta uocata est. Vide Seruium in 8. Aeneid. fabula sit ue ea historia est. Ouidius quoq; Fastorum primo, & iterum libro quinto meminit.*

De Pal-

De Pallante Euandri filio. Cap. LXVII

PAllas Euandri fuit filius, ut sæpissime in Aeneide testatur Virgilius, hic iuuenis celebris uirtutis, spectabilis Aeneæ amicitia iunctus, congregatis auxiliis illum aduersus Turnum secutus, à quo in acie uulneratus occubuit, & ab infelici patre sepultus est. Huius autē corpus, ut refert Martinus eo in libro, qui Martiniana uocatur, imperante Romanis Henrico tertio imperatore, haud longe ab urbe à quodā agricola altius solito fodiente agellum compertum est, adhuc adeo integrum, ut nupertime uideretur in fossum, & statura adeo ingens, ut murorum altitudinem longitudine superaret. Et quod longe magis mirandum refert, sic in illo hiatus illati à Turno uulneris apparebat permaximus, ut longitudinem quatuor pedum excederet, addens supra caput eius lucernā perpetuo igne ardentem compertam, nec ullo poterat extingui spiritu uel liquore, tandem facto in fundo foramine extincta est. Insuper dicit sepulchro tale fuisse Epitaphium scriptum, Filius Euandri Pallas, quem lancea Turni militis occidit more suo, iacet hic.

De Pallantia Euandri filia. Cap. LXVIII

PAllantia, ut dicit Seruius, filia fuit Euandri. Qui asserit hoc à Varrone narrati quam ait Herculem uitiasse, & ex ea genuisse Latinum regem Laurentum. Hāc tandē cum moreretur dicit sepultam in monte, qui de suo nomine Pallatinus appellatus est.

De Pane Mercurii filio, Cap. LXIX

PAn, non is qui Archadiæ dictus est deus, sed alius Mercurii fuit filius & Penelopes, ut in libro de naturis deorum scribit Cicero. Et dato, dicat Licophron Penelopem Vlyssis coniugem cum procatoribus omnibus concubuisse, Vlysse non redeunte, & ex uno Pana filium suscepit. Sunt qui uelint huic fictioni locum datum, & intelligere contigisse alicuius eloquentia Penelopem in concubitum eius ueniss̄e, & ex eo filium peperisse, qui eo quod eloquētia exquisitus uidebatur, Mercurii filius dictus est. Ego autem aliàs dixi arbitrari non possum, pudicitiam tam celebrem uti Penelopis fuit, alicuius eloquio uel opere alio fœdari aut flecti potuisse: fuere quidē & aliæ mulieres nomine secū, sed forte non pudicitia coęquales, & sic ex aliarum una, nasci potuit Mercurio Pan filius.

Hanc fabulam ualde festiue, ut alia omnia, Lucianus narrat in Dialogis Deorum.

De Vulcano xxxvii. Iouis filio, qui genuit Erichthonium, Acum, Cechulū, & Tullium Seruilium. Cap. LXX

VLcanus Iouis & Iunonis fuit filius, ut omnes ferè Poëtæ testantur. Hic eo quod claudus & deformis erat, quàm cito natus est à parētibus, in Lemnū insulam est deiectus. De hoc in Buccolico carmine dicit Virgilius, Cui nō risere parentes. Nec deus hunc mensa, dea nec dignata cubili est, &c. Huic uxorem fuisse affirmant omnes, sed quæ ea fuerit non æque demonstrat à cunctis. Cingius enim, ut Macrob. in lib. Saturnaliorum refert, dicit Maiam uxorem fuisse Vulcani. Piso autem dicit fuisse Maiestam. Homerus primo, & inde Virgilius, & Poëtę Latini reliqui Venerem fuisse scribunt. Sanè cum certum sit plures fuisse Vulcanos, possibile est hos omnes uerum dicere, cum cuius Vulcani fuerint coniuges Maia seu Maiesta non dicant. Quod autem Vulcani Lemnensis Venus fuerit coniunx, satis comperto teneri uidetur. Hunc insuper Iouis fabrum dicunt, & apud Lyparas & Vulcanias insulas ad facienda fulmina, & deorum arma Cyclopes obsequiosos, & officinas habere testantur. Et ab eo quicquid artificiosè compositum est factum uolunt, ut Achillis & Aeneæ arma, monile Harmonies, & corona Ariadnæ, & huiusmodi. Hunc præterea dicunt ostenso illi à Sole adulterio Veneris cōiugis suæ & Martis, ambos inuisibilibus catenis alligasse. Vocant etiam illum Mulciberum, & filiorum plurium faciunt patrem. Volentes igit̄ ex dictis sensum elicere. Sciendum est primo Vulcanum hunc Iouis & Iunonis fuisse filium, & apud Lemnum regnasse, & Venerem habuisse coniugem, eaḿq; cum armigero comperisse iacentem, ut supra dictum est, ubi de Marte, & hoc quātum ad historiam. Quantum autem ad alium sensum est ante alia aduertendū, apud nos duplicem ignem

esse. Primus est elementum ipsum ignis, quod non uidemus, & hoc persæpe Poëtæ Iouem uocant. Secũdus autem elementatus est ignis causatus à primo, & hic duplex est. Primus enim est, qui in aëre ob uelocissimum circularem motum in nubibus accendit, & hic dum illas exeũdo frangitur choruscationes & tonitrua facit, & maximo cum impetu in terras impellitur. Secundus autem is ignis est quo utimur ex lignis, aliisq; combustibilibus à nobis ex silicibus duris eductus, & fomentis educatus atq; seruatus, de his tribus hac in fictione fit mentio. Nam primus Iuppiter est, ex quo & rebus aëreis & terreis, quæ pro Iunone intelligendæ sunt, duo reliqui oriuntur. Ex his uterq; claudus est, nam si fractionem nubis inspexerimus nõ recte, gradientem ignem, sed nũc in partem istam, nunc in illam declinantem uidebimus, & sic claudicantem dicemus. Ex quo modo & nostri ignis flammas, nunquam æquali sese in altum extollentes gradu uidebimus, sed more claudi nunc altius nunc depressius appetunt altiora. Ex his primus de cælo in terram, ut prẽmonstratum est, deiicitur: nec illi parentes arrident, quia quàm cito creatus est, eiicitur, & sic nec in mensa dignatus est. In Lemnum autem ideo deiectum uolunt, quia persæpe in insulam illam cadunt fulmina. Quod autem dea nõ illum cubili dignata sit, paulopost ubi de Erichthonio dicetur causa. à simiis aũt nutritus est, is qui penes nos est. Est enim simia animal hoc habens à natura, ut quicquid uideat hominem facientem, & ipsa conetur facere, & quoniam homines arte & ingenio suo in multis naturam imitari conantur, & circa actus tales plurimum opportunus est ignis, fictum est simias, id est, homines nutrisse Vulcanum, id est, ignem fouisse, de quo ut eius opportunitas cognoscatur, sic in libro Ethicorum scribit Isidorus. Absq; igne nullum metalli genus fundi extendiq; potest. Nihil enim penè quod non in igne efficiatur. alibi enim uitrum, alibi aurum, alibi argentum, alibi plumbum, & alibi mineum, alibi pigmenta, & alibi medicamenta efficit, igne lapides in ære soluuntur, igne ferrum gignitur & domatur, igne aurum perficitur, igne cremato lapide cementa & parietes ligantur, ignis lapides nigros coquẽdo candificat, ligna candida urendo effuscat, carbones ex pruina fulgida nigros facit, de lignis duris fragilia, de putribilibus imputribilia reddit, stricta soluit, soluta restringit, dura mollit, mollia dura reddit. Hæc Isidorus. Volunt insuper hunc Iouis esse fabrum, & aliarũ rerum omniũ artificiosarum cõpositorem, ut intelligatur quicquid artificiosum fit, ignis suffragio fieri, qui inquantum artificiosus dicitur Vulcanus ab aliquo insigni artifice sic dicto denominatur. Officinæ autem eius cur apud Liparã & Vulcanam insulas esse dicantur liquido patet. Insulæ enim ignem euomentes sunt, & earum nomen fictioni faueret. Vulcaniæ quippe nuncupantur, sed non à Vulcano Iouis filio dictæ sunt, quinimo à Vulcano quodam, qui in Emalio natus illas tenuit. Nec solum eum fabrũ armorum aut iocalium ignem, seu Vulcanum esse uoluere, sed & hominum conuentionibus, & sermonis initio causam præstitisse uolunt, ut in libro de architectura Vitruuius uidet asserere, dicens, homines ueteri more in syluis & speluncis, & nemoribus nascebantur, ciboq; agresti nascendo uitam agebant. Interea quodam in loco à tempestatibus & uentis densè crepitantibus arbores agitare, & inter se terentes ramos ignem excitauerunt, & eò flamma uehementi perterriti, qui circa eũm locum fuerunt sunt fugati, postea requie data propius accedentes cum animaduertissent commoditatem esse magnam cõporibus, ad ignis teporem ligna adiicientes, & id cõseruantes alios adducebant, & nutu mõstrantes ostendebãt, quas ex eo haberent utilitates. In eo hominum gressu cum profundebantur aliter è spiritu uoces quotidiana consuetudine uocabula, ut obtingerent constituerant. Deinde segregãdo res sæpius in usu ex euentu fari fortuitu cœperunt, & ita sermones intra se procreauerunt. Ergo cum propter ignis inuentionem initio apud homines & consilium & conuictus esset natus, & in unum locum plures conuenirent, habentes à natura primũ præter reliqua animalia, ut non proni, sed erecti ambularent, mundiq; & astrorum magnificentiam aspicerẽt in manibus & articulis, quam uellent rem faciliter tractarent, cœperunt in eo cœtu, alii de frondibus facere tecta, alii speluncas fodere sub montibus,

bus, nõnulli hyrundinum nidos, & ædificationes earum imitantes de luto & uirgultis facere loca quæ subirent. Hæc Vitruuius. Non autem insignis homo iste Pentateuchum legerat, circa cuius initium longe alium sermonis autorem Adam omnia nominantem legisset. Et alibi Caim, non domos tantum, sed ciuitatem etiam constructe nouisset. Sed de hoc aliàs. Cur autẽ Vulcano Cyclopes obsequiosi dati sint, supra ubi de Cyclopibus explicatum est. Vulcanus autem faber iste ideo dictus est, ut ait Seruius, quasi uolicanus, quod per aërem uolet. Rabanus autem dicit, Vulcanus uolans candor. Mulciber autem dicitur, ut ait Albericus, quasi mulcens imbrem, eo quod cum nubes altiora petierint calore, in pluuias resoluuntur. Ego autem Mulciberum dici puto, ideo quia molliat æra.

Deiectus autem ideo fuit, quod cum Iuppiter Iunonem in uinculis teneret, eo quod cum alijs contra a eum conspirauerat, siue ut Cõment. Iliad. 1. ait, quod Iouẽ consopierat, quo facilius Herculi nocere posset, Vulcanus illã clàm è uinculis liberare aggressus fuit. Fabula est Iliad. primo.

Eadem Comment. Apollon. lib. 4. nisi quod addit quosdam fabulatos esse. Quod si quis ferrum rude b in cauernas earum insularum immisisset, & postridie reuertisset, numerata mercede, ensem uel quicquid uoluisset fabrefactum accipere consueuisse.

De Erichthonio Vulcani filio, qui genuit Procrim, Orithyam, & Pandionem. Cap. LXXI

ERichthonius quẽ Erechtheum appellat Homerus, filius fuit Vulcani & Mineruæ, ex creatione cuius talis fertur fabula ab antiquis. Quod cum Vulcanus fulmina Ioui aduersus Gygantes pugnanti feciſſet, petiit idem loco præmii, ut liceret sibi cum Minerua concumbere, quod ipse concessit, data Mineruæ licentia, ut suam uirginitatem, si posset uiribus tueretur. Dum ergo Mineruæ cubiculum intrasset Vulcanus, & Mineruæ acriter se defendenti uim inferre conaretur, actum est, ut uoluntatẽ nimia percitus Vulcanus in pauimentum semen effunderet, ex quo aiunt Erichthonium natum, eíq; serpentinos dicunt fuisse pedes, ad quos contegendos ætate prouectus currum primus excogitauit, ut dicit Virgilius. Primus Erichthonius currus & quatuor ausus Iungere equos, &c. Huius autem fictionis intentũ Augustinus in libro de ciuitate dei sic detegit. Dicit enim apud Athenienses templum fuisse Vulcano & Mineruæ cõmune, in quo compertus est infans dracone circumuolutus. qui cum eum magnũ uirum futurũ iudicio Atheniensium portenderet eum seruauerunt. & eo quod parentes essent incogniti iis quibus dicatum erat templum, in quo compertus erat, Vulcano scilicet & Mineruæ dederunt in filium. Hic præterea, ut dicit Anselmus in libro de imagine mundi in cælum inter alias cæles imagines assumptus serpentarius dictus est.

Homerus 2. Iliad. Δῆμον Ἐρεχθῆος μεγαλήτορος ὃν ποτ' Ἀθήνη θρέψε Διὸς θυγάτηρ τέκε δὲ ζείδωρος ἄρουρα. Quo loco Comment. Etymologiam Erichthonij ἀπὸ τῆ ἐρίδ quo illa effusum detersit, & χθονὸς deriuat. Ouidius fabulæ meminit lib. 2. Meta.

De Procri Erichthonii filia, & coniuge Cephali. Cap. LXXII

PRocris filia fuit Erichthonii, seu Erechthei, & coniunx Cephali, Ouidio teste, qui dicit, Quatuor ille quidem iuuenes totidemq; crearat Fœmineæ sortis, sed erat par forma duarum, Ex quibus Eolides Cephalus te cõiuge felix Procri fuit, &c. Quæ huius fuerit fortuna, quæ mors post hæc ubi de Cephalo scribitur.

Ouid. lib. 6. Fabula autẽ Procridis, quo pacto à marito Cephalo per imprudentiã occisa sit, lib. 8. describit.

De Orithya Erichthonii filia, & coniuge Boreæ. Cap. LXXIII

ORithya Erichthei, seu Erichthonii fuit filia, ut Eusebius in libro temporũ testatur. Hanc Trax Boreas Astrei filius rapuit, & sibi matrimonio copulauit, quæ illi Zeten & Calaim filios peperit.

Orithyæ raptus 6. Meta. describitur. Cæterũ huius occasionem Didim. Odyss. Ξ. hanc tradit Orithyã aliquando à patre ad canephorias Mineruæ τῆς πολιάδος in arcem Athenien. missam esse. Quam cũ pulchre ornatam Boreas conspexisset, amore incensum rapuisse. Alij dum flores legeret apud Cephisi amnem, raptam uolunt. Rursum alij, dum inter æquales in Iliisso luderet, Hesagoras non à Borea Astræi,

ſed Strymonis filio raptam dicit. Alij hãc præter Calam & Zethen etiã Chionem, Chthoniam, & Cleopatram Phinei primam uxorem peperiſſe tradunt. Eſt qui nec Erechthei filiam, ſed Cecropis facit, ſororemq; Creuſam hinc & Orithyæ adnumerat. Vide Comment. Apollonij.

De Pandione Erichthonii filio, qui genuit Prognem & Philomenam.

Cap. LXXIIII

PAndion, ut Lactãtio placet, filius fuit Erichthonii Athenarum regis, ſibiq; ſucceſſit in regno. Ex quo prætet regni tempus, quod uixit apud Euſebium annis xl. fuit, nil eſt niſi quia duos habuerit filios, & totidem filias, ex quibus bello feſſus, quod diu aduerſus Thracas geſſerat, cum in pacem ueniſſet unam prognem, ſcilicet Thereo Thracũ regi dedit in coniugem. Alterius autem Philomenæ ſcilicet infortunium fleuiſſe potuit, de quibus ſupra latius.

Fabula eſt Ouid. lib. 6. Cæterum Ouidius Erichtheum Pandioni in regno ſucceſſiſſe dicit, quod minime equidẽ miror, cum Euſebius duos Erichtheos faciat, alterum qui Pandioni ſucceſſit, & utriq; Orithyam à Borea Thrace raptam aſſignet. Porrò autem quia fabula de Philomela à Grammaticis uariatur, & quidam ea quæ de Itylo Terei filio referuntur ab Ouidio, ad Itylum Zethi fratris Amphionis transferunt. Viſum eſt non abs re fore, ſi totam eam narrationem ita ut eſt apud Didymum in Odyß. T. & N. huc adſcriberem, ibi enim Homerus Philomelæ ac Itylli meminit, ſed illam non Pandionis, ut Ouidius, uerum Pandarei cuiuſdam filiam uocat. Verba itaq; Didymi hæc ſunt:

Πανδάρεος ὁ μέροπος καὶ νύμφης ὀρείας πατὴς, μιλήσιος τὸ γένος, γήμας ἁρμοθόην τὴν ἀμφιδάμαντος, ἴσχει παῖδας ἴδις. ἀηδόνα καὶ κλεοθήραν καὶ μερόπην. ἃς ζεφύσιν ἀφροδίτη καὶ ἀθηνᾶ καὶ ἥρα. πανδάρεος δὲ γενόμενος εἰς κρήτην, κλιπεῖ τὴν τοῦ διὸς κυνα, καὶ αὐτὴν ἐκ ἀνεγκεῖν εἰς μίλητον, δέσας τὰ χεῖρα, παρὰ τανταλῳ δὲ εἰς φρυγίαν καταθέται, φάμενος ἄγειν τὸν ἐκ φοίνικος. ὁ δὲ τάνταλος δεξάμενος ἐφύλαττεν. ἐπεὶ τακελεύσαντος διὸς ἐρευνᾶν τὰ κυνα, ὁ ἑρμῆς παραγίνεται πρὸς τάνταλον. ὁ δὲ ὄμνυσι τὰ μὲν διὰ καὶ τὰς ἄλλας θεὰς, μὴ σωσθέναι τι περὶ τὸ κυνὸς. ὁ δὲ ἑρμῆς εὑρίσκει αὐτὰ παρ' αὐτῷ. ὅθεν ὁ ζεὺς κατέτρεψεν αὐτῷ σίπυλον τὸ ὄρος. ὡς δὲ ὁ πανδάρεος ἐπύθετο, φεύγει ἐκ τῆς παλίδος σὺν τῇ γυναικὶ ἁρμοθόῃ καὶ ταῖς θυγατράσιν ἀγάμοις οὔσαις εἰς ἀθήνας. ἐκ δὲ ἀθηνῶν εἰς σικελίαν. ὁ δὲ ζεὺς αὐτὰ μὲν ἰδὼν, κλείνει σὺν τῇ γυναικὶ. ταῖς δὲ θυγατράσιν αὐτῶν τὰς ἀρπυίας ἐφορμᾷ. αἱ δὲ ἀνελόμεναι, ἐριννύσιν αὐτὰς δουλεύειν. ἀηδὼν δὲ ἡ πρεσβυτάτη ζήθῳ γαμηθεῖσα, τῷ διὸς υἱῷ, ἀμφίονος δὲ ἀδελφῷ ἴτυλον τίκτει καὶ νηίδα, καὶ ἴτυλον μὲν ἀποκτείνει διὰ νυκτὸς, δοκοῦσα εἶναι τὰ ἀμφίονος παῖδα, ζηλοῦσα τὴν τὰ πρωτογενῆ μᾶλλα γυναῖκα, ὅτι αὐτῇ μὲν ἦσαν ἐξ παῖδες, αὐτῇ δὲ δύο. ἐφορμᾷ δὲ ταύτῃ ὁ ζεὺς ποίνην, ἡ δὲ εὔχεται ὄρνις γενέσθαι. καὶ ποιεῖ αὐτὴν ὁ ζεὺς ἀηδόνα. θρηνεῖ δὲ ἀεὶ ποτὲ τὰ ἴτυλον.

Pandioni præter Prognen & Philomelen, alij filios quoq; aſſignant Aegeum, Lycum, Nyſum, & Pallantem, qui à Sophocle nominantur, & Theſpium, quem Stephanus & Euſtatius addunt, de quo ultimo in Hercule adnotauimus.

De Progne & Philomena filiabus Pandionis.

Cap. LXXV

PRogne & Philomena, ut ſatis late dicit Ouidius, filiæ fuere Pandionis Athenarum regis. Harum Prognem Pandion Thereo regi Thraciæ dedit in coniugem, & ipſa ex eo peperit Ithim filium. Philemona autem ſecundam Pandionis filiã dum ad Prognem Thereus deduceret ſtuprauit, eiq; linguam abſtulit. Ex quo ſecutum eſt, ut Ithis à matre occideretur, & patri daretur in cibum, & inde Progne mutaretur in hyrũdinem, Philomena in auem ſui nominis, Thereus in upupam, ut de omnibus planius ſupra ubi de Thereo.

De Caco Vulcani filio.

Cap. LXXVI

CAcus filius fuit Vulcani, ut dicit Virgilius, Hic ſpelunca fuit uaſto ſummota receſſu Semihominis Caci facies quam dira tegebat Solis in acceſſum radiis ſemperq; recenti Cæde tepebat humus foribus affixa ſuperbis Ora uirũm triſti pendebant pallida tabo. Huic monſtro Vulcanus erat pater illius atros Ore uomens ignes magna ſe mole ferebat, &c. Ex hoc ferũ, quod Herculis

culis ex Hispania redeuntis, & cum Euandro hospitantis boues noctu cauda traxit in antrum suum, quos cum diminutos mane cerneret Hercules, nec quorsum etrassent posset aduertere. Videbat enim uestigia pedum antro ad armenta uenientia, cum reliquis recedebat. Sed cum mugirent ob relictos socios abeuntes, respondentes mugitu qui clausi tenebantur cognita est Caci fraus, in quem dum uerteretur Hercules, ui ex antro illum eduxit, & clava interemit, & boues reassumpsit. Alii uero uolũt à Caca sorore Caci fratris furtum Herculi reuelatum, & ob id meruisse ibidem diu ara sacris q; uenerari. Hũc ideo Vulcani filium dictum dicit Seruius, quia adiacentia omnia crebra combustione consumeret, quem Albericus dicebat nequissimum Euandri filium fuisse seu seruũ, quod nomen ipsum sonat. Nam Cacos Græce Latine malum sonat. Sub fictione autem fabulæ uidet Solino ubi de mirabilibus historiam esse. Dicit enim habitasse Cacum eo in loco cui Salynæ nomen est, ubi postea trigemina urbis porta facta. Deinde dicit Cæliũ dicere, quod cum à Marsia rege, Tarchoni Tyrrheno legatus iuisset, & ab eo Megali Phrigio seruãdus esset traditus ab eodem cum amplioribus subsidiis, unde uenerat reductus regnum circa Vulturnum & Campaniam occupauerant. Et dum tentarent aduersum Euandrum & Archades duce Hercule, qui tunc forte aderat Cacus oppressus est. Megalis autem ad Sabinos seceſſit, quos augurandi disciplinam docuit. a

Verba Solini sic habent: Hic, ut Cælius tradit, cum à Tarchone Tyrrheno ad quem legatus uenerat Marsiæ regis, socio Megale Phryge custodiæ foret datus, frustratus uincula, unde uenerat redijt, præsidijs amplioribus occupato circa Vulturnum & Campaniam regno, dum etiam ea attrectare auderet, quæ conceſerant in iura Arcadum, duce Hercule, qui tunc forte aderat oppressus est. Et Megalem Sabini receperunt, disciplinam augurandi ab eo docti, &c. Hæc ideo apponenda putaui, quia sententiam Solini Bocatius non recte in sua transtulisse uidebatur. Sunt autem apud Solinum Cap. 2. Caci fabulam, Ouidius quoque libro primo Fastorum scribit. a

De Ceculo Vulcani filio. Cap. LXXVII

CEculus, si Maroni fides præstanda est, filius fuit Vulcani. Dicit enim de eo sic. Nec prænestinæ fundator defuit urbis Vulcano genitum pecora inter agrestia regem, Inuentum q; focis omnis quem credidit ætas Ceculus, &c. Ex hoc talis fertur fabula. Duo fuere fratres, quibus unica fuit soror, quæ dum secus ignem sederet fauilla casu eius in gremium ex torrente feruido euolauit, ex qua mulierem concepisse aiunt, & peperisse puerũ quem Vulcani dixere filium, eum q; ob lippitudinem oculorum dixere Ceculũ. Qui die quadam forsan infestatus improperatione, quia non Vulcani filius esset, orauit Vulcanum, ut si eius esset filius demonstraret, nec mora Vulcano agente aiunt missum fulmẽ, à quo omnes qui non credebant exusti atq; peremptι sunt, ex quo uere Vulcani filius à superstitibus habitus est. Ego existimo fictionis huius rationem esse talem, Ceculum scilicet prænestem proprio nomine nuncupatum, & ab ægritudine oculorũ. Ceculum, & idem esse cum Prænestе Latini regis filio, de quo supra, & ob euolatã fauillulam in gremium prægnantis matris adoptatum Vulcano, eum q; hostes suos igne & incendio castigasse, & Prænestem condidisse ciuitatem, & uiribus Turnum aduersus Aeneam iuuisse.

De Seruio Tullio Vulcani filio, qui genuit Tullias duas.

Cap. LXXVIII

SEruius Tullius Vulcani fuit filius ex Ocrisia Corniculana, ut in libro Fastorum testatur Ouidius, dicens, Nanq; pater Tulli Vulcanus, Ocrisia mater Persignis facie Corniculana fuit. Et paulopost, Iussa foco captiua sedet conceptus ab illa Seruius à cælo semina gentis habet. Hunc præterea dicit Ouidius à Fortuna dilectum, eam q; solitam ad eum ire per feneſtram palatii, & secum esse, ubi postea facta est porta, quæ à feneſtra illa feneſtrale nomẽ accepit. Huius fabulæ intentũ ex historia per T. Liuiũ stilo egregio narrata sumet, quã ut paucis cõplectar uerbis, dico q̃d capto Corniculano à Tarquio Prisco Romanorũ rege inter alias captiuas iuuẽcula q̃dã, ex eo q̃d nobilis uideret à Tarquinio in domũ regiã deducta est, q̃ prægnãs

peperit Seruium Tullium, quo adhuc infantulo & in cunis dorminente descendit ab alto igniculus, & capiti suo insedit, nullam inferens lesionem. quem cum uidisset Tanaquil regina Auguriorum perita suasit uiro suo puerum cum diligentia seruandum. Magnum enim futurum familiæ suæ commodum. Hinc seruatus cum strennuus euasisset Tarquinii filiam sumpsit in coniugem, & uulnerato Tarquinio à filiis Anci Marci, & à regina ex uulnere mortuo clam seruato, ea iubente paruulis adhuc existentibus filiis Tarquinii, Seruius illi occupauit regiam, qua occupata, & morte patefacta Tarquinii, Seruius illi suffectus est rex, cui cum duæ essent ex cõiuge filiæ, illas filiis Tarquinii Prisci dedit uxores. Ipse autem cum multa bona feciſſet Romanis, à Tarquinio superbo genero suo filiæ impulsu occisus est, cum regnasset annis xliiii. Illa igitur flammula de qua supra locũ dedit fabulæ, ut filius fingeretur Vulcani, quod ostendit Ouidius. Signa dedit genitor, tũc cum caput igne coruſco Contigit, hinćq; omnis flammeus egit apex, &c. Quod autem à Fortuna dilectus fuerit, monstrauere successus. Hunc Plinius in libro uirorum illustriũ filium dicit fuisse Pub. Cornicũlani, & Octetiæ captiuæ.

De duabus Tulliis filiabus Seruii Tullii. Cap. LXXIX

TVlliæ duæ T. Liuio autore, filiæ fuere Seruii Tullii, & coniuges Aruntis & Lucii Prisci Tarquinii filiorum. Maior quippe Tullia seueri atq; impatientis animi, & ad quęcunq; facinora procliui Arunti mitissimo iuueni contigit. Iunior uero, quæ pijssima mulier erat Lucio acris & ambitiosi cordis iuueni data est. Ardebat Tullia maior desiderio regni, segneḿq; uirum contumeliis infestabat, & suam damnabat fortunam, quod non Lucio data esset. Tandem actum est, ut moretetur Aruns & iunior Tullia, quamobrem eueſtigio maior cõuenit cum Lucio, & patiente potius quàm approbante Seruio matrimonio iuncti sunt, cœpit́q; ilico improba mulier uiri animum irritare uerbis, & ad regnum stimulis impellere. Ex quo factum est, ut die quadã curiam intraret Lucius, & pro rege sederet, & uenientem Tullium pelli faceret, & inde sequi atq; trucidari. Quod cũ audiuisset Tullia, conscenso uehiculo lætabũda ad salutandum uirum regem cucurrit. Rediens autem domum cum Seruii cadauer media in uia prostratum uideret autiga, atque substaret, ne illud transiens uehiculo premeret, obiurgatus à Tullia, eo presso trãsiuit. Hęc peperit Lucio filios inter quos Sex. Tarquinium, ob cuius illatum in Lucretiam Collatini coniugem per uiolentiam stuprum Lucius filiiq; secum in exilium acti sunt, & ipsa cum eis, quæ apud Gabios trucidatum Sextum audisse potuit, & uidisse uirum apud Cumas Campaniæ tabida in senectute marcentem. quis autem mulieri finis fuerit, non legi.

LIBRI DVODECIMI FINIS

Tertius à decimo sobolem Iouis explicat omnem.

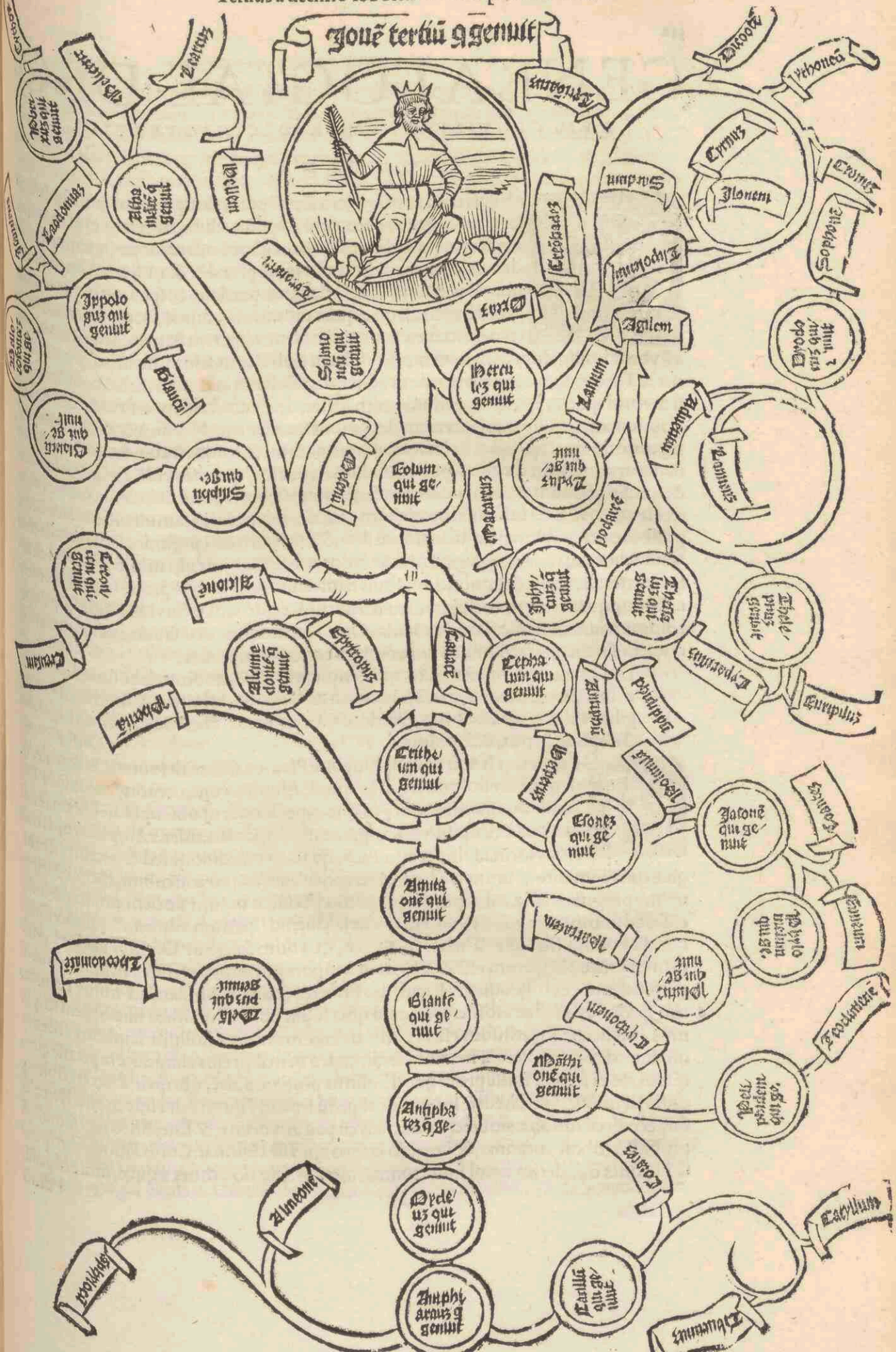

GENEALOGIAE DEORVM GENTILIVM, LIBER DECIMVSTERTIVS.

PROOEMIVM

Vrgitis uasti ac nimium æstuosi portio longe maior cursúq; difficilior, uero præstãte deo, post puppim relicta, cum iam cani mõtium uertices oppositi littoris se tenui quadã ostentãtione in remotis ostenderent, cœperat uideri mihi mare placidũ, & nullis ferè impeditum obicibus, & undas solito laxiores præstare, & spe atq; auiditate cõtingendi littoris, in quo quies promittebat futura, & ob superatos labores uectrici meæ Laurea ultro remis ferebam & uelo. Sed & ecce dum à Tyberis hostio dum lenis aura me detulisset in Euboicum salum, stetissentq; corã Cadmeiæ Thebæ, & quas præterieram nõ aduertens, Eoliæ insulæ in mentem ueniissent. seu si mecum quid superesset agendum, eum scilicet describendum monstruosarum terum domitorem egregium cæteros mortales uiribus excedentem. Nec non & furentis populi regem, cuius persæpe opere ferè naufragus factus sum, & eorum inde numerosas satis posteritates annectere. Ex quo tepuit paululum feruor ille, qui me auidũ deferebat in littus & substiti, & dum mecum uoluerem facile non esse eos labores describere, quibus præter Herculem nemo suffecisset mortalium, eumq; regem cuius famuli orbem uidebãtur posse cõcutere, existimaui quiescendum fore, & aliquali ocio languidas iam uires in neruum reuocare, ne inter egregios Alcidis sudores deficerem. At ubi minime uellem debilis deferret ab Aeolo, & sic nondum Iouis tertii enumerata integre prole. Iterum rex indyte steti tanquam incertum deueniissem terminum, à quo iam factus robustior surgens in residuum itineris nauiculæ uela cõcedo. Orans more solito, ut is faueat, meq; laboris deducat in finem, cui facillimum fuit ex nihilo cuncta componere.

De Hercule xxxviii. Iouis filio, qui genuit xvii. filios, quorum hæc sunt nomina, Oxias, Creontiades, Theromachus, Deicoon, Ithoneus, Chromis, Agilis, Hillus, Sardus, Cirnus, Diodorus, Tlepolemus, Thessalus, Auentinus, Telephus, Lydus, & Lamirus. Cap. I

Hercules, ut scribit in Amphitryone Plautus, filius fuit Iouis & Alcmenæ, q, ut quidam uolunt, hac lege nupsit Amphitryoni, ut morte fratris sui à Thebois occisi ulciscereturr, in qua expeditione, ut ubi supra ait Plautus cum uersaretur Amphitryon, Iuppiter in Alcmenam ardens Amphitryonis militantis forma sumpta ante lucẽ, quasi ab expeditione rediẽs accessit ad eam, quæ cum eum uirum suum crederet, cũ eo concubuit, ex quo concubitu, esto, ex Amphitryone prægnans esset, concepit, ad quam cõceptionem uolunt noctem unam nõ sufficisse, quinimo, aiũt, tribus in unam iũctis lasciuiendi spacium adultero Ioui cõcessum, quod à Lucano scribitur. Thebas Alcmenæ, qua dum frueretur Olympi Rector Lucifero iussérat hesperum esse, &c. Et sic in tempore geminos peperit, ex Amphitryone uiro Iphicleum, ex Ioue autem Herculem. Præterea & aliam fabulam ad huius natiuitatem spectantem recitat Homerus, quam quia supra ubi de Eurystheo filio Steleni scripsimus, hic iterare superfluum esset. Hunc ueteres maximis extollunt laudibus, & eum quantũ ad corporis staturã maximũ ferunt, adeo ut nolint eius altitudinẽ superasse quenquam, & eã septem fuisse pedũ: quod Solinus probare uideť, ubi dicit, Licet ergo plericq; diffiniãt nullũ posse excedere longitudinẽ pedũ septem, quod intra hũc modũ Hercules fuit, &c. Et cũ Iunonis nouercę inimicitias eũ passum uelint, & Eurystheo regi famulanti pręstitisset robore corporeo, & ingenio cęteros anteisse cõfirmãt. Cuius labores pręcipuos ferè omnes duodecim tantũ fuisse cõfirmant, cũ 31. esto nõ omnes æquos, fuisse cõperiã.

Primo

Primo quidem dum adhuc esset infantulus, & in cunis cum fratre iaceret, à Iunone odiis insecutus dormientibus parentibus, ad eum deuorandũ serpentes duo missi sunt, quibus uisis terrefactus Iphiclus, ex cunis decidit, & eiulatu suo parentes excitauit. Qui surgentes Herculem inuenere cœpisse manibus serpentes, & eos occidisse, de quibus in Tragœdia Herculis furentis sic ait Seneca Poëta, Infantis ætas monstra superauit prius Quàm nosse posset, gemina, cristati caput angues ferebant ora, quos contra obuius Reptauit infans igneos serpentum oculos Remisso pectore ac placidò intuens Arctos serenis uultibus nodos tulit Et tumida tenera guttura elidens manu, &c. Secundo apud Lærnam paludem cum Hydra immani monstro certamen habuit, cui cum essent capita septem, & uno exciso septem illi renascerentur ilico, exquisita uitalium origine illam consumpsit, de qua sic Seneca Tragœdus ubi supra, Quid sæua Lærnæ monstra numerosum malum, Non igne demum uicit & docuit mori, &c. Tertio cum Nemeus leo esset toti regioni terribilis susceptus à Molorco pastore, qui loco proximus erat, ubi leo aduersus eum animosus accessit, & captum atq; enectum excoriauit, & ob uirtutis insigne loco pallii corio eius postea usus est. Vnde Ouidius, Iis elisa iacet moles nemeæ lacertis.

Quarto aduersus Theumesium leonem, nulla ex parte minus horribilem Nemeo, audaci proceſſit pectore, prostratum'q; iugulauit, cuius facti in Thebaide meminit Statius, dicẽs, Illius in speciem, quẽ pet Teumesia tempe, Amphitrioniades fractum iuuenilibus armis Ante Clionei uestitur prælia monstri, &c. Quinto autem aprum Menaliũ cuncta uastantem cœpit, ex quo Seneca ubi supra, Solitum'q; densis hispidum Erimanti iugis Archadia quatet nemea menalium suem, &c. Et, ut dicit Lactantius, hunc aprum uiuum detulit Eurystheo. Sexto ceruam æneos habentem pedes, & aurea cornua Menali nemoris hospitam, quam nemo poterat cursu contingere, ipse cursu superauit atq; cepit, de qua sic Seneca ubi supra, Menali pernix fera Multo decoro præferens auro caput Deprensa cursu est. Septimo arcu Stymphalides occidit aues Harpiyas scilicet, de quibus sic idem Seneca, Solitas'q; pennis condere obductis diem petiit ab ipsis nubibus Stymphalidas, &c. Octauo taurum quem uictor Theseus à Creta detulerat, qui ob insolentiam Atticam regionem uastabat, deprehendit. De quo tauro supra ubi de Pasiphaë, cuius mentionem ubi supra Seneca faciens dicit, Taurum'que centum non leuem populis metum, &c. Nono Acheolum superauit, cuius facti fabula ubi supra de Acheloo, de quo Ouidius, Vos ne manus ualidi preſſistis cornua tauri, &c. Decimo Diomedem regem Thraciæ, cui mos erat hospites suos occidere, & iumentis suis in cibum apponere, ipse superauit & occidit, & eisdem iumentis manducandum apposuit, unde idem Seneca, Quid stabula memorem diri Bystonii regis, &c. Vndecimo cum Busiris rex Neptuni & Lybiæ filius oras omnes Nilo adiacentes prædator ingens infestaret, & forenses hospites suis mactaret diis, accedens Hercules eo superato, illam regionem pacatam reddidit. Vnde Ouid. Ergo ego fœdantẽ peregrino templa cruore Busirim domui, &c. Duo decimo Libyam petiit, & Antheum terræ filium lucta superauit apud *Summictũ Aphri cæ ciuitatẽ, ut dicit Lactant. de quo Ouid. idẽ dicit, Sæuo'q; alimenta parentis Antheo eripui, &c. Huius fabulam scripsisse memini ubi de Antheo ipso. Tertiodecimo colũnas in occidẽte posuit, de quibus Pomponius Mela in Cosmographia ait, Deinde est mons peraltus, quem ex aduerso Hispania attollit obiectus. Hunc Abilam illum Calpen uocãt columnas Herculis utrũq; addit fama nominis fabulam Herculem ipsum iunctos olim perpetuo iugo diremisse colles, atq; ita excluſum antea mole montium Oceanũ, ad quæ nunc inundat admissum, &c. Nec hoc etiã Seneca tacuit ubi supra, dicens, Vtrinq; montes soluit abrupto obice. Etiã ruenti fecit Oceano uiam, &c. Quartodecimo aurea mala sustulit puellis Hesperiis draconi peruigili interempto, ex quo sic ait Seneca, Post hæc ad ortus nemoris opulenti domos Aurifera uigilis spolia serpentis tuli, &c. Quintodecimo aduersus Geryonem trianimem bellum habuit, eo'q; superato atq; interempto, Hispanũ atq; egregiũ pecus in Græciã usq; maxima cũ pompa deduxit. Vnde Seneca, Interemotos

temotos gentis Heſperiæ greges. Paſtor triformis littoris Cartheſii peremptus acta eſt præ-
d da ab occaſu ultimo. Notum Cytheron pauit Oceano pecus, &c. Sextodecimo balthe
um reginæ Amazonum Euryſtheo tegi reportauit ea ſuperata, de quo idem Seneca, Nõ
uicit illũ cœlibis ſemper tori Regina gentis uidua Thermodõtiæ, &c. Septimodecimo
Cacum Auentini furem etiam interemit. Vnde Boëtius ubi de conſolatione, Cacus Euã-
dri fatiauit iras. Decimooctauo Centauros inſolentes, uolentesq; Hyppodamiam nu-
ptiarum die ſurripere Pirithoo Hercules acri bello ſuperauit, ex quo Ouidius, Nec mihi
Centauri potuere reſiſtere, &c. Nonodecimo Neſſum Centaurum ſibi ſub ſpecie obſe
quii Deianiram cõiugem ſurripere conantem occidit, ut patet latius ſupra ubi de Neſſo.

Vigeſimo Albionem & Bargionem iter impedientes ſuũ, haud longe ab hoſtio Rho
dani à Ioue lapideo adiutus imbre ſuperauit, ut in Coſmographia teſtatur Pomponius.

Vigeſimoprimo Heſionam Laomedontis filiam liberauit à monſtro marino, ut ſu-
pra patet ubi de Laomedonte. Vigeſimoſecundo Troiam deleuit, ut ubi de Laomedon
te plenius. Vigeſimotertio Lacinum latronem extremam Italiæ oram latrociniis infe-
ſtantem occidit, Iunonique templum conſtituit, quod Iunonis laciniæ appellauit. Vi-
e geſimoquarto, ut Homerus teſtatur in Iliade, Iunonem in Papilla telo triſulco uulnera-
uit, quod feciſſe dicit Leontius, eo quod ab Euryſtheo rege audiſſet eam ſibi laborum o-
mnium cauſam fore. Vigeſimoquinto cælum humeris tolerauit, cuius cauſam fuiſſe
dicit Anſelmus, ubi de imagine mundi, quod cũ Gygantes deos impugnarẽt, dii quoq;
omnes in unam cæli partem conueniſſent tantum ponderis ingeſſerunt, ut cælum uide
retur minari ruinam, quod ne caderet Hercules unà cũ Atlante, ſuppoſuit humeros. Vul-
gatior tamen fabula eſt, feſſo Atlanti atq; optanti humerũ mutare. Herculem interim hu-
merum ſuppoſuiſſe ſuum. Vnde Ouidius eum queritãtem deſcribens dicit. Hac cælum
ceruice tuli, &c. Vigeſimoſexto Hercules deſcẽdit ad inferos, & ibi, ut in Iliade dicit Ho
merus, ditem uulnerauit. Vigeſimoſeptimo Theſeum pauitantem Pirithoo mortuo li
berauit ab inferis, & eduxit ad ſuperos. Vigeſimooctauo Alceſtem Admeti regis Theſ-
ſaliæ coniugem retraxit ad uirum. Dicũt enim, quod cum infirmaretur Admetus, implo
raſſetq; Apollinis auxilium, ſibi ab Apolline dictum mortem euadere non poſſe, niſi il-
lam aliquis ex affinibus atq; neceſſariis ſubiret. Quod cum audiſſet Alceſtis coniunx, nõ
dubitauit ſuam pro ſalute uiri concedere, & ſic ea mortua Admetus liberatus eſt, qui plu
rimum uxori compatiens Herculem orauit, ut ad inferos uadens illius animam reuoca-
f ret ad ſuperos, quod & factum eſt. Vigeſimonono Cerberum tricipitem introitum illi
negantem barba cepit atq; deiecit, eumq; triplici catena ligauit, & in lucem traxit, ut pa-
tet ſupra, ubi de eo ſcriptum eſt. Trigeſimo ab inferis rediens Lycum Thebarum regem,
eo quod Megaræ coniugi uim uoluiſſet inferre, interemit, ut in Tragœdia Herculis furen
tis dicit Seneca. Sic & in furiam uerſus filios occidit & cõiugem. Olympiaca inſuper certa-
mina ipſe conſtituit in honorem Pelopis. Poſtremo ut in finem eius aliquando uenia
mus. Trigeſimumprimum laborem ſuperaſſe non potuit. Nam cum cætera ſuperaſſet
monſtra, amori muliebri ſuccubuit. Dicit enim Seruius, quod cum Eurytus rex Oecha-
liæ ei ſpopondiſſet in coniugem Iolem filiam diſſuaſione filii, eo quod Megaram occi-
diſſet, petenti denegauit, quãobrem capta ciuitate, & Eurito occiſo, Iolem obtinuit. Hu-
ius enim amore ardens ea iubente leonis ſpolium & clauam depoſuit, ſertis & unguen-
tis, & purpura annulisq; uſus eſt, & quod turpius, inter pediſſequas amatæ iuuenis ſedẽs
penſo ſuſcepto uenit. Vnde in Thebaide dicit Statius, Sic Lydia coniunx Amphitrioniã-
dem exutum horrentia terga Pendere ſydonios humeris ridebat amictus Et turbare co
los & tympana rumpere dextra, &c. Verum tamen Ouidius in maiori uolumine, & hic
Statius, Non Iolem Aetholam, ſed Omphalem Lydiam fuiſſe quæ illum colo nere iuſſe-
rit. Sanè poſſibile eſt utrũq; uerum, cum multi fuerint Hercules, & ſic uariis apud uarias
mulieres uarie potuit contigiſſe. Dum autem tam illecebri teneretur amore, memor Deia
nira munetis ſibi à Neſſo Centauro olim cõceſſi. Verũ credens quod ille firmauerat mõ-
tiens

tiens, Herculem in sui cõcupiscentiam reuocare uolens, misit illi clàm Centauri uestem, quam cum nõ aduertẽs induisset, & circa uenationem laboraret, sudore resolutus sanguis uenenatus per poros ampliatos calore in præcordia lapsus est, eumq; in doloré adeo intolleratibilem accendit, ut mori deliberaret, & constructo in Oeta monte rogo sagittis, & pharetra concessis Philocteti Pæantis filio in eum cõscendit, incendiq; iussit, & sic fessam animam exhalauit. Hũc Sene. in tragœdia Herculis Oetei in cælum à Ioue susceptũ dicit, eiq; Iunoni nouercæ conciliato desponsatam Heben iuuentutis deam & Iunonis filiam asserit. Homerus uero in Odyssea, dicit eum ab Vlysse apud inferos conuentũ & multa locutum, dicit tamen non eum quem uidebat Vlysses Herculem, uerum esse sed eius idolum. hic insuper quantum uiuens mortales fortitudine sua fecit attonitos, tantũ uel amplius mortuus decepit insanos. Nam tanta ueneratione sui mentes inuasit, ut pto excellentissimo numine haberetur. Nec sola hoc errore Græcia decepta est, sed Romæ & orbi toto uenerabilis factus templis statuis, & sacris illi constitutis sanctissime immo stultissime diuino cultu honoratus est. Sed iam quid sibi fictiones uelint aduertẽdum est, & ante alia quid sonet Herculis nomẽ. Dicebat autem Leontius. Herculẽ dici ab hera quod est terra, & cleos quod est gloria, & sit Hercules idem quod glorioſus in terra. uel heracles ab heros & cleos, & sic glorioſus heros. Paulus autem dicebat Herculẽ dici ab eri, quod est lis & cleos gloria, & sic glorioſus litium. Rabanus autem in libro de origine rerum, dicit quod cum crederent Herculem deum uirtutis eum dici quasi heruncleos, quod latine uirorum fortium famam dicimus. Et scribit idem Rabanus à Sexto Pompeio scribi Herculem fuisse agricolam. Hunc tamen Græci hiraclim uocant, ptopter quod nos Heracles non Hercules dicere deberemus. Sed cum sic dicatur antiquata consuetudine à latinis uidetur uitium excusari. Hoc tamen nomen Hercules unius tantum hominis proprium fuisse reor, eius scilicet qui Thebis ex Alcmena natus est, cum multorum appellatiuũ fuisse credatur. nam Varro cum xliii. homines Hercules cognominatos connumerasset, dicit omnes qui fecerunt fortiter Hercules uocabantur. hinc igitur est quod legimus Herculem, Thyrinthium argiuum, Thebanum, Lybin & huiusmodi. Ex quo sumetur non omnes ptæscriptos labores unius hominis fuisse tantum, sed plurium, quos quoniam abusio nominum miscuit, cui apptopriari debeãt de omnibus non habetur, nec etiam quæ ptius seu quæ postea facta fuerint, & hinc uni tantũ, & mixtim dantur Herculi. nec ex tot impossibile secundum Pomp. unum fuisse agricolam. Non enim solis nobilibus liberalis natura est, quanquam nobilium corpora fortuna faciat clariora. fuisse autem primo Iphicleum genitũ, & inde alio coitu Herculẽ, morum & operum diuersitas adinuenit. Nam cum remissus homo esset Iphicleus Amphitrioni datus est. & ideo primogenitus dictus, quia uidetur astrologis cõstellatio illa, quæ tunc erat dum arbitrati sunt eum gigni potuisse, conueniens moribus suis, & subsequẽs Herculi, & hinc secundo genitus, & quia esset iniuriarum ultor & religionum atq; legum introductor Ioui datus est filius. Ego autem credo filium fuisse Amphitrionis, & eodem cõcubitu cum Iphicleo genitum, esto mathematicorũ perspicacitas nequeat rationem aliam cernere cur gemini fuerint moribus dispares præter constellationum diuersitates. Sic Esau & Iacob, sic & alii plures etiam æuo nostro fuere gemini, non diuersis temporibus, sed uno & eodẽ coitu concepti, ut arbitratur Augustinus, ubi de ciuitate dei, & ipsam diuersorum operũ rationẽ nondum satis nota est, nisi deo, dato multa possint dici, quæ forsitan uiderẽtur conuenientia ueritati. Triplicem autem noctem conceptioni huius attributam puto ab operibus humanis sumptum. non enim adeo in breui tempore ædificia magna perficimus, sicuti pauperũ domunculas faceremus, & ideo quasi sic natura circa productionẽ magnorum uirorum, & plurimum ponat temporis & laboris, ubi in productione alio rum hominũ nox una suffeciſſe uidetur, Herculi, qui cæteros debebat excedere, tres datæ sunt. Eum autẽ Iunonem habuisse aduersam, ideo fictum credo, quia Eurysteus rex, qui illi dominabat, quem pro Iunone regnorũ dea possumus hic assumere, eum forsan ob

Ouid. Lib. 9. Meta.

g

Odyss. A.

eius inclytam uirtutem suspectum habens, ne aliquid noui moliretur, in regio con-
tinuis in expeditionibus semper amotum tenuit, & sic illi potestas regia aduersata est.
Labores Herculi ascriptos iam plurium fuisse diximus, & sic fictiones quarundam su-
pra enucleatæ sunt. Vbi his contigere, qui ex numero talium crediti sunt, Et nonnul-
li etiam simplicem historiam referunt, & ob id ex multis pauci supersunt poetico ue-
lamine tecti, ad quod auferendum uenientes dicit Theodontius in quibusdam Græ-
corum codicibus legisse Herculem Amphitrionis fuisse filium & non Iouis, & noctu
ad cunas eius, atq; fratris geminos accessisse serpentes, ut existimatum est domesticos,
& lactis odore tractos, cuius auidi sunt, inuentum q; à parentibus Herculem uigilan-
tem & inpauidum illos, ut poterat manibus amouentem, quod per maximum fuit exi
stimatum, & tanta ex hoc infantis indoles assumpta est, ut non solum crederetur eum
futurum mirabilem hominem, sed etiam illum dei filium arbitrari insipidi cœperint, ex
quo sibi locum fecit fabula, eum scilicet ex Ioue conceptum, quem ex uiro mulier hone-
sta conceperat. Secunda Herculis gloria est hydram septicipitem occidisse, cuius figmenti
rationem talem recitat Albericus Dicit enim hydram locum fuisse aquam è diuersis locis
euomentem. aqua ciuitas & circumuicina loca omnia uastabantur, cuius uno clauso
meatu erumpebant multi. quod cum uideret Hercules loca multa in circuitu exussit, &
sic aquę clausit meatus. Ego autem arbitror aliquem strennuum fuisse uirum, qui auerte
rit aquas ex diuersis scaturiginibus loca palustria atq; fœtida facientes, hoc pacto ut exqui-
sito earum principio, illud in partem aliam uersum paludem Lærneam siccam liquerit,
quam uocauere Hydram, quia more hydræ circumflecteretur & serperet, ac etiã Hydor
Græce aqua est, & quia locus ubi ante palus siccus relictus est, ideo Hydram finxere ex-
ustam. Eusebius autem in libro temporum, de hac Hydra aliter sentire Platonem dicit,
quem ait asserere Hydram callidissimum fuisse Sophistam. nam sophistarũ mos est, ni
si quis auertat, adeo propositiões suas tradere, ut uno soluto dubio multa cõsurgant. Sed
astutus philosophus dimissis accessoriis ad internitionẽ principalis conatur, quo remo-
to cætera remouentur. Eum Acheloum superasse supra ubi de Acheloo scriptũ est, & de-
claratio fictionis apposita. Similiter & Anthei fabula ubi de Antheo, & de malis Hesperi
dum, ubi de eisdem. Circa Geryonis figmentum dicit Seruius, Geryonem regem fuisse
Hispaniæ tricipitem seu trimembrem, sic ideo existimatum, quia tribus insulis præfuerit,
Hispaniæ adiacentibus Balearibus scilicet maiori & minori & Ebuso. Bicipitem etiam
canem habuisse dicit uolens ob hoc intelligi, quia & terrestri, & nauali certamine plu-
rimum potuerit, ad quem ait Herculem olla ferrea delatum eum q; superasse. per ferream
ollam intelligens fortem nauem & ære munitam, qua uectus Hercules accessit ad eum.
Alii autem eum dixere trianimem. quid Rabanus intelligit eum duos habuisse fra-
tres adeo secum concordes, ut in unoquoq; eorum sua & reliquorum animæ inesse ui-
derentur. Iustinus autem de eo sic ait in alia parte Hispaniæ, quæ & insulis constat regnũ
penes Geryonem fuit. In hac tanta pabuli lætitia est, ut nisi abstinentia interpolata sagi-
na fuerit, pecora corrumpantur. Inde dicta armenta Geryonis, quæ illis temporibus solæ
opes habebantur, tantæ famæ fuere, ut Herculem ex Asia prædæ magnitudine allexerint.
Porrò Geryonem ipsum non triplicis naturę, ut fabulæ fuisse ferunt, sed tres tantæ cõcor-
diæ extitisse, ut uno animo omnes regi uiderentur, nec bellum Herculi sua sponte intu-
lisse, sed cum armẽta sua rapi uidisset amissa bello repetisse. hæc Iustinus. De Caco Auen
tini fure supra ubi de eodem dictum est. De leonibus duobus & Menalio apro, quoniã
historiographa credimus nil dicendum supereſt. & de Stymphalidis auibus, ubi de Hat
pyis habetur. sic & de tauro ubi de Minoe rege, & de Diomede & Busyride, & columnis
historiæ sunt, nec minus de Baltheo reginæ Amazonidũ, & de superatis Centauris, etiã
ubi de eis dictũ est, & de Nesso cẽtauro & de superatis Albione & Bergione, & de Hesio-
nã, de quibus omnibus supra de eis singularis est sermo. delesse eum Troiam notissima
historia est, nec occidisse Lacinium sonat aliud quam latronis interitum. cælum toleraſſe

humeris

humeris impropriè dictum est. ab Atlante quidem ea tempestate insigni astrologo doctus, eo seu uolente quiescere, seu moriente ipse locum eius tenuit, & laborem in docendo super cælestium corporum cursus subintrauit. Vulnerasse trisulco telo Iunonem sapientis describit opus. nam diuitias & sublimes potestates prudens despicit & uilipendit triplici ratione. Sunt enim temporalia in regendo anxia, in seruando suspitionibus & curis plena, & statu dubia, & caduca, & sic trisulco telo uulneratur ab Hercule Iuno. Ad inferos autem descēdisse, & Ditem etiam uulnerasse, illud idem sonat, quod de Iunone dictum, cum diuitiarum deus sit Dis, qui totiens uulneratur quotiens despiciuntur diuitiæ ut nonnullos fecisse Philosophos legimus, eo quod illas studiorum arbitrarētur hostes. Theseum uero liberasse historia potius est quam fictio. De Alcesti ad Admetū ab inferis reuocata. dicit Fulgentius quod cum Alcestis patet uolenti eam in cōiugem hanc legem apposuisset, ut duas dispares bestias apponeret currui, Admetus Apollinis & Herculis munere Leonem iunxit & aprum, & sic accepit Alcestim. Dicit ergo Admetū & in modum mentis positum, & eum Admetum dictū, quasi quem adire poterit metus. hic Alcestim in coniugem desiderat. Alce autem lingua attica præsumptio dicitur. ergo mens præsumptionē sperans sibi coniungi duas feras suo currui iungit, ideſt suæ uitæ duas uirtutes adsciſſit animi & corporis, leonem ut uirtutem animi, & aprum ut uirtutē corporis. deniq; & Apollinem & Herculem sibi propiciat, ideſt uirtutem & uirtutem. Ergo præsumptio semetipsam ad mortem pro anima obiicit, ut Alcestis. quam præsumptionem, quamuis in periculo mortis deficiente uirtus ab inferis reuocat, ut Hercules fecit. Ego autem aliter sentio, Admetus anima ratiōalis est, cui tunc Alcestis, ideſt uirtus. nam alce Græce uirtus est latine, quæ iungitur dum à leone & apro, ideſt ab appetitu irascibili & cōcupiscibili. Currus eius, ideſt uita qui circuitionibus consumatur, trahitur. ideſt agitatur. Virtus enim non ob aliud iungitur, nisi ut ab ea passiones frenenter, & sic pro salute animæ aduersus passiones uirtus seipsam opponit, quæ si aliquando fragilitate nostra succumbit à reuocata fortitudine releuatur. De Cerbero ad superos tracto supra ubi de Pyrithoo satis dictum est. Lycum regem ab eo occisum cum reliquis ad historiam tendunt. Herculem autem mortuum cōstat, ut scribit Eusebius, anno regni Attei & Thyestis sexagesimo tertio, eo quod in morbum pestilentē incidisset, & ob remedium dolorum se iecisset in flammas. & hic Thebanus fuit Hercules Amphitrionis filius, morte autem functus est anno ætatis suæ. lii. anno uero mūdi. iiii mil. cccc. eum in cælum transportatum dicunt, eo quod inter alias cælestes imagines descriptus sit ab astrologis, quia & ipse fuit astrologus, Iuuentutem autem sumpsisse in coniugem, ideo fictum est quantumcunq; quia pereat corpus uiri egregii fama nomenq; eius perpetuæ iungitur iuuentuti. Iunoni autem conciliatus ideo dicitur, quia qui hominem exuit, nec à concupiscentia regnorū, nec ab imperante aliquo mortali amplius uexari potest.

Hic autem Eurystheus Herculi imperabat laboresq; mandabat, sed per præconem Copreum & extra ciuitatem manenti. Neq; enim ad se coram accedere sinebat Herculem ueritus illius Virtutem & uires. a

Stymphalus oppidum est Arcadiæ, & Stymphalis palus. In hac aues quædam immensæ magnitudinis fuerunt, quas Hercules non sagittis, ut hic Bocatius, sed sonitu ahenei crepitaculi, ut Pherecydes, & Apollonius quoq; narrant, fugauit, & usq; ad insulam Aretiada, ut inquit Commentarius Apollonij, propulit Tametsi Mnaseas Stymphali cuiusdā, Herois, ex Orinthe uxore Stymphalidas filias faciat, dicatq; eas ab Hercule occisas esse eo, quod ipsum hospicio non recepissent, recepissentq; Molionas, Versus Apollonij sunt ex secundo libro. Οὐδὲ γὰρ ἥρακλέης ὅσσοτ' ἤλυθεν Ἀρκαδίηνδε, πλωϊάδας ὀρνιθας συμφαλίδας ἔδυνε λίμνης ὤσασθαι τόξοισι, τὸ μὲν τ' ἐγὼ αὐτὸς ὄπωπα, ἀλλ' οὔτε χαλκείην πλαταγὴν ἐνὶ χερσὶ τινάσσων Δούρατ' ἐπὶ σκοπιῆς περιμήκεος, αἵ ῥ' ἔβοντο τηλοῦ ἀλυξηλῷ ἐπὶ δέματι κεκλημῦιαι. πλωϊάδας autem uocat à natando Apollonius. Ferunt autem Herculem, Stymphalidem, Paludem, in multas fossas deriuatam exiccasse, & hinc fortasse fabula nata est. b

c Hunc filium Chrysaoris uocat Hesiodus, Χρυσάορος δ' ἔτεκεν τρικέφαλον γηρυονῆα, τὸν μὲν ἄρ' ἐξενάριξε βίκ ἡρακλείκ βουσὶ παρ' εἰλοπόδεσσι περιῤῥύτῳ ἐν ἐρυθείκ ἤματι πῷ ὅτε περ βοῦς ἤλασεν εὐρυμετώπους Τίρυνθ' εἰς ἱερὴν διαβὰς πάρον ὠκεανοίο ὄρθαντε κτείνας (is erat canis, frater Cerberi) καὶ βούκολον Εὐρυτίωνα σαθμῷ ἐν ἠγροίκτι πέριν κλυτὸν ὠκεανοῖο.

d In quo prælio adiutum dicunt, auxilijs Mariandynorum, eo tempore à Bithynis deuictorũ, & in pugna cecidisse Priolaum ducem Mariandynorum, cuius exequias postea Hercules celebrauit, etiam certamine instituto, in quo ipse Tityam superauit. Amazonas autem aiunt, cum à uiris multo tempore contumelijs affectæ fuissent, ad bellum profectas, à patria excluſisse, eosq; qui domi manserant interfecisse. Has quidem ex Libya in Europam transisse dicunt. Vide Apollonij commentarium lib. 2. reliqua supra uide in fabula Thesei & Iustini, lib. 2.

e Homer. Iliad. E. τλῆ δ' ἥρη, ὅτε μιν κρατερὸς πάις ἀμφιτρύωνος Δεξίτερον κατὰ μαζὸν ὀϊστῷ τριγλώχινι βεβλήκει &c. Et rursum de Plutone. τλῆ δ' αἰδλης ἐν τοῖσι πελώριος ὠκὺς ὀϊστὸν ἔντε μιν οὗτος ἀνὴρ ὑὸς ἀλιὸς αἰγιόχοιο Ἐν πύλῳ ἐν νεκύεσσι βαλών, ὀδυνάσσε δὲ πατρὸς.

f De raptu autem Cerberi idem meminit lib. 8. Iliados. Quo loco commentarius hanc fabulam recitat. Cum Hercules intra octo annos ac mensem unum labores suos absoluisset. Eurystheus autem Hydræ & purgati stabuli Augeæ labores pro nullo reciperet, undecimum Herculi mandasse laborem, quo scilicet Cerberum ab inferis asportaret. Habebat autem hic capita tria Canina & Caudam draconis. Hercules igitur cum ad hunc quoq; afferendum iret, Acceſsit primum Eumolpum apud Eleusinem, ut ab eo initiaretur, & quod peregrinis tamen non licebat initiari, factus est Pylij filius adoptiuus, itaq; initiatus est, sed cum adhuc à mysterijs prohiberetur, eo quod à cede Centaurorũ nondum lustratus fuisset, ab Eumolpo lustrari se fecit, & ita ad mysteria admissus est. Post hæc igitur ad Tænarum Laconiæ promontorium abiens, per specum, eius montem ad inferos descendit. Quem postquam manes aspexerunt, territi omnes præter Meleagrum & Medusam, aufugerunt. Hercules igitur cum gladium aduersus Medusam strinxisset, à Mercurio prohibitus est, qui illi ostendit uanam effigiem tantummodo esse. Postquam autem ad portas Plutonis uenisset Thæseum ibi deprehensum, ac solio immoto insidentem excitat. similiter Pirithoum quoq; uolentem, crebri terræmotus absterrent. Mactato igitur Plutonis bouc uno, & potatis ex eo sanguine umbris, cũ Cerbero & Thæseo ad superos ascendit. Hæc ille. Porrò Cerberi spuma in Aconitum mutata est, de qua re Ouid. lib. 7. Meta.

Eurytus Oechaliæ rex, Ioles filiæ suæ nuptias pollicebatur, quicunq; sagittandi arte se, uel ut alij, filios suos uicisset. Nam ab Apolline artem hanc dono acceperat. Hercule igitur uincente in certamine, Eurytus filiam illi negauit. Quamobrem Hercules iratus urbem Euryti diripuit, & Iolen uiolatam abstulit. Cæterum cum postea Iphitus Euryti filius, equorum causſa, quos amiserat, Tirynthum uenisset, & immemor Vaticinij Polyidæ, quo monitus erat, ne Tirynthum unquam accederet, perniciosum enim id fore) in manus Herculis incidisset, ab eo in turrem altam sublatus, atq; inde præcipitatus est, itaque uetus contumelia uindicata est. Quamquam Hercules ob eam cædem cum sentiret se pollutum esse, ad Neleum exinde uenit, ut ab eo de cæde purgaretur, sed Neleus prohibitus à liberis infecta re Herculem dimisit. Quapropter postea Hercules, cum à Deiphobo Arcadum rege lustratus esset, expeditionem aduersus Neleum suscepit, & non solum Pylum diripuit. sed etiam ipsam Iunonem Neleo supetias ferentem uulnerauit, totamq; Nelei domum, præter Nestorem, qui tamen puer in Gerenis nutriebatur, occidit. Cæterum Iuppiter ob indignam cædem Iphiti iratus Mercurium misit, qui Herculem in seruitutem uenderet. qui illum in Lydiam abstractum, Omphalæ Lydorum reginæ, tribus talentis uendidit, & hinc est quod illi seruisse, & Calathos subministrasse dicitur. Hæc ex commentario Homeri.

g De ijs sagittis fabulantur Græci, cum Troiam non fas esset, absq; illis capi. Philoctetem adductum esse, ut cum reliquis ad Troiam proficisceretur, sed in itinere cum aram Palladis, quæ Aurea cognominabatur, purgaret, forte à serpente ictum, & saucium in Lemno, ut à sacerdotibus Vulcani, quibus eius rei potestas erat, curaretur relictum esse. Post mortem autem Achillis eò regressum Vlyssem, à Philoctete illa retulisse, atq; ita demum Troiam captam esse, meminit partim Homerus. 2. Iliados, partim Ouidius. 13. Meta, & commentarius Iliad. reliqua de Philoctete, uide apud Seruium in. 2. Aencid. Plenius autem Calaber lib. 9.

Sunt autem

Sunt autem & alia Herculis gesta, quæ hic nescio, qua causa Bocatius omisit. Nam & Augiæ stabulum egessit, quod tantum fimi congestum habuit, ut etiam prouerbio locum fecerit. Fuit autem Augias Solis nomine, re autem ipsa Phorbantis filius ex Hirmine Nelei, siue, ut alij Nyctei, seu (ut rursum alij) Epochi filius, ex cuius oculis aiunt radios tanquam solares micuisse. Hic igitur cum Herculi stabulum illud, pacta mercede, purgandum collocasset, isq; purgasset, de mercede tergiuersatus est. Quapropter Phyleus Augiæ filius arbiter assumptus, is secundum Herculem pronunciat, quod pater ægre ferens illum eiecit, eiectusq; ad Dulychium uenit. Vnde postea reuocatus ab Hercule, qui Elim, ob perfidiam Augiæ diripuerat, patri in imperio successit. Et quia bello eo ciues ferè defecerant, permisit Hercules ut Eliēses mulieres cum exercitu suo cōcumberent. unde multitudine iterū collecta, Hercules. Olympicum certamen Ioui patri instituit, primusq; in eo certamine certauit. Hæc commentarius in Iliados. A. Et promethei aquilam, qui senis istius in Caucaso alligati epar deuorabat, sagittis interfecit, quod quidam ad historiam (in Commentario Apollon. in. 2. Argi. testatur) referunt qui dicunt Prometheum habuisse terram fertilem, quam fluuius ἀέτος nomine alluuionibus crebris detriuit, donec ab Hercule fossis diminutus & aliorsum deriuatus est. & affinitas uerborum est. ἦτωρ & οὖτος.

Deinde & Cygnum equestri certamine uicit, filium Martis, in quo certamine adiutus est equo Arione, quem Neptunus in faciem equi conuersus ex Erinny genuit, deditq; Copreo Haliarti regi, qui eundem postea Herculi donauit. Hercules autem Adrasto dedit, qui eius auxilio apud Thebas euasit, cum cæteri duces omnes occiderentur, ut inquit Commentarius in Iliade. Ψ. Præterea dicitur Hercules insulam Cô aliquando diripuisse, regemq; Eurypylum filium Neptuni, una cum liberis ex uxore (quam Clytiam Theocritus uocat) occidisse, eo quod illum tempestate eo adpulsum & impeditum, ab urbe & hospitio prohiberent, postquam à uastatione Troiæ & Laomedontis redijsset. Chalciopen autem filiam Eurypyli compressisse, genuisseq; ex ea Thessalum, Vt est apud Commentarium Homeri Iliad. Ξ Occidit item & Theodamantem. Cum enim ex Calydonia, occiso Oenei pincerna fugeret, ueniissetq; cum Deianira & Hyla filio in Deyopes, & esurienti puero, cum Lycas pædagogus abesset, à Theodamante aliquid cibi postulasset, ille autem, ut gentis alioqui Barbaries & immanitas erat de negasset, arreptum unum ex bobus Theodamantis mactauit atq; coxit. Quamobrem Theodamas conuocatis popularibus arma aduersus Herculem mouit, feruntq; in eo certamine ita ab hostibus pressum fuisse Herculem, ut etiam Deianiram uxorem armaret, quæ & in mamillā uulnerata est. Ipse tamē uictoriam obtinens, Theodomantem occidit, filiumq; eius Hylam secum abduxit, quem tum deinde pro charissimo habuit. secumq; etiam cum Argouautis reliquis in Colchū proficiscens abduxit. qui postea cū in Mysis, aquatū solum iuissent, in sylua quadā. siue in fontē præcipitatus, siue à Nymphis abreptus, ut fabula habet, perijt. Hercules autem interitum eius sic doluit, ut relictis Argonautis retro abierit, Hylamq; per omnem regionem requisiuierit, de qua re est apud Apollon. Argon. primo, & apud Flaccum, aliosq; nonnullos. Superauit Hercules & Cercopas, dum apud Omphalen in Lydia seruiret. hi duo fratres erant, Passalus & Achemon, siue ut alij, Candalus & Atlas omnium scelerum authores & participes, quos Iuppiter in simias postremo mutauit. unde & insulis Pithecusis nomen factū, in quibus illi habitabant, ab Ouidio libro decimoquarto dicitur, quo modo autem ab Hercule capti, & qua causa rursum dimissi, non opus erat hic adnotare, cum Chiliades Erasmi omnibus obuiæ sint, qui in prouerbio ne in Melampygum incidas, totam fabulam ex Suida alijsq; recenset. sunt tamē, ut Ian. Parrhasius indicat, ex Græcis, qui hos non ex Sennone matre, ut Zenobius uult, sed ex Thia & Oceano natos dicant. Quidam etiam nomina uariant, alterumq; Olum, & alterum Eurybatum uocant, quæ omnia à Parrhasio in tertium Claud. de rapt. Proser. diligenter adnotantur. Super hæc Thespij quoque filias numero quinquaginta compressit, de qua re Diodorus ita tradit. Thespius (sine Thespis legendum est) uir fuit nobilis Athenienſis Erechthei filius, qui imperans ei, quæ ab se denominata est, regioni, ex pluribus fœminis filias genuit quinquaginta. Hercules autem puer ad huc, sed robore præstans corporis, cupiens ex eis prolem suscipere, uocato ad sacrificium patre, quum opipare illi epulas parasset, accersitis filiabus, singillatim cognouit omnes. ex quibus geniti quinquaginta mares, omnes eiusdem ferme ætatis, communi nomine Thespiades dicti sunt. Hos decreuit in coloniam mittere iuxta oraculi responsum, & præfecto classis Iolao exercitu tradito, & Thespiadum & coloniæ deducendæ

curam Hercules permisit. Hæc Diodorus. Alij autem ut Stephanus & Eustathius Teuthrantem patrem Thespij dicunt filium Pandionis, quorum sententiam Ouidius quoq; secutus uidetur in epistolis, cum ait. Nec tibi crimen erunt Teuthrantia turba sorores. Quarum de populo nulla relicta tibi est. De quare plura Parrhasius in Claudian. & Politianus in miscellaneis. Porrò in uniuersum de Herculis laboribus scripserunt Virgilius in Epigrammat. Ouid. libro nono Metamorph, Seneca in Tragœd. Silius libro tertio. Copiosissime autem omnium Diodorus in. 5. & Calaber libro sexto.

Occidit Hercules & Erginum Orchomeni regem, eo quod tributa quottannis à Thebis exigeret, urbemq; incensa regia euertit, ob quam rem Creon rex Thebanus, uirtutem iuuenis admiratus, filiam Megaram illi uxorem dedit, quam rem pluribus narrat Diodorus in quinto. Interfecit item Damascum, quem de præcelsa rupe præcipitauit & Termerum eadem morte, qua ipse alios solebat multauit. A quo & Termeria mala dicta sunt, de quibus Erasmum in prouerbijs uide. Restant etiam alia quædam, quæ hic tum bello tum aliâs peregit, quæ quoniam non ita celebrata sunt, aut memorabilia, omnia, supersedi annotare. Ea tamen si quis uolet ex Diodoro petat.

Ex sexto Libro Calabri, Clypeus Eurypyli.

ὡς δὲ καὶ Εὐρύπυλος μεγάλοις περὶ κάτθετο γύϊος Τεύχεα μαρμαρέηισιν ἐειδόμενα στεροπῇσι. καὶ οἱ δαίδαλα πολλὰ κατ' ἀπτίδα δίαν ἔκειτο, ὅππωσα πρόσθεν ἔρεξε θρασυθέμενος ἡρακλῆος. ἐν μὲν, ἔσαν βλοσυρῇσι γενύῃσι λιχμώωντες δοιὼ κινυμένοισιν ἐοικότες ὄιμα δρακόντων, σμερδαλέων μεμαῶτες, ὀδὲ, σφέας ἄλλοθεν ἄλλος Τιτύακος περ ἐὼν, ὑπεδύσατο, καὶ οἱ ἀταρβὴς ἔσκε νόος, καὶ θυμὸς, ἐπεὶ Διί κάρτος ἐφῆκε ἐξ ἀρχῆς, ὃ γάρ τι θεῶν ἀθέμιστον ἀρνιόωνται ἄπρηκτον τελέθει, κὴ ἀμήχανον, ἀλλά οἱ ἀλκὴ ἔπεται ἀπροφρασίῃσι, καὶ νηλὺς ἔνδον ἐόντι. ἐν δὲ νεμεαίοιο δίης τέτυκτο λέοντος ὀμβρίμῳ ἡρακλῆος ὀλοὸν στόμα χερσὶν ἐρύκων Τειρομένου κρατερῶς, δεινοῖσι δὲ οἱ ἀμφὶ γένεσσιν αἱματόεις ἀφρὸς ἔσκεν, ἀπευθέοντι δ' ἐῴκει, ἄγχι δὲ οἱ πεπόνητο μένος πολυδαίδαλος ὕδρης, λιχμάωσα, κραδίην δ' ἀλγινόεντα, ἄλλα μὲν οἱ δέδμητο κατὰ χθονὸς, ἄλλα δ' ἄειρεν Ἐξ ὀλίγων μάλα πολλὰ πόνος δ' ἔχεν ἡρακλῆα, θαρσαλέοντ' ἰόλαον ἐπεὶ καρτερὰ φρονέοντα τε ἄμφω, ὁ μὲν τέμνεσκε καρήατα μαιμάωντα ἄρπῃ ὑπ' ἀγκυλόδειρτι θοῶς, ὁ δὲ καίεσκε δήρῳ αἰθομένῳ, κρατερὴ δὲ κατέκυπτο θυρὸς ὁμοκλὴ ἐξείης δ' ἐτέτυκτο βίη συὸς ἀκαμάτοιο, ἀφριόωσα γενύεσσι, φέρεν δὲ μιν ὣς ἐτεόν περ, ζωὸν ἐς εὐρυσθῆα μεγάθεος ἀλκίμοιο δῶρα κεμμάς δ' εὖ ἤσκητο θοὴ πόδας, ἦτ' ἀλεγεινὸν ἀμφὶ περικτιόνων μέγ' ἐτίνυτο πῆμα σάων ἀλωήν, καὶ τὴν μὲν χρυσοῖο κεράστος ὄμβριμος ἥρως, ἀμφέχεν, οὐλομένοιο βλήμενα, πυρὸς πνείουσαν ἀϋτμήν. ἀμφὶ δ' ἄρα συγεραὶ συφελίδες, αἱ μὲν ὀΐεσσιν ἐν κονίῃσιν ἀπείπνευον, αἳδ' ἔτι φύζης μνωόμεναι, πολιοῖο δ' ἥρος ἐαγεύοντο. τῶσιν δ' ἐφ' ἡρακλέης κεχολωμένος, ἄλλοτε τ' ἄλλῃ ἴον προΐαλλε, μάλα πεύσεσθαι ἐοικώς, ἐν δὲ καὶ ἀγρέα μεγαθέος ἀντιθέοιο, Τεχνήεις ἤσκητο κατ' ἀκαμάτοιο βοείης, τῷδ' ἄρα θεσπεσίοιο βαθὺν ῥόον ἀλφειοῖο ὄμβριμος ἡρακλέης ἐπαγίνεεν, ἀμφὶ δὲ νύμφαι θάμβεον ἄσπετον ἔργον, ἀπώπροθι δ' ἕστατο ταῦρος Πυρπνόος, ὅν ῥα καὶ αὐτὸν ἀκάματοι κύνες ἀμαιμάχετόν περ ἐόντα, γναμπτὸν βίῃ κρατεροῖο κεράστος εἰ δὲ οἱ ἄμφω εὑρεσιλόμενοι τέτατο, καὶ ῥ' ὁ μὲν, ὡς μυκηθμὸν ἰὴς πείλεν ἄγχι δ' ἄρ' αὐτὸν, ἀμφὶ σάκος πεπόνητο θεὰν ἐπιειμένη εἶδος ἰπποπολύτη, καὶ τὴν μὲν, ὕπο κρατερῇσι χέρεσσι δαλέχ ζωστῆρος ἀμερσέμεναι μενεαίνων εἵλκε κόμης ἵππειον κατ' ὠκέος αἶδ' ἀπάτερθεν ἄλλαι ὑποτρομέεσκον ἀμαξόνες, ἀμφὶ δὲ λύγραι θρηϊκίην ἀνὰ γαῖαν ἔσαν Διομήδεος ἵππους ἀνδροφόροι, καὶ τὰς μὲν ὑπὸ συγερῇσι φάτνης αὐτῷ σὺν βασιλῆι κακὰ φρονέοντι δαΐξεν. ἐν δὲ, καὶ ἀκαμάτοιο δέμας πέλε Γηρυονῆος, τεθνεότος παρὰ βοῦσι, κάρη δὲ μιν ἐμ πεδίον κονίῃσιν αἱματόεντα κέχυτο, εἴη ῥοπάλοιο δαμέντα. πρόσθε δὲ οἱ δέδμητο κύων δίλοβώτατος ἄλλων, ὄρθρῳ ἀνιηρῷ ἐναλίγκιος ὄμβριμος ἀλκὴν κερβέρῳ, ὅς ῥά οἱ ἔσκεν, ἀδελφεὸς ἀμφὶ δ' ἔκτο βυκόλος εὐρυπόρων μεμορυγμένος αἵματι πολλῷ. ἀμφὶ δὲ χθονίοισι μήλα τετευχέατο μαρμαίροντα ἐσπερίδων ἀνὰ πρέμνον ἀκήρατον, ἀμφὶ δ' ἄρ' αὐτῷ, σμερδαλέος δέδμητο δράκων ταίδ' ἄλλοθεν ἄλλαι πλάσσασαι, θρασὺν υἱὰ Διὸς μεγάλοιο φέβοντο, ἐν δ' ἄρ' ἦεν μέγα δῆμα καὶ ἀθανάτοισιν ἰδέσθαι. κέρβερος, ὅν ῥ' ἀκάμα

πτυ-

Ἀτυφωέϊ γείνατ' ἔχιδνα ἄντρῳ ὑπ' ὀκρυόεντι, μελαίνης ἀγχόθι νύκτὸς, ἀμφ' ὀλοῇσι θύλῃσι πολυκλαύτῳ ἀΐδαο, ἔρχαμον νεκρῶν ὅμιλον ὑπ' ἠερόεντι βερέθρῳ, ἕξ ἅμα δὲ μνηστὸς ἀμάασας. ἦγε κραιπναρέοντα παρὰ σύγχοα κἀπὶ ῥέεθρα, ἕλκων ἀκέοντα βίῃ πρὸς λήθεα χῶρον. θαρσαλέως δ' ἐτέτυκτο ἀπὸ προδόμου ἄγκεα μακρὰ καὶ κάσις, ἀμφὶ δὲ δέσμα βρομηθέος ἄλυδις ἄλλα ἀντῖσι σὺν πέτρῃσιν ἀναῤῥήξας ἅμα γυίοις λῦε μέγαν πίτνα, λυγρὸς δὲ οἱ ἀγχόθι κεῖτο αἰετὸς ἀλγινόεντι δέμας βεβλημένος ἰῷ κευταύρῳ δ' ἐτέτυκτο πολυδενέων μέγα κάρτος ἀμφιπόλοιο μέλαθρον ἔρις δ' ὀρόθυνε, καὶ οἶνος, ἀντίον ἡρακλῆϊ τεράατα κεῖνα μάχεσθαι. καὶ ῥοὶ μὲν, πεύκεσι πεφιδμημένοι ἔνδυθε, τὰς, ἔχον ἐν χείρεσι μάχης ἄκος· οἱ δ' ἔπι μακρῆς δηριόωντ' ἐλάτῃσι μεμακότες δὲ πέλεθρον ὑς μίνης. πάντῃ δὲ κραναὰ δεύετο λύθρῳ θῦνομένων ἀνὰ δῆριν ἀμείλιχον ὡς ἐτόνωσεν. οἶνῳ δ' αἷμα μέμικτο, σὺν μυλοίσιτο δὲ πάντα εἴδατα, καὶ κρῆτες εὐξέστοι πετάπεξαι, Νέσσον δ' αὖ ἑτέρωθε παρ' ῥέεθρον ἐυκτίτου κεύνης ἐκπροφυγόντα μάχης ὑπεδάμνατ' ὀϊστῷ, ἀμφ' ἐρατῆς ἀλόχοιο χολούμενος, ἐν δ' ἑτέτυκτο ὀμβρίμου ἀντάσιο μέγα θῆνος, ὅν ῥα καὶ αὐτὸν ἀμφὶ πάλαις μοσύνης ἄμοτον περιδηριόωντα ὑψοῦ ἀράμενος, κραταιῇς σιεάξε χέρεσσι κεῖτο δ' ἐπὶ προχοῇσιν ἐϋῤῥόου ἑλκηθμόντα ἐργαλέον μέγα κῆτος. ἀμφλικτοῖσιν ὀϊστοῖς βλήμενον, ὑσμίνης δὲ, κακὸς ἀπελύετο δεσμός· ἄλλα δ' ἄρ' ἀλκείδαο θρασύφρονος ἄσπετα ἔργα ἀμφέλεπ' Εὐρυπύλοιο διοτρεφέος σάκος εὐρύ, φαίνετο δ' ἶσος ἀρῆϊ μετὰ στίχας αἰόντι.

De Oxea, Creontiade, Theriomacho, & Decoonte filiis Herculis. Cap. II

Xeas, Creontiades, Thereomachus & Decoontes filii fuerũt Herculis ex Megara filia Creontis Thebani. ex quibus tres Creontiadem, Theromachum, & Decoonta. Homerus in Odyssea filios Herculis ex Megara fuisse dicit, & occisos ab eo in reditum ab inferis post occisum Lycum. Seneca autẽ poeta in tragœdia Herculis furentis, duos nominat Oxeam & Creontiadem, & eos ab Hercule redeunte interemptos dicit, & ideo quatuor posui, de quibus nil aliud comperisse memini.

De filijs Megaræ Didymus in Odyß. Λ. Megara, inquit, Creontis Thebani regis filia Herculi nupsit, ex quo peperit Theriomachum & Creontiadem, quos Lycus, interea dum Hercules ad Cerberum asportandum ad inferos abijsset, instinctu Iunonis sacrificare parat, neq; enim Herculẽ redire putabat. Sed Hercules rediens ipsum Lycum occidit, atq; deinde à Iunone in furorem uersus proprios quoq; liberos interfecit, additurus & Iphicleum fratrem nisi Pallas obstitisset. Hæc ille. De loco autem Homeri, quem hic Bocatius adducit, alij uiderint.

De Ithoneo Herculis filio. Cap. III.

Thoneus, ut placet Lactantio filius fuit Herculis ex Paphia, ex quo Statius, qui illum in bello Thebano fauisse dicit Etheocli, sic ait. Ducit Ithoneos et Alalcomenea Mineruæ agmina, &c. Et alibi. Seu pandiona nostras inuisere cædes Monte uenis, siue Aonia diuertis Ithone. Ithone autem ciuitas est Boetiæ, in qua hic regnauit. alibi autẽ dicit Lactan. quod Statius hic Ithone Mineruam cognominat ab oppido, quod in Macedonia est, ubi antiqua eius sedes est.

Neq; hic planè aßeruerim Bocatij sententiam, cum Ithonæos accusatiuo casu apud Statium hoc loco ponatur. Nisi quod Lactantium huius commentarium habere non potui, nihil pronunciare uolo. Apud Comment. autem Apollon. lib. 1. Argon. de Itone sic legitur ἀρμενίδας δὲ ἐν τοῖς θηβαϊκοῖς ἀμφικτύονος γὸν ἴτωνον ἐν θεσσαλίᾳ γεννηθῆναι φησὶ λέγει ἀφ' οὗ ἴτωνος πόλις, καὶ ἰτωνὶς ἀθηνᾶ. *& alio loco idem,* ἐν θεσσαλίᾳ *inquit,* ἰτωνὶς τιμᾶται, καὶ ἐν κορωνείᾳ πόλει τῆς βοιωτίας. ἀπὸ ἰτῶνος τοῦ ἱερέως. *Ego itaq; Itonæos apud Statium pro possessiuo accipio, proprium autem Itonum dici iudico, siue is Herculis siue Amphictyonis filius fuit, & Itonus Boeti filius, quem Diodorus quatuor filios reliquisse dicit Hippodamum, Electrionem, Archilycum, Alegenorem, quorum magna progenies fuit, ut ibidem lib. 5. patet.*

De Cromi Herculis filio, Cap. IIII.

Vide libri.6. Thebaid.

CHromis Herculis fuit filius, ut Lactantius teſtatur dicens, Conſtat Chromim Herculis fuiſſe filium, & equos habuiſſe Thraces, quos Hercules occiſo Diomede abduxerat humanis carminibus ueſci conſuetos. Verum Statius huius rei aſſertor antiquior dicit. It Chromis Hippodamusq; alter ſatus Hercule magno Scilicet Chromis, & paulo infra. Mox Chromis Hippodamum metæ interioris ad orbem Viribus Herculeis & toto robore patris &c. hic cum Adraſto rege acceſſit in bellum Thebanum.

De Agile Herculis filio. Cap. V.

AGilis ut placere uidetur Lactantio filius fuit Herculis, cum dicat Tyrinth iampubé intelligi deberi eos, qui cum Agile Herculis filio in bello fuere Thebano.

De Hylo Herculis filio. Cap. VI.

HYlus Herculis & Deianiræ fuit filius, ut teſtari uidetur Seneca poeta in tragœdia Herculis Oethei eidem loquentem Deianira. ſi uera pietas Hyle quærenda eſt tibi. Iam perime matrem. & paulopoſt. Herculem eripui tibi. & poſt hæc infra. Natus Alcide times &c, hic cum reliquis ex Alcide mortuo ſuperſtites fuere pulſi ab Euriſteo rege Athenas confugit, & ibidem unà cum eis templum Miſericordæ ſeu Clementiæ conſtruxit, in teſtimonium auxilii ſibi impenſi ab Athenienſibus & refugium in poſterum deiectorum.

Commentarius Apollonij alterius quoq; Hylli meminit, quem dicit Herculem ex Melita Aegei filiæ uij filia genuiſſe, & ab eodem Hyllienſes populos, & Hyllicum portum denominatũ. Et idem, Pamaſis uero inquit, tradit Herculem in Lydia ægrotantem ex fluuio Hyllo priſtinam ualetudinem recepiſſe, quamobrem in gratiam eius fluminis duos filios ſuos Hyllos uocaſſe, Vide *lib.4.*

De Sardo Herculis filio. Cap. VII.

SArdus Herculis fuit filius, ut dicunt Rabanus & Anſelmus, quem multitudine à Libya diſceſſiſſe & inſulam Sardiniæ occupaſſe, & quæ Ichus uocabatur à Græcis de ſuo nomine Sardiniam nuncupaſſe. Solinus uero ubi de mirabilibus mundi dicit, eam à Timæo Sandaliatem dictam, & à Chryſippo Ichnuſam, & quod Sardus Hercule procreatus nomine mutato eam uocauit Sardiniam.

De Cyrno Herculis filio. Cap. VIII.

CYrnus Herculis fuit filius, ut placet Rabano, qui aſſerit ab eo inſulam, quam hodie Corſicam dicimus habitatam primo, & Cyrnum à ſuo nomine nuncupatam.

De Dodorim Herculis filio, qui genuit Soronem. Cap. IX.

DIodorim, ut in libro antiquitatum Iudæorum ſcribit Ioſephus, Herculis fuit filius aſſerens Apheram & Iamphratem filios Abrahæ ex Cethura ab Hercule in Aphrycam ſubſidium ſuſcepiſſe, eiq; Hecæam filiam Iaphram dediſſe in coniugem, & ipſum ex ea ſuſcepiſſe Dodorim, cuius Soron fuit filius. & ſic apparet hunc antiquiſſimum fuiſſe Herculem, qui Dodorim genuit.

Verba Ioſephi ſic habent. Teſtatur meo ſermoni, inquit Alexander, qui dicitur Polyhiſtor, ſic dicens. Cleodemus autem propheta, qui & Malchus ſcribens hiſtoriam Iudæorum, ſicut etiam Moſes legislator eorum rettulit, ait, quia de Cetura Abrahæ, multi filij fuerunt. Dicit autem eorum etiam nomina tria, Aphoran, Surim & Iaphran, & de Surim quidem, Aſſyriam nuncupatam, ex duobus autem reliquis Iaphran & Aphoran, ciuitatem Abran, & prouinciam Aphricam nominatam. His etiam auxilium præbuiſſe Herculem in Libya, & duxiſſe uxorem filiam Iaphran, nomine Hecæam, & genuiſſe Dodorim filium, cuius fuit filius Soron, ex quo Barbari ex ea Sorophaci nominantur. Ex libro primo Antiquorum Cap. 23.

De Sorone Dodorim filio. Cap. X. Soron

SOron ut asserit Iosephus in libro antiquitatis Iudaicæ, filius fuit Dodori, & regnauit in Aphrica, atq; ut idem scribit Iosephus, barbari Libycæ regionis ab isto Sorone, Sotophaci nominati sunt.

De Tlepolemo Herculis filio. Cap. XI.

Leptolemus, ut in Iliade placet Homero, filius fuit Herculis ex Astiochia quã rapuit ex Ephyre ciuitate Laconię, qui grandis factus, ut idem dicit Homerus occidit auunculum suum senem nomine Lycimnion à Marte progeniẽ ducentem, & fabricatis nauibus cum multitudine gentium fratres fugiens & affines intrauit mare, & Rhodon abiit, ibiq; imperauit Rhodiis. inde eunti bus Græcis in Troianam expeditionem, & ipse etiam uenit, ut satis patet per Homerũ in libro desuper dicto.

Versus ipsos ascribendos putaui, neq; enim per omnia Bocatius sententiã Homeri reddidit. Sunt autẽ Iliad. β. τῶν μὲν τληπόλεμος ἀρίκλυτος ἡγεμόνευεν, ὃν τέκεν ἀσυόχεια δίη ἡρακληείη τὴν ὄγε ἐξ ἐφύρης ποταμοῦ ἀπὸ σελλήεντος, πέρσας ἄστεα πολλὰ διοτρεφέων ἀλιῶν, τληπόλεμος δ' ἐπὶ οὖῶ τράφ' ἐνὶ μεγάρῳ εὖ πήκτῳ αὐτίκα πατρὸς ἑοῖο φίλου μήτρωα κατέκτα, ἤδη γηράσκοντα λικύμνιον ὄζον ἄρηος αὐτὰρ ὃ νῆας ἔπηξε πολὺν δ' ὅ γε λαὸν ἀγείρας ἔφευγεν ἐπὶ πόντον. ἀπειλησαν γὰρ οἱ ἄλλοι υἱέες υἱωνοίτε δίης ἡρακληείης αὐτὰρ ὃ γ' ἐς δόρυ ἶξεν ἀλώμενος. *Licymnij autem & Commentarius meminit. 1. Iliad. si modo is est, de quo hic agitur. Qui eum dicit Herculi filium Argeum ad expeditionem postulanti denegasse, eo quod priorem ipsius filium Eonum, quem itidem abduxerat, non reduxisset, qua propter Herculem iusiurandum dedisse, se illum reducturum, & quod ui morbi peregre Argeus perierat. Herculem postea quo iusiurandum seruaret cremati cineres rettulisse, hunc q; primum fuisse, qui mortuus crematus sit, & ab eo deinde morem seruatum.*

De Thessalo Herculis filio, qui genuit Phidippum & Antiphum. Cap. XII.

THessalus, ut in Iliade dicit Homerus, filius fuit Herculis, genuit q; filios duos, cum quibus in Troianam expeditionem cum Græcis cæteris fuit in armis,

Iliad. β. δισὶ δ' ἄρα νίσυρόν τ' εἶχον, κράπαθόντε. κάσοντε, καὶ κῶν Εὐρυπύλοιο πόλιν, νήσους τε καλύδνας, τῶν δ' αὖ φειδιππός τε, καὶ ἀντιφος ἡγησάσθην θεσσαλοῦ υἱε δύο ἡρακλέαο ἄνακτος. *Hunc Thessulum Hercules genuit ex Chalciope Eurypyli filia, ut supra in Hercule.*

De Phidippo & Antipho Thessali filiis. Cap. XIII.

PHidippus & Antiphus Thessali fuere filii, de quibus in Iliade sic ait Homerus hos autem Phidippus q; & Antyphus duxerunt Thessali filii duo Herculei regis. dicit Leontius, quod Herculei in carmine Homeri appositum patronymi cum est Thessali. & ideo Thessalum Herculis dicit fuisse filium. hic quidem Phydippus & Anthyphus patrem secuti cum Græcis apud Troiam fuere.

De Auentino Herculis filio. Cap. XIIII.

AVentinus fuit filius Herculis & Rheæ, ut ostendit Virgilius ibi. Victorque ostendat equos satus Hercule pulchro. Pulcher Auentinus &c. Hic Turno fauit aduersus Aeneam, & hunc dicit Theodontius esse, quem Latinum uolunt ex Fauni filia susceptum. *Lib. 7. Aene.*

De Telepho Herculis filio, qui genuit Eurypylum & Cyparissum. Cap. XV.

TElephus ut dicit Lactantius, filius fuit Herculis ex Auge procreatus, & ab ea cum fuisset in syluis expositus à cerua lactatus est. hic ut Leontius asserit in Lycia Cetẽsibus imperauit, moriens q; duos filios derelinquit.

Odysse. λ. ἀμφὶ δ' ἄρα τὸν τληλεφίδην κατενήρατο χαλκῷ ἥρῳ' εὐρύπυλον, πολλοὶ δ' ἀμφ' αὐτὸν ἑταῖροι κήτειοι κτείνοντο γενναίων εἵνεκα δώρων.

Calaber libri sexto, τὸν γὰρ δὴ τέκε δίκασιγνήτη πριαμοιο ἀσυόχη κρατερῇσιν ὑπ' ἀγκοίνῃσι μιγεῖσα τληλέφον ὃν ῥα καὶ αὐτὸν ἀταρβέϊ ἡρακλῆι λάθρῃ ἑοῖο τοκῆος ἐϋπλόκαμος

τέκεμ

τέκεμ Αὔγμ καὶ μμ τυτθὸμ ἐόντα, καὶ ἰσχανόωντα γάλακτος θρέψε βοὴ ὦοτε κεμμὰς ἑῷ δ' ἴσα φίλατο νεθρῷ. Cæterum quæ ex Leontio citantur, ijs eadem Didymus in Odyss. A.

Diodorus autem lib. 5. fabulam longius prosequitur, qui Augen siue (ut ipse uocat) Augeam, à patre Aleo cuidam Nauclero ut mergeretur datam scribit, quod non crederet ab Hercule compressam, quæ cum duceretur ad mare in itinere, Telephum peperisse, & inter Virgulta abditum reliquisse, quē postea pastores inuentum Coritho regi tradidere, qui illum Telephum, eo quod à Cerua nutritus fuerat uocauit. Ipsam uero Augen in Cariam abductam à mercatoribus, quibus illam Nauclerus demergere nolens, dono dederat, & regi Teuthranti donatam esse. quam cum postea Telephus adultus quæsisset, uenissetq; ad Teuthrantem in Mysiam, ab eo honorifice acceptum, filiamq; eius Argiopem uxorem ipsi desponsatam, regniq; successorem institutum esse. Vide lib. 5. de Ant. Gest.

De Eurypylo Telephi filio. Cap. XVI.

als qualem. EVrypylus fuit filius Telephi, ut in Odyssea testatur Homerus dicens. Sed solum † Telephidem interfecit ferro Hercem Eurypylum, multiq; circum ipsum socii Cetii interfecti fuerunt muliebrium causa donorum. dicit Leonius uineam auream à Ioue Troio datam ob precium Ganymedis rapti, quæ per successionem deuenit ad Priamum, qui cum audisset uirtutem Eurypyli circa bellica misit eam matri eius, ut ipsa eum sibi auxiliarē mitteret, quæ dono suscepto statim misit, ipse uero à Neoptolemo cum multis ex Cetiis, quibus post patrem imperauerat occisus est apud Troiam.

De Cyparisso Telephi filio. Cap. XVII.

CYparissus, ut ait Lactantius, filius fuit Telephi. hunc dicit Seruius, Syluanus syluarum deus amauit, qui cum haberet mansuetissimam ceruam, eamq; summe diligeret illam Syluanus inaduertenter occidit, quamobrem Cyparissus summe dolens mortuus est, Syluanus autem illum in arborem sui nominis uertit. Huic fictioni conuenientia nominis. & quia continue gemat dedere causam.

De Cyrarisso Paulo aliter fabulam narrat Ouidius, uide librum decimum Metamorph. Non enim à Syluano, sed à Phœbo amatum dicit.

De Lydo & Lamyro filiis Herculis qui Lydus genuit Lanium. Cap. XVIII.

als Lamum LYdus & Lamyrus, ut Paulus asserit, filii fuere Herculis ex Iole Euryti regis filia suscepti, ex quibus nil aliud quam nuda nomina reliquisse uidet antiquitas, præter quod ex Lydo Lanium † genitum idem Paulus affirmat.

Quid, si legas Lindum & Camirum, his enim nominibus Licyminis Herculis amicus, & cum posteris eiusdem multa passus, Ciuitates Rhodi, quo post occisum Triptolemum confugerat appellauit, ut scribitur à Diodoro libro quinto. Est tamen & Lydus à quo Lydia dicta est. Atys filius Tyrrheni frater, de quo Herodotus, sed hic nihil ad præsentem causam attinet.

De Lanio Lydi filio. Cap. XIX.

als Lamus. LAnius † prout prædictus asserit Paulus, Lydi fuit filius, ex qua matre uel quid egerit, nil omnino retulit.

Fuit & Lamus rex Lestrigonum, de quo in Odyssea. Ἐς βδλομάτη δ' ἱκόμεθα λάμε αἰῶνὺ ὦλον λίεθρον. Hic ut ait Didymus filius fuit Neptuni.

De Aeolo. xxxix. Iouis filio, qui genuit Macareum, Canacem, Alcionem, Misenum, Criteum, Salmoneum, Iphiclum, Sisyphum, Cephalum. & Athamantem. Cap. XX.

HErculis magnifici descripta prole supereſt, ut de Aeolo rege uentorum sermo fiat, quem Theodontius. & post ipsum Paulus aiunt Iouis fuisse filium. & Sergestæ filiæ Hippotæ Troiani, & sic uterinum Acestis fratrem. Plinius autē in libro naturalis historię dicit eum cuiusdā Heleni filiū fuisse, & uentorū inuenisse rationē. hic tamen ut eidē placet, regnauit apud insulas, quæ

quæ sunt propinquæ Siciliæ Italiam uersus, quas quidem Aeolias ab hoc Aeolo, nõnulli Vulcanias à Vulcano olim earundem rege nuncupant, quarum potior Lypara est. hũc Poetæ regem seu deum uentorum dicunt, ex quo eius describens regiam & officiũ Virg. dicit, Aeoliam uenit. hic uasto rex Aeolus antro Luctantes uentos tempestates q; sonoras Imperio premit, ac uinclis & carcere frenat. Illi indignantes, &c. & infra per octo uersus. attamẽ ipse Aeolus Virgil. teste regnum & uentorum imperium à Iunone tenere fatetur dicens. Tu mihi quodcunq; hoc regni tu sceptra Iouem q; Cõcilias, tu das epulis accumbere diuum. Nymborum q; facis tempestatum q; potentem &c. Præterea dicit Homerus in Odyssea, cum huic essent filii. vi. & totidem filiæ, eas q; masculis dedisset in coniuges ad eum Vlyssem uagum deuenisse ei q; Aeolum uentos omnes in corio bouis argentea cathena alligatos præter Zephyrum dedisse. Harum fictionũ causas tales nonnulli assignant. Dicit enim Solinus ubi de mirabilibus, Strongylẽ unam ex insulis esse Aeoliis, & eam à solis ortu minime anguloſam, & à cæteris liquidiorib⁹ differentem flammis, cũ ferè omnes flammas euomant. qua ex causa fit quod ex eius fumo potissime incolæ præsentiscunt, qui nam flatus in triduo sint futuri. quo factum est, ut Aeolus uentorum crederetur deus, cum asserat Paulus eum nondum aduertentibus aliis primum fuisse, qui murmurationibus atq; motibus flammarum aliquamdiu adeo cõsideratis, ut dum eas auditet, aut uideret, confestim quis uentus esset in partibus illis futurus prædiceret, non aliter quam si ipsi emittendi esset imperium. & ideo huius erroneæ credulitatis conualescens fama sibi ab ignaris impetrauit, ut uentorum existimaretur deus. Sunt tamen qui uelint hac fictione Virg. eum sublimi in arce residentem rationem esse sedem habentem in cerebro. Ventos uero illecebres appetitus in antro humani pectoris tumultuantes, qui ni ratione frenentur, in exitiale præcipitium deferant emittentem necesse est, quinimo nonunquam mundum omnem lanient & discerpant. Nouisse enim potuimus quid secutum sit ex male laxata libidine Paridis. quid ex stolida præsumptione Xerxis Persarũ regis. quid ex ambitione Marii. quid ex auaritia Crassi & aliorũ plurium. quid ex eis in corio datis Vlyssi sentiendum sit, supra ubi de Vlysse demonstratum est. Tangit præterea Virgilius artificioſe naturalem uentorum causam, oriuntur quippe in cauernis agente aeris motu, & exeuntes per aerem efferuntur. & sic a Iunone tegnum tenere fatetur, id est ab aere absq; quo uentus creari non potest, & cum se extollunt in altum, Ioui concilientur, in quantum proximiores regioni ignis efficiuntur. & mensis deorum, idest superiorum corporum accumbunt, & perseuerante aeris dispositione cõgrua ad eos producendos, ipsi etiam perseuerant. Sunt insuper qui uolunt duodecim filios Aeoli duodecim uentos esse prout eos fore dicit Aristo. in metheoris, & ex his uolunt sex esse, qui suo spiritu habeant agere ut terra ad producendum fructum uires emittat seu disponat. vi. uero qui illam ad suscipiendum præparatam faciant, & sic agentes masculi, & quos patientes faciunt fœminæ.

Virg. 1. Aene.

Odyss. 10.

Cap. 11.

Sunt autem septem Aeoliæ insulæ Strongyle, Enonymos, Hiera, Lipara, Didyme, Ericodes, Phœnicodes. Ex his Hieran aiunt Vulcani officinam esse, cui fabulæ natura montis & specuum qui in eo sunt occasionem dedere. Vide Solin. Cap. 11. Commentarium autem Apollonij lib. tertio, qui copiose de ea re tradidit. Didym. autem Odyß. K. Duos Aeolos fuisse tradit, alterum Hippotæ filium Nimiantis nepotem, alterum Ellanos filium Iouis nepotem. Et quosdam per Aeoli. 12. filios, 12. anni menses intelligere. Huius insulas Homerus Plotus quoq; appellat, quod ideo factum quidam putant, quia olim instabiles fuerint, ut Delos.

De Macareo & Canace filiis Aeoli. Cap. XXI.

MAcareus & Canace, ut in epistolis ostendit Ouidius. Aeoli fuere filii, & cum se minus honeste amarent uterenturq; consanguinitatis cõmoditate concepit ex Macareo Canace & peperit filium, quem dum clàm è regia per nutricem emitteret ut aleretur, infœlix infans se suo uagitu patefecit auo qui filiorum incensus scelere iussit

innocuum

innocuum exponi canibus,& per ſatellitem Canace gladiũ miſit,ut eo pro meritis uteretur,quid ex ea ſecutum ſit, neſcio.Macareus autem aufugit.& ſunt qui uelint hunc Macareum,eum fuiſſe,qui poſtea Apollinis delphici ſacerdos factus in mortẽ Pyrrhi Achillis filii Oreſte conceſſit aſſenſum.

Meminit alterius quoq; Macarei Diodorus lib.6.quem Iouis & Cyreneæ filium dicit,patrem Methymnes,& Mytilenes,qui filijs ſuis paßim emißis multarum inſularum imperium occupauit.

De Halcione filia Aeoli coniuge Ceycis. Cap. XXII.

ALciones filia fuit Aeoli,ut per Ouidium patet dum dicit.Neue tuum fallax animũ fiducia tegat, Quod ſocer Happotades tibi ſit, qui carcere fortes contineat uentos. &c.Huic enim coniunx fuit Ceyx ex Trachinne Luciferi filius, de quibus ambobus & infœlici eorum caſu ubi de Ceyce dictum eſt.

Ouidius Lib.11. Meta. Comment. Theocriti matrem Halcyones uocat Canóben. In Idill.7.Commentarius autem Homeri Iliad.1. Cauſam infortunij fuiſſe Ceyci & Halcyone,eo quod Ceyx ſeſe nimium efferens, Iouem uocari faciebat, & Halcyonem Iunonem. dicta autem eſt Halcyon. ἀπὸ τοῦ ἁλὶ κύειν. Reliqua ſupra uide.

De Miſeno Aeoli filio. Cap. XXIII.

MIſenus Aeoli fuit filius, ut ait Virg.Miſenũ Aeolidẽ quo non præſtãtior alter Aere ciere uiros,Marteḿq; accendere cantu.Et infra per.xiii. uerſus, in quibus deſcribit Virgilius, qualiter Hectore mortuo Aeneã ſecutus ſit, & cum die quadã cantu certaret cum diis à Tritone tractus ſit,& demerſus.nec poſt multum ſubdit eum ab Aenea ſepultum,& loco ſuo nomen impoſitum. Nunc quoniam ſimpliciter à Virgilio dicta uera non ſunt,quid ſit abſconditum aduertendum . Fingit ergo Miſenum Aeoli filium, eo quod fuit tubicen. nam tubæ ſonus nil aliud eſt,quam ſpiritus per fiſtulam ab ore emiſſus, ſicuti & uentus eſt aer impulſus,& per terræ fiſtulas è cauernis emiſſus. & quia uentorum Aeolus deus dicitur,quaſi eorum auctor ſit,à ſimilitudine operis Miſenus eius dicitur filius. Eum autem à Tritone Neptuni tubicina tractum atq; demerſum in undas,ſunt qui credant à Virgilio inuentum ad tegendam Aeneæ iniquitatem,quem ſæpe pium uocat, eo quod putent ipſum apud latum auerni ab ipſo Aenea ſacrum illud infauſtũ inferis faciente occiſum. ſicuti Elpenor in eodem loco occiſus eſt,cum nequeat illud perfici abſq; humano ſanguine.Quod autem illi ſepulchrũ fecerit facile credi poteſt, in præmium ſublatæ uitæ.nec dubium quin apud Baias ſit mons paruus,cui adhuc Miſenus nomen eſt.an illi à ſepulto homine datum ſit,an potius à monte homini ut fictioni melius conueniret,neſcio.

De Cretheo Aeoli filio,qui genuit Aeſonem,Pheretem,Amythaonem,& Alcymedontem. Cap. XXIIII.

Lib.11. CRetheus filius fuit Aeoli,ut in Odyſſea ſcribit Homerus.huic fuit coniunx Tyro filia Salmonei regis frattis ſui,ex qua ipſe ſuſcepit Aeſonem,Pheretem, Alcymedontem,atq; Amythaonem.

De Aeſone Crethei filio, qui genuit Iaſonem & Polymiam. Cap. XXV.

Lib.7.Meta. AEſon Crethei fuit filius ex Tyro,ut ſupra dictum eſt,qui cum genuiſſet ingnem Iaſonem eo æui toti græcię iuuenẽ,& is miſſus à Pelia in Colchos & inde uictor aureum reportaſſet uellus, & Medeam Aetæ regis filiam ſibi in coniugem in Theſſaliã deduxiſſet,ut Ouidius aſſerit, ab eadem uitæ tute herbarũ, cum ſenex eſſet iuuenis factus eſt, cuius fictionis talis poteſt eſſe ſenſus.Aeſoni ſcilicet ex inſperato reditu filii,tam difficilis expeditionis glorioſi, tam grandis læticia addita eſt, ut ætas quæ tendebat in mortem, in ætatem retroceſſiſſe floridam uideretur.

Diodorus lib.5. A Pelia occiſum dicit. Peliam autem à Medea.

De Iaſone

De Iasone Aesonis filio, qui genuit Thoantem, Eunæum, Philomelum, & Plutum. Cap. XXVI

IAson Aesonis fuit filius, Ouidio teste, ex quo talis recitatur historia. Fuit Iasoni patruus Pelyas rex Thessalię, cui oraculo iussum erat, ut singulis annis Neptuno patri sacrificium exhiberet, ut ait Lactãtius, dumq́ cerneret eo celebrante quenquam nudo pede ad sacrum uenientem de proximo se moriturum sciret. Cõtigit inde, ut eo sacrum faciente Iasonem festinantem ad sacrum in limo Anauri fluminis calciamentum alterius pedis liquisse, quod uidens Pelyas filiis timens suasit Iasoni ut Colchos iret aureum uellus quæsiturus, eum non reditu tum existimans, cum audisset opus esse humanis uiribus insuperabile. Qui expeditione assumpta fabricata est illi nauis longa ab Argo in sinu Pagaseo, & Argo ab autore denominata, nobiles Græciæ iuuenes ferè omnes conuocauit, inter quos Hercules fuit. Fuere præterea Orpheus, Castor, Pollux, Zetes, Calais, aliiq́ plures splendidissimi genere & uirtute iuuenes, quos ob nobilitatẽ semideos appellat Statius in Thebaide, dicens, Iam tum prima cum pube uirentẽ, Semideos inter pinus me Thessala reges Duceret, &c. Qui à nomine nauis Argonautæ appellati sunt. quibus cõgregatis ex sinu Pegaseo nauem soluit, & inde secundo urgente uento in Lemnum deductus est. Ibi autem cum mulieres uiros omnes interfecissent suos, uirorum imperium aspernatę, regnaretq́ Hypsipyle Thoantis olim regis filia, eis, ut testatur Statius, superatis, Iason ab Hypsipyle hospitio susceptus est & thalamo. Tandem cum redargutus ab Hercule Hypsipylem prægnãtem liquisset, deuenit in Colchos, ubi cum florida iuuentute & formositate ualeret à Medea Colchorum regis filia receptus est, cui cum clam se maritum futurum spopondisset, ab ea doctus est quo pacto Aeripedes tauros & domare, & iugo subigere posset, occidere draconem pernigilem, & eius dentes sulcis immittere. Et ex dentibus surgentes armatos in perniciem suam cõcurrere sineret, & hoc pacto qualiter illi ad aureum uellus iter peruium esset. qui cum iuxta monita peregisset omnia, in prædam deuenit optatam, & ea sublata clam cũ sociis & Medea fugam arripuit. Sanè unum omnes non tenuisse iter in reditu satis constat, cũ Hercules & reliqui ferè omnes ad Propontidem & Helespontum ueniisse leguntur, cum Iasonem scribãt omnes ueteres Histri hostium intrasse, & inde ad eam usq; partem deueniisse, in qua diuisus Hister in Adriaticum fertur, & eam intrasse & in Adriaticũ deueniisse, quod Aristoteles ubi de mirabiliũ auditu asserit, dicens quod esto ibi loca innauigabilia sint, Iasonem nauigabila fecisse per Cyaneas tendentem. Et ad probationem huius itineris dicit, quia loca illa per quæ Iasonem iter fecisse traditur admirandorum plena & crebra per eadem à Iasone altaria inueniri composita, & in una Adriatici maris insula Dianæ templum à Medea dedicatum. Præterea & oppidum Pola, quod in nostrum usq; æuum perseuerat à Colchis colonis primo habitum. Hæc meo iudicio nauigationẽ non probant, imò potius possent firmare, quæ alii arbitrantur Iasonem scilicet quandiu potuerit naui peregisse iter. Inde obstãtibus nauigationi montibus portantibus sociis nauem humeris superasse montes, & Histrum cisalpinum deuenisse flumen, aras & altaria quæ narrantur peragrando fecisse. Sed quodcunq; tenuerit iter, constat aureo cum uellere in patriam remeasse, & illud, ut Lactantius dicit, Creonti Corinthiorum regi detulisse. Is autem cum ex Medea duos suscepisset filios, eiusq́ opera iunior factus Aeson, & à filiabus trucidatus Pelyas, seu criminum enormitate, seu alia ex causa fecerit, eam repudiauit. Et, ut dicit Lactantius, Glaucem assumpsit uxorem. Seneca uero Poëta in Tragœdia Medeæ eum assumpsisse Creusam Creontis regis Corinthiorum filiam ostendit. Ob quam indignationem cum maleficiis Medeæ regiam & nouam cõiugem, ut asserit Seneca, uidisset exũstam, ab eadẽ oculis suis uidit quos ex ea susceperat filios gladio laniari, & hinc subsequi potest quod Lactantius asserit, eum Glaucem accepisse. Tandem cum ob suum crimen Medea, quæ ab Egeo in coniugem suscepta fuerat aufugisset ab eo, iterum à Iasone Thessalia pulso, ut aiũt, suscepta est. Et cum ea Colchos iterum transfretauit, Aeetamq́ senem

Lib. 7. Metã.

a

b

c

d

e

f

senem Medeæ patrem regno pulsum reduxit in regnum, & multa insuper per Asiã egit magnifica, in tantum ut ibidem dei ritu coleretur, & suo nomini templa cõstituerentur plurima. Quæ postea Alexandri Macedonis iussu forsan eius gloriæ inuidentis demolita sunt, qualis tamen illi fuerit finis, aut ubi, legisse nõ memini. Huius historiæ tam succincte recitatæ, quædam sunt Poëtica fictione uelata, quæ si possumus, aperienda sunt. Legitur enim primo tauros æneos habentes pedes, efflantes naribus ignes domuisse. Quos ego reor regni Colchorum proceres insuperabiles uiribus, elatiq; spiritus fuisse, quos nõ bello, sed oratione ac circumuentionibus superatos puto, & in suam Medeæq; sententiam tractos populares ad seditionem disposuisse, & cæso per fraudem dracone pervigili, id est præfecto custodiæ regni, & ob eius mortem quasi seminatis dentibus, id est, dissensionũ causis aduersum seipsos armarentur Colchi, & in bellum perseuerãtes adeo fatigarentur, ut demum à Iasone subigerẽtur facile atq; diuitiis nudarentur, & aureo uellere, id est, gregge habente pretiosissimum uellus. Hunc arbitratur Plinius primum fuisse, qui longa nauigauerit.

a *Commentarius Odyss. M fabulam paulo aliter incipit. Dicit enim Aesonem ex Polymila, seu ut Pherecydes ex Alcimede sustulisse Iasonem, quem cũ ipse moreretur, fratri Peliæ in tutelam cõmendasse, & regnum quoq; tradidisse, ea tamen lege, ut illud adulto Iasoni restitueret. Porrò matrem Alcimedem suspectum habuisse Peliam, eoq; Iasonem Chironi alendum dedisse. Itaq; cum adultus esset iam Iason, uenisse eum ad repetẽdum paternum regnum, ac ibi quo regnum ipse teneret, Peliam commentũ fraudem, iussisse Iasonem ut prius aureum uellus, occisis igniuomis tauris ex Colchide referret. Quæ res cum primo impossibilis Iasoni uideretur, Chironem illi comites τὸς ἡμιθέους excitatos addidisse, & ita à Pallade parata naui quam Argo uocant, Iasonem cum socijs in Colchum nauigasse, & primo ad Lemnades, deinde ad Phineum regem (cuius fabulam supra annotauimus) uenisse, quem ab Harpyis liberãtes, ab eodem muneris loco docti sunt, qui ratione & uia per Cyaneas petras inter se cõcurrẽtes, ad Colchos usq; peruenire posset. Reliqua nota sunt tum ex Flacco, tum ex Ouidio 11. Comment. tamen Apollonij ex Timonacte dicit Iasonem uolente ac despondente Aeeta Medeam duxisse, & monumenta fuisse eius rei hortos Iasonios, Medeæ thalamum & templũ, & nescio quæ alia. Ex Timæo autem, nuptias in Corcyra factas, & eius rei causa annua quoq; sacra ibidem celebrari, &c. Vide lib. 4. Idem lib. 1. matrẽ Iasonis, iuxta Herodorũ, uocat polyphemem filiam Autolyci, iuxta Pherecydem, Alcimedem filiam Phylaci.*

b *Vt etiam Apollonius in 1. alij tamen à celeritate dictum uolunt.*

c *Vocantur communi quoq; nomine Minyæ, ita enim Beotij appellantur, siue, ut Sceptius uult, ij qui circa Iolcum habitarunt, à Minya rege Orchomeni filio Neptuni, eius enim gentis fuerunt plerique, qui cum Iasone in Colchum nauigarunt.*

d *Hanc ut fabulam Cato in originibus uidet, sed tamen & inter Græcos sunt qui hoc tradunt, ut Timagetes, quem secutus Apollonius uidetur, qui Istrum ex Celticis montibus deferri scribit usq; in paludem Celticam, exinde diuidi in duo cornua, quorum alterum in Euxinum, alterum in Celticum, hoc est, Adriaticũ, sic enim ego intelligo, mare exit, & per hoc redijsse Argonautas ait, & in Tyrrhenos uenisse. Herodorus autem per eandem illos uiam redijsse, qua in Colchos profecti fuerant. Hecatæus & alij nonnulli ex Phaside in Oceanum transisse dicit, ex Oceano autem circumuectos in Libyam, & inde in Nilum uenisse, per Nilum autem in mediterraneum redijsse. Sed hoc Artemidorus ut mendacium refutat. Vide Comment. in quartum Apollonij.*

e *Diodorus nomina horum ponit, Thessandrum, Didymum, Tessalum, & Alcymenum. Vide lib. 5*

f *Home. Comment. hanc fugæ causam tradit. Postquàm Aegeo nupsisset Medea, inquit, Theseum ex Trœzene, ad cognitionem patris uenientem, uerbis impulit, ut poculum à se temperatum illi daret, quo poto ille moreretur. Quod cum Theseus iam facturus esset, uidet apud Aegeum gladiũ quem ipse Trœzene reliquerat, atq; ita patre agnito, Medeam tam nefandi consilij causam, ex Attica eiecit.*

De Thoante & Euneo Iasonis filiis. Cap. XXVII

Lib. 6 THoas & Euneus filii fuere Iasonis ex Hypsipyle, ut satis patet per Statium in Thebaide. Creditum quippe est eam prægnantem ex Iasone ad Colchos eunte remansisse. Et ut comprehendi potest, cum gemellos peperisset, nec fas esset apud Lemniades masculos alere

los alere, eam illos alendos alibi transmisisset, & dum ob detectum seruati patris facinus regno pulsa fuisset, & à Piratis capta, atq; Lycurgo regi Nemeo uendita, aut tanquam seruа tradita nũquam postea illos uidit, qui cum adoleuissent, & cum Adrasto rege in Thebanum bellum irent, audirent q; eam in sylua Nemea casus recitantem suos Adrasto, illam euestigio matrem cognouerunt, & iræ Lycurgi regis ob male seruatum Opheltem filium eam surripuerunt. Quid autem ex eis postea actum sit, mihi incertum est.

Statius lib. 6. Ecce & Iasonidæ iuuenes noua gloria matris Hypsipyles subiere iugo, quo uectus uterque Nomen auo gentile Thoas, atq; omine dictus Euneus Argoo, geminis eadem omnia, &c.

De Philomelo Iasonis filio, qui genuit Plutum. Cap. XXVIII

PHilomelus, ut scribit Rabanus in libro de originibus rerum, filius fuit Iasonis. Nec de eo habetur aliud, nisi quia Plutum genuit.

De Pluto Philomeli filio, qui genuit Pareantem. Cap. XXIX

PLutus, ut scribit Isido. ubi de etym. filius fuit Philomeli, de quo nil aliud nisi quia genuit Pareantem. De Pareante filio Pluti. Cap. XXX

PAreantes filius fuit Pluti, ut scribit Isidorus ubi supra, qui ibidem ait eum Paron insulam tenuisse, eam q; & eius oppidum Paron de suo nomine nuncupasse cum primo Minoia uocaretur. De Polymila Aesonis filio. Cap. XXXI

POlymilas, ut Leontius asserit, filius fuit Aesonis, qui Leontius dicit Aesoni præter hũc nullum fuisse filium. Verum ego plus fidei antiquatæ famæ exhibeo, qua habemus Iasonem Aesonis fuisse filium, quàm autori nouo. Tamen possibile est Iasonem fuisse Bynomium.

Hæc tria capita de Polymila, Alcimedonte, & Epitropo imperitia Græcæ linguæ huc accreuerunt, cũ neq; Polymila Aesonis filia, neq; Alcimedon Crethei, neq; Alcymedontis Epitropus filius esse, apud ullum alium idoneum, credo autorem legatur. Res autem sic habet apud Didymũ in Odysseæ M. ita scriptum est: Τυρὼ ἡ σαλμωνέως ἔχουσα δύο παῖδας ἐκ ποσειδῶνος νηλέα τε καὶ πελίαν, ἔγημε κρηθέα, καὶ ἴσχει παῖδας δὲ αὐτῷ Σθένηλον, αἴσονα καὶ φέρητα, ἢ ἀμυθάονα. αἴσονος δὲ καὶ πολυμήλας καὶ ἡσιόδην γίνεται ἰάσων, κατὰ δὲ φερεκύδην δὲ ἀλκιμέδης. τελευτῶν δὲ ὁ θὼς κατα λείπει τ παῖδος ἐπίτροπον μὲν ἀδελφὸν πελίαν, ἐγχειρίσας αὐτῷ τὴν τῶν βασιλείαν, ἵνα αὐξήσῃ τῷ ὡραίσχη ἡ δὲ τ ἰάσονος μήτηρ ἀλκιμήδη δείσασα δίδωσιν αὐτὸν σέφεσθαι χείρωνι τῷ κενταύρῳ. ἰασθεὶς δὲ ὑπ' ἐκείνου ἐρχεται εἰς ἰωλκὸν ἀπαιτῶν τὴν παῖδων ἀρχὴν. ὁ μὲν οὖν πρότερον διακωμῶσαι τὸ χρυσοῦν δέρος ἀπὸ κόλχων, καὶ τὸς συγγενοὺς ἀνελεῖν ταύρους. ἀκέσας δὲ ταῦτα ὁ ἰάσων λέγει τῷ χείρωνι, καὶ αὐτῷ ὁ χείρων συνεκπέμπει τὸς ἡθέας, κατασκευάζει δὲ ἡ ἀθηνᾶ τὴν ἀργώ, &c. *Hunc locum Leontius ut & alia plerag; ex Didymo uertisse uidetur. Et quia siue Leontius Græca, siue Bocatius ipsum Leontium minus intellexit, factum est, cum apud Didymum ponatur* αἴσονος δὲ καὶ πολυμήλας καὶ ἡσιόδην γίνεται ἰάσων, *ut Polymilam Aesonis filium putarint. Deinde rursum ubi Didymus habet,* κατὰ δὲ φερεκύδην ἐξ ἀλκιμέδης, &c. *Idem breuitatem Græcæ linguæ non assequens, intellexit Alcimedem aliquem esse, qui moriens fratri Peliæ filium Epitropum commendarit, non aduertens* ἐπίτροπον *appellationem esse, & significare tutorem. Et quia Peliam fratrem uocat, mox putauit Aesonis filium esse Alcimedontem, quia fratrem Peliam haberet. Similiter quia apud Lactantium & reliquos de Aesone scribitur, cum uixisse usq; in reditum filij, & Medeæ aduentum. Facile putauit ea quæ de commisso regno, & filio Chironi à matre tradito, de alio, eoq; quem ipse Epitropum uocat, non de Iasone dicta esse, adeò difficile est recte in literis uersari absq; cognitione Græcæ linguæ. Et hoc pacto accidisse arbitror etiam supra Cap. xi. cum nominat tres filios Herculis ab Homero positos, & lib. 5. cap. 33. & 34. cum Ithilum & Thyim filios Zethi. Calatum filium Iouis & Antiope ex Homero uocat, quæ eodem modo ex Didymo, non satis, ut uidetur, intellecto, fluxerunt ut ibidem quoq; annotauimus.*

De Alcimedonte Crethei filio, qui genuit Epitropum. Cap. XXXII

ALcimedontem filium fuisse Crethei Leontius dicit, asserens à Pherecyde recitari ab Alcimedonte moriente Epitropum paruum filium suum Peliæ fratri derelictum, quem cum mater Chironi nutriendum dedisset, grandis à Pelia Colchos missus est.

De Epitropo Alcimedontis filio. Cap. XXXIII

EPitropus secundũ Leontium, filius fuit Alcimedõtis, qui, ut refert Pherecydes, à matre Chironi Centauro alendus traditus est, & cũ adoleuisset in patriam rediens Peliæ patruo paternam petiit hæreditatem, à quo Colchos missus est, uellus aureum quæsiturus.

De Pherete Crethei filio. Cap. XXXIIII

Pheretes filius fuit Crethei ex Tyro susceptus, ut in Odyssea testatur Homerus.

Home. Odyß. Λ. Ζὺς δ' ἐτέρας κρινθῆι τόκε βασίλεια γυναικῶν
αἴσονα τ' ἠδὲ φέρητ' ἀμυθάονα θ' ἱππιοχάρμην. Loquitur de Tyro.

De Amythaone Crethei filio, qui genuit Melampum & Biantem. Cap. XXXV

AMythaon, ut in Odyssea Homeri legitur, Crethei fuit filius ex Tyro susceptus. Hũc Homerus dicit bellicosissimum fuisse hominem, neque de eo amplius nisi quod Melampum genuit & Biantem.

De Melampo Amythaonis filio, qui genuit Thiodamantem. Cap. XXXVI

MElampus olim augur ingens filius fuit Amythaonis, ut in Thebaide testatur Statius ibi. Sacra mouere deum soleris tibi cura futuri. Et infra per octo uersus. Scribit aũt Lactantius hũc filias Prœti regis ab insania curasse, ut supra de Prœto, & sic unam ex eis in coniugem & regni portionem consecutus est. fuit quippe Melampus iste herbariæ artis peritissimus, ut ueteres tradidere, & Thiodamantem filium superstitem reliquit.

De filiabus Prœti supra libro secundo, Cap. 30. tractauimus.

Melampus filius fuit Amythaonis & Dorippes (quanquam Didymus uidetur Talaonis facere, cum inquit: Βίας ὁ Ταλαϊδ. Nam Bias omnium consensu Melampodis frater dicitur) Melampus autem dictus est, eo quod mater infantem exposuerat, toto corpore tectum, præterquàm pedibus, qui à Sole atro colore attracto, nomini causam dederunt. Hic fertur aliquando peregre proficiscens apud Polyphatem diuertisse, quo sacrificante, cum Draco quidam seruum eius morsu petijsset, & ille Draconem interfecisset, Melampus interfectum sepelijt. Ob quod meritum pulli Draconis, aures Melampodis lingendo, diuinationem illi inspirarunt, ex quo Melampus non solum uaticinari, sed etiam uolucrum & brutorum uoces intelligere cœpit. Fuit ijsdem temporibus filia Salmonei, Tyro, quæ à Neptuno cõpressa peperit Neleum & Peliam: & quia patrem grauida metuebat, ad auunculum Deioneum confugit, qui illam postea Cretheo fratri nuptum dedit, ex qua Aesonem, Pheretum, & Amythaonem postea peperit. Porrò huic Deioneo nepos Iphiclus ex Phylaco & matre Clymene filia Minyæ, quæ ante ex Apolline Phæthontẽ pepererat, ut quidam uolunt, homo tantæ agilitatis & celeritatis, ut pedibus super summas aristas curreret, neq; spicas illarum infringeret, adeoq; cum ipsis uentis cursu certaret. Ab hoc Neleus postquàm adoleuisset, matris suæ Tyroûs bona repetebat. Quæ cum ille denegaret, Neleus filiam quam habebat omnium uenustissimam Perô nomine, nemini elocare uoluit, nisi qui boues Iphicli ablatas sibi Pylum adduxisset. Quod cum diu nemo auderet, tandem Bias frater Melampodis faciendum suscepit, fratremq; Melampodem impulit, ut boues abducendos aggrederetur. Qui quanquam sciret rem sibi primo non successuram, tamen in fratris gratiam aggressus, & in furto deprehensus, à pastoribus ad Iphiclum captiuus ductus est, à quo postea inter uirum & mulierem uinctus, in carcerem coniectus est. Et ex ijs quidem qui simul uincti erant, uir eum reuerenter habuit, mulier autem multis contumelijs prosecuta est, quare & postea temeritatis pœnas dedit. Nam cũ in uinclis teneretur, anno iam prope exacto Melampus, audiretq; uermes inter se colloquentes, de trabibus ædificij in quo uinctus tenebatur, iam corrosis diuinabatq; inde non multo post ruiturum illud esse, accersito ministro carceris, iussit se inde in alium locum efferri. Quod cum ille faceret, uirum quidem à capite, mulierem uero ad pedes locat, qui illum extulerunt. Cæterum nondum exierant cum ædificium à tergo collabitur, ac mulierem in limine deprehensam interficit. Qua re cognita & Melampodis diuinitate patefacta, Iphiclus è uinculis illum dimittit, polliceturq; se illi boues ultro daturum, si sua arte efficiat, ut liberos procreare possit, erat enim ad eum diem sine liberis Iphiclus. Melampus igitur promisit, & paratis sacris, omnibus auibus suas portiones

nes distribuit, quæ aduolantes omnes præter uulturem ad sacra conuenerunt. Has postea Melampus interrogat, qua ratione Iphiclus liberos procreare possit, sed eæ dubitantes uulturem accersunt, qui ueniens sterilitatis causam aperuit. Nam Phylacum olim cum uidisset Iphiclum adhuc paruum, pecora castrantem, machæra eum persecutum esse, & cum apprehendere eum non posset, machæram sub cortice ἐχέδλῃ, id fruticis spinosi genus est, abdidisse. Iphiclum autem ex eo timore usq; sterilem factum esse. Iussit igitur uultur machæram ex Acherdo referre, & rubiginem ex illo detersam, in uino potandam Iphiclo, per decem dies dare, exindeq; Iphiclum à sterilitate solutum iri. Quod cum Iphiclus, interpretante Melampode, fecisset, liberos procreauit Podarcem, &, ut quidam uolunt, Protesilaum. Melampus autem acceptis bobus, eas fratri attulit, qui illas Nelco dedit, uxoremq; Pero accepit, ex qua Perialcen, Aritũ, & Alphesibœam genuit, ut ait Pherecydes. Hæc ex Commentarijs Odysseæ, & Apollonij. Porrò Biantis filios alios recenset Apollonius, quàm uel hic Pherecydes, uel in textu Bocatius lib. 1. Argon. ἀγόθεν, inquit, αὖ ταλαὸς καὶ ἀρήϊος, υἱε βίαντος ἤλυθον ἴφθιμός τε λεωδόκος, ὃς τέκε πηρὸν νηλὴς τῆς δ' ἀμφὶ δύην ἐμόγησε βαρεῖαν αἰολίδης σαθμοῖσιν ἰφίκλοιο μελάμπους. Commentarius quoq; Theocriti in Idyll. 3. fabulam eodem ferè modo narrat, nisi quod circa causam sterilitatis Iphicli nonnihil uariat. Ait enim Phylacum inguina filij falce perstrinxisse, cum forte astaret arborem resecanti, &c.

De Thiodomante filio Melampi. Cap. XXXVII

THiodamas filius fuit Melampi, Statio teste, qui dicit, Insignem fama sancto'q; Melampode cretum Thiodamanta uolunt, &c. Fuit iste Thiodamas augur egregius, adeò ut absorpto terræ hiatu Amphiarao apud Thebas, Adrastus & reliqui principes qui secum Thebas obsidebant, eum absorpti loco substituerunt. *Lib. 8. Theb.*

De Biatee seu Bia Amythaonis filio, qui genuit Mantium & Anthiphatem. Cap. XXXVIII

BIas Amythaonis fuit filius, ut Theodontius dicit, ex quo Homerus historiam refert qualiter Pito Nelei filia nupta sit, quæ quod supra ubi de Pito scribitur plene, nec de eo aliud legitur, nisi quod cum cõiuge habitauerit apud Pylum Nelei ciuitatem, & quod ex ea susceperit duos filios Mantium & Anthiphatem.

Homerus autem Mantium & Antiphatem non Biantis, sed Melampodis filios facit libro Odyss. decimoquinto. Nam de Theoclymeno primum sic ait: Μάντις, ἀτὰρ γενεήν γε μελάμποδος ἐκγονος ἧεν. Et postea de Melampode sic ait: Ενθα δ' ἔγημε γυναῖκα καὶ ὑψερεφὲς θέτο δῶμα. γέναθ δ' ἀντιφάτην, καὶ μάντιον υἱε κραναιώ. Αντιφάτης μ' ἔπικτεν οἰκλῆα μεγάθυμον, αὖτὰρ οἰκλέι ἧς λαόσσοον ἀμφιάραον, ὃν περὶ κῆρι φίλᾳ ζεὺς τ' αἰγίοχος καὶ ἀπόλλων, πανδίην φιλότητ'. ἔδεν ἴκεθ γήραος οὐδὸν. ἀλλ' ὅλετ' ἐν θήβῃσι γυναίων εἵνεκα δώρων. τοῦδ' ἡμῖν ἐγένοντ' ἄλκιμάων ἀμφίλοχός τε. Et sequitur: μάντιος αὖ τέκετο πολυφείδετε κλειτόντε, ἀλλ' ἔδι κλειτόν μιν χρυσόθρονος ἠῶσεν κώς. κάλλεος εἵνεκα οἷο, &c. Et rursum: Αὖτὰρ ὑπερθύμου πολυφείδεα μάντιν ἀπόλλων θῆκε βροτῶν ὄχ' ἄριστον. ἐπεὶ θάνεν ἀμφιάραος, τ μὲν ἄρ ὑὸς ἐσῆλθε, θεοκλύμενος δ' ὄνομ' ἧεν. Et sic patet ex Melampode Mantium & Antiphatem natum ex Mantio, Clitũ, & Polyphidem, ex Polyphide Theoclymenum. Rursum ex Antiphate Oicleum, ex Oicleo Amphiaraum, &c. De Biantis autem filijs in Melampode uide.

De Mantio Biantis filio, qui genuit Clitum & Polyphidem. Cap. XXXIX

MAntius, ut in Odyssea scribit Homerus, filius fuit Biantis ex Pyto. Nec ex eo aliud refert nisi quod genuit Clitum & Polyphidem.

De Clito Mantii filio. Cap. XL

CLitus Mantii fuit filius, ut in Odyssea testatur Homerus ubi dicit, quod cum esset forma & decore conspicuus eum ab Aurora raptum, nec ultra usquam comparuisse. Dicit tamen Barlaam hunc ad orientales partes abiisse, & ibidem de reditu in patriam nõ curans quibusdam populis imperasse, & ob id fictum eum ab aurora raptum.

De Polyphide Mantii filio, qui genuit Theoclimenum. Cap. XLI

POlyphides filius fuit Mantii, ut Homerus dicit in Odyssea, ubi eum egregium fuisse uatem asserit, & Amphiarao in bello Thebano ab hiatu terræ absorpto substitutum

ab Argiuis, ubi Statius Amphiarao suffectum dicit Diodamantem Melampi filium, hic Theoclymenum genuit.

De Theoclymeno Polyphidis filio. Cap. XLII

THeoclymenus, ut in Odyssea placet Homero, filius fuit Polyphidis. Et cum moraretur in Argo ciuitate, & haberetur augur insignis, ibi hominē interfecit. Ob quam causam cum inde discessisset, & in Pylon ciuitatem uenisset, exinde cum Telemacho filio Vlyssis abiit in Ithacam.

Nomen matris quoq; à Didymo ponitur, uidelicet Sariusa, ex qua alterum quoq; filium Harmonidem nomine eidem natum dicit. Odyss. O

De Antiphate Biantis filio, qui genuit Oicleum. Cap. XLIII

ANtiphates, ut asserit Homerus in Odyssea, filius fuit Biantis ex Pero coniuge suscepti. Nec ex eo aliud habetur, nisi quod genuit Oicleum.

De Oicleo Antiphatis filio, qui genuit Amphiaraum. Cap. XLIIII

OIcleus eodem Homero teste, filius fuit Antiphatis, & Amphiaraum uatem genuit, quem nonnulli Lyncei regis Argiuorum ex Hypermestra filium fuisse arbitrantur.

De Amphiarao filio Oiclei, qui genuit Almeonem, Amphilochum, & Catillum. Cap. XLV

AMphiaraus, quicquid alii dicāt, Oiclei fuit filius, ut in Odyssea testatur Homerus, & Statius in Thebaide dicens, Tandem prorumpere ad actus Oicliades, &c. Hic autem inter cæteros Augures ueteres clarior habetur. Qui cum Adrastus Argiuus rex bellum aduersus Thebanos initurus esset, montem unà cum Melampo uisurus quid futurum esset Argiuis, si bellū aduersus Thebanos assumerent, ascendit, & cum inter alia uidisset se si in bellum iret, non redituru in patriam, latebras petiit, & Eriphyle coniugi suæ, ex qua iam quosdam susceperat filios, tantum tanquam fidissimæ latebras suas patefecit. Sanè cum instarent Argiui principes, ut in Thebanos irent, euḿq; solum perquirerent, nec inuenire possent, contigit ut Eriphyle Argiæ filiæ Adrasti cōiugis Polynicis uideret monile, quod olim Vulcanus Harmoniæ priuignæ suæ & coniugi Cadmi dono dederat, & illud desideraret, & inde cum Argia in compositionem ueniens, monili suscepto Amphiaraum patefecit, ut in Thebas plenius scribit Statius. Sic igitur Amphiaraus coniugis fraude detectus, cum aliis Argiuorum principibus non rediturus iuit in bellum, in quo dum die quadam armis & curru insignis prælium intrasset, atq; acriter in Thebanos pugnaret, repente terræmotu facto ingenti, & ea in parte in qua cōsistebat uoragine telluris, patefacta absorptus est cum maxima superstitum perturbatione. Hunc Statius armatum uiuuḿq; in conspectu ditis descendisse describit, & Poëtico more multa perorasse dicit, quæ ad propositum nil afferūt. Fuit tamen ea tempestate tanta ueteribus cæcitas, ut quem dei iudicio à terra absorptum cernerent, amicum dei, imò deum etiam existimarent, eí́q; ea in parte in qua absorptum nouerant, tanquam deo templum construerent, & aras dicarent, & sacra conficerent, & ritu dei illum colerent. Huius autem inuentum in libro naturalis historiæ dicit Plinius fuisse ignispicam, quod utrum credam, nescio. Memini autem legisse apud Chaldæos Nembroth opus fuisse qui per multa secula præcessit Amphyaraum.

Lib. 7. Theb.

De Alcmeone Amphiarai filio. Cap. XLVI

ALcmeon Amphiarai uatis & Eriphyles fuit filius. Huic Amphiaraus in bellum ire coactus nequitiam in se Eriphyles aperuit, eí́que futuræ mortis suæ uindictam reliquit, qui defuncto patre memor præcepti tempore sumpto, ut paternam pietatem seruaret, in matrem impius factus est, eaḿq; peremit.

Huic fabulæ à cæteris additur, cum postea ob matris cædem Alcmæon furijs agitaretur, uenisse eum ad fluuium Phegeum, à quo lustratus est. Et cum filiam eiusdem Alphesibœam amasset, donato illi monili, quod matris Eriphyles fuerat, uxorem illam duxisse. Cæterum cum aliquando post ea tempora ad Acheloum fluuium forte rediisset, placuissetq; ipsi Calbirhoë Acheloi filia quoq; monile, quod superiori coniugi

coniugi dederat, etiam huic nuptiarum ſpe, pollicitum eße. Ad quod tamen cum repetendum proficiſceretur, à fratribus Alpheſibœæ Themone & Axione occiſum eße, qui tamen & ipſi ab eodem mutuis uulneribus petiti, perierunt. Vel ut Ouidius uidetur ſentire, à filijs Callirrhoës, quos Iuppiter natos ſtatim uiros fecerat, in ultionem patris occiſi ſunt. Ouid. lib. 9. Meta.

De Amphilocho Amphiarai filio. Cap. XLVII

AMphilochus, ut in Odyſſea dicit Homerus, filius fuit Amphiarai ex Eriphyle ſuſceptus, nec de eo legi amplius.

De Catillo Amphiarai filio, qui genuit Tiburtinum, Catillum, & Coracen. Cap. XLVIII

CAtillus, ut ait Solinus in libro Mirabilium, filius fuit Amphiarai, de quo ſic ſcribit. Catillus enim Amphiarai filius poſt prodigialem patris apud Thebas interitum † Oicli aui iuſſu cum omni fœtu uel ſacro miſſus tres liberos in Italia procreauit Tyburtum, Coracem, & Catillum, qui depulſis ex oppido Siciliæ ueteribus Sicanis à nomine Tyburti fratris natu maximi urbem uocauerunt. Hæc ille.

Oicli aui iußu cum omni fœtu uel ſacro miſſus, ita apud Solinum legitur, quanquam haud ſcio an his quoq; uerbis uitium adeſt. Vide Cap. 7

De Tyburtino, ſeu Tyburto Catilli filio. Cap. XLIX

TYburtinus, ſeu Tyburtus filius fuit Catilli ſecundum Solinum, & ab eo quia natu maior eſſet, Tybur ciuitas à fratribus denominata eſt. Plinius autem ubi de naturali hiſtoria dicit. Tyburtes multo ante Romam originem habuiſſe, & apud eos dicit extare tres ilices Tyburtino eorum conditore uetuſtiores apud quas inauguratus traditur. Tradunt autem eum ſcilicet Tyburtinum filium fuiſſe Amphiarai, qui apud Thebas obiit una ætate ante Iliacum bellum. lib. 16. ca. 44

De Catillo Catilli filio. Cap. L

CAtillus Catilli filii Amphiarai fuit filius, ut aſſerit Solinus ubi ſupra, Qui ſicut Cato facit teſtimonium Archas fuit, & claſſis Euandri præfectus & Tyburis conditor.

De Corace primi Catilli filio. Cap. LI

COrax, ut Solinus de mirabilibus mundi dicit, filius fuit Catilli, eius ſcilicet qui filius fuit Amphiarai, & unà cum Tyburtino, & Catillo fratribus urbem cepere Siculorum haud longe à Roma, quam, ut ſupra dictum eſt, à Tyburtino fratre maiore Tybur uocauerunt.

De Salmoneo Aeoli filio, qui genuit Tyro. Cap. LII

SAlmoneus, ut dicit Lactantius, filius fuit Aeoli, & apud Elidem regnauit, homo inſolens & importabilis. Qui cum non eſſet regia ſublimitate contentus, conatus eſt ſe deum eſſe ſuis oſtendere, & fabricato æneo ponte in ſublimi adeo ut Elidis partem deſuper tegeret ſuper eo currus agitari faciebat, qui tam ſuo ſtrepitu quàm pontis ærei ſonoritate in tam grandem ſonum ueniebat, ut tonitruum uideretur, quod cum ex improuiſo faceret ad inſtar tontrui ſubditos exterrebat. Præterea ex excelſo ignitis facibus in ſimilitudinem fulminum iaculabatur, ſtantibus ſatellitibus eius intentis ut fulminatus quilibet, ſi face iniecta non periret, gladiis iuſſu ſuo occideretur, & hac fatuitate ſe Iouem fulminantem arbitrari uolebat. Verum deus ueſaniam hanc non diu paſſus eſt, quinimo eum uero fulmine percuſſum deiecit ad inferos, ut ait Virgilius,

Vidi & crudeles dantem Salmonea pœnas.
Dum flammas Iouis & ſonitus imitatur olympi, &c.

Huic tantum unica filia Tyro ſuperſtes fuit.

Seruius non Aeoli uentorum regis, ſed alterius qui apud Elim regnauit, filium dicit. Vide in 6. Aene.

De Tyro filia Salmonei. Cap. LIII

TYro, ut in Odyſſea placet Homero, filia fuit Salmonei regis Elidis, & ex ea iuxta Enipeum fluuium Neptunus transformatus in ſpeciem eiuſdem fluminis cum illam

oppreſſiſſet, duos ſuſcepit filios, Neleum & Peliam, ut ſupra de eis dictum eſt, quæ poſtea nupſit Cretheo filio Aeoli, & ei peperit Aeſonem, Pheretem, & Amytaonem.

Homerus Odyß. Λ. ut ſupra quoq; annotatum eſt.

De Iphiclo filio Aeoli, qui genuit Podarcem. Cap. LIIII

IPhiclus, ut ait Lactantius, Aeoli fuit filius, & cum potens eſſet, boues Tyro filiæ Salmonei & matris Nelei, qui Neleo debebantur ſurripuit atq; detinuit, donec Biantis generi Nelei, aut Melampi auguris fratris ſui opere reſtitueret. Nam hic eſt, qui cum non poſſet filios procreare, habuit à Melampo ſeu à Bya, ut ſerpentis uenenum potaret, quo potato, confeſtim Podarcem genuit. Dicit Leontius uenenum ſerpentis herbam eſſe, ex qua ſi guſtauerit ſerpens, illico morietur, ſterilibus autem confert.

De hoc quo patre natus eßet ſupra in Melampode annotauimus Autores ſecuti Didymum & cõmentarios Apollonij pariter & Theocriti, qui omnes Iphiclum Phylaci filium, Phylacum autem Deionei, Deioneum Aeoli faciunt.

De Podarce filio Iphicli. Cap. LV

Podarces, ut Lactantius aſſerit, Iphicli fuit filius, nec de eo aliquid plus habemus.

De Siſypho Aeoli filio, qui genuit Glaucum & Creontem. Cap. LVI

ISyphus Aeoli fuit filius, ut ſatis per Ouidium patet, dicentem, Reddit, ubi Aeolidem ſaxum graue Siſyphon urget, &c. Et Horatius in Odis dicit, Siſyphus Aeolides, &c. Vbi aduertendum Siſyphos fuiſſe duos, & ſic Aeolos de neceſſitate fuiſſe plures, quanquam duos tantum fuiſſe dicat Lactantius. Sed primo de Siſyphis uideamus. Siſyphus primus contemporaneus fuit Danao Argiuorum regi, ſeu ſaltem Lynceo Aegiſti filio, qui Danao ſucceſſit in regno. Nam utrunque teſtatur Euſebius in libro temporum. Dicit enim eum Ephyram ciuitatem, quam poſtea Corinthus Horeſtis filius à ſe Corinthum appellauit Danao regnante condidiſſe anno ſcilicet mundi iii. M. dcc. xxix. Nec multo poſt dicit ſecundum alios eum ſcilicet Siſyphum condidiſſe eam Ephyram anno decimoquinto regni Lynceī, qui fuit annus mũdi iii. M. dcc. xciiii. & hic Corinthiorum rex dictus eſt, id eſt, Ephyræ. Nam qui Corinthiorum reges dicti ſunt, longe poſtea inceperũt, ſcilicet circa annum mundi iiii. M. c. regnante Latinis Aenea Syluio, & Athenienſibus Melanthone patre Codri, & fuit rex eorum primus Aletius, & ſic iſte eius Aeoli fuit filius, cuius & Cretheus, & Salmoneus, & Iphiclus, & alii horum contemporanei. Et huius fuit coniunx Merope filia Atlantis, de quo Ouidius, Septima mortali Merope tibi Siſyphe nupſit. Et huius fuere filii qui ſequuntur, Glaucus & Creon. Fuit & alter Siſyphus, & hic Aeoli pariter filius, & de hoc ſuperiores autoritates teſtantur potius quàm de quo dictum eſt, & hic Aegeo Athenis regnante fuit. Nam, ut dicit Lactantius, cum inter duo maria, ſcilicet Ionium & Aegeum montem poſitum, qui Iſthmos dictus eſt, Siſyphus crudeli latrocinio occupaſſet, hac pœna mortalium paſcebatur, ut homines prægrauans ingenti ſaxo necaret. Seruius uero dicit, quod cum tranſeũtes cepiſſet reſidens in ſcopulo ad lauandos ſibi pedes ad uocabat, intentos officio calce illos ex prærupto præcipitabat in mare. Hunc autem dicit Homerus moram traxiſſe in Ephyra ciuitate Argiuorũ, quæ poſtea Corinthus dicta. Alii inſuper dicunt, quod hic ſecretarius fuerit deorum. Et quia ſecreta mortalibus reuelaſſet, apud inferos damnatus eſt, hac pœna, ut ſemper ſaxum ingẽtis ponderis euoluat, ut ait Ouidius, Aut petis, aut urges ruiturum Siſyphe ſaxum, &c. Hunc Theſeus, ut ſupra ubi de eo ſcripſimus, occidit. Qui ſi filius Aeoli fuit, eſſe non potuit eius Aeoli cuius ſuperior fuit Siſyphus, qui longe fuit antiquior. Nec potuit eſſe Aeoli regnantis apud Lyparam, cũ hic iam mortuus eſſet antequàm ille naſceretur. Et ſic uidetur tres fuiſſe Aeolos, quos indifferenter Poëtæ uentorum deos, ſeu omnes unum uentorum deum nominant, huius Siſyphi ſunt qui credant Vlyſſem fuiſſe filiũ, ut ibi de eo dictum eſt. Saxum autẽ ſurſum deducere, & demum ad inferiora dimittere, dicit Macrobius ſuper ſomnio Scipionis intelligi

telligi debere eum inefficacibus laborioſiſq; conatibus uitam terere, quod profecto prædonum eſt.

De Siſypho & morte, ab eodem in uincula coniecto ſupra in fabula Aeginæ annotauimus, inde ea require.

De Glauco filio Siſyphi, qui genuit Bellerophontem. Cap. LVII

GLaucus, ut in Iliade ait Homerus, filius fuit Siſyphi regis Ephyræ. Nam in perſona Glauci huius Glauci nepotis aduerſus Diomedem pugnantis apud Troiam omnem Genealogiam eiuſdem Glauci deſcribit, ut ſequitur.

Addit & alios Siſyphi liberos Comment. in 3. Argonaut. Apoll. Nam Siſyphi, inquit, filij fuerunt Almos & Porphyrio. Ex Almi autem filia Chryſogone & Neptuno Minyas natus eſt, rex Orchomeni, quanquam alio loco matrem Minyæ Hermippem filiam Bœoti, idem appellat.

De Bellerophonte Glauci filio, qui genuit Laodamiam, Iſandrum, & & Hyppolochum. Cap. LVIII

BEllerophon, ut in prædicta Glauci oratione ad Diomedem, filius fuit Glauci prædicti. Fuit equidem Bellerophon iſte iuuenis inclyto decore conſpicuus & inſignis, uirtutis eximiæ. Hunc regem Ephyræ fuiſſe dicit Homerus, qui à Prœto rege Argiuorum regno priuatus, apud eum eo iubẽte diuertit. Cuius uxor Antia, ſeu ſecundum Lactantium Stenobe formoſitate eius capta, in ſuam compellauit libidinem, renuenteḿq;, quod ei uim uoluiſſet inferre Prœto accuſauit. Qui indignatus cum noluiſſet occidere eum, literis in quibus iubebatur occidi, Atiobati ſocero ſuo deferendas tradidit illi. Bellerophon autem in Lyciam ueniens ab Atiobate, ut moreretur ad occidẽdam Chimæram miſſus eſt. Erat enim Chimæra monſtrum, ut ubi ſupra de ea dictum eſt. Bellerophon autem equo Pegaſo ſumpto, euolauit ad illam atq; occidit. Inde cum eſſet Atiobati aduerſus Solymos bellum, de uirtute Bellerophontis confidens, illum miſit in pugnam. Qui æque Solymos expugnauit atq; fugauit. Tertio aduerſus Amazonas inſultãtes in eum, arma arripi iuſſit. Bellerophon autem ſuperatas in terminos redire coëgit. Quæ cũ uidiſſet rex eius, miſertus eſt, & Achimenem filiam ſuam Antiæ ſororem, ut dicit Lactantius, dedit in coniugem cum parte regni, ex qua ipſe ſuſcepit Iſandrum, Hippolochum, & Laodamiam. Stenobe autem ſeu Antia cum reſciſſet eum à patre honoratum, ſeipſam interemit. Et ut placet Seruio, ob hoc crimen Prœti filiæ in inſaniam deuenere. Ex eo uero quod hic fictum eſt, ſic ſentit Fulgentius. Dicit enim Bellerophontem quaſi *Bulefertina, quod nos Latine ſapientiæ conſultorem dicimus, qui libidinem ſpernit, id eſt, Antiam. Antion enim Græcæ contrariũ Latine dicitur, quę Antia Prœti cõiunx eſt, quia Prœtos Pamphilia lingua ſordidus dicitur, & cuius uxor libido niſi ſordidi eſt: & bona conſultatio, id eſt, Bellerophon qualẽ equũ ſedet niſi Pegaſum: quaſi Pegaſion, id eſt, fontem æternum. Sapientia enim bonæ cõſultationis æternus fons eſt, ideo pennatus quia mundi naturam uniuerſam celeri cogitationũ theoria colluſtrat. Præterea Bellerophon Chimæram occidit. Chimæra enim quaſi Chimæron, id eſt, fluctuatio amoris quam tricipitem dicit Fulgẽtius, & ideo tricipitem, quia tres amoris ſint actus, hoc eſt, incipere, perficere, & finire. Dum enim amor nouiter uenit, ut leo feraliter inuadit, quod capra in medio ſit, uel fingatur, perfectio libidinis eſt, ea uidelicet cauſa, quod animal ſit in libidinem ualde pronum. At uero quod poſtremo Draco dicitur, quia poſt perfectionem uulnus det pœnitentiæ uenenuḿq; peccati, &c. Sed quicquid dicat Fulgentius, hoc habet hiſtoria, Chimæram monte eſſe Lyciæ in ſummitate flammas euomentem. Demũ leones paululum inferius inde alens, & poſtremo in radicibus ſerpentum abundans. Quæ cum illum redderent inhabitabilem, & circum adiacentibus noxiũ. Bellerophon, ut alibi dictũ eſt, his nociuis ſublatis habitabilẽ reddidit. Præterea uidẽ placere Plin. in lib. naturalis hiſtoriæ ab hoc primo equo uehi cõpertũ.*

βουληφορόν τινα *fortaſſe.*

Hic ab initio Hipponous dictus eſt. Poſt occiſum uero Bellerum Corinthiorũ primatem quendã Bellerophontes uocari cœpit. Et quanquam Glauci filius putaretur, ipſa tamẽ re Neptuni fuit, à quo & Pegaſum

gasum equum accepit. Hic post cædem Belleri profugus ad Prœtum in Arcadiam uenit, à quo lustratus, cum aliquando apud eum degisset ab Antia amatus est, consecutaq; ea sunt quæ hic à Bocatio traduntur, nisi quod hic quarti periculi nõ meminit in quod à socero Prœti Iobate (sic enim ab Asclepiade uocatur) coniectus est, uidelicet cum eos quos ille multos in insidijs locauerat, ut Bellerophontem interimerẽt improuisum, omnes (ut Homerus ait) occidit. Post quod facinus demum Iophates regni partem & filiã Cassandram (sic enim ab eodem autore dicitur) illi dedit. De interitu autem Bellerophontæ idem Asclepiades sic tradit: Superbientem eum, ex rerum felici successu, tentasse cum Pegaso in cælum quoq; subuolare, quam audaciam cum Iuppiter odisset, immisisse Æstrum Pegaso, à quo agitatus excussit Bellerophontem, ceciditq; in campum Lyciæ, qui post ab eodem Aleius dictus est, eo quod cæcus in eo errasset Bellerophontes donec periret. Pegasum autem post huius mortem precibus à Ioue impetrasse Auroram idem dicit, coq; circumeundo mundum uehi.

De Laodamia Bellerophontis filia, & Sarpedonis matre. Cap. LIX

LAodamia filia fuit Bellerophontis & Achimenes coniugis eius. Hæc autem cũ uiro formosa esset, Ioui placuit, qui cum ea concubuit, & ut dicit Homerus, ex ea Sarpedonem peperit, qui postea rex Lyciæ fuit.

De his omnibus Homerus Iliados sexto.

De Isandro Bellerophontis filio. Cap. LX

ISander, ut Homerus scribit in Iliade, filius fuit Bellerophontis & Achimenes. Et cum esset bellum inter Lycios & Solymos aduersus Solymos acriter pugnans, occisus est.

De Hippolocho Bellerophontis filio, qui genuit Glaucum. Cap. LXI

HIppolochus, ut supra dicit Homerus, Bellerophontis fuit filius, ex quo nil aliud recitat, nisi quod Glaucum genuerit.

De Glauco Hippolochi filio. Cap. LXII

GLaucus Hippolochi fuit filius, ut ipse met in Iliade interrogãti Diomedi dicit. Nam cum iste Troianis uenisset adiutor, & die una aliquandiu aduersus Diomedem pugnasset, cum eo tandem in colloquium uenit, & inter alia qualiter à Sisypho per Glaucũ & per Bellerophontem, & Hippolochum natus sit, recitauit. ob quam recitationem memor factus Diomedes ueteris amicitiæ, prædecessorum suorum secum conuenit, ne amplius inuicem pugnam initent. Et hinc inde datis sumptis'q; muneribus discesserũt, iste tamen Glaucus in prælio postea occisus est.

Qui Homeri historiam prosecutus est, tradit hunc ab Aiace cum pro corpore interfecti Achillis pugnaretur, occisum esse, & postea uentis in Lyciam delatum, in fluuium mutatum esse. Vide Calaõ. lib. 3. & 4. Ab hoc prouerbium quoq; ortum est, Glauci & Diomedis commutatio

De Creonte Sisyphi filio, qui genuit Creusam. Cap. LXIII

CReon rex fuit Corinthiorum, & Sisyphi filius, ut Medeæ uerbis in Tragœdia eiusdem Seneca Poëta demonstrat, dicens. Non ueniat unquã tam malus miseris dies. Qui prole fœda misceat prolem inclytam Phœbi nepotes Sisyphi nepotibus, &c. Credo hic intelligi Creontem hunc Sisyphi latronis fuisse filium, & ob id Medæa tanquam ex turpi genere procreatos, Sisyphi nepotes hic respuit filiis suis consanguineos futuros.

De Creusa Creontis filia desponsata Iasoni. Cap. LXIIII

CReusa, ut satis proximo supra patet, filia fuit Creontis Corinthiorũ regis, & desponsata Iasoni. Quamobrem indignata Medæa, cantaminibus suis ignem inextingui bilem scrineolo inclusit, illud'q; firmatum tanquam iocale aliquod ad eius gratiam filiis promerendam eidem Creusæ per filios paruulos misit, quæ cũ uisura quid muneris mitteretur, scrineolũ aperuisset, euolauit ex eo ignis confestim, qui Creusam regiam'q; Creontis exussit omnem, cum iam Medeæ filii præmoniti discessissent.

De Cephalo Aeoli filio, qui genuit Hesperum. Cap. LXV

CEphalus Aeoli fuit filius, ut de eo loquens carmen sonat Ouidii, ubi dicit, Aspicit Aeolidem ignota ex arbore factam, &c. Huic fuit uxor Procris Erechtei regis filia. Eam tamen dicit Seruius Hyphili fuisse filiam. Fuit & hic ab Aurora dilectus, quæ ut

quæ, ut dicit Seruius, illi dedit canem uocatum Lelapam, & haſtilia duo omnia quæ uel let contingentia, eo quod uenationibus delectaretur, cui cum eius poſtularet amplexus, reſpondit Cephalus ſe iuſiurandum habere cum cõiuge mutuæ caſtitatis, cui Aurora caſtimoniam Procris quæſo transformatus experiaris. Qui cum ſe mercatorem finxiſſet, & munera ingentia promiſiſſet, eam in ſuum deſiderium flexit, & turbatus ſe maritum cõfeſſus eſt. Ouidius uero dicit, quod cum Aurora Cephali uteretur amplexu, & hic nil prę ter Procrin amaret ab Aurora indignãte dictum. Siſte tuas ingrate quærelas Procrin habe dixit, quod ſi mea prouida mens eſt, Non habuiſſe uoles, &c. Quibus auditis, cœpit Cephalus de pudicitia ꝯiugis ſuſpicari, & experturus in mercatorem ſe tranſtulit, & domum ueniens ſuam cum omnia caſtitati congruentia cerneret, à cœptis deſiſtere uoluit. Tandem perſeuerans in propoſito, muneribus pactus eſt eius concubitum, quo facto ſe Cephalum demonſtrauit. Procris autem criminis cõſcia erubeſcens in ſyluas abiit, & ad hæſit Dianę, cœpitq; unà cum ea uenari, cui Diana canem dedit, & iaculum. Porrò cum precibus ad ſe reuocaſſet Cephalus, ab ea canem & iaculum habuit. Ipſe autem uenationibus uacans more ſolito feruefcẽte ſole ſecedebat in umbras, auram refrigerii cauſa cantu uocans. Ruſticus autem quidam nympham uocari putãs, Procri retulit, quæ zelo percita, ut uideret quæ nam eſſet quæ uocata accederet, inter uirgulta uallis ſe abſcondit. Et cum audiſſet Cephalum blanda uoce Auram uocantem, mouit ſe paululum, ut uideret quod uidiſſe noluiſſet. Cephalus uiſo uirgultorum motu, ferã ratus iniecit iaculum, & inaduertens uulnerauit uxorem. Quæ ulnis eius ſuſcepta, orans ne Aura loco ſui ducerẽtur, uxor à Cephalo expirauit. Anſelmus autem uidetur credere hanc Auram fuiſſe fœminam, & ſcribit Cephalum ex ea ſuſcepiſſe filium Heſperum, quod & Theodontius arbitratur, & ſic erit hiſtoria & non fictio quod narratur.

Ouidius fabulam ſcribit lib. 7. Meta. Didymus in Odyſſeæ A. Cephalum Deionei filium uocat, qua ratione Aeoli nepos foret.

De Heſpero Cephali filio. Cap. LXVI

HEſperus alter à ſuperiori filius fuit Cephali, & Auræ ſeu Auroræ, ut dicit Anſelmus, ubi de imagine mundi, de quo nomine excepto nil aliud reperitur.

De Athamante Aeoli filio, qui genuit Phrixum, Hellem, Learchum, & Melicertem. Cap. LXVII

AThamas tex filius fuit Aeoli, ut ſatis per Ouidium patet, ex quo talem hiſtoriam Seruius refert. Dicit enim, quod Athamas habuit † Neiphilem uxorẽ, ex qua ſuſcepit Phrixum, & Hellem. Verum cum inſania liberi patris concitata in ſyluas abiiſſet, Athamas filiis eius Inoëm Cadmi filiam ſuperinduxit nouercam. Quæ uti nouercarũ mos eſt, priuignis exitium machinata cum matronis egit, ut fruměta ſerenda corrumperent, quo peracto fames ualida ſubſecuta eſt. Tandem cum ad conſulendum Apollinem miſiſſet Athamas, Ino eum, qui miſſus fuerat, doloſe corrupit, egitq; ut referret ab oraculo dictum, Neiphiles filios ad famem auferendam immolandos, quos & ipſa accuſauerat, quod frumenta incendiſſent. Athamas autem inuidiam plebis timens, Phrixum & Hellem publice arbitrio commiſit nouercæ, clam autem illis ſalutare conceſſit remediũ, egitq; ut Phrixus aureum abduceret arietem. Qui Iunonis nutu monitus unà cum Helle ſorore ſua illum conſcendens mortem euitauit, & abiit. Inde ſuperaddit Ouidius, Iunonem excitaſſe ab inferis furias in Athamantem, quæ uenientes in aulam, in qua forte tũc erat Athamas, eum colubribus iniectis in tantam deduxerũt inſaniã, ut dum uideret Inoëm ad ſe uenientem cũ duobus filiis Leenam illam crederet, & filios ſuos Leenæ catulos, quamobrem emiſſo clamore ingenti in eos irruit, & Learchũ ex filiis alterũ ex ulnis matris excerptũ totis uiribus illideret ſaxo. Qđ Ino uidẽs territa cũ Melicerte filio altero fugiens, ſe ex rupe q̃ Leucothea dicit̃ ꝑcipitẽ dedit in mare. Quid tandẽ de Athamãte factũ ſit nullũ extat ueſtigiũ. Iunonẽ regnorũ & diuitiarũ deã Thebanis infeſtã ſæpiſſime Poëtæ dicunt, propter crebrã regũ apud eos mutationẽ

Lib. 4. Meta. Nephelen cõment. Homer. uocat

Expoſitio fabulæ

ex qua

ex qua profecto populis mala cõsequuntur plurima. Verum quod ad Athamantem spectat dicit Barlaam Inonis odium in priuignos egisse, ut opere cuiusdam arietis nutritoris Phrixi, Phrixus ipse cum sorore Helle cum omni ornatu regio, & thesauro aufugerent, quod Ino doleus non tantum Athamantem infestabat iurgiis, quod regnum spoliasset diuitiis, & splendore regio, sed omnes regni proceres in eum tanquam in regni desolatorem incenderat, quibus impulsus Athamas, & in Inoëm accensus, non in eam solũ, sed & in filios, quos ex ea susceperat die quadam more furentis ittuit, & secutum exinde est, quod supra dictum est.

a *Comment. Homeri Iliad. H. fabulam diuerse tradit. Athamantem enim ait regem Thebanum, cũ duxisset uxorem Ino filiam Cadmi, haberetq; ex ea liberos Clearchum & Melicertem, impulsu Iunonis repudiata hac, aliam uxorem Nephelen duxisse, quæ illi peperit Phrixum & Hellem. Sed tamen cum nihilo minus Athamas cum Ino clam consueuisset, Nephelen comperta ea re ab illo rursum discessisse. Quo facto, mox Ino in ædes receptam iterum, dedisse omnibus modis operam, ut liberos Nepheles opprimeret. Itaq; ea molitam esse, quæ hic Bocatius de frumento & oraculo corrupto refert. Athamantem tamẽ Phrixum & Hellen, ipsum interficere palàm noluisse, sed prætextu sacrificij cum ariete quem inter greges pulcherrimum habebat, & aureum ablegasse. Et hic fabulãtur alij, arietem humana uoce locutum esse, monuisseq; Phrixum, ut cum sorore tergo suo insidentes, è periculo sese eriperent, totamq; nouercæ iram atq; insidias illis detexisse. Atq; ita postea Helle, quæ impetum auolantis arietis ferre non poterat, submersa, Phrixum in Colchos uenisse, Athamantem autem furore correptum, ea quæ à Bocatio hic narrantur, fecisse.*

De Phrixo & Helle filiis Athamantis, qui Phrixus genuit Cytorum. Cap. LXVIII

a PHrixus & Helles filii fuere Athamantis regis & Nepheles in quos dum Ino nouerca machinaretur mortem, ipsi q, ut dicit Lactantius per insulam ferrentur incerti, eis à matre aries aurei uelleris apparatus est. Seruius autem supra dixit à patre, eaq; iubẽte illum conscenderunt ambo Colchos usq; petituri salutem. Quos cũ per mare deferret aries, contigit, ut Helles perterrita caderet in pontum, & confestim à uertigine raperetur aquarũ, ex quo secutum est, ut æternum illi cognomen Ponto imponeret. Nam ab ea demersa deq; tero semper Hellespontus illa maris particula in qua periit appellata est. Phrixus autem incolumis deuenit ad Aeetam Colchorum regem, & cũ ab eo comiter fuisset susceptus, iuxta matris imperium arietem sacrauit superis. Alii Marti tantum consecratum uolunt. Et, ut scribit Pomponius Mela, iuxta Phasis fluminis hostia oppidum à Themistagora Milesio cõditum est, & Phasis denominatum, penes quod Phrixi templum, & lucus fuit no-

b bilis aurei uelleris ariete. Phrixo tandem Aeeta filiam dedit in cõiugem puto ego Calciopem. Verum cum oracullo dicẽte audisset, ut sibi caueret ab Aeoli prole, sciretq; Phrixum Aeoli nepotem, esto, illi filiam in coniugem dedisset, & iam Phrixus ex ea filios suscepisset, sibi magis timens, quàm genero parceret ad euitandum periculum illi pronũciatum Phrixum interfecit incautum. Quod autem hic fabulosum uidetur, & si supra secũdum opinionem Barlaæ expositum sit, libet aliorum sensum apponere. Sunt ergo qui dicant

c Phrixo & Helle nauem ad fugam fuisse paratam, cui aureus aries esset insigne. Eusebius autem dicit à Palefato affirmari arietem uocatum fuisse nutritorem, per quem à nouercalibus insidiis liberati sunt. Sed quid ergo diis seu Marti cõsecratum fuit à Phrixo, si nauis tantum aut aries nutritor fuit? Ego autem quod dicit Barlaam aut uerũ, aut ueritati proximum reor, & quod à matre sit illi aries apparatus, sic potest intelligi. Diximus enim supra eam non mortuam, sed in syluas aufugisse, quæ uiuens potuit tanquam conscia filio reliquisse thesauri locum, & sic arietem aureum præparasse. Marti autem ideo cõsecratus est aries, ut intelligamus reges consecrare thesauros, & seruare ut eis opitulantibus uolentes bellum possint inferre, aut à se instante opportunitate repellere. Scribit insuper Eusebius hoc secundum quosdã fuisse regnante Athenis Erichtheo, Argis uero Abante anno mũdi iii. M. dccc. xx. Secundum autem alios regnante Argis Præto, anno uero mundi iii. M. dccc. xliii.

Ita &

Ita & Herodotus eam uocat, additq; ex ea genitos Phrixo liberos quatuor, Argum, Phrontim, Melanem, Gytisorum (hunc puto esse qui ab alijs Cytorus dicitur) Quanquam Acusilaus & Hesiodus uxorem Phrixi Iophossen appellant, filijs quoq;, quintus ab Epimenide additur Presbon nomine. Vide Comment. in 2. Argonaut. Apoll. a

Herodorus præter Hellem & Phrixum etiam Schœneum, Erythreum, Leucona, & Pœum numerat. quos omnes Athamantem ait ex Themisto uxore (sic enim uocat, quam alij Neiphilen) suscepisse, minimos autem natu inter istos fuisse Phrixum ex Hellen. b

Alterum Hecateus, alterum Dionysius asserit, ut est in Comment. Apollonij. c

De Cytoro Phrixi filio. Cap. LXIX

CYtorus filius fuit Phrixi, ut in Cosmographia testatur Pomponius. Dicit enim circa Parthenium amnem inter alias esse Cytorum ciuitatem à Cytoro Phrixi filio posita. Hic cum aliis Phrixi filiis, ut dicit Lactantius, Phrixo occiso, intrauit mare, ut ad Athamantem auum aufugeret, sed naufragio uexatus ab Aesone Iasonis patre, unà cum fratribus susceptus est, nomina tamen fratrum non uidimus.

De Learcho & Melicerte filiis Athamantis. Cap. LXX

LEarchus & Melicertes filii fuere Athamantis, ex Inone Cadmi filia, ut supra dictum est. Hi tamen, ut præmonstrauimus, paruuli periere. Nam Learchus saxo illisus à patre obiit. Melicertes autem cum se unà cum eo Ino matet dedisset in undas, absorptus est. Aiunt tamen Venerem misertam eorum orasse Neptunum, ut numero deorum maris illos iungeret, quod factum est, & ob id Ino Leucothoë uocata est, à rupe ex qua se deiecit in mare. Latine tamen Matuta dicitur. Melicertes uero Palæmon dictus est, qui Latine sonat Portunnus, & ueneratione præcipua templis & sacris ritu deorum culti fuere iam dudum. Seruius autem dicit Melicertem à Beotia nauigio Isthmum adiisse, eumq; demum ab Aethiope rege susceptum, & Isthmia sacra, quæ in honorem Neptuni celebrabantur facta Melicerthia. Et hinc est quod à Neptuno numero deorum ascripti sunt. Theodotius addit causam dicens, quod cum Ino forma ualeret, & ætate, & Melicertes speciosissimus fuisset puer, & fugientes nauigio deuenissent ad Sisyphum, qui & Aethiops à nonnullis uocatus est, ipsum Aethiopem in libidinem pronum eorum abusum fuisse concubitu, & in præmium eius eos maris fecisse deos, & sic apparet Venerem pro eis interpellasse. Et alibi dicit idem Theodontius, Aethiopem illos profugos portui præfecisse, eisq; in quotidianos sumptus prouentus omnes ex portu dedisse, & hinc illis nomina immutata. *Ouid. lib. 4 Meta.*

Huic sententiæ & interpres Apoll. lib. 3. asscribit, qui Isthmia sacra sunt, inquit, quæ primum Neptuno fiebant. Deinde autem Melicertæ iussu Sisyphi Aeolidæ, qui tum Corinthi regnabat, qui delatum ad id littus Melicertæ corpus postquàm aspexit, ex figura statim, quod fratris Athamantis filius esset, agnouit, eumq; honore eò certaminis Isthmi affecit. in quo certamine uictores primũ pura fronde, mox Apio coronabantur. Musæus autem duo certamina in Isthmo celebrari solita dicit, alterum Neptuno, alterum Melicertæ. Hæc ille.

Cur autor Alexandrum Macedonem, & Scipionem Africanum inter Iouis filios non apponat. Cap. LXXI

POteram, si placuisset, tam amplissimæ tertii Iouis proli duos illustres addere uiros, Alexandrum scilicet Macedonem Asiæ domitorem, & Pub. Cornelium Scipionẽ, cui concessum est & Hispanias ab Afris occupatas recuperare, & ipsos Afros Romanis subigere. Verum, quoniam iam horum æuo in desuetudinem abiisse uidetur stultitia uetus, illa qua gloriabantur insignes fictionibus geneti deorum ascribi, & illa aduenerant secula, in quibus per uirtutem claritas quæreretur, hac extuliſſe illos fictione potius quàm splendor, uideretur ridiculum, omittendos censui. Præterea quod ambitione quæritur atq; fraude, aut taciturnitate respuitur, non satis iuste conceditur. Passus enim primo Alexander est fabulari Iouem anguis in speciem cum Olympiade matre mixtum, & se genitum ex concubitu illo. inde iam non contentus titulorum multiplicium, quos fortuna audaciæ suæ fauens splendori addiderat suo, & quod satis uulgi fabula non uidebatur

quæsitum, fraude Iouem in patrem sibi quærere conatus est, sacerdotibus ad hoc Ammonis Libyci subornatis. O insipidum inclyti iuuenis desiderium, malle potius se adulterio quàm ex connubio genitum, malle matrem habere incestuosam potius quàm pudicam, malle draconis se filium credi, quàm Philippi clarissimi regis, & potius spurium, quàm legitimum arbitrari. O mortalium mentium, non solum inanis, sed detestanda gloria, is qui continue in oculis amicorum patiebatur mortalia per mendaciorum fasciationes, ab eisdem se immortalem existimari cupiebat insipide. Sed quid tandem? Hac ob causam reiicitur merito, ne fraude gaudeat qui uirtute poterat laudari. Scipio autem etsi murmure uulgi diceretur à Ioue in speciem serpentis in cubiculo matris uersato genitus, & ob id, & quoniam noctu eunti in Capitolium nunquam latrarent canes occurrentes, & eius operantibus meritis uideretur augeri fabulæ fides, & si non negauerit cum sapientissimus esset, confiteri nunquam uoluit, quamobrem cum friuolo honori tacite renunciasse uideatur, non est meum illũ eidem expresse concedere. Et sic cum nusquã alios Iouis cõpererim filios uel nepotes, & sibi fecerit prosapia finẽ, ego æque libello conficiam.

LIBRI DECIMITERTII FINIS

GENEALOGIAE DEORVM GENTILIVM, LIBER DECIMVSQVARTVS, IN QVO AVTOR OBIVRGATIONIBVS RESPONDENS IN HOSTES POETICI NOMINIS INVEHITVR.

Hoc libro defendit Poëticen Boccatius, ac primo Methodicôs, quid Poësis, & quod eius officium, & à quibus, & quando inuenta sit, docet. Deinde respondet obtrectatorum obiectionibus, & testimonijs peritorum aduersus hanc ex Hieronymo, Platone, & Boëtio allegatis.

PROOEMIVM

ORCI domos opacas & cælo remotissimas, animarum sontiũ sedes, esto titubanti gradu, diuina tamen luce præuia, perambulauimus, & maris amplissimi non solum scabrosa littora, quinimo & insulas uario sub sole iacentes indefessa nauigatione per circuitum, quęsiuimus omnes, ac insuper eius profundissimos gurgites, adeò perspicaci quadam indagatione sulcauimus, ut Neptuni cæruleas ædes, atq; Prothei senis, & Nympharum choros, & thalamos ac etiam eiusdé pelagi beluas, & agmina piscium, & fluminum uiderimus capita. Post hæc & urbes præclaras, & umbrosa nemora, syluas inuias, celsos montes, & lubricas ualles, atq; abscondita rupibus antra. Necnõ & æquora tractu longissima, ac similitudines ipso horrendas nomine peragrauimus. Et quasi sumptis Dædali pennis audaci quodam uolatu in cælum usq; meditatione delati, Iouis aureum tronum, Solis auream domũ, deorum atria, templa ingentia gemmis, & auro conspicua, & cõsistorium superũ mira luce splendidum atq; uenerabile, & syderum claritates perpetuas, & eorum flexus atq; reflexus, & admirabili compositos motus perspeximus ordine, & undiq; clementissime rex, iuxta promissum ueteris naufragii prout concessum est, desuper fragmenta collegimus, & in unũ corpus qualecunque sit pro uiribus ingenii nostri redegimus, adeò ut à Dæmogorgone, quem primum deorũ omniũ errantes ptisci dixere initio sumpto, per eiusdem successiones ordinare ad extremum usq; Iouis tertii filium Aeolum, eius q; Aeoli Athamantem & Athamantis Learchũ, & Melicertẽ filios deduximus omni diligentia adhibita, ut tuum impleretur desiderium. At inde ne in aliquo tuis uotis uideretur omissum, aut quos comperimus ex antiquis, aut quos mea sententia approbaui fictionibus cunctis sensus apposuimus, ut ipse præstãte deo uisurus es. Quibus sic peractis, quasi in quæsitam à principio statione seu sinum uenerimus, suadebat quietis desiderium, ut in littus ex nauigio profilirem, & sacro gratiarum deo exhibitori rite peracto laborum uictrici Cymbæ lauros apponere, & inde in exoptatum ocium ire. Attamẽ consilium longe probabilius menti desuper infudit deus. Monemur enim autoritate prudentum, ut ex prẽteritis quid futurum sit coniectura prænoscamus. Agitari quippe procellis infestis, nõnunquam in perniciem usq; nisi præmunita sint, permaxima etiam consueuere nauigia, quid ergo nauiculæ futurum arbitrandum est, si medio in salo soluta, & absq; gubernatore linquatur? Non ergo adhuc paruus supereſt labor. Prora quippe alliganda est continenti, & anchoris fundanda ualidis, ac etiam quibus possumus tegenda tutamentis est, ne ab ignitis strepentis ętheris fulminibus exuratur, seu ab imbribus mixtis grandine diluat, aut à stridulo Aquilone, turbido Austro, furenti Euro, Libyco, aliisq; nullo perflãtibus ordine, scopulo, aut littori illidatur, uel forsan ab undis fluctuãtibus absorbeatur & pereat. Quam sudore plurimo per eurypos & sonantia saxa, per maris æstus, & mille pericula incolumem itineris in finem usq; deduximus. Quæ quidem tũc peregisse reor, dum obiecta iamdudum, aut obiicienda in Poesim, & poemata ab hostibus Poetici nominis rationibus ueris retudero. Noui equidem & memini, quot & quæ ignari iam dixerint non habentes in contra-

rių reſponſorē. Et hinc dū hoc perlegent opus inuidia infeſtante, quid in Poetas, & quid in me dicturi ſunt, ſatis percipio. Labori igit̄ huic extremo, q duobus aliis uoluminibus terminabit̄ auxiliū deſuper fundat, qui rerum omniū Alpha & O, principiū eſt & finis.

Cap. I.

Alloquitur autor regem.

VEniet opitulante Ieſu Chriſto, quoniam ſic mihi propoſitū eſt, rex illuſtris opus hoc antequàm alibi gradum flectat in ſacras celſitudinis tuæ manus, ut cuius iuſſu factum eſt, ſe primo illius exponat iudicio, & eidem pro uiri bus præſtet obſequium. Quod poſtquàm benigne ſuſceptum conſpexeris, ratione & ſublimi ingenio tuo partes eius quaſcunq; diſcuſſeris, miraberis quod in tam protenſum uolumen poſtulatum tuæ claritatis euaſerit, quantumcunq; ob librorum penuriam multis in locis non ſatis integrum putem, & forſan legens latentes nuper ſub rudi cortice ſenſus nunc productos in lucem non aliter quàm ſi ex igneo glo bo recentes ſcaturire latices uideas mirabundus aſpicies, té q; ipſum modeſta quadam de lectatione laudabis, quod iam dudum de Poetis uera arbitratus ſis, eos ſcilicet non fabu loſos fuiſſe ſimpliciter homines, ut inuidi quidam uolunt. Sed eruditiſſimos quidé atq; diuino quodam animo, & artificio præditos. Verum collectis omnibus qualis de opere toto tua futura exiſtimatio ſit non ſatis certum habeo. Hoc tamen mecū cogito te de cor pore & membris ſola agente iuſtitia, ſanam & integram laturam ſententiam, ac etiā opi nor, quia minus apta regia charitate tua redargues, & commendabis quæ laudāda com peries. Magnum quippe, imò maximum hoc mihi erit, & iam ſpe ipſa lætor & gaudeo. Cæterum cum uiſum iam illud in amicorum manus uiſendum tradideris, & tua licen tia prodibit in medium, reor nō æqua ſic ab omnibus ponderabitur lance, nec nouum hoc erit ſub ſole. Trahit ſua quenq; uoluptas. Præterea liuor edax lætalis uiuentium peſtis adeo occupauit à primæuo hominum pectora, ut ratiſſima eo exurente æqua in quēuis præſentur iudicia. Quam ob cauſam in eum ſurgent rabido latratu plurimi, & quas cō perient partes minus acri ſoliditate firmatas, morſu impio auferent & diſcerpent. Aduer ſus quos, quorū ex ueteri more iam uerba & obiectiones ariolorum, ut iam dixi, ne lon gus labor reſoluatur facile, & ignitis agentibus ſpiculis euolet in cinerem & fauillam, op portunis reſponſionibus occurram neceſſe eſt. Oro tamen, ut & ipſe rex optime, cui labo raui diu, unà mecum generoſum pectus opponas, ſecurus ſi feceris hoſtes laboris noſtri tanquam fumus in auras euaneſcent.

Cap. II.

Pauca aduerſus ignaros.

COncurrent, ut fit, ad ſpectaculum noui operis nō ſolum uulgus ineptum, ſed & eruditi homines conuenient, & poſtquàm undiq; proſpectauerint, non dubitem quin aliqui uiri ſint probitate uenerabiles & integræ mentis atq; ſcientiæ, qui tua ſequentes ueſtigia commendanda laudabunt, & affe ctione quadam ſacra minus probāda redarguent. Quibus ego benedicere, gratias agere, obſequiū præſtare, & eorū tenebor collaudare iuſtitiā. Sed lōge numeroſior multitudo corona in circuitu facta in rimas minus bene cōpacti operis, & quaſcūq; men das, ſi quæ erunt, impinget oculos auidior uidiſſe quid mordeat, q̄ inueniſſe quid pro bet. Aduerſus hos mihi ſupereſt bellum, mihi arma ſumenda ſunt, & melioribus ration bus, ut conculcem neceſſe eſt. Sanè non in totum ſimul agmen. Nam circumuentus fo fan opprimeret facile, ſed diſtinctis aciebus, ut aſſueſcant certamini manus, & paulatim conterant̄ hoſtes, in debilibus primo corripiēda ſunt iacula. Sunt hi, ut reliquū ſinamus uulgus, homines quidā inſani, quibus tanta loquacitas eſt, & deteſtabilis arrogantia, ut aduerſus omnia quorumcunq; probatiſſimorū hominum præſumant clamoribus ferre ſententiā, eos floccifacere uilipēdere, & ſi queant turpi damnare ſermone. qui poſtq̄ boa tu ſonoro, quaſi maximum ſuum prædicent decus ſe idiotas confeſſi ſunt, ueluti nil am plius in ſuam ignauiā iniici poſſit, ſummū bonū cōmeſſationibus, libidinibus, & inet ti ocio uacare exiſtimantes, in ganeis atq; lupanaribus ſpumātia uino præ ſe tenentes po cula

cula. Et *externa eructantes crapula eruditorum hominum uigilias, meditationes, & stu dia, honestos q; labores, & modestiam spurcido ore damnare, & suis obscœnitatibus fœ dare conantur, ex quo fiet, ut hoc uiso opere ridentes dicant. O insipidus homo, quantũ dulcissimæ quietis, quantum temporis optimi perdidit, quantum friuoli laboris impen dit, quot membranas amisit, & incassum uersiculos exarauit? Nónne satius fuerat amas se, potasse, dormisse, & tam grãde tempus uoluptatibus tribuisse, quàm has scripsisse nu gas? Profecto qui se prudentes haberi uolunt, stultissimũ genus hominum est. Nam per dito lucubrationibus tempore, antequàm unam diem lætam sentiant, damnando pro banda in mortem concidunt æquam cũctis. O sanum. O uenerabile iudicium, ex leno num bacchanalibus, ex senatu Gnatonicorum, ex Ganeis mãduconum atq; bibonum, & ex metetricantium emissum fornicibus. Sed quid multa? Horum ergo uituperationes illustrium uirorum splendidas laudes arbitror, cũ turpitudinis participem à turpibus lau datum existimem. Vadãt ergo tales, & cauponibus, lanistis, cætariis, atq; meretriculis gan nientes applaudant, & somno uinó q; marcentes, suas illis laudes ingerant, & sapiẽtes ui ros eorum q; labores in sua luce permittant. Cum nil ignaro indecentius homine, nil in docto fastidiosius, ante quidem diem miserum atq; caducum mortalitatis suæ corpus, in felicis animę fecere sepulchrum. Hi quippe tam fœtida olent infamia, ut rudentes asinos, grunnientes sues, mugientes q; boues, sapientes possint cum patientia audire, eos audire non possunt. Eant iterum tales & uentri deseruiant, & ne dum alios reprehendere, sed ap parere, si quando sobrii sunt in conuentu hominum erubescant.

als, hesterna

Aduersus eos qui cum non sint sapientes, cupiunt apparere, & præcipue Theologos. Cap. III

Fuit enim hoc hominum generi, & fortasse etiam erit (ut ex plurimis coniecturam licet facere) per petuum cum bonis literis & honestis artibus bellum.

PRospectabit, & hoc opus species hominum altera moribus forte minus re darguenda priore, sed prudẽtia nõ maior, & hi sunt qui ante uisum scho larum limen, quia quandoq; philosophorum quorundam audiuere no mina putant se philosophos esse, seu si non putent ut ab aliis credantur ex optant, & quadam ficta grauitate uerborum, & morum ponderositate ui sis aliquando nonnullis libellis uulgarium, non nisi de apicibus rerum uerba faciant, & ut æstimentur quod cupiunt, apud eruditissimos uiros uersantur, mouentes persæpe de sublimioribus dubia, utputa qualiter tribus personis una tantum sit deitas, uel nunquid deus possit sibi similem facere, aut cur non per mille millia seculorum creauerit deus or bem, quàm fecerit & huiusmodi. Et dum responsa prudentum percipiunt factis quibus dam ratiunculis friuolis in contrarium, & auditis doctorum replicationibus atq; conclu sionibus, quasi non satis illis satisfactum sit, quatientes si uideantur paululum caput, & torquentes cum cachinno faciem, & circumstantes etiam intuentes nõ aliter, quàm si in dulgeant reuerentiæ respondentis prætereunt. Et tandem, quia ex ore probatissimorũ ho minum intellectus eorum tenuit, & remissus excepit, seruauit q; memoria apud muliet culorum textrinas, seu potius si præstetur in triuiis ignaro auscultante popello, uti ipsum deum consuluerint post longum suspirium blaterantes, emittunt uolentes ex hoc perci pi, quod nõ absq; labore plurimo quod dixerint ingenio & speculatione sua ex penetra libus diuinæ mentis euulsum sit, & ut omnino insipidis sapientes apparẽt, ampliatis ser monibus non tamen eodem uerborum contextu, quinimò nunc huc, nũc illuc per ua rias materias saltitantes, nec de aliqua concludentes, sed se auditores q; implicantes suos, seu pleniſſime liberales artes nouerint, quarum persæpe nomina non nouerunt, Priscia num, Aristotelem c Ciceronem, Aristarchũ, Euclidem, atq; Ptolemæum, alios q; circa hos insignes uiros stomachosa quadam dicacitate neglexisse demonstrãt se tractos aientes ad sublimiora Theologiæ dulcedine. Sic & de moribus hominum, & de gestis heroum, ac de factis legibus & institutis, legum q; latoribus. Et si quando contingant Poësis, aut Poë

tarum intrare colloquium, tanto cum fastidio illos, & poëmata, uti integre uiderint omnia, & despicienda cognouerint damnant, uituperant, floccifaciunt, & à se eiicere ostendunt, ut uix tolerare possint. etiam imprudētes & balbutientes aiunt Musas, Heliconem Castalium fontem, & Phœbi nemus, & huiusmodi delyrantium hominū nugas esse, & puerorum ad grammaticā esse præludia. Ex quibus fatuitatibus iam satis scio quid monstrum istud spectantes in me, quid in opus meum, quid in Poëtas dicturi sint. Verum tēr horum uecordiæ compatiendum potius quàm rationibus insistendum. Nam cum se ipsos non intelligant, longe minus alios intellecturi sunt, ignari sunt & luce ueritatis carentes, sensualitate duce se trahi permittunt, quibus charitate mea non eorum merito dixisse uelim, ut alienis omissis officiis exerceant sua. Et sic hac glorię cupiditate agitātur, ut sapientes existimentur, scholas intrent, audiant pręceptores, libros euoluant, uigilent atq; discant, & palestras disputantium solertes uisitent, memores ne festini in doctoratū euolent, Pythagorici instituti, quo cauebatur, ne quis scholas eius intrans locuturus de Philosophis os aperiret antequàm per quinquennium audiisset. Quod cum laudabiliter fecerint, & in bene meritum titulum uenerint, si libet in medium prodeant, prędicent, disputent, redarguant, & castigent, atq; acri spiritu suis redargutoribus instent. Aliter autem facisse non ostentatio sapientiæ, sed dementiæ est.

Quædam in Iurisperitos paucis de paupertate laudibus immixtis. Cap. IIII

SVnt insuper homines quidam toga aureis bullis, & ornatu ferè regio, insignes, nec minus incessu & morum grauitate, atq; oris facundia spectabiles, magnis postergati clientorum cateruatis, & ingenti autoritate conspicui. Hi quidem sunt clarissimi legum pręceptores, & tribunalium prędes, à quibus si rite exerceantur iura, frenētur hominum illecebres mores, extolitur innocentia, & quod suum est unicuiq; poscenti conceditur, quibus reipub. neruus non solum in suis uiribus seruatur, sed perenni iustitia augetur in melius. Venerabiles ergo & præcipuo honore dignissimi sunt. Sanè quantumcunq; aliorum purgent sua prudentia notas, una tamen labe ferè polluti sunt omnes, auri cupiditate laborāt, nec aliquid seu aliquem laude dignum putant, ni fulgeat auro. Hos ego uenturos existimo cum relinquis, ut prospectent, nunquid operi nostro aliquid criminis possint suis inferre legibus. Nec me fallit, si morem sequentur ueterem quid obiecturi sint. Consueuere quidē relictis nostris, & prętoria exeuntes, & pot ssime dum curis paululum soluti, in conuentum amicorum ueniunt, si contingat inter loquendum fieri mentio Poëtarum illos extollere laudibus, quoniam eruditissimi atq; eloquentissimi fuere uiri. Tandem post multa abscondidum sub melle uenenum, non lætale tamen emittunt. Dicunq; eos parum fuisse prudentes inquātum tempus omne terentes facultatem secuti sunt, ex qua post longos labores nullæ cōsequuntur opes, superaddentes ob hoc pauperrimos homines fuisse Poëtas, nullo splendore spectabiles, nullis diuitiis, nullo famulatu insignes, uolentes ex his intelligi, quia non diuites fuere, nullius precii eorum existimanda sit facultas. Quæ quidē uerba unà cum abscondita conclusione facile audientium animos intrant, cum omnes in auaritiam proni simus, & stulta credulitate arbitremur summum bonum possidere diuitias. Hac ergo impulsi peste autumo, si laborem inspexerint nostrū, eos post multa dictu ros opus scilicet pulchrum, sed superuacaneum, & inutilem sudorem meū, eo quod minime tendat quo cæterorum mortalium labores intendunt, & sic non solum aduersum me apparebit dixisse sententiam, sed ex consequentia quadam tanquam summum & detestabile malum, unà cum opere Poëtas cum paupertate damnasse uidebuntur. Pia quippe & humanitati conformis, atq; opinioni uulgari hæc uidetur obiectio, & gratiarūactione digniſſima, dummodo ex fonte charitatis exundaret in mediū. Verum quoniā ex ofuscato appetitus inepti iudicio sumit originem, tidenda est atq; abiicienda, & eorū prurigini compatiendū. Et quoniam dignitati talium insuper deferendum est, ne se postergatos existiment obiectionē eorū, uerbis amplioribus in suos ortus uertendam puto. Confi

tebor

tebor ergo ſponte quod dictum eſt, poëſim nullas afferre ſubſtantias, & Poëtas paũperes fuiſſe, ſi pauperes dici debent, qui ultro ſpreuere diuitias. Stolidos autem fuiſſe non confitebor, eo quod poëſis ſtudium ſecuti ſunt, cum prudẽtiſſimos arbitraret, ſi uerum deum catholice cognouiſſent, & nunc reaſſumendo, ne confeſſione mea tam ultronea uideat abſolute obiectoribus tanquã victoribus aream liquiſſe certaminis, & obiectionem primam deducamus in medium. Dicũt ergo ſplendidi legum interpretes inſignes, poëſim nullas afferrere diuitias, uolentes ob id, ut ſatis percipi poteſt, eam ab imitãdis excludere, quaſi nullius inter ſcientias reliquas ſit momenti. Equidem ut iterato dixerim, certum eſt poëſim nullas afferre diuitias, non tamen aſſentio, ut iſti uolunt, hoc ignobilitate cõtingere. Verum quia ſpeculatiuarum diſciplinarum non ſit officium tale, aut intentum, ſed mechanicorum artificum ſeu fœneratorum, quorum in hunc finem omnis tendit intentio, qui ut cito ueniat, nil gratis penitus operantur. Sic & Cauſidici qui hinc ex delictis hominum, inde ex legum peritia ſibi officinas conſtruunt, in quibus uenalis linguę malleo nummiſmata cudunt, & aurum ex miſerorum lachrymis uerboſitate conficiũt, quod poëſis generoſæ memor originis omnino abhorret & renuit, ex quo ſi damnanda aut paruipendenda eſt, nullius una ſecum precii erit Phyſica rerũ magiſtra, & cuius operę entium cauſas diſcimus. Nullius æque Theologia, cuius demõſtrationibus rite deum cognoſcimus, quibus nullum unquam quęrendi theſauros fuiſſe ſtudium audiui. Si ne ſciunt iſti, poëſis maioribus uacat. Nam cũ cælos inhabitet diuinis immixta cõſiliis pauperum hominum mentes ex alto in deſideriũ æterni numinis mouet, & ſua pulchritudine in ſublimes cogitationes impellit, tractíſq; inuentiones peregrinas oſtendit, atq; ex ingeniis egregiis ſermones exquiſitos emittit. Et ſi quando placidis uocata precibus è ſublimi ſede deſcendit in terras ſacris comitata muſis, non celſa regum palatia, non moles delitioſorum domos, exquirit habitatura. Verum antra atq; prærupta montiũ, umbras nemorum, fontes argenteos, ſeceſſuſq; ſtudentium, quantumcunq; paupertimos, & luce peritura uacuos intrat & incolit, quod alibi forſan plenius oſtendetur exigente materia. Et ſic cum ætheta ſit, atq; perennis nullum ſibi cum perituris commercium eſt, ſplendoreſq; manu factos tanquam futiles & inanes paruifacit, & renuit de ſuis contenta bonis non curat aggregare diuitias. Poſt hæc ex iam dicta poſitione ſubnectunt minus prudentes fuiſſe Poetas, qui tale ſecuti ſunt dogma, ex quo nullæ ſequacibus cõſequantur opes. Quibus ut reſponſum ſit, reor plurimũ prudentis opus circa eligenda conſiſtere, & ideo hos conuenire uelim, quis in eligendo prudentior ſit habẽdus merito, Iuridicus, an Poeta. Aedepol prudẽtius actum puto elegiſſe trahentem ad ſublimia mentem, quàm ad terreſtria deprimentem, ſtabilem, quàm caſuram, quæ longæuum bonum præſtet, quàm quæ breuiſſimum exhibet. Elegere Poetæ ſcientiam inter ſydera, inter deorũ ſedes, ornatuſq; cæleſtes ſuos cõtinua meditatione trahentem. Nunquid hoc uerum ſit teſtimoniũ reddant ipſa uatũ poemata impulſu trahentis elegãti ſtilo Poetarũ deſcripta calamo. Cauſidici uero legũ facultatẽ ſecuti ſola ſcriptorũ ualent memoria, nõ ex ingenio, ſed ex literis legumlatorũ iura reddentes, nec putandũ eſt, ut ſatis uideri poteſt, eos inſiſtere circa excelſa, aut ſemota naturæ, utputa nũquid recta an tranſuerſa uia ſol ab Indis petat Hiſpanos, quinimo nũquid hæreditario iure an emphyteotico uel pręcario Titius uel Sempronius occupet agellum, nunquid certũ dèbitũ, aut uſuariũ dicendũ ſit. Nunquid ardens fœmina ſolui poſſit à frigido uiro. Magna ſunt & egregia hęc, & ex gremio naturę ſublata. Pręterea poeſis quã ueteres prælegere Poetæ ſtabilis eſt, & fixa ſcientia æternis fundata atq; ſolidata principiis, ubiq; & omni tempore eadem, nec ullis unquam cõcuſſa motibus. Leges autem non ſic, non æquo iure uiuit cum Aethiope Sauromata. Non eadem legũ autoritas bello laborantibus, atq; læta pace quietis. necnon augent ſæpe minuunt, quæ plurimũ poteſtatis inſtituta municipalia legibus, conſtitutionesq; regnorũ facit illas in dictũ iuſtitiũ mutas. Seneſcũt etiã & moriunt aliquãdo. Nã nõnullæ iamdudũ in precio fuere permaximo, q̃ æuo noſtro, aut neglectæ ſunt, aut oĩno abolitę, & ſic nõ idẽ ſemper ſunt,

ut comperta Poëſis, ex quibus ne plura dicam ſatis patet facultatem legum, nõ ſcientiam eſſe dicendam. Et quàm præſit ſcientia facultati, prudentes nouerũt tam ueteres quã moderni. Inſuper longæuum bonum præſtat imitatoribus Poëſis, ſi bonum dicendum eſt, quod omnes optare uidemur uitam, ſcilicet fama ſaltem, ſi nõ detur aliter in longæuum æuum deducere. Nam ut liquido cõſtat, ferè immortalia ſunt, cum nomine componentis carmina Poëtarum. Iuriſtæ uero etſi paululum ſplendeant ueſtibus, ſæpiſſime moriũt cum corpore nomen. Breue eſt ualuiſſe per ſeculum, ſi ſecula numerentur Homeri. Et ut in optatum ueniam, nulli uidebitur dubium erudito prudenter elegiſſe Poëtas, ubi minus Iuriſperiti in electione fuere prudentes, inſipiẽtes effecti, dum quod ſuum eſt uitium conantur in immeritos retorquere. Pauperrimos fuiſſe Poëtas ex eodem, quo ſupra fonte haurientes pleno effundunt ore, & potiſſime cum ipſi ſint doctiſſimi legiſtæ, quaſi inopis famis & deteſtabilis ſit paupertas. Manifeſtum eſt equidem Iuriſperitos, ex lachrymis alienis, ex ærumnis, & alienis periculis, & perſæpe miſeriis, ut dictum eſt, auri iam multum cõflaſſe, & inde palliatos, fimbriatos, uaria tectos pelle, aureis coruſcos clauis, longa poſt tergum clientum comitante caterua, cum ſic mortaliũ uelit dementia incedentes. Sic Poëtas non ignauia ſua, ſed innocentia, & quia uolunt pauperes fuiſſe, negari nõ poteſt, ſed quod iſti minime uolunt ſpectabiles inſigni atque perenni claritate fuere, quod exemplis oſtendiſſe non erit difficile. Certum habemus Homerum, adeo inopem extitiſſe, ut non eſſet illi luminibus capto, unde ſumptus puero duci poſſet impendere. Sed expecta paulum, & uidebis nunquid hæc fuerit ornata paupertas. Superato Dario potentiſſimo atq; ditiſſimo Perſarum rege ab Alexandro Macedone, eius in mediũ uenere iocalia, inter quæ capſula aurea comperta eſt artificio, & ornatu precioſiſſima. Hæc tam regis quàm procerum conſenſu unanimi non Alexandri iocalibus, ſed Homeri uoluminibus ſerua ta eſt. Quis unquam tam ſplẽdidus phaleratis Iuriſtis honor impenſus eſt? Sarſinatæ bonorum fortunæ Plauto pauperior nemo fuit, ægeſtate quippe, ut honeſte uentrem paſceret, ad molas manuarias precio fatigabatur die, noctes in componendis comœdiis ducebat inſomnes, quarum numeroſitas & artificium egit, ut laurea uictorum atq; triũphantium imperatorum inſigne præcipuum non paruipenderet eius quantumcunq; pauperis ambire comas, cuius odor & uiriditas in eius nominis decus perſeuerat uſq; in hodiernum, ubi legum interpretum birreta auro non prohibente mures & tineæ conſumpſere. Ennio inſuper Bronduſino, homini clariſſimo, tamen uati adeo tenues fuere ſubſtantiæ, ut in Auentino unius tantum ancillulæ contentaretur obſequio, cuius ſeruitorũ penuria honorum abundantia reſtaurata eſt, ex quibus cum de ſe famoſiſſimus homo ſit, unum tantum appoſuiſſe mihi ſufficit. Huius enim cum diem clauſiſſet corpus, Scipiones, quorum fuerat amicitia uſus, ſuo ſepeliri ſepulchro uoluere. Non aſpernantes Bronduſini hominis cineres Corneliorum miſceri cineribus. Præterea quis Maronem Virgilium pauperem, & lutifiguli filium non audiuit? Fuit illi non amplius in bonis quàm patrius agellus unus apud uicum Anden, cui dicũt Pietola hodierni, haud longe Mantuam non abſque litigio poſſeſſus, cuius agentibus ſtudiorum meritis Octauiani Cæſaris orbi toto præſidentis amicitia uſus eſt, à quo cum iuſſiſſet moriens Aeneida igne creamari, ut ſeruaretur poëma egregium, omnis legum autoritas pedibus calcata eſt, & eleganti carmine iuſſum ſeruari coli q;. Quis, præcor, legiſtarum quantumcunq; ſplendentium indicis lapillis, & auro honor tã magnificus à tam glorioſo principe impenſus eſt? Veniebãt inſuper plurimi læta paupertate, & honoribus æquis cõſpicui. Sed exemplis finis imponendus eſt. Cum tam his, q̃ præmonſtratis rationibus ſatis oſtendiſſe arbitror Poëtas prudentes, & quantũcunq; pauperes ſplendidos etiam fuiſſe, eoſq; perenni uigere fama, ubi cauſidicorũ opes & nomina tanquam fumus in auras abiere, necnõ eiſdem rationibus demonſtraſſe opus hoc ſi ualent poëmata minime ſuperuacaneũ eſſe, nec ſua dores meos friuolos cõponẽdo. Nũc autẽ poſt hęc libet paululũ exire limen, ſi forte queã obloquentiũ in paupertatẽ frenare impetũ. Eſt igitur paupertas quã multi fugiũt tanquã importabile

In hunc modũ ἐγκώμιον Poetarum digne ac grauiter compoſitum, apud Ciceronem quoq; habes in oratione p Archiaã, quem

Pro paupertate digreſſio

importabile mãlum, ut uulgo placet, caducorum bonorũ paucitas. Esto ego existimem eam animi ægritudinem fore, qua & abundantes persæpe laborant. Prima quippe, si desiderio careat augendi, placida atq; optabilis est, & eius infinita sunt cõmoda. Secũda uento pacis & quietis est hostis misere crucians mentes, quibus inhabitat. Prima Poëtarũ fuit quos isti paupetes uolunt, eis quippe dummodo esset quod uitæ sufficeret satis erat. Hac enim duce libertatem uolentes cõsequimur animi tranquillitatem, & cum his laudabile ocium, quibus mediis uiuentes in terris gustamus cælestia. Hæc in solido sita est, nec fortunæ mundana uersantis minas aut iacula timet, fulminet æther desuper, concutiat uentorum impetuosa rabies orbem, inundent campos imbres assidui, diluant flumina, sonet classicum, tumultuosa otiantur bella, discurrant prædones undiq;. Hęc ruinas tidens & incendia dulci securitate lætatur. Hęc oraculo Apollinis in persona Aglai Sophidii patri possessoris Agelli thesauris Gygis regis prælata est. Hac delectati Poëtę ornare uirtutibus animũ, meditationibus uacare cælestiũ, altisonis carminibus poëmata texere, & nomen sibi perpetuũ quærere potuere. Hac delectatus Diogenes, sui æui splendidissimus Cynicorum princeps diuitias, quarũ abundantissimus erat, omnes potuit largiri uolentibus atq; largitus est. Doliuḿq; quasi uersatilem domũ q̃ palatia habitare maluit, & lactucas sylue stres suis lotas manibus manducare, cũq; Dionysio adulari, ut tuccetis uteretur regiis. Hæc uoluntaria rerum abiectio, & claritas studiorum ad se uisendum euocasse potuere superbum iuuenem, atq; iam animo orbis tenentem imperiũ Alexandrum Macedonem eius amicitiã exquirentem, & frustra munera ingentia offerentem. Hac delectatus Xenocrates hortulo cõtentus modico, eiusdem iuuenis animũ mouisse potuit in desideriũ beneuolentię suæ cũq; insigni legatione atq; donis regiis postulauit. Hac delectatus Democritus patrios agros & innumerabiles opes reipub. Athenienſiũ ultro concessit, satius ducens cum paupertate studiorum libertate lętari, quàm opum seruili cura uexari. Hac delectatus Anaxagoras dulcedine tractus philosophiæ potuit ingentia prædia neglexisse, asserens quoniam seipsum perdidisset, si illã colere uoluisset. Huius opere Amyclas pauper nauta nocte in littore solus clamantem Cæsarem, cuius uocem superbi timebãt reges, ad hostium gurgustioli atq; pulsantem audiuit intrepidus. Sic & pauper Aruns flagrante Italia omni ciuilis belli incendio inter marmoreos lunæ mõtes cæli solis lunǽq; prospectans motus, stetit impauidus. Hæc non intuentur, qui paupertatem lacerant fugiunt́q;. Dicant, oro, si oportuisset Homerum de re agraria cum uilico litigare, aut de domestica à curatore domus rationem exigere, quando Iliacum excogitasse carmen, & nomen suum claritate syderea floridum in hodiernum usq; protendere potuisset, quando Virg. Quando reliqui Poëticam cum paupertate sectantes. Non igitur illam spreuerũt amicti purpura, eo quod palliastro tenui tecta procedat. Nam rite studentium prima gloria est nescio quippe, imò scio quid referat corpus ornasse uestibus aureis, si mens uitiorum labe sordescit, nec utarbitrañ anxia comitati turba sola procedit. Hanc uates semper laureis insigniti prosequũtur, & sæpe nominatus Homerus, Hesiodus, Euripides, Ennius, Terentius, Virgilius, Flaccus, aliíque plures diuinis ornauere carminibus. Sic pompa tamen fulgidiori palmatis induti tunicis Camilli, Quintii, Curtii, Fabritii, Scipiones, Catones inuidia olim & gloria facinorum quàm auro ditiores splendidis comitantur triumphis, eaḿque excelsis præposuere regibus, orbis præfecere imperio. Sic ergo sociatam, sic ornatam solam squalentem peritíque iuris dicent incedere. Secunda insuper paupertas eorum profecto est, qui eam tanquam hostem conantur effugere, nõ aduertentes dum maiori conatu sequuntur diuitias, uere proruant paupertatis in gremium. Precor quid aliud paupertas est quàm summa in abundantia angi desiderio congregandi? Tantalum ne diuitem dicam, si cibis circundatus, & poculis fame sitíq; pereat? Absit, paupertimus habendus est. Sed cõcedamus, legistis nostris opulẽtiã dari, & quid exinde uoluptatis possint assumere uideamus, si experiẽtię credimus assidua, ardentíq; semp premunt̃ sollicitudine, q diuites nũcupant̃. Si appareat in aëre nubecula, cõfestim pluuiã suspicat̃, & timet anxius, ne nimia

Lucan. lib. 5

mia corrũpant̃ fata, ſi uẽtus excitet̃, ne euellant̃ arbuſta, aut ędificia impellant̃ paueſcit. Si ſuſcitet̃ in terris incendiũ, ne in ſuas euolet ædes timore labaſcit. Si bellũ naſcatur armentis gregibuśq; ſuperiminere rapinam, miſer ariolatur. Si concordia ex litigiis oriatur, tanquam ſuum infortunium ingemiſcit. Amicorum inuidiam, latronum aſtutiam, raptorum uiolentiã, affinium inſidias, tumultus ciuicos, ſecordia uexatus aſſidua expaueſcit. Poſſem ſuperaddere multa, quæ non ſolum diuites hos pauperes faciunt, ſed egenos. In lubrico poſita ſunt fortunæ bona, nullo certo firmata ſubſidio. Deſiſtãt ergo in beneme-ritos inſultum facere miſeri, uideant́q; ut litigii cauſam auferant omnem, nil ſecum uaſtes uoluiſſe commune illi turbęlis immixta, & frequentia fori apud roſtra inſiſtũt clamore uenali Poëtæ, in ſyluis & ſolitudinibus ocia meditationibus terunt. Illi ſontium crimina cupido exquirunt animo. Iſti illuſtrium carmine extollunt clara facinora. Illi totis affectibus cupiunt aurum. Iſti totis uiribus gloriam quærũt & inclytam famam, & ne plu-ribus inſtem, ſatis hæc inter ſe diſtantia ſunt. Quæ ſi uos omnium rerum iudices mouere non poſſunt, ut loquamini moderatius in Poëtas, moueat uos ueſtri Solonis autoritas, qui ex ampliſſimo legumlatore in Poëſim iam ſenex uoluntarius euolauit.

Cap. V

Qui ſint & quàm multa Poëtis quidam apponant.

In monachos & magiſtros noſtros, quos puto aperte inſcribere propter ætatis ſuæ tyrannidem, ueritus eſt.

EST prętęrea ſereniſſime regum, ut tu longe melius noſti, diuino munere domus in terris compoſita ad inſtar cæleſtis concilii, ſacris tantum ſtudiis dicata, in hac ſublimi in ſolio ex dei miſſa gremio Philoſophia rerum magiſtra præſidet auguſta facie, & diuino ſplendore conſpicua, regiis induta uestibus, & aurea inſignita corona, nec aliter quàm mortaliũ imperatrix, cũ prima ſiniſtra libellos, & dextra regale baiulat ſceptrum, & diſerto ſermone audire uolentes, qui ſint laudabiles hominum mores, quæ naturæ parẽtis uires, quid uerum bonum & cæleſtia docet archana. Quam ſi intres, non eſt dubium quin ſacrarium omni reuerentia digniſſimum uideas, & ſi circũſpectes quicquid humana poſſunt agere ſtudia, quicquid ingenia ſpeculari, quicquid comprehendere intellectus, uidebis liquido & adeo miraberis, ut tecum ducas unum totum continens domũ eſſe, imò ipſam ferè diuinæ mentis effigiem, & inter alia ſumma uenerationе digniſſima ſunt ibi poſt dominam cellioni in ſede locati homines, non multi tamen, mites aſpectu, atq; eloquio etiam morum grauitate tanta honeſtate atq; uera humilitate ſpectabiles, ut credas deos potius quàm mortales. Hi iam præſidentes dogmatibus pleni abunde aliis ingerunt quæ nouerunt. Eſt & alia multitudo perſtrepens, uariarum quidem hominum ſpecierum, ex qua nonnulli omni abiecta ſuperbia, uigiles mandatis inſiſtunt, ſi forte ſtudio queant in altiorem deuenire gradum. Alii uero ſunt, qui ferè rerum principiis auditis elato animo in ueſtes imperatricis uncas iniiciunt manus, & acri uiolentia quibuſdam ſubreptis periculis uariis inſigniti titulis, quos nonnunquam extra domum uenales comperiunt, non aliter quàm ſi mentem omnem diuinitatis perceperint faſtu quodam inflati, ex ſacra ſe propipiunt ędemento

comedit me. Hinc ad ostentationem suæ admirandæ scientiæ procedentes, quæ non nouerunt omnia, damnant, nec frustra. Hoc faciunt enim, seu ut non interrogentur de quibus respondere nescirent, seu ut tanquã uilia & minora, & à se cognita despexisse atq; neglexisse uideantur, & uacasse maioribus. His autem decipulis captiuatis insipiẽtũ iudiciis ciuitates ambire, secularibus se miscere negociis, consilia prẽstare, cõnubia tractare, cõmessationibus interesse, testantiũ dictare tabulas, testamentorũ executiones assumere, & multa minus philosophos decentia agere præsumptuose incipiunt atq; prosequuntur. ex quibus fit, ut in famosam uulgi famam quandoq; deueniant, ex qua tanta tumiditate turgescunt, ut incedentes cupiant à uulgo digito demõstrari, & longe magis audire, quia per grandes magistri sint, uidere quod eis assurgant præsidentes in triuiis, eos rabi uocitent, salutent, inuitent, præponant, atq; præficiant. Ex his omni consideratione seposita audẽt omnia, nec uetentur in alienas messes falces immittere suas. ex quo fit, ut dum cætera præter sua ignominiose deturpare conantur, interueniat aliquando de Poẽsi, & Poetis colloquium, quorum audito nomine tanto repente accendãtur furore, ut igneos oculos illos habere diceres. Nec possunt consistere, fremunt, aguntuŕq; impetu. Demum quasi aduersus eos, non aliter quàm in letales hostes coniuratum, sit nunc in scholis, nunc in plateis, nunc in pulpitis auscultante nõnunquam uulgo inetti in eos insano clamore prorumpunt, ut non de innocuis tantum, sed & de se timeant circumstantes, & aiunt poesim omnino nullam, aut futilem facultaté atq; ridiculam. Poetas homines esse fabulosos, imò illos, ut despectiori utantur uocabulo, nonnunquam fabulones appellant. Rura syluas & montana colentes, eo quod nec moribus nec urbanitate ualeant. Præterea eorum poemata esse dicunt obscura nimis atq; mendacia lasciuiis plena, & deorum gentilium nugis atq; ineptiis referta. Asserentia Iouem quendam adulterum & spurcidum hominem, nunc deorum patrem, nunc cælorum regem, nunc ignem, nunc aerem, nũc hominem, nunc taurum, nunc aquilam, & huiusmodi incõuenientia. Sic & Iunonem & alios infinitos eos multorum nominum celebres facientia. Mentium insuper seductores clamitant esse Poetas, ac suasores criminum, & ut turpiori, si possint, commaculent nota, prædicant eos philosophorum simias esse. firmantes inde Poetarũ libros legisse, aut tenere prægrãde piaculum, ac nulla facta distinctione autoritate, ut aiunt, fulti Platonis eos ne dum è domibus, sed ex urbibus esse pellendos, & eorũ scenicas meretriculas Boetio approbantein exitium usq; dulces detestabiles fore atq; eiiciendas unà cum eis, & renuẽdas omnino. Quid multa? longum nimis esset omnia in medium deducere, quę illis exitiale odiũ infestante inuidia, dicenda furentibus parat. Ad hos tam celebres iudices, tam ęquos, tam mites, tam fauorabiles satis credẽdum est princeps inclyte, deueniet opus nostrum, quod scio circumdabunt more leonis famelici, ut inueniant quid deuorent. & quoniam omne Poeticum est, non expecto mitiorem sententiam, quàm irati fulminent in Poetas, nec scio quibus spiculis pectus opponam, nisi eis quæ uetus odium demonstrauit, illa conabor repellere. O bone deus sis tam indiscretis, tam inconsideratis clamoribus obuius, & horum dementiũ obsiste furori. Et tu etiam rex optime, quoniam ad Triarios uentũ est generosi pectoris tui uiribus adsis, fer opem militanti tibi, nunc animis opus est, nunc pectore firmo, acuta & uenenata, nec roboris tela istorũ sunt. Nã si inepti sint iudices, alias tamen ualent, & ideo horreo & tremisco, nisi deus primo, qui nõ deserit sperantes in se, & tu inde faueris, & tenues mihi uires sunt, & ingenium debile, sed spes ingens subsidii, qua ftetus in eos irruam comitante iustitia, cordi ingerere iam audaciam sentio.

Poesim esse facultatem & utilem. Cap. VI

GYmnasium pusillus intraturus homo aduersus has Gyganteas moles firmantes autoritate, qua possunt aut nullam, aut futilem facultaté fore poesim, si perconter ante alia quid nam sit Poesis, seu circa quod eius uersetur officium, nil aliud feciſſe reor, quàm in scirpo quæsisse nodum. Sed quoniã faciẽdũ est, quęso, ut id appetiãt hi facultatũ omniũ prẽceptores egregii, ut appa-

ut appareat, circa ꝗd noſtrũ uelint uerſari certamen. Scio obſtinata fronte nullo unq̃ pet
fuſa rubore ridẽtes inquient, quod paulo ante male dictũ eſt. O bone deus adſis, & has ri
diculas obiectiones aduerte, & in melius eorum dirige greſſus. Dicunt ergo damnantes
Poëſim eam omnino nullam eſſe. quod ſi ſic eſt, ſcire uelim unde iam dudũ tot illuſtres
uiri ſibi Poëtæ quæſiuere nomẽ. Vnde Poëmatum multa uolumina? Vnde hoc nomen
Poëſis ortum eſt? Si Poëſis nihil eſt, certe ſi reſponſuri aliquid ſint, per ambages itutos re
or, cum nihil aliud quæant iure reſpondere, quàm quod aduerſus inanem poſitionem
ſuam ſit. Certiſſimum enim eſt, ut poſt hæc ſuo loco monſtrabitur, hanc, ut cæteræ diſci
plinæ, à deo à quo ſapientia omnis, initium habuiſſe, & uti reliquæ ab effectu nomẽ ſor
tita eſt, à quo demum celebre Poëtarum nomen deriuatum, & inde poëmatum Poëtis.
Quibus ſtantibus non omnino nihil, ut aiebant, uidetur eſſe Poëſis. Quæ ſi ſcientia eſt,
quid inquient ſophiſtæ clamoſi? Credo paululum retrahent pedem, uel potius in ſecun
dam obiectionis partem ob diſgregatiuam copulam tranſuolantes inquient, ſi facultas
eſt, futilis facultas eſt. O ridiculum rancidulum, ſatius tacuiſſe fuerat, quàm uerbis friuo
lis in errorem ſeſe præcipitaſſe maiorem. Nónne uident ignari ipſum nominis huius, fa
cultatis ſcilicet ſignificatum ſemper aliqualem plenitudinem demonſtrare? Sed de hoc
aliàs. Et quæſo exprimant elegantes hi uiri, quo iure Poëſis facultas dicẽda ſit futilis, cum
eius inſtigatione opitulante diuina gratia tot extent clara uolumina, tot memoranda po
emata, tot inuenta perlucide atq; peregrina, obmuteſcẽt equidem, ſi patietur inanis often
tationis uredo. Siquid obmuteſcent dico, mori mallent quàm ueritatem nedũ extremis
labiis, ſed taciturnitate fateri, in diuerticulum aliud irruent, & ſuo interpretantes iudicio,
hunc dicent adiectione futilem intelligendũ fore damnoſam atq; deteſtabilem, eo quod
poëmata à poëſi uenientia, deorum ſuorum cantent illecebra, & infanda ſuadeant. Eſto
poſſit hæc interpretatio reprobari, cum futile non ſit quod eſt illecebris plenum, poterat
tam æquo animo tolerari, ſed quod ob eam uolunt poſſet ratione fateri cum cõfiteat ul
tro nonnulla fore poëmata, id quod afferunt, exprimentia, quamobrem ſi mala ſpecies
poſſet bono generi derogari uiciſſent. Sed deprecor, ſi Praxiteles aut Phydias ſculptura
doctiſſimi impudicum ſculpſerint, Priapũ in Iolem nocte tendẽtem potius quàm ſpecta
bilem honeſtate Dianam. Aut ſi contingat Appelles, ſeu noſter Ioctus quo ſuo æuo non
fuit Appelles ſuperior. Martem ſe Veneri immiſcentem potius quàm Iouem diis extro
no iura præbentem, has artes damnandas fore dicemus ſtolidiſſimũ eſſe fateri. Laſciuien
tium quippe ingeniorum culpa hæc eſt. Aequo modo iam dudum nonnulli fuere Poë
tæ; ſi tales Poëtæ dicendi ſunt, qui ſeu ratione quæſtus, ſeu ad gratiam populi prometen
dam ſic eo exquirente ſeculo, & illecebri ſuadente laſciuia, qui honeſtate omiſſa in has in
eptias corruere. Quæ quidem damnandæ, deteſtandæ, & abiiciendæ, ut latius poſt dicet.
Ob hoc tamen quorundam fingentium ſcelus non eſt uniuerſalis damnanda Poëſis, à
qua tot in uirtutes ſuaſiones, & Poëtarum monita atq; documenta legimus ab his qui
bus curæ fuit cæleſtes meditationes ſublimi ingenio, ac ſumma cũ honeſtate & ſtili atq;
uerborum ortu deſcribere. Sed quid multa? Eſt non ſolum aliquid, ſed ſcientia ueneran
da Poëſis. Et ut ſæpius in præcedentibus uiſum eſt, & in ſequentibus apparebit, non futi
lis, ſed ſucci plena facultas eſt, ſenſus uolentibus ex fictionibus ingenio premere. Et ſic pa
tet, ne longius protrahamus ſermones, primo certaminis ingreſſũ duces hos terga dediſ
ſe, eoſq; modico labore noſtro aream liquiſſe duelli. Sed quid Poëſis ſit explicãdum eſt,
ut ipſi uideant quàm ſtolide opinentur illam futilem facultatem.

Cap. VII

Quid ſit Poëſis, & unde dicta, & quod officium eſt eius.

POëſis eſt, quam negligentes abiiciunt & ignari. Eſt feruor quidam exquiſi
te inueniendi atque dicendi, ſeu ſcribendi quod inueneris. Qui ex ſinu dei
procedens paucis mentibus, ut arbitror, in creatione concediť. Ex quo quo
niam mirabilis ſit, rariſſimi ſemper fuere Poëtæ. Huius enim feruoris ſunt
ſublimes effectus, utputa mentem in deſiderium dicendi compellere, pere
grinas

grinas & inauditas inuentiones excogitare, meditatas ordine certo componere, ornatè compositum inusitato quodam uerborum atq; sententiarum cõtextu, uelamento fabuloso atq; decenti ueritatẽ cõtegere. Prẽterea si exquirat inuẽtio, reges armatè in bella, deducere nauales classes, copias emittere, cælũ, terras & æquora describere, uirgines sertis & floribus insignire, actus hominum pro qualitatibus designare, irritare torpentes, desides animare, temerarios retrahere, sõtes uincire, & egregios meritis extollere laudibus, & huiusmodi plura. Si quis autem ex his quibus hic infunditur feruor, hæc minus plene fecerit, iudicio meo laudabilis poeta nõ erit. insuper quantumcunq; urgeat animos, quibus infusus est perraro impulsus commendabile perficit aliquid, si instrumenta, quibus meditata perfici consueuere defecerint. utputa grãmaticæ prẽcepta atq; rhetoricæ, quorũ plena notitia opportuna est. Esto nonnulli mirabiliter materno sermone iam scripserint & per singula poesis officia peregerint, hinc & liberalium aliarum artium, & moraliũ atq; naturalium saltem nouisse principia est necesse, necnon & uocabulorum ualere copia, uidisse monimenta maiorum, ac etiam meminisse historias nationum, & regionũ orbis, marium, fluuiorum, & montium dispositiones. Prætereà delectabiles naturæ artificio solitudines opportunæ sunt, sic & tranquillitas animi & sæcularis gloriæ appetitus, & persæpe plurimum profuit ætatis ardor. Nam si deficiant hæc, nonnunquam circa excogitata torpescit ingenium. Et quoniam ex feruore hoc ingeniorum uires acuente atq; illustrante nihil nisi artificiatum procedit, ars ut plurimum uocitata poesis est. Cuius quidem poesis nomen non inde exortum est, unde plurimi minus aduertenter existimant, scilicet à ποιῶ, ποιῆς, quod idem sonat quod fingo fingis, quinimo à poetes * uetustissimo Græcorum uocabulo latine sonante exquisita locutio. Nam primi, qui inflati spiritu exquisite rudi adhuc sæculo cœpere loqui, utputa carmine, tunc omnino loquendi genus incognitum, ut sonorum auribus audientiũ etiam uideretur, illud pẽsatis moderauere temporibus, & ne delectationem nimia breuitate subtraheret, aut longitudine plurima luxurians tedium uideretur, inferre certis mensuratum regulis, atq; intra diffinitum pedum & syllabarum numerum coercuere. Sanè quid ex hoc cum accurato dicendi ordine prosilibat, non dicebat poesis amplius sed poema. & sic, ut iam diximus, tam arti quam artificiato ab effectu nomen cõsequutum est. Inquient forsan isti obiurgatores perlucidi, & si dixerim scientiam hanc ex dei sinu recentibus adhuc animabus infundi, se nolle uerbis meis satis prestare fidei, quibus satis roboris æquis animis, quæ uidemus assiduę poterãt prestitisse, sed adhuc egemus testibus. Si ergo legerint, quid Tullius Cicero homo philosophus non poeta dixerit in ea oratione, quam apud senatũ habuit pro Aulo Licinio Archia, in fidẽ forsan faciliores deuenient. Dicit enim sic. Atq; sic à summis hominibus eruditissimiśq; accipimus. Cæterarũ rerũ studia & doctrina, & præceptis, & arte constare, Poetam natura ipsa ualere, & mentis uiribus excitari, & quasi diuino quodam spiritu inflari, &c. Et ne orationem longius protraham, satis apparere potest, piis hominibus poesim facultatem esse, & ex dei gremio originem ducere. & ab effectu nomen assumere, & ad eam insignia atq; fausta multa spectare, quibus ipsemet negantes utuntur assidue. Si quærant ubi uel quando in promptu est, fateantur ipsi quo duce, cuius opere fictiones suas ipsi componant, dum scalas gradibus distinctas in cælum erigunt, dum procetes arbores ramorum fœcundas æque ad astra producũt, dum montes in excelsum usq; circuitionibus ambiunt. dicent forsan, ut huic à se incognitæ detrahant, quo utuntur rhetoricæ opus esse, quod ego pro parte non inficiar. Habet enim suas inuẽtiones rhethorica. Verum apud tegmenta fictionum nullæ sunt rhethoricæ partes. Mera poesis est, quicquid sub uelamento componimus & exquiritur exquisite.

Qua in parte orbis prius effulserit poesis, & quo tempore. Cap. VIII.

SI, mi rex, qua sub cæli plaga, quibus sæculis, cuius opere hæc primo comparuerit in terris exquiras, uix credo satis certum posse dari responsum. Quidam autem arbitrati sunt hanc cum sacris cerimoniis ueterum originem habuisse, & sic apud Hebræos

exortam, eo quod ab eis primo deo ſacrificium oblatum ſactę teſtantur literæ. In quibus legitur Caym & Abel fratres & primos natos orbis homines deo ſacrificaſſe. Sic & à Noe undis cataclyſmi ceſſantibus, eo arcam exeunte deo ſacrum fuiſſe confectum. Præterea & ab Abrahã ſuperatis hoſtibus, dum Melchiſedech ſacerdoti uinum obtulit atq; panẽ. Sanè cum ex his quod quæritur non ſumatur, dato uaticinantes potius quam probãtes aſſerant, minime arbitrandum ſacra hæc absq; ulla uerborum prolatione confecta. Subiungunt à Moſe, cũ ſicco pede una cum populo Iſrael, rubrũ ſuperaſſet mare, integre peractum, cum legamus eum ſacra, & ſacerdotes, & tabernaculũ inſtar futuri templi erectũ, & orationes, quibus placaretur diuinitus inueniſſe, quibus aſpectis uidebitur non ante Moſis ducis Iſraelitarum tempus poeſim apud Hebræos habuiſſe principium. Qui quidem circa finem uitæ Marathi regis Sicyoniorum, qui diem obiit anno mundi. iii. mil. dclxxx. populum eduxit, & ſacra confecit. Sunt & alii gloriam hanc Babyloniis largiri uolẽtes. Quos inter Venetus Puteolanus epiſcopus hiſtoriarũ inueſtigator permaximus erat aſſerere conſuetus dicacitate prolixa poeſim Moſe longe antiquiorem, utputa Nembroth temporibus ortam. dicebat enim eum primum idolatriæ inuentorem, eo quod cum ignem mortalibus accõmodum uidiſſet, ac ex motibus eius atq; murmurationibus futura quædã cognoſceret eum deum fore firmabat, & ob id loco dei non ſolum coluit Caldæiſque ſuaſit, uerum illi templa cõſtruxit, ſacerdotes ordinauit, & precationes etiam adinuenit, quibus in precationibus oſtendebat, eum exquiſito uſum eloquio, quod poſſibile eſt, eſto, unde ſumpſerit nõ explicaret liquido. Ego aũt & ſi ſepiſſime legerim apud Aſſyrios religionis cultũ, philoſophiæ ſtudiũ, & armorũ gloriã primo fuiſſe. Non tamen absq; alio fide digniori teſtimonio facile credã apud barbaras & adeo immanes natiões originẽ habuiſſe artificiũ tam ſublime. Græci inſuper apud ſe exortã poeticã autumãt uetuſtis uiribus affirmat Leõtius, in quam credulitatẽ & ego paululũ trahor, memor aliquãdo ab inclyto præceptore meo audiiſſe penes priſcos Græcos tale huic fuiſſe principium. Nam cũ primo inter rudes adhuc homines nõnulli cælſioris ingenii cœpiſſent naturæ parentis opera admirari, & inde per meditatiões ſenſum intrare credulitatẽ aliquẽ unum eſſe, cuius opere & imperio gubernarentur & ordinarentur cuncta quæ cernerent, & eum unum uocauere deũ. Deinde exiſtimantes eum nonnunquã terras incolere arbitrati ſanctum fore, ut diuerticula ſuo nomini dicata ueniens inueneret ei ſacras ædes erexere, ſumptu per maximo cõſtruxere, quas nos templa dicimus hodie. Inde ut eum erga ſe propitium facerent quoſdã honores prẽcipuos excogitauerunt. Illi ſtatutis temporibus fiendos, quos dixere ſacra, Demũ quoniã quantũ cæteris prævalere diuinitate tati ſunt, tantũ præ cæteris honorandũ, cõſtituendas eius in ſacris argenteas menſas & aureas phyalas, cãdelabra & aurea quæcũq; uaſa, & ex prudẽtioribus atq; nobilioribus populi homines, quos dixere poſtea ſacerdotes, eoſq; in ſacris cõficiendis nõ uulgaribus quinimmo precioſiſſimis ueſtibus & Tiaris atq; lituis inſignes eſſe uoluere. Tandẽ quoniã uideretur abſurdũ mutos tacitoſq; pontifices deitati exhibere ſacra uoluerunt uerba cõponi, per quæ ipſius deitatis laudes & magnalia mõſtrarentur, & populi uota exprimerent & preces ſecundũ opportunitates hominũ porrigerent eidẽ. Et quoniã appareret in congruũ, nõ aliter quã ſi cum uillico aut ſeruulo ſeu cõtubernali amico loquereris diuinitatem alloqui uoluere prudẽtiores, ut exquiſitus loquendi modus inueniret, quẽ excogitandũ ſacerdotibus cõmiſere. Ex quibus aliqui, pauci tamẽ, quos inter fuiſſe credunt Muſęus, Linus & Orpheus quadã diuinæ mẽtis inſtigatione cõmoti carmina peregrina menſuris & temporibus regulata finxere, & in dei laudẽ inuenere. in quibus, ut amplioris eſſent autoritatis ſub uerborũ cortice excelſa diuinorũ myſteria poſuere, uolẽtes ob hoc ne taliũ uenerãda maieſtas ob nimiã uulgi notitiã in cõtemptus præcipitiũ efferretur. quod artificiũ, quoniã mirabile uiſum eſt, & eo uſq; in auditũ, ut prædiximus ab effectu uocauere poeſim ſeu poetes, * & qui cõpoſuerant poetæ uocati ſunt, & quoniam nomen etiam fauet effectui creditur, ut omittamus additum carminibus cantum, & reliquã apud Græcos originem

habuiſſe

habuisse poesim. De tempore uero ambigitur plurimum. Dicebat enim Leontius à Barlaam Calabro præceptore suo, & ab aliis eruditis uiris in talibus audisse sæpius temporibus Phoronei Argiuorum regis qui anno mundi. iii. M. ccc. lxxxv. regnare cœpit. Musęũ quẽ ex inuẽtoribus carminum unum diximus insignẽ apud Grẽcos fuisse uirũ, & eodẽ ferẽ tempore floruisse Linum, de quibus adhuc fama satis celebris est. quæ eos apud nos etiam testatur sacris prẽfuisse ueterum, & his etiam additur Orpheus Thrax, & ob id primi creduntur theologi. Paulus autem Perusinus longe iunioré poesim esse dicebat non mutatis auctoribus asserens Orpheum, qui ex antiquis inuentoribus scribitur unus, temporibus Laomedontis Troianorũ regis claruisse, circa annos mundi. iii. M. dcccc. x. Eũq; Orpheum & Argonautis fuisse, & non solũ succesſorẽ Musęo, sed eiusdẽ Musæi Eumolpi filii fuisse magistrũ. Quod etiã in lib. temporũ testatur Euse. Ex quo patet ut dictũ est, longe iunioré qui diceretur apud Græcos esse poesim. Attamen ad hæc respõdebat Leontius arbitrari à doctis Græcis plurimos fuisse Orpheos atq; Musæos. Verum illum ueterẽ Musæo ueteri atq; Lino contemporaneũ Grẽcum fuisse, ubi Thrax iunior prædicat. Sanè quoniã hic iunior Bacchi orgia adinuenit, & Menadum nocturnos cœtus, & multa circa ueterum sacra innouauit, & plurimum oratione ualuit, ex quibus apud coæuos ingẽtis existimatiõis fuit, à posteris primus creditus est Orpheus, cui opinioni forsan adhærendum est, cum quorundam ueterum testimonio constet, etiam ante natum Iouẽ Cretensem nõnullos fuisse poetas, cum post raptã à Ioue Europam per Eusebium constet claruisse Orpheum Thracẽ. cum igitur inter se sic discordãtes sint, nec ullum satis ualidũ testimonium ex antiquis autoribus ad corroborandas opiniones suas inducãt, non satis certum habeo cui fides præstanda sit. Apparet tamen ex temporibus descriptis si Leontio credendum sit apud Græcos potius, quàm apud Hæbreos, & si Veneto apud Chaldeos primo, quàm apud Græcos apparuisse poesim. Si uero Paulo fidẽ præstare uelimus, sequet̃ Mosen primo quam Babylonios, aut Græcos eiusdẽ fuisse magistrũ. Ego autẽ quantumcunq; Aristoteles dicat ratione forsan superiori tractus, poetas primos fuisse Theologos existimans eos Grẽcos intellexisse, quod aliquale adminiculũ opinioni Leontii uidet̃ afferre. Non credã huius poesis sublimes effectus sinamus in belua illa Nembroth, sed nec in Musæo seu Lino uel Orpheo, quantumcunq; uetustissimis poetis nisi ut arbitrantur aliqui, Musęus & Moses unum, & idem sint, primo infusos, quinimmo in sacratissimis & deo dicatis prophetis, cum legamus Mosen hoc percitũ, ut reor desiderio penthateuci patrem maximam non solum stilo, sed heroico scripsisse carmine spiritu sancto dictante. Et sic alios nonnullos æquo modo magnalia sub metrico uelamine literali, quod poeticũ nuncupamus finxisse. Quorum ego nec forsan insipide reor poetas gentiles in cõponendis poematibus secutos uestigia. Verũ ubi diuini homines sancto pleni spiritu eo impellente scripsere, & sic alii ui mentis unde uates dicti, hoc urgente feruore sua poemata condidere. Tu autem rex inclyte cum nil aliud circa huius originem, quid dicam habeã tuæ serenitatis iudicio sume quod libet.

Hactenus de poesi & eius officio tractauit, deinceps & obiectionibus eorum respondet, qui hanc tam quam inutilem, & impiam quoq; reiiciunt & damnant.

Composuisse fabulas apparet utile potius quam damnosum. Cap. IX.

ASserunt insuper hi boatores magnifici, poetas fabulosos homines esse, & ut delectori seu detestando magis utantur uocabulo, stomachãtes illos aliquã do uocitant fabulones. Nec dubitẽ quin ignaris execranda plurimum talis uideatur obiectio. Ast ego floccifacio. non habet aliquorum linguę spurciti es illustrium uirorũ glorioſum nomen inficere. Doleo quod uideris hos liuore percitos in innocuos sese infrenes efferre. Sed quid tandem cõcedo fabulosos, id est fabularum compositores esse poetas, nec hoc ignominiosum existimo nisi uti formasse philosopho syllogismum. Nam si ostẽdatur quid sit fabula. & quæ fabularũ sint species, & quibus hi fabulones usi sint, reor non adeo prægrande piaculũ uidebit̃, ut hi uolunt

fabulas condidisse. Fabula igitur ante alia à fatis honestã sumit originem, & ab ea cõ-
Fabula. fabulatio, quæ nil aliud quam collocutio sonat, quod satis per Lucam in Euangelio de-
monstratur, dum dicit de duobus discipulis post Christi passionem euntibus in castellũ
cui nomen Emaus, sic aiens. Et ipsi loquebantur adinuicem, de his omnibus quæ acci-
derant, & factum est cum confabularentur & secum quæreret, & ipse Christus appropin-
quans ibat cum illis &c. Et si confabulari sanctis hominibus non imputatur in uitium,
non erit fabulam composuisse peccatum. Sed cedamus paululum his. Superuacaneum
est composuisse fabellas, non inficiar, si simplices tantũ poetas fabulas composuisse cõcef-
serim, uerũ nusquam legetur, quin ab intelligenti homine cognoscatur aliquid magni
sub fabuloso cortice palliatũ, & ob id consueuere nonnulli sic fabulam diffinire. Fabula
est exemplaris seu demonstratiua sub figmento locutio, cuius amoto cortice patet inten-
Species fabularũ 4. facit Apologũ, Fabulam, Argumentum, & nugas. tio fabulantis. Harũ quadruplicẽ fore speciem credo. Quarum prima omnino ueritate ca-
ret in cortice, utputa quãdo animalia bruta, ut etiam insensata interloquẽtia inducimus,
& autor harum permaximus fuit Aesopus, uir Græcus antiquitate, ac etiam grauitate ue-
nerabilis, & dato, his nõ solum ciuile uulgus. sed etiam agrestes utantur utplurimum,
non fastidiuit aliquando suis libris inserere Aristote. cælestis ingenii uirum, & peripateti-
corum principem philosophorum. Secunda autem species in superficie nonnunquam
ueritati fabulosa cõmiscet, ut si dicamus Minei filias nentes, spernẽtes q; orgia Bacchi in
uespertiliones uersas. Has autẽ à primæuo uetustissimi inuenere poetæ, quibus curæ fuit
diuina & humana pariter palliare figmentis, & qui poetarum sublimiores secuti sunt in
melius euexere, posito nonnulli comici deprauauerint, eas magis de assensu lasciuientis
uulgi, quam de honestate curauere. Species uero tertia potius historiæ quam fabulæ simi-
lis est. hac aliter & aliter usi poetæ cælebres sunt. Nam heroici quantumcunq; uideant hi
storiam scribere, ut Virgilius dum Aeneam tempestate maris agitatũ scribit, & Homerus
alligatum malo nauis Vlyssem, ne à Syrenarum cantu traheretur, longe tamẽ aliud sub
uelamine sentiunt quam monstretur. Comici insuper honestiores, ut Plautus atq; Teren
tius hac confabulandi specie etiam usi sunt, nil aliud præter quod littera sonat intelligen
tes, tamen arte sua diuersorum hominum mores, & uerba describere, & interim lectores
docere & cautos facere. & hæc si de facto nõ fuerint cum communia sint, esse potuere uel
possent. Quarta quidem species nil penitus in superficie, nec in abscõdito ueritatis habet,
cum sit delirantium uetularum inuentio. Ex quibus si hi tedargutores eximii primã spe-
ciem damnent, quod etiam sacris literis legimus, ligna scilicet syluarum de cõstituendo
rege sibi habuisse colloquium, damnandum etiam ueniet. Si uero reprobetur secunda,
omne ferè sacrum ueteris testamenti uolumen ueniet reprobãdum, quod absit, cum eo-
dem passu, in eodem scripta cum ęditionibus poetarum uideantur incedere, & hoc quã-
tum ad componẽdi modum. Nam ubi absit historia, neuter de possibilitate superficiali
curat, & quod poeta fabulam aut fictionem nuncupat, figuram nostri theologi uocaue
re. Quod nunquid ita sit uideant iudices æquiores, æquo ponderantes libramine superfi
ciem literarum uisionum Isaię, Ezechielis, Danielis, & aliorum sacrorum hominum, &
poetarum postea fictionum. Et si in ritu contingendi uideant discrepantes, damnationi
consentiam. Si tertiam, quod neqeunt, dixerint esse damnandã nil aliud erit, quàm eam
sermonis speciem dãnasse, qua sæpissime usus est Iesus Christus dei filius saluator noster
dum essent in carne, quamquam non eo pro poetæ uocabulo sacræ uocitent literæ, qui-
nimmo uocauere parabolam, in nonnulli exemplũ dicunt eo quod ratione exempli di
catur. Quod autem quatuor damnentur cum à nullo satis congruo uideatur principio
moueri, neq; alicuius artis uallari suffragio, aut in finẽ ordine deduci debitũ nõ magni-
facio. Non enim in aliquo cum fabulis poeterum cõueniunt, & esto, credam tedarguto-
res hos arbitrari poeticas ab illis in nullo differre. Nunc quæso nunquid sanctum spiritũ
fabulonem, nunquid Christum deum dicturi sint? qui ambo sub eadem deitate fabu-
las edidere. Non credant si sapiunt, Ego autem si liberet in sermonem longum excedere,

optimę

optime nominũ diuersitatẽ non obesse, si styli qualitates cõueniãt, demonstratẽ, sed ipsi uideant. Fabulas quippe, quas isti ob uocabulum ita despiciunt, nonnũquam legimus, incitatos insano furore animos fuisse sedatos, & in mansuetudinem redactos pristinã, ut putandum à Menenio Aggrippa grauissimo uiro, Romana plebs à patribus dissidẽs è sacro monte in patriã per fabulã reuocata est. Fabulis fessis illustrium uirorum circa maxima animis uires persæpe restitutæ sunt, quod non tantum exemplo ueteri, sed assiduis demonstratur. Cernimus enim principes maximis occupatos rebus, quasi rerum natura docente post regnorũ suorum sublimes dispositiones in melius, ut fessas in neruũ reuocent uires conuocare, qui iocosis confabulationibus recreent animos fatigatos, fabulis labentibus sub pondere aduersantis fortunæ nonnunquã solamẽ impensum est, quod apud Lucium Apuleiũ cernitur, quẽ penes charis generosa uirgo infortunio suo apud prędones captiua, captiuitatem suam deplorans ab anicula fabulę Psiches lepiditate paululum refocillata est. Fabulis labantium in desidiã mentium in melioré frugem lapsus, reuocatos iam nouimus, & ut de minoribus & meipso sinam, audiui iam dudũ illustrẽ uirũ Iacobũ de sancto Seuerino Tricarici & clari mõtis comitem dicentẽ, se à patre suo habuisse Robertũ Caroli regis filium, postea inclytũ Hierusalẽ & Siciliæ regem, tam torpentis ingenii filium fuisse, ut non absq; maxima demõstrantis difficultate prima literarũ elementa perciperet, & cum ferè de eo hac in parte amici desperarent omnes, pædagogi eius ingenium solerti astutia timantis fabellis Aesopi, in tam grande studendi sciendíq; desiderium tractus est, ut breui non tantũ domesticas has nobis liberales artes didicerit, uerũ ad ipsa usq; sacræ philosophiæ penetralia mira perspicacitate transiret, talemq; de se fecisse regem, ut à Salomone citra regum nullum doctioré mortales agnouerint. Quid multa? Tanti quidem sunt fabulæ, ut earum primo contextu oblectentur indocti, & circa abscõdita doctorum exerceantur ingenia. Et sic una eademq; lectione proficiunt & delectant. Non ergo tam erecta ceruice, tam fastidiosa sententia nauseantes hi liuorem & ignoranti am suam euomant in poetas, suas si satis sani sunt, primo curẽt illecebras, quam alienos splendores maledictorũ nebulis obfuscare conentẽ. Videant, uideant censores hi, quibus & quam pernicios is ad excitandũ mulierculari risum nõnunquã utantur scõmatibus. Et dũ se ipsos purgauerint, aliorũ conentẽ purgare fabellas, memores Christũ mãdasse ex accusatoribus his primus, qui innocens esset, primũ sumeret lapidẽ in adulterã mulierẽ.

Vtilitas fab.

Et hinc Horatius. Et prodesse uolunt, & delectare poetæ.

Stultum credere poetas nil sensisse sub cortice fabularum. Cap. X.

SVnt ex his nonnulli tantæ temeritatis, ut nulla autoritate suffulti non uereantur dicere stolidissimũ arbitrari clarissimos poetas sensum aliquẽ suis supposuisse fabellis, quinimmo illas fecisse ostensuri, quam magna possent eloquentiæ suæ uires, & potissime dum eis agentibus crederentur ab insipidis falsa pro uetis. O iniquitas hominũ. O ridenda stoliditas. O ineptum facinus, dum alios deprimunt, se putant ignorantes extollere, quis præter ignaros dicat, fecerunt fabulas poetæ uacuas & inanes solo ualentes cortice, ut eloquentiã demonstrarent, quasi circa uera uis eloquentiæ non possit ostendi? Male profecto nouerunt Quintiliani sententiam. Cuius maximi oratoris opinio est circa falsa nullum eloquentię neruũ posse cõsistere. Sed de hoc aliás. Quis enim ut ad hoc ueniã, tam demens, tamq; uecors etit, qui legens in buccolicis Virgilii. Namq; canebat uti magnũ per inane coacta, unà cum non nullis in hanc sententiã sequẽtibus carminibus. Et in georgicis esse apibus partim diuinę mẽtis & haustus cum applicitis ad hoc. Et in Aeneide. Principio cælũ & terras camposq; liquentes. cum annexis. ex quibus merus philosophię succus exprimitur, nõ uideas liquido Virgilium fuisse philosophũ, & arbitretur eruditissimum hominem ob ostendendã eloquentã suam, qua profecto plurimum ualuit, Aristeum pastoré in penetralia terræ ad Climenẽ matrẽ deduxisse, aut Aeneam ut patrem uideret ad inferos absq; abscõdito sub fabuloso uelamine intellectu scripsisse? Quis tam sui inscius qui aduertens nostrũ Dantẽ sacræ theologiæ implicitos persæpe nexus mira demonstratione soluentẽ, non sentiat eũ

a

non ſolum philoſophum, ſed & theologũ inſignem fuiſſe? Et ſi hoc exiſtimet, qua fu-
tus ratione arbitrabitur eum bimembrẽ griphem currũ in culmine ſeueri montis trahen
tem ſeptem candelabris, & totidem ſociatum nymphis cum reliqua triumphali pom-
pa, ut oſtenderet, quia rithmos fabulaſq; ſciret cõponere? quis inſuper adeo inſanus erit,
ut putet præclariſſimum uirum atq; Chriſtianiſſimum Franciſcum Petrarcham, cuius ui
tam & mores eius, ſanctitate laudabiles uidimus ipſi, atq; præſtante deo diu uidebimus,
& quo neminem magis redimentem, nõ dicam tempus tantum, ſed quoſcunq; tempo-
ris labentis atomos noſcimus expediſſe, tot uigilias, tot ſacras meditatiões, tot horas, dies
& annos, quod iure poſſumus exiſtimare impẽſos, ſi buccolici ſui carminis grauitatem,
ſi ornatũ, ſi uerborũ exquiſitum decus penſemus, ut gallũ fingeret tyrrheno calamos ex-
poſcentem, aut iurgantes inuicem Pamphilum & Mitionem, & alios delirãtes æque pa-
ſtores. Nemo ædepol compos ſui ſatis aſſentiet, & longe minus qui uiderunt quæ ſcrip-
ſerit ſoluto ſtylo in libro ſolitariæ uitæ, & in eo quem intitulauit de remediis ad utram q;
fortunam, ut alios plures omittam, in quibus quicquid in moralis philoſophiæ ſinu po
teſt ſanctitatis aut perſpicacitatis aſſumi tanta uerborum maieſtate percipitur, ut nil pleni
us, nil ornatius, nil maturius, nil deniq; ſanctius ad inſtructionẽ mortalium dici queat.
Poſſem præterea & meum buccolicum carmẽ inducere. Cuius ſenſus ego ſum cõſcius,
ſed omittendum cenſui, quia nec adhuc tanti ſum, ut inter præſtãtes uiros miſceri debe-
am, & quia propria ſunt alienis linquẽda ſermonibus. Taceant igitur blateratores inſcii,
& obmuteſcãt ſuperbi ſi poſſunt, cum ne dum inſignes uiros lacte muſarum educatos,
& in laribus philoſophiæ uerſatos, atq; ſacris educatos ſtudiis, pfundiſſimos in ſuis poe-
matibus ſenſus appoſuiſſe ſemper credendum ſit. Sed etiam nullam eſſe uſquam delirã-
tem aniculã circa foculum domeſtici laris unà cum uigilantibus hybernis noctibus, fa-
bellas Orci ſeu fatarum uel aminiarum* & huiuſmodi, ex quibus ſæpiſſime inuenta cõ
ficiunt fingẽtem atq; recitantem, quæ ſub prætextu relatorum non ſentiat aliquem iuxta
uires ſui modici intellectus, ſenſum minime quãdoq; ridendũ, per quem uelit aut terroré
incutere paruulis, aut oblectare puellas, aut ſenes ludere, aut ſaltẽ fortunæ uires oſtendere.

Lamiarum fortaſſ.

a *Hinc & Horatius de Homero ait, Qui quid ſit uerum, quid turpe, quid utile, quid non* *Plenius ac*
melius Chryſippo & Crantore docet. Et *Plutarchus in libro de audiendis poetis,* τὸ τὸν ποιητὴν ιν-
quit. μυθῶδες, οὐκ ἀφιλόσοφον εἶναι.

Ob meditationis commodum ſolitudines incoluere poetæ. Cap. XI.

DIxi hos obſtrepẽtes inſuper dicere poetas rura, mõtes, & ſyluas incolere, eo
quod urbanitate & moribus non ualerent, O ignauum hominũ genus.
non aduertunt furore perciti, quia dum uolunt ueritatem falſo approbare
ſuffragio, ſe mẽdaces faciant. Ego autem poetas rura, ſyluas, & montes co
lere non ſolum cõfiteor, quinimmo niſi ipſi dixiſſent ego dicturus eram,
& forte iam dixi, ſane non ob eam cauſam quam inflati aſſerunt, quod ſi illi urbanitate
non ualeant, cum eos ualere ſatis teſtentur poemata, quibus ſi fidẽ præſtare negligãt, uo
luant ueterum ſcripta philoſophorum, annales perlegant, nec dubitẽ quin crebro coma
periant poetas regum & nobiliũ amicitiis atq; cõuictu uſos dum libuit, quę ſordidis atq;
ineptis hominibus non præſtantur. Nec in teſtimonium ueritatis huius deſunt occurrẽ
tia quędam, poſſem nempe ſi uellem oſtendere Euripidem poetam Archelai Macedonũ
regis contubernalem. Ennium Brunduſinum Scipionum domeſticum. Virgiliũ Octa-
uiani Cæſaris amiciſſimum. & ſi ſordent uetera, non deſunt præſentia. Dantes noſter Fe
derico Aragonenſi Sicilidũ regi. & Cani de la ſcala magnifici Veronenſiũ domini gran-
di fuit amicitia iunctus. Scimus inſuper & ferè orbi toto notiſſimum eſt Franciſcum Pe-
trarcham Caroli imperatoris, Ioannis Francorum regis, & Roberti æque Ieruſalem & Si
ciliæ regis, ac ſummorum pontificum plurium dilectiſſimum atq; familiariſſimũ fuiſſe,
& uiuorũ eſſe dum uelit. Aſt ſi neſciunt ſuſurrones hi, ob id ſolitudines incolunt, & co-
luere poetæ, quia non in foro cupedinario, nõ in prętoriis, nõ in theatris, nõ in capitoliis
aut plateis

In hanc ſentẽtiam multa grauiter dicta habes in oratione Ciceronis pro Archia.

aut plateis publicis, uel locis uersantibus, seu turbellis ciuicis immixtis, uel mulierculis circundatis sublimiũ rerũ meditatio præstaẽ, absq; qua ferè assidua nec percipi possunt, nec ꝑfici percepta poemata, quid insuper, uix credã ista dixissent, si sana mẽte legissent, quod scribit Horatius Floro, qui postquã eleganter more suo enumerauit quędã urbiũ impedimenta dicit interrogãs. Romæ ne poemata censes scribere posse, inter curas atq; labores? uolens ob hoc ut intelligaẽ minime posse. Nec his cõtentus superadditis aliis incõuenientiis quibus ciuitates agitãtur, cõtinue quasi cõmotus ait, Inũc & uersus tecũ meditare canoros. quasi dicat, nõ poteris. Et demũ subnectit exquirẽs. Tu ne inter strepitus nocturnos atq; diurnos Vis canere, & non tacta sequi uestigia uatũ? Nec multũ post superaddidit indignans, hic ego rerũ Fluctibus in mediis & tempestatibus urbis Verba lirę motura sonum committere dignet? ex quibus ne plura super imponam satis apparet, cur petant & incolant syluestria loca poetæ. Quod etiã Paulũ heremitã, Antoniũ, Machariũ, Arseniũ, alioś q; plures uenerabiles atq; sanctissimos homines non ob urbanitatis defectum sed ut liberiori animo deo seruirent, fecisse legimus. Esto nõ adeò detestabile sit, ut hi arbitrati uidentur, habitare syluas, cum in eis nil fictũ, nil fucatũ, nil menti noxiũ uideatur. Simplicia quidẽ sunt oia naturę opera. ibi in cælũ erectæ fagi & arbores cæterę, opacitate, sua recentes porrigẽtes umbras, ibi solũ uiridantibus herbis contectũ, atq; mille colorũ distinctũ floribus, lympidi fontes & argentei riuuli lepido cum murmure ex ubertate mõtium declinãtes. Ibi pictæ aues cãtu frondeś q; lenis auræ motu resonãtes, Bestiolę ludentes ibi greges & arméta, Ibi pastoria domus aut gurgustiolũ nulla domestica re sollicitũ, & omnia tranquillitate & silentio plena. Quę non solũ satiatis oculis auribus ś q; delitiis suis animũ mulcẽt, uerũ mentẽ in se colligere, & ingeniũ, si forte fessum sit, in uires reuocare atq; illud uidẽtur impingere in desiderĩũ meditationis sublimiũ, & auiditatẽ etiã cõponẽdi, quæ mira exhottatione suadent libellorũ societas, & chanori circũ choreas agẽtes Musarũ chori, quæ omnia si rite cõsideremus, quis studiosus homo ciuitatibus solitudines non prę ponat? Sanè non poetarũ crimẽ solitudines, etiã si crimẽ merito dici possit. Hos mouet insolẽtes uiros in redargutionẽ, quinimmo eorũ infecta mens ambitione dãnabili, à qua discrepãtes poetas execrabiles aiunt esse uiros. Mos enim hominũ damnatorũ morũ est, summe cupere sibi cæteros esse cõformes, ut sua alieno crimine aut pallient, aut defendãt. Erubescãt igitur & obmutescãt, si prout ipsi poetæ non factitant, horrẽt quippe & detestabile ducũt uiri spectabiles ficto pallore deformare faciẽ. Et incessu tardo uerrere assiduis circũitionibus ciuitates, horrent atq; recusant turpi atq; deformi hypocrisi inertis uulgi mercari gratiã laudeś q;, & ab ignaris mõstrari digito, horrent fasces, ne dum exoscete, sed optare. Aulas ambire regũ aut procerũ quorũcunq; assentatores fieri, aut põtificũ infulas aucupari, uti uentri, & inerti ocio latius indulgere quęant, blãditi mulierculis ut deposita subtrahant pecunia, quæsituri quod meritis quæsisse nõ potẽrũt. horrent præterea, & totis detestantur affectibus caturcenses ob pecuniam in cælos euehere, & iuxta munetis quantitatẽ eis exhibere sedes, quinimmo quos isti blasphemant tenui cõtenti uictu breuiq; somno speculatione continua, & exercitio laudabili componendo scribendoq; sibi famosam gloriam & per sæcula duraturam exquirunt. O species hæc hominũ conuitiis deturpanda. O detestãda solitudo talium. Sed quid uerbis insto? Haberem quippe multa quæ dicerem, ni spectabilis candor, ni uirtus egregia, ni laudabilis uita poetarum illustrium aduersus tales seipsam longe ualidiori robore tueretur.

Hinc autem & studia literarum ocij nomen consecuta sunt, quod procul à strepitu atq; turbis hominum abesse uelint, neq; ijs recte uacare possit, qui curis, atq; negocijs forensibus implicatur. 4

Damnanda non est obscuritas poetarum. Cap. XII.

Obscura autem cauillatores hi esse persæpe poemata, & hoc poetarũ uitio id agentiũ, ut quod in extricabile est artificiosius uideatur esse cõpositũ, idq; egisse uolũt immemores ueteris oratorũ iussus quo cauetur planã atq; lucidã rationẽ esse debere. O peruersæ mẽtis iudiciũ, quis enim prę ter dolosam

animam in cogitationem tam nefariam declinasset, ut quod ei inaccessibile est, non so-
lum odio habeat, sed falsa, si possit, criminatiõe deturpet? Fateor nõnunquàm obscuros
esse poetas, sed præbeant si uolunt ipsi responsum. nunquid philosophorum, quorũ sæ-
penumero ipsi impudice se miscent, contexta comperiant adeo plana, adeo perlucida, ut
debere dicũt orationẽ incedere? si asserat mentient. Cũ inter scripta Platonis & Arist. ut de
ceteris sileam, perplexiones adeo innodatę sint, ut nõ dum à multis perspicacibus uiris ab
eorum sæculo in diem usq; hunc examinatæ, potuerint satis lucide concordi sententia ex
plicari. Sed quid de philosophis dico? nonne diuinum eloquium, cuius ipsi professores
haberi cupiunt, à spiritu sancto prolatum obscuritatũ atq; ambiguitatũ pleniſſimum est?
Est æquidẽ, & si negent, ipsa manifesta ueritas apparebit. Testes sunt plurimi, quos inter
si libet interrogent Augst. sanctissimum atq; eruditissimũ hominẽ, & cuius ingenii tam
grandes fuere uires, ut artes multas, ut quicquid de decem cathegoriis tradidere philoso-
phi abs'q; ut ipse fatetur, præceptore perceperit. Nec tamen erubuit confiteri se Isaiæ prin-
cipium intelligere nequiuisse. Nõ ergo obscuritates solis poematibus insunt. Quid ergo
non incusant philosophos ut poetas? quid non dicunt spiritum sanctum suis operibus
ut artificiosiores apparerent, obscuras implicuisse sententias? quasi non rerum omnium
sublimis ipse sit artifex. Non dubitem quin illis tanta temeritas insit, ut facerent, ni scirent
esse philosophis defensores. & in spiritum sanctum loquentibus apparata supplicia, & ic
circo in poetas prosiliunt, quia eos cernunt defensore carentes. Existimantes præterea nul
lam ibi culpam fore, ubi confestim pœna non sequitur. debuerant hi uidisse nonnulla
obscura uideri, cum clarissima sint, intuẽtis uitio. Lusco quidẽ illucescente sole qui lyme-
pidus est, nebulosus uidetur aer. Quædam alia de natura sui adeo profunda esse, ut non
absq; difficultate acies etiam egregii intellectus possit in earum abditum penetrare, uti in
solis globo antequam eum possint cõtingere, nonnunquam perspicacissimi retundun-
tur oculi, quędam uero, & si natura sui forsan sint lucida tanto sunt fingentium palliata
artificio, ut ægre etiam quis possit ingenio uerũ ex illis excerpere sensum, ut persæpe inter
nubila conditum solis prægrande corpus etiam doctissimi quęant astrologi, qua cæli na
getur in parte comprehendere punctaliter oculorum intuitu, & ex his esse nonnunquã
uatum poemata non inficior. Verũ non ob id, ut isti uolunt, iure damnanda, cum inter
alia poetę officia sit non euiscerare fictionibus palliata, quinimmo si in propatulo posita
sint memoratu & uenerationẽ digna, ne uilescãt familiaritate nimia, quanta possunt in-
dustria tegere, & ab oculis torpẽtium auferre. Et si, quod ad eos spectat, fecere solertes, nõ
execrandi sed commẽdandi potius poetæ uenient. Et ideo, ut iam dictum est fateor, illos
nonnunquam obscuros esse, sed extricabiles semper si sanus ad eos accesserit intellectus.
uerum reor his querulis noctuæ oculos esse potius quam humanos. nec sit qui existimet
à poetis ueritates fictionibus inuidia conditas, aut ut uelint omnino absconditorum sen
sum negare lectoribus, aut ut artificiosiores appareant, sed ut quæ appositа uoluissent la-
bore ingeniorum quæsita, & diuersimode intellecta, cõperta tandẽ faciãt chariora. Quod
longe magis sanctũ fecisse spiritũ unusquisq;, cui sana mens est, debet pro certissimo arbi
trari, quod per Augu. in lib. cælestis Hierusalem. xi. firmari uidetur dum dicit. Diuini ser-
monis obscuritas etiã ad hoc est utilis quod plures sentẽtias ueritatis parit, & in lucẽ no-
ticiæ producit, dum alius eum sic, alius sic intelligit. Et alibi Augu. idem super Psalmo. c.
xxvi. dicit. Ideo forte obscurius politum est, ut multos intellectus generet, & diutiores discẽ
dant homines, qui clausum inueneruut, quod multis modis appariretur, quam si unò
modo apertũ inuenirent. Et ut eiusdẽ Augustini testimonio adhuc aduersus recalcitrato
res amplius utar, ut sentiãt quoniã, quod ipse pro obscuritatibus sacrarũ literarũ tuendis,
ego pro obscuritatibus poematũ intelligi uelim. Dico ego eum scribere super Psalmo. c.
xlvi. sic. Peruersum nihil hic est, obscurum autem aliquid est, non ut tibi negetur, sed ut
exerceat accepturũ &c. Et ne ampliori utar sacrotũ hominũ circa hoc attestatione nolo
fastidiũ ducant hi audite, quoniã idem uelim de obscuritatibus poetarũ sentiri quod de

diuinis

diuinis ab Augustino sentitur, quinimmo ut exfricata paululum fronte uolo considerent obsistentes, quanto magis de his sentiendum sit, quę respectiue paucis apponuntur. Si de sacris literis, quæ omnibus sunt appositę nationibus, sentiuntur. Si forte uelint duriem textus figuras dictionũ aut orationũ colores, & peregrinorũ uocabulorũ incognitam à se pulchritudinẽ damnasse, & hinc poetas obscuros dixisse, quid aliud dicam non habeo, nisi ut grãmaticales iterum scholas repetãt, pædagogi ferulã subeant, studeant, discant q̃, quid ueterũ autoritate circa talia poetis licentiæ datum, scrupulosius q̃ scrutentur. Præter uulgaria atq; domestica, quæ sint etiam peregrina. Sed quid talibus insto? paucioribus dixisse poterã, agant ut exuto ueteri, nouum atq; generosum ingenium induant. & quod eis nũc uidebitur obscurum, tunc familiare uidebit, & apertum. Nec indigestã intellectus sui grossitiem palliare se credant, priscorum oratorũ pręcepto, cuius non dubitem semper memores fuisse poetas. Sed aduertãt quoniã perorando aliter quam fingendo uerborum ordo procedat, & fictiones in fingentis arbitrio relictas, fore tanquã opus alterius speciei, in quibus summopere à poetis seruatur stili maiestas, & eiusdẽ dignitas retinetur, ut ait contra medicum in libro inuectiuarũ tertio Franciscus Petrarcha, nec ut ipsi arbitrari uidẽtur, carpere nequeũtibus inuidetur, sed dulci labore prępositio, delectationi simul memoriæ q̃ consulitur. Chariora enim sunt quæ cum difficultate quæsiuimus ac curatius q̃ seruantur, ut idem ubi supra Franciscus testatur. Quid multa? Si his obtusum ingenium est, inertiam suã, nõ poetas redarguant, nec aduersus eos friuolis instent latratibus à quibus secum optime actum est. Primo enim in limine, ne frustra fatigent ignari ab ipsa rerum facie terror iniectus est. Retrahant ergo gradum in tempore potius, quàm torpore ingenii fatigato incedẽtes, patiantur cum rubore repulsam. Et ut iterum dixerim uolentibus intelligere, & nexus ambiguos enodare, legendum est, insistendum, uigilandum, atq; interrogandũ, & omni modo præmẽdæ cerebri uires. & si non una uia potest quis peruenire quò cupit, intret alterã. & si obstent obices, arripiat aliam, donec si ualitutæ sint uires lucidum illi appareat, quod primo uidebatur obscurum. Sanctum enim canibus dare diuino prohibemur monitu, & hoc eodẽ ante porcos proiicere Margaritas.

Poetæ doctis scripsere, non rudi uulgo, et lectorẽ studio sum, non inertem requirũt.

Poetas non esse mendaces. Cap. XIII.

MEndaces pręterea insultantes hi dicũt esse poetas. & hunc conãtur locũ ualidis, si possint firmare rationibus aientes, quod sępe dictũ est eos in suis fabulis mendacia scribere, utputa hominẽ in lapidẽ uersum, quod omnino apparet ueritati contrarium. Præterea asserunt poetas mẽdaciter dicere multos esse deos, cum constet ueritate certissima unum tantum esse, & illum uerũ atq; omnipotentẽ. Addentes Virg. latinorũ poetarum principẽ recitasse Didonis historiã minus uerã, & huiusmodi quædã alia etiam inferentes. Credo uicisse putent, uicissent q̃ ni esset qui eorum uociferationes insipidas ueritate retunderet. Quid igitur? Rebar in pręcedentibus loco huic respondisse satis. Dum quid sit fabula, quot fabularum species, & quibus usi poetæ sint, & per quod satis late descripsi. Sed in hanc materiam iterum redundum est. Dico poetas, uti isti uolunt, non esse mẽdaces. Est enim mendaciũ, iudicio meo, fallacia quædã simillima ueritati, per quam à nõnullis uerum opprimitur, & expritmitur, quod est falsum. Huius octo esse species asserit Augu. ex quibus & si grauiores reliquis nonnullæ sint, nulla tamẽ scientes uti possumus absq; peccato atq; infamiæ nota, qua dicimur esse mẽdaces, cuius diffinitionis intentum, si æquo animo perspectent, poetici nominis hostes redargutionẽ hanc, qua mendaces asserunt esse poetas, uiribus carere cognoscent, cum poetarũ fictiones nulli adhęreãt specierũ mendacii, eo quod nõ sit mentis eorum quẽquam fingendo fallere, nec uti mendaciũ est fictiones poeticæ ut plurimũ nõ sunt nedum simillimæ, sed nec similes ueritati, imo ualde dissonę et aduersæ. Et dato species fabularũ unà quam uideri potius historiã, quã fabulã diximus, sit ueritati simillima, antiquissimo omniũ nationũ cõsensu à labe mẽdacii ĩmunis est, cũ sit cõsuetudine ueteri cõcessum ea quis uti posse ratiõe exempli, in quo simplex non exquiritur ueritas nec

à remotione partium.

prohibetur

prohibetur mendacium. & si spectetur poetarũ officiũ, nonnunquam insuperioribus de
ab officio. monstratũ uinculo huic astricti nõ sunt ut ueritate utantur in superficie fictionũ, & si au-
feratur eis uagandi per omne fictionis genus licentia eorum officium omnino resoluet
in nihilum. quid plura? si omnia quæ dicta sunt in reprobationẽ meritã deiicianẽ quod
fieri posse non arbitror, hoc irreprobabile supereſt nemo suum iure exercens officium in
notam potest ob hoc infamiæ deuenire. Prætor esto in legem maleme ritos capitali mul-
cet supplicio, non iure tamẽ dicitur homicida. Sic nec miles agrorum hostiũ populator
dicitur prædo, Nec iurisconsultus etiam si minus æquum clientulo prestet consiliũ, dum
modo à iuris limite non separetur, falsidici nomẽ merebitur. Sic & poeta quãtumcunq;
fingendo mentiatur, mẽdacis ignominiam non incurrit, cum suum officiũ non ut fal-
lat, sed ut fingat iustissime exequatur. Si tamẽ uelint in hoc instantiã facere, quod uerum
non est, mendacium qualitercunq; dictũ sit, est. Si factum non sit, non tamẽ ulterius ui-
res ad internitionẽ huius obiectionis apponã. sed quærã ut uideã quid respõsuri sint, quo
nomine uocanda sint ea, quæ per Ioannem euangelistam in Apocalypsi mira cum ma-
iestate sensuum, sed omnino persæpe prima facie dissona ueritati, quo ipse Ioannes, quo
alia alii q;, qui eodẽ stylo dei magnalia uelauere? Ego quidẽ mendacia, aut mẽdaces etiã
si liceret dicere non auderẽ. Scio tamẽ dicent quod egomet in parte dicturus sum, si roget
Ioannẽ scilicet alios q; prophetas ueracissimos fuisse uiros, quod iam cõcessum est. Præte
rea superaddẽt ab eis scripta fictiones non esse, sed potius esse figuras, & sic nuncupari de
bere, & per cõsequens figuratores earum scriptores. O ridendum diffugiũ quasi crediturí
simus quod simillimũ est in cortice mutatione seu diuersitate nominis effectus habeat di
uersos efficere. Sed in hoc minus quæstionis sit, figuræ sunt nunquid habeant in literali
cortice ueritatẽ exprimãt, quæso si me hoc uelint credere, nil aliud erit quam mẽdacio ue-
lare mihi oculos intellectus, uti illã uelãt suppositã ueritatẽ. Sanè cum mẽdaces hi dicen-
di nec habẽdi sint, quia non sunt, sic nec poetę qui pro uiribus eorũ innituntur uestigiis
in fingendo. Multos autẽ deos scripsisse poetas cum unus tantũ sit deus negari nõ potest.
Sed minime illis in mendacium imputandũ, quia non credẽtes neq; firmãtes, sed more
suo fingẽtes scripsere. Quis enim sui tam inscius sit, ut existimet quẽquam in latibus phi-
losophiæ uersarum tam demẽtis esse sentẽtiæ, ut credat deos quam plurimos esse? Si satis
à scripto & sententia. sani sumus facile credere debemus eruditos uiros studiosissimos fuisse ueritatis inuestiga
tores, eosq; equos q; quo humanũ potest penetrare ingenium attigisse, & absq; ambiguita
te nouisse unum tantũ deum esse. ad quam noticiã deuenisse poetas eorum in operibus
percipitur liquido. Lege Virg. & orantẽ inuenies, Iuppiter omnipotẽs precibus si flectetis
ullis &c, quod epitethõ nemini deorum alteri datum cõperies. Reliquã deorũ multitudi
nẽ non deos, sed dei membra aut diuinitatis officia putauere. quod Plato quẽ theologũ
nuncupamus, etiã opinat, talibus autẽ ob uenerationẽ officio conforme deitatis dedere
nomẽ. Sed infestos hos his non acquieturos existimo, clamabunt nempe dicẽtes, poetas
de uero deo & unico, quẽ nouisse dicimus multa scripsisse mẽdacia, & ob id merito nũ-
cupari mendaces. Ego autẽ non dubito poetas gentiles de uero deo minus recte sensisse,
& sic de eo nõnunquam quod minus uerum fuerat scripsisse, & sic uti isti uolunt mẽda
cium, sed ob id mendaces dicẽdos esse non puto. Sunt enim mẽdacium hominum spe-
cies saltem duæ. Ex quibus primi scientes & aduertentes mentiuntur ut ledant, aut ut nõ
à proprio mendacium ledant, seu ut prosint, & hi non mẽdaces tantum dicendi sunt, sed propriori uocabulo
mentientes. Secundi sunt qui ignorantes se mendacium dicere, mendaciũ dixere tamen.
Et inter hos opportuna cadit distinctio. Sunt enim ex his aliqui quorum iguorantia in-
tollerabilis est, nec excusationem recipit aliquam, utputa. Cauetur lege publica ne quis ci
& translatio ne. uis ciuem priuato seruet in carcere. Caius Sempronii debitorẽ suum detinuit, & à multa
tutari uult ignorantia legis, quæ quoniam suppina uidetur, & crassa ciuem scilicet leges
publicas ignorare, nocuũ defensare non potest. Sic & Christianus homo ętate integer ab
articulorum fidei ignorantia tutari non debet. Sunt & alii quorum uidetur ignorãtia ex
cusanda

cusanda, ut pueri si philosophiã non nouerint, montanus homo si non nouerit nauti-
ca, & cæcus natus si literarum non noscit characteres, & huiusmodi, quos inter numera-
ri possunt poetæ gentiles. qui & si liberales artes, si poeticam, si philosophiam nouerint
Christiane religionis ueritatem nouisse non poterant. Nondum enim lux illa ueritatis
æternæ in terris effluxerat. Quæ illuminat omnem hominem uenientem in hunc mun-
dum. Nondum ad agni cœnam inuitantes peragrauerãt orbem quouscunq; uocantes,
Israelitis solis, hoc donum erat desuper datũ. ut deum uerũ, & iuste cognoscerent, & rite
colerent. Hi nedum quenquam ad communicandum secum cõuiuium tam celebre in-
uitabant, sed nec accedentes, si qui fuissent exteri admittebant. & sic minus uera sentiẽtes
scripserũt de uero deo se uera scribere arbitrãtes, hac acceptabili ignorãtia excusati nõ sunt
dicendi mendaces. Dicent scio quacunq; ignorãtia mendaciũ dictũ sit mendax est dicẽs,
quod negari non potest. esto, non eadẽ nota labefactandi sint, qui ignorantia excusabili
peccauere, quam qui crassa & supina, ut dictum est, cum illos non solum æquitas, sed eti
am legum austeritas habeat excusatos, & si sic est, notã mendacii non incurrunt. & si ue
lint eos omnino quomodocunq; mendaces, ego illis socios addã philosophos Aristot.
Platonẽ, Socratem alios q; quos ipsi summe colunt, eodẽ sontes crimine. Extollẽt reor hi
censores optimi iterũ uoces in cælũ, in psalterio psallentes & cythara, quoniam non satis
plene particula unica huius obiectionis reiecta uideat. O insipidi si militi uno parma cõ
fracta sit, nondum loco mota est acies integra. non ergo exultent sed meminerint, quoni
am sæpissime contusi nolentes cesserint. Quod autem Virgilio obiiciunt falsum est, no-
luit quippe uir prudens recitare Didonis historiam. Sciebat enim ut talium doctissimus
Didonẽ honestate præcipuã fuisse mulierẽ eam q; manu propria mori maluisse, quam in
fixum pio pectori castimoniæ propositũ secundis inficere nuptiis. Sed ut artificio & uela
mẽto poetico cõsequeretur, quod erat suo operi opportunũ cõposuit fabulã in multis si-
milem Didonis historiæ, quod ut pauloante dictũ est, ueteri instituto poetis cõcedit. Po-
test tamen quis dignius respõsione & forsan tu ipse princeps perquirere, ad quid hoc erat
necessariũ Virgilio, cui ut digne respõsum sit. Dico eũ in hoc à quadruplici causa tractũ.
Primo ut in eodẽ stilo, quẽ in Aeneide sumpserat, poeticũ sequeretur morẽ & potissime
Homeri, cuius fuit in eo opere imitator, Nam poetæ nõ ut hystoriographi faciunt, qui à
quodã principio opus exordiunt suũ, & cõtinua atq; ordinata rerũ gestarũ descriptiõe in
finem usq; deducunt, quod cernimus fecisse Lucanũ. quam ob causam multi eũ potius
metricum historiographũ quam poetã existimãt, uerũ artificio quodã longe maiori, aut
circa mediũ historiæ, aut aliquãdo ferè circa finẽ inchoant quod intendũt. & sibi adinue
niunt causam recitandi, quod ex præcedẽtibus obmississe uidebant. ut in Odyssea Home
tus, qui quasi circa finẽ errorũ Vlyssis eum naufragũ in littus pheacũ delatũ scribit, & ibi-
dem Alcinoo regi recitantẽ, quicquid illi ante diem illã post discessum à Troia contigerat
inducit, quod uolẽs Virgilius facere cum Aeneã à littore Troiano fugientẽ scripsisset post
ctutam ciuitatẽ nõ adinuenit aptiorẽ locũ, ad quem eum deduceret, ante quam Italiam
intraret Africano littore. eo enim usq; semper inter Græcos hostes nauigauerat. Et cũ littus
Afrum in tempus usq; illud à rusticis & agrestibus atq; barbaris incoleret, ut eum ad per-
sonam uenerationem dignã deduceret, & à qua reciperetur, & cuius hortatu Troianorũ ca
sus suos q; recitaret, nec aliã præter Didonẽ, quæ & si non tunc, multa tamen post sæcula
loca illa incoluisse creditũ est, cõperiẽs Didonẽ tanquã ad suã uenisset, eius hospitã fecit.
& ut legimus eius iussu sua suorũ q; infortunia recitauit. Secundo quod sub uelamento
latet poetico intendit Virgilius per totũ opus ostendere, quibus passionibus humana fra
gilitas infestetur, & quibus uiribus à cõstanti uiro superent. Et cum iam nõnullas osten
disset uolens demonstrare, quibus ex causis ab appetitu concupiscibili in lasciuiam rapi
amur, introducit Didonẽ generositate sanguinis claram, ætate iuuenẽ, forma spectabilẽ,
moribus insignẽ, diuitiis abũdantẽ, castitate famosam, ciuitati suę & populo imperãtẽ,
prudentia & eloquentia conspicuam, & uiduam quasi ab experientia Veneris concupi-
scentiæ

Defensio Virgilij de Didone à causis finalibus & suscepti operis.

ſcentiæ aptiorem. Quæ omnia generoſi cuiuſcunq; hominis habent animum irritare, ne dum exulis atq; naufragi & in incognitam regionem deiecti atq; ſubſidio indigentis. Et ſic intendit pro Didone concupiſcibilem & atractiuam potentiã opportunitatibus omnibus armatam, Aeneam autem pro quocunq; ad lubricũ apto & demum capto. Tandem oſtenſo quo detrahamur in ſcelus ludibrio, qua uia in uirtutem reuehamur oſtendit, inducens Mercurium deorum interpretem Aeneam ab illecebra increpantem atq; ad glorioſa exhortantẽ. per quem Virgilius ſentit ſeu conſcientię proprię morſum, ſeu amici & eloquentis hominis redargutionem, à quibus dormientes in luto turpitudinum excitamur, & in rectum pulchrumq; iter reuocamur, ideſt ad gloriam. & tunc nexum obligationis infauſtę ſoluimus, quando armati fortitudine blanditias, lachrymas, præces, & huiuſmodi in contrarium trahentes conſtanti animo ſpernimus ac uilipendentes omittimus. Tertio curat Virgilius in laudibus Aeneæ ad honorem Octauiani Cæſaris Iuliorũ genus extollere, quod peragit dum illum laſciuias & immundicias carnis, & muliebres delitias robore mentis ſpernentem atq; calcantem oſtendit. Quarto intendit ſublimare Romani nominis gloriam, quod ſatis facit dum execrationes morituræ Didonis deſcribit. nam per eas bella Carthaginẽſium cum Romanis & triumphi, quos ex eis Romani conſecuti ſunt intelliguntur, in quibus Romanũ nomen ſatis extollitur. Et ſic non mendax fuit Virg, ut minime intelligẽtes exiſtimãt. nec alii etiã ſi qui ſunt eo modo fingẽtes.

Stulte damnatur quod minus ſane intelligitur. Cap. XIIII

VOlunt inſuper atq; clamitant execrantes poeticum nomẽ, omnino abolenda eſſe poetarum carmina, eo quod laſciuiis & nugis deorum gentilium referta ſint, nec modo aliquo tolerabile quod uni eidemq; plures deo attribuantur formę, atq; omnia ut poetę faciunt ſuo Ioui uel aliis. Stulti militiis more certamen intrant aduerſarii noſtri, qui tanto nocendi hoſtibus feruore impetu, ut ſibiipſi non uideat, ex quo ſæpe fit, ut quos in alterum parat ictus inermis ipſe ſuſcipiat. Ego autem his obiectionibns in unum coaceruatis in uolucrum ſatis eſſe reſponſum in præcedentibus arbitrabar, in quibus ſcriptum ſæpiſſime memini, ſub formis uariis, laſciuiis & nugis atq; nominibus, honeſtos ac ſapidos claudi ſenſus, quos etiam pro uiribus ingenii mei amoto fabuloſo cortice aperuiſſe recordor. Actus uero deorum illecebres quocunq; modo a poetis comicis potiſſime deſcriptos. nec laudo nec commendo, quinimmo deteſtatus ſum, & tam ſcriptores in hoc, quam ipſos actus uituperandos exiſtimo. ampliſſima quidem fingendi eſt atea, & pleno ſemper fictionum cornu poeſis incedit. Non ergo deficiebant quibuſcunq; ſenſibus honeſtiſſima tegumenta. Sanè quercela hæciam diu ſublata eſt atq; ſopita, namq; in ſcænis atq; theatris à mimis & hiſtrionibus atq; paraſitis, & huiuſmodi hominibus enormia canebantur olim. Omnino abſtulere atq; reprobauere Romani ueteres Cicerone teſte, & ipſam ſcænã & artem ludictã damnauere, agẽtesq; nota mulctauere cenſoria. & eos amouere tribubus. Sic etiam Prætorum ædicto cautum eſt, qui artis ludicræ pronunciandi ue cauſa in ſcænam proderent ipſo facto haberentur infames. Porrò poſt Conſtantinum Cæſarem & Sylueſtrum ponti ficem pullulante undiq;, & indies excreſcente fide catholica talium comicorum ſeu ſcænicorum carmina obſoluerunt à ſęculo, & remanſerunt illuſtrium & laudabilium librí & opuſcula poetarum, qui res geſtas & naturales auguſtiore ſtilo artificioſo ſcomate, facundiore locutu, ſub cõgruo fictionũ & imaginũ tegmine protulerũt. & ſic quos ſemideus Plato urbe pellẽdos iuſſerat, & aduerſus quos hi noſtri ueritatis ignari clamitant, iam exterminati ſunt & abiecti. Verũ ut aliquid his reprehẽſoribus noſtris particulę obiectiõis altetę reſponſũ ſit, dico, ſi ante initã pugnã prudẽtes, quibus in locis feriri poſſent acutius inſpexiſſent, uidiſſent, pfecto, quod ipſi poetis gẽtilibus obiiciũt in ſe retorqueri telũ, nũc Iouẽ, nũc cæli deũ, nũc ætheris ignẽ, nũc aquilã, nũc hominẽ, ſeu à quibus mauis formis à poetis deſcriptũ mirarentẽ, ſi meminiſſent ipſum uerũ & unicũ deũ. nũc ſolẽ, nũc ignẽ, nũc leonẽ, nunc ſerpentẽ, nũc agnũ, nunc uermẽ, nunc etiã lapidẽ à ſacris deſcribi literis.

Et eodem

Et eodem modo uenetādiſſimam matrem Eccleſiam noſtram, quam aliquando mulierem amictam ſole, aliquando mulierem indutam uarietate, aliquando currum, aliquando nauim, aliquando archam, domum, templum, & huiuſmodi uocari ſacra demonſtrant uolumina. quod & de uirgine genetrice, & de humani generis hoſte memini legiſſe ſæpiſſime, de nominum multiplicitate, quod dicam habeo iſtud idem. innumerabilia ferè apud noſtros deo attribuuntur, & totidem Mariæ uirgini atq; Eccleſiæ, & hæc non abſq; myſterio facta ſunt, ſicuti nec Poëtæ fecerunt. Quid ergo inaduertentes hi rugiunt, liuore quidem impellente ſtare nollent quod ipſi non noſcunt.

Deteſtabile nimis de incognitis iudicare. Cap. XV

PRotrò zelantes hi ſuaſores criminum Poëtas affirmant. Qua in accuſatione ſi diſtinguerent forſan pro parte cōcederent eos eſſe uictores. Conſtat enim nōnullos ſatis iam dudum inhoneſtos fuiſſe Comicos, ſeu eorū ſceleſto ſic ſuadente ingenio, ſeu ſic æuo exquirente tunc corrupto. necnō & Naſonem Peligium clari, ſed laſciuientis ingenii Poëtam artis amatoriæ compoſuiſſe librum, in quo & ſi multa ſuadentur nefaria, nil tamen minus opportunum, cum nemo ſit tempeſtate hac adeo demens iuuenculus, aut ſimplex puella, quæ mouēte illecebri appetitu ingeniū longe ut etiā id ueniat quod exoptat acutiora non nouerit, quàm is qui ſe talium præceptorem fore præcipuū arbitratus eſt, doceat. Si igit̄ minus hi, quos nonnūquam abiicien dos diximus, honeſtatem facultatis poëticę, quid alii ſplendido rubore cōſpicui hanc incurrere metuere notam? & unà cum temporibus accuſari? Equidem patiendum nō eſt. Et ob id ut pateat cur ab his accuſentur illuſtres, quæſo dicant nunquid Homeri carmen unquam legerint? nunquid Heſiodi, Virgilii, Horatii, Iuuenalis, & aliorum huiuſmodi plurium? Et ſi ſe legiſſe fateantur, exprimant quorſum has criminum ſuaſiones inueneritnt, ut ipſi uidentes quod nondum uidimus, cum eis malemeritos condemnemus. Attamen negare ſuperfluum eſt, quis autem accuſatione audita non percipiat quia nunq̄ legerint? cum liquido debeamus credere, ſi uidiſſent in tam ſtolidam ſententiam, nō ueniſſent. Arbitror tamen ex quæſtione tali hos ſcelus ſceleri addituros. Nequeunt enim tacere, tanto pauore tenētur, ne ob taciturnitatem minus omnia nouiſſe credant̄. Dicent̄q; elata facie totis loquentes buccis, & omni frontis amoto rubore, quaſi ex hoc ſumme laudandi ueniant. Quid has nugas uiderimus, Vah nec uidimus, nec uidiſſe uolumus maiorib⁹ operam damus. O bone deus ab æterno opere tuo ſi uelis, pauſam ſumere potes. Et ſi diuinitatis tuę appeterent oculi, poſſes in ſomnum ire ſi uelles, rem tuam iſti curant, tibi noctes inſomnes hi ducunt, tibi ſuos ſudores impendunt. Primum quippe mobile moueant, teor dum maioribus operam præſtant, magnum eſt, multū eſt, & talium ſi pateris dignus labor. O ignauæ hominum mentes non aduertunt, dum alios tam pruden ter floccifaciunt, quàm miſere ſuam ignorantiam detegant. Poſſumus etenim nos, ſi ſtultiores eis non ſumus, uidere ſatis c̄ iuſta ſit eorum accuſatio, c̄ ſancta atq; toleranda ſententia. Sanè ne ſit qui arbitretur me reſponſum hoc futurum ex meditatione friuola uaticinari, confiteor quoniam in hoc à certiſſima coniectura deducar. Audiui iam dudū interrogationi ſimili nonnullos etiam faſtidioſius reſpōdentes. Et quod mihi grauius fuit, uirum quendam ætate uenerabilem, & ſanctitate aliàs ac doctrina præcipuū, nō reſpondentem, ſed motu proprio longe execrabilius eloquentem. Non mentiar, deus nouit rex inclyte, erat, ut tunc uiſum eſt, uir iſte adeo Poëtici nominis hoſtis infeſtus, ut illud nō ni ſi ſtomachans proferre uideretur, quod ubi minus honeſtati ſuæ opportunū erat, oſtendit. Nam mane quodā in generali ſtudio noſtro legens in cathedra ſacrū Ioannis Euangelium auditoribus multis, cū fortuito in hoc incidiſſet nomen, accenſa facie flammeis oculis, & altiori ſolito uoce totus frendēs multa in Poetas enormia dixit, & poſtremo ut eius appareret iuſtitia dixit, inquit, & ferè iuramēto firmauit, ſe neq; uidiſſe, nec unquam aliquem ex Poetarum libris uidere uoluiſſe. O ſancte deus, quid ignari dicturi ſunt, ſi ſic aliàs eruditus homo annis grauis, & autoritate locutus eſt: potetātne loqui ſtultius ab inſano

Exemplū magiſtri noſtri cuiuſdam

sano? Vellem ergo scire, si nō uiderunt, si nō cognouerunt, si maioribus uacant hi censō
res egregii, unde Poëtas criminū suasores agnoscūt? quid circa eos incognita latrāt? quid
nō idonei iudices de incognitis laturi sententiā rostra conscendunt? qui ne dum inaudi-
ta, sed nec requisita parte sententias fulminānt? Forte, inquient, sacro inspirante spiritu tam
seuerum se in Poëtas ferre decretum. Possibile dicerem, si crederem sanctū spiritū tam spur
cidas ne dum inhabitare, sed intrare animas. O scelus impiū, ò execrabile malū, ò detestā-
da temeritas, audere cæcū natum in propatulo de coloribus ferre sententiā. Sic olim ut isti
prēsides uenerandi faciūt. Audiui Phoroneū apud Argiuos, Lycurgum apud Lacedæmo
nes, Minoëm apud Cretēses, & apud Mirmidones Eacū factitare solitos. Sed ut eo ueniā
quo fert animus, quicquid isti reuerendi iudices blaterent, non sunt ut ipsi uolunt Poëtæ
criminū suasores, quinimo si sana mente & nō liuore insano perciti eorū legantur uolu-
mina, impulsores inuenientur, nunc suasissimi, nūc acerrimi pro exigentia temporū iu uir
tutes. Quod ne tam paucis uerbis uidear probasse cōtentus, libet ante obstrepentium ocu
los apponere, saltem pauca, ex quibus possint ueritatē hāc, si uelint, agnoscere, & omissis
Homeri monitis, qui ob Græcas literas Latinis minus familiaris est, si uelint, legant & per
legant, quæ sint in Aeneide ad patientiā laborum emergentium exhortationes Aeneæ ad
socios. Quis ardor illi pulchræ per uulnera mortis pro salute patriæ fuerit. Quæ erga patrē
pietas, quem humeris per ardentes undiq; domos & tuentia templa, per quæ medios ho-
stes, & mille uolātia tela, deuexit in tutū, quę in Achimenidem hostem clementia, quod
robur animi ad illudendas frangendaśq; amoris petulci catenas, quæ iustitia atq; munifi
centia circa amicos & exteros in exhibendis muneribus benemeritis, ludis in anniuersa-
rio Anchisis patris apud Acestem peractis, quæ prudentia, quanta circūspectio in descensu
ad inferos, quæ genitoris ad eum suasiones ad gloriā, quæ eius in iungendis amicitiis so-
lertia, quàm grandis comitas fideśq; in conseruandis susceptis, q̄; piæ in Pallantis amici
cæde lachrymæ, quæ eius ad filiū persæpe monita. Quid multa referā? adsint oro, adsint
hi in Poëticū rugientes nomen. Librent huius Poëtæ uerba, sententias ponderent, & si pa
titur animus, fructū ex his qui potest exprimāt, & si deo gratū erit uidebūt, nunquid Poë-
ta hic in malā frugem suasor sit. Profecto si rite deū nouisset & coluisset Virgilius, nil fere
præter sanctum eius in uolumine legeret, & si dicāt leges nō pati quenq; approbari testi-
monio unius, Venusinū insuper Flaccū suscipiant, Persiū, Volaterranū, Iuuenalē, Aqui-
natem, quorū Satyricū carmē tanto uirtutis impetu in uitia uitiosośq; inuehit, ut eos ex-
terminare uideatur. Si ergo hi plures satis sunt, taceant isti qui suasores criminum Poëtas
accusant, & tabiem suam mansuetudine dolent, nec dedignentur discere priusquàm
uelint aliorum labores ridendo iudicare iudicio, ne dum in alios suæ stolidæ antiquita-
tis tela coniiciunt, in se ultionis diuinæ fulmina prouocent.

Quod in bonum Poëtæ deducant se legentes. Cap. XVI

Iunt post hęc insidiantes acerrimi Poëtas esse mentiū seductores, eo quod
dulcisono carmine lepido sermone accurata atq; ornata oratione ineptias
suas legentibus ingerunt, & sic quo minime opportunū, lectores seducūt
insipidos. Quis ignarus & qui Poetas nō uiderit, ut ipsi obiectores ignari
sunt, nec Poetas uiderunt illustres, & si uiderūt ingeniorū suorū ignauia
non intellexerunt, non credet facile hos optime iuste sanctḗq; in poeticum carmen inue-
here? Hoc uideat deus, & hi uideant quibus ab eo lumen intellectus cōcessum est. Tu au
tem cytarista cælestis Dauid solitus dulcedine carminis furores sedare Saulis. Si suaue ali-
quid, si mellifluū cecinisti Lyricū tuum carmen absconde. Et tu Iob qui labores tuos atq;
patientiā Heroico carmine scripsisti, si lepidū, si ornatū sit, idē facito unà cū aliis sacris ui-
ris, qui æthereo uersu diuina cecinere mysteria, & quod his dico dictum sit Orpheo, Ho-
mero, Maroni, Flacco, & aliis, postq; eò uentū est, ut inueniantur qui dicāt impune, quo
niam seducere mentes hominū sit dulcisone lepide accurate metricas orationes effunde-
re. O Baui & tu Meui lætamini postq; damnantur isti, tempus quod minime rebar uo-

bis con

bis conceſſum eſt, & locus præparatus ampliſſimus. Scio dicent ſe dixiſſe pernicioſum in eptias ſonoro ſcripſiſſe carmine, & legiſſe. Erat, fateor, additio hæc nõ parui momenti, ni in præcedentibus ſæpius eſſet oſtẽſum, quales ſint quas iſti accuſant ineptiæ illuſtriũ Poetarũ, & ob id quod maximũ exiſtimabant, in nihilũ reſolutũ eſt. Attamen, ut in hoc dicte ctius ueniã, quia ſeductores mentiũ dicũt eſſe Poëtas, primo ſcire uelim cũ multi ſint qui ex his Poëtæ ſint, qui ſeductores ſint mentiũ & quis dubitet, nullos dicere poſſint præter quos ſtudent. Quos autem ſtudeant, accuſatio ipſa demonſtrat. Si deo placet zelantes hi amant, procãtur, & mulierculis ridentibus applaudent oculis, amatorias literulas dictãt, cõponunt rhitmos, & cantiunculas excudunt, quibus affectiones ſuas & ſuſpiria expromant, & deficientibus ingenio ſibi uiribus pro opportuno ſubſidio ad inſtructores artis amatoriæ euolant. Hinc Catulli, Propertii, & Naſonis uolumina euoluunt, & ab ineptis taliũ ſuaſionibus lepidis deſcriptis carminibus, & uerborũ facili exornatis cõtextu tanq; in hoc toto inclinati pectore uolentes trahunt, ſeducunt, atq; tenent. Hinc Poëtarũ illecebras cognouere, hinc ingrati præceptores accuſant ſuos eosq; ſeductores mentiũ dicunt, quos ipſi nõ rogati ſponte ſua ſecuti ſunt. Magnis igit, imò permaximis uacant redarguitores noſtri. Nõ enim patuum eſt amori obſequi, cuius uiribus primo Phœbus, inde Alcides monſtrorũ domitores ceſſere. O q; ſatius fuiſſet ignaris tacuiſſe, q; in ſuum dedecus emiſiſſe uoces. Nam ſi proſpectent dum Poëtas accuſaſſe tentur, ſeipſos aduertent monſtraſſe culpabiles. Ex hac enim accuſatione quæ ſint eorũ ſtudia, quæ deſideria, quæ iuſtitia, manifeſte cognoſcimus. Quid enim de his arbitrari poſſumus, ſi puella laſciuis geſtibus, petulcis oculis, blandis uerbis ſpem polliceatur infauſtam, poſtq; à mutis ſeu tacitis carminibus ſeducunt? Erubeſcant igitur miſeri, & in melius inſanũ ſuũ reformẽt conſilium, proſpectentq; Vlyſſem gentilem hominẽ non mutorũ carminum, ſed mellifluos Syrenarũ cantus ſpreuiſſe, tanq; nocuos atq; tranſiſſe. Et ut aliquid circa uim uocabuli dictum ſit, quod tanq; deteſtabile Poëtis obiiciunt, uidiſſe debuerant, quoniã & ſi Chriſto ſaluatori noſtro à Iudæis obiectũ ſit, qui illũ ignominioſe ſeductorem dixere, non tamen ſemper in malã partem ſumendũ fore. Nequiuere enim illi abutentes infandi homines uim ueterem ſurripuiſſe. Poteſt enim in bonã partem ſumi ſeducere. Nam rem curantes paſtoriã ab infectis armentis nondũ infectos ægritudine boues ſeduxiſſe, ſolertis paſtoris eſt, & ſic nõnunq; eruditi homines generoſos animos ab his qui morbo uitiorũ laborãt ſuis ſeducũt monitis. Quorſum illuſtres Poëtas ſeducere ſæpiſſime credulos reor, & eos facere meliores, ubi hi ſeducti tractiq; ſuo nõ Poëtarũ minus etia honeſtorũ crimine in malam frugẽ ſi poſſint conant offendere. O bone Ieſu aduerte peſtem hãc ab ignaris creduliis. Et hos loquaces corripe, ac adeo inſtrue, ut exemplo tuo uelint prius facere q; docere.

Inuerſio criminis

Inuerſio nominis

Philoſophorum ſimias minime Poëtas eſſe. Cap. XVII

SImias præterea philoſophorũ ex his nõnulli qui ſe cæteris præferunt dicunt eſſe Poëtas. Verũ non ſatis certum habeo an ut hominibus riſum incutiãt, uti nõnunq; ſuis ſcomatibus mulierculæ faciunt, an potius ex animi ſententia, quia ſic credant, ſeu mentis nequitia ut irrideant iſtud euomant. Primum quippe deberet indignanti animo à prudẽtibus tolerari, dum cernerent ab ignaris ex uiris conſpicuis ridicula confici uulgo, cũ paſſim per triuia aſini infulati & phalerati ſues, ac ex q mauis genere beluæ fimbriatis, necnõ & uariatis pellibus incedentes amicti cõperiantur facile, ex quibus decentius quis uolens, poſſet confingere talia. Si uero credentes afferunt aut irrident, utrunq; tam ſtolide q; nequiter agunt. Eſt enim ſimiis, ut aliquando dixiſſe meminimus, hoc de more à natura infixũ, ut ũelint dum poſſint uidentes quoſcunq; hominũ actus imitari. Et ſic uideť hoc uelle Poëtas imitatores, & inde ſimias eſſe philoſophorũ, quod minime ridiculum eſſet. Honeſti quidẽ ut plurimũ homines fuere philoſophi, & bonarũ artium repertores, ſed fallunť indocti. Nam ſi ſatis intelligerent Poëtarũ carmina, aduerterent omnes nõ ſimias, ſed ex ipſo philoſophorum numero cõputandos, cũ ab eis nil præter philoſophiæ cõſonũ iuxta ueterum opiniones

Et hic retorquet id quod obijcitur ĩ aduerſarios

fabuloſo tegat uelamine. Præterea imitator ſimplex in nullo exorbitat à ueſtigiis imitati, quod quidé in Poetis minime cernit. Nã eſto à philoſophicis nõ deuient cõcluſionibus, nõ tamen in eas eodé tramite tendunt, Philoſophus, ut ſatis patet, ſyllogizando reprobat quod minus uerũ exiſtimat, & eodé modo approbat, quod intendit, & hoc apertiſſime prout poteſt Poeta, quod meditando cõcepit ſub uelamento fictionis ſyllogiſmis omnino amotis, quãto artificioſius poteſt abſcondit. Philoſophus ſtilo proſaico, ut ſæpius & eius ferè paruipendens ornatũ ſcribere cõſueuit. Poeta metrice ſumma cũ cura exquiſito decore cõſpicuo. Philoſophorũ inſuper eſt in gymnaſiis diſputare, Poetarũ in ſolitudinibus canere. Et cum iſta inter ſe nõ conueniant, nõ erit, ut aiunt, ſimia philoſophorũ Poeta. Si ſimias dicerent eos eſſe naturæ, poſſet fortaſſe æquiore animo tolerari, cũ pro uiribus quicquid ipſa, quicquid eius operatione óperat perpetua, Poeta celebri conat deſcribere carmine. Quod ſi intueri uelint iſti, uidebũt formas, mores, ſermones, & actus quorũcũq; animãtiũ, cæli, ſyderum q; meatus, uẽtorũ fragores & impetus, flãmarũ crepitus ſonoros, undarũ rumores, mõtium celſitudines, & nemorũ umbras, atq; diſcurſus fluminũ adeo aperte deſcriptos, ut ea ipſa paruis in literulis carminũ ineſſe arbitrent. In hoc ego Poetas eſſe ſimias cõfitebor, q̃d ego honorabiliſſimũ reor opus, in id ſcilicet arte conari, q̃d agit natura potẽtia. Sed quid plura? Eſſet talibus ſatius agere ſi poſſent, ut nos unà ſecũ efficere mur ſimiæ Ieſu Chriſti, cũq; ſibi incognitos Poetarũ irridere labores, cũ cõtingat ſæpiſſime tentãtes alienum pruritũ ſcalpere, etiã ſuum aliorũ cruentas ungues cũ anxietate ſentire.

Cap. XVIII

Hactenus ad obiectiones, iã ad autoritatẽ Hieronymi, Platonis, & Boẽtij reſpondet

Non eſſe exitiale crimen, libros legere Poetarum.

HI æquitatis, imò iniquitatis arbitri feruida rabie cupientes, poẽtici nominis exterminium quaſi pauca in illud dixerint altiſono inſuper clamitant hinc inde boatu. O inſignes uiri, ò diuino redempti ſanguine, ò gratus deo populus, ſi qua pietas, ſi qua deuotio, ſi qs Chriſtianæ religionis amor, ſi quis dei timor uobis eſt, hos infauſtos Poẽtarum libros abiicite, flãmis exurite, & uentis ſeruandos exhibete cineres. Eos etiã ullo modo uelle uidere, exitiale crimen eſt, animas lætali ueneno inficiunt, uos in tartara trahunt, & cæleſtis regni exules in æternũ faciunt. Poſt hæc auctо clamore Hieronymũ in teſtem aduocant, eum q; dicentẽ aiũt, in epiſtola ad Damaſum de filio prodigo, dæmonum cibus ſunt carmina Poẽtarum, & his ac ſimilibus multis toto gutture ignaros auditores intonant. O pietas, ò priſca fides, ò dei patientia grandis, quid patetis? quid retum cõditor in erectas turres, quid in celſos uertice montes fulmina torques? Hi ſanctiſſime pater feriendi ſunt, qui doloſa lingua atq; mendaci aliorum & perſępe innocuorũ exitio ſibi aucupant inanẽ gloriã. Medici errores ſuos terra tegunt, hi prohibitionibus atq; flãmis ſuas conant ignorantias occultare. Quis ſimplex homo hos audiat quin arbitret Poẽtas pernicioſiſſimos eſſe homines, diuini nominis hoſtes, cõtubernales dæmonum, immites, maleficos, ſceleſtis ſemper uacantes operibus, quibus nulla bonarũ artium cura, nulla pietas, nulla fides, aut ſanctitas ſit? Et ſic horum ignorãtiã opere & iniquitate cõſequũtur celebres uiri, ignominiã quã minime meruere. Sed ſpero deus uidebit aliquãdo. Nos aũt uideamus, ſi poſſumus quale ſit hoc tam inexpiabile malum, quod hi cõmitti clamitant, ſi teneant, ſi uideant, aut legantur carmina Poẽtarum. Quæ horum cõtineant libri, quæ ſuadeant, quæ damnent, quæ doceant, iam ſatis ſupra declaratum eſt. Sed eis omiſſis uolo aduerſus ueritatẽ hos ſceleſta omnia ſcribere atq; ſuadere lectoribus. Quid tandẽ? gẽtiles fuere homines, nõ Chriſtum nouere, ſuã extulere, quã ſacram arbitrabant religionẽ, fictiones edidere, gratiſſimos & cõmendabiles utero perſæpe gerentes fructus. Sed quid inde? quæſo hos elegantiſſimos clamatores dicant? Nunquid illis prohibitũ ſit ab aliqua ueteri, ſeu noua doctrina deorum ſuorũ ſcelera quo uellent in ſtilo deſcribere? Non equidẽ reor, nec etiã Chriſtiano fingẽti dummodo ſanè intellecta fictio aduerſus catholicã ueritatẽ exenterata nil pariat, ſi nõ prohibitum eſt. Si hos legere nõ leges prohibent, neq; prophetæ, nõ ſacræ põtificum ſanctiones, quid tenere, quid legere mali eſt? Inquient quia ſeductores ſint mentiũ dulcedine ſua. Huic ob

A licito

iectioni

lectioni pauloante respõsum est. Verũ si hi imbecilles sunt atq; tractabiles sibi caueãt, mẽ mores prouerbii ueteris, quo prohibetur hos certamen lapidũ non intrare, quibus sit gãlea uitrea. Fateor tamen ultro longe melius fore sacros studere libros q̃ istos etiamsi optimi sint, studentes q̃ acceptiores reor esse deo, pontifici summo & ecclesiæ. Verũ non omnes nec semper eadem trahimur affectione, & sic nonnunq̃ ad poeticos trahunt quidã, & si trahimur uel sponte nostra in eos imus, quod hoc crimẽ, quod malũ est? possumus impune mores barbaros audire, ipsos si uelimus suscipere barbaros, eis hospitalitatem exhibere, eis, si petant, ius dicere, cũ eis amicitias iungere, Poëtarũ libros legere, si deo placet, ab his uiris doctissimis prohibemur. Manichei, Arrii, Pelagii q̃, & aliorũ hæresiarcharum execrabiles errores, ut noscamus nemo prohibet, quin scrutemur. Versus autẽ legisse Poëticos horrendũ, ut hi clamitant, imò lætale crimen est. ioculatores in quadriuiis, ut plurimum inhonestos ludos agentes inspicere possumus. Histriones in cõuiuiis turpia canentes audire, nebulones in popinis, lenones in lupanaribus, blasphemantes q̃ pati, nec ob id ad tartara trahimur, Poëtica legisse poemata, nos æterni regni facit extorres? Pictori etiã in sacris ędibus fas est pingere Tricerberũ canem, Ditis obseruantem limina. Charontem nautã Acherontis uada sulcãtem, Erinnyas hydris accinctas, accensis q̃ armãtas facibus, ipsum Plutonẽ infelicis regni principem, damnatis supplicia inferentẽ, Poëtis sonoro carmine hæc eadẽ scripsisse nefas, & irremissibile lectori est crimen? Pictori eidẽ cõcessum est in aulis regum & nobilium uirorũ amores ueterum deorũ, sceleta hominũ, & quæcũq̃ cuiuscunq̃ cõmenta pingere, nullo patrũ prohibẽte decreto, & hoc à quibuscunq̃ pro libito intueri permissum est. Poëtarum inuenta ornatis linita literis plus à sapientibus lecta uolunt, mentes inficiant, q̃ picta ab ignaris inspecta. Quid multa? deficio, fateor uolens, si possem aduertere quibus uiribus, qua potentia liuor edax & ignorantia hos boatores in tam grandem dementiã potuerit impellere. Scire saltem debuerant, quia uas electionis testatus est, scire malũ, malũ non esse, sed operari. Et ipsi nouissimi præceptores credo, ut à suis mulierculis prudentiores habeantur, & inde pinguiores cõsequantur offas, nõ uerentur dicere, nedum scire dicã, sed Poëtas legere perniciosissimũ esse. O fastidium audire etiã, si omnino despiciendi sint Poëtæ, nefariũ fore, si uideris margaritã ex luto colligere, quasi abstergibile lutum illam minus fecerit preciosam. Nec erubescunt interpretes hi hac præsumptuosa atq; generali prohibitione sua uelle ex ueritate fieri mendaciũ, si dixerit ali quando Poëta, imò eos dixisse toto denegant ore. Ridiculum est audire humani generis hostem diabolum potuisse uerbũ bonum aliquãdo dixisse. Poëtas autem esto aduersus conscientiã pauloante malos esse cõcesserim, cũ forte nõnullis præter gentilitiã maculam, nil inhonestum iure posset obiici uerbũ bonum dicere nequisse. Vocat etiã nõnunquã à sacris hominibus in testimoniũ diabolus, inuocasse Poëtam horũ accusantiũ autoritate irremissibile crimen est. Sed nunc hos prohibitores, & in exiliũ Poetarũ præcones oro, dicant. Quid magis q̃ Philosophia potuit peccasse poesis? Veritatis quippe optima indagatrix philosophia est, cõpertæ uero sub uelamine seruatrix fidissima poesis est. Si minus recta sentiat illa, nõ potuit rectum ista seruasse, pedissequa est, dominæ uestigia imitẽ necesse est, si deuiet illa, & hæc ut exorbitet, à necessitate cogit̃. Quid ergo cũ gentiles philosophos allegemus ore pleno, eorum q̃ seruemus sententias, & nil ferè nisi eorũ uallatũ autoritate firmemus, dicta Poetarũ Poetas q̃ horrere scimus atq; detestando damnamus. Extollitur Socrates, honoratur Plato, colitur Aristoteles, ut de reliquis sileam, qui omnes fere gentiles, & persæpe damnatis opinionibus erronei homines. Homerus ab obiurgatoribus nostris pellitur, damnatur Hesiodus, Maro despicitur atq; Flaccus, quorũ figmenta nil aliud sentiunt q̃ disputationes illorũ, quorũ quoniã dogma student, & ex his esto cũ difficultate nõ patiente ingenio quædã principiola sumpserunt, quasi intellectũ cõmendant. Poetarũ uero, quoniã scripta negligunt, & sic nõ intelligunt, despiciunt & condemnant. Attamen quicquid clamitant, quicquid latrant, quicquid iubeant uel suadeant, si philosophorũ scripta, si barbarorum gesta, si hæreticorum perfidia legi possunt, & Poe

A cõparatione aliorũ quæ uel leguntur, uel spectantur

Quid quod non pauci docent, quæ foris legi aut scribi uetantẽ

Collatio Philosophiæ atq; Poëtices

tarum uolumina absq; piaculo legi, teneri, audiriq; possunt, mente tamen integra atque constanti, ne si quãdo aliquid in orthodoxam dicerent fidem tanquam ab illa exteri sectores labefactari permittant. Nunc autem supereſt in extremum horum clamorem paulxillum acrius instandum atq; prolixius, quoniam ea ex celeberrimi atq; sanctissimi hominis autoritate præcedentia omnia firmasse se credunt. Dicunt igitur clamitantes Hieronymi uerbum ad Damasum papam, Dæmonum cibus sunt carmina Poetarum, quod si satis percepissent, à nobis etiam firmatum aduertissent, & potissime ubi damnatam comicorum spurcitiem atq; obiectam semel & iterum ante iam diximus, sed quoniam nulla Poetarum facta distinctione inuidentiæ offuscati caligine, & in quoscunq; cæci irruũt, propulsanda illorum ignauia est, & ipsi in perpetuum cogendi silentium. Si igitur epistolas, si uolumina Hieronymi, si hanc eandem, quam producũt in testem, seu cuius autoritate damnatos Poetas uolunt studiose legissent, inuenissent profecto uerbum hoc à Hieronymo declaratum, & eius sensum appositum atq; obiectionem, quam faciunt esse solutam, & potissime ex figura mulieris captiuæ raso capite, deposita ueste, resectis unguibus, & pilis oblatis Israelitæ matrimonio copulandæ. Et si religiosiores atq; delicatiores sanctis doctoribus esse non uelint, comperient hunc dæmonum cibum, non solũ non reiectum flammis, ut iubent immissum, sed cum diligentia seruatum, tractatum, atq; gustatum à Fulgentio doctore atq; pontifice catholico, ut apparet eo in libro, quẽ mythologiarum nuncupat ipse, in quo elegantissimo stylo descripsit Poetarum fabulas, exponendo æquo modo. Augustinum doctorem egregium comperient non horruisse poesim, nec Poetica carmina, quinimo solerti uigilantia studuisse & intellexisse, quod uolentes negare non possent, cum sæpissime in suis uoluminibus sanctus homo Virgilium, aliosq; Poëtas inducat. Nec ferè Virgilium unquã absq; alicuius laudis titulo nominat. Sic ut itẽm dixerim Hieronymũ doctorem eximium atq; sanctissimum, & trium linguarũ mirabiliter eruditum, quem ignorãtiæ eorum hi in testem trahere satagunt tanta Poëtarum carmina diligentia studuisse percipere nt, atq; seruasse memoriæ, ut nil ferè absq; eorum testimonio firmasse uideatur. Videant si non credunt inter alia libri eius Hebraicarũ quæstionum prologum, & aduertant, nunquid eum totum Terentianum fuisse sentiant, uideant nunquid sæpissime Horatium, atq; Virgilium sibi quodammodo assertores induxerit, & non solum hos, sed & Persium, aliosq;. Legant insuper eiusdem facundissimam ad Augustinum epistolam, rimenturq; nũquid in ea inter illustres uiros uir doctus Poëtas, quos ipsi tanto clamore confundere si possint conantur, enumeret. Porrò si nesciunt, perlegant Actus apostolorum, & sentiant, nunquid Paulus uersus Poëticos studuerit & nouerit. Inuenient quippe eum non fastidisse in Ariopago aduersus Athenienſium obstinationem disputantem uti testimonio Poëtarum, eumq; alibi Menandri comici carmine usum, dum dicit, Corrumpunt mores bonos colloquia mala. Et Epimenidis Poëtæ, si memini, allegat uersiculum, qui aduersus hos apertissime dici potest, dicens, Cretenses semper mendaces, malæ bestiæ, uentres pigri. Et sic non qui ad cælum usq; tertium raptus est, quod isti sanctiores uolunt peccatum, uel turpe arbitratus est legisse, atq; didicisse Poëtarum carmina. Insuper perscrutentur quid scripserit Dionysius Ariopagita, Pauli discipulus, & Christi martyr egregius in suo Hierarchiæ cælestis libro. Ex intentione quippe dicit, persequitur atq; probat diuinam Theologiam poëticis fictionibus uti inter alia, ita dicens, Etenim ualde artificialiter Theologia poëticis sacris formationibus in non figuratis intellectibus usa est, nostrum, ut dictum est, animum reuelans, & ipsi propria & cõiecturali reductione prouidens, & ad ipsum reformans anagogicas sanctas scripturas, & alia multa quæ ad hanc sententiam subsequuntur. Et ut reliquos postremo finam, quos aduersus bestialitatem horum possem inducere, nónne etiam ipse dominus & saluator nostet multa in parabolis locutus est comico conuenientibus stylo? Nónne & ipse aduersus Paulum prostratum Terentii uerbo usus est? scilicet, Durum est tibi contra stimulum calcitrare. Verum absit, ut putem Christum dominum à Terentio quantumcunq;

Diluit obiectionem de dicto Hieronymi à diuisione

Comprobat exẽplis quoq;

cunq; diu ante fuisset quàm hęc dicta sint uerba assumpsisse. Sufficit mihi satis esse ad firmandum propositum, saluatorem nostrum uoluisse quantumcunq; uerbum suũ atque sententiam ore Terentii fuisse prolatum, ut appareat nõ omnino esse cibum dæmonum carmina Poëtarum. Quid nunc inquient boatores illustres? clamitabunt ne insultabunt aduersus carmina Poëtarum à suomet teste reprobati, & aliorum plurium sanctorum uirorum testimonio uicti atque repulsi? Clamabunt equidem, insuperabilis eorum rabies est. Sed quàm iuste tu uideas rex optime, uideant'q; quibus ratio magis amica est quàm obstinata horum proteruia. His autem tam absolute damnantibus, iustissimus iudex de uobis aliquando retribuet inuidentiæ meritum, & eadem eis metietur mensura, qua ipsi aliis metiuntur.

Μίμησις est Theologorum ex rostris debacchantium, quales utinam non hoc quoq; tempore multi reperiantur, qui magis ob id damnant quæ non intelligunt, ut populo aliquid esse uideãtur, quàm ut quæ profutura omnium saluti credant, doceant. Quibus illud Satyricum occini conueniebat, qui curios simulant, & bacchanalia uiuunt. Eiusmodi enim ferè hoc hominum genus est.

Minime Poetæ omnes iussu Platonis pellendi sunt urbibus. Cap. XIX

PErminimum uisum est latratoribus nostris conatus exposuisse omnes, ut è domibus ac manibus hominum, si potuissent, Poetas excluderent, & ideo ecce iterum agmine facto irruunt, & armati Platonis autoritate infando gutture sonoras uoces eructant, aientes, Platonis iam dicti iussu Poetas urbibus esse pellendos. Indè ut Platoni deficienti subueniant, superaddũt ne suis lasciuiis ciuium mores inficiant. Cui obiectioni & si satis in superioribus responsum uideatur, non pigebit iterum latius respondisse. Maximam igitur fateor philosophi huius autoritatem esse, nec spernendum, si sanè intellecta sit, de sensu cuius profecto hi aut nihil, aut peruerse sentiunt, ut apparebit. Ostensum tamen illis est Poetas sponte sua solitudines habitare, quamobtem illos montanos & ineptos homines nuncupabant. Si autem uiolenter urbes incolerent, quid dicerent morsores hi? dicerent eos esse tyrãnos. Si uero nunc uelint sententiam uertere, & eos cultores urbium dicere falsum est. Constat Homerum inter aspreta scopulorum & montana nemorum post peragratũ orbem extrema cum paupertate litus Arcadum habitasse, & ibidem mente uidens, luminibus tamen ægritudine captus, ingentia illa atq; admiranda uolumina non Hyblæo, sed Castalio melle perlita, Iliadis & Odysseæ dictasse. Virgilius autem ingenio non minor Homero, urbe Roma tunc rerum domina neglecta, atq; Octauiano Cæsare, totius orbis principe, cuius singulari lætabatur amicitia, omisso, quæsiuit sibi haud longe à Neapoli Campaniæ inclyta ciuitate, tunc etiam delitiis abũdante, & ocio semotum locum quieto atq; solitario littori proximum, ut magni spiritus homo Ioannes Barillus aiebat. Inter promontorium Posilibi* & Puteolos uetustissimam Græcorum coloniam, ad quem nemo ferè nisi eum quæreret, accedebat. In quo post Georgicum carmen, cælestem decantauit Aeneida. Cuius selectæ solitudinis Octauianus præstare testimonium uolens cum fecisset eiusdem Virgilii à Brundusio ossa referri, haud procul ab electa solitudine tumulari iussit secus eam uiam, quæ adhuc Puteolana dicitur, ut eo iacerent mortua, cuius elegissent in uicinio uiuere. Et ne semper per antiqua uagemur, quæ oppugnatores quantumcunq; fausto testimonio roborata sint negant facile. Franciscus Petrarcha cælestis homo profecto, & nostro æuo Poeta clarissimus, nónne spreta Babylone occidentali, atq; Pont. Max. beneuolentia, quam omnes ferè Christiani summopere cupiunt & procurãt, & pileatorum orbis cardinum, aliorum'q; principum in uallem clausam abiit, insignẽ Gallię solitudinem locum ubi Sorgia fontium rex oritur, & ibidẽ omnem ferè floridã iuuentutem suã uillici unius contentus obsequio, meditando atq; cõponendo cõsumpsit. Fecit equidem, stant uestigia, stabũt'q; diu. Parua domus & hortulus, & dum deo placet, testes uiuunt plurimi. Si ergo ne plures recitem, sic est, minime ædepol opportunum est, ut in hoc quis labores impendat, ut abeuntes ultro Poetas urbibus pellat. Vellem ego tamen

ab iſtis audire, nũquid exiſtiment Platonẽ dum reipub. librum ſcripſit in quo hoc manifeſtum datur, quod iſti aiunt intellexiſſe de Homero, ſcilicet urbs illa placuiſſet, eũ urbe fuiſſe pellendũ. Neſcio quid reſponſuri ſint, ego autẽ non credo, cũ de eo multa laudanda iam legerim. Hunc enim ſacratiſſimæ Cæſarũ leges omnium uirtutum patrẽ uocitant, & ſæpiſſime eorũ latores, ut eas maiori uenetatione dignas facerẽt, & quodã ſacroſancto teſtimonio roborarent, inter eas nõnunq; Homeri carmina miſcuere, ut in fine proœmii codicis Iuſtiniani Iliadis legitur carmen, & in eodẽ ſub titulo de iuſtitia & iure, ſic & cõtrahenda emptione, & de legatis, & fideicõmiſſis, & aliis locis, ut minus credentes poſſunt in Pandecta Piſana cognoſcere. Hunc inſuper in ſuum ciuem plures Græcorum, egregiæ ciuitates eo etiã mortuo & paupere uoluere, & de hoc inter ſe mouere litigium, ut cõprehendi poteſt liquido per uerba Ciceronis in oratione pro Archia, dum dicit, Homerum Colophoni dicunt ciuem eſſe ſuum, Chii ſuum uendicant, Salamini repetunt, Smyrnæi uero ſuum eſſe confirmant, itaq; etiam delubrum eius in oppido dedicauere. Permulti alii pręterea pugnant inter ſe atq; contendunt. Hæc Tullius. Quod etiã teſtari à uetuſtiſſimo Græco carmine ſatis inter eruditos uulgato legiſſe memini ſic aiente, Septem litigant ciuitates de radice Homeri, Samos, Smyrnæ, Chios, Colophon, Pylos, Argos, Athenæ. Hunc præterea ipſe Plato in eodem libro reipub. aliiſq; perſæpe concluſionum ſuarum inducit in teſtem. Si igitur uirtutum pater à legibus habitus eſt, ſi legum decus, ſi tot ciuitatum ciuis etiam repetitus, ſi à pręceptore ipſo Platone teſtis aſſumptus, ſtultiſſimum eſt arbitrari Platonem idem prudẽtiſſimum uirum talem Poetam urbe pellendum iuſſiſſe. Inſuper hoc Platonis iuſſu exiſtimabimus Ennium urbe pellendum, qui honeſta paupertate contentus, adeo ob uirtutem ſuam charus Scipionibus fuit, hominibus quidem non ſolum armis & bello, atq; ſanguinis generoſitate conſpicuis, ſed philoſophiæ domeſticis & ſanctitate more illuſtribus, ut poſt mortem etiam uellent ſuis maiorum'q; ſuorum ſuos miſceri cineres, & ſuo tumulari ſepulchro. Si credant hi, ego nõ credam, quin arbitror Platonem ſuã ciuitatẽ optaſſe talium fuiſſe repletam. Quid pręterea de Solone dicemus, qui datis Athenienſibus legibus, eſto iam ſenex eſſet, ſeſe conceſſit Poeticis? urbe ne pellendũ dicemus, qui urbem diſſolutam in ciuilem uitam mores'q; reuocauit? Quid inſuper de Virgilio noſtro? cuius, ut reliqua ſinam, tanto frontis rubore, & mentis uerecundia inter coæuos & quoſcunq; minus decentia quæq; audiebat, pingebatur, ut ob hoc iuuenis adhuc uocaretur Parthenias, quod Latine uirgo, ſeu uirginitas ſonat, cuius tot ſunt ad uirtutem ſuadentia monita, ut iam ſæpe dictum eſt, quot ſunt eius carminum uerba, cuius nec tem combureretur diuinum opus, ut ipſe Virgilius moriendo præceperat. Octauianus Cæſar Auguſtus poſtpoſitis maximi imperii curis, prohibitorios uerſus compoſuit, qui in temporis uſq; noſtrum leguntur, cuius adhuc nomẽ apud Mantuanos tanto honore celebratur, ut cum cineres ab Auguſto ſublatos pro uotis colere nequeant, eius agellum ueterem ad inſtar uiuentis hominis ab eo denominatum colunt, filiis iuuenibus tãquam quodam uenerabile ſacrum ſenes parentes oſtendunt. Cæteris aduenientibus, quaſi ſuã gloriam augentes, ſollicite indicãt, nõ abſq; uirtutis præcipue teſtimonio iſta proueniunt, & nos uirtuoſos urbe pellendos Platonẽ uoluiſſe credemus? O ſtolidũ capitulũ, poſſem dicere Horatio Flacco, de Perſio Volaterrano, de Iuuenale Aquinate multa dicere, p q̃ pateret liquido mentis Platonis nõ fuiſſe tales urbe pellẽdos, ſed trahit animus ut uiſa ingerã, & q̃ nulla tergiuerſatione ab iſtis negari poſſint, apponã. Credã ne igitur tantæ demẽtiæ fuiſſe Platonẽ, ut Franciſcũ Petrarchã urbe pellendũ iuſſerit? qui à iuuentute ſua cœlibẽ uitã ducens, adeo ineptæ Veneris ſpurcitias horret, ut noſcẽtibus illũ ſanctiſſimũ ſit exemplar honeſti. Cuius mendaciũ lætalis eſt hoſtis, qui uitiorũ omniũ execrator eſt, & uenerabile uetuſtatis ſacrariũ uirtutũ decus & lętitia, & catholicę ſanctitatis norma, pius, mitis, atq; deuotus, & adeo uerecũdus, ut inde dicat Parthenias alter. Eſt & inſup poeticæ gloria facultatis, orator ſuauis atq; facũdus, cui cũ omnis pateat Philoſophię ſinus, eſt illi ingeniũ pter humanũ ſpicax, memoria tenax, & retũ omniũ, prout homini põt eſſe, notitia plena, exq;

operа

à partibus ad totũ arg.

ἔστι πόλεις διαφέρουσι περὶ ῥίζαν ὁμήρου. σμύρνα, χῖος, κολοφὼν, σαλαμίς, ἴος, ἄργος, ἀθῆναι.

Referuntur à Gellio

opera eius tã prosaica q̃ metrica, quæ plura extant, tãto splẽdore refulgent, tãta suauitate redolent, tãto florido ornatu spectabilia sunt, & lepore sonantium uerborum melliflua, & sententiarũ succo mirabili sapida, ut cælestis ingenii artificio potius q̃ humani fabrefacta credanť. Quid multa dixerim: profecto hominẽ superat, & in longum mortaliũ uires excedit, neq; ego has laudes prædico, quasi antiquum hominẽ & longis ante seculis defunctum cõmendẽ. Quinimo dum deo placet, uiuentis atq; ualentis merita refero, quem morsores egregii, si nõ literulis meis creditis, oculata fide uidere potestis. Nec dubito, ut ex eo cõtingat, quod ut plurimum famosis uiris cõtingere cõsueuit, ut ait Claudianus, minuit præsentia phamã, imò audacter asserto, quia huius superet præsentia famã. Tanta em̃ morũ maiestate, tãta suauis eloquentiæ facundia, tãta etiã urbanitate, & cõposita senectute cõspicuus est, ut de eo quod apud Senecã moralem philosophum de Socrate legiť, dici possit, auditores scilicet eius plus ex moribus q̃ ex uerbis traxisse doctrinæ, & ut aliquãdo de celebertimo uiro isto taceã, quæso hos dicãt, nunquid tales Poëtæ à Platone pellanť ex urbe. Et si pelluntur, huiusmodi referẽt, quos introducturos ipse sit ciues, lenones, an uespillones, atque Gnatonicos epulones, cæteros q̃ seu forte furciferos, aut similes illis assumẽt. O felix, ô mansura diu Platonis respub. si Poetas pellat, & hos ciues habeat, & morum uitæ q̃ hominum præsides. Sed absit, ut arbitror, doctissimum uirum id intellexisse, quod sentiunt interpretes hi, quinimo reor & Poetas insignes, & quoscunq; alios similes eisdẽ, nõ tãtum ciuitatum, seu suæ reipub. ciues esse, sed principes atq; magistros. Sed inquient stomachãtes hi, si hos nõ, quos pelli iubet Plato Poetas: Esset respõdendũ talibus, uos ipsi perquiratis censores inepti. Sed quoniã ignorantiæ quorũcunq; cõpatiendũ est, & si male sint meriti, cõpatiendum tamẽ est, uti liquoribus omnibus, sic & facultatibus sua fex, quæ esto abominabilis & abiicienda, nõ tamen defecatus liquor efficiť uilior & æquo modo facultas. Quid enim philosophia rerũ omniũ magistra ueracius: hæc amat cæ loco, ut de cęteris taceã, Cynicos habuit, & Epicureos, q̃ infandis erroribus inuoluti fe tè eam dehonestare in nõnullis conati sunt, adeõ ut hostes uiderentur potius q̃ ministri. Sed quæso propter hos Socratẽ, Xenocratẽ, Anaxagorã, Panetium, alios q̃ hoc eodẽ insignitos titulo abiiciẽdos fore dicemus. Stolidum & ignaui defectoris esset officium, quid Christiana usquã religione sanctius: & hæc Donatistas, Macedones, Fotinos, & alios habuit hæresiarchas longe fetidiori fece execrabiles, nec propter hos iuste Basilium Cęsarien sem, Ioannẽ Chrysostomum, Ambrosium Mediolanensem, Leonẽ papã, & alios sacros ac uenerabiles uiros dicimus esse prophanos. Sic & poesis, ut de reliquis taceam, habuit suã fecem, & fuere quidã qui comici Poetæ dicti sunt, quos inter & si nõnulli honesti fuerint homines, ut Plautus & Terentius, ut plurimũ turpissimis fictionibus suis splẽdidam poesis gloriã inficere uisi sunt, & his iungi potest aliquãdo Pelignensis Ouidius hi quidẽ seu mentis innata lasciua, seu lucri cupiditate & desiderio uulgaris applausus scelestis cõpositis fabulis eas minus introductis recitabant in scęnis, ex quibus lasciuientium pectora prouocabantur in scelera, & constantium agitabatur uirtus, & omnis ferè morum disciplina reddebatur eneruis, & quod pernicioßissimum erat quantumcunq;, & in cæteris religio gentilium detestanda sit populos in tam turpia facta deduxerant, ut erubescenda à suis etiã uideretur. Huiusmodi etiã Poetas, ut in præcedentibus sæpe dictum est, nõ sola abhorret Christiana religio, sed ipsa etiam abiecit gẽtilitas. Hi quippe sunt, quos urbe pellendos reor Plato iusserit. Ego autem non urbe, sed orbe tales exterminandos fore existimo. Sed hos propter, est ne Hesiodus, Euripides, Statius, Claudianus, aut simles ciuitate pellendus: Ego nõ arbitror. Distinguant igitur hi, & si non odio laborant indigno male meritos carpant sua linquentes in pace conspicuos.

Interpretatio dicti Platonis

Platonis dicto de repub. respondet à diuisione, nõ ad omnes æque Poëtas pertinere, sed ad malos. Esse enim inter Poëtas, quẽadmodũ & inter philosophos quosdã Epicureos & Cynicos qui post posita artis ac honestatis ratione, solã uoluptatẽ atq; libidinẽ in carmine secuti sunt. Neq; ideo, si unus aut alter Poëta scelere non caret, ipsam artem esse damnandam, neq; arti imputãdum esse, quod autores male peccãt.

Musas

Musas infici non posse ob defectum lasciuientis cuiusq; ingenii. Cap. XX

a POstremo rex inclyte, hi nomẽ poeticum blasphemãtes, infanda temeritate perciti, silentia sacra semotos antri Gorgonei aditus, honesta penetralia uenerãdæ poesis, & puellarũ choros, cantusq; diuinos intrare ausi sunt, atq; dissonis turbare clamoribus, & Boetii sanctissimi atq; clarissimi uiri uerbis armati, eis scilicet quæ circa principiũ libri eius de cõsolatione legunt, Philosophia loquẽte atq; dicẽte, Quis has scenicas meretriculas ad hunc ægrũ permisit accedere, q̃ dolores eius nõ modo ullis remediis foueret, uerũ dulcibus insup alleret uenenis, &c omnia nõ aliter q̃ uictores cõplere clamoribus, & innocuas Ludẽtiũ mẽtes ignominiosis opprobriis cõmouere si possint. Et cũ nõ sentiant quid illa uerba uelint, Boetii solum inspiciẽtes corticẽ, pudicissimas Musas nõ aliter q̃ si essent carneæ mulieres, eo q̃d fœminini generis sint eorũ nomina. Inhonestas, obscœnas, ueneficas, atq; meretrices esse proclamãt, & eo quod diminutiuo utaẽ Boetius illas extremæ sortis, & extremo etiã in lupanari à fece uulgi prostratas existimãt, nec hoc satis est, quinimo hinc uolũt Poetas etiã esse homines inhonestos in argumẽtũ deducentes suũ. Si Musæ Boetii assertione meretriculæ sunt, inhonestę mulieres sunt, & sic hi quibus familiares sunt, ut inhonesti sint homines necesse est, cũ amicitia seu familiaritas, nisi ex cõueniẽtia morũ iungi aut stare nõ possint, eas aũt esse familiarissimas Poetis cõstat. Liquido etiã carminibus eorũ testãtibus, & sicut iã dictum est, inhonesti sunt homines. Aduertis ne prudẽtissime rex in quẽ exitũ tendat illecebris horũ astutia, sed qualiscunq; sit ueritate lucida, cõfundẽda est. Quot igiẽ & q̃ sint Musæ, & quibus insignitę nominibus, & quid per eas senserint illustres uiri, si bene memini, supra lib. II. operis huius mõstraui. Sed adhuc horũ impietate nõ quiescẽte paulum laborãdum est. Satis ergo arbitror ex p̃monstratis assumi posse, duplicẽ esse Poetarũ speciẽ, quarũ altera uenerabilis & laudabilis est, & piis hominibus semp grata. Altera uero obscœna atq; detestabilis, & ea est Poetarum, quos dixi nõ urbe tãtum, sed orbe pellendos, ęquo modo dici potest de Musis, quarũ & genus unum sit, species duę dici possunt. Nam dato eisdẽ uiribus, eisdemq; legibus actualiter unaquæq; utatur cum uariis exactitatis uideaẽ exprimi succus hic scilicet dulcis, amarus ille, nõ incõgrue honestam unã arbitrari possumus, & reliquã inhonestã. Harum igiẽ altera totis cõmendanda præconiis laurea incolit nemora, castaliũ fontẽ, & quæcunq; religione uenerabilia loca cognoscimus, Phœbi socia floribus & sertis ornata, & dulcedine cantus atq; uocum sonoritate spectabilis. Altera autẽ ea est, quæ ab inhonestis comicis tracta scœnas atq; theatra, & quadriuia tenet, & scelestibus fictionibus ob mercedem se inerti uulgo placidã exhibet, nullo cõmendabili ornatu conspicua. Hæc nõ consolatione uirtutum, non salubribus antidotis, non sacris etiam remediis ægritudines languentiũ mitigat aut sanat, sed quærelis gemitibusq; in mortem usq; amplificat ea delectatione, qua passionibus implicitæ delectanẽ. Ex quibus satis possunt, quod ignorabãt uidere Poetis infesti, Boetium scilicet, dum Musas meretriculas scenicas uocitabat, de theatrali Musarũ specie intellexisse, quod apertissime obiectores hi uidisse potuissent, si quod post pauca à Philosophia dictũ legitur intellexissent. Dicit enim, Sed meis eum Musis curandum sanandumq; relinquite. Et ut euidentius appareret, quoniã de secunda Musarũ specie loquereẽ, persæpe in sequentibus philosophia ad curam & consolationem Boetii in eodem libro oblectamenta carminum & fictiones poeticas introducit. Ergo postquàm illas philosophia sua immiscet artificio, eas honestas esse existimandum est. Et si honestæ sint & hi quibus familiares sunt, ut horum uidetur uelle deductio, honesti sint homines necesse est, & sic honestę sunt Musæ, & Poetæ honesti sunt homines, quos & quas inuicem turpi nota in uacuum labefactari conati sunt.

a *Eadẽ ferè hic quæ supra ad Platonẽ respõdet, pertinere scilicet ad turpes, quod obijcitur. Tãetsi uidetur Boetius nimio laudãdæ Philosophiæ studio in Musas debacchatus esse, neq; animaduertisse dũ Musas reprehẽdit, eã ipsam rẽ reprehẽdisse se, cuius defendẽdæ causa totã reprehensionẽ suscepit. Sed μία χελιδὼν ἔαρ οὐ ποιεῖ, alioqui erat quo honestæ uirgines à turpi meretricum cõtumelia defendi possent.*

Alloquitur

Alloquitur autor regem. Cap. XXI

QVibus potui rationibus clementissime rex horũ celantium maledicta retudi, & ni honestati pepercissem meæ in temerariam eorum præsumptionẽ, & uitam mores q̃ suos longe acrioribus uerbis & aculeis acutioribus inuexissem. Reor tamẽ eos prẽter dicta multa dicturos, quibus omnibus respondere uoluisse in longum nimis protenderetur oratio, & multitudo uerborum nimia persæpe consueuit, ne dum animos magnis occupatos, ut regii sunt, sed etiã uacuos & ociosos offendere. Et iccirco ne celsitudini tuæ tedios⁹ sim, & ne uidear hos extra terræ terminos fugare uelle, cum ignorantiæ eorum potius compatiendum sit q̃ in meritũ exterminiũ procedẽdũ his finẽ præstare mens est, & quod ipsi nõ facerẽt, ego ante huius libri finẽ tua cũ gratia feciss̃e uolo, posuisse scilicet meritã iram omnẽ, & eorũ ignouisse nequitiæ, & eos amicis alloqui uerbis, si forsan in consiliũ melius possim impellere.

Poetici nominis hostes orat autor, ut se in melius uertãt cõsiliũ. Cap. XXII

VOs igitur ò prudentes uiri, iam si sapitis iras ponite, & turgida sedate pectora. Satis enim, imò nimium inter nos odiis decertatũ est, uos primi in insontes intulistis arma, ut eos exterminaretis orbe. Ego ex aduerso pectus opposui ei pro uiribus, præstante deo & meritis causæ iuuãtibus, ne benemeriti ab infestis pellerentur hostibus. Esto, si aduersum uos ipsi in æquũ descenderetent campũ, quantũ præualeant uestris meis q̃ uiribus, sera pœnitentia noscetis. Belligeratũ tamen est, & eò uentũ, ut cũ aliquali offensorũ gloria, quanq̃ sudore pluri mo paululũ sit omnino uincẽdi repressa libido, & ut æquis legibus iri possit in pacẽ. Vadamus ergo, eam q̃ capessemus ultro, & quietẽ laboribus demus, librata enim sunt belli præmia. Nam uos doctrinã, ego refero aliquantulũ cõsolationis in prædã, & sic satis loci paci relictũ est. Credo sic uelitis quoniã cœpisse uos pœnitet, & ideo eius fruamur bonis. Quod ut me ex animo dicere noscatis, qui primus lacessitus sum, primus seruare amicitiæ leges incipiã, & ut uos etiã faciatis, quæ amicus charitatiue pauca dicturus sum, æquo animo atq̃ trãquillo percipite. Ecce honorabiles uiri, quibus potui demõstrationibus eludi, quid sit poesis, quã uos ipsi nullã faciebatis, qui Poetę sint, quod Poetarũ officiũ, q mores, etiã fabulones scelestos homines, suasores criminũ, & mille malis infectos clamabatis. Quid inde Musæ sint designaui, quas meretriculas dicebatis, & forte arbitrabamini lupanares. Quos si tãti sunt, si adeo uenerabiles, nõ solũ nõ dãnare debetis, sed eos colere, laudibus extollere, amare, & eorũ, ut meliores efficiamini, studere uolumina, à q̃ ne uos tetrahat, aut ætas annosior, aut famosiores audisse facultates, conemini ex uobis ipsis id posse, q̃d de se nõ erubuit annosus princeps, & uirtutũ omniũ singulare decus Robertus rex Hierusalẽ, & Siciliæ rex inclytus, qui clarus olim philosophus, & medicinæ prẽceptor egregius, atq̃ inter cæteros eius tẽporis insignis Theologus, cũ in sexagesimũ sextũ usq̃ ętatis suæ annũ paruipendisset Virgiliũ, illũ q̃ cũ reliquis more uestro fabulosum diceret hominẽ, & nullius fore precii ornatu subtracto carminũ, q̃cito Frãciscũ Petrarchã archanos poematũ referentẽ sensus audiuit, obstupefactus seipsum redarguit, & ut ego dicẽtẽ meis auribus audiui, asseruit se nunq̃ ante arbitratũ adeo egregios atq̃ sublimes sensus, & sub tam ridiculo cortice, uti Poetarũ sunt fictiones, latere potuisse, ut aduertebat post demonstrationẽ solertis uiri abscõditos esse, suũ q̃ mira cõpunctione dãnabat ingeniũ, & infortuniũ, quod tã sero poeticũ artificiũ cognouisset, nec erubuit, aut senio & spe breuis in futurum uitæ detineri potuit, quin sepositis studiis splendẽtiũ facultatũ, ut plenũ è Virgilio sensum sumeret, cœperit operã dare. Sanè festina mors nouum interrũpit studiũ, quod si perseuerare potuisset, quis dubitet quin in maximũ Poetarũ decus & Italorũ cõmodũ studio tali uacantiũ euasisset? Quid ergo quod regi sapientissimo sanctũ uisum est, uos ne attipete indignum ducetis? uix credam. Nõ enim uos tygres, aut immanes belluas reor, quorũ ingeniũ uti illarũ seuitia in melius flecti nõ possit. Attmẽ si prẽter hãc piã credulitatẽ meã in pectoribus uestris impetuosus adhuc in immeritos perseuerat hostilis ardor in

Subijcit mitigationem autor, qua ostendit, si quid acerbius dixit, lacessitum, nõ ultro se id fecisse

Exemplũ Roberti regis

uestrum

uestrum saltem decus quotiens uos linguæ pruritus in uerba irritat. Quæso per sacrũ Phi
losophiæ pectus, cuius forsan aliquãdo mãmillas suxistis, ne in totũ poeticũ nomẽ adeo
uos dedatis præcipites. quinimo si satis sani estis, distinctione, semper ubi opportuna sit
utamini, ipsa quidẽ in concordiã discordantia reducit, & absterfis ignorantię nebulis in-
tellectũ clarificat, & recta quo uult ducit ingeniũ. Et hæc facitote ne inhonestis uenerabi-
a les implicetis Poetas, ex quibus multos fuisse gentiliũ ostensum est. Sit satis uobis in ille-
cebres Comicos irruere, in hos iras euomere, in hos bona cæterorũ pace omne uestrũ uer
sẽ incendiũ. Pręterea & Hebraicis parcite. Nõ em̃ absq; diuinæ maiestatis iniuria indigne
lacessiri possunt, & præmõstratũ est Hieronymo attestante quosdã ex eis sub poetico stilo
sancto dictante spiritu sua ceciniſſe uaticinia, æquo insuper modo & Christiani ab iniu-
riis immunes seruandi sunt. Plures enim ex nostris Poetę fuere, & adhuc sunt, qui sub te
gminibus fictionũ suarũ Christianæ religionis deuotos sacrosq; sensus cõmendauere. Et
ut aliquid ex multis ostẽsum sit, noster Dantes dato sermone materno, sed artificioso scri
beret in libro, quẽ Comœdiã nuncupauit, defunctorũ triplicem statum iuxta sacræ Theo
logiæ doctrinã designauit egregie. Et illustris atq; nouissimus Poeta Frãciscus Petrarcha in
suis Buccolicis sub uelamine pastoralis eloquii ueri dei, & inclytæ trinitatis laudes irasq;
eius incalcantes ignauia Petri nauiculã mira descriptione notauit. Stant uolumina, & in
telligere uolentibus sensus apparent. Hos ultra uigent Prudentii atq; Sedulii carmina sa-
cram sub tegmento expromentia ueritatem. At Arator nõ solum Christianus homo, sed
Romanæ ecclesiæ sacerdos & cardo, Heroico carmine Apostolorũ gesta more cantando
poetico designauit. Iuuẽcus insuper Hispanus homo, sed æque Christianus sub uelamẽ-
to hominis, bouis, leonis, & aquilæ, Christi filii dei uiui redemptoris nostri actus omnes
etiã fingendo cõposuit. Et ne plures in mediũ deducã, si ut nostris saltem parcatis, nulla
uos humanitas trahit, nolite seueriores esse matre nostra Ecclesia, quę laudabili consideta
tione prospectans nõ dedignatur cũ multis, & potissime cũ Origene se habere benigne.
Fuere enim huic homini tam grandes in cõponẽdo uires, ut nunq; circa id exhaustũ ui-
deatur fuisse ingeniũ, nec in scribendo fatigata manus, ex quo in millia uolumina uatia
tum materiarũ excessisse credat. Ex quibus omnibus more solertis uirginis, quæ inter spi-
neta flores illesis colligit digitis, & spinarum aculeos finit seperatim uilescere, omissis mi-
nus bene creditis laudãda sumpsit, et inter suos thesauros seruari uoluit. Videte igit̃ et exa
minate, & æqua lance Poetarũ dicta librate, & quæ minus sancte scripta sunt, finite. Quæ
autẽ bene dicta sunt nõ damnate, quasi existimetis euestigio clamore in Poetas sublato,
Augustinos, aut Hieronymos ab ignaro populo arbitrari. Hi enim quibus æqua fuit cũ
sanctitate prudentia nunquã in poeticã, seu poeticæ artificiũ facere. Verũ in errores gentili
tatis recitatos ab eis, quos semper etiã circũstantibus catholicæ ueritatis hostibus atq; recal-
citrantibus uoce intrepida damnauere, semper aduertentes eorũ scripta tanta uerborũ ar-
te cõposita, tanto lepore suauia, tanto sententiarũ sale condita, tanto ornatu etiã delinita,
ut ab eis expeti fore necesse uideatur quicquid quis uelit latino eloquio appositisse deco-
ris. Et ne longiori sermone uos traham, ut ait Cicero pro Archia, hæc studia adolescentiã
agunt, senectutem oblectant, secundas res ornant, aduersis profugiũ ac solatiũ præbent,
delectant domi, non impediunt foris, pernoctant nobiscum, peregrinantur, rusticantur.
quæ si ipsi neq; attingere, neq; sensu nostro gustare possemus, tum ea mirari deberemus
etiam cum in aliis uideremus, &c. Cum igitur non spernenda, neq; abiicienda, sed colen
da sit poesis, & inde Poëtæ si sapitis satis dictum est. Si autem obstinati perseueretis in ra-
biem, esto uobis cõpatiar cum aspernandi sitis, nihil ad sufficientiam scribi posset.

a *Etiam hoc nimium concedit Bocatius ἀμαθέσοις istis. Nam quid ad ciuiles formandos mores, Comœ-
dia aptus est? quæ si ideo reijcienda est, quia quædam in ea obscœnius dicuntur, cur non eadem causa Noẽ
historiam, aut Dauidis, aliorumq; reijcimus, quæ nobis itidem illorum hominum peccata ob oculos po-
nunt, nõ ut imitemur, sed ut cognoscamus, quàm omnes æque à natura ad uitia comparati sumus, nec nisi
diuina ope, ab illorum contagio posſumus liberari.*

LIBRI DECIMIQVARTI FINIS

GENEALOGIAE DEO

RVM GENTILIVM, LIBER DECIMVSQVINTVS, ET VLTIMVS, IN QVO AVTOR PVRGAT SE IPSVM OBIECTIS IN SE.

PROOEMIVM

FVNDAVI sereniſſime rex, quibus potui armamentis hinc inde nauiculam, ne æſtu procelloſi maris, aut uentorum aduerſo impetu peleretur in littus, & illiſa ruptis compaginibus ſolueretur. Et ne crepitãtibus deſuper nubibus, in imbrem ſolutis infeſtũ aut corruſcum fulminibus ignem dilueretur, aut uerteretur in cinerem, teguméta ſuper addidi, quæ opportuna ratus ſum, nec nõ &*ploreſis atq; rudentibus illam alligaui ſcopulis, ne ab undis ſe retrahentibus unà cum illis traheretur in pelagus. Aduerſus uero dei iram nil mortalium obſtacula iuuant, & ob id ſuis in manibus linquendam cenſui ipſe, abſq; cuius ſuffragio nil profecto ſtare poteſt, illam ſeruet miſericordia ſua. Nũc autem ſupereſt, ut iniecta in fatigatum nautam tela excutiam, ac ſi poſſim qualitercunq; amoueam. Quis enim dubitet quin petaſ à multis? Sanè ut forte minus æquo animo uiſus ſum, quãdoq; tuliſſe quę in poeſim & Poetas immiſſa fuere, ſic ſumma cũ patientia quæ in nautam euolauerunt, quocunq; iuſſu miſſa perferam, nec huius patientiæ ratio longe abeſt. Indigne quippe meo iudicio pulchra poeſis & elegantes hac in facultate uiri laceſſiti fuere, neſcio utrum ſuperborũ an ignorantium potius maledictis dixerim. Nauta autem non ſit, nam ſi pro uiribus conatus ſit arte nautica per maris uertiginoſos anfractus, & confragoſa ſcopulis freta cymbam in tutum deducere, ne iuſte redargui poſſit. Scio tamẽ quia multarum rerum ignarus ſit, & ideo ex multis eo minus aduertente, commiſſis forſan merito redargui poteſt. Agam igitur quod potero, iuuante deo, ne omnino temerarie uideatur egiſſe quod fecerit. ipſe me etipiat de faucibus malignantium, qui ex camino ignis ardentis eripuit illæſos Iſraelitas pueros ſperantes in ſe, & in finem laboris extremi me deducat in ſui ſanctiſſimi nominis gloriam & honorem.

Videtur funes quibus prora alligatur intelligere

Minus opportuna precioſa fore nonnunquam. Cap. I

CIrcumſpicient ſcio *colloſeum hunc, undiq; iam dicti, ſeu alii intentis oculis carptores egregii, eóq; conſpecto ariolor dicturi ſint, pia forſan intentione. Durum enim homini eſt hominum mentes cognoſcere, tam grande opus minime opportunum eſſe, & ideo in precio non futurũ. Hi quidem his paucis uerbis ferè opus omne concutient, cum à quadam non ſatis expreſſa ueritate uideatur obiectio, non ſolũ colorati, ſed etiam approbati. Quis enim non dicat intuitu primo, non dicam non opportunas, ſed etiam ſuperfluas fore Poetarum fabulas, ex quibus hoc opus omne cõſiſtit? Verum aliter ego ſentiendum reor, fateor enim fabulis hoc opus conſiſtere ſic, ſi conceſſero illud minus opportunum. Multa etiam nõ opportuna, & hæc inter opus hoc præcioſiſſima fore monſtrabo, & inde hoc opus quoniam utile tam reipub. quàm priuatæ ſit, oſtendam inter opportuna etiam numerandũ. In precio igitur & maximo eſſe multa minime opportuna, & artificio hominum adinuenta, & naturæ opere facta monſtrantur. Exquirimus enim lapicidas, cementarios, dolatores, & architectos, inſignes uolentes domos cõſtituere, quas rudis uillicus ex luto & paluſtribus calamis opportunas erigeret, templa, capitolia, palatia tegum, populorũ, atq; principum maximis ſumptibus cõſtructa, pictura ſuperflua decoramus, aureis cælatiſq; uaſis utimur, cũ opportunitati poſſint deſeruire ſamia. Sic coronis, purpureis ueſtibus, &*

alis, coloſſum

De æſtimatione operis quã refert ad ipſũ uſum fabularum

armillis aureis delectamur, cum lanicium simplex cuiuscũq; pecoris sufficiat opportunitati, & sic artes & ornamenta, quæ minime opportuna sunt in preciũ deuenere. Sed quia hæc ambitione hominum quis posset preciosa dicere, uideamus nunquid naturam rerũ discretissimam etiam circa superflua ambitiosam uelimus dicere. Et quæso ad quid capitis capilitium opportunum sit: nemo dicet, illud tamen multi firmant adeo præciosum fore, ut si absq; eo Venus incedat, suis etiã comitata gratiis Marti placere nõ possit, eumq; tanti æstimatum à Cæsare dictatore, ut ad contegendum caluitium perpetuam lauream à senatoribus impetrarit. Ad quid hominũ barba: qua si quis ætate prouectus careat, non absq; rubore hominibus immiscetur aliis. Ad quid cornua ceruo, ad quid pictæ uolucribus pennę concessæ sunt: ob ornamentũ, nõ ob aliud responderi potest, & sic ne per plura discurrã, quod aliàs nõ erat in precio, ornaměti causa efficit preciosum. Et sic ornamenti causa quid efficit preciosum, hoc profecto opus erit in precio. Quid enim pulchrius in collocutionibus hominum, q; nonnunq; immiscuisse fabellas sententiis: quid decẽtius q; fructuosos fabellarũ sensus eidem applicuisse colloquiis: & hoc opus unũquodq; præstabit abunde. Hæc insuper ponderosis & accuratis orationibus, plurimũ afferre decoris satis apparet cũ passim mixta scriptis Ciceronis, Hieronymi, & aliorũ prudẽtium uirorũ illa legamus. Poterat ergo sufficere ostendisse hoc opus preciosum ornamenti causa. Sed huic superadditur utilitas, quę ex hoc cõsequitur tam publica, q; priuata, ex qua precium maius efficitur. Existimabãt enim nõnulli Poëtas peritos homines simplices tantũ composuisse fabellas, & per cõsequens non solũ nõ utiles, sed illos arbitrabant damnosos & discurrentes, legendo nullũ ex fabulis emolumentũ sumebant. Hoc aũt opus dum fictionibus uelamentũ amouet, & eruditos fuisse uiros Poëtas ostendit, & legentibus facit fabulas cũ delectatione fructuosas. Et si qui falsa opinione periisse uidebant Poëtæ reip. insignes, & quasi rediuiui reddunt, & priuatim quę incognita abiiciebat utilitas, per hoc patefacta colligit, & altiores sensus & ingenia legentiũ excitantur. Præterea spero, sic uolente deo, uti hactenus fuere consurgent, qui ad poëticam mentes erigent, quibus nõ modicum, dum ueterũ monumenta perlegerint, cõmodi per hoc opus præstabitur, ex quo fiet saltem tabulis preciosum. Sed quid multa dicã: Si cessent quæ dicta sunt omnia, dũmodo princeps optime, cuius iussu, laboré sumpsi, tuo per hoc opus desiderio satisfactum sit, illud preciosissimum duco. Esto laudabile sit placuisse pluribus, sic si tuæ celsitudini minime gratum sit, etiam si placiturũ atq; acceptabile cæteris ueniat, parui apud me momenti fiet. Tuum igitur est istud preciosum facere, aut si libet abiicere.

Cap. II

De diuturnitate operis

Perseuerare sæpe diutius quæ minus duratura uidentur.

IAdem forte pietate loquẽtur & alii, dicentq; postquàm rimosum opus uiderint nec bene compactum, nec diu mansurum ruinam præmonstranti bus, fatiscentibus rimis. Ego his præmonitoribus libens ago gratias. Excutiunt enim ab oculis meis somnum, mẽq; solertem faciunt, ut opportunitati præstem subsidium. Verum quoniam ante cœptum opus sit euasurũ, illud ratus sum, si satis memor es rex inclyte. Istud idem circa principium testatur his quibus potui rationibus, ostendens cur strabum, mutilum, cicatricibus plurimum existimatorem illud futurum, & ut satis apparet, & isti aiunt, Mea me non fefellit præmeditatio. Et ideo circa defectum hũc iure excusandus uenio. Sanè quibus adminiculis potui, illud in robur deduxi, nec postq; deductum est, inexcogitatas, aut nouas contraxit rimas. Veteres autem & præuidisse quod ariolantur, isti arbitror adeo repente nõ facient. Nam si more mortalium per cõiecturas de futuris præuidere uelimus, in longũ perseuerabit hoc opus. Vidimus enim sæpe in saxo firmatas arces in ruinã ire citius quàm in palustri luto piscatoria situata domus. Hi autem qui sibi non satis firma ædificia norãt, uigilantes inspiciũt sæpe, & sic si exigat opportunitas, restaurant fundamenta, resarciunt parietes, tecta tignis, & solaria uariis adiumentis suffarciunt, & sic quæ ilico casura uidebantur, nonnunq; recta deducuntur in seculum. Secus qui fortia se possidere existimãt. Nam dum secura quiete tenentur

te tenentur, & ecce lapis unus grandi pondere pressus attritus crepitat, & omne secum attrahit ædificium in ruinã. Sunt & alii casus, palatia ambit inuidia, & odia excidium parant, parua domus paucis, & possessori cognita, quãdiu deo gratũ est, perseuerat. Quis arbitrari potuisset Ilion, recentẽ adhuc Priami ciuitatẽ, tot refertã uiribus diuinis, splẽdidam regni totius Asiæ arcẽ toti minantẽ Græciæ lapsurã citius, q̃ pauperis Aglai Sofidii gurgustiolo. Sic & robustos uidimus iuuenes, uiuaci atq; prẽclara ualitudine decoros, parua interueniente febricula, seu accidente alio, in repentinã ferè præcipitari mortẽ, ubi nõnunq̃ inualidi senes in longiorẽ etiã q̃ uelint euasere uitã. Sed quid refert per exempla discurrere, quorũ abundantissima uita mortalis est? dicant isti quod uolunt, & ego quod cupio arbitror, hoc tamẽ scio certissimum. Nisi dominus custodierit ciuitatẽ, frustra uigilat qui custodit eam. Ipsius est seruare atq; cõterere, ipsius solius est, quantũ mundana omnia in longũ duratura sint, seu q̃cito casura scire. prudentũ in eo spes omnis est, ipse uideat. Ego quidẽ quia rimosum opus meũ cognoui, eidẽ humilitatẽ imperaui, sciens quia deus humilibus dat gratiã. Sed quid ego de longitudine æui huius uerba facio, cũ mihi permaximum sit, si adeo rimosum, adeo mutilum, adeo cauernosum, uti illud cõposuisse potui, ad tuas usq; manus, mi rex, peruenire queat, ut nõ dicã uigilantiã, sed obedientiã meã cognoscas. Satis mihi hoc opus erit, si tandẽ ulterius perseueret diuinæ bonitati, & fortunæ tegiæ imputandũ existimo.

Nequisse membra huius aptius collocari. Cap. III

De cõpositiõe

SVperuenient quidam, Ariolor, & inspectis, quæ alii inspexere, dicent optabilius fore prudenti hanc concidere molem, q̃ cõsistere diu, cum casus defectus eius sublaturus sit, quos perseueratio demõstrabit, & hũc potissime, quod latum pectus ex craneo, ex pectore tibiæ formatę sint, & pedes in uerticem reuoluti. O sententia Socratis, felices medici, quorum terra teguntur errores. Cum scriptorum sæpissime etiam benedicta, quoniam in propatulo sint, caninis lacerantur dentibus, at saltem infestentur latratibus, quod summo exquisitum atq; cõpositum labore est, & illustrium uirorum autoritate, ubi possibile fuit, formatũ, prætereuntium uerbis ferè deiectum est. Sed quid? patienda sunt omnia, ut conaulcetur humilitate proteruia. His tamen sic aientibus, quid responsurus sim, nihil habeo præter quod nouerim de principio genealogiæ huius multos multimode opinatos, quod nec circa primi huius uoluminis libri initium omissum est, atq; ostensum, quoniam uetustissimũ sumpserim, ut de cæteris aliqualis haberetur mentio, & huic uetustissimo capiti, prout cõpetisse potui, succedentes pectus & reliqua membra applicui. Si aliæ ueriores sint, aut potiorẽ ostendentes ordinem, quod non nego fore possibile, & si multum uigilauerim, plura & alia reuoluendo uolumina, nõ uidisse fateor, nec noui quo ordine membra tam ingentis corporis possent aptius collocari, & producant ipsi in medium quod nouerunt, ut eis uisis si iure quæ scripsi damnanda sint, suis fides adhibeatur integra. Nam dixisse me tantum ex craneo confecisse pectus, & nil aliud ostendisse, est potius inique detrahere quàm laudabiliter redarguere, aut utiliter emendare.

Non appositum est quod minime compertum est. Cap. IIII

a

De perfectione operis

PRæter compositionis indecentiam pauloante redargutam multa esse omissa, quę apponi debuissent, hi forsan superaddent, uel alii. Hoc ego si uelim negare, non possum, cum meminerim saltem de spectantibus ad superficiem fabulosam ob librorũ defectum. Circa huius operis principium scripsisse multos, ex prole deorum defuturos homines. Et si tamen libri reperti dicantur, quis mortalium tam audax erit, ut prorumpens dicat uidisse se omnes, atq; legisse? Ego autem non uiderim, etiam quos alii uidisse potuere, absq; frontis rubore confiteor, multos omissos fore, & nonnullos forsan ob labilis memoriæ culpam. Non enim sufficit uisis, & iccirco indulgeant quæso memores, & quod ignorãtia siue obliuione factum est, nolint æquiparare malitię. Adest & res alia, in quam forsan possunt obloqui uiri sublimes, scilicet circa explicationes sensuum fabularum exhibitas. Absit, ut his ego uelim

lim obſiſtere, poſſibile quidem reor, cum nunquam de me auſus ſim tam magna præſumere, quoniam me minus ad hæc ualere ratus ſim, & quis ex imperfecto homine perfectum exquiret opus? Solius eſt dei perfectum opus componere, quoniã & ipſe perfectus eſt. Siquid tamen temerarius egi, circa hoc tuo iuſſu rex optime impulſus egi. Et ob id ſi circa hanc partem minus bene egerim, imponatur onus celſitudini tuæ. Aſt ego hos prudentiores deprecor per uenerabile ac ſanctum philoſophiæ nomen, quod colant, exiſtimo uti quadam ſapientiorum autoritate. Dentes in minus bene commiſſum infigunt, ita pia humanitate etiam medeantur. Non enim inſuetum eſt, ut nedum eruditos homines uidere, quod indoctus non uiderat, ſi aliquando indoctos uidiſſe quod minime uiderãt eruditi. Homo enim ſum ego, & hominem peccaſſe nec nouum eſt, nec mirabile. Ait enim Flaccus, Quandoq; bonus dormitat Homerus. centum præterea Argo fuere oculi, bini & bini uiciſſim dormientes, uigilantibus reliquis, & tamen quin ſomnũ aliquãdo ire permitteret omnes cauiſſe nõ potuit. Si ergo mihi, cum tantũ duo ſint, & hi quandoq; à ſopore tacito uinciantur, mirabile nõ eſt. Exprimant igitur quæſo, quod à me petmiſſum eſt, & fabularum enucleationes ſuppleant, aut ſi minus debite quid expoſitum ſit immutent, & in melius quod minus decenti opinione firmatũ eſt, reformantes emendent. Ego quidem & ſi non plene, uerum tamen ſancte ſcribere ratus ſum, quod ſi minime factum eſt, non adeo obſtinate pertinax ſum, quin meum humiliter fateat crimen, & grato animo emendationẽ ſuſcipiã tanq; homo, qui etſi iam totis pedibus in ſeniũ tendam, doceri non uereor, imò cupio & perſcrutor. Hoc enim ſi fecerint, perfectius incedet opus, & ego doctior factus magis eorum liberalitate laudandus efficiar.

a *Excuſat ſe autem librorum inopia, & ſanè mea quidem ſententia, etiam conatus uiri laudandus eſt, etiã ſi ne tãtũ quidẽ præſtitiſſet, cũ poſt cũ hactenus nemo uel mediocrẽ in hoc argumẽto operã poſuerit*

Cap. V

De ſtylo

Nullas fabulas aut hiſtorias, niſi ex commentariis ueterum ſumptas ineſſe.

INſurgent hos præter & alii, & quaſi queruli clamabunt, quoniam inauditas fabulas & hiſtorias, ut textus grauiores & implicatiores facerem, miſcuerim. Fateor non nouas fabulas aut hiſtorias immiſcuiſſe ueteribus, ſed forſan à multis ex latinis his inauditas ſeculis, ex quibus nullas niſi ex cõmentariis ueterum ſumptas appoſui, nec ut grauiores, aut implicatiores textus excuderem, ſed ſic opportunitate exigente factum eſt, diſcolorum quippe & male ſecum conuenientium conqueſtio talis eſt. Nil enim æquo animo pati poſſunt, ſi textus faciles ſcripſeris, & laxa quadam claritate patentes, pedeſtrem dicunt ſtylum, & puerile pẽdagogon redolentem, & faſtidientes abiiciant, ſi paulum acriorem dictaueris, primo ingreſſu fatigati, cum non obuius ſenſus eueſtigio tendit ingenio, ſcribentem accuſant, ſcabroſum q; dicunt, etiam ſi facili ſit artificio delinitus, & indignantes negligunt. Ego quippe
* nulla propter leſione* circumuolutum ſcripſiſſe mereor, nec uideo etiamſi ex compoſito feciſſem, quod intertextæ fabulæ quantumcunq; ab eis inauditæ poſſint difficultatis aut obſcuritatis afferre. Reor tamen hos aſtu quodam tacito fabulas uelle, & hiſtorias ſibi incognitas damnare tanquam non ueras, ſub prætextu textus impliciti. Iam dictum eſt ex commentariis ueterũ ſumptæ ſunt omnes, ut referentium autorum nomina teſtantur appoſita, quas ſi forſan non uiderint, quaſi nil uerum eſſe poſſit, niſi quod legerint repro bandas exiſtimare non debent. Certiſſimum ego habeo eos multa uidiſſe, quæ mihi penitus incognita ſunt. Sic & ego legiſſe potui, quæ nondum ad eorum deuenere notitiã. Nemo ſolus præter deum cognitionem omnium rerum habere potuit uſquam. Eo igitur animo à me comperta legant, quo uolent alios legiſſe ſua, & forſan ſi aliquantũ aceruideatur contextus, cogant in uires ingenium, & ſentientes aduertent perlucidum eſſe, quod arbitrabantur obſcurum.

Cap. VI

De autoribus quos ĩ hoc o/pere ſecutus ẽ

Inſignes uiros eſſe, quos ex nouis inducit in teſtes.

HOrum puto quippe hæc etiam erit querela, quod in teſtes ſcriptorum inauditos ueteres, & nouos incognitos autores induxerim, quibus utrum præſtãda fides ſit, incertum

certum est, habet equidem quærimonia hæc aliquid grauitatis. Nam quantumcunq; nō ui fuerint, qui nunc ex autoribus ueteres sunt, uidetur quod per multa secula perseueratū est, à longitudine temporis approbatum sit, & inde plurimū autoritatis sumpsisse, quod utrum de omnibus nouis, quātumcunq; bene sint meriti, arbitrari debeat apud multos uidetur in pendulo. Ego autem huius sententiæ sum, nunquā in æuum duraturos hos, quorū nouitas approbata non sit, cū ab eorum nouitate necesse sit exordiū approbationis sumendum, & sic ego eos, quos nouos inuoco, cum uiuos nouerim, aut nosca meritis eorū agentibus, egregios esse uiros, atq; probandos, ausus sum in testimoniū euocare. Hoc enim mihi constat ex omnibus eos ferè per omne uitæ tempus studiis uacasse sacris, eos inter insignes, scientia & moribus semper uersatos homines, eos uita laudabiles, nec ulla turpi nota signatos, eorum scripta aut dicta à prudentioribus etiā esse approbata. Credo his agentibus æquiparanda sit eorum nouitas uetustati. Verum ne quis arbitretur me minus graues produxisse uiros, eos q; uelim mea autoritate probabiles facere. Libet de nouissimis aliqua singillatim scribere, ut & aliorū iudicio, si satis bene dixerim, appositū sit. Induxi sæpe generosum atq; uenerabilē senē Andalo de Nigro Ianuensem olim in mo- *Andalò*
tibus astrorum doctorem meū, cuius quanta fuerit circumspectio, quanta morum grauitas, quanta syderū notitia, nosti tu rex optime, tibi etiā, ut aiebat ipse, cū adhuc esses Romæ conformitatis studiorum familiarissimus fuit, & ut ipse uidisse potuisti, nō solum regulis ueterum, ut plurimū facimus, astrorū motus agnouit, sed cū uniuersum ferè peragrasset orbem, sub quocunq; climate, sub quocunq; orizonte experiētia discursuum certior factus, usu didicit, quod nos discimus auditu, & ob id, in omnibus illi fidem præstandam crediderim. Circa ea tamen, quæ ad astra spectare uidentur, non aliter q; Ciceroni circa oratoriā, aut Maroni circa poēticam exhibendā censeo, huius insuper plura stant opuscula astrorum, cæliq; motus ostendentia, quæ quantū sibi circa talia præminentiæ fuerit, ostendunt. Vti senem hunc, sic & Dantem Aligeri Florentinū poētam conspicuū, *Dantes*
tanquā præcipuum aliquando inuoco uirū, meretur quidem. Fuit enim inter ciues suos egregia nobilitate uerendus, & quantūcunq; tenues essent illi substantiæ, & à cura familiari, & postremo à longo exilio angeretur, semper tamē Physicis atq; Theologicis doctrinis imbutus uacauit studiis, & adhuc Iulia fatetur Parisius, in eadem sæpissime aduersus quoscunq; circa quamcunque facultatem uolentes responsionibus aut positionibus suis obiicere disputās intrauit gymnasium. Fuit & hic circa poēticam eruditissimus, nec quicquā illi laureā abstulit præter exiliū. Sic enim formauerat animo nunq; nisi in patria illā sumere, quod minime illi permissum est. Sed quid plura? Qualis fuerit, inclytum eius testatur opus, quod sub titulo comœdię rhitmis Florentino idiomate mirabili artificio scripsit, in quo profecto se nō mythicū, sed catholicum atq; diuinū potius ostendit esse Theologum, & cū ferè iam toto notus sit orbi, nescio utrū ad celsitudinem tuam sui nominis *Franciscus de*
fama peruenerit. Memini insuper, esto, raro Franciscum de Barbarino traxisse in testē ho- *Barbarino*
minē quidē honestate morū, & spectabili uita laudabilem. Qui & si sacros canones longe magis quàm poēticam nouerit, nonnulla tamen opuscula rhitmis uulgari idiomate splendidis ingenii sui nobilitatem testātia edidit, quæ stant, & apud Italos in precio sunt. Hic integerrimæ fidei fuit, & reuerentia dignus, quē cum inter uenerabiles non dedigneturFlorētia ciues, optimū semper & in omnibus fide dignū habui testem, & inter quoscunq; egregios uiros numerandū. Traho præterea aliquando Barlaam Basilii Cæsariēsis *Barlaam*
monachū, Calabrū hominem, olim corpore pusillū, prægrandem tamē scientia, & Græcis adeo eruditū ut imperatorū & principum Græcorū atq; doctorum hominū priuilegia haberet testantia, ne dum his temporibus apud Græcos esse, sed nec à multis seculis citra fuisse uirum tam insigni, tam q; grandi scientia prēditū, nónne ergo huic & potissime in rebus ad Græcos spectantibus ego credā? Non enim opus suū aliquod uidi, esto cōposuerit, nōnulla audiuerim, habui tamen ex suis scripta quædā in nullū redacta librū, nec aliquo insignita titulo, quæ etsi illū nō satis in latinis literis instructū ostenderent, eū tamen

Paulus Perusinus

multa uidisse, atq; perspicacissime sensisse monstrabant, æquo modo & Paulũ Perusinũ grauissimũ uirũ cæteris immisceo, qui & ætate prouectus, & multarũ rerum notitia doctus fuit, diu magister & custos bibliothecæ Roberti Hierusalem, & Sicilię regis inclyti. Et si usquam curiosissimus fuit homo in perquirẽdis, iussu etiã sui principis, peregrinis undecũq; libris, historiis, & poëticis operibus, iste fuit. Et ob id singulari amicitia Barlaæ iunctus, quæ à latinis habere non poterat, eo medio innumera exhausit à Græcis. Hic ingentem scripsit librũ, quem collectionũ titulauerat, in quo inter cætera, quæ multa erãt, & aduaria spectantia, quicquid de diis gentiliũ nõ solũ apũd Latinos, sed etiã apud Græcos inueniri potest adiutorio Barlaæ arbitror collegisse. Nec dixisse uerebor ego iuuenculus adhuc longe antequàm tu in hoc opus animũ meũ traheres ex illo multa auidus potius q̃p

Theodõtius

intelligens sumpsi, & potissime ea quæ sub nomine Theodontii apposita sunt. Quem librum maximo huius operis incõmodo Biellę impudicæ coniugis crimine, eo defuncto cũ pluribus aliis ex libris eiusdem deperditũ cõperi. Puto igitur eo tempore, quo mihi primo cognitus est, neminẽ illi in talibus æquiparandũ fuisse. Post hos & Leontiũ Pilatum

Leontius

Thessalonicensem uirũ, & ut ipse asserit, prædicti Barlaæ auditorem persæpe deduco, qui quidẽ aspectu horridus homo est, turpi facie, barba prolixa, & capilitio nigro, & meditatione occupatus assidua, moribus incultus, nec satis urbanus homo, uerũ uti experiẽtia notum fecit literarũ Græcarũ doctissimus, & quodãmodo Græcarum historiarum atq; fabularum arciuum inexhaustũ, esto, latinarum non satis adhuc instructus sit, huius ego a nullũ uidi opus, sanè quicquid ex eo recito ab eo uiua uoce referẽte percepi. Nam eum legentem Homerũ, & mecũ singulari amicitia conuersantem ferè tribus annis audiui, nec infinitis ab eo recitatis uergente etiã alia cura animũ, actior suffecisset memoria ni schedulis cõmendassem. Similiter & Paulũ Gęometram, conciuem meũ, quẽ tibi rex inclyte fama notissimũ scio, ad hæc assumendũ aliquando ratus sum, eo quod nouerim nulli usquã alteri tempestate hac, adeo sinum Arithmeticã, Gæometriam, & Astrologiã aperuisse omnẽ, uti huic aperuere, in tantũ, ut nil arbitrer apud illas illi fuisse incognitũ, & quod mirabile dictu, etiã & uisu longe magis quicquid de syderibus aut cælo loquitur. Confestim propriis manibus instrumentis in hoc cõfectis oculata fide demonstrat spectare uolentibus, nec est hic tantũ patriæ aut Italis notus, longe quidẽ studiorum suorũ Parisius fama clariot est, q̃p apud suos sit, sic & apud Britannos, Hispanos q̃p, & Aphros, quos penes hæc in precio studia sunt. Siquidẽ felix homo erat iste, si animo erat ardẽtior, aut libe-

Franciscus Petrarcha

raliori seculo natus. Quid tandẽ? & Franciscũ Petrarchã Florentinũ uenerandissimũ præceptorem, patrẽ, & dominũ meũ, nuper Romæ ex senatusconsulto approbante Roberto Hierusalẽ, & Siciliæ rege inclyto, ab ipsis senatoribus laurea insignitũ, inter ueteres uiros illustres numerandũ, potius q̃p inter modernos induco. Quẽ non dicã, Itali omnes, quorum singulare ac perenne decus est, sed & Gallia omnis atq; Germania, & remotissimus orbis angulus Anglia, Græci q̃p plures nouere Poëtã præcipuũ, nec dubito quin usq; Cyprum, & ad aures usq; tuæ sublimitatis nomen eius inclyta fama detulerit. Huius enim iam multa patẽt opera & metrica, & prosaica memoratu digniissima, certũ de cælesti eius ingenio testimoniũ hinc inde ferẽtia. Stat enim exitum cupiens adhuc sub cõclaui clausa diuina Aphrica Heroico carmine scripta, primi Aphricani narrans magnalia. Stat Bucoli cum carmẽ iam ubiq; sua celebritate cognitũ. Stat & liber Epistolarũ ad amicos metrico scriptarũ stylo. Stant præterea ingentia duo epistolarũ prosaicarũ uolumina tanta sententiarũ, tanta rerum gestarũ copia, tanto ornatu artificio splendentiũ, ut in nullo Ciceronis postponendas eas censeat lector æquus. Stant in medicũ inuectiuæ, stat solitariæ uitæ liber. Et qui paucis post diebus in lucẽ nouissimus uenturus est, de remediis ad utrãq; fortunã. Sunt præterea in officina plures, quos cito eo uiuente fabrefactos legemus in publico. Quis ergo hunc in testem renuat? Quis dictis eius fidẽ præstare deneget? O nisi paulo ante tenui calamo scripsissem quot & quas eius possem superaddere laudes, quibus dictorum ab eo fides ampliot deueniret. Sed ad præsens dicta sufficiant. Hæc igitur quæ de

nouis

nouis dicerem habui, uerũ ne de incognitis antiquis ab his uideatur omissum pauca dicenda supersunt. Dicent igitur hi me inauditos à se inducere autores, quasi, quia eorũ nomina non audiuerint, nõ illis integra præstanda sit fides, insipientis equidem est credere nil, præter quod uiderit fide dignum, quasi lectis fidem legẽdo iniunxerit ipse. Fateor me autorum plurimum, quorum forsan nomina nonnullis modernorum peregrina sunt, dicta & fabulas recitasse, eo quod, ut iam dictum est, antiquitate uideantur approbata, & hos omnes aut uidi, aut legi, aut à recentioribus allegatos comperi, quos si hi queruli nõ uiderunt, aut eorum non audiuere nomina, non autorũ, sed desidiæ eorum crimen est, & ideo sibi imputare, non de me conqueri debent, nõ enim possunt uolumina è bibliothecis in manus euolare torpentiũ, nec qui uiderunt debent nomina uisorum hostiatim deferre, legant, perscrutentur, & inuenient quod nõ norunt, & peregrini efficientur domestici, & cõperient eos sic autoritate ualere, uti arbitranẽ quòd ualeant quos legerũt. Hęc igitur habeo quæ de autoribus tam nouis, quàm ueteribus à me productis dicenda reor, quorum si me ad inducendum nõ prouocarent merita, ad id opportunitas cogeret. Habent enim ciuiles & canonicæ leges præter textus multiplices, hominũ nequitia, semper auctos apparatus suos à multis hactenus doctoribus ęditos. Habent philosophorum uolumina diligentissime comméta composita, habent & medicinales libri plurimorũ scripta omne dubiũ enodantia, sic & sacrę literæ multos habent interpretes, habent nec non & facultates, & artes reliquę, glosatores proprios, ad quos si opportunum sit uolens habet ubi recurrat, & quos uelit ex multis eligat. Sola poësis, quoniam perpaucorũ semper domestica fuit, nec aliquid afferre lucri auaris uisa sit, non solum per secula multa neglecta atq; deiecta, sed etiã uariis lacerata persecutionibus his caret subsidiis. Quam ob causam saltem huc illuc ad quemcũq; possumus absq; tam celebri selectione recurramus necesse est, & si nõ multum, à quocunq; saltem quod modicum possumus excerpamus, quod à me factum persæpe intelligenti satis apparet, cũ nõnunq;, nõ tantũ ad nouos autores diuerterim, sed ad glossulas etiã autoris carẽtes nomie recursum habuerim. Et iccirco q̃ruli, sic opportunitate uolẽte, nõ solũ inauditis ueteribus, sed & nouis etiã autorib. acquiescãt.

Ex hinc fortasse est, cum facilis aurium lapsus sit, quod quædam perperam translata ex Homero & a eius commentarijs deprehendimus.

Carmina nonnullis agentibus causis huic immixta sunt operi. Cap. VII

De eo quòd Græca admi scuit

SEu hos, seu alios dicturos nõ dubito quoniã ostentationis gratia Gręca carmina operi meo immiscuetim, quod satis aduerto nõ ex charitatis fomite emissum, quinimo uredine liuoris impii impellente ex adusti cordis intrinseco hęc emittaẽ obiectio, impie factum est. Aft ego profecto nõ cõmouebor opitulante deo, sed more solito humili gradu in responsum ibo. Dico igitur, si nesciunt carpentes immeritum, insipidum est ex riuulis quærere quod possis ex fonte percipere. Erãt Homeri libri mihi, & adhuc sunt, ex quibus multa operi nostro accõmoda sumpta sunt. Et ex his satis percipi potest plurima à priscis assumpta, à quibus tãquã à riuulis nõ est dubiũ quin sumere potuissem, & sumpsi sæpissime. Verum uisum est aliquando satius ex fonte sumere quàm ex riuo, nec semel tãtum contigit, non in riuo repperi quod abundantissimũ erat in fonte. Et sic aliquãdo in hoc, hinc delectatio, inde necessitas impulere. delectant insuper scriptores nõnunq; aliqua scriptis inferere, quæ habeant aliquo modo lectorem sistere, ac in oblectationẽ seu quietẽ deducere, ne perseueratione nimia uniformitate lectionis tractus in tædiũ à lectura desistat, quod immixta carmina aliquãdo forsan fecisse poterũt. Insuper quod in propria forma positũ est, habet uires testimonii pleniores, si forsan obiurgator insistat, si sic ergo qui scripto à me carmini fidem non præbeat, adinuenta Iliade uel Odyssea poterit uidisse, nunquid uera aut falsa descripserim, & si uera, plenior erit testimonii certitudo. Nec insup ego solus sum, qui miscuerim Græca latinis, uetus cõsuetudo est, uoluant, si libet, uolumina Ciceronis, uideant scripta Macrobii, intueantur Apulei libros, & ne plures afferam, maximi Ausonii opuscula legãt, hos sępissime uersus Græcos latinis literis inserẽtes inueniẽt.

Horũ ego uestigia in hoc secutus sum. Reor dicent illico, si dudũ laudabile fuit, hodie fri uolum esse laborem. Nam cũ nemo sit qui Græcas literas norit, est cõsuetudo uetus abo lita. Ast ego in hoc latinitati cõpatior, quæ si omnino Græca abiecit studia, ut etiã nõ no scamus characteres literarũ. Nã & si sibi suis sufficiat literis, & in eas omnis occiduus uer sus sit orbis, sociatæ Græcis lucidiores proculdubio apparerent, nec præterea omnia secũ à Græcia ueteres traxere latini, multa supersunt, & profecto nobis incognita quibus pos semus, scientes effici meliores. Sed de hoc aliàs. Hi demum non prospectant, ad quẽ hoc opus ego dirigã, cui laborem impendam. Vidissent quippe, quoniã eruditissimo regi, & cui tam Græcarũ quàm latinarũ literarũ, si uera fert fama, notitia est. Et quem penes cõti nue docti homines Græci sint, quibus Græca carmina, ut his ignaris, nõ uidebunt̃ super flua. Sed quid multa? geramus paululũ obiurgatoribus morem, ostentationis causa Gręca carmina scripsi, quid inde quæso mordendus sum? cui enim iniuriã facio, si iure utar meo? Si nesciunt, meũ est hoc decus, mea est gloria, scilicet inter Hetruscos Græcis uti car minibus. Nónne ego fui, qui Leontiũ Pilatũ à Venetiis occiduã Babylonẽ quęrentẽ à lon ga peregrinatione meis flexi cõsiliis, in patria tenui? Qui illũ in propriã domũ suscepi, & diu hospitem habui, & maximo labore meo curaui, ut inter doctores Florẽtini studii su sciperetur, ei ex publico mercede appositа. Fui equidẽ ipse insuper, qui primus meis sum ptibus Homeri libros, & alios quosdã Græcos in Hetruriã reuocaui, ex qua multis ante seculis abierãt nõ redituri. Nec in Hetruriã tantũ, sed in patriã deduxi. Ipse ego fui, qui pri mus ex latinis à Leontio Pilato in priuato Iliadem audiui. Ipse insuper fui, qui ut legeren tur publice libri Homeri, operatus sum. Et esto non satis plene perceperim, percepi tamen quãtũ potui, nec dubiũ si permansisset homo ille uagus diutius penes nos, quin plenius percepissem. Sed quantulumcunq; ex multis didicerim, nõnullos tamen præceptoris de monstratione crebra integre intellexi, eośq; prout opportunum uisum est, huic operi mi scui. Quid hoc mali est? fabulas Græcorũ scripsisse, quarũ hic liber pleniſſimus est? à nomi ne ostentationis causa factũ dicitur paucos inseruisse uersiculos, Græcis literis scriptos la cessit̃. Potuit Marius Arpinas superatis Afris, Cymbris, & Theutonicis more Liberi patris cantolo in poculum uti. Sic & C. Duillius, qui Pœnos primus nauali certamine supera uit, à cœna domũ repetens semper lumine funalis cærei usus, & hæc quantumcunq; præ ter Romanæ urbis morem essent, ęquo animo tulere Romani. Mihi autẽ irascunt̃ nõnul li, si præter nostro æuo solitũ latinis Græca carmina misceo, & ex labore meo pauculum gloriæ sumo. Rebar equidẽ latinitati aliquid decoris afferre, ubi in me liuoris nebulã exci tasse uideo. Doleo quippe, sed quid, arbitror doctos. Nã ista dicturos de reliquis, & si cu randũ sit, tolerari tamen patientia potest. Postremo tamẽ precor omnes, ut placido ferant animo, memores Valerio teste, quia nulla est tam humilis uita quæ dulcedine gloriæ nõ tangat̃.

Cap. VIII

Gentiles Poëtas mythicos esse Theologos.

Quod Poëtas theologos uocauit

Vidam forte religiosi homines sancto mouente zelo, legentes præcedentia, dicent iniuriã sacrosanctæ religioni Christianæ illatã, dum Poëtas gentiles diximus esse Theologos, quos solos diuinis literis instructos hoc insigne faciamus Christiani decoros. Equidẽ hos ego uenerandos homines puto, eiśq; si quando hæc aliqui dicentes erunt ex nũc gratias ago, salutis enim meæ sollictos sentio. Verum dum minus circumspiciunt quæ loquãtur, ostendunt liqui do se paucos uidisse libros. Nã si multos studuissent, liber Cælestis Hierusalem inter cæte ros famosissimus pertransiri non debuisset inuisus, in eo enim legisse potuissent Augusti num libro sexto referentem Varronis doctissimi hominis opinionem, qua ipse Varro ar bitratur triplicem esse Theologiam, Mythicam scilicet, Physicam, atque Ciuilem. My

μῦθος thica autem dicitur fabulosa à † mythicon Græce, quod latine fabula sonat, & hæc comœdiis, de quibus supra & theatris accommoda est, quæ ob turpia in scænis acta ta ab illustribus Poëtis etiam improbatur. Physica autem quæ ut interpretatione uo cabuli percipitur, naturalis est, necnon & moralis, quoniam mundo utilis uideatur

laudabile

laudabile est. Ciuilis uero, seu politica, quæ & sacrificola dici potest, ad urbem spectare dicitur, quæ ob sacrorum ueterum abominabilem turpitudinem à ueri dei cultu, atq; rectitudine fidei reprobanda est. Ex his enim Physica Poëtis egregiis attribuitur, eo quod sub fictionibus suis naturalia contegant atq; moralia, & uirorum illustrium gesta, & nõnũquam quæ ad suos deos spectare uidẽtur, & potissime dum sacra carmina primo in deorum laudes composuere, atq; eorum magnalia sub cortice texere poëtico, ut in superioribus dictum est, ex quo à prisca gentilitate Theologi nuncupati sunt, eosq; primos fuisse theologizantes testatur Aristoteles, & quanquam à non uero deo nomen tale sortiti sint uenientibus ueris Theologis perdidisse nequiuere, uim suam seruante uocabulo, quod à quocunq; deo exortum est, quod reor aduertentes Theologi hodierni, scilicet nomen ex causa inditum auferte non posse, ne de mythica uel alia possit intelligi Theologia se non Theologos tantum, sed sacræ Theologiæ asserunt professores, nec hoc est aliqua instãtia improbandum, quasi Christiano nomini iniuriosum. Nónne nos omnes homines dicimus, quoscunq; mortales scimus constare ex anima rationali & corpore: Dato alii gentiles sint & Israëlitæ alii, & alii Agareni, & alii Christiani, & nonnulli adeo peruersorum morum, ut potius immanes beluæ, quàm homines habendi sint. Et tamẽ nullam sic omnes uocantes Christo redemptori nostro iniuriam facimus, quem ultra deum uerũ hominem fuisse cognoscimus, æquo modo si quis Poëtas dicat Theologos nulli facit iniuriam. Si sacros quis illos diceret, quis adeo demens est quin uideat quoniam mentiretur? Esto nonnunquã in præcedentibus patet, circa honesta eorum Theologia uersetur, quæ sæpissime potius physiologia, aut ethologia quàm Theologia dicenda est. Dum eorum fabulæ naturalia cõtegunt aut mores. Et hæc etiam circa catholicam ueritatem uersari potest, dummodo uelit fabularum conditio. Quod feciſſe nouimus nonnullos Poëtas orthodoxos à fictionibus quorum sacra documenta tegũtur, nec sit his audisse difficile, uti & Poëtæ quãdoq; sacri possunt appellari Theologi. Nónne Dantes noster quicquid constitit in sacræ Theologiæ sinu sub poëtico uelamento contexit? Quapropter & sacer Theologus appellandus est. Sic & qui sacri sunt Theologi, opportunitate exigente deueniunt physici. Quod si alias non contingat, saltem dum sensum exprimũt ex fabula lignorum sibi regem constituentium se physicos esse demonstrant.

Non indecens esse quosdem Christianos tractare gentilia. Cap. IX.

An Christianis conueniat gentiles fabulas tractare

Dicent alii æquo superioribus forsan animo indecens esse Christiano homini gentilium superstitiones, & nepharia sacra, seu genealogias describere aut perquirere, cũ habeant nonnunquam talia mentes legentium in erroneas opiniones deducere, & perspæpe opinantis periculo detinere non inficiar, hoc quidem sanctissime dictum est, & arbitror nonnullos à studio talium amouendos. Et sic etiam aliquibus absq; aliqua suspitione siniſtra permitti posse. Nam si omnes à talibus abstinere necessariũ uisum fuisset, non dubito quin sacrosancta mater ecclesia decreto perpetuo uetuisset. Fuit enim utilissimum olim uix dum apud gentiles nouis germinibus pullulãte ecclesia aduersus eosdem, eoq; adhuc saperent tam ab origine, quàm ab ipsius gentilitatis perseuerantia, sacris insistere acriter atq; curare, ne legentes talia tanquam unco uetustatis tracti more canis uerterentur in uomitum. Hodie gratia Iesu Christi in robur firmissimum uentum est, & execrabile cunctis gentilium nomen unà cum erroribus suis in exterminium, tenebrasq; perpetuas pulsum est, & uictrix Ecclesia castra possidet hostium. Quam ob causam ferè absq; periculo talia exquirunt atq; tractant. Nõ tamẽ nego quin benefactũ sit, si puer abstineat cui memoria tenax, & tenellũ adhuc ingeniũ, nec dũ satis plene Christiana religio cognita. Sic neophytus homo quẽ nõdũ bene firmata credulitas laxatis habenis facile in lubricũ exorbitare permitteret. Et si forsan aliqui duriores in tã obscœnũ crimen se labi permitterẽt, etiã si nil aliud studuero uix possum credere hoc in me contingere posse. Nã ab utero matris meæ ad fontẽ nostræ regenerationis delatus, lotusq; q̃d pro me catechumino promisere, qui me sustulerunt ab illo, ut potest humana fragilitas in hodiernum usq; seruaui.

Certissimum

Certiſſimum ſemper habens, quod inter iuſtorum hominum cõgregationem pſallitur. Vnum ſcilicet in triplici perſonarum diſtinctione deum eſſe, & hunc uerũ & ęternũ, atq; omniũ æque opificem terum, earum'q; perpetua ratione gubernatorem, ſeruatorem, atq; rectorem omnia intra ſe continentẽ, & à nullo contentum. Et quod mirabili & alias inaudito eiuſdem diuinitatis artificio factum eſt, uerbũ ſcilicet eius æternũ obumbratione ſacri ſpiritus ad abolendã humani generis labem, ob inobedientiã primorum parẽtum contractam, ingenuæ uirginis utero, prænunciante cęleſti nuncio, carnem factum, & uirginis illibata uirginitate in tempore paſſibilem atq; mortalem hominẽ natũ. Qui adhuc infans in gremio matris à Sabæis regibus oblatis muneribus adoratus eſt, & ętate creſcente inter ſacræ legis doctores, dum ſolueret nexus ambiguos, non deus, ſed admirandæ indolis puer ab eis creditus eſt, nondũ enim ueritatis ſplendor æternus caliginem abſterſerat à mentibus eorundẽ, ut eum ſcilicet deũ illis repromiſſum cognoſcerent, quem mortali ſeptum carne uiderent. Inſuper certũ habeo eum, qui ætherea arce relicta, & ex deo ſeipſum ui aſſumpta forma, & qui inter homines uti homo uerſatus eſt, iam trigeſimũ agentem ętatis annum, ab hiſpido atq; ſyluicola uate, & ab utero matris ſacro pleno ſpiritu adpetendum æternæ ſalutis ianuam, lotum in Iordanis alueo, dum cælum intonuit deſuper, & acre murmur ſuperincumbẽtis nubis in uocem ſolutũ deitatis aientis, Hic eſt filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui, ipſum audite. Præterea credo, & ratũ habeo eum aquis apud Chana Galileæ in uinum uerſis, ut ſacro pectori abſconditam diuinitatem oſtenderet, ſumpto iam ſacro conſortio. Iudæam urbes'q; Phœnicũ, Samariã, & Galileam ambiſſe, & cæleſti dogmate in templo & ſynagogis docuiſſe populos, lepras mũdaſſe, elingues uocales feciſſe, lumen cæcis ſeu natura, ſeu caſu perditum reſtauraſſe, animas ab Orco in cadauera reuocaſſe, febribus, uẽtis, & undis imperaſſe, & in multis aliis ſigna ſuę diuinitatis monſtraſſe. Poſt hęc hora eius adueniente, eum ſacerdotum Hebreorum inuidia procurante, lotis à ſe amicorũ pedibus, & ingenti illo celebrato cõuiuio, in quo ſuis manibus, uerbis'q; cõfectum eſt, cõmunionis noſtræ ſacrũ illud ineffabile, quo corpus eius in cibũ, & ſanguinem eius in potũ tam præſentibus, q̃ futuris exhibuit, unoſociorũ nequã uendente, oratione in ſolitudine peracta, à nefaria turba exquirẽte cũ fuſtibus & laternis captũ, & in præſentiã deductum principum, & ibidẽ nefarie accuſatũ, & ſua patiente humilitate falſe quibuſdã teſtantibus inſimulatũ, & hinc in prætorio præſidis luſum, uirgis cæſum, corona ſpinea inſignitũ, ſputis & colaphis deturpatũ, & poſtremo latronum more damnatũ, crucí'q; affixum ſublimi, & in eadẽ aceto & felle potatũ. Cuius cum iam humanitate uicta ſuppliciis, in finem ſuum iuiſſet. Seu & melius reor, ut Thomæ de Aquino placet, cum uolũtarie collectis uiribus ſpiritum emiſiſſet, tremuit orbis omnis, & meridianũ ferè ſolis iubar per tres horas iuit in tenebras, luna ex oppoſito offuſcata. Eſto, aliter ad Polycarpũ ſcripſit Dionyſius Ariopagita, quod ego mitor. Inde eius à cæco milite perforatum lancea pectus, ſanguinem aqua mixtum emiſit, ex quo ſacra omnia noſtræ ſalutis credo ſumpſiſſe exordium. Nec minus certum habeo eum à cruce depoſitum atq; ſepultum, ac inde uirtute ſuæ deitatis, uti priſci cecinerãt uates, poſt diem tertiam, ceu Ionas ex utero cæti, ſic ex uentre terræ ſurrexiſſe ſuperata morte, & rediuiuum domos inferas uiſitaſſe, & confractis uectibus ferreis, reuulſis'q; poſtibus antiqui carceris ſubacto Plutone in libertatem prædam omnem ueterem eduxiſſe, poſt hæc ſuis apparuiſſe ſæpius, & è medio eorum eis cernẽtibus nulla corporea impeditũ mole, cum uero corpore olim mortali propriis uiribus in cælos ad eum qui miſerat euolaſſe, & inde cæleſtem illũ ignẽ ex ſe patre'q; optimo pariter prodeunte uiuificante omnia, & uera cuncta docentẽ, in cõmilitones egregios immiſiſſe. Quo illuſtrati bellũ aduerſus orbis principem iniuere ilico, per'q; ſuũ ſanguinẽ & uulnera multa ſato ubiq; ueritatis ſemine, & obtenta uictoria ducem ſuũ triũphantes, in patriã ſecuti ſunt. Sic inſtitutã ab eodẽ dei unigenito piam iuſtorũ congregationẽ, & ſacrum illud regenerationis lauacrũ, quo mala facinora abolentur mortalibus cum cæteris eiuſdem conuentionis fauſtis probandis'q; ſanctis

tris, quibus deo obsequentes efficimur, atq; lapsi nostra imbecillitate resurgimus, eiq; uolentes conciliamur, nec ob id humanũ sanguinem effundentes, ut efferati plures iam fecere gentilium, aut hircos, uel tauros more ueteri immolantes, nec à me fuit unquã ueritas hęc amota, quin testimonio patrũ crederem diem extremã uenturam, in qua resoluentur omnia peritura, magnoq; dei opere ex cineribus propriis omnes qui ante fueramus mortales, cũ nostris corporibus resurgemus æterni, & in prefinitũ uenientes locũ, in quo Christus ipse iudex prętorii in maiestate propria residebit, & apparentibus cũctis suæ passionis insignibus, audiemus finalem meritorũ nostrorũ sententiã. Sic & in futurã similiter uitam, in qua nõ meo merito, sed miseratione diuina spero uidere deũ redemptorem meum in carne mea, & cũ beatis lætari in terra uiuentiũ. Hæc igitur ne plura dixerim syncera fides, hæc æterna ueritas adeo pectori meo infixa est, ut nedum euelli ab aliquo gentilitatis impulsu, sed nec cõcuti modo aliquo, aut labefactari queat. Nam etsi peccator homo sim, nõ tamen gratia Iesu Christi Cherea Terentianus adolescens sum, qui dum à tegulis in gremiũ Danis cadẽtẽ Iouem in tabula pictum intueret, etiã in optatũ à se facinus animatus est. Abiit cũ annis iunioribus leuitas illa si fuisset aliquãdo circa iã dicta, quod minime memor sum, prætera aduertens, quia cõtinuis decipulis, & explicatis ubiq; retibus, antiquus hostis tanq; leo rugiẽs, ut inueniat quẽ deuoret, ambiat, in mortaliũ semitas, eosq; in prȩcipitium conet impellere, uti Mitridates senex ille rex Ponti, qui magnanimo ausu sumptuq; magnifico, quadraginta annis cõtinuis aduersus Romanũ populũ bellũ ingẽs & memorabile traxit à iuuẽtute sua aduersus letale uenenũ pharmacis pectus armauit. Sic & ego mecũ Euãgelica ueritate sacro Pauli dogmate, & Augustini, aliorũq; pluriũ uenerandorũ patrum iussionibus, cõsiliis, atq; suasionibus armaui, ex quo arma gentilitia paruipẽdo. Si enim Christianus homo gentiliũ tractaui stultitias, iussu tuo rex inclyte, & in detestationẽ erroneæ credulitatis eorũ hoc feci. Et si parua quandoq; maioribus æquare fas est, feci quod etiã summa cũ laude nõnulli sanctissimi fecere uiri, ut Augustinus, Hieronymus, & cũ nõnullis etiã aliis neophytus homo Lactantius. Mihi quidẽ à teneris annis notissimũ est, Psalmista monstrãte, quia omnes dii gentium dæmones, & hinc eorũ semper inepta displicuere facinora, fateor tamẽ religione eorũ sepositа, quorundam Poëtarũ mores & scripta placuisse, & ob id nõ solũ eos laudasse, sed pro uiribus ab obiectionibus accusantiũ defendisse, ut apparet in præcedentibus liquido. Et hoc ideo feci, ut ab ignaris nõ ueniant lacerãdi, qui si Christũ nouissent, coluissentq; inter sublimiores Christiani nominis haberent. Sed ad superiora prospectans, inquiet aliquis bene operatus es, præmunuisse enim se aduersus hostes semper laudabile fuit. Sanè picem tractantes coinquinant à pice. Iam plurimi dum se fortissimos existimarẽt, impulsi ab hoste etiã debili cecidere. Et si cæteri desunt, quorũ grandis numerus est, Salomon tamẽ adest testis certissimus imbecillitatis humanæ, huic scientia omnis cõcessa est, diuitiæ omnes, & imperium grande summa cũ iustitia populos subditos tenuit, deo templũ ędificauit mirabile, multa bona cõposuit, & tandẽ iam ætate maturus, tot bonorũ largitore postposito, cõscenso offensionis mõte Moloch Aegyptiorũ idolũ flexis genibus adorauit. Quid ergo? tu ne eris fortior Salomone, aut circũscriptione plenior? Fallimur de nobis nimiũ cõfidẽtes, hæc quidẽ negari nõ possunt, uera enim sunt. Attamẽ aliud belli genus mihi cũ erroribus gentilitiis est, cui Salomoni fuerit cũ Aegyptiaca cõiuge, q̃ astu fœmineo aduertens, quoniã infelicis uiri animã formositate sua laqueasset, & deos suos extollere auida nũc cõplexio uenereo, nũc mellitis suauiis, nũc blãditiis muliebribus, nũc petulca lasciuiis, nũc pcibus, nũc lachrymis, quas obsequiosissimas mulieres habẽt fœminæ, nũc indignatione composita absq; intermissione, non diebus omnibus tantum, sed noctibus amantis uiri animũ impugnabat. O quàm grauia & intolerabilia sunt dilectarũ mulierũ, & potissime nocturna certamina, hic tãdẽ dum timeret mulieris, quã summe diligebat, gratiã amittere, terga dedit, & uiribus armatæ fœminæ inermis succubuit. Mihi autẽ nõ tale aduersus deorũ gentiliũ nugas bellũ est, mille iã ueris rationibus à me cognitis improbatas.

Et ideo

Et ideo cũ eis exhauſtis uiribus, acieq́ pulſis leuis eſt pugna, ſcio tamẽ nimium de ſe cõfidiſſe quandoq́ ſit uitium. Verum ego de me non confido, ſed de gratia Ieſu Chriſti, cuius precioſo ſanguine redemptus ſum, ſpero quidem eum nõ paſſurum, ut qui tam diu recto tramite eius ueſtigia iuuenis ſecutus ſum, ſenex exorbitem. Et ſi in lapſum ueniam, manum ſua pietate debili porriget, & feſſum placida quiete fouebit. Sed ut in finem ueniam, ſatis ex præmiſſis colligi poteſt, uti non omnes decet tractare gentilia, ſic nec omnibus indecens eſſe.

a *Adtexit autem hoc loco multis uerbis confeßionem fidei ſuæ, ueritus magiſtrorum noſtrorum, ut apparet, fulmen, ne eo tanquam hæreticus impeteretur.*

Cap. X

Vt plurimum ſtudia ſequimur, in quæ prona uidentur ingenia.

a SI fateantur nõnulli uera eſſe quæ dicta ſunt, nõ tamen quieturus reor, quin imo arbitror dicent, lõge melius fuiſſe, ſtudiis ſanctioribus triuiſſe tempus, quàm talia didiciſſe. Quod ſi quis neget, non erit equidem ſatis ſanus. Nosco quoniam in promptu erant leges Cæſarum, & Pontificum canones, & medicina, quarum plurimi ſanctiſſima arbitrantur ſtudia, eo quod eis perſæpe auro auidi mortales ditentur. Erat & philoſophia, cuius optima demonſtratione rerum cauſæ, & à falſis diſgtegari uera noſcuntur generoſis quibuſcunq́ ingeniis appetenda. Erant & ſacra uolumina, à quibus & paruipẽdere peritura docemur, & dei magnalia declarantur. Atq́ quo tramite cæleſte regnum petamus oſtenditur, quod ſtudium profecto cæteris præponendum eſt. Ex his quodcunq́ ſumpſiſſe forte ſanctius egiſſe me dicerent obiectores. Sanè ſi quod debemus agetemus omnes, legum miniſter noſtra frubemus, & longe acrius conſequi ſi uelimus. Nam ut cithariſta uariis ex fidibus aliis lentius, aliis uero protenſius tractis, his grauem, acutum illis tinnitum reddẽtibus docta manu, plectróq́ ex tam diſcordantibus tonis reddit ſuauiſſimam harmoniam. Sic & natura parens, cui inexhauſtæ uires & perfectum ingenium eſt, producit hæc peritura diuerſis officiis apta, ut ex hac officiorum incõuenientia reſultet humani generis, circa quod plurimum intenta eſt conſeruatio, atq́ ubi in longam conſeruationem iri non poſſet, noua productio aduertens, quoniam ſi uniformes producerẽtur omnes, ut de reliquis ſinam, homines nulla poſſent produci, nec etiam per tempuſculum ratione cõſiſtere. Ergo hinc fit, ut diſcreto naturæ ordine, hic ex mortalibus naſcatur faber, ille nauta, mercator alius, & quidam ſacerdotio apti, aut regimini, & nonnulli legumlatores, præſides, poẽtæ, philoſophi, ſeu ſublimes Theologi, ex quorum uariis ſtudiis, tam ingentis multitudinis hominum conſeruatio reſultet neceſſe eſt. Nam ſi omnes, quoniam ad unũquenq́ ſpectat, ſi poſſet ad ſublimiora ſtudia conſcendere, in Theologiam uigilantes iremus, & agricultor abſit, ex quibus queſo fructibus tam nobile ſequentes ſtudium nutriremur? Si cemen tarius, ſi lignarius deſit, quibus in tabernaculis ab imbribus, à uentis, à frigoribus, ac à ſolis æſtu, & aliis incommodis aſſidue ſuperuenientibus tutabimur? Si non lanifex, nõ cerdo, unde ueſtes & calciamenta ſumemus? Quid enumerem multa? ut incommodũ humani corporis inter ſe differentia qualitate, & officia membra à natura rerum appoſita ſunt, ut ex hac diuerſitate conſiſtat, uti melodiam ex diuerſitate tonorum, ſic & ut humanum genus perſeueret, neceſſe fuit ad ſtudia inter ſe differentia gigneremur. Et ſi ab ipſa natura quæ ſic cælos, ſic aſtrorum orbes & curſus uaria etiam agitatione diſpoſuit agente deo, ut nullo labore ſuo ad officia productos uaria nos uidemus, quis quæſo feliciter audebit ab eo, ad quod natus eſt in aliud tranſitum attentare? Nõ quidẽ adeo ignarus ſum, quin nouerim liberi arbitrii, quo omnes ualemus potentia, poſſumus naturę ſuperare uires, quod egiſſe nonnullos legimus, opus profecto inter raro contingentia numerandũ, tam grandi & ferè inuincibili neceſſitate trahimur in quod naſcimur. Et ſi ad diuerſa gignimur, naſcimur, alimuŕq́, ſi ea planè peragamus, in quæ trahimur equidem ſatis eſt, ne dum in aliud tranſitum feciſſe uelimus, quod dum iam dudum fruſtra tentarent aliqui, id

qui, id perdidere quod erant, nec potuerunt effici quod quærebant. Verũ ad quoſcunq; actus natura produxerit alios, me quidé experientia teſte ad poeticas meditationes diſpoſitum ex utero matris eduxit, & meo iudicio in hoc natus ſum. Satis enim memini apoſuiſſe patrem meum à pueritia mea conatus omnes, ut negociator efficeret, meq; adoleſcentiam nondum intrantem Arithmetica inſtructũ, maximo mercatori dedit diſcipulum, quem penes ſex annis nil aliud egi, quam nõ recuperabile tempus in uacuũ terere. Hinc quoniam uiſum eſt aliquibus oſtẽdentibus indiciis me aptiorem fore literarũ ſtudiis, iuſſit genitor idem, ut Pontificum ſanctiones diues exinde futurus, auditurus intra tem, & ſub præceptore clariſſimo ferè tantundem temporis in caſſum etiam laboraui. faſtidiebat hæc animus, adeo ut in neutrum horum officiorum aut præceptoris doctrina, aut genitoris autoritate, qua nouis mandatis angebar continue, aut amicorum precibus ſeu obiurgationibus inclinari poſſet, in tantũ illum ad poeticũ trahebat affectio. Nec ex nouo ſumpto cõſilio in poeſim animus totis tendebat pedibus, quinimmo à uetuſtiſſima diſpoſitione ibat impulſus. nam fatis memor ſum, nõdum ad ſeptimũ ætatis annũ deueneram, nec dum fictiones uideram, nondum doctores aliquos audiueram, uix prima literarum elementa cognoueram, & ecce ipſa impellente natura fingendi deſiderium affuit, & ſi nullius eſſent momenti, tamen aliquas fictiunculas edidi. non enim ſuppetebant tenellæ ætati officio tanto uires ingenii. Attamẽ iam ferè maturus ætate, & mei iuris factus nemine impellente, nemine docẽte, immo obſiſtente patre, & ſtudiũ tale damnante, quod modicum noui poeticæ, ſua ſponte ſumpſit ingenium, eam'q; ſumma auiditate ſecutus ſum, & præcipua cum delectatione autorum eiuſdem libros uidi legi'q; & uti potui intelligere conatus ſum. Et mirabile dictu, cum nõdum nouiſſem, quibus, ſeu quot pedibus carmen incederet, me etiam pro uiribus tenitente, quod nondum ſum, poeta ferè à notis omnibus uocatus fui. Nec dubito dum ætas in hoc aptior erat, ſi æquo genitor tuliſſet animo, quin inter celebres poetas unus euaſiſſem. Verum dum in lucroſas artes primo, inde in lucroſam facultatem ingenium flectere conatur meum, factũ eſt, ut nec negociator ſim, nec euaderem canoniſta, & perderem poetam eſſe conſpicuum. Cætera facultatum ſtudia, & ſi placerent, quoniam non ſic impellerent, minime ſim ſecutus, uidi tamẽ ſacra uolumina, à quibus quoniã annoſa ætas, & tenuitas ingenii diſſuaſere, deſtiti, turpiſſimum ratus ſenem, ut ita loquar, elemẽtarium noua inchoare ſtudia, & cunctis indecentiſſimum eſſe id attentaſſe, quod minime arbitreris perficere poſſe. Et ideo cum exiſtimẽ dei beneplacito me in hac uocatione uocatum, in eadem conſiſtere mens eſt. Et quod egerim hactenus his mõſtrantibus ſtudiis, laudare quærant alii quod uidetur. Qui ergo patiuntur cerdonem ſubula, ſetiſq; uacare, laniſtam pecori, ſculptorem ſtatuis, me etiam quæſo uacaſſe poetis æquo animo patiantur.

Damnoſe compatimur regibus & diis gentilium. Cap XI.

Remouet obiectiones eorũ qui putant de ueterũ & defunctorum uicia non eſſe reuoluenda.

HUnt qui addurato iam calcibus tramite exorbitẽt, & ex tranſuerſo proſiliant clamitent'q; quoniam temerarius homo ſum, eo quod præſumã uetetum regum terebrare buſta, & quietos iam longa pace cineres in nouum odium ſuſcitare, aut eorum recentioribus nebulis ueteres obfuſcare ſplendores, nec non & deorum ſemiſopita ſcelera audiẽtibus cunctis in minus opportunam uigiliam excitare, & ſub titulo honorabili ſcilicet genealogiæ, deorum eorundem recitare latrocinia, & inceſtus. longa eſt quærela hæc, & plurimum membrorũ implicita, & ea monſtrante aduerto, quoniam ſenſerint iſti quid ſcripſerim, & potiſſime dum queruntur, quod deorum gentilium facinora recitarim. Verum gentilium animũ tedolet iſta conqueſtio, & ſi ſic ſapiunt mente, ut uerba ſonant querula. Viget adhuc in nonnullis error ille infamis, quem quæſo auferat deus & reſoluat in nihilum. Obiectis autem reſpondiſſe facillimum eſt. agit enim temetarie qui in nimium terminos excedit audaciæ. Sic memini in libro Ethicorũ Ariſto. arbitrari hoc ego exceſſiſſe nõ reor. audere

quidem quod à boni neceſſitate conceſſum eſt, non eſt temeratie agere. Nemini prohibitum legi ſeu honeſta ſint, ſeu etiam minus honeſta, regum geſta deſcribere. Erat tamẽ regibus ſatius ſic egiſſe, ut nil de eis referri poſſet, præter honeſtum. Ego autem de his non ordinato, nec in hoc diſpoſito ſtylo ſcripſi, ſed ſummotenus & perfunctorie uti nõnumquam ordo aſſumpti operis exigebat recitaui ſi qua inſerui ſed eſto fecerim, non nouum aut inuſitatum facinus feci, ſtant tam antiqua quam magna illuſtrium ſcriptorum uolumina, in quibus & ſtylo celebri, & ordine integro regũ recitãtur acta, à quibus ſi quid huic operi appoſitum eſt nouiſſimus ſumpſi. Si ergo querela facienda eſt, de illis amplioribus & antiquis querantur hiſtoriographis, quorum ſcripta celebertima cum fama iam diu uniuerſo patuere orbi, ex his ſi quod odium generari poteſt, in cineres iam quietos exordium ſumptum eſt. Sed quæſo quæ pietas hæc? ex quo charitatis fomite oritur? quę huius pietatis cauſa? Credo generoſi cum uideri cupiant tales in hoc quod honores regios curent, oſtendant́q; quia turbentur audientes dedecora. O quam paruo tales exiſtimant nobilitatem mercari, quę egregiis moribus, iuſticia, ſanctitate, atq; ſcientia adipiſcitur. Scirent iſti ſi nobiles eſſent, quia non ſolum ſuperuacaneum ſit, ſed damnoſum nõ ſolum gentilibus, ſed male meritis, quibuſcuḿq; cõpati. Et ideo ſi ſapiunt, ſeruent hanc pietatem in melius. Turpia autem deorum gentilium dedecora, nec dormiũt, nec ſopita ſunt, quinimmo à ſacra Chriſti doctrina in perpetuum nõ ſurrectura ſepulta, & ingenti damnationis m le contecta & oppreſſa ſunt, huius ego molis onus, & ſi non ſatis, pro uiribus tamen tanquam Chriſtianus homo augere conatus ſum, laudes inde dignas cõſequi, non redargutiones expectans. Verum hos ego paruifacio morſus, cum nullo poſſint dentis acumine quemquam ledere, hi ergo ſi Chriſtiani ſunt, taceãt, & pœniteat eos ſi deorum gentilium obiectioni eis ulla fuit compaſſio, cum inter alia crimen hoc minime deceat Chriſtianum.

Breuiloquus ſiue longiloquus ob crimen lacetandum non eſt. Cap. XII

Cur quoq; lõgius, aut breuius tractauerit.

BReuiloquum forte me dicent alii, eo quod aliquando magis perfunctorie, quæ longa ſerie recitando fabulas atq; hiſtorias, aut illas enucleãdo pertranſeam, & ſic non dubito quin ſint, qui dicant me, quam opportunum ſit, ſæpiſſime longioré. Primis, ut ſic eſſem fateor neceſſe eſt, fuere enim huius facinoris rationes plurimæ. Quædam autem ideo paucis ſub uerbis relata ſunt, quia non erat unde poſſem ampliora deſcribere, ni ex meo uoluiſſem fabulas aut hiſtorias protelare uel fingere, quod omnino fugiendum eſt ſano homini. Quædam uero etiam ad plenum ſcripſiſſe, paucis indigebat litetalis, ex quibus ſi ſatis intentio ſumitur uitioſum fuiſſet in longius protendiſſe. Sunt tamen & multa quæ procul dubio longiorem uerborum copiam toleraſſent. Sed quęſo ſi cuncta ſinamus quæ dici potuiſſent, aut forſan exquiſiſſet materia, ſed ea tantũ quæ mihi ſcribenti occurrebant circa longiſſimas hiſtorias, aut fabulas, circa omnes ſingulates tam deorum, quam hominum actus, circa multiplices fictionum ſenſus, circa teſtimonium fabularum aut hiſtoriarum uetetum autoritates, circa opiniones plurium, telationes & huiuſmodi ſcripſiſſe, quãdo me finem huic operi feciſſe exiſtimant tales. Equidem uix unum ſuffeciſſet ſæculum, & tam grande etiam euaſiſſet uolumen, ut ſolo intuitu primo lectores terruiſſet quoſcũq;, & ob id ſatis ratus ſum, ea quæ dicta ſunt ſic ſummotenus tetigiſſe, non enim pueto aut inerti uulgo ſcribimus, quinimmo, ut alias dictũ eſt, doctiſſimo regi, & profectis hominibus, ſi aliquando ex manibus tuis ſereniſſime princeps ad alios uenturum opus hoc eſt. Præterea ut exerceantur ingenia, non adeo plene ſcribenda ſunt omnia, nam quę labore alio quo quęſita ſunt, placere magis cõſueuerunt, & cum maiori diligentia obſeruari, quam quæ ſponte ſua in intellectum legentis accedunt. Eſt & poſteris linquendus dicendi ſeu ſcribendi locus, ne inuidiſſe uideamur futurorum ingeniis, & arrogantia quadam ad

quam

quam omnes aspiramus uideamur præoccupasse sequentium gloriam. Miti ergo animo ferendum est, quod honestis agẽtibus causis, aut breuiter dictum est, aut causa breuitatis omissum. His autem qui me, si qui erunt, dicent longiorem debito quandoq; esse nõ aliud dicam, nisi quia sic opportunũ esse ratus sum, aut quia me, ut fit, aliquando intellectus delectatio impellebat, quæ prudentioribus nonnunquam liberalissimum prestitit calamum. Sed quid ? uti breuia habent intelligentiũ exercere ingenia, sic & ampliota minus intelligentium prouocare. & iccirco qui plura nouerunt sint memores, quoniam & ipsi aliquando fuere rudes, & ob id absq; indignatione patiantur, si ampliuscule iunioribus laboratum sit.

Aereo non ficto regis mandato hoc opus compositum. Cap. XIII.

Ostendit iussu regio se opus hoc composuisse, atq; hoc loco, quanto doctorum scripta plus laudis & immortalitatis, quàm regum tituli atq; insignia afferent, ostendit.

Arent forte qui dicant, quod nonnunquam de aliis quibusdam etiam claris uiris dictum est, me scilicet in gloriam mei nominis fingere, quod tuo iussu rex inclyte hoc opus elaborauerim, cum minime uerum sit, tarda his fides est, seu uetius animus nequam, quod de se nouerunt urentes inuidia in alios coniecturam faciunt. Certissimum est, ut Tullii uerbis utar, trahimur omnes studio laudis, & optimus quisq; maxime gloria ducitur, et ob id cum gloriosum sit, paruo homini maximo atq; optimo regi obsequium præstare posse, non fidem cum difficultate comperiet dixisse, nonnullos ad extollendam humilitatem suam, mẽdacium finxisse huiusmodi, sed scriptores nunquam credam, sed de hoc aliás. Ego autem, ut ad me ueniam, non inficiar me gloriæ auidum, sed quantũcunq; cupiã, profecto non adeo effrenis sum, non adeo hoc accensus desiderio, non adeo hostis honesti, ut in tam turpi mendacium rubore non dicam frontis, sed mẽtis abiecto meipsum protipuissem. In hoc me superbum confiteor, si superbia dicenda hæc est, in talibus nisi deo cæli honorem seu titulũ irrequisitus inferrem, et hoc etiam non omnibus requirentibus exhiberem. Tu nosti rex optime, quoniam me renitente atq; tergiuersante, Donini militis tui suasionibus precibusq; in uotum tuum deductus sum, ut scilicet hunc laborẽ subirem, nec non labentibus annis factũ est, ut Bechinus Bellintionus familiaris tuus & conciuis meus è Cypro ueniens apud Rauennam urbem me conueniret, et postquã placidis uerbis clementiam atq; gratiam celsitudinis tuæ erga me immeritum mõstrauit, miris exhortationibus, ut aiebat, te sic imperante semisopitum circa hoc opus ingeniũ meum irritauit. Aequo modo dilectissimus tibi Paulus Gæometra nonnunquã ostensis literis sigillo maiestatis tuę signatis, in quibus ad me iussa insetebantur tua, sollicitum reddidit. Nouit deus & tu scis, quia nec unquam prẽminentiam tuam uidi, nec tu me uidisse potuisti, his mandatis credidi, & onus humeris meis prægrande subiui. Si te ignaro hæc acta sunt, per iam dictos deceptos sum, & sic hos fateor esse ueridicos, qui asserũt non tuo iussu compositum. Verum non crimine meo, nisi me in hoc peccasse quis diceret, quia non dixerim me facturum, si tuis literis ad me directis susciperem. Sed hoc mihi superbũ uisum est, quod Doninũ insignem militẽ non minus uetidicũ arbitrarer. Dominus autẽ ut audiui, eo ferè anno, in quo me primo cõuenerat diem clausit, & ob id non eius fidẽ inuocare possum, uiuit Bechinus, & Paulus Gæometra uiuit, hos ego & regiã fidem tuam ueritatis huius testes in terris habeo. te igitur cum illis inuoco, tuum hunc si necessitas exigat, laborem esse opportunum est, oppugnationi scilicet huic obsistere, & nomen meum à tam illecebri nota ueritatis affirmatione purgare. Sed ut te rex inclyte paululum omisso ad obiectores deueniam, eorumq; obiectioni aliquid pro iure meo respõdeam, affero si pro tostris sedente præside agendum litigium esset, me uiuos habere testes, nec ex fece plebeia, sed illustres homines, quia minime mihi opportunum erat, ut usq; Cyprum, pro tam inepto mendacio euolarem, si opus meum insignire regio nomine cupiebam, propè erat, immò nec uerebor dicere, rex qui si credidisset obtinuisse, postquam

cœperam, quod minime in animo erat, dum me conuenit Dominus, uiua uoce rogaſſet, ut ſuæ hoc opus aſcriberem maieſtati, eſto minus intelligens princeps eſſet, exiſtimãs non mihi ſuo nomine gloriam inferre, quinimmo meis literis ęternum ſuis titulis decus addere, nec mirum, ſuffragiis enim ſcriptorum ſtant inſignia & nomina regum. Hinc Alexander ille Macedo, qui prona militum manu ingenti animo orbem totum aggredi auſus eſt, in Perſas uadens multos ex huiuſmodi ſcriptores, qui ſua geſta deſcriberent ſecum traxit. Et in Sigeũ ueniens, quo buſtũ uidit Achillis, tacuiſſe non potuit, quin oſtenderet uerbis quam grandis ſibi uideretur gloria, quam conſequebantur à ſcriptoribus reges, eum fortunatum dicens, quod illi Homerum contigiſſet habere præconem. Hinc Pompeius Magnus qui æquam fecit cum uirtute fortunam, Theophanem Mitilenum, quaſi nomen ſuum perenne facturum in cõtione militum ciuitati donauit. Hinc Scipiones. T. Fuluius, Cato Cenſorinus, Quintus Metellus Pius, Gaius Marius, Cicero, & alii plures illuſtres uiri, ſe ſcriptoribus faciles atq; liberales exhibuere, ut eos in hoc traherent ut de ſe ſcriberent. Quid ergo meis literulis regem inclytum mendacio inferam, quaſi inuito gloriam largiturus ſim, & meam obfuſcaturus ignominioſa labe? Si adeo auidus eſſem mendaciis meam extollere gloriam. Stant & alia opuſcula, ex quibus nullum eſt ullo huiuſmodi titulo inſignitum, præter Bucolicum carmen, quod ut ſibi intitularem petiit Donatus Apenninigena pauper, ſed honeſtus homo, & præcipuus amicus meus, quid? non omnibus nomina præpono regum. Præterea eſt ne hoc ſub ſole nouũ reges deſiderare ſcripta quædam, & amicis iniungere? non equidem. Diebus noſtris memini Robertum Hieruſalem, & Siciliæ ſplendidum regem à multis ornatum titulis, poſtulaſſe ab inſigni uiro Franciſco Petrarcha, ni aliis tribuiſſet, ut ſibi aſcriberet Aphricæ à ſe nouiter ęditæ titulum, quam quæſo auctурus gloriam, Franciſci, an ſuam? ſuam profecto. Quid multa? non equidem magnorum ducum nomina claros ſcriptores faciunt, imò potius ipſi reges ſcriptorum opere cognoſcuntur à poſteris. Inſuper ſi approbandum ſit opus, quid illi adiectum regis nomẽ poteſt autoritatis afferre, aut benemerito autori gloriæ ſuperaddere? Et ſi improbandum ſit, quo iure poterit pręſcriptio illa feciſſe probabile aut notam autori iniectam abſtergere? Decus igitur & gloria agenti approbatio uirorum illuſtrium affert, non regii nominis aſcriptio. Ego autem, ut iterum dixerim, adeo ſuperbe obſtinatus ſum, ut niſi deo, gloriæ cuius aſcribenda ſunt omnia, unius carminis tantum decus, etiam Cęſari Dictatori reſurgẽti, aut Scipioni Africano niſi rogatus, aut ſi amicus eſſet aſcriberem. Dicta ſint hæc mi rex bona cum tua uenia, quæſo & poſtremo precor ſi contingat te unquam aliquos talia obiicientes audire, tanquam ueritatis conſcius, impera regia cum indignatione ſilentium, & quod tuo nomini, te petente dicatum eſt, imò compoſitum te mandante, regia uirtute defende. Supererant multa, ſed quoniam mihi ſat dixiſſe uidetur, omittenda reliqua cenſui, & deo munerum largitori tibi q; operis fortunam cõmittere, quod poſtquam in tuas deuenerit manus, dum libuerit tuo fultum præſidio, & te iubente tendat in publicum.

Concluſio, Cap. XIIII.

ECce tandem clementiſſime rex diuina pietate præbente in finẽ longi operis uentum eſt, in quo ea qua potui ſolertia, iuxta uetetum traditiones deorum gentilium genus, & eorum poſteritatis multis undiq; exquiſitas uigiliis, quo datum eſt ordine deſcripſi, & iuxta mandatum tuę ſerenitatis prouiribus ingenii mei, poſt fabulas fictionum ſenſus, ſeu ab antiquis ſumptos, ſeu à tenui intellectu meo emunctos appoſui. oſtendi inſuper, quod officioſiſſimum ratus ſum, nonnullis poëtas aduerſus opiniones talium, non dicam iuſtos omnes, ſed nec ridiculos aut ſimpliciter fabuloſos eſſe, quinimmo ſingulari ſcientia, ingenio, & moribus, ac etiam inſigni claritate conſpicuos. Lignum prętерea in littore anchoris & proreſiis ingenioſe firmaui, magis ſemper de bonitate diuina confidens, quàm de robore uinculorum. Sic & à nauta quas magis nauta credidi, ſagittas amoui, eſto arbitrer ſupereſſe

quam

quamplurimas, aduersus quas uix credã satis armasse potuerim, non equidẽ se, quamtuncunq; bellicosissimus miles sit, adeo caute armare potuit quisquã, quin locus hostili gladio linqueretur. Ipse igitur deus protegat, qui solus nouit diuerticula malignantiũ, & uolens contriuisse potuit. Verum quoniam homo sum, nouíq; nullum adeo oculatũ, quin, nisi diuina protegatur manu, sæpissime cadat in lubricum, arbitror satis possibile me nõnunquam, aut omisisse dicenda, aut non dicenda scripsisse, aut dicta non satis rationibus roborasse, aut minus plene in uotum tuum iuisse, seu aliis modis peccasse plurimis, de quibus doleo. Et quoniã nosco, quod ignauiæ meę, mea imputanda sunt crimina, supplex ueniã posco, teq; humiliter per insigne tui capitis decus exoro, ut tui ingenii celsitudine, defectus suppleas, superfluitates excidas, dicta minus accurate exornes, & omnia pro iudicio tuæ syncerę mentis pariter corrigas & emendes. Si forsan maioribus occupatus, ut sæpissime reges estis, huic labori non posses tempus impendere, tunc omnes honestos, sacros, pios, atq; catholicos uiros, & potissime celebrẽ uirum Franciscum Petrarcham insignem præceptorem meum, ad manus quorum opus hoc aliquãdo deueniet, per Christi præciosissimum sanguinem deprecor, ut errores quoscũq;, si quos forsan minus uidens, dictis immiscui, sua pietate atq; benignitate surripiant, aut illos in sacram ueritatem conuertant, eorum enim existimationi, & emendationi opus hoc esse suppositum uolo. Præterea rex inclyte si quid boni inest, si quid bene dictum, si quid uotis tuis consonum, gaudeo & exulto, & ex inde labori meo congratulor. Verum scientiæ meæ imputes nolo, nec lauros, aut honores alios ob id postulo, deo quippe, à quo omne datum optimum, & omne donum perfectum est, attribuas quæso, eíq; honores impendito & gratias agito, cum ipse, more meo, semper post exactos quoscunq; labores honestos consueuerim, qua possum mentis deuotione dauidicum illud dicere. Non nobis domine non nobis, sed nomini tuo da gloriam.

IOANNIS BOCCATII

DE CERTALDO, DE MONTIBVS, SYLVIS, FONTIBVS, LACVBVS, FLVMINIBVS, STAGNIS, SEV PALVDIBVS, DE NOMINIBVS MARIS, LIBER.

SVRREXERAM equidem fessus à labore quodam egregio, & aliquali otio uires restaurare cupiens. Venit in mentem. Socratem olim diuini luminis iubar in terris, solitum cum à meditatione cælestium surgeret, supposita cruribus harundine cum paruulis filiis ludere. Ac Scipionem Aphricanum, & Lælium insignes Romanorum duces, ab arduis reipublicę opportunitatibus paululum respiscentes, nonnunquam maris in littore teretes calculos, eiectasq; concha las cõsueuisse ritu puerorum colligere, ne dum tempus ad recreandam uirtutem præstaretur, tacite nil agentes, subintraret inertia. Quos tanquam inclytum laudabiliũ exercitiorum specimen imitaturus, ne omnino tempus inerti otio elabatur, assumpsi loco iocosi laboris studentibus poëtarum illustrium libros, aut antiquiorum historias reuoluentibus in aliquo leui opere, si possem, uelle prodesse. Memini quippe tales & potissime qui tacti desiderio rudes stadium intrant studiorum, huiuscemodi circa integrum lectionis sensum impediri plurimum, dum nonnunquam montium, syluarum, fontium, fluuiorum, stagnorum, seu paludum, uel maris occurrunt uocabula, aliter scilicet intelligendo quam debeant, utputa dum montis nomẽ pro flumine, dum paludis pro monte seu syluæ, ciuitatis, uel prouinciæ loco sumitur, facile sensus historialis confunditur, & esto aliquando proprie assumatur, existimatione etiam eruditi persæpe falluntur, dum montem seu fluuium, qui in occiduo est, arbitrantur sub oriente sole consistere. Ad euitationem quorum, & indebitæ existimationis amouendos errores, celebres inter autores quoscumq; & potissime gentiles, montes, syluas, fontes, lacus, fluuios, stagna seu paludes, & maria, & quo sub cęlo effluant & consistant, ut comperi, mens est. Et ne multum talia scrutantibus euoluere necesse sit, per ordinẽ literarum alphabeti describam singula. Sanè quoniam è montibus excrescere syluas, emanare fontes & flumina, à quibus lacus, paludes, & stagna cernimus exoriri, de montibus primum scribendum non incongruę ratus sum. Sunt igitur, ut liquido patet, montes terrarum eminentiæ quędam in cælum, non tamen æque surgentes, & ex his aliqui saxei, nonnulli terrei sunt. Qui in sublime magis efferuntur, saxei omnes, qui uero humiliores persæpe comperiuntur ferè semper terrei. ex his colles, quos, ut plurimum montium summitates in longum protensas dicimus, & promontoria quæ sese in maria propellentia cernimus oriuntur. De quibus indistincte cum montibus mentio fiet. Is tamẽ ante alia quæso faueat operi, qui illos ab orbis conditione constituit, & ex excelso eorum altitudines metitur & conspicit.

ALac mons est, cuius nomen alii diuidentem montem interpretantur. Alii uero leuem, ideſt limpidum seu lubricum, & in Syria constitus eminet.

Abarim mons est excelsus diuidens terram Amon & Euphratis, à terra promissionis, contra Hiericho Iordanem usq; fluuium radices protendens, oſtẽditur quippe ascendentibus in Eſton, insignis autem est morte Moysis inclyti atq; primi Hebreorum ducis.

Abila mons est in Mauritania celsitudine leuatus in sydera, oppositus Calpe monti, qui in Hispania est, quos ambos Herculis esse columnas aiunt, uoluereq; ex ueteribus quidam hos unum & eundem iamdudum colle cõtinuato fuisse montem, Herculeaq; uirtute fuisse diuisum, & ex oceano, quod ante non erat, intromissum terris mare, quod postea in hodiernum usq; diem Mediterraneum dictum est.

Pli. lib. 4. c. 8. Acantium promontorium est Magnesiæ.

Acanthon

Acanthon mons est Aetoliæ.

Actium promontorium Epiri est, memorabilis nauali pugnæ Octauiani Cęsaris uictoria, & clade Antonii & Cleopatræ.

Actea promontorium est olim Iunoni sacrum, sese effundens in mare aduersus Sicyonem à Corintho non ampilus. viii. M. p. distans.

Acontius mons est Magnesiæ, seu ut aliis placet Bœotiæ.

Acroceraui montes excelsi sunt inter Armeniam & Hiberiam sic dicti, eò quod fulminibus sæpissime infestentur. Nam ceraunos Græce latine dicitur fulmen, & secundum alios acros ignis, ceraunia summitas, quasi montes ignitas habentes à fulminibus summitates. a

ἀκρὸν *summum significat, &* κεραυνὸς *fulmen. Sed & reliqui quod sciam omnes in* Epiro *hos locant, ut & Plini. lib. 4. cap. 23. Eos autem qui ad finem Armeniæ sunt, Ceraunios uocant, non Acroceraunios, ut Plinius lib. 6. Cap. 9. & 10.* a

Acroceraunium promontorium est Epiri, in angustias Adriatici sinus emissum inde dictum, quod montibus conterminum, qui & Acroceraunii dicuntur eadem ratione qua superiores diximus nominatos.

Acrocorinthus mons est altitudinis eximiæ inter Aegæum mare, & Corinthium sinũ positus adeo quod utrumq; inumbret mare.

Adilisius Magnesiæ mons est, ut nonnullis uidetur Bœotiæ.

Adoreus mons est Phrygiæ, ex quo Sangarius erumpens fluuius per Phrygiam labitur in Bithiniam.

Aphesanta sunt qui dicant montem esse Tarso Ciliciæ, alii uero dicunt in sinu Argolico positum, quod eò magis credo, eò quod tam primi, quam secundi conueniant in hoc quod ex eo Perseus ad occidendam Gorgonem iturus uolatum arripuit, & Amphiaraus & Melampus uaticinaturi de bello Thebano ab Adrasto missi in eum ascenderunt, qui Græci omnes ad hoc in Ciliciam non iuissent. *Plini. Achaiæ facit lib. 4. Cap. 5.*

Aga mons est maioris Armeniæ, ex quo ueteres Euphraten fluuiũ emanare testantur.

Aganippe mons est Bœotiæ, qui primo Enippe dictus est musis sacer. *ut placet Sequestro.*

Agolonius unus est ex Arcadiæ montibus.

Agragas mons est Siciliæ, haud longe à Gela muro olim cinctus, habẽs in summitate oppidum, Consueuere quidem ueteres apud eum optimos equos alere, & ex inde Græciam ad agones transmittere.

Agrispecula mons est Moabitarum, qui eò quod uehementer præruptus sit, à nonnullis uocatur Excisus, & haud procul ab Aenone mari supereminet mortuo, in cuius summitate Balach filius Beor deduxit Balaam diuinum, ad maledicendum populo Israel.

Agrosus mons est, ubi nunc Roma, quem Faunus rex Euandro Arcado exuli concessit, & ipse Palatinum postmodum appellauit.

Agued mons est Britanniæ, Albaniæ propinquus & Castro etiam puellarum.

Alastice promontorium est in Creticum procurrens mare, non longe à Ptolemaida quæ Barce uetusto nomine dicebatur.

Albanus mons est in Latio, in quo olim Iulius Ascanius ciuitatem cõdidit Albam, sic à sue alba, dum à Troia cum patre profugo ueniisset ibidem inuenta, nuncupatum à ciuitate montem existimo.

Album promontorium est in Syria longe à Colonia Claudii Cęsaris Ptolomaide seu Ace tendens in mare Syriacum. *sic Plin. lib. 5. Cap. 19.*

Alburnus mons est in Lucania, quæ hodie Calabriæ pars est.

Alcion mons est in Macedonia. *Alchione à Plini.*

Algidus mons est haud longe ab urbe Romana. xx. M. passuum, in quo eiusdem nominis oppidum, hodie sylua latrociniis incolarum accommoda.

Alimpus mons est in insula Mitilene seu Lesbos, à continenti distans non amplius vii. M. passuum.

Alocrine mons est in minori Asia, ex quo Menander fluuius emittitur.

Alpes montes sunt, seu mons, pluribus & excelsis cacuminibus distinctus, Togatam Galliam diuidens à Comata, haud longe à Nicea urbe incipientes, & secundum quosdam in Macedoniam usq; tendentes, hos quidem ex Hispania in Italiam ueniens Hannibal Pœnus peruios feciſſe creditur, cum à quodam eminente atq; inuio scopulo impeditus illum aceto ac igne dissoluerit.

Amaleth mons est in Syria, in quo Phraton oppidum, unde fuit Abdon iudex olim populi Israël.

Amanus mons est, in quo oppidum Bomite, & in ora oppidi Miriandros incipiens separat Syriam Celem à Cilicia, à parte altera eius plura effluunt flumina, ut Androchus, Pinarus, Lycus, & Sinus qui ab aliquibus Thaurus nuncupatur.

Amazonius mons est in maiori Asia, præter cuius radices Thermodoon labitur amnis. Dictus enim hic mons, ut nonnulli arbitrantur ab Amazonibus, quod penes eum primo conuenerint.

Ambru mons est apud Britannos iuxta Salesteriam olim, hodie Cercaradce.

Ami syluestres sunt Indiæ montes ea in regione, quæ Dedala Alexandri Macedonis temporibus dicebatur.

Amodes promontorium Cilicii maris est inter Cidnum Pyramuḿq; fluuios sese protendens in Cyprum.

Ampelusia Oceani occidui extremum promontorium est in Mauritania ultra Herculis columnas, ubi quondam Lusa & Cocta fuere oppida, postea Tingi, à quo Tingitana Mauritania dicta, quod oppidum ab Antæo fuisse conditum asserunt, hoc tamen promontorium Afri aliter nominant, esto idem quod apud Græcos Ampelusia sonet. in eo quidem prisci dixere specum fuisse Herculi sacrum, & inde Tingi oppidum, ut dictum est Antæi opus, cuius in rei testimonium ostendebant incolæ parmam elephantino tergori exectam, adeo ingentis magnitudinis, ut nulli hominum æuo Neronis principis usui esse potuisset, eaḿq; incolæ ab Antæo gestatam asserebant, & ob hoc præcipuo honore celebrem conseruabant.

Anchorarius à Plinio uocatur Lib. 13. cap. 1. Ancoranus mons est citerioris Mauritaniæ cupressis laudatissimis ad quodcunque opus abundans.

Anemurium promontorium est à Pamphilia distinguens Liciam.

Angaris mons est Iudææ, & ut percipi potest haud longe à Samaria.

* Agnius mons est excelsus, apud Gallos, Ligures, Frimates.

Anasiui montes dicuntur esse Bœotiæ, quos penes aiunt morari musas.

Antelibanus mons est Arabiæ, Libano ad orientem appositus, in quo æque cum Libano colligi thura dicunt, extenditur quidem circa regiones urbis Damasci, & in sortem cecidit tribui Manasse.

Pli. lib. 4. c. 2. Antirium promontorium quod penes Corinthiaci sinus est, non amplius M. passuum latitudinis habens.

Aonas Heliconis montem dicunt esse Bœotiæ, musis sacrum, nec deest qui dicat Aonem Thraciæ montem, & ab eo Aonidas dici musas.

Aothe mons est insulę Samos, sese in altum erigens per. x. M. passuum.

Apenninus mons ingens, à nonnullis is quem pauloante nominauimus Alpes creditus est. Et Penninũ uolũt denominatũ ab Hannibale Pœno, à quo primo peruiũ factũ putant. Sed opinio longe uulgatior est eum esse Apenninũ, qui omnẽ in longũ tendẽs, Italiam in partes separat duas, & à dextris Inferũ spectãs mare, à siniſtris autem Superũ in Siculum usq; fretũ progreditur. Hic autem secundũ quosdam à promontorio Monœci

esse

esse finem Ligustini maris incipit, Vnde & Alpes & in Aquilonem ferè tendens, una cum Alpibus à dextris linquit Bagiternos, & cum ad Mantuanos Gallos deuenit, in orientem flectitur eis à sinistris derelictis, & Senganis à dextris, ubi Albintinulo & Albagaunum, & Ienuam & Veliates Gallos, cum ex parte alia habebat Cispadanos & Augustã Taurinorum. Alii uero putant inter Veneris portum, & Macræ fluminis hostium quod penes, ut arbitrãtur aliqui, Ligustinus inchoat sinus, eum initium sumere, & in Boream pauxillum tendere, ac iam dicto monti separanti Cispadanos gallos à Liguribus in finibus Veliatum Ligurum iungi, & inde in Euroaustrum uergens Tyrrhenum mare, Luanam ciuitatem, Lucam, Pysas & nobilissimam Tusciæ ciuitatem Florentiam ad meridiẽ finit. Ad Aquilonem autem Padum fluuium, Parmã, Mantuam Virgilii, Rhegium Lepidum, Mutinam, & studiorum matrem Bononiam. Hinc à dextris ad ulteriora procedens, Aretium, Corthonam, Transimenum lacum, Perusium, Fulgineum, Spoletum, aliás Spolitium, Meueniam, Tudertum, Vlsinas, Faleras, Narinas, & olim retum dominam Romã urbem conspicit. A leua autem Cornelii forum, quod & Imolam dicimus, Fauentiam, & Rauennam, & Sabinorum coloniam, Forum Liuii & Pompilii inde curuam Cesenam. Ariminum, Pensaurum, Fortunæ phanum, & Senogalliam. Tandem sese in modũ cubiti flectens, seu sui potius partẽ iaciens inde Adriaticum promontorium facit, cuius in extremitate Anchonam ueteres condidere Græci, inde Firmum Picenum, & Esculum, & post hos Marsos Pelignosq; populos, donec alium flexum faciens altissimis uerticibus Garganus dictus in Adriaticũ deuehatur fretum, sub quo Syponrum uetus Diomedis oppidum. Demum præteruehens à dextris urbem Tyburim, Catilli, Penestras, Ferentium, Febracteriam, & Aquinum linquit, & maximum sui in Tyrrhenum protendens brachium, Volscos ferè omnes includens in Cyrceum desinit montem, quem uetus fama est extitisse iamdudum Circes ueneficæ regiam. Hinc Theanum, Sedecinum, & quas dixisse debuerat, Teracinam, atq; Caietam, Sueſſam, Minturnas, Capuam atq; Neapolim, & Sannio atq; Lucania Campaniam diuidens scabrosis culminibus in finem Campani sinus excurrit, Mineruæ promontorium ferè usq; protendens in Capream, includens cum Campania Vesuuiũ, Pompeios, Noceriam, Stabiam, Surrentum. Post hæc habens in uisceribus Beneuentum. Hinc Salernum, Lucanos, Brutiosq; omnes, mutato nomine Calabros nominant incolæ, spectans non desinit donec Rhegium extremum Italiæ oppidum sese uehendo contingat, relictis à leua Dauni regno Bardulis, Bario, Brundusio atq; Tarento, & suorum saltuum incolis Salentinis, Petilia Idumei, Cretone, Caulone, Locrisq; atq; Saleo, & Leucopetram linquens, ubi supra diximus in fretum secus Rhegium finem fecit, diuisus, ut creditũ est, & saxorum ingentium fracturæ testantur terræmotu à Peloro primo in Italiam uerso Siculocum promontorio, & uariis multisq; uorticibus insignis in se multa continet oppida, & pascuis syluisq; abundans ex se hinc inde flumina emittit maxima & famosa.

Apollinis promontorium in Aphrica est, inter Candidum & Mercurii promontoria in Sardiniam se propellens.

Aprodisias promontorium est minoris Asiæ.

Aracinthus mons est Mineruæ sacer & celebris carminibus poetarum, uerum ueteres, in qua sit regione non concordant, nam alii dicunt eum Atticæ regionis montem, quidam eum esse Thebanum, nonnulli Ambracium, & alii Arcadum.

Ararat mons Armeniæ maioris est, in quo ueteres omnes concordare uidentur arcam Noe cessante diluuio consedisse, & eius reliquias consueuere peregrinis indigenæ demonstrare, dixeruntque Armeni loco exitum seu egressum, eo quod ibi Noë arcam egressus sit.

Araxum Peloponnensium promontorium in Cephaloniam uersus.

Arentinus mons est haud longe ab urbe Roma, in quo Prænestæ ciuitas sita est

Arcadum

Arcabrum seu Attabrum promontorium Hispaniæ ulterioris est, uasto se cornu protendens in mare, & Hispaniam uersus occiduum finiens, terras, maria, cęlum q; distermi nare uidetur, hoc aliqui Olisponense dixerunt ab oppido ei opposito, et quidam uocauere Magnum, eo quod maris occupet plurimum.

Arcobates mons Indiæ est, quem alii Cacobates dicunt, insignis quidem, eò quod ex se Gangem profusissimum orientalium fluminum effundat.

Argæus Capadociæ mons est, arduus plurimum, & omni tempore pruinis rigens, eum q; dei habitaculum ueteres accolę credidere. Subiacet ei Mazaca ciuitas Capadocum metropolis.

Ariobargenes mons est Asiæ inter Massagetas constitutus & Parthos.

Aruisius. Arius † mons est in insula Chio, in quo nascũtur optima uina à monte Aruisia nuncupata, esto sint, qui dicant eum promontorium & Aruisium uocatum.

Arpendus mons est Pamphiliæ, cuius in radicibus Eurimenidum defluit fluuius.

Artagus mons est Capadocum, sub quo Maizacum ciuitas, quæ postea Cęsaria nomi nata est, credo idem cum Argeo de quo pauloante dictum est.

Artemisius mons est Arcadiæ.

Artemius in Argolico sinu mons est.

As mons est Macædonum.

Ascręus mons in Bœotia est, à quo & uicus denominatus, unde poeta insignis Hesiodus oriundus.

Asterion mons est in sinu Argolico.

Astrixim mons est Aphricæ ab aquilone habens littorales Aphricæ populos, à meridie uero harenas iacentes ad oceanum usq;, in quibus uagantur Gaulales Aethyopes, alii uero eum Maurianiæ montem uolunt, esto non multum interfit, nam & Aphrica & Mauritania iunctæ sunt.

Asuaus mons est Chaoniæ, cuius in radicibus Aous fluuius.

Ater mons est Aphricæ è regione Subatra, hic quidem longo spacio ab oriente in occiduum protenditur, & à nostris Ater uocatur, eò quod adusto similis sit, nec distat multũ à Matelge oppido Garamantum,

Athlas uetustissima fama celebertimus mons est. Hunc aliqui in extremis Mauritaniæ finibus cõsistere uolũt, aliqui ab Aethyopibus, clarus aditis & flumine Banibaro ad mõtem Thenotema dicunt, & promontorium Hesperum decem dierum atq; noctium nauigatione per oceanum eum locant. Mons quidem supra nubes excelsus uertice, aspectu squalidus ea parte qua spectat oceanum à se denominatum, qua uero Aphricam prospicit nemorosus atq; opacus, & fontibus, atq; fluminibus irriguus, & omnium generum fructuum abundantissimus. Eius supremum culmen semper asserunt esse niuosum, inferiores autem partes à serpentibus, elephantibus, & brutis aliis occupatas aiunt. Præterea referunt tanta taciturnitate silere per diem, ut non abs q; horrore quodam & occultæ diuinitatis suspitione adeatur, nocte uero ad instar cæli crebris lucere luminibus, & resonare cantibus atq; tinnitibus cymbalorum, tibiarum, & fistularum Aegipanorũ, atq; Satyrorum. Sunt insuper qui referunt imas eius radices densis altis q; syluis repletas incognito ex genere arborum proceritate spectabilium, frondes q; cupresso similes habentium, in rore ualentes perpetuo eas q; præter odoris suauitatem, obduci lanugine quadam, ex qua, si arte exculta sit, possint non aliter quam ex bombice uestes fieri. Hunc insuper nonnulli Thelamonem nominari uolunt, sicut Nilum flumen Melonem asserunt nuncupari.

Athos Macedoniæ mons est, seu ut quidam perhibent Thraciæ, mari Aegeo supereminens, & altitudinis mirandę. Afferunt quidem eum umbrã suam in Lemnũ usq; insulam efferre, quam aiunt alii. lxx. millium passuum, alii uero. lxxxvi. ab Atho distare.

Huius

Huius præterea uertex, ut pro comperto demonstrant, uentos nubesq; superat cum relictos cineres annui sacri aliquibus caracteribus insignitos anno transacto redeuntes in nullo mutatos inueniant. Dicũt etiam huius in culmine fuisse oppidum nomine Acrothon, seu Acrochaon, ibidemq; ætatum hominum dimidio, quam alibi longiorem. Extat etiam hic mons superbiæ Xerxis Persarum regis perpetuum monumentum, nam aduersus Athenienses & Lacedæmonas ueniens, cum inter Sestum & Abidon ponte facto ex Asia in Europam pedibus ingentem traiecisset exercitum, Athon superare classe dispposuit, eo quod defesso hominum opera à continenti disiunxit, nauigabili facto itinere longitudinis. lxxx. M. pass. cum latitudinis esset. M. d. & sic Athon non solum, sed mare undiq; circundatum traductis uauigiis insulam dereliquit.

Attitas Achaię promontorium est, haud longe ab Asineo sinu. *Acritas Plini, & alij legũt.*

Auene promontorium Mauritaniæ occidẽtale, nam inter istud & Calpen Gaditanũ coartatur frenum.

Auentinus ex septem urbis Romę montibus unus est, quem aliqui uolunt ab auibus è Tyberi ascendẽtibus nominatum, alii uolunt ab Auentino Aboriginum rege ibidem occiso atq; sepulto nuncupatum. Sunt & insuper, qui dicant eum à Sabinis ibidem à Romulo susceptis à quodam prouinciæ suæ monte nomen impositum. aliqui ab aduentu hominum, eo quod ibi commune Latinorum Dianæ templum constitutum sit dictum. Nonnulli alio ab aduentu appellatum, nam dicunt eum montem paludibus à cæteris fuisse discluſum, & eo quod ex urbe ratibus ibidem ueheretur, Auentinum uocatum.

Aulon mons est uinetis abundans.

Azan Phrygiæ mons est, in quo Iupiter & Cybeles coli consueuerant, alii putant apud Arcades esse, & ibidem eo ritu quo apud Phrygios colebantur, coli Iouem matrem q; deorum.

Azaræ Mauritaniæ montes sunt disterminantes à Mauritania Aphricam.

BAal mons Ermon circa Libanum in finibus Allophilorum est, aliqui eum dicunt Baalermon, quem ego sic uocari arbitror.

Balbus mons est Aphricę, insignis latebra Massiniſſæ regis à Syphace superati, est enim fontibus abundans & pascuis, agroq; Carthaginensi propinquus.

Balista mons est Galliæ Cisalpinæ situs apud Ligures.

Bargillus mons Phœnicum Syriæ conterminus est.

Barbastenes mons est Laconum, non amplius. x. M. pass. à Lacedæmone distans.

Bebius Campaniæ mons est, ignem ad istar Aetnæ Syculæ uaporans.

Befegor & Fegor montes Moabitarum sunt, quorum in summitate Balaam ariolus à Balach rege deductus est, ut malediceret Israëlitis.

Berecynthus mons est Phrygię, in quo dudum Cybele mater deũm ritu gentilicio per sanctissime colebatur, à quo etiam Berecynthia dicta est.

Beris super Miniandam in Armenia mons est, in cuius uertice arbitrati sunt ueteres multos tempore diluuii saluatos, nec desunt, qui dicant ibidem arcam applicuisse Noë, & diu post ostensam ab incolis, seu eius reliquias extitisse.

Binon promontoriũ ultra Cyrenem est inter duas Syrtes protẽsum, maiores claudẽs.

Blagnia mons est Hyberniæ, cuius in radicibus tres nobiles scaturiunt fluuii, Berua, Eorus, & Syurus omnem ferè irrigantes insulam.

Boreas mons est Epiri, Dyrrachio primus.

Borion promontorium Numidię sic à Græcis dictum, quod à Borea uento infestetur ei quidem Hyporegius super impositus in Hyponis nomen permutatum.

Brutinum Hispaniæ promontorium est.

Brutium promontorium Italiæ in Ionum mare tendens haud longe à Caulona & Consentia.

Bracæ

Barcæ Plini. habet lib. 5. Cap. 1.

Bracæ mõtes sunt disterminantes Mauros superiores, & Aethyopes perosos à radicibus Nigrensum fluuium effodentes.

Brileſſus Atticæ regionis mons est.

Buli mons est Syriæ haud longe à Gari.

CAas mõs est Syrię in tribu Effraim, insignis tumulo Iesu filii Naue, nam diu apud Vicantanam sepulchrum eius ab incolis forensibus ostensum est.

Cadistus seu Calistis Cretensium mons est, adeo in uertice cãdens, ut à nauigantibus nubes potius arbitretur quam uertex.

Cæma mons est alpium dirimentium Togatam Galliam à Comata, ex quo Varus fluuius emittitur.

Caphareus mons est Euboeæ altissimus, promontorium faciens, quod in Hellespontum protenditur, apud quod plurimi Græcorum à Troia redeuntium fraude Nauplii cupientis ulcisci mortem Palamedis filii sui iniuste perempti, periclitati sunt.

Caldone promontorium Indiæ propinquum flumini salso, haud longe à loco ubi quondam Eufratis hostium.

Liuius lib. 8. Dec. 4.

Calicandrum Asiæ minoris promontorium est terminus nauigationis à Romanis positus Anthiocho magno ab eis superato.

Callidromus Achaiæ est promontorium haud longe à sinu Maliaco.

Caligon promontorium est in Oceanum orientalem tendens.

Calpe Hispaniæ mons est, totus ferè in mare prominens, Abilæ qui in Mauritania est oppositus, quem ut de Abila dictum est, alteram Herculis columnam uetustas credidit assetens eum cum Abila separatum, & inde Oceanum mole montis ante retentum, in medias exundasse terras, angustóq; freto Europam ab Aphrica separasse. Sunt præterea qui uelint apud Siciliæ Pharum Calpem alium esse.

Calon seu Chion promontorium cretense in occiduum uergens.

Cambalidus Indiæ mons est, & Caucasi ramus, sub quo Messalene & ibidem nobilissimus in Bactrios transitus.

Camenta Cypri promontorium est solem spectans occiduum.

Canastreum Macedoniæ promontorium est, cui Sena proxima.

Canatus citerioris Hispaniæ mons excelsus est, cuius ut aiunt, in uertice lacus profunditatis imperscrutabilis, colore niger, de quo miranda referunt incolę Dicũt enim si quis lapidem aut aliquid durum in eum iecerit, confestim tempestatem oriri, eiusq; in abdito specu palatium esse dęmonibus, & alio plura meo iudicio fabulosa.

Plinius in plurali Candauias uocat. libri 4. Cap. 23.

Candauia mons est Epyrrhi à Dyrrachio distans. lxxxviii. mil. pass.

Capitolinus mons est Romæ eò sic dictus, quod cum in eo fundamenta foderentur ędis Iouis, humanum caput inuentum dicitur. Antea quidem Tarpeius dictus à uirgine uestali Tarpeia, quæ ibi à Sabinis necata atq; sepulta, & adhuc eius saxum Tarpeium appellatur. Hunc eundem montem tradiderunt uetustissimi Saturnum appellatum, & ab eo late saturniam terram. & in hoc antiquũ etiam fuisse oppidum, cui Saturnia nomen, cuius in longũ postea tria mansere uestigia. Nam Saturni phanum in eius fuit faucibus, & Saturnia porta, quam postea uocauere Pandanam, & post ædem Saturni in ædificiorum legibus parietibus sunt postici muri scripti.

Capote Plin. lib. 5. ca. 24. Oppidi nõ est Caralis, cuius Solinus & Liuius meminerũt, tũ Caralitanũ possessium.

Capontes † uel Catopen secũdum aliòs, mons est Scythis proximus, cuius sub radicibus haud longe à Zimata seu Zizima dicunt Eufratem oriri.

Caralitanum promontorium puto Sardinię sit, uersus Aphricam tendens.

Cardenni montes sunt Atmeniæ maioris, in quibus arcam Noe resedisse cessante diluuio à nonnullis traditum est.

Cardidum promontorium Aphricæ est Sardiniæ aduersum.

Carina mons Cretæ insulæ est, ex quo mirabile recitatur. Aiunt enim, cum mollis sit, nec amplius. ix. M. pass. ambitus intra hoc spacium nullas reperiri muscas, nec mel ibi dem

dem factum nusquam attingant.

Cariobarzanes mons est inter Massagetas, Parthosq;.

Carigini Samariæ lętissimus mons est, ciuitati Sicioniorum supereminens.

Carmeniæ promontorium puto Persici maris, cui iunguntur populi Armogei, & ibi portus Macedonum est, & aræ Alexandri.

Carmelus Phœnicum mons est, Heliæ prophetæ spectabilis mansione, & oleis arbustisq;, & uinetis cõspicuus, per dietas circiter duas distinctus, huius in radicibus palus est Cendebora, ex qua progreditur bellus fluuius, harenas trahens ad uitrum cõficiendum, crystalli æmulum cæteris præualentes.

Carmelus mons alter à superiori in Gallia est, de quo Naba.

Cartandrus mons est inter Persas Mœdosq; positus.

Cassinus mons est Campanię, ubi dudũ Apollo colebatur ab incolis, cuius phanum destructum à Benedicto sanctitate insigni uiro, sub beati Martini titulo, ad honorem uetti dei celebris ecclesia cõstructa est, & eo loco in quo fuit ara Apollinis, erectum est altare, ac sub Ioannis Baptistæ nomine consecratum.

Casyrus mons Persidi propinquus, cui appositæ urbes, Seleucia, & Susinare.

Casius Syriæ mons est, haud longe ab Antiochia, sub quo olim silentia libera, Pieria appellata. Hic mons altissimus est, nam ambitu ad cacumen xviii. M. pass. dicitur, altitudo autem per directum iiii. M. pass. & de eo antiquitas mirabile quoddam refert. Asserit enim quarta noctis uigilia in orientem per tenebras solis globum surgentẽ uideri, & sic paruo corporis flexu surgẽtem solem, inde profundissimam noctem intuetur aspiciens.

Casius mõs alter à superiori, hic enim in Arabia est, Pelusio Aegypti cõterminus, haud longe à loco qui dicitur Astracinæ nobilis sepulchro Pomp. Magni. *Quidam hũc Simam esse uolunt*

Caspius mons sub Boreali plaga constitutus est, & ab eo Caspium mare cui contermi-nus est denominatum.

Castalius mons in Delphis, Musis sacer.

Catabathmon mons Parthonio propinquus est, cui & Alexandri castra uicina sunt.

Catactisea montes sunt in eo deserto per quod transitum fecere filii Israël ab Aegypto in terras promissionis uenientes. Hos quidem auro fertiles aiunt, eosq; penes perhibetur Moysem librum Deuteronomion descripsisse.

Catillus mons est prope Tyburim ciuitatem Romæ uicinam, à Catillo fratre Tyburti conditoris Tyburis denominatus.

Caucasus orientalis mons & famosissimus est. Is quidem secundum quosdam inter Oleos qui sunt ad Cimericum mare, & Albanos ultra Caspium sub Septentrione iacẽtes eleuatur, primo & perpetuo iugo usq; in Orientem extremum protendi uidetur, secundũ uarias illi nationes adiacẽtes, uaria sumens nomina, eumq; Taurum montem, seu Tauro monti iunctum credidere plurimi, eo quod Percoatras Armenię mons, inter Taurum & Caucasum positus illos iungere uideat. Sed fluuius Euphrates ex Percoatra descẽdens, & in meridiem defluens, & ad sinistram Taurum deselinquens esse disiunctos ostendit, & sic à dextris inter Oleos ad Albanos ubi portas habet incip.. Caucasus, sic dictus eo ꝙd semper eius uertices niue candeant, nam incolarum lingua candor dicitur Caucasus. A portis autem Caspiis ad Armenias usq; Pilas, seu ad Tygridis fontem inter Armeniam & Hyberiam, qui uertices Caucasi sunt Acrocerauni appellãtur, de quibus supra. A fonte autem Tygris usq; Carras inter Parthos, Massagetasq; Ariobarzanes nominat. A Carris usq; ad Cadippin oppidũ inter Bactrianos & Hircanos Moniarmali dicitur Amomi ibidẽ nascentis insignis, à quo collis subsequens dicitur Pathau. Ab oppido uero Cadippi ad Saphtin uicum inter duas Sarcaraucas & Parthionas mons est Obscobares, ex quo Gautes & Lacer exundat. A fonte Gangis ũsq; ad fontem fluminis Orthogorræ, qui à Septentrione est, ubi montani Paropanisade Taurus est. A fontibus Orthogorræ usq; ad Orthogorræ ciuitatem inter Hircanos & Scythas, & Gangaridas Caucasus est. Vltimus autẽ in-

ter eos & Pasiadras mõs Lanibus uel Imauus, ubi Crisotoras fluuius, & Samara promõtorium ab orientali excipiuntur oceano, & sic Imauus extremus est Caucasus. Alii Taurum totum hunc uolunt, euḿq; ab oriente nostrum usq; mare deducunt, Caucaso huius tam longi montis nil præter particulam orienti propinquam donantes.

Caulon Calabriæ, seu Brutiorum mons est in finibus Italiæ freto Siciliæ propinquus, Baccho fertilis & cui eiusdem nominis oppidum fuit.

Calidonium ultimum est Tauri promontorium, in nostrum effusum mare.

Celius mons est à Cele Iubeano nobilissimo duce Tusco dictus, eo quod Romulus aduersus Latinũ regem cum auxiliaribus uenerat, inclytus quidem multis titulis. Sed nec minus insignis est, quod in eo Poëta Ennius habitauerit.

Celticum promontorium Hispaniæ, in oceanum procurrens.

Euboiæ promontoriũ est. Pli.li.4.ca.12

Cæneum promontorium in Septentrionem directum.

Cænys extremum Italiæ promontorium uersus Pelorum Siciliæ tendens, non amplius duodecim stadiorum interuallo distantia.

Pli.li.4.ca.11

Chrysoceras promontorium Propontidis, in quo Bizantium oppidũ, cui postea nomen Constantinopolis.

Ceraunii montes in Epiro oriuntur, & exinde continuo iugo Ripheis iunguntur, à parte altera in Euxinum & Meotida atq; Tanaim cadunt. Altera uero in Caspium.

Cerceti plura li numero à Plinio uocantur ca. 8, li. 4

Cercius mons est haud longe à Thessalia, à Merope quippe eunti Thessaliã inuenitur.

Cespius urbis mons est è regione Exquilia, apud ædem Iunonis Lucinæ.

Childarus mons est Hyberniæ.

Chimæra, ut uideant logici quia aliquid sit, mons est Ciliciæ apud Phaselitas Carinã à Licia disterminans. Huius quidem summitates perpetuis flagrant flammis, quæ quidẽ augentur aqua superinfusa, terra uero iniecta extinguuntur. Alit præterea mons iste circa summum leones, paulo autem infra capreas, sunt́q; radices eius serpentum plenissimæ. Bellorophon autem Glauci filius, hũc purgauit noxiis, & habitabilem fecit, à quibus fabulæ locus adinuentus est.

Cibaini montes sunt Thraciæ in quibus Caister fluuius oritur.

Cyllene ab aliis dicitur Non propriũ montis, sed gẽtis est. Plin.li. 4.cap.15

*Cillenius mons est Archadiæ, celebris natiuitate Mercurii.

†Cymbrorum promõtorium sub Septentrione & in oceanũ Aquilonarẽ protenditur.

Cibelus Phrygiæ mons in quo Cybele deum mater colebatur, olim denominata Cybele ab eodem.

Cibotus mons olim fuit, & in eo oppidum nomine Curite, qui terræmotu absorptus est unà cum oppido.

Ciminus Hetruriæ mons est, in quo & eiusdem nominis lacus.

Cinthus mons est Insulæ Deli, famosus Apollinis natiuitate, cuius tam grandem magnitudinem dicunt, ut umbra sua Aegei maris ambitum tegat.

Cyreneum promontorium in Asia minori, haud longe à monte Mina.

Circes, seu Circeus mons Italiæ, & Caietæ propinquus, sic à Circe uenefica, quam ibidem habuisse regiam uolunt, denominatus. Eius in summitate & oppidũ eiusdem nominis fuisse prægrande dicunt. Præterea asserunt hunc olim à cõtinenti fuisse disiunctũ, non quidem freto, sed paludibus, & Oseum, aliàs Otheum ante nominatũ ab horrore transeuntiũ, credentiuḿq; ibi homines in beluas transmutari. Tandem ex Albanis montibus limus effluens completis paludibus eum fecit terræ continuum.

Cirra mons est Phocidis, seu uertex alter Parnasi montis, in quo olim celebre toto orbi oraculum fuit Apollinis.

Citheron Beotiæ mõs est Poëtarũ carminibus celebertrimus, nec lõge Athenis extollit. Aliqui partẽ Parnasi putãt à Citherone quodã denominatũ, in hoc enim præcipue colebatur Bacchus, secundũ autem alios Venus, eaḿq; dicũt ab eo Citheream fuisse uocatã.

Citorus mõs est Paphlagoniæ, abũdãs buxo in spaciũ lxiii. M. pas. porrectus, loco Veneto clarus

to clarus, à quo uolũt Paphlagonios in Italiã cũ Antenore trãsuectos Venetos appellatos.

Citria promontorium est Cariæ, esto sint qui dicant illum Deli montem.

Ciareus mons orientalis est in regione quæ dicitur Apouertene.

Clarius est mons Colophoniæ, in quo colitur Apollo, & ab eo Clarius nominatus.

Clibanus mons apud Calabros est haud longe à Lacinio promontorio.

Climax Aethiopiæ mons est secus rubrum mare, ubi honesti homines, & rubri maris tenentes imperium, fœminæ prolixis barbis insignes, uenationibus uacentes, tygreśq; habentes pro canibus, & pardos etiam nutrientes.

Cordi Mœdorum sunt montes.

Cophantus Bactrianorum mons est, nocte flammas emittens è uertice.

Colaicum Indiæ promontorium in Taprobanem insulam sese ferentem.

Corambus promontoriũ Paphlagonum in Ponto, haud longe ab amne Parthenio.

Corax Aetholiæ mons est altissimus inter Calipolim & Naupactum.

Corax mons est non longe Tybure à Corace fratre Tyburti conditoris Tyburis dictus.

Coreb mons regionis Madian est, iuxta sinum Arabiæ imminens, qui quidẽ uenerandissimus est ob crebram iamdudum ueri dei apparitionem.

Coricus Ciliciæ mons est, insigni specu memorabilis, qui in summo montis uertice Corito oppido supereminente, amplo satis hiatu patet, & in profundum demissus, quãto magis demittitur, tãto amplior efficitur, & undiq; pubentibus lucis adeo pulcher atq; admirabilis se intuentibus aperitur, ut mentes admiratione consternat, qui cum & assuefactos non satiet per descensum unicum & angustum atq; asperũ m.d. p. inter amœnas umbras, & opaca syluarum riuis hinc inde quoddã agreste sonantibus. Ast ubi in finem descensum est, specus apparet alter. Verum cymbalorũ sonus terret adeuntes ingressu primo, & aliquandiu spectabilis incedenti fit obscurior, & ingẽtis amnis se extollentis fons aspiciunt, qui ubi paruo cursu maximum demonstrauit impetum, conditur. Intra uero spacium horribile & incognitum, augustum tamen sacruḿq; adeo ut à diis habitari uetetes credidere incolę. Alius præterea specus ulterius est, quem Tiphoneum uocant, angusto ore, & ut experti tradidere quidam, pressus, & assidua nocte suffusus, euḿq; dicũt aliquãdo Tiphonis fuisse cubile, & in se demissa confestim examinat. Memorandus est & fabula, & natura. Mons autem extrorsum croci plurimum ferax est, adeo ut sint qui credant ob hoc illi nomen Coritus positum.

Meminerunt huius Plin. li. 5, cap. 27. Mela & Solinus

Coris Thessaliæ mons est, serpentes producens, quibus Sepas nomen est, non proprium habentes colorem, sed loci Silenni in quo morantur sumentes, morsu quidem non aspero sitim ingerunt, & insanabilis est.

Coritus mons creditur Hetruriæ, à Corito uetustissimo rege Electræ uiro, & Dardani patre unà cum oppido in eodem existente denominatus.

Corsicus mons est ultra Hiberiam & Hircaniam, ex quo nascũtur ex uicinis fontibus Cyrus & Cambises ingentia flumina.

Coronæ Achaiæ promontorium.

Coronæ oppidũ est, ut Strabo et Plinius, à quo Coronæus sinus nomẽ habet

Creon mons est insulæ Lesbi.

Crimoca promontorium Euxini maris arduo supercilio.

Crise promontorium est oceani orientalis apud Setes.

Crocodilus Ciliciæ mons est à parte Amanni fluminis.

Crocus mons est in Creta insula.

Crotonius mons Achiæ, Pisæ ciuitati supereminet.

Carambicum fortasse, aut Criumetopum, ea enim se mutuo aspiciunt, ut Plin. lib. 4. cap. 12. uel Cronea, cuius idem meminit lib. 5. cap. 5. facitq; mentionem ardui supercilij.

Dadai montes sunt Indiæ olim Cliopedis regiæ propinqui.

Dardanus mons est Apuliæ.

Delphicus mons inter Histriam & Mentoriam esse fertur, cuius in culmine xeistentes aiunt ex longinquo nauigia uenientia cernere.

Dicteus Cretæ insulæ mons est à Dicte nympha, quod in eodē colebatur dictus, qui quidem adeo est in uerticibus albus, ut à nauigantibus nubes potius quàm uertices existimentur. In hoc aiunt Iouem quem deum stolidi arbitrabantur absconditum à matre, & à Curetis nutritum.

Dimastus mons est in Myconia insula.

Dindimus mons est Phrygiæ, in quo Galli sacerdotes Cybeles, & sacra matris deum celebrare, & se abscindere consueuerant.

Dinaretum, Pli. li. 5. ca. 31

Dinarete promontorium insulæ Cypri.

Diomedis promontorium in Dalmatia.

Dictamon Cretæ insulæ mons est abundans dictamo herba, à quo & ipsa nomen sortita est.

Dodona Chaoniæ mons, in quo & sylua eiusdem nominis, & in ea olim fuere quercus, è quibus columbæ consueuerant responsa dare quærentibus.

Doloroſus mons in Anglia est.

Drepanum promontorium est Siciliæ.

Dyrrachium Epiri mons est, ubi castrum est quod Petra dicitur.

Doriscos promontorium est Atticæ regionis.

EBbitei montes sunt apud Bathimos ad oceanum meridionalem.

Ebron mons est Palestinorum haud longe à Gaza Syriæ ciuitate, cuius in uertice olim Samson noctu Gazæ ab hostibus inclusus, portas uectes q; detulit.

Edonus à Plinio dicitur

Edon mons Thraciæ est.

Effram Iudææ mons est, in quo olim Sichem fugitiuorum ciuitas fuit.

Aegialeus Atticæ regionis mons est. Elatus Cephalaniæ nobilis mons est.

Eleome mons est Macedoniæ.

Helicon Beotiæ mons est, Musis dicatus, celebris q; Poëtarum carminibus, ex quo inter alia flumina Patmesus egreditur.

Emimodimus mons est Hyberiæ Ponticæ.

Emochi montes sunt Indiæ.

Emodus mons pars Caucasi creditur, quem cum superioribus, quos Emochos uocat idem credo.

Hemus mons aliqui dicũt quòd Thessaliæ sit, & in eo locũ describunt, qui Tẽpe dicit. Alii uero Thraciæ attribuũt, huius celsitudinis adeo grandis phama fuit, ut crederetur ex huius uertice Adriaticum & Euxinum mare posse discerni, quod experturus Philippus Demetrii filius Macedoniæ rex, illum conscendit, nec absque labore plurimo, nam circa medium adeo tamorum, arborum innexione densum inuenit, ut præter impeditũ iter nonnunquam cælum uix cernere posset. Et cum post diem tertiam ab incœpto à radicibus itinere, deuenisset in culmen, contecta nebulis omnia comperit, & uulgatæ opinionis omnia falsa, & sic spe frustratus, duabus aris Ioui Soli q; in uertice consecratis descendit. Hinc una cũ Rodope & Orbelone sacris Liberi patris, & Mœnadũ cœtibus Orpheo uate primum initiante celebris fuit, qui uasto iugo procumbens in Pontum oppidũ habuit in culmine Aristeum. Volunt alii, quod Ennius ea in parte quam aratores celebrãt, Scythæ ostendant tumulum Polydori, ubi Gramen, aliàs Geraman urbs, quam uocant barbari Catiton, & ex ea ferunt Pygmeos fugatos à gruibus.

De hac re Liuius lib. 10. De cad. 4

Eos mons est ad Arabicum mare.

Epopos dudum mons Pithecusarum insulæ Capano in sinu, ex quo cum tepẽte flamma emicuisset, in processu campestri solo æquatus est.

Heracleum promontorium est Colchorum.

Hercynius Germaniæ mons Insignis est.

Eridanus mons est Dyrrhachii.

Erimanthus mons finibus constitutus est Archadiæ, in quo Hercules aprum cũcta uastantem

uaſtantem uiuum cœpit, eum'q; Euriſteo detulit regi.

Eryx Siciliæ mons eſt, Drepano propinquus, cuius in ſummitate fuit olim Erycinę Veneris templum ab Eryce eiuſdem filio, & à quo denominatus eſt mons, conſtitutum. In hoc autem ab Aenea Anchiſes ſecundum quoſdam tumulatus eſt.

Erminius mons Luſitaniæ in Hiſpania.

Hermon mons Amorreorum eſt ultra Iordanem, quem Phœnices uocant Sanor, & Amorrei Sanir, cuius in uertice inſigne fuiſſe templum ſummę celebritatis apud gentiles dicitur, diſtat duobus mil. paſſuum à Tabor, & eius eſt adeo uertex frigidus, ut ex eo ad delitias nobilium æſtiuo tempore ferantur niues Tyrum.

Heſperion ceras promontorium extremũ Africæ eſt aduerſus Dorchadas inſulas olim Gorgonum domos, Aethiopum Heſperorum confine.

Heſperum mons Aethiopum eſt ſub Africo ſitus.

Eſtiæ promontorium Boſphori eſt. *b*

Etheodontia mons eſt Græciæ Termopylis ſupereminens.

Etna mons in medio Siciliæ orbi toto celeberrimus fama, & cum ſublimis plurimũ ſit, ſolitus'q; è culmine celſo globos ignis emittere, hodie deficiente iam ſubterraneo ſulphure, ſolum fumos emittit. Cuius in ſummitate duos eſſe crateres, è quibus olim eructabat flammã dicunt indigenæ, circa quos aſſerunt eum eſſe cinereum & niueum, ut plurimum tectum, cum circa radices amœniſſimus mõtium ſit, limpidiſſimis fontibus, & frutetis abundans. Et quoniã perſæpe terræmotibus agitatur regio, fabulam finxere ueteres, eum ſcilicet à Ioue Typhœi capiti ſuperimpoſitum, quaſi ſuſpirans Gygas flammas emittat, euomere omnem, & tremere dum fruſtra excutitur. In hoc oppidum ingens ex ſui nominis olim fuit.

Vcalegon mons eſt haud longe à Sigeo Troianorum promontorio.

Euganeus mons eſt Venetiæ, quem, ut quidam putant, incolæ dicunt hodie Paduanum, Patauio proximus.

Euptoſopon promontorium Syriæ eſt non longe à Sydone.

Eurotas mons eſt Laconiæ regionis.

Emodi montes Indiæ à Plin. lib. 6. cap. 17. dicunt. Quos autem hic Emothos uocat, credo pro Henio- *a*
chis poſitum eße, qui ſunt Armeniæ maioris, alio nomine Coraxij dicti, de quibus Plin. lib. 6. cap. 9

Ii tamen qui proxime Plinium caſtigarunt, apud Plinium, quod hic promontoriũ Eſtiæ uocat, id Nau *b*
lochũ uocant, Eſtiæ cũ ſequẽtibus cõſtruũt, ut legatur, Eſtiæ templũ Neptuni. Vide Plin. lib. 6. cap. ulti.

PHalacrum promontorium eſt Corcyræ inſulæ, ex quo in mare protenditur ſcopulus, quem à ſimilitudine Vlyſſis nauem fuiſſe dixere uetuſti. *Pli. li. 4. cã. 12*

Falernus Campaniæ mons eſt, optimi uini ferax.

Phaneus promontorium Chii inſulæ, & ſecundum alios Siciliæ uitibus conſitus, & à Phaneo rege olim denominatus. *Seru. 2. Geor:*

Fatadi mons eſt, ſeu uertex Idæ montis Troiani.

Faſga mons eſt ſupra Iordanem in terra Moab contra Hiericho, ſub quo Ienua ciuitas in campo Moab.

Ferratia promontorium Hiſpaniæ, ſub quo Hyberus fluuius ingreditur mare.

Feſul mons eſt biceps, Florentiæ inclytæ Tuſciæ ciuitati ſupereminens, oliuetis plenus, ex quo ſi lapides, qui plumbei ſunt, excidantur, breui temporis ſpatio nouis incrementis teſtaurari compertiſſimum eſt. Fuit & in culmine huius eiuſdem nominis uetuſtiſſima ciuitas ruinis ſemeſis teſtantibus.

Phycus promõtorium eſt Africæ importuoſum, haud longe ab his oris quas dudum teſtantur aliqui tenuiſſe Lotophagos. *Pli. li. 4. cã. 12*

Fiondis Theſſaliæ mons Mempheus uocitatus olim. *

Fiſcellus Italiæ mons eſt, non longe à Tyberi fluuio.

Fogor Moabitarum mons eſt, ad quem Balach rex deduxit Balaam ariolum, ut maledicere[t]

ledicetet Israëlitis.

Pholoë mons est Thessaliæ, in eo quondam Centauri nati sunt. Alii Archadiæ montem dicunt, nonnulli Thraciæ.

Forgius Aethiopiæ mons excellentissimus.

Taphiassus legitur apud Plin. li. 4. ca. 2

Frasus Aetholiæ mons est, haud longe à promontorio Anthirno, ubi hostium Corinthiaci sinus.

GAbaa mons est Iudææ in tribu Beniamin, haud longe ab Hierusalem.

Gabale mons est in terra promissionis, in quo iussu Moysis altare constitutũ est.

Gad mons est in deserto Synai, quem penes castrametati sunt filii Israël.

Videtur autẽ Plinius non montis, sed oppidi nomẽ facere lib. 5. ca. 27

Gage mons est minoris Asiæ, in quo Coridaua & Rhodiopolis sitæ sunt.

Gragus mons est minoris Asiæ, haud longe à Pathara, credo idem cum superiori.

Galaad mons est ad tergum Phœnicis & Arabiæ Libano copulatus, & in eodem ciuitas eodem nomine dicta, quam cœpit Galaad filius Machir de manu Amorreorum, & tam monti, quàm ciuitati nomen suum imposuit, & ab eo olim Galadites regio nuncupata est.

Galeo mons Atticæ regionis.

Gallicanus Campaniæ mons est, & imminet agro Falerno, & idem Cassilinus.

Callidrom mons est, seu aliud ex cacuminibus imminentibus Thermopylis.

Galmada mons supra Idumeam & Samariam.

Gargara Phrygię mons, seu summus Idæ montis uertex, nam Gargara dictus, qui Cacaros, quod caput capitis sonat, id est, altitudo altitudinis, ubi templũ olim fuit Iouis.

Garganus Apuliæ mons est siniſtrorsum ab Appennino in Adriaticũ ueniens mare, cuius in radicibus Sipontum ciuitas olim à Diomede montis uictore condita. Secus hũc Metapontum dicũt, ubi Palladis Helinitis templum fuisse aiunt, in quo diu seruata sunt Epii instrumenta, quibus durium equum apud Ilionem fabricauerat. Et apud eundem asserunt locum fuisse Dauniæ nominatum, in quo Palladis Archaicæ templum, ubi bipennes æreæ, & arma Diomedis sociorum deposita diu ostensa sunt. Dicunt præterea ibi dem fuisse canes Græcis uenientibus lęta garrulitate blandientes. Sed quod longe maius & uerius atq; uenerabilius est, hoc in monte anno ab incarnato uerbo cccc. lxxxi. Zenone principe imperãte Romanis diuino munere Michaëlis archãgeli specus incolis ostensus est in hodiernum usq; celebris, & summa à Christicolis deuotione uisitatus.

Gari mons est Syriæ, & secundum alios dictus Garius in Samaria, in quo Tusci populi ab Assyriis in Samariam missi, relicto Hierusalem diis suis, altaria construxerunt.

a Gaulaleus Mauritaniæ mõs est, & ab eo circũ habitãtes Aethiopes Gaulales dicti sunt.

Gaulanos Campaniæ mons est, Puteolis, Baisq; uicinus.

Gaurus Campaniæ mons est, propinquus Massico monti atq; Surrento.

al's, Sichemorum

Gazarim mons seu Garizeus in Iudæa est, supereminens † Sicyoniorum ciuitati.

Gebal mons est Iudææ oppositus Gazari, qui & Hebal nuncupatus est.

Gebbenna Galliæ mons est inter Auernos, & Heluios medius, & in eo ciuitas posita, cui Genua nomen est.

Gelboë Syriæ mons est, sexto à Scitopoli lapide, in hoc quidem Saul primus Iudæorũ rex à Palestinis uictus, occisis filiis ab Amalechita iuuene percuti precibus obtinuit, male dictione Dauid successoris eius, nec ros, nec pluuia postea cecidit.

Gerasenorũ mons est trans Iordanem, in quo Alexander Iudæorum rex mortuus est.

Gerestum Euboëæ promontorium, Africam spectans.

Gerionis montes in Italia prope Lematem agrum sunt.

Gibel mons est Iudææ, sub quo Ior & Dan fontes ex Libano prodeũtes, Iordanem fluuium iuncti faciunt.

Ginidos minoris Asiæ promontorium est, in quo dudum Aethiopia libera.

Gion mons est Iudææ, apud quem Salomon fuit inunctus in regem Iudæorum, & dyademate insignitus.

Gyri

Cyri mons est apud Caramantas, in quo nasci gemmas uetustas testata est.

Gorditanũ Sardiniæ promontoriũ, in cõspectu habẽs Asulcensim & Aenosim insulas.

Grin mons est citerioris Hispaniæ mari contiguus.

Gratius mons Phrygiæ est Xantho flumini proximus.

Apud Plinium legitur promontoriũ Chaldonæ, cuius propinquo habitant Gaulopes. lib. 6. cap. 28 a

Iatus mons est ex Armenia inter Mœdos, Adiabenosq; ueniens supra Parã & Cœnẽ.

Iãbus mõs est Caucaso mõti iunctus, diuidens Indiã à Scythia superiori & inferiori.

Ianiculus unus ex montibus urbis, in Hetruria quidem positus, & Sublitio ponti iunctus, à Iano, ut creditur, olim Romanorum deo nuncupatus.

Hybla mons Atticæ regionis seu Siciliæ est, thimo abundans & melle.

Icarius mons Atticæ regionis est.

Ida mons est Phrygiæ, haud longe ab Ilio & Hellespontiaco supereminens mari, memorabilis iudicio Paridis, ex eo quidem mirabile quoddã retulere ueteres, scilicet solem surgentem longe aliter quàm in aliis terris conspici. Nã in tanto ab hoc ex summo montis apice, cui Gargara nomen, à media ferè nocte passim ignes micare uidentur plurimi, diu tandem nocte in diem eunte, qui sparsi fuerunt in unum cõuenire, donec in unam emicent flammam. Quæ postquàm diu grandi incendio similis clara uisa est se in rotundam formam cogi cernitur, & ingens factus globus, terris apparet annexus, deinde paulatim decrescere & lucidior effici, donec iam fugatis tenebris sese extollat in altũ, sol factus. Et ex hoc præterea monte Scamander, qui & Xanthus, & Simois fluuii longa fama maiores quàm undis copiosi, & alii scaturiunt plures.

Idalius mons in Cypro Veneri sacer est.

Ideus mõs Cretæ insignis plurimũ apud ueteres, eo quod in eodẽ Iouẽ abscõditũ à matre Rhea, & clam nutritũ credãt antiqui, eiusq; sepulchrũ in eo à priscis diu uisitatum est. *Ida proprio nomine dicitur, nã Idæus possessiuũ est.*

Hydrus Calabriæ mons est, unde oppido nomen Hydruntum.

Ieris promontorium est Elidis, haud longe à Pisa.

Imaus orientale promontorium est ab Emodis montibus, in oceanum se tollens. Sonat quidem Imabus Iarica lingua niueus, extremus quidem Caucasus est.

Hymettus mons inter cæteros Atticæ regionis obtinet pulchritudinis principatũ, nam floribus nitet, thimo abundans, & optimo melle, & in eo, ut dicunt, nascitur herba cariosia, quam mulieres, ut ardentius appetantur à uiris, brachiis alligare consueuerunt.

Inarime mons olim fuit insulæ Prochytæ, ut scribitur, sed ego credo eius quæ hodie Iscla uocatur aduersa Meseno, & sub eo finxere Poëtæ, eò quod altissimus fuerit, & ignes more Aetnæ euaporauerit, Iouem caput suppositiffe Typhoëi. Hic quidem mons à perpetuo igne introrsum ferè consumptus, à terræmotu excussus, & in mare deiectus est, fecitq; ex se longe ab Iscla insulam aliam quam indigenæ Prochytam uocauerunt, eò quod ex propinquo ceciderit mons, ex quo ędita sit.

Iouis mons in Hispania est, occidenti oppositus, cuius eminentia, quia inter exigua Cantium spatia consurgit, Hannibalis scala appellata est.

Hypanis mons Scythiæ est. a

Hyperborei montes sunt Scythiæ in Asiatico oceani littore sub ipso cardine syderum, Hyperborei dicti, eo quod ultra eos flat Boreas.

Hypoplacus mons est Lyciæ seu Ciliciæ, haud longe à Thebis Liciis, quibus olim dominabatur Etion pater Andromachæ uxoris Hectoris. b

Hippus mons secũdum quosdam in Bithynia est, & sub eo Picopolis fuit ciuitas. Alii illum dicunt Ilio propinquum, & post eum insidiis latuisse Græcos, & hinc sumptum quod ex equo, qui Hippos Græce dicitur, prodierint. Sanè, Bithynia Troadi cõtermina est, & is forte mons medius inter eas.

Ipixorus mons est Macedoniæ.

Iraneancos mons est Germaniæ, ex quo dicunt Danubium nasci.

Hyrmine promontorium Achaiæ.

c Hyrpinus mons est Sabinorum, in quo optimi nascuntur equi.

* Isamus mons est Pœoniam à Midia separans, in quo nascuntur animalia *menopen nominata, boui similia, quibus prægrandes comæ à collo pendẽt, & usq; in oculos à cer (uice.

Ischiniæ promontoriũ est Thessaliæ, super Demetriadem ciuitatem.

Ismarus Thraciæ mons est pro parte aspertimus, & in residuo uinetis, oliuetisq; abundantissimus. In hoc nonnunquam Orpheus cythara canere consueuit.

Isparus promontorium in ora Aethiopici oceani est, se protendens in mare, quod Azanium appellatur.

Itabirus mons est Iudeæ, apud quem Alexander Aristoboli regis filius, & Iudæorũ rex à Gauinio Romanorum duce superatus est.

Isthmos mons in quo sita Corinthus est ciuitas. Hic ex Achaia in reliquam Græciam tendens, tenui spatio separat Ionium mare ab Aegeo.

d *Hypanis à pleriſq; amnis dicitur, ut Plin. lib. 4. cap. 12. & lib. 11. cap. 56. ubi ait animalia apud eundẽ nasci, quæ uero tantum die uiuant, unde & ἡμερόβιοι uocantur.*

b *Apud Plin. lib. 4. cap. 5. legitur, ultra Patres oppidum Olenum, colonia Dyme, loca Eupraſum Hyrmine, promontorium Araxum, unde puto Bocatium conſtructione dceptum, cum ſequentibus Nyrmine coniunxiſſe.*

c *Apud Homer. Iliad. 2. legitur:* ἢ τίωρ, ὅσ᾽ ἔνχιεμ ὑποπλάκῳ ὑλήεσσῃ θήβῃ ὑποϖολαχίῃ, κιλίκεσσ᾽ ἄνδρεσσιμ ἀνάσσωρ. *Quo loco Comment. exponit,* ὑποπλάκῳ ὑπὸ ϖολαχίῳ ὄρει τῆς κιλικίας. *Tu igitur uide, utrũ una dictione Hypoplacus, an ſub Placo, ita ut Placus nunc nomen ſit, & hypo præpoſitio, legendum ſit.*

LAcinium promontorium est Italiæ, inter Adriaticũ & Ionium mare, in Eurum tendens, insigne quondam Iunonis Laciniæ templo, haud longe à Petilia ciuitate.

Lampeus Archadiæ mons est.

Latmus mons est Carię nobilis ob Endymionis fabulã, quem aiunt à Luna dilectum in eodem obdormiuisse.

Laternus & hic Cariæ mons est, in quo quidam tradunt hospites à scorpionibus non lædi, cum ab his indigenæ occidantur.

Hunc locum alij Lyceum uocant

Latinius mons est circa Romam, in quo tradunt fuisse lupercal ludicrum, ab Euãdro Archade institutum, in quo nudi iuuenes per ludum atq; lasciuiam decurrebant.

Lecton mons Troadis est, seu Idæ potius uertex.

Lentus Archadiæ mons est. Leptis mons est Mitilenæ,

Lepteacra promontoriũ est Indorum ad oceanũ meridianũ, haud longe à Malocho (insula

Lecheum promontorium est Corinthiorum.

Leto mons est Galliæ cisalpinæ apud Ligures. *Estq; portus alter ex Corinthiacis.*

A Plinio Leucolla appellatur li. 5. ca. 27

Leucalonium promontorium est Pamphiliæ.

*Leucata mons est altissimus in promõtorio Epiri, quod Leucopetra dicit, iuxta Ambrachiam ciuitatem, quam postea Octauia. Cæsar superatis ibidem Antonio & Cleopatra, Nicopolim appellauit, & templum Actiaco Apollini constituit. Hunc alii promontorium Leucate uocant, & nonnulli Leucatem dicunt esse Arabiæ. Alii uero Leucatas promontorium propinquum Bithyniæ uolunt, possibile ut ubiq; sint, cum certissimum sit Leucatam montem esse Epiri.

Leucates, sic à Plin. dicitur

Libanus mons Phœnicum altissimus, à thure dictus, quod ibi colligitur, in sacris literis mons celebertimus. Alii dicunt eum Arabię montem, cum sit medius inter Arabas & Phœnices. Ex hoc quidem Albana, & Farfar, & Iordanis flumina & alia oriuntur, muro quondam iunctus fuit Antilibano monti, de quo supra.

Licabettos mons est Atticæ regionis, oliuetis conspicuus.

Libetras mons est Aetoliæ, Musis sacer, à quo & ipse Libetrides appellantur.

Lycæus mons est Archadiæ, pinetis clarus, & templo Panis, in quo eũ natum asserunt.

Licius

Licius mons est Græciæ, medius inter Meropum montem, & Macedoniam, & Thessaliam, & Epirum. *Ligus fortasse, ut apud Liuiũ li. 2. Dec. 4*

Licoronis mons Arcadiæ est.

Lilibeum promontorium Siciliæ in occasum respiciens à ciuitate ibidem posita nominatum.

Libanus mons est Syriæ, ex quo Orontes fluuius oritur.

Litricus mons, seu montes deserti Mauritaniæ.

Lura mons Galliæ inter Sequanos & Aluceros. *Iura à Plinio et alijs dicitur*

Luretilis mons est Sabinorum.

Luctinus mons est in extremis Italiæ, cui & Locris ciuitas imposita, Peloro oppositus, & à quo Lucrina palus.

MAcroceni montes sunt ab Istro flumine non longinqui. *Macrocrẽnij à Plinio dicuntur li. 4. ca. 12*

Magana mons est in Gallogræcia, apud quem à Manlio †Vulsone pugnatum est cum Tolistobogiis & Tectosagiis, & obtenta uictoria. *† al's, Volscõe*

Malleus, seu Malles mons est in India apud Orestas, Monedes, & Smaros, cuius montis umbra æstate in Austrũ, hyeme ad Septentrionem uergit, nec amplius xv. noctibus ex eo uidetur Septentrio. *Vide Liuium lib. 8. Dec. 4*

Malea, seu Maleum promontorium Laconię est, quod. I. mil. pass. infra mare protenditur, adeo undas impellens, ut nautas persequi uideatur. Ex quo narratur, quod cũ cõscendisset in eo Maleus Tyrrhenorum rex, qui tubam æream primus inuenerat, & pyratica mare infestabat, in eo templum Apollini consecrauit, eumq; Maleotem nuncupauit, & monti nomen æque à se imposuit. Alii dicunt Achaiæ esse montem, & quod ibidem ueneretur Apollo, & quod ex eo Amphiarao uati auxilia missa sint.

Mallus mons est, cui proximi sunt Mandæi & Malli, quorum mons Mallus, qui tractus est Gangis.

Mambre mons est iuxta Ebron, ubi credimus ab opifice rerum deo parẽtem primum fuisse plasmatum. *Sunt qui hic Bocatiũ errare dicunt*

Marathon mons Atticæ regionis insignis Thesei uictoria ex Tauro superato, & Icari regis à rusticis occisi morte, & Milciadis gloria.

Maros mons est Epiri.

Marpesus mons est Paros insulæ marmorum candore conspicuus.

Masitticus mons Arycando flumini proximus est, & Andriacæ ciuitati. *al's, Massyci*

Massicus mons est Campaniæ promontorium, olim Mineruæ sacrum, Capreæ insulę oppositum faciens, hinc Surrentum in radicibus habens, & inde Amalphiã & Salernũ. *tes*

Mastusia promontorium est in Chersoneso oppositum Sigeo Troiano.

Matinus Apuliæ mons est.

Maul mons est Britanniæ, cui in radicibus lacus est aquis suis adeo animalia fessa restaurans, ut nullo uideantur attrita labore.

Maxillum mons est Aetoliæ.

Maxtoria mons est Hispaniæ, iuxta oppidum Auronæ.

Medullus Hispaniæ mons est. Melam, seu Melãpus mons est in tertio Europę sinu. *al's, Melãphyllon à Plin. lib. 4. cap. 11*

Mempheus mons circa Thessaliam.

Menalus Archadiæ mons est excelsus, sic dictus ab ouibus, quarũ plenus est, nam mela Græce latine ouis.

Menetus mons est in alpibus.

Mercurii promontorium Africæ est, in Siciliam uasto tracto se ferens.

Meritus est mons in tertio Europæ sinu.

Meropus mons est Græciæ, propinquus Thessaliæ, insignis Q. Fuluii uictoria, & Philippi regis Macedonũ fuga, grandis quippe mons, & anfractibus uariis præruptus est.

Meros mons est Indiæ, Ioui sacer, cuius in specu incolæ Liberũ patrem fuisse nutritũ arbitrantur. Et ex hoc forsan habuit fabula argumentũ, quod ex utero tractus fulminatæ matris

matris, patris fœmori sit appositus. Hic autem mons hædera plurima, & uitibus atq; fru
tetis conspicuus est, & irriguus fontium, eius q; sub radicibus Nysa ciuitas est.

Messia mons est in Asia minori mari supereminens, clarus nauali uictoria Atheniensium in Persas, duce Themistocle.

Metagonium promontorium est, Africam diuidens à Numidia.

Mycalesos promontorium ciuitatis Oncheste in Græcia est.

Militon mons est Phitorum.

Mimas mons est grandis contra Chion.

De hoc Solinus cap. 42 Mimas minoris Asiæ mons est, haud longe à Colophone ciuitate, hic quidem à mari in campos excurrit 150. mil. passuũ, & eius caput Sipilus, nubes aũt uerticibus suis appositæ, ut aiunt incolæ, futurarum tempestatum qualitates ostendunt.

Mindalensis mons est insulæ Sami, memoratu dignus, ob crucem mortem q; Policratis Samii tyranni olim felicissimi.

Minervæ promontoriũ Cãpaniæ est, ex Massico monte procurrens in Capreã insulã.

Myonesum promontorium est inter Teium & Samum, cuius collis in modum metæ auctus est, à continenti uero aditum habet semita manufacta.

Misenus mons est Campanus Cumis proximus, à Miseno Aeneæ socio ibidem ab eodem sepulto denominatus.

Modim mons est non amplius 6000. pass. distans à Hierusalem, ea uia quæ tendit Ramata, ex hoc Mathathias fuit Machabæorum pater.

Molus mons est Meoniæ, qui prius Tmolus dicebat, ex quo Pactolus effluit fluuius, aureas trahens harenas, cuius in radicibus Cadieni, Loreni, Philadelphini q; appositi.

Monachus Archadiæ mons est.

a Monychus promontorium est in sinu Ligustini maris, haud longe à Nicea distans, Ienuensium pyratarum potissimum & insigne receptaculum.

Monoëtes mons est Illiriæ.

Morin, seu Morian mons est Iudææ, cuius in culmine, iussu dei, Abraam filium suũ Isaac eidem deo uoluit immolare, ubi Dauid postea templum constructit insigne.

Mormalus mons est inter Bactrianos & Hircanos, in quo amomum nascitur.

Plin. lib. 6 cap. 29 Mossylicos promontorium est Aethiopiæ, quo cinamomum deuehitur. Ad hoc usq; Sesostrim dicunt duxisse exercitum, cum sint qui dicant nil ulterius esse præter oppidum unum Aethiopum in littore Baragaza.

b Mulelacha Africæ promontorium est, propinquum flumini Asusabæ.

a Monœcus fortasse legendũ. Nam Plinius portũ Monœci Herculis in ora Ligustica ponit lib. 3. ca. 5.

b Plinius non promontorium, sed oppidum in promontorio uocat hoc nomine lib. 5. cap. 1

NAbauth mons est, qui Hebraice dicitur Nabo, supra Iordanem cõtra Hiericho, in quo quidam aiunt mortuum Moysen Hebræorum ducem. Hic tamen alibi Abarim nominatur.

Hoc nomine Plinius portũ Siciliæ iuxta Pachinum uocat lib. 3. ca. 8

Naustathmos promontorium littoris Cyrenaici.

Nazaræ montes sunt meridionales Numidiæ.

Nebrodes Siciliæ mons est, cui damarum copia nomen dedit.

Nemæus Cleonensium mons est.

Neptalim mons est Galilææ, super quo olim fuit sacerdotalis ciuitas.

Neptunus mõs est Siciliæ, cui specula supereſt in Tuscũ & Adriaticũ mare prospectãs.

Neris mons est apud Argos. Niger mons est Garamantum.

Nimaui mons est orientalis, ubi deficit Caucasus.

Nympheum promontorium est Dalmatiæ, quod accolunt Amarites & Bullones.

Nion mons est apud Erithreum portum.

Niphates Armeniæ mons est.

Neritus mons est Ithacæ, à quo Vlysses Naritus denominatus est.

Nysa mons est Indiæ, in quo Liberum patrem aiunt fuisse nutritum. Hũc eundem supra Meros diximus uocitatum.

Nysa mons est Phocidis, seu uertex alter Parnassi mõtis, in quo dudũ colebat Bacchus.

Nisus mons Megarensium à Niso, qui purpureum habuit crimen, & Megarensium rege ibidem sepultõ dictus.

Nulo, seu Nilo mons est, in quo ferunt homines habitare auersis plantis, octonos digitos in singulis pedibus habentes.

Numordis mons est Mitylenensium. Numasticus Mitylenensium mons est.

OAxes mons est Scythiæ.

Ocila mons est Armeniæ, cuius in summitate deficiente diluuio arcam Noë fuisse delatam ferunt, & diu ibidem lignorum reliquias perdurasse, in multis quidẽ montibus hactenus dictum est hanc consedisse, quod sanè intelligendũ est, aut eum montem plura habuisse nomina, aut plura cacumina diuersimode nominata, quorum aliud memini pro alio ponere, seu pars pro toto, ut scribentium moris est. *Ociliæ portus meminit Plinius li. 12. ca. 19*

Odori montes in regione Tassiæ sunt. Oeniphile Dyrrachii mons est.

Oeta mons inter Thessaliam & Thraciã, insignis morte Herculis, in eo quippe rogus eius conditus, & ipse consumptus est.

Offensionis mons Hierusalem, ferè cõtinuus est in accubitu mõtis Oliueti, sic dictus, eò quod in eo Salomon adorauerit idolum Moloch.

Ogygius mons apud Thebas est, ab Ogygio rege sic dictus.

Olenius mons Arcadiæ, qui & Meneus dictus est.

Olympus mons est altissimus Macedoniæ, hunc olim crediderunt aliqui unum & idem fuisse cum Ossa monte Thessaliæ, & tandem eum terræmotu disiunctos petiisse Peneum fluuium, & paludibus quibus laborabat Thessalia, exitũ præstitisse. Is quidem adeo uerticem in cælum extollit, ut nubes argumento cognoscatur excedere. Nam cinere sacrorum characteribus literatũ signato consueuerant sacrificantes discedere, & in sequenti redeuntes anno uti liquerant, signatum inueniebant. Ex quo apparet nec ibi uentos afflare, nec aues uolare, uec plũuias cadere, aut aliam nullam alterationẽ causari, quinimo quia subtilissimus sit aër, sunt qui dicãt solitos cum spongiis aqua plenis, & olfactui oppositis ascendere, ut aërem attraherent crassiorem. Videtur quidẽ Olympus qui Ololampus, id est, cælum, quod & Olympus etiam nominatur. In hoc insuper dictum Iouem aduersum Titanas pugnaturum aquilæ primo augurium habuisse.

Olympus alter à superiori mons est in Gallogræcia clarus uictoria Manlii Volsonis ex Tolistobogiis habita.

Olympus mons est à superioribus alius, in minori Asia Smyrnæ propinquus, qui & Mysus dictus est, cuius in radicibus Hannibalem dicunt Prusam condidisse ciuitatem, dum apud regem Bithyniæ moraretur.

Olympus mons est æque alius à superioribus. Nam in Aethiopia secus mare rubrum est, quem aiũt oriente sole usq; in horam diei quintam flammas emittere. Est enim haud longe ab Eliopoli ciuitate.

Olisipo mons est Hispaniæ, cui & oppidum eiusdem nominis est appositum hoc memoratu dignum. Nam equas in eo ex Fauonio uento concipere, & uelocissimos equos parere testantur incolæ.

Oliuarum mons est in Iudæa Hierusalem iunctus, inter cæteros orbis ueneratione dignior. Nam in eo Christus ueri dei filius discipulos docuit, orauit, & ad patrem rediens ultima in terris reliquit uestigia. Quo in loco non absq; diuinitatis miraculo, cum ob reuerentiam & memoriam suæ ascensionis ecclesia rotundo schemate conderetur, nulla arte nullo fabrorum ingenio obtineri potuit, ut summum culmen ecclesiæ tegeretur, ut appareret à terra in cælum usq; deum uoluisse, nulla interposita re, sui glorificati corporis integrum conseruari meatum.

Onolon

Onolon mons est Thessaliæ.

Opon promontorium Cretæ insulæ se in occidentem uergens.

Epitus à Plin. lib. 4. cap. 10 Opitus Macedoniæ mons est.

Oppius mons Latii fuit Facultali lacui propinquus.

Or mons est Arabiæ, ex quo diuina gratia Moyses uirga aquã excussit, clarus quidem morte & sepultura Aaron fratris Moysi.

Orbelus mons est Traciæ meditterraneus sacris Liberi patris, & cœtu Menadum Orpheo primum initiante celebris.

Orcobates mons Indiæ est, inter duas Sarcaraucas & Parthionas, seu secundum alios, inter Dalias & Caraucas, & Parthionas positus. Ex hoc autem Ganges & Lasser flumina oriuntur.

Oreb mons Madian, & ut quidã dicunt, pars est montis Syna, & in eodẽ rupes ostenditur, quæ Petra dicitur, ex qua uirgæ ictu, diuino tamen munere, Moyses aquas eduxit populo sitienti.

Oromenus mons apud Indos natiui salis est, in quo lapidicinarum ritu sal offoditur, inde renascens maius regum uectigal, quàm ex auro uel margaritis.

Orsa à Plinio lib. 6. cap. 28 Ossa mons est cum portu in sinu Persico, ut arbitrantur aliqui.

Ossa Thessaliæ mons est, olim, ut quidam existimant, idem cum Olympo, sed terremotu disiuncti uiam fecere Peneo flumini & paludibus, quibus Thessalia inficiebatur. Apud hunc aiunt quondam Centauros morari solitos.

Othrys Thessaliæ mons est oppositus Ossæ, in quo Lapitarum fuit origo.

a PAchiri montes sunt in maiori Asia, è quibus funditur Absarus fluuius.

Pachnum promontorium est Siciliæ, Peponnensum spectans dictũ ab aëris crassitudine, nam Pachys crassus est.

Paledur mons est Angliæ, super quo Rudumbria oppidum Sesconiæ conditum est.

Palatinus urbis Romæ mons, de cuius nominis causa multiplex inter ueteres dissensio est, nam sunt qui dicãt, pulsis inde Aboriginibus ab Euandro Archade, & ab eodem ibidem oppido cõdito, à Pallante Archadiæ urbe Pallentium dictum, & deinde Palatinum. Quidam uero dicunt à Pallante auo Euandri, & alii à Pallante filio dictum. Præterea afferunt & alii à Pallãtia Euandri filia ibidem ab Hercule uitiata, & postmodũ dum moreretur, in monte sepulta. Et alii à Pallantia Latini regis coniuge. Nonnulli à Pallanta Hyperborei filia, ab Hercule ibidem oppressa. Pauci uero afferunt à quibusdam, qui Palatini dicti ex agro Reatino ibi ante Euandrum euenere, & aliqui à balatu ouium ibi pascentium Balanteum, & exinde per andisticon Palenteum, quibus diuersitatibus claritatem montis additam certissimum est.

Palinurum Calabriæ promõtoriũ, haud longe ab Helia, quæ postea Velia dicta est, in quo Palinuri gubernatoris nauis Aeneæ tumulus est, & ab eo locus nomen sortitus est.

Pertan mons est inter Bactrianos & Hircanos, proximus Mormalo monti, ubi amomum nascitur.

b Pallene mons est, cui tanta soli planities in culmine est, ut quinq; urbium sedes sit atq; ager. Nam cum totus in altum satis anguste conscendat, ubi incipit, ibi Possidea est, ubi amplius patet, ibi *Mendetione, quarũ altera ab †Etettis, altera ab Achiuis Ilione capto cõdita est. De nominibus autem aliarum inueniſſe nil memini.

al's, Mende, Schioneq;

al's, Heretrijs

Pancoatra, seu Parcoatra mons est Armeniæ medius inter Taurũ & Caucasum, ex quo Tygris & Euphrates in Austrum uariis funduntur ex fontibus.

Plin. lib. 4. cap. 2 Panætolium mons est Aetholiæ, ea de causa sic dictus, quia ibidẽ omnis Aetholia conueniebat ad peragenda communia, & inde pan quod est totum & Aetholia.

Pandion mons à Pandionio filio Erichthonii & Athenarum rege dictus.

Pangæus Thraciæ mons est Thessaliæ iunctus, in quo secundum quosdam Iulius Cæsar à Pompeianis ferè ad deditionem coactus est, huius in radices mœstus defluit amnis.

Parnasus

Parnassus quãquam alii discrepent, Phocidis mons biceps est, cuius uertices, alter Apollini, alter Baccho sacer est, huius in radicibus Derphis liberum fuit oppidũ, & per illud Cephisus effluit amnis. In hoc enim Castalius est fons Musis sacer, & ut uolũt aliqui, in huius uerticibus tempore diluuii Deucalionis, ipse Deucalion unà cum Pyrrha coniuge seruatus est cum aliis pluribus.

Panthydri montes Cappadociæ, seu Armeniæ sunt.

Paropamisus Indiæ mons est aduersus Bactras, alii dicunt sub ipso Parnasso Bactra cõditam

Parnes Græciæ mons est, uitibus abundans.

Pariedræ montes sunt circa Armeniæ principium.

Parthenius mons Archadiæ, à uirginibus denominatus, eò quod in eodem uenari consueuerunt.

Parthenium Taurorum apud Scythas promontorium est.

Pedalium Cariæ, seu Ioniæ promontorium est.

Pelion Thessaliæ mons orientalis, tam habitatione Chironis Centauri, quàm Pelei & Thetidis memorandus est, hic altissimus perhibetur, nam, ut quidam asserunt, mil. ccl. passuum ratione perpendiculi excelsus est, in eius summitate pineta sunt, quercus uero cætera occupat.

Pelorum Siciliæ promontorium, respiciens Aquilonem, à Peloro gubernatore nauis Hannibalis ibidem sepulto denominatum est, hoc, ut uolunt plurimi, iam Apennino iunctum fuit, & terræmotu postea separatum, & exiguo freto quanquam exæstuoso interposito actum, ut Sicilia insula sit, quæ olim erat iuncta Italiæ.

Pœninus mons est unus ex his, quibus multi alpes eminent, à sacrato in eo, Pœninus denominatus.

Peon mons est ultra Aethyopas, perpetuis flagrans ignibus.

Perimulæ Indiæ promontorium, & in eo celebre Indorum emporium est.

Parparus mons Argolici sinus est.

Petra Appuana mons est olim Gallorum frimenatum ab initio Apœnini in agrũ Lucensium protensum, huic Ligustinum, Tuscum q; mare, & ueterem Lunam ciuitatem, inde Pistoriensium & Florentinorum campos aspiciens, & procurrentia in Eurоaustrũ Apennini iuga, rigens ferè niue perpetua, & à q quõdã Appuani denominati sunt Galli.

Petra Dyrrachii mons est, apud quẽ castra Pompeii Magni fuere ciuili æstuante bello. *Cæsar de bell. ciuil. lib.3*

Petrinus Campaniæ mons est apud Suessam ciuitatem.

Pieria Macedoniæ mons est, cui maximum auri pondus ab antiquis imperatoribus fuisse suppositum fama fuit, ex quo quatuor locis ab imo apertus est, & ex imo ferũt per planum aurum concrescere. *Picrus à Plin. lib.4.cap.8*

Pilartes Dyrrachii mons est.

Pellenęus mons Pityusæ insulæ est.

Pindus mons est Thessaliæ, Apollini Musis q; sacer, & Acarnaniam ab Oetolia diuidens, Acheloum flumen emittit, celebris quidem Lapitharum prigine est, & in eo Petrebi habitant populi. *Pli.li.5. ca.31*

Prion mons est in Nymphea insula. *Prion Plin.lib.5. cap.31*

Pion mons est minoris Asiæ, supereminens Pteleæ & Caystro flumini. *Pion Pli.lib.5 cap.29*

Pyreneus mons est ingens, diuidens Hispaniam à Gallis, sic dictus, eò quod fulminibus feriatur sæpe, nam pyr Græce latine dicitur ignis, in eo quippe nascuntur boues agrestes maiores animalibus cæteris exceptis elephantibus, & uri Græce uocantur. c

Pireus promontorium Athenienſium in Aeginam progrediens, apud quod Athenienſium portus seu naualia fuere dudum.

Placanodes Achaiæ promontorium, haud longe à Pisa & Alpheo flumine. *Plataniſtus à*

Possideum promontorium Ioniæ est, haud longe ab oraculo Apollinis Branchidasę dictum, postea Didymi, ab urbe *Mileto. *Pli.li.4. ca.5* *Pli.li.5.ca.29*

Plin.li.5. ca.30 Pindasus mons Asiæ, ex quo Cetius fluuius, qui Pergamum abluit funditur.

Purgata mons est, & in eo oppidum eius nominis prope Troiam.

a Verba Plinij sunt ex lib.6.cap.9. Ab ea transuersis iugis inclusa, latitudinem in læua pendit ad Cyrum amnem transuersa in Araxem, & Parredris montibus (qui fundunt Absarum) discreta, &c. Videsigitur hinc non Pachiros, sed Pariedros legendum, & Bocatium errasse, qui Pachiros alios & alios Pariedros fecit.

b Hæc de Pallene ex Mela sumpta sunt, cuius uerba ita habent: Pallene, soli tam patentis, ut quinq; urbium sedes sit atq; ager, tota in altum abit, angusta satis. Vnde incipit: Ibi est Potidæa, at ubi laxius patet Mende Suoneq; referendæ, illa ab Heretrijs, hæc ab Achiuis capto Ilio, remeantibus posita. Libro 2. Plinius inter urbes recenset Macedoniæ Pallenem & Phlegyam lib.4.cap.10. Steph. de urb. Παλλήνη, inquit, ἐστὶ χερρόνησος, ὀίγωνον τῷ βάσιν ἔχουσα, πρὸς μεσημβρίαν ἐσμαμένην. ἐκαλεῖτο δὲ Φλέγρα ὸ παλαιὸν, καὶ φκεῖδ ὑπὸ τῶν γιγάντων. καὶ ἡ τῶν θεῶν καὶ τῶν γιγάντων μάχη ἐνταῦθα μυθένεται γενέσθαι. Dictum idem ait à Pallene filia Sithonis uxore Cliti.

c Silius à nympha Pyrene Bebrycis filia uocatũ dicit, quã ab Hercule cõpressam pater ibi interfecerat.

QVedoni montes sunt Thraciæ. Quilleus mons est Archadiæ.

Quirinus uel Quirinalis mons est Romæ, dictus à phano Quirini, quod in eodem fuit, seu à Quiritibus qui cum Tacio Sabinorum rege ibidem castra habuerunt, seu à Romulo qui Quirinus uocatus est ab hasta quam gerebat, quæ Sabinorum lingua dicitur quiris.

Quossei montes ultra Armeniam & Babyloniam sunt.

RAmnusium Scodrensium mons est.

Regis mons inter Italiam & Pannoniam est sic dictus, eò quod in Italiã ueniens Alboinus rex Longobardorum à Narsete uocatus, illum conscendit, & Italiam prospectauit, montiq; nomẽ dedit. In hoc Bisontes feras dicũt nasci ingẽtis magnitudinis beluas.

Remna mons est, qui in regnorum libris domus dicitur idoli Damasceni.

Rhorteum promontorium Troianum est, Aiacis Thelamonii sepulchro cõspicuum.

Rheticus mons est in Germania altissimus.

Rhiphei montes sunt Scythiæ in capite Germaniæ à perpetuo flatu uentorum nuncupati, à quibus Tanais fluuius egreditur. Vltra hos iacet ora, quę spectat ad oceanum Aquilonarem, pars mundi à natura rerum damnata, & densa demersa caligine.

Rhion promontoriũ circa hostiũ Corinthiaci sinus dirimens Aetolos à Peloponneso.

Roas mons, seu petra Iudææ est.

Ripei montes Archadiæ, qui absq; aspiratione scribuntur, ubi cũ aspiratione Scythiæ.

Rhodope mons Thracię mediterraneus est, à Migdonibus habitatus, sacri Liberi patris & cœtu Mœnadum Orpheo initiante celebris.

Rhosii montes in Syria sunt, uersus Taurum montem positi.

Rusteus promontorium oceani septentrionalis est.

SEbaste mons supra Idumeam & Samariam.

Sacer mons trans Anienem fluuium nõ amplius quatuor millium passuũ ab urbe distans est, in quo sæpius plebs Romana à nobilitate dissentiens consedit, nec ante recuperatam libertatem urbem reintrauit.

Sacer mons alter à superiori in Hispania est in finibus Gallitiæ, quem ferro uiolari nefas habebatur. Sanè cum terra fulgure conscissa erat, quod ibi res assidua est, aurum detectum tanquam dei munus, colligi permittebatur.

Sacer mons à superioribus alius circa sinum Persicum est, opacus syluarũ, & arborũ odorem miræ suauitatis reddentium in Crina insula aduersa Aethiopiæ.

Sacrum promontorium è media fronte Hispaniæ in oceanum protenditur.

Salanga mons est Hyberniæ altissimus, mari imminens, quod Britanniam & Hyberniam interfluit, uocitatus à Salanga Barcolani primi habitatoris Hyberniæ filio. Esto postea ob monasteriũ in radicib. à beato Dominico cõstructũ hodie mõs domini appellet.

Salen

Salen, seu Salentinum promontorium est Italiæ aduersus Ionium mare procurrens, si num faciens Tarentinum. In hoc Idomeneus Cretensium rex post Troianum excidium à suis pulsus ueniens habitauit, & ibidem ciuitatem constituxit.

Samara promõtorium in oceano orientali ubi deficit Caucasus, est, ad Aquilonem ha bens hostia fluminis Ortogoræ, ex quo Oceanus Sericus appellatur.

Sammonium promontorium est Cretæ insulæ, tendens aduersus Rhodum.

Samus Thraciæ mons est, ex cuius uertice omnis Ida uidebatur & Troia.

Sanir Amorreorum mõs est, uocatus à Phœnicibus Sanior, à latinis Ermon, cuius in uertice fuit insigne templum, quod à gentilibus cultui habebatur.

Sardemisos mons est Pamphiliæ finis, & Lyciæ principium, ubi Phaselis ciuitas à Mo psо condita.

Sarnus mons est medius inter Pompeianum agrum & Salernitanũ, ex quo magnus cum murmure Sarnus erumpit fluuius, apud Sarnum oppidum in montis radicibus constitutum.

Sarpedon promontorium finis fuit regni Sarpedonis regis Lyciæ, quam à Pamphilia distinguit in littore.

Saturnius mons urbis Romæ est, qui & Capitolinus & Tarpeius dictus est.

Scalcidę montes sunt prope Libanum.

Scarabrum promontorium Paphlagoniæ, Tauri iuga prospectans.

Scyllaceum promontorium Italiæ, haud longe à Scylla freti Siculi.

Scipiades promontorium est Epyri.

Seir mons est Idumææ sub Damasco, in quo Esau habitauit, à quo cum esset hirsutus & hyspidus dictus est.

Semeir, seu Semer mons est in Iudæa, & super eum sepulchrum Ioseph, & ciuitas Sa maria olim regia Israëlitarum, quæ postea ab Herode Antipatris Sebasten nuncupata est.

Semeron mons Iudææ est, quem legimus ab Amri rege Israël emptum à quodam Se mera, & in eius uertice ciuitatem ædificatã, & à uendentis nomine Semeron appellatam, hunc ego idem puto cum proximo superiori.

Seneus promontorium est Hispaniæ, propinquum promontorio sacro. a

Septem fratres, septem sunt Mauritaniæ montes interno mari ex ordine suppositi, & à numero septem, & à similitudine fratres appellantur. Hi quidem olim frequẽtes elephan tibus fuere, hodie præter Indiam nemo habet.

Seriphion promontoriu ui est Thraciæ, Ebro flumini propinquum.

Serrium mons est Thraciæ.

Siagrum Arabiæ promontorium est.

Sigæum promontorium est Asiæ, ea in parte ubi Hellespontus apertius dilatatur, oppo situm urbi Calisiæ, quæ in Europa est, & in eo oppidum Sigęum æque dictum, & Heca bæ monumentum quod Cynosema dicitur. Huius in sinum Xanthus Simoënti iũctus immittit. Dicitur autem Sigęus propter Herculis taciturnitatem, quem cum nollet hospi tio Laomedon suscipere, tacens finxit abire, & demum rediit hostiliter cuncta dissipans. sige quippe silentium sonat.

Videtur hoc pro Serrio po suisse, tametsi illud quoq; as signauit. Vide Pli. li. 4. ca. 11

Signia mons est minoris Asiæ circumfusus flumine Marsiæ, cuius in radicibus Cibo ton ciuitas sita est. Pli. li. 5. ca. 29

Silla seu Silleum mons est Leucaniæ. Silios mons est Atticæ regionis.

Sinay mons est in regione Madya super Arabiam, qui & Coreb & Ereb aliquando sa cris in literis nominatur. Hic excelsus plurimum est, & altitudine cæteros superare uideꝛ. In eo deum habitare ueteres credidere, cum Moysi pascenti greges ardens in rubro appa ruerit, præcipiens illi, ut calciamenta solueret, uenerabilis quippe plurimis ex causis est. In hoc lex Moysi ab ipso deo data est, cuius uirga diuino opere in serpentem cõuersa est, & mox in uirgam, cuius manus leprosa, & demum sana est facta. Ex petra huius uirgæ

ictu aqua excerpta est, & ne cuncta uetustiora recitem, nouissime Catharinæ uirginis, & ob Christi nomen passæ corpus post supplicium exanime à diuinis ministris in summitatem delatum, atq; pie tumulatum est.

Sion paruus in Hierusalem mons est, cuius in uertice quondam ciuitatis arcem construi fecit Dauid, à quo sacro carmine plurimum celebratus est.

Vt est apud Homerum in Iliad. Ω

Sipylus mons est maximus inter Lydiam & Phrygiam, Tantalus olim dictus. In hoc quidem dixere prisci locum esse, qui dicitur Acheloon, in quo nympharum cubilia. Clarus uero est tumulis filiorum Niobis, & mutatione ipsius in saxum, in eo lapidem cylindro similem nasci dicunt, non permittentem filios inobedientes esse parentibus.

Sipylus mons fuit in Magnesia, & in eodem loco Cyprus ciuitas fuit, quæ unà cũ mõte ab hiatu terræ absorpta est.

Sita mons in tribu Dan est, in quo Thannasata ciuitas Iesu filii Naue, in qua diu etiã post eiusdem Iesu sepulchrum uisum est.

Sithon mons Thraciæ est, perpetuis damnatus niuibus.

Sithoris mons est à Chio insula distans lxiii. mil. passuum

Silanius mõs est Hybernię insulę altissimus, dictus à Silanio rege in uertice eius sepulto.

Smaragdon mons est Aethiopiæ, mari supereminens tubro, qui surgẽte sole flammas emittit usq; ad horam quintam.

Sophim mons est Effraim.

Siophora mons est Indiæ orientalis, iuxta quem habitauerũt filii Iecten, filii Heber, ad quem Salomon classem quandoq; transmisit nõ minus triennio itineri immorantem.

Solis promontorium in Mauritania est. Solimi Possidiæ montes sunt.

Solorius mons Tarraconensis Hispaniæ est, & ex Oretanis iugis Carpetanisq;, & à Betica atq; Lusitania distinguitur.

Solurius mons est Hispaniæ à singularitate dictus, cum solus altior omnium uideat, uel quod solis radius in eo appareat antequàm alibi oriatur.

Somorus mons est Syriæ.

Soracte mons est Hirpinorum, secundum alios Faliscorum, olim Diti patri sacer, sed secundum alios Apollini, in quo spelunca comperta latebram sibi elegit Syluester pontifex summus, Constantino Cæsare Augusto imperante Romanis.

Spartes mons est Atticæ regionis.

Sperchium promontorium Thraciæ est, nobile Orphei uatis origine.

Sresianus mons est Molossorum.

Stimphalon mons est Archadiæ, in quo Hercules Stimphalidas occidit aues.

Stopedon promontorium est Ciliciæ, haud longe à flumine Callidado in conspectu insulæ Cypri.

Strymon mons est Thraciæ, ex quo Hebrus & Neston flumina emittuntur.

Subar mõs est in Gallilæa, insignis Heliæ prophetæ raptu, & Helysei memoria ob sontem ab eo ibidem benedictum.

Sueuus mons est ab ortu solis Germaniæ initium faciens, & cum permaximus sit, ad Cymbrorum usq; promontorium tenditur. Ab hoc autem Sueui nuncupati sunt.

Suismocum mons est Galliæ cisalpinæ apud Ligures.

Sunnium promontorium est Atticæ regionis, finiens ad littus Elados, quod spectat ad orientem. Apud hoc aiunt ab Apolline sagittis occisum Phitonem, Onitoridem gubernatorem nauis Menelai, & à Menelao ibidem sepultum.

Surrentium promontorium Mauritaniæ, in occasum excurrens, montesq; Barcæ includens.

Credo à Bocatio Seneris lectum esse, pro eo quod nostra exemplа habent Cuneus, ita enim Plinium libro quarto, cap. uigesimosecundo legimus: Vrbs imperatoria Merobrica, promontorium sacrum & alterum Cuneus, &c.

Tabin

TAbin mons est inter Antropophagos Scythas eminens, oceano septentrionali iunctus, inter quem & Taurum Seres habitant.

Tabor mons est in medio Galileæ, mira rotunditate spectabilis atq; sublimis, quem penes Nazareth ciuitas, ex qua denominatus saluator humani generis Christus, uenerabilis quidem mons iste est, cum solus in terris in suam transfiguratum diuinitatem Christum uiderit nondum passum.

Taburius Syriæ mons est, Isacar terminans sortem.

Taburnus mons est in Samnio oliuetis conspicuus.

Taget mons est in Hispania, Olisipo propinquus, in quo equæ sunt statuto anni tempore ex uento concipientes Fauonio. *a*

Taygeta mons Laconum inter Lacedæmoniam & mare positus, Libero patri & Apollini sacer olim. *Taygetus à Plin. uocatur*

Taman mons est Asiæ maioris, inter quem & Taurũ montẽ habitauerũt filii Iapheth.

Tamus promontorium est, quod Taurus attollit, collis credo idem cum superiori.

Tarpius Epiri mons iuxta Leucadam.

Tarpeius mons est Romæ, qui olim Saturnus, postea Capitolinus dictus est.

Taunus mons est Germaniæ altissimus.

Tauromitanus Siciliæ mons est asper, eò quod acutissimos habeat lapides.

Taurus mons à multis idem cum Caucaso creditur. Nam Asiam omnem ab Eois incipiens, & in Cilicium mare desinens, in duas ferè æquales diuidit partes. Sanè quantumcunq; de Caucaso multa dicta sint, & si reiterari ferè uideantur, de hoc ueterũ opiniones scripsisse non pigebit. Is igitur à primis orientis littoribus surgens, Celidonio distermina-tur promontorio. Et ubi primo ab Indico sese extollit oceano, in occiduum tendens, per uarios circumagitur flexus. Hinc Phœnicum, inde Ponticum, Illinc Caspiũ Hircanúmq; aduersus Meotidas paludes agitur. Ergo sic inter hæc claustra coactus, postquàm superãs flexuosus euadit, ad cognita Ripheorum montium iuga, infinitis ferè nominibus, & extraneis clarus incedit. Nam primo Edigis, mox Paropamisus, Circius, Chambades, Phatphariades, Choatras, Oreges, Orates, Niphates, Taurusq; dictus est. Et ubi semetipsum exuperat Caucasus. Vbi ingentia emittit brachia, Sarpedon, Coracesius, Cragus, iterúmq; Taurus nominatur. Vbi uero declinat, seq; populis facilem exhibet, portarum sibi tunc uendicat nomina, quæ alibi Armenicæ, alibi Caspiæ, alibi Ciliciæ nominantur, & quia nunc contractus & effugiens aliquando maria plurimis immisceatur gentibus, à dextris Hircanus & Caspius, à leua uero Pariedrus, Moschius, Amazonicus, Coraxicus, Scythicus appellatus est. Ab uniuersa uero Græcia Ceraunius, & tandẽ dum in nostra exit maria, Taurus dictus est. Ex quo & si longe plura scribi possint, hęc superioribus ubi de Caucaso iuncta dicta sufficiant. Solers autem lector quod uerius arbitrabitur, id sequatur. *Ex Plin. hæc lib. 5. cap. 27*

Themisteas promontorium est in conspectu insularum Aprodisiarum positum, initio Persidis propinquum.

Tænarus Laconiæ promontorium est circa finem Mallei montis, in quo quia hiatus est, & ex eo agente spiritu quidam audiũtur rumores, & murmura progredi, inferorum ueteres dixere descensum.

Tenitrus Macedoniæ mons est, proximus Apolloniæ.

Theonochema mons est Aethiopum, iunctus oceano occidentali, flammis flagrans assiduis.

Thermopyle mons est longissimus à Leucade in occidente incipiens, & in Aegeũ mare haud longe à Demetriade ciuitate finiens, omnem q; Græciam per medium diuidens, Marathonum, Epirum, Parebiam, Magnesiam, atq; Thessaliam, & †Optiotas cum sinu Malliaco derelinquens. In austrum autem Aetolię partem maiorem, Acarnaniam, Locridem, atq; Phocidem, & Bœotiam cum insula Euboëa & Attica regione in modum promontorii sese in eum extollente, & unà cum istis à tergo Peloponesum, insignis quippe *als; Phthiotas*

multorum egregiorum facinorum tam Græcorum, quàm exterorum ducum, sed potissime inclyta atq; memorabili morte Leonidæ commilitonum q; suorum, & tam grandi quàm turpi strage Persarum.

Tetercus Italiæ mons Fiscello proximus. Tetricus mons Sabinorum est aspertimus.

Teumesus mons Thebis propinquus, ex quo aiunt se præcipitem dedisse unà cum Melicerta filio, Inonem Cadmi filiam, & Athamantis coniugem. Volunt apud hunc Herculem alterum ex leonibus occidisse.

Ticiunta mons est Græciæ, seu unus ex cacuminibus Termopilarum dicitur.

Tiphata Campaniæ mons est, Capuæ supereminens ciuitati.

Tiphernus mons est in Samnio.

Tilarus mons est apud Molossos, & ibi Dodonei Iouis templum, circa huius montis radices centum uel ultrà fontes exundare creduntur.

Timmam promontorium est Thraciæ, & in eo urbes Helmidesson, & Phylias, & Phinopolis, Hellesponto propinquum.

Plinius nõ Tinolum, sed Timolũ alio nomine dici ait lib. 5. cap. 29

Tinolus, quem alii Tmolus, ex i & n tantũ facientes m scribunt, & ut credo bene, nam sic Græci sæpe faciunt, mons est Ciliciæ uel Mœoniæ, & nonnulli Liciæ dicunt, croco & uitibus abundans & melle, habens ex parte una Sardos, ex altera Ipeplos, & ex eo Pactolus aurifer fluuius oritur. Hic Molus in superioribus nuncupatur.

Tiscus mons Græciæ excelsus, Demetriadi ciuitati propinquus.

Tomarus Ambrachiæ mons est.

Trapeze, quod Troëzam aliqui uocant, promontorium Europæ est, à quo primo se concitat Hellespontus.

Trebanorum mons est, ex quo Anio fluuius ortus in Tyberim effluit.

Plin. li. 4. ca. 11

Chrysoceras promontoriũ, in q̃ Bizantiũ ante Lygos dictũ, Constantinopolis ultimo.

a *Verba Plinij lib. 4. cap. 22. sic habent: Oppida memorabilia à Tago in ore Olysippo, equarum è Fauonio uento conceptu nobile, Salacia cognominata, &c. Quo loco uidetur Bocatius Tager pro Tago legisse. Est autem Tagus fluuius Hispaniæ.*

VAticanus mons est, in quo Iouem nutritum dicunt aliqui.

Vecilius mons Italiæ prope Algidum.

Veneris promontorium Ciliciæ, cum eiusdem nominis oppido, Cypro propinquũ.

Veseuus, seu Vesulus mons est Ligutiæ iuxta alpes, inter cæteros alpium clarissimus, cuius ex imis radicibus Padus erumpit fluuius.

Veseuus Campaniæ mons est, nulli montium coniunctus, undiq; uineris atq; frutetis abũdans. Hinc ab Euroaustro Pompeios in radicibus habuit, atq; Sarnum ab Euro ferè, sed remotius Beneuentũ, & à Vulturno Capuam, & à Cirtio Neapolim Calchidensium Parthenopem dictam in tumulo Sirenæ sedentem. Ex hoc enim maximo cum incolarum pauore, Nerone Cæsare imperante, repente tam grandis erupit circa uerticem fumus, ut omnis breui tractu temporis ab eo tegeret regio, nec euanuit illico, quinimo per dies plures adeo condensus permansit, ut sublatis omnino solaribus radiis noctem faceret plurium dierum continuam. Tandem cum adiacentia omnia, & ipsum mare quod in conspectu sub radicibus est, ab occiduo complesset cineribus, cessans flammã ingentem è culmine montis euaporantem uidisse permisit, quæ multis seculis postea exustos euomens lapides perdurauit. Hodie nec fumus, nec ignis emittitur. Stat tamen in montis uertice hiatus ingens præteriti testis incendii. Huius autem in radicibus pugna fuit cõmemorabilis inter Romanos atq; Latinos, in qua P. Decius unus consul se pro uictoria obtinenda deuouit diis manibus, & inde decubuit. Incolæ hodierni montem hunc uulgo Summam uocitant.

Viminalis mons est Romæ, à Ioue Viminio nuncupatus.

Virinius mons est Hispaniæ.

Lucan. lib. 1

Vogesus mons est in finibus Lingonum, & ex eo Mosa progreditur fluuius.

Vraniæ

Vranius mons est, hūc in *Eppicantia Chalchedonensium aiunt esse, syluis omnimodis abūdantem, atq; uersicoloribus floribus uariatum, & ex eis uiatoribus incolisq; plurimum odoris fundentem, & quod longe maius est, in eo olei fontem asserunt habentis odorem corticis cedri, cui uolentem propinquari nudum esse necesse est, & sic etiam si hauriatur ex illo oleum augeri. Præterea penes hunc fontem lapidem ingentis magnitudinis ortum dicunt, & eum æstate flammam emittere. Hyeme autem eis ex partibus unde exalauerat ignis aquę scaturigines apparere, adeo frigidę, ut glaciei simillima uideatur, nec hoc clam contingere, aut per tempusculū perdurare, quinimo quandiu durat æstas & ignis, & econuerso tota hyeme prosilit aqua. *

Vultur mons est Apuliæ.

ZApauortenus mons Parthorum est, in quo sita ciuitas Daran, ab Arsace primo Parthorum rege condita. Mons quidem amœnus plurimum, & natura loci adeo munitus, ut inexpugnabilis uideatur.

Zephyrium promōtorium Italiæ, protendens in Ionium mare, in quo Petilia ciuitas.

Ziph mons est squalidus uel caligans, seu nebulosus, puto in Syria est.

Plinius aliter, qui regionem Zapouortenen. appellat, montē autem Darieū. Vide lib. 6. cap. 16

De Montibus finis.

DE SYLVIS LIBER.

SYlua, nemus, & lucus idem. Verum sylua primum ubicunq; longe late q; apud latinos arborum, & potissime syluestrium, & plurimum in fructuosorum multitudo frequēs excreuit, dicta est quasi soliua, id est, solitaria, eò quod rato ab hominibus frequententur, quæ si alicui numini more gentiliū uetusto forsitan dicata fuisset, illico à numine nemoris sortiebatur nomen, quod tamen superstitionibus illis cessantibus syluis minoribus in hodiernum usq; tribuitur. Lucus autē & sylua, & nemus esse potest, dummodo per ætatem & negligentiam frequentia arborum & ramorum cōdensetur, adeo ut diei lux auferatur solo, ex quo per antiphrasim sylua uel nemus quod obscurum est, lucus postea appellatur. Cæterum quia syluæ, uti barba hominū, & mulierum crines, montium sunt ornamenta, ferarum domicilia, ac pastorum armentorumq; persæpe refugia, necnon & multis mortalium opportunitatibus præstent commoda, postquàm de montibus dictum est, de eis & nemoribus lucisq;, & potissime de his, quæ apud autores priscos famosæ sunt, singularis mentio facienda est, in quibus uti ante fecimus, etiam sequemur ordinem alphabeti, & ab Albunea, quæ primum se offert, dei nomine inuocato, sumemus exordium.

Sylua à Græca uoce ὕλη deriuata uidetur, aspiratione, ut in alijs multis, in s uersa

ALbunea Hetruscorū fuit famosissima sylua, in qua & si tetri odoris fons esset, non obstitit quin ad eam omnis Italiæ multitudo uetusto errore decepta pro responsis concurreret. Erat profecto seu in fonte, seu arboris in trunco spiritus aliquis immundus, qui deceptis orantibus responsa daret ambigua.

Angitia nemus Marsis inclytum.

Arduenna sylua Galliæ est, magnitudine sua celebris ualde. Hæc etenim per medios fines Treuerorū à ripis Rheni fluminis, & Remorum initium ad Neruios usq; pertinet, & mil. pas. amplius d. occupans.

Aricinum nemus ab Aricia oppido cui propinquum est, nomen obtinuit, & apud priscos olim insigne fuit. In hoc quidem post reuocatū, opere Aesculapii ab inferis Hypolitum à Diana, quam perfecte colebat ipse translatus est. In hoc insuper Egeriæ fons, apud quem Numa Pompilius Hydromātiam exercens, se cum Egeria nympha de agendis cōsilium sumere simplicibus ostendebat. Apud hoc etiam nemus & Symon Magus Petri & Pauli aduersarius claudus iam post casum factus misere expirauit.

Liuius lib.2 Decad.1 Arsia Hetruscorum sylua fuit, penes quam dum Valerius Publicola, consul Romano tum, aduersus Veientes & Hetruscos bellum pro Tarquiniis pulsis gerentes, in aciem descensurus esset, repente è sylua prodeuntem, ingentem uocem audiũt, atq; dicẽtem, Vno plũs Hetrusci cadẽt. Quod post obtentam uictoriam à Valerio uerum fuisse compertum est, & Syluanum deum Romanis fauentem hoc dixisse creditum.

Angui seu Anguiciæ Lucaniæ nemus est

BAcenis Germaniæ sylua est, infinitæ magnitudinis, Chetuscos diuidens à Suetis, & quasi natiui muri loco alternis eorum aduersus se incursionibus obstaculum est.

Bebryacum nemus in Bithynia est, in quo aiunt quondam Bebryciorum regem consuetum uim hospitibus inferre, quam cum in eodem Polluci à Colchide redeunti facere conaretur, & à Polluce occisus est.

als, Ciminia Liuius lib.9 Decad.1 CImina sylua Hetruriæ est olim permaxima & horrenda, adeo ut nec mercatoribus esset peruia, nec habitata latronibus, postea tamen apertissima facta est. Nam cũ nemo præter ducem eius eam esset intrare ausus, disponentibus Romanis in Hetruscos agere bellum. M. Fabio, & C. Mario Rutiliano consulibus, primus qui illam transire ausus est Fabius, in habitu pastorali uno tantum sociatus seruo fuit.

Clarium nemus est Colophoniæ, Apollini Clario consecratum.

Coricium nemus Thebis propinquũ est, ab Ogygio rege suo, à Thebanis postea Ogygium nominatum.

DAunia sylua apud Apulos, ut arbitror est, à Dauno rege eorum nuncupata.

Dodona celebris inter Poëtas plurimũ sylua est. Hæc in Dodoneo monte Chaoniæ frequens est, & in ea templum fuisse dicitur Dodoneo Ioui sacrum. Fertur prẽterea in hac duas de cælo columbas descendere solitas, & ueteribus insidere quercubus, & ex eis postulantibus dare responsa. Tandem ex eis, ut aiũt, altera transuolauit in Delphos Bœotiæ ciuitatem, & ibi Apollinis Delphici clarum fecit oraculum. Altera ad Ammonis Iouis templum in Africam transmigrauit, & sic Dodona mutata relicta est.

Causam fabulæ dedisse putant, quod πελάδες & columbæ uocantur Græcis, & uaticinantes mulieres. De origine huius oraculi uide Herodotum in 2. Comment. Iliad. π. Odyss. autem in ξ.

Descriptio Herciniæ est apud Cæsarẽ libro quinto HErcinia multis syluis nomen est, sed maior atq; notior ea est, quam apud Germanos etiam Græci ueteres cognouere, eam q; dixere Oriciniam. Huius quidem latitudo nouem dierum iter expedito homini patet. Oritur autem ab Heluetiorum & Nemetum atq; Tauriacorum finibus, & recta Danubii fluminis regione ad fines Daciorum & Auarium usq; contingit. Inde se sinistrorsum flectens propter immensam sui magnitudinem, multarum gentium fines attingit, & cũ quadraginta dierũ in longitudinem eius progressus factus sit, nemo tamen ex Germanis est, qui se audisse aliquem ad eius deuenisse finem dicat, aut quo sub cælo oriatur, seu potius finiatur accepit. Multa quidem in ea ferarum sunt genera, cũ quibus pro gloria robusti iuuenes syluæ propinqui exercent.

Pholoë Thessaliæ sylua est, à Pholo Centauro incola denominata.

GRineum nemus in finibus Ionii est, & Apollini consecratum, in quo ferunt prisci Mopsum uatem fuisse Apollinis, qui & Grineus etiam exinde cognominatus est. Addentes in eodem aliquando calcantem cum Mopso de diuinandi peritia disputasse.

IDa sylua est Phrygiæ ab Ida monte, in quo excreuit denominata. Apud hãc ad ostentum somnii Hecabę effugiendum expositus est Alexander, qui postea Paris dictus est, & huius in uallibus de pulchritudine, seu dignitate dearum ab eodem iudicium latũ est.

Idalium nemus in insula Cypri est, Veneri sacratum.

Ideum Græciæ nemus est, in quo Liberi patris filius cũ furto subtraxisset pastori iuuencum, & ad restitutionem cogeretur, patris auxilium inuocauit, qui confestim iuuencum transformauit in ceruum, & sic filium tubori surripuit, & ditauit rapina.

Inia sylua est in Rhetia, in qua Rhenum & Danubium oriri quidam tradiderunt.

Hyrcania ingens sylua est, adeo ut ab ea Hircania regio nominetur Scythis contigua, alit

alit quippe animalia syluestria plura, sed tygres præcipue.

LAurea sylua olim in Latio propinqua Tyrrheno littori fuit insignis, tamẽ excisa, ubi erat, uicus ædificatus est, cui ab ea Laurentum nomen impositum est.

Libistris sylua est, ut quidam dicunt, Thessaliæ. Alii uero illam apud Bistonas esse confirmãt, quæ etsi multorum animalium altrix sit, ursos tamen prægrandes alit & ualidos. *

Litana sylua est in Gallia cisalpina, in qua Galli Boii. L. Posthumium cõsulem, legiones q; Romanorum trucidauere. *Liuius lib. 3 Dec. 3*

MIciosa uel *Licios olim syluafuit in campo Sabino, penes quam Tullius Hostilius Romanorum rex, aduersus Sabinos hostes habuit pugnam, & syluam uictoria sua fecit insignem. *Malitia, sic enim nostri codices habent*

Marathonidis sylua apud Marathonem montem in regione Attica est, in qua Icarus à rusticis ebriis occisus est, & ab Erigone filia requisitus, & canis ductu repertus. In hac Theseus Taurum regioni infestum occidit. *lib. 1. Decad. 1*

Molorchos nemus est, & Nemea sylua uocatum, sed sic eò dictum, quia dum accederet Hercules aduersus leonem Nemeum à Molorcho pastore susceptus & hospitatus est, ob quod beneficium nemus postea Molorchum nuncupatum est.

NAsamonum nemus apud Nasamones est, ad quod sunt qui uelint Herculem accessisse, & ibidem oppressisse Leonem.

Nemea sylua est inter Argos & Thebas, apud quam regnauit Lycurgus. Hæc quidem clara est ob leonem ab Hercule in eadem superatũ, & ob agonem annuũ in honorem Archemori occisi à serpente, dum Hypsipyle nutrix Langiã monstraret Argiuis celebratũ. *De hac Statius uide*

PArthenium nemus est Archadiæ, in quo quondam Iuppiter transformatus in Dianam, Calistonem uirginem uitiauit, dictum enim Parthenium à uirginibus, quæ in eo consuetuerant uenationibus exerceri. Nam parthenos Græce, latine uirgo sonat.

Pelium nemus apud Pelion montem, & ab eo denominatum credo, Chironis Centauri domicilio clarum.

Plantus sylua est haud longe à Hierosolymis, in qua dudũ Dauid retinuit exercitũ suũ.

Rosinne sylua est, Argo propinqua.

Stymphalis sylua in Stymphalio monte, in qua Hercules Stymphalidas occidit aues.

TEgea sylua est Archadiæ, in qua Pan Archadum deus honore plurimo celebrabat.

Tempe nemus est Hæmoniæ inter Ossam & Olympum, cuius per medium Peneius amnis à Pindo monte ueniens discurrit.

Thymbra sylua est Troię propinqua, sacra Apollini, & in eo eius templum Thymbrei Apollini nominatũ, in quo Achilles ab Hecaba deceptus, per insidias noctu à Paride uulneratus & occisus inermis est. Dicitur autem sylua hæc à Tymbra herba qua abũdat plurimum. Hanc autem herbam aiunt latine uocari * cyanem. *als, Cunilam*

Vrbis sylua prope Ticinum Galliæ cisalpinæ.

Zonæ nemora sunt, haud longe ab Hebro flumine, & promontorio † Seriphione Thraciæ, quæ quidem secuta dicunt canentem cythara Orpheum. *Serrio, sic enĩ à Plinio dicitur li. 4. ca. 11*

De Syluis finis.

DE FONTIBVS LIBER.

POstquàm de montibus & eorum ornatu, syluis, atq; nemoribus expeditum est, antequàm progrediamur ad flumina, de fontibus his quos celebres antiquorum fecere traditiones, non erit absurdum. Est igitur fons cuiusq; fluminis, seu alterius congregationis aquarum initium, à fundendo dictus. Et ideo cum parentes filiis præponendi sint, fontes loco parentum lacubus, fluminibusq; præponemus, & quasi montium partus post eos explicitos adnectemus.

Fons

Fons igitur aliqualis in primo è uiſcetibus terræ exitũ aquarum congregatio eſt in ſe non nunquam aliquandiu ſubſiſtens, eſto, ut plurimum poſtea aut in riuum tenuem, aut in amplum flumen procedat, quos cum eorum mirabilibus exponẽtes, ut in prælibatis factum eſt, ſic præſtantẽ deo, ordinem ſeruabimus alphabeti. Et quoniam perſæpe amœniſſimi ſunt, & Venereis delitiis ſumopere uidentẽ eſſe cõformes ab Acidalio fonte olim Veneri conſecrato ſumemus initium.

ACidalius fons eſt in Orchomeno ciuitate Beotiæ, qui quidem Veneri ſacer fuit, & ab eo Venus aliquãdo Acidalia nominata eſt. In hoc autem dixere Poëtæ Gratias tres Iouis filias, quæ Veneri obſequentes ſunt, lauari conſuetas, uolentes oſtendere ſub figmento qualis ſit fontis huius proprietas, cum nomen etiam faciat manifeſtum, acida quidem Græce, latine cura ſonat, qua plurimum infeſtãtur amantes, & in qua lauare, id eſt, à ſordibus excutere debemus gratias, ut non concedamus indignis, aut illas ſyncero animo meritis largiamur.

Acidulus agri Veneſtani in Campania fons eſt, ægris oculis mederi conſuetus.

Acilius fons eſt in Sicilia, ex quo talis fertur fabula. Acis iuuenis quidã Siculus, Galatheam nympham amauit, & ab illa amabatur, quam cũ amaret Poliphemus Cyclops, & ſperni ſe cerneret, uidiſſetq; Acim Galatheæ miſceri, iratus eum occidit. Qui Galatheæ nymphæ dilectæ ſuæ precibus in fontem ſui nominis à Neptuno conuerſus eſt.

Aganippe fons eſt Beotiæ celebris plurimum, eò quod Muſis dicatus ſit, à quo & ipſæ Muſæ Aganippæ nonnunquam nuncupatæ ſunt.

Albunea fons eſt in altiſſimis montibus Tyburtinis, qui ſic ab aquæ qualitate denominatus eſt, hunc nonnulli Leucotheam uocauere.

* Alis fons eſt in potionibus adeo ſuauis, ut nulla potius aqua deſideretur.

Amimoneus fons eſt apud Argos, ab Amimone Danai regis Argiuorum filia denominatus, ex quo talis conſueuit narrari fabula. Amimon cum ſtudioſe in quadam ſylua iaculo uenaretur, minus aduertens percuſſit Satyrum, quam cum uellet Satyrus uitiare, illa Neptuni auxilium precata eſt. Ipſe autem fugato Satyro illam oppreſſit, & ex ea ſuſcepit Nauplum, poſtea Palamedis patrem, fontemq; loco propinquum, & flumen ab ea denominauit. Alii dicunt eam uitæ tædio affectam in fontem ſui nominis fuiſſe conuerſam.

Anxur fons Volſcorum fuit, haud longe à Terracina, quæ Anxur antea dicta eſt. Qui eo quod ignaris lætalem hauſtum præberet, ab incolis iniectis lapidibus & terra oppletus eſt.

Aon fons eſt ab Aonia regione in qua eſt denominatus, Muſis ſacer, à quo & ipſæ uocantur Aonides.

Diuus, Pli. li. 32. cap. 2 Apollinis fons eſt in Licia *Turius appellatus.

Archemorus fons eſt in Nemea ſylua, iuxta quem celebratur Agon in honore Archemori Lycurgi regis filii, & ab eodem denominatus, cum ante diceretur Langia.

Archidemiſa Siciliæ fons eſt in agro effluens Syracuſano.

Areth fons eſt Syriæ, apud quem Gedeon aduerſus Madianitas tendens, caſtrametatus eſt.

Arethuſa fons eſt Siciliæ, Syracuſarum proxima muris, ea in parte quæ dicitur Archadina celebris plurimum Poëtarum carminibus. Ex quo conſueuit talis fabula recitari. Arethuſam Elidis fuiſſe nympham, & ſe lauantem in Elidis flumine ab eodem fuiſſe dilectam, quem cum ipſa fugeret, eiusq; ſequentis circuitionibus teneretur, aiũt deorum imploraſſe auxilium, quo in fontem ſui nominis uerſa eſt, cuius undis cum miſceri uellet, ſe Alpheus deorum miſeratione, per ſubterraneos meatus euaſit in Siciliam, quam etiam ſecutus per eoſdem meatus, Alpheus ibidem immixtus eſt. Alii eam Siculam dicũt fuiſſe nympham, & ab Alpheo ex Elide uenientem, in Siciliam fuiſſe dilectam. Sed ſeu ab Elide fons ueniat, ſeu in Sicilia oriatur, hoc pro cõperto habeẽt, Alpheũ ab Elide in Sici-

liam

liàm penetrare, fontiq; prædicto miſceri, cuius rei euidẽtiſſimum aiunt eſſe argumentũ, fontem Arethuſam de quinquennio in quinquennium emittere purgamenta, nec illa aliud apparere quàm ſtercora hoſtiarum in Alpheum apud Elidem in ſacris Olympiacis ſecundo flumine proiecta, & ſic in Arethuſam delata. Hunc inſuper fontem dicunt non nulli de quinquennio in quinquennium translocari.

Arethuſa fons eſt alter à ſuperiori in Ithacia, erumpens apud petram quæ Corax denominatur. Ex quo talis recitatur fabula. Fuit Corax uenator quidam, qui quacunq; de causa fecerit, ex petra illa in mare ſe præcipitem dedit, à ſe petræ nomẽ relinquens. Cuius Arethuſa mater præcipitium uidens ægre ferens, in proximum ſe fontem deiecit miſeranda, & fonti nomen dedit mortua.

Arethuſa & hic à ſuperioribus fons eſt alius, ut quibuſdam placet, in agro Thebano.

Attiace fons eſt apud Lyſtrigonas. Odyſſ. K

Aſmanicus fons eſt circa Tyana, Hertio Ioui ſacer, eò ſic uocatus, quia ſic incolę uocent aquas. Is quidem plurimũ mirabilis eſt. Nam, ut fertur, aquæ eius ex ſubterraneis meatibus frigidiſſimæ in fontem ueniũt, in quo illico feruent, & ex aſtantibus incolis his, qui pro re aliqua recte iurauerunt ſuauis potui & dulcis eſt, deierantibus uero aduerſa, & ex fonte proſilieus tanquam in hoſtes, oculos, pedes, manusq; talium feriens, hydropiſim atq; depilationis ægritudines infert. Nec eſt læſis abire poſſibile, donec periurium ſuũ confiteantur his, quorum in præiudicium deieratunt.

BAiarum fontes memoratu quidem digniſſimi ſunt. Nã paruo ſoli ſpatio plurimi ſalubresq; omnes ſcaturiunt. Baiæ autem locus eſt inter Puteolos & Miſeni monimentum, ſecus Campanum mare non longum littoris tractum occupans, tanta cæli benignitate, & agrorum fertilitate, atq; nemorum, & maris amœnitate conſpicuus, & optabilis, ut olim in ſe poſſet Romanos attrahere proceres, & Roma relicta hyeme, atque uere detinere toto, quod ſatis ædificia ingentia & uetuſtate ſemeſa teſtantur. Et quod non parum eis ignominiæ infert, apparent adhuc conchiliorum & piſciũ medio in gurgite carceres. Eſt & præterea templorum inſignis, nam ibi uidere eſt Apollinis oraculum ingens opificum artificio nõ deitate numinis uenerabile. Sibyllæ inſuper Auerno ſupereminens lacui, uetuſtiſſimam atq; ingentem ædem, & quod nõnulli templum fuiſſe Veneris arbitrantur, præ cæteris neglectum. Quid multa? fontium abundantiſſimus eſt, & omnes pro diuerſitate diuerſis ægritudinibus præſtant remedium ſalutare. Et quod mirabile eſt, ubicunq; in littore fodias, facile & ferè circa ipſam ſoli ſuperficiem tepentes cõperies undas, morbisq; aliarum more uidentes. Quibus uero conferant, præbet experientia documentum. Sed inter alios à cæteris ſemotus eſt in littore præcipuus riuus, quem Tritolim indigenæ uocant. Hic quidem exciſo manibus monte ſuperba teſtudine, atq; ampio habitaculo conſpicuus æſtuatius oceani matis more, bis in die feruidas eructat undas, & totidem tepentes abſorbet, & opitulans infirmitatibus uariis, cæteros excedit inclyta fama.

Banduſiæ fons eſt lympidiſſimus.

Biblis fons eſt Meſopotamiæ, haud lõge à Carris, ex quo fabula talis. Biblis Cauni fuit ſoror, eumq; infauſto amore dilexit, qui cum ſororis amorem horreſceret, & fugeret, infelix illum uſq; Carras fruſtrà ſecuta eſt, ibi autem doloris impatiens miſeratione deorũ, in fontem ſui nominis conuerſa eſt.

Bituminis fons eſt, ut arbitrari poſſum, apud Aethiopas iuxta Corambim.

Blandus fons eſt iuxta Senam Iuliam aquarum abundans, & quia opportunitatibus incolarum copia ſua blandiri uidetur, Blandi nomen conſecutus eſt.

CApharnaũ fons eſt Galileæ, quem pleriq; credunt per ſubterraneos tramites à Nilo flumine deriuari, eò quod piſcem procreet Coratinum nuſquàm alibi præter hũc fontem quàm in Nilo repertum.

Callirhoë fons eſt Atticæ regionis, & medicæ ſalubritatis fert gloriam, haud longe ſcaturiens à Hieroſolyma, ſic ab ipſo aquarum præconio nominatus eſt.

Callipiæ

Callipiæ fons est in Ephesо ciuitate, penes eximium Amazonum opus Dianæ Ephesiæ templum.

Camœnarum fons Romæ fuit.

Caminon fons est calidas aquas habens citra feruorem, quas si uino miscueris, triduo potionis calorem seruant.

Carmamenis Meoniæ fons est.

Castalius fons est Poëtis familiaris plurimũ, cum Musis sacer sit. Hic in Parnaso monte est, & dicitur Castalius à uirgine quadam Castalia, quæ cum illi Apollo uim uellet inferre, in fontem se præcipitem dedit, & in eo nomen uitam'q; reliquit.

Chebron fons est Iudææ, apud quem expugnatus fuit Ismaël, uir non ex genere Dauid, qui post solatam Hierusalem à Naburzada principe regis Babyloniæ multos Iudæos occiderat.

Cephisia fons est Atticæ regionis.

Chii fons est in insula Chio, à qua etiam denominatur, ex cuius aqua siquis potauerit hebes efficitur.

Cianæ Siciliæ fons est in agro Syracusano, de quo talem ueteres fabulam recitabant. Fuit Cianæ Sicula Nympha, & Proserpinæ socia, quæ cum cerneret illam asportari à Plutone, iter raptoris uoluit impedire, nec potuit. Tandem se spretam uidens, dolore deflens nimio, in fontẽ sui nominis mutata est, esto sint qui dicãt eam stagnũ esse, seu paludem.

Pli. li. 31. ca. 2 Ciceronis fons haud longe à Puteolis est, calidas euomens aquas, quę ægris oculis plurimum conferunt. Et ideo Ciceronis uocatur, quia in uilla eius, quam Achadęmiam uocauerat, ea in uia, quæ ab Annio lacu fert Puteolos, est. Nec tamẽ eo uiuente fons erat, sed breui interposito post eius necem tempore, illam Antistio uetere possidente, eius in parte prima prorupit, quem etiam Laurea Tullius unus ex libertis olim Tullii carminibus celebrem reddidit, ut appareret clarum hominem dum uiueret scientia sua mentalibus mortalium oculis præstitisse medelam, & eius post nomen eo defuncto præstare corporeis.

Pli. li. 31. ca. 2 Cyzice fons apud Cizium Asiæ ciuitatem sic existimo, & à ciuitate denominatus. Esto Cupidinis fons ab aliquibus nũcupetur, à quo putarũt ueteres Veneris incendia aboleri.

Clanius in Campania fons est apud Acerras, quem aiũt incolæ, dum creuerit, circumadiacentium agrorum præsagire pestem.

Pli. li. 31. ca. 2 Clæon fons est Asiæ minoris haud longe à Celene Marsiæ ciuitate.

Clitorius à Pli. & Ouid. dicitur Clitor Archadiæ fons est, qui potus odium inducit uini.

Clitumnus, ut quidam dicunt, Meuaniæ fons est, alii Vmbriæ lacũ, & circa eum maximos boues gigni. Alii uero Meuaniæ flumen asserunt.

Coralis fons Carpati.

Videtur legẽdum esse, Ennea crunos Crimescon, seu Crimos Atticæ regionis fons est.

Plinius lib. 4. cap. 7. in descriptione Atticæ: In Attica fontes, inquit, Caphisia, Larine, Callirhoë, Ennea, Crunos. Infra autem lib. 5. circa descriptionem Iudææ cap. 16. Eodem latere, inquit, calidus fons medicæ salubritatis Callirrhoë, aquarum gloriam ipso nomine præferens. Ex quibus uerbis quantum hic erratum sit, siue hoc à Bocatio, siue à librario factum dicas, intelligere potes.

DAn fons est in Libano monte, ex quo progreditur fluuius, qui nomen fontis tamdiu seruat, donec alteri ex eodem monte effluenti, cui nomen Ior, iungatur, iuncti autem simul Iordanem faciunt flumen.

Daulotos fons est Sabæorum.

Pli. lib. 5. ca. 5 Debris fons est apud Mateglæ oppidum Garamantũ miræ conditionis. Eius quidem aquæ à meridie usq; in mediam noctem feruentissimæ sunt, à media uero nocte in meridiem usq; econtra frigidissimæ.

Delius fons Dianæ sacer est, & ab eo ipsa Delia denominata est.

Dirce fons est Bœotiæ Thebis proximus, ex qua talis narratur fabula. Antiopa Nicteis regis filia nupsit Lynceo regi Thebarum, qui eò quod competisset eam ex Ioue concepisse, illam

illã abdicauit, & Dircem ſuper induxit, quæ timens ne Lynceus traheretur in amorẽ Antiopæ, illam carcerari iuſſit. Sanè cum Antiopa Amphionem & Zetum peperiſſet, carcere liberata adultos filios irritauit in Lynceum & Dircem, qui occiſo Lynceo & Thebarũ occupato regno, Dircem indomitis tauris alligauere, qui dum eam traxiſſent atq; occidiſſent, ubi poſtea fons Dirces erupit reliquere, quem quidem ex eadem Dirce miſeratione deorum in fontem mutata factum atq; denominatum quidam uolunt.

Dora fons eſt Sabæorum.

OEdipodia fons eſt Bœotiæ, credo ab Oedipo rege Thebarum denominatus.

Egeria fons eſt in Aricino nemore Ariciæ propinquum, quem Numa Pompilius Romanorum rex Camœnis dicauit, & cum ex opaco progrederetur, ad fidem dictis augendam ibidem ſe damni conſulturum de agendis fingebat, cum Hydromantiam exerceret ſolus.

Gelon fons eſt in Phrygia haud longe à fonte Marſiæ.

Ena fons eſt, à quo & locus in quo eſt Ena denominatus, ubi quondam ingens idolum fuit toti regioni uenerabile. Hic autem locus propinquus Taimæ Nicograndi intra Heliam & Diopolim. *

Enuſcabeles fons eſt in Arabia, quod nomen Camelorum fons ſonat.

Epigramea fons eſt Boœtiæ, apud quem quidam arbitrantur Cadmum characteres literarum excogitaſſe,

Aeſculapii fons Athenis eſt, & quæ in eo merguntur, in Phalerico flumine in Attino campo delata competiuntur. a

Eſus fons Rhodi.

Exampeus paruus fons apud Callopodas eſt, qui Scythæ ſunt, Hic adeo amaras emittit aquas, ut Hyppane per maximum Scytharum fluuium, quam cito illi miſcetur omnem reddit amarum, cum eo uſq; dulcis atq; potabilis fuerit.

Verba Plinij ſic habent. Et quæ in Aeſculapij fonte Athenis immerſa ſunt, in Phalerico redduntur. a *Et in Annate campo fluuius merſus poſt uiginti millium paſſuum exit, &c. ex quo uides, quantum huic loco uicij ſit.*

FRigidi fontes in agro ſunt Ardeatino, odore Sulphureo fœtidi.

Fultia fons eſt Siciliæ.

GArga fons eſt Euboeę, in quo ſe balneantem Dianam uidit Actæon, à qua mutatus in ceruum, ſecus hunc fontem à ſuis canibus laceratus eſt. *ut Vibio placet.*

Gargaphiæ fons eſt Bœotiæ Dianæ, quondam ſeu Hecatæ ſacer, quem eundem cum ſuperiori quidam putant, nec obſtat locorum diuerſitas, cum facile unus pro altero ſumi potuerit. Non enim Euboea alio medio, quam Euripo à Bœotia ſeparatur.

Geon fons eſt in Iudæa, apud quem Salomon à Nathan propheta, & Sadoch ſacerdote in regem Iudæorum unctus eſt.

Geron Hæſtiæotide fons eſt, ex quo bibentes oues ſi albæ ſint, efficiuntur nigræ. *aliâs Ceron.*

IEzara fons eſt Samariæ propinquus, in quo Samaritę corpus occiſi Acab regis, ſui refe rentes Samariam, currum eius ſanguine regio reſperſum lauerunt. *Plini. lib. 31. cap. 2.*

Imea fons eſt Atticæ regionis.

Ineſſa fons eſt apud Rhodios, à quo & Siciliæ fons nuncupatur.

Iob fons in Iudæa eſt, qui, ut aiunt, colorem mutat quater in anno, puluerulentum, ſanguineum, uiridem, atq; lympidum, ternis menſibus unumquemq; conſeruans.

Iouis fons in Dodone eſt duplici de cauſa mirabilis. Nam cum frigidus ſit, ſi mergantur ardentes faces, illas more aliorum extinguit, extinctas autem accendit. Præterea ſemper in meridie deficit, cum circa medium noctis exundet, quam ob cauſam Anapanomenõ uocatur ab incolis.

Hippocrene fons eſt Bœotiæ, hunc aliqui fingunt ob equi Pegaſii percuſſionẽ factũ, & hinc denominatum. Quod quidem figmentum facile detegitur, ſi ſecundũ quoſdam

inſpiciatur hiſtoria. Volunt quidam Cadmum equo inſidentem, dum ſedē ſibi ſociis q perquireret, primo haud hunc fontem conſtitiſſe, & quia literarum Græcarum repertor fuit quarum forſan meditationem ibidem ſumpſit, illum muſis ſacrum eſſe uoluit.

Iuturna fons eſt in Italia apud Numicum fluuium, & quia ſalubertimus ſit Iuturnæ à iutando nomen ſortitus eſt, de hoc enim fonte Romam ad ſacra defetre ſemper conſueuit antiquitas.

LAngia fons eſt in Nemea ſylua, quem penes agon annuus celebratur Archemoro Lycurgi filio, à quo poſtmodum Archemorus denominatus eſt.

Larine fons eſt Atticæ regionis.

Lerneus fons eſt, quem aiunt Neptunum poſtquam Amimonem filiam Danai à Satyro liberatam compreſſit, locum tridente percuſſiſſe, & fontem produxiſſe Lerneum, & eum qui ex eo progreditur fluuium Amimonem à compreſſa uirgine nominauit. Hūc tamen aliorum ſecuti opinionem ſupra Amimonem ſcripſimus.

Lerneus fons eſt Archadiæ cuius aquas aiunt abortus fieri non pati.

Leucogei fontes inter Puteolos & Neapolim ſunt, qui oculis medentur ægris.

Libetra Magneſiæ fons eſt muſis ſacer, à quo muſæ dicuntur Libetrides.

Linus Archadiæ fons, qui abortus fieri non patitur.

Lynope fons eſt, in quo aiunt ſe primo uidiſſe Narciſſum, & amore ſui captum, eum penes occubuiſſe.

MAgia Siciliæ fons eſt in agro Syracuſano.

Marſia fons eſt in Phrygia ad Celænarum oppidum.

Mella fons eſt in Hæſtiæotide, ex cuius aqua, ſi beberint nigræ oues albæ efficiuntur.

Menais fons eſt in Sicilia apud Leontinos, per quem iurare timent.

Meſſeis Theſſaliæ fons eſt.

Molus fons eſt in inſula Delo, quem aiunt eodem tempore cum Nilo flumine creſcere atq; decreſcere.

Miturnion fons eſt in Argolico ſinu.

NAſt fons eſt in tribu Beniamin, quem alii Napto uocant.

Neminia fons eſt in agro Reatino.

Neptunus fons fuit apud Terracinam, ex quo qui inaduertentes biberant, occidebantur, quamobrem ab antiquis obſtructus eſt, hunc ſupra Anxurē nominauimus.

Nympheus fons eſt, penes quem gentiles nympharum nomina celebrabant.

Niobe fons eſt in Argolico ſinu.

OEſtrum fons eſt Siciliæ, apud quem Muſæ coluntur.

Ortorum fons iuxta collem Libani montis effluens, flumen facit quod inter Tripolim & Tortoſam mari miſcetur.

PAneus † fons eſt ſub Libano monte, in quo ſi qua natantia proiiciantur in lacum, cui Phiala nomen, cuncta reperiuntur.

Pegaſeus fons eſt in monte Parnaſſo muſis ſacer, & à Pegaſo equo ungula factus, & inde Pegaſeus nuncupatus, cum & alia ſint illi nomina plura.

Pileus fons eſt Macedoniæ muſis ſacer, & à quo muſæ uocitatæ Pileæ ſunt.

Pyrene fons Corinthi.

Piconia fons eſt ſalubertimus apud Marſos, oritur quidem in ultimis Pelignorum montibus, & amplius è gurgitationibus effluens Marſos tranſiens, & lacūm Fucinum mergitur in ſpecu, & in Tiburtino agro effunditur iterum, ex quo factis fornicibus primus perducere Romam Ancus Martius ex regibus unus auſpicatus eſt, poſt quem Quintus Martius rex, tunc prętor, & poſt eum ultimus reſtaurauit. M. Agrippa.

* Protheſis fons eſt apud Ctheſiphontem Perſarum ciuitatem.

Pſammate fons eſt apud Thebas.

Regiæ

† *Paneas ſi modo is eſt, ex quo Iordanē oriri Plin. ſcribit lib. 5. c. 15. Credo legēdū eſſe Pimpleus fons, à quo Pimpleades Muſæ.*

REgiæ aquæ fons est Epiri haud longe à castello Macroceraunis & Cuna. á

Rogel fons est in tribu Beniamin, quem penes Adonias uictimas immolatus est.

Rodiorum fons est in Chersoneso, qui de nouennio in nouennium egerit purgamenta.

Rorrini fontes in Phrygia sunt agro Agalaseno propinqui, & Apamiæ ciuitati.

Rubrus fons est Aethiopiæ, ex quo qui biberit lymphatus efficitur.

Apud Plini. sic legitur, In Epiri ora castellum in Acroceraunijs Chimæra, sub eò aquæ regiæ fons. á *Libro. 4. Cap. 1.*

SAcer fons in Epiro est frigidissimus, & spectatæ diuersitatis, nam si in eo ardentem demerseris facem extinguit, extinctas inflammat, hũc supra, Iouis fontem diximus.

Salmacis fons est in Caria secus Alicarnassum ciuitatem, qui falsa multorum opinione creditur uenereum morbum implicare bibentibus, & ob id figmentum illud poëticum exortũ putãt, quod legitur de Hermete puero, à nympha Salmace captũ, & quòd ex duobus, eius precibus, corpus unum utrumq; sexum habens factum sit. Sed longe alia causa locum præstitit fictioni, & à minus intelligentibus infamia fonti exorta est. est etenim fontis huius aqua perlucida, & egregio sapore delectabilis gustui, & cum Nydas quidã & Renanias ab Argis uenientes Troëzena coloniam deduxissent, barbaros incolas Carras scilicet & Lelegas eiecerũt, qui pulsi sedibus montana adiacentia petierunt, & latrociniis cœperunt nouos infestare inquilinos. Cæterum cum ex colonis unus secus fontem aquæ bonitate tractus tabernam meritoriam cõdidisset, eamq; rebus omnibus, quæstus causa, ad alliciendos in cibum homines compleret, continuando per tempus, factum est, ut ex barbaris, seu necessitate cibi, seu delectatione quosdã traheret, post quos & alii aduenere loci fama attrahente, & sic consuetudinem cum Græcis sumentes paulatim efferatos cœpere linquere mores, & humanitate quadam molliri, & tandem ex belluis mites effici homines, & sic non effœminatos in uenerem, ut quidam intelligũt, reddidit, sed ex asperitate nimia. & syluestri ad humanam mansuetudinem reuocauit, & ex aduersis hostibus conciues faciens in amicitiam perpetuam copulauit. *Hæc ex Vitrũuio, ut ipse author supra in fab. Hermophroditi citat*

Sarsula fons est Narbonensis prouinciæ, non dulcibus aquis defluens, sed salsioribus quàm sit maris, ut nomen merito sortiretur, distat autem modicum à lacu Rubreso, qui Ataxem recipit fluuium.

Sames fons est in tribu Beniamin.

Siala † fons est in radicibus mõtis Syon non iugibus effluens aquis, sed horis certis & diebus aliquibus bullit, hunc quidam uolunt ex Piscina Probatica fluere. *Siloah.*

Cymothoë notissimus Achaiæ fons est, haud longe ab oppido Patras.

Solis fons in Cyrenaica regione est, in medio nemoris quod Amomium dicitur, qui profecto habita cõsideratione ad mutationes eiusdẽ mirabilis est. Sole equidem surgente aiunt aquas eius emanare tepidas, calescente meridie frigidas, eo in uesperam inclinante tepefieri, nocte autem intempesta feruescere, & in tepiditatem reuerti dum diei propinquior nox accedit. *Vide Plin. lib. 2. cap. 103.*

Sorgia à surgendo dictus in Narbonensi prouincia, loco qui uulgò dicitur uallis clausa, fons nobilissimus est, nam è specu quadam abditissima saxei montis tanta aquarum erumpit abundantia, ut abyssi putes aperiri fontes. Mitius tamen anni tempestate quadam exundans, & cum clarissima aqua sit, & amœna gustui illico facta fluuius optimorum piscium ferax est, producens in fundo sui herbam adeo bobus sapidam, ut demersis ad illam carpendam sub undis capitibus assidue pascentes ferè ad suffocationem usq; detineant, inde inter asperrimas cautes effluens paruo contenta cursu in Rhodanũ mergitur. Celebris quidem & antiquorum præconio, & aquarum copia, & piscium atq; herbarum fertilitate est. Sed longe celebrior in posterum factus noui hospitis carmine & incolatu. Apud hunc quidem nostro æuo solitudinis auidus, eò quod à frequentia hominum omnino semotus uideretur locus, uir inclytus Franciscus Petrarcha poeta clarissimus

conciuis atq; præceptor meus ſeceſſit noua Babylone poſtpoſita, & parũo ſibi comparato domicilio, & agello, agricultoris ſui cõtentus obſequio, abdicatis laſciuiis omnibus, cum honeſtate at ſanctitate mirabili ibidem iuuentutis omnem florem ferè conſumpſit. Et ſi ſolitudinis amœnitate plurimum teneretur, non tamen deteſtabili, aut uano ocio tempus triuit, quinimmo ſacris & aſſiduis uacans ſtudiis, inter ſcopulos montium, umbras q; nemorum teſte ſonoro fonte, Aphricam librum egregium heroico carmine, geſta primi Scipionis Aphricani cantans arte mira compoſuit. Sic & bucolicum carmen conſpicuum, ſic metricas epiſtolas plures, ſic & proſaice inuectiuas in medicos, & epiſtolas multas, & laudabiles ad amicos. Ac inſuper ad Philippum Caualicenſem epiſcopum de uita ſolitaria librum, tam exquiſito atq; ſublimi ſtylo, ut diuino potius quam humano ęditus uideatur ingenio, quamobrem quaſi obſoleto ueteri aquarũ miraculo, poſt eius diſceſſum æſtatis feruore ſuperato tanquam ſacrarium quoddam, & quodam numine plenum eius hoſpitium uiſitant incolę, oſtendentes loco miraculi ignaris & peregrinis, nec dubiũ quin adhuc filii nepotes, & qui naſcentur ab illis ampliori cum honore tanti uatis adminiſtratione ueſtigia uenerentur.

Spandeus fons eſt in inſula Aſiæ.

TAmarici Cantabrię fontes ſunt, nam cum tres ſint inter ſe octonis diſtantes pedibus in alueum unum coëunt uaſto amne, hi quidẽ, eſto eis uicinus fons ſit ſine intermiſſione affluentiſſimus, ſingulis tamen diebus duodecies ſiccantur, & uigeſies aliquando, quod in augurium Cantabri ſumunt.

Plin. lib. 6. c. 29 Tadnos fons Arabum eſt haud longe à monte Eo.

Plin. lib. 31. cap. 2. a Theſpiarum fons eſt cõceptus mulieribus repreſentans.

Tima fons eſt apud Colophoniam in Apollinis Clarii ſpelunca, ex potũ cuius miranda redduntur oracula, uita tamen bibentium breuiore.

Cucios. Plini. lib. 6. cap. 29. a Turius fons eſt in promontorio Aethiopiæ, à nauigantibus expetitus.

Noſtri codices Pliniani ſic habent, Colophone in Apollinis Clarij ſpecu, Lacuna eſt, cuius potu miranda redduntur oracula, unde apparet pro Lacuna Boccatium Tima legiſſe.

VElini fontes Italiæ ultra Intertãnas ſunt.

Virninus apud Laconas fons eſt.

Zame fons eſt in Aphrica, ex cuius aqua ſiquis biberit, canoram faciet uocem.

De Fontibus finis.

DE LACVBVS LIBER.

Rat animus mihi cum de fontibus dictum eſſet, ut de fluminibus ſcriberem, Sed quia perſæpe cernimus fluuios quoſdam è lacubus exundare, aut ſuſceptus ex eis emergere, mutare propoſitũ ſatius eſſe ratus ſum, & lacus primo famoſos apponere, ne ſi poſtpoſuerim ab hoſtiis in fontes uidear flumina reuocaſſe. Eſt ergo lacus aquarũ prægrandis copia ex occultis terræ meatibus in unũ deueniens, atq; conſiſtens locum. Ex quo nonnulli aiunt lacum dici quaſi aquarũ locum. Hos quidem maximo mortalium commodo per terrarum ambitum paſſim natura rerum diſpoſuit, & quicquid aliqui dixerint, longe à fontibus alienos. Augentur autem fontes, & minuuntur facile pluuiis aliiſq; ſuperuenientibus atq; ceſſantibus undis, ubi lacus abſque incremento aut ſorbere ingentia flumina, aut tanquam hoſpites ſuſcipere & emittere illico cernimus. habẽt & exitus fontes in riuos uel fluuios, lacus, non dicam omnes, ſed ut plurimum nullos habent, eſto ignoremus quonam recõdant pluuias & torrentes. Ferunt & grandia nauigia lacus, fontibus nec minimi innatant cortices. Præterea fontes nullos aut paruulos alunt piſces, ubi ex lacubus ferè omnibus maximos atq; ſapidos piſces aſſumimus. Sunt & qui dicant, quod longe inconuenientius eſt, lacus

lacus idem esse cum stagnis, cum uulgo Galli facta distinctione sic uocitent, absurdum quippe est cum stagnantes aquas deficere, & nõnunquam aridum solum linquere contingat, & aliquando extenuatis æstiuo feruore aquis reliquas languentes paucitate putescere, & odore tetro adiacentia inficere loca, quod lacubus contigisse ferè nunquam compertum est, quid in multa procedã, cum liquido pateat fontes, stagna, lacusq; inter se forte diuersos, ad quos describendos fauente semper qui aridã fundauit, illos per alphabetũ more solito uenientes Acheros seu Acheronta, cum se primum offerat ordini aliorũ principem faciemus.

ACheros uel Acheron uolunt quidam lacum esse, & ad inferos deferri, & ibi Acherontem fluuium facere.

Acronius in alpibus lacus est, quem descendens à fonte Rhenus facit. a

Aecitus Apolloniæ lacus est.

Alphion lacus est cuius aqua habet uitiligines tollere.

Albanus lacus est in Albano monte haud longe ab urbe, ex quo uaticiniũ fuit nunquam Romanos Veios capturos, ni primo ex Albano lacu emitteretur aqua.

Alce lacus est per Porcidamum, quem apud Indos puto, in quo cum nil mergatur fluitant omnia. b

Alotrine lacus est in minori Asia, in mõte Alotrine, ex quo Menander oritur fluuius. c

Aluuris lacus est super Histropolim, haud longe ab hostiis Histri fluuioli.

Ascanius lacus est in Bithynia, propinquus Olympo monti & Prusę ciuitati olim ab Hannibale conditæ. *Plin. lib. 2. cap. 93. in Hirpinis ait esse.*

Ansanctus lacus est apud Lucanos, ex quo tam letalis euaporat odor, ut uolantes desuper aues necentur eo suscepto. *ut Plin. lib. 2. Cap. 3.*

Sinnaus lacus est in Asia, qui à circumnascente Absynthio inficitur.

Aneticus lacus Aegyptiorum est, circa quem papyrus nascitur, ex quo primæ chartæ facte sunt.

Anius lacus Puteolis uicinus est, quem ego arbitror hodie Sudatorii lacum uocari à balneo, quod in eius est margine, cum lacus alter præter hunc in partibus illis innominatus sit. Si is est nullum alit animal præter ranas. Et insuper nullo artificio reperiri fundus, ut aiunt incolæ potest, cum altorum montium in theatri formam circundatus sit, & cum nullos habeat exitus, non amplius octo millia passuum ambitus est. Eminet inter alios huic ad austrum mons silicibus plenus, ex quo iunio ueniente mense tot serpentum inuicem glomeratorum globi se præcipitant, ut mirabile uisu sit, omnesq; in subditum se demergunt lacum, nec est qui unquam exeuntem uiderit aliquem, aut innatantem uel aliter prodeuntem.

Arethusa Armeniæ maioris lacus est, in quem impetuoso cursu Tygris intrans. nõ aliter quam si coutineatut à ripis nulla in parte miscetur lacui. Quinimmo seruato *Pli. li. 6. c. 27.* Alueo in partem exit oppositam. Semper quicquid ingerit secum trahens, quod aquarũ testatur dissimilitudo. Hunc lacus uersa uice adeo libere ire permittit, ut prout nihil illi de suo concedit fluuius, sic nec illi largitur lacus. Quod quidem patet in piscibus, quorum unum tantum genus lacus alit, cum plurima Tygris, ex quibus nũquam à piscatoribus aliquis in aquis lacus repertus est. Sic nec ex specie illa, quæ in lacu nascitur, nunquam in aquis transcurrentis Tygris ullus inuentus, uisus, aut captus est, tanta seruat diligentia quisq; suos.

Aricinus lacus haud longe à Roma est ab Aricia propinquo oppido dictus, apud quẽ Diana Hippolytum ab Aesculapio ad superos reuocatum mutato nomine latere uoluit, qui Virbius nominatus ibidem Dianæ sacra transtulit. d

Amaricus lacus est Troiæ propinquus.

Asanius lacus est, cuius aquæ in summitate sunt dulces atq; potabiles, si ad profundiores processeris, uitiosas comperies.

Asphaltis lacus est Syriæ ea in prouincia, quæ iamdudum Pentapolis uocata est, qui quidem in multis mirabilis est. Nihil enim ante alia gignit, nec ex uiuentiū genere quicquam suscipit, quod ut experientia cernetet Vespasianus princeps iussit in eum quosdam nandi ignaros morti dānatos proiici, qui & si iactu mersi sint, tanquam à uehementi spiritu ad superiora uiuentes impulsi sunt. Sic nec aues assuetas mergi suscipit. Quæ uita carent absorbet omnia, ut si ponas ardentem lucernam innatat uiuēte lumine eo mortuo confestim mergitur. aquæ eius amaræ & fastidiosæ gustui, ingentes bituminis globos ferunt, quo agente nullis uentis agitari lacus potest. Præterea nauigationis impatiens est, cū nihil mortuum patiatur quin sorbeat, ea præter, quæ bitumine illustrentur. Est tamen lauationibus ægrotantium utilis, medetúrq; morbis aliquibus, & eò quod ingēs, & absq; motu sit, à nonnullis mare mortuum appellatur. Quidam uero eum mare salinariū dici uolunt, includitur lōgitudine inter Hiericho & Zoaros Arabiæ stadiis. dcc. lxxx. quū latitudinis non habeat præter. cl. circa huius margines Sodomorum ciuitates diuino igne consumptas patet, ut adhuc earum quædam testantur uestigia. & quod mirabile est & memoratu digniſſimum, sunt ibi campi producentes fruteta eximię formositatis poma facientia, adeo ut qui uiderit, trahatur facile in desiderium comedendi. Verum si carpserit fatiscunt ilico, & in cinerem resoluuntur, fumantesq; diuinum uidētur testari iudicium. Hunc secus iamdudum colligebatur balsamum, cuius frutices Cleopatra Antonii regina Aegypti extirpatos usq; ad unum omnes in Aegyptum transtulit, ibíq; plantari iussit qui permanent etiam usq; in hodiernum.

Auernus Campaniæ lacus est in sinu Baiano, celebris plurimum carminibus poëtarum. huius in margine semesi uetustate parietes adhuc Sibyllini oraculi testantur opus magnificum. Sunt præterea circum scaturientes assidue tepentes fontes, & quia mari contiguus sit eóq; æstuante misceatur illi, & ob sulphureas scaturigines circum adiacētes impotabiles habet aquas, pisces autē paucos gignit, & paruos atq; nigros, nec humano usui cōmodos, sed multos & maximos aliquando ab agitato impulsóq; in eum mari, suscipit. Et si forsan primo hausti aquę uideaṫ difficilis, assuefacti tamen in eo uiuunt à nullis hominum piscationibus infestati. Dicunt ueteres hūc Auerni lacum syluis adeo densis fuisse circundatum, ut modicum illi ad exhalādum relinqueretur spaciuṁ. Est enim modici ambitus & collibus continuis circumcinctus, & ob id uolantes desuper aues ab exhalatione illa confestim necabantur. introrsus uero adeo umbris densus. & sulphureo odore oblitus erat, ut merito intrantibus uideretur auernus, id est absq; delectatione, & ideo quia ibi densa caligo erat fœtida, & quia sæpe obscœnū illud sacrum humano sanguine confectū inferis agebatur, ab ignaris inde esse iter ad inferos creditum. Nec desunt qui arbitrentur ibidem ab Vlysse primo occiso Elpenore ui sacrorū & carminum ab inferis euocatos manes, & de futuris cōsultos. Sic & postea ab Aenea mactato Miseno, ostenditúrq; ab incolis iter in specū in domū Sibyllæ, & alia quædam huic opinioni facientia fidem. Tandem aiunt Octauianum cæsarem factis undiq; excidi atq; eradicari syluis lacum amœnum atq; salubrem reddidisse. Vidi ego ex hoc lacu Roberto inclyto Hierusalem & Siciliæ rege uiuente tam grandē piscīū copiā eiectā in margines, ut monstro simile uideretur. Et quum omnes essent mortui, introrsum nigri erant, & sulphure fœtidi, adeo ut nullū ex illis gustaret animal. Creditum ex eo est à prudentioribus incolarū eruptas diebus illis in lacū sulphureas uenas tanti uigoris, ut infectis aquis pisces occiderint.

Anien lacus est Velinorum, & per Tyburtinorum fines infunditur, in Tyberim fluit, ab Aniene filio Apollinis nuncupatus.

a *Hunc nostri lacum Constantiensem uocant, de quo multa Vadianus in epistola ad Agricolam.*

b *Verba Plin. ex lib. 31. c. 2. sic habēt, cōtra in Aphricæ lacu Apuscidamo oīa fluitāt nihil immergitur.*

c *Verba Plinij sunt hæc, Amnis Meander ortus è lacu in monte Aulocrene, plurimisq; affusus oppidis, & repletus fluminibus crebris ita sinuosus flexibus, ut sæpe credatur reuerti, lib. 5, cap. 29.*

d *Nescio an sit Amaxitus legendū, quod si est, loci non lacus nomē erit, Sic enim Plin. Troadis primus locus Amaxitus, dein Cebrenia, lib. 5, ca. 30. quamquā nihil pronunctiare, tam corruptis exempl. uolo.*

Benacus

BEnacus lacus Galliæ Cisalpinæ est inter arctas montium fauces situatus, adeo ut coacti impetu inter eos uenti eum more maris æstuationes undarum atq; tempestates facere cogãt. hunc aiunt aureas harenas euoluere, & ex eis nutriri pisces, quos uocãt indigenę carpiones nusquã alibi repertos. Ex hoc Virg. Mintius fluuius excurrit in padũ.

Bebeis lacus est Thessaliæ.

Boristhenes lacus est apud Boristhenas Scythas flumen eiusdem nominis habentes.

Bigũtinus seu Brigãtinus lacus est in agro Rhetico mustelas murenis emulas generãs.

Buges * lacus est apud Scythas à Mœotidis paludibus petroso dorso discluſus.

Plin. lib. 4. cap. 12. A tergo inquit, lacus Buges, fossa emissus in mare. Ipse Buges à Coreto Mæotis lacus sinu petroso discluditur dorso.

CHaldaici lacus inter Seleuciã & Ctesiphontẽ sunt, in quos Tygris funditur qui lxv. mil. passuum ampliati illum uasto effundũt alueo, forsan Chaldaici dicti, quia aut in Chaldæa aut Chaldææ nomen dederint.

Calearcium lacus est Aphricæ.

Caspius lacus est, esto Caspis dicatur mare, sicuti & Asphaltidis lacum mare mortuum appellamus. Verum huic conuenientius ob immensam eius magnitudinem dicimus. Est igitur inter Caspios & Hircanos tam lato longo´q; tractu diffusus, ut mare nõ incongrue nuncupetur. Sed constat eum ex concursu maximorũ fluminũ ab aquilone cadentium inter aquas perpetuas & maximas ampliatũ, nullos exitus patentes habentẽ, nec se usquam alicui mari iungentem. Est prẽterea nationibus multis conterminus, habens in circuitu portus, & littora, & nauigia uehit ingentia, patiens insuper tempestates & maris accidentia reliqua.

Caulas lacus est in Iudæa haud longe à fonte Chebron.

Clitorius lacus est Italiæ, cuius ex aqua siquis potauerit in uini odium incidit.

Clitumnus lacus est Vmbriæ, apud quem aiunt maximos boues gigni, supra eum fontem diximus.

Cocytus secundum quosdam lacus est apud inferos, alii dicunt fluuium.

Copæ sunt lacus in Syria, Arabia, & Numidia, apud quos à circunhabitantibus Bituminis ingentes colliguntur moles.

Cocanicus in Sicilia lacus est.

Crobsitaria lacus est, ex quo nõ solũ qui biberint, sed q ex eius aquis lauerint moriũt.

Cuminius lacus est apud Hetruscos in monte cui & Ciminius nomen est, quem tali tet natũ fabulosæ dicebat antiquitas. nam quum aliquando ad hos populos deneniſſet Hercules, & ad ostendendam uirtutem suam forte prouocaretur ab eis, defixit in solo uectem ferreum, quem cum nullus posset auferre, rogatus sustulit, eum´q; confestim aqua sequuta est, quæ lacum fecit.

Curtius olim lacus fuit, ubi nunc Roma est. Verũ dum excresceret ciuitas factis subterraneis cloacis exhaustus est. Nominis huius triplicẽ causam tetulerũt antiqui. Quidã dixerunt eo in loco terræ hiatum apparuisse, & ab aruspicibus fuisse responsum deũ manium postulionem postulare, idest ciuem fortissimũ eodẽ mitti, quamobrẽ Curciũ quẽdam strenuũ uirũ, tanquã ipse postulareť, armatũ aiunt cõscendisse equũ, ac sese in hiatũ præcipitẽ dedisse, eo´q; facto coisse terram, & sic eius corpus humatũ fuisse, loco´q; nomen datũ uisum est, & sic non lacus fuisse uideť aquarũ, sed sic locus pro libito uocitatus. Alii dicũt Sabino bello, quod inter Romulũ & Taciũ ob raptũ Sabinarũ suscitatũ est, Meciũ Curciũ uirũ fortissimũ unũ ex ducibus Sabinorũ, dum pugnaret acriter, urgente Romanorum acie sese in paludẽ ibidẽ existentẽ cõiecisse, ex qua cum suasione suorũ emersisset, eos´q; in Capitoliũ collegisset, à se lacui nomẽ dedisse. Nõnulli uolunt eum locũ fulguratum fuisse, & ex Senatusconsulto circunseptum, eum´q; Curtium appellatũ, quia à Curtio consule factum sit, qui ea tempestate Marco Genitio collega erat. *Ex Varrone de lingua latina.*

Cutilensis lacus est, in quo insula mobilis est, & inde Cutilensis dictus.

ELectrides lacus est Sytiæ, in quo electrum nasci dicitur.

Eptabolus lacus est apud Mauritaniam.

Epilis lacus est Galliæ Cisalpinæ, in quo progredit Lambrus fluuius in Padũ defluẽs.

Exquilinus lacus Romæ fuit sub monte qui Oppius dicitur.

FAcultalis lacus Romę fuit è regione Exquilina, apud quem Seruius Tullius Romanorum rex sepultus fuit.

Feronia Terracinæ lacus fuit.

Phiala haud multum longe à Libano, lacus modicus est, ex quo sunt qui credant Iordanem oriri, & paruo discursu tractu à terra sorberi, & ad radicem Libani iterum ebulire quod aiunt depræhendisse primum Philippum Tetrarcham paleis in Phialam positis, eis'q; apud Paneam recollectis. Paneadẽ enim uocant fontem sub Libano ex quo Iordanis effluit. Dicitur autem lacus iste Phiala à rotunditate, qui quidem cum semper plenus sit, nunquam ut exundaret compertum est.

Fleuo Lacus est, quem Rhenus maximam aquarum copiam trahens, de se ipso post longum discursum facit, & in eius medio insulam, eque Fleuo nominatam amplectens demum exinde exiens iterum cogitur in ripas.

Fucinus lacus est apud Marsos, seu ut quidam dicunt Equiculanos, forsan ambobus conterminus, nam hodie uulgo dicitur lacus Marsi, opimos autem pisces nutrit. Ab hoc autem lacu uolunt quidam haustum seu absorptum fuisse oppidum Archippe, quod olim Marsias Lydorum dux, à quo Marsi dicti sunt, condiderat.

Furialis lacus est Bœotiæ insani generator amoris. Dicunt quidam qui ex eo biberint in tãtum libidinis ardorem incendi, ut ferè agi furiis uideantur, ob hoc nomen sortitus est furialis.

Fleuum alterum ex Hostijs Rheni, Plinius uocat lib. 4. cap. 15. ipsam autem insulam Batauorum.

GAlileæ lacus est, quem Hebræi more suo mare nominant. Omnem enim aquarũ recollectionem tarsu uocant, quod latine mare sonat. Is autem dulces habet aquas tanquam qui ex Iordane fluuio efficitur. Et Galileæ dicitur quia præterfluit Galileam. Et nonnunquam etiam Tyberiadis mare, eò quod illi superemineat ciuitas Tyberiadis. Prætetea & stagnum Genesareth appellatur aliquando, eò quod crispantibus undis ex se auram generaret, seu à genesara regione quam præterfluit admirabilem diuersis generibus arborum, & extenditur stadiis, clx. quum latitudinis non amplius habeat. xl. in hoc enim piscabatur Symon Bariona, quando accersitus in discipulum fuit à Iesu. Sic & Andreas frater eius, & Zebedei filii in hoc tempestatem passi sunt dormiente Christo. & huius in littore quum iam surrexisset à mortuis, illi panem & assatos parauere pisces.

Gebennensis lacus est Galliæ, quem idem uolũt, cum lacu Lemanno ex quo Rhodanus effluit.

HYlas Bithynię lacus est abluens Prusiadem urbem, apud hunc, seu in hoc resedisse creditur Hylas dilectissimus Herculi puer, nympharũ rapina, & ab eo lacum atq; fluuium, ex eo manantes denominatos uolunt, eiusq; in memoriam annis singulis solenni tripudiatione populus lacum circuit Hylam uocans.

LArius lacus est Galliæ Cisalpinæ propinquus ciuitati Como, piscium abundantissimus, ex quo Addua progreditur fluuius.

Lemannus Galliæ Transalpinæ lacus est grandis, ex quo susceptus egreditur Rhodanus, & à quo adiacentes populi nominanť Lemanni. Hunc supra Gebẽnensem uocaui.

Lycomedes lacus est Athyopiæ propinquus Psillis populis, qui ore serpentum exhauriunt uenena uulneribus.

Loryma lacus, est in minori Asia in aspectu ferè insulæ Rhodiorum.

Plinij uerba lib. 5. cap. 28. hæc sunt. Deinde Pyrnos, portus Cressa, à quo Rhodus insula. 20. M. pass. locus Loryma, &c. ex quo apparet lacum pro locum legisse Boccatium.

Luctinus lacus est Campaniæ inter Misenũ Caiarum caput & Euboicas Cumas, Lucrinus

crinus, ut ueteres dicunt, à lucro dictus, nam cum in eodem multitudo piscium caperetur, ex quibus maximum mercatores consequebantur lucrum, Lucrinus dictus est. Verum cum plurimum æstuans mare, quod penes est, obesset piscãtibus, & ob id minui uideretur uectigal, quod exinde persoluebatur Romanis, à senatu Iulio cæsari datum est opus, ut Lucrinũ à maris impetu immunem redderet, qui labore maximo atq; sumptu oppositis molibus, & paruo relicto mari hostio, Lucrinum ab æstu maris secutum reddidit. Quamobrem à nonnullis postea aquæ Iuliæ appellatæ sunt. Alii maris otia uocauere, à quibusdam mare mortuum appellatur. Sanè & si non omnino repletus arenis sit, modicum tamen uacui reseruauit, quod magis aliquibus nauibus quietam aliquando stationem præstat, quàm piscatoribus lucri commodum.

Lumie lacus est apud Babyloniam Caldæorum plurimum liquidi bituminis euomens, quo creditur quondam à Semiramide Assyriorum regina, & testaceo latere Babyloniam omnem muris instauratam.

Lunæ lacus est Athamaniæ tenuia accendens ligna, ex cuius aqua si quis potauerit, aut in insaniam labitur, aut soluitur in soporem. *Vibius sequester.*

MAleficus lacus in Troglodytis est, quem etiam insanum uocant, hic die fit amarus ac salsus, tantundemq; dulcis atq; potabilis, nocte uero serpentes albos uicenum cubitorum emittit in aridam. *Pli. lib. 31. c. 2.*

Mandalus lacus apud Aethiopas est.

Mareotis lacus est, qui olim Crapotes dicebatur, penes quem Alexander Macedo Alexandriam insignem Aegypti ciuitatem constituit.

Mœridis lacus est in Aegypto ciuitati Memphis propinquus, qui, ut quidam dicunt ccl. M. passuum, & ut alii cccl. longitudinis habuit, & latitudinis. l. manufactus opera Mœridis regis Aegyptiorum, à quo & denominatus est.

ONoleus aliás Monoleus lacus est Aethiopiæ, haud lõge à Ptolomaide Epithea cognominata, ad uenatus Elephantorum à Philadelpho condita.

Oeris aliás Moeris lacus est in Aegypto uiginti milia passuũ ambitus, qui campus fuit aliquando, postmodum lacus altior quam ad ferenda nauigia opus sit.

Oxus lacus est Indiæ, cuius oras incolunt Bactriani atq; Exostristæ, ex quo quidem Oxus emittitur fluuius.

PAndosus lacus Arcaniæ, quæ uocari consueuerat Curetis. *a*

Pelseis Pannoniæ lacus est. *b*

Perguſa Siciliæ lacus est olim nemoribus circũdatus, quem penes dicunt spaciabatur Proserpina flores legens, dum Plutoni placuit, & ab eodem rapta est.

Verba Plinij sic habent, Ciuitas Anactoria, Locus, Pãdosia, Acarnania, quæ ante Curetis uocabatur. *a*
Lib. 4. Cap. 1. Vides igitur duplicem mendam.

Recensetur à Plinio lacus quidam Peiso, quem inter Noricos & Pannoniã ponit, Vide. lib. 3. ca. 24. *b*

REgillus lacus est in agro Tusculano penes hunc aiunt dum Paulus posthumius dictator aduersus Mamilium Tusculanorũ ducem pugnaret, uisi sunt Castor & Pollux pro partibus Romanorum acriter dimicantes, Sic & ab eisdem dicunt Valerio Publio Vationio Reatinæ præfecturæ uiro noctu Romam petente nunciatum die præcedente ab Aemilio paulo Persen regem Macedonum uictum captuḿq;.

Rubresus lacus est Narbonensis prouinciæ, cui super innatat fluuius Atax fusus Epyteneo, *Rubrensis à Plin. uocatur, Lib. 3. cap. 4.*

SAlentinus lacus est Salentinorum iuxta Manduriã oppidum, hic ad margines usque plenus, neq; exhaustus minuitur, neq; superinfusis augetur aquis.

Salinarum lacus est Aphricæ inter Rusicadam & montes Azare.

Sara Iudeę lacus est non amplius ambitus occupans quam. xvi. M. passuum, urbibus plurimis atq; celebertimis circumspectus.

Scaphagiolus modicus lacus est in Apennino, qui inter agrum Pistorienſem atque Mutinenſem

Mutinensem sublimatur miraculo magis, quàm aquarum copia memorabilis. Nam ut omnes testantur accolæ, siquis sponte uel fortuitu lapillum uel rem aliã, quæ aquas moueat in eum proiiciat, repente aër in nubes cogitur, & tanta uentorum tempestas oritur, ut nonnunquam uicinæ ualidissimæ quercus fagíq; ueteres, aut truncentur, aut radicitus euellantur. Quid animalia dicam, si qua sint, si arbores euertantur? & sic infestationibus per diem totam aliquando perseuerat.

Seriphus lacus est, in quo ranę non coaxant, quum id faciant si alibi deportentur, qui denominatus est, à Seripho insula in qua est.

Seiunnus Cisalpinæ galliæ lacus est, ex quo Ollius flumen exundat.

Sicendus Thessaliæ lacus est, in quo ranæ nullo modo coaxant, quum alibi delatæ faciant.

Semeconitis lacus est Galileæ, qui à Iordane fluuio intersecatur.

Sirbonis lacus est, Casio monti Arabiæ iunctus fuit, habuitq; ut tradunt ueteres d.M. p. circuitus, postea in modicam deuenit paludem.

Speculum Dianæ lacus est haud lõge ab Arritia, quem supra Aricinũ nominauimus.

TAge lacus est Aethiopiæ.

Tarentinus lacus est apud Tarentum Italiæ ciuitatem, qui æstiuo æstu siccatur in salem.

Tarquiniensis lacus à ciuitate Aetruriæ Tarquiniensi denominatur, in quo duo magna circumferuntur nemora, nunc triquestram facientes figuram, nunc rotundam impellentibus uentis, quadratam autem nunquam.

Tepidus lacus est per quem Tigris impetuoso cursu rapitur.

Credo esse, q; à Plin. Tesbites uocatur, Lib. 6. Ca. 27. De hoc uide prouerb. Auri Tolosani apud Eras.

Thesprotiæ lacus est Ambraciæ, ex quo Acherusia funditur fluuius.

Tiberiadis lacus est Galileæ, hunc pauloante à Galilea denominauimus.

Tolosensis lacus est Tolosę ciuitati propinquus, & ab ea denominatus, in quo Tectosagi peste oppressi monitu auruspicum, omne aurum atq; argentum, quod prædamne quæsierant proiecere, & abiit pestis.

Trasymenus Tusciæ lacus est, hinc Perusium & Cortonam, inde Aretinum & Senæ Iuliæ agrum habens, insignis clade Flamminii Romanorum consulis, Hannibalis Pœni uictoria.

Tragoditis lacus est, qui ter in die amarus, & totidem dulcis fit.

Plinij uerba hæc sunt, Iuba in Troglodytis lacum, insanum malefica ui appellatum, ter die fieri amarum salsumq;, ac deinde dulcem, totiesq; etiam noctu, &c. Lib. 31. cap. 2.

VAdimonis lacus est in quo natat insula.

Velinus lacus iuxta agrum Vesulanum fuit, hic secundum quosdam exaruit. Alii dicunt in Picœno esse, & lapideo cortice cuncta iniecta obducere, Alii illum in Reatino agro describunt. Alii in Narem fluuium, à quodam Romano consule dicunt esse diffusum.

Veneris lacus in Syria est apud Hieropolim, ex quo uocitantibus ædituis pisces ueniunt, ut fertur, & adulantur auro exornati, atq; scalpuntur, & hiantia ora præstant manus inferentibus.

Venetus lacus est in Alpibus à Rheno flumine editus uti & Acronius, ex quibus effluens efficitur fluuius.

* Viturnæ lacus est haud lõge à Roma, cuius in margine olim fuit ædes Castori, & Polluci sacra, eò quod apud eundem uisi sunt, quum pro Romano pugnassent imperio equos lauantes suos.

Verbanus lacus est Galliæ Cisalpinæ, ex quo Ticinus emergitur fluuius, seu ut dicunt alii, per quem Ticinus ex Alpibus ueniens sua celeritate seruata decurrit ad Padum.

Vulsinus lacus à Vulsinis oppido cui adiacet nominatus, piscių fertilis, in Aeturia est.

Zoroanda

ZOroanda lacus est sub Tauro monte, ubi absconditus ultra montem Tygris fluuius exit in lucem, quod quidem patet, eò quod ea quæ in flumine specum intrante proiecta sunt, altera ex parte montis redduntur in lacu.

Apud Plin. nõ lacus sed locus Zoroanda, legitur libro. 6. ca. 27.

Finis de lacubus.

DE FLVMINIBVS LIBER.

FIGMENTO poëtico traditum est flumina ab oceano & terra fuisse progenita. Nec equidem credendum eruditos homines tanta fuisse caligine obfuscatos, ut animaliũ more arbitrarẽtur hanc procreationẽ factã esse. quinimmo sub tam tenui uelaméto senserunt ex amplissimo oceani fonte, quibusdam agẽtibus mediis, omnem humorem in terram deduci, cuius in uisceribus postquam amaritudo digesta est omnis, & cœptus meatus in exitum usq; peractus est, his in locis, ad quos aut traxit aut impulit potẽtia maior, fontes parturiantur & lacus, ex ubertate quorum, ut iam pręactum est, deriuãtur & flumina. Et quia de fontibus atq; lacubus pro qualitate laboris assumpti satis dictum est, & si opportunitas exigat, reassumetur, & iterum de fluminibus congrue dici potest, principia fluxus, & fines paucis explicando. De his potissime dico quos ad noticiam nostram antiquorum deduxit solertia, seu ipsi sumpsimus oculis regiones uarias peragrantes. Sunt igitur flumẽ, fluuius, riuus, & torrens, in se aliquid diuersitatis habentes. Esto nonnunquam scriptores secundum styli exigentiam, improprie uno utantur pro altero. Flumen quippe omnis aqua est, quæ ab ipso exitu, ut ita loquar, ex utero usq; in finem eò scilicet quò commixtione alterius nomen extinguitur continet. Fluuius is est locus per quem flumẽ perpetuo cursu deducitur. Riuus autẽ tenuis aqua, quæ ex fonte uel lacu exuberante procedit, uel quæ aquationis seu oblectationis seu alterius causa à fluuio in partẽ deflectitur aliquam. Torrens is est qui agentibus imbribus tepente fit turgidus, uel impetuosus sese è montibus præcipitem ferens in ualles, & pluuiis cessantibus exaresçit. Verum in pręsenti opere nil nobis est cum riuis aut torrentibus, quorum cursus aut flectuntur facile, aut auferuntur æstate, Et iccirco uenientes ad fluuios, quos amnes quandoq; loci amœnitas, per quem uadunt nuncupari facit, eo propitio iussu, cuius eorum flexibus apparuit arida. cœptus alphabeti seruabitur ordo, longo q; agmine dux dabitur Arnus Florentię ciuitatis fluuius, non quidem tanquam ob literarum ordinem meritus, sed quia patriæ flumen sit, & mihi ante alios omnes ab ipsa infantia cognitus. Bona ergo legentium pace fiet, eoq; paucis expedito confestim ordo reassumetur in reliquis.

ARnus Tusciæ fluuius est ex Apennino effluens, mergitur in Tyrrhenum, cuius lapsus paulo propensius ostendendus est, Is igitur ex dexteto Apennini latere, eo ex loco cui uulgo dicitur Falterona prorumpens inter confragosa uallium occiduum petens, ab initio paucis fertur undis. Inde adiutus ab aliis grandiusculus, à siniſtris Aretiũ uetustate nobilem ciuitatem liquens. postquam Florentinum intrauit agrum, eò usq; labitur, ut Anchisam præterfluat maiotũ eximii iubaris Francisci Petrarchæ poetæ conspicui uetustissimam sedem. inde Flotentiam totius Italiæ singulare decus paruo cursu contingit, & eius per medium currens petit Alpeos, quorum antiquissimam urbem Pisas, postquam in partes diuisit duas, haud longe ab ea, ut diximus, effunditur in Tyrrhenũ, qui & si nauigabilis non sit, nec piscium fœcunditate famosus, si quis recitare uelit, plurimum clarissim otũ facinorũ facile efficietur insignis. Ex quibus, ut aliis præstetur locus, unum recitasse satis est. Is quippe certantibus de orbis imperio Romanis atq; Carthaginensibus pro Romanis partibus uires posuit suas. Nam cum iam Alpes ex Hispania ueniens Hannibal Pœnus superasset, & Apennino transcenso ex Gallia uenisset in Thusciam, à Fesulis iturus Aretium quasi ex cõposito totus effluens in tantum ripas excessit, ut Pœnum

ut Pœnum maxima exercitus parte priuaret, eumque ducem cogeret mediis in undis Elephanto superstiti insidere, quem adeo nocturnis ac paluſtribus auris affecit, ut oculo caperetur uno, & ob hoc arbitror à ueteri fama in hodiernum usq; seruatum, ut ob semicæcatum hostem Florentini, quorum forsan in agro cõtigit, cognominati sunt Cæci, & si tantundem fluuius egisset alter, aut cæcus pugnasset Pœnus, aut quietam Italiam omisisset.

Abana fluuius est Damasci in radicibus Libani montis exortus in Syriacum effunditur mare.

Abiga fluuius est Numidiæ.

Plin. lib. 11. cap. 52. Aesepus fluuius est Asiæ apud Lampsacum oppidum præterfluens, ex quo Priapus fuit obscœnitate uirilium cognitus.

Absarus fluuius est in Pariedris montibus Asiæ ortus in pontum effluit, haud longe à Trapezonte, quum Heniochorum fluuius sit.

Absilis seu Absilia perparuus fluuius est Asiæ, Latiam præterfluens ciuitatem.

Absyrtus fluuius Colchorum, quem fingunt ex sanguine Absyriti fratris Medeę, & ab eadem fugiente cum Iasone occisi, ortũ, & ideo sic uocatus. Ego autem puto secus hunc fluuium Absyrtum à Medea occisum, & ob id uetere fluuii nomine subtracto Absyrtus denominatus sit.

Abus fluuius Epiri in finibus Apolloniatum.

Abona fluuius est Britanniæ.

Achates Siciliæ fluuius, in quo soliti reperiri lapides, qui & Achates à flumine dicti sũt.

Acapseonsis fluuius est Asiæ apud Hemochos Ampreutas Colchorum gentes.

Plinij uerba sic habent, In ora uero Hemochi, Ampreutæ, Lazi, flumina Campseonysis, Nogrus, Bathis. Cap. 4. Lib. 6.

Acapsis fluuius est Asiæ apud Laros, qui & Colchi sunt populi.

Achelous fluuius est Græcię è Pindo Thessalię monte effluens Oetoliam ab Armenia diuidit, & in Maliacum sinum effluit, hic autem apud poẽtas famosissimus est, & de eo narrantur multa. Sunt qui dicant hunc primum erupisse terram. alii uero dicunt eum primum uinum cum poculis immiscuisse. Præterea talis ex eo fabula recitat. Qui Deianiram Meleagri sororem in coniugium uolens cum Hercule, qui eam desponsauerat, certamen habuit, & quum se in uarias uerteret formas, tandem uersus in Taurum longã cum Hercule luctam exercuit. Postremo altero priuatus cornu, se uictum confessus est. Hercules autẽ deæ Copiæ dicauit illud, Nymphisq; exhibuit, Cuius rei ueritas fuit, quod cum esset Achelous bicornis, & multum occuparet agri, quidam rex conatus est eum in unum alueum cogere, quod quidem, etsi difficillimum fuerit, tandem peregit, & locus ille qui à cursu fluuii remansit immunis, quum esset pinguissimum solum maximam frumenti, uini, atq; fructuum copiam incolis attulit.

Acheron fluuius apud Molossos oritur, & in Hellespontium effluit sinum, seu potius, ut placet aliis, ex Lacu Thesprociæ oriens in Ambracium sinum cadit. hunc poẽtæ inferorum dicunt fluuium, eò quod liuentibus euehatur undis, & eius nomen sonet tristicia.

De his Plin. lib. 8. Dec. 1.

Acheron fluuius Lucanorum est Consentiam ciuitatem circundans, apud hunc Alexander Epirotarũ rex & Olympiadis frater, qui Brutiis aduersus Lucanos auxilio uenerat, in transitu à Lucano satellite occisus est.

Acesines fluuius est Persiæ, & in Indum fluuium cadit nauigabilis quidẽ & magnus circa quem ferunt arundines tantæ magnitudinis atq; grossitiei nasci, ut singula earum internodia incolis præstent nauigia.

Acestis Indiæ prægrandis est fluuius atq; nauigabilis, quem iuxta Alexander Macedo Bucephalam fecit cõstrui ciuitatem dimissisq; taxile, & poro Indianis regibus, naues intrauit oceanum petiturus, hunc ego arbitror in Gangem effluere.

Acis

Acis fluuius est Siciliæ, ex Aetna monte procedens, ex cuius ripis fertur Poliphemũ saxa in Vlyssem egisse. Hunc ubi de fontibus, fontem diximus, & ibidem fabulam scripsimus mutationis eiusdem. *Nostri Plinij habẽt Atys in descriptione Siciliæ, nisi uero Atys is est, quem hic autor infra Anatim nominat*

Aciris Italiæ fluuius est Heracleæ ciuitati propinquus.

Addua fluuius est Galliæ cisalpinæ, ex alpibus secũdum quosdam fusus egreditur Larium lacum, & ex eo integer emergens in Padum effluit. Alii dicunt ex lacu originem trahere, bonos quidem pisces nutrit, & potissime timulos.

Adonius fluuius. Sunt qui dicant, nascitur haud longe à Tyberiade ciuitate, & longo defluens cursu à Cretico recipitur mari, quod mihi impossibile uidetur, cum in Syriacum potius credam.

Adima Numidiæ fluuius est.

Adumen fluuius haud longe à Roma.

Aous Epiri flumen est, à quibusdam Aeas appellatum, Apolloniæ propinquus.

Aecis uel Aras Macedoniæ fluuius est, & decurrit in Ionium, quod non credo. *Vibius Seq.*

Aesis fluuius est in Piceno ex Apennino fluens in Adriaticum cadit, haud longe à Senogallia ciuitate.

Aegos fluuius est in Chersoneso, naufragio Atticæ classis insignis, cuius proximus Sestus est Abido oppositus.

Aphas fluuius est Molossorum, in sinu cadens Ambracio.

Amphrysus fluuius in Pyrrha est, reddens steriles mulieres.

Agasinus fluuius prægrandis & clarus, in Indum defluit flumen. *De hoc Plin. lib. 31. cap. 2*

Agecin minoris Asiæ fluuius est.

Agger fluuius est Mauritaniæ, ex Athlante monte profluens in occiduum, cum ex septentrionali regione sit ortus in lacum Eptagonum, seu Eptabolum tendit. Inde sub desertis montibus fluens, per meridiana loca manat, & in paludem mergitur quandam, ex qua emergens progreditur, & Meroëm insulam cingit, &c. Quæ de Nilo, cuius hic uidetur initium narrabuntur.

Agilaa fluuius est Mauritaniæ Cæsariensis.

Agisines fluuius est orientalis apud Censonas & Aphilos, per quem Alexander Macedo ad oceanum tendens deuectus est.

Agnices fluuius est Armeniæ celebris, qui in Tygrim effluit.

Agon fluuius est Aethiopiæ.

Ageta Calabriæ est fluuius, haud longe à freto Siculo.

Agatenia Siciliæ fluuius est, à colonia Terme non distans.

Alabastros fluuius est Phrygiæ, haud longe ubi Troia fuit.

Alyacmon fluuius est Macedoniæ, ad quem pecora quæ candida nasci uolunt deducunt incolæ, cumq; nigra uelint, ad Axium. *Pli. li. 31. ca. 2*

Alader fluuius est Gallogræciæ, haud longe à uico quem Tisco uocant incolæ.

Alachin fluuius est Megarensium, cuius fontem Dædalus dilatauit, agrumq; tradidit, & regionem fertilem quam idem fluuius deuastabat.

Alanus fluuius est Scythiæ à quo Alani populi denominati creduntur.

Alauria Britanniæ fluuius est.

Albis Germaniæ fluuius est, & Sueuos à † Ceruetiis diuidens mergitur in oceanum. *als, ab Auartijs Vibius*

Alba Blandæ flumen est in Vasconia. *Plin. lib. 3. cap. 3*

Albanus fluuius Albaniæ, cui Amazones & Sauromathæ propinqui.

Albula fluuius dictus est, qui hodie Tyberis per urbem labitur.

Alces Bithyniæ flumen est. Alchione Siciliæ fluuius est.

Alduasdulis fluuius Volsontionis circuit ciuitatem.

Alemon fluuius Macedoniam disterminat à Thessalia. *Larni cuiusdã Plin. meminit*

Alete Vasconiæ fluuius est.

Halesus fluuius Asiæ minoris est, per Colophoniam effluens.

Alpheus fluuius est Elidis, iuxta Pisam decurrens, de quo cõcordantibus omnibus uiris clarissimis, mirabile recitatur, scilicet quod in Achaiam mergatur, & in fontem Arethusam apud Syracusas in Siciliam exeat, & in mare Siculum uadat, quod olim piatis sacris percipitur, ut supra ubi de Arethusa dictum est, scribitur, ubi amoris eius in fontem uersa est. Sunt præterea qui dicant fontem in Archadia esse, ex quo Alpheus & Arethusa procedũt separatis Alueis, & demum post aliqualem cursum coëuntes in unum, terram subeunt, & in Syracusanum agrum effluunt.

Alfidamus Thessaliæ fluuius est. Aliartes Bœotiæ fluuius est.

Haliacmon fluuius est Macedoniæ.

Alibocrus fluuius est orientis, nascitur ex monte Lyseo, & in oceanum tendit.

Halys fluuius est Cappadociæ inter Calibes decurrens, iuxta Lycastam ciuitatem insignis uictoria Manilii Vulsonis, & clade Gallogræcorum, qui ibidem ducibus Louorio atq; Lutatio sumpserant sedes, oritur quidem in radicibus Tauri montis.

Allia fluuius est nõ amplius xi. mil. passuum uia Salaria ab urbe distans è monũbus Crustumeriis effluens in Tyberim, Romanis quippe abominabilis est. Nam ibidẽ à Gallis Brenno duce xv. Calend. Augusti uires eorũ omnes attritę sunt, ex quo illico urbis subsecuta ruina, & patrum cædes atq; Capitolinæ arcis obsidio.

Alyntos Lucanorum fluuius est, Lucaniam à Velienſibus diuidens.

Alisicus Macedoniæ fluuius est.

Almon paruus est fluuius Romæ proximus, in quo simulachrum Cybelis, cum trahi nõ posset per Tyberim, lotum est, & exinde vi. Calend. Aprilis lauari in eodem annis singulis consuetum.

Alloa Bagorzan flumina sunt in terra Mœdorum, ad quorum montes populus Israel captiuus deductus est.

Almanicus Armeniæ maioris fluuius est.

Alpon Taringiæ fluuius est inclytus Sigiberti regis Francorum uictoria ex aduersum se uenientibus habita.

Alotis Calabriæ fluuius est.

Alsa fluuius est prouinciæ Aquileiensis.

Alto fluuius est Dyrrachii in Illyricum decurrens.

Alnus fluuius Dacis conterminus in oceanum effluit.

Amasenus Volscorum fluuius est, ultra quem Metabus Volscorum rex fugiens telo alligatam proiecit Camillam filiam suam.

Amesa Numidiæ fluuius est. Amesus fluuius Romæ uicinus.

Amphita fluuius circa initium Numidiæ.

Amphrysus fluuius est Thessaliæ, penes quem Apollo posita deitate propter fulminatũ Aesculapium suum septem annis sub forma pastoris Admeti regis pauit armenta.

Amimon Argiuorum fluuius est ab Amimone Danai regis filia nuncupatus, ut præmonstratum est supra ubi de Amimone fonte.

Amis Germaniæ fluuius est, in oceanum effluens.

Ampsaga uel Ampsacus initiũ est Numidiæ, in mare decurrẽs apud coloniã Augustã.

Amisius Germaniæ fluuius est, in oceanum se fundens.

Plí.li.4. ca.5 Pamisyus fluuius est, haud longe à Pylo ciuitate Nestoris Messenã interfluens ciuitatẽ.

Anas fluuius est Hispaniæ Lusitaniam à Betica separans. Oritur quidem in Laminitano agro Hispaniæ citerioris, & modo in stagna se fundens, & nunc in angustias resorbens, aut in cuniculis totum se condens, ad ultimum in Atlanticum cadit oceanum.

Anapis Siciliæ fluuius est leniter fluens. Hunc quidam Anapasolios uocant.

Anathis fluuius est Siciliæ, haud longe à Syracusis.

Anatis fluuius est Africæ. Anatis

Anaurus Theſſaliæ fluuius eſt ſic denominatus, eo quod ex ſe neq; auram neq; nebulam emittat. In hoc calciamentum Iaſon ad ſacra Peliæ ueniens dereliquit, quod cernens Pelias, intellexit ſe moriturum cito, & eum in Colchos miſit.

Arius fluuius eſt propinquus Bactris, Alexandriam, quam ibi conſtrui fecit Alexander, præterfluens.

Anecus Siciliæ fluuius eſt, qui per ii. mil. paſſ. ſub terram ſe mergens, Syracuſis miſcetur mari, appellaturq; Anopos. *Vibius Seq.*

Andricus fluuius eſt Ciliciæ, ex Amano monte progrediens.

Anemo fluuius eſt prope Romam.

Anien fluuius eſt inter Sabinos & Romanos, quem aliqui Anio uocant, & ex Trebanorum montibus oriri dicunt, inſignis uictoria Tullii Hoſtilii regis, qua Fidenates fudit Romanorum hoſtes.

Aniger ſeu Antiger, uel Anager fluuius eſt Theſſaliæ, in quo Centauri ab Hercule uulnerati lauerunt uulnera ſua. Quamobrem cũ primo habuiſſet aquas dulces atque potabiles, habuit poſtea fœtidas atq; turpes.

Auſer fluuius Tuſciæ propinquus Piſis.

Antrum Britanniæ flumen.

Anulus fluuius eſt Mauritaniæ, in quo iamdudum conſueuerant elephanti noua uiſa luna deſcendere, & ſeſe lauare, inde exeuntes eam ſalutare, & in ſyluas redire.

Anxius fluuius, ut quidam uolunt, ex monte Armenio naſcitur, & per Caucaſum in Meſopotamiam tranſiens, occurrit Pactolo flumini, & Caucaſo cadẽti, & unum facti, in Euphratem demerguntur.

Aus fluuius Apolloniæ, inter Meropum & Aſuaum montes decurrit in Meoniam. *Aus à Sequẽſtro Apolloniæ fluuius dicitur. Aous autem à Plin. Macedoniæ adcenſetur li. 3. cap. 23*

Apidanus Theſſaliæ fluuius eſt, in quo Enipeus, Melax, & Phœnix miſcentur, quos ipſe ſecum in Peneon defert.

Aper fluuius eſt inter Apolloniam & Ruſiam.

Appior fluuius eſt Germaniæ inter Sarmathas naſcitur, & effluit in Danubium.

*Apius fluuius Galliæ ciſalpinæ in Padum mergitur.

Aponus Venetorum fluuius, haud longe à Patauio.

Arachoſia fluuius circa Aratoſiam ciuitatẽ olim à Semiramide regina conditã fluens.

Arbis fluuius Carmaniæ, apud Cenolophagos labens, qui quidem ſunt homines teſtudinum conchis caſas tegentes, hirti, cotiiſq; piſcium ueſtiti incedentes.

Aranta fluuius eſt Lacedæmoniæ ciuitati uicinus.

Arar Germaniæ fluuius eſt, è Vogeſo effluens monte, & per fines Heduorum atq; Sequanorum adeo leniter currit, ut uix intelligi poſſit quam in partem deſcendat, tandem miſcetur Rhodano. *Vibius Seq.*

Arachthus Moloſſorum fluuius eſt.

Araxes ingens Armeniæ fluuius eſt, & ab Eniochorum montibus originem trahens, quandiu ſecat arua Armeniæ, placidus, quietuſq; deſcẽdit, adeò ut utrã ut in partẽ effluat facile non poſſis dignoſcere. Cum uero rupibus premitur, tanto pernicior effici uidetur, quanto uenerat illuc uſq; quietior. Rapit quidem ſe, & uaſto cum murmure uoluit adeo uelox, ut antequàm alueum attingat ſeſe ultra uehat unda. Demum ubi curuatur iterum fit tranquillus, & qui uno exiuerat alueo, diuiſus in duos cadit in Caſpium. Huius in margine Perſepolim olim Perſarum metropolim, & ab Alexandro Macedone deletam fuiſſe uolunt, adeo ad nihilũ iamdiu tractam, ut arbitrentur potius quàm ſciant incolæ quo in loco tam clara ciuitas ſita fuerit. Aliqui putauerunt hunc in Tyrum ferri, & à Tyro in Caſpium mare.

Aruſaces fluuius eſt principio rubri maris propinquus per deſerta loca, & cineri magis quàm terræ ſimilia effluens. *Mela*

Arauis †Sabæorum fluuius eſt. Arbrin Parthorum eſt fluuius. *alis, Amnon*

Aprusa legẽdum puto ex Pli. li. 3. ca. 16.

Plin. Araris nominatiuo casu dicitur, & Galliæ, nõ Germaniæ adcenſetur.

Arbor Armeniæ maioris fluuius. Aroſaces Indiæ fluuius eſt, & in Indum fluit.

Ardalio fluuius eſt inter Sebaſtem & Mettrideram ciuitates.

Areua fluuius eſt Hiſpaniæ, à quo Areuates denominati ſunt.

Arethon fluuius ex Archanania cadens, grandis atq; nauigabilis efficitur, & circunda tis curſu Ambrachiæ ciuitatis muris in ſinum cadit Ambrachium.

Argaon Hiſtriæ fluuius eſt.

Arimaſpus fluuius eſt aureis harenis effluens inter Scythas.

Ariminus fluuius Italiæ penes Ariminum oppidum à ſe denominatum.

Arinocolira fluuius eſt Aegypti, & terræ promiſſionis terminus.

Arint fluuius eſt apud Dacos.

Armodius fluuius apud Aethiopes naſcitur, & in ſinu mergitur Perſico.

Armilla fluuius eſt inter Poloniam defluens & Ruſiam.

Arnus fluuius eſt Arabiæ, diuidens Meotidem ab Amoriade, & qui in montibus Ara biæ natus fuerat in lacu Aſphaltidis terminatur.

Arnus fluuius apud Vaſconas eſt. De Florentino in principio dictum eſt.

Plin.li.6.ca.25 Aroſapes fluuius in India eſt in regione Ariana, feruoribus exuſta, atq; circundata de ſertis, cuius cultores circa fluuium hunc Artacacna ciuitatem incolunt.

Arapſus fluuius Aſiæ eſt, cui Arapſa ciuitas eſt appoſita ultra Lycum fluuium Lydiæ.

Arabris fluuius Indiæ, quem Codroni incolunt, quos quidam in ſinu rubri maris di cunt. Hi quidem domorum fores ex maxillis beluarum faciunt, oſſibus tecta contignãt, ut Alexandro Macedoni relatum eſt.

Armoniacus Numidiæ fluuius eſt.

Arſania Armenię fluuius eſt, in Euphratem defluens, quem Tygri miſceri quidam uo lunt, & demum cum lenius fluat ſeparari, & in Euphratem mergi.

Arycandus fluuius influit in Limira, haud longe à monte Maſitico.

Arſena Galliæ fluuius eſt. Arſia fluuius Illyrici eſt.

Arula fluuius Rheno propinquus.

Aruſoraſines fluuius eſt haud longe à Boſporo.

Artemon fluuius minoris Aſiæ.

Arumma fluuius Africæ, haud longe ab Hippone regione.

Aſanus fluuius Meſiæ eſt.

Aſana Mauritaniæ fluuius eſt, ex Atlante ſcaturiens, hauſtu ſalſus, crocodilos atque hyppotamos nutriens.

Plin.li.4.ca.10. flumen iuxta Heracleã Apylã uocat. Aſaſſus fluuius eſt Theſſaliæ ſecus Heracleam ciuitatem, quæ in radicibus eſt montis Oetæ effluens.

Aſarinaxis fluuius eſt Germaniæ. Aſcanius fluuius eſt Myſiæ.

Aſcelphus fluuius eſt Colchis propinquus. *Atelpos apud Plin.lib.6.cap.4*

Aſdrubala fluuius naſcitur in montibus Bodua, & in mare Caſpium fluit.

Axiaces fluuius eſt Scytharum inter Calipodas, Aſiacaſq; diſcurrens.

Aſines fluuius eſt in Sicilia apud Catanam in littore Tauromenitanorum deſcendens.

Aſima fluuius eſt Britanniæ.

Aſopus Bœotiæ fluuius eſt, ex quo talem uteres recitant fabulam, quod cum Iuppiter in aquilam transformatus, Eginam filiam ſuam uitiaſſet, totis aquis pro uiribus ulturus iniuriam, ignominiam'que ſi poſſet exurgebat in cælum, quo auſu iratus Iuppiter, eum fulminauit. Hic tamen in Epidanum influit.

Aſopus alter à ſuperiori fluuius eſt Aſiæ, prætetfluens unà cum Capro flumine Laodi cem celebertimam urbem Lyco impoſitam flumini.

Aſſis fluuius eſt apud Illyricum. Aſoſima Siciliæ fluuius eſt.

Aſtago Venetorum fluuius eſt.

Aſtabores fluuius eſt inter Aſticã & Aethiopiam apud Meroëm inſulam, qui unà cum Aſtabo

Astabo flumine iunctus Nilum facit, de quo plene infra ubi de Nilo scribetur.

Astabus & hic fluuius est Meroën insulam Aethiopum altera ex parte circumfluens, ut proximo suprà dictum est.

Astura Hispaniæ fluuius est, à quo Astures Hispani populi denominati.

Asterion Archaiæ fluuius est, in Nemea insula placide effluens.

Astron fluuius est Phrygiæ. Astras fluuius est Armeniæ maioris.

Astagus fluuius est Aethiopiæ, cuius ripas incolunt Aethiopes Nomades in occidentem uergentes.

Asubula fluuius est Africæ propinquus Salaat portui.

Atax fluuius est ex Pyrrheno monte effusus, cursu lenis, & inter Laudanum & Rhemos effluens, Narbonem attingit ubi nauigabilis efficitur, imbribus adeò turgescit, ut se ipsum capere nõ possit. Hic in Rubreso lacu mergitur, & inde tenuis in Tyrrhenũ mare.

Ateśmes Indiæ fluuius est permaximus.

Aternus fluuius est Italiæ, quem penes Adria colonia est, hic per Marsos decurrit in Adriaticum.

Athesis fluuius Galliæ cisalpinæ in Tridentinis oritur alpibus, cursu rapidus Tridentũ radit. Inde Veronam in duas diuidit partes, & postremo Padi paludes amplissimas supra fluens, haud longe à Brundulo integer in Adriaticum mare funditur.

Athenis Galliæ fluuius est.

Atir fluuius est † Tambardiæ ciuitatis Aquitaniæ, in oceanum defluit. *al's, Tarbede*

Atyras fluuius inter Constantinopolim & Thraciam labitur.

Atisa fluuius est Aquilegiæ, in Adriaticum fluens.

Atrax fluuius est Oetoliæ, à quo dicti sunt Atraces populi, hic in Ioniũ funditur mare.

Aua fluuius est Scythiæ, & in Pontum cadit.

Auentius Britanniæ fluuius.

Auelimphius fluuius est Hiberniæ, per Dublimam effluens regionem.

Auenimorus in Hibernia est fluuius Lismonensem rigans prouinciam.

Asuphetus Volscorum fluuius, supra quem Terracina ciuitas.

Aufidus Apuliæ fluuius est, ex Hirpinis exiens montibus, Canusium prætefluit, & in Adriaticum mare ruit. Hic tamen ab aliquibus Canna uocatus est, quo nomine uicus ei supereminens nuncupatur. Celebris quidem est illa Romanorum ingenti clade, ex qua uictor Hannibal ex occisorum manibus nobilium tria collegit modia annulorum.

Auo Hispaniæ fluuius est, inter Celticos effluens. *Auo & Celãdus, & Nebis ut Mela test. Pli. li. 31. ca. 2*

Axon fluuius apud Ionas in minori Asia. Axius Paphlagonum est fluuius.

Axona fluuius est in extremis Rhemorum.

Axius Macedonum fluuius est, cuius ex aqua si pecora potent, nigros pariunt fœtus.

BArbena fluuius est in Illyricum currens. Baptus apud Daresios fluuius est.

Bactrus fluuius est circa fines Scythiæ sub monte effluens Parapamisi, ubi Bactrotum ciuitas Zariaspe dicta est, sed & ipsa & populi à fluuio nomen sortiti sunt.

Bacchus Hispaniæ fluuius est, Cordubæ ciuitati propinquus.

Balchus fluuius est Colchorum, in ora Eniochorũ atq; † Prensteloru. *al's, Ampreutarũ* *Vide ex Plin. lib. 6. cap. 4. fit ne legendũ Bathis pro Balchus*

Bacuntius fluuius septentrionalis, credo Pannoniæ propinquus, hic in Sao flumine apud Syrinthum oppidum fluit.

Bacturnigeron est fluuius propinquus portui Patenno.

Bambotus flu. est apud Aethiopas Claradditas, cõfertus hyppopotamis & crocodilis.

Bana Syriæ fluuius est, quem sub Libano supra diximus, & Albana nominauimus.

Banna fluuius est Hiberniæ, per Vlconiam effluens regionẽ. Nam exiens ex lacu eiusdem prouinciæ permaximo, in borealem oceanum decurrit. In hoc enim olim piscis repertus est formam salmonis habens, tantę magnitudinis, ut nullo modo integre in margiuem trahi posset.

Balgis Germaniæ fluuius est, montibus scaturiens Sarmatarum.
Barbarus fluuius est Indici oceani, per quem transiuit Alexander Macedo.
Bargens Numidiæ fluuius. Bargus Thraciæ fluuius est, in Ebrum cadit.
Bastros maioris Armeniæ fluuius est.
Bathynias flu. est Chersoneso, ut arbitror, proximus
Bautica fluuius Galliæ cisalpinæ, in Padum fluens.
Basileus fluuius insulæ Cypri, Syriacum prorumpens in mare.
Besedes fluuius est Rauennæ, quam Sabinorum oppidum quidam dicunt.
Belus fluuius Phœnicis ex Candea, seu Candebra palude, in radicibus montis Carmeli procedens, & paruo contentus cursu apud Ptolemaidã Claudii Cæsaris coloniã, quæ quondam Acron dicta est, mari miscetur, harenas quidem habet uitro accommodas plurimum.

Pagida, Plin. lib. 5. cap. 19

Berua fluuius est Hiberniæ, quæ & Scotia, ex monte Blagme effluens, & per Lichiniam currens.

*Bethis fluuius est Terracõensi prouincia demissus, per mediam ferè Hispaniam sicut nascitur alueo uno decurrit, nomẽ imponens regioni. Post autem mari propinquus ingentem ex se lacum facit, ex quo duplex egreditur tantus utroq; gurgite, quãtus solus intrauerat lacum, & sic geminatus in oceanum labitur occiduum.

als, Bætis

Betulus paruus fluuius, Barginonis littori proximus.
Bibilus fluuius est Hispaniæ, cuius aquæ circa ferri temperamenta acerrimi uigoris sunt, adeo ut nullum telum approbent incolæ, nisi quod in eodẽ tingatur, aut in Chalybe, quem æquæ uirtutis aiunt.
Bicornius Germaniæ fluuius est, & in eadem nascitur.
*Billus Asiæ minoris fluuius circa Paphlagoniam.

als, Bilæus

Bisingibilia fluuius Albiæ est, & in oceanum funditur.
Blexa fluuius Galliæ. Boagrius Atticæ.
Boandus Hiberniæ fluuius est, & per regionem mediam funditur.
Bombos fluuius, haud longe à Seleucia Calidano flumine imminente.
Borcani Sardiniæ fluuius est.
Boreus fluuius Boreo promontorio oceano Serico iuncto, proximus est.

Borrum fluuium quẽdã uocat Plinius in finibus Comaniæ li. 6. ca. 25

Borysthenes fluuius est Scytharũ, nomẽ incolis sibi adiacentibus, atq; lacui tribuens. Et cum ceteri Scytherum fluuii turbidi fluant, solus hic clarus atq; potabilis labitur, pabula læta alens, & pisces optimi saporis, quibus q; nulla sunt ossa. Ex longinquo plurimum effluit, & ex incognito fonte, adeò ut per spacium itineris quadraginta dierum stringatur alueo, & tanto est nauigiis aptus spacio, & iuxta Borysthenidam atq; Olbiam Græca oppida cadit in Euxinum.
Boua orientalis atq; nauigabilis est fluuius, in Gangem fluens.
* Bouzimelo Ciliciæ fluuius est, haud longe à Lyco amne.
Bragada fluuius est Africæ, iuxta oppidum Musti. Huic cum uicinus esset castrametatus M. Atilius Regulus consul Romanorum, bellum agens contra Carthaginenses, quærentibus militibus suis, qui ad flumen aquatum ibãt, se à serpente infestari, accessit, & cõperit secus flumen serpentem longissimum, in quem cum balistis, aliisq; machinis bellicis nil agere posset, conuocato ad opus exercitu, lapidibus obrui fecit. Demum sublato ei mortuo corio longitudinis pedum cxx. Romam quasi mirabile misit.
Brison Aegypti fluuius, & à Nilo impletur, cuius in confinio abundare elephantes consueuere.

al. Brictates

*Bricrates fluuius est ex Timaro monte progrediens, miscetur q; Arino. vib. Seq.
Brenta fluuius Venetorum secus Patauium fluens in extremo sinu Adriatici.
Brixia fluuius est in extremo Persarum latere, tantum limi trahẽs, ut cœno illam oram inaccessibilem faciat.

Bruxa

Braxa fluuius est in confinio Italiæ, Galliam cisalpinam pergentibus, Adriatico littori adiacentem, qui iamdudum Rubico dictus est.

Bronona Vasconiæ fluuius est.

*Bugenis fluuius est Scytharum, in lacu *Balesicotæ cadens Meotidi uicino. *Buges*, Plin. li. 4. cap. 12

Bustricius Pannoniæ fluuius est.

Bura fluuius est Arabum, seu Arabis propinquus.

Buthes fluuius est Scytharum, cui proximi sunt Sarmatæ & Agathirsi.

Buttotus fluuius in extremo Italiæ angulo, penes Locros profluens.

C *Abrius Persarum fluuius, hostio portuosus. *Caberon*, Plin. lib. 6. cap. 25

Caicus Misię fluuius est, ueniens à Theutrania loco ultra Pergamum ciuitatem, quæ Theutrania iam pars Aeolidis atq; Troadis fuit.

Cayster fluuius est, labens præter Asiam paludem Asiæ, ex Albanis iugis cadens, & ciuitatem abluit Ptelæ sub Pione monte.

Calamac fluuius est Syriæ. Calcanius Campaniæ fluuius est.

Chalybs Hispaniæ fluuius est, cuius aqua si temperetur ferrum, longe acrius aquæ uiolentia redditur, quàm sua fuerit ante natura, adeo ut nullum approbent Hispani telum, ni sumpserint ex Chalybe temperamentum.

Calydon Aetoliæ fluuius est, quem ego Acheolum puto, à Calydono oppido Aetoliæ quod præterfluit denominatum.

Calor fluuius est in Samnio Beneuento iunctus, clarus Caroli regis Siciliæ uictoria & cæde Manfredi.

Calicadnus flunius est propinquus Corico monti.

Calos Mesiæ fluuius est.

Scamander fluuius est Troianus, qui aliter Xanthus dicitur, fama longe maior quàm facto. Iunctus aũt Symoenti paludem faciunt, quæ etiã Scamander dicit. Hinc ex Ida nati, in portũ effluũt Acheorũ. Ab hoc fluuio Hector Astyanactẽ filiũ nominauit Scamãdrũ

Cambyses fluuius est Hircaniæ, ortum habens in montibus Caucasi, cui cum propinquus ex Coraxici montis radicibus erumpat Cyrus, abeuntes in diuersa Hyberos & Hircanos, longo interuallo distantes irrigant, inde longe à mari in uno eodemq; lacu se recipiunt, & in Hircanum sinum uno alueo deueniunt.

Carabi fluuius est apud Seres, qui *Osseres uocantur, quod latine sonat syluarũ nobiles. Hi quidem mites sunt homines, & aqua perfusa frondium depectunt canitiem, aliorum mortalium consortium fugiunt, & commertia appetunt.

Panticapes Scytharum fluuius est, Nomadas disterminans & Georges. Vetũ sunt qui confluere eum dicant infra Olbiam unà cum Borysthene.

Campania Galliæ fluuius est.

Camicos Siciliæ fluuius, monti Adusto simili, Africano iunctus. a

Cana fluuius est Apuliæ, quem supra Aufidum nuncupauimus.

Cainas Brachmanarum fluuius nauigabilis, quem Macco Calingæ populi incolunt, hic in Gangem effluit. Plin. li. 6. ca. 7

Cantabra fluuius est orientalis, qui susceptis aliis tribus fluminibus, in Indum labitur fluuium.

Cappadox amnis Cappadocum est, qui Galatias Morinas terminat, & de se Cappadociæ nomen dedit.

Caper Asiæ fluuius est, Laodoceam Lico flumini appositam abluens.

Cataractes fluuius est Pamphiliæ sic dictus, quia se præcipitat, iuxta quem Perga oppidum, & Dianæ templum, quæ & Perga ab oppido dicta est. Plin. li. 5. ca. 27

Carcines fluuius est nauigabilis in extremo Italiæ positus, haud lõge à Petilia ciuitate.

Carambucis fluuius est sub Arctoo ubi Ripheorum montium iuga deficiunt, apud quem habitant populi quos Arimpheos dicunt Hyperboreis gentibus similes. His quidem

dem ſedes ſunt nemora, cibus baccæ, dementes habent ritus.

Careſus fluuius eſt ex Ida Troianorum mõte diffuſus, Homeri uatis carmine celebris, eſto nulla eius uideantur ueſtigia.

Carien fluuius eſt Colchorum in Phaſim profluens, cuius ripas Salæ gentes incolunt.

Chryſorrhoas fortaſſe. Vide Pli. li. 5. ca. ul. †Caruntis Aſiæ fluuius eſt ſupra Bithyniam Nicomedienſem fluens.

Carco fluuius eſt in regione Carnorum Aquileiam præterfluens.

Caſilinus Campaniæ fluuius, à quo & oppidum Caſilinum dictum, inſigne oppidanorum fide erga Romanos, dum obſideretur ab Hannibale Pœno.

al's, Caſpaſiũ *Caſpaſus fluuius eſt apud Scythas.

al's, Caßius *Caſus fluuius per Albaniam fluens. Catimon Siciliæ fluuius eſt.

Caularius fluuius in agro Idenſium eſt, haud longe à Carallite palude.

Eſt & Cæcinus Locrorũ, ut Plin. teſt. Cecina fluuias eſt Tuſciæ per agrum effluens, Vulterarum cadit in Arnum.

Cephalcidis Siciliæ fluuius eſt, Himere oppido proximus.

*Cepheſus nauigabilis fluuius eſt in finibus Pandorum Perſarum.

b Cephiſus Bœotię fluuius eſt ſub Parnaſſi radicibus fluens, cuius in marginibus aiunt

Cophes Pli. lib. 6. cap. 23 fuiſſe templum deæ Themidis, ad quod Deucalion & Pyrrha conſulturi de reſtauratione humani generis poſt diluuium acceſſerunt, & ob id aqua Cephiſi fatidica nuncupata eſt, quam aiũt, cum ex eodem lacu cum flumine Mela exeat, & ille nigras oues faciat, albas facere nigras, nigras autem rufas. Hunc præterea dicunt Narciſſi fuiſſe patrem.

Cephne fluuius eſt orientalis, inter quem & Indiæ regionem, quæ dicitur Geria, habitant qui ex Ofir, qui de genere fuit Heber, deſcenderunt, & exinde Salomoni aurum deferebatur

c Cheladon Archadiæ fluuius.

Nomine hoc promont. dicitur à Plin. lib. 4. cap. 5 Chelonates fluuius in ea ora in qua Cyllene & Callipolis.

Cherati Indiæ fluuius eſt, qui piſciculos producit errantes per atidam, & demum in fluuium redeuntes.

Cherius fluuius eſt in Euia regione, ex quo ſi potent oues albæ, nigræ efficiuntur, cum

Haud ſcio an Cephiſus & Penius pro Cherio & Neleo ſit legẽdũ. Vide Plin. li. 2. cap. 105 in Neleo flumine huic propinquo contingat contrarium.

Celeus fluuius eſt Phrygiæ.

Certetorium torrens eſt ferè inter Piſtorienſem agrum atq; Iucenſem, hinc habens Izamum oppidum, inde Piſciam, qui miraculo ſuo ſolus torrens meruit inter flumina memorari. Hic, ut aiunt incolæ, paruo montis decliuo cadens, non imbre turget ut reliqui, quinimo, ut idem aſſerunt, de decennio in decennium, ſeu paulo amplius, nõ determinato tempore, ſed fortuitu, & dũ minus ab ipſis expectatur, ex imo telluris uentre repente & ferè in momẽto tam grandem lapidum euomit copiam, cum ingenti ſtrepitu ſeſe illi dentiũ ſaxorum, ut qui uiderint obſtupeſcant, eo'q; in modum labentis aquæ impellit etiam leniter in decliuũ, ut ſeſe lapides mouentes uideas, motus uero cauſam uidere non poſſis. Et hoc ter uel quater in die, per dimidiam horã perſeuerans agit, nec unica die tantum, quinimo duobus uel tribus aliquando continuis, & ſereno cælo decurrens in admirationem ſui, non ſolum externos, ſed etiam trahit indigenas, & demum ſubſiſtens, expectat, donec decennium more ſolito elabatur.

Cerbalus Apuliæ fluuius eſt, olim in finibus Daunorum.

Chereſte fluuius ex Tauro profluens, in oppoſitum inſulæ mergitur Rhodiorum.

Cheſij meminit Plin. lib. 5. cap. 31 Cheſimon fluuius è Caucaſo monte proſiliens, erumpit in Pontum.

Ceſtros fluuius eſt Pamphiliæ nauigabilis, inter quem & Caractes Perga oppidum ſitum eſt, & Dianæ templum, quæ & Perga ab oppido denominata eſt.

Cyanos fluuius eſt Colchorum uaſtiſſimus, & in faucibus Phaſis eidẽ miſceẽ Phaſidi.

Cydara fluuius eſt inſulæ Taprobanes, ex Megiba ſtagno effluens, & in oceanum uerſus ſeptentrionem & Indiam cadens.

Cydnus fluuius Ciliciæ eſt, ut aliqui dicũt, ex Tauro mõte fuſus. Alii uero ex alueo Coidapſi, eò q̃d dulcedine & ſuauitate ſaporis illi perſimilis uideaẽ. Thar ſum inſignẽ Cilicũ ciuitatem

ciuitatem cursu diuidit, & magis liquore quàm spacio memorabilis leui tractu effluit, à puto susceptus solo, cuius placidum cursum nec torrentes urgent, aut alueum turbant frigiditate plurima, & riparũ amœnitate desiderabilis, adeo ut Alexander Macedo æstuãs ob laborem dum se lauaret in eo, ferè lætalem ægritudinem traxit. Qualis emanat è fontibus, talis sali miscetur undis. Vere tantum cum linquantur niues, turgescit. Cidnus à candore denominatus, nam incolæ quicquid album, Cidnum uocant. Præterea podagricis eius medentur aquæ.

Cidrinus fluuius est inter Ianeos & Cerasmos.

Cidus Ciliciæ fluuius podagra laborantibus conferens plurimum.

Cyrubs Arabiæ fluuius est, gemmarum plurium genetum abundans, adeò ut assumptæ camelis deportentur in oppidum Tybrestum. *Vibius Seq.*

Cynos fluuius est Nomadum, qui quidem ultra incompertam nauigationem in Persico mergitur sinu.

Cynips fluuius est in Libya, defluens per ubertrima arua, haud longe à Lepti oppido, circa quem aiunt grandes hircos oriri.

Cinga fluuius rapax est à cingendo dictus in Hispania, & effluit in Hybetum.

Cyos fluuius est Mysiæ. Cinthus Laconiæ fluuius est.

Ciren fluuius est Hispaniæ, qui alio nomine Bæthis dicitur.

Citta Masilienſium fluuius est, iuxta urbem Agatham.

Cyrus fluuius est radicibus montis Coraxici prorumpens, haud longe à Cambiso, & postquàm distantibus alueis, Hyberos, Hircanosq; circuiuere, quasi ex composito haud longe à mari in lacum unum redeunt, & in sinum Hircanum uno tramite currunt.

Cithios fluuius est ultra Bithyniam Nicomedensem.

Clanius Campaniæ fluuius est, haud longe à Neapoli Accerras præterfluens.

Clarath fluuius est Africæ, in quo crocodili gignuntur.

Glaucus fluuius Asiæ minoris, Lysiadi oppido atq; Orthosiæ uicinus. *Pli. li. 5. ca. 29*

Cled fluuius est Hyberniæ. Clerus Hispaniæ fluuius est.

Clitor uel Cliton Archadiæ flũuius.

Clitumnus Vmbrię fluuius apud Meuaniam & Spoletum defluens, ex quo, ut quidã uolunt, si confestim postquàm concepit bos bibat, album pariet. Quamobrem Romani magnas hostias Ioui immolaturi ad hunc locum pro albis tauris mittebant. Hunc alii fontem, alii lacum dicunt.

Clius, seu Clinis fluuius est Mauritaniæ, ex Atlantis septentrionali plaga progrediens in occidentem tendit, & in lacum funditur Epyragonũ, & mutato nomine dicitur Agger. Et postremo multis peragratis regionibus Nilus efficitur. Et ideo ubi de Nilo scribetur infra plenius apponetur.

Clodianus fluuius est ex Pyreneo exundans, & ad Emporia se ferens.

Choaspes fluuius est Mœdiæ, sese in Tygrim deferens apud Persas. Huius fluminis dulcis est aqua, & Persarum reges quandiu inter ripas Persidis effluebat, soli ex eius aquis potabant, & profecturi peregre adhuc etiam illas deportabant.

Cobar Babyloniæ fluuius est.

Cobulatus fluuius est minoris Asiæ, Gallograeciæ propinquus. *Fortasse is, quẽ Plinius Cobum uocat lib. 6. cap. 4.*

Cocytus infernalis est fluuius, Poëtarum carminibus celebris.

Tonderon fluuius est Arianæ regionis feruore solis exustus, desertis circundatus non longe à Bactris, cuius quidem cultores circa hunc fluuium & alium nomine Arosapem omnes inhabitant. *Plin. lib. 6. cap. 25*

Coëranis minoris Armeniæ fluuius insignis habetur.

Cophata seu Cophinus fluuius est Indiæ, propinquus oppido Indorum, quod dicitur Peucolais. *Cophes à Pli. lib. 6. cap. 22. & 23*

Cogamus fluuius est Asiæ minoris præterfluens radices Timoli montis, cuius in marginibus

ginibus Loreni & Philadelpheni habitant.

Calapis fluuius est Pannoniæ, qui fluit in Saum per Colapianos, Breucosq; fluentem, & cum duplici mergatur alueo, facit insulam quam Segestiam incolæ uocant.

Copen fluuius est Indiæ, in Indum fluuium cadens.

Sãgarius alio nomine, ut Plinius testatur

Coralius fluuius est Phrigiæ, & susceptis Tembrogio, & Gallo fluminibus in Bosphorano littore Ponto miscetur. Hic à multis Sangarius appellatur.

Corineus fluuius est, haud longe ab Eritriis, & promõtorio Mimantis & Clazomenæ.

Cormalos fluuius est, haud longe à palude quæ olim Adramiteos dicta est.

Corex Persarum fluuius, Carmaniis proximus.

Cosoagus fluuius Indiæ nauigabilis est, & in Gangem cadit.

Chlorus flu. est Asiæ minoris, sub Amanno defluens mõte, nõ longe ab oppido Egeæ.

Crathis fluuius est Calabriæ, uerum ab aliquibus Cratim dicitur, & præter Taurum oppidum labitur, ex quo secundum quosdam, qui biberint, flaui efficiuntur. Alii uero dicunt, si qua biberint pecora, candida fieri, cũ nigras faciat Sibaris huic propinquus, nec incolas carere beneficio dicunt. Nam Sibarim bibentes nigriores fiunt atq; duriores, & crispo capillo, cum qui Cratim bibunt, candidiores sint & coma dimissa.

Cremera fluuius est inter Romã & Veios, quem penes ccc. vi. ex inclyta familia Fabiorum die una pugnãtes, à Veientibus cęsi sunt, cũ nõ nisi unus, & hic paruulus superesset.

Canuchas fluuius est Indiæ nauigabilis, & in Gangem fluens.

Eryanos, Pli. lib. 5. cap. 30 al's, Hereo

Crianos* fluuius est palũdi propinquus, cui dicebatur olim Adramiteos.

Crinisus fluuius est Siciliæ, quem aiunt Acestis regis fuisse patrem.

Crysas Syracusarum fluuius est, ex monte ueniens † Aeneo.

Pli. li. 6. ca. 4

Chrysorrhoas fluuius est sub Imano monte, qui Caucasi finis est.

Chrysorrhoas fluuius ex Tmolo monte progreditur, Sardibus propinquus, uulgatiori nomine Pactolus nuncupatus, qui eò quod aureas habeat harenas, Chrysorrhoæ nomen sortitus est.

Croconus seu Crotalus fluuius est Brutiorum, seu Salentinorum nauigabilis, in quẽ si tignum, fustem'ue deieceris, uel frondes lapideo cortice obdurantur.

Crustumium flumen est, haud longe ab Arimino, à quo oppidum denominatum est, & defluit in Adriaticum.

Currinanta fluuius nascitur in campis Comagenæ, & in Persicum decidit sinum.

Cutha fluuius est Persarum, à quo Cutes dicti sunt Persæ, qui ad incolendam Samariã ob Iudæorum captiuitatem, uacuam à Persis regibus missi sunt.

Euenus fluuius Oetoliæ Calidonem secus fluens.

a *Videtur hic omissum nonnihil, nam apud Vibium sic legitur: Camicos Siciliæ (scilicet fluuius est) ex quo urbs Camiceos, diuidit Agrigentinos. Apud Plinium uero lib. 6. cap. 28. A flumine Canis, ut Iuba tradit, mons adusto similis. Ex quibus uides, id quod Plin. circa Canem fluuium scribit à Bocatio Camico Siciliæ attributum esse. Est autẽ & Camicha Indiæ fluuius, quod propterea hic addo, quia in ueteri exemplari non Camicos, sed Canucos legebatur.*

b *Male animaduertit Plinium Bocatius, nam cum ibi legisset, Oppida Panhormum, Solus, Himera cum fluuio, Cephaledis, Aleuntium, &c. Cephaledis, quod oppidi nomen est, cum superioribus construxit, & pro fluuio accepit, cum Himera & fluuij & oppidi nomen sit.*

c *Credo hic appellatiuum pro proprio posuisse Bocatium. Nam ἐωιθεΤΗΚΩΣ uocat fluuios Homerus* κελάδοντας.

* Dalierus fluuius est Indiæ, & in Oxum fluuium terminatur.

* Danapris Scytharum fluuius in Pontum fluens.

Diaphanes fluuius est Syriæ, Crocodillo monti propinquus.

Darat, uel Daras legendum fortasse. Vide Pli. lib. 5. ca. 1

Dania fluuius est Mauritaniæ Perosis, quem alii Turbulentam dicunt.

Danius Acerrarum Campaniæ fluuius, quem supra Claudius diximus, utrũ horum uerum sit nomen ignoro.

Danubius

Danubius fluuius Europæ permaximus, oritur in iugis Noriæ Germaniæ montis ex aduerso oppidi Gallorum Raurici, & effluens ab occiduo in orientem, per innumerabiles labitur nationes à sinistris linquẽs Germanicas, & à dextris Theutonicas, Pannonias, atq; Mesias. Et postquàm plurimũ sui cursus lapsus est, mutato nomine dicitur Histrus, seu Hister, & lx. permaximis fluminibus auctus per septem ora, uel secundum alios, per sex in Euxinum mergitur mare, ultra xl. mil. passuum infra amaras undas impetu suo dulcem quærentibus exhibens haustum, ex quibus hostiis quatuor nauigabilia sunt, reliqua uero non apta nauigiis. Primum quidem hostium aiunt uocari Peuces, & ea Peuce appellatur insula, cui Alueus proximus est, ex quo & Palus oritur ingens, & lacus super Istropolim quem Halmirin uocant. Secundum autem hostium Naratustoma nuncupatur, & tertium Calostoma secus Sarmaticam insulam. Quartũ uero Pseudostoma, & insulam Canopondiabasis. Quintum Boreostoma. Sextum quidem Spireostoma. Septimum nomen non habemus. Sunt insuper qui uideantur arbitrati ex eo tria progredi flumina, Aeas scilicet secus Apolloniam effluens, & Narliburnos separans, & Phileos, & Histrum qui per Histros labitur, & nomen largitur eisdem.

Dardanus fluuius est Mesiæ, à quo puto Dardanos populos uocitari.

Dasibaris fluuius est Garamantum.

Diana fluuius est apud Camarinam, cuius aquæ nisi pudicæ haustæ sint, in unũ corpus cum uino non coëunt.

Diardeus fluuius est, qui ab ultimis Indiæ ueniens crocodilos, ut Nilus, & Delphinos atq; alias gentibus incognitas beluas alit, in Gangem tandem elabitur.

Dipsas fluuius ex Tauro monte cadens.

*Dirmus fluuius est, apud Illyrios cuius in ripis Moniuolanum oppidum, quod antea Colchinum dictum est, eò quod à Colchis sit conditum, & Scodra *Hilliorum, cadit enim ex palude *Ligisti. *Vibius Seq.* a

Drauus est Pannoniæ fluuius, & in Danubium labitur.

Drica fluuius apud Dacos, & in Danubium finitur.

Druentia fluuius est ex alpibus fluens, & apud Allogobras in Rhodanũ sese mergens, transitu præ cæteris Galliæ fluminibus difficilis. Nam cum maximam aquæ uim uehat, nullas tamẽ naues patitur, eò quod nullis includatur ripis, sed in amplum hinc & inde uadit, & ulterius postea alueos faciens atq; permutãs, & assidue glareosa saxa reuoluens, nullam etiam expedito pediti uiam uiolentissimus præbet tutam, quem Druciam nuncupari arbitror, quia obices diruat omnes nouæ quidem Babyloniæ propinquus est.

Durda fluuius est à Tauro defluens monte, quam quidam scribunt Clurda. *

Cluder siue Cludrus minoris fluuius Asiæ, haud longe ab Anthiochia, cuius in ripis Meandro polis & Eumenia oppida fuere Menandro flumini propinqua. *Pli.li.5.ca.29*

Durius Hispaniæ ulteriotis est fluuius, à quo Lusitania incipit. Is enim ultimi promontorii radices abluit.

Rursum hic duorum quod est confudisse uidetur Bocatius, *nam* Drilonem, *cui adiacet* Scodra, *in Lyburnis* Plinius *uocat. Drimum autem Mesiæ adcenset, quanquam habet hic* Bocatius Sequestrũ *quem sequatur. Vide* Plinium *lib. 3. cap. 22. & 27.* a

Aeas fluuius à quibusdam Aous uocatus, quem quidam dicũt ab Histro moueri, & apud Apolloniam olim Corinthiorum coloniam in Epiri posita fluere, & in Ionio misceri salo. *Pli.li.3. ca.23*

Ebenos seu Euenos fluuius est, quem Centaurum aliqui denominant, eò quod in eo Nessus Centaurus ob raptam à se Deianitã ab Hercule confossus sit, qui in mare effluens habet in ripis Lyrnesum & Miletum.

Hebrus inter Thraciæ fluuios celebertimus est, qui fusus à Strymone, Odomantos, Odrysarũq; gentes abluit, accolentib. Carbiletis, Pyrogetis, atq; Drugetis, necnõ & Celetas maiores Hemo subditos, atq; minores Rhodope subiacẽtes intus secat, habẽs ex parte una a

Ciconas

Cicones & Doriſcos, ex altera Selletis, Priantis, Doloncis, Thynis, Corpillis, aliisq; barbaris, habens ubi mari miſcetur portum Stentoris, & Polydori tumulum, & ultra ſe Philippolim, quę nunc à ſitu, Trimontium.

* Ecos fluuius ingens eſt, naſcitur quippe ex monte Taumeſce, & in quinq; diuiſus alueos per Caucaſum euehit omnes loco qui appellat Scelãtes, inde ſe in Gangẽ proripit.

Edabis Mœdorum fluuius eſt, penes quem populus Iſraël captiuus religatus eſt.

Edas fluuius eſt prouinciæ Septimanæ, in mare declinans Gallicum.

Hedypnus fluuius eſt Suſianorum Perſarum, in Euleum flumen decurrens.

als, Cyſſa, ut Pli. li. 4. ca. 11 Aegos fluuius eſt Propontidi uicinus, cuius in ripis * Tenſuſa appoſita eſt.

Elatum Archadię fluuius eſt, ſeruans Anhelitum. *Plin. lib. 31. cap. 2*

Elauer fluuius eſt apud Aruenos Gorgoniam oppidum prætetfluens.

Eleorus Siciliæ fluuius eſt, Pachino promontorio uicinus.

Eleutherus fluuius in campis Syriæ naſcitur, & Phœniceo finitur mari, in quo maximæ teſtudines capiunt, ultro ſtatuto anni tẽpore effuſa multitudine uenientes in flumẽ.

Eliſius fluuius eſt Siciliæ.

als, Iliſſus *Eliſos fluuius eſt Atticæ regionis ſic à flexibus nominatus. Aiunt quippe hunc à Cocyto fluuio inferorum augmenta ſuſcipere, & ob hoc furias infernales feſſos ſiti ſerpentes aquis huius recreare ſolitos dicunt.

Hyllus fortaſſe. Vide Plin. lib. 5. cap. 29 *Elles fluuius eſt minoris Aſiæ, cingens Smyrnam ciuitatem ſuis undis.

Elorus Siciliæ fluuius eſt, qui more Nili ſuprafunditur, hunc ſuprà Eleorum dixi.

Elſa fluuius eſt Tuſciæ in agro Florentino paulo ſupra oppidũ, quod Collis dicitur ad orientem, ex loco cui unci incolæ tanta aquarum abundantia effunditur, ut mirabile uideatur, & circa eius initium quicquid eius in aquas proieceris, infra breue dierum ſpatiũ lapideo cortice circundatum comperies, quod poſtmodum in proceſſu ſui curſus nó facile facit. Hic ſuis tantum undis perpetuo curſu in exitum uſque clariſſimus effluit, imbribus tamen, ut cæteri, turbatur & augetur. Et cũ oppida plura hinc inde labens uideat, à dextro modico elatum tumulo Certaldũ uetus caſtellum linquit, cuius ego libens memoriam celebro. Sedes quippe & natale ſolum maiorum meorum fuit, antequàm illos ſuſciperet Florentia ciues. Multas prętetea & diuerſarum ſpecierum, maritimarum tamen omnium radens curſu ſolum detegit cõchas uacuas, & uetuſtate candidas, atq; ut plurimum aut fractas, aut ſemeſas. Quas ego arbitror diluuium illud ingens, quo genus humanum ferè deletum eſt, dum agitatu aquarum maximo terras circumuolueret fundo, illis reliquit in partibus. Hic demum ſub inſigni caſtro Miniatis in Arnũ fundit flumen.

Enipeus Theſſaliæ fluuius eſt, ex Otri monte prorumpens, & celeri ſe curſu uehens, in Epidaurum ruit.

Eniſes Siciliæ fluuius eſt, haud longe à Tauromeno colonia.

Enticinus Galliæ ciſalpinæ ex Apennino decurrit in Padum.

Eorcus fluuius eſt Hyberniæ, qui in radicibus Blagmæ montis exortus per Oſiriam effluit regionem.

als, Sonus Eonus fluuius eſt Indiæ nauigabilis, in Gangem fluens.

Epidanus fluuius eſt Theſſaliæ, ſatis leni defluens curſu antequàm ſibi miſceatur Enipheus, qui cum rapidiſſimus ſit, Epidanum uelociſſimum facit.

Apilas fluuius eſt Macedoniæ in Heraclea ora.

Heracleus fluuius Colchorum eſt, promontorio eiuſdem nominis proximus, & oppido Matio.

Rhyndacus fluuius, ante Lycus nominatus, Aſiam, Bithyniam q; diſterminans, oritur quidem in ſtagno Artynia penes Miletopolim Maceſton, alios q; recipiens.

Eraſinus fluuius eſt Nemeæ adeo ſuperbus curſu, ut ripis cõtineri nequeat, prætetfluit autem Driopas. Alii autem Litiæ fluuium dicunt.

Pli. li. 31. ca. 2 Orchemenus Bœotiæ fluuius eſt ad Trophonium deum, quem penes duo ſunt fontes, quorum

les, quorum alter potus memoriam affert, alter uero obliuioſum facit.

Eridanus fluuius eſt Italiæ celeberrimus, apud Græcos aliaśq; nationes omnem ciſalpi nam irrigat Galliam, & quoniam hic idem & Padus eſt, nihil de eo prꝫter ea quæ ad Grꝫ cos ſpectant, nunc dicemus, reliqua ubi de Pado. Fingunt Græci hunc apud inferos na= tum, & in terras ac ſuperos euaſiſſe, nihil aliud ſentientes, quàm quod ex Vegeſo monte, qui propinquus eſt infero ſcilicet Tyrrheno profuſus tendit in Adriaticum, quod Græci Superum uocant. Eridanus autem nuncupatur ab euentu. Nam fingunt Poëtæ Erida= num Solis fuiſſe filium, cui cum falſum eſſe ei obiiceretur ab Epapho Aegyptio iuuene, ad obtinendam filiationis fidem, currus lucis ducere temerarie impetrauit à Sole patre, Qui cum equos nequiret regere, exeuntibus ipſis orbitam, in parte cælum exuſtum, & in terris multa exhauſta flumina. Quamobrem ab irato Ioue fulminatus eſt, & in Padum cadens, ſuum illi tribuit nomen. Alii ſunt, qui dicant Eridanum Aegyptium iuuenem, cum mutatis ſedibus ueniſſet in Ligures, eiśq; impetaſſet, caſu in Padum recidiſſe, & in eo necatum. Quamobrem in ſolatium ſui regis, mortui nomẽ flumini poſuere, & hinc Eridanus dictus. Quem & ueteres Aegyptii in honorem ſui iuuenis bicornem inter alias cæli imagines poſuere, & pluribus decorauere ſyderibus. Reliqua ad hunc ſpectantia ubi de Pado uide.

Erigonus fluuius eſt prope Dorchiopum, qui ex Illyrico per Peoniam fluens, maximũ flumen efficit.

Hermandus fluuius eſt Indiæ, currens apud Abeſten Arachoſiorum.

Erimanthus fluuius eſt Archadiæ, ex monte *Panete fluens in Alpheum. *Eiuſdem nomi nis Plin. li. 4. cap. 6*

Aleos Erythrienſis fluuius in corporibus gignens pilos.

Erginus Propontidis fluuius, haud longe à Lyſimachia Cherſoneſi.

Hermes ſecundum quoſdam fluuius eſt Lydiæ. Alii dicunt ex Doricilio Phrygiæ natũ, euḿq; illam à Caria diuidere. Demũ campos Smyrnę aureas trahentẽ harenas fœcũdare.

Eſia Galliæ fluuius in Sequanam cadit.

Eſeris fluuius eſt Calabriæ, Crotonenſi ciuitati propinquus.

Aeſepus fluuius eſt Liciæ.

Eſicius fluuius eſt Hiſpaniæ, qui ante hauſtu dulcis fuit, poſtea amarus factus eſt.

Eſper fluuius, apud quem ſecũdum quoſdam, Neſſus Centaurus Deianiram tranſua dans, rapinam, fugaḿq; meditatus, ab Hercule ſagittis occiſus eſt, quod ſupra in Ebeno flumine contigiſſe diximus. *Vib. Seq.*

Eternus fluuius apud Daunos, quos nos Apulos uocamus, eſt. Alibi uero competio eum apud Aprutinos inter Salinas & Theanum Matuncinum.

Ethilia ſeptentrionalis fluuius eſt permaximus, ut quidam ferunt, maior Euphrate, æſtate creſcens ut Nilus, à maiori Burgaria deſcendens in Caſpium mare.

Ethimantus fluuius eſt Indiæ, uariis flexibus incuruatus, qui cum ab incolis irrigatio= nis cauſa diſtrahatur, tenuis & iam ſine nomine in mare recipitur.

Eudon fluuius eſt, Anthiochiã alluit à Thebaida ueniens, ubi Pygmeos fuiſſe tradunt.

Euenos fluuius eſt, qui & Licorum.

Euphrates inter cæteros fluuios memoratu plurimó celebris eſt, tam ueterum literis, q̃ exundationibus ſuis. Hunc quidam uolunt ex Paradiſi fonte mortalibus quidem inco= gnito, deriuari, quod ego credo. Alii tamen dicunt, in Armenia maiori in monte cui *Pa tacoatta nomen eſt, haud longe à fonte Tygris oriri. Nõnulli afferunt eum ex radicibus montis Armeniæ, cui Capoten dicunt incolæ, ſupra Zizimam ſeu Zimaram erumpere. Nec deſunt qui dicant ex † Aga eiuſdem Armeniæ monte effundi. Et poſt hos affirmant aliqui, quod in uallibus montis Capotæs appareat primo, haud longe à Zimara, de qua ſupra. Præterea aiunt, & ſi uaſtis è montibus exundet undis non eueſtigio ſeſe in fluuiũ effundere, quinimo factis ex ſe duobus lacubus, ſegnis ſedet & iners. Ex his tandem mar gine facto erumpens, ripis aſſumptis, uere flumen apparet, & maximo ſtrepitu, atq; celeri *alis, Pariarda* *alis, Aba*

al. Deyxene cursu Armenios, Cappadocas q; disterminans, nũcupatus ab initio Pyxirates, *Deixenã, & Anætia regionibus relictis excurrit, & iam aliquibus susceptis fluminibus ualidior factus, in Taurum montem uires experitur suas, ubi Elegeam uocant, cui cum non resistat Taurus, progreditur uictor, sed saxosus atq; uiolentus ad dextram Comagenã, ad leuam autem relinquit Arabiam. Verum sunt qui uelint eum in alueos duos diuidi, quorum alium in Tygrim effundi dicunt, reliquum uero permeatis Mœdorũ, Gordianorum q; terris in Mesopotamiam ferri, & Babyloniam quondam Chaldæorum regiam in partes duas cursu medio separare. Inde hic idem postquàm aliquãdiu effluxit, qui nauigabilis & ingens ante fuerat, in paludibus dispersus amplissimis, tenuis efficitur riuus, & incognitus, ut aiunt, nusquam aperto exitu effluit, esto, sint qui dicant eum in mare rubrum fundi. Sunt tamen qui putent huncilli ruborem iniectum à Cyro Persarum rege, ob susceptã iniuriam, seu ob gloriæ alicuius magni facinoris cupiditatem, ut in riuulos deductus plurimos alueus cum nomine deperiret. Volunt insuper hunc Nili more, & ferè eodem tempore Mesopotamiam irrigare, atq; fœcundã facere, & sese in alueum statuto tempore reuocare. Quamobrem eum nomen Euphratis sortitum uolunt, cum Hebraicæ Euphratas fertilitas appelletur. Dicunt & alii aquas eius esse uitales, & ob id à priscis Auxeneum fuisse uocatum.

Eulæus fluuius est, & in Medis oritur, & haud longe ab ortu sorbetur, & demũ in terras exiens, per Mesopotamiam funditur, arcem Susarum circuiens, & Dianæ templum gentibus illis uenerabile plurimum, postquàm Susianem ab Elmaide disterminauit. Habetur hic à Persis adeo sacer, ut non ex alio reges bibant, secum q; ex eius aquis deferant, si forsan peregre profecturi sint. Facit tandem unà cum Tygri lacũ iuxta Cariacem, ex quo quorsum exeat non habetur.

Eumenius fluuius est Hispanię propinquus Turdulis ueteribus, & Talabricę oppido.

Eurymedon Pamphiliæ fluuius est, à Side oppido missus iuxta † Aspendum mõtem fluit, insignis Cimonis Athenien siũ ducis nauali uictoria, & Phœnicũ atq; Persarũ clade.

Eurotas fluuius Laconum, sub ipsis Lacedæmoniæ muris currens, huius ripæ lauris abundant, & ideo Apollini sacrum dicunt.

Euxinus fluuius Propontidis, quem ab Euxino mari in quod effluit, denominatum quidam uolunt.

Plin. li. 2. ca. 103 Erasinus fluuius est Argiuorum, quem aiunt terris immergi, & iterum post exactum aliqualem cursum, in publicum reuerti.

al. Escamus a *Exemontus Mesiæ fluuius est. †Exthodus æque est Mesiæ fluuius. al's, Oescus

Vide lib. 4. cap. 11. Plin. ex quo quæ hic de Hebro Bocatius refert, omnia, sed confusissime atq; corruptissime consarcinata sunt, adeò ut uix summa difficultate qualiacunq; hæc restituere potuerimus.

Fabaris hic & Farfarus dicitur, fluuius Sabinorum est, & corrupte faber nuncupatus à pluribus.

Fæcelinus Siciliæ fluuius est, Peloro iunctus, & Dianæ templo conterminus.

Fanes Samnitum est fluuius, qui & Syris dicitur, Beneuento uicinus.

Farfarus Syriæ fluuius in radicibus Libani montis emittitur, & per Antiochiam fluens in Syriaco miscetur mari apud Symeonis portum.

Pharmicas fluuius est, haud longe à Iuliopolitis.

Phasis Colchorum fluuius est ingens, maxima deferẽs diu nauigia, quem in Moschis ortum aliqui dicunt, alii in Morcorum montibus, & quidam à Garamãte monte effusum, cuius in marginib. oppida fuere plura & celeberrima. Sed inter alia Tiritaceum, & Phasis, & Cygnus. Maxime autẽ inclaruit Aea, ubi Hippos, & Cianos permaximi fluuii scentur eidem. Post habuit Surium, apud quod & Surius fluuius influit. Recipit prętetea Glaucum, & Absarum, & Cobum è Caucaso descendentes. Tandem post longissimum cursum ultra hostia Tanais in Pontum effluit, clarus quidem & aliis, pręter iam dicta, insignibus fluuiis est. Penes eum Phrixi templum fuit, & lucus ob aureum uellus ueteri fabula

Vide Plin. li. 6. cap. 4. ex quo rursum depra uatissimæ hæc transumpta sunt

bula celebratus. Medeam fugientem cum Iasone tulit, & exilio Sulmonensis Ouidii memorandus est. Aiunt insuper in eo uirgam oriri, quam Leucosiphilon uocant, tantæ uirtutis, ut asserunt, quod si thalamis hominum apponatur, matrimonia habet pudica atq; inuiolata seruare.

Pathissus olim Dacorum fluuius. Phœnix Thessaliæ fluuius est.

Peritor fluuius Ienuæ oppido propinquus.

Phyrites fluuius propinquus Caistro flumini, Pegaseum impellit stagnum.

Pesterus Mysiæ fluuius est.

Rhesus fluuius est Bosphori, quem alio nomine Rebas uocant.

Rinus Hiberniæ fluuius est, per Cheneleoniam effluens regionem.

Phison fluuius qui & Ganges, in Paradiso delitiarum oriri quidam uiri celebres asserunt, & exinde irrumpere, eò ubi aiunt oriri Gangem, qui talia perscrutati sunt, de quo ubi de Gange plenius differetur. Dicunt autem Phison dici, quod inundationem significet, excipitur autem ab oceano orientali.

Psitatas fluuius est apud Seres, de quibus iam supra dictum est, ubi de Carabi flumine.

Plautasis fluuius in finibus Dacorum est.

Phlegeton inferorũ fluuius, Poëtis familiarissimus est, ignẽ quidẽ significat, seu ardorẽ.

Plorius fluuius est Hispaniæ, promontorio Celtico uicinus.

Phocias fluuius est Thessaliæ, & in Epidaurum effluit. *Vibius Seq.*

Pharion Armeniæ maioris fluuius, in Tygrim mergitur.

Porinus fluuius Aquileiæ propinquus est. *Formio, ut Plinius li. 3. ca. 18 als, Phryx*

Phirstinus nauigabilis fluuius apud Persas.

*Phrygius fluuius est minoris Asiæ, qui & Phrygiæ prouinciæ nomen dedit, & eam à Caria diuidit, est quidem Magnesiæ, quæ ad Sypilum est iunctus, insignis Lelii Scipionis Asiatici, Romanorũ cõsulis, uictoria et clade Antiochi Asię & Syrię regis penes eũ susceptę.

Phut fluuius est Mauritaniæ, & à quo adiacens regio Phutensis appellata est.

GAbellus cisalpinæ Galliæ fluuius, in Padum cadit.

Gadus fluuius ex monte Tauro effluens, in mare suscipitur Cycladum.

Gessus Ioniæ fluuius est, Priene ciuitati propinquus.

Gagis fluuius est Liciæ, à quo & locus cui proximus fuit, denominatus est.

Galesus Calabriæ fluuius non amplius quinq; mil. pass. à Tarento semotus.

Galbis fluuius est Cariæ, haud longe ab Halicarnaso, infamis ob malam habitãtium ualitudinem. *Galbin Mela non fluuium, sed Caunũ oppidum infame fuisse dicit, in descriptione Cariæ*

Gallus Lycaoniæ fluuius, à quo denominati sunt sacerdotes Cybeles. Hic quidem in Sangarim terminatur. Potantes in furorem conuertit.

Ganges fluuius Indiæ prægrandis atq; famosus. De eius uero origine ambigitur apud priscos. Nam alii ex incertis fontibus, uti Nilum eum nasci uolunt. Alii ex Scythicis montibus uasto cum fragore loci erumpere, atq; sese per scopulos & aspreta locorum præcipitem dare, donec in planum deuenerit, & ibi quasi susceptum ab hospite in lacu quodã conquiescere, & ex eo tandem lenem, mansuetum´q; procedere, qui in orientem tendens, à xix. maximis atq; nauigabilibus fluminibus augetur, & ultimo secundum quosdam, ut Nilus septem hostiis oceanum ingreditur. Alii dixere nouem, & tria quidam tantum esse uoluerunt. Dicitur autẽ Ganges à Gangaro uetustissimo Indiæ rege, ut placet aliquibus. Aliis uero placet hunc illum esse fluuium, quem uocant sacræ literæ Phison, de quo paulo ante pauca dicta sunt. Qui quocunq; uocetur nomine, aut quodcunq; exundet alueis in mare, adeo grandis est, ut ubi minus occupet latitudinis octo mil. pass. pateat, ubi plurimum centum, altitudinis nusquam minus xx. pass. reperitur, aduersus quem Cyrus Persarum rex, quasi cœpti oblitus, bellum inauditum sumpsisse fertur. Nam cum unum ex regiis equis candore atq; forma præcipuum, quem fiducia tractus transuadare persuasserat à uortiginibus undarum circumagi atq; absorbi unà cum insidente cerneret, aiũt ira-

tum iuraſſe ſe illum adeo extenuaturum, ut qui equum atq; equitem optimũ abſorbuiſſet, mulieribus uix genua cingẽtibus, uadoſum faceret. Nec uerbis opus defuit. Nam totis in hoc expoſitis copiis in cccclx. alueos flumen detraxit anno integro operi dato, non obſiſtente quod Nili more augeri dicaẽ certo anni tẽpore, & adiacẽtes fœcundare agros.

Gardo fluuius eſt in prouincia Narbonenſi, Neumaſo ciuitati propinquus. Hũc aiũt ſæpiſſime æſtiuo tempore abſorberi apud eum locum, quem Campianacum uocant, & ſub caſtello Prinati ampliorem renaſci.

alĩs, Ichthyophagi Gargarus fluuius eſt in inſula, quam † Hydrophragi habitant, barbam uſq; ad genua nutrientes, & piſces crudos etiam comedentes, ultra quem dicunt formicas eſſe catulorum magnitudinem excedentes.

Garumna fluuius eſt ex Pyrtheneis delapſus montibus, Gallos ab Aquitanis diſtermĩnans, uadoſus quidem in imbribus, aut ſolutis niuibus intumeſcat, & in eo inſula eſt. Aneros nomine, quam quidam pendere & extolli aquis creſcentibus, deprimiq; eis deficientibus credũt, & cum oceano occidentali miſceatur, in exitu ſui amplior & turgidior factus, more æſtuantis maris huc illuc nauigantes impellit.

Gela Siciliæ fluuius eſt, à quo & oppidum illi appoſitum denominatum eſt inter Camerinum & Agrigentum.

alĩs, Gelagienſis †Geneſus Epiri fluuius eſt, quem à Dyrachio Theſſaliam euntes inueniunt. *Vib. Seq.*

†Genuſus Paleſtinæ prouinciæ fluuius eſt. *alĩs, Geneſus*

Geon fluuius meridionalis, quem aiunt in Paradiſo delitiarum oriri, & uniuerſam Aethiopiam irrigare. Hic idem cum Nilo eſt, & ideo quæ multa de eo dicenda ueniunt, ubi de Nilo ſcribitur apponentur.

Gerrus Scytharũm fluuius in lacu Buge ſuſcipitur, qui à Meotidis palude ſaxoſo tantum diſcluditur dorſo.

Idẽ eſt cũ proximo, ut ex Plin. apparet lib. 4, cap. 12 Gerros fluuius eſt Baſilidarum & Nomadum, & iunctus Hypani fluuio, Carcinem urbem præterfluit.

Geſſus fluuius eſt apud Iones ea in regione, q̃ Troglea appellaẽ, Ioniis omnibus ſacra.

Getulos fluuius eſt Mauritanię portui Tiſadro propinquus. Hũc Oetebes quidã uocãt.

Gis uel Ger fluuius eſt Aethiopiæ Garamantũ inter deſerta & harenoſa effluens loca.

Glanes fluuius eſt tardus atq; piger, adeò ut potius palus uideatur quàm flumen, inſamis plurimum aduerſa ualitudine incolarum. Fertur autẽ tardus, ut dictum eſt, ſub Cluſio uetuſtiſſima Tuſciæ ciuitate, & amplo occupato ſpatio Sœnæ Iuliæ campos à Peruſinis diuidit.

Glanicus fluuius eſt apud Minturnas Liris nominatus, illas curſu diuidens puto hodie uocari uulgo Garigliano.

Glaucus fluuius eſt Ioniæ, Pedalio promontorio propinquus.

Pli. li. 6. ca. 4 Glaucus Colchorum fluuius eſt, & in Phaſim mergitur, habens eius in exitu in Phaſi, inſulam abſq; nomine.

alĩs, Coſpius uel Gendos *Gloſpes fluuius eſt haud longe ab Olbia oppido, & Bithyniæ propinquus.

De Olbia uide Plin. lib. 6. cap. 4 Gna Mauritaniæ fluuius eſt, Ampeluſiæ promontorio uicinus.

Gozam fluuius eſt Mœdorum, quem penes Salmanaſar Babyloniæ rex Iſraẽlitas captiuos habitare iuſſit.

Crateis fluuius, in extremo Italiæ Siciliæ propinquus, & Scilleo opipdo, quem fabulę Scillæ immanis monſtri finxere matrem.

Granius Perſarum eſt fluuius per Suaſianum fluens, & paruas deferens naues, cuius dextrum latus incolunt Deximontani bitumen perficientes.

Gryliofolius fluuius eſt in Aphrodiſia regione, Coriphæ oppido propinquus.

Granicus Phrygiæ fluuius eſt, in Propõtidem cadens, cui Zizicon ciuitas proxima clarus quidem prima Alexandri Macedonis uictoria in Perſas.

Guatra Britanniæ flu. eſt in Cambria regione, quã uulgus ab eo denominat Gualliã.

Guandalus

Guandalus Guandalorum est fluuius.

Guttallus fluuius Penthimbastrinæ, quæ Dacis est contermina, qui in oceanũ mergit.

Plinij uerba lib. 4. cap. 14. sic habent: Quinta pars Peucini Bastarnæ, supradictis contermini Dacis, amnes clari, in oceanum defluunt Guttallus, Vistillus, Albis, &c. Quo loco Plinius Guttallum Germaniæ fluuium facit.

Hiarotis fluuius est Indiæ inter opaca nemorum ex arboribus inusitatis effluens, & syluestrium pauonum abundans. *Curtius lib. 9*

Hydaspes insignis fluuius magnitudine, & quod harenas habeat, atq; gemmas ferat, per Parthiam sese ferés euadit in Indiam, & amplo atq; profundo gurgite means crebras facit insulas, & ingẽtia trahit saxa sub undis. Postremo quatuor susceptis fluminibus miscetur Indo in regione Inio, apud arcem Soborum, qui ex exercitu olim Herculis fuisse tẽ stanẽ pelles uestimentorũ loco, & clauas pro armis gestantes. Ab Hydaspe uero antiquissimo Mœdorum rege, ut placet aliquibus, nominatur.

Hiera fluuius est Asiæ, disterminans Gallatiam atq; Bithyniam.

Hieros fluuius est Colchorum.

Hylas fluuius est Bithyniæ præterfluens urbem Prusciadẽ, quam & lacus Hylas alluit, apud quem Hylas Herculis puer à nymphis dicitur raptus.

Himera memorabilis Siciliæ fluuius. Hic ferè circa medium insulæ fusus, in duos diuiditur alueos, quorũ alter in Tyrrhenũ mare decurrit, & dulces atq; optimi saporis aquas trahit, alter in Libycum tendit, sed amarus plurimum. Alii contrarium dicunt, quod qui in meridiem pergit dulcis sit, & amarus uergens Aquilonem, ab hoc Himera oppidũ Siciliæ denominatum est.

Hirminium Siciliæ fluuius est, oppido Camerinæ propinquus.

Hypacyris fluuius est uno hostio, quanquam ex diuersis fontibus cum Gerro in Carcinæ sinu in Scythia mari se miscens. *Vide P. Melã*

Hypanis Scythiæ fluuius est, ex grandi palude inter Auchetas procedens, quam incolę eius uocitãt matrem Scytharum, fluuiorum princeps, qui diu qualis nascitur effluit, tandem apud Calipidas, quos circuit, miscetur illi fons modicus, qui Exampęus dicitur, qui eum adeo reddit amarũ, ut mirabile uideatur, cum eousq; fuerit dulcissimus. Et sic amarus secundum quosdam fertur in Pontum, secundum alios ab Sesagore lacu, haud longe à Meotide suscipitur. Is quidẽ insignis est Alexandri Macedonis termino. Moratus est enim iter eius, ut aræ ab eodem Alexandro eius in ripis positæ testantur. Præterea nascunt ab eodem animalia quædam paulo muscis maiora, quatuor pedes & pennas habentia, ut satis quadrupedes uideantur & aues, quorum uita die una tantum terminatur, in mane infantes, meridie iuuenes, sero autem senes sint, & ob senium satis expertum dicunt, deficiunt, quæ incolæ Himeridiones uocant. *Hæc mixtim ex P. Melæ li. 2. Plin. lib. 4. cap. 12 a*

Hipatos Syriæ fluuius est, cui & Ipatos oppidum, & Seleucia atq; Berithos ciuitates pro pinquæ

Hiperis flu. est Persarũ nauigabilis, & medio in sinu Persico fundit.

Hipsa Hispaniæ fluuius apud urbem Vecon currit, quem Herculi fuisse gratum ferũt.

Hypasis fluuius est Indiæ, adeo sub solstitio positus æstiuali, ut exeunte sole in fine geminorum, & principio cancri perpendiculares in se solis radios recipiat, ultra hunc amplissimæ sunt solitudines. *Vt Plin. lib. 2 cap. 63. test.*

Hæc non Hypanim, sed ad Hypasim Indiæ fluuium pertinent, qui itinerum Alexandri terminus fuit, de quo Plinius lib. 6. cap. 17 *a*

Iaboot fluuius est, penes quem Iacob noctu cum angelo luctatus est, fluens inter Philadelphiam & Garasan, procedenśq; suscipitur à Iordane.

Icarus fluuius est Indiæ propinquus, in † Meuum fluuiũ effluens. Nam Pompeii Magni edicto exploratum est in Bactros septem diebus ex India perueniri ad Icarum flumẽ. *als, Oxum*

Iader fluuius est apud Salonas, qui in Adriaticum se miscens, forte Iadræ oppido nomen dedit. *Vib. Seq.* *

Ianaus fluuius est in Armixia regione.

Iardanus fluuius est Cretæ insulæ, ciuitatem Phias circumdans, cuius & in ripis Cidones habitant.

Iberus famosissimus Hispaniæ fluuius est, & à quo ipsa Hispania Iberia appellata est. Hic secundum quosdam apud Vacanos oritur, secúdum alios apud Cantabros, & cum nauium ferax sit, Tulam opulentissimam eius regionis ciuitatem ex inferiori parte radit, demum sub tortosa ciuitate Balearicum ingreditur mare.

Iberus fluuius est, & per Moscorum tractus in Cyrum flumen effluit apud Scythas, seu Hircanos.

Idros fluuius est Ciliciæ, Tarso ciuitati propinquus, ideo Idros dictus quia in forma Idri tortuosus sit.

al. Iactus Iectuus fluuius est, in quo optimi capiuntur pisces, & inter alios unus, qui lupus uocatur, qui gustui carnium saporem præbet.

* Iene fluuius est, ut arbitror Hispaniæ, oceanó q; se mergens Cantabrico, ubi Velabri habitant, & Luceni in oppositum Hiberniæ insulæ.

Ieterus fluuius est Mesiæ, quem Iterum quidam uocant.

Ignaboo Britanniæ fluuius est, & mergitur oceano.

Ilerda Hispaniæ fluuius, à quo Ilerdum oppidum dictum.

* Iliffon fluuius est, cui Oliua propinqua lx. stadiis est, quam siquis tetigerit, damnum maximum consequetur.

al. Imbro Illisus fluuius est in insula *Ilubro, quam arbitror Aegei maris.

al. Himela *Imala Sabinorum est fluuius prope Casperiem ciuitatem, qui & Imelle dicitur.

Vib. Seq. Imaridis fluuius est Indiæ, penes quẽ aiunt homines ingentis staturæ habitare, & quia uiuis utuntur piscibus, Ichthyophagi uocantur ab Indis.

Inachus Argiuorum fluuius est ab Inacho rege denominatus.

Indus fluuius est Indiæ permaximus, in Cibatharum iugis ad septentrionem. Alii eũ ex Paropamiso dicunt effluere, æquantem magnitudine Gangem. Hic pluribus ac maximis susceptis fluminibus quasdã facit insulas, inter quas est amplissima Prasiane, & alia minor tantum, quæ Patale nominatur, demum in duobus diuisus alueis inter se longe distantibus, ab oceano recipitur ab eo Indico unà cum prouincia nuncupato.

Plin. li. 5. ca. 1 Vior Mauritaniæ fluuius est per deserta effluens, esto uestigia uinearum atq; palmarũ reliquiæ aliquando circa eum inuentæ sunt.

Instigia Sarmatarum est fluuius.

al. Basternas Visurgis Germaniæ fluuius est, apud *Bastrinas Dacis conterminos.

Inuatius fluuius apud Aprutinos, haud longe à Truento flumine.

Iomanes meridianus est fluuius, per Palibotros decurrens inter oppida Methora, atq; Cyrisoborca, Malleæ monti propinquus.

Iordanus fluuius est, diuidens Iudæam & Arabiam. Verum de origine eius ambigitur apud ueteres. Nam sunt qui dicant ex Libano mõte duos exoriri fontes inter se distantes, quorum alter dicitur Ior, & alter Dan. Qui Dan, ferè ab ortu suo subterraneum agens gurgitem usq; ad planitiem Meldam absconsus incedit, ibi erumpens, obliquans q; se in Galileam gentium ab urbe Cedar iuxta Spineti balnea sub mõtibus Gelboë riuo ac Ior fonti altero excurrenti iungitur, & fluuium faciunt, hi q; ex se nomen componunt Iordanis. Alii uero dicũt ex Ior Iordanem fieri, sed eò quod transeat secus Dan olim ciuitatem, in qua rex Hieroboam uitulum erexit aureum, quæ latine riuus sonat, seu fluuius dictus est Iordan, quasi fluuius Ior. Quidam uero dicunt apud Paneadam ubi templum Cæsari dicauit Herodes, speluncam in monte esse aquis immobilibus plenam, & ex ea Iordanem effluere. Nonnulli asserunt hoc Iordanis non esse principium, quinimo fonté esse cxx. stadiis ultra Cæsaream, cui à rotunditate Phiala nomen est, & ex eo aquas sub spelũca Peneadis accedere. Quod quidem à Philippo Tetrarcha compertum dicunt, proiectis in Phiala paleis, & per subterraneos meatus apud Paneadé redditis. Sed undecũq; oriat, effluens

effluens aquarum primo facit congeriem, quas aquas uocitant Maron insignes uictoria Iosue, & labis regis Asor clade. Ab his prosiliens lacum facit ingentē, quem alii mare Galileæ, alii Tyberiadis lacum uocant. Inde autem auctior factus pluribus susceptis fluminibus euadens inter Sochoth & Salin sub Hermon, & Cale oppida atq; Bethelinuth accedit in confinia Hiericho, ubi suis aquis à Ioanne Baptista lauari dignatus est Christus, homo deus æque mundi creator atq; redemptor, ut ex hoc intelligeremus regenerationis lauacrum, & eius imitantes uestigia, ab originali crimine lauaremur, nec multum & in lacum Asfaltidis, seu mortuum mare colligitur.

*Iparis fluuius est, quem & Hictarim uocant, ex quo Camerinis aqua inducta est. *al. Hypanis*

Ipsos fluuius est Colchorum grandis, & in Phasim fluuium se condens. *Vib, Seq.*

Iris fluuius est minoris Armeniæ, Lycum suscipiens.

Isanus Dyrrachii fluuius est.

Isara Galliæ fluuius est, in Rhodanum flūens apud Quintianum.

Isaurus fluuius est Galliæ cisalpinæ, haud longe à Cesena in Adriaticum mare procumpens.

Isepis Indiæ fluuius nauigabilis est in Indum cadens.

Ismeneus Bœotiæ fluuius est, propinquus olim Thebis.

Ister fluuius est, qui & Danubius dictus, qui hoc nomine à fontibus ueniens, quàm cito tangit Illyricum Ister, relicto Danubii nomine, appellatur, de cuius ortu, progressu, & exitu in Pontum supra satis dictum est, ubi de Danubio, hic replicandum nō censeo. Sunt tamen qui credant ex Danubio ramum progredi, qui uocatur Ister, & ab eo Istria denominetur, & per eum Iasonem in Adriaticum penetrasse, nauigio à Colchis uenientem, quod ego ridiculum puto.

Iunculus apud Basternas est fluuius, haud longe à Dacis.

Iaxatus, Iaxares, Iaxartes credo q̄d idē sit fluuius apud Scythas, quē, si sic est, Scythæ Silin uocant. Is quidem Semiramidi, Cyro, & Alexandro terminus fuit, finem q̄ dedit impetuoso itineri, & per deserta Scythiæ & *Surdianorum regionibus uastus fonte suo sese penes Dahos flectens, in septentrionem uersus inter Amardos & Pessicasos penetrans in Scythicum ad extremum effluit oceanum. *al. Sogdianorum*

Vistula fluuius in confinio est Sarmatarum, in oceanum effluens.

LAdon fluuius est Archadiæ, non quidem ab initio terris datus, sed terræmotu quodam è paludibus Panetæ emissus. Hunc aliqui fingunt patrem fuisse Daphnes, quam reliqui dicunt Penei, forsan & hic lauris abundat in ripis.

Laëros Hispaniæ fluuius est, Lambracæ ciuitati propinquus.

Lapsias fluuius est in minori Asia, haud longe à Iuliopolitis.

Lamber fluuius est cisalpinæ Galliæ, ex Vpili lacu in Padum fluens.

Pamissus Thessaliæ fluuius.

Lagous fluuius est Scytharum apud Cataslascos & Anthiadas, ex montibus Catheis cadens, Opharum q̄ suscipiens flumen apud Caucadas & Opharitas.

Lar fluuius est Galliæ.

Lanos fluuius est apud Seres.

Lanus fluuius est ultra Danubium, à quo Lani populi dicti sunt.

Lariſſus fluuius est Græciæ, Elium agrum dirimens à Dymeo.

Lauesina Mauritaniæ fluuius est.

Lauth fluuius est Mauritaniæ, ultra Abilam montem nauigabilis, & Tamudæ oppido propinquus.

Ledum fluuius est Galliæ, haud longe à stagnis Volcarum, & castello Latara & Rhodano fluuio.

Lentulus sub Arctoo fluuius est, in superiori capite Riphęorum montium, & medius inter Alanum fluuium atq; Tanaim in Mœotidem funditur. *Vide num sit, quē Pli. Lelantū uocat li. 4. capi.*

Leta fluuius circa Augustam ciuitatem effluens.

Lethe fluuius est, figmento Poëtarum apud inferos fluens, & animabus defunctorum potus præteritorum habet obliuionem inducere. Sanè, ut aliquibus placet, omissis figmentis hic fluuius in Africa est apud extremum Syrtium cornu non longe ab Berenice ciuitate. Verum incolæ prisci fictione ducti, arbitrantur eum ab inferis in terras erumpere.

a Lethecus fluuius est insulæ Cretæ, sic dictus, ut placet aliquibus, eò quod penes eum dicatur Hermionam Martis & Veneris filiam Cadmi uiri oblitam. *Vib. Seq.*

Libor fluuius est Syriæ inferioris, haud longe à ciuitate Iopen.

al. Lylæus, *Libeus fluuius minoris Asiæ est, inter Galatiam & Bithyniam fluens.

ut Plin. lib. 5. cap. ult. test. Libius fluuius est Mauritaniæ, cui quondam Fotos uel Futh nomen erat ab adiacente prouincia. Verum ab uno filiorum Mersan, qui Libius uocatus est, postea sic dictus.

Vib. Seq. Licastris Coë fluuius est, à quo & Lica ciuitas nominata.

Lycos fluuius est in ora subiecta Libano apud Phœnices, haud longe ab oppido cui Leonthos nomen est.

Vib. Seq. Licesius Thraciæ fluuius est, cuius aquas, ut ferunt, si quis potauerit, ebrius efficitur.

b Lycus Asiæ fluuius est, qui quidem ab origine sua Lycus nõ dicitur, quinimo Marsyas fabulosis Græcorum carminibus inclytus. Hic autem è summo uertice montis Cylenæ urbis funditur, & in subiectam decidens petram uasto cum strepitu undarum decidit, & suas tantum undas euoluens campos liquidus rigat appositos, & quia eius placidus est color, mari q; persimilis, fictioni Poëticæ locus adinuentus est, ibidem scilicet amore eius tractas cõsedisse nymphas, qui quandiu intra mœnia ciuitatis labitur, Marsyas est, exiens uero & maior factus Lycus denominatus ab incolis, cui Laodicea celeberrima ciuitas apposita est, & Heraclea & Neocæsarea, tandem secundum quosdam in Euphratem decurrit. Secundum uero alios disterminata Armenia minori ruit in Irim, possibile tamen ut duo sint. Siue unus est, seu unus è duobus, memorabilis est uictoria Anthiochi regis, & Italicis Parthorum ducis clade, nec minus secũda Alexandri Macedonis in Persas gloria, & Darii regis ignominiosa fuga, cum apud uicũ inter Macedonas Persas q; pugnatũ est.

Lycus fluuius est Cypri insulæ, se fundens in mare Syriacum.

al. Ligeris *Liger fluuius est, Equitanos à Celtis diuidens, seu Bithuriges ab Heduis à quo Aquitania denominata est, eò quod suis obliquis aquis ferè omnẽ in circuitu cingat, & postremo in oceanum Britannicum euoluatur.

Lymira fluuius est post Tauri promontoriũ nostra contingens maria, apud Limiram defluens oppidum.

Limoteus Siciliæ fluuius est.

Pli. li. 2. ca. 103 Lynceus, seu Lyncestis fluuius, mira insignitus uirtute. Nam si quis minus moderate ex eius undis potauerit, non aliter titubabit, quàm si uinum immoderate potasset.

Lineus fluuius est in Creta insula, præter Cortinam urbem effluens, per quem aiũt Europam à tauro Ioue fuisse portatam.

Idem est cũ eo quẽ supra Licesium uocat Liparis Ciliciæ fluuius, mirabili proprietate nominatus. Asserũt enim natantes in eo, aut se lauantes non aliter ungi ab ipsa aqua, quàm si oleo lauarentur uel adipe.

Liquentia fluuius est Galliæ cisalpinæ, seu Venetiarum, in Adriaticum mare cadens.

* Lirceus fluuius est Oetholiæ.

Liris fluuius est Minturnam coloniam cursu diuidens, qui & Glanicus appellatus est, cuius in ripa fuisse dicitur templum nymphæ Maricæ Minturnensis.

Herod. in Polybennia Lyssus fluuius est Asiæ, Mandropo ciuitati propinquus.

Linternus Campaniæ fluuius est, haud longe à Vulturno fluuio & oppido.

Idem cum superiori est Lycus fluuius est Asiæ, qui terras subit, & demum redditur terris.

Lycos fluuius est Phœnicum, haud longe à Seleucia, Hipatho, & Beritho ciuitatibus.

Litra fluuius est Mauritaniæ, atri coloris, ex intimis exustis q; solitudinibus torrente sole propinquo, & plusquàm ignito effluens.

Lixus

Lixus Mauritaniæ fluuius, à quo Lixa ciuitas denominata est eiusdem regionis.

*Lucta fluuius est †Ruxultanorum apud oceanum degentium. al. Luxia

Limia fluuius Hispaniæ, haud longe à Gallitia & Durio flumine.

Lurda fluuius est, ex Tauro monte cadens.

Luno fluuius est Mauritaniæ propinquus, Gna coloniæ atq; promontorio Apelusiæ.

Lupia fluuius est cadens in Rhenum.

Lusius Archadię fluuius, quem penes diu ostensum est sepulchrum Aesculapii, Asippi, & Arsinoë filii, qui primus alui purgationem, atq; dentis euulsionem adinuenisse dicit. apparet

Hic à Solino Letheus uocatur, eademq; ei asscribũtur de Tauro & Europa, quæ infra Lineo assignat Bocatius, Solin. cap. 16. uide. a

Diuersorum fluuiorum Lycus nomen est. Nam & superior Phœniciæ siue Syriæ, à quo Leontos oppidum non longe abest Lycus dicitur, is qui in Euphraten exit. De quo Plinius lib. 5. cap. 20. & 29. & c. agit. Et Lycus ille dicitur, qui ex Armenia Pontum uersus labitur, cui adiacet Heraclea, & Neocæsaria, quiq; tandem ab Iri exceptus in Pontum defertur. De quo Plin. lib. 6. cap. 1. & 3. & c. b

MAcra fluuius est in initio Apennini, fluens inter Ligurum montes, & demum pe nes Lunam ciuitatem defluit in Tyrrhenum.

Macestus fluuius est Asiæ, Rhyndaco, seu Lyco flumine susceptus iuxta Miletopolim.

Magrada Cantabrorum fluuius est unà cũ Suesa Trinobellontem cingens & Deciũ.

Maluana fluuius est Africæ, diuidens Mauritaniam Syphacensem à Tingitana.

Madrageus Scytharum fluuius apud Sagos populos.

*Mandrus fluuius est Indiæ inter Aremandros atq; Ianeos. al. Mardrus

Maran fluuius est, Penculis & Liphorte oppidis propinquus. *

Magoras fluuius est per Seleuciam currens, quæ prius Alexandria dicebatur ab Alexandro contra Parthiam condita, sed à barbaris diruta, & ab Antiocho Seleuci filio restaurata. Hunc aliqui apud Dalmatas esse dicunt. Pli. li. 5. ca. 20

Marsya fluuius est. Hic oritur haud longe à fontibus Mænandri, & currens Apamiam diuidit, & inde Tiboron in radice montis Signiæ sitam circuit. Deinde Menandro mixtus, Icareum mare petit, in quo unà funduntur ambo, & littore Micaleo, & hoc secundum quosdam, qui uolũt hunc illum esse Marsyam, de quo fabula uetus extat, qui cum Apolline tibiis certauit, superatus q; atq; pelle nudatus, in fluuium sui nominis conuersus est. Alii uero dicunt Marsiam fluuium in uertice montis supra Celenem ciuitatem irrigare, & eam exiens Lycum uocari, eumq; Lycum in Irim mergi, seu binomius sit Mænander, seu hic Marsias, seu Marsus alius sit à Marsia, quod nõ credo, diuersitatis causam nec intelligo, nec aduerto.

Matis Dyrrhachii fluuius, nõ longe à Lysso. Vib. Seq.

Matrona flu. est Gallos à Belgis diuidens.

Mazeras fluuius est ex Caucaso monte cadens citra flumen Sydetim, propinquus Hircano mari.

Mæander fluuius in monte Aulocrene lacu oritur, & adeo descendens, sinuosis circũagitur flexibus, ut nonnunquam in fontem uideatur uelle reuerti, & Apameam primo irrigat regionem, mox Eumeneticam, dein Bargylieticos campos, & ultimo Cariam, omnes fertilissimo limo fœcundans. Postremo apud urbem Hippim, haud longe à Mileto ciuitate in Icareum effluit mare. Alii sibi attribuunt eam originem, quam supra Marsiæ descripsimus. Is quidem multos suscipit fluuios, eiusq; sunt margines conspicui plurium ciuitatum, suscipit quidem Marsam, Obrimam, atq; Orgam, & alios, insignit Magnesia ciuitate, Comene, Nihiliuia, Prienne, & aliis. Aiunt insuper in eo nasci lapidem, quem per antiphrasim Euphronam uocant, quem siquis pectori alicuius alliget, in insaniam eum uertat adeo uehementem, ut aliquem ex propinquis occidat. *

Meduacus Venetorum fluuius.

Melas Bœotiæ fluuius est, Mineruæ sacer, eò quod oliuetis abundet. Hũc tamen aliqui

uolunt

uolunt Athenarum esse fluuium, cum ille sit Moëlus in Sichinarum finibus. Hic tamen Melas eodem fonte cum Cephiso exundans potos greges, si albi sint, nigros facit, cum Cephisus agat contrarium, & ex hoc nomen traxit. Nam melan Græce nigrum sonat latine.

Melas fluuius est Chersonesi, à quo sinus in quem effluit Melas dicitur.

Vibius Seq. Melas, seu Methas Thessaliæ fluuius in Epydanum fluens.

Melena fluuius, Lysimachiæ ciuitati propinquus, quem puto idem cum Mela quem in Chersoneso diximus, & sic eundem arbitror cum Melena in radicibus Oetæ montis fluente, & si sic est, paruus est fluuius.

Mella Galliæ fluuius est, ea abundans herba, quæ ab eo uocitatur amellus.

Melas fluuius est Pamphyliæ nauigabilis, apud quem Bethires, Bursiri q; incolunt, eũ Ciliciæ ueterem terminum dicunt.

Meles fluuius est in Asia Smyrnam circundans, haud procul nascens ab ea, quem inter Asiatica flumina præcipuum aiunt.

Melphes fluuius Buxento oppido uicinus.

Menothrus fluuius apud Caucadas & Opharitas gentes.

Menoba Hispaniæ fluuius apud Caurasias.

Menus Germaniæ fluuius est, in quo sylurum aiunt piscem equos innantes deorsum trahere.

Merula fluuius est propinquus Albio Intemilio oppido.

Nestus Thraciæ fluuius, cui proximi habitant Digeri, Bessi q;, Pangei montis radices ambiens.

Metaurus fluuius est Vmbriæ, descendens in Adriaticum sinum, haud longe à Phanestri colonia uersus Senogalliam, clarus quippe uictoria Salinatoris Liuii, & Claudii Neronis consulum, & clade atq; cæde Hasdrubalis Pœni ex Hispania uenientis.

* Meus fluuius est Indorum Sogdianorum.

Milam fluuius est Siciliæ inter Syracusas & Leontinum fluens.

Milla fluuius est Hispaniæ apud Celticos, cui cognomen obliuionis attribuunt.

Mintius Venetiarum fluuius est, ex Benaco lacu progrediens, qui exundans usq; Mantuam labitur. Ibi autem in circuitu ciuitatis altero lacu facto, cum ex eo progreditur Mincii nomen assumit, & breui cursu in Padum mergitur, & cum de se tenuis sit, adeo imbribus augetur, ut asserũt nullum esse tam modici cursus, qui tantũm usquam suscipiat incrementi. Equidem memorabilis Maronis Virgilii diuino carmine decantatus, & eius origine. Nam in Ando uilla eius in marginibus sita natum aiunt, haud plus ii. mil. pas. à Mantua, uocant tamen hodie Pietola, & gloriatur tanti uatis incolatu, ad cuius seruandam memoriam paruo cumulo eius contiguo Virgilii montis imposuere nomen, asserentes ibidem agros fuisse suos.

Minius fluuius est iuxta Arinam in mare fluens.

Minyeus fluuius Thessaliæ.

Minio fluuius est Italiæ, haud longe à Roma, & Cæretæ propinquus.

Minius fluuius est Hispaniæ à colore pigmenti, quo plurimum abundat denominatus. Hic prope Pyrenæũ nascitur, & ab Abobrica ueniens Leunos, Seubros, Bracas, & Augustam oppidum super Gallitia irrigat, & mergitur oceano.

Mirsia fluuius est ultra Aquileiam in finibus Italiæ.

Misius flu. est Plageæ, & Sadacis paruis Pelasgorũ coloniis, & Olympo mõti propinquus

Moadus Hiberniæ fluuius, per Concanitiam regionem currens.

Modarnus fluuius, & hic in Hibernia est, per Cheneloniam greionem currens.

Idem est cum eo quẽ supra Menũ dixit Mœnis fluuius est cadens in Rhenum.

Morgus cisalpinæ Galliæ fluuius est, in Padum tendens.

Mossella fluuius est Belgicæ, cuius in ripis Treueris sedet ciuitas, & in Rhenum influit.

Mosa fluuius est, ex Vegeso mõte funditur, qui in finibus Ligonũ est, & recepta quadã parte

parte Rheni, quæ uocatur Vasus, insulam facit Batauorum, & idem mergitur oceano.

Mulucha fluuius est Numidiæ, olim dirimens Iugurthæ, Bochíq; regna, Numidiam scilicet à Mauritania.

Mysecros fluuius est Camari insulæ meridionalis.

Munda fluuius est Hispaniæ, à quo oppidum denominatum est, apud quem inter Iulium Cæsarem & Cn. Pompeiũ Magni filiũ clade Cnei ingens certamen cõmissum est.

Mutien fluuius est apud Caucadas & Opharitas gentes.

NAbar fluuius est inter Iocosium & Rutisiam ciuitatem currens.

Nabrum fluuius nauium capax est, haud longe ab Alexandria à Leonato iussu Alexandri Macedonis condita.

Nais fluuius ex Tauro monte nascitur, & in Pontum mergitur. *

Namnasa fluuius est apud Cantabros, Auarigines & Orgenomes disterminans.

Nar, seu Naria fluuius est secundum quosdam Sabinorum, de Fiscello defluens monte, & ut quidam dicunt, ex naribus cuiusdam tauri ænei, & ideo Nar dictus est. Alii dicũt eum Vmbrorum fluuium, uicini sunt Sabini & Vmbri. Difficile forsan terminos distinguere ueteres. Sulphureis præterea miscetur aquis, & ideo plurimũ à ueteribus cognominatur sulphureus, & sub Narina ciuitate ab eo denominata fluens in Tyberim labitur.

Nar fluuius est alter à superiori, qui à Danubio uidetur deriuari, & descẽdere inter Phileos & Liburnos.

Naro fluuius est Dalmatiæ, ab Epidauro colonia nõ distans amplius centũ mil. pass.

Nathabur fluuius est apud Garamantes Tapsado oppido propinquus.

Natisus fluuius est Venetiarum, Aquileiæ ciuitati uicinus.

*Nauia fluuius est apud Cantabros inter Albiones & Barthos. *Nauilubio apud Plin. lib. 4. cap. 20*

Nauportus fluuius est, oriens inter Emonam & alpes.

Nebis Hispaniæ fluuius est apud Celtas.

Neæthus Italiæ fluuius est, haud longe à Crotone oppido effluens.

Neleus fluuius est in Euia, ex cuius aqua si potent albæ oues, nigræ efficiuntur, cum nigræ efficiantur albæ, si ex *Cherio eiusdem prouinciæ flumine potent. *al. Cephiso*

Neoris fluuius est Albaniæ, Tasiæ regionis.

Nesestenes fluuius est sub Caucaso monte, Sigotoni occurrens flumini.

Neston Thraciæ fluuius est à Strimona fluens, secus Abderem ciuitatem, ubi quondã Diomedes equis hospites suos dabat in cibum.

Magoras Phœnicum fluuius est, in ora Libano monti subiecta.

Nidam fluuius est Indiæ. Niennia fluuius est Aquitaniæ.

Niger fluuius oritur inter Carilas, Aethiopes, & Getuliã ciuitatem omnẽ, atq; Aethiopiam ab Africa diuidit. Eum autem patrem Nili putant, eò quod eodem tempore augeatur atq; decrescat, cum eadem animalia gignat & nutriat, & calamum, & papirũ, & ideo statim de eo paulo post ubi de Nilo.

Nilus totius orbis permaximus fluuius arbitratur. Huic secũdum quosdam, latine nomen est Melo. Alii dicunt hunc esse, quem Theologi Geon nuncupant, & ex paradiso delitiarum effluere. Inculæ Nilum uocant propter limum quem trahit, & eo Aegyptia arua fœcundat, cuius tam grandis est copia, ut etiam sint qui arbitrentur ab hoc Pharon insulam à continenti longo tractu distantem, eo auctо iamdiu fuisse coniunctam. Sed nominis quęstio minor est. Hic, ut ab aliquo termino eius ad Aegyptios progressus sumamus, initium è Nigro flumine, de quo supra, quem accolæ Nili patrem dicunt, nondum Nilus uocatus, rapido ueniens cursu, Africam omnem ab Aethiopiæ separat, & plurimas atq; prægrandes insulas faciens, uenit ad eam clariſſimam Meroëm à dextris eius nominatus Astusapes, quod idẽ sonat quod latens. A leua uero uocatur Astobores, ex quo intelligitur è tenebris ueniens, quam postquàm reliquit aliquandiu Nongiris ab aliquibus appellatur, ab Aegyptiis uero homo, à quibusdam Tricon, & partim asper, partimque

nauigia

nauigia deferens, in ampliſſimum effunditur lacum. Ex quo rapido ſeſe proripiens impetu, alteram inſulam quam † Talenſium uocitant, amplectitur, & uariis incitatus irritamentis montium coarctatur rupibus, ex quo torrentior factus, ad eum Aethiopum locum deueniens, qui Catadupa uocatur, tam uiolenter inter obuios ſcopulos ſuo impelitur impetu, ut uaſto aquarum ſe frangentium rumore incolarum aures in ſurditatem uſq; lædat exiſtimatur, & adhuc atrox, ſpumans q; amplo gurgite ad Elephantilem uſq; ciuitatem Aegyptiam euoluitur. Hinc lenis uiolentia poſita placidus ac nauigabilis efficitur. Et primo circa Cercaſorum oppidum incipit eſſe triplex. Cuius pars una ad Deletam & Meliam declinans iterum ſeparatur, & ſic diuiſus atq; uagus, aliis etiam alueis uarie ſe paratis, in ſeptem poſtremo totus diuiſus partibus, omnem Aegyptum irrigat annuo incremento, & demum Aegyptio mari per ſeptem ingentia miſcetur hoſtia. Quorum primum, quod in Syriam uerſum eſt Peluſion appellatur. Secundum Tanaiticon, ſeu Pathmeticon uocitatur. Tertium autem Mendeſicum, uel Mendeſion. Quartum Phatmiticũ, uel † Cataptiſtũ nominant. Quintum autem Sebenniticum. Sextum * Voluptionem dicunt, uel Volbitium. Septimum & ultimum Canopon à Menelai gubernatore nauis ibidem tumulato denominatũ. Sed poſtquàm de eius progreſſu aliqua dicta ſunt, quid de origine eius opinati ſint ueteres, aduertendum eſt, & ueritate ſacrarum literarum præpoſita, quibus legitur eum ex paradiſo delitiarum procedere ſub nomine Geon, de quo ſupra. Sunt qui uulgatiori adhærẽt opinioni, qua creditur huius omnino ignorari principium, in cuius credulitatis confirmationem dicunt quoſdam à Nerone Cęſare miſſos, ad huius fluminis caput inueſtigandum, retuliſſe poſt longum à ſe peractũ iter, Aethiopiæ regis auxilio atq; conſilio ad ulteriores deueniſſe reges, quorum opera ſe eouſq; fuiſſe perductos, ut immenſas reperirent paludes, quarum exitum nemo nec incolæ nouerant, aut ſperare poterant. Erãt enim aquę adeo herbis implicitæ, ut nec expeditus homo, nedum nauigium penetrare poſſe uideretur, niſi quod paruum eſſet, & unius tantũ capax, infra quam non abſq; graui difficultate progreſſos ſe referebant petras uidiſſe duas, ex quibus uis ingens fluminis emanabat. Vtrum hoc eſſet initium, an ex patentibus terris acceſſio aliunde foret, non ſatis certum firmantes, cum ad ulteriora procedere nequiuiſſent. Alii uero ſunt aliter ſentientes, ſed iudicio meo magis coniecturis quàm experientia certa ſe adinueniſſe Nili fontem teſtari uidentur, aientes in monte inferioris Mauritaniæ, haud procul ab oceano lacum eſſe ſtagnantem, quẽ uocant incolæ Nilidem, in quo piſces alabetæ, coracini, ſiluri, ac etiam crocodili reperiuntur, & ſqualentibus niuibus lacum excreſcere, ex quo, quia hæc eadem piſcium genera Nilus alit, lacum hunc Nili coniecturantur initium, ſumentes ex progreſſu aquarum lacus aliquale etiam argumẽtum, dicentes ex hoc lacu primo perfuſum Nilum per harenoſa & ſqualentia loca, quaſi dedignentur excurrere, hiatu terræ comperto ſeſe condere, & aliquot dierum itinere inuiſum
b ſe ferri. Mox apud Maxillos Mauritanię Cæſarienſis populos in ampliorem lacum proſilientem fundi, cuius rei argumentum, quod idem ſit, qui ſe merſerat, nil aliud teſtat, præter quod eadem animalia is ſecundus quæ prior gignat & nutriat. Demum iterũ ab hac nis receptus abſconditur, nec apparet antequàm excurſis uiginti dierum itineribus per deſerta atq; inacceſſa loca, ubi primum quaſi habitantes homines ſenſerit, erumpit in terras iterum, & ex eo fonte proſilit, quem Nigrũ uocauere, exinde palàm procedens ad exitũ uſq;, prout ſupra demonſtratum eſt. Nõnulli putant eum ex fonte quodam prodire, qui apud Heſperos Aethiopas eſt ab incolis aliter Pyrum, ſeu Prium appellatus. Et huius nullum aliud extat argumentum, niſi quod cum alia flumina, quæ ea in regione oriuntur, omnia in oceanum tendant, & is ſolus ex fonte iam dicto procedens, Mœdiam capiens regionem, tendit in orientem. Nutriat q; & gignat, eſto minora ea animalia, quæ nutrit & Nilus, aſſerunt tamen quonam exeat, ſed coniecturis eundem eſſe percipere uolunt. Et alii non in occiduo naſci Nilum, ſed in littore rubri maris emergere, loco ubi dicitur Moſſilone, & in occaſum profluere uſq; in inſulam, quam Meroën deſuper nominauimus.

al's, Tachẽpſo ut Mela teſt.

al. Catapiſtẽ

al. Bolbitinũ

mus. Demum in septentrionem flecti pluribus auctus incrementis, & Aegypti æquora subintrare. Ego quidem quod à primis dictum est, nulla scilicet ratione compertũ, ex quibus erumpat fontibus arbitror, quum Cæsarem dictatorem talium indagatorem egregium originis huius legamus incertum. Sed de accidẽtibus pauca superextant. Scripsere igitur ueteres hunc esse syluarum altorem permaximum, & beluarum immanium productorem, & crocodilorum & hippotamorum, & aliorum similium. Præterea calami atq; papiri, & agrorum fœcundatorem inclytum suis annuis incrementis, quæ fieri contingit ut plurimum tenente sole Leonis finem, & ad medium usq; Virginis augeri, demum declinare, & in ripas reuocare aquas incipere, donec sol Virginis in finẽ uel Libræ principium uenerit, & tunc totum intra ueterem alueũ contineri, cuius excrementi causas multiplices ostendere antiquitas conata est, quas, quia minus huic operi cõueniunt apposuisse superfluum ratus sum. Hoc tamen omisisse nolim. Habẽt loci accolæ passim per oppida erectas columnas, in quibus incrementorum uarietates signis notatæ sunt, per quæ optime futuri temporis abundantiam atq; penuriam frumentorum uaticinantur secundum maius & minus incrementum. Afferunt insuper aliqui fluminis huius aquas talis esse uirtutis, ut non solum fœcundas faciant mulieres, sed quæ diu uidebantur sterilitati damnatæ ad conceptum harum beneficio relaxentur, efficiantuŕq; fœcundæ, & hæc de Nilo dixisse satis sit.

Niphates, ut quidam dicunt, fluuius est Mœdorum, alii uero Parthorum, & nõnulli Armeniorum, cum sint qui illum asserant esse Scytharum, cadit enim è monte Niphate cursui cuius possunt adeo prædictæ gentes esse dispositæ, ut possit ad omnes aliquando peruenire, & sic omnium esse.

Nipheus Italiæ fluuius est, haud longe ab Astura Volscorum.

Ninius fluuius est Musco propinquus.

Nogrus Colchorum est fluuius inter Emochos, atq; Ampreutas & Lazos.

Nonimbarus fluuius est propinquus Seleucię, quę Calicadmo supereminet flumini. c

Nouanus fluuius est trans Apenninum conditionis inauditę. Nam quum in agro sit Pitiniatæ æstiuis solstitiis omnibus pleno effluit alueo, bruma autem siccatur.

Nourgitis fluuius est Aethiopum. Hic aliqua in parte Nilus est, ut pauloante aduerti potest. *

Nubis fluuius est nauigabilis, cui propinqui habitant Alontigi, atq; Cæliſtotigi.

Nundiana fluuius est apud Nouium.

Numicius seu Numicus fluuius est Laurentis agri, in quo uolunt quidã Aeneam Troianum cecidisse, & ex eius alueo sublatũ corpus consecratum fuisse, ex quo quidem flũmine solo ueteres consueuere in sacris Vestæ libare. Sanè hic fluuius, ut quidam uolunt hodie non est. Nam paulatim decrescens primo in fontem redactus est, demum & fons ipse exaruit, & sic qui plurimum Maronis carmine, & aliorum latinorum poëtarum celebris factus est deuenit ad nihilum.

Nuthul fluuius est Aethiopiæ, aiunt aliqui sic Nilum aliqua in parte uocari.

Ninus fluuius à Pli. Asiæ adcensetur. Vide lib. 5. c. 28.

Legendum uidetur, aliquando Siris appellatur, ab Homero uero Aegyptus, à quibusdam Triton. Vide Plin. lib. 5. cap. 9. a

Sententias autorum uarias atq; multas, qui uult, requirat in commentarijs Vadiani, in Pom. Mel. libro primo. b

Verba Plinij lib. 5. cap. 27. sic habent. Seleucia supra amnem Calicadnum Trachiotis cognomine, à mari relata, ubi uocabatur Olmia, præterea intus flumina Liparis, Bombos, Paradisus, mons Imbarus. Ex quibus colligo pro Nonnimbarus, Bombum aut Liparim reponendum esse. c

Oaxis siue Oxus fluuius est ex Oaxo lacu oriens, per deserta Scythiæ ex regionibus Sogdianorum aliorum suffragio grandis ab oriente ueniens aliquandiu in occasum impellitur. Post hæc iuxta Dahas flectitur, & in septentrionem uersus iter ad Amardos & Pesicasos illi aperitur, & limo plurimo semper turbidus in scythicum oceanum in

grandi multitudine aurea deferens frusta, ut asserunt quidam labitur. Huius quidam tri-
pas incolunt Derbices, Bactriani, & Exostastæ.

Oaxes, ut placet aliquibus, fluuius alter à superiori est, & per insulã Cretæ fertur, & ab
Ex Vib. seq. eo ciuitas Oaxia nuncupatur. Verum timeo ne decipiantur tales Virgilii carmine, ubi di-
cit, Pars Scythiam & rapidum cretæ ueniemus Oaxem, quum ibi cretæ nomen non po-
nat pro insula, sed pro limo, quem semper secum trahit Oaxes.

Obrima fluuius est Tyboroni ciuitati sitæ in radicibus Signiæ montis proximus, in
Mæandrum fluuium cadens.

Alazon legẽ- Ocazane † fluuius est cõterminus Albanis, & Hybero atq; Cyro fluminibus uicinus.
dũ, ut ex Pli. Oceanus fluuius est, ut quidam uolunt, in extremo occidente. Ego quidem inspecta
lib. 6. cap. 10. Homeri litera & modo loquendi, non credo fluuium, sed ipsum mare Oceanum
apparet. Ocharius fluuius est Scytharum, transiens per Canecos & Sapeos.

Ochus fluuius Indiæ aqud Sogdianos.

Pli. nõ flu. sed Odessus fluuius est Macedoniæ apud Milesios, haud longe à Dionysiopoli.
urbis nomen Odona fluuius est Indorum, in oceanum tendens, cuius in ripis aiunt oriri arundi-
facit, ut nostri nes tantæ magnitudinis, ut uix unam. xxx. possint homines ferre.
habent codi- Oeagrius fluuius est, quem aiunt Orphei uatis patrem. Ex eo quidem quum in Thra-
ces, Vide li. 4. cia sit, Hebrum nasci dicunt.
cap. 11. Opharus fluuius est apud Caucadas & Opharitas in Lagoum fluuium defluens.

Ollius fluuius est Galliæ Cisalpinæ ex Sebino lacu manans in Padum.

Onochonus fluuius est Thessaliæ. Ophradus fluuius est prope Bactros.

als Orchome- Ormigus † fluuius est poëtis sacer, cygnis abundans Bœotiæ proximus.
nus. Oroatis fluuius est Persas ab Elymade diuidens.

Orga fluuius est haud longe à Tyborone oppido in radicibus Signiæ montis sito, in
Męandrum fluuium emergens.

Orcos fluuius est Thessaliæ in Peneum defluens amnem, quem penes quum puriss-
Vide. 2. Iliad. mus sit, eum non sinit suis aquis misceri, quinimmo desuper fert nõ aliter quam si esset
oleum, nec etiam hoc modo diu patitur, & eum ab se abdicat. Aiunt enim ex infernorũ
Dite genitas has esse aquas, & ideo flumini nomen impositum conueniens undis.

Ortacea fluuius est cõfinio Persarum, tantum limi deferens unà cum Brixia eiusdem
regionis fluuio, ut cœno in accessibilem faciant Persidem ex parte illa.

Vib. seq. Oretus Siciliæ fluuius est apud Panormum.

a Origeus fluuius est Carmaniæ, Hircanis portuosus, & auro fertilis.

Ornadus fluuius est, ut ego arbitror Armeniæ. Nã non multũ distare uidetur à Tigri.

Horisius fluuius est post Olympum montem, qui Misius dicitur, Olympenæ ciuitati
propinquus.

Oron fluuius est haud longe à Memphi ciuitate Aegyptiorum.

Orontes fluuius est Syriæ ex Libano profluẽs iuxta Eliopolim oppidum. Alii uero di-
cunt, quod ex Casio monte ei supereminente nascatur. Anthiochiam Epiphanẽ cogno-
minatam præterfluit.

Ortorogœra fluuius est aquilonaris apud mõtanos Paropamisadas, & Hircanos Scy-
thas effluens, in oceanum suscipitur, & incipit ab eius hostio oceanus Sericus.

Orosines fluuius est Meandro propinquus, unà secum circuncurrens Anthiochiam
Simecos, Cranaosq; oppida.

Oscorus Scytharum est fluuius.

Aous fluuius est Græciæ haud longe ab Apollonia uersus Macedoniam.

Ossigetania fluuius est Hispaniæ, & in Bethim fluuium effluit.

Ostata seu Osta Britanniæ fluuius est, cui supereminet Clamargantia ciuitas.

Astura fluuius est Hispaniæ circa quem Astures montibus syluisq; circumsepti habitãt
à flumine nuncupati.

Etheleus

Etheleus fluuius est inter Mysiam & Troadem illas disterminans.

Verba Plinij lib.6.cap.23.hæc sunt.insula quæ Solis appellatur,& eadem cubile nympharum, rubẽs, in qua nullũ animal non absumitur, incertis causis. Ori gens, flumen Carmaniæ, Hytanis portuosum,& auro fertile. Ex quibus uides Boccatium pro eo quod hic diuersis dictionibus legitur Ori gens, Origeum legisse & construxisse cum sequentibus non animaduerso, qui sequitur Hytane. a

PActolus fluuius est Lydiæ aureis harenis Smyrneos irrigans agros, quæ quidem uetustate fabulæ inuenere locum, scilicet in eo Midam regem, qui à Baccho impetrauerat, ut quicquid tangeret aurum fieret, lauasse.

Pachisos fluuius est Siciliæ ciuilis sanguinis notatus infamia. Nam apud eum Sextus Pompeius Pompeii magni filius occisus est.

Padus fluuius est Galliæ Cisalpinæ, totius Italiæ maximus, qui quidem in celsissimo Vesuli mõtis cacumine in finibus Ligurũ Gabienorum, ex Pseudo funditur monte, seq; condẽs cuniculo in agro Foroiulienſiũ iterũ uenit in lucem. Alii dicunt quod in infimis radicibus Vesuli oriat, & inter Naburnos & Mãtuanos arripiat primo cursum. Sed qualitercunq; sit, è gremio Vesuli mõtis fusus primo tenuis, incipit iter, demum fluminibus auctus, placido tamen incessu Taurinorum Augustam linquit à dextris, & Placentiã Romanorum coloniam, atq; Parmã, Regium Lepidum, Mutinam q;, & uetustissimã cum aliis pluribus Rauennam à siniſtris, Augustam prætoriã curiam, Ticinum, Mediolanũ, Laudum Pompeii, Veronam, Mantuam, Vincentiam & paulo longius Patauium. Et susceptis triginta fluminibus tam ex alpibus siniſtris, quam è dextris ex Apẽnino cadentibus, ut scripsere quidam septem hostiis Adriatico miscetur sinui. Quæ distinxisse forsan erit accommodum. Is igitur turbulentus incedens, utplurimum & incipientibus squalere niuibus Aprili & Maio mẽsibus, uix sese infra alueum aggeribus hincinde coactus relicto Veronensi agro bipartitur, & duo de se grandia facit flumina, quorũ quod à dextris labitur inuento à siniſtris insigni oppido, quod olim forũ Alieni † uocauere ueteres, hodierni uero uocant Ferrariam, iterum in duos diuiditur fluuios. Qui à dextris est recto tramitte Rauennam petit, & ferè usq; Mutinam & inde aliquantisper usq; Imolam maximis factis paludibus, & aliquibus susceptis fluminibus haud longè à Rauenna ingreditur mare, hoc hostio portus magnitudinem faciens, adeo ut Claudius Cæsar ex Britãnis triumphaturus Adriaticum per illlud intrauerit, non solũ ingenti nauigio, sed prægrandi palatio spectantium illud iudicio. Hoc prisci dixere Vatrenum, quum ante Eridanum hostium dictum sit, nonnulli Spinetiticũ uocauere à Spina ciuitate inclyta, quam à Diomede conditam ex Delphicis thesauris creditum est hostio propinqua, ex qua hodie nullum extat uestigium, & nominis fama perdita est. Vatrenum autem dictum est, eò quod Vatrenus fluuius à foro Cornelienſi ueniẽs, quem quidam hodie uocari Santernum existimant, Pado ibidem miscetur. Hoc tamen hodie primarum uocant incolæ, quasi primum & inter alia præcipuum. Ea uero pars quæ sub oppido Ferrarienſi diuisa diffundi tur multas faciens insulas, quas polynesos uocant indigenę, syluis plenas & accolis, post quam aliquandiu delapsa est pro parte, stagnũ intrat ingens, quod etiam in mare effunditur. secũdum fluuius faciens hostium, quod olim Gaprasiæ dictum est. Nostro autem æuo, ut nõnulli existimant, uulgo dicitur Mangiauacca. Reliquum autem quod fluuii mole effluit tertium facit hostium, quod uocauere ueteres & moderni Volanum seu Volane, ante tamẽ Olane dictum. Id uero flumen quod diuisum sub agro Veronensi diximus in siniſtram descendere, esto siniſtrorsum maximas impleat paludes, recto tamẽ cursu mari se miscens hostium facit quartũ, cui Philistenæ fuisse nomen aliqui arbitrantur, quum hodie uulgo uocetur Codigore idiomate incolarum. Verum reliqua tria hostia quæ carbonaria, fossiones & Philistena, ut placet aliis uocata sunt, & sic quarti hostii uetus nomen perditum plena uidẽtur quum à partibus per paludes emissis ab eo quod ab agro Veronensi diuisum ueniebãt, nascerent. Repletionis aũt causa, fossa in transuersum ducta ad impetũ fluminis moderandũ uidet, quam aũt fossam Assagi fecere Tusci,

al's Vibieni.

Hæc omnia apud Plinium lib.3.cap.16. rectius & plenius.

quorum Adria fuit colonia, & ex transuerso Atrianorum paludum, quæ septem maria uocabantur deduxere. Quam ob causam sunt qui uelint apud Brundullum effundi quicquid ex Pado obturatis effundebatur hostiis, quod ego nec credere nec firmare au deo, quum & Athesis & Brinta flumina paludes augeant, & per medias sub Laureto uico Athesis in Adriaticum pleno penettet alueo. His tamen omnibus remittit in Adriaticum multa ex ubertate Gallorum nauigiis, et multa usque etiam in Taurinos ex Adriatico sinu nauigiis peregrina suscipit, maximo incolarum atque negociatorum commodo. Volunt quidam hunc tam impetuoso cursu ex unò hostiorum effluere, ut impetum seruet, donec ad Istrum ab opposito Istriæ littore æque impetuose ruentē deuenerit, eíq; misceatur in mari, & sic per Adriatici sinus ubiq; dulcis aquę haustū nautis præbeat, quod ego ridiculum puto, quum nec Ister accedat, nec procedat purus tam diu Padus. Hunc græci Eridanū uocauere à Phaëtontis solis filii casu, ut iam supra, ubi de Eridano satis plene dictum est. Padus autem, quum Italos pudeat ut plurimum suis rebus à Græcis mutuasse nomina, dictus est, eò quod circa fontem eius arbores abundent, picem sudantes, quas Galli padi uocant, & sic ab illis oriens nomen adeptus est. Ligurū uero lingua non Padus, sed Boduigus appellatus est, quod sonat fundo carens, cui rei argumentum est oppidum penes eum, & potissime ubi fluminis incipit altitudo uetusto nomine Boduigomadum appellatum.

* Meßaniciū Plin. lib. 3. cap. 16.

Paduſa fluuius est, quem aiunt Padi brachium quoddam Rauennam usq; perductū, Massanicum *alio nomine appellatum. Quem ego fluuium non existimo, sed fossam potius, qua à flumine nauigia traherentur ad urbem.

Credo esse qui à Plinio uocatur Pityûs li. 6. cap. 4.

Paneus * fluuius est Colchorum, cui oppidum imminet sui nominis, habens post se Hemochorum multimodas gentes.

Pamisus, seu Panisus fluuius est Achaiæ in Asineo fluens sinu.

Paniſſa fluuius est Scytharum, haud longe à stagno Deuelto & Bosphoro.

Pantanus fluuius portuosus est, propinquus promontorio Gargani montis.

Pantagias fluuius est Siciliæ, Pontagius ante dictus, uicinus Megarēsibus atq; Syracusanis sic denominatus, eò quod fluens per omnem audiretur insulam, cui Silentium dicunt à Cerere dum Proserpinam quæreret offensa sono fuisse impositum.

Panus ponti fluuius est. Paradisus fluuius est Siliciæ.

Parapamisus seu Propanisus fluuius est Scytharum, glacie duratus plurima, & in septentrionalem emergens oceanum, quem incolæ Amalchium uocant, quod latine congelatum sonat, seu secundum Cymbros Morimmarusa, quod mortuum mare sonat.

Parthenis Armeniæ fluuius est, in Tigrim effluens.

Parthenius fluuius est Paphlagonum, haud longe à Carambi promontorio Paphlagonum, & urbes Sesamum & Cromnam, in pontum sese mergens.

Parma fluuius est Galliæ Cisalpinæ, Parmam ciuitatem ab Apennino ueniens diuidens, & in Padum cadens.

à Mela Hypaciris dicitur.

Pacytis fluui. est Carcinitis sinus, propinquus Pōtico & Nabaro atq; Carcinę oppidis.

Peneus fluuius est Thessaliæ plurimum poëtarum carminibus celebratus, hunc quidam dicūt casu exortū, scilicet cum Ossa mons Thessalię ab Olympo monte agente terrę motu separaret, primo terras erupisse, & paludes, quibus laborabat Thessalia exhausisse. Alii dicunt quod à Pindo fundatur mōte, sed iuxta Gomphos oriri, qui clarissimis effluens undis Orcon, seu secundum alios Himerton † turpissimis sese undis miscere conantem spernit, illasq; ad instar olei aliquandiu, quasi natantes uehit, demum à se repellit. Et quum stygi & inferorū paludi aquas sumministrare ueteres dixerint, arbitror hos † Orconis undas alicubi in progressu tanquam leuiores hiatu reperto mergi, quum omnes asserentes inueniam eum illas diu non ferre. Is igitur per nemorosa conuallia defluens quingentis stadiis nauigia defert. Inter quę famosissimus locus est, quem Tempe uocaue re prisci. v. M. passuum in lōgitudinem tendens, arboribus se in cælum attollentibus ab utroq;

als Titaresiū. Nā Com. Iliados νιμετὸν pro καλὸν exponit.

als Orci.

utraq; ripa, & iuga montium uisum hominum excedentia, umbram præbent placidã, & gramine ueſtitis marginibus inter ſonoros calculos labens, canoro auium concentu lætior uidetur incedere. Eſto nonnunquam exhalet fumos, & nubila condat, & ingenti ſono adiacentia cuncta cõcutiat. Tandem apertiori ſub cœlo fluens à Magneſia Macedoniam dirimit, & in Termum effluit ſinum. Inſignis fabula natæ Daphnes, quam à Phœbo dilectam aiunt, & in laurum uerſam, eò quod lauris eius abundent ripæ.

Peonius fluuius eſt Theſſaliæ.

Permeſſus fluuius eſt Bœotiæ, ex Helicone monte declinans, poëtis gratus.

Patroſpus Indorum fluuius eſt nauigabilis, in Caberonem Sorarum fluuium cadens.

Pingius Meſiæ fluuius.

Ptille Tuſciæ fluuius apud Populoniam uetuſtum oppidum atq; deletum.

Pinarus fluuius eſt Ciliciæ ſub Amano effluens monte.

Pira fluuius eſt in finibus Hiſtrorum Callipidas Aſiaticas ab eis diſterminans. *

Pydaras ſiue Atyras fluuius eſt Selimbriæ oppido, atq; Bathyniæ flumini uicinus. Arbitror hunc haud longe à Bizantio fluere.

Pyramus fluuius eſt Siliciæ, cui Mopſos oppidum ſupra impoſitum in Cilicũ effluit mare apud Ammodem promontorium.

Piſaurus fluuius eſt Ciſalpinæ Galliæ, ſeu potius Piceni, à quo ciuitas Piſaurum ei ſuperimpoſita denominata eſt, in Adriaticum fluit. *Hic idẽ eſt cũ eo qui ſupra Iſaurus dictus eſt, ut Vib. teſtat.*

Pitornius Marſorum fluuius eſt, curſu uolucri uectus per Fucinum lacum abſq; mixti one aquarum tranſit.

Pixytates fluuius eſt orientalis ſub radicibus montis Capotæ ſupra Simyram ciuitatẽ fluit, quem aiunt uocari poſtea Euphratem.

Plabes fluuius Venetorum eſt inter forum Iulii & Taruiſium ciuitatem. *

Plemirus fluuius eſt apud Orthygiam inſulam in conſpectu Siciliæ.

Boagrius fluuius eſt in ora Locrorum iuxta Maratonium in mare fertur. *Pauſ. in Elia.*

Paleſimũdus fluuius eſt in Taprobane inſula orientali, effluens è ſtagno cui Megiſba nomen & iuxta opdidum eiuſdem nominis currens, tribus alueis oceano miſcetur.

Policarmus fluuius eſt, in quo, ut ferunt, gignitur herba conferens plurimum ad cæcitatis ægritudinem remouendam.

Politimetum flumen eſt apud Sogdianos in India, per amplas ſolitudines à ripis, tenui coactus alueo uagans, & comperta cauerna, quaſi cælum horreat fugit, & mergitur, eiuſq; curſum aquæ labentis ſono uolentibus notum facit, Prẽterea & indicio alio. Nam quum areat ſolũ undiq;, id quod curſui ſuperpoſitũ eſt, humore ſemper aliquo deſudat. *Curtius de hoc lib. 7.*

Ponanus Indorum fluuius eſt nauigabilis, Pandorum fluens in finibus.

Ponthus fluuius eſt inter Scytos Mœdos, per terram Thraciam nuncupatam, ut aiunt labitur, ex quo ſumuntur lapides miræ operationis. Igne quidem uti ligna cremantur, quos ſi percuſſeris extinguuntur facile, ſi aqua perfuderis in maius excitantur incendium, tetrum habentes odorem Aſphalto perſimilem, adeoq; abominandum, ut nulla ſit auis aut ſerpentum ſpecies, quæ his ardentibus loco poſſit propinqua conſiſtere.

Potamia fluuius eſt Myſiæ, per mediam Martianopolim fluens ciuitatem, quam quidem Traianus Cæſar amore ſororis Martiæ conſtruxit & nominauit.

Potercus fluuius eſt in inſula Cretæ, inter Gnoſon & Gortinam defluens ciuitates.

Prinas fluuius eſt Indiæ, apud quem Actocaligæ in Gangem fluit.

Prophthaſia fluuius eſt, haud longe à Drangis ciuitate Indiæ.

Plinij à noſtris hominibus editi, Prophthaſiam non flumen, ſed oppidum faciunt, uide. lib. 6. cap. 25.

RAcinus fluuius eſt aut Perſarum, aut Perſis propinquus.

Rannus fluuius Indiæ eſt nauigabilis, in Gangem defluens, *Vide, nũ Primas aut Sonus legẽdũ ſit*

Rebas fluuius eſt, quem aliqui Rheſum dixerunt Boſphori faucibus proximus.

Reganus fluuius eſt Turingorum, & in Danubium fertur.

Rhenus fluuius ex Lepontiis qui alpes incolunt oritur, exiſtentibus Vemionenſibus atq; Sarmatis origini ſuæ propinquis. Hic paruo adhuc effuſus curſu duos facit lacus, Venetum ſcilicet & Acronum. Mox in unum ex eis redactus alueum, per fines Nantuatiũ, Heluetiorum, Sequanorũ, Mediomatricum, Tribotiorum, atq; Treuerorum uelox effertur, ac poſtquã propinquat oceano, multis iam ſuſceptis fluminibus, in plures diffuſus partes, multas facit inſulas, quas olim barbaræ nationes incoluere, ex quibus & ii qui piſcibus ouiſq; auium nutriuntur fuere. Ex his tamen nobiliot Batauorum inſula, fertur inter Helium ac Fleuum fluminis hoſtia, ſane late reddentibus ripis, ingentẽ facit lacum. Fleuo dictus ubi campos inundauit, & eiuſdem nominis inſulam amplexus eſt. In occiduum uero in amnem Moſam ſe fundit, & poſt inſulam, Fleuo dato, multis alueis oceanum petit, ſuo tamen nomini tenuẽ ſeruat, per quem cum cæteris miſcetur oceano, gloriæ Iulii Cæſaris dictatoris, à quo primo ponte ſuperatus eſt, teſtis perpetuus.

Rhenus fluuius eſt Galliæ Ciſalpinę Bononiam Latinorum coloniam in Tuſcorum poſitam, matreḿq; inclitam ſtudiorum radens.

* Rexinis fluuius Germaniæ eſt, in oceanum effluens.

* Ridagius fluuius eſt Hircaniæ grandis, Zobetem ſuſcipiens ampliſſimum fluuium.

Rhyndacus fluuius eſt minoris Aſiæ, poſt Olympũ montem, quem Myſium uocant incolæ, ultra quem fluuium Daſali & Miſtella à Colophoniis collocata. Circa autem ripas eius immanes naſcuntur angues, non quidem magnitudine corporis, ſed proprietate uirtutis. Nam ſole feruente omnes in eius merguntur alueum, & frigefacti emergunt, & hiatu patulo proſpectantes in altum ſuperuolantes aues, etiam ſi altiſſimæ ſint, & pernicíter ferantur, quaſi unco tractæ è ueſtigio decidunt, & abſorbentur ab eis.

Rinatorus fluuius eſt Aegypti, qui à ſacris literis torrens aliquando uocatur.

* Riſaſte flu. eſt in Põto, haud lõge ab Anthio oppido, quod poſtea Apollonia dictũ eſt.

Rheſus fluuius fuit olim Troiæ propinquus, ex quo nunc, ut quidam ferunt, nullum extat ueſtigium, quum ante ex Ida monte defluens per ſeptem uada ferretur in mare.

Rhodanus fluuius eſt Galliæ, à Rhodano oppido Rhodiorum, præter quod fluit, denominatum. Hic uero ab alpibus oritur, haud longe à fontibus Danubii atq; Rheni, & citato deſcendẽs curſu, per Lemanum lacum, impetum ſeruans effertur, integéŕq; exiens in occiduum, Gallias aliquandiu dirimẽs, tarduḿq; Ararim deferens, labitur tandem in meridiem flexus, ſuſceptis Iſara atq; Druentia nõ minus ſe uelocibus inter Volcas & Cauates apud Heracleam oppidũ uno hoſtio, & paulo ulterius duobus aliis in Tyrrhenũ mare impetuoſiſſimus diffunditur. Ex his hoſtiis unum dicitur Hiſpanienſe, aliud Metapinum, tertium uero quod ampliſſimũ eſt, Maſſelioticum uocauere priores. Inſignis quidem non ſolum magnificis euentibus, quos ſe penes iamdudum uidiſſe potuit, ſed Auinione ſibi ſuperimpoſita ciuitate Babylone noua, aqud quam & ſummus pontifex ſacruḿq; fratrum eius collegiũ humana atq; diuina tractantes, & cernere & exorciſmos audire poteſt, potuit́q; iamdiu.

Rhodius fluuius eſt Troianus ex Ida defluens monte, ex quo nedum aquæ, ſed nec quorſum effluxerit etiam à perquirentibus inueniri poteſt.

Rhoda Indiæ fluuius eſt.

Rhode flu. eſt Scytharum apud Crobyzos effluens.

Rubico fluuius eſt, ubi quondam Italiæ prouincia inter Ariminum & Rauennam à prouincia Galliæ Ciſalpinæ à Romanis ducibus ſeparatur, paruus quidem è uicinis mõtibus in Adriaticum effluit, hodie uocatus ab incolis Piſciatello, uix cognitus.

Rubriacus ſeu Rubricatus fluuius eſt Hiſpaniæ apud Ilergetas ſeu littora Bargionis inter Suber & Colobim fluens.

Rutuba fluuius eſt ſecundum quoſdam ex Apennino in Tyberim fluuium defluens. Alii uidẽtur eum dicere propinquum oppido Albio Intemelio, quod propinquum teor promontorio Monaco in finibus Ligurum.

Verba

Verba Plinij sunt ex lib. 4. cap. 11. Astice regio habuit oppidum Anthium, nunc est Apollonia, flumina Panissa, Rira, Tearus, Orosines. fortasse igitur, Rira hic restituēdū, quāquā lectori iudiciū relinquo.

SAbaris Calabriæ fluuius apud ciuitatem Turim, cuius aquæ, ut ferunt nigredinē bobus atq; pecudibus potæ afferunt ubi Cataris ei propinquus affert albedinem, quod & incolæ testantur, nam qui Sabariam incolunt, & crispos habent crines & fusci coloris sunt. Qui uero Crathim candidiores sunt, & coma porrecta. *Nostri Plinij non Sabaris, sed Sybaris habent, uide Plin. lib. 31. cap. 2.*

Sabis fluuius est in ora Carmaniæ, à quo coli uineas agrosq; incipiunt.

Sabim fluuius est Normorum.

Sabarus fluuius est inter Histrum & Nauportum.

Sabris fluuius est Britanniæ, à quo Sabro quodam in eodem demerso iussu Gontolcenæ cuiusdam Britannicis imperantis denominatus.

Sagra Calabriæ fluuius est, uictoria Locrensium, & Crotonensiū clade memorabilis.

Sala fluuius est Mauritanię, cui & Sala oppidum superimpositum est, à quo per Autolotum gentes in Atlanticas solitudines deuenerunt.

Sala Germaniæ fluuius Salabas diuidens à Toringis.

Salia Hispaniæ fluuius est.

Salsus Hispaniæ fluuius est haud longe à Corduba.

Samarius Hiberniæ fluuius est per Chenelcunniliam effluens regionem. *Est & alius Parthorū de quo Plin. li. 6. cap. 25.*

Sandanis Persarum fluuius est Xethis per Carmaniam defluens.

Sanga Cantabrorum est fluuius.

Sangarius fluuius est ex Adoreo oriens monte & per Hircanos Phrygesq; decurrēs aureis harenis, grandis quidē susceptus à Gallo & Tymbro seu Tymbrogio, & medius ferè inter Ponticum & Cilicum mare haud longe à Troia in Propontidem labitur, hunc quidam Cotialum uocauerunt, cui superincidit Egradium ciuitas, olim regia Midæ, & castellum Berecynthium, & ab eo incipiunt Mariandri.

Sanguinus fluuius est ex Apennino inter Sulmonem & Vulturnum fluens, ad ultimum Vulturno infunditur.

Sapis fluuius est Galliæ Cisalpinæ Cesennam ciuitatem subter labens, & in Adriaticū sese fundens.

Sardabala fluuius est Mauritaniæ, Timici atq; Tigauæ ciuitatibus uicinus.

Sarmaticus fluuius est apud Sarmatas in oceanu fluens, & ab eo mare Sarmaticū est.

Saros fluuius est ultra Taurum montē, insignis Heraclii imperatoris uictoria, & Cosrois Persarum clade.

Sarnus fluuius est Campaniæ ex Apennino in Capream insulam tendente, pluribus in locis uasto saxei montis murmure funditur adeo abunde, ut non ante exierit quam ampliſſimas paludes fecerit incolis, nebulis quibus semper abundant infestās nimium, ex quibus tandem in alueum coactus Pompeianū sub Vesubio monte irrigat agrum, & pauco contentus cursu, nec alicuius alterius comitatus undis, satis tamen aquarū copiosus, haud longe à stabia Tyrrhenum ingreditur mare, hic apud Sarnum oppidum, quod fontibus eius imminet ligneos fustes, paleas, frondes, & quodcunq; in eū cadat lapideo paucis in diebus corrice tegit, & assidue agens materiam præbet incolis, ex qua domos conficiant. Ex hoc Neronis Cæsaris iussu paulo altius à radice montis inchoatus pilis fornicibusq; latere cocto factis, superædificatus aquæ ductus est, & ad Mysenā usq; protractus est, habens ut arbitror. xlv. M. pass. longitudinis, ibi uero, eò quod Baianus sinus ob sulphur potabilium aquarum penuriam patiatur in piscinam uastissimæ magnitudinis fundebatur, & defectum totius oræ illius, sua copia maximo incolarum cōmodo restaurabat. hunc Sarnum aliqui, minus aduertentes Arnum Florentię fluuiū putauere.

Sardabale Numidiæ fluuius est, & ultra commune regiæ gentis monumentum.

Sars fluuius est per agros fluens non longe ab eius ortu, & turrem Augusti quam cognominant memorabilem pontum intrat.

Sarmonetus fluuius est Ciliciæ iuxta Pidasum ciuitatem fluens.

als Satura. Satur † fluuius est Italiæ, quem penes C. Meuius cõsul Romanus, Aricinos, Lauinos, Veliternos, & Ancios Volscos acie fudit.

Saus, quem supra Sabum diximus, fluuius est Pannoniæ, in Norico nascens, ex monte Alpione. Alii dicunt ex alpibus Carnicis, in quibus forsan Alpion est per Colapianos ac Breucos cadens, in quo Colapis mergitur fluuius, iuxta oppidum Siscię alueo gemino insulam faciens, quæ Segestia appellatur. Præterea & Bacuntius descendit in Saum apud oppidum Sirmium, Demum ipse Saus apud Taurinum miscetur Danubio. Alii dicunt ubi Mirse uocatur. Volunt quidam per hunc fluuium Iasonem à Colchis temerantem Argon traxisse nauem in Adriaticum transituru.

Sauercunus fluuius est Hibernię, effluens per regionem Corgagiam, Blagmæ montis in radicibus natus.

Saunius fluuius est Cantabrorum per Auariginos & Orgenemos fluens.

Sausus & hic Cantabrorum est fluuius, sonoro cursu cadens à Caria.

* Saxum flumen est Mauritaniæ, præter Surrentinum promontorium ultra quod Aethiopes incolunt.

Scalde fluuius est Galliæ apud Belgas in Mosam fluens,

Scaldisi fluuius est in Armenia maiori, haud longe ab Athiso oppido.

Scirta fluuius est apud Mauritaniam Cæsariensem.

Scopius fluuius est minoris Asiæ, Bithyniam disterminans à Galitia.

Scultenna fluuius est Galliæ Cisalpinæ seu Aemiliæ inter Bononiam Mutinaḿq; fluens tendit in Padum.

Scura etiam Cisalpinæ Gallię fluuius est, æque in Padum fluens.

Sepetus, ut quidam dicunt Campaniæ fluuius est apud Neapolim. quem ego uidisse non memini, nisi is sit riuus potius qui è paludibus sub monte Veseno inter radices eiusdem montis atq; Neapolim in mare effluit innominatus, nec alterius nedum aquæ, sed nec uestigia usquam apparent.

Sebonitides fluuius est Galliæ.

Vib. seq. Selinus Messalorum est fluuius, à quo Selinis denominata ciuitas, plurimo abundat appio. Credo ubi Messalorum scripsi, dici uelit Messaniorum, quum per quosdam claros uiros hunc esse fluuium manifestum sit.

Selliis fluuius est Epyrrhi.

Sena fluuius est in littore Adriatico inter Sapim & Ausidum, hunc ego arbitror apud Senogalliam fluere, tamen non affero.

Sequana fluuius est Galliæ, à Belgicis Celtas separãs, secat́q; in partes Parisium & Leuteciam Parisiorum insulam facit.

a Seniris minoris Asiæ fluuius est, inter Bithyniam currens atq; Galatiam.

Setheries fluuius est Scytharum haud longe à promontorio Crimora.

b Zethis Persarum est fluuius per Carmanios fluens.

ut Plin. lib. 3. cap. 10. Semirus in extremo uersus Siciliam Brutiorum fluuius est.

Sexus fluuius est apud Menubam.

Siborus fluuius est Italtæ Præstano sinui atq; oppido propinquus.

Sicilienſis fluuius est apud Sogomam.

Salsus fluuius est Persarum, arbitror ubi Macedonum portus & Alexandri aræ sunt.

als Ecrecticẽ. Sigania fluuius est Scytharum apud Agniticam † regionem.

Saganus fluuius est iudicio meo Persarum, quum in promontorio quodam sit ubi Macedonum portus & Alexandri aræ sunt.

Sidenus fluuius est apud Sidonos, eóq; alluitur oppidum Balemonium.

Syderis fluuius est mari Hircano proximus & Maziti fluuio.

Sycoris

Sycoris fluuius Hiſpanię eſt iuxta Ilerdam inter Surdonum gentes effluens, ab hoc ſe denominatos aiunt Sicani, quia inde Siciliam ſeu Auſoniam priores uenere ſui.

Sigota ſeu Sigoton fluuius eſt Indiæ ex Caucaſo prorumpens, & in Gangem fluens.

Sigrada fluuius eſt minoris Aſiæ ex Didimo fluens monte, & propinquus Marſo.

Silarus fluuius Lucaniæ, Salerno ciuitati proximus, quæ & ab eo creditur nuncupata.

Siler † Venetorum eſt fluuius de montibus exiens Taruiſinis, & Taruiſium ciuitatem alluit.

Silis Plin. lib. 3. cap. 18.

Silis fluuius eſt p regtādis, adeo ut ab Alexandri Macedonis exercitu creditus ſit Tanais. hunc quum Scythæ omnes Silim uocent, Bactriani ſoli Laxatem nominant.

Silus Perſarum fluuius eſt, ex Suſianis deſcendens montibus.

Simetos fluuius eſt Siciliæ, iuxta quem ex matris aluo Paliſci Iouis filii excerpti ſunt, & uſq; ad tempus partus infoſſi, haud longe ab urbe Catinenſi in mare effluit.

Simiberus fluuius eſt per Cataoniam Cappadociam q; decurrens.

Sinope fluuius eſt Symbero propinquus.

Hæc à Plinio Colonia dicitur, Symberi aũt mẽtio nulla fit, uide lib. 6. cap. 2.

Simois fluuius eſt ex Ida Troiano defluens monte ſub Ilione decurrens, prope mare mixtus Xanto facta palude, apud Sigeum promontorium in mare cadit, nobilitatus quidem carmine poëtarum, & Aeneæ Troiani natiuitate. nam apud eum aiunt illũ Anchiſi Venerem peperiſſe.

Singilis Hiſpanię fluuius Aſtigitanam coloniam alluit, nauigabilis ab ea eouſq; quo Beti miſcetur.

Sinneus fluuius eſt Hibernię, ex lacu maximo Conantiã Momoniam q; regiones diſterminante prorumpens. Et quũ inter cæteros inſulæ obtineat principatũ, nõ uno contentus alueo, in duas effunditur partes, quarum una uerſus auſtrum tendens Chileſonenſem alluit ciuitatem & complectitur Limericũ, diſtinctis q; meatu duabus Momoniis Brendanicum ingreditur oceanum, reliqua uero in arctoum iter arripiens Mœdiam & ulteriores Vltoniæ partes à Conantia ſegregans in oceanum labitur Boreum.

Sinnus Syriæ fluuius eſt, Lyco flumini atq; oppido Iſſo, quod & Alexandria dicitur uicinus. c

Sirapus Lucaniæ fluuius eſt.

Sirnus Thraciæ fluuius eſt cadit in Hebrum.

Siris fluuius eſt faucibus Boſphori propinquus.

Sirius fluuius eſt minoris Aſiæ inter Bithyniam & Galatiam.

Sirus † fluuius eſt Italiæ apud Brutios ſeu Salentinos, in quo quicquid ieceris cito ſaxeo ueſtitur cortice.

al's Siris.

Siſius fluuius eſt Germaniæ in oceanum emergens. *

Sitecus fluuius eſt Siciliæ haud longe à Carina ciuitate.

Sitiogagus in ſinu Perſico ſeu Perſis propinquus.

Siurus fluuius eſt Hiberniæ ex Blagniæ montis radicibus profluens, & per Archiphiniam & Tribraciam funditur, atq; apud Gancefordiam à mari ſuſcipitur.

Slana & hic Hiberniæ fluui, ex eodem monte prorumpens, ſed per Gueſſefordiam curſum agens.

Slicheius æque fluuius eſt Hiberniæ per Chenelcunilam exiens regionem.

Soban fluuius eſt Aphricæ, Nili pars.

Sodinus fluuius apud Perſas eſt clarus.

Sorobin Hiſpanię fluuius eſt in Hebrum, ſeu in Supronem, ſeu alterum ex alueis eius mergitur.

Spargetus Græcię fluuius Taumaciæ, atq; Hippatę oppido propinquus.

Sperchius Theſſaliæ fluuius eſt, cuius in faucibus Termopilarum anguſtię ſunt. in Pegaſum exit ſinum, ex quo Argonautę Colchidũ petentes ſoluere nauem, huic Sperchio, ſi rediiſſet, uouerat comas ſuas Achilles.

Spinon

Spinon fluuius est haud longe à Roma.

Scœnus fluuius est Thraciæ cui Maronia adiacet regio, & nemora Zonæ quæ Orphei cytharæ cantum secuta sunt.

Straga Persarũ est fluuius uehementia niuium adeo congelascens ut more solidi saxi uiam præstet euntibus.

* Stratos fluuius est ex Caucaso cadens citra Syderim fluuium in Hircanum mare.

Strymon Thraciæ fluuius est in Hemo monte natus, Macedoniã diuidens à Thracia. hic in septem, ut aiunt, diffunditur lacus, atq; coartatur ripis, uel cursum dirigat, cuius in marginibus dextro à latere Thraces Densaletæ & Medilapides habitat, alueo autem Diggeres atq; Bessi multo cogitur gelu.

Subi fluuius est Cossetanię regionis ubi colonia Theracon à Scipionibus olim condita, ut à Pœnis Carthago.

Subulus fluuius est occiduæ Aphricæ, nauigabilis atq; egregius, defluens præter coloniam Bonasam.

Sucro fluuius est Hispanię in eum Hiberi alueus, qui Supranensis dicitur, defluit.

* Sura Persarum fluuius est cui imminet oppidum Susis Menonis, ut aiunt opus.

Suria fluuius Colchorum est, & ab ea Surium oppidum eidem imminens, ubi Phasi Colchorum miscetur fluuio.

Surgis fluuius est in Neueis, cuius in exitu oppidum ob eodem denominatum.

Suthul fluuius est Numidiæ à meridie trahens originem.

a *Crynis fortasse, ut apud Plinium lib. 5. ca. ult. Alioqui Semirus fl. Locrorum à Plin. quoq; dicitur.*

b *Zetis à Plinio non fluuij nomen dicitur, sed oppidi in Carmanis. Vide lib. 6. cap. 23. Mela uero dãt. Cethis per Carmanios supra Andanis & Corios effluunt, lib. 3.*

c *Verba Plinij sunt. Flumina, Andricus, Pinarus, Lycus, sinus Isicus. Oppidum Issos, inde Alexandria, flumen Chlorus, oppidum Aegæ, lib. 5. cap. 27. Mirum ni hic Sinus Isicus pro proprio accipit Boccat.*

TAbsus seu Tarsus fluuius est Epiri inter Apolloniam & Dyrrachium.

TAder fluuius in Tarraconensi prouincia Carthaginensium rigans agrum.

Tagus Hispanię fluuius est, aureas, ut ferunt habẽs harenas, & ob id insignis plurimum, quem à Carthagine Hispana cui proximus oritur, denominatũ quidam dicũt, quod ego nõ credo. Huius in marginibus Segobricenses Celtiberũ caput, Carpetani atq; Toletani insidẽt, nec à Betula longe funditur in oceanum prope Vlisyppone mergitur.

Taigeta secundum quosdam Laconiæ fluuius est, in quo uetusto more Lacones frigore aquæ filios durare consueuerant. *Vib. seq.*

Talander seu Talandrus fluuius est Italiæ inter Heracleã, & Metapontũ, ciuitates Bruttiorum seu Salentinorum.

Taliamentum fluuius est Venetiarum, Cõcordiæ coloniæ propinquus, nec ab Aquileia longe distans.

Tamaris fluuius est Scythatũ apud Archos populos Ponto uicinus, & ut placet aliquibus à Tamiri Scytharum regina denominatus. *Tamaris à Meta Hispaniæ adscribitur.*

Tamesis celeberrimus Britannis est fluuius ab intrinsecis insulæ ueniens, & in oceanũ cadens, nauigiis meditterraneis incolis accõmodus est.

Tamuda fluuius est Mauritaniæ nauigabilis, cui & Tamuda oppidum fuit supra impositum.

Tanager fluuius est Lucaniæ.

Tanais borealis est fluuius ingenti cognitus fama. nam quum à Tanao olim Scytharum rege denominatus sit, ex Ripheis montibus sub arctoo prorumpens præcipiti cursu tendit in orientem, & postquam diu oberrauit, uelocitate sua pugnans, ne frigoribus cogatur in glaciem, in occiduum uertitur, multas Sarmatũ atq; Scytharum irrigans nationes, nec diu ante in meridiem mergitur, quàm à palude Suscipiatur Męotide, quam adeo late longéq; ampliat, ut prægrandis ab ignaris mons arbitrẽt sinus, quam Mæotici, Vali, Serbi

Serbi, Arechi, Zingi, Pſeſii, aliiq; incolunt populi inde tamen curſu ſuo Europa ab Aſia ſeparata in pōtum Euxinum iuxta Theodoſiam urbem ingreditur. Huius in ripis apud Roboſtoros terminum aiunt itineris Alexandri Macedonis, aris ab eodem impoſitis fuiſſe ſignatum. *als Coſtoboc-cos.*

Tanam fluuius eſt Aphricæ.

Tanarus fluuius eſt Galliæ Ciſalpinæ in Padum tendens.

Tanatis fluuius eſt Meſiæ oppido Pitanæ propinquus. *

Tapſus fluuius eſt Aphricæ iuxta Ruſicadem. *Vib.ſeq.* *Plin.li.5.c.4.*

Taras fluuius eſt Adriæ. *Vibius Epiri* *oppidū nō flumen uocat.*

Tarus fluuius eſt Galliæ Ciſalpinæ, ex Apennino in Padum fluens.

Tabellicus fluuius, ut nonnulli dicunt Sanctonenſium, ego autem credo quod Aſiæ minoris haud longe à Marſia fluuio.

Tauro minius fluuius eſt Siciliæ inter Syracuſas & Meſſanam, à quo oppidum Tauro minium dictum, quum aliter Euſeboneora appelletur. *Vib.ſeq.*

Taurus fluuius eſt minoris Aſiæ, propinquus Pamphylię. * *Hunc alueum maris Plin. appellat lib.5. cap.31.*

Telaulus fluuius eſt Liburnorum. Telis fluuius eſt Sardonum.

Tembrogius fluuius eſt Phrygię ſeu Myſiæ in Sangarum fluuium decidens.

Temedius * fluuius eſt Ioniæ, qui à Glauco ſuſcipitur fluuio. * *Telmeſſus.*

Theodorus fluuius eſt Hiberiæ, auri ſecum plurimum ferens. *Pli.li.5.c.28.*

Zerbis fluuius eſt Arabiæ per Gurdyæos & Alonos fluens, cadit in Tigrim.

Theſprotiæ fluuius Buthroto oppido propinquus, in Ambracio ſinu.

Terias fluuius eſt Siciliæ non longe à Biterme colonia.

Terias Siciliæ fluuius Catinæ proximus ciuitati. *Thucydides lib.6.*

Teriodes fluuius eſt naſcens in campis Scythicis, & in Caſpium cadens mare.

Termus fluuius eſt Vmbriæ, alii dicūt quod de mōte Tauro naſcitur, forſan alius eſt.

Thermodoon fluuius eſt apud Chalybes Paphlagonibus proximus haud lōge à Themiſcuro oppido, huius quidē ripæ ab Amazonibus diu habitatæ fuere, & ideo Amazonius ab aliquibus uocatus eſt, nam & labitur præter radices Amazonii mōtis, alii dicunt Thraciæ fluuiū fuiſſe. Quidam in ſinu Smirneo, mirot. Forſan alii ſunt eodem nomine nuncupati, is quidem à Colchis diuidit Amazonas.

Terſos fluuius eſt Colchorum Aguiticæ † regionis. *als Ecrectice.*

Tyberis fluuius eſt Italiæ cui perituratū rerū ſub Romanis ducibus uidiſſe gloriā conceſſum eſt. hic in Apennino naſcit̄ paulo altius quam noſter Arnus, & deſcendēs primo Tuſciā ab Vmbris diſtetminat, hinc Peruſio, inde Aſſiſio poſtergatis, etiā pluribus auctus fluminibus. Veio iam omiſſo Romam rerū dominām in partes diuidit duas, & apud Hoſtiam ſeparatis Hetruſcis à ueteribus Latinis Tyrrheno miſcetur mari, titulorū multitudine inſignitus. Huius autem nominis quum antea uetuſtiſſimo uocabulo Albula dicetur, multiplices priſci reddidere cauſas, quas ego quod ſolus habuerit imperium, & per ſæpe præcioſo martyrū ſanguine coloratus ſit, dixiſſe nō pigebit, & quæ præter hoc habuerit nomina ſuperaddam. Opinio igitur uulgatior eſt hunc à Tyberino rege Albanorū caſuin eodem ſummerſo ex Albula Tyberim nominatum, eumq; eius dixere eſſe ſepulchrum. Sunt qui dicant longe ante hoc illi nomē impoſitū, afferentes regem quendā fuiſſe Tuſcorū, cui Tyberis nomen erat, qui quum pyratica infeſtaret mare, ſeu ui, ſeu aliter, non dicunt, hunc aiunt eum in fluuium fuiſſe demerſum, ex quo illi Tybris nomen appoſitum. Alii uolunt à Tebri quodam uicino Veientum Regulo Tebrim fluuium primo appellatū. Nonnullis placet eum dictum à Tybri rege Aborīginum iuxta eum dimicando interempto, qui forſan is fuit, quem alii aiunt à Glauco ſeu à Taditico minoris regis filio ibidem occiſo. Quidam uero quam à cædibus regum longe aliam rationem conantur oſtendere cur Tyberis ex Albula uocitatus ſit, dicētes uetuſtiſſimis temporibus Athenienſes à Syracuſanis Siculis ſuperatos, ex quibus cum ingens multitudo captiua eſſet, omnis

omnis à Syracusanis ad effodiendos montes & munimenta addere ciuitati exposita est, ac inde coacta ad fossam intrinsecus peragendam, quæ admisso flumine repleta munitiorem reddidit ciuitatem quàm fossam, eò quod pœna & iniuria hostium superatorũ facta sit Ybrim uocauere diu. Demum quum ad Italiã transfretassent, & eam partem ubi postea Roma condita est, tenuissent, & usq; Rutulos & Ardeã, quare à poeta dictum est, fines usq; Sicanos. Albulam fluuium ex parte una loco munimenti habentes, ut fossam apud Syracusas habuerant fluuio nomen imposuerunt, quod ante Syracusanæ fossæ deerant, & eum addita in principio. T. uocauere Tybrim. Varię quidem, sed impossibilis nulla, quæ potior lectori uidebitur, illam probet. Fuerunt præterea etiam post conditam Romam, & alia quædam fluuio nomina. nam & ab aliquibus Rumon appellatus est, quasi ripas ruminans & extendens, & in sacris Sorianus à põtificibus dicebatur, & non nulli in parte urbis illum uocauere Tarentum, ad quem Valesius rusticus à familiaribus pro salute filiorum obtinenda missus est, & ara Ditis patris atq; Proserpinæ comperta obtinuit quod petebat. Sic autem uocatus est, eò quod ripas terat. Est præterea aliquãdiu nauigabilis, & potui accommodatus totus, & de eo ista sufficiant.

Ticinus fluuius est Gallię Cisalpine ex Verbano lacu procedens, adeo limpidis effluit undis, ut etiam minimi calculi intuenti profundum aluei non abscondãtur. Alluit etiã Ticinium, quæ & Papia, olim nobilissima ciuitas, & Lõgobardorum regum regia. Trahit præterea, ut fertur aureas harenas, & pisces optimos nutrit, & potissime thimolos. Pado postremo miscetur, insignis clade. C n. Scipionis & Hannibalis Pœni prima post superatas alpes uictoria.

Thicis fluuius est ex Pyrrheneo monte ad Clodianum Rhodam Hispanorũ oppidũ.

Titius fluuius est apud Arsias Liburnorum gentes, non longe ab Aquileia.

Plin. li. 5, c. 30. Cetius fluuius est fusus à monte Pindaso & Pergamum clarissimum Asiæ oppidum præterfluit.

Tichis Plini. lib. 3, cap. 4. Tichis fluuius est Hispaniæ propinquus emporiis ab Hispanis Græcis atq; Romanis mixtim habitatis.

Tifernus fluuius est Italiæ, Larino & Cliterniæ oppidis propinquus, nec à Gargano monte remotus.

Tygris Armeniæ maioris fluuius toto orbe cognitus. Nam à nostris unus ex quatuor paradisi delitiarum exeuntibus affirmatur. Is tamen secundum alios ex Panchoatra monte è fonte conspicuo in planicie, loco qui Deges † appellatur primo tenuis euomitur, nec quidem totus aut uelox, quinimmo tarde effluens Diligito appellatur. Atquum Mœdorum fines attigit repentinus factus Tygris nomen assumpsit, sic enim sagittam uocant Mœdi uocant, nec diu & comperto Aritissa lacu cursu q; seruato uiolẽtus, & integer atq; discolor per illum effertur adeo inamicabilis lacui, ut ex eis quos gignit piscibus nullum suscipiat, nec ex his quos ipse fert aliquem lacum intrare permittat, quem postquã præteriit facto Tauro monte obuio antro mõtis immergitur, & per latebras mersum in aduersam partem uluas, & purgamẽta plurima secum trahens effunditur apud lacũ qui Zoroanda seu Zomada appellatur omnia demersa ferens, factus q; iterum fluuius lacum, cui Tepidis nomẽ est, transiens in cuniculos mergitur iterato, & postquam xxv. M. passuum occultus excurrit, tertio redditur tertis in regione Sophen circa Nimpheũ, adeo propinquus Arsaniæ fluuio in regione Artheni, ut quũ quacunq; ex causa intumuerint, seruatis sibi quisq; undis suis confluant unà, cuius rei testimonium lenior Arsanię cursus est, qui mox diuisus in Euphratem iter dirigit relicto Tygri. Qui susceptis ex Armenia claris fluminibus, Partheni, Agnice, Phorione, Arabas, Oreos, Adiabenes q; disiungit, & ut asserunt aliqui, Niniuem in partes diuidit, & Mesopotamiam faciens lustratis radicibus montium Gordyeorũ circa Apamiam, Seleuciã, atq; Babyloniam. xxv. mil. passuum in alueos diuisos duos funditur, quorum unus quem Meridiensem uocant Seleuciam atq; Messenem alluit. Alter autem in septentrionem uersus campos Caucasi irrigat, & ubi in unum

als Elõgosine

unum rediere alueum Tigris dictus est. Hydaspen nobilissimum flumẽ recipit, atq; Coaspen ex Mœdia. Inde inter Seleuciam & Chaldaicos lacus descendit, quos unà secum auget Euleus fluuius, eosq; dicũt aliqui Euphratis hostia. Verum cum hoc lx. mil. pass. amplíauit, uasto effusus alueo dextra Carnicis oppidi Persicum in mare defertur. Nec uno tamen hostio, sed pluribus miscetur eidem. Nam uni dicitur Artoch, alteri Suffiene, tertio * septentrionali Barbetasse insidet oppidum. Alii uero dicunt hunc rubro infundi mari.

Timachus fluuius est Mesię, in quo solum aiunt lapidem, quem toticulum appellant *b* reperiri.

Timauus Venetorum fluuius est, Cõcordiæ atq; Tergestæ oppidis proximus. Ex monte quidem grandi per ix. ora effusus ampliſſimum ante alia fontem facit, ex quo uno tandem exiens alueo, in Adriaticum funditur mare in sinu Tergestino. Fuere tamen qui putauere hũc fluuiũ apud Antenoridas esse, & ex Euganeo monte fundi, quod falsum est.

Thimbra fluuius est Troianus, in Sangarium flumen exiens, penes quem templum erat Apollinis, qui & Timbreus à flumine denominatus est. Verum alibi dicitur à Tymbra herba qua locus abũdans est. In hoc templo per insidias à Paride Achilles occisus est.

Tipnis fluuius est, Occensi ciuitati propinquus.

Tyra fluuius est Macrocenis montibus propinquus, oppidum eiusdem nominis in ripis habens, non amplius longe à Pseudostomo Histri hostio cxxx. mil. passuum.

Tyrus fluuius Lyburnorum est, Iadræ coloniæ propinquus.

Tyrus fluuius est Armenię. Ego puto quem supra Cyrum diximus, eò quod proximũ Cambisi dicant esse, sed in Hircania & Scythia illi sunt.

Titanus fluuius est Mysiæ, à quo & ciuitas denominata est.

Titaresus fluuius est in Peneum fluuium effluens, nec recipitur tamẽ, hunc supra Orcon uocauimus. Et quia ibidem de eo, & post hæc ubi de Peneo dictum est, sufficit.

Togisonus fluuius est Venetorum, ex agris Patauorũ in paludes quas Padus & Athesis fecere, effluens apud Brundulum in Adriaticum mixtus cadit.

Cobum fluuius è Caucaso monte ruit, & per Suauos defluit. *Pli. li. 6. ca. 4*

†Tonat Sabæorum est fluuius. *als, Thamar*

Torius, aliàs Torin fluuius est Hispaniæ, Valentiæ, Sagunto'q; propinquus.

Tormaidon Siciliæ fluuius est.

Tormenium fluuius est nauigabilis, circa quem Paritæ & Ichthyophagi deinde sunt, haud longe ab Alexandria, quam Alexandri Macedonis iussu constituit Leonnatus. *Tuberũ à Pli. uocatur lib. 6 cap. 23 c*

Tragodites fluuius est Aegypti, Arsicen ciuitatem præterfluit, quem Ptolemæus Philadelphus à se Ptolemæum appellari iussit.

Tarsimenus Lydiæ fluuius est. *Vib. Seq.*

Trebia, aliàs Treuia fluuius est Galliæ cisalpinę, haud longe à Placentia ciuitate ex Apennino in Padum fluens, nobilitatus secunda uictoria Hannibalis Pœni, & clade L. Sempronii consulis.

Triopola, qui & Assolus fluuius est iuxta Albomagarensium. *Vib Seq.*

Tripolis fluuius, cui †Focitæa oppidum proximum, & Tripolis supereminet castellũ. *al. Pharnace*

Chrysorrhoas fluuius est Colchorũ apud Absilas, & Sebastopoli castello propinquus. *Pli, li. 6. ca. 4*

Tritinobelunte fluuius est Cantabrorum, Deuales cingens & Decium. *

Triton fluuius est Africæ ad Philenorum aras ex palude nasta, cui & Triton nomẽ est memorabilis aduentu primo in terras Mineruæ, ut incolæ ueteres credidere.

Trito fluuius est alter à superiori, secundum quosdam in campis nascitur Dardaniis, & in Aegeum effluit mare.

Truentus fluuius in Adriatico littore, hodie Picenos separans ab Abrutinis, cui Esculũ oppidum supereminet, & firmo Piceno propinquus est.

Tubero fluuius est per deserta Aethiopiæ inter cineres pulueresq; potius, quàm ripas solidas in rubrum effunditur mare. *d*

Tucia fluuius est non amplius sex mil. pass. ab urbe distans.

Turbidus Aegypti fluuius est, ab Aegyptiis segregans Philistinos.

Durias fluuius est Hispaniæ, Valentiam paruo interuallo præterfluens, & in Supronensem Hiberi sinum decidit.

Tusca fluuius est Numidiæ, haud longe ab Hippone regione.

Tamnada ut Mela, Tamuda ut Pli. Tamnada flu. est Mauritaniæ citra montes, quibus septẽ fratres nomẽ est, cui Rusicada & Siga paruæ urbes propinquæ, & portus cui ab amplitudine Magnus cognomen est.

a *Plinius autem pro Thici uidetur Obrin posuisse, id quod & Vadianus in Melam annotauit.*

b *Plinius lib. 33. cap. 8. fluuium in quo coticula inuenitur ex Theophrasti sentẽtia Tmolũ, nõ Timachũ uocat. De Timacho autem in descriptione Mesiæ meminit lib. 3. cap. ultimo.*

c *Verba Plinij sic habent lib. 6. cap. 29. Eæ uiæ omnes, inquit, Arsinoën ducunt, conditam sororis nomine in sinu Charandra à Ptolemæo Philadelpho, qui primus Troglodyticen excussit, amnem qui Arsinoen præterfluit, Ptolemæum appellauit. Ex his, arbitror, apparet, quid hic à Bocatio erratum sit.*

d *Sic Mela. Plinius Tuberum fluuium Carmaniæ quoq; quendam facit. Vide lib. 6. cap. 25*

VAldanus fluuius est Pannoniæ, non ignobilis in Danubium fluens.

Vallus Phrygiæ fluuius est.

Vandalicus fluuius est ab extremis erumpens Galliæ, à quo denominati sunt Vandali populi in ripis habitantes eiusdem.

Varramus Venetorum est fluuius, & labitur apud Anassum.

Verraga fluuius, cuius Babylonii margines incolunt, cadens in Varrogam.

a Varroga & hic Babyloniorum fluuius.

Varus fluuius est grandis, ex alpibus fluens ultra Niceam, Galliam transalpinam à cisalpina separans, uetustissimus Italiæ terminus.

al's, Carissæ Varetus fluuius est apud Cappadocas * Claricæ oppido propinquus.

Varisius fluuius est apud Foroiulienses.

Vaternus fluuius ex agro fori Cornelienſis in Padum defluens, quẽ hodie arbitror Saternum uulgo uocant.

Idubeda fluuius est Hispaniæ in regione Ilergaonum, propinquus Sagunto oppido, fide integra in Romanos socios clarissimo.

* Vebar flu. est apud extremas Indorũ syluas, quẽ penes nascuntur elephantes plurimi.

Nelo flu. est Celticus cognominatus apud Celtas, & promõtorio Celtico propinquus.

b Vestigia fluuius est in extremis Italiæ uersus Siciliam, haud longe ab eo loco ubi iamdudum Caulon oppidum fuit.

Vfens fluuius est Galliæ cisalpinæ, inter quem & Athesim fluuium Hisesones habitare, qui Romanos apud Alliam expugnauere, qui ex alpibus cadens fluit in Padum.

Vib. Seq. Vfens alter à superiori fluuius est Volscorum, haud longe à Terracina in Tyrrhenũ defluens

Vindus fluuius circa Augustam fluens.

Virdis fluuius à Picenatibus diuidens Aprutinos, & in Truentum cadens, memorabilis, eò quod eius in ripam, quæ ad Picenates uersa est, iussu Clementis pontificis summi, ossa olim Manfredi regis Siciliæ, quę secus Colorem Beneuenti fluuiũ sepulta erant absq; ullo funebri officio deiecta fuerunt à Consentino consule, eò quod fidelium communione priuatus occubuerit.

Vib. Seq. Virbius fluuius est Laconum, apud quem sunt qui dicant Hippolytum equis tractum arte Aesculapii medici in uitam reuocatum, & ob id postmodũ Virbium à flumine nominatum.

* Visera fluuius est Germaniæ.

Vistillus, seu Vistula fluuius est Germaniæ, & Dacis propinquus tendit in oceanum.

Vluleus Dyrrachii fluuius est, ex quo Dyrrachio ministrantur aquæ. Vib. Seq.

* Vmber fluuius est grandis, Albaniam à Loëgria diuidens, sic nominatus ab Vmbero quodam in eum Locrini iussu deiecto.

Vmbro fluuius est Tusciæ, nauigabilis inter paludas Volitemas & Populoniam Hetruscorum

ſcorum uetuſtiſſimam ciuitatem in Tyrrhenum effluens.

Vogeſus fluuius eſt, Lingonenſium ripas corrodens. *

Vommaus fluuius eſt Italiæ, Adriæ coloniæ & agro Prætuliano propinquus.

Vrpanus flu. eſt Pannoniæ, nõ ignobilis in Danubiũ effluens haud lõge à Taurino.

Viſurgis fluuius eſt Germaniæ clarus, & in oceanum fluens.

Vſar Mauritaniæ Cæſarienſis fluuius eſt, haud longe ab Ampſaga atq; gente Habadũ.

Vulturnus flu. eſt in Samio oriẽs, & rapidiſſimo curſu uoluẽs ſaxa, per Cãpaniã labit̃, Capuaḿq; olim potentiſſimã ciuitatẽ alluit, & in Tyrrhenũ haud lõge à Cumis mergit̃.

Plinius Narrogam uocat lib. 6. cap. 26. uniusq; tantum, non duorum (ut hic) mentionem facit. a

Verba Pli. lib. 3. cap. 10. hæc ſunt: In ea ora flumina innumera, ſed memoratu digna, Locanus, Sagra, b
& ueſtigia oppidi Caulonis, &c. Tu igitur uide utrũ pro proprio, an pro appell. ueſtigia malis accipe

XAntus, quẽ ſcribũt Xanthus autores, fluuius eſt ex Ida mõte ſecus Ilionẽ defluens, longe maior fama q̃ undis. Hunc incolæ uocauere Camandrum, qui Symoënti iunctus, facta palude quam Paleſcamandrum dicunt, in Propontidem funditur.

Xanthus alter à ſuperiori fluuius, & per Lyciam fluẽs, à quo & ciuitas nominata.

Vib. Seq. Oroatis à Pli. uoca. li. 6. c. 23

ZArotis fluuius eſt Perſarum, cui propinqui ſunt Deximontani populi, bitumẽ arte perficientes, in Perſicum autem ſinum exit hoſtio imperitis difficili.

Vide Pli. li. 5 cap. ult. Nam ibi nõ pro fluuio, ſed pro regionis cognomẽ accipitur

Zelia flu. eſt propinquus Lampſaco oppido, q̃d ante Pitiuſſa dictum eſt, inſigne

Ziras fluuius eſt Thraciæ, Dionyſiopolim Crunos ante dictã alluens. (incola Priapo.

Vide Curtiũ lib. 6. qui Zioberim, nõ Zebetem uocat

*Zebetis flu. eſt Hircaniæ, in qua nemus eſt umbroſum altiſſimis arboribus, & in Eois oriẽt̃, ſuis undis pinguefaciens ſolũ. Qui poſtq̃ aliquandiu iter fecit, interueniente ſaxo in partes diuidit duas æque diſpenſatis aquis, & præceps inter ſaxa cauteśq; ualliũ diſcurrens terrã ſubit, & ccc. ſtadiis occultus elabit̃, & quaſi ex fonte nouo prorumpens, iterũ exit in terras, nec diu & in Ridagiũ fluuiũ cadit. Et quod idẽ eſſet qui & ſuperior, Alexander Macedo experiẽtia patefecit. Nam quũ iuſſiſſet in ſuperiorẽ cauernã duorũ cadauera proiici, ab his quos præmiſerat, ad exitum emiſſa fuiſſe compertum eſt.

Zonus ſeptẽtrionalis eſt flu. cui Aratiatici, & Amarbi, & Hyrcani populi ꝓpinqui ſunt.

De Fluminibus finis.

DE STAGNIS ET PALVDIBVS LIBER

TSI nõnunq̃ è ſtagnis atq; paludibus oriri flumina, ſeu effluere teſtent̃ monumenta maiorũ, ut plurimũ tamen exundationibus earũ ſtagna, paludeśq; fieri certiſſimũ eſt. Quãobrem poſtq̃ expediuimus, quæ de fluminibus dicenda uenerũt, de ſtagnis & paludibus cõgrue deſcribemus. Sanè quiã aliqui putauere paludem & ſtagnũ idẽ, eò quod indifferẽter unũ ponat̃ pro reliquo, & perſæpe pro lacu, & q̃d longe incõuenientius eſt, à Poëtis larga eis cõceſſa licentia, pro flumine, quos etiã nõnunq̃ qui ſoluto ſcripſere ſtylo, ampliatis ſibi legũ ſimbriis imitati ſunt. Anteq̃ ad ulteriora progrediamur, idẽ paludem, ſtagnuḿq; nõ eſſe monſtrandũ ratus ſum. Palus igit̃ aquarũ quædã lata cõuentio eſt, ut ſæpius altitudine carens, ſeſe ultra citráq; mouens, prout & ipſe qui fecit fluuius quacunq; ex cauſa minuitur uel augetur, quas ut plurimũ in mediterraneis, atq; depreſſis locis fluuiorũ exuberatione fieri conſpicimus. Stagna autẽ inertes ſunt aquæ, quæ à ſtando ſibi nomen occupauere, quæ nuſq̃ alibi q̃ ſecus maris littora uidemus impleri æſtu maris obſtante, & in contrariũ nitente, ne fluuius in ſe totis uiribus effluens ingredi poſſit libere, ex quo aduenientes aquæ continuo, ut ripas excedant, & in depreſſiora loca, ſi ſint, amaris immixtæ, abſq; regreſſu contendant neceſſe eſt, & otioſæ cõſiſtant, & cũ ſint ſimplices aquæ paludũ, ſtagnorũ, marinis immixtæ ſunt ſemper. Alunt paludes quos ſecũ effert fluuius genitor piſces, ſtagna iniectos unda marinos nutriũt. Putreſcunt ſtagna ſæpiſſime, cũ raro paludes, & eſto ambo nebulas, auraśq; exhalent peſtiferas, ſemper ſtagna lætiferas, adeo ut ſatis pateat aliquãdo

apud paludes, ſeu ſaltē apud aliquas tolerabiliorem aērem eſſe, cū apud ſtagna nūnquā. Et ideo circa fluuiorum fauces tetri pallentisq; coloris incolas, & aduerſa infectos ualitudine ſemper cernimus. Quid uerbis immoror? Profecto non idem ſunt. Sed quia ferè eodem gignunt modo, & pro eiſdē habent opinione uulgata. A cōſueto alphabeti ordine nō deuiantes, eo pręſtante, qui undis imperat, atq; uentis, inuicem tractabimus de ambobus, & ab Acheruſia palude, q̄ plus cæteris profunditatis habere uidet, ſumemus initiū.

ACheruſia Campaniæ palus eſt, Phlegræis campis, Cumisq; Euboicis propinqua, quam ego puto ab exundatione fluminis Acerrarum initium ſumere, & imbribus aucta, cum unde effluant nō ſit, inter Capuam & Auerſam ciuitates per patentia plana uſq; prope Cumas diffundi, & inde Acheruſia nominata. Aeſtate tamē areſcit, cū hyeme abundantiſſima ſit aquarum. Hanc ſunt qui fabuloſe dicant in Stygias paludes diffundi, & ab Acheronte fluuio Acheruſiam nuncupari.

Ambratia palus eſt Achaiæ, ut aiunt aliqui.

Artynia ſtagnum dicitur minoris Aſiæ, olim Pomiſio monti propinquum, atq; iuxta Miletopolim ciuitatem, ex quo aiunt effluere Rhyndacum fluuium, Licum antea nominatum, Aſiam, Bithyniamq; diſterminantem.

Aſia palus eſt, ut quidam dicunt, Lydiæ, Cayſtro propinqua flumini, circa quam inter alias aquaticas aues grues plurimæ conuerſantur.

Aueringum ſtagnū eſt regionis Aueringæ, & ab ea denominatū, de q̄ mirabile quoddam ſcripſere priores, aſſerunt aūt quod ſi cōtingat aliquē per ſtagnū naue uectū, aliquid ignominioſum in ſtagnū dicere, repente ſtagni aquas turbari, quaſi indignantes, & tāta tempeſtate moueri, ut demergatur atq; periclitetur, qui oblocutus fuerat neceſſe ſit.

BIſtonium ſtagnū eſt Thraciæ inter Setrium promōtoriū & Maroniā regionē, à q̄ & Biſtones Thraces appellati ſunt. Prope quidē illi eſt Abdera ciuitas, fuitq; oppidum ingens Tinda Diomedis regia, apud quam conſueuerat hoſpites dare equis in cibum.

Bobrida ſtagnum eſt Græciæ.

Bebeis, lacus Theſſaliæ, ut Pli. li. 4. ca. 8

Boben, ſeu Beben palus eſt Græciæ, & ut ſatis percipi poteſt, cum Cercinio ciuitati propinqua ſit, eam Macedoniæ proximam eſſe.

CAmandrum, ſeu Paleſcamandrum ſtagnum eſt Troadis, haud longe ab Ilio, ſecus Acheorum portum, quod quidem faciunt Xanthus & Symois flumina, ab Ida uenientia, atq; illud agentia.

Camerina palus eſt Siciliæ, Syracuſis propinqua, quæ ante Heſperia dicta eſt, quæ quū deſiccata ſemel accolis peſtilentiā iniecisſet, cōſultus Apollo, an eā penitus auferret, prohibuit. Qui quū neglexiſſent, eſto exhauſta palude peſte caterent, ex ea tamen parte oppidi, quæ tuta aquis paluſtribus eſſe conſueuerat, ab hoſtibus captum eſt, & ſic non obedientes pœnas dedere.

Caprea palus haud longe à Roma eſt, apud quam concionante Romulo Romanorū rege exorta tempeſtate à patribus occiſus eſt, & in eandem deiectus.

Caralites Aſiæ palus eſt inter campos Idenſium & Caularem amnē, atq; Mandrapum ciuitatem torpens.

Cendeuia palus eſt Syriæ, quam nōnulli Candeam, hæc ſub radicibus Carmeli montis Ptolemaidi Claudii Cæſaris coloniæ propinqua quieſcit, emittens Belum fluuium.

Celauniū q̄d Celoniū quidā uocāt, ſtagnū eſt Siciliæ, fœtido odore amoues proximātes.

Cyane Siciliæ ſtagnum eſt, non longe à Syracuſis, hoc nympham Cyanen Proſerpinæ ſociam finxere Poëtæ, quæ quum uellet rapinæ Plutonis obſiſtere, & ſpreta nequiret lachrymans in ſtagnum uerſa eſt.

Ciphiſis Argiuorum ſtagnum eſt, Illi ciuitati propinquum.

Crines ſecundum quoſdam palus eſt, à qua & Apollo, quia ibidem colatur denominatus eſt.

Cumeriæ paludes ultra Taurorum ſunt clauſtra.

Deultum

DEultum stagnum, quod ante Deultonium dicebatur, in regione Astice est, Rirasco fluminibus atq; Almedesso, & Phinopoli oppidis Bosphoro propinquum.

Dianę stagnum apud Scythas est, quod penes Diana colitur, à qua denominatur, quũ & ipsa à Scythis Scythica nuncupetur.

ELiæ paludes sunt in Calabria, haud longe à Palinuro, quibus ineſt Velia oppidum ab eis. u. superaddita nominatum.

GAndis palus est apud Scythas Callipidas, ex qua Hypanis fluuius egreditur. Quamobrem incolæ matrem fluminis, paludem uocant.

Gelonium stagnum est fœtens, ut sibi quenquam fieri proximum non permittat.

Genesareth est Galileæ stagnũ in tribu Zabulon, cui superinsidet Magdalum, oppidũ Mariæ Magdalenæ. Hoc supra lacum diximus.

Gygeũ stagnũ est Mysię, in latere Tmoli mõtis, propinquũ Pactolo flu. & Lidię ciuitati.

Glanes Tuscię palus est sub Clusio ciuitate, quã supra fluuiũ diximus, et ibi plene de eo.

Gulferi stagnũ est Britãnię à Gulfero denominatũ rege, ea in parte qua in Galliã itur, in q̃ cũ pmittunt piscari q uolũt pisciũ abũdãtissimũ est, si arceãt, cõfestim succedit penuria.

IRie stagnum est, quod & lacũ aliqui nominãt. Ex q̃ talem ueteres reliquere fabulã, Iriẽ mulierẽ fuisse dicũt, & Cygni mattẽ, q̃ quũ uidisset filiũ in auẽ sui nominis trãsformatũ, adeo tulit egre, ut flẽdo & ipsa in stagnũ sui nominis mutata sit, et sic filiũ suis oblectat (undis.

LAngelinũ stagnũ est Hyberniæ denominatum ab altero filiorum Batolaui filii Setæ de stirpe Aipheth primi habitatoris insulæ, cui nomẽ fuit Languinus.

Laterna stag. est prouinciæ Narbonẽsis in agro Nemusensium, in q̃ olim mirabilis annua piscatio uideri consueuit. Aiunt quidẽ in eo Delphines quasi ex cõposito societate cũ hominibus facta piscari. Nã quũ innumera uis mugilum in stagnum alat, & statuto tẽpore, ut eos natura docet, expectata æstus maris reciprocatione, arctum stagni hostium conent exire, rhetibus nõ potest ponderosæ multitudini obuiari, quũ exeuntibus etiã reciprocum faueat mare. Sed adsunt opportune piscatoribus fautores Delphines. In tempore igit exitus mugilum, à piscatoribus cognito ad spectaculum tam pulchri certaminis ois ciuitatis multitudo cõcurrit, & obturato quibus possunt hostio expectant mugilum motum, quos quum uidẽt ad exitum præparari, clamore ingẽti sublato Symo, Symo uocat multitudo omnis, Verũ Delphines ex alto si faueat Aquilo, cõfestim audiunt, si uero Auster paululum tardius clamitãtium uoces suscipiũt, & euestigio acie facta, in cõspectu hostii stagni ueniunt, non aliter q̃ si progrediant in bellum, quibus uisis statim territi consistunt mugiles. Tunc piscatores retia iactant, furcis q̃ suppositis adiuuant, quibus impediti Delphines non curant, transeuntes q̃ nõnunquã aliqui obstacula à piscatoribus apposita hostio adeo sensim inter naues piscãtium enatant, ut in nihilo quenquã ledãt. Et si cõtingat impetu mugilũ ab aliquibus, ut fit, saltu trãsilire retia, à Delphinis interimunt, & ilico sola tunc talium occisione cõtenti eis omissis ad officiũ redeunt, donec inter retia mugilum multitudo omnis trepida à piscatoribus capiatur. Quo peracto nil amplius ea die q̃ quos occiderint mugiles in cibum capiunt. Piscatores autem ne suo fraudent Delphines labore, illos aut piscium, aut intritu panis & uini faciunt contentos. *Plí. li. 9. cap. 8*

Laurentia palus est iuxta alpes sub Vesulo Liguriæ monte.

Lerna Archadiæ fuit palus, Poëtarum nobilitata carminibus. Hanc Hydram septẽ habentem capita finxere Poëtæ, & ex damnis multiplicantem suis, & igne postremo ab Hercule interemptam. Quod ego pestiferum fuisse stagnũ intelligo, Hydra dictum, eò quod hydor Græce aqua latine sit, quod auferre uolentes, cõtingebat quod uno obturato hostio scatũrigines exoriebantur plurimæ. Verũ cõperto meatu aquarũ principali, eò quod deuolutionem alibi deficcato, stagnum seu paludem illam pestiferam abstulere.

Licinia stagnum est Græciæ inter Argos, Thebasq;.

Lilingua stagnum est in confinio Galliarum, siue Cambriæ Sabino flumini propinquum. Hoc æstus maris ingentes, in modum uoraginis suscipit atq; absorbet, & mirabi-

le dictū quantumcunq; maris ingurgitet. Solitos tamen margines non excedit, demūm reciprocāte mari ſuſceptas euomit undas, ripaſq; omnes aſpergit, tegitq;, & quod longe mirabile eſt, dum aſperſionem illam euomens facit, ſi quenq; in ſe conuerſum aſpexerit, uix euadit, & perraro contingit aſperſus quin tractus ſubmergat à ſtagno, in quem qui terga detinent uerſa, etiam ſi infundantur, omnes ab omni periculo ſunt immunes.

Lumonoi ſtagnum eſt ingens, in quo xl. dicunt reperiri inſulæ, quum totidem ſuſcipiat flumina, nec eſt ex illis aliqua abſq; præcelſa rupe, in qua nidificat aquila, & ſic quot inſulæ, tot aquilarum nidi ſunt, ingenti clamore cuncta complentes.

MEgisba ſtagnum eſt in inſula Taprobanes, magnitudine inclytum ambitus quidem ccclxv. mil. paſſ. inſulas in ſe cōtinens plures pingui pabulo lotas. Ex eo duo erumpunt flumina, Paleſimundus ſcilicet & Cydara in mare fluentia.

Melſiagum palus eſt apud Germanos, celeberrima magnitudine.

Mæotis palus eſt ingēti fama cognita, & magnitudine memorabilis eſt. Hæc quidem apud Scythas habet ambitus, ut quidam ferunt, dcc. mil. paſſ. quum nuſquā ſex pedum altitudine ſuperet. Cauſatur à Tanai ab Aquilone ueniente, quem iuxta Theodoſiam urbem Ponto concedit, gelu aūt præmitur acri, adeo ut durante glacie iter facile tranſmeantibus præſtet. Eius incolunt margines Meotidi populi, à quibus & ipſa nomē ſortita eſt. Præterea & Aliferni Serei & quàmplures. Meſia grandis eſt Germaniæ palus.

Minturna palus proxima eſt Minturnis in Campania, à qua denominata eſt, inſignis quidem C. Marii fuga. Nam fugitiuus ex ea cœno perlitus, ab inſequētibus Syllanis militibus in aridam tractus eſt.

Murais ſtagnū eſt Arturi Britonū regis uictoria clarū, aiunt enim Scotoſpictos atq; Hybernienſes ab eodem in hoc ſtagno obſeſſos, in deditionem coactos.

Mareotis palus eſt apud quā uuæ naſcunt albæ famoſæ, à loco Mareotides appellatæ.

NVchul ſtagnum eſt inferioris Mauritanię, haud longe ab oceano quod alii lacū dicunt, in quo Alabethæ piſces Coracini, Siluri, atq; crocodili inueniūtur, qui quū nuſquā præter in Nilo reperiant, & eò quod obſeruatū ſit ſqualentibus Mauritaniæ niuibus, hoc ſtagnum & inde Nilum excreſcere, creditum eſt ſtagnū iſtud Nili caput exiſtere.

Pli. li. 31. ca. 2 Nympharum ſtag. eſt apud Lydiam, in quo aiunt à piſcatoribus nullos præter nigros capi piſces.

Hæc Plin. lib. 5. cap. 9. de Hilide fonte ſcribit, Mela autem Nuchul fontem non ſtagnum uocat, cum ſcilicet qui Plinio Niger, ſiue Nigris dicitur, ut pleriſq; placet. Vide li. 3. & eodē loco Cōment. Vadiani.

PAduſa ciſalpinæ Galliæ palus eſt, à Pado flumine, ut ſatis ſonat denominata, eſto ſint qui illam dicant fluuium, ut ſupra dictum eſt, quod ego nomen puto unicuiq; palu di à Pado factæ dicendum, quæ multiplices ſunt, ut prætactum eſt.

Palicorum ſtagnum eſt in Sicilia, ſulphurei odoris infectum, apud hoc aiūt ueteres ex Ioue & Aetna genitos natos fuiſſe Paliſcos, & ab eis denominatū uolūt. Nam apud hoc deteſtabili ritu ſuo illos perſancte coluere priores, deos exiſtimantes.

Pegaſeum ſtagnum eſt minoris Aſiæ, haud longe ab amne Cayſtro, ex quo dicūt Phirtem fluuium exundare.

Petrenſium aiunt eſſe ſtagnum mirę uirtutis. Nam quum hominibus ſalubre ſit, ſerpentibus dicunt eſſe letiferum.

Pontina palus eſt apud Volſcos, eſt autem lōge à Terracina penes Appii forum memorabilis, ob impedimentum à ſe Neroni Cęſari datum. Fuerat huic animus ſubterraneum atq; nauigabilem meatum à Miſeno Romam deducere. Quæ quum uſq; ad Pontinas paludes deduxiſſent foſſores, & in montium ſaxea fundamenta penetraſſent, & curſus fluminum labentium deſuper præteriiſſent, à putri paludis ſolo nec foſſuram patienti mutati ſunt. Et ſic quod xl. mil. paſſ. & amplius proceſſerat opus omiſſum. Sunt tamen qui dicant diſpoſitum Neronem muris & fornicibus paludis ſolubile ſolum ſuperare, ni cura maior & inde mors retraxiſſet in aliud.

Reatina

REatina palus est Italiæ, & qua in parte nomen ostendit. Huius in exitu aiunt excrescere saxa aquis aliam proprietatem superaddentes, quod earum suffragio durentur ungulæ iumentorum.

Ruturgium stagnũ est Hyberniæ, cui Bartalani Seræ filii de stirpe Iaphet primi insulæ habitatoris Rutugus filius à se nomen imposuit.

SAlpina palus à Salpi ciuitate amoris Hannibalis Pœni indice dicta est, quũ eidem in campis Apuliæ propinqua sit. *Vibius in Adriatico Salpãnam ponit*

Samacenitides palus est Syriæ, cui superposita est ciuitas Asorith.

Satura palus est Italiæ, inter Antium olim Volscorum nobilẽ ciuitatẽ & Circeũ mõtẽ, quã alii trãsmutatis primis duabus literis Asturã uocant, & ab ea oppidũ Asturã mari imminens, clarum Coradini Sueui captiuitate ab Antio non amplius x. mil. pass. distans.

Septẽ maria, seu paludes, seu stagna uelis, Adriatico proxima sunt littori tã à Pado Athesi, aliisq; superuenientibus fluminibus, & à nõnunq; æstuante mari facta, atq; perpetua sunt, plurimũ telluris occupantia, sic nuncupata, quia iamdudũ in septẽ grandia erãt stagna distincta. Hodie uero & si aliquas distinctiones habeant, magis tamẽ, ut locorum tenentiũ incolæ, uidentur annexa. Sunt tamen qui dicant nõ solũ de his, quæ littori ferè iuncta sunt, ab antiquis septẽ maria dictũ, uerũ de quibuscũq; paludibus à Pado uel ab aliis fluminibus in partibus illis factis, eò quod adeo ingentes fuerũt, ut maria uiderentur. Ex quibus tres circa Padũ fuere, utputa quę uersus Mutinã occupat omnia, quę uersus Bononiã & Imolã, & quæ Rauennã circuere omnẽ. Sic & inter hostia Padi ingens fuit quarta. Reliquæ uero tres ultra Padũ omnes usq; ferè Patauiũ cõtingentes. In his aũt quæ littori proximiores sunt, quarũdã ciuitatũ existentibus aquis claris ostenduntur uestigia, & potissime Adriæ Tuscorũ coloniæ, & à qua Adriaticus denominatus est sinus, cuius rei causam aliqui dicũt solũ in partibus illis terræmotu depressum, superficie nõ mutata, & aquas inde omnia occupasse, quod ego nõ credo. Alii uolunt multis in seculis euomentibus assidue marinis aquis arenas littus in sublime deductũ in aliquibus orbis locis, & ibi potissime, & sic aquarũ exitũ impeditũ, & ab eis de necessitate loca humilia occupata. Nec desunt dicentibus ad roborandã opinionẽ suã uera aut uerisimilia argumẽta, quæ etsi recitasse præsentis intenti nõ sit, in fidẽ tamen trahor eorũ, quũ ex his multa pateant intuenti.

Siden sunt qui dicant apud Indos stagnum esse, in quo nil penitus innatet, sed immissa omnia sorbeantur. (mergitur omne.

Siden apud Indos stagnum est, cuius in aquis quantumcunque leue sit nil natat, sed *Idem est cũ superiore quem Fidẽ Bocatius uocarat, nos Siden restituimus ex Plin. lib. 31. cap. 2.*

Sale stagnum est Menoniæ in Asia, quo in loco uidentur esse qui uelint quasdam iam dudum fuisse ciuitates, uidelicet Daphnũtem, Hermeiam, & Sipylum, quod antea Tantalis uocabatur Meoniæ caput, & seu motu terræ uel alio dei iudicio absorptæ sunt, stagno tamen reliquere locum.

Styx palus est Africæ, propinqua Sieni ciuitati circa extrema Aegypti uersus Aethyopas, quã aiunt limosam plurimũ, & papiris esse refertã, adeo ut difficillimũ sit ad insulã, quã circuit nomine Bathos, transire. Hanc enim stygem uocant quod tristitia sonat, eò quod ob difficultatem suam periculum, & inde tristitiam transeuntibus afferat.

Styx palus est apud inferos, Poëtarũ carminib. inclyta. Hãc Ditẽ infernorũ ciuitatẽ circũdare dicũt, nec imerito. Qui eñ ibi pœnã luit, absq; spe uenię aut leuioris pœnæ in ppetuã pseuerat tristitiã. Per hãc superos iurare dicebãt ueteres, quasi p tristitiã glorioſis aduersam.

Strimon palus Thraciæ. Sueuia palus est Germaniæ, magnitudine inclyta.

TYraca Siciliæ palus est proxima Syracusis.

Triton palus est Africæ supra sinum Syrtium, haud longe ab Aris Philenorum, uasta marginum amplitudine circundata, ex Tritone flumine ędita, quem ipsa à meridie uenientem suscipit, & ab eo denominata est. Celebris quidẽ plurimũ est apparitione Minetuæ textricis, quam apud eam primũ in terris uisam aiunt, eamq; Tritoniam à palude nuncupatã arbitrati sunt, penes quã diu ueteres ludicris uirginũ interesse decertantiũ an- *Vib. Seq.*

nis singulis ea in die in qua primo uisa est tanquã natalẽ sibi celebrãtes fidẽ fabulę fecere.

Vib, seq. Triton palus est altera à superiori in Thracia, forsan à Tritone Dardaniorum flumine deriuata, in qua aiunt si quis se nouies merserit, uertitur in auem.

VElia palus est Italiæ apud Calabros, non longe à Palinuro, Elia olim dicta, & ab ea Elia ciuitas ei superapposita. Verum addita u & palus, & ciuitas Velia dicta est.

Volscorum stagna sunt Galliæ, inter Rhodani hostia & Ledum flumen.

Paludum & stagnorum finis.

DE MARIBVS LIBER.

MODICA laboris assumpti particula supereſt, ut scilicet postquàm montes, fontes, lacus, flumina, paludes, & stagna descripsimus, tot aquarum patrem atq; hospitem per sua secundum locorum diuersitates uocabula, quibus antiquitas usa est, etiam describamus, ne forte quod exundatum flumẽ in oceanum Atlanticũ diximus, in Eoũ rudis nouitas perscruteẽ, quinimo plagis & nominibus annotatis immixtionum loca quasi præsens aduertat. Eo igitur præuio cuius est mare, & ipse fecit illud, alphabeti morem consuetũ seruantes, sinuum, & maris diuersa nomina tam mediterranei, quàm exteri apponemus. Esto ut plurimum ab insulis proximis, & ciuitatibus quibus adiacent sibi maria sumant agnomina. Et quod unum est dato perraro ab aliquibus accidentibus multis nominibus nuncupatur. Nos autem ante alia de mari Achaico uideamus.

ACHaicum mare id est, quod Achaiæ Græcorum prouinciæ adiacet, pars quidẽ secundum quosdam Ionii maris est, eò quod illud contingat eis in partibus quibus Achaia meridiem & occiduum spectat.

Acheon limen sinus est maris, tam Græcorum gloria, quàm Ilionis excidio satis insignis. Hic enim apud Troadem incuruans littora sibi superimminentem habet Ilionem, sic nominatus, eò quod ibi omnis Acheorum classis bello permanente hospitata sit, fuit præterea in eo Sigeum oppidum, Sigeo promontorio impositum Acheorum statio, & Scamander atq; Simois ab Ida uenientia flumina in eum cadunt.

Adriaticum mare longissimus sinus est, & à dextris intrantibus portuosus plurimũ, à sinistris autem non sic. Incipit enim à Ceraunijs montibus Epyri & Parthinos, Dassaretas q;, atq; Taulantos, Enchelias ac Pheaces, & inde Illyrios, Pyrreos, Liburnos, & Hystros in sinum usq; Polaticum littoribus alluens. Post hos autem & Venetos, & in Altinũ usq; extremum sui impetus impellens, inde littus oppositũ primo linquit Anthenoridas, & inde circa Padi hostia cisalpinos alluit Gallos, Picennates, Frentanos, Daunos, Apulos, Calabros, atq; Salentinos, Italos omnes, circa quos eius ambitus terminatur. Et quum sibi plura sint nomina, de quibus suo loco quum fiet mentio ostẽdetur. Adriaticus, quod eius præcipuum atq; antiquissimum nomen est, ab Adria Tuscorum ciuitate uetustissimorum, quæ eius olim fuit in littore, sortitus est.

Africum mare est ab Africa prouincia, cuius alluit littora denominatum. Quod autem incipit à promontorio Metagono, quod mundi & maris est finis, & in orientẽ tendens, non ante finem facit, quàm ad aras usq; perueniat Philenorum, & in eo sinus aliqui & promontoria memoratu digna. Est autem Sardo, Siculo, Ionioq; mari conterminum.

Almachiũ mare uocat ea oceani pars sub Arctoo, quæ à Scythis denominata est. Apud quã Parpanisus Scytharũ fluuius effluit. Hoc Cimbri haud lõge ſtãtes populi Moriamarusam uocãt, & cũ superiori nomine congelatũ significeẽ, hoc mare mortuũ designatur.

Amazoniũ mare uolũt quidã eã Euxini maris partẽ, quã olim ab Amazonibus cõterminia Colchis, seu Heniochis occupata est, cui imminẽs Temiscurũ aiũt fuisse oppidum, & Amazonia castra. Alii Chalybum nomine signatũ hoc littus uolunt, & à Taberenis finitum, quos inter & Chalybes secundum alios, Amazonium continetur.

Ambracius

Ambracius ſinus in Epiro eſt Adriatici maris pars, ſeu potius eidē cōterminus, ab Ambracia ciuitate, cui ſubiacet, denominatus. Hic faucibus nō amplius mil. paſ. apertis, amplißimū ſuſcipit mare. Cuius in circuitu Actiū Argi Amphilochis, & ipſa Ambracia olim Aeacidarū regia, et poſt hāc Pyrrhi regis Buthrotō, mōtesq; Cerauni ſunt, qbus terminat.

Arabicū mare duplex, in mediterraneo parui tractus unū eſt, Aliud uero apud rubri maris littus extēdit ſpacio ampliori, quod in mediterraneo eſt, à Peluſio Aegyptiorū oppido ſumit initiū, & in orientē tendēs, & demū ſe uerſus Syriacū littus flectēs à Paleſtinis populis terminat, Azotū habēs portū mercium ſuarū emporiū. Quod aūt rubro imminet mari, eā bicipitis rubri maris partē ſuo aſcribit nomini, quæ occiduo proximior eſt, & ex oppoſito ab Aegyptiis occupata, & inde ſe in Eoū uertēte ſinū, qui à Perſis denominatus eſt. Omne littus occupāt uſq; in profundioré eius progreſſum, quū quicquid terræ hos inter duos ſinus eſt, Arabia nūcupet, cinnami, thuris, aliorūq; odoramētorum feraciſſima. Ex qua Sabæi maximā, hoſtioq; ſinus propinquioré partē incolūt, habentē ab ea plaga, quę intrantibus dextra eſt urbes claras, utpote Carrā, Arabiā, & Gandamū. Ex altera uero ſunt ab extremo incipiētes ſinu Beroniceo inter Herpolicū & Scrobilū. Deinde inter promontoria Moronenon & Colaca Philoteris eſt, & Ptolemais, & ulterius Arſinoē, atq; alia Beronice, poſt eā ſylua eſt, quæ hebenū odoresq; gignit. Inde ultra fluuium manufactū aliquantiſper deſerta infeſtātibus feris loca, cuius tamē partē †Panchai incolūt, & Ophiophagi à comedēdis ſerpētibus nominati. Fuere inſup & Pygmei propinqui cōtra grues olim pro frugibus dimicātes. Inde promontoriū eſt Arabicū ſinū dirimēs ab Aethiopico oceano. Plures ꝓterea in hoc ſinu ſunt inſulę. Sed inter cæteras q̄ Ogyris dicit clarior, eò q̄d ibi ſepulchrū ſit Erythræ regis, à q̄ & ſinus à Græcis Erythrætalaſſon appellat, id eſt, mare Erythræ hūc ſinū Arabicū nōnūquā in mediterraneū uſq; mare deduxere, alueo manufacto Aegyptii cogitauere reges, & territi ne aquarū multitudo oppleret omnia, deſtitere. *alſ, Candei*

Aſiaticum mare, & hoc duplex eſt. Id nanq; unū quod à mediterraneo alluit Aſię pelago. Reliquū quod ab oceano. Et quoniā multa maria cōtinet unūquodq;, de quibus, ut ordo ſumptus ꝓſtabit, ſigillatim dicemus, nominatim per ea diſcurriſſe ſufficiat. Incipit ergo in mediterraneo ſinu Aſiatici maris terminus, à Canopo Nili hoſtio Cyrenis contermino, ubi & Aegyptiū mare, inde Arabicū, de q̄ proximo dictū eſt. Inde Syriacū, cui Cilicū ſequit, & huic Paphyliū, & Liciū demū, atq; Icareū & Ioniū. Inde Aeoliū ſeu Myſiū, & poſt hæc Helleſpontū atq; Propontidē. Inde Boſphorū Thraciū, & Paphlagoniū littus, cui & iūcti Calibes, quos Amazoniū ſequit mare, & inde Tabarenū & Colchidum atq; Boſphorū Cimericū hoſtio Tanais iunctū, ubi poſt incipit Europa. Nomina aūt quibus ſignat Aſiaticus oceanus, pauca apud nos ſunt. Nā ab Aethyopico oceano, q Afer eſt, Indicus incipit, omnē ferè uſq; in orientē otā, ſub diuerſis tamen uocabulis occupās. Ibi Eous eſt oceanus. Inde inter Tabū promontoriū quod Taurus extollit, & Tabim montē Seticus eſt oceanus, inde Caſpius ſinū intromittens ad Scythas atq; Hircanos. Poſt hūc Hyperboreus ſub Aquilonari ferè cardine & Scythico iunctus ſubſequitur, ubi finis eſt Aſiatici littoris, & Europici principium.

Atlanticū mare Africani pars eſt. Hinc mediterraneū, inde oceanū occupās nomine. Nā in mediterraneo à † Mulaca fluuio, q Mauros ſeparat à Numidis incipiēs, in occiduū tendit magnū portū Ruſicadū oppidū, mōtes quibus ſeptē fratres nomē eſt, & inde Abilam montē à Calpe Hiſpano opinione ueteri ſeparatū alluit. Hic oceanū intrās Tingę oppidū Anthæi habet in littore, & Ampeluſiā promontoriū, apud q̄d finis eſt illi, quū poſt illud Aethyopū Heſperidū ſequat mare. Atlanticū aūt denominatū eſt ab Atlante mōte ingēti *alſ, Mulucha apud Melā et Plinium*

Auſoniū mare Tyrrheni maris pars eſt, ab Auſoniis populis, qui (ei ſuperimminēte. iamdudum inter Campaniam, Latium q̄ (ut placet aliquibus) ſedes habuere, nūcupatū.

Axenum mare dicitur, quod & Ponticum dicimus & Euxinum, ſic à rudi trucique barbarie incolarum antedictum. Quorum poſtquàm aduenarum commercio molliti ſunt mores & habiliot exteris lingua facta eſt, Euxinum dictum eſt. Et ideo ubi de Euxino infra qua:

ſra quæ explicanda ſunt, latius apponentur.

BAianus ſinus pars Tyrrheni maris paruus eſt à loci amœnitate, atq; medicorũ fontiũ ſalubritate famoſus. Apud eum quippe omnis Romana fundebatur laſciuia, teſtantibus adhuc ædificiorũ ueſtigiis, à Puteolis & Miſeno terminatur in littore, Sibyllæ atque Apollinis Euboici oratoria habens, ab ipſis Bais quondã ſpecioſiſſima uilla nũcupatus.

Balearicũ mare circa Baleares mediterranei maris inſulas eſt in cõſpectu Terraconẽſis Hiſpaniæ, ab ipſis Balearibus nominatũ. Hodie uero non Baleares, ſed quũ duæ ſint, maior Maiorica, minor Minorica nuncupantur. A tergo quidẽ Numidico iungit mari, quũ ad orientem Cirneum, ſeu Corſicum habeant, & Hiſpanum ſimiliter ab occaſu.

Baſilicus ſinus Icarei maris eſt, inter Iaſium ſinum & Ionium mare.

Boſporum Cimericum eſt pars Ponti, à Cimericis populis incolentibus denominatũ, hoc à Tanai circa principium Europæ eſt, in quo Myrmecion, Panticapeum, Theodoſia, & Hermiſium oppida ſunt Cimerica.

Boſphorum Thracium mare eſt, Pontici maris pars in Europa ſitum, ab ea Thracię parte denominatum, quæ fronte una extenditur in Euxinum uſq;. Occupat quidem arctiſſimum Euxini maris greſſum, & in eo Bizantium eſt.

Britannicum oceanum in Circium uergit, ab ingenti inſula Britannia denominatũ Gallico, Hyberno, Hiſpanoq; conterminũ, in eo autẽ piſcantur Properlis incolæ, ut ferẽt.

Bubeſſus ſinus eſt maris Icarii, Scœno ſinui Ceramicoq; conterminus.

CAphareum mare Aegei maris pars eſt, à Caphareo monte Euboę denominatũ, naufragio Græcorum à Troia redeuntium, & Nauplii perfidia inſigne.

Caloſii limen ſinus eſt Pontici maris, ſic à Græcis denominatus, quia portuoſus ſit, qd inuenire raro contingit in Ponto. Hic tamen inter duo Europæ promontoria clauditur, quorum aliud Criumetopon, aliud uero Parthemon appellatur.

als, Taphris Carcinites ſinus eſt Euxini maris, habens à *Tateris initium, in quo eſt urbs Carcine à qua denominatur, quam urbem Gerros & Hypaciris è diuerſis regionibus flumina uenientia, & uno effluentia hoſtio attingunt.

Carpathiũ mare dictũ à Carpatho inſula mediterranei maris, Aegypto propinqua, cui Protheus ſenex aliquãdo rex fuit, qui & Aegyptiis imperauit uates antiquus atq; permaximus, quẽ Neptuni regis cuſtodẽ finxere Poętæ, aientes illud apud Carpathiũ illos ſeruare.

Caſpiũ duplex eſſe mare cõperio, aliud in mediterraneis nullo cõmunicãs mari, aliud uero ab oceano procedẽs, haud longe ab oceano Scythico, ad Scythas, Hircanoſq; deſcẽdens, arbitror eã q̃d ſcriptorũ incuria ex uno duo facta ſint. Sanè, ne ipſe de duobus unũ uelle facere uidear, de utroq; quę ſunt cõperta, ſub breuitate deſcribã. Primũ quidẽ moderni, qui noſtro æuo Scythica peragrauere regna, dicunt Caſpium mare inter Hircanos, Caſpioſq; montes immenſum occupare ſpaciũ, nec ullum habere exitum aut introitũ, ſed ex maximis qui in eum concurrunt fluminibus factum, & in modũ lacus redactũ. Eſto ambitus ſit immenſi, uerũ tamen pedibus circũiri poſſe, & eius littora Caſpii incolunt & Hircani, de reliquo ſic ueteres reliquere. Dictũ enim hoc ſcilicet mare Caſpium ex oceano Hyperborico ore anguſto, & more fluminis terras intrãte, & ubi lõgo freto diu ſeſe tulit, ampliſſimũ occupat ſpaciũ, ſe deinde in tres prægrandes ſinus diffundens, quorũ is qui intranti oppoſitus eſt, uocari dicũt Hircanũ, qui ad dextrã Scythicũ, qui aũt ad ſiniſtrã Caſpiũ eſſe, reliquorũ etiã nomina ſuo nomine occupare, & sæuũ afferunt atq; importuoſum mare, & undiq; turbini & procellis expoſitum. A dextris autem introẽuntis Scythas Nomades littus incolæ ad Caſpiũ ſinum Caſpios & Amazonas, quas Sauromatidas uocãt, ad Hircanũ autẽ Albanos, Henichos, & Hircanos, ad Scythicũ, Amardos, & Pęſicos, & ad fretũ Derbices, multos aientes inſuper atq; prægrandes amnes in eos effundi ſinus. Quæ autem ex his opinionibus uera ſit, diligentioribus ſcrutari permittã, quum ab antiquis fidem amouere non audeam, & modernis de uiſu teſtantibus negare non poſſim.

Cilicum mare à Cilicia Aſiæ prouincia, cuius in conſpectu eſt denominatur, ſe contra

Cyprum

Cyprum insulam habens. Est enim initium huic apud Amanum montem, Ciliciam à Syria diuidentem. Finem autem Anemurium fecit promontorium, quod & Pamphilici maris initium est. Cuius in ora memoranda sunt quædam. Nam ante alia sinus est Isicus ab Isso olim inclyta ciuitate denominatus. Hinc Amanoides promõtoriũ inter Pytamũ, Cidnumq́ flumina in mare procurrés, Tarsus inde Ciliciæ totius metropolis paulo semota à littore est. Hinc Soloë, quæ postea Pompeiopolis nominata sequitur & Corycos specu memorabili insignis. Deinde Sarpedon promontorium aliquando Sarpedonis regni finis. Post quod Celendris atq; Natidos Samiorum colonię sunt, inde Anemurium promontorium, quod diximus mari finem ponere Cilico.

Cymbricum oceanum sub Arctoo dicunt à promõtorio Cymbrico terminatum, atq; ab ipsis Cymbris circum incolentibus populis nominatum.

Cirneum mare Tusci maris pars est ab insula Cirne, quæ postea Corsica à muliere Ligustina, quæ illam primum incoluit dicta, denominatum est.

Codanus sinus est oceani ingens ultra hostiũ Albis fluminibus in septentrionẽ patulus magnis paruisq́ insulis plenus.

Colchium mare in Ponto dicitur, quicquid maris littori Colchorum adiacet Amazonibus, seu secundum alios, ab Heniochis ab Austro terminatum, ab Aquilone autem Cimerico Bosphoro.

Corinthius sinus Ionii maris pars est. Nam ex aduerso Cephalanię Zacintho Dulichię atq; Itaciæ insulis paruo hostio more freti in Patras & Naupactum penetrans usq; ad Isthmon mons, cui Corinthus insidet ciuitas, & qui illud ab Aegeo tenui separat spacio, tenditur ab Aetholis Peloponnesum separans, oppida habens littori Pelopõnesiaco insidentia Aegionem, Egiram, Oluron, & Sicyonem, ecõtra autem Pagas, Creusim, Anticiram, Oeanthiam, Chirram, atq; Calidonam Tydei patriam, & Eueno qui quidẽ sinus Rhion alio nomine nuncupatur.

Creticum mare à Creta insula nomen habet, multa contingens maria. Nam ab ortu solis Carpathium, à Vulturno Icareum, Litiumq́, à septentrione Aegeum, ab occiduo Ionium, ab Austro Africum, Aegyptiumq́. Verum quod memorabilius est, hæc insula medio in mari posita habet eos confines, quos alteri nulli contigit habuisse. Nam si recte cõsideremus, recte in confinio trium orbis partium posita est. Habet enim ab oriente Asiaticum mare ab Austro & occiduo Africum, ab occiduo & Aquilone Europeum, ex quo patet eam orbis esse umbilicum, promontoriis & centum olim urbibus inclytam.

AEgeum mare insularum æque & regnorum atq; uirorum illustrium & mirandarum rerum plenum fuit. Hodie uero torpet turpi seruitio obnoxium. Eius nominis ante alia duplex reddit̃ causa. Alii uolũt à scopulo inter Tenedũ & Chiũ insulas surgẽte, & effigiẽ Capræ, quã Græci uocant ægam, habente, Aegeũ denominatũ. Alii uero altius sentiunt, & ab Aegeo Athenarũ rege, & patre Thesei, eò quod eum mortuũ apud Cretam crediderit, & ob id se præcipitem è specula in mare dederit, nuncupatũ dicunt. Incipit autẽ apud Eleũ Hellespontiaci maris finẽ, & in occiduũ ueniens Mastusianũ inundat qui latus alterũ alluit, Chersonensi à iugo *Phacię uallis inclusus Melas cognominatus à nomine fluuii quem suscipit. Inde Thraciam alluens usq; Pallenẽ, ubi littus Macedonũ incipit, ex quo sinus ingens usq; Thessalonicã in Arctoum effunditur, & à dextris Thessalos alluens, & Sepiadẽ promõtoriũ, & Demetriadẽ sinũ facit, inde Pegasum, quũ iam in meridiẽ aliquãdiu littora iam dictorũ peragrauerit cõtingendo. Post aũt Pegasum Maliacũ facit sinũ & Opuntiũ. Inde oppidis nobilibus multis perfusis, in promontoriũ uenit summũ, & hinc Pireũ Athenienſiũ portũ & Scironia saxa, atq; Megarensiũ tractũ, & Isthmon alluit, tendẽs in meridiẽ usq; Maleã, & in Eurũ sese flectens, Africũ mare dimittit ab Austro, & in Creticũ atq; Rhodiũ usq; progreditur. Ast inde in Aquilonem uoluitur, & Icareum, Ionium, Aeoliumq́ contingens mare finem facit unde cœperat apud Hellum. Hoc moderni Agios pelagum uocitant.

als, Pache

Aegyptiũ

Aegyptium mare Asiatici pars est, incipiens à ualle Catabathmon Cyrenaicam prouin
ciam ab Aegypto separante, ubi hostium Nili unum quod Canopon à gubernatore na=
uis Menelai ibidem sepulto appellatum, & in littore Alexandria ingens ciuitas atq; clara,
Pharo q; iuncta, & tendit usq; Pelusium, quod Arabis conterminũ finem facit Aegypto,
habens ex opposito Cyprum.

Hellespontum mare in confinio Troadis ab Asia separat Europam, testimonium ser=
uans æternum superbiæ Xerxis, qui ab Abido in Sestum illi oppositum oppidum Lean=
dri amore clarum, pontem strauit, & exercitum omnem siccis pedibus in Europam ex
Asia introduxit. Cuius antequàm littora describantur, nominis causa apponenda. Helle
enim Athamantis filia cum Phrixo fratre insidias fugiens nouercales, aureo uecta ariete,
infortunio suo has in undas cecidit, & absorpta de se nomẽ dedit undis perpetuum, ut
quod Pontum dicebatur ante, diceretur postea Hellespontũ. Habet igitur mare istud ini=
tium à Rheteo littore, ubi Aiacis sepulchrũ, & in se continet Bithynios & Mariandinos,
& in Europam Chersonesum ei q; finem facit Propontidis sequentis initium.

Eous is uocatur, qui recte sub oriente sole æquinoctii tempore conspicitur, sic dictus,
ἕως aurora Græce quod eoos Græce splendor latine dicatur, sub quo primo terris adueniente ipse in eum
Ganges effluit fluuius.

Aeolium mare aliqui putant apud Eolidas insulas Siciliæ in conspectu iacentes, quod
& sic forsan ab eis aliquando uocitatum est. Verum de quo nunc agitur, Asiatico littori
adiacet, incipiens ferè à Thermodoonte & Leucade ciuitate Ioniæ, ab Aeoliis denomina=
tum. Postquàm pulsis ueteribus colonis, oras ipsi habitauere, quũ ante Mysium diceret.
Prima quidem huic mari ciuitas imminens Myrina est, à Myrino conditore uocata, in=
de Cymepelopis opus, & Caici fluminis hostia, & Cana ciuitas, & à qua in radices Idæ
montis facile peruenitur, apud quas maris huius finis est, & initium Troadis.

Erythrotalasson mare rubrũ est, de quo pauca supra ubi de Arabico sinu, & infra plu=
ἐρυθρὸν ru= ra ubi de rubro mari dicetur, & ideo nomen hoc quod latine sonat mare, erythrei appo=
brum latine fuisse sufficiat.

Hesperium mare Aethiopici oceani pars est, ab Hesperidis uirginibus denominatum.
Nam, ut aliquibus placet, ultra Atlanticum oceanum insulæ quædam sunt euripis di=
stinctæ, & à continenti modicum separatæ, in quibus aiunt aliqui habitasse Gorgonas.
Alii uero Hesperidum domos illas fuisse asserunt. Possibile tamen, ut aut ex pluribus ali=
quas illis, & reliquas aliis contigisse, uel easdem successiue habitasse Hesperidas & Gorgo
nes, Hesperidis plus fama fauet, & quod Aethiopes & econtra habitantes uocãtur Hespe=
ridi. In his Poëtæ finxere aurea mala, & peruigilem serpentem, ea q; ab Hercule capta, gre=
ges quidem fuere precios habentes uellera. Incipit autem mare hoc ab Ampelusia pro=
montorio, ubi Atlantici finis. Alii uero dicunt ab Hesperucera promontorio. Quantum
autem uersus Eurum extendatur, inuenisse non memini.

Aethiopicus oceanus longo sub feruido sole tractu protrahitur, nec ab aliquo satis ple
ne cognitus. Nos autem quæ illi sint littora, ut accepimus breuiter, exponemus. Incipit
ergo ab eo promontorio, quod supra Arabicum finire sinum diximus. Cuius oram q;
citius solis fœcunditas & cæli feruor habitare permittit, Macrobios habet populos sic de=
nominatos, eò quod uitæ spacium ferè medium ultra alios mortales productum in lon
gum, quorũ pars, eò quod ab Aegypto uenerit, Automales dicti sunt, forma præstantes,
& moribus regem sibi pulchritudine & uiribus potiorem eligentes, æs quàm aurum pre
ciosius arbitrantes. Infestantur tamen à beluis nobis incognitis plurimũ. Tandem in oc=
ciduum euntibus, solitudines uastæ, præcisi montes, ripæ q; potius quàm littus reperiun
tur, quibus deficientibus, muti inueniũtur populi, quibus pro eloquio nutus est. Alii q;
adeo deformes, & ab humanis ritibus alieni, ut potius recitasse fabulosum, quàm credi=
bile uideatur. Sũt insuper & alii, quibus ignis adeo ignotus est, ut primo dum uiderint,
tanquam pulcherrimum quid amplectantur, ultro q; sinu imponant suo, donec exustio
ne uexati

ne uexati desistant. Super hos grandis est insula, in qua fœminas tantum esse ueteres tradidere, hirsutas corpore toto, & quod incredibile est, sine maribus sua tantum sponte fœcundas, efferatis uiuentes moribus, adeo fortes ut uix possent uinculis detineri. Has ultra mons altissimus est, & adeo iam à nostris cognitus, ut Peon nominetur à Græcis, quẽ aiunt ignibus flagrare perpetuis, & quod ridiculum uidebitur, asserunt ultra montẽ longo tractu uitare colles in littore, ex quibus patentes campi longe magis uidentur quàm sufficiat intuitu uisus. Et quia nec in cãpis, nec in collibus habitatio ulla est, nec aliquid culti, aut humanum cernitur, & per diem solitudinem atq; silentium ingens, nocte uero ignes per totum crebri, & cymbalorum atq; timpanorum tinnitus, & tibiarum sonus maior quàm qui ab hominibus fit, auditur, creditum est Panũ, Satyroruḿq; opus. Hinc rursus Aethyopes incipiunt apparere, sed pauperes & iam dictis forma minores, & inculti, Hesperides cognominati, in quorũ finibus sunt qui uelint Nili fontem esse. Hos contradicunt insulas esse Orcadas, olim Gorgonum, seu Hesperidum domos. Hi tamen ab Hesperu cera promontorio terminantur. Et frons incipit in occiduum recte conuersa, in qua Aethyopico iungitur Atlanticus oceanus. Huius frontis partem primam Aethyopes tenent, quę sequit́, exusta, & harenis obducta, & à serpentibus occupata est. Cuius in conspectu aiunt aliqui insulas esse, quas Hesperidas dicimus. In continenti uero ab harenis montem exurgere tantæ altitudinis, ut cælum etiam penetrare uideatur, traditum est, cui ex oppositio Fortunatas insulas asserunt. Solitudini autem dictæ, proximi sequuntur Simantopodes, & inflexilentis crutibus, qui potius serpere, quàm progredi arbitrantur. Deinde Pharusi, post quos lætiores apparent agri, quos inter Terotæ, Berini, Acebores habitant, & Zegittarum, Getuloruḿq; uagantium opera cognoscuntur, quibus Atlanticus iungitur oceanus finem faciens Aethyopico.

Euboicum mare in mediterraneo duplex est. Aliud in Aegæo, aliud in Campano, seu Tusco mari. Quod in Aegęo Euboëæ adiacet insulæ à qua denominatum est. Quod autem in Tusco Cumarum, Baiaruḿq; alluit oram, ab Euboicis aduenis, & Cumarũ conditoribus nuncupatum.

Euripus maris est sinus in Aegeo inter Euboiam insulam & Bœotiam, seu Phocidem, in longum arctuḿq; productus. Quem aiunt aliqui septies inter diem & noctem statutis horis reciprocas agere uices, & ideo infidum esse carinis. Verum qui fide digniores sunt, dicunt hunc inter altissimos montes tam continentis, quàm insulæ nunc huc, nũc illuc assiduis & impetuosis uentis ac motibus propriis adeo temere rapi, ut nonnunquã ex altissimo mõte uideatur deiici præceps, inflexuosis reuolutus procellis tam uasto absq; intermissione agitatur impulsu, ut nulla in eo nauigiis statio tuta sit. Volunt tamen nõnulli hoc nomine Euripus, quod tempestuosus sonat, alicuius maris in singularitate nõ esse, sed omnium ob arctum meatum impetum acrius facientium, ut & fretum est. Sanè quia hic sinus impetuosior cæteris existimatur, nomen in singularitate sibi hoc quasi per excellentiam occupauit.

Euxinum mare est, quod uulgatiori uocabulo Pontum dicimus. Ab Euxio fluuio, qui in eum effluit, ut quibusdam placet, denominatum, quum ante uocaretur Axenũ, ut supra dictum est. Hoc extremũ mediterranei maris totum in Aquilonẽ Vulturnuḿq; recedens, maximi ambitus est, & arctissimo hostio per Bosphorũ Thracium immissum, atrox atq; nebulosum, & raris stationibus nautis gratum, nec molli & harenoso littore si cut reliqua circundatum, aquilonibus patulum omne, & ob multam aquarum multitudinem fluctuosum, feruenśq;, & nonnunquam cogente gelu condensatum est. Hoc intrantibus habet à dextris Chalcedonem ciuitatem ab Archia Megarensiũ principe conditam. Inde Mariandyneos cum specu Acherusia, per quem Herculem Cerberum ad superos traxisse credebant, & inde Paphlagonum littora. Chalybes & Amazonia castra, Tabarenos, & inde Mossynos per omne corpus notis insignes, ac post hos Macrocephalos, 4

Diſcheros, Buxedosq́, Trapetis & Cæra cognitos. Hinc Colchos, Phaſin fluuiũ, & Phũxi templum cum Luco, & in Heniochorum finibus Dioſcuriadem à Caſtore & Polluce
alĩs, Syndum conditam ciuitatem. Inde † Ferinthos, & Boſphorũ Cimerium, Tanais hoſtium, Mœoticas paludes Aſiæ finem & initium Europæ. Aſt hinc ſinũ Calolimenos, Cherſoneſum oppidum, ut fertur, à Diana conditum, & ſpecum nympheum, ſinum Carciniten, Borſthenis hoſtium, Callipidas, Iſtrosq́, & Iſtri hoſtia ſeptem. Ac inde Thraces in oram uſq; Euxini penetrantes, apud quos proximam hoſtio Iſtri Iſtropolim inde portum Cariam & promontorium Tiriſtrim, & Bizones motu terræ lapſæ ueſtigium, portum Crunon, Dionyſiopolim, Meſembriam, Anchialon, magnamq́ Apolloniã, Thinniam promontorium, ubi Helmideſſum, Phileas, & Phinopolim Boſphoro Thracio iunctam, apud quem immitti Euxinum à mediterraneo certiſſimum eſt. Sunt præterea qui dicant huius aquas ferè dulces eſſe ratione ingentium fluuiorum in illud continue euomentium.

« *Ego ſic legere malim: Ac poſt hos Macrocephalos, Diſcheros, Buxedosq́; Trapezunti atq; Ceraſunti uicinos, &c. Secutus Melam ſcilicet. Nam quomodo huc Trapeta ac Cera irrepſerint, non uideo.*

De hac deſcriptione Bocatius uiderit

PHarus nomen eſt maris, ubicunq; facta quocũq; caſu diuiſione furens incidit, utputa inter Italiam & Siciliam, quas quidam exiſtimant olim fuiſſe coniunctas, & terræ motu poſtea ſeparatas, à qua ſeparatione id mare, quod medium inter eas impetu fertur, Pharus dicitur, nam pharos Græce latine diuiſio ſonat. Verum hoc nomen Siciliæ Pharus præ cæteris ſeruauit, ſeu quia manifeſtior fuit diuiſio, ſeu quia notior Græcis atq; latinis, huic ſupereminent ab Italia Rhegium, & à Sicilia Meſſana ciuitas inclyta.

Phœniceum mare Syriaci maris pars eſt, à Phœnicibus, littus illud incolentibus dictũ, à meridie Arabum habens, ab Arctoo autem Cilicum, & in conſpectu Cypricum.

At Plinius nõ ſinũ, ſed promontoriũ uocat Rhium

Rhion mare, ſic enim ab antiquis nominatum eſt, quod Corinthium diximus.

Fretũ mare, & hoc potius generale eſt nomen unicuiq; mari per arctos meatus trãſeunti, ut de Euripo diximus, quàm recte proprium alicuius, & ideo niſi apponatur quod uelis de quo dixeris non intelligetur, utputa fretum Boſphoranum uel Siculum, & ſic de cæteris.

GAditanum mare à Gadibus inſula extremi occidentis nomen accepit, olim à Phœnicibus habitata, ultra promontorium Calpem.

Galileæ mare lacus eſt, ut ſupra ſcripſimus. Sed ſic more ſuo à Iudæis, qui omnes aquarum congregationes nominant denominatus.

Gallicum mare duplex eſt, aliud inter Hiſpanum ſpatiatur & Tuſcum, aliud inter Hiſpanum & Germanicum oceanum. Quod autem inter Tuſcum & Hiſpanum à nõnullis pars Tuſci creditur. Denominatum autem eſt ab adiacente Gallia Braccata, ſeu Narbonenſi, habens ſecundum quoſdam à Monœco Liguſtinorum promontorio initium, & ſic prima eius in littore ciuitas eſt Nicæa, quæ alpibus ſubiacet. Alii uolunt quod huius initium ſit ab hoſtio Vari fluminis uetuſto Italiæ termino, ſed nõ refert. Nõ ſumus empturi nunc ut acrem quæſtionem de terminis faciamus. Quũ igitur in progreſſu habeat Halycidonem Maſſilienſium portum, & ipſam Maſſiliam à Phocenſibus olim cõditam & hoſtia Rhodani, & ulterius Betras & littus cui Leucata nomen, & ora Sardonum, uialĩs, Salſuſæ cum Cliberræ, magnæ quondam ciuitatis atq; opulentiſſimæ ueſtigium tenue, & inter promontoria Pyrenei ſinum † Salſum apud Ceruariam finem ſumit, ubi Hiſpaniẽſis initium. Aliud autem in Britannicum mare uerſum, & Pyrenei promontorio principium faciens, & in Arctoum tendens, habet inter alia Garumnæ fluminis hoſtium, Santones populos, & Oſſiſmos, Morinosq́ uſq; ad Rheni fluminis hoſtium, apud quod Germanicus incipit oceanus.

Germanicus oceanus ab hoſtio Rheni incipiens, longo tractu uſq; ad Codanum protenditur ſinum, gelido ſub cælo ferè littora habens incognita, quorum ſuſceptus gremio nuſquam late patet, inſulis pluribus non longe diſtantibus. Circa eum tamen ſunt Cimbri &

bri & Teutones, & qui ultimi Germanię sunt Hermiones iuncti Sarmatis, nec desunt qui uelint ad Cimbros usq; protendi.

IAsus sinus est Icarei maris ab Halicarnasso Cariæ tendens in Ionium. Cuius initium à Neapoli est Carię ciuitate, finis uero Basilici sinus initium, & in eo Bargylos ciuitas est.

Icareum mare Asiatici maris pars est, à Telmeso Liciorum ciuitate, quæ Licium finit incipiens, & inde post Pedalion & Cryam promontoria Caunum habet oppidum secus amnem Calbin, & inde Halicarnasum Mausoli regis tumulo insignem, & in progressu sinus Timinam, Scœnum, & Bubessum, & Gnidum oppidum in cornu Peninsulæ, & sinum Ceramicum, & ultra Leucæ littus Mindum, Cariandam, & Neapolim, sinum Iasium atq; Basilicum, qui Ioniæ iunctus Icareo finem facit, quod à Caria addita, I. denominatum puto.

Icareum mare aliud à superiori nullis cogitur littoribus, quinimo inter Sardum mare & Siculum esse dicunt, sicà casu Icari cum Dædalo patre fugientis dictum. Hoc alii uolunt inter Creticum & Siculum esse.

Illyricum mare pars est Adriatici. Esto & Adriaticum totum etiam uocetur Illyricum. Nam Illyrium à quo denominatum est perseuerat usque Tergestum. De hoc supra ubi de Adriatico dictum est.

Indicum mare permaximum est, & satis patet unde denominatum. Creditur quidem tantum progredi ut sexaginta dierum noctium q; tensis uelis assiduæ nauigationi sufficiat. Incipit autem sub Vulturno, uel quasi ab eo promontorio, apud quod Sericum terminatur, & ab inde ad Gangis hostium usq; Palibotros habet populos. Ex aduerso autē hostii Gangis insulam esse dicunt, cui nomen Argyræ, argenteum solum habentem. Pręterea & Taprobane ingens insula hoc in mari est diues, & plurimis possessa populis, & & hinc prope sunt ea hostia, quæ Solis appellantur, adeo habitationi aduersa ut ingressos circumfusi aëris æstus confestim exanimet. Equidem non forsan absurdum paradisi delitiarum ibidem ingressum fore. Inde dicunt, quod ab Iolide usque Cudum recta sint littora, & in orientem spectantia, ea q; incoli à timidis, effœminatis q; populis. Vetū marinis opibus affatim ditibus. Post hos promontorium Tamum esse dicunt. At eius in conspectu insulam Chrysem nuncupatam, adeo auri abundantē, ut habere dicatur aureum pauimentum. A Tamo uero à quo flecti tellus incipit, in meridiem usque ad rubri maris hostium desertam omnino à feruoribus asserunt regionem. Sed alii aliter. Nam ab hostio Gangis in rubrum mare uenientibus compertum aiunt primo per littus Aboridonem regionem, & Nicedosiorum ciuitatem, & Barbari fluminis hostia, & Mocites populos, quos penes Alexander Macedo condidit ciuitatem, & Macrosios incolas introduxit. Post hos uero asperam atq; sterilem inueniri regionem dicunt, palmas tamen alentem, & homines omnino incultos, & mapalia coriis tegentes piscium, & intonsis unguibus, ac piscium, aut beluarum coriis corpora uestientes, & bestiali ritu crudas mandentes carnes, habentem. Aft post istos Crodosiam reperiri prouinciam fertilem rerum omnium humano usui opportunarum. Et inde Tamandam, & post hanc Sagaram à Persis hominibus cultam, qui quidem Persæ rubro mari propinqui sunt, cuius in hostio Indici maris finis est.

Inferum mare Tuscum est, sic enim illud persæpe ueteres per respectum ad Adriaticum quod superius est uocauere.

Ionium mare Asiatici maris pars est ab Ionia prouincia, cui adiacet, nuncupatum. Incipit enim à fine sinus Basilici, quem Icarei maris ultimum diximus, & primo à Possidæo promontorio oraculum cingente Apollinis, cui olim cognomen Branchide, & postea Didymi fuit. Protenditur Miletus, inde urbs Taletis Astrologi patria, Menandri hostium, & Latmius mons, clarus Endimionis fabula reperitur, & post hūc Gessi fluminis hostium Panioniū, regio Phygela, atq; Ephesus clarissima templo Dianæ ab Amazoniis consecratū, inde Cayster amnis Lebedos, & Clarii Apollinis phanum à Mantho Ti-

resiæ filia conditum, postquàm Thebis fugisset Ephigonos, Colophon, Mopsi Mantho-
nis filii opus. Inde Smirneus sinus, Theos & Clazomene Thermodoontis fluminis exi-
als, Phocis tus, & Leuca ciuitas atq; † Crisonea finem mari Ionio faciens Eolii q; initium.

Ionium mare aliud à superiori à promontorio Maleę sumit initium, circa quod termi-
natur Aegeum. Inde Laconicam alluit omnem, & Maleam usq; Tenaron promontoriũ,
& post Acritam & Icthin promontoria, atq; Asinum sinum, & inde littora quæ incolũt
Scyllæon ha Chelonates & Araxi, quos inter * Cyllene Mercurii natiuitate celebris habet. Inde Corin-
bet Mela, nõ thius sinus Epyri regionem cum Ambracio littore usq; montes Ceraunos, à quibus finit
Cyllene, Nam habens, à Circio Adriaticum, ab occiduo Siculum, à meridie Africum, ab oriente Creticũ
Cyllene Arca mare. Ionium autem nominatum aiunt à Ionio uetustissimo atq; inclyto rege, de quo
diæ mons est, præter nomen nil aliud legisse memini.
Scylleum aũt Hyperboreus oceanus Asiatici littoris sub Arctoo primus est, ubi non sol quotidie, sed
Epidaurij Ae à uerno æquinoctio usq; ad autumnale ibidem continue perseuerans, reliquum anni re-
sculapij tẽplo gionem illam nocti perpetuę derelinquit. Aiunt hũc ab Hyperboreis cultoribus nomina
insigne. tum, quos iustissimos esse dicunt & angustam sed apricam terram habere, & diutius ui-
uere quàm reliqui mortales faciant, quod ego miror plurimum, unde tam repente mite
illis oriatur cælum, sed de hoc uideant alii. Is autem uersus Vulturnum à Caspio termina
tur oceano, ut quidam dicũt. Ego autem eum habere à Circio Cimbrorum, & à Vultur-
no Scytharum oceanum arbitror. Eius autem in littore nil memoratu dignum dicunt.

Hipponensis sinus maris Africi pars est, à Candido & Apollinis promontoriis factus,
& ab Hippone Diarrhyto denominatus.

Hyrcanus sinus Caspii maris est, de quo quia ubi de Caspio scripsimus dictum est, or-
dini tantum apposuisse satis est.

Hispanũ mare diffusissimi circuitus est, qui in mediterraneo incipiens, desinit in Galli
co oceano. A Ceruaria igitur incipiens, ubi Gallici maris finem diximus, Emporias Pho
censium alluit & Iouis montem, in quo Hannibalis scalæ atq; Tarraconem Scipionum
a opus, Betulum, Barchinum, & opulentissimam maritimarum urbium Tulcim, Valen
tiam, & Saguntum, & inde Carthaginem, Irugetanũ sinum, Malacam, & Calpim con-
tingens exit in oceanum, ubi primo Carthaginensium implens sinum, & ad Iouis pro-
montorium ueniens, terris cadentibus in littora flectitur occiduum spectantia recte, & sic
fretum egressus Gadem alluit insulam, & Scipionis monumentum scopulo potius q; in-
sulæ positum Bethis hostia, & inde Lusitaniam ultra Anam fluuiũ in tribus promon-
toriis distinctam, ultra quam retrahente se solo in Eurum flectitur, & effunditur longe la
tẽq; oceanus, infundens ueteres Turdulos, & oppida Turdulorum, & flumẽ Mundam
suscipiens, & inde Durium à quo longo tamẽ tractu usq; ad promontorium Celticum
Celtas alluit. Inde ad Scythicum cõtinuo obseruatur littore, infundens Artabros & Iana-
sum, & post hos Astures, quorũ in littore tres sunt aræ, quas Sestianas uocant incolæ pe-
nè in insula sedentes, & Augusto Cæsari sacrę, deinde se coartante Hispania Cantabros in
tigat, & inde Vardulos Pyrrenei promontorio iunctos, quos penes Hispaniensis finitur
oceanus, & Gallicus incipit.

Isficus sinus est in mari Cilico, sic denominatus ab Isso olim celebertima ciuitate. Est
enim inter Amanum montem & Amanoidem promontorium.

a *Mela non Tulcim urbem, sed Tarraconẽ uocat. Tulcim autem fluuium iuxta Tarraconem. Vnde ui-*
deas uel hic librariorum uitio omissa quædam esse, uel ab ipso Boccatio non recte animaduersa.

LAconicum mare Aegei pars est & Ioniæ, à Scylleo promõtorio Achaiæ, ubi eius ini-
tium est usq; ad promontoriũ Maleum, Ionii autem à Maleo usq; ad Tenaron, ubi
finis. Laconicum autem à regione quam alluit dicitur, in qua Lacedæmon.

Laturus sinus est in mari Numidico inter Ampsa castellum & Sardabalem fluuiũ, ci-
tra commune gentis regiæ monumentum.

Libycum mare inter Africum atq; Aegyptiũ est Cyrenaicæ prouinciæ adiacens, & ideo
à non-

à nonnullis Cyrenaicũ nuncupatur. Incipit quidem ab aris Philenorũ, apud quas Aphri ci finis est. Habet promontoria Zephirion, Naustathmon, & Parethonium portum. Inde Catabathmos deuexa uallis est, cuius in confinio maris huius est finis, & Aegyptiaci principium. Libycum autem à Libya dictum, cuius pars Cyrenes est.

Liburnicũ mare Adriatici pars est, à Liburnis Illyriis denominatum, quos hodie Sclauos dicimus.

Lycium mare Asiatici pars est, à Lycia prouincia cui adiacet denominatum. Incipit autem à Phaseli Pamphyliæ ciuitate, quã penes Pamphylii maris est finis, à qua sequitur. V. Cariam eunti, inde portus & Tauri promontorium ingens, & inde Lymira flumen & ciuitas, & Patara cum Apollinis delubro atq; oraculo fide Delphico simile. Post ea mons Cragus & Telmisos ciuitas quæ finem mari facit huic, & Icareo præstat initium.

Ligustinum mare Tusci maris pars est, à Liguria prouincia, cui adiacet denominatum. Hoc initium sumere quidam uoluntab hostio Arni fluminis, ut Pisarum ciuitas media Ligurũ sit, & Tuscorũ reliqua. Alii uero dicũt quod ab hostio Macræ fluminis Lunæ ciuitati propinquo initietur, quod uerius creditum, ex quo & Corni scopulo procedens Veneris portum facit, radicesq; montium optimi uini feracium alluens. Genua insigni ciuitate relicta, extenditur ad Sabatiam, seu Saonam, & Albigaunum, & *Vintimilium, atq; Monœci promontorium, quod penes, secundum quosdam, maris huius est finis, sed addunt aliqui Nicæam ciuitatem, & quod littoris est usq; ad hostium Vari fluminis, quod Italiæ pariter & Ligustini maris terminum dicunt. *als, Cemelii

MAre aquarum maximarum generale nomen est, Singulare autem eius quæ oceani tantum est, & ideo mare dictum, quia sit amarũ salsedine nimia, & ideo si absolute mare dixeris, pro totius aquæ elemento scilicet oceano sumetur. Tunc autem pro parte, quum cognomen apponitur.

Maliacus sinus Aegei maris pars est inter sinum Pagaseum & Opuntium

Maurum mare & mediterranei partem occupat, & occidentalis oceani. Nam ab Hesperucera promontorio, quod oceani Hesperidum finis est incipiens usq; ad Mulacam fluuium, qui in mediterraneo à Mauritania Numidiam separat, tractũ ducit, quod quidem & Atlanticum dicitur, & ideo satis sit quod de Atlantico dictum est. Maurum tamen, seu Mauritanum dictum est à Mauritania, cui adiacet.

Macedonicum mare Aegei non minima pars est, à Macedonia denominatum, quod quidem incipit à Pallene monte, qui Thraciæ finem facit, & (ut quibusdam placet) extenditur usq; Megaram, quo Isthmos interpositus misceri Aegeum Ionio non permittit. Cuius littora ciuitatibus signantur innumeris, inter quas clarissima Pella tam Philippi patris quàm Alexãdri filii regia. Est præterea & flexus Mecybernæus inter promõtoria Canastreum, & qui Copos dicitur portũ, inde Torone Physcella & Mecyberna ciuitates. Post quas Canastreo promontorio propinqua Scione, Mecybernæus autẽ in medio quadat gremium terra longis in altum emissis lateribus, ingens inter maria sinus est. Inde eum Axius per Macedonas per Thessalos Penæus excurrit, ante Axiũ est Thessalonice & inter utrunq; Cassandria est. Inde Cydna, Azoros, Detris, à Penæo Sepias, Cordynia, Melibœa, Castaneaq;, quibus usq; Megaram Ellas appellatur Græcia, quam Macedoniæ partem, ut supra diximus, quidam arbitrati uidentur, & si sic concedatur, à Sepiade promontorio per Demetriam, & Boion, & Pteleon, & Echinum in Pagaseum deuenit sinum, in quo urbs Pagasa & Sperchii amnis hostiũ, tum Maliacus sinus & Opuntius, in quibus Laconum gloria aduersus Persas Thermopylę. Inde opus Scarphia, Cnemides, Alope, Antedon, Glauci Larymna. Aulis Agamemnonię Graiorumq; classis in Troiam coniurantiũ statio, Marathon insigniũ titulorum memorabilis, & Rhamnus in qua Amphiarai delubrum, Nemesis Toricos, & Brauron, & promontorium Suniũ, & ad meridiem se flectens Hellas, Pyreneum Athenienſium portum feruido obiicit soli, inde Scironia saxa, & ultimo Megarensium tractũ apud Isthmon terminatũ, qua Macedonici maris finis est.

Mediterraneum mare, & id rudibus demõstrandum est, est enim quicquid maris ab Abila Mauritaniæ, & Calpe Hispaniæ promontoriis, Herculis columnis ab oceano habemus, eò mediterraneum nuncupatum, quia per medias effundatur terras, quum in circuitu stet oceanus.

Mecybernæus sinus Macedonici maris pars est, de quo paulo supra.

Mysium mare Asiatici particula est, cuius pars ab Aeoliis incolis denominata supra descripta est. Reliqua Troas dicitur à Troianis, tota Mysium à prouincia cui adiacet sic olim denominata. Incipit enim ab Idæ montis radicibus, & Cistenam, Adrimittiũ, Astyram, & Eressam oppida in littore alluit. Inde Antãdrũ & Gargara, atq; Asson Aetholorũ coloniam, & Acheon Limena, de quo supra, & Rhœteum quod penes huius maris finis est.

Myrtoũ mare apud promontoriũ Laconiæ Maleã paruũ inter Aegeũ & Ioniũ est, sic à Myrtilo Mercurii filio dictum, qui quũ esset Oenomai regis Elidis auriga, & illi Hippodamia esset filia, quæ cũ proceribus petentibus se, aurigata inibat certamẽ, uictos q; morte mulctabat. Cõtigit ut Pelops & peteret & iniret certamen, clam corrupto Myrtilo auriga, hoc pacto, si uictorem faceret se illi primũ Hippodamiæ cõcubitũ cõcessurum, qui factis cæreis axibus quadrigis, eis q; in cursu dissolutis Pelopẽ fecit uictorem, qui quũ poscetet pactum à Pelope in mare deiectus est, in quo moriens mari nomẽ perpetuũ dereliquit.

Morimarusa oceanus sub septẽtrione uocatur à Cimbris, quibus proximus est, quod idem sonat quod mortuum mare, eò quod ibidem cogente frigore congeletur.

Mortuũ mare Asphaltidẽ lacũ nominari iã diximus supra, eò q̃d in eo nil uiuũ recipiat.

Mastusianus sinus in mari Thracio, quod Aegæi pars est consistit, alterum Chersonesi latus occupans. Hic à iugo *Phaciæ uallis includitur, & ex fluuio quem recipit Melas etiã nuncupatur, duas in se urbes complectitur Alopeconensum, & in altero Isthmi littoris latere positam Cardiam, inde sequitur Aenos ab Aenea Troiano conditore denominata, quum iam finis fuerit huic sinui.

als, Pactyæ

Magnũ mare id dicitur uulgo, quod nos & Euxinum & Axenũ iam diximus, quod ideo magnum illud uocant, eò quod inter cæteros mediterranei maris sinus ipse sit maximus, & semper in reliquum uidetur effluere, & non ut alii sinus faciunt, aliquando suscipere, quod contingit propter inæstimabilem aquarũ copiã, quę in illud à plurimis maximis fluminibus fundit, quæ per arctissimam faucem Bospori Thracii in mediterraneũ impellit cursu cõtinuo, à quo ignari existimant reliquo mari aquas cõcedi omnes, non aduertentes unde deuenerunt tam huic mari quàm reliquis.

NEptunus cuiuscunq; maris, aut totius aliquando nomen est, quem eiusdem deitas Poëtica fictione ipsum mare aut maris designet potentiã. Nam de se Neptunus homo fuit, & Iouis frater atq; Plutonis. Et quũ paternũ diuiderent regnũ, quę circa maris oram erant in sortem deuenere Neptuni, ex quo fabulæ locus assumptus est.

Numidicum mare inter Mauritanum seu Atlanticum est, & Africum à Numidia regione cui adiacet nũcupatum. Incipit autem à Mulacã flumine, & in orientem tendens habet in littore Ampsacæ fluminis hostium & Cęsaream, olim Iolam, Iubę regis regiam. Inde Cortẽnam & Atsenariam oppida, & Laturum sinũ, & Sardabalis fluminis fauces, quem ultra commune regiæ gentis monimentum est, & post emensum aliquandiu litus Metagonium promõtorium, quod huic mari finem faciens Africo præstat initium. Sanè & si in littore non sit, quia aliquando ad mare pertinuisse uidetur, mirabile quoddam non erit incongruum recitasse. Est ergo ad intrinseca Numidiæ locus, in quo spinæ piscium muricum, ostrearum q; fragmenta, saxa attrita, uti fieri solet assiduo maris motu, infixæ prẽterea cautibus anchoræ, & alia plura testantia ibidẽ iam mare & portuosum etiam fuisse, nil fidei minuente solo, quum nil herbidum alat.

OCeanus hic pater & aquarũ perpetuus hospes est adeo grandis, ut soli deo creatori suo cõprehensibilis sit. Omnẽ prætera ambiens, & continue indeficientibus undis terrã, quã & pluribus atq; uariis incursionibus intrans cõmerciis reddit habiliorem,

& humę-

& humectationibus fœcundiorem facit, illaḿq; circũ ſtatutis uiciſſitudinibus adeo impetuoſo inuadit æſtu, ut feras ex littore repentino reditu rapiat, & nõnunquam marinas beluas in ſicco deſtituat. Cuius æſtus cauſas plures reddidere maiores, quas ego quũ altetius uideantur conſiderationis, omittam. Cur dicatur etiam oceanus, plures dicuntur rationes. Nam alii, eò quod more circuli terram ambiat. Alii, quod ocius currat, quod magis & nomini & operi adaptatur. Alii, quod ut in cœlum purpureo colore conſpicuum ſit, & huiuſmodi, quarum quæ magis placet, accipiendam lectori relinquo. In eo inſulæ infinitæ, & beluarum infinita monſtra, & ex eo quicquid fontes, quicquid lacus, & flumina, quicquid ubicunq; ſit liquoris, humiditatis, uel cuiuſcunq; aquæ, ſumitur & deriuatur, exhaurientibus terræ uiſceribus.

Opuntius ſinus eſt in Aegæo mari ab Opunte ciuitate denominatus, Thermopylis proximus.

Orcadus oceanus ab inſulis Orcadibus, quibus circumfuſus eſt, dicit̃. Hæ autem numero xxx. ſunt, anguſtis inter ſe diſtinctæ ſpaciis, ex quibus vii. quę Hemodes appellãtur, Germanico littori oppoſitæ ſunt, in eo ſinu quem ſupra Codanum diximus. Ex iis aut̃ Codamnonia, quam Teutoni incolũt, ut fœcunditate alias, ſic & magnitudine excedit. Reliquæ Sarmatis ſunt aduerſæ, & fluxu atq; refluxu pelagi quandoq; inſulæ apparent, & aliquando continenti annexæ. In his Oaneos quidam aſſerunt habitare homines, ex auenis, atq; ouis paluſtriũ auium uiuentes, & Hippopodas pedes equinos habentes, & Satmalos quibus ſunt ingentes aures, & ad tegendum omne corpus habiles, & alios huiuſmodi, quod ego fabuloſum credo potius, quàm credibile reor.

PAgaſęus ſinus in Aegęo eſt mari, inter Demetriadem Theſſaliæ ciuitatem & Maliacũ ſinum, à Pagaſa denominatus urbe, Sperchium recipiens amnem, famoſus quidẽ, & apud ueteres inclytus. Aiunt enim quod Minyæ Colchos ituri, ex eo Argonauem ad iter ſoluunt.

Pamphylicum mare Aſiatici maris eſt pars, inter Cilicum & Lycium poſitum. Nam ab Anemurio promontotio, quod eum à Cilico ſeparat incipiens, habet ante alia Melã fluuium, Aſpendon ciuitatem ab Argiuis olim cõditam in monte. Deinde Oeſtrum & Cataracten fluuios, & inter eos Pergamum oppidum. Vltra uero Sardemiſum montem & Phaſelidam ciuitatem à Mopſo quondam conditam, & finem Pamphyliæ facientem.

Perſicus ſinus oceani pars eſt, & ſi ampliſſimo hoſtio terras intret, & poſtmodũ diuidatur in Perſicum & Arabicum ſinum, Indiam tamen ab Aethyopia diſgregat. Is igitur qui Perſicus dicitur, cũ orbe maximo terras occupauerit, & in fine ſui humani fetẽ capitis ueſtigium fecerit, habet circa initiũ ſui Carmanios ſine ueſte, ſine fruge, ſine ſedibus, ac ſine pecore homines, cute uelantur piſciũ, & eorũ carne paſcunt̃, hirſuti corpus omne, præter caput. Per hos Cethis in mare flumen funditur, inde Gedroſi Perſę́q; ſequunt̃. Ea uero in parte ſinus quæ intranti mari uidet̃ oppoſita, Chaldęi inſident. Parte uero ex altera ſinus, quæ Carmaniis oppoſita eſt, Arabes habitant, omnem tenentes oram.

Polaticus ſinus Adriatici maris pars eſt, & ſecundum quoſdã Italiam ab Hiſtris diſterminat, à Pola dictus, quam quondam incoluere Colchi. Mare quidem procelloſum, & ora illa nauigantibus pernicioſa plurimum. Nũcupatur autem uulgo Quarnaro, credo à populo Carnorum, qui iam dudum circa adiacentia habitauit.

Pontus is eſt ſinus, quem ſupra Euxinum diximus, ſeu mare magnum. Hũc denominatum Pontũ uolunt aliqui à Ponto Mitridatis regno, quod ego prẽter hunc ſinũ nuſq; repperi. Aliqui dicũt dictum Pontũ, quod breuis ſit quaſi punctus, & tunc breuem ſumã quantũ ad profunditatẽ, cẽ illi modicam diximus. Et ob id tinnos, phocas, delphineśq; tantũ, & nullas alias marinas beſtias ſuſcipit, à longe plurimũ profecto talẽ nominis huius cauſam piſcati ſunt. Aliqui dicunt, quod Pontus idem ſit & æquor. Scio quia unum quod́q; horũ mare eſt. Sed qualiter Pontus æqualitatem ſignificet aquarũ, ut ęquor facit, non uideo. Sic dicũt & Pontum maris impetum. Sed tunc cũ illi magis quàm oceano,

qui longe impetuosior est. Dicunt præterea Pontum idem quod marinum decus, quod ego audio, sed non intelligo. Dabo igitur & ipse nouam nominis causam. Arbitror quidem à priscis latinis denominatum Pontũ, quia aliquanto tempore anni in glaciem coactum, transire uolentibus per aliquã sui partem, pontem, id est transitũ sui faciat, seu quia ob maximã aquarũ dulcium in illum effluentium, & eius respectiue breuitatẽ semidulce uel ferè dulce factum potum præbeat. Verum hæc superflua curiositas est.

Propontis mare est inter Thracium Bosphorum, & Hellespontum, ab oriente Asiam alluens, ab occidente uero Europam, & iccirco ferè in modum lacus circundatũ. Propontis autem uocatur quasi Pontum præueniens, seu iuxta Pontum. Incipit exeuntibus Hellespontum, & in Pontum tendentibus à dextris apud Lampsacum oppidũ, finem ibidẽ faciens Hellesponto, cui propinquus funditur Granicus fluuius, ultra quem Cizycũ ciuitas à Cizyco denominata, quem Miniæ in Colchos tendentes, pugna fuderunt atq; occiderunt. Post hãc Placea & Scylace Pelasgorum coloniæ. Inde Rhyndaci fluminis hostiũ, ultra quod Dascylos oppidum & Myrlea. Hinc sinus sequuntur duo, quorum alteri nõ est nomen, qui Cion emporiũ Phrygium amplectitur. Alter uocat Olbianos, in gremio habens Astacon, olim à Megarensibus conditam. Inde sequitur fretũ illud exiguum per quod itur in Euxinum, ubi Thracius Bosporus habet initium, & ideo à sinu Olbiano in Europam paruo transfretantes tractu, & uersus Hellespontũ uenientes, relicto Bizãtio Thracii Bospori finem, habebũt à dextris Selymbriam, Perinthum, Bathynim, & hostia Ergini & Atyræ fluuiorum, & inde eam partem Thraciæ, quam iamdudum Rhesus tenuit rex, & Bisanthem Samiorum, & Cypsellam, & eum locum quem Macrontichos dixere Græci. Et inde Lysimachiam in radice Magnæ peninsulæ, quam penes in fretum Hellespontiacum cogi incipit mare, & ideo Propontis ibidem terminatur.

RVbrum mare inter Indicum & Aethiopicum oceanum amplissimo ore ab Austro in septentrionem funditur, & ne in mediterraneum exeat à terris Persarum, Arabũq; tenetur. De quo quia supra ubi de Arabico & Persico sinu scripsimus ferè omnia quæ dici possunt, sunt oppositа, nominis tantum causam reddidisse sat erit. Dicitur autem rubrum, quia rubri coloris appareat, nõ quidem quia sit, sed quia adiacentia littora minio ferè similia sunt per eundem limpidum, atq; transparens suum colorem monstrantia, ab ignaris rubras esse aquas arbitrari faciunt, & inde rubrum denominari. Insularum cõfertum est, quarum notissima quæ sepulchrum Eritræ regis seruat, à quo etiam denominatum est, insigne præstiti itineris sicco uestigio Hebraico populo, Moyse duce ex Aegypto fugiente, & Pharaonis cũ exercitu suo demersi, ut literæ testantur sacræ.

SAlinarum mare dicitur, quod nos alibi Asphaltidem lacum diximus, inter Hiericho & Zoram ciuitates Iudææ.

Sardum mare à Sardinia insula, dictum eò quod illam circum alluat, ab oriente Siculum, seu Icareum habet mare. Ab Arctoo Thuscũ, ab occasu Balearicũ, ab Austro Africũ.

Sarmaticus oceanus à Sarmatis populis littori adiacentibus dictus est, inter Cimbricũ qui magis extenditur ab Arctoo & Codanum sinum, qui in Germaniã surſum protẽditur, in conspectu autem littoris huius pars est Orchadum insularum.

Scyllaceus sinus in Adriatico, seu Siculo mari est inter Lacinium & Zephiriũ promontoria, habens in littore Petiliam, Cæcinum, & Scyllaceum à quo dicitur.

Scythicum mare à Scythis est nuncupatum, & quia longus est tractus terræ, à Scythis occupatus, ab oceano scilicet in Euxinum tendens triplex est, alios in oceanum, alios in Euxinum, alios circa Caspium terminos occupans. Nam quod in oceanum describitur, sub ipso syderum cardine, à promontorio Cimbrorum habere initium creditur, secũdũ quosdam terminari à limite Hyperboreo. Alii uolunt Hyperboreũ inter Cimbrum esse & Scythicum. Aiunt tamen eius littoris in conspectu quasdã desertas insulas esse, nec alio cẽsere Scythicas nomine appellari, nec littoris cultores describuntur ulli, præter † Adropagas & Sagas. Et hi quidem beluarum ferocitate segregati sunt, quod à Caspio in Scythas emittitur absq;

al's, Anthropophagos

tur absq; certis terminis comperi. Verum eius littora habitari ab Amardis, Pæsicis, seu Pesi casis atq; Derbicibus Scythis inueni, & in illud plura misceri flumina, & inter alia Araxē, Laxartem, & Oxum. Quod autē Pontici pars est, ab hostio paludum Mœotidarum atq; Tanais incipit, & usq; ad hostia Istri fluminis perseuerat, sinum Calulimenos, sinū Carcinitæ, Dromon, Achillæon, Boristhenis hostia, Callipidas, Istros q̄, qui Istro flumine terminantur includens, multa præter dicta suscipiens flumina.

Scœnus sinus est Icarei maris, inter sinus Thiminam & Bubessum positus.

Sericus oceanus sub Vulturno est inter Tabim & Tauri promontoria, Sericū littus alluens, qui quidem Seres, ut fertur, iustissimi sunt homines.

Siculum mare Siciliam ambit insulam. Ab occasu Sardum habēs, ab Aquilone Thuscum, à surgente sole Ionium, à meridiano Aphricum.

Syrium mare Asiatici pars est, à Syria cui adiacet, denominatū. Cuius initium ab initio est Palestinæ, ubi Arabicū terminat, & procedēs in septentrionē post Palestinū, Phœnicū littus alluit omne, in quo Tyrus & Sydon quondā celeberrimæ ciuitates, promontoriū Euprosopon, & Antiochia atq; Seleutia, & ultimo mons Amanus, in quo statim Myriandri, Cilices q̄ incipiunt, & Syrium desinit mare, cui in conspectu Cyprus est insula.

Syrtium geminus sinus est in Aphrico mari, quorum primus à Neapoli Aphricana ciuitate sumit initiū, finem autem apud Oeam oppidū, Cimyphi fluuio propinquū. Importuosus est, & æstu plurimo ferox ob uadorū frequentiā, & ob alternos motus fluentis atq; refluentis pelagi, & intermistos uadis euripos. Littori cuius Tritona palus famosissima proxima est, ob ibidem primo uisam in terris Mineruam. Secūdus autem Syrtiū sinus in Aegyptum à primo tendentibus haud longe reperitur à Lepti superiori sumens initium, & uti nomine, sic opere par priori est. Habet promontoriū Borion, à quo ea incipit ora, quam Lothophagos tenuisse aiunt, usq; ad Phiconta, quod & importuoso littori promontoriū est. Inde sequūtur Philenorum aræ, quas penes Syrtis huius est finis. Syrtes autem à tractu nuncupatæ sunt, quia omnia ad se trahere uideantur.

Scyllæū mare, quod inter Siciliā & Italiā Pharon dicimus, à Scylla mōstro ex parte Italię adiacēte denominatū. Quod aiūt saxū esse ingēs, ferè in superiori parte humanā habēs effigiē, quū inferiori plures & resectos habeat scopulos, inter quos dū æstuosum intrat mare ab eisdē refractū, & inde tumultuās tā ratione sui, q̄ augentis ex cōcauitate specus ibidē existentis, latrantiū rabie plurima canū uidetur reddere sonū, quod uetustę fabulę causam dedit, Scyllam scilicet uirginē à Glauco dilectā, dum se lauaret ibidē ueneficio Circis à canibus marinis usq; ad inguina fuisse absorptam, & ibidem detentam perpetuo. Volunt tamen quidam mulierem rapacissimam fuisse Scyllam, & hospites nudare consuetam, & in mare inde deiectam, saxo nomen, & fabulę locum dedisse.

Smyrneus sinus Ionii maris pars est, incipiens à promontorio qui illum à Colophone claudit, habens supra angustias per quas ingreditur mare, hinc Teon, & illinc Clazomenā. In sinu aūt est Coryna, Thermodoon amnis, & urbs Leuca, quū extra sequat Phocis Eolio mari proxima. Clarus quidem unà cū ciuitate à qua dicitur Homeri uatis origine.

Sucronensis, seu Supronensis sinus Hispanum suscipit mare, quē postq̄ impetuose intrauit, obuio facto Ferrariensi promōtorio in duos diuidit sinus, quorū prior Supronensis dicitur, seu Sucronēsis, quod potius credo, cum recipiat Serabinuriam, & Sucronem flumina. Amplectitur quidem insignes urbes Valentiam atq; Saguntum, secundus Illicitanus uocatur, Alonem habens & Lucentiam ciuitates, & eam unde sibi nomē Illicem.

Superum mare Adriaticum nuncupatur, per respectum ad Tyrrhenum, quod Græci inferum uocauere, de quo ubi de Adriatico satis dictum.

TArētinus sinus Adriatici maris pars est in extremis ferè Italię à Tarēto Architę philosophi patria uocitatus, inter Salē & Laciniū promōtoria coactus, in quo sunt prę̄ter Tarentū, Metapōtus Herclea, Croto, & Turiū ciuitates.

Tespontius sinus est Adriatici, seu Ionii maris pars, in quo Acherontus fluuius apud Molossos oriens effluit.

Thyminas ſinus eſt Icarei maris, inter Pandionis montis collem mare immiſſum, & Scœnum ſinum alterum ſitus.

Tyrrhenum mare Græci uocãt, quod latini Thuſcum dicunt. Verum, ut placet aliquibus, Thuſcũ longe plus occupat ſpacii quàm Tyrrhenum, quum Tyrrhenum à Thuſcia in Brutios uſque protendatur tantum. Quod aiunt dictum à regulo quodam Lydo Tyrrheno, qui partis in Aſia copiis, cũ Lydo fratre ſorte ſuſcepta, nouas ſumpturus ſedes, uenit in Thuſciã & Italiam ſuperiorem, eaḿq; occupauit, & de ſuo nomine Tyrrheniam appellauit, maríq; nomen impoſuit, quod in hodiernum uſq; conſeruat.

Thuſcum mare longiſſimo dicitur tractu. Nam quãdiu in Auſtrũ ſpectat Italia, & aliquantulum amplius, tantũ illi ſpacii uetus Thuſcorũ conceſſit gloria. Ergo à Vari flumi nis gloria Galliã tranſalpinã ab Italia ſeparantis hoſtio, ad fretũ uſq; Sicilię & Zephirium promontoriũ, hoc inſignitum mare uocabulo eſt, quũ Thuſci ante Romanũ imperium aduentuḿq; in Italiam Gallorũ Hetruriam omnẽ, & ciſalpinam Galliã totam prẽter Venetorum angulũ ſub ſuo imperio tenuere, & Thuſciam uocauere, & ſecũdũ numerum nationũm ſuarũ ultra Apenninũ miſere colonias, ex quibus Adria, à qua Adriaticũ mare dictũ eſt una fuit. Incipiens igit̃ à Vari hoſtio Liguſtinũ omne, quod ſupra deſignatum eſt ſuo ſub nomine continet. Inde inter Lunam ciuitatem & Piſas, ubi Liguſtinum termi nari diximus reſumentes habet in littore Piſas, olim à Græcis Piſanis conditas, Arni fluminis hoſtium, Vadas, Volitern as, Vmbronis fluuii exitũ. Populoniam uetuſtiſſimam Hetruſcorũ ciuitatem, ſeu potius ciuitatis ueſtigia, & Telamonis portũ. Coſam oppidũ, portuḿq; Herculis, nauigiis tutũ, incolis autem aduerſum, poſt hęc & Anionẽ, & Pyrgi, & hoſtia Tyberis, quorũ altius paululũ Roma, rerũ domina, ſedet. Hinc in littore ueteris Laurentii atq; Lauinii Latinorũ uetuſtiſſimoruḿq; oppidorũ ueſtigia, & ſic Ancii quondam Volſcorũ metropolis. Inde Aſturam & Circeũ montem, Circis ueneficæ ſedem, Terracinam Volſcorũ, Fundośq;, ac Formias, & Aeneæ Troiani opus Caietam, & Minturnas, & Lyris hoſtiũ. Sinueſſam, Linternũ Scipionis Africani exilio atq; tumulo cõſpicuũ Vulturni exitũ, & paulo ſupra Capuam Thuſcorũ coloniam, olim inter tres maximas orbis ciuitates tertiã. Inde Cumas Euboicas. Miſenũ, Baianum ſinum, atq; Neapolitanum, ad promontorium uſq; Mineruæ ſeſe porrigentem. †Amalphia, Salernũ, Silarũ fluuiũ, Palinuri portum, Velias, Buxentiũ, Clampeciam, *Enum, Vibonem, Ioniũ, Maticanã, Metaurum, Taurianum, Scyllã, Rhegiũ, Regiam columnã, Locros, Cauloniam, Conſentiã, atq; Brutiũ à Zephirio promontorio terminatũ. Eſto ſint qui uelint à Rhegio finiri oppido, in conſpectu habens Corſicã atq; Sardiniã, Capream, Illuam ferri alũnam, Igilium pontiam, Pithecuſas, Capreas, & clariorem mediterranei maris Siciliam. Dictum autem Thuſcum à Thuſcis, qui à thure ſacrificiorum denominati ſunt, eò quod fuerint iuxta antiquorum ritum doctiores in ſacrificiis peragendis.

Melphẽ fortaſſe, is fluuius eſt Italiæ.

**Cænym fortaſſe, quod promontoriũ eſt Peloro aduerſum*

VEnetum mare, id eſt quod Adriaticum diximus, nõ quidem à Paphlagonibus Venetis, qui ab excidio Ilii Antenorẽ ſecuti ſunt. Quinimo à piſcatoribus Patauis, qui nuper occupatis Altini ſinus aliquibus ſemitectis inſulis aqua, congregatiśq; ex circũadiacentibus uicis coæqualium hominum turmis, ad cõmodum piſcationis ultro uenientibus, ſedes ſtatuere ſibi, illaśq; quod multarum erat urbium nomen, ideo ingentis prouinciæ uocauere Venetias. Quibus adeo fortuna & aſtutia fauit, ut elati audeant noſtro æuo, & maris imperiũ uſurpare, ſi poſſint, & nouo nomine uetus delere conãtur, à ſe Venetum appellãtes, quod per longa retro ſecula à Thuſcis Adriaticum dictũ. De quo, quoniam ſub uocabulo uero, ubi ſcilicet Adriaticum nominauimus, ſatis ample dictum eſt, hic repetere non curamus.

Virgitanus ſinus eſt Hiſpani maris, haud lõge à Malaca ab Vrgi oppido, q̃d in eo eſt, (nominatus.

Vrias Adriatici ma. ſinus eſt, Apulo cinctus littore ſub Gargano mõte, cuius aſperũ aiũt introitũ, & extra eũ dicũt eſſe Sipontũ Diomedis opus, ut à nõnullis hactenus creditũ eſt.

Epilogus IAM peragratis montibus, ſyluis, nemoribuśq; luſtratis, & fontibus, lacubus, atq; fluminibus

fluminibus, unà cum ſtagnis & paludibus, in ſinus maris oceanuḿq, prout uetetibus traditũ accepimus, deductiśq eis etiã receptaculis perfunctorie deſignatis, in finẽ laboris aſſumpti eo concedente, qui rerum omnium principiũ eſt & finis, deuenimus. Nec dubitem quin perſæpe interuenerit error, & reprehendenda crebro compareant. Quis enim tanti eſt, ut imperfectus perfectum poſſit opus cõponere? Eſto (ut ab initio teſtatus ſum) quietis cauſa non anxiũ, acreḿq, ſed iocoſum laborem aſſumpſi, à quo ne aduerſus intentionem meam defatigarer, quicquid in memoriã uenit, nulla indagine ſolertiori pera ta conceſſi calamo. Verum defectus quoſdam qui forſan aliena magis quàm mea culpa occurriſſe nonnunquã potuerunt, nõ aliqualiter purgaſſe, nil eſſet aliud quàm quod alienum eſt, meum feciſſe crimen, & ideo aduertendum, ſi ſæpius idem fluuius, aut mons, ſeu lacus, uel quem mauis ex aliis ſub diuerſis nominibus, uel diuerſis in partibus nulla ex hoc facta mentione ponatur, aut diſſidentium autorum opus eſt, aut ſcriptorum, imõ pictorum ignauia contigiſſe potuit. Autores cum omnia uidiſſe nequiuerint, relatis credere opportunum fuit, quæ & ſi ſumma cura exquiſiuerint uera à falſis, tamen aliquãdo decipi potuere, & ideo meo iudicio ueniunt excuſandi. Scriptores autem non ſic. Cõſueuere iam dudũ celebri officio ſolum homines exquiſiti ingenii & intelligentes aſſumi, ut ſatis antiqua (ſi qua ſunt) teſtantur uolumina, poſtea ne quid incorruptum ſupereſſet in terris quibuſcunq; uolentibus permiſſum eſt. Quamobrem eò deuenimus, ut qui literæ ſeu characteris formam apte calamo deducere nouerint, illośq congrue inuicem iungere, temerario auſu nil aliud intelligentes ſe ſcriptores audent profiteri, & appoſito precio ſcribere quorumcunq; uolumina, quod etiam turpius, relictis colo textriniśq perſępe auſæ ſunt, & audent mulieres, & ſic dum potius uiſa c̃p intellecta deſignant, quandoq; uacillante memoria, & nonnunquã dum ex non intellectis multa ſuperflua arbitrãtur & auferunt, aut caſu, aut eorum permutant iudicio, eò ante alia itum eſt, ut ſi orthographia deiecta, diphthongi aut ſublatæ, aut debitis priuatę notulis, punctatio omnis omiſſa, & ſigna perdita, quorum opere locutionum uariationes percipi conſueuere, ac inſuper opere talium diminutis, aut additis, aut permutatis in dictionibus literis, aliter hodie legantur, quàm ueteres, iliuſtreśq ſcripſerint autores neceſſe eſt, & quod longe pernicioſius, eſto huiuſmodi ſcriptores aduertant ſe minus recte pinxiſſe, ne delentes errorem maculam operi ſuo inieciſſe uideantur, ultro prætereunt, correctis pulchros præponentes codices. Quos quidem errores & ſi nonnunquam, admonente Grammatica, circa conſtructiones reducantur in rectum, propria aut hominum, aut locorum, fluuiorũ, ſeu huiuſmodi nomina, & potiſſime peregrina, niſi diuinitas ſit in hominibus inſita, emendari non poſſunt, cum dubium falſa ueris iniecerit. Ex quibus ſatis aduerti poteſt de neceſſitate contingere, ut dum, quamuis rem minus omnibus cognitam, iuxta ſcriptorũ errores uarie nominatam legimus, ex una plurimas arbitremur, & deducti per deuia deliremus. Quod cum præſens opuſculum totum ferè & nominibus propriis, barbaris, & peregrinis conſtet, contigiſſe non erit mirabile, ſi ex uno fecerim plures, ſeu aliquãdo de uno in alterum locũ tranſtulerim. Nec ego aliquando coniecturis aduertẽs deſiſtere uolui, quin potius duo uel tria nomina ſuperflua ponerem, quàm in uno deficerẽ, & de una re duas uel plures facere malui, quàm falſo inaduertentet nomine unam in nullã quandoq; conuertere. Quod ſi correctioribus libris, quàm quos uiderim, uſi lectores aduerãtt, ſint quæ ſo ad intelligentiam faciles & emendent. Præterea ſi aliquãdo fons pro flumine, fluuius pro lacu, pro ſtagno lacus, uel uerſa uice hi pro aliis poſiti comperiantur, non mea autoritate factum affirmo, maiorum imitatus monumenta, & potiſſime Poẽtarum illuſtriũ, circa quos plurimum hactenus uerſatus ſum, & quibus licentiæ multum eſt circa immutationem, ferè talium ſcripta ſunt omnia, ferè dixi, quia arbitrio meo pauca quędam uiſa aut fide dignis audita ultra quàm ſcripta compererim appoſui, nec inficiabor, uidi quædam ſe aliter habere quàm ueterum rationes oſtendant, quibus tantum indulgens fui, ut mallem potius eorũ autoritati, quàm oculis credere meis. Et hoc dictum uelim, ne quis

putet

putẽt eò quod dixerim quædã uiſa, me ob uiſa antiquitati in aliquo derogaſſe. Inſuper ſi æquo nõ incedo paſſu, nunc ſcilicet pingui & ampliſſimo ſtylo procedens, nunc tenui atq; macilento, antiquis autoribus aſcribaẽ, quod ampliora de his quæ exangui ſcribanẽ calamo nõ liquere. Abũdantiora uero aduertens ſcripſi, quũ certiſſimum habeã eruditos his nõ indigere, rudibus, donec in amplioré uenerint facultaté, nulla tam longa demonſtratio eſt, quæ nõ uideaẽ eſſe breuiſſima. Sed erit forte qui dicat, ſi adeo rudes tibi erãt animo, cũ hodie ferè locorũ nomina permutata ſint omnia, nec aliquid cõſtet antiquũ, cur uſus nõ es ubi opportunitas exegiſſet nominibus hodiernis: his facile reſpondeẽ. Nõ ẽm eſt qui hanc doctrinã tradiderit, aut memoriale reliquerit, niſi pauca ſint. Eſto per coniecturas aliqua plura deprehendi poſſint, utputa quem Peruſinũ hodie lacũ dicimus, Traſymenũ fuiſſe cõiecturamus, eò quod Flamminiũ cõſulem Hannibalem apud Aretium expectaſſe legimus, & ueſtigio ſecus Traſymenũ lacũ conſeruiſſe. Et quia lacus alter præter Peruſinũ Aretio propinquus non eſt, ſatis illũ percipimus Traſymenũ, & ſic de aliquibus feciſſe fuerat poſſibile. In reliquis potius diuinaſſe neceſſe erat, q̃ alicuius poſſe imitari ueſtigiũ, quod quidẽ ego non didici, & ſi nouiſſem, libri ueterũ qui talibus utunẽ uocabulis, ad quorũ intelligentiã opuſculũ hoc elaboratum eſt, omnes erant etiã immutandi, qui labor erat indeficiens, nec eſt meũ, nec etiã honeſte alterius eſſe poteſt. Poteras, dicet alter, & noua & uetera poſuiſſe. Iam ultro cõfeſſus ſum me omnia nõ nouiſſe, quæ etiã ſi nouiſſem, ſatius forte fuerat ſcripſiſſe, ut factũ eſt, ut aliqualis labor ſtudẽtiũ relinqueret ingeniis. Ad hoc ut dum talia perquirendo fatigabunẽ, & memoriã firment, & illud ad maiora ſublimẽt, & magis delectentur inuento. Et ſi quædã præter materiam aliquãdo cõperiantur inſerta, ad auferendũ cõtinuę lectionis faſtidiũ factum eſt. Sanè dum raptim cœptũ ſtadiũ ad metã cupiens deuenire percurrerem, ecce & laureæ delectabilis odor oculos meos alteram traxit in partem, & uidi inſignem atq; uenerabilem uirũ Franciſcum Petrarcham inclytũ præceptorem meũ, honeſta facie & laurea uirenti conſpicuũ per idmet ſtadium, lento tamen incedenté gradu, nõ equidé labore attritũ, ſed altioribus cogitationibus preſſum, & celebri atq; cõmendabili grauitate deductum. Obſtupui aſpectu primo miratus, quid circa tam infimum limen deduceretur homo ſublimis. Inde memor Maronem ſolitũ nonnunquã gregem per imas ualles deducere, & aliquãdo Aeneam ſuum etiã ſupra aſtra transferre, rubore ſuffuſus plurimo conſtiti, & fortunã ante alia damnaui meã, quod eò me in diſcrimẽ deduxiſſet, ut auditor ex minimis cum præceptore luctarer, pendens q̃ multa ueſtigio animo circumuolui, an irem ſcilicet & incœptũm iter perficerem, ut ſtarem, ſeu potius omnino redirem, & preſſa humo ueſtigia exturbarem. Occurrebant autẽ mihi plurima, ſuadentia reditũ, & ante alia clariſſimi præceptoris mei ſublimitas, ſtyli ornatu redimita mirabili, & ſententiarũ ponderoſitate plurima ſtabilis, & inſuper lepiditate uerborũ delectabilis nimiũ, quantumcũq; extranea uideatur materia. Præterea notitia rerũ, cuius plurimũ indiget labor iſte, quã adeo ſibi familiarem nouerã, ut uidiſſe omnia, & tenaci ſeruaſſe memoria uideretur. Et cum his ruditas mea ſtylus exoticus, hiſtoriarum penuria, ingeniũ hebes, & fluxa memoria ueniebant, à quibus perſuaſus cũ iam eſſem ſemiflexus in reditũ, & ecce prouerbiũ uetus uenit in mentẽ, quo aiunt, contraria iuxta ſe poſita, magis eluceſcunt. Et ex eo arbitratus fulgoris ſui radios quantũcunq; de ſe clariſſimos opacitatis meæ tenebras penetraturos poſſe uideri intuentibus clariores, mutaui conſilium, & ad eius reuerentiã nõ pugil, ſed obſequioſus ſeruulus, & itineris ſtrator in finem uſq; deductus ſum, uolẽs, iubens q̃ ſi quod meritũ mihi laboris huius expectandũ eſt, cautos eſſe lectores, ut ſiquid in hoc opere operi uiri inclyti comperiaẽ aduerſum, damnetur ilico, & ſua ſequatur, tanquã uera, ſtans q̃ ſententia. Scripſi quidem quod in buccam uenit. Ipſe autem, ſi mores noui ſuos, omnia multiplici trutinatione digeſta, omnia ponderoſo librata iudicio ſcripſit, ſcribet q̃. Si quid uero cõgruũ ſuis cõformetur ſcriptis comperiatur, diuinæ bonitati doctrinæ aſcribatur ſuæ.

DE MARIBVS FINIS

RESTI-

RESTITVTIONES ALIQVOT LOCORVM ET ERRATA

quæ cauere inter excudendum, in autore præsertim ita hactenus deprauato, minime licuit, emendabis hoc pacto.

Pag.1.locum Statij sic lege, Ni te Thymbræe uererer. Et triplicis mundi summ̃ quĕ scire nephastũ est.
Pag.11.lib.5.Quæ fluuios,syluasq́;,animasq́;,& semina mundi.Et paulopost:Robur in occidui,te uelox machina cœli.Et lib.12.domos Atlanta supernas.
Pag.12.lib.12.Nox quæ terrarum, cœliq́; amplexa labores.
Pag.16.lib.à fine 7.Ixiona pro Isiona.
Pag.23.lib.à fine 15.Somne,malorum,&c.& lib.14. languide pro languidæ. Et lib.12.foues pro foue.
Pag.27.lib.12.lege tempus diei, dicitur mediæ noctis inclinatio.Et lib.17. Lanuuini pro Lanubini.
Pag.41.lib.à fine 8.Dictys pro Ditis,quemadmodum etiam pag.45.lib. antepenult.
Pag.44.lib.à fine 3.Iphios filiam.
Pag.71.lib.30.cingulum uarium.
Pag.56.lib.24.Erisichthon pro Erisiton.
Pag.73.lib.à fine 10.serenißime pro seuerißime.
Pag.74.lib.8. tempore pro tempora.
Pag.88.lib.à fine 9.Artemis pro Artea,sicq́; etiam legendum est Pag. 89.lib.33.pro Artemia.
Pag.109.lib.13.eum pro eam.Et lib.2.Harpalicen pro Arphalicen.Et lib. à fine 2. uelocitatem pro uelocitetem.
Pag.127.lib.à fine 11.Herodotus pro Herodorus.
Pag.145.lib.à fine 6.mechanicas pro mecanichas.
Pag.146.lib.27.Pani Lycæo.
Pag.153.Polyten lege,& Dolopum,pro,Polyten & Delopum.
Pag.161.lib.19.Homero pro Homeri.Et lib.ult.Autilocho pro Antiloo.
Pag.180.lib.ult. Aetholia pro Atholia.
Pag.198.lib.43.nequisset pro nequisisset.Et lib.48.subditur pro subdidur.
Pag.199.lib.12.locorum pro lococum.
Pag.202.lib.ult.omnia pro omnis
Pag.204.li.35.Nil hominum miserans,iratusq́; omnibus umbris.Et lib.36. multisonas pro multisonans. Et eodem pro & eorum.Et lib.37.iuxta pro iusta, &,tumentes Cocytos pro timentes Cocyton.
Pag.208.lib.ult.eo quod illi porca,ob depastas segetes, sacrum faciant.
Pag.213.lib.7.frusta pro frustra.
Pag.216.lib.40.partubus pro partibus.
Pag.218.lib.33.iræq́; pro ireq́;.
Pag.235.lib.39.in ijs quæ ex Diodoro citantur,pro nomine Acamarchidis (ita enim mater Britomartis ab illo dicitur)Charmen legendum est,sic enim à Pausania,& in Ciri à Vergilio appellatur.
Pag.254.lib.47.lege,ut dicit Homerus,coniunx fuit,&c.
Pag.263.lib. 9. Harpyæq́; colunt aliæ.
Pag.292. lib.à fine 2. Oenomaum pro Oeconomaum.
Pag.293.lib.1.Oenomai pro Enomai.
Pag.295.lib.40.Fuit huic,&c.& lib.41.decimo pro decimum. & lib.44. Dictys pro Dites.
Pag.303.lib.42.descendit pro ascendit.
Pag.307.lib.46.ita distingue,cũ Thetis, rapta à Paride Helena,præsagio,&c.Et lib.47.in eo Achillem pro in eum.
Pag.302.lib.22.ubi Gorgophones filius Persei legitur, Pausanias non filium, sed filiam Gorgophonem facit,eamq́; ex priore marito Periere,Aeoli filio, Aphareum & Leucippum, ex posteriore Oebalo, Arenem peperisse tradit, primamq́; hanc præter morem aliarum Græcarum secundas nuptias habuisse in Corynthiacis ait.

1987509

ERRATA

Pag.310. lib.8. ubi legitur Peripeleum esse filium Pyrrhi, Pausanias in Atticis legit Pyelum.
Pag.320. lib.3. Magnum pro manum.
Pag.328. lib.20. auferendum pro afferendum.
Pag.333. lib.penult. Calaber libro sexto, atq; ibidem distinguenda erant carmina.
Pag.338. lib.29. Herodotum pro Herodorum. Et lib.38. Herodotus pro Herodorus
Pag.342. lib.40. ignispicia pro ignispicam.
Pag.346. lib.8. œstrum pro Aestrum.
Pag.387. lib.5. Aglai Psophidij legendum est, ex Valerij lib.7. & Pausania.
Pag.395. lib.14. Danaës pro Danis.
Circa annot. Atalantæ Pag.261. sic lege, Cæterum hæc Atalanta, quemadmodũ & Hippodamia, alio nomine à Propertio Ischomache dicitur.
Pag. 228. Mimalion nullos fugiendo Tulle labores Propertius
Scuitiam duri contudit Iasidos.
Hic corrupte Mimalion legitur pro Melanyon, id quod etiam Codrus ex Palephati Græcoversu probauit, qui sic habet,
ἢ ποτε μηλανύωνος ἐραασαμένη φύγεν εὐνήν.
Μηλανυῶνα autem dictum esse Hippomenen, eò quod pomis certamen confecerit, ut Theocritus quoq; meminit Idyll.3. ubi ait, ἱππομένης ὅκα δὴ τὰν παρθένον ἤθελε γᾶμαι μῆλ' ἐν χερσὶν ἑλὼν δρόμου ἄνυεν. ut intelligatur μηλανύων dictus, quàm ὁ ζῶις μήλοις ἀνύων τὸν δρόμον, ἢ τὸν ἀγῶνα.

EX MONTIBVS

Pag.404. Alocrine legendum Aulocrene.
Pag.416. pro Leto Galliæ Lætus. Sic Valer. lib.1
Pag.417. pro Licoronis Arcadiæ Lycone. Paus. in Corynth.
Pag.420. Opitus Macedoniæ Epitus. Plin. lib.4. cap.10
Pag.421. pro Parne Græciæ Parnes Atticæ. Paus. in At.

EX LACVBVS

Pag.442. pro Viturnæ lege Iuturnæ. Valer. lib.1. cap.6

EX FLVMINIBVS

Pag.446. pro Pamisyus Pyli lege Pamisus. Paus. in Mes.
Pag.446. pro Anapis Siciliæ Anapus. Thucid. lib. 6. Est autem eodem nomine & Acarnaniæ fluuius, cuius meminit Thucid. lib.2
Pag.446. pro Amis Germaniæ Oenus.
Pag.448. pro Arapsus Lydiæ Harpasus. Calaber in 10.
Pag.451. pro Carcines Italiæ Cæcines. Paus. in Elia.

BASILEAE PER IOANNEM HERVAGIVM, MENSE SEPTEMBRI, ANNO A CHRISTO NATO M. D. XXXII

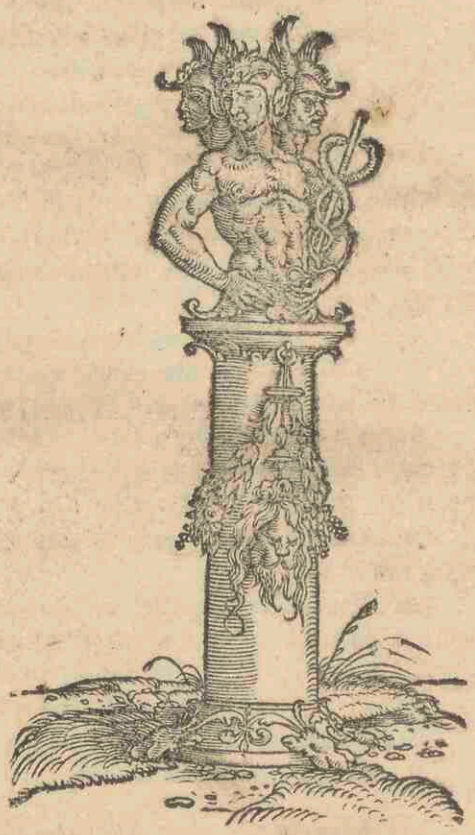

1365

1711

8256257